Ilagano lya Katali, Ilagano Linyale kwa Wanhu Weng’ha

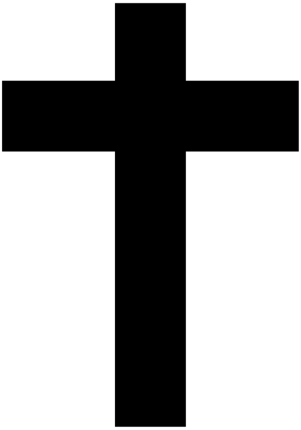

The New Testament + Genesis in Vidunda

Ilagano lya Katali, Ilagano Linyale kwa Wanhu Weng'ha

The New Testament + Genesis in Vidunda

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Vidunda

Translation by: Pioneer Bible Translators

The New Testament in Vidunda

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.
If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
- You include the above copyright and source information.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
c584e819-507e-56ab-bbd8-53371c39d20d

Contents

Mwaluko 1
Kulawa 80
Walawi 148
Hisabu 197
Kukumbuchila 264
Matei 320
Malichi 377
Lukasi 413
Yohana 473
Madito 517
Loma 571
1 Kolinto 596
2 Kolinto 620
Galatiya 636
Efeso 645
Filipi 654
Kolosai 661
1 Tesalonike 667
2 Tesalonike 673
1 Timoteyi 677
2 Timoteyi 685
Tito 691
Filimeni 695
Waebulaniya 697
Yakubu 716
Petili 723
Petili 730
1 Yohana 735
2 Yohana 742
3 Yohana 744
Yuda 746
Ugubulo 749

Mwaluko
Chilongole

Ulonzi wa chikatali ulinguhola itagwa lya chitabu achi, Mwaluko, na changwaluka na ulonzi, “Aho mwaluko.” Ahyo achi ndo chitabu cha mwaluko cha Ilagano lya Katali. Chitabu achi changutulajila vinhu vyeng'ha kovilumbigwe, na vila Nguluwi navyoyaluche kilumba na wanhu. Wasomile zuwa lino wana majesa menji galivinji kwa chiwalo cha munhu ama wanhu nawandiche chitabu cha Mwaluko na ndo mhela wachi chitabu achi hochandichigwe. Wabaho walingijesa kota chitabu achi nachikungajizwa kulawa kuli vyandichigwe vilivinji vya katali, ako Babiloni, kuli mhela wa kaline ya kahano mbaka kaline ya sita, mhela Yesu loyang'hali pondigwa. Wanji wangikundiza kota Musa nakandika chitabu cha Mwaluko na kahi vitabu vinji viwele ndo Kulawa na Walawi na Hisabu na Chikumbuchilo hali mhela wa 1,300 ama 1,400 Yesu loyang'hali kupondigwa.

Chitabu cha mwaluko chimema mbuli ziwele zinojile ng'hatu zilinguwatanza Wakilistu kuvizela honhu hanji heng'ha ha Bibiliya, ziwe ndo za Ilagano lya Katali ama Ilagano Linyale. Chitabu cha Mwaluko, changutulajila vila gehile vyogenjile muisi na vila wanhu weng'ha vyowalinguganigwa kuloholigwa na Mlohozi. Chitabu achi kahi, changuwika hazelu Nguluwi vyoyalingiwika goya kuwalohola wanhu. Ali lyoweza kwenela kwa uloli wa mwaluko woulagule kumuwala Yesu (Mwaluko 3:15) na ilagano lya Nguluwi kwa Abulahamu kwa kuzitambichiza isi zeng'ha ziwele amu muisi (Mwaluko 12:3).

Gali mgati

1. Nguluwi nakalumba isi na kahi nakawalumba Adamu na Hawa kota vyoilingusimilwa kuli sula ya 1 na sula ya 2.
2. Sula ya 3 mbaka ya 5 yanguwasimila Adamu na Hawa na gehile ga hewo na lulelo lwao.
3. Sula ya 6 mbaka ya 9, yangusima mbuli ya Nuhu na yila nhonya ya mazi tendema.
4. Kulawila aho, chitabu cha Mwaluko changusima chila chilawile kuli mhela wa Nuhu mbaka mhela wa Abulahamu na mbuli za ilingo wa Babiloni kahi, kuli sula ya 10 na 11.
5. Sula ya 12 mbaka ya 50 zangumuwala Abulahamu na ivyazi lyake na mwaluko wa isi ya Isilaeli.
    a. Ukomu wa Abulahamu na mchewake Sala gangusimigwa kulawa sula ya 12 mbaka sula ya 25.
    b. Mbuli ya ukomu wa Isaka na mchewake Lebeka gangusimigwa kulawa kuli sula ya 21 mbaka 28 na kubagama kwa heye kwangusimigwa kuli sula ya 35.
    c. Mbuli ya ukomu wa Yakobo na wanage na vyowalawile Kanaani kuza Misili gangusimigwa kuli sula ya 25 mbaka 50.
    d. Sula ya 37 mbaka 50 imema mbuli za Yusufu, mwana yaganigwe na Yakobo, na vila vyoyezile kuditigwa kuwa chilongozi mkulu wa Misili.

Kulumbigwa kwa isi

[1] Aho mwaluko, Nguluwi nakalumba kilanga na isi.

[2] Isi nayali kota kugunuche na nayalihela chinhu. Jiza nayali igubiche mazi menji, na Muhe wa Nguluwi nayali yekale yenele mchanya mwa mazi menji.

[3] Na Nguluwi nakalonga, “Kuwe kubunguzuche,” baho kubunguzuka.

[4] Nguluwi nakona kubunguzuka kunoga. Hamba Nguluwi kalekaniza kubunguzuka na jiza.

[5] Nguluwi nakaluchema lumuli “Nemisi” na jiza nakaichema “Nechilo.” Iwa matinazo na iwa mitondo, zuwa lya mwaluko.

[6] Nguluwi nakalonga, “Hawe honhu hagati ha mazi, ugawanuse mazi banzi mbili.”

[7] Nguluwi nakadita honhu aho, kalekaniza mazi gawele kuchanya na mazi gawele hasi, iwa hihyo.

[8] Nguluwi nakahachema “Ulanga.” Iwa matinazo na iwa mitondo, zuwa lya keli.

[9] Nguluwi nakalonga, “Mazi gawele hasi ha ulanga, gawe honhu hamwe, isi ili kigongo ilawile.” Iwa hihyo.

[10] Nguluwi nakahachema honhu aho kigongo “Isi” na nhing'hano ya mazi kahachema “Bahali”. Nakona kuta inoga.

[11] Hamba Nguluwi nakalonga, “Isi nayote mizuchila, mizuchila jilingulela nyhule na migodi jilingulela mafuza gawele na nyhule, nyhule zilingulela mizuchila ja nhanzi yiyo.” Iwa hihyo.

[12] Lelo isi yota mizuchila jilingulela nyhule za chila nhanzi na migodi jilingulela mafuza gawele na nyhule za chila nhanzi, Nguluwi nakona kota inoga.

[13] Iwa matinazo, iwa mitondo, zuwa lya kadatu.

[14] Nguluwi nakalonga, “Mimwemwesa jiwe kilanga, jilekanize nemisi na nechilo, jilajile mihela ja mnvina na zuwa na miyaka,

[15] na lumwemwese kilanga na kuimwemwesela isi.” Iwa hihyo.

[16] Lelo Nguluwi nakadita mimwemwesa mili mikulu, ula ukulu ulangaze nemisi, na ula udodo ulangaze nechilo, nakadita na nhondwe kahi.

[17] Nguluwi nakawika mimwemwesa jiwele kilanga jimwemwesele isi,

[18] iwe ilangaza nemisi na nechilo, na kulekaniza lumuli na jiza. Nguluwi nakona kota inoga.

[19] Iwa matinazo, iwa mitondo, zuwa lya kane.

[20] Nguluwi nakalonga, “Mazi nagalavye vilundo vya vilumbigwe viwele na ukomu, na kilanga kumemezwe videje vilinguguluka kuulanga.”

[21] Lelo Nguluwi nakalumba migongolo ming'hangala ja bahali, chila chilumbigwe cha mli bahali na nhanzi zawo. Nakalumba chila videje na nhanzi zawo. Nguluwi nakona kota inoga.

[22] Nguluwi nakavitambichiza, nakalonga, “Mlele miyonjeze, mmemeze mazi ga bahali, navyo videje vyonjezeche kuli isi.”

[23] Iwa matinazo, iwa mitondo, zuwa lya kahano.

[24] Kahi Nguluwi nakalonga, “Isi nailavye vilumbigwe vyeng'ha viwele vikomu, vyakudimigwa hakaye, vilingutambala, na vilingikala kisolo chila chilumbigwe kwa nhanzi zawo.” Iwa hihyo.

[25] Lelo Nguluwi nakalumba nhanzi zeng'ha za migongolo ja kisolo na ja kufujigwa na vilingutambala. Nguluwi nakona kota inoga.

[26] Hamba Nguluwi nakalonga, “Tumdite munhu kwa kiwhana na hetwe, yalongoze somba mli bahali na videje vya kilanga na migongolo ja kufujigwa hakaye hali isi yeng'ha na vilumbigwe vyeng'ha vilingutambala.”

[27] Lelo Nguluwi nakalumba munhu kwa kiwhana na heye, ena, kwa kiwhana na heye Nguluwi nakamlumba. Nakawalumba mlume na mdala.

[28] Nguluwi nakawatambichiza na kuwalonjela, “Muwe na wana mwonjezeche na mkaimemeze isi yeng'ha na kuilongoza, mlongoze somba ziwele

mbahali na videje kuli ulanga na chila chilumbigwe chikomu chilingujenda muisi."

[29] Hamba Nguluwi nakalonga, "Mlole ndanguwapa chila izuchila muisi lilingulela nyhule, na chila igodi lilingulela mafuza gawele na nyhule, mafuza gake na nyhule zake zowa chilyo cha hemwe.

[30] Na ajo migongolo jeng'ha na videje vyeng'ha viwele kuli ulanga na vilumbigwe vilingutambala, ena chila chilumbigwe chiwele na ukomu, chilyo chawo chowa mahamba geng'ha ga mizuchila." Iwa hihyo.

[31] Nguluwi nakona chila chinhu choyaditile kota ndo chinoga ng'hatu. Iwa matinazo, iwa mitondo, zuwa lya sita.

2

[1] Ahyo ndo kilanga kweng'ha na isi lovigongomanyigwe hamwe na vinhu vyeng'ha viwele mgati.

[2] Zuwa lya saba Nguluwi nakasinda mijito ja heye joyaditile, zuwa alyo lya saba Nguluwi nakesela kwa jila mijito jeng'ha joyakolile.

[3] Nguluwi nakalitambichiza zuwa lya saba na kulidita liwe lyelile, kwa vila zuwa alyo Nguluwi nakesela kwa jila mijito ja heye jeng'ha ja kulumba.

[4] Ahyo ndo vyoiwele kilanga na isi yeng'ha lovilumbigwe.

Kamgunda ka Edeni

Mhela wula Mkulu Nguluwi loyazilumbile isi na kilanga,

[5] kwali kuduhu mizuchila kuli isi ne migodi hajizuchile kwa vila Mkulu Nguluwi nahaitowele nhonya isi, na hakuwele munhu wa kulima.

[6] Na baho mazi nagalawa hasi gainweza isi yeng'ha.

[7] Lelo Mkulu Nguluwi nakamlumba mlume kwa misanga, kamputila kumenyhelo lweselo lwa ukomu, na ayo mlume nakawa chilumbigwe chiwele na ukomu.

[8] Hamba Mkulu Nguluwi nakalumba kamgunda ako Edeni, nzingo ya kolilawilaga isanya na mumo nakumuwika mlume yamlumbile.

[9] Mkulu Nguluwi kazoteza kuli misanga chila nhanzi ya migodi jinojile jilingulela mafuza ganojile kwa chilyo. Hagati ha kamgunda nakanyala mgodi wa ukomu na mgodi wa uwanzi wa ganojile na gehile.

[10] Kwali na lwanda ako Edeni luwele lubohoka mazi na kukanweza ako kamgunda, kulawila ako lwanda alo nalugawanuka kuwa nzanda zine.

[11] Itagwa lya lwanda lwa mwaluko lyali Pishoni, alo lwanguzunguluta honhu heng'ha ha Havila kuwele na zahabu.

[12] Zahabu ya honhu aho inoga ng'hatu. Ako kahi hana unhunyhililo ulinguchemigwa bedola na maganga ga sendi nyinji galingupulika galinguchemigwa shohamu.

[13] Itagwa lya lwanda lwa keli ndo Gihoni, alo lwanguzunguluta honhu heng'ha ha Kushi.

[14] Itagwa lya lwanda lwa kadatu ndo Tigili, nalo lwangubohochela nzingo ya kolilawilaga isanya honhu heng'ha ha Ashulu, na itagwa lya lwanda lwa kane ndo Eyufulate.

[15] Lelo Mkulu Nguluwi nakamhola ayo mlume, kamuwika kuli kala kamgunda ka Edeni, yalime na kulolela.

[16] Mkulu Nguluwi nakamlajiza ayo mlume, "Hegwe koweza kulya mafuza goneche kuli kamgunda,

[17] ila mafuza ga mgodi wa uwanzi wa ganojile na gehile, uleche kulya. Mina loulya mafuza ga mgodi awo, ndangukomya, zuwa alyo hegwe kobagama."

[18] Hamba Mkulu Nguluwi nakalonga, “Hainojile ayu mlume yapone yaliyeka. Ndomditila mtanzi yatanganiche.”

[19] Lelo kulawila kuli misanga, Mkulu Nguluwi nakalumba chila igongolo na videje vya kilanga, hamba kamigalila ayo mlume yalole kowachemela matagwa gachi na matagwa yawapele ndo gawa matagwa gawo.

[20] Lelo ayo mlume nakajipa matagwa migongolo jeng'ha jila ja kufujigwa na ja kisolo na videje vya kilanga. Ila hakuwele na mtanzi yatanganiche kwa Adamu.

[21] Lelo Mkulu Nguluwi nakamdita ayo mlume yebatigwe na usinjizi lukami. Loyawele muusinjizi nakahola lubavu lwake lumwe na kuhagubika honhu hala kwa iwunde.

[22] Na alo lubavu Mkulu Nguluwi yaluholile kulawa kwa yula mlume, kaudita kuwa mdala, kamigala kwa ayo mlume.

[23] Ndo hala yula mlume yalonjile,
“Ena! Ayu ndo izeje kulawa mizeje jangu.
Na iwunde kulawila miwunde ja heni.
Ayu kochemigwa, ‘Mdala,’
kwa vila kalavigwa kuli mlume.”

[24] Ndo mina mlume kangumlekaga mhaza na mayake, na kilumba hamwe na mdala wa heye, na hewo weli wowa lukuli lumwe.

[25] Ayo mlume na mdala wa heye weng'ha wali mwazi, ila nahawawene soni.

3

Kuhinduka kwa Adamu

[1] Izoka lyali isugu kusinda migongolo jeng'ha ja kisolo jilumbigwe na Mkulu Nguluwi. Lelo izoka nalimlonjela ayo mdala, “Hambi Nguluwi nakalonga yokomya, mleche kulya mafuza ga mgodi woneche kuli kamgunda?”

[2] Mdala nakalidichila alyo izoka, “Toweza kulya mafuza ga mgodi woneche kuli kamgunda,

[3] ila Nguluwi nakalonga, ‘Mleche kulya mafuza ga mgodi uwele hagati ha kamgunda, kahi mleche kuudoliza, leka mleche kubagama.’ ”

[4] Izoka nalimlonjela mdala, “Ndangukomya hambagama hebu.

[5] Nguluwi nakalonga ahyo kwa vila nakavizela kota wone mulye mafuza ga mgodi awo mogubulilwa meho, na hemwe mowa kota Nguluwi, movizela ganojile na gehile.”

[6] Lelo mdala loyawene kota mgodi awo unoga kwa chilyo, wangunojeza hameho, na kota unoga kwa kuwa na luhala, kabawa ifuza lya igodi, nakalya. Nakamha mlume wa heye na heye, kahi kalya.

[7] Baho du meho gawo nagagubuligwa, wavizela kota wamwazi, ahyo nawehonela mahamba ga igodi lya ikuyu, weditila salule ya kuvala mchuno.

[8] Matinazo, mhela wa kwesela mlubehelo, ayo mlume na mdala wa heye wahulika Mkulu Nguluwi yojenda mli kamgunda, na hewo wevisa hagati ha migodi jiwele mumo, leka Mkulu Nguluwi yaleche kuwona.

[9] Ila Mkulu Nguluwi nakamchema ayo mlume, “Kwa kohi?”

[10] Na heye nakamwidichila, “Nyhulika kujendajenda kwa hegwe kuli kamgunda, nandumba na kivisa kwa vila nandali mwazi.”

[11] Mkulu Nguluwi nakamuuza, “Yali kohi yakulonjele kota kwa mwazi? Ndaze, kulya ifuza lya mgodi wondikulonjele uleche kulya?”

[12] Ayo mlume nakamwidichila, “Mdala youmhele yekale hamwe na heni ndo yamhele ifuza lya mgodi awo, na heni ndiya.”

[13] Aho Mkulu Nguluwi nakamuuza ayo mdala, “Kudita choni hegwe?” Mdala nakamwidichila, “Izoka nalimbada, na heni ndiya.”

Kugaya

[14] Hamba Mkulu Nguluwi nakalilonjela izoka,
“Kwa vila nakudita ahyo,
nakupanjilwa kusinda migongolo jeng'ha ja kufujigwa,
na migongolo jeng'ha ja kisolo.
Kwa lida kotambala,
na kulya nhimbwisi mazuwa gose ga ukomu wa hegwe.
[15] Ndowika ung'honyo hagati ha hegwe na ayo mdala,
hagati ha lulelo lwako na lulelo lwake,
heye kochitowa chitwi cha hegwe,
na hegwe kochitowa chisigino cha heye.”
[16] Hamba nakamlonjela mdala,
“Ndokonjezela usungu wa kuponda,
kwa usungu koponda wana,
kowa na maya na mlume wa hegwe,
ila heye kowa na ludali lwa kukulongoza.”
[17] Hamba nakamlonjela Adamu,
“Kwa vila hegwe nakumhulichiza mdala wa hegwe,
nakulya mafuza ga mgodi wondiwalajize mleche kulya,
ahyo, kwa wihe wa hegwe isi ipanjilwa.
Kwa kitunya kochipalila chilyo cha hegwe,
mazuwa gose ga ukomu wa hegwe.
[18] Isi yokulelela miwa na migugu,
na hegwe yokugana kulya mizuchila.
[19] Kwa chituguti kopala chilyo,
mbaka louhiluka kuli misanga koulawile,
mina hegwe kwa misanga, na kuli misanga kohiluka.”

[20] Adamu nakamchemela mdala wa heye itagwa, “Hawa[*],” kwa vila nayali mamo wa wanhu weng'ha.

[21] Mkulu Nguluwi nakawagongomanyila Adamu na mdala wa heye ivalo lya igozi, kawavaliza.

Adamu na Hawa wanguwinjigwa kuli kamgunda

[22] Hamba Mkulu Nguluwi nakalonga, “Sambi munhu kawa kota yumwe wa hetwe, kavizela ganojile na gehile. Igana kumlemeza kulya alila ifuza lya mgodi wa ukomu, kwa vila wone yalye, kochikala mazuwa gose.”

[23] Lelo Mkulu Nguluwi nakamuwinga Adamu kunze mwa kamgunda ka Edeni, leka yakalime mmisanga moyalawile.

[24] Nakamuwinga kunze, na kuwawika wamizi wahilisi nzingo kolilawilaga isanya kuli kamgunda ka Edeni na sengo ya chiluli ilinguhinduka ako na ako, nakwamila nzila ilingulutila kuli mgodi wa ukomu.

4

Kaini na Abeli

[1] Adamu nakawasa na mdala wa heye, na heye nakawa na himila, nakamponda Kaini. Hawa nakalonga, “Ndimponda mwana msongolo kwa utanzi wa Mkulu Nguluwi.”

---

[*] **3:20** *Hawa* Kwa Chiebulaniya ndo ukomu wa wanhu.

[2] Hamba nakamponda mkulugwe Abeli nayawele mdima ming'holo na Kaini nayali mlimi.

[3] Mhela udo hela, Kaini nakamlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya mbena ya kumgunda,

[4] na heye Abeli nakamlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya lulelo lwa mwaluko lwa ming'holo na vihande vya mafuta. Mkulu Nguluwi nakanojezwa na Abeli na nhambiko ya heye,

[5] ila nahanojezwe na Kaini na nhambiko ya heye. Lelo Kaini nakazudila ng'hatu na kumeho kwa heye nakwali kukwisimbale.

[6] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Kaini, "Lekachoni kwanguzudila, na lekachoni kumeho kwa hegwe kukwisimbala?

[7] Ndaze, wone udite ganojile hukundigwa hebu? Na wone huditile ganojile, lelo gehile gangusunjilila hali lwizi, wangukugana kukulongoza, ila kwanguganigwa kuusumya."

[8] Hamba Kaini nakamlonjela Abeli mng'holoze, "Tuche honhu kutali na mgunda." Lelo lowali kumgunda Kaini nakamvada Abeli mng'holoze na kumkopola.

[9] Mkulu Nguluwi nakamuuza Kaini, "Mng'holozo Abeli kakohi?" Kaini nakamwidichila, "Heni sivizelele. Ndaze, heni nda mwamizi wa mng'holozangu?"

[10] Mkulu Nguluwi nakalonga, "Nakudita choni? Danda ya mng'holozo ya kota luzi lulingundilila kulawa kuli misanga.

[11] Lelo hegwe nakupanjilwa na kuwinjigwa mchanya mwa misanga jiwele ngubochela danda ya mng'holozo youmkopole.

[12] Wone ulime misanga hajikugalila kahi mbena ng'oo. Kowa munhu wa kulubaluba, yalihela honhu hatanganiche ha kikala."

[13] Kaini nakamlonjela Mkulu Nguluwi, "Utaguso wa heni wowa ukulu ng'hatu, siweza kwimilila hebu.

[14] Ulole, lehano kumbinga kuli misanga jiwele na mboto na kutali na meho ga hegwe. Lelo ndowa munhu wa kulubaluba, yalihela honhu hatanganiche ha kikala muisi, na yoneche yombona kong'hopola."

[15] Ila Mkulu Nguluwi nakamwidichila, "Hebu! Yokukopola hegwe Kaini, kohilulilwa mala saba." Lelo Mkulu Nguluwi nakamuwika Kaini ulajilo wa kumdita munhu yoneche yomona yaleche kumkopola.

[16] Hamba Kaini nakoka kumwando kwa Mkulu Nguluwi, kawa yochikala kuli isi ya Nodi nzingo ya kolilawilaga isanya mwa kamgunda ka Edeni.

Lulelo lwa Kaini

[17] Kaini nakawasa na mdala wa heye, na heye kawa na himila, nakamponda Enoki. Kaini nakazenga muji nakauchema Enoki itagwa lya mwana wa heye.

[18] Enoki nakawa mhaza wa Iladi, na heye Iladi nakawa mhaza wa Mehuyaeli, na Mehuyaeli nakawa mhaza wa Mesushaeli, na heye Mesushaeli nakawa mhaza wa Lameki.

[19] Lameki nakahola wadala weli, yumwenga nakachemigwa Ada, na yunji Sila.

[20] Ada nakamponda Yabali yawele mhaza wa wadimi walingikala mli mihema.

[21] Mng'holoze nayali Yubali, ayo nayali mhaza wa hewo wawele towa ching'weleng'wele na mluli.

[22] Sila na heye nakamponda Tubali-kaini, yawele mponzi wa vinhu vyeng'ha vya shaba na chuma. Lumbulye Tubali-kaini nakachemigwa Naama.

[23] Lameki nakawalonjela wadala wa heye,
“Ada na Sila mhulichize lizi lya heni.
Mhulichize gondilonga hemwe wadala wa Lameki.
Heni nandimkopola munhu kwa chiwalo cha kung'wanyula,
ena, nandimkopola msongolo kwa kundumiza.
[24] Wone Kaini kohilusilwa mala saba,
ndangukomya Lameki kohilusilwa mala makumi saba na saba.”

Seti na Enoshi

[25] Adamu nakawasa kahi na Hawa mdala wa heye, na heye nakaponda mwana mlume, kamchema Seti. Yolonga, “Nguluwi kengalila mwana honhu ha Abeli yakopoligwe na Kaini.”

[26] Seti na heye nakamponda mwana mlume, nakamchema Enoshi. Aho ndo wanhu waluche kumlanda Mkulu kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi.

5

Lulelo lwa Adamu

[1] Ayi ndo mbuli ya lulelo lwa Adamu. Mhela Nguluwi loyamlumbile munhu, nakamlumba kwa kiwhana na heye.

[2] Nakawalumba mlume na mdala, hamba nakawatambichiza na kuwapa itagwa “Munhu.”

[3] Adamu loyali na miyaka miya imwe na makumi gadatu, nakawa na mwana msongolo yewhanile na heye, nakamchema Seti.

[4] Kulawila aho, Adamu nakekala miyaka miya nane, na kuwa na wana wanji walume na wadala.

[5] Adamu nakabagama loyawele na miyaka miya tisa na makumi gadatu.

[6] Mhela Seti loyawele na miyaka miya imwe na jihano, nakawa mhaza wa Enoshi.

[7] Loyampatile Enoshi, Seti nakekala miyaka miya nane na saba, na kuponda wana wanji walume na wadala.

[8] Seti nakabagama loyawele na miyaka miya tisa na kumi na mili.

[9] Mhela Enoshi loyali na miyaka makumi tisa, nakawa mhaza wa Kenani.

[10] Loyampondile Kenani, Enoshi nakekala miyaka miya nane na kumi na jihano, na kuwa wana wanji walume na wadala.

[11] Enoshi nakabagama loyali na miyaka miya tisa na jihano.

[12] Mhela Kenani loyali na miyaka makumi saba, nakampata Mahalaleli.

[13] Loyampondile Mahalaleli, Kenani nakekala miyaka miya nane na makumi gane, nakawa wana wanji walume na wadala.

[14] Kenani nakabagama loyali na miyaka miya tisa na kumi.

[15] Mhela Mahalaleli loyawele na miyaka makumi sita na jihano, nakawa mhaza wa Yaledi.

[16] Loyampondile Yaledi, Mahalaleli nakekala miyaka miya nane na makumi gadatu, nakawa wana wanji walume na wadala.

[17] Mahalaleli nakabagama loyawele na miyaka miya nane makumi tisa na jihano.

[18] Mhela Yaledi loyawele na miyaka miya imwe na makumi sita na mili, nakawa mhaza wa Enoki.

[19] Loyampondile Enoki, Yaledi nakekala miyaka miya nane, nakawa wana wanji walume na wadala.

[20] Yaledi nakabagama loyawele na miyaka miya tisa na makumi sita na mili.

[21] Mhela Enoki loyali na miyaka makumi sita na jihano, nakawa mhaza wa Metusela.

[22] Enoki na Nguluwi wali weganile. Loyampondile Metusela, Enoki nakekala miyaka miya jidatu nakawa na wana walume na wadala.

[23] Enoki nakekala miyaka jidatu na makumi sita na jihano.

[24] Enoki nayali weganile na Nguluwi, nakaheluka hela, ndo mina Nguluwi nakamhola.

[25] Mhela Metusela loyawele na miyaka miya imwe na makumi nane na saba, nakawa mhaza wa Lameki.

[26] Loyampondile Lameki, Metusela nakekala miyaka miya saba na makumi nane na mili, nakawa na wana wanji walume na wadala.

[27] Metusela nakabagama loyawele na miyaka miya tisa na makumi sita na tisa.

[28] Mhela Lameki loyawele na miyaka miya imwe na makumi nane na mili, nakampata mwana msongolo.

[29] Nakamchema mwana ayo Nuhu, yolonga, “Mwana ayu ndo yotuhembuliza kwa mijito jing'hang'hale yotulingukola kwa moko ga hetwe kuli isi yaipanjile Mkulu Nguluwi.”

[30] Loyampatile Nuhu, Lameki nakekala miyaka miya jihano na makumi tisa na jihano, nakawa na wana wanji walume na wadala.

[31] Lameki nakabagama loyawele na miyaka miya saba na makumi saba na saba.

[32] Nuhu loyafichile miyaka miya jihano, nakawa mhaza wa Shemu na Hamu na Yafeti.

6

Wihe wa Munhu

[1] Wanhu lowaluche konjezeka muisi na kuponda wahinza,

[2] wahilisi wa Nguluwi[*] nawawona awo wahinza wa wanhu ndo wenolije ng'hatu, wawahola wala wawaganile na kuwa wadala wawo.

[3] Aho Mkulu Nguluwi nakalonga, “Muhe wa heni hauchikala mgati mwa munhu mazuwa gose, mina heye ndo wa kubagama hela. Lelo hochikala lukami miyaka miya imwe na makumi meli.”

[4] Mhela awo na kuli mazuwa ago nakwali na minhu muisi jiwele ndo lulelo lwa wahilisi wa Nguluwi na wahinza wa wanhu. Awo ndo wanhu wawele na mong'ho na lutogo aho katali, nawachemigwa Wanefili.

[5] Mkulu Nguluwi loyawene winji wa wihe wa wanhu muisi, na kota chila choyochijesa mnhumbula mwa heye mhela weng'ha ndo wihe yeka mhela weng'ha,

[6] Mkulu Nguluwi nakawa na masinzo ng'hatu kwa kumlumba munhu muisi. Mkulu Nguluwi nakejesa ng'hatu mnhumbula ya heye,

[7] ahyo Mkulu Nguluwi nakalonga, “Ndomwajiliza munhu yondimlumbile muisi, ndokwajiliza migongolo na vilumbigwe vilingutambala na videje vya kilanga. Ndina masinzo ng'hatu kwa vila nandiwalumba muisi.”

[8] Ila Nuhu nakaganigwa na Mkulu Nguluwi.

Nuhu

[9] Ayi ndo mbuli ya Nuhu yawele yanojile yaliyeka na ndo yawele hela nongwa mhela wa heye. Nayali weganile na Nguluwi.

[10] Nuhu nayali na wana wadatu wasongolo, Shemu na Hamu na Yafeti.

---

[*] **6:2** *Wahilisi* Kwa Chiebulaniya chilonga kota nawali wana wasongolo wa Nguluwi.

[11] Nguluwi nakayona isi kota yiha ng'hatu na kumema wihe na kitowa.

[12] Ena, Nguluwi nakayona isi yiha ng'hatu, kwa vila chila munhu nakawinza nzila ya heye yihile.

[13] Nguluwi nakamlonjela Nuhu, "Nyamula kuwabagamiza wanhu weng'ha kwa vila waimemeza isi kitowa. Ena, ndowabagamiza ng'hatu hamwe na isi.

[14] Lelo widitile safina kwa mbao zinojile za mgofu. Ugawanule vihengo mgati na ubakalize lusila kwa mgati na kunze.

[15] Koidita iwe kota hino, utali wa mita miya imwe na makumi gadatu na zidatu na ugazi wa mita makumi meli na mbili na mita kumi na zidatu kuluta kuchanya.

[16] Safina ayo iwe na vinduwiko vidatu. Hagati mwa safina ayo kuwe na chiswiswili cha fudi sentimita makumi gane na zine kwa nzingo za hafungo mwa chinduwiko acho na lwizi hafungo.

[17] Ndochigala nhonya yobohoka na kubagamiza vinhu vyeng'ha viwele vikomu muisi. Chila chilumbigwe chiwele na muhe muisi chobagama.

[18] Ila ndowika ilagano na hegwe. Kokwinjila mli safina, hegwe hamwe na mdala wa hegwe na wanago na wadala wawo.

[19] Nagwe kokwinjiza mli safina chila chilumbigwe vili chilume na chidala, leka viwe vikomu hamwe na hegwe.

[20] "Wokuya kwa hegwe chila nhanzi ya videje vya kilanga, chila igongolo na chila nhanzi ya chilumbigwe chilingutambala, vili vili, leka kuviwika viwe vikomu.

[21] Kahi uhole vilyo vyeng'ha vilinguligwa, uwiche kwa mbuli ya chilyo cha hemwe na vilumbigwe avyo."

[22] Nuhu nakadita geng'ha kota Nguluwi vyoyalajize.

7

Mazi behewa

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Nuhu, "Winjile mgati mwa safina hegwe hamwe na ivyazi lyako lyeng'ha, mina kwa wanhu weng'ha walingikala mhela awu wa hegwe, ndikona hegwe uliyeka utanganiche heni.

[2] Uhole hamwe na hegwe migongolo jeng'ha johajikokomoche na jikokomoche, ilume na idala, saba saba, ila migongolo johambe jiliche, uhole mili ilume na idala.

[3] Vivila uhole videje vya kilanga chilume na chidala, saba saba, leka kuzileka nhanzi zawo ziwe na ukomu muisi.

[4] Logopuluta mazuwa saba, ndowatowela nhonya mazuwa makumi gane nemisi na nechilo, na chila chilumbigwe ndichilumbile muisi chobagama."

[5] Nuhu nakadita geng'ha kota Mkulu Nguluwi vyoyalajize.

[6] Nuhu nayali na miyaka miya sita mhela nhonya loitowile na mazi kumema muisi.

[7] Nuhu na mdala wa heye na wanage na wadala wawo nawenjila mgati mwa safina leka kuibilima nhonya imemeze mazi.

[8] Migongolo jilingulika na migongolo hajilingulika na videje na vilumbigwe vyeng'ha vilingutambala,

[9] vili vili, idala na ilume, navinjila mgati mwa safina hamwe na Nuhu kota Nguluwi vyoyalajize.

[10] Logapulute mazuwa saba, mazi ga nhonya nagaluka kuigubika isi.

[11] Nuhu loyawele na miyaka miya sita, logali mazuwa ga kumi na saba ga mwezi wa keli, zuwa alyo nzasa zeng'ha za mazi gawele nyang'ha za hasi nazilavya mazi, na mazi kulawa kilanga nagabohoka.

[12] Nhonya naitowa hasi mazuwa makumi gane nemisi na nechilo.

[13] Zuwa lilyo nhonya loyaluche kutowa, Nuhu na mdala wa heye na wanage, Shemu na Hamu na Yafeti, hamwe na wadala wawo, nawenjila mgati mwa safina.

[14] Nawenjila hewo weng'ha hamwe na migongolo ja kisolo nhanzi zeng'ha na nhanzi zeng'ha za migongolo ja haluga na nhanzi zeng'ha za migongolo jilingutambala na videje chila nhanzi na nhanzi zeng'ha za vilumbigwe viwele na mabawa.

[15] Vili vili vya chila nhanzi ya vilumbigwe vikomu navinjila mgati mwa safina hamwe na Nuhu.

[16] Chila nhanzi nawenjila ilume na idala kota Nguluwi vyoyamlajize Nuhu. Hamba Mkulu Nguluwi nakahinda lwizi lwa safina kumbele kwa Nuhu.

[17] Nhonya naitowa mazuwa makumi gane. Mazi nagonjezeka na kwinula safina, nayelela mchanya mwa isi.

[18] Mazi nagalutilila konjezeka muisi na safina nayelela mchanya mwake.

[19] Mazi ago gawa menji ng'hatu mchanya muisi, gavigubika vidunda vyeng'ha viling'wemang'wema muisi.

[20] Nagamema mbaka kuvigubika vidunda chasi cha fudi kumi na zihano.

[21] Vilumbigwe vyeng'ha navibagama, videje na migongolo ja kudimigwa na migongolo ja kisolo na vilumbigwe vyeng'ha muisi vilingujenda mchilundo na wanhu weng'ha,

[22] ena, chila chilumbigwe chiwele na muhe muisi nachibagama.

[23] Nguluwi nakachibagamiza chila chilumbigwe muisi, wanhu na migongolo na vilumbigwe vilingutambala na videje vya kilanga. Vyeng'ha navibagamizwa muisi. Nuhu yaliyeka ndo nayaponile hamwe na wala nawawele mgati mwa safina.

[24] Mazi ago nagekala muisi kwa mazuwa miya imwe na makumi gahano.

8

Kuduma kwa nhonya ya mazi tendema

[1] Hamba Nguluwi nakamkumbuka Nuhu na migongolo jeng'ha ja kisolo na jifujigwe haluga jiwele hamwe na heye mgati mwa safina. Lelo Nguluwi nakegala mbeho mchanya mwa isi, mazi nagaluka kuswina.

[2] Nzasa za mazi gawele nyang'ha na mazi kulawa kilanga nagadinyigwa. Nhonya naidinyigwa,

[3] mazi nagalutilila kuswina mhole mhole muisi. Mazuwa miya na makumi gahano logakolile, mazi nagaswina lukami.

[4] Zuwa lya kumi na saba, mwezi wa saba, safina naima mchanya mwa vidunda vya Alalati.

[5] Mazi nagalutilila kuswina mhole mhole, na zuwa ya mwaluko ya mwezi wa kumi, vinhembenhembe vya vidunda navyaluka koneka.

[6] Mazuwa makumi gane logakwete, Nuhu nakachumula itubuli lyoyawichile kuli yila safina,

[7] nakalilavya ibondwa kunze, ila naliguluka aku na kula mbaka mazi logakalile muisi.

[8] Hamba Nuhu nakailavya ng'hunda leka ilole kota mazi gaswina mchanya mwa isi.

[9] Ila kwa vila mazi nagang'hali gagubiche isi yeng'ha, ayo ng'hunda haiwene honhu ha kudulika, naihiluka kwa Nuhu kuli safina. Nuhu nakagolola moko, kaibata na kuihilusa mgati mwa safina.

[10] Nuhu nakabeteza mazuwa ganji saba, hamba nakailavya kahi ayo ng'hunda kunze mwa safina.

[11] Ng'hunda ayo naimhiluchila Nuhu matinazo iwele na iputi lidodi lya mzeituni mumlomo mwake. Kwa chiwalo acho Nuhu nakavizela kota mazi gali gaswinile muisi.

[12] Hamba nakabeteza mazuwa ganji saba, nakailavya kahi ayila ng'hunda zuwa ali, ng'hunda nahaihiluche ng'oo.

[13] Nuhu loyawele na miyaka miya sita na umwe, zuwa lya mwaluko mwezi wa mwaluko, mazi nagakala muisi. Nuhu nakagubula chigubiko cha safina na loyalolile, nakona kota isi naikala.

[14] Zuwa lya makumi meli na saba ga mwezi wa keli, isi naikala ng'hatu.

[15] Aho Nguluwi nakamlonjela Nuhu,

[16] “Ulawe kuli safina, hegwe hamwe na mdala wa hegwe na wanago na wadala wawo.

[17] Ulavye kahi vilumbigwe vyeng'ha viwele na muhe vya chila nhanzi viwele hamwe na hegwe, videje na migongolo na chila chilumbigwe chilingutambala, vikalele kwa winji muisi, wonjezeche na kwenela honhu heng'ha muisi.”

[18] Lelo Nuhu nakalawa kuli safina hamwe na wanage na mdala wa heye hamwe na wadala wa wanage.

[19] Migongolo jeng'ha na vilumbigwe vyeng'ha vilingutambala na videje vyeng'ha, nawalawa kuli safina kwa nhanzi zawo.

Nuhu kangumlavila nhambiko Nguluwi

[20] Nuhu nakamzenjela Mkulu Nguluwi honhu ha kulavila nhambiko, nakahola yumwe kwa chila nhanzi ya migongolo johajikokomoche na chideje chohachikokomoche, nakumlavila Nguluwi nhambiko za kulakazwa hala.

[21] Kunhunyhilila goya kwa nhambiko ayo na kumnojeza Mkulu Nguluwi, na heye nakalonga mnhumbula mwake, “Siwila kahi kuipanjila isi kwa mbuli ya wanhu, ndivizela kota majesa ga heye ndo wihe kulawila udodo. Na sivibagamiza kahi vilumbigwe vyeng'ha kota vyonditile.

[22] “Kota vyoichikala isi,
mihela ja kunyala na mbena,
na ja mbeho na ivuche,
na luhela na chipalangule,
na nechilo na nemisi, hagomala.”

9

Nguluwi kanguwika ilagano na Nuhu

[1] Nguluwi nakamtambichiza Nuhu na wanage, yowalonjela, “Mkalele, mwonjezeche, mkaimemeze isi yeng'ha.

[2] Migongolo jeng'ha na videje vyeng'ha vya kilanga na vilumbigwe vyeng'ha vilingutambala muisi na somba zeng'ha za kuli bahali zowa na woga na zowadumba hemwe. Weng'ha wawichigwa hali ludali lwa hemwe.

[3] Migongolo jeng'ha jiwele na muhe jowa ndiya ya hemwe, ndanguwapani kota vila londiwapele mizuchila jititime ja nyhule za ndiya ya hemwe.

[4] Ila mleche kulya miwunde jiwele na danda, kwa vila ukomu wamumo mli danda.

[5] Danda ya ukomu wa hemwe ndoitagusa, kwa chila igongolo na wanhu. Yomkopola miyage, ndoutagusa ukomu wa heye.

[6] “Yalingubohola danda ya munhu,
danda ya heye yoboholigwa na munhu,
mina kwa kiwhana na Nguluwi, munhu nakalumbigwa.
[7] Namwe mponde na mkonjezeche, mponde kwa winji, mkonjezeche muisi.”

Ipinde lya nhonya

[8] Hamba Nguluwi nakamlonjela Nuhu na mwanage,

[9] “Ndanguwika ilagano lyangu namwe na lulelo lwenu,

[10] na vilumbigwe vyeng'ha viwele vikomu na videje na migongolo ja kudima haluga na ja kisolo, weng'ha walawile mli safina hamwe na hemwe.

[11] Ndangwaluchiza ilagano lyangu na hemwe, kuta vilumbigwe vyeng'ha vikomu havibagamizwa ng'oo kwa nhonya, na hailawila kahi nhonya kota ila ya kuiwifya isi.”

[12] Kahi Nguluwi nakalonga, “Achi ndo chilajilo cha ilagano londidita kwa heni na hemwe na chila chilumbigwe chikomu chiwele hamwe na hemwe kwa lulelo lweng'ha lulinguya,

[13] ndanguwika upinde wa heni kuli ng'hungugu kilanga. Nawo wowa ulajilo wa ilagano lya heni na isi.

[14] Hala hondiigubika isi kwa ng'hungugu, na awo upinde wa nhonya howokoneka kuli ng'hungugu,

[15] ndokumbuchila ilagano lyangu na hemwe na vilumbigwe vyeng'ha viwele vikomu. Mazi hagomema ng'oo na kuvibagamiza vilumbigwe vyeng'ha viwele vikomu.

[16] Awo upinde houlawila kung'ungugu, ndowona na kukumbuchila ilagano alyo lya mazuwa gose kwa heni na vilumbigwe vyeng'ha viwele vikomu muisi.”

[17] Nguluwi nakamlonjela Nuhu, “Awu ulajilo wa ilagano lonyhaluchize na vilumbigwe vyeng'ha viwele vikomu muisi.”

Nuhu na wanage

[18] Wana wa Nuhu walawile mli safina nawali Shemu na Hamu na Yafeti. Hamu nayali mhaza wa Kanaani.

[19] Awo ndo wana wadatu wa Nuhu, na kulawa kwa hewo wanhu nawenela isi yeng'ha.

[20] Nuhu yawele mlimi, nayali yaluche kuwa mlimi wa mgunda wa zabibu.

[21] Nakanwa divai kulawa kuli zabibu zoyalimile, nakagala, hamba nakawasa mwazi mli chibumuli cha heye.

[22] Hamu, mhaza wa Kanaani, nakawona umwazi wa mhaza wa heye, nakalawa kunze na kuwalonjela wang'holoze weli.

[23] Ila Shemu na Yafeti nawahola nguwo, watandazula mmayega mwawo, nawaluta chimbelembele na kuugubika umwazi wa mhaza wa hewo. Nawalola kufungo, nahawauwene umwazi wa mhaza wa hewo.

[24] Nuhu loyalilimche na kuvizela choyaditilwe na mwanage mdodo,

[25] nakalonga,
“Kanaani yapanjilwe!
Kowa chitumagwa wa vitumagwa kwa wang'holoze.”
[26] Kahi nakalonga,
“Shemu nayatambichizwe na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Shemu,
Kanaani nayawe chitumagwa wa heye.
[27] Nguluwi nayamtambichize Yafeti,

yekale kuli chibumuli cha Shemu,
Kanaani nayawe mpogozi wa heye.”

[28] Loimalile nhonya ya mazi tendema, Nuhu nakekala miyaka miya zidatu na makumi gahano,

[29] hamba Nuhu nakabagama loyawele na miyaka miya tisa na makumi gahano.

10

Lulelo lwa Nuhu

[1] Ayi ndo mbuli ya lulelo lwa Nuhu, Shemu na Hamu na Yafeti. Awa wadatu nawali na wana loimalile nhonya ya mazi tendema.

[2] Wana walume wa Yafeti nawali Gomeli na Magogu na Madai na Yavani na Tubali na Mesheki na Tilasi.

[3] Wana wa Gomeli nawali Ashikenasi na Lifazi na Togoma.

[4] Wana wa Yavani nawali Elisha na Talishishi na Kitimu na Dodanimu.

[5] Awa ndo wanhu wa mwaluko ng'hatu wenele honhu ha mwhani, chila wanhu kwa isi za hewo na kwa ulonzi wawo na kwa lukolo lwawo na kwa nhanzi za hewo.

[6] Wana wa Hamu nawali Kushi na Misili na Puti na Kanaani.

[7] Wana walume wa Kushi nawali Seba na Havila na Sabuta na Lahama na Sabuteka. Wana walume wa Lahama nawali Sheba na Dedani.

[8] Kushi nayali mhaza wa Nimulodi yawele na mong'ho wa mwaluko muisi yeng'ha.

[9] Nayali mpelembi yawele na mong'ho hamwando ha Mkulu Nguluwi, ndo mina kwali na ulonzi ulingulonga, “Nayakudite uwe kota Nimulodi mpelembi yawele na mong'ho hamwando ha Mkulu Nguluwi.”

[10] Miji ja mwaluko ja undewa wa heye, najali Babiloni na Eleki na Akadi na Kalinehi, kuli isi ya Shinali.

[11] Kulawila ako, Nimulodi nakaluta Ashulu, nakazenga miji ja Ninawi na Lehoboti-ili na Kala na

[12] Leseni uwele hagati ha Ninawi na muji ukulu wa Kala.

[13] Misili nayali sekulu wa Waludi na Waanamu na Walehabi na Wanafutuhi

[14] na Wapatilusi na Wakasiluhimu, wawele mwaluko wa Wafilisti na Wakafutoli.

[15] Kanaani nayali sekulu wa Sidoni, mlelwa wa heye wa mwaluko, na Heti

[16] na kahi sekulu wa hewo Wayebusi na Waamoli na Wagiligashi

[17] na Wahivi na Waaliki na Waasini

[18] na Waaluvadi na Wasemali na Wahamati. Hamba wanhu wa nhanzi zinjizinji za Kanaani nawasambaluka,

[19] ahyo na honhu ha isi ya hewo nayali kulawila Sidoni kulutila kusini mbaka Gelali mbaka Gasa, na kulutila kolilawilaga isanya mbaka Sodoma na Gomola na Adima na Seboimu mbaka Lasha.

[20] Awo ndo walelwa wa Hamu kota lukolo lwa hewo na ulonzi wa hewo na isi za hewo na wanhu wa isi za hewo.

[21] Shemu, mkulugwe Yafeti, nayali mwana wa Ebeli.

[22] Wana wa Shemu nawali Elamu na Ashulu na Alufakisadi na Ludi na Alamu.

[23] Wana walume wa Alamu nawali Usi na Huli na Gaseli na Mashi.

[24] Alufakisadi nakampata Shela, Shela nakampata Ebeli.

[25] Ebeli nayali na wana weli, wa mwaluko nakamchema Pelegi kwa vila mhela awo wanhu wa isi nawasambaluka, na wa keli nakamchema Yokitani.
[26] Yokitani nayali mhaza wa Alimodadi na Shelefu na Hasalimaweti na Yela
[27] na Hadolamu na Usali na Dikila
[28] na Obali na Abimaeli na Sheba
[29] na Ofili na Havila na Yobabu. Awo weng'ha nawali wana wa Yokitani.

[30] Isi nawekale nayenela kulawila Mesha kwa nzila ya Sefali kuli isi ya vidunda mwa kolilawilaga isanya.

[31] Awo ndo walelwa wa Shemu na wanhu wa isi za hewo na ulonzi wa hewo na kuli isi za hewo na undewa wa hewo.

[32] Ayi ndo mbuli ya lukolo lwa wana wa Nuhu, kwa ivyazi lya hewo na ulonzi wa hewo. Kulawa kwa wanhu awo nawenela kuli nhanzi zeng'ha loimalile nhonya ya mazi tendema.

11

Ilingo lya Babeli

[1] Mwaluko wanhu weng'ha muisi nawali na ulonzi umwe, nawali wolonga luzi lulula.

[2] Lelo naiwa wanhu lowenule majendo kulawila kolilawilaga isanya, nawafika kuli isi ya chiwala ako Shinali, nawekala.

[3] Hamba nawelonjelela, “Lelo, natudite matufali, tugasome goya na chiluli.” Nawali na matufali honhu ha maganga na lami honhu ha ilongo.

[4] Nawalonga, “Twizenjele muji na ilingo chinduwiko chake chofika mbaka kilanga leka tupegwe itagwa na kutogoligwa, tuleche kusambaluka isi yeng'ha.”

[5] Ndo baho Mkulu Nguluwi nakedulika hasi kulola honhu hao na ilingo lowazenjile wanhu wa isi.

[6] Mkulu Nguluwi nakalonga, “Mlole wanhu wano wa isi imwe na weng'ha wana ulonzi umwe, awu ndo mwaluko hela wa gala gowodita. Lyoneche lowogana kudita, woweza kudita.

[7] Lelo natwiduliche hasi na kuubananga ulonzi wa hewo, leka walemwele kuvizela chowolonga hewo kwa hewo.”

[8] Ahyo, Mkulu Nguluwi nakawasambalula honhu heng'ha muisi, na hewo nawaleka kuuzenga ula muji.

[9] Muji awo nauchemigwa Babeli, kwa vila ako ndo Mkulu Nguluwi koyatigule ulonzi wa hewo wa isi yeng'ha na kulawa ako nakawasambalula wanhu chila honhu muisi.*

Lulelo lwa Shemu

[10] Ayi ndo mbuli ya lulelo lwa Shemu. Miyaka mili kulawa ila nhonya ya mazi tendema, Shemu naloyali na miyaka miya imwe, nakamponda Alufakisadi.

[11] Loyampondile Alufakisadi, Shemu nakekala miyaka miya jihano, na kuponda wana wanji walume na wadala.

[12] Alufakisadi naloyawele na miyaka makumi gadatu na jihano, nakamponda Shela.

[13] Loyampondile Shela, Alufakisadi nakekala miyaka miya zine na zidatu, na kuponda wana wanji walume na wadala.

---

* **11:9** *Babeli* Ulonzi Babeli kwa Chiebulaniya ndo kutigulanga.

[14] Shela naloyawele na miyaka makumi gadatu, nakamponda Ebeli.

[15] Loyampondile Ebeli, Shela nakekala miyaka miya zine na zidatu, na kuponda wana wanji walume na wadala.

[16] Ebeli naloyawele na miyaka makumi gadatu na gane, nakamponda Pelegi.

[17] Loyampondile Pelegi, Ebeli nakekala miyaka miya zine na makumi gadatu, na kuponda wana wanji walume na wadala.

[18] Pelegi naloyawele na miyaka makumi gadatu, nakamponda Leu.

[19] Naloyampondile Leu, Pelegi nakekala miyaka miya mbili na tisa, na kuponda wana wanji walume na wadala.

[20] Leu naloyawele na miyaka makumi gadatu na meli, nakamponda Selugi.

[21] Naloyampondile Selugi, Leu nakekala miyaka miya mbili na saba, na kuponda wana wanji walume na wadala.

[22] Selugi naloyawele na miyaka makumi gadatu, nakamponda Naholi.

[23] Naloyampondile Naholi, Selugi nakekala miyaka miya mbili na kuponda wana wanji walume na wadala.

[24] Naholi naloyawele na miyaka makumi meli na tisa, nakamponda Tela.

[25] Naloyampondile Tela, Naholi nakekala miyaka miya imwe na kumi na tisa, na kuponda wana wanji walume na wadala.

[26] Tela naloyawele na miyaka makumi saba, nakamponda Abulamu na Naholi na Halani.

Lulelo lwa Tela

[27] Ayi ndo mbuli ya lulelo lwa Tela, mhaza wa hewo Abulamu, Naholi na Halani. Halani nayali mhaza wa Loti.

[28] Ayo Halani nakabagama hali mhaza wa heye Tela, loyali yochikala ako Chalideya nakoyapondigwe Uli.

[29] Abulamu na Naholi nawahesa. Mdala wa Abulamu nakachemigwa Salai. Mdala wa Naholi nakachemigwa Milika, mhinza wa Halani nayawele kahi mhaza wa Isika.

[30] Salai nahapondile mwana kwa vila nayali mhende.

[31] Tela nakamhola Abulamu mwanage na Loti mzukulu wa heye, nayawele mwana wa Halani, na Salai mchewake Abulamu, nawoka weng'ha hamwe kulawa Uli, muji wa Wakalidayo, kuluta kuli isi ya Kanaani. Ila lowafichile Halani, nawekala.

[32] Tela nakabagama ako Halani naloyawele na miyaka miya mbili na jihano.

12

Nguluwi kangumchema Abulamu yaileche isi ya heye

[1] Lelo Mkulu Nguluwi nakamlonjela Abulamu, “Uche kuli isi ya hegwe, uwaleche wang'holozo na ng'handa ya mhaza wa hegwe, ulute kuli isi yondikulajila.

[2] “Ndokudita hegwe uwe nhanzi iwele na ukulu,
ndokutambichiza na kulikwiniza itagwa lyako,
leka nagwe uwe utambichizo kwa wanji.

[3] Yokutambichiza, ndomtambichiza, yokupanjila, ndompanjila.
Kwa kukolela hegwe, ndozitambichiza nhanzi za isi zeng'ha.”

[4] Lelo Abulamu nakoka kota Mkulu Nguluwi vyonayamlajize, na Loti nakaluta hamwe na heye. Abulamu nayali na miyaka makumi saba na jihano loyalawile Halani.

[5] Abulamu nakamhola mdala wa heye Salai, na Loti mwana wa mng'holoze, hamwe na lufufu lwao lweng'ha na wanhu weng'ha nawawaholile ako Halani, nawoka kuluta isi ya Kanaani. Nalowenjile isi ya Kanaani,
[6] Abulamu nakakola hagati ha isi mbaka Shekemu, honhu Helile hawele na igodi likulu lya Mole. Mhela awo, Wakanaani nawali ndo wenyeng'haye wa isi ayo.
[7] Ndo Mkulu Nguluwi nakamlawila Abulamu, nakamlonjela, "Lulelo lwako ndowapa isi ayi." Lelo Abulamu nakazenga honhu ha kulavila nhambiko kwa mbuli ya Mkulu Nguluwi yamlawile.
[8] Hamba Abulamu nakoka, nakalutila kuli isi ya vidunda kolilawilaga isanya mwa Beteli, nakazenga chibumuli hagati mwa muji wa Beteli nzingo ya kolizinjilaga isanya, na muji wa Ayi nzingo ya kolilawilaga isanya. Aho kahi nakamzenjela Mkulu Nguluwi honhu ha kulavila nhambiko na kumlanda kwa itagwa lyake.
[9] Hamba Abulamu nakalutilila na majendo ubanzi wa Negebu.

Abulamu kuli isi ya Misili

[10] Mhela awo, nzala nailawila muisi. Nayali nzala ya maduga, ahyo Abulamu naimgana kuluta Misili na kikala ako kwa mhela uchefu.
[11] Loyawele behi na Misili, Abulamu nakamlonjela Salai mchewake, "Ndivizela kota hegwe kwa mdala ulinguwakwega wanhu kwa vila kunoga lukami.
[12] Wamisili lowokona wolonga, 'Ayu ndo mchewake,' hamba wong'hopola ila hegwe wokuleka mkomu.
[13] Lelo walonjele kota hegwe kwa lumbu wa heni leka mbuli zindutile goya, wandeche ndiwe mkomu kwa mbuli ya hegwe."
[14] Lelo Abulamu loyafichile muisi ya Misili, wenyeng'haye wa ako nawamona Salai kota ndo mdala yanojile lukami.
[15] Wakulu wa chitala wa Falao lowamuwene Salai, nawamtogola kwa Falao. Lelo Salai nakahilikwa haluga ha Falao.
[16] Lelo, kwa mbuli ya heye, Falao nakamuwika Abulamu, nakabochela ming'holo na misenga na idogowi ilume na vitumagwa walume na wadala na idogowi idala na ngamiya.
[17] Ila Mkulu Nguluwi nakamgaza Falao na wanhu weng'ha wawele mng'handa ya heye kwa kuwadita wawe na matamwa makulu kwa mbuli ya Salai, mchewake Abulamu.
[18] Falao nakamchema Abulamu, nakamuuza, "Ndo chinhu chachi achi chounditile? Lekachoni nahundonjele kota Salai ka mchewako?
[19] Lekachoni nakulonga ka lumbu wa hegwe mbaka nandimhola yawe mchewangu? Lelo mchewako ndo ayo, umhole ulute."
[20] Hamba Falao nakawalajiza wanhu wa heye, na hewo wamleche Abulamu yalute mnzila yawele na mchewake na lufufu lwake lweng'ha.

13

Abulamu na Loti wangibagula

[1] Abulamu nakahiluka kulawila Misili, nakenjila nzingo ya Negebu nayali na mchewake na lufufu lwa heye lweng'ha hamwe na Loti.
[2] Mhela awo, Abulamu nayali na lufufu ng'hatu. Nayali na migongolo minji na sendi na zahabu.
[3] Nakalutilila na majendo kulawila honhu ha Negebu mbaka Beteli. Nakafika honhu naloyali yawichile kambi ya chibumuli aho mwaluko, hagati ha Beteli na Ayi,

[4] na nayali yazenjile honhu ha kulavila nhambiko. Aho Abulamu nakamlanda Mkulu Nguluwi kwa itagwa lyake.

[5] Kahi, Loti nayawele yelongoze na Abulamu, nayali na ming'holo na misenga na mihema.

[6] Nawali na migongolo minji lukami, mbaka isi ila nailemwela kuwahega Abulamu na Loti kikala hamwe.

[7] Lelo nakulawila kilewa kwa wadimi wa Abulamu na wadimi wa Loti. Mhela awo, Wakanaani na Wapelisi ndo nawali wochikala mli isi ayo.

[8] Lelo Abulamu nakamlonjela Loti, “Kowa hela nongwa hali hetwe na kuleche kulawila kilewa kwa wadimi wa hegwe na wadimi wa heni, kwa vila hetwe twa ivyazi limwe.

[9] Ulole isi ayi yeng'ha kumwando kwa hegwe. Na tibagule. Wone ulute kumoso, heni ndoluta kudilo, houluta kudilo, heni ndoluta kumoso.”

[10] Loti nakenula meho ga heye, nakalyona ibindi lya lwanda lwa Yolodani, nakalyona kuta lina mazi ga kuhega chila honhu, kota kamgunda ka Mkulu Nguluwi na kota isi ya Misili nzingo ya Soali. Ayi nayali Mkulu Nguluwi naloyawele yang'hali kuibagamiza miji ja Sodoma na Gomola.

[11] Lelo Loti nakehagulila ibindi lya lwanda lwa Yolodani, nakalutilila kolilawilaga isanya, na hino ndo nawebagule.

[12] Abulamu nakapona muisi ya Kanaani na Loti nakekala hagati ha miji jiwele mibindi, nakaluta kikala behi na Sodoma.

[13] Wanhu wa Sodoma nawali wehile na wadita gehile wakulu kwa Mkulu Nguluwi.

Abulamu kangulajilwa isi

[14] Loti loyebagule na Abulamu, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Abulamu, “Winule meho ga hegwe kulawila aho houli ulole nzingo zeng'ha, kasikazini na kusini na kolilawilaga isanya na kolizinjilaga isanya.

[15] Isi ayi yeng'ha youlinguyona ndokupa hegwe na walelwa wa hegwe iwe ya hemwe mazuwa gose.

[16] Walelwa wa hegwe ndowadita wawe wenji kota vila sangalaza za isi hazilinguwazigwa na walelwa wa hegwe hawoweza kuwazigwa.

[17] Lelo winuche uijendele isi ayi kwa ugazi na utali, kwa vila ndokupa hegwe.”

[18] Baho, Abulamu nakang'umbula ihema, nakaluta kikala habehi na igodi likulu lya Mamle kula Hebuloni, ako nakamzenjela Mkulu Nguluwi honhu ha kulavila nhambiko.

14

Abulamu kangumlohola Loti

[1] Mhela awo, mndewa Amlafeli wa Shinali na mndewa Alioko wa Elasali na mndewa Kedolilaomeli wa Elamu na mndewa Tidali wa Goiimu,

[2] nawetowa ngondo na Bela mndewa wa Sodoma na Bilisha mndewa wa Gomola na Shinabu mndewa wa Adima na Shemebeli mndewa wa Seboimu na mndewa wa Bela itagwa linji Soali.

[3] Wandewa awo wahano nawawakungajiza hamwe wamizi wa hewo kuli ibindi lya Sidimu, liwele ndo Bahali ya Mwino.

[4] Mhela wa miyaka kumi na mili nawali womhulichiza mndewa Kedolilaomeli, ila louwele mwaka wa kumi na midatu, nawamhinduka.

[5] Loufichile mwaka wa kumi na jine, mndewa Kedolilaomeli na wala wandewa wayage nawoya kuwatowa wanhu wa Lefaimu ako Ashitaloti-kalinaimu na Wasusimu ako Hamu na Waemi ako Shawe-kiliataimu

[6] na Waholi ako kuli isi ya vidunda vya Seili, nawawawinga mbaka Elipalani, mu mbaka mwa kuchiwala.

[7] Hamba nawahiluka kumbele mbaka Enimishipati, ilinguchemigwa Kadeshi, na nawaitowa isi yeng'ha ya Waamaleki na kuwasumya Waamoli nawekale Hasasoni-tamali.

[8] Ndo mndewa wa Sodoma na mndewa wa Gomola na mndewa wa Adima na mndewa wa Seboimu na mndewa wa Bela, itagwa linji Soali, nawenjila kuli ngondo kuli ibindi lya Sidimu kitowa

[9] na Kedolilaomeli mndewa wa Elamu na Tidali mndewa wa Goiimu na Amlafeli mndewa wa Shinali na Alioko mndewa wa Elasali, wandewa wane wochitowa na wandewa wahano.

[10] Ibindi lya Sidimu nalyali limemile minila ja lami, lelo wandewa wa Sodoma na Gomola nalowawele woibilima ngondo, nawatumbuchila mumo, ila wanji nawabilimila kuli isi ya vidunda.

[11] Lelo wala wasumile, nawahola lufufu lweng'ha lwa Sodoma na Gomola na vilyo vyeng'ha na kuka.

[12] Nawamibata Loti, mwana wa mng'holoze Abulamu nayawele yochikala Sodoma, hamwe na lufufu lwake, na kuka.

[13] Munhu yumwe yesukule na kubilima, nakaluta kumlonjela yula Muebulaniya Abulamu nayawele yochikala behi na miyaloni ya Mwamoli Mamle. Mamle nayali mng'holoze Eshikoli na Aneli. Weng'ha nawali wawichile ilagano na Abulamu.

[14] Abulamu loyahuliche kota mpwage kaholigwa kuli upogozi, nakawachema hamwe wamizi wa heye walanguswe kitowa ngondo na wazidahe miya zidatu na kumi na nane nawapondigwe mng'handa mwake, na kuwawinza wala wang'honyo mbaka Dani.

[15] Ako nakawagawanula wamizi kuli vilundo. Nechilo nakawatowa wang'honyo wa heye, nakawasumya na kuwawinga mbaka Hoba, kasikazini mwa Damasiko.

[16] Lelo Abulamu nakahiluka na lufufu lweng'ha naluholigwe na wang'honyo, na kumgombola Loti mpwage na lufufu lwake, hamwe na wadala na wanhu wanji waholigwe kuli upogozi.

Melikisedeki kangumtambichiza Abulamu

[17] Abulamu loyahiluche nayamtowile Kedolilaomeli na wayage, mndewa wa Sodoma nakalawa kuluta kumbochela kuli ibindi lya Shawe, naliwele nguchemigwa ibindi lya mndewa.

[18] Na heye Melikisedeki, mndewa wa Salemu, nayawele mtambika wa Nguluwi yawele kuchanya, nakegala ibumunda na divai,

[19] nakamtambichiza Abulamu yolonga,
“Abulamu nayatambichizwe na Nguluwi Yawele kuchanya,
yalumbile kilanga na isi.
[20] Nayatogoligwe Nguluwi Yawele kuchanya,
nayawawichile wang'honyo wa hegwe mmoko mwako.”
Na heye Abulamu nakamha Melikisedeki ndolendole ya heye honhu hamwe ha kumi ha lufufu lwake naloyawele nalo.

[21] Lelo mndewa wa Sodoma, nakamlonjela Abulamu, “Mumhe heni awo wanhu, ila wiholele lufufu lweng'ha gwegwe baho.”

[22] Ila Abulamu nakamlonjela mndewa wa Sodoma, “Ndangilaha kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi Yawele kuchanya, yalumbile kilanga na isi,

[23] kota sihola ne uzi ama ng'weso ya makwamba, na choneche cha hegwe, uleche kuya kidaya na kulonga kota ndimdita Abulamu yawe na lufufu.

[24] Lelo sihola choneche leka vila vinhu wasongolo wa heni navyowadile na chasi cha wala nawawele hamwe na heni, Aneli na Eshikoli na Mamle nawawele waganigwe kupegwa.”

15

Ilagano lya Nguluwi na Abulamu

[1] Lozipulute mbuli azo, ulonzi wa Mkulu Nguluwi naumuyila Abulamu aku yolota, “Abulamu, uleche kudumba. Heni nda ngwamo ya hegwe. Heni nda hamwe na hegwe na acho chinhu chikulu ng'hatu kwa hegwe!”

[2] Ila Abulamu nakalonga, “Gwaa Mkulu Nguluwi, konipa choni hanga ndilutilila kikala ne mwana, na mhalizi wa heni ndo Elieseli wa Damasiko?” [3] Abulamu nakalonga, “Ulole, humhele mwana, chitumagwa yapondigwe mng'handa ya heni ndo kowa mhalizi wa heni.”

[4] Ndo baho Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Ayu howa mhalizi wa hegwe. Mwanago wa kuponda gwegwe ndo kowa mhalizi wa hegwe.”

[5] Aho Mkulu Nguluwi nakamigala Abulamu kunze na kumlonjela, “Ulole kilanga. Usiwaze nhondwe, wone koweza kuziwaza. Ahyo ndo vyoiwa lulelo lwa hegwe louwa lwinji.”

[6] Abulamu nakamtogola Mkulu Nguluwi, na kwa chiwalo acho Mkulu Nguluwi nakamtawiza Abulamu kota katanganika.

[7] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Abulamu, “Heni ndo Mkulu Nguluwi ndikugale hegwe kulawila Uli, muji wa Wakalidayo, leka ndikupe isi ayi uihalile.” [8] Ila Abulamu nakamlonjela, “Gwaa Mkulu Nguluwi, ndovizela ndaze kota ndoihalila isi ayi?”

[9] Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Ndigalile isenga ilogota idala liwele na miyaka jidatu, mhene ndala iwele na miyaka jidatu, ing'holo ilume liwele na miyaka jidatu, na ng'hunda na ibofu lya ng'hunda.”

[10] Abulamu nakamigalila ajo jeng'ha, nakajidumula chila igongolo vihande vili, na kuviwika goya banzi mbili kudilo na kumoso, vichilola, ila videje nahavidumule vihande vili.

[11] Na ndapo lowaiwinzile vihande vila Abulamu nakawa yowawinga.

[12] Isanya loluwele luzibila, Abulamu nakebatika na usinjizi lukami, kudumba na jiza totolo navimgubika.

[13] Aho Mkulu Nguluwi nakamlonjela Abulamu, “Uvizele ng'hatu kota walelwa wa hegwe wochikala kota wajenzi kuli isi yohaiwele ya hewo, wowa wapogozi na wogazigwa kwa mhela wa miyaka miya zine.

[14] Lelo ndowatagusa wanhu wa nhanzi ya isi ilinguwadita wapogozi, na hamba wala wawele muupogozi wolawa wawele na lufufu lwinji.

[15] Ila hegwe kobagama goya ng'hatu houchikala kwa mhela wa kuhega.

[16] Walelwa wa hegwe wohiluka aha kuli lulelo lwa kane, kwa vila wihe wa Waamoli hauwele wa kuhega kutagusigwa.”

[17] Loifichile matinazo kwali na jiza, Nguluwi nakalajiza chiya chilingufung'ha iyosi na chiluli chilingwaka navyoneka vikola hagati ha vila viwunde.

[18] Mkulu Nguluwi kadita ilagano na Abulamu aku yolonga, “Walelwa wa hegwe ndanguwapa isi ayi, kulawila lwanda lwa Naili lwa Misili mbaka lula lwanda lukulu lwa Eyufulate,

[19] ndo ila iwele isi ya Wakeni na Wakenisi na Wakadimoni

[20] na Wahiti na Wapelisi na Walefayi

[21] na Waamoli na Wakanaani na Wagiligashi na Wayebusi.”

16

Salai na Hagali

[1] Lelo Salai, mdala wa Abulamu, nayang'hali kumpondela mwana wa heye. Ila nayali na chitumagwa mdala nayali yochemigwa Hagali, kulawa Misili.
[2] Lelo Salai nakamlonjela Abulamu, “Kuvizela kota Mkulu Nguluwi hamhele lulelo lwa kuponda wana. Umhole Hagali chitumagwa wa heni mdala, hanji ndopata wana kwa kukolela heye.” Abulamu nakakunda ulonzi wa Salai.
[3] Hamba, Salai nakampa Abulamu Hagali, chitumagwa wa heye mdala yalawile Misili yawe mchewake. Aga nagalawila Abulamu nayekalile Kanaani kwa mhela wa miyaka kumi.

[4] Abulamu nakamhola Hagali, na heye Hagali nakawa na himila. Ila baho du loyawene kahola himila, Hagali nakaluka kumbeza mkulu wake Salai.

[5] Salai nakamlonjela Abulamu, “Hegwe yokuwala kwa wihe wondilingugitigwa! Heni nandikupa chitumagwa wa heni mdala, ila loyaholile himila du, heni ndiwa siwele munhu hameho hake. Mkulu Nguluwi nayataguse mbuli ya hegwe na heni!”

[6] Ila Abulamu nakamlonjela Salai, “Chitumagwa wa hegwe mdala ka hasi ha ludali lwako, mditile kota louvigana.” Lelo Salai nakamgaza Hagali mbaka nakanyeleduka.

Ishimaeli kangupondigwa

[7] Mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamfika Hagali hawele na nzasa ya mazi kuchiwala, nzasa iwele mnzila kulutila Shuli.
[8] Mhilisi nakamuuza, “Hagali, chitumagwa mdala wa Salai, kwangulawa kohi na kwanguza kohi?” Hagali nakamwidichila, “Ndangumbilima Salai mkulu wa heni.”
[9] Yula mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamlonjela Hagali, “Hiluche kwa mkulu wa hegwe Salai na umhulichize heye.”

[10] Kwa ago geng'ha, mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamlonjela Hagali, “Ndokonjezela lulelo lwako mbaka walemwele kuwazigwa kwa winji wa hewo.”
[11] Hamba ayo mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamlonjela,
“Hegwe kuna himila na koponda mwana mlume,
komchema itagwa lyake Ishimaeli*,
mina Mkulu Nguluwi nakalola kugaya kwa hegwe.
[12] Ishimaeli kochikala kota idogowi lya kisolo,
kowa mng'honyo wa chila munhu,
na chila munhu kowa yamwihilwe.
Kochikala yawele mwihe wa ivyazi lyake.”
[13] Lelo Hagali nakampa itagwa Mkulu Nguluwi loyasimile na heye ako, “Hegwe ndo Nguluwi yalingumbona heni” Kwa vila nakejesa, “Ndangukomya aha ndimona heye yalingumbona heni.”
[14] Ndo mina lila izimbo lyanguchemigwa Beeli-lahai-loi†. Izimbo ali lya hagati ha Kadeshi na Beledi.
[15] Hagali nakampondela Abulamu mwana mlume. Abulamu nakamchema mwana ayo Ishimaeli.
[16] Abulamu nayali na miyaka makumi nane na sita, mhela Hagali naloyampondile Ishimaeli.

---

* **16:11** *Ishimaeli* Kwa Chiebulaniya ndo kota Nguluwi kanguhulika. † **16:14** *Beeli-lahai-loi* Mina ndo izimbo lya yula yawele mkomu na yalingumbona heni.

17

Ilagano na ikumbi

[1] Mhela Abulamu naloyawele na miyaka makumi tisa na tisa, Mkulu Nguluwi nakamlawila, na kumlonjela, “Heni nda Nguluwi yawele na mong'ho. Uwinze ulongozi wa heni na kikala goya ulihela nongwa.

[2] Leka mbiche ilagano lya heni na hegwe na kukonjezela ng'hatu lulelo lwako.”

[3] Aho Abulamu nakafugama. Na heye Nguluwi nakamlonjela,

[4] “Ndanguwika ilagano ali na hegwe. Kowa mhaza wa nhanzi nyinji.

[5] Kulawila sambi, huchemigwa kahi Abulamu, ila kochemigwa Abulahamu, mina ndikudita uwe mhaza wa nhanzi nyinji.

[6] Ndokudita uwe na wana wenji ng'hatu, kwa hegwe ndolavya nhanzi nyinji na wandewa wolawa kwa heye.

[7] Ndolibatilila ilagano lya heni na hegwe, lulelo lwa hegwe na lulelo lwawo lweng'ha mazuwa gose ne kuduma, kahi ndowa Nguluwi wa hegwe na Nguluwi wa lulelo lwako mazuwa gose.

[8] Ndokupa hegwe na lulelo lwako isi ayi youlingikala kota mjenzi, mina isi yeng'ha ya Kanaani iwe ya hemwe mazuwa gose, na heni ndowa Nguluwi wa hewo.”

[9] Hamba Nguluwi nakamlonjela Abulahamu, “Kwa banzi ya hegwe, hegwe kolibatilila ilagano lya heni, hegwe na lulelo lwako lweng'ha na lulelo lwao lweng'ha.

[10] Ali ndo ilagano loulibatilila kuli heni na hegwe na lulelo lwako, chila mlume hali hemwe imgana yenjile ikumbi.

[11] Mokwinjila ikumbi, na ayi ndo yowa ulajilo wa ilagano lya heni na hemwe.

[12] Chila mwana mlume wa mazuwa nane hali hemwe imgana yenjile ikumbi. Chila mlume kuli lulelo lwenu, yawe munhu yapondigwe mng'handa mwenu ama yaguligwe kwa sendi za hemwe kulawa kwa mjenzi yohawele lulelo lwenu.

[13] Ena, chila yumwe wa hewo yapondigwe kuli ng'handa ya hegwe na yaguligwe kwa sendi za hegwe ndangukomya, imgana yenjile ikumbi. Acho ndo chilajilo cha ilagano lyangu kuli ng'huli za hemwe, ilagano lya mazuwa gose ne kuduma.

[14] Mlume yoneche yohenjile ikumbi kobaguligwa na wanhu wa heye, kwa vila nakabena ilagano lya heni.”

Abulahamu kangulonjelwa mbuli ya kupegwa mwana

[15] Hamba Nguluwi nakamlonjela Abulahamu, “Nakuwala mdala wa hegwe, humchema kahi itagwa lyake Salai, ila itagwa lyake lyowa Sala.

[16] Ndomtambichiza, na heye kokupondela mwana mlume. Ena ndomtambichiza Sala, na heye kowa mamo wa nhanzi nyinji na wandewa wa isi wolawa kwa heye.”

[17] Aho Abulahamu nakafugama, nakaseka mnhumbula mwa heye yochijesa, “Hambi, yokomya ng'hatu mwana kupondigwa na ng'hongoloka wa miyaka miya? Na ndaze, Sala yawele na miyaka makumi tisa, koweza kuponda mwana?”

[18] Lelo Abulahamu nakamlonjela Nguluwi, “Na uwe ukundile ilagano alyo na uwe uliwichile kwa Ishimaeli.”

[19] Nguluwi nakamwidichila, “Hebu, ila mdala wa hegwe Sala kokupondela mwana mlume, nagwe komchema Isaka. Ndoliwika goya ilagano lyangu kwa heye na walelwa wa heye, naliwe ilagano lya mazuwa gose.

[20] “Na mbuli ya Ishimaeli, nyhulika kulanda kwa hegwe. Ndomtambichiza, na kowa na wana wenji na kumonjezela ng'hatu. Ishimaeli kowa mhaza wa wandewa kumi na weli, na heni ndomdita yawe mhaza wa nhanzi ng'hulu.

[21] Ila ilagano lyangu lyotawizwa kwa Isaka yawele kokupondela Sala mwaka ukuya mhela kota awu.”

[22] Lelo Nguluwi loyasindile kulonga, nakamleka Abulahamu, nakaheluka kilanga.

[23] Aho, Abulahamu nakamwinjiza ikumbi mwanage Ishimaeli, na kuwenjiza ikumbi walume weng'ha nawapondigwe mng'handa mwake na waguligwe kwa sendi za heye, nakawenjiza ikumbi weng'ha zuwa lilila kota Nguluwi navyoyamlajize.

[24] Abulahamu nayali na miyaka makumi tisa na tisa naloyenjizwe ikumbi.

[25] Na Ishimaeli mwanage nayali na miyaka kumi na midatu naloyenjizwe ikumbi.

[26-27] Abulahamu na mwanage Ishimaeli, hamwe na walume weng'ha wa ng'handa ya heye na wanhu weng'ha nawapondigwe mng'handa mwake na wala waguligwe kwa sendi za heye nawenjizwa ikumbi zuwa lilila.

18

Nguluwi kangutawiza ilagano lya heye

[1] Mkulu Nguluwi nakamlawila Abulahamu hali miyaloni ja Mamle. Abulahamu nayali yekale hali lwizi lwa chibumuli cha heye mhela wa ivuche lya nemisi,

[2] na loyenule meho ga heye, nakawona wanhu wadatu wemile kutali hado na heye. Baho loyawawene, nakalawa yobilima kuluta kuwabochela. Loyafichile kenamiza mbaka hasi,

[3] na kulonga, “Wakulu, wone mlingungana ndanguwalanda mleche kukola hondili chitumagwa wa hemwe.

[4] Mochigalilwa mazi mado leka muhovuje magulu na kwesela hali migodi mlubehelo.

[5] Mhela homukwesela, ndowa nditeleka ndiya, mulye, leka muwe na mong'ho wa kulutilila na majendo, mina muya kwa heni chitumagwa wa hemwe.” Na hewo nawalonga, “Goya, udite kota vyoulonjile.”

[6] Abulahamu nakahiluka himahima kuli chibumuli nakamlonjela Sala, “Uwiche goya himahima vijemo vidatu vya utimbo unojile, utimbe, na usome mibumunda.”

[7] Hamba Abulahamu nakalawa himahima nakuluta kuli misenga, nakahagula ilogota limwe linenehe goya, nakamha chitumagwa yumwe yeyohaje kulidumula na kuliteleka.

[8] Kahi Abulahamu nakahola mtindi na matombo na ajila miwunde ja ibuguma jiwele jisomigwe goya, na kuwawichila wajenzi awo chilyo, na heye nakema behi na hewo kuwaditila nalowali wolya hasi ha igodi.

[9] Awala wajenzi nawamuuza, “Mdala wa hegwe Sala kakohi?” Abulahamu nakawedichila, “Kamchibumuli.”

[10] Yumwe wa hewo nakalonga, “Ndangukomya ndokuhiluchila mhela kota awu mwaka ukuya, na mdala wa hegwe Sala kowa na mwana mlume.” Sala nayali yohulichiza kuli lwizi lwa ihema naluwele kumbele kwa heye.

[11] Abulahamu na Sala nawali walalile, na heye Sala mbuli zila za wadala nazali zidumile katali.

[12] Lelo Sala nakaseka mgati mwa nhumbula yolonga, “Heni ndala, na mkulu wa heni Abulahamu hihyo. Ndaze, londiwa ndalile hino, ndoweza kusangalala na kuwa na wana?”

[13] Aho Mkulu Nguluwi nakamuuza Abulahamu, “Lekachoni Sala nakaseka na kiwuza vyoiwa yawe na mwana vyoyawele yalalile?

[14] Ndaze, hana mbuli yoneche haiditikwa kwa Mkulu Nguluwi? Ndokuhiluchila mhela uwichigwe, mhela kota awu mwaka ukuya, na Sala kowa na mwana mlume.”

[15] Ila Sala, nayawele yodumba, nakabela yolonga, “Sisechile!” Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Hebu, kuseka nakuseka.”

Abulahamu kanguwalandila wanhu wa Sodoma

[16] Hamba wala wanhu nawoka, nawaulola muji wa Sodoma, na heye Abulahamu nakawasindichiza.

[17] Lelo Mkulu Nguluwi nakejesa, “Ndaze, ndimvise Abulahamu mbuli ilibehi kuidita?

[18] Heye Abulahamu kowa mhaza wa wanhu wa nhanzi ng'hulu na kwa heye nhanzi za isi zeng'ha zotambichizwa.

[19] Ndimhagula heye leka yawalajize walelwa wa heye kibatilila nzila ya Mkulu Nguluwi, wawe watanganiche na kutagusa goya, ahyo Mkulu Nguluwi komigalila Abulahamu kota navyoyalagane.”

[20] Lelo Mkulu Nguluwi nakalonga, “Hana kung'ung'utilwa lukami kwa muji wa Sodoma na Gomola na gehile ga hewo makulu ng'hatu.

[21] Lelo ndodulika kuluta ako ndikelolele nene kota kukomya nawadita kota vila chililo vyochimbuyile. Ndangugana kuvizela.”

[22] Kulawa baho, wala wanhu nawebatilila nzila ya kuluta Sodoma, ila Abulahamu nayang'hali yemile hali Mkulu Nguluwi.

[23] Lelo Abulahamu nakamhejelela Mkulu Nguluwi, na kumuuza, “Ndaze, kwangukomya kowakopola wanhu wanojile hamwe na wehile?

[24] Hanji wamumo wanhu wanojile makumi gahano amo mli muji. Ndaze, koubagamiza muji weng'ha huuleka hebu kwa wala makumi gahano wanojile wawele amo?

[25] Ndangijesa kota hudita ahyo hebu. Kuwakopola wanhu wanojile hamwe na wehile, wanojile kuditilwa kota wehile. Hebu! Mtagusa wa isi yeng'ha holeka kutagusa gawele goya.”

[26] Mkulu Nguluwi, nakamlonjela, “Hondiwafika wanhu wanojile makumi gahano kula Sodoma, ena ndouleka muji weng'ha uwe goya kwa mbuli ya hewo.”

[27] Abulahamu nakalonga, “Njeza kowa na nhunmbula ikangele ya kulongasa na Mkulu, hanga heni siwele chinhu, nda kota misanga na mivu hela.

[28] Hanji wabaho wanhu wanojile makumi gane na wahano kwa wala makumi gahano. Ndaze, koubagamiza muji weng'ha kwa vila wapuka wanhu wahano?” Mkulu Nguluwi nakamwidichila, “Siubagamiza muji wone kowa na wanhu wanojile makumi gane na wahano.”

[29] Abulahamu nakonjezela kulonga, “Hanji wanhu makumi gane wawele amo.” Nguluwi nakamwidichila, “Kwa mbuli ya wanhu wanojile makumi gane, sidita ahyo.”

[30] Abulahamu nakonjezela kulonga, “Mkulu, ndangulanda uleche kunzudila, na heni ndolonga kahi. Hanji wowabaho wanhu wanojile makumi gadatu.” Mkulu Nguluwi nakamwidichila, “Sidita ahyo hondiwafika awo wanhu makumi gadatu.”

[31] Abulahamu nakalonga, “Nanjeza kulonga na Mkulu kwa nhumbula ikangale. Hanji wowa baho wanhu wanojile makumi meli.” Nguluwi

nakamwidichila, “Kwa mbuli ya awo wanhu makumi meli wanojile, siubagamiza hebu.”

[32] Hamba Abulahamu nakalonga, “Mkulu, ndangulanda uleche kunzudila, ila ndolonga kahi kamwe hela. Ndaze, wone wawe wanhu wanojile kumi, yowa ndaze?” Mkulu Nguluwi nakamwidichila, “Kwa mbuli ya awo wanojile kumi, siubagamiza muji awo.”

[33] Mkulu Nguluwi loyasindile kulonga na Abulahamu, nakoka, na heye Abulahamu nakahiluka kaye.

19

Wihe wa Sodoma na Gomola

[1] Wala wahilisi weli nawafika muji wa Sodoma matinazo. Loti nayawele yekalise hali lwizi lwa muji wa Sodoma, loyawawene nakenuka kuwabochela, nakenamiza mbaka hasi

[2] na kulonga, “Wakulu wa heni, muye hakaye hangu heni chitumagwa wa hemwe. Moweza kuhovuga magulu na kuwasa kwa heni nechilo ya lehano. Lufuku ng'hanu hananya moweza kulutilila na majendo ga hemwe.” Ila hewo nawalonga, “Hebu, hetwe towasa honhu hawele hagati ha muji.”

[3] Loti nakawadededeza lukami, hamba nawamkundila, nawagaluka na kwinjila mng'handa mwake. Loti nakawawichila chilyo, nakapanila mibumunda johajiwichigwe usaso, nawalya.

[4] Ila nalowang'hali kuwasa nechilo, walume weng'ha wa muji wa Sodoma na wasongolo na wasekulu, nawaizunguluta ng'handa ya Loti.

[5] Nawamchema Loti na kumuuza, “Wakohi wala walume wezile kwa hegwe? Walavye kunze. Twangugana kuwasa nawo.”

[6] Loti nakalawa kunze, nakapajila lwizi kumbele kwa heye,

[7] nakawalonjela, “Wang'holozangu, ndanguwadededeza mleche kudita wihe awo.

[8] Mlole, ndanawo wahinza weli wang'hali wasa na mlume. Mng'hundize ndiwape awo wahinza muwadite kota vyomgana. Ila mleche kuwaditila chinhu choneche chila walume awa kwa vila awa ndo wajenzi wawele hali wamizi wa heni.”

[9] Ila hewo nawalonga, “Hejela! Hegwe nakuya hano kota mjenzi na sambi kwangidita mtagusa. Lelo tokudita vibi kusinda awo wajenzi wa hegwe.” Aho nawamkundujiza Loti kumbele behi na kuubegula lwizi lwa heye.

[10] Ila wala wajenzi nawagolola moko gawo, nawamkwega Loti mng'handa na kupajila lwizi.

[11] Hamba wawatowa kwa lumwemwesa lung'ang'ale kumeho na walemwela kulola walume weng'ha nawawele hali lwizi, wakulu kwa wadodo, mbaka nawapala kohi hawele na lwizi nahawauwene.

Loti kangulawa Sodoma

[12] Wala wanhu weli nawamlonjela Loti, “Ndaze, kwanaye munhu yunji ahano, hanji wakasano ama wasongolo ama wahinza wa hegwe ama wanhu wanji wa ivyazi lyako walingikala hano, walavye honhu aha himahima,

[13] kwa vila twahabehi kuubagamiza muji awu, mina chililo nachimfichile Mkulu Nguluwi kulawa kwa wanhu wa muji awu ndo kukulu ng'hatu, leka heye katulajiza tuye kuwabagamiza.”

[14] Lelo Loti nakawalutila wakasano wa heye, nakawalonjela, “Himahima! Mlawe honhu aha, mina Mkulu Nguluwi koubagamiza muji awu.” Ila hewo nawamona kota munhu msechezi hela.

[15] Lufuku, wahilisi nawamhimiliza Loti wolonga, “Ulilimche, muhole mdala wa hegwe na awa wahinza wa hegwe weli mleche kubagama mhela muji awo hougazigwa.”

[16] Loti nakawa yogogoma. Ila kwa vila Mkulu Nguluwi vyoyamonele isungu Loti, wala wahilisi nawamibata heye na mdala wa heye na wahinza wa heye weli, na kumlavya kunze ha muji ula.

[17] Nalowawalavile kunze ha muji, mhilisi yumwe nakawalonjela, “Mbilime kwa kuulohola ukomu wa hemwe. Mleche kulola kumbele ama kwima mibindi. Mbilimile kuchidunda, mleche kubagamizwa.”

[18] Loti nakawalonjela, “Hebu, wakulu wa heni!

[19] Ndangukomya kota heni chitumagwa wa hemwe ndina igano lya kwimilila hameho henu, na hemwe miwonela isungu ng'hatu kwa kuulohola ukomu wa heni, ila kuchidunda kwa kutali lukami. Ibagamizo ali lyofika nding'hali fika ako, nani ndobagama.

[20] Mlole, kula kuna muji mdodo uwele behi ndoweza kubilimila ako. Lelo mng'hundize mbilimile ako. Ula ndo muji mdodo hela, na ako ndowa mkomu.”

[21] Na heye nakamwidichila, “Goya, ndikukundiza kulanda kwa hegwe. Siubagamiza muji wouchemile.

[22] Udite himahima. Ubilimile ako, na heni siweza kudita chinhu choneche mbaka houfika ako.” Lelo muji awo nauchemigwa Soali, ulinguzeleka kota udodo.

Kubagamizwa kwa Sodoma na Gomola

[23] Isanya nalyali lilawile mhela Loti loyafichile hali muji wa Soali.

[24] Ndo Mkulu Nguluwi nakalagaza hasi chiluli ching'ang'ale cha chikwatilo kulawa kilanga kwa muji wa Sodoma na Gomola,

[25] nakajibagamiza miji ajo na ibindi lyeng'ha na wanhu weng'ha na mizuchila jeng'ha kuli misanga.

[26] Ila mdala wa Loti nayawele kumbele kwa Loti, nakalola kumbele, nakagaluka ibiwi lya mwino.

[27] Loiwele lufuku, Abulahamu nakaluta honhu hoyawele yemile kumwando kwa Mkulu Nguluwi.

[28] Loyali aho, nakalola hasi nzingo za Sodoma na Gomola na honhu heng'ha ha ibindi, kwa kona iyosi likwina, iyosi kota itanuli ling'hangala.

[29] Nguluwi loyajibagamize miji ja kibindi koyawele yochikala Loti, nakamkumbuka Abulahamu kwa kumlavya Loti kuli miji ajo, leka Loti yaleche kubagama hamwe na hewo.

Mwaluko wa Wamoabu na Waamoli

[30] Loti nakadumba kikala kuli muji wa Soali, lelo nakoka muji awo, heye hamwe na wahinza wa heye weli, nawaluta kikala mipalika kuchidunda.

[31] Nalowawele ako, mhinza mkulu nakamlonjela lumbulye, “Mhaza wa hetwe nakalala, na kuduhu mlume muisi wa kuwasa na hetwe kota vyoilinguganigwa kuli chihendo.

[32] Lelo tumgalize mhaza kwa divai, leka tuwase na heye na kukangaza lulelo kwa kuponda wana na heye.”

[33] Nechilo ayo nawamgaliza mhaza wa hewo kwa divai, na yula mhinza mkulu nakaluta kuwasa na heye. Ila mhaza wa heye nahavizelele mhela mhinza wa heye loyawasile na heye na loyochile.

[34] Mitondo, yula mhinza wa mwaluko nakamlonjela yula mdodo, “Haucha nechilo heni nambasa na mhaza, lehano kahi tumgalize na divai, hamba

hegwe uwase na heye, leka hetwe twesa tukangaze lulelo kwa kuponda wana kwa mhaza wa hetwe.”

[35] Lelo nechilo ayo kahi nawamgaliza mhaza wa hewo kwa divai, hamba yula mhinza nakaluta kuwasa naye. Ila mhaza wa heye nahavizelele mhela mhinza wa heye hoyawasile na heye, na loyochile.

[36] Lelo wahinza weng'ha weli wa Loti nawawa na himila kwa kuwasa na mhaza wa hewo.

[37] Yula mhinza wa mwaluko nakaponda mwana mlume, nakamchema Moabu. Ayo ndo mhaza wa Wamoabu mbaka lehano.

[38] Yula mhinza mdodo kahi nakaponda mwana mlume, nakamchema Beni-ami*. Ayo ndo mhaza wa Waamoni mbaka lehano.

20

Abulahamu na Abimeleki

[1] Kulawila Mamle, Abulahamu nakenula majendo kulutila Negebu, nakadita luga lwake hagati ha Kadeshi na Shuli, hamba nakaluta kikala ako Gelali kwa mhela uchefu.

[2] Loyawele ako, Abulahamu nakalonga kota mchewake Sala ka lumbulye. Lelo mndewa Abimeleki wa Gelali nakamhesa Sala.

[3] Ila Nguluwi nakamuyila Abimeleki nechilo loyali yolota, nakamlonjela, “Hegwe kobagama kwa mbuli ya mdala youmholile, kwa vila kana mlume wake.”

[4] Abimeleki nayang'hali wasa na Sala, nakedichila, “Mkulu, kowakopola wanhu wohawawele na nongwa?

[5] Heye Abulahamu ndo yalonjile kota ayu mdala ka lumbulye. Kahi na heye Sala nakalonga kota Abulahamu kalumbu wa heye. Heni ndita vyonditile kwa nhumbula igoloche ndahela nongwa.”

[6] Nguluwi nakamlonjela koyali yolota, “Goya. Ndivizela kota kudita ahyo kwa nhumbula igoloche, na heni ndo ndikulemeze kudita gehile ago, ndo mina sikukundiza umdolize ayo mdala.

[7] Lelo umhiluse ayo mdala kwa mlume wa heye. Abulahamu ndo mloli wa heni, na heye kokulandila nagwe kowa mkomu. Ila wone humhiluse, uvizele ng'hatu kota hegwe kobagama hamwe na wanhu wa hegwe weng'ha.”

[8] Abimeleki nakalilimka lufuku, nakawachema vitumagwa wa heye weng'ha na kuwalonjela mbuli nazoyaziwene koyali yolota, na hewo nawadumba ng'hatu.

[9] Baho, Abimeleki nakamchema Abulahamu, na kumuuza, “Nakutuditila choni? Lekachoni nakunyambuza heni kudita gehile na sambi Nguluwi kangugana kungaza heni na undewa wa heni? Kunditila mbuli zohaziganigwa kuditigwa.”

[10] Abimeleki nakalutilila kumuuza Abulahamu, “Chinhu chachi chikuditile kudita hino?”

[11] Abulahamu nakamwidichila, “Nandita hino kwa vila nandijesa kota kuduhu munhu ne yumwe yalingumdumba Nguluwi honhu hano, na kota mwahang'hopole leka mumhole mchewangu.

[12] Kuleka kwa ago, ndangukomya, heye ka lumbulyangu, mhaza wa heye na mhaza wa heni ndo yumwe, ila hatihanzile mamo, ndo mina kawa mchewangu.

---

* **19:38** *Beni-ami* Kwa Chiebulaniya ndo mwana wa wanhu wa heni.

[13] Mhela Nguluwi loyanditile ndiileche ng'handa ya mhaza wa heni na kuluta kuujenzi, nandimlonjela mchewangu, ‘Honeche hotuluta, dedede ulajile igano kwa heni kwa kulonga kota heni nda lumbulyo.’ ”

[14] Abimeleki nakamhilusila Abulahamu mchewake Sala, nakamha na ming'holo na misenga na vitumagwa walume na wadala.

[15] Abimeleki nakamlonjela Abulahamu, “Ulole, isi ayi yeng'ha ya heni. Lelo uhagule heng'ha hala uhaganile, wikale.”

[16] Hamba nakamlonjela Sala, “Ulole, heni ndimha mng'holozo migwala maelufu menji leka kuwalajila wawele hamwe na hegwe kota kwahela nongwa, nakutawizwa kota kwahela nongwa”

[17] Hamba Abulahamu nakamlanda Nguluwi, na heye kamlohola Abimeleki na mchewake na vitumagwa wa heye mdala, mbaka nawaweza kuponda kahi wana.

[18] Aho mwaluko Mkulu Nguluwi nayali yawalemeze wadala weng'ha wa ng'handa ya Abimeleki kuponda wana kwa mbuli ya Sala mchewake Abulahamu.

21

Kupondigwa kwa Isaka

[1] Mkulu Nguluwi nakamkumbuka Sala, nakamditila kota vyoyelahile.

[2] Abulahamu naloyali yalalile, Sala nakahola himila, nakampondela mwana msongolo, mhela wuwula Nguluwi woyalonjile.

[3] Abulahamu nakamchema ayo mwana yampondile Sala itagwa lyake, Isaka.

[4] Isaka loyafichile mazuwa nane, Abulahamu nakamwinjiza ikumbi kota Nguluwi vyoyalajize.

[5] Abulahamu nayali na miyaka miya imwe, mhela mwanage Isaka naloyapondigwe.

[6] Na heye Sala nakalonga, “Nguluwi kangalila lusele, yoneche yohulika mbuli azi, koseka hamwe na heni.”

[7] Hamba nakonjezela, “Yalikohi nayahamlonjele Abulahamu kota heni Sala ndokonyeza wana? Na ndimpondela mwana msongolo kuli ulalilo wa heye.”

Hagali kanguwinjigwa

[8] Isaka nakalutilila kukula, na zuwa loyalechile kong'ha, Abulahamu nakadita mnvina ng'hulu.

[9] Hamba Sala nakamona Ishimaeli, mwana wa Abulahamu yapondigwe na Hagali Mmisili, yoseka.

[10] Sala nakamlonjela Abulahamu, “Umuwinje chitumagwa ayo mdala hamwe na mwanage. Kwa vila hohalila hamwe na mwana wa heni Isaka.”

[11] Mbuli ayi naimigalila masinzo lukami Abulahamu kwa vila Ishimaeli na heye nayali mwanage.

[12] Ila Nguluwi nakamlonjela Abulahamu, “Uleche kisinza kwa mbuli ya mwana ayu, na ayo chitumagwa wa hegwe mdala. Lyoneche loyokulonjela Sala, udite, ndangukomya walelwa wa hegwe wondikulahile wolawa kwa Isaka.

[13] Na mbuli ya ayo mwana wa chitumagwa wa hegwe mdala ndomdita yawe mhaza wa nhanzi ng'hulu kwa vila heye naye ka mwana wa hegwe.”

[14] Ahyo lufuku, Abulahamu nakahola chilyo na kajilo ka mazi, nakamha Hagali na kumdwika mmayega, na kumuwinga hamwe na mwanage. Hagali nakoka, kawa yojendajenda mchihulo Beeli-sheba.

[15] Nayali mazi nalogamalile mli kala kajilo, Hagali nakamuwasiliza mwanage hasi migodi.

[16] Heye nakaluta hafungo, kekala utali wa kota magulu miya imwe hino, yolonga mnhumbula mwa heye, “Inoga ndeche kumona mwanangu yobagama.” Naloyawele yekalise aho nakaluka kulila.

[17] Nguluwi nakamhulika mwana ayo yolila, na mhilisi wa Nguluwi nakamchema Hagali kulawila kilanga, na kumlonjela, “Kuna nongwa yachi Hagali? Uleche kudumba, Nguluwi nakahulika lizi ya mwana ako kouwele.

[18] Wime na umwinule mwana mibate goya mmoko mwa hegwe, mina ndomdita yawe mhaza wa nhanzi ng'hulu.”

[19] Nguluwi nakamgubula Hagali meho, na heye nakalyona izimbo lya mazi. Nakaluta kamemeza mazi mkajilo, na kumnweza mwanage.

[20] Nguluwi kawa hamwe na ayo mwana, na heye nakalutilila kukula. Nakekala kuchihulo nakawa mlasa msale.

[21] Nayali yochikala kuli chihulo cha Palani, na mayake nakamhesela mdala kulawa isi ya Misili.

Ilagano lya Abulahamu na Abimeleki

[22] Mhela awo, Abimeleki hamwe na Fikoli, mkulu wa wamizi wa heye, nakamlutila Abulahamu na kumlonjela, “Nguluwi kahamwe na hegwe kwa chila chinhu choulingudita.

[23] Lelo ndilahile kwa itagwa lya Nguluwi kota hunditila uhadi heni ama wana wa heni ama walelwa wa heni. Kota heni vyombele nojile kwa hegwe, hihyo nagwe uwe na igano lya kwimilila kwa heni na kwa isi ino youlingikala.”

[24] Abulahamu nakalonga, “Ndangilaha.”

[25] Mhela awo Abulahamu nayali yomng'ung'utila Abimeleki mbuli ya izimbo lya mazi vitumagwa wa Abimeleki lowali wambochile.

[26] Abimeleki nakamlonjela, “Heni sivizelele yalikohi yaditile hino, mbaka lehano hegwe hundonjele, na heni nasinahulika mbuli azi mbaka lehano.”

[27] Abulahamu nakahola ing'holo na isenga nakamha Abimeleki nawo weli nawadita ilagano hewo kwa hewo.

[28] Abulahamu nakabagula ming'holo myana midala saba.

[29] Abimeleki nakamuuza Abulahamu, “Lekachoni kwangubagula ajo ming'holo myana midala saba?”

[30] Abulahamu nakamwidichila, “Aji ming'holo myana midala saba ndangukupa kwa moko wa heni baha kota ulolezi kota heni ndo mbawile izimbo alino.”

[31] Lelo izimbo alyo nalichemigwa Beeli-sheba[*], mina weng'ha weli nawawika ilagano kwa kilaha honhu aho.

[32] Ahyo nawadita ilagano ako Beeli-sheba. Abimeleki na Fikoli, mkulu wa wamizi wa heye, nakoka na kuhiluka kuli isi ya Wafilisti.

[33] Abulahamu nakanyala igodi lilinguchemigwa tamalisiki ako Beeli-sheba, nakalanda kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi wa mazuwa gose.

[34] Abulahamu nakekala isi ya Wafilisti mihela minji.

22

Abulahamu kangumlavya Isaka nhambiko

[1] Loupulute mhela udo hela, Nguluwi nakamjeza Abulahamu. Nguluwi nakamchema, “Abulahamu!” Na heye nakedichila, “Ena ndanguhulichiza.”

---

[*] **21:31** *Beeli-sheba* Kwa Chiebulaniya changuzeleka kota, Izimbo lya Kilaha.

[2] Nguluwi nakamlonjela, “Umuhole mwanago Isaka, mwanago wa udewele umganile, ulute mbaka isi ya Molia, ukamlavye nhambiko ya kulakazwa kuchanya mwa chidunda chimwenga chondikulajila.”

[3] Hamitondo iyage, Abulahamu nakalilimka lufuku, kalilambalika goya idogowi lyake, nakawahola vitumagwa wa heye weli hamwe na Isaka mwanage. Nakatema ngodi kwa mbuli ya nhambiko ya kulakazwa, hamba nakaluka majendo kuluta honhu hoyalonjelwe na Nguluwi.

[4] Zuwa lya kadatu, Abulahamu nakenula meho nakahona honhu aho kwa kutali.

[5] Abulahamu nakawalonjela wala vitumagwa wa heye, “Betezeni bahano na ali idogowi. Heni na mwana wa heni toluta mbaka kula tukamfugamile Nguluwi, hamba towahiluchilani.”

[6] Abulahamu nakamdwika zila ngodi mwanage Isaka, heye yuye nakahola chiluli na chimaje mmoko, na kuka hamwe.

[7] Isaka nakamchema mhaza wa heye Abulahamu, “Mhaza!” Na heye nakedichila, “Ena, ndabahano mwanangu.” Isaka nakamuuza mhaza wa heye, “Chiluli na ngodi twanazo, ila ing'holo lya nhambiko ya kulakazwa lya kohi?”

[8] Abulahamu nakamwidichila, “Mwana wa heni, Nguluwi heye kotigalila ing'holo lyana lya nhambiko ya kulakazwa.” Nawalutilila na majendo.

[9] Nalowafichile honhu hala Nguluwi hoyamlajize, Abulahamu nakazenga honhu ha kulavila nhambiko na kuwika goya ngodi hachanya hake. Hamba nakamuwopa mwanage Isaka na kumuwasiliza mchanya hali ngodi kuli honhu ha kulavila nhambiko.

[10] Abulahamu nakagolola moko, kahola chimaje yamdumule mwanage.

[11] Ila mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamchema kulawa kilanga, “Abulahamu, Abulahamu!” Na heye nakedichila, “Ena, ndanguhulichiza.”

[12] Mhilisi nakamlonjela, “Uleche kumlumiza mwana na uleche kumdita choneche. Sambi ndivizela kota kwangumdumba Nguluwi, kwa vila hundemeze mwanago wa udewele.”

[13] Ndo baho Abulahamu nakenula meho, nakona ing'holo ilume, ligwilizwe mbalati kuli miwa hali chisosolo. Nakaluta, kalihola alila ing'holo, na kulilavya nhambiko ya kulakazwa honhu ha mwanage.

[14] Lelo Abulahamu nakahachema honhu aho, “Mkulu Nguluwi kotigalila.” Kota vyoilingulonjigwa mazuwa aga, “Kuli chidunda cha Mkulu Nguluwi kotigalila.”

[15] Mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamchema Abulahamu lwa keli kulawa kilanga,

[16] na kumlonjela, “Mkulu Nguluwi kangulonga hino, ndilaha nene baha, kwa vila kudita hino, nahundemeze mwanago wa udewele,

[17] ndangukomya ndokutambichiza, na walelwa wa hegwe ndowonjeza kota nhondwe za kilanga, na kota sangalaza mfungo mwa bahali. Walelwa wa hegwe woihalila miji ja wang'honyo wa hewo.

[18] Kulawa kwa walelwa wa hegwe wanhu wa isi zeng'ha wotambichizwa kwa vila hegwe nakwidichila ilajizo lyangu.”

[19] Abulahamu nakawahiluchila wala vitumagwa wa heye, nawo nawoka hamwe kuhiluka Beeli-sheba, Abulahamu nakekala ako.

Wana wa Naholi

[20] Logalawile ago geng'ha Abulahamu nakahulika mbuli kota Milika kahi kampondela Naholi mng'holoze, wana walume.

[21] Usi mlelwa wa mwaluko na Busi mng'holoze na Kemueli mhaza wa Alamu

[22] na Kesedi na Haso na Pilidashi na Yidilafu na Betueli.
[23] Betueli nakamponda Lebeka. Milika nakampondela Naholi, mng'holoze Abulahamu, wana awo nane.
[24] Kulawila aho, Leuma mha wa Naholi nayawele kota mchewake, kahi nakampondela wana, Teba na Gahamu na Tahashi na Maaka.

23

Kubagama kwa Sala

[1] Sala nakekala miyaka miya imwe na makumi meli na saba.
[2] Nakabagama ako Kiliati-aliba, ako Hebuloni kuli isi ya Kanaani. Abulahamu nakalombocheza na kumditila matanga mchewake Sala.
[3] Abulahamu nakauleka mtufi wa mchewake, nakalawa kuluta kulongasa na Wahiti, nakawalonjela,
[4] "Heni ndangikala kota mjenzi hali hemwe. Mnguzile honhu ha kubawa chilaga leka nditile mtufi wa mchewangu na wanhu wa heni wabagame hamba."
[5] Wahiti nawamwidichila Abulahamu,
[6] "Ena mkulu wa hetwe, tuhulichize, hegwe kwa chilongozi uhaguligwe na Nguluwi hali hetwe. Umtile mchewako kuli chilaga choneche wihagulile, kuduhu yoneche yokulemeza chilaga kwa hetwe, na kukulemeza kutila mtufi wa mchewako na wanhu wa hegwe wabagame."
[7] Aho Abulahamu nakema na kinamiza hamwando ha wanhu wa isi yila ya Wahiti,
[8] na kuwalonjela, "Wone mlingung'hundiza ndiutile mtufi wa mchewangu na wanhu wa heni wabagame, dedede mlandeni Efuloni mwana Sohali, kwa mbuli ya heni,
[9] yanguzile alila ipalika lyake lya Makipela liwele mmbaka mwa mgunda wa heye. Mumdedeze yanguzile ndilidite vilaga vya heni, yanguzile kwa sendi zakuhega namwe mlibaha."
[10] Efuloni heye nayali bahala howawele Wahiti awo nawawele wating'hane hali lwizi lwa muji. Efuloni Mhiti, nakamwidichila Abulahamu, kumwando kwa Wahiti weng'ha.
[11] "Hebu mkulu, dedede unyhulichize. Ndangukupa mgunda weng'ha na ipalika liwele mumo, kahi ndangukupa hamwando ha Wahiti wayangu. Utile amo mtufi wa mchewako na wanhu wa hegwe wabagame."
[12] Abulahamu nakenamiza kahi hamwando ha wanhu wa isi yila ya Wahiti,
[13] na kumlonjela Efuloni, leka wanhu weng'ha wahuliche, "Ndangukulanda, dedede unyhulichize. Ndolavya sendi za kuhega mgunda wa hegwe, na ndangukulanda ubochela sendi azo leka ndiutile amo mtufi wa mchewangu na wanhu wa hegwe wabagame."
[14] Efuloni nakamwidichila Abulahamu,
[15] "Mkulu, unyhulichize, mgunda wanguguzigwa kwa migwala miya zine ndo chinhu chachi hali heni na hegwe? Utile mtufi wa mchewako na wanhu wa hegwe wabagame."
[16] Abulahamu nakekundiza na Efuloni, nakampimila chasi cha sendi zoyalonjile hawele na Wahiti weng'ha, migwala miya zine, kota naviwele vipimilo vya wawele nguguza vinhu mhela awo.
[17] Lelo mgunda wa Efuloni nauwele ako Makipela, kolilawilaga isanya mwa Mamle, ipalika na migodi jeng'ha hamwe na honhu heng'ha, liwa lya heye,

[18] Abulahamu hamwando ha Wahiti weng'ha naweting'hane mlwizi lwa muji.

[19] Kulawila aho, Abulahamu nakamtila Sala mchewake kuli ipalika alyo naloliwele kuli mgunda wa Makipela, kolilawilaga isanya mwa Mamle, Hebuloni kuli isi ya Kanaani.

[20] Mgunda na ipalika liwele amo nalitawizwa na Wahiti liwe lyake Abulahamu yawatile amo wanhu wa heye wabagame.

24

Isaka kanguhesa

[1] Abulahamu lelo nayali yalalile yawele na miyaka minji, na heye Mkulu Nguluwi nakamtambichiza kwa chila mbuli.

[2] Zuwa limwe Abulahamu nakamlonjela chitumagwa wa heye yawele yalalile kusinda weng'ha na mwamizi wa lufufu lwake lweng'ha, “Dedede uwiche moko ga hegwe hasi ha mahaza ga heni, kulajila kota kwangilaha

[3] nani ndokulahiza kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa kilanga na isi, kota hambe humgalile mwana wa heni mdala yoneche hali wadala wa Wakanaani wondilingikala nawo.

[4] Ndilahile kota koluta mbaka kuli isi ya heni, kwa ivyazi lyangu, ukampalile mdala kwa mwana wa heni Isaka.”

[5] Chitumagwa nakamlonjela, “Hanji mdala ayo kolema kilongoza na heni kuya akuno, wone iwe ahyo, ndaze, ingana ndimhiluse mwanago kuli isi koulawile?”

[6] Abulahamu nakamlonjela, “Hebu! Wilolele ng'hatu uleche kumhilusa mwana wa heni ako.

[7] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa kilanga, yandavile kaye kwa mhaza wa heni na kulawa kuli isi yomvumbuche, na yalingulonga na heni, nakandilahila kota kowapa walelwa wa heni isi ayi. Heye komlajiza mhilisi wa heye kumwando mwa hegwe leka umigalile mdala mwana wa heni kulawa ako.

[8] Wone mdala ayo kolema kiwinza na hegwe mbaka kuno, lelo chilaho cha heni, hachikubata hebu, ila kwa vyeng'ha vila, uleche kumhilusa mwana wa heni ako”.

[9] Lelo chitumagwa ayo nakawika moko wa heye hasi ha mahaza ga Abulahamu, mkulu wa heye, nakilaha kwa mbuli ayo.

[10] Hamba, ayo chitumagwa nakahola ngamiya kumi wa mkulu wa heye na kuka yawele na ndolendole zinojile za vinjivinji. Kenula majendo kuluta kuli muji loyekale Naholi, kuli isi ya Mesopotamiya*.

[11] Loyafichile, nakawafugamiza ngamiya wa heye hafungo mwa izimbo liwele hafungo mwa muji. Nayali matinazo mhela uwele wadala nawalutaga kudeha mazi kuli izimbo.

[12] Na heye nakalanda, “Hegwe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa mkulu wa heni Abulahamu, ndangukulanda sumye, na umditile igano lya kwimilila mkulu wa heni Abulahamu.

[13] Nda ahano hafungo mwa nzasa hawele wahinza wa wenyeng'haye wa muji huyaga kudeha mazi.

[14] Lelo mhinza yondimlonjela, yenenule chiya cha heye cha mazi yangalile mazi nyinwe, na heye nakangalila hamwe na kuwanweza ngamiya wa heni, na yawe ndo youmuhagulile chitumagwa wa hegwe Isaka. Mbuli ayo yondajila kota kumditila igano lya kwimilila mkulu wa heni.”

---

* **24:10** *Mesopotamiya* Kwa Chiebulaniya yanguzeleka kota Alamu Nahalaimu.

[15] Naloyang'hali kusinda kulanda, baho du Lebeka, mhinza wa Betueli, mwanage Milika, mchewake Naholi, mng'holoze Abulahamu, nakafika yaholile chiya cha heye mmayega.

[16] Mhinza ayo nakanoga lukami nayali na kumeho kunojile ng'hatu, na chigoli hanating'hana na mlume yoneche. Lelo nakedulisa minzasa, na kudeha mazi na chiya lochimemile, nakakwina na kuka.

[17] Ndo yula chitumagwa nakaluta himahima kuza ting'hana na heye, na kumlonjela, “Dedede, ndangulanda mazi ga kunwa kulawa mchiya cha hegwe.”

[18] Mhinza nakamwidichila, “Goya ung'we mkulu wa heni.” Na baho nakanenula chiya cha heye, na kibatilila leka yamnweze.

[19] Loyampele mazi, nakamlonjela, “Ndowawichila mazi na ngamiya wa hegwe nawo, wanwe mbaka ng'halu imale.”

[20] Lelo nakadita himahima, na kuwajidila ngamiya mazi ga chiya cha heye mibato, na kubilimila kuli izimbo kudeha mazi ganji na kuwanweza ngamiya wa heye weng'ha.

[21] Yula chitumagwa nayali yomlola ne kulonga chinhu, yavizele kota Mkulu Nguluwi nakatambichiza majendo ga heye ama hebu.

[22] Ngamiya lowanwele mazi, yula munhu nakamvaliza yula mhinza pete ndodo ya dhahabu ya kuvala mmenyhelo iwele na itunyo lya gilamu sita na banjili mbili za dhahabu ziwele na gilamu miya imwe na makumi meli chila imwe.

[23] Nakamuuza, “Dedede undonjele, hegwe kwa mhinza wa whaani? Ndaze, hana honhu ha kuwasa hakaye ha mhaza wa hegwe?”

[24] Lebeka nakedichila, “Heni nda mhinza wa Betueli, mwana Milika, mchewake Naholi.

[25] Kwa hetwe kuna misolo na honhu ha kudimila hakulu na honhu ha kuhega kuwasa wajenzi.”

[26] Ndo yula munhu nakenamiza mutwi wa heye, na kumfugamila Mkulu Nguluwi,

[27] yolonga, “Yatogoligwe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa mkulu wa heni Abulahamu, yawele hambe yasemwe igano lya kwimilila na makundo ga heye kwa mkulu wa heni. Mkulu Nguluwi kandongoza heni ndute mbaka kwa ivyazi lya mkulu wa heni!”

[28] Hamba yula mdala nakabilima kuza kuwalonjela mbuli yila ivyazi lya mayake.

[29] Lebeka nayali na mkulugwe yalinguchemigwa Labani. Labani nakalawa yobilima kuza ting'hana na yula munhu kuli nzasa.

[30] Labani nayali yaiwene ila pete na banjili mmoko mwa lumbulye na kuhulika mbuli Lebeka nazoyalonjelwe na ayo munhu. Labani nakamfika ayo munhu yemile behi na ngamiya wa heye hafungo mwa nzasa.

[31] Labani nakamlonjela, “Uye haluga hetu hegwe utambichizwe na Mkulu Nguluwi. Ndaze kwangwima kunze? Heni mina mbika goya ng'handa na honhu kwa mbuli ya awa ngamiya wa hegwe.”

[32] Lelo chitumagwa ayo wa Abulahamu nakenjila mng'handa. Labani nakawachumula ngamiya na kuwagalila misolo, nakamgalila heye na wanhu wa heye mazi ga kuhovujila magulu.

[33] Ndiya loipile, yula munhu nakalonga, “Silya mbaka londilonga nachonganile kulonga.” Labani nakamlonjela, “Lelo utulonjele.”

[34] Yula munhu nakalonga, “Heni nda chitumagwa wa Abulahamu.

[35] Mkulu Nguluwi nakamtambichiza ng'hatu mkulu wa heni, na heye kawa munhu yawele na lufufu. Nakamgalila vilundo vya ming'holo na

vilundo vya migongolo jinji jilingudimigwa minji na sendi na zahabu na vitumagwa wadala na walume na ngamiya na midogowi.

[36] Sala, mchewake mkulu wa heni kuli ulalilo weng'ha ula, nakampondela mkulu wa heni mwana, na mkulu wa heni nakamha ayo mwana lufufu lwake lweng'ha.

[37] Mkulu wa heni nakandita ndilahe yolonga, 'Humholela mwana wa heni mhinza yoneche kuli wahinza wa Wakanaani ndilingikala kuli isi ya hewo.

[38] Ila koluta kuli isi ya heni, kwa wang'holozangu, leka ukampalile mdala mwana wa heni Isaka.'

[39] Na heni nandimlonjela mkulu wa heni, 'Hanji mdala ayo kolema kilongoza na heni kuya kuno.'

[40] Ila heye nakalonga, 'Gwaa Mkulu Nguluwi yalingundongoza mli ukomu wa heni, komlajiza mhilisi wa heye yalute hamwe nagwe na kukudita usumye kuli majendo ga hegwe, nagwe kumholela mwana wa heni mdala kulawa kwa ivyazi lyangu na ng'handa ya mhaza wa heni.

[41] Wone houfika kwa ivyazi lyangu na hawokupa ayo mhinza, lelo huchibatigwa hebu na kilaha kwa heni.'

[42] "Lehano lofichile kuli nzasa, nandanda, 'Gwaa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa mkulu wa heni Abulahamu, ndangulanda usumye goya lehano kuli majendo ga heni.

[43] Nda ahano hafungo mwa nzasa. Mhinza yokuya kudeha mazi ndo yondimlanda yangalile mazi mado ga kunwa kulawa mchiya cha heye,

[44] na heye nakanjidila na kuwadehela mazi ngamiya wa heni, lelo ayo na ndo yahaguligwe na Mkulu Nguluwi yawe mdala wa mwana wa mkulu wa heni.'

[45] "Londing'hali sinda kulanda mnhumbula ya heni, baho du Lebeka nakafika na chiya cha heye cha mazi mmayega, nakidulisa kuli nzasa na kudeha mazi. Na heni nandimlonjela, 'Dedede ndangulanda mazi ga kunwa.'

[46] Na heye nakenenula chiya himahima kulawa mmayega mwa heye, na kulonga, 'Lelo unwe mkulu wa heni. Nandowawichila mazi na ngamiya wa hegwe kahi.' Lelo heni nyinwa na ngamiya wa heni nawo nakawapa mazi.

[47] Ndo nambuza, 'Ndaze, hegwe kwa mhinza wa whaani?' Nakandonjela, 'Heni nda mhinza wa Betueli, mwana Milika, mchewake Naholi.' Aho ndo hondimpele pete ndodo ya kuwika mmenyhelo na kumvaliza banjili mmoko.

[48] Hamba nandimfugamila na kumtogola Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa mkulu wa heni Abulahamu, yawele yondongoza kwa nzila igoloche mbaka kwa mhinza wa lukolo lwa mkulu wa heni kwa mbuli ya mwanage.

[49] Lelo mndonjele kota mkunda kumditila igano lya kwimilila na makundo kwa mkulu wa heni, wone hebu, lelo mlonje, nani ndovizela cha kudita."

[50] Loyahuliche ago, Labani na Betueli nawamwidichila, "Mbuli ayi nailawa kwa Mkulu Nguluwi, hetwe hatuweza kulonga choneche.

[51] Lebeka ayu baha, umhole ulute. Na yawe mdala wa mwana wa mkulu wa hegwe kota Mkulu Nguluwi navyoyalonjile."

[52] Chitumagwa wa Abulahamu loyahuliche ulonzi awo, nakamwinamila Mkulu Nguluwi.

[53] Hamba nakalavya vinhu vilingupulika na zahabu na nguwo, nakamha Lebeka. Kahi nakawapa wakulugwe na mayake Lebeka vinoliga vya sendi nyinji.

[54] Chitumagwa wa Abulahamu na wanhu woyoyile nawo walya na kunwa na kuwasa kuko. Lowalilimche mitondo, chitumagwa yula nakalonga, “Ndangulanda kuhiluka kwa mkulu wa heni.”

[55] Ila mkulugwe na mayake Lebeka nawalonga, “Umleche mhinza yekale na hetwe mhela udo hela, kota mazuwa kumi hino, hamba koluta.”

[56] Ila heye nakalonga, “Dedede, mleche kung'hawiza, kwa vila Mkulu Nguluwi mina kagadita goya majendo ga heni, ndangulanda mng'hundize nyhiluche kwa mkulu wa heni.”

[57] Na hewo wedichila, “Lelo tumcheme mhinza tumuuze.”

[58] Nawamchema Lebeka na kumuuza, “Ndaze, koluta na munhu ayu?” Na heye nakedichila, “Ndoluta.”

[59] Lelo nawamleka Lebeka yalute na chitumagwa wa Abulahamu na wanhu wa heye. Chitumagwa mdala yamhembulize lumbulye Lebeka kulawila yavumbuche naye nakalutasa na heye.

[60] Lelo nawamtambichiza Lebeka wolonga,

“Hegwe lumbuliyetu.

Uwe mamo wa maelufu kwa maelufu,
walelwa wa hegwe waihalile miji ja wang'honyo wa hewo.”

[61] Hamba Lebeka na vitumagwa wadala wa heye nawakwina ngamiya na kumuwinza chitumagwa ayo wa Abulahamu, na hewo weng'ha woka.

[62] Mhela awo, Isaka nayali yochile Beeli-lahai-loi, nakawa yochikala ako nzingo ya Negebu.

[63] Zuwa limwe matinazo, Isaka nakaluta kumgunda kijesa. Lelo nakalola nakona ngamiya wanguya.

[64] Na heye Lebeka loyalolile na kumona Isaka, nakedulika kulawa kuli ngamiya,

[65] na kumuuza chitumagwa wa Abulahamu, “Ka whaani yula yalingujenda kula kumgunda, kanguya kutubochela?” Yula chitumagwa nakalonga, “Ka mkulu wa heni.” Lelo Lebeka nakahola igubiko lyake na kigubika kumeho.

[66] Yula chitumagwa nakamsimila Isaka geng'ha goyagaditile.

[67] Lelo Isaka nakamhola Lebeka mng'handa mwa chibumuli cha Sala mayake, kawa mchewake. Isaka nakamgana Lebeka kwa kumhembuliza loyabagame mayake.

25

Walelwa wanji wa Abulahamu
(1 Mihela 1:32-33)

[1] Abulahamu namkahola mdala yunji, itagwa lyake lyali Ketula.

[2] Ketula nakampondela Abulahamu wana awa, Simulani na Yokishani na Medani na Midiani na Ishibaki na Shua.

[3] Yokishani nayali mhaza wa Sheba na Dedani, na walelwa wa Dedani wali Ashulu na Aletushi na Aleumi.

[4] Wana wa Midiani wali Efa na Efeli na Enoki na Abida na Elidaa. Weng'ha awo wali walelwa wa Ketula.

[5] Abulahamu nakamhaliza Isaka lufufu lwake lweng'ha.

[6] Ila wana wa wahawake wanji wa Abulahamu nakawapa ndolendole, na mhela loyali yang'hali mkomu, nakawahilika kuli isi ya kolilawilaga isanya, kutali na mwanage Isaka.

Kubagama kwa Abulahamu

[7] Abulahamu nakekala miyaka miya imwe makumi saba na jihano.

[8] Abulahamu nakabagama naloyekale kwa mihela minji lukami na ja kuhega, nakaza kilumba na wasekulu wa heye wamlongole.

[9] Isaka na Ishimaeli, wanage Abulahamu, wamtila mhaza wa hewo kuli ipalika lya Makipela, behi na Mamle kuli mgunda nauwele wa Efuloni, mwana wa Sohali Mhiti.

[10] Abulahamu nayali yagulile mgunda awo kwa Wahiti, kuko du ndo kowatiligwe Abulahamu na mdala wa heye Sala.

[11] Loyabagame Abulahamu, Nguluwi nakamtambichiza Isaka mwanage. Na heye Isaka kawa yochikala behi na nzasa ya Beeli-lahai-loi.

Walelwa wa Ishimaeli
(1 Mihela 1:28-31)

[12] Ayi ndo mbuli ya walelwa wa Ishimaeli mwanage Abulahamu yapondigwe na Hagali Mmisili nayawele chitumagwa mdala wa Sala.

[13] Aga ndo matagwa gawo kota vyowapondigwe, Nebayoti mlelwa wa mwaluko, na wanji ndo Kedali na Adibeli na Mibisamu

[14] na Mishima na Duma na Masa

[15] na Hadadi na Tema na Yetuli na Nafishi na Kadema.

[16] Awo ndo wana wa Ishimaeli, nawawele vilongozi wa nhanzi kumi na mbili, howali kikala na vijiji vya hewo navizeleka kwa matagwa gawo.

[17] Ishimaeli nayali na miyaka miya imwe makumi gadatu na saba nakabagama, nakaza kilumba na wasekulu wa heye wamlongole.

[18] Walelwa wa Ishimaeli nawekala kuli honhu hawele hagati ha Havila na Shuli, behi na Misili, kulutilila Ashulu. Nawekala wehilwe na ivyazi linji lya Abulahamu.

Kupondigwa kwa Esau na Yakobo

[19] Ayi ndo mbuli ya walelwa wa Isaka mwana wa Abulahamu.

[20] Isaka naloyawele na miyaka makumi gane, nakamhola Lebeka mhinza wa Betueli, Mwalamu wa Padani-alamu. Lebeka nayali lumbulye Labani.

[21] Lebeka nayali mhende, lelo Isaka nakamlanda Mkulu Nguluwi. Na heye Mkulu Nguluwi nakakunda kulanda kwa heye, Lebeka nakawa na himila.

[22] Himila ayo nayali ya wanyambili. Wana awo nawali wochilewa mmunda mwa Lebeka, na heye nakalonga, “Wone hino ndo vyozili mbuli azi, ya choni kuwa mkomu?” Lelo nakaluta kumuuza Mkulu Nguluwi.

[23] Mkulu Nguluwi nakamlonjela,
“Wanhu wa nhanzi mbili za mmunda mwa hegwe,
nhanzi mbili zopondigwa na hegwe, zochibagula.
Imwe yowa na ludali kusinda yinji,
mkulugwe kowa chitumagwa wa mdodowe.”

[24] Mazuwa ga kuponda logafichile, Lebeka nakaponda wanyambili.

[25] Wa mwaluko nayali mdung'hu lukuli lweng'ha kota ikoti idung'hu ligongomanyigwe kwa milaika ja migongolo, ahyo nawamchema Esau.

[26] Wa keli nakapondigwa yamibate Esau chisigino, ahyo nawamha itagwa lya Yakobo. Isaka nayali yawele na miyaka makumi sita mhela Esau na Yakobo lowapondigwe.

Esau kanguguza hachi ya heye

[27] Wana awo nawakula, Esau kawa mpelembi ng'hatu, yaganile kikala kisolo, na Yakobo nakawa munhu yaholile na yawele ngugana kikala haluga.

[28] Lelo Isaka nakamgana Esau kwa vila yaliyogana kulya upelembi wa heye woyali yochigala, ila Lebeka nakamgana Yakobo.

[29] Zuwa limwe, Yakobo loyawele yoteleka chilyo, Esau nakahiluka haluga kulawa kuupelembi yawele na nzala lukami.

[30] Ahyo Esau nakamlonjela Yakobo, “Ndangubagama na nzala, dedede, umhe muhuzi awo udung'hu nyinwe, mina nhoka.” Ahyo Esau nakachemigwa Edomu izeleche kota ndung'hu.

[31] Yakobo nakedichila, “Tandi unguzile honhu ha uhalizi wa hegwe wa ulelwa wa hegwe wa mwaluko.”

[32] Esau nakalonga, “Goya! Ndahabehi kubagama, hachi ya heni ya ulelwa wa mwaluko yonhanza choni?”

[33] Yakobo nakamlonjela, “Wilahe tandi.” Aho Esau nakelaha na kumguzila Yakobo honhu ha uhalizi wa ulelwa wa mwaluko.

[34] Ndo Yakobo nakamha Esau ibumunda na muhuzi wa mpanda. Esau nakalya na kanwa, hamba koka, kaluta nakoyalawile. Ahyo ndo Esau navyoyaibezile hachi ya heye ya ulelwa wa mwaluko.

26

Isaka kanguhamila Gelali

[1] Hamba nailawila nzala muisi yila, nzala ilivinji na aho katali mhela wa ukomu wa Abulahamu. Isaka nakaluta Gelali kwa Abimeleki mndewa wa Wafilisti.

[2] Mkulu Nguluwi nakamlawila Isaka na kumlonjela, “Uleche kuluta Misili, ila wikale kuli isi yondikulonjela.

[3] Wikale kuujenzi kuli isi ayo, na heni ndowa hamwe na hegwe na kukutambichiza. Ndokwimilila ilagano nalondimpele mhaza wa hegwe Abulahamu, ahyo ndokupa hegwe na lulelo lwako isi azi zeng'ha.

[4] Ndokonjezela lulelo lwako luwe kota nhondwe za kilanga na kuwapa isi azi zeng'ha. Kwa kukolela lulelo lwako, wanhu wa isi zeng'ha muisi wotambichizwa.

[5] Kwa vila Abulahamu nakanyhulichiza heni, nakakunda mizilo ja heni na malajizo ga heni na malanguso ga heni na utaguso wa heni.”

[6] Lelo Isaka nakekala ako Gelali.

[7] Wanhu wa ako nalowamuuzile mbuli za mchewake, heye nakedichila, “Ayu ka lumbulyangu.” Nakadumba kulonga kota kamchewake kwa kudumba kota wanhu wa isi yila wahamkopole kwa chiwalo cha Lebeka, mina Lebeka nakanoga lukami.

[8] Naloyekale ako kwa miyaka minji, Abimeleki mndewa wa Wafilisti nakasunjilila mitubuli nakamona Isaka yomkumbatila mchewake Lebeka.

[9] Abimeleki nakamchema Isaka na kumlonjela, “Hambi ayu kamchewako. Lekachoni nakulonga kalumbulyo?” Isaka nakedichila, “Kwa vila nandumba kota ndahakopoligwe kwa chiwalo cha heye.”

[10] Abimeleki nakamuuza, “Ndo mbuli yachi youtuditile? Yumwe wa wanhu wa heni yahawasile na mchewako, ndangijesa nagwe wahatwambuze kudita gehile.”

[11] Ndo baho Abimeleki nakawalonjela wanhu weng'ha yolonga, “Yoneche yomdoliza munhu ayu ama mchewake, ndangukomya kokopoligwa.”

[12] Mhela awo Isaka nakanyala nyhadikwa kuli isi yila, nakabeta vya kuhega ng'hatu, mina Mkulu Nguluwi nakamtambichiza,

[13] na heye nakawa munhu yawele na lufufu. Nakalutilila kuwa na lufufu mbaka kawa yawele na lufufu ng'hatu.

[14] Kwa vila nayali yawele na chilundo cha ming'holo na misenga na vitumagwa wenji, Wafilisti nawamonela fihi.

[15] Wafilisti wali watilile mizimbo jeng'ha ja mazi jila vitumagwa wa Abulahamu, mhaza wa heye, nawabawile mhela naloyang'hali mkomu.

[16] Ndo baho Abimeleki nakamlonjela Isaka, “Uche hetu, kwa vila hegwe kuna ludali luhejile kusinda hetwe.”

[17] Lelo Isaka nakoka ako, nakazenga kambi kuli ibindi lya Gelali, nakekala ako.

[18] Isaka nakadikula jila mizimbo najibawigwe na mhaza wa heye Abulahamu naloyawele yang'hali mkomu, mizimbo jila Wafilisti nawatilile mhela Abulahamu naloyabagame. Nakajipa matagwa gagala nayajipele mhaza wa heye.

[19] Ila vitumagwa wa Isaka nalowabawile kuli ibindi, nawaifika nzasa ilingulavya mazi,

[20] wadimi wa aho Gelali nawelewa na wadimi wa Isaka wolonga, “Mazi aga ndo ga hetwe.” Ahyo Isaka nakalichema izimbo alyo Eseki. Izeleche kilewa.

[21] Hamba nawabawa izimbo linji, nalyo kahi nawelewela, ahyo Isaka nakalichema izimbo alyo Sitina. Izeleche kota ung'honyo.

[22] Hamba Isaka nakaluta honhu hanji na kubawa izimbo linji. Ila alyo nahawalewele, ahyo Isaka nakalichema Lehoboti yolonga, “Lelo Mkulu Nguluwi katulechela honhu, natwe tokonjezeka kuli isi ayi.”

[23] Kulawa ako, Isaka nakaluta Beeli-sheba.

[24] Nechilo yiyo Mkulu Nguluwi nakalawila na kumlonjela, “Heni nda Nguluwi wa mhaza wa hegwe Abulahamu. Uleche kudumba kwa vila nda hamwe na hegwe, ndokutambichiza na kukonjezela lulelo lwako kwa mbuli ya Abulahamu, chitumagwa wa heni.”

[25] Ahyo Isaka nakazenga honhu ha kulavila nhambiko ako na nakamfugamila Mkulu Nguluwi nakachimika ihema na kwesela kwa mhela udo ako, na vitumagwa wa heye nawabawa izimbo.

Isaka na Abimeleki wangiyamba moko

[26] Abimeleki nakalawa Gelali yawele hamwe na Ahusati munhu wa heye wa habehi ng'hatu, na Fikoli mkulu wa wamizi, nakamlutila Isaka.

[27] Isaka nakawauza, “Lekachoni muya kwa heni, hanga mlingunzudila na mmbinga kwa hemwe?”

[28] Hewo nawamwidichila, “Natona hazelu kota Mkulu Nguluwi kahamwe na hegwe. Ahyo natikundiza yangugana tuwiche chilaho hamwe na hegwe na kuwika ilagano,

[29] kota hotudumya, hetwe hihyo hotukudumya. Natukuditila ganojile, natukuleka ulute goya, ne kukuditila chinhu choneche chihile. Na sambi hegwe kwa mtambichizwa wa Mkulu Nguluwi.”

[30] Lelo Isaka nakawawichila chilyo cha mnvina, nawo walya na kunwa.

[31] Mitondo, nawalilimka ng'hanu hananya na kilaha. Hamba Isaka nakawasindichiza na kilaga nawo goya.

[32] Zuwa lilila vitumagwa wa Isaka nawamuyila na kumlonjela mbuli ya lila izimbo nalowali wabawile, wolonga, “Tugafika mazi.”

[33] Lelo Isaka nakalichema izimbo ali Shiba, kwa vila itagwa lya muji awo ndo Beeli-sheba mbaka lehano.

Wadala wa Esau

[34] Esau naloyali na miyaka makumi gane, nakahesa wadala weli Wahiti, Yuditi mhinza wa Beeli, na Basemati mhinza wa Eloni.

[35] Wadala awo nawawadita Isaka na Lebeka wekale kwa usungu.

27

Isaka kangumtambichiza Yakobo

[1] Isaka nakalala lukami na meho gali hambe galole. Lelo nakamchema Esau mwanage mkulu, nakamlonjela, “Mwana wa heni.” Na heye nakedichila, “Ena mhaza, ndanguhulichiza.”

[2] Isaka nakalonga, “Ulole, heni ndala lukami, ne zuwa lya kubagama siizelele.

[3] Lelo uhole misale na upinde wa hegwe, ulute kisolo kapelembe igongolo.

[4] Hamba unditile ndiya inonile, undigalile ndiye, nene baha ndikutambichize nding'hali kubagama.”

[5] Hambi, mhela awo Isaka naloyali yolongasa na mwanage Esau, Lebeka nayali yohulichiza. Ahyo, Esau naloyalutile kisolo kupelemba igongolo na kuligala,

[6] Lebeka nakamlonjela mwanage Yakobo, “Nandimhulika mhaza wa hegwe yomlonjela mkulugo Esau,

[7] yampelembile igongolo na yamditile chilyo chinonile ng'hatu, leka yalye, hamba yamtambichize hali Mkulu Nguluwi naloyang'hali kubagama.

[8] Lelo mwana wa heni, uhulichize ulonzi wa heni na uwinze kota vyondilikulajiza.

[9] Ulute hali chilundo cha mhene, ukengalile vinyehe vya mhene vili vinojile, ndimditile mhaza wa hegwe chilyo chinojile, chila choyogana.

[10] Hamba komhilichila mhaza wa hegwe yalye, leka yakutambichize loyang'hali kubagama.”

[11] Ila Yakobo nakamlonjela mayake Lebeka, “Ukumbuchile kota mkulu wangu Esau kamema milaika mlukuli, ila heni ndahela.

[12] Hanji mhaza kogana kwabasa mlukuli lwangu, nani ndokoneka kota ndangumhada, ahyo ndochigalila kipanjila honhu ha utambichizo.”

[13] Mayake nakamlonjela, “Kupanjilwa kwa hegwe na kuye kwa heni, mwana wa heni, hegwe udite vyondilikukulajiza. Ulute ukengalile avyo vinyehe.”

[14] Lelo Yakobo nakaluta, nakahola vila vinyehe na kimigalila mayake, na heye nakadita chilyo chinonile ng'hatu, chila nachoyaganile mhaza wa heye Isaka.

[15] Hamba Lebeka nakahola nguwo za Esau zinojile lukami, zoyawele nazo mwanage mkulu, nakumvaliza mwanage mdodo Yakobo.

[16] Kahi nakamvaliza migozi ja vila vinyehe mmoko na honhu hadechedeche msingo ya heye.

[17] Hamba Lebeka nakamha Yakobo chila chilyo chinonile na ibumunda nalyoyamditile.

[18] Lelo Yakobo nakenjila mng'handa mwa mhaza wa heye, na kumchema, “Mhaza” Na heye nakedichila, “Ena. Kwa whaani hegwe mwana wa heni?”

[19] Yakobo nakamwidichila mhaza wa heye, “Nda heni Esau, mlelwa wa hegwe wa mwaluko. Ndita kota vyoundajize. Dedede mhaza, wikale ulye upelembi wa heni leka unhambichize.”

[20] Ila Isaka nakamuuza, “Iwa ndaze kupelemba himahima hino, mwana wa heni?” Yakobo nakamwidichila, “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nakandita sumye.”

[21] Ndo baho Isaka nakamlonjela Yakobo, “Lelo mwana wa heni uhejele behi ndikwabase leka ng'hunde kota hegwe kwa heye mwana wa heni Esau ama hebu.”

[22] Yakobo nakamhejelela mhaza wa heye Isaka, na heye nakamwabasa na kulonga, “Luzi ndo lwa Yakobo, ila moko ndo ga Esau.”

[23] Nahamzelele kwa vila moko ga heye gali na milaika minji kota ja Esau mkulugwe, ahyo nakewika goya kumtambichiza.

[24] Nakamuuza kahi, “Kwangukomya ng'hatu hegwe ndo kwa mwana wa heni Esau?” Na heye nakamwidichila, “Ena.”

[25] Mhaza wa heye nakalonga, “Ndigalile alyo liwunde ndiye upelembi wa hegwe, mwana wa heni, ndikutambichize.” Aho Yakobo nakamhilichila ndiya, naye nakalya, nakamhilichila divai kahi, nakanwa.

[26] Ndo mhaza wa heye Isaka, nakamlonjela, “Uhejele habehi mwana wa heni, unonele.”

[27] Lelo Yakobo nakamhejelela mhaza wa heye na kumnonela, na mhaza wa heye loyahuliche kunhunyhilila kwa mivalo ja heye, nakamtambichiza yolonga,
“Kunhunyhilila kwa mwana wa heni,
ndo kota kunhunyhilila kwa mgunda woyautambichize Mkulu Nguluwi!
[28] Nguluwi yakujidile nhungwi ya kilanga,
yakupe misanga jiwele na mboto,
nyhule na zabibu kwa winji.
[29] Nhanzi za wanhu ziwe chitumagwa kwa hegwe,
na wanhu wa isi wakinamizile.
Uwe chilongozi wa wang'holozo,
na lulelo lwa mayako lukinamizile.
Chila yokupanjila, nayapanjilwe,
chila yokutambichiza, yatambichizwe!”

Esau kangulanda utambichizo

[30] Isaka loyasindile kumtambichiza Yakobo, na heye Yakobo loyali yokuka hela kumwando ha mhaza wa heye Isaka, Esau mkulugwe Yakobo, nakahiluka kulawa kuupelembi.

[31] Esau kahi nakadita chilyo chinonile, na kumhilichila mhaza wa heye, na kumlonjela, “Ena mhaza, winuche ulye upelembi wa heni mwanago, leka unhambichize”

[32] Isaka nakauza, “Hegwe kwa whaani?” Na heye nakamwidichila, “Nda heni mwanago Esau, mlelwa wa hegwe wa mwaluko.”

[33] Aho Isaka nakakakama lukami, nakalonga, “Ka whaani lelo yula yapelembile na kingalila upelembi, nani mina ndiya, kahi mina ndimtambichiza hegwe hunoya? Ena na kotambichizwa.”

[34] Esau loyahuliche ulonzi wa mhaza wa heye, nakaluka kulila kwa usungu. Hamba nakamlonjela mhaza wa heye, “Mhaza wa heni, dedede unhambichize na heni!”

[35] Ila Isaka nakalonga, “Mng'holozo nakoya chiuhadi, naye kahola utambichizo wa hegwe.”

[36] Esau nakalonga, “Ndo mina kanguchemigwa Yakobo. Kwa vila nakahola honhu hangu lwa keli. Mwaluko nakahola honhu hangu ha ulelwa wa mwaluko, na sambi kahola utambichizo wa heni.” Hamba nakamuuza mhaza wa heye, “Ndaze, hauponile utambichizo woneche ula?”

[37] Isaka nakamwidichila, “Mina ndimdita Yakobo yawe chilongozi wa hegwe, na ndimpa wang'holozo weng'ha wawe vitumagwa wa heye. Ndimpa nyhule na divai. Ndikuditile choni lelo hegwe mwana wa heni?”

[38] Esau nakamlonjela mhaza wa heye, “Mhaza, hambi kwanawo utambichizo umwe hela? Unhambichize na heni kahi, mhaza.” Aho Esau nakalila kwa lizi likulu.

[39] Ndo Isaka mhaza wa heye, nakamlonjela,
“Honhu hako ha kuchikala kowa kutali na ulongo uwele na mboto,

na kutali na nhungwi ya kilanga.
[40] Kochikala kwa kitowa ngondo kwa ipanga,
na kowa chitumagwa wa mng'holozo,
ila lougana kumhinduka,
kowa kutali na ulongozi wa heye.”

[41] Esau baho nakamzudila Yakobo kwa chiwalo cha utambichizo nayapegwe na mhaza wa heye. Esau nakejesa, “Mazuwa ga kuwasiliza chililo cha mhaza gahabehi, mbuli ayo hoimala, baho hondimkopola mdodowangu Yakobo.”

[42] Ila Lebeka naloyavizelele nachoyogana kudita mwanage mkulu, nakamchema mwanage mdodo Yakobo, na kumlonjela, “Wilolele, mng'holozo Esau kangisangalaza kwa kiwika goya yogana yakukopole.

[43] Lelo mwana wa heni uhulichize ulonzi wa heni. Uche ubilimile kwa kalumbu Labani akula Halani.

[44] Wikale na heye kwa mhela udo, mbaka kuzudila kwa mng'holozo hokumala.

[45] Kuzudila kwa heye hokuhola, na heye hoyowa yasemwile goumditile, ndomlajiza munhu yakuhiluse. Lekachoni filigwe na hemwe mweng'ha weli zuwa imwe?”

Yakobo kangulajizwa kwa Labani

[46] Lebeka nakamlonjela Isaka, “Heni nhoka kikala na awa wadala weli Wahiti wa Esau. Wone Yakobo yohesa yumwe wa wadala awa Wahiti, fola mbagame.”

28

[1] Ahyo Isaka nakamchema Yakobo, nakamtambichiza na kumlajiza yolonga, “Uleche kuhesa mdala yoneche Mkanaani.

[2] Ulute Padani-alamu, hakaye ha sekulu wa hegwe Betueli, kahole yumwe wa wala wahinza wa kolo wa hegwe Labani.

[3] Nguluwi yawele na mong'ho yakutambichize uwe na walelwa wenji na konjezeka, leka uwe nhanzi ya wanhu wenji.

[4] Leka yakutambichize hegwe hamwe na walelwa wa hegwe kota navyoyamtambichize Abulahamu, uihole isi youwelengikala kota mjenzi, isi yila Nguluwi yampele Abulahamu!”

[5] Lelo Isaka nakamlajiza Yakobo, na heye nakaluta Padani-alamu kwa Labani, mwana wa Betueli, Mwalamu. Labani kalumbu wa Lebeka na Lebeka ndo nayawele mayawo Yakobo na Esau.

Esau kanguhesa mche wa kadatu

[6] Esau nakavizela kota Isaka nakamtambichiza Yakobo na kumlajiza yalute yakahese ako Padani-alamu, na kota loyamtambichize, nakamlemeza yaleche kuhesa mdala Mkanaani.

[7] Nakavizela kahi kota Yakobo nayali yowahulichiza mayake na mhaza wa heye, nakaluta Padani-alamu.

[8] Lelo Esau nakavizela kota mhaza wa heye, hawaganile wadala wa Kanaani.

[9] Ahyo, Esau nakaluta kwa Ishimaeli, mwana wa Abulahamu, nakaza konjeza mdala yunji kwa kumhesa Mahalati mhinza wa Ishimaeli, lumbulyake Nebayoti.

Kulota kwa Yakobo kula Beteli

[10] Yakobo nakoka Beeli-sheba, nakaluta Halani.

[11] Loyafichile honhu hamwe, nakawasa baho kwa vila isanya nalyali lilutile. Nakahola iganga limwe lya honhu aho, nakawika hasi hali mutwi wa heye, nakawasa.

[12] Nakalota, na kuli kulota ako, nakona chikwinilo chimizwe muisi na kuduma kwa chikwinilo ufika mbaka kilanga. Wahilisi wa Nguluwi nawali wokwina na kidulika kuli chikwinilo acho.

[13] Mkulu Nguluwi nakema kuli chikwinilo acho, nakamlonjela, “Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Abulahamu mhaza wa hegwe na Nguluwi wa Isaka. Isi youlinguwasila ndokupa hegwe na lulelo lwako.

[14] Lulelo lwako lowa lwinji kota sangalaza za muisi na wokwenela chila honhu, kolizibilaga isanya na kolilawilaga isanya na kasikazini na kusini. Kwa kukolela hegwe na lulelo lwako, lukolo lweng'ha muisi lotambichizwa.

[15] Heni nda hamwe na hegwe, ndokwamila koneche kouluta na kukuhilusa kuli isi ayi. Sikuleka mbaka hondigongomanya ilagano lyondikupele.”

[16] Ndo Yakobo nakalilimka muusinjizi nakalonga, “Ndangukomya Mkulu Nguluwi ka honhu aha, nani nasivizelele.”

[17] Yakobo nakadumba nakalonga, “Honhu aha hangudumbiza kota choni. Ne majesa aha ndo ng'handa ya Nguluwi na lwizi lwa kilanga.”

[18] Yakobo nakalilimka lufuku nakahola lila iganga nayaliwichile hasi ha mutwi, nakalimiza kota izengo na kulijidila mafuta.

[19] Nakahachema honhu aho Beteli, ila itagwa lya katali lya muji awo nalyali Lusu

[20] Hamba Yakobo nakelaha yolonga, “Wone hegwe Nguluwi kowa hamwe na heni, na kunyamila kuli majendo ga heni, umha chilyo na nguwo,

[21] leka nyiluche kaye goya, lelo hegwe Mkulu Nguluwi kowa ndo Nguluwi wa heni.

[22] Nalyo iganga ali lyonyimize aha kota izengo, lyowa ng'handa ya hegwe Nguluwi nani ndokupa honhu hamwe ha kumi ha vinhu vyeng'ha vyoumha.”

29

Yakobo kangufika hakaye kwa Labani

[1] Yakobo nakalutilila na majendo ga heye, nakaluta kuli isi ya wanhu wa kolilingulawila isanya.

[2] Hamba nakona izimbo kuli chiwala, na hafungo hali izimbo alyo kwali na vilundo vidatu vya ming'holo jilingwesela. Ming'holo najali jing'wezwa mazi ga izimbo alyo ligubichigwe na iganga ikulu.

[3] Vilundo vyeng'ha hoviting'hana hala, wadimi nawoyaga na kulavya iganga alyo kwa kitanza leka wachumule izimbo alyo na kunweza mazi migongolo, hamba nawagubikaga kahi izimbo alyo kwa iganga lilyo.

[4] Yakobo nakawauza wadimi, “Wang'holozangu, mwangulawila kohi?” Nawamwidichila, “Twangulawila Halani.”

[5] Na heye nakawauza, “Ndaze, mumzela Labani mwana wa Naholi?” Nawamwidichila, “Twangumzela.”

[6] Nakalutilila kuwauza, “Ndaze, kalamka?” Na hewo nawamwidichila, “Kalamka, na mhinza wa heye Laheli yula kula kanguya na ming'holo ja heye!”

[7] Yakobo nakawalonjela, “Ndangona ing'hali nemisi, hauwa mhela wa kujikungajiza ming'holo hamwe. Lelo mjinweze mazi ming'holo, mlute mkajidime.”

[8] Hewo nawamwidichila, “Hatulingudita ahyo mbaka vilundo vyeng'ha hoviting'hana hamwe na iganga lilavigwa kuli izimbo, aho ndo tojinweza mazi ming'holo.”

[9] Yakobo loyawele yolonga na wala wadimi, Laheli nayawele mdimi nakafika na ming'holo ja mhaza wa heye.

[10] Yakobo loyamuwene Laheli, mhinza wa Labani, kalumbu wa mamo wa heye, na loyajiwene ming'holo ja Labani, kolo wa heye, nakaluta kulihejeza lila iganga liwele hala kuli izimbo, nakachinweza mazi chilundo cha ming'holo ja kolo wa heye Labani.

[11] Hamba Yakobo nakamnonela Laheli na kulila kwa kusangalala.

[12] Hamba Yakobo nakamlonjela Laheli, kota heye ka yumwe wa lukolo lwa mhaza wa heye, mwana wa Lebeka. Laheli nakabilima hakaye kumlonjela mhaza wa heye.

[13] Labani loyahuliche mbuli za Yakobo, mwana wa lumbulye, nakabilima kumbochela, na kamkumbatila nakamnonela na kumbochela hakaye ha heye. Yakobo nakamsimila Labani chila chinhu chilawile.

[14] Labani nakalonga, “Ndikomya, hegwe wa lukolo lwangu, danda imwe na heni!” Yakobo nakekala na heye kwa mhela wa mwezi umwe.

Yakobo kanguhesa wahinza wa Labani

[15] Zuwa limwe Labani nakamlonjela Yakobo, “Hegwe wa lukolo lwangu, ila ayo yahela mana kota konditila mijito hihi hela. Ndonjele, kwangugana ndikulipe sendi zilinga?”

[16] Lelo Labani nayali na wahinza weli, mkulu yachemigwe Lea na mdodo yachemigwe Laheli.

[17] Lea nayali yanojile, ila Laheli nayali yanojile lukami.

[18] Yakobo nayali yomgana Laheli, ahyo nakamlonjela Labani, “Ndokukolela mijito kwa mhela wa miyaka saba leka ungalile mhinza mdodo wa hegwe Laheli.”

[19] Labani nakamlonjela, “Yowa goya kukugalila hegwe Laheli, kusinda kumgalila munhu yunji yoneche. Ulutilile kikala na heni.”

[20] Lelo Yakobo nakamkolela mijito Labani kwa mhela wa miyaka saba kwa chiwalo cha Laheli, ila mhela ula kwa heye nawali kota mazuwa mado, kwa vila nayali yomgana Laheli.

[21] Hamba Yakobo nakamlonjela Labani, “Mhela wa heni wenela, ahyo ngalile mchewangu.”

[22] Lelo Labani nakawika goya mnvina na kuwalalika wanhu weng'ha wa ako.

[23] Ila matinazo, Labani nakamhola Lea, mhinza mkulu wa heye, nakamhilika kwa Yakobo. Yakobo nakawasa na heye.

[24] Ila Labani nakamlavya Silipa, mpogozi wa heye, yawe mpogozi wa Lea.

[25] Lokubwemwenzuche, Yakobo nakavizela kota nayali Lea! Lelo nakamuuza Labani, “Nakunditila mbuli yachi? Ndaze, nasikukolile hegwe mijito kwa chiwalo cha Laheli? Lekachoni nakundeteleza?”

[26] Labani nakedichila, “Hatuditaga ahyo kuli isi ya hetwe ayi, chihendo cha hetwe changulemeza kulongola kuhesigwa mhinza mdodo, aku mkulu yang'hali kuhesigwa.

[27] Mgongomanyile mnvina Lea kwa mazuwa geng'ha saba, natwe tokugalila Laheli kwa kutukolela mijito mhela wa miyaka saba jinji.”

[28] Yakobo nakakunda. Yakobo loyamgongomanyile Lea kwa mazuwa saba, Labani nakamgalila Laheli, mhinza wa heye mdodo yawe mchewake.

[29] Labani nakamlavya Biliha mpogozi wa heye, yawe mpogozi wa Laheli.

[30] Lelo Yakobo nakawasa na Laheli kahi. Ila Yakobo nakamgana ng'hatu Laheli kusinda Lea, nakamkolela mijito Labani kwa miyaka saba jinji.

Wana wa Yakobo

[31] Mkulu Nguluwi loyawene Lea kanguzudilwa, nakamdita yawe na mwana, ila Laheli nayali mhende.

[32] Lea nakawa na himila, nakaponda mwana msongolo, nakamchema [*]Lubeni, kwa vila nakalonga, "Mkulu Nguluwi nakona kugazika kwa heni, sambi mlume wa heni kongana."

[33] Lea nakawa na himila kahi, nakaponda mwana msongolo, nakamchema Simeoni[†], kwa vila nayali yolonga, "Mkulu Nguluwi nakangalila mwana yunji msongolo kwa vila nakahulika vyondilinguzudilwa."

[34] Nakawa na himila kahi, nakaponda mwana msongolo, nakamchema Lawi[‡], kwa vila nayali yolonga, "Mhela uno mlume wa heni kochilumba hamwe na heni, kwa vila ndimpondela wana wasongolo wadatu."

[35] Lea nakawa na himila kahi, nakaponda mwana msongolo, nakamchema Yuda[§], kwa vila nayali yolonga, "Mhela uno ndomtogola Mkulu Nguluwi." Hamba Lea nakaleka kuponda.

30

[1] Laheli loyawene kota hambe yaponde mwana kwa Yakobo, nakamwonela fihi lumbulyake Lea, nakamlonjela Yakobo, "Ngalile wana, wone huditile ahyo, ndobagama."

[2] Yakobo nakazudizwa na Laheli na kumlonjela, "Ndaze, heni ndiwa honhu ha Nguluwi yakulemeze kuwa na wana?"

[3] Laheli nakamwidichila, "Mpogozi wa heni Biliha kabaha. Uwase na heye leka yawe na wana honhu ha heni, nani kahi ndiwe na wana kwa kulawa kwa heye."

[4] Ahyo Laheli nakamgalila Yakobo mpogozi wa heye Biliha, yawe kota mchewake, na heye nakawasa na heye.

[5] Biliha nakawa na himila nakampondela Yakobo mwana msongolo.

[6] Laheli nakalonga, "Nguluwi nakanhagusa goya, nakahulika chililo cha heni na kungalila mwana msongolo." Nakamchema mwana ayo Dani[*].

[7] Biliha mpogozi wa Laheli, nakawa na himila kahi na nakampondela Yakobo mwana wa keli msongolo.

[8] Aho Laheli nakalonga, "Natitowa lukami na lumbulyangu, nani sumya." Ahyo nakamchema mwana ayo Nafutali[†].

[9] Lea loyawene nakaleka kuponda, nakamhola mpogozi wa heye Silipa, nakamgalila Yakobo leka yawe kota mchewake.

[10] Silipa nakampondela Yakobo mwana msongolo.

[11] Lea nakalonga, "Mbuli zangundutila goya." Ahyo nakamchema mwana ayo Gadi[‡].

[12] Silipa mpogozi wa Lea, nakampondela Yakobo mwana wa keli msongolo.

[13] Lea nakalonga, "Ndangusangalala! Lelo wadala wonyhema heni kusangalala." Ahyo, nakamchema mwana ayo Asheli[§].

---

[*] **29:32** *Lubeni* Kwa Chiebulaniya yanguzeleka kota "Ulole mwana." [†] **29:33** *Simeoni* Kwa Chiebulaniya ndo mina "Yalinguhulika." [‡] **29:34** *Lawi* Kwa Chiebulaniya ndo kuchilumba. [§] **29:35** *Yuda* Kwa Chiebulaniya ndo kutogola. [*] **30:6** *Dani* Kwa Chiebulaniya ndo nakanhagusa goya. [†] **30:8** *Nafutali* Kwa Chiebulaniya ndo kitowa. [‡] **30:11** *Gadi* Kwa Chiebulaniya ndo mbuli zangundutila goya. [§] **30:13** *Asheli* Kwa Chiebulaniya ndo kusangalala.

[14] Nawali mhela wa mbena ya ngano, Lubeni nakaluta kisolo na ako nakahola ifuza lilinguchemigwa mituletule*, nakamgalila mayake, Lea. Laheli nakamlonjela Lea, "Dedede, ngalile jimwe ja ajo mituletule ja mwanago."

[15] Ila Lea nakalonga, "Ndaze, kwangujesa ndo mbuli ndodo kumhola mlume wa heni, na sambi kwangugana kuhola mituletule ja mwana wa heni?" Laheli nakamwidichila, "Loungalila mituletule ja mwanago, Yakobo kowasa kwa hegwe lehano."

[16] Lelo matinazo Yakobo loyawele yohiluka kulawa kumgunda, Lea nakalawa kumbochela, nakamlonjela, "Ndimha mituletule ja mwanangu, ahyo kwanguganigwa kuwasa na heni." Ahyo Yakobo nakawasa kwa Lea nechilo ayo.

[17] Nguluwi nakahulichiza kulanda kwa Lea, na heye nakawa na himila nakampondela Yakobo mwana wa kahano msongolo.

[18] Lea nakalonga, "Nguluwi nakangalila chonolo cha heni kwa vila nandimpa mlume wa heni mpogozi wa heni." Lelo nakamchema mwana ayo Isakali†.

[19] Lea nakawa na himila kahi nakampondela Yakobo mwana wa sita msongolo.

[20] Lea nakalonga, "Nguluwi nakangalila ndolendole inojile. Lelo mlume wa heni konyhulichiza kwa vila nandimpondela mwana wa sita msongolo." Ahyo nakamchema mwana ayo Sebuluni‡.

[21] Hamba nakaponda mwana mhinza nakamchema Dina.

[22] Hamba Nguluwi nakamkumbuchila Laheli, nakahulichiza kulanda kwa heye nakamdita yawe na wana.

[23] Laheli nakawa na himila, nakaponda mwana msongolo, nakalonga, "Nguluwi nakambusila soni ya heni."

[24] Ahyo nakamchema mwana ayo Yusufu, yolonga, "Mkulu Nguluwi nayanyonjezele mwana yunji msongolo."

Yakobo kanguwa na lufufu

[25] Laheli loyampondile Yusufu, Yakobo nakamlonjela Labani, "Ng'hundize nyiluche hakaye hangu, hali isi ya heni.

[26] Ngalile wadala wa heni na wana wa heni wapondigwe kwa kukukolela mijito hegwe, mbuche na hewo. Kwanguvizela kota nandikukolela mijito goya."

[27] Ila Labani nakamlonjela, "Ng'hundize kwa uganililo nani ndonje. Ndivizela kwa kulagula kota Mkulu Nguluwi nakamha utambichizo kwa chiwalo cha hegwe.

[28] Ulonje sendi zilinga, nani ndokugalila."

[29] Yakobo nakamlonjela, "Hegwe kwanguvizela ndaze vyondikukolele mijito, na ndaze vyondijilolele migongolo ja hegwe.

[30] Kwa vila londing'hali kuya kuno nawali na lufufu ludo hela ila kulawa lofichile, lufufu lwa hegwe lonjezeka ng'hatu, na Mkulu Nguluwi nakakutambichiza chila hondilinguluta. Ila sambi ndowalolela nili wang'holozangu?"

[31] Labani nakamuuza, "Ndikugalile choni?" Yakobo nakamwidichila, "Humha chinhu choneche. Ndolutilila kujilolela migongolo ja hegwe wone konditila mbuli ayi.

---

[*] **30:14** *Mituletule*Kwa Chiebulaniya ndo ifuza liwele hewo wangutumbila kota wone mdala yolya ifuza alyo lyomwambuza kuponda lukami. [†] **30:18** *Isakali* Kwa Chiebulaniya ndo chonolo. [‡] **30:20** *Sebuluni* Kwa Chiebulaniya ndo kuhulichiza.

[32] Ng'hundize ng'hole hagati hali migongolo ja hegwe jeng'ha lehano, ndibagule hali ilundo chila ing'holo lyana liwele na usalagwe na utoletole na chila ing'holo lyana lititu na chila mhene iwele na usalagwe na utoletole. Azo ndo zowa sendi za heni.

[33] Ahyo, mazuwa galinguya, kutanganika kwa heni kokoneka hazelu hala hondipegwa sendi za heni. Mhene yoneche yohaiwele na utoletole ama ing'holo lyana lyoneche lyohaliwele lititu likoneka hali ilundo lya heni, alyo lyowa lihizigwa."

[34] Labani nakalonga, "Goya! Na iwe kota vyoulonjile."

[35] Ila Labani zuwa lilyo nakaluta kujibagula mipongo jeng'ha jiwele usalagwe na utoletole na mhene zinji ndala ziwele na utoletole na usalagwe na uzelu na chila ing'holo lyana lititu na nakaziwika hali wamizi wa wanage leka jiwe ja Yakobo.

[36] Migongolo ja Labani na migongolo ja Yakobo najibaguligwa kwa utali wa kujenda mazuwa gadatu.

Yakobo nakapona bahala yodima migongolo ja Labani jiponile.

[37] Lelo Yakobo nakahola fito za migodi jidatu jilivinji nakajibadula mibadu leka misitali mizelu joneche kuli fito azo.

[38] Nakazimiza fito azo zoyazibadule hali migongolo hali mibuli ja kunwezela mazi, honhu hawele migongolo najuya kunwa mazi,

[39] migongolo milume najikwina midala najiwa na nyinda hali fito azo, najilela migongolo jinji jiwele na usalagwe na utoletole.

[40] Yakobo nakajibagula ajo ming'holo myana, hamba nakajilajila kuli migongolo jiwele na usalagwe na mititu kuli chilundo cha Labani. Kwa nzila ino, Yakobo nakawa na chilundo cha heye yuye, na hambe yahanzile na chilundo cha Labani.

[41] Naiwa chila mhela wa migongolo jinenehe kuhola nyinda, Yakobo nakawikaga fito azo kumwando mwa ajo migongolo hali mibuli ja kunwezela mazi, leka wahole nyinda hali fito azo.

[42] Ila nahawichile fito azo kumwando mwa migongolo jiwele ng'hochele lojali jihola nyinda. Baho du, migongolo jigandile najali ja Labani, na migongolo jinenehe najali ja Yakobo.

[43] Lelo Yakobo nakawa na lufufu lukami, nakawa na vilundo vikulu vya migongolo na wakolamijito wa heye wadala na walume na ngamiya na midogowi.

31

Yakobo kangulawa kwa Labani

[1] Lelo Yakobo nakahulika kota wana wasongolo wa Labani nawali wolonga, "Yakobo nakahola chila chinhu cha mhaza wa hetwe, na ndo kawa na lufufu."

[2] Yakobo kahi nakavizela kota Labani sambi hamganile heye kota aho hamwande.

[3] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Yakobo, "Uhiluche kuli isi ya wasekulu wa hegwe na ivyazi lyako, nani ndowa hamwe na hegwe."

[4] Lelo Yakobo nakagana Laheli na Lea wachemigwe, na hewo nawaluta ako kuchiwala koyawele yodima ming'holo.

[5] Yakobo nakawalonjela, "Ndangona kota mhaza wa hemwe hambe yangane heni kota aho hamwande. Ila Nguluwi wa mhaza wa heni kahamwe na heni.

[6] Hemwe mvizela kota nandimkolela mijito mhaza wa hemwe kwa mong'ho wa heni weng'ha

[7] Ila heye nakanyhada na kugalula sendi za heni mala kumi. Ila Nguluwi nahamkundize heye kundumiza heni.

[8] Hala mhaza wa hemwe hoyali yolonga, ‘Migongolo jiwele na usalagwe ndo jowa sendi za hegwe,’ lelo chilundo cheng'ha nachilela migongolo jiwele na usalagwe. Na hala hoyali yolonga, ‘Migongolo jiwele na misitali ndo jowa sendi za hegwe,’ lelo chilundo cheng'ha nachilela migongolo jiwele na misitali.

[9] Ahi ndo Nguluwi navyoyaholile migongolo ja mhaza wa hemwe, na kungalila heni.

[10] “Mhela wa migongolo kuhola nyinda nandota ulotezi, na kuli ulotezi awo nandota mipongo jeng'ha najikwinha mhene ndala jiwele na usalagwe na utoletole.

[11] Mhilisi wa Nguluwi nakalonga na heni kuli ulotezi awo, nakanyhema, ‘Yakobo,’ nani nyhidichila, ‘Ena.’

[12] Na heye nakandonjela, ‘Ulole mipongo jeng'ha jangukwinha mhene ndala ziwele na misitali na ziwele na usalagwe na utoletole. Mbuli ayi naiwa kota ahi kwa vila nandola vyoyakuditile Labani.

[13] Heni nda yula Nguluwi yakulawilile kula Beteli, honhu hala houliwichile lila izengo lyoulijidile mafuta na hala houwichile ilagano kwa kilaha. Lelo uche kuli isi ayi uhiluche kuli isi ya nhanzi ya hegwe.’ ”

[14] Laheli na Lea nawamwidichila Yakobo, “Hetwe twahela honhu ha lufufu ama uhalizi woneche hali ng'handa ya mhaza wa hetwe.

[15] Heye kangutona hetwe kota wajenzi, lelo ndo nakatuguza, nakatumiya lufufu lweng'ha loyapatile kwa kutuguza.

[16] Lufufu lweng'ha luwele Nguluwi nakahola kulawa kwa mhaza wa hetwe ndo wa hetwe na wana wa hetwe. Ahyo, udite vila vyoulajizwe na Nguluwi.”

[17] Lelo Yakobo nakenuka na kiwika goya kwa majendo kwa kuwakwiniza wana wa heye na wadala wa heye mchanya mwa ngamiya.

[18] Nakajihola migongolo ja heye jeng'ha na lufufu lwa heye lweng'ha loyapatile ako Padani-alamu, nakaluka majendo ga kuhiluka kuli isi ya Kanaani kwa Isaka mhaza wa heye.

[19] Mhela awo Labani nayali yalutile kujitema milaika ming'holo ja heye. Ahyo Laheli nakahiza jimalukolo ja milungu ja mhaza wa heye.

[20] Yakobo nakadeta kwa Labani Mwalamu kwa kuka ne kumzelesa.

[21] Lelo Yakobo nakahola lufufu lwa heye lweng'ha, na kuka. Loyalochile lwanda lwa Eyufulate, nakaluta Gileadi isi ya vidunda.

Labani kangumuwinza Yakobo

[22] Logakolile mazuwa gadatu, Labani nakahulika kota Yakobo nakoka ne kumlonjela.

[23] Lelo Labani nakawahola wang'holoze, nakamuwinza Yakobo kwa majendo ga mazuwa saba, nakamfika kuli isi ya vidunda vya Gileadi.

[24] Ila nechilo, Nguluwi nakamlawila Labani Mwalamu kuli ulotezi, nakamlonjela, “Ulolele, uleche kumpanjila ne kumtambichiza Yakobo.”

[25] Lelo Labani nakamfichila Yakobo. Mhela awo Yakobo nakesela kuli isi ya vidunda kwa mhela udo. Na heye Labani na wang'holoze nawesela hala kahi kuli vidunda vya Gileadi.

[26] Ahyo, Labani nakamlonjela Yakobo, “Nakudita choni? Lekachoni nakunyhada, nakuwahola wahinza wa heni kota wapogozi wa kuli ngondo?

[27] Lekachoni nakuka kwa uviso, nakunyhada nahundonjele hebu leka ndikulaje kwa kusangalala na nzimbo na ngoma na ving'hweleng'hwele?

[28] Hambe hung'hundize heni kuwanonela wahinza wa heni na wazukulu wa heni? Ndikomya nakudita chinhu cha upoka.

[29] Heni ndoweza kukuditila wihe, ila Nguluwi wa mhaza wa hegwe nakandawila nechilo ya kuya lehano, nakandonjela, ‘Ulolele, uleche kumlonjela Yakobo ulonzi woneche ula, linojile ama lihile.’

[30] Ndivizela nakuka ne kulonga kwa vila nawali ugana ng'hatu kuhiluka kaye kwa mhaza wa hegwe, ila lekachoni nakuhiza jimalukolo ja milungu ja heni?”

[31] Yakobo nakamwidichila Labani, “Nandumba kwa vila ndali ndijesa kota wahambochile wahinza wa hegwe.

[32] Ila youmfika na jimalukolo ja milungu ja hegwe umkopole. Ulajile chinhu choneche chiwele cha hegwe hali wano wang'holozetu, uhole.” Yakobo nayali havizelele kota Laheli nayali yahizile jimalukolo ja milingu ja Labani.

[33] Lelo Labani najikapala jimalukolo ja milungu jake kuli ihema lya Yakobo na lya Lea na lya wadala wa wapogozi weli, ila nahajiwene. Hamba nakalawa kuli ihema lya Lea na kwinjila kuli ihema lya Laheli.

[34] Laheli nayali yaholile jimalukolo ajo, nakavisa hali chigoda cha kikalila mli ngamiya na kikala mchanya mwake. Labani nakapala mli ihema lyeng'ha, ila nahajiwene.

[35] Aho, Laheli nakamlonjela mhaza wa heye, “Dedede mhaza wa heni, uleche kuzudila, heni siweza hebu kwima kumwando kwa hegwe kwa vila ndina mbuli za chidala.” Labani nakapala jimalukolo ja milungu ja heye nahajiwene.

[36] Aho Yakobo nakazudila, naketwanza na Labani yolonga, “Lekachoni wali umbinga, ndita gehile gachi?

[37] Ndaze, nakona choni lousakule mhomolo za heni zeng'ha? Chiwiche kumwando mwa wang'holozangu na wang'holozo, leka wataguse hali hetwe weli.

[38] Nandikala na hegwe kwa mhela wa miyaka makumi meli, na mhela awo weng'ha ming'holo ja hegwe na mhene za hegwe zeng'ha haziwifile nyinda, nani sidile ing'holo ilume lya chilundo cha hegwe.

[39] Heni sikugalile ne zuwa limwe igongolo lya hegwe likopoligwe na migongolo ja kisolo, ila nandihilusa nene baha. Hegwe nakungana ndikuhilusile ne kijesa kota nakahizigwa nemisi ama nechilo.

[40] Ahyo nemisi ndikangaza isanya likali na nechilo mbeho naimhutila heni nasipatile kuwasa ne hado.

[41] Kwa miyaka makumi meli aga geng'ha nandikala hakaye kwa hegwe. Nandikukolela mijito kwa mhela wa miyaka kumi na gane kwa chiwalo cha wahinza wa hegwe weli, na miyaka jinji sita nandima migongolo ja hegwe. Ila hegwe, nakugalula msahala wa heni mala kumi.

[42] Kota Nguluwi wa mhaza wa heni Abulahamu, Nguluwi yamditile mhaza wa heni Isaka yakakame, wone nahawele ubanzi wa heni, ndikomya nakugana kundeka heni ndute ne chinhu. Ila Nguluwi nakona kugazika kwa heni na mijito yong'holile kwa moko ga heni, nakakung'hanuchila nechilo ya kuya lehano.”

[43] Aho Labani nakamwidichila Yakobo, “Wahinza wano ndo wahinza wa heni, na wana wano ndo wana wa heni, migongolo jino ndo migongolo ja heni na vyeng'ha vyoulinguvyona hano ndo vya heni. Ila heni ndoweza kudita choni lehano kuwalapa wano wahinza wa heni na wana wa hewo wawapondile?

[44] Lelo natudite ilagano heni na hegwe leka liwe ulolezi wa heni na hegwe.”

[45] Lelo Yakobo nakahola iganga, nakalimiza kota izengo.

[46] Kahi Yakobo nakawalonjela wang'holoze, “Mkungajize maganga.” Na hewo nawakungajiza na kudita chibugulu. Hamba nawalya chilyo behi na chibugulu acho cha maganga.

[47] Labani nakachichema chibugulu acho cha maganga Yegali-sahaduta, ila Yakobo nakachichema Galeedi.

[48] Labani nakalonga, “Chibugulu achi cha maganga ndo ulolezi wa heni na hegwe lehano.” Ahyo, ndo mina chibugulu acho nakachichema Galeedi,

[49] na chibugulu chila kahi nachichemigwa Misipa aku yolonga, “Mkulu Nguluwi nayatwamile lotuwele kutali ne kiwona.

[50] Wone uwagaze wahinza wa heni, ama louhesa wadala wanji kusinda wano, ne kuvizela munhu yunji, lelo uvizele kota kuduhu yawele mlolezi hali hetwe ila ndo Nguluwi yuye.”

[51] Hamba Labani nakamlonjela Yakobo, “Ulole chibugulu achi cha maganga na izengo lyondilimize hali hegwe na heni.

[52] Chibugulu chino ndo ulolezi na izengo ali ndo ulolezi kota heni hambe ndoche chibugulu chino kuya kwa hegwe kukuditila wihe, na huweza kuloka chibugulu chino kuya kwa heni kunditila wihe.

[53] Nguluwi wa Abulahamu na Nguluwi wa Naholi, kotagusa hali hetwe.” Lelo Yakobo nakelaha kwa Nguluwi yamditile Isaka mhaza wa heye yakakame.

[54] Hamba Yakobo nakalavya nhambiko ako kuli isi ya vidunda na kuwalalika wang'holoze walye chilyo. Lowasindile kulya nawapona kuko nechilo.

[55] Lufuku Labani nakenuka, nakawanonela wazukulu wa heye na wahinza wa heye na nakawatambichiza. Hamba nakoka kuhiluka kaye.

32

Yakobo kangiwika goya kiting'hana na Esau

[1] Yakobo nakalutilila na majendo ga heye. Lelo wahilisi wa Nguluwi naweting'hana na heye.

[2] Yakobo loyawawene, nakalonga, “Ayi ndo kambi ya Nguluwi!” Ahyo, nakahachema honhu aho Mahanaimu.

[3] Yakobo nakawalajiza wahilisi wamlongole kwa mng'holoze Esau, ako Seili hali isi ya Edomu.

[4] Nakawagalila malajizo gano, “Momulonjela hino mkulu wa heni Esau. Chitumagwa wa hegwe Yakobo kangulonga hino, ‘Nandikala kuli isi ya ujenzi kwa Labani mbaka sambi.

[5] Ndina misenga na midogowi na milundo ja ming'holo na vitumagwa walume na wadala. Ndangukulajizila usenga awu, mkulu wa heni, leka ndiwe na uganililo hali hegwe.’ ”

[6] Awo wahilisi nawaluta, hamba nawahiluka na kumlonjela Yakobo, “Natufika kwa mng'holozo Esau, na heye kamzila kuya kukubochela, yawele na walume miya zine.”

[7] Lelo Yakobo nakadumba ng'hatu na nakawa na lunhwinhwi. Nakawabagula wanhu wowawele hamwe na heye kuli vilundo vili na ming'holo na migongolo jinji na ngamiya ako kuli kambi

[8] yojesa, “Wone Esau kokuya na kubagamiza chilundo chimwe, chilundo chiyage chonyeleduka kuli kambi.”

[9] Hamba Yakobo nakamlanda Nguluwi yolonga, “Hegwe Nguluwi wa mhaza wa heni Abulahamu na Nguluwi wa mhaza wa heni Isaka. Hegwe Mkulu Nguluwi youndonjele kota nyhiluche hali isi ya heni hawele na ivyazi lya heni, nakundonjela kunditila ganojile,

[10] hambe nganigwe ne hado madito ga hegwe ga igano lya kwimilila na makundo goundajile heni chitumagwa wa hegwe. Londochile lwanda Yolodani, nandali hela chinhu ila ng'hweku hela, ila sambi ndanazo kambi mbili.
[11] Ndangukulanda undohole sambi kulawa kwa mng'holozangu Esau, mina ndangudumba kota kotutowa na kutubagamiza hetwe tweng'ha, wadala hamwe na wana.
[12] Hegwe nakundonjela ukomya konditila ganojile na kudita lulelo lwa heni luwe lwinji kota sangalaza ya mli bahali yohailinguwazika.”

[13] Lelo Yakobo nakawasa baho nechilo ayo. Hamba nakabagula honhu ha lufufu lwa heye hawe ndolendole kwa mng'holoze Esau.

[14] Mhene ndala miya mbili na mipongo makumi meli na ming'holo midala miya mbili na ming'holo milume makumi meli

[15] na ngamiya makumi gadatu walingonyeza hamwe na wana na misenga makumi gane na mibuguma kumi hamwe na midogowi midala makumi meli na milume kumi.
[16] Nakawagalila vitumagwa wa heye chila yumwe na ilundo lya heye, nakawalonjela, “Mlongole kuno mleka honhu hagati kulawa chilundo chimwe na chiyage kuli majendo ga hemwe.”
[17] Nakamlajiza yula chitumagwa yalongole, “Louting'hana na mng'holozangu Esau, wone yakuuze, ‘Hegwe kwa chitumagwa wa whaani? Kwanguluta kohi? Na migongolo jino ja whaani?’
[18] Nagwe komwidichila, ‘Alu ndo lufufu lwa chitumagwa wa hegwe Yakobo, na ndo ndolendole ya hegwe mkulu wa heni Esau. Kahi Yakobo yuye ka kumbele kanguya.’ ”
[19] Nakalavya ilajizo lilyo kwa chilundo cha keli na cha kadatu na wanji weng'ha yolonga, “Momlonjela Esau ulonzi wuwo lomting'hana na heye.
[20] Kupuluta kwa geng'ha, momlonjela, ‘Chitumagwa wa hegwe Yakobo ka kumbele, kanguya.’ ” Yakobo nakadita ahyo yojesa, “Hanji ndomdita yasindamale kwa ndolendole ino yoilongole, hamba ndoweza kiwona meho kwa meho, hanji kombochela heni.”
[21] Lelo nakalongola ndolendole ya heye, ila heye nakawika kambi.

Ngondo nechilo

[22] Nechilo yiyo Yakobo nakenuka, nakawahola wadala wa heye weli na wapogozi wa heye wadala weli na wana wa heye kumi na yumwe, nawakola chiloko cha Yaboki.
[23] Loyawalajize kuloka lwanda alo wala wawele na heye na lufufu lwa heye lweng'ha,

[24] Yakobo nakasigala yaliyeka. Munhu yumwe nakoya, nawetowa mbaka lufuku.
[25] Munhu ayo loyawene kota howeza kumsumya Yakobo, nakamdoliza Yakobo kuli chuno, na heye nakatweguka loyawele yochitowa.
[26] Hamba yula munhu nakamlonjela Yakobo, “Ndeche ndute, mina kubwemwenzuka sambi.” Ila Yakobo nakamlonjela, “Sikuleka ng'oo mbaka unhambichize!”
[27] Na heye nakamuuza, “Itagwa lyako lyachi?” Heye nakamwidichila, “Yakobo.”
[28] Yula munhu nakamlonjela, “Hochemigwa Yakobo kahi, ila Isilaeli[*], kwa vila nakwimilila kitowa na Nguluwi.”

---

[*] **32:28** *Isilaeli* Kwa Chiebulaniya ndo kitowa na Nguluwi.

[29] Aho, Yakobo nakamlonjela, “Dedede, ndangukulanda undonjele itagwa lya hegwe.” Ila heye nakamlonjela, “Ya choni kumbuza itagwa lya heni?” Hamba nakamtambichiza Yakobo.

[30] Yakobo nakahachema honhu aho Penieli, yolonga, “Nandimona Nguluwi meho kwa meho, na hambe mbagame.”

[31] Isanya nalyali lyaluka kulawa mhela Yakobo loyochile Penueli, nayali yodudila kwa chiwalo cha chigudi cha heye.

[32] Ndo mina mbaka lehano Waisilaeli hambe walye idanha lya honhu ha chigudi, mina yula munhu nakamdoliza Yakobo hali midanha ha chigudi cha heye.

33

Yakobo kanguting'hana na Esau

[1] Lelo Yakobo nakalola, nakamona Esau hamwe na walume miya zine. Aho, nakawabagula wana wa heye kwa Lea na Laheli na wala wapogozi wa heye wadala weli.

[2] Nakawawika wapogozi wadala na wana wa hewo kumwando, hamba Lea na wana wa heye na kumbele ng'hatu nawali Laheli na mwana wa heye Yusufu.

[3] Hamba heye nakalongoza, nakaluta kwa kufugama mala saba, mbaka loyafichile habehi na mng'holoze.

[4] Lelo Esau nakaluta kwa kubilima kumbochela Yakobo, nakamkumbatila kuli singo na kumnonela, na weng'ha weli nawalila.

[5] Esau loyalolile na kuwona wala wadala na wana, nakauza, “Awa wawele na hegwe ndo wanhu wachi?” Yakobo nakedichila, “Wano ndo wana wawele Nguluwi yangalile heni chitumagwa wa hegwe kwa kunoga kwa heye.”

[6] Hamba wala wapogozi nawahejela hamwe na wana wa hewo, nawenamiza kwa kuhulichiza.

[7] Na heye Lea kahi nakoya hamwe na wana wa heye, nakenamiza kwa kuhulichiza. Hamba, Laheli na Yusufu nawoya, nawenamiza kwa kuhulichiza.

[8] Aho, Esau nakauza, “Kuting'hana heni na chilundo chino mnzila kuna mana yachi?” Yakobo nakamwidichila, “Ndali nditumbila kuwa na uganililo kulawa kwa hegwe mkulu wa heni.”

[9] Ila Esau nakalonga, “Ndina lufufu lwa kuhega mng'holozangu. Lufufu lwa hegwe na lupone kwa hegwe.”

[10] Yakobo nakamlonjela, “Hebu, kota kukomya, nakukunda kumbochela heni, lelo ndangukudedeza ubochele ndolendole ya heni. Ndikomya, sangalala kukona hegwe kota ndimona Nguluwi, kwa vila nakumbochela goya.

[11] Lelo ndangukudedeza ubochele ndolendole kota utambichizo kulawa kwa heni yondikugalile, kwa vila nani kahi Nguluwi nakambonela isungu heni na kwa vila nandali na chinhu cha kuhega.” Ahi ndo Yakobo vyoyamdedeze ng'hatu Esau, na heye nakabochela ndolendole ya heye.

[12] Esau nakalonga, “Natulutilile na majendo ga hetwe, heni ndokulongola.”

[13] Ila Yakobo nakamlonjela, “Mkulu wa heni, hegwe kuvizela kota wana wano ndo vyali na kahi migongolo jino jangonyeza, na heni ndanguganigwa kujilolela, kota migongolo jino johilikwa kwa kubilima kwa zuwa limwe, jeng'ha jobagama.

[14] Lelo mkulu wa heni ulongole, nani ndokuya mholemhole kota migongolo na wana vyowalingujenda mbaka londifika kwa mkulu wa heni ako Seili."

[15] Aho Esau nakalonga, "Inoga ndikulechele wanhu wamwe wa heni." Ila Yakobo nakalonga, "Lekachoni kuganigwa kudita ahyo? Ihega kota heni mhegwa uganililo wa hegwe, mkulu wa heni."

[16] Lelo zuwa alyo Esau nakaluka majendo ga kuhiluka Seili.

[17] Ila Yakobo nakaheluka nakafika Sukoti, na ako nakezenjela ng'handa na vibumuli kwa chiwalo cha migongolo ja heye. Kwa chiwalo acho, honhu aho nahachemigwa Sukoti.

[18] Kulawila nzila ilingukolela Padani-alamu Yakobo nakafika goya kuli muji wa Shekemu, kuli isi ya Kanaani, nakawika kambi behi na muji awo.

[19] Honhu aho ha misanga hawele yesele kwa mhela udo nakagula kulawa kwa lulelo lwa Hamoli, mhaza wa Shekemu kwa migwala miya imwe ja sendi.

[20] Ako, nakazenga honhu ha kulavila nhambiko na kuhachema Nguluwi ndo Nguluwi wa Isilaeli*.

34

Simeoni na Lawi wanguhilula chibida kwa chiwalo cha lumbulyawo

[1] Zuwa limwe Dina, mhinza wa Yakobo na Lea, nakoka kuwajendela wadala wa isi ayo.

[2] Lelo Shekemu mwana wa Hamoli, Muhivi, nayawele mkulu wa isi ayo, loyamuwene Dina, nakambata na kuwasa na heye kwa lupichi na kumdita yone soni.

[3] Ila Shekemu nakanojezwa ng'hatu na ayo mhinza, nakamgana na nakaluka kumdedeza.

[4] Ahyo, Shekemu nakadogola na Hamoli mhaza wa heye, nakamlonjela, "Ndangulanda ndigalile ayo mhinza ndimhole yawe mchewangu."

[5] Yakobo nakahulika kota mhinza wa heye Dina, nakaditikwa yawe mwavu na Shekemu, ila kwa vila wana wa heye nawali wodima migongolo, nakanyamalila mbaka lowahiluche.

[6] Hamoli mhaza wa Shekemu nakaluta kwa Yakobo leka yadogole na heye,

[7] na mhela wuwo wana walume wa Yakobo nawali wohiluka kulawa kudima migongolo. Lowahuliche ago, wasongolo awo nawona usungu ng'hatu na kuzudila ng'hatu, kwa vila Shekemu nayali yawabasile soni wanhu wa Isilaeli kwa kuwasa na mhinza wa Yakobo, mina mbuli ayo nailemezigwa ng'hatu.

[8] Ila Hamoli nakawalonjela, "Nhumbula ya mwana wa heni Shekemu nainojezwa ng'hatu na mhinza wa hemwe. Lelo dedede mumkundize yamhole.

[9] Tihole. Hetwe towahola wahinza wa hemwe, namwe mowahola wahinza wa hetwe.

[10] Ahyo mochikala hamwe na hetwe, mowa milejehe mli isi ayi. Mochikala amu, mgule na kuguza vinhu na muwe na honhu ha isi ayi."

[11] Na kahi, Shekemu nakawalonjela mhaza wa Dina na wang'holoze, "Dedede, ndangulanda uganililo hali hemwe, nani ndowagalila choneche chomlonga.

[12] Mndonjele chasi choneche cha kulavya na ndolendole ya kuhesa, hanji na iwe ng'hulu ndaze, nani ndolavya, leka hela ndimhole mhinza ayu."

---

[*] **33:20** *Nguluwi ndo Nguluwi wa Isilaeli* Kwa Chiebulaniya yanguzeleka kota Eli Elohi Isilaeli.

[13] Lelo wana walume wa Yakobo nawamwidichila kwa kumhada Shekemu na mhaza wa heye Hamoli, kwa vila Shekemu nakamdita lumbulyawo Dina yawe mwavu.

[14] Nawawalonjela, “Hambe tumlavye lumbulyetu kwa munhu yohambe yenjile ikumbi. Kudita ahyo ndo kibasa soni kwa hetwe.

[15] Tochikundiza na wone modita chinhu achi hela. Muwe kota hetwe kwa kumwinjiza ikumbi chila mlume hali hemwe.

[16] Aho ndo towagalila wahinza wa hetwe na kuwahola wahinza wa hemwe, tochikala hamwe na hemwe na kuwa lukolo lumwe.

[17] Ila wone hatikundize na hetwe na kwinjila ikumbi, hetwe tomhola mhinza wa hetwe na kuka na heye.”

[18] Chowalonjile nachali chinoga kwa Hamoli na mwanage Shekemu.

[19] Msongolo ayo nahalemile kudita ahyo, kwa vila navyoyanojezwe na mhinza wa Yakobo. Na kahi, Shekemu ndo nayali yotogoligwa ng'hatu kusinda weng'ha hakaye ha mhaza wa heye.

[20] Lelo Hamoli na mwanage Shekemu nawaluta hali lwizi lwa muji, honhu ha nhing'hano, nawalonga na wanhu wa hewo, wolonga,

[21] “Wanhu wano tigana na hetwe. Hamba tuwabochele na kikala hali isi ya hetwe na kuguza na kugula vinhu, kwa vila twanayo isi ihejile kikala hetwe na hewo, hamba towahola wahinza wa hewo na hewo wowahola wahinza wa hetwe.

[22] Ila hewo wokunda kikala na hetwe na towa lukolo lumwe wone hetwe tokunda kudita ahi. Tomwinjiza ikumbi chila mlume hali hetwe kota hewo navyowenjile ikumbi.

[23] Ndaze, hamlingona kota migongolo ja hewo na lufufu lwawo lweng'ha vyowa vya hetwe? Lelo tikundize na hewo leka wekale hamwe na hetwe.”

[24] Walume weng'ha wowating'hane hala hali lwizi lwa muji awo, nawekundiza na Hamoli na mwanage Shekemu. Hamba walume weng'ha nawenjila ikumbi.

[25] Mazuwa gadatu hamba, wala wenjile ikumbi wowawele wang'hali na usungu ng'hatu, wana weli wa Yakobo, Simeoni na Lawi kalumbu wa Dina, nawahola mipanga ja hewo wauvada muji, baho du na kuwakopola walume weng'ha.

[26] Nawawakopola kwa mipanga Hamoli na mwanage Shekemu, nawamlavya Dina hali ng'handa ya Shekemu, nawoka.

[27] Kukopola ako lokupulute, wasongolo wanji wa Yakobo nawenjila hali muji awo na kuhola chila chinhu, kwa vila lumbulyawo nayali yaditikwe yawe mwavu.

[28] Nawahola ming'holo na mhene na misenga na midogowi na choneche chiwele kuli muji ama kumgunda.

[29] Nawawebata wana na wadala weng'ha na kuhola lufufu lweng'ha na choneche chiwele mli ng'handa za hewo.

[30] Hamba, Yakobo nakawalonjela Simeoni na Lawi, “Hemwe namungalila kugaya kwa kundita heni nzudilwe na wenyeng'haye wa isi ayi ya Wakanaani na Wapelisi. Heni ndahela wanhu wenji, wone wating'hane kuya kunhowa heni wong'hopola heni hamwe na wang'holozangu.”

[31] Hewo nawedichila, “Hambi nakakundigwa kumditila lumbulyetu kota mng'hondwa?”

35

Yakobo kanguhiluka Beseli

[1] Zuwa limwe Nguluwi nakamlonjela Yakobo, “Waluche majendo, ulute kikala Beteli na kunzenjela honhu ha kulavila nhambiko heni Nguluwi yondikulawile mhela loumbilime mkulugo Esau.”

[2] Lelo Yakobo nakawalonjela wang'holoze na wanhu weng'ha wowali na heye, “Mtajile kutali jimalukolo ja milungu cha chijenzi jomlinajo, mihovuje na kuvala nguwo zinji.

[3] Hamba, toluta Beteli leka ndimzenjele honhu ha kulavila nhambiko Nguluwi yanhanzile zuwa lya kugaya, Nguluwi nayawele na heni heng'ha hondutile.”

[4] Lelo nawamha Yakobo jimalukolo jeng'ha ja milungu mijenzi najowali najo hamwe na vipuli navyowavalile mmakutu, na heye nakavitila hasi ha mwaloni nauwele behi na Shekemu.

[5] Yakobo na wanage nalowawele mlimajendo, Nguluwi nakawadumbiza ng'hatu wenyeng'haye wa miji jeng'ha ja habehi mbaka hawajezile kuwawinza.

[6] Yakobo hamwe na wanhu weng'ha nawoyawele nawo nawafika Lusu ichemigwe kahi Beteli kuli isi ya Kanaani.

[7] Nakazenga honhu ha kulavila nhambiko na kuhachema honhu aho Elibeteli kwa vila aho ndo honhu Nguluwi nayelajile kwa heye mhela naloyali yombilima mkulugwe.

[8] Debola chitumagwa wa Lebeka nakabagama, nakatiligwa hasi ha igodi lilinguchemigwa mwaloni nzingo ya kusini mwa Beteli. Lelo Yakobo nakahachema honhu aho Aloni-bakuti ilinguzeleka ibuyu lya kuzapila.

[9] Yakobo naloyahiluche kulawa Padani-alamu, Nguluwi nakamlawila kahi na kumtambichiza.

[10] Nguluwi nakamlonjela, “Itagwa lyako ndo Yakobo, ila huchemigwa ahyo kahi, sambi kochemigwa Isilaeli.” Lelo Yakobo nakachemigwa Isilaeli.

[11] Kahi Nguluwi nakamlonjela, “Heni ndo Nguluwi yawele na mong'ho. Uwe na wana wenji na mwonjezeche, kwa hegwe wolawila wanhu wenji wa nhanzi na nhanzi nyinji na wandewa.

[12] Isi yondiwapele Abulahamu na Isaka, ndokupa hegwe na wanago.”

[13] Lelo loyasindile kulonga na Yakobo, Nguluwi nakamleka.

[14] Yakobo nakemiza izengo honhu aho Nguluwi naloyalongase na heye, nakamjidila nhambiko ya chakunwa na mafuta.

[15] Lelo Yakobo nakahachema honhu aho loyalongase na Nguluwi, Beteli.

Kupondigwa kwa Benjamini na kubagama kwa Laheli.

[16] Yakobo na ivyazi lya heye lyeng'ha nawalutilila na majendo ga hewo kulawila Beteli. Nalowali utali umwenga wang'hali kufika Efulata, Laheli nakebatikwa na usungu ung'hang'hale wa kuponda.

[17] Naye loyawele mli usungu awo, mkunga nakamlonjela, “Uleche kugozola, kuponda mwana yunji mlume.”

[18] Laheli aku yawele behi kubagama, nakamchema ayo mwana itagwa lya Beni-oni. Ila mhaza wa mwana nakamchema Benjamini.

[19] Laheli nakabagama na kutiligwa hafungo mwa nzila ilinguluta Efulata. Ayo ndo Betelehemu.

[20] Yakobo nakemiza izengo mchanya mwa chilaga cha Laheli liwele baho mbaka lehano.

[21] Isilaeli nakalutilila na majendo na kwesela naloyapulute Migidoli-edeli izeleche kota ilingo lya Edeli.

[22] Mhela Isilaeli naloyali yochikala muisi ayo, mwanage Lubeni, nakawasa na Biliha, mpogozi yawele kota mchewake mhaza wa heye, na heye Isilaeli nakahulika mbuli azo.

Wana wa Yakobo
(1 Mihela 2:1-2)

Yakobo nayali na wana kumi na weli.

[23] Wana wa Lea nawali Lubeni, mlelwa wa mwaluko wa Yakobo, na Simeoni na Lawi na Yuda na Isakali na Sebuluni.

[24] Wana wa Laheli nawali Yusufu na Benjamini.

[25] Wana wapondigwe na Biliha, chitumagwa mdala wa Laheli, nawali Dani na Nafutali.

[26] Na wana wapondigwe na Silipa, chitumagwa mdala wa Lea, nawali Gadi na Asheli. Awo ndo wana wa Yakobo nayawapatile naloyawele kula Padani-alamu.

Kubagama kwa Isaka

[27] Yakobo nakoka nakuluta Mamle kwa mhaza wa heye Isaka, ako Kiliati-aliba, ako Hebuloni, honhu hawele Abulahamu na Isaka nawekale kota wajenzi.

[28] Isaka nayali na miyaka miya imwe na makumi nane,

[29] nakabagama yawele yalalile lukami na nakaza kilumba na wasekulu wa heye wamlongole. Wana wa heye Esau na Yakobo nawamtila.

36

Lulelo lwa Esau

[1] Ayi ndo mbuli ya walelwa wa Esau, ahyo ndo Edomu.

[2] Esau nakahesa wadala Wakanaani, Ada mhinza Eloni Mhiti na Oholibama mhinza wa Ana na kahi mzukulu wa Sibeoni Muhivi

[3] na Basemati mhinza wa Ishimaeli, lumbulye Nebayoti.

[4] Ada nakampondela Esau Elifasi, na heye Basemati nakampondela Leueli.

[5] Oholibama nakampondela Yeushi na Yalamu na Kola. Awo ndo wana wa Esau woyawapatile naloyekale kuli isi ya Kanaani.

[6] Hamba Esau nakawahola wachewake na wanage walume na wadala na wanhu weng'ha wa haluga hake, na misenga na migongolo ja heye jinji na vinhu vya heye vyeng'ha navyoyapalile kuli isi ya Kanaani, nakahamila honhu hanji, kutali na mng'holoze Yakobo.

[7] Nakadita ahyo kwa vila vinhu vya hewo navyali vinji mbaka nawalemwela kikala hamwe. Isi nayowekale kota wajenzi nayali ndodo kwa winji wa vinhu navyowali navyo na misenga.

[8] Ahyo, Esau nakaluta kikala kuli isi ya vidunda vya Seili. Itagwa linji lya Esau ndo Edomu.

[9] Ayi ndo mbuli ya wana wa Esau, mhaza wa Edomu kuli vidunda vya Seili.

[10] Wana wa Esau wali Elifasi yapondigwe na Ada mchewake, na Leueli yapondigwe na Basemati mchewake yunji.

[11] Wana wa Elifasi wali Temani na Omali na Sefo na Gatamu na Kenasi.

[12] Elifasi nayali na mhawake itagwa lyake Timuna. Ayu nakampondela mwana itagwa lyake Amaleki. Wano nawali wana wa mchewake Esau nayachemigwe Ada

[13] Basemati mchewake Esau, nakamponda Leueli. Wana wa Leueli wali Nahati na Sela na Shama na Misa.

[14] Oholibama mhinza wa Ana, mhinza wa Sibeoni, nakampondela Esau wana wadatu, Yeushi na Yalamu na Kola.

[15] Awa ndo wakulu wa nhanzi ilawile kwa Esau. Elifasi, nayawele mlelwa wa mwaluko wa Esau nakawaponda Temani na Omali na Sefo na Kenasi

[16] na Kola na Gatamu na Amaleki, chila yumwe wa hewo nayali mkulu wa nhanzi ya heye. Awo weng'ha ndo wana wa Elifasi kuli isi ya Edomu, nawalawile kwa Ada mchewake Esau.
[17] Leueli, mwanage Esau, nakawaponda Nahati na Sela na Shama na Misa. Chila yumwe nayali mkulu wa nhanzi ya heye. Awo weng'ha ndo wana wa Leueli kuli isi ya Edomu nawalawile kwa Basemati mchewake Esau.
[18] Wana wa Oholibama mchewake Esau nawali, Yeushi na Yalamu na Kola, chila yumwe nayali mkulu wa nhanzi ya heye. Awo weng'ha ndo wana wa Oholibama mhinza wa Ana, mchewake Esau.
[19] Lelo awo ndo walelwa wa Esau mina ndo Edomu, chila yumwe nayawele mkulu wa nhanzi ya heye.

Walelwa wa Seili
(1 Mihela 1:38-42)

[20] Awa ndo walelwa wa Seili Mholi, na ndo wenyeng'haye wa isi ayo, Lotani na Shobali na Sibeoni na Ana
[21] na Dishoni na Eseli na Dishani, chila yumwe nayali mkulu wa nhanzi ya heye mli wala Waholi wa lulelo lwa Seili, kuli isi ya Edomu.
[22] Wana wa Lotani nawali Holi na Hemani, na lumbulye Lotani nayachemigwe Timuna.
[23] Wana wa Shobali nawali Alivani na Manahasi na Ebali na Shefo na Onamu.
[24] Wana wa Sibeoni nawali Aya na Ana. Ana nandoyaziwene nzasa za mazi gapwituche kuchiwala, naloyali yodima midogowi ja mhaza wa heye Sibeoni.
[25] Wana wa Ana nawali Dishoni na mhinza yumwe itagwa lyake Oholibama.
[26] Wana walume wa Dishoni nawali Hemdani na Eshibani na Itilani na Kelani.
[27] Wana walume wa Eseli nawali Bilihani na Saawani na Akani.
[28] Wana walume wa Dishani nawali Usi na Alani.
[29] Lelo awo ndo wakulu wa Waholi, Lotani na Shobali na Sibeoni na Ana
[30] na Dishoni na Eseli na Dishani, chila yumwe wa hewo yawele mkulu wa nhanzi ya Waholi kuli isi ya Seili.

Wandewa wa isi ya Edomu
(1 Mihela 1:43-54)

[31] Awa ndo wandewa nawalongoze isi ya Edomu, lokung'hali kuduhu mndewa ne yumwe yalongoze Waisilaeli.
[32] Bela, mwana Beoli, nakalongoza isi ya Edomu yawele na ng'handa ya undewa kuli muji wa Dinaba.
[33] Bela loyabagame, Yobabu mwana wa Sela kulawa Bosila nakalongoza honhu hake.
[34] Yobabu loyabagame, Hushamu wa isi ya Watemani, nakalongoza honhu hake.
[35] Hushamu loyabagame, Hadadi mwana wa Bedadi nakalongoza honhu hake, ng'handa ya heye ya undewa nayali kuli muji wa Aviti. Ayu ndo nayawatowile na kuwasumya Wamidiani kuli isi ya Moabu.
[36] Hadadi loyabagame, Samula kulawila Masileka, nakalongoza honhu hake.
[37] Samula loyabagame, Shauli kulawila Lehoboti, muji uwele behi na lwanda lwa Eyufulate, nakalongoza honhu hake.
[38] Shauli loyabagame, Baali-hanani, mwana wa Akiboli, nakalongoza honhu hake.

[39] Baali-hanani loyabagame, Hadadi nakalongoza honhu hake, na itagwa lya muji wa heye liwa Pau. Mchewake Akiboli nayali Mehetabeli, mhinza wa Matiledi na mzukulu wa Mesahabu.

[40] Wakulu wa nhanzi zilawile kwa Esau, kota nhanzi za hewo na honhu hao ha kikala, wali Timuna na Aluva na Yeteti

[41] na Oholibama na Ela na Pinoni

[42] na Kenasi na Temani na Mibisali

[43] na Magidieli na Ilamu. Awo ndo wakulu wa Edomu, wachemigwa kulawa honhu hawo kuli honhu ha isi nazowekale. Esau nayali sekulu wa Waedomu.

37

[1] Yakobo nakalutilila kikala kuli isi ya Kanaani, moyali ngikala mhaza wa heye kota mjenzi.

[2] Ayi ndo mbuli ya lukolo lwa Yakobo, Yusufu naloyali msongolo wa miyaka kumi na saba, nayali yodima ming'holo na mhene hamwe na wang'holoze, wana wa Biliha na Silipa wadala wa mhaza wa heye. Yusufu nayali yomlonjela mhaza wa heye mbuli za wihe wa wang'holoze.

[3] Isilaeli nakamgana lukami Yusufu kusinda wana weng'ha, kwa vila nakapondigwa mhela wa ulalilo wa heye na nakamhonela Yusufu ikanzu lya chiuyeng'ha linoligwe ng'hatu.

[4] Ila wang'holoze vyowawene kota mhaza wa hewo nakamgana Yusufu kusinda hewo, nawamzudila ne kulonga na heye goya.

Yusufu kangulota

[5] Nechilo imwe, Yusufu nakalota, ila loyawasimile wang'holoze, hewo nawamzudila ng'hatu.

[6] Nakawalonjela, “Mhulichize vyondotile.

[7] Nandota kota tweng'ha twali kumgunda tukoweleza nyhinza na baho du nyhinza ya heni nazima wima. Nyhinza za hemwe, nazikungajiza na kuzunguluta na kinamizila nyhinza ya heni.”

[8] Wang'holoze nawamuuza, “Ndaze, kwangugana kutulonjela kota kotulongoza? Ama kowa na ludali kwa hetwe?” Lelo walutilila kumzudila ng'hatu kwa mbuli ya kulota na ulonzi wa heye.

[9] Hamba Yusufu nakalota kahi, nakawasimila wang'holoze yolonga, “Mhulichize, ndota kahi, nambona nhondwe kumi na imwe na isanya na nyelezi, nazinamizila heni.”

[10] Loyamsimile mhaza na wang'holoze kulota ako, mhaza wa heye nakamng'hanuchila yolonga, “Ndo kulota kwachi ako koulotile? Ndaze, yotulapa heni na mayako na wang'holozo kuya na kinamiza hasi hamwando ha hegwe kukutogola?”

[11] Wang'holoze nawamonela fihi, ila mhaza wa heye nakalutilila kijesa mbuli ayo.

Yusufu nakaguzigwa na wang'holoze

[12] Zuwa limwe, wang'holoze Yusufu nawaluta kudima misenga ja mhaza wa heye behi na Shekemu.

[13] Isilaeli nakamlonjela Yusufu, “Kuvizela kota wang'holozo wangudima migongolo kula Shekemu. Lelo ndangugana ndikulajize kwa hewo.” Yusufu nakedichila, “Heni nda goya.”

[14] Mhaza wa heye nakamlonjela, “Ulute ukawalole wang'holozo na migongolo wone wawele wakomu hamba uye undonjele.” Yakobo nakamlajiza Yusufu kulawila ibindi lya Hebuloni. Yusufu naloyawele behi na Shekemu,

[15] munhu yumwe nakamfika yolubaluba mchiwala, nakamuuza, “Kwangupala choni?”

[16] Yusufu nakamwidichila, “Ndanguwapala wang'holozangu, dedede, undonjele honhu howali ngudima migongolo.”

[17] Yula munhu nakamlonjela, “Ndangijesa kota mina woka, kwa vila nandiwahulika wolonga kota wanguluta Dotani.” Lelo Yusufu nakawawinza wang'holoze nakawafika ako Dotani.

[18] Wang'holoze lowamuwene yang'hali kutali, hanoya behi, nawaheha wogana wamkopole.

[19] Nawalongasa, “Mloleni! Yula yalingulota kanguya.

[20] Natumkopole na kumtoza mli izimbo lilihela mazi, hamba tolonga kota nakadakuligwa na igongolo ling'hang'hale lya kisolo. Hamba tolola ako kulota kwa heye kowa ndaze.”

[21] Ila Lubeni loyahuliche luzi alo, nakagana kumlohola mli moko gawo, nakawalonjela wang'holoze, “Dedede, tuleche kumkopola.

[22] Mleche kubohola danda. Ila mumjele amu mli ideho hano mchiwala, ila mleche kumlumiza.” Nakalonga ahyo leka yamlohole mmoko mwa hewo, na hamba yamhiluse kwa mhaza wa heye.

[23] Yusufu loyawafichile wang'holoze, nawamvula ikanzu lya chiuyeng'ha linoligwe.

[24] Hamba wamibata na kumtoza kuli ideho, ila ideho lila nahaliwele na mazi.

[25] Lowekalise kulya, nawona majendo ga Waishimaeli wojenda kulawila Gileadi kuza Misili. Ngamiya wa hewo nawapapa ubani na mafuta ga mono na manemane.

[26] Aho Yuda nakawalonjela wang'holoze, “Topegwa choni wone tumkopole mng'holozetu, na kuvisa kukopola kwa heye?.

[27] Inoga tumguze kwa awa Waishimaeli, ila tuleche kudita chinhu chiwala ukomu wa heye, kwa vila heye ka mng'holozetu na twaivyazi limwe.” Wang'holoze nawakunda ga heye.

[28] Waguzaji na wagulaji Wamidiani lowafichile honhu hala, awo wang'holoze wamlavya Yusufu kuli ideho na wamguza kwa Waishimaeli kwa migwala makumi meli, nawo nawamhola Yusufu mbaka Misili.

[29] Lubeni loyahiluche kuli lila ideho, nahamuwene Yusufu kahi, nakadega nguwo zoyavalile kwa masinzo.

[30] Nakawalutila wang'holoze na kuwalonjela, “Msongolo ka haduhu, nani ndute kohi?”

[31] Nawalidumula singo ipongo limwe, nawahola ikanzu lya Yusufu na kwinjiza mli danda ya ila mhene.

[32] Hamba wamhilichila lila ikanzu mhaza wa hewo, na kumlonjela, “Natulokota ikanzu ali, lole tandi, liwhana kota lya mwanago ama hebu.”

[33] Mhaza wa hewo nakalizela lila ikanzu, nakalonga, “Ena ng'hatu! Ndangijesa kota ne lunhwinhwi igongolo ling'hang'hale lya kisolo nalimdakula. Ndangukunda Yusufu kadumuligwa viwundewunde.”

[34] Aho Yakobo nakadega nguwo zoyavalile kwa masinzo na kuvala igunila mchuno kwa kulajila masinzo. Nakamlilila mwanage kwa mhela wa mazuwa menji.

[35] Wanage walume na wadala nawoya kumhembuliza, ila heye nakalema kuhembulizwa yolonga, “Mndeche ndolutilila kulombocheza kwa mbuli ya mwana wa heni, mbaka hondibagama na kuluta kuli isi ya wabagame koyawele mwana wa heni”. Yakobo nandovyoyamlilile mwanage.

[36] Mhela awo kula Misili wala Wamidiani nawamguza Yusufu kwa munhu nayachemigwe Potifa, nayawele mng'hangala wa chimwe cha vilundo vya wamizi vya Falao.

38

Yuda na Tamali

[1] Mhela awo Yuda nakebagula na wang'holoze, nakaluta kikala na munhu yumwe Mwadulami itagwa lyake Hila.

[2] Loyali ako, Yuda nakamona mhinza wa Shua, Mkanaani, nakamhesa na kuwasa na heye.

[3] Mhinza wa Shua nakebata himila, nakaponda mwana mlume, Yuda nakamchema Eli.

[4] Nakahola himila inji, nakaponda mwana mlume, nakamchema Onani.

[5] Hamba nakaponda mwana yunji mlume, nakamchema Shela. Mhela Shela loyapondigwe, Yuda nayali Kesibu.

[6] Hamba Yuda nakamhesela mwanage wa mwaluko Eli, kwa mdala yachemigwe Tamali.

[7] Ila Eli, mlelwa wa mwaluko wa Yuda, nayali na wihe hameho ha Mkulu Nguluwi, ahyo Mkulu Nguluwi nakamkopola.

[8] Yuda nakamlonjela Onani, “Mhole mdala wa mng'holozo yabagame, ahyo kota vyoilinguganigwa kudita leka umpondele mng'holozo wana kulawa kwa mlamugo.”

[9] Ila Onani nakavizela kota awo wana hawowa wa heye. Ahyo, loyawasile na mdala wa mng'holoze nakabohola hasi nyhadikwa za lulelo, yolema kumpondela mng'holoze wana.

[10] Chinhu achi chihile ng'hatu hali meho ga Mkulu Nguluwi, nakamkopola Onani kahi.

[11] Ndo Yuda nakamlonjela Tamali, mdala wa mwanage, “Uhiluche kaye kwa mhaza wa hegwe, upone kuko ne kuhesigwa mbaka mwana wa heni Shela hoyowa msongolo.” Yuda nakadumba Shela kota kobagama kota wang'holoze. Lelo Tamali nakahiluka kaye kwa mhaza wa heye.

[12] Hamba mhinza wa Shua, mdala wa Yuda nakabagama. Yuda loyasindile kuwasiliza matanga, nakaluta na mganwa wa heye Hila, Mwadulami, nawaluta Timuna kwa wadumula milaika ja ming'holo ja heye.

[13] Tamali loyahuliche kota mgosi wa heye nayali mnzila kuluta Timuna kudumula milaika ja ming'holo ja heye,

[14] nakavula nguwo za mlekwa, na kigubika nguwo lukuli na kumeho, hamba kaza kikala honhu hawele na lwizi lwa Enaimu, chijiji nachiwele mnzila kuza Timuna. Nakadita ahyo, kwa vila nakona kota Shela nayali msongolo ila heye Tamali nahahesigwe yawe mdala wa heye.

[15] Yuda nakamfika Tamali aho, nakejesa kota kamdala mng'hondwa, kwa vila nakegubika kumeho.

[16] Aho ne kuvizela kota ayo nayali mdala wa mwanage, nakamlutila hala hafungo mwa nzila na kumlonjela, “Ndagugana kuwasa nagwe.” Tamali nakamuuza, “Komha choni hondikunda?”

[17] Yuda nakamwidichila, “Ndokupa kanyehe ka mhene mli chilundo cha heni.” Tamali nakamlonjela, “Wilahe na undechele chinhu kota chilajilo cha kungalila ako kanyehe.”

[18] Yuda nakamuuza, “Kwangugana ndikupe choni chiwe ulajilo?” Na heye nakamwidichila, “Umhe ayo pete iwele na ulajilo wa hegwe na ng'weso ya pete ayo na ayo ng'hweku ndivibate.” Yuda nakamha vinhu avyo vyeng'ha, nakawasa naye. Baho Tamali nakebata himila ya heye.

[19] Tamali nakahiluka kaye, nakavula nguwo nazoyavalile nakuvala kahi nguwo za heye za ulekwa.

[20] Mhela Yuda loyamlajize Mwadulami yamhilichile kala kanyehe yula mdala leka yahiluse vinhu vyoyampele kota ulajilo, Hila nahamfichile.

[21] Hila nakawauza wenyeng'haye wa Enaimu, “Kakohi yula mdala mng'hondwa nayawele hafungo mwa nzila behi na hano?” Wamwidichila, “Enaimu hakuwele na mdala mng'hondwa.”

[22] Ayo munhu nakahiluka kwa Yuda, nakamlonjela, “Simuwene. Kahi wenyeng'haye wa ako nawandonjela kota hakuwele na mdala mng'hondwa yoneche ako.” Wadala wanji nawali wodita ung'hondwa kota honhu ha kujifugamila jimalukolo jawo

[23] Yuda nakalonga, “Leche yahole vinhu avyo, hanji kotudita tusechigwe. Hegwe baho kona kota nandimigalila kanyehe, ila humuwene.”

[24] Lojikwete myezi jidatu, Yuda nakahulika kota, “Tamali mdala wa mwanage, kagaluka mng'hondwa, kahi kana himila kwa kudita ung'hondwa.” Yuda nakalajiza, “Mlavyeni kunze yasomigwe na chiluli.”

[25] Lowali womlavya kunze, Tamali nakalajiza usenga kwa mgosi wa heye yolonga, “Yawele na vinhu avi ndo yamhele himila. Lelo ndangugana umzele munhu yawele na pete ayi na ng'weso na ng'hweku ayi.”

[26] Yuda nakavizela vinhu avyo, nakalonga, “Tamali ndo yatanganiche kusinda heni, mina ndangukomya, simhesile heye kwa mwana wa heni Shela.” Kulawila zuwa alyo, Yuda hawasile kahi na Tamali.

[27] Mhela wa kuponda Tamali loufichile, naizeleka kota kana wanyambili.

[28] Usungu wa kuponda lowaluche, mwana yumwe nakalavya moko kunze, na heye mkunga kauwoha ng'weso ndung'hu, yolonga, “Ayu ndo yapondigwe mwaluko.”

[29] Ila mwana ayo loyahiluse moko mgati, mng'holoze nakatoma kupondigwa. Mkunga nakalonga, “Ndaze hegwe kupondigwa kwa lupichi?” Ahyo, nakachemigwa Pelesi.

[30] Hamba mng'holoze nakapondigwa yawele na ng'weso ndung'hu mmoko, na heye nakachemigwa Sela.

39

Mdala wa Potifa na Yusufu

[1] Yusufu loyaholigwe mbaka Misili, Mmisili yumwe nayachemigwe Potifa yawele chilongozi wa Falao na chilongozi wa chilundo cha heye cha wamizi, nakamgula kulawa kwa Waishimaeli wamigale Misili.

[2] Mkulu Nguluwi, nayali hamwe na heye Yusufu, nakamdita yasumye ng'hatu. Yusufu nayali yochikala mli ng'handa ya mkulu wa heye Mmisili.

[3] Ayu mkulu wa heye nakavizela kota Mkulu Nguluwi nayali hamwe na Yusufu na ndo heye yaditile yasumye geng'ha yalingudita Yusufu.

[4] Yusufu nakaganika ng'hatu hali Potifa na ndo yawele chitumagwa wa heye nakadita yawe chilongozi wa ng'handa ya heye na lufufu lweng'ha.

[5] Kulawila mhela Potifa loyamditile Yusufu yawe mwamizi wa ng'handa ya heye na mwamizi wa lufufu lwake, Mkulu Nguluwi nakaitambichiza ng'handa ya ayo Mmisili kwa mbuli ya Yusufu. Utambichizo wa Mkulu Nguluwi uwa kwa chila chinhu choyawele nacho haluga na kumgunda.

[6] Kwa mbuli ayo, Potifa nakamha ludali lwa vinhu vya heye vyeng'ha, na heye Potifa, nakaleka kudita choneche chila ila kulya chilyo cha heye yeka.

Yusufu nayali msongolo yanojile na wa kuganigwa.

[7] Loukwete mhela udo hela, mdala wa Potifa nakanojezwa na heye Yusufu nakamlonjela, “Uwase na heni.”

[8] Ila Yusufu nakalema na kumlojela ayo mdala wa Potifa, “Hebu! Mkulu wa heni kamha ludali lwa chila chinhu hano haluga, na kwa vila ndahano, kahela lunhwinhwi kuwala chinhu choneche.

[9] Ahano haluga heye kahela ludali kusinda heni. Heye handemeze kibata choneche ila hegwe kwa vila kwa mchewake. Lelo yowa ndaze ndite wihe ukulu na gehile hali Nguluwi.”

[10] Ayo mdala nakalutilila kumlanda Yusufu chila zuwa, ila Yusufu nahamhulichize na kukunda kikala behi na heye ama kuwasa na heye.

[11] Zuwa limwe Yusufu nakenjila mng'handa kukola mijito kota vyoilinguganigwa, nayali yeka kwa vila walume wanji nawakolasa hamwe mijito nawali haduhu haluga.

[12] Mdala wa Potifa nakamibata ikanzu lyake na kumlonjela, “Uwase na heni.” Ila Yusufu nakamlechela lila ikanzu mmoko mwa heye nakabilimila kunze.

[13] Aho yula mdala loyawene Yusufu nakamlechela igolole mmoko mwa heye nakabilimila kunze,

[14] nakawachema vitumagwa wa ng'handa ya heye na kuwalonjela, “Loleni! Ayu Muebulaniya yotugalilwe kangutubasa soni. Nakoya kwa heni yogana kimbata kwa lupichi, ila heni nanhowa iyowe.”

[15] Loyahuliche nditowa iyowe, nakalileka igolole lyake, na kubilimila kunze.

[16] Yula mdala nakaliwika behi na heye lila igolole mbaka mlume wa heye loyahiluche haluga.

[17] Nakamsimila mbuli ila yolonga, “Ayu chitumagwa Muebulaniya umigale kwa hetwe, nakambuyila kumbasa soni.”

[18] Ila baho du lonhowile iyowe, nakalileka igolole lyake na kubilimila kunze.

[19] Mkulu wa Yusufu loyahuliche ulonzi wa mchewake, kota chitumagwa wa heye ndovyoyaditile, nakazudila lukami.

[20] Nakamhola Yusufu na kumhindila mchinweng'ho, honhu nahowahindilwe wanhu wawele na nongwa kwa mndewa. Ahyo Yusufu nakapona hala mchinweng'ho.

[21] Ila mbaka amo mchinweng'ho, Mkulu Nguluwi nayali hamwe na Yusufu, yomditila igano lya kwimilila mbaka kumdita yaganigwe hali mkulu wa chinweng'ho.

[22] Ayo mkulu wa chinweng'ho nakamuwika Yusufu yawe chilongozi wa weng'ha wawele mchinweng'ho. Chila chinhu chiditikwe amo, nachiditikwa kwa ludali lwake.

[23] Ayo mkulu wa chinweng'ho nahajesile chinhu choneche chila choyapegwe Yusufu, kwa vila Mkulu Nguluwi nayali hamwe na Yusufu na nakasumya chila chinhu choyaditile.

40

[1] Mhela wunji lozikwete mbuli azo, vilongozi weli wa mndewa wa Misili nawamditila wihe mndewa. Vilongozi awo wali mlolela vyakunwa mkulu na mgongomanya mibumunda mkulu wa mndewa.

[2] Falao nakazudizwa ng'hatu na awo vilongozi weli,

[3] nakawahindila mgati mwa chinweng'ho cha mkulu wa chilundo cha wamizi honhu nahoyahindilwe Yusufu.

[4] Mkulu wa chilundo cha wamizi nakamhagula Yusufu yawe chitumagwa wa hewo. Nawo nawekala mchinweng'ho mhela umwenga.

[5] Nechilo imwe, yula mlolela vyakunwa mkulu, na yula mgongomanya mibumunda mkulu wa mndewa wa Misili, chila yumwe nakalota ilivinji na chila ulotezi nawali na utang'huzi ulivinji.

[6] Yusufu loyalutile kwa hewo lufuku kuwalola, weng'ha weli wali na lunhwinhwi.

[7] Yusufu nakawauza awo vilongozi wa Falao nawawele mchinweng'ho hamwe na heye, mng'handa mwa mkulu wa heye, “Ndaze, lehano mwangoneka mna masinzo?”

[8] Nawamwidichila, “Tuna masinzo kwa vila kuduhu munhu ne yumwe yatutang'ulile vyotulotile.” Yusufu nakawalonjela, “Ndaze, kutang'hula kulota aku haiwa mijito ja Nguluwi? Lelo mndonjele kulota kwa hemwe.”

[9] Mlolela vyakunwa mkulu wa mndewa nakamsimila Yusufu vyoyalotile yolonga, “Nandota hino, nambona mzabibu kumwando kwa heni,

[10] nawo wali na nhagala zidatu. Baho du, lowaluche kutitima mahamba, uluwa ubahula, na ving'honyo vyake viwa zabibu zipile.

[11] Mmoko mwangu ndali na chizombe cha Falao, ng'hama zabibu mli chizombe acho, na ndimha Falao.”

[12] Yusufu nakamlonjela ayo chitumagwa, “Kutang'hula kwa vyoulotile ndo hino, zila nhagala zidatu ndo mazuwa gadatu.

[13] Logopuluta mazuwa gadatu, Falao kokwinula nakolawa mchinweng'ho na kukuhilusa kahi mli ulongozi louwele nawo. Koweza kahi kumha Falao chizombe mmoko kota vyowali udita aho katali.

[14] Ila dedede, uleche kusemwa ndiyago mhela mbuli hozikulutila goya, unhowanhile na kunyhema hali Falao nani ndawe amu mchinweng'ho.

[15] Mina heni nyholigwa kuli isi ya Waebulaniya na hano Misili siditile choneche chindapa mbichigwe mchinweng'ho.”

[16] Yula mgongomanya mibumunda mkulu, loyawene utang'huzi ula unoga, nakamlonjela Yusufu, “Na heni nandota, ndidwiche kumutwi nyhelo zidatu za mibumunda.

[17] Kuli luhelo lwa kuchanya, mwali na vilyo vinji vitelechigwe kwa mbuli ya mnvina ya Falao. Ila videje vyali vidobola na kulya kuli luhelo alo naluwele kumutwi wa heni.”

[18] Yusufu nakamlonjela, “Ulaguzi wa vyoulotile ndo awu, zila nyhelo zidatu ndo mazuwa gadatu.

[19] Logopuluta mazuwa gadatu, Falao kokulavya mchinweng'ho, kowinula mutwi wa hegwe na kuniniza lukuli mchanya mli igodi, navyo videje vyolya lukuli lwako.”

[20] Kuli zuwa lya kadatu, iwele ndo zuwa lya mnvina ya kukumbuchila kupondigwa kwa Falao nakawawichila chilyo wakulu wa heye weng'ha. Nakawalavya mchinweng'ho mlolela vyakunwa mkulu na mgongomanya mibumunda mkulu, nakawawika hali wakulu wanji wa heye.

[21] Hamba nakamhilusila ukulu yula mlolela vyakunwa, leka yamigalile Falao chizombe.

[22] Ila yula mgongomanya mibumunda nakamniniza kuli igodi, kota Yusufu navyoyatang'ule kulota kwa hewo.

[23] Ahyo, yula mlolela vyakunwa nakamsemwa Yusufu, honhu ha kumkumbuka.

41

[1] Lojikwete miyaka mili, Falao nakalota, nakewona yemile hafungo mwa lwanda lwa Naili,

[2] nakona misenga saba jinenehe na kunojeza jilawa mlwanda lwa Naili na kuya kulya misolo.

[3] Hamba misenga jinji saba jigandile na jihile ng'hatu najilawa mlwanda lwa Naili, juya na kwima behi na jila misenga jinenehe hafungo mwa lwanda.

[4] Ajo misenga jigandile lukami najiwalya jila misenga jinenehe, aho Falao nakalilimka.

[5] Loyawasile kahi, nakalota lwa keli, nakona miso mikulu saba ja uhemba na jititime jizuchile mli ibeleje limwe.

[6] Hamba logakwete ago, miso jinji saba mizisili jikalile kwa ivuche lya mbeho kulawa kugunuche nalilawila.

[7] Ajo miso saba, najimela jila miso saba jitiliwale jinenehe na jiwele na nyhule nyinji. Falao loyalilimche, nakavizela kota nayali yolota.

[8] Lokubwemwenzuche, Falao yawele na lunhwinhwi lukami, nakawachema wahawi weng'ha wa Misili na wawele wasomile lukami na kuwalonjela navyoyalotile, ila kuduhu ne yumwe yadahile kutang'ula vyoyalotile.

[9] Ndo yula mlolela vyakunwa mkulu nakamlonjela Falao kata, “Lehano ndangukumbuchila hala londitile gehile ga heni.

[10] Mhela wula loutuzudile hetwe vitumagwa wa Falao, heni na mgongomanya mibumunda, nakutuhindila mng'handa mwa ngome ya mkulu wa chilundo cha wamizi.

[11] Nechilo imwe natulota, chila yumwe nakalota ilivinji na chila ulotezi nawali na utang'huzi ulivinji.

[12] Lelo msongolo yumwe Muebulaniya, chitumagwa wa mkulu wa wamizi, nayali hamwe na hetwe mchinweng'ho. Lotumsimile kulota kwa hetwe, na heye nakatutang'ulila chila yumwe wa hetwe choyalotile.

[13] Na iwa kota vila vyoyatutang'ulile. Heni nanyiluswa kuli mijito ja heni na yula mgongomanya mibumunda nakaninizwa kuli igodi.”

[14] Lelo Falao nakahilika wanhu, nakamchema Yusufu, nawamigala himahima kulawila kuchinweng'ho. Nakabeya mnvili na kuvala nguwo zinji na kwinjila kwa Falao.

[15] Falao nakamlonjela Yusufu, “Ndota ila kuduhu munhu yadahile kutang'hula. Nanyhulika lutogo lwa hegwe kota wone munhu yakulonjele kulota kwa heye koweza kutang'hula.”

[16] Yusufu nakamwidichila Falao, “Ndahela uwanzi awo, ila Nguluwi kokwidichila vitanganiche.”

[17] Aho Falao nakamlonjela Yusufu, “Nandota kota nanyhima hafungo mwa lwanda lwa Naili,

[18] nambona misenga saba jinojile na jinonile jilawa mlwanda lwa Naili na kulya misolo.

[19] Awo nawawinzwa na misenga jinji saba jigandile lukami. Heni sinajona misenga jifandile kota ajo kuli isi ya Misili.

[20] Lelo jila misenga jigandile lukami jiwadakula jila misenga saba jinenehe lukami.

[21] Ila lojiwadakule jila misenga jinenehe, munhu yoneche howeza kuvizela kota najiwadakula jiyawo, kwa vila najali jigandile hihila kota mwaluko. Aho nandilimka kulawa kuli kuwasa.

[22] Kahi nandota, mbona miso saba jimemile nyhule jitiliwale kuli ibeleje limwe.

[23] Hamba najiwinzigwa na miso minji saba jilihela chinhu, jigandile na jikalile kwa ivuche lya mbeho ya kugunuche.

[24] Jila mizuchila jigandile jimela jila mizuchila saba jitiliwale. Lelo heni nandiwalonjela wahawi kulota aku ila kuduhu munhu yadahile kundonjela goya.”

[25] Aho Yusufu nakamlonjela Falao, “Kulota kwa hegwe kweng'ha kwangulajila mana imwe. Nguluwi nakakugubulila mbuli zoyalingugana kudita behi hihi.

[26] Jila misenga saba jinonile, ndo miyaka saba, na jila mizuchila saba jinonile ndo miyaka saba kahi, kulota kwa hegwe kuna mana imwe.

[27] Jila misenga jigandile lukami, jiwadakule jila misenga jinonile, na jila miso saba jilihela chinhu jikalizwe na ivuche lya mbeho kula kugunuche, izeleche kota ndo miyaka saba ja nzala.

[28] Kota vyondikulonjele, hegwe Falao, Nguluwi nakakugubulila mbuli zoyalingugana kudita behi hihi.

[29] Kowa na miyaka saba ja kiguta kuli isi yeng'ha ya Misili.

[30] Ila hamba kowa na miyaka saba ja nzala, na kiguta kuleche kukumbuchilwa. Nzala ayo yoigaza isi ino.

[31] Kiguta ako kuleche kukumbuchilwa ng'hatu kwa vila nzala yoikuya yowa ng'hulu lukami.

[32] Kulota kwa hegwe nakuya mala mbili kwa nhelo mbili zilingiwhana kukulajila kota Nguluwi nakamula kwa kukomya kudita ahyo, na heye kodita mbuli ayo behi hihi.

[33] “Lelo inoga sambi, hegwe Falao, umlajize munhu yawele na uwanzi na luhala, umhe mijito na ludali lwa kuilolela isi yeng'ha ya Misili.

[34] Kahi, gwaa Falao, wahagule wamizi wanji hano muisi, uwalonjele wakungajize chinhu chimwe kuli chila vinhu vihano vya mbena yeng'ha ya Misili kuli mhela uno wa miyaka saba ya kiguta.

[35] Uwalonjele awo wamizi wakungajize chilyo cheng'ha kuli miyaka saba ilinguya ya mbena kwa winji. Nyhule azo ziwichigwe hali ludali lwa wamizi wa hegwe, gwaa Falao, iwe ng'hano ya chilyo kwa miji jeng'ha, nawo wailolele nyhule ayo.

[36] Chilyo acho chowa ng'hano ya hamba kwa isi ya Misili leka ileche kubagama kwa nzala ya miyaka saba ilinguya.”

Yusufu kangupegwa ukulu

[37] Kwamula koyamule Yusufu nakoneka kunoga hali Falao na wakulu wa heye weng'ha.

[38] Ahyo Falao nakawauza wakulu wa heye, “Munhu ayu kana muhe wa Nguluwi. Ndaze, towa na munhu yunji kahi kota ayu?”

[39] Hamba Falao nakamlonjela Yusufu, “Kwa vila Nguluwi nakakugubulila aga geng'ha, kuduhu munhu yawele na luhala na nyhala kota hegwe.

[40] Hegwe ndo munhu yoilongoza isi ya heni, na wanhu wa heni weng'ha wowa hali ulongozi wa hegwe. Heni hela ndo mkulu kuleka hegwe kwa vila ndangukalisa hali chigoda cha undewa.

[41] Lelo Yusufu ndangukuwika sambi uwe mkulu wa isi yeng'ha ya Misili.”

[42] Aho Falao nakailavya pete iwele ulajilo wa heye hali chidole cha heye na kumvika Yusufu, nakamvika na ivalo lya heye lya kitani inojile na ugasi wa dhahabu kuli singo ya heye.

[43] Falao nakamkwinhiza kuli mutuka ya heye ya keli ya falasi na wamizi nawelongoza kumwando kwa Yusufu wotowa iyowe na kulonga, “Mumfugamile!” Ahi ndo Falao vyoyampele Yusufu ulongozi mkulu hali isi yeng'ha ya Misili.
[44] Kupuluta kwa aga, Falao nakamlonjela Yusufu, “Heni ndo Falao. Ndangulonga, munhu yoneche hali isi yeng'ha ya Misili yaleche kudita chinhu choneche ne kukundizwa na hegwe.”
[45] Falao nakamgalila Yusufu itagwa lya Chimisili, Safenati-paneya. Nakamhesela Asenati mhinza wa Potifela, mtambika wa muji wa Oni. Lelo Yusufu nakaluka kijendela isi yeng'ha ya Misili.

[46] Yusufu nayali na miyaka makumi gadatu loyaluche kumkolela mijito Falao, mndewa wa Misili. Nakalawa kaye kwa Falao na kuijendela isi yeng'ha ya Misili.
[47] Kuli miyaka ila saba ya kiguta, migunda ja Misili najilavya mbena nyinji lukami.
[48] Yusufu nakakungajiza chilyo cheng'ha mhela ula wa miyaka saba ya kiguta na kuwika ng'hano kuli miji ja Misili. Kuli chila muji nakawika ng'hano kulawa kuli migunda ja behi na muji awo.
[49] Yusufu nakawika nyhule mng'hano kwa winji ng'hatu naiwa nyinji kota sangalaza ya bahali, mbaka nailemwela kuwazika.

[50] Kung'hali kwaluka miyaka ja nzala, Yusufu nayali na wana walume weli kwa mchewake Asenati, mhinza wa Potifela, mtambika wa muji wa Oni.
[51] Yusufu nakamchema wana wa heye wa mwaluko Manase, yolonga, “Nguluwi nakandita ndisemwe kugaya kwa heni kweng'ha na wang'holoze mhaza wa heni.”
[52] Mwana wa heye wa keli nakamchema Efulaimu, yolonga, “Nguluwi nakangalila mwana kuli isi ya kugaya kwa heni.”

[53] Miyaka jila saba ja kiguta hala Misili najikola.
[54] Najaluka miyaka saba ja nzala kota navyoyalonjile Yusufu hala hamwande. Isi zinji zeng'ha nazali na nzala, ila isi yeng'ha ya Misili nayali na chilyo.
[55] Wanhu wa Misili lowaluche kona nzala, nawamlilila Falao yawagalile chilyo. Na heye Falao nakawalonjela Wamisili weng'ha, “Mlute kwa Yusufu, loyawalonjelani mkole mumhulichize.”
[56] Nzala nailutilila kuwa ng'hulu na kwenela isi yeng'ha. Aho Yusufu nakachumula ng'hano zeng'ha, nakawaguzila Wamisili chilyo.
[57] Wanhu kulawa chila honhu muisi nawoya Misili kwa Yusufu kugula chilyo, kwa vila nzala nayali ng'hulu kuli isi yeng'ha.

42

[1] Yakobo naloyahuliche kota kwali na nyhule ako Misili, nakawalonjela wanage, “Lekachoni mwangikalisa mchilola hela?
[2] Nanyhulika kota Misili kuna nyhule. Mlute ako mkagule nyhule tuleche kubagama kwa nzala.”
[3] Ahyo, wang'holoze kumi wa Yusufu nawaluta Misili kugula nyhule.
[4] Ila Yakobo nahamlechile Benjamini mng'holoze Yusufu yalute hamwe na hewo mina nakadumba kota koweza kugazigwa.
[5] Lelo wana wa Isilaeli nawafika Misili wawele na wanhu wanji walutile kugula chilyo, mina kuli isi ya Kanaani nako kwali na nzala.

[6] Mhela awo Yusufu nayali ndo chilongozi ako Misili. Heye ndo yawele na ludali lwa kuwaguzila wanhu chilyo. Wakulugwe nawoya kumwinamila mbaka hali magulu ga Yusufu kwa kufugama.

[7] Yusufu loyawawene wakulugwe nakawazela, ila heye nakawadita kota wajenzi, nakalonga nawo aku yang'hang'hale. Nakawauza, “Mlawila kohi hemwe?” Nawamwidichila, “Tulawila isi ya Kanaani, tuya kugula chilyo.”

[8] Hanga Yusufu nakawazela wakulugwe, hewo nahawamzelele.

[9] Yusufu nakakumbuchila navyoyalotile katali kwa mbuli ya wakulugwe, nakawalonjela, “Hemwe muya kutupugajiza. Muya kulola isi ya hetwe vyoiwele na kubowala”

[10] Hewo wamwidichila, “Hebu, mkulu wa hetwe. Hetwe vitumagwa wa hegwe tuya kugula chilyo.

[11] Hetwe twa lukolo, wana wa mhaza yumwe. Hetwe twa vitumagwa wa hegwe na twa wanhu tutanganiche, na hatuwele wapugajizi hebu.”

[12] Ila Yusufu nakalonga, “Hebu! Hemwe muya kulola kubowala kwa isi ya hetwe.”

[13] Nawamlonjela, “Hetwe, vitumagwa wa hegwe, twa kumi na mbili, wana wa munhu yumwe, wenyeng'haye wa isi ya Kanaani. Mdodo wa hetwe nakapona na mhaza kaye, na mng'holozetu yunji kabagama.”

[14] Ila Yusufu nakawalonjela, “Kota navyondonjile, hemwe mwa wapugajizi hela.

[15] Ahi ndo vyomjezigwa, ndangilaha kwa itagwa lya Falao, kota hamlawa aha mbaka mdodo wa hemwe hoyokuya.

[16] Mumlajize yumwe wa hemwe yakamigale ayo mng'holozenu mdodo, hanga wayenu wanji wombeteza mchinweng'ho. Aho ndo ulonzi wa hemwe wozeleka kukomya kokuli. Wone hebu, ndangilaha kwa itagwa lya Falao kota hemwe mwa wapugajizi.”

[17] Hamba nakawawika weng'ha mchinweng'ho kwa mhela wa mazuwa gadatu.

[18] Zuwa lya kadatu, Yusufu nakawalonjela, “Kwa vila heni ndangumdumba Nguluwi, mdite hino leka muwe wakomu.

[19] Wone mkomya hemwe mtanganika, yumwe wa hemwe yapone mchinweng'ho na wanji wawegalile nyhule wang'holozenu wawele na nzala.

[20] Hamba mmigale kwa heni mdodo wa hemwe. Ayi yotawiza kukomya kwa ulonzi wa hemwe, namwe hamkopoligwa.” Lelo nawakunda kudita ahyo.

[21] Hamba walongasa hewo kwa hewo, “Twangukomya hetwe tumditila vibi mng'holozetu. Hanga natumona yawele na ching'oni mnhumbula, hetwe nahatumhulichize hala nahoyatulandile. Ndo mina kugaya aku kweng'ha kutuyila.”

[22] Lubeni nakawalonjela, “Ndaze, hemwe nasiwalonjelani tuleche kumditila gehile mng'holozetu? Ila hemwe nahamnyhulichize. Lelo twangugazigwa kwa mbuli ya danda ya heye.”

[23] Hewo nahawavizelele kota Yusufu nakavizela geng'ha ago gowalonjile, mina naloyalonjile na hewo nayali kwa nzila ya munhu yavizelele ulonzi ula.

[24] Yusufu nakaluta hafungo, nakaluka kulila. Loyanyamalile, nakahiluka kulongasa na hewo. Hamba nakamibata Simeoni na kumuwopa pingu hali meho ga hewo.

Wang'holoze Yusufu wanguhiluka kaye

[25] Yusufu nakalajiza mihako jawo jiwichigwe nyhule, chila yumwe yahilusilwe migwala ja heye mli mhako wa heye na wapegwe ndiya ya mnzila. Nawaditilwa mbuli azo zeng'ha.

[26] Wawadwika midogowi jawo mihako jawo ja nyhule na kuka.

[27] Naiwa lowafichile honhu ha kuwasa wajenzi ako kunzila, yumwe wa hewo nakagubula igunila lyake leka yalipe chilyo idogowi lyake, nakabubuwala kona migwala hamlomo mwa igunila.

[28] Nakawalonjela wang'holoze, "Migwala ja heni jeng'ha jihiluswa. Azino hano hamlomo mwa igunila lyangu!" Lowahuliche ago, nawagozola. Nawelola aku wokakama na kiwuza, "Ndo mbuli yachi ayi yatuditile Nguluwi?"

[29] Lowafichile isi ya Kanaani kwa mhaza wa hewo Yakobo, nawamsimila geng'ha gayawafichile nawamlonjela,

[30] "Mndewa wa isi ila nakalonga natwe kwa kung'hang'hala, na kijesa kota hetwe twangupugajiza gali mli isi ya heye.

[31] Ila hetwe natumlonjela kota hetwe twa wanhu watanganiche na hatulingupugajiza isi ya wanhu.

[32] Natumlonjela hetwe twa kumi na weli wa mhaza yumwe, na yumwe wa hetwe nakabagama na yula mdodo ka kaye kuli isi ya Kanaani hamwe na mhaza wa hetwe.

[33] Ndo chilongozi wa isi ila nakatulonjela, 'Ahi ndo vyondiwazela kota hemwe mwangukomya kota mwa wanhu wa kukomya, mlecheni kwa heni yumwe wa hemwe, namwe mponile muhiliche chilyo kaye kwa wanhu wa hemwe wawele na nzala.

[34] Hamba mmigale kwa heni ayo mdodo wa hemwe na aho ndovizela kota hemwe hamuwele wasunjilila wa isi ya wanhu ila mwa wanhu mtanganiche. Homdita ahyo ndomlechela mng'holozenu, namwe mokundigwa muwe mguza na kugula vinhu kuli isi ayi.' "

[35] Lowali wojida nyhule mli migunila jawo, nawabubuwala kona chila yumwe wa hewo kahilusilwa mhako wa sendi mgati mwa igunila lya heye. Lowawene ago, weng'ha hamwe na mhaza wa hewo nawamema majesa.

[36] Mhaza wa hewo Yakobo, nakawalonjela, "Mwangumboka wana wa heni! Yusufu haduhu, Simeoni haduhu, sambi mwangugana kumhola Benjamini. Nongwa zeng'ha azo zifika heni!"

[37] Aho Lubeni nakamlonjela mhaza wa heye, "Wone ndemwele kumhilusa Benjamini, wakopole wana wa heni weli. Mleche Benjamini mmoko mwa heni, nani ndomlolela na kumhilusa kwa hegwe."

[38] Ila mhaza wa heye nakamwidichila, "Mwana wa heni holuta na hemwe, mng'holoze mina nakabagama, na heye yeka ndo yaponile. Heni ndala ndina mbuliza hekwa, wone msongolo ayu yafichigwe na nongwa yoneche mlimajendo yomkwaluka, mweng'ha monyilika kuli isi ya wabagame mbele ng'hongoloka na mbuliza na memile masinzo."

43

[1] Hamba nzala nailutilila kung'hang'hala ng'hatu kuli isi ila ya Kanaani.

[2] Chila chilyo nachowagulile kula Misili nalochimalile, Yakobo nakawalonjela wanage, "Mlute kahi Misili mkatugulile chilyo."

[3] Ila Yuda nakamlonjela mhaza wa heye, "Yula munhu nakatulonjela yang'ang'ale yolonga, 'Siwabochela wone hamuyile na mng'holozo mdodo.'

[4] Wone kokunda Benjamini tulutase, lelo toluta kukugulila chilyo.

[5] Ila wone hulingukunda tulutase hamwe, hatuluta hebu ako, kwa vila yula munhu nakatulonjela hazelu, 'Hammbona homkuya ne mdodowenu.' "

[6] Isilaeli nakalonga, "Lekachoni mnyinjize kuli magazo kwa kumlonjela ayo munhu kota mwanaye mng'holozenu yunji?"

[7] Nawamwidichila, "Yula munhu nakatuuza yakangaze ng'hatu kwa mbuli ya ivyazi lya hetwe yolonga, 'Ndaze, mhaza wa hemwe yang'hali mkomu? Ndaze, mwanaye mng'holozenu yunji?' Ahyo natumwidichila kota vyoyatuuzile. Hatulinguvizela kota kotulonjela, 'Mmigale mng'holozenu.' "

[8] Yuda nakamlonjela, Yakobo mhaza wa heye, "Ung'hundize heni ndute na heye leka tuche himahima, tuche tukakugulile chilyo, tuleche bagama na nzala hamwe na hegwe na wana wa hetwe.

[9] Nene baha ndowa mwamizi wa heye. Hegwe kondanda heni. Wone simhiluse umone kwa meho gako, nongwa yeng'ha iwe kwa heni mazuwa gose.

[10] Wone nahatukawile, natwali tulutile na kuhiluka lwa keli."

[11] Aho Yakobo mhaza wa hewo nakawalonjela, "Lelo, kwa yangulapigwa iwe ahyo, lelo mdite ahi, mhole gamwe ga chilyo cha isi ya hetwe mli mihako ja hemwe, mumhilichile ayo chilongozi ndolendole. Mumholele mafuta mado ga mkwaju na hanombwa nyindo na ifunyizi na manemane na kungu na ng'weme.

[12] Mhole na migwala mala ya keli na zila zilingulapigwa, kwa vila mwanguganigwa kuhilusa migwala jila jiwichigwe mmigunila ja hemwe, hanji nazihiluswa ne kuvizela.

[13] Mumhole na mng'holozenu mlutase kwa ayo munhu.

[14] Mkulu Nguluwi Yawele na Mong'ho yawonele isungu hali munhu ayo yawalechele yula mng'holozenu yunji na Benjamini wahiluche hamwe na hemwe. Heni loindapa kifiligwa na wana wa heni ena."

[15] Aho nawahola zila ndolendole na migwala jonjezeche lwa keli, nawaluta Misili hamwe na mng'holozo Benjamini. Lowafichile nawaluta na kwima hali Yusufu.

[16] Yusufu loyamuwene Benjamini hamwe na hewo, nakamlonjela chitumagwa wa ng'handa ya heye, "Wahiliche wanhu awa hakaye hangu, ukome igongolo limwe na kugongomanya goya, mina wanhu awa wolya chilyo cha nemisi hamwe na heni."

[17] Chitumagwa ayo nakadita kota navyoyalajizwe, nakawahilika wala wajenzi kaye kwa Yusufu.

[18] Lowawene wahilikwe kuli ng'handa ya Yusufu nawamema majesa, nawalonga hewo kwa hewo, "Tigaligwa kuno kwa mbuli ya jila migwala jotuhilusilwe mli migunila ja hetwe nalotuyile hala ha mwaluko leka yawe na cha kusinjizila kututowa na kutusukula midogowi ja hetwe na kutudita wapogozi wa heye."

[19] Nawamhejelela yula mkola mijito wa kukundigwa wa ng'handa ya Yusufu, walongasa wawele mlwizi lwa ng'handa,

[20] nawamlonjela, "Dedede, mkulu. Hetwe natuya hano hamwaluko kugula chilyo.

[21] Lotufichile honhu ha kuwasa wajenzi ako kunzila, natudohola migunila jetu, natububuwala kufika migwala ja chila yumwe wa hetwe jali hamlomo mwa igunila lyake ne kudolizwa. Lelo tujihilusa migwala ajo.

[22] Tigala na migwala jinji kugulila chilyo. Hatuvizelele yalikohi yawichile migwala ja hetwe mmigunila ja hetwe."

[23] Yula chitumagwa nakawedichila, “Mikale goya, na mleche kudumba. Nguluwi wa hemwe, Nguluwi wa mhaza wa hemwe, ndo yawahilusile migwala mli migunila ja hemwe. Heni nambochela migwala ja hemwe.” Hamba nakawegalila Simeoni mng'holozawo.

[24] Ayo chitumagwa nakawabochela mng'handa ya Yusufu, nakamha mazi ga kuhovuga magulu gawo, na midogowi jawo jipegwa chilyo.

[25] Nawo nawawika goya ndolendole za hewo za kumha Yusufu, kwa vila nawahulika kota wolya hamwe na heye nemisi yila.

[26] Yusufu loyoyile kaye, nawamigalila zila ndolendole nazowawele nazo, nawamfugamila mbaka hanyi kumwando kwa heye.

[27] Nakawauza mbuli za hewo, nakalonga, “Namsimila mbuli za mhaza wa hemwe. Ndaze, kalamka? Yang'hali mkomu?”

[28] Nawamwidichila, “Chitumagwa wa hegwe, mhaza wa hetwe, kagoya yang'hali mkomu.” Nawenamiza na kumfugamila.

[29] Yusufu naloyenule meho nakumona Benjamini, mng'holoze, mwana wa mayake, nakalonga, “Ayu ndo mng'holozenu mdodo namndonjele mbuli za heye? Nguluwi nayakuditile ganojile mwana wa heni!”

[30] Baho du Yusufu nakoka honhu aho, kwa vila mihozi najigana kumlawa kwa isungu lya mng'holoze, nakenjila mng'handa na kulila.

[31] Naloyehovuje kumeho, nakalawa aku yochikangaza, nakalajiza ndiya igaligwe.

[32] Yusufu nakawichilwa ndiya ya uyeka, na wang'holoze wawichilwa ha uyeka, hihyo na Wamisili wadile hamwe na heye, nawawichilwa kwa uyeka, kwa vila izudizo kwa Wamisili kulya hamwe na Waebulaniya.

[33] Wang'holoze Yusufu nawekala kumwando kwa heye kota vyoiwele ukulu wa chila yumwe, kwaluchila yapondigwe mwaluko, mbaka wa kuduma, wawa wochilola kwa kububuwala.

[34] Ndiya nayali iholigwa kulawila mchisaga cha Yusufu na kuhilikwa kwa hewo, ila Benjamini nakapegwa kahano mzidi wa chila chowapegwe wang'holoze. Nawanwa na kusangalala hamwe na heye.

44

[1] Hamba Yusufu nakamlajiza chitumagwa wa ng'handa ya heye yolonga, “Uwiche chilyo mli migunila ja wanhu awa kota vyowohega kupika. Hamba, uwiche migwala ja chila yumwe hamlomo mwa igunila lyake.

[2] Mli igunila lya yula mdodo kusinda weng'ha, uwiche chila chizombe cha heni chauyeng'ha, hamwe na migwala ja heye.” Ayo chitumagwa nakadita kota navyoyalajizwe na Yusufu.

[3] Lokuchele nawalonjelwa kwaluka majendo hamwe na midogowi jawo.

[4] Lowalutile honhu hado kulawila kuli muji, Yusufu nakamlajiza chitumagwa wa ng'handa ya heye, “Himahima! Wawinze wala wanhu, na houwafika, uwauze, ‘Lekachoni mhilusa gehile kwa ganojile gomditilwe?

[5] Lekachoni lomhizile chizombe cha mkulu wa heni, choyanwelaga na kulagulila? Mdita wihe ng'hatu kwa kudita ahyo.’ ”

[6] Yula chitumagwa naloyawafichile nakawalonjela ulonzi awu.

[7] Ila hewo nawamuuza, “Mkulu, iwa ndaze kutulonjela ulonzi kota awo? Hetwe vitumagwa wa hegwe, hatujeza kudita mbuli kota ayo!

[8] Ukumbuchile mkulu, migwala natujifichile mmilomo mwa migunila ja hetwe natujihilusa kuli isi ya Kanaani. Yowa ndaze kahi tuhize sendi ama zahabu mli ng'handa ya mkulu wa hegwe?

[9] Lelo wone yoneche yumwe wa hetwe kana chizombe acho yakopoligwe, na hetwe tweng'ha towa wapogozi wa hegwe.”

[10] Ayo mkulu nakalonga, “Goya, iwe kota vyoulonjile. Yoneche yokoneka na chizombe acho, kowa mpogozi wa heni, ila wanji weng'ha hamuwa na nongwa.”

[11] Chila yumwe nakawika hanyi igunila lyake na kulidohola himahima.

[12] Yula chitumagwa nakapekulapekula migunila geng'ha yokwaluchila lya mkulu wawo na kumalila kwa mdodo ng'hatu. Chizombe nachoneka mli igunila lya Benjamini.

[13] Aho nawadadula nguwo za hewo kwa masinzo. Chila munhu nakawika igunila lyake mli idogowi na kuhiluka mujini.

[14] Yuda na wang'holoze nawafika kuli ng'handa ya Yusufu, nawamfika yang'hali baho haluga. Nawamfugamila chiundewa,

[15] na heye Yusufu nakawauza, “Lekachoni namdita ahyo? Ndaze hamvizelele kota heni ndina ludali lwa kulagula?”

[16] Yuda nakamwidichila, “Tukulonjele choni mkulu? Tulonje choni kulajila kota twahela wihe? Nguluwi nakawika hazelu wihe wa hetwe, hetwe wapogozi wa hegwe, hamwe na yula yoneche na chizombe cha hegwe.”

[17] Ila Yusufu nakalonga, “Hebu! Heni siweza kudita ahyo! Yula yoneche na chizombe cha heni ndo kowa chitumagwa wa heni. Hemwe wanji mhiluche goya kwa mhaza wa hemwe.”

Yuda kangumgombela Benjamini

[18] Ndo baho Yuda nakamhejelela Yusufu na kumlonjela, “Mkulu, ndangukulanda ung'hundize heni chitumagwa wa hegwe, ndigombele hali hegwe kwa ulonzi udo hela, dedede ndangukulanda uleche kuzudila, kwa vila hegwe ndo kota Falao yuye.

[19] Mkulu, hegwe nakutuuza kota twanaye mhaza ama mng'holozetu,

[20] natwe natukulonjela kota twanaye mhaza, naye kalala, na twanaye mng'holozetu yunji mdodo yapondigwe mhela wa ulalilo wa mhaza wa hetwe. Mkulugwe ayo msongolo mina kabagama, na ayo mwana mdodo ndo yaponile wa mayake na mhaza wa heye kangumgana lukami msongolo ayo.

[21] Mkulu, nakutulajiza hetwe vitumagwa wa hegwe kumigala mdodo wa hetwe leka umone.

[22] Natukulonjela kota ayo msongolo hochileka na mhaza wa heye, kwa vila hoyodita ahyo, mhaza wa heye kobagama.

[23] Ila hegwe mkulu nakutulonjela wone hatuyile na mdodo wa hetwe hutubochela kahi.

[24] “Nalotuhiluche kaye kwa chitumagwa wa hegwe, mhaza wa hetwe, natumlonjela vyoutulajize mkulu.

[25] Na heye naloyatulonjele tuye kahi kuno kugula chilyo,

[26] natumlonjela, ‘Hatuluta, hanji wone mdodo wa hetwe koluta hamwe na hetwe, wone holuta hamwe na hetwe hatubocheligwa hebu na yula munhu.’

[27] Lelo mhaza wa hetwe chitumagwa wa hegwe, nakatulonjela, ‘Mvizela kota mchewangu Laheli nakamhondela wana weli.

[28] Yumwe nakaga, nani nandonga, ndangona kota kebatigwa na kudumulangwa viundeunde na igongolo lya kisolo, mina sinamona mbaka sambi.

[29] Lomumhola ayu kahi kulawa kwa heni, wone yafichigwe na nongwa, monyhilika kuli isi ya wanhu wabagame mbele ng'hongoloka na mbuliza na memile masinzo.’

[30] Lelo mkulu, hondihiluka kwa mhaza wa heni chitumagwa wa hegwe ne msongolo ayu, hanga ukomu wa mhaza wangitumbila ukomu wa msongolo yuno,

[31] wone hambe yamone msongolo ayu hamwe na hetwe, kobagama. Lelo hino, hetwe vitumagwa wa hegwe, tomhilika mhaza wa hetwe kuli isi ya wanhu wabagame yawele ng'hongoloka na mbuliza nayamemile masinzo.

[32] Kwa ago geng'ha, heni baha nandilavya kuwa honhu ha msongolo ayu kwa mhaza wa heni, ndilonga, 'Wone simhiluse Benjamini kwa hegwe, nongwa yeng'ha na iwe kwa heni mazuwa gose.'

[33] Lelo gwaa mkulu, ndangukudedeza, heni chitumagwa wa hegwe ndiwe mkomu, ndiwe chitumagwa wa hegwe honhu ha msongolo ayu. Mlechele heye yahiluche kaye hamwe na wang'holoze.

[34] Ndoweza ndaze kumhiluchila mhaza ne msongolo ayu? Sikwimilila kulola nongwa yoimfika mhaza wa heni."

45

Yusufu kangizelesa

[1] Aho Yusufu nakalemwela kilemeza hali wanhu weng'ha wowawele hamwe na heye, nakalila. Hamba nakawalonjela walawe kunze. Ahyo Yusufu nayali yaliyeka loyawelengizelesa hali wang'holozake.

[2] Ila nakalila kwa lizi ng'hulu mbaka Wamisili nawamhulika, na wanhu wa kuli ng'handa ya Falao kahi nawamhulika.

[3] Yusufu nakawalonjela wang'holozake, "Heni nda Yusufu. Ndaze, mhaza wa heni yang'hali mkomu?" Ila wang'holozake nawabubuwala hali heye, mbaka nawalemwela kumwidichila.

[4] Yusufu nakawalonjela wang'holozake, "Dedede, mhejele habehi na heni." Lowamhejelele, nakawalonjela, "Heni nda mng'holozenu Yusufu, mumguzile Misili.

[5] Ila sambi mleche kona soni ne kilonjeleza kwa kunguza heni. Nguluwi ndo yengalile heni kuno ndiwalongole, leka ndiulohole ukomu wa wanhu.

[6] Awu ndo mwaka wa keli hela wa nzala muisi, ing'hali miyaka jihano jiyage aho wanhu howeza kulima ne kubeta mbena.

[7] Nguluwi nakangala kuno ndiwalongoze leka nyamile ukomu wa hemwe mpone muwele wakomu muisi na kuwalohola kwa ulohozi ukulu.

[8] Ahyo, hemwe hamingale heni kuno, ila ndo Nguluwi. Ndo yanditile kota mhaza kwa Falao, yalingulolela ng'handa ya heye yeng'ha na chilongozi wa isi yeng'ha ya Misili.

[9] Lelo mdite himahima, mlute kwa mhaza na kumlonjela, 'Yusufu, mwana wa hegwe, kangulonga, Nguluwi nakandita ndiwe mkulu wa isi yeng'ha ya Misili. Lelo mleche kukawa kuya kwa heni.

[10] Kochikala habehi na heni honhu ha Gosheni, hegwe na wanago na wazukulu wa hegwe na migongolo ja hegwe na lufufu lwa hegwe lweng'ha.

[11] Louwa Gosheni, heni ndokulolela hegwe na wang'holozo hamwe na migongolo ja hegwe leka mleche kubagama kwa nzala, kwa vila jing'hali miyaka jihano jinji ja nzala.' "

[12] Hamba Yusufu nakalonga, "Hemwe mwemwe namona kwa meho ga hemwe na mng'holozangu Benjamini kahi nakona kwa meho ga heye kota ndo heni Yusufu ndiwelengulongasa na hemwe.

[13] Ingana ndimlonjele mhaza wa heni choni chondidayila kuno Misili na geng'ha gomgawene. Lelo mdite himahima mumgale mhaza wa heni kuno."

[14] Hamba Yusufu nakamnonela Benjamini mng'holoze, nakalila, na Benjamini na heye nakalila kuno wekumbatize.

[15] Loyawele yang'hali yolila, Yusufu nakawakumbatiza wang'holozake na kuwanonela. Aho ndo wang'holozake waluka kudawala na heye.

Falao kangumlalika Yakobo yoye Misili

[16] Mbuli ila loifichile hali ng'handa ya Falao, kota wang'holoze Yusufu nawoya, Falao nakasangalala lukami na vitumagwa wa heye.

[17] Ahyo, Falao nakamlonjela Yusufu, “Walonjele wang'holozo wajipiche mhomolo midogowi, wahiluche mli isi ya Kanaani,

[18] wamgale hano mhaza wa hewo na wang'holozawo weng'ha. Heni ndowagalila honhu hanojile ng'hatu ha isi ya Misili, ako wosangalala kwa chila chinhu cha isi ino namwe molya vihande vya mafuta ga isi.

[19] Walonjele kahi wahole kulawa hano mimutuka ja kukwejigwa ja kuvigala vyali vya hewo vyeng'ha na wadala wa hewo na wamgale mhazawo.

[20] Walonjele waleche kujesa lufufu lwa hewo mina honhu hanojile kusinda kweng'ha hali isi ya Misili yowa ya hewo.”

[21] Lelo wanhu wa Isilaeli nawadita kota vyowalajizwe. Yusufu nakawagalila mimutuka kota vyoyalajize Falao na chilyo cha mnzila.

[22] Nakawagalila chila yumwe wa hewo nguwo za kugalula, ila nakamgalila Benjamini migwala miya zidatu na mivalo jihano ja kugalula.

[23] Kahi nakamgalila mhaza wa heye ndolendole zino kwa chiwalo cha majendo ga heye, midogowi kumi jipichile vinhu vinojile, midogowi midala kumi mbena zinojile za Misili na mibumunda na vilyo vinji.

[24] Lelo Yusufu nawelagana na wang'holoze. Lowawele wokuka, nakawakanya yolonga, “Mleche kitwanza mzila.”

[25] Lelo nawalawa Misili na kuhiluka hakaye kwa mhaza wa hewo Yakobo, kuli isi ya Kanaani.

[26] Nawamlonjela mhaza wa hewo, “Yusufu ka mkomu. Heye ndo chilongozi wa isi yeng'ha ya Misili.” Aho mhaza wa hewo nakabubuwala, nahakundile ulonzi wa hewo.

[27] Ila, lowamsimile geng'ha gowalajizwe na Yusufu na loyajiwene mimutuka jila joyagalilwe na Yusufu leka jimhole, nhumbula ya heye naimema kusangalala lukami.

[28] Isilaeli nakalonga, “Lelo nang'hunda, mwana wa heni Yusufu kamkomu. Ndoluta ndikamone londiwele nding'hali kubagama.”

46

Yakobo kanguka Misili

[1] Lelo Isilaeli nakaluka majendo ga heye hamwe na lufufu lwa heye lweng'ha. Loyafichile Beeli-sheba, nakamlavila nhambiko Nguluwi wa Isaka, mhaza wa heye.

[2] Nguluwi nakalonga na Isilaeli kuli ulotezi nechilo, nakamchema, “Yakobo! Yakobo!” Yakobo nakedichila, “Ena ndanguhulichiza.”

[3] Nguluwi nakamlonjela, “Heni ndo Nguluwi, Nguluwi wa mhaza wa hegwe. Uleche kudumba kuka Misili, louwa kuko, ndokudita uwe nhanzi ng'hulu.

[4] Na heni ndokuka hamwe na hegwe kuko Misili na kukuhilula kuno. Loubagama, moko wa Yusufu ndo wokugosa.”

[5] Lelo Yakobo nakoka Beeli-sheba. Wana wa heye nawamhola heye na vyali vya hewo hamwe na wadala wa hewo hali mimutuka jiwele Falao yajigale kumhola.

[6] Nawahola kahi migongolo ja hewo na lufufu lwa hewo lweng'ha lowapatile kuli isi ya Kanaani, nawaluta Misili. Yakobo nakahola lukolo lwa heye lweng'ha.

[7] Wana wa heye na wazukulu wa heye walume na wadala, weng'ha nakawagala Misili.

[8] Walelwa wa Isilaeli nawalutile Misili hamwe na heye nawali Lubeni, mlelwa wa heye wa mwaluko

[9] hamwe na wana wa Lubeni, Enoki na Palu na Hesiloni na Kalimi.

[10] Simeoni na wanage, Yemueli na Yamini na Ohadi na Yakini na Sohali na Shauli nayapondigwe na mdala nayawele Mkanaani.

[11] Lawi na wanage, Gelishoni na Kohati na Melali.

[12] Yuda na wanage, Eli na Onani na Shela na Pelesi na Sela, ila Eli na Onani nawabagama kuli isi ya Kanaani. Wana wa Pelesi nawali Hesiloni na Hamuli.

[13] Isakali na wanage, Tola na Puva na Yashubu na Shimuloni.

[14] Sebuluni na wanage, Seledi na Eloni na Yaleeli.

[15] Awo ndo wana Lea nayampondele Yakobo kula Padani-alamu, hamwe na Dina mhinza wa heye. Weng'ha wasongolo na wahinza wa heye nawali wanhu makumi gadatu na zidatu.

[16] Gadi na wanage, Sifioni na Hagi na Shuni na Esiboni na Eli na Alodi na Aleli.

[17] Asheli na wanage, Imuna na Ishiva na Ishivi na Belia na Sela na lumbuli yao. Belia na wanage, Hebeli na Malikieli.

[18] Awa kumi na sita ndo wana wa Yakobo na Silipa, mpogozi yawele Labani nayampele Lea mhinza wa heye.

[19] Laheli nakampondela Yakobo wana weli, Yusufu na Benjamini.

[20] Ako Misili, Asenati mhinza wa Potifela, nayawele mtambika wa muji wa Oni, nakampondela Yusufu wana weli, Manase na Efulaimu.

[21] Wana wa Benjamini nawali, Bela na Bekeli na Ashibeli na Gela na Naamani na Ehi na Loshi na Mupimu na Hupimu na Alidi.

[22] Wanhu awo kumi na wane ndo wana na wazukulu wa Yakobo na Laheli mchewake.

[23] Dani na Hushimu mwanage.

[24] Nafutali na wanage, Yaseeli na Guni na Yeseli na Shilemu.

[25] Awo saba ndo wana wa Yakobo na Biliha, mpogozi wa chidala yawele Labani nayampele mhinza wa heye Laheli.

[26] Weng'ha walelwa wa Yakobo nayalutile nawo Misili, ne kuwaza wadala wa wana wa heye, nawali makumi sita na sita.

[27] Ako kuli isi ya Misili Yusufu nayali yapatile wana weli. Ahyo, wanhu weng'ha wa lukolo lwa Yakobo nawali makumi saba.

Yakobo kangufika Misili

[28] Yakobo nakamlongola mwanage Yuda kwa Yusufu yomlanda wewone ako Gosheni, na hewo nawafika ako Gosheni.

[29] Yusufu nakakwina mutuka wa heye wa falasi, nakaluta kumbochela Isilaeli, mhaza wa heye ako Gosheni. Loyamfichile mhaza wa heye, nakamkumbatila na kulila hado hela.

[30] Isilaeli nakamlonjela Yusufu, “Wone mbagame sambi, haiwele chinhu, kwa vila ndikona na ndivizela kota kwa mkomu.”

[31] Yusufu nakawalonjela wang'holoze na ivyazi lyeng'ha lya mhaza wa heye, “Ndanguluta kumlonjela Falao kota wang'holozangu na ivyazi lyeng'ha lya mhaza wa heni nawawele ako Kanaani, woya kwa heni.

[32] Ndomlonjela kota hemwe mwa wadimi kwa vila namwali mdima migongolo, muya hamwe na mhene na ming'holo na misenga na lufufu lwenu lweng'ha.

[33] Lelo wone Falao yowachema na kuwauza, ‘Mwangukola mijito yachi?’ [34] Mlonje, ‘Mkulu, hetwe vitumagwa wa hegwe, hetwe twa wadimi kulawila lotuwele wana mbaka sambi, kwa vila ndo lowali wasekulu wa hetwe,’ mlonje ahyo leka mkundigwe kikala kuli honhu ha Gosheni, kwa vila kwa wanhu wa Misili, wadimi weng'ha wa ming'holo ndo izudizo.”

47

[1] Lelo Yusufu nakaluta kwa Falao, nakamlonjela, “Mhaza wa heni na wang'holozangu hamwe na ming'holo na misenga na lufufu lwao lweng'ha woya kuli isi ya Kanaani. Lelo wafichila ako Gosheni.” [2] Yusufu nayali yawaholile wang'holoze wahano yakamlajile Falao. [3] Falao nakawauza, “Mwangukola choni?” Nawamwidichila, “Mkulu hetwe vitumagwa wa hegwe twa wadimi, kota navyowawele wasekulu wa hetwe.” [4] Hamba nawamlonjela Falao, “Hetwe vitumagwa wa hegwe tuya kikala kota wajenzi kuli isi ayi, kwa vila hana nzala lukami ako Kanaani na kuduhuli honhu ha kudimila migongolo. Ahyo mkulu, hetwe twangulanda utukundize kikala ako Gosheni.” [5] Falao nakamlonjela Yusufu, “Mhaza wa hegwe na wang'holozo wakuyila hegwe. [6] Isi yeng'ha ya Misili ya hali ulongozi wa hegwe, wamhe mhaza na wang'holozo honhu hanojile kuli isi ayi. Wekale ako Gosheni. Na wone wamumo wanhu wawanzi wahagule wawe wololela migongolo ja heni.” [7] Hamba Yusufu nakamigala mhaza wa heye Yakobo yamlamse Falao, na heye Yakobo nakamtambichiza Falao. [8] Falao nakamuuza Yakobo, “Kuna miyaka jilinga?” [9] Yakobo nakamwidichila Falao, “Miyaka joyamhele Nguluwi kota mwinula majendo ndo miyaka miya imwe na makumi gadatu. Miyaka ajo ndo mido na imemile magazo, kahi haifichile kota miyaka najowekale wasekulu wa hetwe kota wanhu wawele kwinula majendo.” [10] Hamba Yakobo nakamtambichiza Falao na kuka. [11] Lelo Yusufu nakawapa mhaza wa heye na wang'holoze honhu ha Lamesesi liwele na mboto ng'hatu kuli isi ya Misili hawe honhu ha kikala hewo, na hewo nawahalila kota vyoyalajize Falao. [12] Yusufu nayali yowapa chilyo mhaza wa heye na wang'holoze na ivyazi lyeng'ha lya mhaza wa heye kota winji wa hewo vyouwele.

Ulongozi wa Yusufu

[13] Hamba chilyo nachajilila ng'hatu kuli isi yeng'ha. Nzala naing'ang'ala ng'hatu mbaka iwadita wanhu weng'ha kuli isi ya Misili na Kanaani kuganda. [14] Yusufu nakakungajiza migwala jeng'ha ja isi ya Misili na Kanaani kwa chilyo choyaguzile na kuhilika migwala ajo kwa mndewa Falao. [15] Wanhu weng'ha wa isi ya Misili na Kanaani lowesilwe migwala jeng'ha, Wamisili weng'ha nawamuyila Yusufu na kumlonjela, “Tugalile hetwe chilyo. Lekachoni tubagame aku ulola? Ulole migwala jeng'ha jimala.” [16] Yusufu nakamlonjela, “Wone migwala jeng'ha jimalile, lelo mungalile migongolo jenu nani ndowapa chilyo.” [17] Ndo baho wamigalila Yusufu migongolo jawo, falasi na misenga na ming'holo na mhene na midogowi kwa kugula chilyo. Mhela awo Yusufu nayali yowapa chilyo kwa kulavya migongolo.

[18] Mhela uyage nawamuyila kahi na kumlonjela, “Mkulu, twangukomya kuta migwala ja hetwe jeng'ha jimala, na migongolo jeng'ha jiwa ja hegwe. Lelo mkulu, hetwe vitumagwa wa hegwe twahela chinhu chotuweza kukugalila, ila ng'huli za hetwe na migunda ja hetwe.

[19] Ya choni hetwe kubagama aku hali hegwe na migunda ja hetwe jiwe vibi? Utugule hetwe hamwe na migunda ja hetwe tuwe wapogozi wa Falao, leka tulye chilyo. Tugalile chilyo tuleche kubagama, tugalile na nyhadikwa kwa chiwalo cha kunyala kuli migunda ja hetwe.”

[20] Ahyo, Yusufu nakaigula isi yeng'ha ya Misili iwe ya Falao. Chila munhu yalingikala Misili, nakaganigwa kuguza mgunda wa heye kwa vila nzala navyoiwele ing'ang'ale. Ahyo, isi yeng'ha nayali ya Falao.

[21] Yusufu nakawadita wanhu wawe wapogozi, kulawila nzingo imwe mbaka nzingo iyage ya isi ya Misili.

[22] Migunda jiwele Yusufu hambe hagulile ndo jila najiwele ja watambika. Awo nawalajizwa waleche kuguza migunda jawo kwa vila hewo nawali wochikala kwa kupegwa chilyo na Falao.

[23] Hamba Yusufu nakawalonjela wanhu, “Lole, mina ndiwagula hemwe mweng'ha na migunda ja hemwe kuwa lufufu lwa Falao. Mopegwa nyhadikwa namwe monyala kuli migunda ja hemwe.

[24] Mhela wa mbena, imwe ya zihano za nyhadikwa momha Falao. Honhu hane hasigale, howa nyhadikwa na chilyo kwa ivyazi lya hemwe na wana wa hemwe.”

[25] Nawamwidichila wata, “Mkulu, kulohola ukomu wa hetwe. Kwa vila kutulajila uganililo, hetwe towa wapogozi wa Falao.”

[26] Ndo Yusufu nayawichile ilajizo limwe liwele lyabahala mbaka lehano kuli isi ya Misili kota chila munhu yalavye honhu hamwe ha kahano ya mbena ya heye kwa Falao. Migunda ja watambika jiliyeka ndo hajiguligwe na kuditikwa jiwe ja Falao.

Ulonzi wa kuduma wa Yakobo

[27] Lelo wanhu wa Isilaeli nawekala ako Gosheni kuli isi ya Misili. Lowawele ako, nawawa na lufufu lwinji, kiponda na konjezeka lukami.

[28] Yakobo nakekala kuli isi ya Misili kwa miyaka kumi na saba mbaka naloyawele na miyaka miya imwe na makumi gane na saba.

[29] Mhela wa kubagama kwa heye louwele habehi, Yakobo nakamchema mwanage Yusufu nakamlonjela, “Lelo wone ukomya kuna igano lya kwimilila, uwiche moko wa hegwe mihaza jangu, na kilaha kota konditila goya na kondajila makundo, uleche kutila lukuli lwangu akuno Misili,

[30] ila ukatile lukuli lwangu kota vyoiwele kwa wasekulu wa heni. Uhole lukuli lwangu kulawa Misili na kuza kutila kuli vilaga vya hewo.” Yusufu nakamwidichila, “Ndodita kota vyoulonjile.”

[31] Yakobo nakamlonjela, “Wilahe.” Yusufu nakelaha. Hamba Isilaeli nakafugama banzi ya kumitwi mwa chinanda cha heye na kuta malumbo Nguluwi.

48

[1] Logapulute ago, Yusufu nakalonjelwa kota mhaza wa heye kangutamika. Ahyo, nakawahola wanage weli, Manase na Efulaimu, nakaluta nawo kwa mhaza wa heye.

[2] Yakobo vyoyalonjelwe kota mwanage Yusufu koya kumlola, naketatamula kwinuka na kikalisa mchinanda.

[3] Yakobo nakamlonjela Yusufu, “Nguluwi yawele na mong'ho nakandawila nalondali kula Lusu kuli isi ya Kanaani, nakanhambichiza.

[4] Nakandonjela, ‘Ulole, ndokudita hegwe uwe na lulelo na lonjezeche, ndokudita uwe sekulu wa nhanzi nyinji ng'hulu. Isi ayi ndowapa lulelo lwa Waisilaeli weng'ha, waihalile mazuwa gose.’ ”

[5] Yakobo nakalutilila kulonga, “Wanago weli uwapondile aha Misili mhela londing'hali kuya, wowa wana wa heni. Manase na Efulaimu wowa wana wa heni kota vyowawele Lubeni na Simeoni.

[6] Ila wana wouwaponda hamba wowa wa hegwe, kwa itagwa lya ivyazi lya hewo, wowa kuli uhalizi wa wang'holozawo.

[7] Ndangwamula ahyo kwa chiwalo cha mayako, Laheli. Lombele ndihiluka, kulawila Padani heye nakabagama kuli isi ya Kanaani, lotuwele behi kufika Efulata, nakandechela masinzo. Lelo nandimtila baho du, hafungo mwa nzila ilinguluta Efulata, mina ndo Betelehemu.”

[8] Isilaeli loyawawene wana wa Yusufu, nakawauza, “Awa wanhu wachi?”

[9] Yusufu nakamwidichila mhaza wa heye, “Awa ndo wana wa heni woyamhele Nguluwi lombele aku.” Isilaeli nakalonga, “Dedede, uwegale behi ndiwatambichize.”

[10] Meho ga Isilaeli nagali hambe galole goya kwa chiwalo cha ulalilo. Lelo Yusufu nakawahejeza wanage behi nayekale mhaza wa heye, na heye nakawanonela na kuwakumbatila.

[11] Hamba Isilaeli nakamlonjela Yusufu, “Nasijesile kota ndokona kumeho kwa hegwe kahi, ila Nguluwi kamha utambichizo mbaka kuwona wana wa hegwe.”

[12] Aho Yusufu nakawosa wanage kuli mafugamilo ga mhaza wa heye, hamba nakenamiza kwa kuhulichiza.

[13] Yusufu nakawenula wanage weli, Efulaimu kuli moko wa heye wa kudilo yomhinduchiza kuli moko wa kumoso wa mhaza wa heye na Manase kuli moko wa heye wa kumoso yomhinduliza kuli moko wa kudilo kwa mhaza wa heye Isilaeli, nakawahejeza kwa mhaza wa heye.

[14] Ila Isilaeli nakaipinjiza moko kwa kuwika wa kudilo kawika kuli mutwi wa Efulaimu hanga nayali mdodo na moko wa kumoso nakawika kuli mutwi wa Manase nayawele mlelwa wa mwaluko.

[15] Hamba Isilaeli nakamtambichiza Yusufu yolonga,
“Nguluwi yawele wasekulu wa heni,
Abulahamu na Isaka nawali womhulichiza kuli ukomu wa hewo,
Nguluwi ndo mdimi wa heni mbaka lehano,
[16] na mhilisi nayawele yandohole kuli wihe weng'ha,
na yawatambichize wasongolo awa!
Wochemigwa wana wa heni
kwa lulelo lwa wasekulu wa heni Abulahamu na Isaka,
na hewo wonjezeche kwa winji muisi.”

[17] Yusufu loyawene kota mhaza wa heye kawika moko wa heye wa kudilo kuli mutwi wa Efulaimu nahanojezwe hebu. Lelo nakebata moko wa mhaza wa heye yogana kusa kuli mutwi wa Efulaimu yauwiche kuli mutwi wa Manase.

[18] Yusufu nakamlonjela mhaza wa heye, “Haiwele ahyo mhaza. Ayu ahano ndo mlelwa wa mwaluko. Dedede, uwiche moko wa hegwe wa kudilo kuli mutwi wa heye.”

[19] Ila mhaza wa heye nakalema yolonga, “Ndivizela mwanangu, ndivizela. Wana wa Manase kahi wowa nhanzi ng'hulu. Ila mng'holoze mdodo kowa mkulu kusinda heye na walelwa wa heye wowa nhanzi nyinji.”

[20] Lelo Isilaeli nakawatambichiza zuwa ahyo yolonga,
“Waisilaeli wowa wotambichiza kwa matagwa ga hemwe,

wolonga, ‘Nguluwi yakuditile ganojile kota Efulaimu na Manase.’ ” Ndo Isilaeli navyoyamuwichile Efulaimu kumwando kwa Manase.

[21] Hamba Isilaeli nakamlonjela Yusufu, “Kota vyoulingumbona heni, ndahabehi kubagama. Ahyo, Nguluwi kowa hamwe na hemwe na kuwahiluseni kuli isi ya wasekulu wa hemwe.

[22] Mzidi wa ago, ndikupa hegwe uwele mkulu kusinda wang'holozo, honhu hakulu hachemigwe Shekemu. Hondiwasukule Waamoli kwa ipanga na upinde wa heni wa msale.”

49

[1] Yakobo nakawachema wanage, nakalonga, “Mikungajize hamwe ndiwalonjele mbuli ziwafika hamba.

[2] “Mikungajize mhulichize hemwe wana wa Yakobo,
mnyhulichize heni Isilaeli mhaza wa hemwe.

[3] “Hegwe Lubeni ndo mlelwa wa heni wa mwaluko,
ludali lwangu na ifuza lya usongolo wa heni.
Hegwe kuna ukulu na mong'ho ng'hatu.
[4] Hegwe kwanguwifya kota mazi gamemile tendema.
Ila huwa wa mwaluko kahi,
kwa vila nakukwina mchinhanda cha heni mhaza wa hegwe,
hegwe nakuchidita chikokomoche kwa kuwasa na mchewangu,
ena, hegwe nakuchikwina!

[5] “Simeoni na Lawi mwa lukolo,
wangukopola kwa migoha jawo,
[6] ila heni sikunda kihanza na nongwa za hewo,
hegwe nhumbula ya heni, uleche kihanza mli nhing'hano za hewo,
mina mli kuzudila kwa hewo, nawawakopola wanhu,
kwa ujuvi wa hewo nawakanha idanha lya isenga.

[7] “Ndangupanjila kuzudila kwa Simeoni na Lawi, mina ndo kung'ang'ala lukami,
na ng'alazi ya hewo yahela isungu.
Ndowasambalula kuli isi ya Yakobo,
ndoweneza kuli isi ya Isilaeli.

[8] “Hegwe Yuda, wang'holozo wokutogola.
Wang'honyo wa hegwe kowadinga singo,
na wang'holozo wofugama kumwando kwa hegwe.
[9] Hegwe Yuda mwanangu ndo kota isimba,
yebatile igongolo na kukwina kuchanya.
Kota vila isimba lilingigolola na kuwasa hasi,
isimba liwele na mong'ho, yalikohi yojeza kulililimla?
[10] Idela lya undewa halikuka kwa Yuda,
ne ng'hweku ya ulongozi hali heye,
mbaka hoyofika yula yawichilwe,
yawele kohulichizwa na nhanzi zeng'ha.
[11] Kowa na zabibu nyinji, kolikoweleza idogowi lya heye hali mzabibu,
na idogowi lyana kuli mzabibu unojile, leka jilye.
Kwa vila mzabibu naulela lukami,
kohovuga nguwo za heye mli divai,
na mivalo ja heye mli divai ndung'hu kota danda.

[12] Meho ga heye nagoneka ganoga kota divai inojile,
mizino ja heye mizelu kota itombo.

[13] “Sebuluni kochikala honhu hawele mwhani,
kumwhani kwa heye kowa honhu hakwimizila meli.
Isi ya heye yobakana na Sidoni.

[14] “Isakali ndo kota idogowi liwele na mong'ho,
lilinguwasa hagati ha mitunyo ja heye.

[15] “Nakona kota kambi inoga,
na kota isi ndo yakunojeza,
nakenamiza mhungo ya heye kupapa itunyo,
nakawa mpogozi kukola mijito kwa lupichi.

[16] “Dani kowa mhanyisi wa wanhu wa heye,
kota yumwe wa lukolo lwa Isilaeli.

[17] “Dani kowa kota izoka mnzila,
izoka liwele na dunga hafungo mwa nzila,
lilinguluma chisigino cha falasi,
na heye yakwinile falasi kangugwa lung'ata.
[18] Hegwe Mkulu Nguluwi, ndangukubeteza undohole.

[19] “Gadi, kovadigwa na wabokaji,
ila heye kowawinza kumbele na kuwadumya.
[20] Isi ya Asheli yolavya mbena kwa winji,
na heye kolavya chilyo chinonile kwa mndewa.

[21] “Nafutali ndo kota ibala lilejehe,
lilingulela wana wanojile.

[22] “Yusufu ndo kota igodi lilingulela,
igodi lilingulela hafungo mwa nzasa,
nhagala za igodi zitanda mlukanzi.
[23] Walasa misale nawamvada vibi ng'hatu,
wamtozela msale wogana kumgaza lukami.
[24] Ila upinde wa heye ung'hali ukakamale,
na moko ga heye nagapegwa uwanzi,
kwa ludali lwa Nayawele na Mong'ho wa Yakobo,
kwa chiwalo cha Mdimi, Italawe lya Isilaeli,
[25] kwa Nguluwi wa mhaza wa hegwe yokutanza,
kwa Nguluwi yawele na mong'ho yokutambichiza,
uwe na utambichizo wa nhonya kulawa kuchanya kilanga,
utambichizo wa kuli mazi menji gawele hasi,
utambichizo wa lulelo lwa wachimai na migongolo.
[26] Utambichizo wa mhaza wa hegwe usumye utambichizo wa vidunda vya mazuwa gose,
uwe unojile kusinda vidunda vya katali.
Utambichizo awo uwe mchanya mwa mutwi wa Yusufu,
mli chihanga cha heye nayabaguligwe kota chilongozi kwa wang'holoze.

[27] “Benjamini ndo libwa lya kisolo ling'ang'ale,

lufuku lyangulya lyolibate,
na matinazo kangugawa upelembi.”

[28] Azo ndo nhanzi kumi na mbili za Isilaeli na awo ndo ulonzi woyawalonjele mhaza wa hewo loyawatambichize, chila yumwe wa hewo kota vyoyaganigwe.

Kubagama kwa Yakobo

[29] Hamba Isilaeli nakawalajiza wana wa heye ahi, “Heni ndahabehi kubagama na kilumba na wasekulu wa heni. Mkatile lukuli lwangu hamwe na wasekulu wa heni kuli chilaga chiwele kuli mgunda wa Efuloni Mhiti,

[30] kula Makipela, kolilawilaga isanya kwa Mamle kuli isi ya Kanaani. Abulahamu nakagula ipalika na mgunda awo kwa Efuloni Mhiti liwe lya heye kutilila wanhu wabagame.

[31] Ako ndo kowatiligwe Abulahamu na mchewake Sala, ako ndo kowatiligwe Isaka na mchewake Lebeka na ako ndo kondimtilile Lea.

[32] Ipalika alyo na mgunda wake naliguligwa kwa Wahiti.”

[33] Yakobo loyasindile kuwalajiza wanage, nakahilusa magulu ga heye mchinhanda, muhe nauleka lukuli nakelumba na wasekulu wa heye.

50

[1] Aho Yusufu nakamkumbatila mhaza wa heye yolila na kumnonela.

[2] Hamba Yusufu nakawalajiza wateleka mikwandi wambakalize Isilaeli, mhaza wa heye mikwandi leka yaleche kola, na hewo nawadita hihyo.

[3] Kota navyoiwele, mazuwa makumi gane nagaganigwa kwa kubakaliza mikwandi. Na hewo Wamisili nawalombocheza kubagama kwa Yakobo kwa mazuwa makumi saba.

[4] Kulombocheza lokumalile, Yusufu nakawalonjela wakulu wa ng'handa ya Falao, “Wone ndiwe ng'undigwe hali hemwe, dedede, mlonje na Falao kwa chiwalo cha igano lya heni,

[5] kota mhaza wa heni navyoyanganile heni ndilahe, yolonga, ‘Heni ndahabehi kubagama. Yokugana kuza kutila lukuli lwa heni kuli chilaga nachonyongole kuli isi ya Kanaani.’ Lelo ndangumlanda yamhe mhumhu ndute ndikatile lukuli lwa mhaza wa heni, hamba ndohiluka.”

[6] Falao nakedichila, “Ulute ukatile lukuli lwa mhaza wa hegwe kota navyoyakulahile.”

[7] Lelo Yusufu nakoka kuza kumtila mhaza wa heye yelongoze na wakulu weng'ha wa Falao na wasekulu wa ng'handa ya Falao, hamwe na wasekulu wa isi yeng'ha ya Misili.

[8] Hihyo du, Yusufu yelongoze na ivyazi lya heye lyeng'ha na wang'holoze na ivyazi lyeng'ha lya mhaza wa heye Yakobo. Kula Gosheni nawapona wana wa hewo yeng'ha hamwe na ming'holo na mhene na misenga ja hewo.

[9] Kahi nawali hamwe na wakwina falasi na mutuka, nachali chilundo chikulu ng'hatu.

[10] Lowafichile kuli luga lwa kupembulila nyhule lwa Atadi, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani, weng'ha nawalila kwa lizi na usungu ng'hatu. Yusufu nakamditila mhaza wa heye nhanga lukolo kwa mazuwa saba.

[11] Wakanaani wenyeng'haye wa isi ayo, lowawene kulombocheza kuditilwe kuli luga lwa kupembulila nyhule lwa Atadi, nawalonga, “Kulombocheza aku ndo kwa Wamisili, kukulu ng'hatu.” Ahyo, honhu hala nahachemigwa Abeli-misili, naho ha hamwambu mwa lwanda lwa Yolodani.

[12] Wana wa Yakobo nawamditila mhaza wa hewo kota navyoyawalajize.

[13] Nawamhola mbaka isi ya Kanaani, nawamtila kuli ipalika naliwele kuli mgunda kula Makipela, nzingo ya kolilawilaga isanya ya Mamle. Ipalika hamwe na mgunda awo Abulahamu nayali yagulile kwa Efuloni Mhiti, leka hawe honhu ha kutilila wanhu wa ivyazi lya heye.

[14] Loyasindile kumtila mhaza wa heye, Yusufu nakahiluka Misili hamwe na wang'holoze na wanhu weng'ha nawelongoze na heye kuza kumtila mhaza wa heye.

Yusufu kanguwosela lunhwinhwi wang'holoze

[15] Loyabagame mhaza wa hewo, wang'holoze Yusufu nawadogola, “Hanji Yusufu kotuzudila na kilipizila gehile geng'ha gotumditile.”

[16] Ahyo, nawamuhilichila Yusufu usenga, wolonga, “Mhaza wa hegwe naloyang'hali kubagama, nakalajiza ahi,

[17] ‘Umlonjele Yusufu kwa chiwalo cha heni, dedede, uwalechele wang'holozo gala gehile geng'ha gowakuditile.’ Lelo dedede utulechele wihe wotukuditile hetwe vitumagwa wa Nguluwi wa mhaza wa hegwe.” Yusufu loyahuliche usenga awu, nakalila.

[18] Hamba wang'holoze nawamuyila, wenamiza hasi hali heye, nawalonga, “Ulole, hetwe twa vitumagwa wa hegwe.”

[19] Ila Yusufu nakawalonjela, “Mleche kudumba, ndaze, heni nda honhu ha Nguluwi?

[20] Hemwe namgana kunditila vibi, ila Nguluwi nakagana ganojile, leka wanhu wenji wawe wakomu kota vyomlingona.

[21] Lelo mleche kudumba. Heni ndowapani chilyo hamwe na wana wa hemwe.” Lelo nakawahembuliza na kulongasa na hewo goya.

Kubagama kwa Yusufu

[22] Yusufu nakalutilila kikala kuli isi ya Misili hamwe na ivyazi lyeng'ha lya mhaza wa heye. Nakekala kwa miyaka miya imwe na kumi.

[23] Yusufu nakawona wana na wazukulu wa mwanage Efulaimu na kahi nakawabochela kota wanage wana wa Makili mwana wa Manase.

[24] Hamba Yusufu nakawalonjela wang'holoze, “Heni lelo ndahabehi kubagama. Ila Nguluwi kowajendela na kuwatanza. Kowalavya kuli isi ayi na kuwahilika kuli isi yawelahile Abulahamu na Isaka na Yakobo.”

[25] Hamba Yusufu nakawalajiza wana wa Isilaeli yochilaha na kulonga, “Nguluwi hoyokuya kuwatanza, mhole na mizeje ja lukuli lwangu kulawila aku.”

[26] Lelo Yusufu nakabagama kula Misili, yawele na miyaka miya imwe na kumi. Na hewo nawaubakaliza lukuli lwake mikwandi luleche kola, nawauwika mitusi kula Misili.

Kulawa
Chilongole

Chitabu cha kulawa changulutiliza kusimila mbuli za katali kulawa kuli chitabu cha Mwaluko, mbuli ilinguwala lukolo lwa Abulahamu. Ulonzi Kulawa utang'huligwe, una mina ya kuka kunze, ulonzi ulingusimila chiwalo cha Waisilaeli kulawa kuli upogozi wa Misili na kuhiluka kuli isi iwele Nguluwi nayamlahile Abulahamu. Wasomile wangukunda kota honhu hakulu ha chitabu chino, chandichigwa na mloli Musa, na mbuli ayi kahi yangutawizwa na chitabu chichino. Kulawa 24:4, yangulajila ndaze Musa navyoyandiche honhu hamwe ha chitabu chino. Honhu hamwe kuli Yoshua 8:31, hangulajila ilajizo liwele kuli chitabu cha Kulawa 20:25, na kulonga, “Kota navyoyandichigwe kuli chitabu cha malajizo ga Musa.” Vitabu vya Ilagano Linyale vyangulajila vilivinji ndaze Musa navyoyandiche chitabu cha Kulawa. Kota hala holingusimila mbuli ya chisosolo chisomigwe na chiluli ne kulakala, lyangulajila kota mbuli ayi nayandichigwa mgati mwa “chitabu cha Musa” (Malichi 12:26). Yangoneka kota Waisilaeli nawalawa kuli isi ya Misili kulawila hagati ha miyaka 1,300 ama 1,400 Yesu loyang'hali kupondigwa. Kuli chitabu cha 1 Wandewa 6:1, nachilajila kota Kulawa nakulawila kuli miyaka 480 kung'hali mwaka wa kane wa kulongoza kwa Solomoni kota mndewa wa Misili.

Chitabu cha Kulawa changutawiza ndaze Nguluwi navyoyebatilile ilagano nalyoyelagane na Abulahamu na Isaka na Yakobo. Chitabu changusimila madito makulu ga ulohozi wa Nguluwi kwa walelwa wa Abulahamu, wawele ndo Waisilaeli, lowawele wolawa kuli isi ya Misili (Kulawa 1-12). Kulawa ako Nguluwi nakawalongoza wanhu wa heye mbaka kuli honhu ha hasi ha chidunda cha Sinai, honhu hawele Nguluwi nakamha Musa malajizo menji leka Waisilaeli wagawinze (Kulawa 12-19). Malajizo aga gangulajila ndaze vyowalinguganigwa kudita na ndaze vyowalinguganigwa kulavya nhambiko na ulonzi unojile ulinguwala ndaze vyowalinguganigwa kuzenga ihema lya Nguluwi (honhu ha kikala Nguluwi hagati ha hewo) na isanduku lya ilagano kahi na vinhu viyage kwa chiwalo cha kumfugamila Nguluwi mgati mwa ihema na nguwo zilivinji kwa chiwalo cha watambika (Kulawa 20-31). Hamba, hala lokulawile kubelenhuka kwihile, Waisilaeli lowegongomanyile limalukolo lya ilogota lya zahabu, Musa nakating'hana kahi na Nguluwi hala kuchidunda (Kulawa 32-33). Kuli honhu ha kuduma kuli chitabu achi, twangusoma ndaze vinhu vyovyandichigwe hamwande kuli sula ya 12-19, vyovigongomanyigwe (Kulawa 33-40).

Gali mgati

1. Sula ya 1 yangulajila ndaze Waisilaeli navyowekale kuli upogozi kuli isi ya Misili.
2. Sula ya 2-4 zangumzelesa Musa na kusimila kikala kwa heye kulawa kuli uwana mbaka hala nahoyachemigwe kuwagombola wanhu wa Nguluwi.
3. Hamba, yalingwandika kangusima ndaze Nguluwi navyoyaditile vinduzanduza na kuitowa isi ya Misili kwa magazo makulu kwa kuwagombola wanhu wa heye kulawa kuli isi yila na wamizi wa Falao (5:1-15:21).
4. Kulawa hano, Waisilaeli nawali mmajendo na kufika hali honhu ha Chidunda cha Sinai (15:22-19:25).
5. Kuli sula ya 20-21 twangusoma ndaze Nguluwi navyoyampele Musa malajizo, malajizo gawele na kutang'hula kwinji kulingulajila ndaze

wanhu wa Nguluwi, mina ndo Waisilaeli, navyowalapigwe kikala na kufugamila.

6. Kuli sula ya 32 nakwandichigwa ndaze Wanhu wa Isilaeli navyowambelenhuche Nguluwi hala navyowamlonjele mng'holoze Musa nayachemigwe Aluni, yawagongomanyile limalukolo liwhanile na ilogota ilume lya zahabu.
7. Sula ya 33-40 zangulajila ndaze Musa navyoyauwene ukulu wa Nguluwi na kuwalangusa Waisilaeli malajizo ga Nguluwi na kuwalonjela ndaze vyowoweza kuzenga ihema lya Nguluwi na isanduku lya ilagano na vinhu vinji vya kufugamila kuli ihema lya Nguluwi na mbuli zilinguwala mivalo ja chiuyeng'ha ja watambika.

Waisilaeli wangugazigwa ako Misili

[1] Ayi ndo mbuli ya matagwa ga wana wa Yakobo nayachemigwe Isilaeli nawalutile na heye, Misili chila yumwe na ivyazi lyake,

[2] nawali Lubeni na Simeoni na Lawi na Yuda

[3] na Isakali na Sebuluni na Benjamini

[4] na Dani na Nafutali na Gadi na Asheli.

[5] Lulelo lweng'ha lwa Yakobo lwali na wanhu makumi saba. Mhela awo Yusufu nayali mina yalongole kikala ako Misili.

[6] Hamba Yusufu nakabagama, hihyo du na wang'holoze na lulelo lula lweng'ha.

[7] Ila lulelo lwa Yakobo na lwonjezeka lukami, Waisilaeli nawawa wenji wawele na mong'ho heko, nawenela chila honhu muisi ya Misili.

[8] Lelo nakalawila mndewa* yunji ako Misili nahamzelele Yusufu.

[9] Na heye nakawalonjela wanhu wa heye, “Mlole Waisilaeli vyowawele wenji na vyowawele na mong'ho kusinda hetwe.

[10] Lelo twangulapigwa kupala nzila ya kuwadita waleche konjezeka, wone haiwele ahyo, wone ilawile ngondo wochilumba na wang'honyo wa hetwe na kuka muisi ino ne kuhiluka kahi.”

[11] Wamisili nawawahagula walolezi wawemilile Waisilaeli na kuwadita vibi kwa kuwakoleza mijito kwa lupichi ne kwesela. Waisilaeli nawakola mijito ja kumzenjela Mndewa Falao miji ja kuwichila ng'hano, Pisomu na Lamesesi.

[12] Ila navyowalutilile kuwatunya, ndo vyowalutilile konjezeka na kwenela muisi. Ahyo Wamisili nawawadumba ng'hatu wanhu wa Isilaeli.

[13] Lelo Wamisili nawawatumajiza Waisilaeli kwa lupichi aku wang'ang'ale.

[14] Wawadita wekale kwa kugaya na mijito jing'ang'ale kwa kugongomanya chokaa na mitufali, na mbuli zeng'ha za kumgunda. Mli mijito jeng'ha, Wamisili nawawatumajiza Waisilaeli kwa lupichi aku wang'ang'ale.

[15] Hamba mndewa wa Misili nakawalonjela wahunga, Shifula na Pua, nawawele wowakolela mijito wadala Waebulaniya,

[16] “Homuwakolela mijito wadala wa Chiebulaniya mhela wa kuponda, wone mwana hoyopondigwa yawe mlume, mumkopole. Ila wone yawe mdala, mlecheni yekale.”

[17] Ila kwa vila wahunga awo nawali womdumba Nguluwi, hawaditile kota vyowalajizwe na mndewa wa Misili, ila hewo nawawaleka wana walume wa Waisilaeli wekale.

---

* **1:8** *Mndewa* Kwa isi ya Misili kanguchemigwa Falao.

[18] Mndewa wa Misili nakawachema wahunga awo, na kuwauza, “Lekachoni namdita ahyo? Lekachoni muwalechile wakomu wana walume?”

[19] Hewo nawamwidichila Falao, “Wadala wa Chiebulaniya hawawele kota wadala wa Misili. Hewo ndo nawali na mong'ho, mhunga hanafika, hewo wawaga mina wapondile.”

[20] Nguluwi nakawatambichiza wahunga awo, nawo Waisilaeli nawalutilila konjezeka na kuwa na mong'ho ng'hatu.

[21] Kwa vila wahunga awo nawali womdumba Nguluwi, Nguluwi nakawatambichiza leka waponde wana wawo.

[22] Hamba Falao nakawalajiza wanhu weng'ha wa heye, yolonga, “Chila mwana mlume yoleleka kwa Waebulaniya mumtaje mlwanda lwa Naili, ila chila mwana mdala mlecheni yawe mkomu.”

2

Kupondigwa kwa Musa

[1] Kwali na munhu yumwe wa lukolo lwa Walawi nayahesile mdala yumwe na heye yawele wa lukolo wa Walawi.

[2] Lelo mamo ayu nakapata himila, nakamponda mwana mlume. Loyawene kota mwana chali ayu nakanoga ng'hatu, nakamvisa kwa mhela wa myezi jidatu.

[3] Ila kwa vila nakalemwela kumvisa kwa mhela uyage, nakadita chinhu kota chidoto cha minyi na kubakaliza chinhu kota lami, nakamuwika yula mwana mgati. Hamba nakachiwika chidoto hafungo mwa lwanda lwa Naili hali mikuluwili.

[4] Lumbulye mwana ayo nakevisa behi na honhu aho leka yalole choni chimfika mng'holoze.

[5] Lelo mhinza wa Falao nakedulika kulwanda yoje, na vitumagwa wa heye wadala wawa wojendajenda hafungo mwa lwanda lwa Naili. Mhinza wa Falao nakachona chila chidoto hali mikuluwili, nakamlajiza mpogozi wa heye yakachihole.

[6] Loyachigubule nakamona yula mwana chali, yolila. Nakamonela isungu, nakalonga, “Ayu ndo yumwe wa wana wa Waebulaniya.”

[7] Baho du lumbulye yula mwana nakalawila, nakamlonjela mhinza wa Falao, “Ndaze, ndute ndikamcheme munhu wa kumonyeza mwana ayu hali wadala wa Chiebulaniya?”

[8] Mhinza wa Falao nakamlonjela, “Ena, luta.” Lelo ayo mhinza nakaluta, nakamchema mayake ayo mwana.

[9] Mhinza wa Falao nakamlonjela yula mdala, “Umhole mwana ayu na kumonyeza honhu hangu, nani ndokupa sendi kwa mijito ajo.” Lelo ayo mdala nakamhola mwana ayo, nakamlela.

[10] Mwana naloyawele yakulile, mayake nakamhilika kwa mhinza wa Falao, naye nakamhola na kumdita mwanage. Mhinza wa Falao nakalonga, “Ndimlavya mmazi,” ahyo, nakamha mwana ayo itagwa lya Musa. Itagwa lya Musa lyanguzeleka kota kulavya.

Musa kangubilimila Midiani

[11] Zuwa limwe, Musa naloyawele msongolo, nakawalutila Waebulaniya wayage leka kulola vyowogaya. Lelo nakamona Mmisili yumwe yomtowa Muebulaniya yumwe wa nhanzi ya Musa.

[12] Musa nakalola aku na kula, naloyawene kota kuduhu munhu habehi, nakamkopola yula Mmisili na kumvisa mmisanga.

[13] Hamitondo, Musa nakalawa kahi, nakawona Waebulaniya weli wochitowa. Lelo nakamlonjela yula yawifile, “Lekachoni kwangumtowa muyago?”

[14] Na heye nakamwidichila, “Yalihi yakuwichile hegwe kuwa chilongozi na mtagusa wa hetwe? Ndaze, kwangugana kung'hopola kota vyoumkopole yula Mmisili?” Ahyo, Musa nakadumba na kijesa, “Hanji mbuli ayi izeleka.”

[15] Na heye Falao naloyahuliche mbuli ayo nakagana kumkopola Musa. Ila Musa nakambilima Falao, nakaluta kikala kuli isi ya Midiani.

Zuwa imwe, Musa nayali yekale hafungo ha izimbo lya mazi.

[16] Lelo wahinza saba wa mtambika wa ako Midiani nawoya kudeha mazi na kumemeza mibato kwa mbuli ya chilundo cha mhene na ming'holo ja mhaza wa hewo.

[17] Wadimi wanji nawoya na kuwawinga awo wahinza. Ila Musa nakawatanza wahinza awo na kujinweza migongolo ja hewo.

[18] Lowamhiluchile mhaza wa hewo Leueli, heye nakawauza, “Lekachoni lehano namhiluka himahima ahyo?”

[19] Hewo nawamwidichila, “Mmisili yumwe nakatulohola mmoko mwa wala wadimi, na heye yuye nakadeha mazi nakujinweza migongolo ja hetwe.”

[20] Mhaza wa hewo nakawauza wahinza wa heye, “Kakohi? Lekachoni mumleka ako? Mumcheme yoye yalye chilyo.”

[21] Musa nakakunda kikala kwa ayo munhu. Lelo ayo munhu nakamha Musa mhinza wa heye nayachemigwe Sipola yawe mdala wa heye.

[22] Sipola nakampondela Musa mwana mlume. Musa nakalonga, “Nang'hundizwa kikala kuli isi ayo ya chiunjenzi,” ahyo nakamchema ayo mwana Gelishomu.

Chililo cha Waisilaeli kuli upogozi

[23] Lojipulute miyaka jimwenga, mndewa wa Misili nakabagama. Waisilaeli nawang'ung'uta na kulila vyowawele kuli upogozi na kulila kwa hewo nakumlutila Nguluwi.

[24] Nguluwi nakahulika chowali wong'ung'utila hewo, na heye nakakumbuchila ilagano lyoyaditile na Abulahamu na Isaka na Yakobo.

[25] Nguluwi nakawalola Waisilaeli, na heye nakawona vyowali na kuvizela usungu wa hewo.

3

Nguluwi kangumchema Musa

[1] Zuwa limwe, Musa nayali yodima chilundo cha ming'holo ja mgosi wa heye, Yesilo, mtambika wa Midiani. Musa nakachihilika chila chilundo ubanzi wa kolizibilaga isanya mwa kuchiwala, nakachifichila chidunda cha Holebu, chidunda cha Nguluwi.

[2] Lelo mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamlawila mlilapi lya chiluli hagati na chisosolo. Musa nakalola, nakabubuwala kona chisosolo chikwaka chiluli na hambe chilakale.

[3] Lelo Musa nakelonjelela, “Achi ndo chinduzanduza. Chisosolo kwaka na hambe chilakale? Tandi ndute behi, ndole goya.”

[4] Mkulu Nguluwi loyamuwene Musa yogalamka kuchilola chisosolo, nakamchema hala mchisosolo, “Musa! Musa!” Musa nakedichila, “Ena! Heni nda baha.”

[5] Nguluwi nakamlonjela, “Uleche kuhejela habehi. Uvule makwamba gako kwa vila honhu aha howimile ndo helile.”

[6] Hamba Nguluwi nakamlonjela, “Heni nda Nguluwi wa mhaza wa hegwe Abulahamu na Nguluwi wa Isaka na Nguluwi wa Yakobo.” Musa nakagubika meho gake kwa vila nakadumba kumlola Nguluwi.

[7] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Ndangukomya mbona ng'hatu kugaya kwa wanhu wa heni wawele Misili na nyhulika chililo cha hewo chambuzwe na walolezi wa Wamisili. Ndigazela magazo ga hewo,

[8] ahyo mbuya leka ndiwagombole mmoko mwa Wamisili. Ndowalavya amo muisi na kuwahilika kuli isi inojile na ng'hulu, isi iwele na mboto, isi ya Wakanaani na Wahiti na Waamoli na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi.

[9] Ena, chililo cha Waisilaeli chimbuyila, mbona Wamisili vyowalinguwagaza.

[10] Lelo ulute ndangukulajiza kwa Falao leka uwalavye wanhu wa heni, Waisilaeli muisi ya Misili.”

[11] Ila Musa nakamlonjela Nguluwi, “Heni nda whaani mbaka ndimlutile Falao na kuwalavya Waisilaeli kuli isi ya Misili?”

[12] Nguluwi nakamlonjela, “Heni ndowa hamwe na hegwe. Houwalavile wanhu wa Isilaeli kulawa Misili na kuya kufugamila heni mchidunda chichi. Awu wowa ndo ulajilo kota ndo heni Nguluwi ndikulajize hegwe.”

[13] Aho, Musa nakamlonjela Nguluwi, “Lelo londiwalutila Waisilaeli na kuwalonjela, ‘Nguluwi wa wasekulu wa hemwe nakanhuma kwa hemwe,’ nawo howombuza, ‘Itagwa lyake lyani,’ ndowalonjela choni?”

[14] Nguluwi nakamwidichila Musa, “HENI NDO NDIWELE.” Na kahi nakalonga, “Walonjele ahi wanhu wa Waisilaeli, ‘Yula yalinguchemigwa, HENI NDIWELE, kandajiza kwa hemwe.’ ”

[15] Nguluwi nakamlonjela Musa, “Walonjele ahi Waisilaeli, ‘Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe na Nguluwi wa Abulahamu na Nguluwi wa Isaka na Nguluwi wa Yakobo, nakandajiza kwa hemwe. Ali ndo itagwa lyangu mazuwa gose, na ahyo ndo vyondiwa ndikumbuchilwa mli lulelo lweng'ha.’

[16] Luta ukawakungajize wasekulu wa Isilaeli na kuwalonjela, ‘Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe, Nguluwi wa Abulahamu na Nguluwi wa Isaka na Nguluwi wa Yakobo, nakandawila na kulonga, “Ndiwalolani na kona isungu kwa kuzona mbuli zomlinguditilwa kuli isi ya Misili.

[17] Ndangilaha kota ndowalavya mli kugaya kwa hemwe ako Misili na kuwahilika kuli isi ya Wakanaani na Wahiti na Waamoli na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi, ndowahilika kuli isi iwele na mboto.” ’

[18] “Hewo wokuhulichiza, nagwe hamwe na wasekulu wa Waisilaeli momlutila mndewa wa Misili na kumlonjela, ‘Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Waebulaniya, nakatulawila. Lelo utukundize twinule majendo ga mazuwa gadatu kuchiwala, tukamlavile nhambiko Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe.’

[19] Ndivizela kota mndewa wa Misili howakundiza muche mbaka yavizele kota heni ndina ludali ng'hatu kusinda heye.

[20] Lelo ndowalajila ludali lwa heni kwa kuitowa isi ya Misili kwa vinduzanduza vyondiza dita ako. Hamba mndewa kowalechela muche.

[21] Kahi ndogana mbone Wamisili wowakunda Waisilaeli, na homkuka Misili, hamkuka moko hela.

[22] Chila mdala wa Chiebulaniya komlanda wekalase behi na heye Mmisili ama mjenzi yawele mng'handa ya heye, yamhe vinhu vilingupulika vya sendi na zahabu hamwe na nguwo. Ahyo mowavika wana wa hemwe wasongolo na wadala. Ahyo ndo Waisilaeli vyowaholile lufufu lwa Wamisili.”

4

Musa kangupegwa ludali lwa kudita vinduzanduza

[1] Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Ila Waisilaeli hawokunda ne kunyhulichiza, hanji wolonga kota hegwe Nguluwi hundawile hebu.”

[2] Aho Mkulu Nguluwi nakamuuza Musa, “Kibata choni mmoko mwa hegwe?” Musa nakamwidichila, “Ng'weku.”

[3] Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Ulagaze hanyi.” Musa nakalagaza ng'hweku hanyi, nayo naigaluka kuwa izoka. Musa nakaibilima.

[4] Ila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ugolole moko wa hegwe, ulibate mchila.” Musa nakagolola moko wa heye, nakalibata, izoka naligaluka kuwa ng'hweku kahi mmoko mwa heye.

[5] Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Ahyo, kwa chinduzanduza achi, Waisilaeli woweza kukunda kota heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hewo na Nguluwi wa Abulahamu na Nguluwi wa Isaka na Nguluwi wa Yakobo, ndikulawila.”

[6] Kahi, Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Winjize moko wa hegwe mli ikanzu lya hegwe.” Musa nakadita hiho, ila loyalavile kunze, baho uwa na uswema.

[7] Hamba Nguluwi nakamlonjela, “Winjize kahi moko wa hegwe mli ikanzu lya hegwe.” Musa nakenjiza moko wa heye mli ikanzu lya heye. Loyaulavile kunze, baho du uwa goya kota vyoluwele lukuli lwa heye aho hamwande.

[8] Nguluwi nakamlonjela Musa, “Wone hawokwidichila ama kukunda ulajilo wa mwaluko, hanji wokunda ulajilo lwa keli.

[9] Ila wone hawakundile ne ulajilo awu weng'ha wili, ama kukunda ulonzi wa hegwe, kogadeha mazi ga lwanda lwa Naili na kugabohola mchanya mwa isi ng'havu. Mazi ago gowa danda mchanya mwa isi ng'havu.”

[10] Ila Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Dedede Mkulu wa heni, heni sidahile kulonga goya kulawila hamwande, hanga na hala houlonjile na heni chitumagwa wa hegwe, heni sidahile kulonga goya ng'hatu.”

[11] Aho Mkulu Nguluwi nakamuuza, “Whaani yalumbile umyango wa munhu? Whaani yomdita munhu yalemwele kulonga na kuhulika? Whaani yomdita munhu yalole ama yawe hambe yalole? Ndaze, hawele Mkulu Nguluwi?

[12] Lelo ulute. Heni ndoulongoza umyango wa hegwe na kukulangusa cha kulonga.”

[13] Ila Musa nakalonga, “Hegwe Mkulu wa heni, dedede ndangukulanda, umlajize munhu yunji.”

[14] Ndo baho kuzudila kwa Mkulu Nguluwi lolwachile kwa Musa, nakamlonjela, “Ndaze, kuduhu mng'holozo Aluni yawele Mlawi? Ndivizela heye kaweza kulonga goya. Kahi kanguya kuting'hana na hegwe, baho du hoyokona kosangalala ng'hatu mnhumbula.

[15] Hegwe kolonga na heye na kumlonjela geng'ha goyolonga. Heni ndowatanzani na kuwalangusa mbuli za kudita.

[16] Aluni kodawala na Waisilaeli honhu hako. Heye kowa yolonga honhu ha hegwe, nagwe kowa kota Nguluwi kwa heye.

[17] Kochibata mmoko mwako ng'hweku ayi ndo ikutanza kudita ula ulajilo.”

Musa kanguhiluka Misili

[18] Musa nakahiluka kwa Yesilo, mgosi wa heye, nakamlonjela, “Dedede ung'hundize nyhiluche Misili kwa wang'holozangu, ndikalole wone wawele wakomu.” Yesilo nakamlonjela, “Lute goya.”

[19] Musa loyali yang'hali muisi ya Midiani, Mkulu Nguluwi nakamlonjela, “Uhiluche Misili kwa vila wala weng'ha nawaganile kukukopola nawabagama.”

[20] Lelo Musa nakamhola mchewake na wanage, nakawakwiniza midogowi, nakaluka majendo ga kuhiluka Misili. Mmoko mwa heye nakahola yila ng'hweku yalonjelwe na Nguluwi yaihole.

[21] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Loufika Misili, uwe uvizelele kota kudita hali Falao vinduzanduza vyeng'ha vyondikupele ludali lwa kudita. Ila heni ndoidita nhumbula ya Falao iwe igagadale, na heye howalechela Waisilaeli woche.

[22] Nagwe komlonjela Falao kota Mkulu Nguluwi kangulonga ahi, ‘Isi ya Isilaeli ndo mlelwa wa heni wa mwaluko mlume.

[23] Nani ndangukulonjela, Mleche mwanangu yoche leka yakafugamile heni. Wone uleme kumlechela yoche, ulole ndomkopola mlelwa wa hegwe wa mwaluko mlume.’ ”

[24] Loyali yang'hali mnzila kuhiluka Misili, Musa nayali honhu ha kuwasa wajenzi, Mkulu Nguluwi nakating'hana na heye nakajeza kumkopola.

[25] Aho Sipola nakahola iganga linoleche, nakalidumula igovi lya mwanage na kumdoliza nalyo Musa mmagulu yolonga, “Hegwe ndo mkasano wa danda”.

[26] Aho Mkulu Nguluwi nakamleka Musa yawele mkomu. Sipola nayali yalonjile, “Mkasano wa danda,” kwa mbuli ya kwinjiza ikumbi.

[27] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Aluni, “Ulute kuchiwala ukating'hane na Musa.” Aluni nakaluta nakating'hana na Musa kuli chidunda cha Nguluwi, nakamnonela.

[28] Na heye Musa nakamlonjela Aluni ulonzi weng'ha woyalonjelwe na Mkulu Nguluwi yalonje, na ulajilo weng'ha woyalajizwe na Nguluwi yadite.

[29] Hamba Musa na Aluni nawaluta ako Misili, wawakungajiza wasekulu weng'ha wa Waisilaeli.

[30] Aluni nakawalonjela ulonzi weng'ha Mkulu Nguluwi woyamlonjele Musa na kudita ula ulajilo hali wanhu weng'ha.

[31] Wanhu weng'ha nawakunda. Nalowahuliche kuta Mkulu Nguluwi koya kuwatanza Waisilaeli na kuta nakona isungu kwa kugaya kwa hewo, weng'ha nawamfugamila Nguluwi.

5

Musa na Aluni hali Falao

[1] Hamba, Musa na Aluni nawamlutila Falao, nawamlonjela, “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Isilaeli kangulonga hino, ‘Uwaleche wanhu wa heni woche, wakanditile mnvina kuchiwala.’ ”

[2] Ila Falao nakawauza, “Ndo yalikohi ayo Mkulu Nguluwi, mbaka nani ndimhulichize na kuwaleka Waisilaeli woche? Heni simzelele ayo Mkulu Nguluwi, na siwalechela hebu Waisilaeli woche.”

[3] Musa na Aluni nawamlonjela, “Nguluwi wa Waebulaniya nakating'hana na hetwe. Twangukudedeza utuleche tuche kuchiwala kwa majendo ga mazuwa gadatu tukamlavile nhambiko Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe. Wone haiwa kota ahyo, kotukopola kwa matamwa gehile ama ngondo.”

[4] Ila mndewa wa Misili nakawedichila, “Hemwe Musa na Aluni, lekachoni mwangujeza kuwalavya wanhu kuli mijito ja hewo? Hemwe wapogozi weng'ha mhiluche kuli mijito ja hemwe.”

[5] Kahi Falao nakalonga, “Awa wanhu wa hemwe ndo wenji kusinda wenyeng'haye, mwangugana waleche kukola mijito!”

[6] Zuwa lilyo Falao nakawalajiza walolezi wa wakolamijito hamwe na vilongozi wanji, nakalonga,

[7] “Mleche kuwapa misolo ja kugongomanyila mitufali kota vyoiwele mazuwa gapulute. Hewo wawo woluta kikungajizila misolo wawo.

[8] Ila hisabu ya mitufali galinguditikwa iwe yiyila, naileche kuwa nyindo, ne itufali limwe, kwa vila wanhu awa ndo wagata ndo mina wangutowa iyowe. ‘Utuleche tuche tukamlavile nhambiko Nguluwi wa hetwe.’

[9] Muwonjezele wanhu awa mijito iwele itunyo leka walavye chituguti waleche kuhulichiza ulonzi wa udesi.”

[10] Lelo vilongozi wa walolezi na walolezi wa Waisilaeli wayao nawalawa kunze na kuwalonjela wanhu, “Falao kangulonga ahi, ‘Siwagalilani misolo,

[11] Mlute mwemwe baho mikekungajizile misolo honeche homuweza kujona, na mijito ya hemwe haipunguzigwa hebu.’ ”

[12] Baho wanhu weng'ha nawasambaluka chila honhu muisi ya Misili wopala misolo jisigale ja kudidichila mitufali.

[13] Na hewo walolezi nawalutilila kulonga, “Mgomanjize mijito ya chila zuwa kota vila katali nalomwali migalilwa misolo.”

[14] Walolezi wa Falao nawawazapa walolezi wa Waisilaeli wayao wolonga, “Lekachoni hamligongomanya mijito iwazigwe na kweneza hisabu yiyila ya mitufali kota aho hamwande vyomlajizwe?”

[15] Ahyo ndo walolezi wa wakolamijito wa Waisilaeli howalutile kwa Falao, wamlilila nakulonga, “Lekachoni kwangutuditila ahi hetwe vitumagwa wa hegwe?

[16] Hatulingupegwa kahi misolo jeng'ha jila, na aku twangukolezwa lupichi kuditika mitufali. Kahi hetwe vitumagwa wa hegwe twangutowigwa, aku wawifile, ndo wanhu wa hegwe.”

[17] Ila Falao nakalonga, “Wagata hemwe, hemwe mwa wagata, ndo mina mwangulonga, ‘Tuleche tuche tukamlavile nhambiko Mkulu Nguluwi.’

[18] Mlute lelo mkakole mijito, mina hampegwa misolo joneche jila na mogongomanya hisabu yiyila ya mitufali.”

[19] Lelo awo walolezi wa Waisilaeli sambi nawona kota wa mmagazo, kwa vila nawalonjelwa, “Hamkusilwa ne hado hisabu ya mitufali ya chila zuwa.”

[20] Nalowochile kwa Falao, nawating'hana na Musa na Aluni, nawali wowabeteza.

[21] Lelo nawawalonjela Musa na Aluni, “Mkulu Nguluwi nayayone mbuli ayi, na kuwatagusa hemwe kwa vila mtudita hetwe tuzudilwe na Falao na vitumigwa wa heye, hemwe muwapa chiwalo cha kutukopola.”

[22] Hamba Musa nakamgalamchila kahi Mkulu Nguluwi, na kulonga, “Hegwe Mkulu Nguluwi, lekachoni ulinguwaditila wanhu awa wihe? Lekachoni nakunhuma heni hano?

[23] Kulawila londali ndilonga na Falao kwa itagwa lya hegwe, heye nakawaditila wihe wanhu awa. Hegwe hunadita chinhu choneche cha kuwagombola wanhu wa hegwe.”

6

[1] Ila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Lelo kolola vyondimditila Falao, mina kwa moko, kowakundiza walute na kwa moko kowawinga kulawa isi ya heye.”

Nguluwi kangumchema Musa

[2] Nguluwi nakamlonjela Musa, “Heni nda Mkulu Nguluwi.

[3] Nandimlawila Abulahamu na Isaka na Yakobo lonzeleche kota Nguluwi yawele na mong'ho, ila itagwa lyangu Mkulu Nguluwi nahalizeleche kwa hewo.

[4] Kahi nambika ilagano lya heni na hewo lya kuwapa isi ya Kanaani, isi yowekale kota wajenzi.

[5] Lelo nanyhulika kung'ung'uta kwa Waisilaeli, nawawele wotunywa na Wamisili, nani ndilikumbuka ilagano lyangu.

[6] Lelo walonjele Waisilaeli, 'Heni nda Mkulu Nguluwi na ndowalavya hemwe kuli itunyo lya Wamisili, nani ndowalohola kuli upogozi wa hewo na kuwagombola kwa moko wa heni ugoloche na kuwagaza lukami Wamisili,

[7] nani ndowaditani hemwe muwe wanhu wa heni, nani ndiwe Nguluwi wa hemwe, na movizela kota heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndiwele ndiwalohole kuli itunyo lya Wamisili.

[8] Nani ndowegala mbaka kuli isi yila iwele nandilaha ndowapa Abulahamu na Isaka na Yakobo, ndowapa isi ayi iwe ya hemwe. Heni nda Mkulu Nguluwi.' "

[9] Musa nakawalonjela Waisilaeli ulonzi awo, ila nahawamuhulichize kwa chiwalo cha usungu wa nhumbula na kwa chiwalo cha itunyo lya upogozi.

[10] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[11] "Ulute kwa Falao, mndewa wa Misili, umlonjele uwaleche Waisilaeli woche kuli isi ya heye."

[12] Ila Musa nakamwidichila Mkulu Nguluwi, "Ulole, Waisilaeli hawalingunyhulichiza heni. Lelo yowa ndaze ayo Falao yanyhulichize heni, ndilingulemwela kulonga goya?"

[13] Ila Mkulu Nguluwi, nakalonga na Musa na Aluni, nakawalajiza walute kwa Falao, mndewa wa Misili na kuwalavya Waisilaeli kuli isi ya Misili.

Lukolo lwa Musa na Aluni

[14] Ayi ndo mbuli ya matagwa ga wakulu wa lukolo lwawo. Wana walume wa Lubeni, mlelwa wa mwaluko wa Isilaeli nawali, Enoki na Palu na Hesiloni na Kalimi. Alo nalwali lukolo lwa Lubeni.

[15] Wana walume wa Simeoni nawali, Yemueli na Yamini na Ohadi na Yakini na Sohali na Shauli mwana wa mdala kulawa Kanaani, alo ndo lukolo lwa Simeoni.

[16] Aga ndo matagwa ga wana walume wa Lawi, vivila na lukolo lwawo, Gelishoni na Kohati na Melali. Lawi nakekala kwa miyaka miya imwe na makumi gadatu na saba.

[17] Wana walume wa Gelishoni nawali, Libuni na Shimei, vivila na lukolo lwawo.

[18] Wana walume wa Kohati nawali, Amulamu na Ishali na Hebuloni na Usieli. Kohati nakekala kwa miyaka miya imwe na makumi gadatu na zidatu.

[19] Wana walume wa Melali nawali Mahuli na Mushi. Awo ndo wasekulu wa lukolo lwa Walawi.

[20] Amulamu nakamhesa Yokebedi, lumbu wa mhaza wa heye, na heye nakampondela Aluni na Musa. Amulamu nakekala miyaka miya imwe na makumi gadatu na saba.

[21] Na wana walume wa Ishali nawali, Kola na Nefegi na Sikili.

[22] Wana walume wa Usieli nawali, Mishaeli na Elisafani na Sitili.

[23] Aluni nakamhesa Elisheba, mhinza wa Aminadabu, lumbulye Nashoni, na heye nakampondela wana walume, Nadabu na Abihu na Eleasali na Itamali.

[24] Na hewo wana walume wa Kola nawali, Asili na Elikana na Abiasafu, nawawele wasekulu wa lukolo lwa Kola.

[25] Eleasali mwana wa Aluni nakamhesa yumwe wa wahinza wa Putieli, na heye nakampondela Finehasi. Awa ndo nawali wakulu wa lukolo lwa Lawi.

[26] Aluni na Musa ndo wawo nawalonjelwe na Mkulu Nguluwi, “Muwalavye wanhu wa Isilaeli kuli isi ya Misili, vilundo kwa vilundo.”

[27] Ndo wawo Musa na Aluni nawadogole na Falao mndewa wa Misili, mbuli ya kuwalavya Waisilaeli kuli isi ya Misili.

Mkulu Nguluwi kanguwalajiza Musa na Aluni

[28] Zuwa lila Mkulu Nguluwi naloyalonjile na Musa kuli isi ya Misili,

[29] nakamlonjela Musa, “Heni ndo Mkulu Nguluwi. Mlonjele Falao, mndewa wa Misili, ulonzi weng'ha wondikulonjela.”

[30] Ila Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Kuvizela kota sidahile kulonga goya, lelo Falao konyhulichiza ndaze?”

7

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ulole, heni ndikudita uwe kota Nguluwi kwa Falao, na heye mng'holozo Aluni kowa yolonga honhu ha hegwe.

[2] Mlonjele mng'holozo Aluni mbuli yeng'ha yondikulajiza, na heye Aluni mng'holozo, komlonjela Falao yawaleche Waisilaeli walawe kuli isi ya heye.

[3] Ila ndoidita nhumbula ya Falao iwe igagadale. Na nyonjeze vinduzanduza na kububuwaza kwa heni kuli isi ya Misili,

[4] ila Falao hokuhulichiza, na aho ndougolola moko wa heni uwele na ludali na kuigaza ng'hatu isi ya Misili, na kuwalavya wanhu wa heni, nhanzi za Isilaeli kulawila Misili.

[5] Mhela wondiugolola moko wa heni kwa isi ya Misili na kuwalavya Waisilaeli hali hewo. Aho ndo Wamisili wovizela kota heni nda Mkulu Nguluwi.”

[6] Lelo Musa na Aluni nawadita ahyo, ena, nawadita kota Mkulu Nguluwi navyoyawalajize.

[7] Musa nayali na miyaka makumi nane, na Aluni nayali na miyaka makumi nane na gadatu mhela awo nawalongase na Falao.

Ng'weku ya Aluni

[8] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[9] “Falao hoyowalonjela mtawize mbuli ayo kwa kudita vinduzanduza, hegwe komlonjela Aluni yaihole ng'hweku ya heye, na yaitoze hali Falao, nayo yogaluka izoka.”

[10] Lelo Musa na Aluni nawamlutila Falao na kudita kota navyowalajizwe na Mkulu Nguluwi. Aluni nakatoza ng'hweku ya heye hali Falao na vitumigwa wa heye, nayo naigaluka izoka.

[11] Ila Falao nakawachema wanhu wa heye wawele na nyhala na wahawi, awo wahawi wa Misili nawadita hihyo kwa uhawi wa hewo.

[12] Chila yumwe nakatoza ng'hweku ya heye hasi naigaluka izoka. Ila ng'hweku ya Aluni naizimela ng'hweku za hewo.

[13] Kwa ago geng'ha, nhumbula ya Falao naipona igagadale, nahawawahulichize, naiwa kota navyoyalonjile Mkulu Nguluwi.

Magazo kumi

(Kulawa 7:14-12:36)

Igayo lya mwaluko ndo danda

[14] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Nhumbula ya Falao igagadala. Kangulema ng'hatu kuwalechela Waisilaeli woche.

[15] Lelo ulute ukating'hane na heye mitondo, mhela hoyoluta kuli lwanda lwa Naili. Umbeteze Falao hafungo mwa lwanda. Uhole mmoko mwa hegwe ayila ng'hweku naigaluche izoka.

[16] Hamba mlonjele ahi, ‘Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Waebulaniya, kandajiza kwa hegwe, na heye kangulonga ahi, “Waleche wanhu wa heni walute leka wafugamile heni kuchiwala, ila mbaka sambi hegwe kwangulema kuhulichiza.”

[17] Lelo Mkulu Nguluwi kangulonga kota sambi komzela heye ndo Mkulu Nguluwi. Ndogatowa mazi ga lwanda lwa Naili kwa ng'hweku ayi, na mazi gogaluka kuwa danda.

[18] Somba ziwele mlwanda wa Naili zofa na lwanda lweng'ha lonhung'ha vibi na Wamisili wozudizwa na mazi gake.’ ”

[19] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Umlonjele Aluni yahole ng'hweku ya heye na kuigolola mchanya mwa mazi ga Misili na mchanya mwa isi yeng'ha na mchanya mwa nzanda zeng'ha na nyhinda na mizimbo na milamba jawo jeng'ha, nago gowa danda. Kowa na danda isi yeng'ha na kuli vinhu vyeng'ha vya kuwichila mazi, vya mbao na vya maganga.”

[20] Musa na Aluni nawadita kota Mkulu Nguluwi navyoyawalajize. Aluni nakenula ng'hweku ya heye kuchanya hali Falao na vitumigwa wa heye, nakagatowa mazi ga lwanda lwa Naili na mazi geng'ha nagagaluka kuwa danda.

[21] Somba nazibagama, lwanda nalunhung'ha vibi ng'hatu mbaka Wamisili walemwela kunwa mazi ga lwanda Naili. Isi yeng'ha naimema danda.

[22] Ila wahawi wa Misili kwa uhawi wawo nawadita hiho. Ahyo nhumbula ya Falao naipona igagadale na heye nahawahulichize Musa na Aluni, iwa kota Mkulu Nguluwi navyoyalonjile.

[23] Lelo Falao, nakahiluka kaye na gala galawile nahagajesile.

[24] Wamisili weng'ha nawabawabawa hafungo mwa lwanda lwa Naili leka wadehe mazi, kwa vila nawalemwela kunwa mazi ga lwanda alo.

[25] Mazuwa saba nagapuluta kulawa Mkulu Nguluwi loyaugazile lwanda lwa Naili.

8

Igayo lya keli ndo mibula

[1] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mlute kwa Falao mkamlonjele Mkulu Nguluwi kangulonga ahi, ‘Uwaleche Waisilaeli woche leka kuli isi ya Misili wakafugamile heni.

[2] Ila wone uleme kuwaleka woche, lelo ndoitowa isi ya hegwe kwa kuwegalila mibula.

[3] Lwanda lwa Naili lomema mibula najo jokwinjila mbaka mgati mwa ng'handa ya hegwe, chihengo cha hegwe cha kuwasa, mchinanda mwa hegwe na kuli ng'handa za vitumagwa na wanhu wa hegwe. Mibula ajo jokwinjila kuli chiko na visaye vya hemwe vya kutimbulila utimbo.

[4] Mibula jokwina mchanya mwa lukuli lwa hegwe na mli ng'huli za wanhu wa hegwe na vitumagwa wa hemwe.’ ”

[5] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mlonjele Aluni yagolole moko wa heye na ng'hweku ya heye mchanya mwa nzanda na mchanya mwa nyinda na mizimbo, najo mibula jolawila na kwenela chila honhu mli isi ya Misili.”

[6] Lelo Aluni nakagolola moko wa heye mchanya mwa mazi geng'ha ga Misili najo mibula najikwina mchanya na kuigubika isi yeng'ha ya Misili.

[7] Ila nawo wahawi nawadita uhawi kota awo na kujigala mibula kuli isi ya Misili.

[8] Hamba Falao nakawachema Musa na Aluni, nakawalonjela, “Mumdedeze Mkulu Nguluwi, leka yanyusile mibula aji, heni na wanhu wa heni, nani ndowaleka Waisilaeli walute na kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.”

[9] Musa nakamwidichila Falao, “Goya! Ndonjele du mhela ulingugana ndikulandile kwa Mkulu Nguluwi na ndikulandile vitumagwa wa hegwe na wanhu wa hegwe, ndomlanda yakopole mibula aji jiwele kuli ng'handa za hemwe, jopona hela kuli lwanda lwa Naili.”

[10] Falao nakamlonjela, “Mitondo.” Musa nakalonga, “Ndodita kota vyoulonga, leka uvizele kota kuduhu yoneche yalingiwhana na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe.

[11] Mibula jokuka kwa hegwe na kuli ng'handa za hegwe na kwa vitumagwa wa hegwe na kwa wanhu wa hegwe, jopona hela kuli lwanda lwa Naili.”

[12] Lelo Musa na Aluni nawoka haluga ha Falao na Musa nakamlilila Mkulu Nguluwi yamusile Falao kumema kwa mibula ajo najoyamigalile.

[13] Mkulu Nguluwi nakadita kota Musa navyoyamlandile, mibula najifa mng'handa na mluga na kuli vipepela vya ng'handa na kuli migunda.

[14] Wanhu nawakungajiza mibula ajo chilundo kwa chilundo, isi yeng'ha nainung'ha nyee.

[15] Ila Falao loyawene kota isi ihola, nakawa na nhumbula igagadale kahi, nahawahuliche ng'oo Musa na Aluni, kota Mkulu Nguluwi navyoyalonjile.

Igayo lya kadatu ndo sewe

[16] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mlonjele Aluni yagolole ng'hweku ya heye na kutowa nhimbwisi nayo yogaluka kuwa sewe kweng'ha kuli isi ya Misili.”

[17] Musa na Aluni nawadita ahyo. Aluni nakagolola ng'hweku ya heye na kuitowa nhimbwisi, nayo naigaluka kuwa sewe na kuwakwina wanhu na migongolo. Nhimbwisi yeng'ha mli isi ya Misili naigaluka sewe.

[18] Wahawi wa Misili kwa uhawi wa hewo, nawajeza kuigalusa nhimbwisi iwe sewe, ila nawalemwela. Sewe azo nazenela kwa wanhu na migongolo.

[19] Wahawi nawamlonjela Falao, “Aji mijito ja moko wa Nguluwi.” Ila nhumbula ya Falao nailutilila kugagadala na nakalema kuwahulichiza Musa na Aluni. Naiwa kota Mkulu Nguluwi navyoyalonjile.

Igayo lya kane ndo ng'honzi

[20] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mitondo ulilimche lufuku umlutile Falao mhela hoyoluta kulwanda umlonjele kota Mkulu Nguluwi kangulonga ahi, ‘Uwalechele wanhu wa heni woche leka wafugamile heni.

[21] Wone kolema kuwalechela walute, lelo ndokugalila vilundo vya ng'honzi hegwe na vitumagwa wa hegwe weng'ha. Wokwinjila mli ng'handa za hemwe zeng'ha za Wamisili zomema vilundo vya ng'honzi, hihyo du, na isi yeng'ha wanhu howawele.

[22] Ila zuwa alyo honhu ha Gosheni walingikala wanhu wa heni ndoyamila, amo ng'honzi azo haziwa mumo. Aho ndo houvizela kota heni Mkulu Nguluwi nda hali isi ayi.

[23] Ndowaditila uganililo wanhu wa heni na ulajilo wowafika wanhu wa hegwe. Ulajilo awo woditikwa mitondo.’ ”

[24] Mkulu Nguluwi nakadita kota navyoyalonjile. Vilundo vikulu vya ng'honzi navigwa mng'handa ya Falao na ng'handa za vitumagwa wa heye. Wanhu weng'ha wa isi ayo nawagazigwa ng'hatu na ng'honzi azo.

[25] Ndo Falao nakawachema Musa na Aluni, nakalonga, “Moweza kuluta kumlavila nhambiko Nguluwi wa hemwe, ila mumu kuli isi ya Misili.”

[26] Ila Musa nakamwidichila, “Hebu, hainojile kudita ahyo, mina nhambiko zotumlavila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, zowazudiza Wamisili. Ndaze, Wamisili howotona tulavya nhambiko zoziwele izudizo kwa hewo, hawotutowa kwa maganga?

[27] Yotulapa kwinula majendo kwa mazuwa gadatu kuza kuchiwala tukamlavile nhambiko Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, kota vyoyotulajiza.”

[28] Lelo Falao nakalonga, “Ndowaleka mlute kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kuchiwala. Ila mleche kuluta kutali ng'hatu. Mndandile na heni.”

[29] Musa nakamwidichila Falao, “Baho du, hondikuleka, ndomlanda Mkulu Nguluwi yose vilundo avi vya ng'honzi mng'handa ya hegwe na vitumagwa wa hegwe na wanhu wa hegwe mitondo. Ila hegwe uleche kutubada kahi kuwalemeza wanhu kuluta kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.”

[30] Lelo Musa nakoka haluga ha Falao, nakamlanda Mkulu Nguluwi.

[31] Mkulu Nguluwi nakadita kota Musa navyoyamlandile, zila ng'honzi nazuka kulawa kwa Falao na vitumagwa na wanhu wa heye, nahaiponile ne ng'honzi imwe.

[32] Ila mhela awu kahi, Falao nayali na nhumbula igagadale, nahawakundize Waisilaeli kuka.

9

Igayo lya kahano ndo kubagama kwa migongolo

[1] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Winjile hegwe kwa Falao umlonjele kota heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Waebulaniya ndangulonga, ‘Uwaleche wanhu wa heni woche leka wakafugamile heni.

[2] Wone uleme kuwalechela woche na houlutilila kuwebatilila,

[3] ndogolola moko wa heni na kuwegalila matamwa gehile ng'hatu kuli migongolo ja hemwe jeng'ha, misenga na falasi na midogowi na ngamiya na mhene na ming'holo.

[4] Na ndojibagula migongolo ja Waisilaeli na migongolo ja Wamisili leka igongolo ne limwe lya Waisilaeli lileche kubagama.’ ”

[5] Kahi Mkulu Nguluwi nakawika mhela yolonga, “Mitondo heni Mkulu Nguluwi ndodita mbuli ayo muisi ya Misili.”

[6] Loifichile mitondo Mkulu Nguluwi nakadita choyalonjile. Migongolo jeng'ha ja Wamisili najibagama, ila kuduhuli igongolo ne limwe lya Waisilaeli libagame.

[7] Falao nakauza mbuli ilingulapa migongolo ja Waisilaeli, nakalonjelwa kuduhuli igongolo lya hewo ne limwe libagame. Na ahyo, Falao nayali yang'hali na nhumbula igagadale, na hawakundize Waisilaeli woche.

Igayo lya sita ndo mipu

[8] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni, “Mhole miganza ja mivu ja itanulu, hamba Musa mhombe mchanya honhu hawele Falao yolola.

[9] Mivu ajo jowa nhimbwisi nzisili ikwenela kuli isi yeng'ha ya Misili. Yokwambuza mipu jotumbuka na jowa vilonda kwa wanhu na migongolo chila honhu muisi ya Misili.”

[10] Lelo nawahola mivu kulawa kuli itanulu, nawamlutila Falao, na heye Musa nakajihomba mchanya, na mipu najilawila kwa wanhu wa Misili na migongolo ja hewo.

[11] Wahawi nawo nawali wokugula ajo mipu, ahyo nahawawezile kwima hali Musa, kwa vila Wamisili weng'ha nawali na mipu.

[12] Ila Mkulu Nguluwi nakamdita Falao yawe na nhumbula igagadale, na heye hawahulichize kota hila Mkulu Nguluwi navyoyamlonjele Musa.

Igayo lya saba ndo nhonya ya maganga

[13] Baho du, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Mitondo winuche kung'hali lufuku mlutile Falao, umlonjele kota heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Waebulaniya, kangulonga ahi, 'Waleche wanhu wa heni woche leka wakafugamile heni.

[14] Lelo ndokigalila magazo ga heni geng'ha kwa hegwe na vitumagwa wa hegwe na chila munhu kuli isi ya hegwe. Hamba kovizela kota kuduhuli yoneche kuli isi yeng'ha yawele kota heni.

[15] Wone nandiwegalile matamwa hegwe na wanhu wa hegwe, hemwe mwahawele mbagame katali.

[16] Ila ndikuleka wikale leka ndiulajile ludali lwa heni. Kwa ahyo isi yeng'ha yovizela kota heni nda whaani.

[17] Ila ung'hali kidaya hali wanhu wa heni, na hambe uwaleche woche.

[18] Ahyo, mitondo mhela kota uno, ndochigala nhonya ng'hulu ng'hatu ya maganga ndo haina lawila muisi ya Misili, kwalawa mwaluko mbaka lehano.

[19] Kwa ahyo ulajize migongolo ja hegwe na choneche chiwele ako kumgunda viwichigwe honhu hanojile, kwa vila nhonya ya maganga yomtowa chila munhu na igongolo liwele kumgunda na jing'hali hiluka haluga, jeng'ha jobagama.' "

[20] Vitumigwa wanji wa Falao nawadumba choyalonjile Mkulu Nguluwi, ahyo nawawahilika wapogozi na migongolo ja hewo haluga honhu hanojile.

[21] Ila wala wabezile ulonzi wa Mkulu Nguluwi nakawaleka wapogozi wa heye na migongolo ja heye kumgunda.

[22] Hamba, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Ugolole moko wa hegwe kuchanya kilanga, leka nhonya ya maganga itowe chila honhu muisi ya Misili. Imtowe munhu na igongolo na chila chilyo kumgunda."

[23] Lelo Musa nakagolola ng'hweku ya heye kulola kilanga. Na heye Mkulu Nguluwi nekegala nhonya ya maganga na limlungu na chiluli na lumwemwesa isi. Mkulu Nguluwi nakegala nhonya ya maganga muisi ya Misili,

[24] nhonya ng'hulu ya maganga itowile ng'hatu kweng'ha na chiluli chilutilile, iwele kuduhuli munhu yoneche wa isi ya Misili yayonile kulawila aho mwaluko.

[25] Nhonya ayo ya maganga na ibenangabenanga chila chinhu kuli migunda na chila honhu muisi ya Misili, migongolo na wanhu. Nhonya ya maganga naibenangabenanga vilyo vyeng'ha na migodi kumgunda.

[26] Mbuli ayo nayali ikoleche kweng'ha muisi ya Misili, ila honhu ha Gosheni mowekale Waisilaeli, amo mwali mduhuli nhonya ya maganga.

[27] Lelo Falao nakawalajiza Musa na Aluni wachemigwe, nakawalonjela, "Mhela awu ndita gehile. Mkulu Nguluwi kana hachi, heni na wanhu wa heni tudita vibi.

[28] Mumlande Mkulu Nguluwi kwa ahyo limlungu ali na nhonya ya maganga vyonjezeka lukami. Heni ndowalekani muche na wala homchikala kahi."

[29] Musa nakamlonjela, “Baho du vyondilawa kunze kwa muji ndokwinula moko na kumlanda Mkulu Nguluwi. Limlungu lyoleka na kowa kuduhuli nhonya ya maganga kahi leka uvizele kota isi ayi yeng'ha ndo ya heye Mkulu Nguluwi.

[30] Ila ndivizela kota hegwe na vitumagwa wa hegwe mng'hali hambe mumdumbe Mkulu Nguluwi.”

[31] (Katani na mizuchila ja uhemba jeng'ha najali jiwifigwe, kwa vila uhemba nawali na miso na katani nayali ilavile uluwa.

[32] Ila uwele na ngano haviwifigwe hebu kwa vila avyo vyangudawila kukangala).

[33] Lelo Musa nakoka haluga ha Falao, nakalawa kunze kwa muji. Hamba nakenula moko ga heye kumlanda Mkulu Nguluwi. Limlungu na nhonya ya maganga navileka, nhonya naileka kutowa muisi.

[34] Ila Falao vyoyawene kota nhonya na nhonya ya maganga na limlungu vileka, nakawila kahi kudita gehile ga heye, nayali na nhumbula igagadale, heye hamwe na vitumagwa wa heye.

[35] Lelo kota Mkulu Nguluwi vyoyalonjile kukolela Musa, Falao nayali na nhumbula igagadale nakalema kuwakundiza Waisilaeli woche.

10

Igayo lya nane ndo nzije

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ulute kwa Falao. Heni ndiwadita Falao na vitumagwa wa heye wawe na nhumbula zigagadale leka ndite ulajilo awu hali hewo,

[2] leka hemwe muwasimile wana wa hemwe na wazukulu wa hemwe, vila vyondiwaditile Wamisili wawe wapoka kwa kudita ulajilo awo hali hewo. Ahyo movizela kota heni nda Mkulu Nguluwi.”

[3] Lelo Musa na Aluni nawamlutila Falao na kumlonjela, “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Waebulaniya, kangulonga ahi, ‘Mbaka hanili kolema kinamiza hali heni? Waleche wanhu wa heni woche leka wakafugamile heni.

[4] Wone kolema kuwalechela wanhu wa heni woche, lelo mitondo ndochigala nzije kuli isi ya hegwe.

[5] Isi yeng'ha ya Misili yowa jiza kwa vila nzije azo zogubika isi. Wolya chila chinhu chiponile mli yila nhonya ya maganga, kahi hawoleka choneche mchanya mwa migodi jilingota mmigunda.

[6] Nzije azo zomema kuli ng'handa ya hegwe na ng'handa za vitumagwa hegwe na ng'handa za Wamisili weng'ha. Nzije zowa nyinji lukami mbaka wasekulu wa hemwe wobubuwala mina hawanazona nzije kota azo kulawila vyowavumbuche mbaka lehano.’ ” Lelo Musa nakalawa kwa Falao.

[7] Vitumagwa wa Falao nawamuuza, “Ndaze, munhu ayu kotugaza mbaka hanili? Waleche wanhu awa walute wakamfugamile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hewo. Ndaze, hulingona kota isi ya Misili yanguwifigwa?”

[8] Aho, Musa na Aluni nawachemigwa wahiluche kwa Falao, na heye nakawalonjela, “Mlute mkamfugamile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Ila ndanguuza, walihi wolutasa hamwe na hemwe?”

[9] Musa nakamwidichila, “Chila munhu, wasongolo na wasekulu, tokuka na wana wa hetwe walume na wadala, ming'holo na mhene na misenga, mina itulapa tumditile mnvina Mkulu Nguluwi.”

[10] Kwa kuwabeza, Falao nakawalonjela, “Mkulu Nguluwi yawe hamwe na hemwe kota vyondiwakundiza mlute hamwe na wana wa hemwe. Yangoneka kota mwanacho chinhu chihile mnhumbula za hemwe.

[11] Hebu! Walume yeka ndo woluta kumfugamila Mkulu Nguluwi, mina alyo ndomliganile." Aho Musa na Aluni nawawinjigwa kwa Falao.

[12] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Ugolole moko wa hegwe kuli isi ya Misili, nzije zilawile leka zinjile na kudakula mizuchila jeng'ha muisi na vyeng'ha viponile kuli yila nhonya ya maganga."

[13] Lelo Musa nakagolola ng'hweku ya heye mchanya mwa isi ya Misili. Mkulu Nguluwi nakegala mbeho kulawa kolilawilaga isanya, naiputa mli isi nemisi yeng'ha na nechilo. Lokubunguzuche, yila mbeho naigala nzije.

[14] Azo nzije nazenela chila honhu kuli isi yeng'ha ya Misili. Nzije azo nazali chilundo chikulu lukami, chiwele hachinalawila na hachilawila kahi.

[15] Nazigubika isi yeng'ha ya Misili, mbaka isi nayoneka kota iwa jiza. Nazilya mizuchila jeng'ha kuli misanga na mafuza geng'ha gaponile mhela wa yila nhonya ya maganga. Nakwali kuduhu ne ihamba limwe liponile mli migodi ne mizuchila honeche kuli isi yeng'ha ya Misili.

[16] Aho Falao nakawachema Musa na Aluni himahima nakawalonjela, "Ndita gehile kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kwa hemwe.

[17] Ahyo, sambi ndanguwadedeza mmbusile gehile ga heni, kamwe ayi hela, mkandandile kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yambusile igayo ali lihile."

[18] Lelo Musa nakoka kwa Falao, nakaluta kumlanda Mkulu Nguluwi.

[19] Na heye Mkulu Nguluwi, nakegala mbeho ng'hulu iputa kulawila kolizibilaga isanya, naizinula nzije zila na kuzikundujizila kuli Bahali ya Shamu*. Na kuduhu ne nzije imwe iponile kuli isi yeng'ha ya Misili.

[20] Ila Mkulu Nguluwi, nakamdita Falao yawe na nhumbula igagadale, nahawalechele Waisilaeli woche.

Igayo lya tisa ndo jiza

[21] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Ugolole moko wa hegwe kuchanya kilanga, leka jiza totolo ilawile mli isi ya Misili, jiza totolo iwele munhu yomlapa kwabasa."

[22] Lelo Musa nakagolola moko wa heye kuchanya kilanga, nakuwa jiza totolo kuli isi yeng'ha ya Misili kwa mhela wa mazuwa gadatu.

[23] Wanhu wali hambe wewone ne kuka kuza honhu hanji, nawapona baho howawele kwa mhela wa mazuwa gadatu. Ila Waisilaeli weng'ha nawali na lumuli ako Gosheni nakowali wochikala.

[24] Hamba Falao nakamchema Musa, nakamlonjela, "Mlute mkamfugamile Mkulu Nguluwi. Wana wa hemwe kahi woweza kuluta hamwe na hemwe. Ila ming'holo na mhene na misenga ja hemwe jipone baha."

[25] Ila Musa nakamlonjela, "Yokulapa utukundize kuhola migongolo ja nhambiko na nhambiko za kulakaza leka tukamlavile nhambiko Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe.

[26] Migongolo ja hetwe kahi yotulapa tujihole, kuduhu igongolo ne limwe lyopona kumbele, kwa vila mli migongolo ja hetwe, tomfugamila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, na hatuvizelele ndo igongolo lyachi lyotumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko mbaka hotufika ako."

[27] Ila Mkulu Nguluwi nakamdita Falao yawe na nhumbula igagadale, nakalema kuwalechela Waisilaeli woche.

[28] Falao nakamlonjela Musa, "Uche kumeho kwa heni. Wilolele ng'hatu. Uleche kuya kumbona kahi, mina zuwa lyoukuya kahi kumeho kwa heni, kobagama."

---

* **10:19** *Bahali ya Shamu* Kwa Chiebulaniya yaguchemigwa bahali ya mikuluwili.

[29] Musa na heye nakamlonjela, “Kota vyoulonjile sikuya kukona kahi.”

11

Mbuli ya igayo lya kukopoligwa kwa walelwa wa mwaluko wa Wamisili

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Kung'hali igayo limwe lyondimgalila Falao na isi ya Misili. Hamba kuwalechelani muche hano. Kahi hoyowalechelani muche, yuye kowawinga muche ng'hatu hano.

[2] Uwalonjele Waisilaeli sambi wahuliche kota chila yumwe wa hewo, mdala kwa mlume, kanguganigwa kumlanda miyage yowalingikalasa habehi, vinhu vya sendi na zahabu.”

[3] Mkulu Nguluwi nakawadita Wamisili wanojezwe hali Waisilaeli. Kahi Musa yuye nakawa munhu mkulu ng'hatu kuli isi ya Misili na hali vitumagwa wa Falao.

[4] Musa nakamlonjela Falao, “Mkulu Nguluwi kangulonga ahi, ‘Nechilo ng'hatu lehano, ndokolela hagati ha isi ya Misili.

[5] Hondikola chila mlelwa mlume wa mwaluko muisi ya Misili kobagama, kwaluchila mlelwa wa mwaluko wa Falao, yawele ndo yalingikala kuli chigoda cha undewa mbaka mlelwa wa mwaluko wa mpogozi mdala wa hegwe yalingubalasa nyhule kwa iganga lya lwala. Na mbaka walelwa wa mwaluko wa migongolo jilingudimigwa najo jeng'ha jobagama.

[6] Kowa na chililo chikulu kweng'ha muisi ya Misili, chililo chowa hachinalawila na hachilawila kahi.

[7] Ila kowa goya na tulu ng'hatu kuli Waisilaeli na migongolo ja hewo, leka uvizele kota heni Mkulu Nguluwi ndivizela kubagula hali Waisilaeli na Wamisili.’ ”

[8] Musa nakasinda kwa kumlonjela Falao, “Vitumagwa wa hegwe awano wombuyila na kinamizila heni, wolonga kota mbuche muisi ya Misili, heni hamwe na wanhu weng'ha walingumbinza. Logopuluta ago, ndokuka.” Hamba Musa aku yawele yazudile, nakoka kwa Falao.

[9] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Falao hokuhulichiza, leka vinduzanduza vya heni vyonjezeche muisi ya Misili.”

[10] Lelo Musa na Aluni nawadita vinduzanduza avyo vyeng'ha hali Falao. Ila Mkulu Nguluwi nakamdita Falao yawe na nhumbula igagadale, nakalema kuwakundiza Waisilaeli woche muisi ya heye.

12

Pasaka

[1] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni, nalowali wang'hali muisi ya Misili,

[2] “Mwezi awu wowa mwezi wa mwaluko wa mwaka kwa hemwe.

[3] Mlonje na Waisilaeli weng'ha, mkawalonjele kota zuwa lya kumi lya mwezi awu chila munhu kohola ing'holo lyana limwe kwa chila ng'handa imwe.

[4] Wone iwe wanhu wa ng'handa imwe wawe wachefu kwa ing'holo lyana, lelo wochitanza na walingikalasa habehi na ng'handa ya hewo, hamba wahole igongolo limwe lya kuhega kulya hewo weng'ha.

[5] Ing'holo lyana alyo liwe lilihela nongwa, liwe ilume lya mwaka umwe. Lyoweza kuwa ing'holo lyana ama chinyehe chiwele na mwaka umwe.

[6] Namwe moliwika igongolo alyo mbaka zuwa lya kumi na zine lya mwezi uno. Zuwa alyo Waisilaeli weng'ha wojidumula singo migongolo ajo mhela wa kuzinga kwa isanya.

[7] Hamba wohola danda ya migongolo ajo na kuibakaliza kuli chibatilila lwizi na kuli mhajilo za kuchanya, kuli zila ng'handa zomudila migongolo ajo. [8] Wolya miwunde ajo nechilo yiyo loibanichigwe mchiluli, wolya hamwe na ibumunda lyohaliwichigwe usaso kahi hamwe na chiboga chiwele na usungu.

[9] Mleche kulya ndodi ama ihemswe kwa mazi, ila isomigwe yeka mchiluli hamwe na mutwi na magulu na miwunde jake ja mgati.

[10] Kahi mleche kuleka usanyango woneche mbaka mitondo, ila chila chisigale mbaka mitondo mochisoma kwa chiluli.

[11] Na ahi ndo vyomuzangulya igongolo alyo. Mowa muwohigwe vyuno vya hemwe kwa misali na mvalile makwamba mmagulu na mibate ng'hweku za hemwe mmoko mwa hemwe, kiwika goya kwa kwinula majendo. Kahi molya kwa kukobanya. Na ayo ndo Pasaka ya Mkulu Nguluwi.

[12] “Mina nechilo yiyo ndokola hagati ha isi ya Misili na kuwakopola walelwa wa mwaluko wa isi ya Misili na wanhu na migongolo. Ndojitagusa milungu jeng'ha ja Misili. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[13] Na yila danda yowa ulajilo kwa hemwe kuli zila ng'handa zomuwa mgati. Nani hondikona yila danda, ndokola na igayo halifika hebu, hala hondiwa ndiitowa isi ya Misili.

[14] Zuwa lino lyowa lya kukumbuchila kwa hemwe, moidita iwe mnvina kwa Mkulu Nguluwi kwa ivyazi lya hemwe lyeng'ha kota ilajizo lya mazuwa gose kwa hemwe.”

[15] Mkulu Nguluwi nakalonga, “Molya mibumunda johajiwichigwe usaso kwa mhela wa mazuwa saba na zuwa lya mwaluko lya mazuwa ago saba, mokusa usaso kuli ng'handa za hemwe. Munhu yoneche yolya chinhu chiwichigwe usaso kuli mhela wa mazuwa saba, imgana kubaguligwa hali Waisilaeli.

[16] Zuwa lya mwaluko na zuwa lya kuduma kuli mazuwa ago saba, mowa na nhing'hano yelile. Kuli mazuwa ago meli hamkundizwa kukola mijito yoneche ila ndo mijito ja kuwika goya chilyo.

[17] Moidita mnvina ayo ya mibumunda johajiwichigwe usaso kota kukumbuchila kuli zuwa lila lyondiwalavile hemwe, vilundo vya Waisilaeli kulawa isi ya Misili. Mvina ayo yoditikwa zuwa lino na lulelo lwa hemwe lweng'ha lulinguya, kota ilajizo lya mazuwa gose.

[18] Lelo molya mibumunda johajiwichigwe usaso kwaluchila matinazo ya zuwa lya kumi na zine lya mwezi wa mwaluko, mbaka mhela wa kuzinga kwa isanya wa zuwa lya makumi meli na imwe.

[19] Mhela wa mazuwa saba kuleche koneka usaso mli ng'handa za hemwe. Munhu yoneche yula yawe mjenzi ama mwenyeng'haye wone yolya acho chiwichigwe usaso, munhu ayo kobaguligwa hali Waisilaeli weng'ha.

[20] Mleche kulya chinhu choneche chiwichigwe usaso. Honeche hala homchikala, molya mibumunda johajiwichigwe usaso.”

Pasaka ya mwaluko

[21] Aho ndo Musa nakawachema wasekulu weng'ha wa Isilaeli na kuwalonjela, “Chila yumwe wa hemwe kwa winji wa ivyazi lyake, yahagule ing'holo lyana yalidumule singo kwa mbuli ya mnvina ya Pasaka.

[22] Mohola nhagala za isopolo na kuwika mli danda mgati mwa chisaye na kubakaliza mli vibatilila lwizi za ng'handa za hemwe. Munhu yoneche yaleche kulawa kunze mwa ng'handa nechilo ayo ila mbaka mitondo.

[23] Mina heye Mkulu Nguluwi kokola kuno yowakopola Wamisili. Ila hoyokona danda ibakalizwe mli vibatilila lwizi vya ng'handa za hemwe,

kokola na homkundiza hebu yalingukopola yenjile kuli ng'handa za hemwe kuwakopola.

[24] Namwe mowika mbuli ayi kuwa kota ilajizo kwa hemwe na kwa wana wa hemwe mazuwa gose.

[25] Yowa ahyo homkwinjila isi ayo, Mkulu Nguluwi yowapani kota navyoyelahile, ndo modita mnvina ayi.

[26] Hamba wana wa hemwe howowauza, ‘Mbuli ayi yangutulangusa choni?’

[27] Hemwe mowedichila, ‘Ayi ndo nhambiko ya Pasaka kwa Mkulu Nguluwi, kwa vila nakazikola ng'handa za Waisilaeli naloyawagazile Wamisili, ila hetwe nahatugazile.’ ” Hamba, Waisilaeli nawenamiza vitwi na kumfugamila Mkulu Nguluwi.

[28] Hamba, Waisilaeli nawaluta na kudita kota navyowalonjelwe na Musa na Aluni kwa kuwinza mzilo woyawapele Mkulu Nguluwi.

Igayo lya kumi ndo kukopoligwa kwa walelwa wa mwaluko wa Wamisili

[29] Nechilo ng'hatu, Mkulu Nguluwi nakawakopola walelwa wa mwaluko weng'ha wa Misili. Weng'ha nawabagama, kulawila mlelwa wa mwaluko wa Falao yawelengikala kuli chigoda cha undewa mbaka mlelwa wa mwaluko na wawele mchinweng'ho na walelwa wa mwaluko wa migongolo najibagama.

[30] Lelo nechilo yila Falao na vitumagwa wa heye na wenyeng'haye wa heye nawenuka. Nakwali na chililo chikulu kweng'ha kuli isi ya Misili, mina nakwali kuduhu ng'handa ne imwe isowile munhu yabagame.

[31] Aho Falao nakawachema Musa na Aluni nechilo yiyo, nakawalonjela, “Mwinuche! Muche hali wanhu wa heni. Mlute hemwe na awo Waisilaeli mkamfugamile Mkulu Nguluwi kota vyomlonjile.

[32] Mhole vilundo vya ming'holo na mhene na migongolo, muche, mndandile na heni utambichizo.”

[33] Wamisili nawawahimiliza Waisilaeli woche himahima, wolonga, “Ndakomya tobagama weng'ha!”

[34] Wanhu nawahola utimbo wa hewo wa mibumunda jing'hali wichigwa usaso na visaye vya kufinanjila nawavijela mgati mwa nguwo za hewo na kupika mmayega.

[35] Waisilaeli nawadita kota ula ulonzi wa Musa, nawawalanda Wamisili vinhu vya sendi na zahabu na nguwo.

[36] Mkulu Nguluwi nakawadita Wamisili wakunde kuwapa Waisilaeli vinhu vyeng'ha navyowalandile. Ahyo ndo vyowaholile lufufu lwa Wamisili.

Waisilaeli wanguka Misili

[37] Waisilaeli nawoka kuli muji wa Lamesesi, nawenula majendo kwa magulu kuza Sukoti. Nawali walume wafichile lachi sita ne kuwaza wana na wadala.

[38] Nakwali kahi na chilundo cha wanhu wanji nawehanza hamwe na kuza hamwe na ming'holo na misenga na mhene minji lukami.

[39] Na hewo nawadita mibumunda johajiwichigwe usaso ja ula utimbo wauholile nalowalawile Misili, mina, nahauwichigwe usaso, kwa vila nawawinjigwa woche Misili, waleche kukawila, na hewo nawali wang'hali kiwichila goya chilyo cha mmajendo.

[40] Waisilaeli nawali wekale Misili kwa miyaka miya zine na makumi gadatu.

[41] Kuli zuwa lya kuduma lya miyaka miya zine na makumi gadatu, zuwa lilyo ndo vilundo vyeng'ha vya wanhu wa Mkulu Nguluwi navyuka muisi ya Misili.

[42] Nechilo yiyo Mkulu Nguluwi nakawemilila leka yawose Waisilaeli muisi ya Misili. Ahyo, nechilo yila ya kuwemilila, yanguganigwa kukumbuchilwa na Waisilaeli weng'ha na lulelo lwao lweng'ha, kwa katogo ka Mkulu Nguluwi.

Vihendo vya Pasaka

[43] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni, "Aga ndo malajizo kwa mbuli ya mnvina ya Pasaka. Mjenzi yoneche yaleche kulya chilyo cha Pasaka.

[44] Ila mpogozi yaguligwe kwa sendi, loyowa yenjile ikumbi, kokundizwa kulya.

[45] Mjenzi yoneche yawele mmajendo ama yawelengukola mijito ya kupegwa sendi halingukundizwa kulya chilyo acho.

[46] Ing'holo lyana lya Pasaka lyoligwa kuli ng'handa imwe. Hamlinguganigwa kulavya miwunde joneche kunze na ng'handa yoyadumuligwe singo ne kumbena chizeje cha ing'holo lyana lya Pasaka.

[47] Waisilaeli weng'ha wadite mnvina ayo.

[48] Mjenzi yoneche yalingikala hamwe na hemwe wone yogana kumditila Mkulu Nguluwi mnvina ya Pasaka, yomlapa tandi walume wa ng'handa ya heye wenjile ikumbi, aho kowazigwa kuwa kota mwenyeng'haye na kukundigwa kihanza. Mlume yoneche yohambe yenjile ikumbi, yaleche kulya chilyo cha mnvina ayo ya Pasaka.

[49] Malajizo gagala gomkundiza mwenyeng'haye Muisilaeli na wajenzi walingikala hali hemwe".

[50] Waisilaeli weng'ha nawebatilila malajizo ago na kudita kota Mkulu Nguluwi navyoyawalajize Musa na Aluni.

[51] Zuwa lilyo Mkulu Nguluwi nakawalavya Waisilaeli kuli isi ya Misili kwa vilundo.

13

Kuhaguligwa kwa walelwa wa mwaluko

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] "Nyhagulile walelwa weng'ha wa mwaluko walume wa Waisilaeli wawe wa heni, na chila yaleleche mwaluko kwa migongolo ndo wa heni."

Mnvina ya mibumunda jilihela usaso

[3] Musa nakawalonjela wanhu, "Mkumbuche zuwa ali lyomlawile Misili nakomuwele wapogozi. Ali ndo zuwa Mkulu Nguluwi lyoyawalavile amo kwa moko wa heye uwele na mong'ho. Kuli zuwa ali, mleche kulya mibumunda jiwele na usaso ne hado.

[4] Zuwa ali, mwezi wa mwaluko wa Abibu, molawa muisi ya Misili.

[5] Na mhela Mkulu Nguluwi yowahilikani mbaka kuli isi ya Wakanaani na Wahiti na Waamoli na Wahivi na Wayebusi, isi yoyawelahile wasekulu wa hemwe kota kowapa hemwe, isi iwele na mboto, yowalapa mdite mnvina kuli zuwa ali chila mhela kuli mwezi wa mwaluko.

[6] Kwa mhela wa mazuwa saba molya mibumunda johajiwichigwe usaso na kuli zuwa lya saba modita mnvina ya katogo kwa Mkulu Nguluwi.

[7] Kwa mhela awo wa mazuwa saba, molya mibumunda johajiwichigwe usaso. Kuleche kuwa na mibumunda jiwichigwe usaso na usaso woneche ula hali hemwe na kuli isi ya hemwe yeng'ha.

[8] Zuwa alyo mowalonjela wana wa hemwe kota mwangudita ahyo kwa chiwalo cha mbuli yawaditile Mkulu Nguluwi lomuchile muisi ya Misili.

[9] Mnvina ayo yowa ya kukumbuchila kota ulajilo kuli moko ga hemwe ama kuli vihanga vya hemwe, leka iwakumbuse kulonga malajizo ga Mkulu Nguluwi. Mina, Mkulu Nguluwi kawalavya kuli isi ya Misili kwa moko uwele na mong'ho.

[10] Ahyo mobatilila ilajizo ali kwa kudita mnvina ayi kwa mhela uwichigwe chila mhela.”

Walelwa wa mwaluko

[11] Musa nakalutilila kuwalonjela wanhu, “Yowa aho kahi hala Mkulu Nguluwi hoyowegala hemwe kuli isi ya Wakanaani, iwele kowapa kota navyoyawalahile hemwe na wasekulu wa hemwe,

[12] ahyo komlavila Mkulu Nguluwi chila mlelwa wa mwaluko mlume. Na chila mlelwa wa mwaluko mlume wa igongolo, wowa ndo wa Mkulu Nguluwi.

[13] Chila mlelwa wa mwaluko wa idogowi, komgombola kwa kulavya ing'holo lyana na wone ulema kumgombola komkopola kwa kumpobosola singo. Na chila mlelwa wa mwaluko wa munhu kuli wanago komgombola.

[14] Wone hamba mwanago hoyokuuza chiwalo cha mbuli ayi, komlonjela, ‘Kwa mong'ho wa moko wa heye, Mkulu Nguluwi nakatulavya Misili, kotuwele wapogozi.

[15] Lelo Falao navyoyawele na nhumbula igagadale nakalema kutulechela tuche, Mkulu Nguluwi nakawakopola walelwa weng'ha wa mwaluko nawawele Misili, yawele munhu ama igongolo. Kwa chiwalo acho, ndangumlavila Mkulu Nguluwi chila mlelwa wa mwaluko, wawe walume ila walelwa wa mwaluko weng'ha wawele wana wa heni, ndanguwagombola.’

[16] Mbuli ayo yowa ndo ya kukumbuchila kota vila chinhu chiwopigwe mmoko mwako na mchihanga cha hegwe, kwa vila Mkulu Nguluwi nakatulavya Misili kwa moko wa heye uwele na mong'ho.”

Izengo lya ng'hungugu na chiluli

[17] Falao naloyawalechele wanhu awo walute, Nguluwi nahawalongoze kuli nzila ya isi ya Wafilisti, hanga nayali habehi. Mina Nguluwi nakalonga kota waleche kugozola aho wanhu awa lowoting'hana na ngondo na kuhiluka Misili.

[18] Ila Nguluwi nakawazungulusa awo wanhu kwa nzila ya kuchiwala hafungofungo mwa Bahali ya Shamu. Waisilaeli nawakwina kulawila kuli isi ya Misili wawele goya kitowa ngondo.

[19] Musa nakajihola jila mizeje ja Yusufu hamwe na heye, mina Yusufu nakawadita Waisilaeli welahe yolonga kota Nguluwi hoyokuya kuwatanza hemwe kuli isi ya Misili, namwe mohola mizeje ja heni kulawila hali hemwe.

[20] Nawo nawenula majendo kulawila Sukoti nawawika kambi ako Etamu kuwele mbaka ya hala kuchiwala.

[21] Mkulu Nguluwi na heye nakawalongola nemisi mgati mwa ng'hungugu iwhanile na izengo leka iwalongoze nzila, na nechilo mgati mwa chiluli chiwhanile na izengo, leka kuwalangazila, wawe wojenda nemisi na nechilo.

[22] Lila izengo lya ng'hungugu nahalyuchile nemisi ne lila izengo lya chiluli nahalyuchile nechilo, kumwando kwa awo wanhu.

14

Kuloka Bahali ya Shamu

[1] Mkulu Nguluwi nakalonga na Musa, nakamlonjela,

[2] "Walonjela Waisilaeli, wahiluche na kuwika kambi ya hewo kumwando kwa Pi-hahiloti, hagati mwa muji wa Migidoli na bahali, mlola Baali-sefoni, mochiwika goya kumwando kwake behi na Bahali ya Shamu.

[3] Na heye Falao kolonga mbuli ya Waisilaeli kota walemezwa kuli isi yila, na kula kuchiwala kuwalemeza waleche kulawa.

[4] Nani ndoidita nhumbula ya Falao iwe igagadale, na heye kowawinza kumbele, nani ndobochela ukulu ng'hatu kwa kumbagamiza heye Falao na wamizi wa heye weng'ha na Wamisili wovizela kota heni ndo Mkulu Nguluwi." Lelo nawadita ahyo.

[5] Falao nakalonjelwa kota wala Waisilaeli mina wabilima, na nhumbula ya Falao na nhumbula za vitumagwa wa heye nazigaluswa, "Ndo choni chotuditile kwa kuwalechela wanhu awa walute na waleche kuwa wapogozi wa hetwe kahi?"

[6] Nakawika goya mutuka ya heye ya kukwejigwa na falasi, na kawahola wanhu wa heye hamwe na heye,

[7] kahi nakahola mituka ja heye jiwele goya miya sita na mituka jinji jeng'ha ja Wamisili na walolezi wakwine mchanya mwa mituka ajo zeng'ha. [8] Mkulu Nguluwi nakaidita nhumbula ya Falao iwe igagadale, na heye nakawawinza Waisilaeli, kwa vila Waisilaeli nawoka kwa nhumbula zikangale.

[9] Wamisili nawawinza kumbele kwa hewo, falasi zeng'ha na mituka jeng'ha ja Falao na wamizi weng'ha wakwinile falasi na chilundo cha wamizi, nawo nawawafika Waisilaeli wawele wawichile kambi hala behi na bahali, behi na Pi-hahiloti, wochilola na Baali-sefoni.

[10] Falao loyawele yowahejelela, Waisilaeli lowahinduche kumbele na kuwona Wamisili wokuya, nawadumba heko, Waisilaeli nawamlilila Mkulu Nguluwi.

[11] Nawamlonjela Musa, "Ndaze, kwa vila nakwali kuduhu vilaga Misili ndo kutulavya ako leka tubagame aku kuchiwala? Lekachoni kutuditila aga, kwa kutulavya kuli isi ya Misili?

[12] Ulonzi awu ndo hauwele ula wotukulonjele akula Misili, natulonga kota utuleche tuwe wapogozi wa Wamisili? Mina fola kuwa wapogozi kwa Wamisili kusinda kubagama aku kuchiwala."

[13] Musa nakawedichila, nakawalonjela, "Mleche kudumba! Mwime nzinzili mlole ulohozi wa Mkulu Nguluwi woyowaditila lehano, mina Wamisili awa mlinguwona lehano, hamuwona kahi mazuwa gose.

[14] Mkulu Nguluwi kowa hamwe na hemwe na kowatowanila, hemwe mwanguganigwa kunyamalila tulu."

[15] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Lekachoni kwangundilila heni? Walonjele Waisilaeli walutilile kuza kumwando.

[16] Nagwe winule ng'hweku ya hegwe na ugolole moko wa hegwe mchanya mwa bahali na kuigawanula, nawo Waisilaeli wokola hagati mwa bahali kuli isi isowile mazi.

[17] Nani ulole, ndozidita nhumbula za Wamisili ziwe zigagadale, nawo wokwinjila na kuwawinza, nani ndobochela ukulu kwa kumbagamiza Falao na chilundo cheng'ha cha wamizi wa heye na wakwina falasi na wakwina mituka weng'ha.

[18] Na wanhu wa isi ya Misili wonzela kota heni nda Mkulu Nguluwi, hondichiholela ukulu kwa Falao na mituka ja heye na wakwina falasi wa heye."

[19] Hamba mhilisi wa Nguluwi nayalongole kumwando kwa chilundo cha walolezi wa Isilaeli, nakoka nakaluta kumbele kwa hewo na lila izengo lya ng'hungugu nalyuka aho kumwando nalima kumbele kwa hewo,

[20] nalima hagati mwa chilundo cha walolezi wa Misili na wamizi wa Isilaeli, na yila ng'hungugu nailavya jiza ubanzi umwe nalilavya lumuli ubanzi uyage mhela wa nechilo, Wamisili nahawahejelele ne hado nechilo yeng'ha.

[21] Musa nakagolola moko wa heye mchanya mwa bahali, Mkulu Nguluwi nakaidita bahali ihiluche kumbele kwa mbeho ng'hulu ilingulawa kolilawilaga isanya nechilo yeng'ha, nakaidita bahali iwe isi isowile mazi, mazi nagagawanuka. [22] Waisilaeli nawakola hagati ha bahali hali isi isowile mazi, aku mazi gawele lukanzi kwa hewo ubanzi wa kumoso na kudilo.

[23] Na wala Wamisili nawawawinza, nawenjila mgati kuli bahali, falasi zeng'ha za Falao na mituka ja heye na wakwina falasi wa heye.

[24] Na vyoiwele lufuku, Mkulu Nguluwi nakawalola walolezi wa Misili kuli lila izengo lya chiluli na ya ng'hungugu na nakachidita chilundo cha walolezi wa Wamisili chiwe na lunhwinhwi lukami.

[25] Nakagananahiza magulumu ga mituka ja hewo mbaka jali jijenda mholemhole, Wamisili nawalonga, “Tuwabilime Waisilaeli, mina Mkulu Nguluwi kanguwatanza.”

[26] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ugolole moko wa hegwe mchanya mwa bahali, leka mazi gahiluche kahi gawagubiche Wamisili na mituka ja hewo na falasi wa hewo.”

[27] Musa nakaugolola moko wa heye mchanya mwa bahali, nalokubwemwenzuche, bahali naihiluka kota vyoiwele hamwande, Wamisili nawajeza kugabilima mazi, ila Mkulu Nguluwi nakawadumya awo Wamisili mli bahali.

[28] Gala mazi nagahiluka na kugubika mituka na wakwina falasi na chilundo cheng'ha cha wamizi cha Falao chinjile kuli bahali kumbele kwa hewo. Nahakuponile munhu ne yumwe.

[29] Ila Waisilaeli nawaluta kuli isi isowile mazi hagati ha bahali na ago mazi nagali kota lukanzi ubanzi wa hewo wa kudilo na ubanzi wa kumoso.

[30] Ndo Mkulu Nguluwi navyoyawalohole Waisilaeli zuwa lila mmoko mwa Wamisili. Waisilaeli nawawona Wamisili wabagame mfungo mwa bahali.

[31] Waisilaeli nawalona lula ludali lukulu lwa Mkulu Nguluwi kwa Wamisili, ahyo awo wanhu nawamdumba na kumkunda Mkulu Nguluwi na Musa chitumagwa wa heye.

15

Lwimbo lwa Musa

[1] Hamba Musa na Waisilaeli nawamwimbila Mkulu Nguluwi lwimbo alu aku wolonga,
“Ndomwimbila Mkulu Nguluwi, kwa vila nakenuligwa kwa katogo,
falasi na wakwina falasi nakawatoza mbahali.
[2] Mkulu Nguluwi ndo mong'ho na chiwalo cha lwimbo lwangu,
heye ndo ulohozi wa heni.
Heye ndo Nguluwi wa heni, nani ndomtogola.
Ndo Nguluwi wa mhaza wa heni, nani ndomha ukulu.
[3] Mkulu Nguluwi ka mtowa ngondo,
Mkulu Nguluwi ndo itagwa lyake.

[4] “Mituka ja Falao na wamizi wa heye nakawatoza mbahali,

vilongozi wa heye wanojile kusinda weng'ha, nawazibila mli Bahali ya Shamu.
[5] Bahali iwele na mazi nyang'ha iwagubichiza,
nawazibila mbaka hasi mwa bahali kota maganga.
[6] Mkulu Nguluwi, moko wa hegwe wa kudilo uwa na mong'ho,
uwabenanga wang'honyo mvihande vidodo.
[7] Kwa ukulu wa hegwe, kuwagwisa walingukulema,
kuzudila kwa hegwe kwangupulika na kuwalakaza kota mibeleje jikalile.
[8] Kwa muhe wa hegwe, mazi nagakwinizwa,
nhigu nayima ngwalinga ifandile kota chidunda,
Mazi nyang'ha nagebatana kota lukanzi hagati mwa bahali.
[9] Mng'honyo nakalonga, ‘Ndowawinza na ndowapata,
ndowagawila lufufu lwa hewo na kuhola geng'ha gondilingugana,
ndohola ipanga lya heni na moko wa heni wowasumya.’
[10] Nakuputa kwa mbeho ya hegwe,
bahali naiwagubichiza.
Nawazibila kota iganga mgati mwa mazi gawele na mleta.

[11] “Gwaa Mkulu Nguluwi,
yalikohi yawele kota hegwe kuli milungu?
Yalikohi yawele kota hegwe yawele yelile mkulu,
ulingudumbiza kwa madito makulu,
ulingudita mbuli za kububuwaza?
[12] Nakugolola moko wa hegwe wa kudilo uwele na mong'ho na isi naiwamela Wamisili weng'ha.

[13] “Gwegwe kwa igano lya hegwe lya kwimilila, nakuwalongoza wanhu wouwagombole,
kwa mong'ho wa hegwe nakuwalongoza mbaka koulingikala helile.
[14] Wanhu wa isi zeng'ha wagahulika ago nawakakama,
wenyeng'haye wa Ufilisti wenjililwa na chinhu cha kudumbiza chiwagalile usungu.
[15] Vilongozi wa Edomu nawadumba ng'hatu,
wanhu wa Moabu wangukakama,
wanhu walingikala Kanaani, nawagozola.
[16] Kudumba na kukakama kuwagwila,
kwa chiwalo cha ukulu wa ludali lwako,
hewo wanyamalila tulu kota iganga,
mbaka howoloka wanhu wa hegwe Mkulu Nguluwi,
ena, mbaka howoloka wanhu wa hegwe wouwagombole.
[17] Nakuwegala na kuwemiza kuli chidunda cha hegwe,
honhu hala nahouditile ha kikala gwegwe baho Mkulu Nguluwi,
hala honhu helile uhawichile goya, Mkulu kwa moko ga hegwe.
[18] Hegwe, gwa Mkulu Nguluwi,
hegwe ndo mndewa mazuwa gose na mazuwa gose.”

[19] Mina falasi wa Falao na mituka ja heye na wakwina falasi wa heye nawenjila mgati mwa bahali, Mkulu Nguluwi nakagahilusa mazi ga bahali gawagubiche, ila Waisilaeli nawakola kuli isi isowile mazi hagati mwa bahali.

Lwimbo lwa Miliamu

[20] Miliamu mdala mloli, nayawele lumbu wa Aluni nakahola kagoma kake mmoko, na wadala wanji weng'ha nawamuwinza wawele na vigoma vya hewo aku wovina.

[21] Miliamu nakawalongoza kwa kwimba,
“Mmwimbile Mkulu Nguluwi kwa vila kasumya kwa katogo,
falasi na wakwina falasi kawatoza mbahali.”

Mazi gawele usungu

[22] Hamba, Musa nakawalongoza Waisilaeli kulawila kuli Bahali ya Shamu na kuza mbaka kuchiwala kwa Shuli. Nawenula majendo kwa mhela wa mazuwa gadatu kuchiwala ne kona mazi goneche.

[23] Lowafichile honhu halinguchemigwa Mala, hawajezile kunwa mazi ga Mala kwa vila nagali na usungu. Kwa chiwalo acho, honhu aho nahachemigwa Mala.

[24] Lelo wanhu weng'ha nawamng'ung'utila Musa wolonga, “Lelo tonwa choni?”

[25] Aho Musa nakamlilila Mkulu Nguluwi, na heye nakamlajila nhagala ya igodi, na Musa nakazwika mli mazi ago na baho mazi ago nagawa ganojile.

Ako Nguluwi nakawapa Waisilaeli ilajizo na mzilo, leka yawajeze hewo,

[26] nakawalonjela, “Wone molihulichiza goya lizi lya heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kudita gawele goya kwa heni, na kibatilila mzilo na malajizo ga heni geng'ha, lelo heni siwagalila gala matamwa gondiwegalile Wamisili. Kwa vila, heni ndo Mkulu Nguluwi ndilinguwosela hemwe matamwa.”

[27] Hamba Waisilaeli nawafika ako Elimu kuwele na nzasa kumi na mbili na mitende makumi saba. Nawawika kambi ako behi na mazi.

16

Mana na ng'wale

[1] Waisilaeli weng'ha nawoka, nawafika kuchiwala nakuchemigwe Sini hagati mwa Elimu na Sinai. Ali nalyali zuwa lya kumi na kahano lya mwezi wa keli kulawila nalowochile muisi ya Misili.

[2] Lelo Waisilaeli weng'ha nawawang'ung'utila Musa na Aluni ako kuchiwala,

[3] Waisilaeli weng'ha nawalonga, “Fola Mkulu Nguluwi nahatukopole nalotuwele muisi ya Misili nakotikale, nakotudile miwunde na mibumunda mbaka natiguta. Ila hemwe mtugala aku kuchiwala kuikopola nhanzi ayi yeng'ha kwa nzala.”

[4] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Heni ndowadulisila mibumunda kulawila kilanga. Chila zuwa wanhu wolawa na kukungajiza chilyo cha zuwa alyo hela. Kwa nzila ayi ndowajeza ndole kota wowinza malajizo ga heni ama hawowinza hebu.

[5] Ila zuwa lya sita mhela howowika goya chilyo chowakungajize, chasi acho chowa mala keli ya chilyo cha chila zuwa.”

[6] Lelo Musa na Aluni nawawalonjela wanhu weng'ha wa Isilaeli, “Mhela wa kuzinga kwa isanya, movizela kota Mkulu Nguluwi ndo yawalavile muisi ya Misili.

[7] Kahi, mitondo lufuku, mowona ukulu wa Mkulu Nguluwi kwa vila kagahulika gomwali mng'ung'uta. Hetwe twa whaani mbaka mtung'ung'utile?”

[8] Kahi Musa nakalonga, “Mhela wa kuzinga kwa isanya Mkulu Nguluwi kowegalila miwunde mulye na mitondo lufuku kowegalila mibumunda mulye migute, mina heye nakahulika vila navyomwali mumng'ung'utila.

Hetwe twa whaani mbaka mtung'ung'utile? Hambe mtung'ung'utile hetwe, ila mwangumng'ung'utila Mkulu Nguluwi."

[9] Hamba Musa nakamlonjela Aluni, "Walonjele Waisilaeli weng'ha wekungajize hamwe kumwando kwa Mkulu Nguluwi, mina kagahulika gomwali mgang'ung'utila."

[10] Mhela Aluni loyali yolonga na Waisilaeli weng'ha, nawalola ako kuchiwala na baho ukulu wa Mkulu Nguluwi nawoneka kuli ng'hungugu.

[11] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[12] "Nyhulika kung'ung'uta kwa Waisilaeli. Lelo walonjela kota mhela wa kuzinga kwa isanya wolya miwunde, na mitondo wolya mibumunda. Aho ndo vyomvizela kota heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe."

[13] Lelo kuli mhela wa kuzinga kwa isanya nazuya ng'wale nyinji, nazigubika honhu howawichile kambi Waisilaeli. Mitondo lufuku nakulawila nhungwi naigubika kambi zeng'ha.

[14] Nhungwi ayo loyuchile, vinhu vidodo vizisili navipona ako kuchiwala, vifandile kota ng'hunguyosi.

[15] Waisilaeli lowawene chinhu acho naweuza, "Choni achi?" Nahawachizelele nachali chinhu chachi. Lelo Musa nakawalonjela, "Aji ndo mibumunda Mkulu Nguluwi yawapele mulye.

[16] Mkulu Nguluwi nakalajiza mdite ahi, chila munhu nayakungajize chilyo cha kuhega kulya kuli ivyazi lya heye. Kolokota chasi cha lita mbili kwa chila munhu mihema lya heye."

[17] Lelo Waisilaeli nawadita ahyo na iwa kota wanji nawalokota kwa winji na wanji chido.

[18] Ila weng'ha lowapimile chipimilo chowalokote kuli chijemo, nawafika kota yalokote chinji nahawele na nyonjeza na yalokote chido nahapunguchilwe. Chila yumwe nakalokota chasi choyoweza kulya.

[19] Musa nakawalonjela wanhu, "Munhu yoneche yaleche kulya na kuwika chinji mbaka mitondo."

[20] Ila wanhu nahawamuhulichize Musa. Wamwe wa hewo nawasigaza chilyo mbaka mitondo. Ila mitondo chilyo acho nachiwa cholile na chilavya mhikomhiko na kunhung'ha. Musa nakazudizwa ng'hatu na wanhu.

[21] Lelo chila mitondo nawakungajiza chila munhu cha kuhega kulya. Isanya vyoliwa ling'ang'ale, chila chilyo chinji chisigale hafungo mwa nzila nachisungulumka.

[22] Kuli zuwa lya sita, hewo nawakungajiza chilyo acho keli, lita zine kwa chila munhu. Lelo wasekulu wa Waisilaeli weng'ha nawaluta kwa Musa, nawamlonjela mbuli azo.

[23] Musa nakawalonjela, "Awu ndo mzilo wa Mkulu Nguluwi. Mitondo ndo zuwa lya kwesela, ndo zuwa lya kwesela lyelile lya Mkulu Nguluwi. Lelo mlute mkateleche ama kuhemsa chila chilyo chomlingugana lehano na chilyo chochisigala mchiwiche mbaka mitondo."

[24] Lelo nawadita ahyo na kuleka chilyo chiyage mbaka mitondo kota Musa vyoyalonjile. Mitondo nawachona kota hacholile ne kuwa na mhikomhiko na kunhung'ha.

[25] Lelo Musa nakawalonjela, "Mulye chilyo acho chisigale kwa vila lehano ndo zuwa lya kwesela lya Mkulu Nguluwi. Lehano hamchifika chilyo ako kunze.

[26] Kwa mazuwa sita mowa mkungajiza chilyo achi, ila zuwa lya saba liwele ndo Zuwa lya Kwesela chowa haduhu."

[27] Kuli zuwa lya saba wanhu wamwe nawalawa kuzapala chilyo, ila nahawachiwene.

[28] Aho Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mbaka hanili mochikala ne kibatilila mzilo na malajizo ga heni?

[29] Mvizele kota heni Mkulu Nguluwi ndiwapa Zuwa lya Kwesela, ndo mina nandiwapa chilyo cha mazuwa meli mli zuwa lya sita. Lelo mwesele chila munhu hakaye hake, munhu yoneche yaleche kulawa kuli zuwa lya saba.”

[30] Ahyo, wanhu nawesela zuwa lya saba.

[31] Waisilaeli nawachema chilyo acho “Mana.” Chilyo acho nachali kota nyhule za uhemba mzelu na ulyelyelye wake nawali kota ibumunda lizisili liwichigwe hanombwa.

[32] Musa nakawalonjela, “Ali ndo ilajizo lya Mkulu Nguluwi. Mhole chasi cha lita mbili za mana na kuwika kwa chiwalo cha walelwa wa hemwe, leka wone chilyo chondiwapele kuchiwala mhela londiwalavile kuli isi ya Misili.”

[33] Musa nakamlonjela Aluni, “Uhole chiya ujele mgati lita mbili za mana, ukawiche kumwando kwa Mkulu Nguluwi, iwe kwa chiwalo cha kukumbuchila kwa walelwa wa hemwe.”

[34] Lelo Aluni nakawika mana kuli honhu ha kulavila nhambiko kumwando kwa vibao vya maganga ga ulolezi leka gawichigwe kota vila Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

[35] Waisilaeli nawalya mana kwa mhela wa miyaka makumi gane mbaka nalowafichile kuli isi iwele na wanhu, isi naiwele mli mbaka mwa Kanaani kowaditile honhu ha kikala hewo.

[36] Chilyo cha mana chasi cha lita mbili nazali honhu ha kumi ha chipimilo cha mana nachichemigwe efa.

17

[1] Kulawila kuchiwala kuwelenguchemigwa Sini, Waisilaeli weng'ha nawenula majendo kulawa honhu hamwe mbaka hayage kota navyoyalajize Mkulu Nguluwi, wanhu nawawika kambi ako Lefidimu. Ila ako nahakuwele na mazi ga kunwa.

[2] Ahyo, wanhu nawamng'ung'utila Musa wolonga, “Utupe hetwe mazi ga kunwa.” Musa nakawauza, “Lekachoni mwangung'ung'utila heni? Lekachoni mwangumjeza Mkulu Nguluwi?”

[3] Ila weng'ha nawali na ng'halu, nawamng'ung'utila Musa wolonga, “Lekachoni nakutulavya kula Misili utukopole kwa ng'halu hetwe weng'ha na wana wa hetwe na migongolo ja hetwe?”

[4] Lelo Musa nakamlilila Mkulu Nguluwi yolonga, “Ndowaditila choni wanhu awa? Wahabehi kunhowa kwa maganga na kung'hopola!”

[5] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ukole kumwando kwa wanhu awa, uwahola wasekulu wa hewo wamwe, uhole kahi mmoko mwako yila ng'hweku youtowile lwanda lwa Naili, na ulute.

[6] Ulole, heni ndokwima kumwando kwa hegwe mitalawe hala Holebu, nagwe kolitowa alyo italawe na mazi golawa leka wanhu weng'ha wanwe.” Lelo Musa nakadita ahyo hali wasekulu wa Waisilaeli.

[7] Honhu aho Musa nakahachema Masa na Meliba kwa vila Waisilaeli nawamng'ung'utila na kumjeza Mkulu Nguluwi wolonga, “Ndaze, ndo kukomya Mkulu Nguluwi ka hali hetwe?”

Ngondo na Waamaleki

[8] Waamaleki nawoya na kitowa na Waisilaeli ako Lefidimu.

[9] Musa nakamlonjela Yoshua, “Uhagule walume ulute kitowa na Waamaleki. Mitondo ndokwima mchanya mwa chidunda, ndichibata ng'hweku yila ya Nguluwi mmoko mwangu.”

[10] Lelo Yoshua nakadita kota Musa navyoyamlonjele, nakaluta kitowa na Waamaleki. Musa na Aluni na Huli nawakwina kuchinhembenhembe mwa chidunda.

[11] Naiwa mhela weng'ha Musa loyokwinula moko mchanya, Waisilaeli nawawasumya Waamaleki, naloyaduliche moko hasi, Waamaleki nawawasumya Waisilaeli.

[12] Ila kwa mhela udo, moko ga Musa nagatoka ng'hatu. Ahyo, Aluni na Huli nawahola iganga nawaliwika behi na Musa na heye nakekalisa mchanya mwa iganga alyo. Hamba, nawajibata na kwinula moko gake, yumwe nakenula moko wa kudilo na yunji nakenula moko wa kumoso. Ahyo moko ga Musa nagapona gawele genuligwe kuchanya mbaka isanya loliswele.

[13] Ahyo Yoshua nakawasumya Waamaleki kwa ipanga.

[14] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Wandiche mbuli ayi kuli chitabu, iwe ya kukumbuchila na uhilulile kulonga mmakutu ga Yoshua kwa vila ndowosa ng'hatu Waamaleki muisi yeng'ha.”

[15] Musa nakazenga honhu ha kulavila nhambiko na kuhachema honhu aho, “Mkulu Nguluwi kandita heni sumye,”

[16] yolonga, “Namwinula moko kuchanya kuli chigoda cha undewa cha Mkulu Nguluwi. Kochitowa ngondo na Waamaleki mazuwa gose.”

18

Yesilo kangumjendela Musa

[1] Yesilo mtambika wa Midiani, mgosi wa Musa, nakahulika mbuli zeng'ha Mkulu Nguluwi zoyamditile Musa na Waisilaeli loyawalavile kuli isi ya Misili.

[2] Ahyo, Yesilo nakoya kwa Musa yomigala Sipola mchewake Musa, yawele Musa nayamlechile kumbele kwa mhaza wa heye,

[3] hamwe na wana weli walume wa Musa. Mwana wa mwaluko nakachemigwa Gelishomu. Musa nakamha itagwa ali kwa vila Musa nakalonga, “Nandali mjenzi kuli isi ya chijenzi.”

[4] Mwana wa keli nakachemigwa Elieseli kwa vila Musa nakalonga, “Nguluwi wa mhaza wa heni ndo yanhanzile ndeche kukopoligwa na Falao.”

[5] Yesilo mgosi wa Musa nakoya hamwe na mhinza wa heye, mina mchewake Musa hamwe na wanage, nakamfika Musa kuchiwala nakoyawichile kambi kuli chidunda cha Nguluwi.

[6] Musa loyalonjelwe kota mgosi wa heye hamwe na mchewake na wanage weli wanguya,

[7] lelo Musa nakalawa kuza kumbochela mgosi wa heye, nakamwinamila na kumnonela. Welamsa na kiwuza mbuli za chila yumwe, hamba nawenjila mli ihema lya Nguluwi.

[8] Musa nakamlonjela mgosi wa heye mbuli zeng'ha Mkulu Nguluwi nazoyamditile Falao na Wamisili kwa chiwalo cha Waisilaeli. Nakamlonjela kahi mbuli za kugaya nakuwafichile mmajendo na vila Mkulu Nguluwi navyoyawalohole.

[9] Yesilo nakasangalazwa na geng'ha goyaditile Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha Waisilaeli, kwa kuwalohola mmoko mwa Wamisili.

[10] Yesilo nakalonga, “Nayatambichizwe Mkulu Nguluwi yawele yakulohole hegwe mmoko mwa Wamisili na kulawa kwa Falao, na yawalohole wanhu kulawa mmoko mwa Wamisili.

[11] Lelo ndivizela kota Mkulu Nguluwi ndo mkulu kusinda milungu jeng'ha, kwa vila nakawalohola wanhu awa mmoko mwa Wamisili nawawele wochidaya.”

[12] Aho Yesilo, mgosi wa Musa, nakamlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kulakaza na nhambiko zinji. Na heye Aluni nakoya hamwe na wasekulu wa Isilaeli leka kulya chilyo hamwe na Yesilo, hali Nguluwi.

Kuhaguligwa kwa watagusa
(Kukumbuchila 1:9-18)

[13] Hamitondo, Musa nakekala kuwatagusa Waisilaeli, nawo nawema wamzungulute, kulawila hamitondo mbaka mhela wa kuzinga kwa isanya.

[14] Yesilo mgosi wa Musa, loyawene mbuli zeng'ha Musa nazoyawaditile Waisilaeli, nakamuuza, “Lekachoni kwanguwaditila wanhu mbuli azi? Lekachoni kwanguwa mtagusa uliyeka kuno wanhu wano wokuzunguluta kulawa mitondo mbaka mhela wa kuzinga kwa isanya?”

[15] Musa nakamwidichila mgosi wa heye, “Kwa vila wanhu wanguya kwa heni kuuza choyogana Nguluwi.

[16] Wone wawe na kilewa koneche kula, wanguya kwa heni, nani ndangutagusa hali hewo weli na kuwatang'ulila malajizo na mzilo wa Nguluwi.”

[17] Lelo Yesilo nakamlonjela Musa, “Hainojile vyoulingudita.

[18] Kochitunya gwegwe baho na awa wanhu, mina mbuli ayi inamana lukami. Huweza hebu kuidita uliyeka.

[19] Uhulichize vyondilingukulonjela, ndangijesa ahi, na Nguluwi yawe hamwe na hegwe. Hegwe kolongasa na Nguluwi honhu ha wanhu na kochigala nongwa za hewo kwa Nguluwi.

[20] Hihyo du, kowalangusa wanhu malajizo na mizilo ja Nguluwi, na uwalajile ndaze vyowalinguganigwa kikala na mijito yowalinguganigwa kudita.

[21] Ila kwa chiwalo cha mbuli zinji, uhagule wanhu walume wadahile mumo mli wanhu weng'ha, wanhu walingumdumba Nguluwi na wanhu watanganiche na walinguzudila kupegwa chinhu choneche chila leka kubena malajizo. Uwape awo ulongozi, wawe wowemilila wanhu mli vilundo vya wanhu elufu imwe na vilundo vya wanhu miya imwe na vilundo vya makumi gahano na vilundo vya wanhu kumi.

[22] Awo ndo wowa na nhing'hano chila zuwa kutagusa nongwa za wanhu. Nongwa ng'hulu wokigalila hegwe, ila zila ndodondodo wotagusa wawo. Kwa nzila ayi, koweza kuzona mbuli azi za ubewe kwa vila wochitanza na hegwe kuli mbuli azo.

[23] Wone udite ahyo, na wone ndo vyoyalingugana Nguluwi, koweza kwimilila na wanhu awa weng'ha wohiluka kaye kwa hewo goya.”

[24] Musa nakahulichiza ulonzi awo wa mgosi wa heye na kudita kota vyoyalonjile.

[25] Lelo Musa nakawahagula wanhu wawele walume wawele na mong'ho hali Waisilaeli, nakawadita kuwa vilongozi wa vilundo vya wanhu elufu imwe na vilundo vya wanhu miya imwe na vilundo vya wanhu makumi gahano na vilundo vya wanhu kumi.

[26] Na hewo wawa wowatagusa nongwa za hewo chila mhela. Nongwa ng'hulu nawamigalila Musa, ila zila ndodo nawetagusila wawo.

[27] Loyasindile kudita ahyo, Musa na mgosi wa heye nawelaga. Heye Yesilo nakahiluka muisi ya heye.

19

Waisilaeli kuli chidunda cha Sinai

[1] Zuwa lya mwaluko lya mwezi wa kadatu kulawila lowalawile Misili, Waisilaeli nawafika kuchiwala ako Sinai.

[2] Nalowochile Lefidimu na lowafichile kuchiwala ako Sinai, nawawika kambi kumwando mwa chidunda cha Sinai.

[3] Lelo Musa nakakwina kuchanya kuchidunda kwa Nguluwi. Aho Mkulu Nguluwi nakamchema Musa kulawila ako kuchanya kuchidunda, nakamlonjela, “Ahi ndo vyouwalonjela walelwa wa Yakobo, awo Waisilaeli,

[4] ‘Mwemwe baho mona vyondiwaditile Wamisili na vila vyondiwaholile hemwe kota ikungule lilinguhola wana wa heye kwa mbawa, ndiwegala hemwe kwa heni.

[5] Lelo wone mhuliche lizi lyangu na kibata ilagano lya heni, mowa wanhu wa heni mhaguligwe hali isi zeng'ha, kwa vila isi zeng'ha ndo za heni.

[6] Mowa undewa wa watambika na nhanzi yelile kwa heni.’ Awo ndo ulonzi womuwalonjela Waisilaeli.”

[7] Lelo Musa nakahiluka, nakawakungajiza hamwe wasekulu wa Waisilaeli na kuwalonjela ulonzi awo nagowalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[8] Wanhu weng'ha nawedichila hamwe wolonga, “Mbuli zeng'ha nazoyalonjile Mkulu Nguluwi tozidita.” Musa nakamhilusila Mkulu Nguluwi kwidichila ako kwa wanhu.

[9] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Heni ndokuyila kuli ng'hungugu itisile leka Waisilaeli wahuliche hondilonga na hegwe na wokukunda hegwe mazuwa gose.”

Hamba Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi vila wanhu navyowalonjile.

[10] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ulute kwa wanhu ukawelize leka wawe welile lehano na mitondo. Uwalonjele wakanze nguwo za hewo.

[11] Wekale goya kwa zuwa lya kadatu, mina zuwa alyo lya kadatu heni Mkulu Nguluwi ndodulika mchanya mwa chidunda cha Sinai hali wanhu weng'ha.

[12] Kahi kowawichila wanhu mbaka kuzunguluta chidunda. Uwalonjele kota welolele ng'hatu waleche kukwina kuchanya mchidunda ne kuhejelela mbaka uwichigwe. Yoneche yohejelela na kudoliza chidunda kobagama.

[13] Munhu yaleche kumdoliza munhu ayo yadolize chidunda, mina kobagama kwa kutowigwa na maganga ama msale, yawe munhu ama igongolo, hopona hebu. Mhela mhalamhanda hoipembigwa kwa kulutilila, wanhu weng'ha wokwina kuchidunda.”

[14] Lelo Musa nakedulika mchidunda na kuwalutila wanhu, nakaweliza, na hewo nawakanza nguwo za hewo.

[15] Hamba nakawalonjela wanhu, “Haucha muwe mwimile goya, na mlume yoneche yaleche kumhejelela mdala.”

[16] Lelo zuwa lya kadatu mitondo, nakulawila kubuma na lumwemwesa na ng'hungugu itisile mchanya mwa chidunda. Naihulikwa lizi ng'hulu ng'hatu ya mhalamhanda naiwaditile wanhu weng'ha wakakame hala honhu nahowawichile kambi.

[17] Hamba Musa nakawalongoza wanhu kulawa hala nahowawichila kambi, nawaluta kuting'hana na Nguluwi. Weng'ha nawaluta na kikala goya hanyiga ha chidunda.

[18] Chidunda cha Sinai nachali chigubikwe kwa iyosi kwa vila Mkulu Nguluwi nakedulika mchanya mwake kuli chiluli. Iyosi alyo lya chiluli nalikwina kuchanya kota iyosi lya itanuli ikulu na chidunda cheng'ha chali chitigasika.

[19] Lizi lya mhalamhanda nalilutilila konjezeka. Musa nakalonga na Nguluwi, na heye Nguluwi nakamwidichila kwa kubuma.

[20] Mkulu Nguluwi nakedulika mchanya mwa chidunda cha Sinai, nakamchema Musa kulawila ako kuchanya, na heye Musa nakakwina kuchidunda.

[21] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Widuliche hasi ukawakanye wanhu weng'ha waleche kuya kundola, mina wone wojeza kudita ahyo wenji wa hewo wobagama.

[22] Na hewo watambika wawele wonyhejelela wanguganigwa wedite welile, wone haiwa ahyo, heni Mkulu Nguluwi ndowagaza.”

[23] Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Wanhu wano hawoweza kukwina kuchidunda cha Sinai kwa vila gwegwe baho nakutukanya tuwiche mbaka kuzunguluta chidunda na kuchidita chiwe chelile.”

[24] Mkulu Nguluwi nakalonga, “Widuliche hasi hamba uhiluche na Aluni. Ila uleche kuwakundiza watambika na wanhu wanji waloche mbaka na kuya kwa heni, wone wodita ahyo ndowagaza.”

[25] Lelo Musa nakedulika na kuwalonjela Waisilaeli mbuli zeng'ha nazoyalajizwe.

20

Mizilo kumi
(Kukumbuchila 5:1-21)

[1] Nguluwi nakalonga ulonzi awu weng'ha, nakalonga,

[2] “Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ndikulavile kulawila Misili, nakouwele mpogozi.

[3] “Uleche kuwa na milungu jiyage ila heni.

[4] “Uleche kiditila jimalukolo ja milungu ja udesi, ama chihongoligwe chifandile na chiwele kilanga ama kuli isi ama mmazi hasi ha isi.

[5] Uleche kujifugamila milungu ja udesi ne kujikolela mijito, kwa vila heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nda Nguluwi yawele na fihi. Ndanguwagaza wana kwa wihe wa wahaza wa hewo, na lulelo lwa kadatu na lwa kane lwa awo walingunzudila.

[6] Ila ndanguwalajila igano lya kwimilila maelufu ga wala wawele na igano kwa heni na kibata malajizo ga heni.

[7] “Uleche kulichema hela itagwa lya heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe. Mina heni Mkulu Nguluwi sileka kumgaza yalingulichema hela itagwa lya heni.

[8] “Ukumbuchile Zuwa lya Kwesela na kulidita liwe lyelile, mina ndo lya chiuyeng'ha.

[9] Mazuwa sita ukole mijito na udite mbuli za hegwe zeng'ha.

[10] Ila zuwa lya saba ndo zuwa lya kwesela lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe. Zuwa alyo uleche kukola mijito joneche, hegwe ne mwanago mlume ne mhinza wa hegwe ne wapogozi wa hegwe wadala ne chitumagwa wa hegwe mlume ne migongolo ja hegwe ja kudimigwa ne mjenzi yawele mng'handa mwa hegwe.

[11] Mina kwa mazuwa sita heni Mkulu Nguluwi nandizilumba ulanga na isi, bahali na vyeng'ha vilimumo, hamba nanyhesela zuwa lya saba. Ahyo, heni Mkulu Nguluwi nandilitambichiza Zuwa lya Kwesela na ndilidita liwe yelile.

[12] “Wahulichize mhaza na mayako leka wikale na ukomu wa kulutilila kuli isi yondilingukupa heni Mkulu Nguluwi na Nguluwi wa hegwe.

[13] “Uleche kukopola.

[14] “Uleche kuwasa na mdala ama mlume wa munhu yunji.

[15] “Uleche kuhiza.

[16] “Uleche kulavya ulolezi wa udesi kwa yawele habehi na hegwe.

[17] “Uleche kuigana ng'hatu ng'handa ya muyago, ne mchewake ne mpogozi wa heye mlume ama mdala ne isenga lyake ne idogowi ne choneche chiwele cha muyago.”

[18] Wanhu nalowahuliche kubuma kwa limlungu na kuhulika lizi ya mhalamanda na kuchanya mwa chidunda chiwele chifung'ha iyosi, weng'ha nawadumba na kukakama. Weng'ha nawema kutali,

[19] nawamlonjela Musa, “Ulonje na hetwe gwegwe baho, natwe tokuhulichiza, ila Mkulu Nguluwi yaleche kulonga na hetwe, ama tobagama.”

[20] Musa nakawalonjela, “Mleche kudumba, mina Nguluwi koya kuwajeza leka mumdumbe heye na mleche kudita gehile.”

[21] Wanhu weng'ha nawema kutali mhela Musa nayahejelele ayila ng'hungugu itisile moyawele Nguluwi.

Malajizo ga honhu ha kulavila nhambiko

[22] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Walonjele Waisilaeli, ‘Miwonela mwemwe baho kota heni nandonga na hemwe kulawila kilanga.

[23] Mleche kiditila vinhu vya sendi viwhanile kota milungu viwe hamwe na heni na mleche kiditila mwemwe vinhu vya zahabu viwhanile kota milungu.

[24] Hemwe monzenjela honhu ha kulavila nhambiko ha ilongo iwele mchanya mwake monhambichila migongolo ja hemwe kota nhambiko za kulakazwa na nhambiko ya kikala goya. Honhu honeche hondiwakumbusa wanhu itagwa lya heni, baho du heni baha ndokuyilani na kuwatambichiza.

[25] Wone mwaluche kunzenjela honhu ha kulavila nhambiko ha maganga, mleche kuditila kwa maganga ga kuhongola, mina wone mditichile vinhu vya kuhongolela maganga mohadita hakokomoche.

[26] Na mleche kudita honhu ha kulavila nhambiko hawele na honhu ha kukwinila, leka yaleche koneka umwazi wa heye yalingukwina mchanya mwake.’

21

Malajizo kuwala wapogozi
(Kukumbuchila 15:12-18)

[1] “Aga ndo malajizo gouwapa Waisilaeli.

[2] Hougula mpogozi Muebulaniya, kukukolela mijito kwa mihela sita, ila mhela wa saba kowa yelejehe na kuka, ne kulavya sendi.

[3] Wone nakaguligwa hanahola mdala, kokuka yaliyeka. Ila wone nakoya na mchewake, kokuka na mchewake.

[4] Wone mkulu wa heye nakamhesela mdala, nakampondela mwana mdala ama mlume, lelo ayo mdala na wanage wowa wanhu wa ayo mkulu wa heye na ayo mpogozi kokuka yaliyeka.

[5] Ila wone mpogozi ayo wone yalonje kota kangumgana mkulu wa heye na mchewake na wana wa heye na halingugana kuka na kilejeha,

[6] lelo, mkulu wa heye komigala hali Nguluwi. Hamba komhilika kuli lwizi ama mhajilo na kumtubula ikutu lyake kwa vibatililo. Hamba heye kowa mpogozi wa mkulu wa heye mazuwa gose.

[7] “Munhu yomguza mhinza wa heye yawe mpogozi, ayo howa yelejehe kota wapogozi walume.

[8] Wone mkulu wa heye nakamgula ayo mhinza yawe yumwe wa wadala wa heye, hamba wone nahanojezwe na heye na kumleka, mhaza wa heye

koweza kumgombola ayo mpogozi. Ayo mkulu howeza kumguza kwa wanhu wa isi zinji, kwa vila nakabena ilagano na mdala yula.

[9] Wone mwanage mlume yagane kumhesela ayo mpogozi, mkulu komditila mpogozi ayo kota mhinza wa heye.

[10] Wone ayo mkulu yohesa mdala yunji, yomgana yalutilile kumwenezela mdala wa mwaluko kwa chilyo na nguwo na kuponda wana na heye.

[11] Wone ayo mkulu kolemwela kumditila mbuli azo zidatu, lelo mdala kokuka na kowa yelejehe, ne kuganigwa kulavilwa chinhu choneche.

Malajizo ga kuwala nhumbula ihile

[12] “Yomtowa munhu na kumkopola, imgana yakopoligwe.

[13] Ila wone haganile kumkopola, wone Nguluwi nakakundiza mbuli ayi ilawile, lelo ayo yakopole koweza kubilimila honhu hondiwahagulilani.

[14] Wone munhu nakagana kumkopola miyage kwa ujuvi, hanga na wone yabilimile kuli honhu ha kulavila nhambiko kwa kilohola, komlavya ako kuli honhu ha kulavila nhambiko ha heni na kumkopola.

[15] “Yomtowa mhaza wa heye ama mayake imgana yakopoligwe.

[16] “Yomibata munhu kwa lupichi leka yamguze ama kumdita mpogozi imgana yakopoligwe.

[17] “Yompanjila mhaza wa heye ama mayake imgana yakopoligwe.

[18] “Wanhu weli howochilewa, hamba yumwe yomtowa miyage iganga ama ngumi ne kumkopola, ila kamng'wanyula hela na kumdita yogule na kuwasa mchinanda,

[19] wone ayo yatowigwe yowa goya na kujeza kujenda kwa ng'hweku, ayo yamng'wenyule kolechelwa. Ila, komha chasi kwa mhela woyajilize mchinanda na yamuguze mbaka yawe goya ng'hatu.

[20] “Munhu yomtowa mpogozi wa heye mlume ama mdala kwa ng'obwa na kumkopola, imgana yagazigwe.

[21] Ila mpogozi ayo wone yawe mkomu zuwa limwe ama mazuwa meli, mkulu wa heye hogazigwa hebu, kwa vila mpogozi ndo nayali wa heye.

[22] “Walume wone wetowe na kumlumiza mdala yawele na himila, na himila ya heye haitenguche ne kulawila chinhu chinji ng'hatu, yula yamlumize koganigwa kumha chinhu choyogana mlume wa mdala ayo na kota watagusa vyowotagusa.

[23] Ila wone kuwe na kuwifya kunji, lelo yamhilusile ukomu kwa ukomu

[24] na iziho kwa iziho na izino kwa izino na moko kwa moko na mgulu kwa mgulu

[25] na kusomigwa chiluli kwa kusomigwa chiluli na chilonda kwa chilonda na kutowa kwa kutowa.

[26] “Munhu wone yamtowe mpogozi wa heye mlume ama mdala na kuwifya iziho lyake, yamlechele yalute yelejehe kwa chiwalo cha iziho lyake.

[27] Hihyo du, wone yamtowe na kumbena izino mpogozi wa heye mlume ama mdala, yamlechele yawe yelejehe kwa chiwalo cha izino lyake.

[28] “Wone isenga limtowe munhu kwa mbalati na kumkopola, munhu mlume ama mdala, isenga alyo lyokopoligwa kwa kutowigwa kwa maganga na miwunde jake hajiligwa hebu. Munhu nayawele na isenga alyo, howa na nongwa hebu.

[29] Ila wone isenga alyo nalizowela kutowa wanhu kwa mbalati, na heye yawele na isenga alyo kalonjelwa na halikowele hebu, wone isenga alyo likopole munhu mlume ama mdala, litowigwe kwa maganga na heye munhu yakopoligwe.

[30] Ila, munhu ayo wone yoganigwa kulavya chinhu kwa kilohola ukomu wa heye, yalavye chasi chichila choyolonjelwa kulavya.

[31] Isenga wone limtowe mbalati mwana mlume ama mdala wa munhu yunji, nongwa ayi yotagusigwa kwa nzila yiyo.

[32] Wone isenga alyo limtowe mbalati mpogozi mlume ama mdala, yawele na isenga alyo kumhilusila mkulu wa ayo mpogozi sendi* zihejile kwa gilamu miya zidatu na makumi gahano ga sendi na alyo isenga likopoligwe kwa kutowigwa kwa maganga.

[33] "Wone munhu yoleka ikulubila mwazi ama wone yobawa ikulubila hamba yaleche kuligubika, hamba isenga ama idogowi linjile amo,

[34] ayo yawele na ikulubila alyo, yalavye sendi kwa yawele na isenga ibuguma na igongolo lifile lyowa lya heye.

[35] "Isenga lya munhu wone lilumize isenga lya munhu yunji na kulikopola, lelo hewo woliguza alyo isenga liwele likomu na kigawila chochiguzigwa na vivila wochigawila lila isenga lifile.

[36] Ila wone alyo isenga nalizowela kutowa wanji kwa mbalati na munhu yalifujile halikowele, yuye kohilusa isenga kwa isenga ibuguma na lila lifile lyowa lya heye.

22

Malajizo kwa chiwalo cha kuhilusa

[1] "Wone munhu yohiza isenga ama ing'holo na kulidumula singo ama kuliguza, kolapigwa kulavya misenga jihano kwa chila isenga na ming'holo jine kwa chila ing'holo.

[2] Wone mhizi yobatigwa yobena ng'handa mhela wa nechilo, na kutowigwa mbaka kubagama, yamkopole kowa hela nongwa ya kukopola.

[3] Ila wone mhizi ayo yebatigwe nemisi na kukopoligwa, yamkopole kowa na nongwa. Ayo mhizi koganigwa kuhilusa chinhu. Wone yawe hela chinhu cha kulavya, lelo heye yuye koguzigwa leka kulipila uhizi wa heye.

[4] Wone igongolo lihizigwe lyokoneka kwa yula yahizile liwele likomu, mhizi ayo kohilusa keli, liwe isenga ama idogowi ama ing'holo.

[5] "Wone munhu yodimila migongolo ja heye kuli mgunda wa zabibu ama kulechela igongolo lyake kudima kuli mgunda wa munhu yunji, kohilusa kuwifya ako kwa chilyo chinojile cha mgunda wa heye yuye ama mgunda wa heye wa zabibu.

[6] "Wone munhu yobwina chiluli na kusoma migodi ja miwa na kulutilila kulakaza migunila ja nyhule ama nyhule za munhu yunji zing'hali benigwa, ama mgunda weng'ha ulakale, yula yabwinile chiluli acho, yalavye chinhu kwa kuwifya ako kweng'ha.

[7] "Wone munhu yomlechela miyage sendi ama lufufu lunji yamuwichile goya, hamba yahizilwe mng'handa mwake, mhizi yoneche wone yebatiche yahiluse keli.

[8] Ila wone mhizi hambe yebatiche, yawele na ng'handa kohejelela hali Nguluwi leka yelahe kota haditile uhizi wa lufufu lwa miyage.

[9] Wone howa na kitwanza kwa chiwalo cha isenga ama idogowi ama ing'holo ama cha kuvala ama chinhu choneche chajilile chiwele chila yumwe hali hewo weli yolonga cha heye, wala wanhu wogaligwa hali Nguluwi. Yula yawele Nguluwi yolonga kota kana nongwa, komhilusila miyage keli.

---

[*] **21:32** *sendi* Kwa Chiebulaniya ndo shekeli, na shekeli ndo igwala liwele na itunyo lya kota gilamu kumi na imwe hino.

[10] “Wone munhu yomlechela miyage idogowi ama isenga ama ing'holo ama igongolo linji lyoneche yamlolele goya na igongolo alyo libagame ama kulumila ama kuholigwa ne munhu yoneche kona,

[11] chilaho hali Mkulu Nguluwi cholamula hali hewo kulajila kota ayo yalechelwe haditile uhizi wa lufufu lwa miyage. Yawele na igongolo alyo kokunda chilaho acho na ayo miyage holavya chinhu choneche chila.

[12] Ila wone izeleche kota nalihizigwa kwa heye, yamhilusile miyage yawele na isenga ibuguma.

[13] Wone alyo igongolo nalikopoligwa na migongolo ja kisolo, ayo munhu yawele yalechelwe yaligale igongolo alyo likopoligwe, kota ulolezi. Holavya chinhu choneche kwa chiwalo cha igongolo likopoligwe na migongolo ja kisolo.

[14] “Wone munhu yaziche igongolo kwa miyage, hamba igongolo alyo lilumile ama kubagama, mhela yawele na igongolo nayali haduhu, yula yaziche yamhilusile miyage chenele.

[15] Ila wone heye yawele na igongolo nayalibaho, lelo yula yaziche holavya chinhu choneche. Wone nalyali igongolo lyazichwe kwa sendi, sendi azo zohega kwa kwajilila kwa igongolo alyo.

Malajizo ga kikala na wanhu

[16] “Wone munhu yomhada mhinza hanating'hana na mlume na hanabanichilwa na kuwasa na heye, yalavye sendi za kumhesa mhinza ayo yawe mchewake.

[17] Mhaza wa ayo mhinza wone yolema ng'hatu mhinza wa heye kuholigwa, munhu ayo kolavya sendi zihejile kwa kumhola mhinza hanating'hana na mlume.

[18] “Uleche kumleka mdala yawele mhawi yapone mkomu.

[19] “Yalingudita ung'hondwa na migongolo kanguganigwa yakopoligwe.

[20] “Yalingumlavila nhambiko mlungu yunji honhu ha Mkulu Nguluwi yaliyeka, imgana yabagamizwe ng'hatu.

[21] “Mleche kumbada na kumgaza mjenzi, mina hemwe mwali wajenzi kuli isi ya Misili.

[22] Mleche kumgaza mdala yafililwe na mlume wa heye ama mwana mchiwa.

[23] Wone muwabunze awo na wone hewo wondilila, ndangukomya ndohulichiza chililo cha hewo,

[24] na kuzudila kwa heni kokwaka. Nani ndowakopolani kwa ipanga, na wadala wa hemwe wowa walekwa na wana wa hemwe wowa wachiwa.

[25] “Houmha sendi munhu yoneche hali wanhu wa heni wawele wazunwa, uleche kuwa kota yodayi na uleche kugana nyonjeza.

[26] Wone kuhola igolole lya muyago na kuliwika poni, umhilusile isanya halinazinga,

[27] kwa vila alyo ndo igolole lya heye liliyeka, ndo lyondichigubika na lilyo. Ama kwangijesa kowasila choni? Hoyondilila ndomhulichiza, mina heni ndo mbele na isungu.

[28] “Uleche kumliga Nguluwi, ne kumpanjila mkulu wa wanhu wa hegwe.

[29] “Uleche kukawila kundavila honhu hangu kuli winji wa chilyo cha hegwe na divai ya hegwe. Momha walelwa wa hemwe wa mwaluko walume.

[30] Modita hihyo du kwa chiwalo cha walelwa wa mwaluko wa misenga na ming'holo ja hemwe. Momleka chila mlelwa wa mwaluko na mayake kwa mazuwa saba na zuwa lya nane mondavila.

[31] “Hemwe mowa wanhu wa chiuyeng'ha kwa heni. Ahyo hamulya miwunde ja igongolo likopoligwe na igongolo lya kisolo. Miwunde ajo motozela mibwa.

23

Kuleka kuganilila

[1] “Uleche kulonga mbuli za udesi. Uleche kihanza na munhu yawele na wihe leka uwe mlolezi mwihe.

[2] Uleche kuwinza chilundo cha wanhu kudita wihe, na uleche kihanza na chilundo cha wanhu kulavya ulolezi hali honhu ha kutagusila leka kuwajiliza wanhu.

[3] Uleche kudita uganililo kuli utaguso wa wazunwa.

[4] “Houlyona isenga ama idogowi lya mwihe wa hegwe lyajilile, komhilusila yuye.

[5] Houlyona idogowi lya munhu yalingukuzudila ligwile na itunyo lyake, uleche kulileka na kuka, ila ulitanze kwinuka.

[6] “Uleche kwajiliza hachi ilingumlapa mnzunwa kuli utaguso wa heye.

[7] Wikale kutali na ulonjelezi wa udesi na uleche kuwakopola walihela nongwa na watanganiche, mina heni simlechela munhu mwihe.

[8] Uleche kubochela chinhu chilingwambuza kubena malajizo, mina chinhu acho changuwajiliza wawele na nyhala na kwajiliza mbuli za wanhu wawele na hachi.

[9] “Uleche kumbunza mjenzi, hemwe mvizela ndaze ujenzi vyouli, mina namwali wajenzi kuli isi ya Misili.

Malajizo kuwala Zuwa lya Kwesela na mnvina

[10] “Kwa mhela wa miyaka sita konyala nyhule kuli migunda ja hegwe na kubena chilyo cha heye.

[11] Ila kuli mwaka wa saba, kojileka migunda ja hegwe ne kunyala nyhadikwa, leka wazunwa hali wanhu wa hegwe wapegwe chilyo chiponile amo na migongolo ja kisolo jilye. Kodita hihyo kuli migunda ja hegwe ja zabibu na mizeituni.

[12] “Kwa mazuwa sita kokola mijito ja hegwe, ila zuwa lya saba kokwesela, leka ibuguma na idogowi jesele, na wana wa mpogozi wa hegwe mdala na wajenzi welejehe na kwesela.

[13] “Wibate geng'ha gondonjile. Uleche kugachema ng'oo matagwa ga milungu jinji, ago galeche kuhulikwa kumlomo wa hegwe.

[14] “Kadatu chila mwaka modita mnvina kwa ukulu wa heni.

[15] Molutilila kuwa na mnvina ya mibumunda jiwele hela usaso, kota vyondiwalajize, molya mibumunda johajiwichigwe usaso kwa mazuwa saba mhela uwichigwe kuli mwezi wa Abibu, kwa vila kuli mwezi awo namlawa Misili. Munhu yoneche yaleche kuya behi na heni moko yeka.

[16] Molutilila kuwa na mnvina ya mbena ya mwaluko ya mijito ya hemwe iwele mnyalile mli migunda ja hemwe. Molutilila kuwa na mnvina ya kukungajiza mbena kuduma kwa mhela homkungajiza chilyo cha mijito ya hemwe.

[17] Kadatu kwa chila mhela, walume weng'ha wokuya kilajila hali Mkulu, Mkulu Nguluwi.

[18] “Uleche kulavya danda ya nhambiko ya heni hamwe na mibumunda jiwichigwe usaso na uleche kugaleka mafuta ga igongolo lya mnvina ya heni gapone mbaka mitondo.

[19] “Mbena ya mwaluko ya hegwe inojile kochigala kaye kwa heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

“Uleche kuhemsa mhene nyana kuli itombo lya mayake.

Kulagana na malajizo

[20] “Mlole, heni ndangumlajiza mhilisi yawalongole mmajendo leka yawamileni na kuwahilikani kuli isi yondiwawichileni.

[21] Mumuhulichize na kibatilila choyolonga, na mleche kumhinduka, mina howosela gehile ga hemwe hebu kwa vila kana ludali lwa heni mgati mwake.

[22] Ila wone momhulichiza goya na kudita geng'ha goyolonga, heni ndowa mwihe wa wehile wa hemwe na mtwanzi wa watwanzi wa hemwe.

[23] “Mhilisi wa heni hoyowalongoza na kuwahilikani kuli isi ya Waamoli na Wahiti na Wapelisi na Wakanaani na Wahivi na Wayebusi, nani ndowabagamiza awo weng'ha,

[24] mleche kufugamila hali milungu ja hewo na kujikolela mijito ne kujiditila chinhu ne kuwinza mbuli za hewo. Ila mowabagamiza ng'hatu na kubenanga mizengo ja milungu ja hewo.

[25] Mofugamila heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nani ndowatambichiza kwa chilyo na mazi na kusa matamwa hali hemwe.

[26] Kuduhu mdala yoneche yowifya himila za hewo ne kuwa mhende kuli isi ya hemwe. Nani ndowegalila ukomu wa kulutilila.

[27] Ndowegalila ukabuso wa heni kumwando kwa hemwe na kuwatigula wanhu weng'ha womting'hana nawo na wala wehile wa hemwe ndowadita wagaluche na kuwabilima.

[28] Ndowegalila ukabuso wa heni kota midondola kumwando kwa hemwe jiwe jiwawinga Wahivi na Wakanaani na Wahiti.

[29] Siwawinga wanhu kwa mhela umwe, isi ileche kupona ne chinhu na migongolo ja kisolo jonjezeche ng'hatu na kuwalumiza.

[30] Ila ndowosa hadohado mbaka aho homkonjezeka na kuihalila isi ayo.

[31] Mbaka ya isi ya hemwe yowa kulawila Bahali ya Shamu mbaka bahali ya Mediteleniyani* na kulawila kuchiwala mbaka lwanda lwa Eyufulate, mina ndowawika wenyeng'haye wa isi ayo mmoko mwa hemwe, namwe mowawinga Wafilisti woche.

[32] Mleche kudita ilagano lyoneche na hewo ne milungu ja hewo.

[33] Mleche kuwakundiza wekale muisi ya hemwe, waleche kuwadita hemwe mnditile gehile, mina wone moiditila milungu ja hewo, ndangukomya ayo yowa chinhu cha kuwagwiliza.”

24

Ilagano lyangutawizwa

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Muye kwa heni, hegwe na Aluni na Nadabu na Abihu, hamwe na wasekulu makumi saba wa Isilaeli, mfugamile kwa kutali.

[2] Hegwe Musa uliyeng'ha ndo kohejelela kwa heni, ila wanji waleche kuya behi na Mkulu Nguluwi, na wanhu waleche kukwina chidunda hamwe na hegwe.”

[3] Lelo Musa nakaluta na kuwalonjela wanhu weng'ha ulonzi na malajizo geng'ha Mkulu Nguluwi goyamlonjele. Wanhu weng'ha nawedichila kwa lizi limwe, “Mbuli zeng'ha zoyalonjile Mkulu Nguluwi tozidita.”

---

* **23:31** *Mediteleniyani* Kwa Chiebulaniya yanguzeleka kota bahali ya Wafilisti.

[4] Musa nakandika ulonzi weng'ha Mkulu Nguluwi nawoyamlonjele. Hamba nakalilimka mitondo ng'hatu, nakazenga honhu ha kulavila nhambiko hasi ha chidunda na kwimiza mizengo kumi na mili na kiwhana na nhanzi kumi na mbili za Isilaeli.

[5] Hamba nakawalajiza wasongolo wa Waisilaeli wamlavile Mkulu Nguluwi nhambiko za kulakazwa na kumlavila nhambiko za kikala goya za milogota milume.

[6] Musa nakadeha nusu ya danda ya migongolo ajo na kuwika kuli mikuwe, na nusu iyaje nakaboholela hala honhu ha kulavila nhambiko.

[7] Hamba nakahola chitabu cha ilagano lya Mkulu Nguluwi, nakasoma ulonzi awo weng'ha hali wanhu, nawo nawalonga, “Ago geng'ha goyalonjile Mkulu Nguluwi togadita, natwe towa wanhu wa kuhulichiza.”

[8] Musa nakahola ayila danda na kuwaboholela wanhu, yolonga, “Ayi ndo danda ya ilagano lya Mkulu Nguluwi yaliditile na hemwe kwa ulonzi awu weng'ha.”

[9] Hamba, Musa na Aluni na Nadabu na Abihu na wasekulu makumi saba wa Isilaeli nawakwina kuchidunda,

[10] nawamona Nguluwi wa Isilaeli. Hasi ha magulu ga heye kwali na honhu hasilibwe kota maganga ga yakuti ilingupulika, iwele buluu kota ulanga.

[11] Na Nguluwi hawagazile awo vilongozi wa wanhu wa Isilaeli. Nawamona Nguluwi, walya na kunwa.

Musa kuli chidunda cha Sinai

[12] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Uye kwa heni kuchanya kuchidunda, umbeteze ako. Heni ndokupa vibao vya maganga viwele na malajizo na mizilo jonyandiche kwa chiwalo cha kuwalangusa Waisilaeli.”

[13] Lelo Musa nawaluka hamwe na Yoshua chitumagwa wa heye, nakaluta kuli chidunda cha Nguluwi.

[14] Musa nakawalonjela wala wasekulu, “Mtubeteze aha mbaka hotuwahiluchila. Aluni na Huli wa hamwe na hemwe, yoneche yawele na mbuli yawalutile awo.”

[15] Lelo Musa nakaluta kuchidunda na ng'hungugu naigubika chidunda.

[16] Ukulu wa Mkulu Nguluwi naudulika mchanya mchidunda cha Sinai na ng'hungugu naigubika chidunda kwa mhela wa mazuwa sita. Zuwa lya saba Nguluwi nakamchema Musa kulawila hagati ha yila ng'hungugu.

[17] Ukulu wa Mkulu Nguluwi nawoneka hali meho ga wanhu wa Isilaeli kota chiluli chilingwaka mchanya mwa chidunda.

[18] Musa nakenjila mgati mwa yila ng'hungugu, nakakwina kuchidunda. Nakekala ako kwa mhela wa mazuwa makumi gane, nemisi na nechilo.

25

Nhambiko kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi
(Kulawa 35:4-9)

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Uwalonjele Waisilaeli walavye nhambiko. Kobochela kulawa kwa munhu yoneche yolavya kwa yoneche yalingugana kulavya.

[3] Kobochela vinhu kota zahabu na sendi na shaba

[4] na sufu ya buluu na ya zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe kwa milaika ja mhene

[5] na migozi ja ing'holo ilume jiwichigwe lanji ndung'hu na migozi ja migongolo jinji jilingikala mbahali na mbao za msonobali

[6] na mafuta kwa chiwalo cha chenje na ndugwa kwa chiwalo cha mafuta ga kubakala na kwa chiwalo cha ubani uwele na unhunyhililo unojile ng'hatu,

[7] na maganga galingupulika ga salidoniki na maganga ganji galingupulika kwa chiwalo cha kunoliga, chizibao cha mmhambaga na chihako cha mmhambaga.

[8] Wanhu wanzenjele ihema lya Nguluwi leka ndiwe ndichikala hamwe na hewo.

[9] Mogomanjiza ihema* alyo lya Nguluwi na vinhu vya mumo vyeng'ha kota vila ng'hatu vyondiwalajilani.

Isanduku lya ilagano
(Kulawa 37:1-9)

[10] “Waisilaeli wagongomanjize isanduku lya mbao za msonobali na liwele na ulefu wa sentimita miya imwe na kumi na ugazi wa sentimita makumi sita na sita na fudi ya sentimita makumi sita na sita. [11] Kolibakaliza isanduku alyo zahabu inojile mgati na kunze na kuliditila mfungo mwake zahabu zingo zeng'ha.

[12] Hamba koligongomanyila pete zine za zahabu na uwiche kuli chila mgulu. Hamba uwiche pete mbili kuli chila ubanzi.

[13] Kogongomanjiza mipichilo kwa msonobali na kubakaliza zahabu.

[14] Mipichilo ajo jokola kuli pete azo ziwele banzi mbili za alyo isanduku kwa chiwalo cha kulipika.

[15] Mipichilo ajo ja isanduku jopona kuli pete, ileche kulavigwa mhela weng'ha ula.

[16] Mgati mwa isanduku alyo kowika vibao vya maganga vya ulolezi.

[17] “Hamba kogongomanya chigubiko cha uhanyisi† cha zahabu inojile, ulefu yowa sentimita miya imwe na kumi na ugazi sentimita makumi sita na sita.

[18] Kogongomanyizila kwa kuponda vilumbigwe vifandile kota wahilisi vili kwa zahabu, uviwiche mchanya, mwiso mwa nzingo mbili za acho chigubiko.

[19] Chilumbigwe chifandile kota mhilisi chimwe chila mwiso wa chigubiko. Uviwiche vilumbigwe avyo kuli mwisho mwa chigubiko acho, ila viwe chinhu chimwe na acho chigubiko.

[20] Chilumbigwe acho chifandile kota mhilisi chochilola chila chiyage na mbawa zawo zigoloche zigubiche chigubiko acho, kumeho kwa avyo vilumbigwe kowa kulola chigubiko acho.

[21] Mgati mwa isanduku kowika vibao vili vya maganga na kuchiwika chigubiko acho mchanya mwake.

[22] Ndoting'hana na hegwe ako, na kulawa mchanya mwa chigubiko acho, hagati ha vilumbigwe avyo vifandile kota wahilisi viwele mchanya mwa isanduku lya ilagano, ndolongasa na hegwe na kukugalila mizilo jeng'ha kwa chiwalo cha Waisilaeli.

Chisaga cha mibumunda chiwichigwe hali Mkulu Nguluwi
(Kulawa 37:10-16)

---

* **25:9** *ihema alyo lya Nguluwi* Kwa Chiebulaniya mhela wunji ihema lya Nguluwi lyali lichemigwa ihema lya nhing'hano. Natuhagula kulichema ihema lya Nguluwi leka wanhu waleche kijesa kota ndo honhu heli.

† **25:17** *Chigubiko cha uhanyisi* Achi kahi nachali chichemigwa chigoda cha isungu.

[23] “Kogongomanya chisaga cha mbao za msonobali uwele na ulefu wa sentimita makumi nane na nane, ugazi wa sentimita makumi gane na zine na fudi ya sentimita makumi sita na sita.

[24] Chisaga acho kochibakaliza zahabu inojile na kuchizungulusila isali lya zahabu.

[25] Hamba kochizungulusila chibao chiwele na ugazi wa sentimita nane na kuzungulusila isali lya zahabu.

[26] Koigongomanyila pete zine za zahabu na kuziwika mli zingo za magulu gake.

[27] Pete azo zowa behi na isali na zowa kwa chiwalo cha kubatilila mipichilo. Mipichilo ajo jowa kwa chiwalo cha kupichila acho chisaga.

[28] Kogongomanyiza mipichilo ja msonobali na kuibakaliza zahabu, mipichilo jowa kwa chiwalo cha kupichila acho chisaga.

[29] Kogongomanya nyhelo na vizombe vya kuwichila ubani mchisaga na kahi vibuyu na visaye vya kujidila nhambiko za kunwa. Uvidite vinhu avyo vyeng'ha kwa zahabu inojile.

[30] Mazuwa gose kowika mibumunda jelile hali chisaga kumwando kwa heni chila mhela.

Chinhu cha kuwichila chenje
(Kulawa 37:17-24)

[31] “Kogongomanya chinhu cha kuwichila chenje kwa zahabu inojile. Igongomanywe kwa kuponda, chikalilo chake na mitumba jake na vizombe vyake na uluwa wake vyowa chinhu chimwe. [32] Nhagala sita zolawilila kuli chinhu cha kuwichila chenje, nhagala zidatu ubanzi umwe na nhagala zidatu ubanzi uyage.

[33] Kuli nhagala hana vizombe vidatu viwhanile na mitumba na uluwa ulinguchemigwa alimondi. Kuli nhagala ilinguya kahi hana vizombe vidatu viwhanile na mitumba na uluwa ulinguchemigwa alimondi. Nhagala zeng'ha sita ziwhana vivila kuli chinhu cha kuwichila chenje.

[34] Na kuli ufito kowa na vizombe vine viwhanile na uluwa ulinguchemigwa alimondi hamwe na itumba lyake na uluwa wake.

[35] Honhu halingulawilizila chila jozi ya nhagala zila sita, hasi hake kowa na itumba limwe limwe.

[36] Mitumba ajo na nhagala zake jowa chinhu chimwe na chinhu acho cha kuwichila chenje acho, na cheng'ha chopondigwa kwa chihande chimwe cha zahabu inojile.

[37] Kogongomanya kahi vyenje saba kwa chiwalo chinhu acho cha kuwichila chenje na kuchiwika mchanya mwake leka chiwe chimwemwesela kumwando.

[38] Ugongomanye kahi vinhu vya kuzimila vyenje na nyhelo zake kwa zahabu inojile.

[39] Kogongomanya chinhu acho cha kuwichila chenje na vinhu vinji viyage kwa kilogilamu makumi gadatu na zihano za zahabu inojile.

[40] Ulole goya kota nakuvigongomanya kota vila navyoulajilwe kula kuchidunda.

26

Ihema lya Nguluwi
(Kulawa 36:8-38)

[1] “Kwa ago geng'ha, kogongomanya ihema lya Nguluwi kwa mipaziya kumi ja kitani itawigwe, na kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu. Mipaziya ajo jeng'ha kovinoliga kwa vilumbigwe vifandile kota

wahilisi, utawigwe goya. [2] Chila ipaziya lyowa na ulefu wa mita kumi na mbili na ugazi wa mita mbili. Mipaziya ajo jeng'ha jiwe chipimilo chimwe.

[3] Kolumbiza mipaziya jihano liwe limwe na jihano jiyage kahi liwe ipaziya limwe.

[4] Kohonela vibatililo vya buluu mlupembo mwa ipaziya lya mwiso lya chihande cha mwaluko, hihyo kohonela vibatililo mwiso mwa lupembo lwa kunze lya chihande chinji cha ipaziya.

[5] Kowika vibatililo makumi gahano kuli ipaziya limwe na vibatililo vinji makumi gahano kuli ipaziya lya keli, vibatililo vyeng'ha viwe vichilola.

[6] Hamba kogongomanya ngwamo makumi gahano za zahabu leka kulumbizila vila vihande vili vya mipaziya, ahyo ihema lya Nguluwi lyowa chinhu chimwe.

[7] “Kahi kogongomanya chigubiko cha ihema lya Nguluwi kwa mipaziya kumi na limwe lya milaika ja mhene.

[8] Chila ipaziya lyowa na ulefu wa mita kumi na zidatu, na ugazi wa mita mbili. Mipaziya jeng'ha ajo kumi na limwe jowa na chipimilo chichila.

[9] Kolumbiza mipaziya jihano hamwe na mipaziya sita hamwe. Ipaziya lya sita kolibina hali ihema lya Nguluwi.

[10] Hamba kodita vibatililo makumi gahano mlupembo lwa ipaziya lya mwiso kwa chihande cha mwaluko na vibatililo makumi gahano mlupembo lwa chihande cha keli.

[11] Kodita ngwamo za shaba makumi gahano na kuzinjiza kuli zila ngwamo leka kulumbiza vila vihande vili vya mipaziya na ahyo kudita ipaziya limwe lya ihema.

[12] Yila nusu ya ipaziya liponile kolibina lininile ubanzi weng'ha wa kumbele mwa ihema alyo.

[13] Ulefu wa ipaziya iwele ya nyonjeza kolibina nusu mita kwa ubanzi umwe na nusu mita iyage ubanzi wunji, leka lininile banzi mbili za ihema kota chigubiko.

[14] Kogongomanyiza kahi chigubiko cha ihema ligongomanyigwe kwa igozi lya ing'holo ilume liwichigwe lanji ndung'hu na chigubiko cha igozi lya igongolo linji lilingikala mbahali.

[15] “Kogongomanya fulemu za msonobali kwa chiwalo cha kwimiza ihema lya Nguluwi.

[16] Chila fulemu yowa na ulefu wa mita zine na ugazi wa sentimita makumi sita na sita.

[17] Chila fulemu yowa ilumbizwe na ndimi mbili za kulumbizila. Kozidita fulemu zeng'ha ziwe zilumbigwe na ndimi mbili.

[18] Lelo kogongomanya azo fulemu kota hino, fulemu makumi meli kwa chiwalo cha ubanzi wa kusini,

[19] na vikalilo makumi gane ga sendi hasi mwa azo fulemu makumi meli, ndimi mbili hasi ha chila fulemu leka kibatilila zila ndimi mbili ziwe hasi ha fulemu yinji leka kibatilila vibatililo vyake vili.

[20] Ubanzi wa kasikazini mwa ihema lya Nguluwi, kogongomanya fulemu makumi meli,

[21] na vikalilo vyake makumi gane vya sendi, vikalilo vili hasi ya chila fulemu.

[22] Kwa ubanzi wa kumbele, uwele kolizibilaga isanya, kogongomanya fulemu sita.

[23] Kogongomanya kahi fulemu mbili kwa chiwalo cha nzingo za ihema ubanzi wa kumbele.

[24] Fulemu azo za nzingo zilekane hasi ila zileche kibatanizwa kwa kuchanya hali pete ya mwaluko. Fulemu zeng'ha za nzingo ziditigwe hihyo leka zidite nzingo mbili.

[25] Ahyo kowa na fulemu nane hamwe na vikalilo vyake kumi imwe na sita vya sendi, vikalilo vili hasi ha chila fulemu.

[26] “Kogongomanya migamba ja msonobali, migamba jihano kwa chiwalo cha fulemu za ubanzi umwe wa ihema lya Nguluwi,

[27] na migamba jihano kwa chiwalo cha fulemu ya ubanzi wa keli wa ihema na migamba jihano kwa chiwalo cha fulemu za ubanzi wa kumbele mwa ihema lya Nguluwi, uwele kolizinjila isanya.

[28] Mgamba wa hagati ufichile nusu ya fulemu ya ihema wokola hagati kulawila mwiso awu mbaka mwiso uyage wa ihema.

[29] Fulemu zeng'ha kozibakaliza zahabu na kuziditila pete za zahabu kwa kibatilila ajo migamba, nazo kahi kozibakaliza zahabu.

[30] Ahyo kogongomanya ihema lya Nguluwi kwa kuwinza vyondikulajile kuchidunda.

[31] “Kogongomanya ipaziya lya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe. Ipaziya alyo kolitawa kwa uwanzi kwa kuvinoliga kwa vilumbigwe vifandile kota wahilisi.

[32] Kolinhinhiza ipaziya kuli mizengo jine ja msonobali zibakalizwe zahabu, ziwele ngwamo za zahabu na vikalilo vine vya sendi.

[33] Kolinhinhiza ipaziya alyo kuli ngwamo, hamba uligale lila isanduku lya ilagano amo mgati, kumbele mwa ipaziya alyo. Ipaziya alyo lyogawaniza Honhu Helile na Honhu Helile Ng'hatu.

[34] Mgati mwa Honhu Helile Ng'hatu kowika chigubiko cha uhanyisi mchanya mwa isanduku lya ilagano.

[35] Achila chisaga kochiwika ubanzi wa kunze mwa ipaziya alyo, na chila chinhu cha kuwichila chenje kochiwika ubanzi wa kusini mwa ihema lya Nguluwi, lichilola na chisaga. Chisaga acho chowa ubanzi wa kasikazini.

[36] “Kwa chiwalo cha lwizi lwa ihema kogongomanya ipaziya lya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe kwa uwanzi.

[37] Kwa chiwalo cha ipaziya, kogongomanya mizengo jihano ja msonobali na kubakaliza zahabu. Mizengo ajo jowa na ngwamo za zahabu na chila limwe lyowa na chikalilo cha shaba.

27

Honhu ha kulavila nhambiko
(Kulawa 38:1-7)

[1] “Kogongomanya honhu ha kulavila nhambiko kwa mbao za msonobali. Honhu ha kulavila nhambiko aho howa ha mlaba, ulefu mita mbili na lobo na ugazi mita mbili na lobo na fudi yowa mita imwe na lobo. [2] Nagwe udite mbalati imwe kuli chila nzingo, azo mbalati zowa chinhu chimwe na honhu ha kulavila nhambiko, nagwe kohagubika honhu heng'ha kwa shaba.

[3] Kogongomanya visaye vyake vya kusila mivu na mihuka na visaye vyake na mibano jake na visaye vya kuholela makala, na vinhu vyeng'ha kovidita kwa shaba.

[4] Hamba kogongomanya utandawala wa shaba uwele na pete zine za shaba kuli nzingo zake.

[5] Utandawala awo kouwika hafungo halinguzunguluta honhu ha kulavila nhambiko ubanzi wa hasi leka awo utandawala ufiche hagati ha honhu ha kulavila nhambiko.

[6] Nagwe udite mipichilo ja msonobali kwa chiwalo cha honhu ha kulavila nhambiko, najo kojibakaliza shaba.

[7] Na mipichilo ajo jokwinjizwa mli pete chila nzingo ya honhu ha kulavila nhambiko mhela wa kupika.

[8] Kogongomanya honhu ha kulavila nhambiko kwa mbao na hawe na lukweme mgati kota vila navyondikulajile kula kuchidunda.

Lugagala lwa ihema lya Nguluwi
(Kulawa 38:9-20)

[9] "Kogongomanya lugagala lwa ihema lya Nguluwi. Kuli ubanzi wa kusini mwa lugagala kowa na ipaziya ligongomanyigwe kwa kitani inojile itawigwe uwele na ulefu wa mita makumi gane na zine kwa ubanzi umwe.

[10] Ipaziya alyo lyobatililwa na mizengo makumi meli ga shaba jiwele na vikalilo vya shaba. Ila fito za mizengo ajo na vibatililo vyowa vya sendi.

[11] Hihyo du ubanzi wa kasikazini, ulefu wa ipaziya wowa mita makumi gane na zine, na mizengo jake makumi meli ja shaba, ila fito za mizengo na vibatililo zake vyowa vya sendi.

[12] Ubanzi wa kolizibilaga isanya wa lugagala kowa na ipaziya liwele na ulefu wa mita makumi meli na mbili, na mizengo jake kumi na vikalilo vyake kumi.

[13] Ubanzi wa kolilawilaga isanya kuwele na lwizi, lugagala lowa na ugazi wa mita makumi meli na mbili.

[14] Ipaziya lizidahe lya ubanzi umwe wa lwizi lyowa na ugazi wa mita sita na nusu, hamwe na mizengo jidatu na vikalilo vyake vidatu.

[15] Vivila kuli ubanzi uyage wa lwizi ipaziya lyowa na mita sita na nusu, hamwe na mizengo jidatu na vikalilo vyake vidatu.

[16] Lwizi alo lwa lugagala lowa na ipaziya liwele na ulefu wa mita tisa, ligongomanyigwe kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe goya. Ipaziya alyo lyobatigwa na mizengo jine jiwele na vikalilo vine.

[17] Mizengo jeng'ha kuzunguluta lugagala jolumbizwa kwa fito za sendi na ngwamo zake zowa za sendi na vikalilo vyake vyowa vya shaba.

[18] Lugagala alo lowa na ulefu wa mita makumi gane na zine na ugazi wa mita makumi meli na mbili na fudi ya mita mbili na lobo. Ipaziya lyake lyowa lya kitani inojile na vikalilo vyake vya shaba.

[19] Vinhu vyeng'ha vya ihema lya Nguluwi vya kuditila chila chinhu, hamwe na vigingi vyeng'ha na vila vya lugagala vyeng'ha vyowa vya shaba.

Vyenje
(Walawi 24:1-4)

[20] "Kowalonjela Waisilaeli wakugalile mafuta ganojile ga mzeituni gakamigwe, kwa chiwalo cha vyenje, leka kuwe na chenje chilingwaka chila mhela.

[21] Ayo yowa mgati mwa ihema lya Nguluwi kunze mwa ipaziya alyo kumwando kwa isanduku lya ilagano, Aluni na wanage wochilolela hali heni kulawila mhela wa kuzinga kwa isanya mbaka mitondo hali Mkulu Nguluwi. Ilajizo alino lyanguganigwa liwinzwe mazuwa gose na Waisilaeli weng'ha, lulelo kwa lulelo.

28

Mivalo ja watambika
(Kulawa 39:1-7)

[1] “Nagwe Musa, umigale kwa heni mng'holozo Aluni, hamwe na wanage, Nadabu na Abihu na Eleasali na Itamali, kulawa kuli Waisilaeli, leka wang'holele mijito kota watambika.

[2] Komhonela mng'holozo Aluni nguwo zelile leka yawe yokoneka yawele na ukulu na yanojile.

[3] Walajize wawanzi weng'ha wala ndiwapele uwanzi wamhonele Aluni nguwo yelile leka yawichigwe yawe wa chiuyeng'ha kwa chiwalo cha mijito ja utambika wa heni.

[4] Walonjele wamgongomanyile mivalo jelile ajino, chihako cha mmhambaga na chizibao na ijoho na ikanzu linoligwe na chipembelo na isali lya kuvala mchuno. Aluni mng'holozo na wanage wogavala leka wang'holele mijito kota watambika.

[5] Awo wawanzi wobochela zahabu na nguwo ya lanji ya buluu na zambalau na ya lanji ndung'hu na nguwo ya kitani inojile.

Chizibao cha mtambika

[6] “Wogongomanya chizibao kwa ng'weso za zahabu na sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile, itawigwe na kunoligwa chiuwanzi.

[7] Chowa na ng'weso mbili za kuwohela mmayega, zohonelwa hamwe mli lupembo lwake lwili.

[8] Isali lya kibatilila loditikwa kwa vinhu vivyo, kwa ng'weso za zahabu na sufu ya buluu na zambalau na ndung'hu na kuwa chinhu chimwe na chizibao acho.

[9] “Hamba kohola maganga galingupulika meli galinguchemigwa salidoniki goukwandichila mchanya mwake matagwa ga wana wa Isilaeli.

[10] Matagwa sita kuli iganga limwe na matagwa gayage sita kuli iganga liyage, kwa kuwinza vyowapondigwe.

[11] Kogandika gala matagwa ga nhanzi za Waisilaeli mchanya mwa gala maganga kota vila yalinguchola muhuli, hamba uganolige na ugenjize mli vibatililo vya zahabu.

[12] Maganga ago meli gowichigwa mchanya mwa mayega kuli vihande vya chizibao kota vila ukumbuso wa nhanzi kumi na mbili za Isilaeli. Ahyo Aluni kovala matagwa ago mchanya mmayega ga heye hali heni Mkulu Nguluwi, gawe kota vila ukumbuso.

[13] Kochigongomanyila vibatililo vili vya zahabu,

[14] na mikufu mili ja zahabu inojile ya kutawigwa kota vila ng'weso. Nagwe kojilumbaniza mikufu ajo na vila vibatililo.

Chihako cha mmhambaga
(Kulawa 39:8-21)

[15] “Kogongomanya chihako cha mmhambaga cha utaguso, chiditikwe kwa uwanzi ng'hatu kiwhana kota vyochiditikwe chila chizibao, kwa zahabu na kwa sufu ya lanji ya buluu na ya zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe.

[16] Chihako acho chiwele chibinigwe chowa mlaba, sentimita makumi meli na mbili.

[17] Chonoligwa kwa misitali jine ja maganga ga sendi nyinji. Msitali wa mwaluko gowa maganga ga akiki na topazi na alimasi ndung'hu,

[18] msitali wa keli gowa maganga ga zumalidi na yakuti ya samawati na alimasi,

[19] msitali wa kadatu gowa maganga ga yasinto na agate na ametisto,

[20] na msitali wa kane gowa maganga ga zabalajadi na shohamu na yasipi, geng'ha gowichigwa vibatililo vya zahabu.

[21] Lelo kowa na maganga kumi na meli gacholigwe matagwa kumi na meli ga Waisilaeli. Chila limwe lyowa na itagwa limwe kota muhuli, kwa kulajila zila nhanzi kumi na mbili.

[22] “Kwa chiwalo cha chila chihako cha mmhambaga, kogongomanya mikufu ja zahabu inojile itawigwe kota ng'weso.

[23] Vivila kodita pete mbili za zahabu kwa chiwalo cha chihako cha mmhambaga na kuziwika mli nzingo mbili za chihako acho,

[24] na mikufu mili ja zahabu ujiwohe mli pete azo za chihako acho cha mmhambaga.

[25] Mwaluko na mwiso wa mikufu mili ja zahabu kozibatiza kuli vila vibatililo vili leka zichibate na chihande cha mmayega cha chihako ubanzi wa kumwando.

[26] Kahi kogongomanya pete mbili za zahabu na kuziwika mli nzingo mbili za hanyi, banzi ya mgati mwa chihako cha mmhambaga behi na chizibao.

[27] Hamba kogongomanya pete mbili zinji za zahabu na kuziwika kuli honhu heli ha hanyi, kumwando mwa vihande vya chizibao mmayega, honhu chihako cha mmhambaga hochilinguting'hana, mchanya mwa isali litawigwe kwa uwanzi ng'hatu.

[28] Chihako cha mmhambaga chowohigwa kuli chizibao kwa kuting'haniza pete zake na chizibao kwa ng'weso ya lanji ya buluu, leka chihako acho cha mmhambaga chikale goya kuli lila isali litawigwe kwa uwanzi.

[29] “Aluni hoyokwinjila kuli honhu helile, kovala chihako cha mmhambaga cha utaguso chicholigwe matagwa ga nhanzi za Waisilaeli, kwa mbuli ayo, heni Mkulu Nguluwi siwasemwa hewo ng'oo.

[30] Mojela Ulimu na Sumimu* kuli chila chihako cha mmhambaga cha lwamulilo, na azo zowa mchanya mwa nhumbula ya Aluni, aho hoyokwinjila mgati kumwando kwa Mkulu Nguluwi. Aluni kohola utaguso wa hewo wana wa Isilaeli mchanya mwa nhumbula ya heye, kumwando kwa Mkulu Nguluwi chila mhela.

Mivalo jinji ja watambika
(Kulawa 39:22-31)

[31] “Kohona ijoho lya kuvalila chihako kwa sufu ya lanji ya buluu.

[32] Lyowa na honhu ha kwinjizila mutwi hagati na honhu aho kozungulusilwa ng'weso itawigwe leka ileche kudejeka.

[33] Kuli lupindo lwa kunyhiga kuzunguluta banzi zeng'ha, konoligwa kwa mafuza gachemigwe makomamanga ga lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu, kowa kahi na nhogo za zahabu hagati mwa ago makomamanga,

[34] komamanga na nhogo, komamanga na nhogo, kuzunguluta ijoho lyeng'ha.

[35] Aluni kovala ijoho alyo kukola mijito ya heye ya utambika na lizi lya nhogo za heye lyohulikwa mhela hoyokwinjila kuli honhu helile kumwando kwa Mkulu Nguluwi na mhela hoyolawa, nhogo azo zohulikwa na heye hokopoligwa hebu.

[36] “Hamba kodita chibati cha zahabu inojile na kwandika mchanya mwake kota munhu vyoyalingwandika muhuli, ‘Yelile kwa Mkulu Nguluwi.’

[37] Chibati acho kochiwoha kumwando mwa chipembelo kwa ng'weso ya buluu.

---

* **28:30** *Ulimu na Sumimu* Mtambika nayali yopala choni Nguluwi choyogana kwa kukolela vinhu avyo.

[38] Aluni kochivala chibati acho kuli chihanga cha heye, kwa acho chibati kohola nongwa ya wihe uwele hanji ukoligwe na Waisilaeli kuli kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko, nani ndozikunda nhambiko za hewo zelile. Kochivala acho chibati kwa chila mhela.

[39] “Komgongomanyila Aluni ikanzu linoligwe kwa kitani inojile na kumtawila chipembelo cha kitani inojile na isali litawigwe goya.

[40] “Kowagongomanyila wana wa Aluni mijoho na misali na kofia leka woneche wana ukulu na kunoga.

[41] Komvaliza Aluni na wang'holoze mivalo ajo, hamba uwabakalize mafuta na kuwawika kuli mijito yelile na kuwadita wawe wa chiuyeng'ha leka wakole mijito kota watambika.

[42] Vivila kowahonela lupati za kitani ziwagubika mchuno mbaka mmahaza, leka wagubiche umwazi wa hewo.

[43] Aluni na wanage wovala lupati chila howokwinjila kuli ihema lya Nguluwi, ama howohejelela kuli honhu ha kulavila nhambiko, kuwatanza watambika kuli honhu ha kulavila nhambiko mgati mwa honhu helile. Kwa nzila ayo hawolajila umwazi wa hewo ne kuwa na nongwa na kukopoligwa. Alyo lyowa ilajizo lya mazuwa gose lya Aluni na walelwa wa heye.

29

Malajizo ga kuwawika chiuyeng'ha Aluni na wana wa heye
(Walawi 8:1-36)

[1] “Azi ndo mbuli zouwaditila Aluni na wanage leka kuwawika wawe wa chiuyeng'ha wanditile kota watambika. Kohola ilogota ilume limwe na ming'holo milume mili jilihela nongwa yoneche yila,

[2] mibumunda johajiwichigwe usaso, miandazi jilihela usaso jivujigwe kwa mafuta na mibumunda mizisili johajiwichigwe usaso, ila jibakalizigwe mafuta. Vyeng'ha avi viwe viditikwe kwa utimbo unojile wa ngano.

[3] Hamba ujiwiche ajo mibumunda mgati mwa chidoto chimwe na kundavila mhela umwe na lila ilogota na jila ming'holo milume mili.

[4] “Hamba uwahiliche Aluni na wanage hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kuwahovuga kwa mazi.

[5] Hamba kohola zila nguwo za chiutambika umvalize Aluni, ikanzu na ijoho na chizibao na chihako cha mmhambaga na kumuwoha lila isali litawigwe kwa uwanzi ng'hatu.

[6] Kahi komvaliza chila chipembelo chelile kumutwi na kuwika mchanya mwa acho chipembelo chibati cha zahabu.

[7] Lousinda kudita ago, kohola gala mafuta ga kubakala, umjidile Aluni kumutwi mwake.

[8] “Hamba kowegala wana wa Aluni na kuwavaliza mikanzu.

[9] Kowawoha misali mchuno mwao na kuwavaliza kofiya za hewo. Ahyo ndo vyouwadita Aluni na wanage wawe wakola mijito yelile. Awo wowa watambika mazuwa gose.

[10] “Hamba koligala lila ilogota ilume kumwando kwa ihema lya Nguluwi. Aluni na wanage wowika moko ga hewo mchanya mwa mutwi wa alyo ilogota,

[11] na kulidumula singo kumwando kwa Mkulu Nguluwi, hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[12] Kohola chasi cha danda ya ilogota alyo na kubakaliza mli mbalati za honhu ha kulavila nhambiko kwa chidole cha hegwe na danda yeng'ha isigale koibohola hasi ha honhu ha kulavila nhambiko.

[13] Hamba kohola mafuta geng'ha galingugubika mitumbu na honhu hanojile ng'hatu ha chini hamwe na figo mbili na mafuta gake, uvilakaze vyeng'ha mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko.

[14] Ila miwunde ja ilogota alyo hamwe na migozi na midohe jake kovihola na kuvilakaza kwa chiluli kunze mwa kambi. Ayi yowa nhambiko ya kusa gehile.

[15] “Hamba kolihola limwe lya jila ming'holo milume na kumlonjela Aluni na wanage wawiche moko gawo mchanya mwa mutwi wake.

[16] Nagwe kolidumula singo na danda yake koboholela kuli honhu ha kulavila nhambiko kuli banzi zake zeng'ha.

[17] Hamba kolidumula alyo ing'holo ilume kuli vihandevihande, kohovuga mitumbu jake na magulu gake ugawiche geng'ha hamwe na mutwi na vihande vinji.

[18] Hamba kolilakaza ing'holo ilume lyeng'ha mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko, leka kundavila nhambiko ya kulakaza, kunhunyhilila kwa nhambiko yoilingulavigwa kwa chiluli yonojeza heni Mkulu Nguluwi.

[19] “Kolihola lila ing'holo ilume linji, na heye Aluni na wanage wowika moko ga hewo mchanya mwa mutwi wake.

[20] Nagwe kolidumula singo na kuhola chasi cha danda na kumbakaliza Aluni na wanage kuli makutu ga hewo ga kudilo na vidole vikuluwawo vya moko ga hewo ga kudilo na vidole vikuluwawo vya magulu ga hewo ga kudilo. Danda isigale koimizila kuli honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[21] Hamba kohola chasi cha danda iwele mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko hamwe na gala mafuta ga kubakala, ummizile Aluni na nguwo za heye, uwamizile kahi wanage na nguwo za hewo. Aluni na wanage wowa welile kwa heni hamwe na nguwo za hewo zeng'ha.

[22] “Hamba kohola mafuta ago ga ing'holo ilume na mchila wake na mafuta galingugubika mitumbu na honhu hanojile ng'hatu ha chini na figo zake mbili na mafuta gake hamwe na chima cha kudilo. Ing'holo alyo ndo ing'holo lya kuwichigwa kwa mijito yelile.

[23] Kulawila kuli chila chidoto cha mibumunda johajiwichigwe usaso jiwele kumwando kwa heni Mkulu Nguluwi, kohola ibumunda limwe na liandazi limwe liwichigwe mafuta na ibumunda lizisili limwe.

[24] Vyeng'ha avi komigalila Aluni na wana wa heye kuli moko ga hewo na wovinula kuchanya kwa ulajilo wa kundavila nhambiko ya kwinula kuchanya heni Mkulu Nguluwi.

[25] Hamba kovihola kahi kulawa mmoko mwawo na kuvilakaza mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko hamwe na ila nhambiko ya kulakazwa, viwe kunhunyhilila kunojile kuwele konojeza heni Mkulu Nguluwi. Ayo ndo nhambiko yoilingulavigwa kwa chiluli.

[26] “Hamba kohola mhambaga ya alyo ing'holo lya kumuwika Aluni kuli mijito yelile, na kwinula kuchanya kwa ulajilo wa kundavila nhambiko ya kwinula kuchanya heni Mkulu Nguluwi. Ayo mhambaga yowa honhu ha hegwe.

[27] Uwiche chiuyeng'ha vihande vya ing'holo ilume vilavigwe kwa mijito yelile ya utambika. Avi ndo mhambaga iwele ndo nhambiko ya kwinula kuchanya na chima chiwichigwe chiuyeng'ha. Mhambaga ndo kwa Aluni na chima ndo kwa wanage.

[28] Ahyo Waisilaeli wohola vihande avyo mazuwa gose kulawa kuli nhambiko za hewo za kikala goya zowalingundavila heni Mkulu Nguluwi na

kumgalila Aluni na wana wa heye. Ayo ndo nhambiko ya hewo kwa Mkulu Nguluwi.

[29] "Aluni hoyobagama, mivalo ja heye jelile wopegwa lulelo lwa heye, na hewo wogavala zuwa lya hewo lya kubakalizwa mafuta na kuwawika kuli mijito yelile.
[30] Mwana wa Aluni hoyowa mtambika honhu ha mhaza wa heye kojivala mivalo ajo mazuwa saba kuli ihema lya Nguluwi, leka kukolela mijito kuli honhu helile.

[31] "Kohola iwunde lya alyo ing'holo ilume lya kuliwika kwa mijito yelile na kulihemsila kuli honhu hawichigwe chiuyeng'ha.
[32] Hamba Aluni na wana wa heye, wolya iwunde alyo lya ing'holo ilume hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi hamwe na jila mibumunda jisigale hamwande mli chidoto.
[33] Wolya miwunde ajo jilavigwe kwa chiwalo cha uhanyisi na kuwawika kuli mijito yelile na kwa chiwalo cha kuwawika chiuyeng'ha, ila munhu yunji yaleche kukundigwa kulya miwunde ajo kwa vila ndo jelile.
[34] Wone iwunde lyoneche ama mibumunda ajo vyosigala mbaka mitondo, lelo kojilakaza kwa chiluli, wanhu waleche kulya mina ndo chinhu chelile.

[35] "Ahyo ndo vyouwaditila Aluni na wana wa heye kwa chiwalo cha vyeng'ha vila vyondikulonjele, kowawika kwa chiwalo cha mijito yelile kwa mazuwa saba,
[36] na chila zuwa kolavya ibuguma liwe nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha uhanyisi na kwa kudita ahyo kohadita honhu ha kulavila nhambiko hawe helile, hamba kohajidila mafuta leka kuhawika hawe honhu ha chiuyeng'ha.
[37] Kwa mazuwa saba kohaditila uhanyisi honhu ha kulavila nhambiko na kuhawika hawe ha chiuyeng'ha. Hamba, honhu ha kulavila nhambiko howa helile ng'hatu na choneche chidoliza chowa chelile.

Nhambiko za chila zuwa

[38] "Chila zuwa, mhela weng'ha woukuya, kolavila nhambiko ya ming'holo myana milume mili jiwele na mwaka umwe mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko.
[39] Ing'holo lyana limwe kolilavya mitondo na liyage kolilavya mhela wa kuzinga kwa isanya.
[40] Hamwe na ing'holo lyana lya mwaluko, kolavya utimbo unojile kilo imwe ihanzigwe na lita imwe ya mafuta ganojile na lita imwe ya divai kota nhambiko ya chakunwa.
[41] Hihyo na lila ing'holo lyana liyage lya mhela wa kuzinga kwa isanya kolilavila nhambiko hamwe na nhambiko ya nyhule na chakunwa kota vyouditile mitondo, kunhunyhilila kwa ayo nhambiko yoilingulavigwa kwa chiluli yonojeza heni Mkulu Nguluwi.
[42] Nhambiko ayi ya kulakazwa yolavigwa mazuwa gose, lulelo mbaka lulelo, kumwando kwa heni Mkulu Nguluwi, kumwando mwa ihema lya Nguluwi kuwele heni ndoting'hana na hemwe na kulongasa na hemwe.
[43] Aho ndo honditing'hana na Waisilaeli na ukulu wa heni wohadita hawe helile.
[44] Ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko ndovidita viwe vya chiuyeng'ha, hihyo Aluni na wana wa heye ndowawika wawe wa chiuyeng'ha leka wang'holele mijito kota watambika.
[45] Ndochikala hagati ha Waisilaeli, na heni ndowa Nguluwi wa hewo.

[46] Aho ndo wovizela kota heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hewo, ndiwegale hewo kulawa isi ya Misili, leka ndikale hagati ha hewo. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hewo.

30

Honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyiza ubani
(Kulawa 37:25-28)

[1] “Kogongomanya honhu ha kulavila nhambiko kwa mbao za msonobali leka hawe honhu ha kufunyizila ubani.

[2] Honhu ha kulavila nhambiko aho hawe ha mlaba, ulefu na ugazi viwe sentimita makumi gane na zihano na fudi yake iwe sentimita makumi tisa. Mbalati zake za kuchanya zolawilila zeng'ha ziwa chinhu chimwe na honhu ha kulavila nhambiko.

[3] Heng'ha kohabakaliza zahabu inojile, ubanzi wa kuchanya na banzi zake zeng'ha za mlubavu na mbalati zake, kahi kohazungulusila msitali wa isali lya zahabu.

[4] Kogongomanya pete mbili za zahabu na kuziwika hasi ha lusila lwake kuli banzi mbili zilingilola, azo pete zobatilila mipichilo mhela wa kupika.

[5] Mipichilo ajo jiwe ja msonobali na jibakalizwe zahabu.

[6] Aho honhu ha kulavila nhambiko hawichigwe kumwando mwa ipaziya lilingugubika isanduku lya ilagano, kumwando kwa chigubiko cha uhanyisi. Aho ndo honditing'hana na hegwe.

[7] Chila zuwa Aluni hoyokwinjila kuwika goya vyenje viwele aho, kofunyiza ubani ulingunhunyhilila lukami hali honhu ha kulavila nhambiko.

[8] Kahi kofunyiza ubani mhela wa kuzinga kwa isanya hoyobwina vyenje hali Mkulu Nguluwi. Nhambiko ayi ya ubani yolavigwa mazuwa gose ne kuleka kuli lulelo lwenu lweng'ha.

[9] Kuli honhu aho ha kulavila nhambiko, mfunyize ubani ukundigwe hela na mleche kulavya nhambiko ya kulakazwa ne nhambiko ya nyhule ne kujida mchanya mwa honhu aho ha kulavila nhambiko ya chakunwa mchanya.

[10] Aluni kanguganigwa kudita uhanyisi mchanya mwa mbalati za honhu ha kulavila nhambiko aho mala imwe kwa mwaka. Kokusa gehile kwa danda ya nhambiko mala imwe chila mwaka kuli lulelo lwa hemwe lweng'ha mina honhu ha kulavila nhambiko aho ndo helile ng'hatu kwa heni Mkulu Nguluwi.”

Sendi kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi

[11] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[12] “Chila houwawaza Waisilaeli, chila yumwe kolipa chasi cha sendi kwa chiwalo cha muhe wa heye hali Mkulu Nguluwi leka kuleche kuwa na matamwa gehile hali hewo mhela wa kuwazigwa.

[13] Chila yumwe yowazigwa imgana kuhilula chasi cha sendi* chilinguganigwa kwa chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Ayi ndo nhambiko ya heye yondavila heni Mkulu Nguluwi.

[14] Chila yumwe hoyowazigwa, kulawa miyaka makumi meli na kulutilila, kondavila nhambiko ayo ya Mkulu Nguluwi.

[15] Yawele na lufufu yaleche kulavya ng'hatu ne mzunwa yaleche kulavya kupungula kwa nusu ya chasi chilinguganigwa, leka vyowolavya ayo nhambiko ya Mkulu Nguluwi, leka kudita uhanyisi kwa chiwalo cha ukomu wa hewo.

---

* **30:13** *Sendi* Chasi cha sendi nachali gilamu sita.

[16] Hegwe kobochela sendi ayo ya kusa gehile kulawa kwa Waisilaeli, nagwe koiditila mijito ja ihema lya Nguluwi, leka iwe kukumbuchila kwa Waisilaeli hali Mkulu Nguluwi, kwa chiwalo cha kudita uhanyisi kwa ukomu wa hemwe."

Likuwe lya shaba

[17] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[18] "Kogongomanya likuwe lya shaba lya kuhovujila liwele na chikalilo cha shaba, uliwiche hagati mwa ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko na kuwika mazi mgati mwake.

[19] Aluni na wana wa heye wohovuga moko na magulu kwa mazi ago,

[20] lowang'hali kwinjila mgati mwa ihema lya Nguluwi ama kuwa behi na honhu ha kulavila nhambiko leka kundavila nhambiko heni Mkulu Nguluwi, nhambiko zozilavigwa kwa chiluli. Wodita ahyo waleche kubagama.

[21] Igana wahovuje moko na magulu ga hewo waleche kubagama. Ali lyowa ndo ilajizo kwa hewo mazuwa gose, kulawa Aluni na lulelo lwa heye na lulelo lweng'ha."

Mafuta ga kubakaliza

[22] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[23] "Kohola ndugwa zinojile ng'hatu za kuhanzanya, manemane ya mazi kilo sita na mdalasini ulingunhunyhilila goya kilo zidatu na maguwa gawele na kunhunyhilila goya kilo zidatu

[24] na mafuta ga mzeituni na mdalasini yinji kilo sita. Avyo vyeng'ha viwinze chipimilo cha ihema lya Nguluwi, uhole kahi lita zine za mafuta.

[25] Kwa vinhu avyo, kogongomanya mafuta gelile na uhanzanye kota vyoyalingudita mgongomanyi wa mafuta galingunhunyhilila goya. Mafuta ago ga kubakala gowa gelile.

[26] Hamba kojidila mafuta ago kuli ihema lya Nguluwi na isanduku lya ilagano

[27] na chisaga na vinhu vyeng'ha na chinhu cha kuwichila chenje na vinhu vyeng'ha na honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila ubani

[28] na honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa na vinhu vyeng'ha na likuwe na chikalilo chake.

[29] Koviwika viwe vya chiuyeng'ha leka viwe vyelile ng'hatu. Choneche chividoliza vinhu avyo, chowa chelile.

[30] Hamba mbakalize mafuta Aluni na wana wa heye na kuwawika wawe wa chiuyeng'ha leka wang'holele mijito yelile kota watambika.

[31] Walonjele Waisilaeli kota aga ndo gowa mafuta ga heni gelile ga kubakaliza kuli lulelo lwa hemwe lweng'ha.

[32] Mafuta aga galeche kujidilwa munhu yoneche wa hihi hela na galeche kugongomanywa mafuta ganji kota aga, aga ndo mafuta gelile na igana mgalolele kota gelile kwa hemwe.

[33] Yoneche yogongomanya mafuta kota aga, ama kumbakaliza munhu yohambe yaganigwe kubakalizwa mafuta aga, munhu ayo kobaguligwa kutali na wanhu wa heye."

Ubani

[34] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Kohola vipimilo vyoviwhanile na ndugwa zilingunhunyhlila kota azi, unhomvu wa natafi na unhomvu wa shekeleti na unhomvu wa kelibena na ubani uli goya.

[35] Kogongomanya ubani kwa vinhu avyo kota vyoulingugongomanyigwa na wagongomanyi wa unhunyhililo, uwichigwe mwino leka uwe unojile na welile.

[36] Hamba koubalasa na kuwa utimbo, kouwika kumwando mwa isanduku lya ilagano mgati mwa ihema lya Nguluwi, honhu honditing'hana na hegwe. Awo wowa ubani welile ng'hatu kwa hemwe.

[37] Mleche kudita ubani wa mhanzanyo awo kwa mijito ja hemwe kwa vila ubani awo wowa welile kwa hemwe hali heni Mkulu Nguluwi.

[38] Yoneche yochigongomanyila ubani wa kota awo na kuudita kota unhunyhililo wa heye, kobaguligwa kutali na wanhu wa heye.”

31

Wanhu wa kugongomanya ihema lya Nguluwi (Kulawa 35:30-36:1)

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Heni ndimhagula Besaleli, mwana wa Uli, mzukulu wa Huli, wa nhanzi ya Yuda,

[3] na kummemeza Muhe wa heni. Ndimha udaho na kuzowela na nyhala na uwanzi na kugongomanya vinhu,

[4] leka yavumbule mijito ja uwanzi na kukola mijito ja kuponda zahabu na sendi na shaba.

[5] Ndimha uwanzi wa kuhongola maganga ga kunoliga na kuhongola mbao na uwanzi wa chila mbuli ya kugongomanya vinhu.

[6] Vivila ndimhagula Oholiabu mwana wa Ahisamachi, wa nhanzi ya Dani, yakole mijito hamwe na heye. Hihyo du ndiwapa udaho ukulu wanhu wanji kwa chiwalo cha mijito jinjijinji, leka wagongomanye vinhu vyeng'ha vyondajize viditikwe.

[7] Wagongomanye ihema lya Nguluwi na isanduku lya ilagano na chigubiko cha uhanyisi mchanya mwake, hamwe na vinhu vyake vyeng'ha,

[8] chisaga na vinhu vyake na chinhu cha kuwichila chenje chinojile na vinhu vyake na honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila ubani

[9] na honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa na vinhu vyake vyeng'ha na likuwe lya mazi hamwe na chikalilo chake

[10] na mivalo jitawigwe goya, jiwele ndo mivalo jelile ja mtambika Aluni na mivalo ja wanage wawele ndo wowa wokola mijito ja utambika,

[11] mafuta ga kubakala na ubani uwele na unhunyhililo unojile kwa chiwalo cha honhu helile. Vinhu avyo vyeng'ha vyoditigwa kota vila vyondikulajize.”

Zuwa lya Kwesela

[12] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[13] “Uwalonjele Waisilaeli ahi, ‘Ndangukomya hemwe molidita Zuwa lya Kwesela lya heni kwa vila awo ndo ulajilo hali heni na hemwe kwa lulelo lweng'ha kota heni, Mkulu Nguluwi, ndo ndilinguwadita hemwe muwe wa chiuyeng'ha na mwelile.

[14] Molidita Zuwa lya Kwesela, nalyo lyowa lyelile kwa hemwe. Yoneche yoleka kuwinza ilajizo lya zuwa alyo, yomgana yakopoligwe. Na munhu yokola mijito yoneche zuwa alyo kowinjigwa kutali na wanhu wa heye.

[15] Mokola mijito ja hemwe kwa mhela wa mazuwa sita, ila zuwa lya saba ndo zuwa lya kwesela ng'hatu, ndo zuwa lya chiuyeng'ha lya heni Mkulu Nguluwi. Munhu yoneche yokola mijito zuwa alyo imgana yabagame.

[16] Ahyo Waisilaeli wolyamila Zuwa lya Kwesela na wolidita kuli lulelo lwao lweng'ha kota ilagano lya mazuwa gose.

[17] Mbuli ayi yowa ulajilo wa kulutilila hali Waisilaeli na heni mazuwa gose, mina heni Mkulu Nguluwi nandita ulanga na isi kwa mhela wa mazuwa sita, ila zuwa lya saba nandeka kukola mijito, nanyhesela.' ”

[18] Mkulu Nguluwi loyasindile kulonga na Musa kuchidunda cha Sinai, nakamha Musa vila vibao vili vya maganga ga ulolezi, viwele heye Nguluwi nakavyandika jila mizilo kwa chidole cha heye yuye.

32

Limalukolo lya ilogota lya zahabu
(Kulawa 9:6-29)

[1] Wanhu lowawene Musa nakakawila kuhiluka kulawila kuchidunda, nawekungajiza hali Aluni na kumlonjela, “Lole, utugongomanyile jimalukolo ja milungu jojitulongoza. Mina hatuvizelele gamfichile ayo Musa yatulavile kuli isi ya Misili.”

[2] Aluni nakawedichila, “Mhole vipuli vya zahabu mmakutu ga wadala wa hemwe na wana wa hemwe, mndigalile.”

[3] Lelo wanhu weng'ha nawalavya vipuli vyeng'ha vya zahabu mmakutu mwa hewo, nawamigalila Aluni.

[4] Na heye nakavihola kavihemsa mbaka visungumluka, nakadita limalukolo lya ilogota ilume lya kuponda. Wanhu nawalonga, “Gwaa Isilaeli, ayu ndo mlungu wa hetwe yatulavile kuli isi ya Misili.”

[5] Aluni naloyawene ahyo, nakalizenjela limalukolo alyo ilogota ilume honhu ha kulavila nhambiko, kahi nakadamla, “Mitondo kowa na mnvina kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi.”

[6] Mitondo wanhu nawalilimka lufuku nawalavya nhambiko za kulakazwa na nhambiko ya kikala goya. Wanhu nawekala hasi kulya na kunwa, hamba nawema na kuvina.

[7] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Uduliche hanyi mina wanhu wa hegwe uwegalile kulawila isi ya Misili wekovulila wawo,

[8] waileka yila nzila yondiwalajize, weditila ilogota ilume lya kuponda, na hewo walifugamila na kulilavila nhambiko wolonga, ‘Gwaa Isilaeli, ayu ndo mlungu wa hetwe yatulavile isi ya Misili!’ ”

[9] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ndiwazela wanhu awa, hewo wana nhumbula zigagadale.

[10] Sambi, uleche kujeza kundemeza. Undeche ndiwadumye kwa kuzudila ng'hatu, leka kulawila kwa hegwe ndodita nhanzi ng'hulu.”

[11] Ila Musa nakamdedeza Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye, nakalonga, “Gwaa Mkulu Nguluwi, lekachoni kuzudila kwa hegwe kwangwaka lukami kwa wanhu wa hegwe, uwalavile kuli isi ya Misili kwa ludali lukulu na moko uwele na mong'ho?

[12] Houdita ahyo, ndangukomya Wamisili wolonga, ‘Nakawalavya Misili kwa kugana kwihile leka yawakopolele kuchidunda na kuwabagamiza ng'hatu muisi.’ Gwaa Mkulu Nguluwi, usindamale na kuleka mbuli ayo yihile youlingugana kudita kwa wanhu wa hegwe.

[13] Uwakumbuche vitumagwa wa hegwe, Abulahamu na Isaka na Isilaeli wawele uwalahile gwegwe baho, ulonga, ‘Ndowonjezela walelwa wa hemwe kota nhondwe za kilanga na isi ayi yondilagane na hewo kota ndowapa lulelo lwenu waihalile mazuwa gose.’ ”

[14] Lelo Mkulu Nguluwi nakaleka kuwaditila wanhu wa heye mbuli yihile nayawele yalonjile.

[15] Hamba Musa nakedulika kulawila kuchidunda yawele na vibao vili vya ulolezi mmoko mwa heye, vyandichigwe mizilo ja Nguluwi banzi zeng'ha.

[16] Vibao avyo navyali mijito ya Nguluwi na gandichigwe ago nakandika Nguluwi yuye.

[17] Yoshua loyahuliche iyowe lya wanhu, nakamlonjela Musa, "Kuna iyowe lya ngondo kuli kambi."

[18] Ila Musa nakamwidichila, "Haliwele iyowe lya kusumya ama kulemwela, ila iyowe lyoulinguhulika ndo iyowe lya wanhu walingwimba."

[19] Baho du loyahejelele kambi nalowaliwene lila ilogota ilume na wanhu wovina, baho du Musa nakazudila ng'hatu, nakavitaga hasi vila vibao vya ulolezi kulawila kuli moko ga heye na kuvibena hala hasi ha chidunda.

[20] Lelo nakalihola lila ilogota ilume, nakalisoma kwa chiluli, nakalihondanga mbaka liwa mivu, nakatijiliza mivu jila kuli mazi na kuwakola lupichi Waisilaeli wanwe.

[21] Musa nakamuuza Aluni, "Nawakudita choni wanhu awa mbaka uwalongoze kuli mbuli yihile ng'hulu kota ayo?"

[22] Aluni nakamwidichila, "Ndangukulanda hegwe mkulu wa heni, uleche kuzudila. Kuwazela wanhu awa vyowemile goya kuli kudita wihe.

[23] Nawoya nakundonjela, 'Tuditile milungu jojitulongoza kwa vila hatuvizelele gamfichile ayo Musa yatulavile muisi ya Misili.'

[24] Nani ndiwalonjela chila yumwe yawele na vipuli vya zahabu nayegale. Lelo wengalila, nani ndivisungulumla mchiluli na ali ilogota ilume nalilawila."

[25] Lelo Musa loyawene kota wanhu nawabelenhuka na kudita vyowaganile kwa vila Aluni nakawakundiza kudita vyowaganile na kigalila soni hali wang'honyo wa hewo.

[26] Musa nakema hali lwizi lwa kambi na kuuza, "Yalihi yawele ubanzi wa Mkulu Nguluwi? Yeze kwa heni." Wana weng'ha wa Lawi nawekungajiza hamwe hali heye.

[27] Nakawalonjela, "Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Isilaeli, kangulonga ahi, 'Chila munhu yekowele ipanga lya heye mchuno, yazungulute chila honhu hali kambi, kulawila lwizi lumwe kuza luyage hali kambi na chila yumwe yamkopole mng'holoze na yowalingigana na yowalingikalasa habehi.' "

[28] Wana wa Lawi nawadita kota Musa navyoyawalajize. Zuwa alyo nawakopoligwa wanhu wafichile elufu zidatu.

[29] Musa nakalonga, "Lehano, mwemwe baho miwika kwa mijito yelile kumkolela mijito Mkulu Nguluwi, kwa vila hamlechile kitwanza na wana wa hemwe ama wang'holozenu. Nguluwi kanguwatambichiza hemwe lehano."

Musa kanguwalandila Waisilaeli

[30] Mitondo iyaje Musa nakawalonjela wanhu, "Mdita gehile vikulu ng'hatu! Lelo ndomlutila Mkulu Nguluwi kuchanya kuchidunda, hanji ndoweza kuwaditila hemwe uhanyisi."

[31] Ahyo Musa nakahiluka kwa Mkulu Nguluwi, nakamlonjela, "Ndangisinza! Wanhu awa wadita gehile vikulu ng'hatu, weditila wawo mlungu wa zahabu.

[32] Ila lelo, ndangukulanda uwosele gehile ga hewo. Wone huwosele, ndangukudedeza umbuse heni mli chitabu cha hegwe nachowandiche matagwa ga wanhu wa hegwe."

[33] Ila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Ndomusa mli chitabu cha heni munhu yoneche yaditile gehile.

[34] Ila sambi ulute ukawalongoze wanhu mbaka honhu hondikulonjele. Ulole, mhilisi wa heni kokulongola. Ila, zuwa hondikuya kwa hewo, ndowagaza kwa chiwalo cha gehile ga hewo."

[35] Mkulu Nguluwi nakawahilichila wanhu utamwa wihile, kwa vila nawamlanda Aluni yawaditile lila ilogota ilume lya zahabu.

33

Nguluwi kangumlonjela Musa waluche majendo

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Waluche majendo wuche aha, hegwe na wanhu awo uwalavile kuli isi ya Misili, mlute kuli isi yondimlahile Abulahamu na Isaka na Yakobo, ndilonga, 'Ndowapa walelwa wa hemwe isi ayi.'

[2] Ndomlajiza mhilisi yawalongoze, ndowawinga Wakanaani na Waamoli na Wahiti na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi.

[3] Mlute kuli ayo isi iwele na mboto. Ila kwa vila hemwe ndo muwele na nhumbula zigagadale, siluta hamwe na hemwe, leka ndeche kuwabagamiza mnzila."

[4] Wanhu nawalila lowahuliche mbuli ayo yihile, kuduhu ne yumwe yavalile vinoligo vya heye.

[5] Nawadita ahyo kwa vila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Uwalonjele Waisilaeli, 'Hemwe mwa wanhu wawele na nhumbula zigagadale, wone ndute hamwe na hemwe kwa mhela udo hela, ndowabagamiza. Ahyo, mvule vinoligo vya hemwe leka ndivizele mbuli ya kuwaditila.' "

[6] Lelo Waisilaeli nawavula vinoligo vya hewo hala kuchidunda cha Holebu.

Ihema lya Nguluwi liwele Mkulu Nguluwi howeting'hanaga na Musa

[7] Musa nayali na chihendo cha kulihola ihema linji na kulimiza hanze, kutali chidodo na kambi. Ihema alyo nakalipa itagwa, ihema lya nhing'hano. Munhu yoneche yaganile kumlanda Mkulu Nguluwi, nakaluta hala kuli ihema alyo hanze ha kambi.

[8] Chila mhela Musa loyalawile kuluta kuli ihema alyo, chila munhu nakema hali lwizi lwa ihema lya heye na kumlola Musa mbaka hoyokwinjila mgati mwa alyo ihema.

[9] Mhela Musa loyenjile mgati mwa alyo ihema, izengo lya ng'hungugu naligwa kuli lwizi lwa ihema, na Mkulu Nguluwi nakalongasa na heye.

[10] Wanhu weng'ha lowaliwene izengo lya ng'hungugu liwele hala, chila yumwe wa hewo nakafugama hali lwizi lwa ihema lya heye.

[11] Ahyo ndo Mkulu Nguluwi navyoyali yolongasa na Musa hazelu, kota munhu yalingulonga na miyage yeganile na heye. Hamba Musa nakahiluka kahi kuli kambi. Na heye msongolo, Yoshua, na mwana wa Nuni, yawele chitumagwa wa heye nahochile hali ihema.

Mkulu Nguluwi kangulagana kuwa na wanhu wa heye

[12] Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi, "Ulole, hegwe kwangundonjela, 'Uwalongoze wanhu awa,' ila hunanzelesa ndo yalihi youmlajiza yanhanze. Ila nakulonga kota kwangunzela kwa itagwa na kahi kota nojezwa na hegwe.

[13] Lelo ndangukudedeza wone kunojezwa na heni, undajile lelo nzila za hegwe leka ndikuzele hegwe, leka kota kowa unojezwe na heni. Ndangulanda ukumbuche kahi kota nhanzi ayi ndo wanhu wa hegwe."

[14] Nguluwi nakalonga, "Heni baha ndoluta hamwe na hegwe na ndokudita usindamale."

[15] Musa nakalonga, “Wone gwegwe baho huluta hamwe na heni, lelo uleche kutusa honhu aha.

[16] Mina ndovizela ndaze kota kunojezwa na heni, heni na wanhu wa hegwe, wone hulinguluta hamwe na hetwe? Houluta hamwe na hetwe yotudita tuwe wanhu wa chiuyeng'ha hali wanhu weng'ha wa isi.”

[17] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Kwa vila heni nojezwa na hegwe, nani ndangukuzela kwa itagwa lyako, mbuli yiyino nayoulonjile ndoidita.”

[18] Musa nakalonga, “Ndangukudedeza undajile ukulu wa hegwe.”

[19] Mkulu Nguluwi nakamwidichila, “Ndokola hali hegwe na kukulajila kunoga kwa heni kweng'ha kuno ndiliwikula itagwa lyangu, ‘Mkulu Nguluwi.’ Ndomonela isungu munhu yula yondigana kumonela isungu, ndochisinza kwa munhu yula yondilingugana ndisinze.

[20] Ila huweza kumbona kumeho mina kuduhu munhu yoneche yombona na kuwa mkomu.”

[21] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Kuna honhu behi na heni hawele houkwima mchanya mwa italawe,

[22] na ukulu wa heni houwa ukola, ndokuwika mli mhalika mitalawe na kukugubika kwa moko ga heni, mbaka hondiwa ng'holile.

[23] Hamba ndokusa moko wa heni nagwe kochona chigosi cha heni, ila kumeho kwa heni hukona hebu.”

34

Vibao vinyale vya ulolezi
(Kukumbuchila 10:1-5)

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Uhongole vibao vili vya maganga kota vila vya mwaluko, nani ndovyandika ulonzi ula louwele kuli vila vibao vya mwaluko vyouvibenile.

[2] Uwe goya mitondo, uye kiting'hana na heni hala kuli kuchidunda cha Sinai.

[3] Munhu yoneche yaleche kuya na hegwe, na yaleche koneka honeche mchidunda, ne ming'holo ama misenga jileche kudimigwa habehi.”

[4] Lelo Musa nakahongola vibao vili vya maganga kota vila vya mwaluko. Nakoka mitondo lufuku, nakakwina mchidunda cha Sinai, kota Mkulu Nguluwi navyoyamlonjele. Nakahola vila vibao vili vya maganga mmoko mwake.

[5] Mkulu Nguluwi nakadulika kuli ng'hungugu nakema hamwe na Musa, nakawikula itagwa lyake, “Mkulu Nguluwi.”

[6] Hamba Mkulu Nguluwi nakakola hali Musa yowikula kahi, “Mkulu Nguluwi, heni Mkulu Nguluwi, ndo Nguluwi yawele na isungu na yalingutambichiza, halinguzudila himahima, kamema igano lya kwimilila na wa kitumbila.

[7] Heni ndanguwaditila igano lya kwimilila maelufu ga lulelo lulinguya, ndiwosela wehile wihe na kubelenhuka na gehile, ila kwa vyoneche vila sileka kumgaza yawele na nongwa, ndanguwagaza wana na wazukulu wa wehile na lulelo lwa kadatu na lwa kane.”

[8] Baho Musa nakenamiza hasi himahima, nakamfugamila Nguluwi.

[9] Hamba nakalonga, “Gwaa Mkulu wa heni, wone ulingunojezwa na heni, ndangukulanda tulutase hamwe na hetwe. Wanhu awa ndo wawele na nhumbula zigagadale, ila utusile wihe wa hetwe na gehile ga hetwe, utubochele kota wanhu wa gwegwe baho.”

Ilagano lyanguditigwa kahi
(Kulawa 23:14-19; Kukumbuchila 7:1-5; 16:1-17)

[10] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Sambi ndangudita ilagano. Hali wanhu wa hegwe weng'ha ndodita vinduzanduza hali hewo viwele havinalawila kuli isi yeng'ha ne kuli nhanzi yoneche. Na wanhu weng'ha mlingikala hali hewo wogona madito ga heni makulu. Mina ndodita mbuli za vinduzanduza vya kudumbiza hamwe na hegwe.

[11] “Wibatilile mizilo jondikupa lehano. Lole, ndowawinga hali hegwe Waamoli na Wakanaani na Wahiti na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi.

[12] Wilolele uleche kudita ilagano na walingikala isi youlinguluta, mina alyo lyowa idiwa hali hegwe.

[13] Ila kozabomola honhu ha kulavila nhambiko ha hewo na kubena mizengo ja milungu ja hewo na mizengo jawo ja mlungu wa Ashela.

[14] Mleche kumfugamila mlungu yunji, kwa vila heni Mkulu Nguluwi, ndanguzeleka kwa itagwa, ‘Yawele na Fihi,’ heni ndo Nguluwi yawele na fihi.

[15] Mleche kiwichila malagano goneche na wanhu wa isi, kwa vila hala howofugamila jimalukolo kota wang'hondwa na kujilavila nhambiko, wokuchema hegwe kihanza na hewo na kokwejigwa kulya chowalingulavya kwa milungu ja hewo.

[16] Wone wana wa hegwe wawahole wahinza wa wanhu awo, na awo wahinza wangufugamila milungu jawo kota wang'hondwa, wowabada wasongolo wa hegwe kuwinza milungu ja hewo.

[17] “Uleche kiditila milungu ja chuma.

[18] “Kodita mnvina ya mibumunda johajiwichigwe usaso. Kwa mhela wa mazuwa saba kolya mibumunda johajiwichigwe usaso mhela uwichigwe kuli mwezi wa Abibu, kota vyondikulajize, kwa vila kuli mwezi awo wa Abibu, nakulawa Misili.

[19] Chila chochileleche mwaluko chilume ndo cha heni, hamwe na milume jeng'ha ja migongolo ja haluga na jileleche mwaluko ja misenga na ming'holo.

[20] Ila idogowi lileleche mwaluko, koligombola kwa kundavila ing'holo. Wone huligombola, kolibena singo. Wana wa hegwe walume wapondigwe mwaluko, kowagombola. Munhu yoneche yaleche kuya hali heni ne chinhu.

[21] “Mazuwa sita kokola mijito ja hegwe, ila zuwa lya saba, kokwesela, hanga uwe mhela wa lilima ama mbena.

[22] Kodita mnvina ya mbena, kwaluka kwa mhela wa mbena ya ngano na kudita mnvina ya kukungajiza mbena kuduma kwa mhela.

[23] Mala zidatu kwa mhela wanhu weng'ha walume wa hegwe wokuya kufugamila heni, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa Isilaeli.

[24] Lelo ndowawinga wanhu wa isi zinji hali hegwe na konjeza isi ya hegwe, kuduhu ne yumwe yojeza kuhola isi ya hegwe hali heni Mkulu Nguluwi houluta mhela wa mnvina azo zidatu.

[25] “Uleche kundavila danda ya nhambiko ya heni hamwe na usaso, na miwunde ja nhambiko ya mnvina ya Pasaka ileche kupona mbaka hamitondo.

[26] “Mbena ya mwaluko ya hegwe inojile kochigala kaye kwa heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

“Uleche kuhemsa kanyehe kuli itombo lya mayake.”

[27] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Wandiche ulonzi awu, mina kwa ulonzi awu, nandita ilagano na hegwe na wanhu wa Isilaeli.”

[28] Musa nakekala ako kuchidunda hamwe na Mkulu Nguluwi kwa mazuwa makumi gane, nemisi na nechilo, hadile chilyo ne kunwa mazi. Nakandika malajizo geng'ha na jila mizilo kumi.

Kumeho kwa Musa kwangulangazuka

[29] Musa loyali yodulika kuli chidunda cha Sinai yawele na vila vibao vili vya ulolezi mmoko mwake, nahavizelele kota kumeho kwa heye nakulangazuka kwa vila nayali yodawala na Mkulu Nguluwi.

[30] Aluni na wanhu wa Isilaeli weng'ha nalowamuwene Musa, nawadumba kumhejelela, kwa vila kumeho kwa heye nakwali kupulika.

[31] Ila Musa nakamchema Aluni na vilongozi wa Waisilaeli weng'ha nawalute behi na heye, hamba nakalongasa na hewo.

[32] Hamba Waisilaeli weng'ha nawoya behi na heye, na heye nakawapa mizilo jeng'ha Mkulu Nguluwi najoyampele kula kuchidunda cha Sinai.

[33] Musa loyasindile kulonga na wanhu, nakagubika kumeho kwa heye kwa chibende.

[34] Ila naiwa kota chila mhela Musa hoyoluta kulonga na Mkulu Nguluwi, nayali yokusa chila chibende mbaka hoyolawa kunze. Na hoyolawa kunze nakawalonjela Waisilaeli mbuli yeng'ha yoyalajizwe,

[35] na hewo Waisilaeli nawakona kumeho kwa heye vyokulangazuche. Ndo Musa loyagubiche kumeho kwa heye mbaka hoyoluta kulonga na Mkulu Nguluwi.

35

Malajizo ga Zuwa lya Kwesela

[1] Musa nakawakungajiza Waisilaeli weng'ha, nakawalonjela, “Azi ndo mbuli ziwele Mkulu Nguluwi yawalajize mdite.

[2] Kwa mazuwa sita mokola mijito ja hemwe, ila zuwa lya saba ndo zuwa lya kwesela ng'hatu liwichigwe lyelile kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi. Yoneche yokola mijito zuwa alyo imgana yakopoligwe.

[3] Mleche kubwina chiluli kuli ng'handa za hemwe Zuwa lya Kwesela.”

Nhambiko kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi
(Kulawa 25:1-9)

[4] Musa nakawalonjela Waisilaeli weng'ha, “Ayi ndo mbuli iwele Mkulu Nguluwi yawalajize mkole.

[5] Molavya kuli lufufu lwa hemwe nhambiko ya kumha Mkulu Nguluwi. Chila munhu yawele na nhumbula inojile komigalila Mkulu Nguluwi nhambiko, zahabu na sendi na shaba

[6] na sufu ya buluu na ya zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe na milaika ja mhene

[7] na migozi ja ing'holo ilume liwichigwe lanji ndung'hu na migozi ja migongolo jinji jilingikala mbahali na mbao za msonobali

[8] na mafuta kwa chiwalo cha chenje, ndugwa kwa chiwalo cha mafuta ga kubakala na kwa chiwalo cha ubani uwele na unhunyhililo unojile ng'hatu

[9] na maganga galingupulika ga salidoniki na maganga ganji galingupulika kwa chiwalo cha kunoliga, chihako cha mmhambaga na chizibao cha mtambika.

Vinhu vya ihema lya Nguluwi
(Kulawa 25:1-9)

[10] “Chila munhu yawele na uwanzi hali hemwe kokuya kugongomanya vinhu vyeng'ha vyoyalajize Mkulu Nguluwi.

[11] Kugongomanya ihema lya Nguluwi na chigubiko chake na ipaziya lyake na ngwamo zake na fulemu zake na vikalilo vyake

[12] na isanduku lya ilagano hamwe na vipichilo vyake na chigubiko cha uhanyisi na ipaziya lya honhu helile ng'hatu

[13] na chisaga na mipichilo jake hamwe na vinhu vyake vyeng'ha na mibumunda jelile jiwichigwe hali Mkulu Nguluwi

[14] na vinhu vya kuwichila vyenje hamwe na vinhu vyake vyeng'ha na vyenje vyake na mafuta gake

[15] na honhu ha kulavila nhambiko ha ubani hamwe na mipichilo jake na mafuta ga kubakala na ubani uwele na unhunyhililo unojile na ipaziya lya lwizi lwa ihema lya Nguluwi

[16] na honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa hamwe na utandawala wa shaba na mipichilo jake hamwe na vinhu vyake vyeng'ha na likuwe na chikalilo chake

[17] na utandawala wa lugagala na mizengo jake na vikalilo vyake na ipaziya lya lwizi lwa lugagala

[18] na vigingi vya ihema lya Nguluwi na za lugagala hamwe na ng'weso zake

[19] na mivalo jitawigwe goya ng'hatu kwa chiwalo cha mijito ja honhu helile, jiwele ndo mivalo jelile ja mtambika Aluni na ja wanage kwa chiwalo cha mijito ja hewo ja utambika.”

Wanhu wangigala nhambiko za hewo

[20] Lelo Waisilaeli weng'ha nawoka hali Musa.

[21] Lelo chila munhu yawele na nhumbula inojile na kwinjilwa na isungu nakamlavila nhambiko Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi na mijito ja ihema na mivalo ja watambika.

[22] Ahyo weng'ha wawele na nhumbula zinojile, walume kwa wadala, nawegala vipuli vya mmenyhelo na vipuli vya mmakutu na pete za muhuli na banjili na chila chinhu cha zahabu, chila munhu nakamlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kwinula kuchanya vinhu vya zahabu.

[23] Chila munhu nakegala choneche nachoyawele nacho kota vila sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu ama kitani inojile ama milaika ja mhene ama igozi lya ing'holo ilume liwichigwe lanji ndung'hu ama migozi ja migongolo jinji jilingikala mbahali.

[24] Chila munhu yawezile kulavya sendi ama shaba nakegala kwa Mkulu Nguluwi kota nhambiko ya heye. Kahi munhu yoneche yawele na mbao za msonobali kwa mijito yoneche, nakegala kahi.

[25] Wadala weng'ha wawele na uwanzi wa kutawa nawegala vinhu vyowatawile kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe.

[26] Na wadala weng'ha nawenjilwe na isungu nawatawa milaika ja mhene.

[27] Vilongozi nawegala vipuli vya lanji na maganga galinguchemigwa salidoniki na maganga kwa chiwalo cha chihako cha mmhambaga na chizibao.

[28] Nawegala kahi ndugwa na mafuta kwa chiwalo cha vyenje na mafuta ga kubakala na ubani ulingununyhilila ng'hatu.

[29] Waisilaeli weng'ha, walume kwa wadala wawele wakwejigwe mnhumbula ya hewo kigala choneche kwa chiwalo cha mijito ya Mkulu Nguluwi nayali yamlajize Musa ikoleche, nawegala vinhu avyo kota nhambiko ya kunuwila kwa wawo na kumha Mkulu Nguluwi.

Wanhu wa kugongomanya ihema lya Nguluwi
(Kulawa 31:1-11)

[30] Musa nakawalonjela Waisilaeli, “Mlole, Mkulu Nguluwi nakamhagula Besaleli mwanage Uli, mwanage Huli wa nhanzi ya Yuda.

[31] Nakamemeza Muhe wa Nguluwi, kamha uwanzi na luhala na nyhala na uwanzi wa kugongomanya vinhu,

[32] leka yavumbule mijito ja uwanzi na kukola mijito ja kuponda zahabu na sendi na shaba.
[33] Ndimha uwanzi wa kuhongola maganga ga kunoliga na kuhongola mbao na uwanzi wa chila mbuli ya kugongomanya vinhu kwa uwanzi.
[34] Kahi Mkulu Nguluwi nakamlongoza heye na Oholiabu mwanage Ahisamachi wa nhanzi ya Dani, waweze kuwalangusa wanji.
[35] Nakawapa uwanzi wa kudita chila mijito ya uwanzi ama ilinguditigwa na wanhu walinguhongola ama walinguvumbula vinhu ama wawanzi wa kutawa kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe kwa uwanzi woneche wa muwanzi.

36

[1] "Besaleli na Oholiabu, hamwe na chila mlume yawele yapegwe uwanzi na luhala lwa kuvizela mbuli ya kukola mijito zeng'ha na Mkulu Nguluwi kuli kuzenga ihema lya Nguluwi, kokola mijito kwa geng'ha Mkulu Nguluwi nayamlajize."

Wanhu wangulavya ndolendole nyinji

[2] Musa nakawachema Besaleli na Oholiabu na chila mgongomanyi yawele yapegwe uwanzi na Mkulu Nguluwi na chila munhu yawele yatumigwe na nhumbula ya heye kukola mijito kwa kugana hela.
[3] Awo nawabochela kulawila kwa Musa vinhu vyeng'ha navilavigwe na Waisilaeli kwa chiwalo cha mijito ya ihema lya Nguluwi. Wanhu nawalutilila kumigalila nhambiko za kunuwila kwa hewo chila mitondo.
[4] Wanhu weng'ha wawele na uwanzi nawawele wokola mijito ga chila mbuli za kuzenga ihema lya Nguluwi nawaluta, chila yumwe kuli mijito ya heye, nawamlutila
[5] Musa na kumlonjela, "Wanhu wegala vinhu vinji ng'hatu mzidi wa vila vilinguganigwa kwa mijito yoyatulajize Mkulu Nguluwi tuikole."
[6] Lelo Musa nakalajiza na mbuli ayo naiwikuligwa kuli kambi yeng'ha, "Munhu yoneche, yawe mlume ama mdala, yaleche kigala nhambiko yonzezeche kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi." Wanhu nawalemezwa kigala vinhu,
[7] mina vila navyowegale navihega kwa mijito ayo na kusigala.

Kugongomanya ihema lya Nguluwi
(Kulawa 26:1-37)

[8] Walume weng'ha wawele na uwanzi nawagongomanya ihema lya Nguluwi kwa mipaziya kumi ja kitani inojile itawigwe na kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kunoliga kwa vilumbigwe vifandile kota wahilisi.
[9] Ulefu wa chila ipaziya nawali mita kumi na mbili na ugazi mita mbili. Mipaziya jeng'ha jali na chipimilo chimwe.
[10] Nakalumbaniza mipaziya jihano na kudita ipaziya limwe na kudita hihyo kwa jila jinji jihano.
[11] Nakagongomanya vibatililo vya lanji ya buluu mlupembo lwa ipaziya lya mwiso kuli chihande cha mwaluko na vibatililo vinji kuli ipaziya lya mwiso hali chihande cha keli.
[12] Nakajela vibatililo makumi gahano kuli ipaziya lya mwaluko na vibatililo makumi gahano kuli ipaziya lya keli. Vibatililo vyeng'ha navyali vichilola.
[13] Hamba nakadita ngwamo za zahabu makumi gahano hamwe kuli kilumba na mipaziya mili kuli chihande chimwe.

[14] Hamba nakadita kahi chigubiko cha ihema lya Nguluwi kwa mipaziya kumi na limwe lya milaika ja mhene.

[15] Chila ipaziya lyali na ulefu wa mita kumi na zidatu na ugazi wa mita mbili. Mipaziya jeng'ha kumi na limwe najali na chipimilo chichila.

[16] Lelo nakajilumbiza mipaziya jihano na mipaziya sita hamwe.

[17] Hamba nakadita vibatililo makumi gahano mlupembo mwa ipaziya lya mwiso lya chihande cha mwaluko na vibatililo makumi gahano mlupembo mwa chihande cha keli.

[18] Hamba nakadita ngwamo makumi gahano vya shaba leka kulumbizila vila vihande vili vya mipaziya na ahyo kudita ipaziya limwe lya ihema.

[19] Hamba nakadita chigubiko cha igozi lya ing'holo ilume liwichigwe lanji ndung'hu na mchanya mwake chigubiko chinji cha igozi lya igongolo linji lilingikala mbahali.

[20] Hamba nakaligongomanyila fulemu za msonobali kwa chiwalo cha kwimiza ihema lya Nguluwi.

[21] Chila fulemu nayali na ulefu wa mita zine na ugazi wa sentimita makumi sita na sita.

[22] Chila fulemu nayali na ndimi mbili za kulumbizila. Fulemu zeng'ha za ihema nakaziditila ndimi.

[23] Fulemu azo za ihema naziditikwa hino, fulemu makumi meli, ubanzi wa kusini,

[24] na vikalilo makumi gane vya sendi hasi ya azo fulemu makumi meli, vikalilo vili hasi ha chila fulemu leka kwimizila zila ndimi zake mbili.

[25] Na ubanzi wa keli ula uwele kasikazini mwa ihema, nakaugongomanyila kahi fulemu makumi meli,

[26] na vikalilo vyake makumi gane ga sendi na vikalilo vili hasi ha chila fulemu.

[27] Ubanzi wa kumbele uwele kolizinjilaga isanya mwa ihema, nakaugongomanyila fulemu sita.

[28] Nakagongomanya kahi fulemu mbili kwa chiwalo cha nzingo za ihema, ubanzi wake wa kumbele.

[29] Fulemu azo mbili za kuli nzingo nazilekana hasi ila nazibatigwa kuchanya kuli pete ya mwaluko. Fulemu mbili kwa chiwalo cha azo nzingo mbili naziditikwa kota ahyo.

[30] Ahyo nakwali na fulemu nane na vikalilo vyake vya sendi kumi na sita, vikalilo vili hasi ya chila fulemu.

[31] Nakadita kahi migamba ja msonobali na migamba jihano kwa chiwalo cha fulemu ya banzi imwe ya ihema,

[32] migamba jihano kwa chiwalo cha ubanzi wa keli wa ihema na migamba jihano kwa chiwalo cha fulemu za ubanzi wa kumbele mwa ihema, iwele kolizibilaga isanya.

[33] Nakadita mgamba wa hagati ufichile nusu ya fulemu ya ihema uwele winjile hagati kulawila mwiso mbaka mwiso.

[34] Fulemu zeng'ha nakazibakaliza zahabu, nakazidita na pete za zahabu za kibatilila mgamba ziwele kahi yazibakalize zahabu.

[35] Nakagongomanya ipaziya lya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe. Ipaziya alyo nalitawigwa kwa kunoligwa kwa vilumbigwe vifandile kota wahilisi kwa uwanzi ng'hatu.

[36] Nakagongomanya mizengo jine ajo ja msonobali, nakajibakaliza zahabu na kujiwichila ngwamo za zahabu. Vivila nakagongomanya vikalilo vine vya sendi.

[37] Hihyo du, kwa chiwalo cha lwizi lwa ihema, nakagongomanya ipaziya lya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe, nalyo ipaziya nalitawigwa goya.

[38] Nakagongomanya mizengo jake jihano jiwele na fito. Honhu ha kuchanya na vibatililo vyake nakavibakaliza zahabu, ila vikalilo vyake vihano navyali vya shaba.

37

Kugongomanya isanduku lya ilagano
(Kulawa 25:10-22)

[1] Besaleli nakagongomanya isanduku lya ilagano kwa mbao za msonobali, ulefu wake nawali sentimita miya imwe na kumi, ugazi nawali sentimita makumi sita na sita, na wimo wake nawali sentimita makumi sita na sita.

[2] Nakalibakaza zahabu inojile kunze na mgati na kudita mfungo mwake mweng'ha kuwe kwa zahabu.

[3] Hamba nakagongomanya pete zine za zahabu, imwe kwa chila mgulu. Hamba nakawika pete imwe kuli chila ubanzi.

[4] Nakagongomanya mipichilo ja msonobali na kubakaliza zahabu.

[5] Mipichilo ajo nakajiwika mli zila pete ziwele kuli banzi mbili za isanduku, kwa chiwalo cha kupichila.

[6] Nakagongomanya chigubiko cha uhanyisi cha zahabu inojile, ulefu wake nawali sentimita miya imwe na kumi na ugazi wake nawali sentimita makumi sita na sita.

[7] Nakagongomanya kwa kuponda vilumbigwe vili vya zahabu vifandile kota wahilisi mwiso wa chigubiko acho,

[8] chilumbigwe chifandile kota mhilisi, chimwe mwiso awu na chiyage mwiso uyage. Nakagongomanya vilumbigwe vifandile kota wahilisi kuli mwiso wa chigubiko acho, viwele chinhu chimwe na chigubiko.

[9] Vilumbigwe avyo vifandile kota wahilisi navyali vichilola na mbawa zake hozigonzoligwa nazali zigubika chigubiko cha isanduku, meho gawo golola chigubiko cha isanduku.

Kugongomanya chisaga cha mibumunda jelile
(Kulawa 25:23-30)

[10] Vivila nakagongomanya chisaga cha msonobali chiwele na ulefu wa sentimita makumi nane na nane na ugazi wa sentimita makumi gane na zine na wimo wake nawali sentimita makumi sita na sita.

[11] Nakabakaliza zahabu inojile na kuchizungulusila isali lya zahabu.

[12] Hamba nakachizungulusila chibao chiwele na ugazi wa sentimita nane na kuzungulusila isali lya zahabu.

[13] Nakagongomanya pete zine za zahabu na kuzijela kuli nzingo zake zine honhu magulu hogalinguduma.

[14] Pete azo nazali behi na isali na nazali kwa chiwalo cha kubatilila mipichilo. Mipichilo ajo najali kwa chiwalo cha kupichila acho chisaga.

[15] Nakagongomanya mipichilo ja msonobali ja kupichila, nakaibakaliza zahabu.

[16] Nakagongomanya vinhu vya zahabu inojile vya kuwichila mchanya mwa visaga, na nyhelo zake na vizombe vya kuwichila ubani na vibuyu na visaye kwa chiwalo cha kujidila nhambiko ya chakunwa.

Kugongomanya chinhu cha kuwichila chenje
(Kulawa 25:31-40)

[17] Nakagongomanya chinhu cha kuwichila chenje kwa zahabu inojile. Chikalilo chake na mitumba jake na vizombe vyake na ufito wake na uluwa wake navyali chinhu chimwe.

[18] Nhagala sita nazilawilila kuli chinhu cha kuwichila chenje, nhagala zidatu banzi imwe na nhagala zidatu banzi iyaje.

[19] Kuli nhagala hana vizombe vidatu viwhanile na mitumba na uluwa ulinguchemigwa alimondi. Kuli nhagala ilinguya kahi hana vizombe vidatu viwhanile na mitumba na uluwa ulinguchemigwa alimondi. Nhagala zeng'ha sita naziwhana vivila kuli chinhu cha kuwichila chenje.

[20] Na kuli ufito nakwali na vizombe vine viwhanile na uluwa ulinguchemigwa alimondi hamwe na itumba lyake na uluwa wake.

[21] Honhu halingulawilizila chila jozi ya nhagala zila sita, hasi hake nakwali na itumba limwe limwe.

[22] Mitumba ajo na nhagala zake nazali chinhu chimwe na chinhu acho cha kuwichila chenje acho, na cheng'ha nachipondigwa kwa zahabu inojile.

[23] Nakagongomanya vyenje saba na vinhu vyake vya kuzimila vyenje na nyhelo zake kwa zahabu inojile.

[24] Nakagongomanya chinhu acho cha kuwichila chenje na vinhu vyake kwa kilo makumi gadatu na zihano za zahabu inojile.

Kugongomanya honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila ubani (Kulawa 30:1-5)

[25] Nakagongomanya honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila ubani kwa mbao za msonobali. Honhu ha kulavila nhambiko aho hali ha mlaba, sentimita makumi gane na gahano kwa sentimita makumi gane na gahano na fudi yake sentimita makumi tisa. Mbalati za honhu ha kulavila nhambiko zali chinhu chimwe na honhu ha kulavila nhambiko aho.

[26] Heng'ha nakabakaliza zahabu inojile na nzingo yake ya kuchanya na banzi zake za mlubavu na mbalati zake kahi nakaziditila msitali wa zahabu.

[27] Nakagongomanya pete mbili za zahabu hasi ha msitali kuli banzi mbili zilingilola. Pete azo nazali zibatilila mipichilo ja kupichila.

[28] Nakagongomanya mipichilo mili ja msonobali na kuibakaliza zahabu.

[29] Nakagongomanya mafuta gelile ga kubakala na ubani uwele na unhunyhililo unojile kota mgongomanyi wa unhunyhililo.

38

Kugongomanya honhu ha kulavila nhambiko ya kulakaza (Kulawa 27:1-8)

[1] Nakagongomanya honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa kwa mbao za msonobali kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa. Honhu ha kulavila nhambiko nahali ha mlaba, mita mbili na lobo kwa mita mbili na lobo na fudi yake nawali mita imwe na lobo.

[2] Kuli chila nzingo ya honhu ha kulavila nhambiko aho nakagongomanya mbalati imwe, azo mbalati nazali chinhu chimwe na honhu ha kulavila nhambiko, honhu heng'ha nakahabakaliza kwa shaba.

[3] Nakagongomanya vinhu vyeng'ha vya honhu ha kulavila nhambiko, nakagongomanya visaye vyake vya kusila mivu na mihuka na visaye vyake na mibano jake na visaye vya kuholela makala, na vinhu vyeng'ha nakagongomanya kwa shaba.

[4] Nakagongomanya utandawala wa shaba na kujela hasi mbaka hagati ha honhu ha kulavila nhambiko.

[5] Kuli nzingo nakagongomanya pete zine za shaba za kuholela aho honhu ha kulavila nhambiko, pete imwe kuli chila nzingo.

[6] Nakagongomanya mipichilo ja msonobali na kujibakaliza shaba.
[7] Nakajijela jila mipichilo kuli pete naziwele hafungo mwa honhu ha kulavila nhambiko leka kupichila. Honhu ha kulavila nhambiko aho hagongomanyigwe kwa mbao hawele na lukweme mgati.

Kugongomanya likuwe lya shaba
(Kulawa 30:17-21)

[8] Hamba nakagongomanya likuwe lya shaba na chikalilo chake cha shaba, shaba ayo nailawila kuli vilolelo vya wadala wawele vitumagwa hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

Kugongomanya lugagala lwa ihema lya Nguluwi
(Kulawa 27:9-19)

[9] Hamba nakagongomanya lugagala. Mipaziya ja ubanzi wa kusini mwa lugagala najali ja kitani itawigwe viwele na utali wa mita makumi gane na zine,
[10] navyo najibatigwa kwa mizengo makumi meli jiwele na vikalilo makumi meli ja shaba. Ila fito za mizengo ajo na vibatililo vyake navyali vya sendi.
[11] Ubanzi wa kasikazini utali wa ipaziya nawali mita makumi gane na zine na mizengo jake makumi meli ja shaba, ila fito za mizengo ajo na vibatililo vyake navyali vya sendi.
[12] Ubanzi wa kolizinjilaga isanya nawali na ipaziya liwele na utali wa mita makumi meli na mbili na mizengo jake kumi na vikalilo vyake kumi. Fito za mizengo ajo na vibatililo vyake navyali vya sendi.
[13] Ubanzi wa kolilawilaga isanya, nakwali na lwizi, ubanzi awo nawali na ugazi wa mita makumi meli na mbili.
[14] Ipaziya lya ubanzi umwe wa lwizi nawali na ugazi wa mita sita na nusu, hamwe na mizengo jidatu na vikalilo vyake vidatu.
[15] Ubanzi wunji hihyo nawali na ipaziya liwele na ugazi wa mita sita na nusu hamwe na mizengo jidatu na vikalilo vyake vidatu.
[16] Mipaziya jeng'ha kuzunguluta lugagala najali ja kitani inojile itawigwe.
[17] Vikalilo vyeng'ha vya mizengo navyali vya shaba, ila ngwamo za mizengo ajo na vibatililo vyake navyali vya sendi. Honhu hake ha kuchanya nahali ha sendi kahi mizengo jeng'ha najibatililwa na fito za sendi.
[18] Ipaziya lya lwizi lwa lugagala naligongomanyigwa kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe kwa uwanzi, nalyo nalyali na utali wa mita tisa na wimo wa mita mbili, kota navyoliwele ipaziya lya lugagala.
[19] Kahi mizengo jake najali jine na vikalilo vine vya shaba. Ngwamo zake nazali za sendi na honhu hake ha kuchanya na fito zake navyali vya sendi.
[20] Vigingi vyeng'ha vya ihema na vya lugagala hafungo mwa ihema navyali vya shaba.

Vinhu vya ihema lya Nguluwi

[21] Avi ndo vinhu navizenjile ihema lya Nguluwi, mina ihema lya ulolezi. Vinhu avi naviwazigwa na Walawi kwa malajizo ga Musa, hali ulongozi wa Itamali mwana wa mtambika Aluni.
[22] Besaleli mwana wa Uli, mwana wa Huli wa nhanzi ya Yuda, nakadita chila chinhu Mkulu Nguluwi nayamlajize Musa.
[23] Nakatanzigwa na Oholiabu mwana wa Ahisamachi wa nhanzi ya Dani, muwanzi wa kunoliga, kuchola na kutawa uzi wa sufu wa lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe.

[24] Zahabu yeng'ha naiwele nhambiko ya kwinula kuchanya, nawamlavile Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha kuzenjela ihema lya Nguluwi nayali na itunyo lya kilo miya nane na makumi saba na saba na gilamu miya zidatu kulawila kuli chipimilo cha ihema lya Nguluwi.

[25] Sendi kulawa kuli Waisilaeli weng'ha wawazigwe, nayali na itunyo lya kilo elufu zidatu na kumi na saba na gilamu miya saba na makumi gahano kulawila na vipimilo vya ihema lya Nguluwi.

[26] Chila munhu nayawazigwe kulawila miyaka makumi meli na kulutilila nakaganigwa kulavya nhambiko ya sendi gilamu zihano na walume weng'ha nawawazigwe nawali miya sita elufu na elufu zidatu na miya zihano na makumi gahano.

[27] Kilo elufu zidatu za sendi nazigongomanya vila vikalilo miya imwe vya ihema lya Nguluwi na lila ipaziya, mina kilo makumi gadatu kwa chila chikalilo.

[28] Zila kilo kumi na saba na gilamu makumi saba na zihano zisigale, nazigongomanya ngwamo za mizengo na kubakaliza honhu ha kuchanya ha mizengo na kuditichila fito zake.

[29] Nhambiko za kwinula kuchanya za shaba Waisilaeli nazowamlavile Mkulu Nguluwi nazali na itunyo lya kilo elufu mbili na miya zine na makumi meli na zihano.

[30] Besaleli nakahola shaba ayo na kugongomanyila vikalilo vya lwizi lwa ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko ha shaba hamwe na utandawala wake wa shaba na vinhu vyeng'ha vya honhu ha kulavila nhambiko,

[31] vikalilo vya lugagala luzungulute ihema lya Nguluwi na vya lwizi lwa lugagala na vigingi vyeng'ha vya ihema lya Nguluwi na vya lugagala.

39

Kogongomanya mivalo ja watambika
(Kulawa 28:1-14)

[1] Kwa sufu ya lanji ya buluu na ya zambalau na ndung'hu, nawatawa mivalo ja kuvala mhela wa kudita mijito ja honhu helile. Nawamhonela Aluni mivalo jelile kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

[2] Nawagongomanya chizibao kwa ng'weso ya zahabu na kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kwa kitani inojile itawigwe.

[3] Nawaponda zahabu na kuidumula kuli ng'weso nzisili leka zitawigwe hamwe na sufu ya lanji ya buluu na ya zambalau na ndung'hu na kitani inojile zitawigwe kwa uwanzi.

[4] Chizibao acho nachigongomanyigwa kwa ng'weso mbili za kuwohela mmayega zihonigwe hamwe.

[5] Isali nalitawigwa kwa uwanzi mchanya mwake leka kuwohela uwe chinhu chimwe na chizibao acho na uditikwa kwa vinhu hihyo, ng'weso ya zahabu na sufu ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile itawigwe kota Mkulu Nguluwi navyoyamalajize Musa.

[6] Hamba nawawika maganga galingupulika galinguchemigwa salidoniki, nakaganoliga na kugenjiza mli vibatililo vya zahabu, navyo navicholigwa kota munhu yacholile muhuli na matagwa kumi na meli ga Waisilaeli.

[7] Nawagawika maganga ago galingupulika mmayega mwa chila chizibao leka kulajila nhanzi kumi na mbili za Isilaeli kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

Kugongomanya chihako cha mmhambaga (Kulawa 28:15-30)

[8] Wawanzi nawagongomanya chihako cha mmhambaga kota vila navyowagongomanyile chila chizibao kwa ng'weso ya zahabu na sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kwa kitani inojile ibotigwe.

[9] Chihako acho nachali cha mlaba, sentimita makumi meli na mbili kwa sentimita makumi meli na mbili, nacho nachibinigwa.

[10] Chihako acho nachinoligwa kwa misitali jine ja maganga ga sendi nyinji. Msitali wa mwaluko gali maganga ga akiki na topazi na alimasi ndung'hu,

[11] msitali wa keli gali maganga ga zumalidi na yakuti ya samawati na alimasi,

[12] msitali wa kadatu gali maganga ga yasinto na agate na ametisto,

[13] na msitali wa kane gali maganga ga zabalajadi na shohamu na yasipi, geng'ha nagawichigwa vibatililo vya zahabu.

[14] Lelo nakwali na maganga kumi na meli gacholigwe matagwa kumi na meli ga Waisilaeli. Nagali gacholigwe kota vyowalinguchola muhuli, chila limwe nalicholigwa itagwa honhu ha nhanzi kumi na mbili za Isilaeli.

[15] Nawachigongomanyila chila chihako cha mmhambaga mikufu ja zahabu inojile itawigwe kota ng'weso.

[16] Vivila nawagongomanya vibatililo vili vya zahabu inojile na pete mbili za zahabu kwa chiwalo cha chihako cha mmhambaga na kuviwika mli nzingo mbili za chihako acho.

[17] Mikufu ajo mili ja zahabu nawawoha kuli pete azo kuli nzingo za chihako cha mmhambaga.

[18] Zila nzingo mbili za mikufu ya zahabu nawazijela mli vila vibatililo vili na kuvibatiliza na vila vili vya mmayega mwa chizibao banzi ya kumwando.

[19] Nawagongomanya pete mbili za zahabu na kuziwika kuli nzingo mbili hasi banzi ya mgati mwa chihako acho cha mmhambaga behi na chizibao.

[20] Nawagongomanya pete zinji mbili za zahabu na kuzijela kumwando kuli banzi ya hasi ya vihande vya chihako acho, honhu hovilinguting'hana na lila isali litawigwe kwa uwanzi ng'hatu.

[21] Nawawoha chihako cha mmhambaga kuli chizibao kwa kuting'haniza pete zake na chizibao kwa ng'weso ya lanji ya buluu leka chihako acho chileche kuhejela ila chikalile lila isali litawigwe kwa uwanzi, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

Kugongomanya mivalo jinji ja chiutambika (Kulawa 28:31-43)

[22] Nakagongomanya ijoho lya kuvala mgati mwa chizibao cha sufu ya lanji ya buluu.

[23] Ijoho alyo nalyali na honhu ha kwinjizila mutwi hagati, nalyo nalizungulisilwa isali litawigwe leka lileche kudejeka.

[24] Kuli lupindo lwa hasi mwa ijoho nawatawa unoligo wa makomamanga ga sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kitani inojile ya kutawa.

[25] Hamba nawagongomanya nhogo za zahabu inojile na chila komamanga nawawika nhogo kuli lupindo lwa ijoho.

[26] Ahyo, nhogo na komamanga na nhogo na komamanga, navilongola kuzunguluta lupindo alo lwa ijoho alyo, kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

[27] Hamba nawawatawila Aluni na wanage ijoho lya kitani inojile,

[28] chipembelo cha kitani inojile na kofia za kitani inojile na lupati lwa kitani inojile itawigwe,

[29] na misali ja kitani inojile itawigwe kwa sufu ya lanji ya buluu na zambalau na ndung'hu na kutawigwa vinojile ng'hatu kota vila Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

[30] Hamba nawagongomanya chibati cha zahabu inojile kwa chiwalo cha chipembelo chelile na kuchola mchanya mwake kota navyowacholile muhuli, “Yelile kwa Mkulu Nguluwi.”

[31] Hamba nawaliwoha kumwando kwa chila chipembelo kwa ng'weso ya lanji ya buluu, kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

Kumala kwa mijito
(Kulawa 35:10-19)

[32] Lelo mijito jeng'ha ja ihema lya Nguluwi najimala. Waisilaeli nawadita geng'ha kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

[33] Nawamigalila Musa ihema lya Nguluwi hamwe na vinhu vyesa, ngwamo na fulemu zake na migamba jake na mizengo na vibatililo vyake

[34] na chigubiko cha migozi ja ing'holo ilume liwichigwe lanji ndung'hu na igozi lya igongolo linji lilingikala mbahali na ipaziya lya honhu helile

[35] na isanduku lya ilagano na mipichilo jake na chigubiko cha uhanyisi

[36] na chisaga na vinhu vyake vyesa na mibumunda jelile

[37] na chinhu cha kuwichila chenje cha zahabu inojile na vyenje vyake na vinhu vyake vyesa hamwe na mafuta kwa chiwalo cha vyenje avyo

[38] na honhu ha kulavila nhambiko ha zahabu na mafuta ga kubakala na ubani uwele na unhunyhililo unojile na ipaziya lya lwizi lwa ihema

[39] na honhu ha kulavila nhambiko ha shaba na utandawala wake wa shaba na mipichilo jake na vinhu vyake vyesa na likuwe na chikalilo chake

[40] na mipaziya ja lugagala na mizengo jake na vikalilo vyake na ipaziya lya lwizi lwa lugagala na ng'weso zake na vigingi vyake na vinhu vyesa naviganigwe kuli mijito ja ihema lya Nguluwi, ndo mina kahi lyanguchemigwa ihema lya nhing'hano

[41] na mivalo jeng'ha jitawigwe goya kwa chiwalo cha mijito ja honhu helile, mina ndo mivalo jelile ja mtambika Aluni na ga wanage kwa chiwalo cha mijito ja utambika.

[42] Waisilaeli nawadita chila chinhu kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

[43] Musa nakalola chila chinhu, nakakunda kota nawadita chila chinhu kota Mkulu Nguluwi navyoyalajize. Ahyo, Musa nakawatambichiza.

40

Ihema lya Nguluwi lyangwimizwa

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Kuli zuwa lya mwaluko lya mwezi wa mwaluko, kokwimiza ihema lya Nguluwi.

[3] Mgati mwa ihema alyo kowika lila isanduku lya ilagano, hamba uwiche ipaziya kumwando mwake.

[4] Kokwinjiza chisaga na kuwika vinhu vyake mchanya. Kokwinjiza chila chinhu cha kuwichila chenje na kuwika chenje chake mchanya mwake.

[5] Honhu ha kulavila nhambiko ha zahabu ha kufunyizila ubani kohawika kumwado kwa isanduku lya ilagano, hamba koniniza ipaziya kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[6] Hala honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa kohawika kumwado kwa lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[7] Likuwe koliwika mlugagala, hagati ha ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko na kulimemeza mazi.

[8] Kokwimiza lugagala na kuniniza ipaziya kuli lwizi lwake.

[9] “Hamba, kohola mafuta ga kubakaliza na kulibakaliza ihema lya Nguluwi hamwe na vinhu vyake vyeng'ha na kuliwika liwe lya chiuyeng'ha na vinhu vyake vyeng'ha, nalyo lyowa lyelile.

[10] Hamba, kohawika hawe ha chiuyeng'ha honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa na vinhu vyake vyeng'ha kwa kuhabakaliza mafuta, naho howa helile ng'hatu.

[11] Likuwe na chikalilo chake kahi koviwika viwe vya chiuyeng'ha na vyelile kwa kuvibakaliza mafuta kwa mijito yiyo du.

[12] “Komchema Aluni na wanage woye hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi, hamba uwahovuje.

[13] Umvalize Aluni jila mivalo jelile, kombakaliza mafuta na kumdita yawe wa chiuyeng'ha, leka yaweze kukola mijito kota mtambika.

[14] Uwacheme wanage na kuwavaliza jila mikanzu.

[15] Hamba uwabakalize mafuta kota navyoumbakalize mhaza wa hewo, leka na hewo kahi wakole mijito kota watambika. Kubakalizwa mafuta aku kowenjiza kuli utambika wa mazuwa gose kuli lulelo lwao lweng'ha.”

[16] Lelo Musa nakadita geng'ha kota navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[17] Mli zuwa lya mwaluko lya mwezi wa mwaluko mwaka wa keli nalowalawile Misili, ihema lya Nguluwi nalimizwa.

[18] Musa nakawika vikalilo vyake, nakenula fulemu zake, nakebatiliza mipichilo jake na kwimiza mizengo jake.

[19] Nakagonzola ipaziya mchanya mwa ihema na kuwika chigubiko cha ihema mchanya mwake kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

[20] Hamba nakahola vila vibao vili vya maganga na kuviwika kuli lila isanduku. Nakajikoleza jila mipichilo kuli pete za isanduku na kuchiwika chigubiko cha uhanyisi mchanya mwake.

[21] Hamba nakaliwika lila isanduku lya ilagano mgati mwa ihema na kuniniza ipaziya kumwando kwa isanduku. Ipaziya nalivisa isanduku lya ilagano kota Musa vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[22] Nakawika chisaga mgati mwa ihema lya Nguluwi, ubanzi wa kasikazini, honhu ha kunze mwa ipaziya

[23] na mchanya mwake nakawika goya mibumunda hali Mkulu Nguluwi, kota Musa vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[24] Nakachiwika chinhu cha kuwichila chenje mgati mwa ihema lya Nguluwi, ubanzi wa kusini, chichilola na chisaga.

[25] Amo, hali Mkulu Nguluwi, nakemiza vyenje vyake, kota Musa navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[26] Nakahawika hala honhu ha kulavila nhambiko ha zahabu kuli ihema lya Nguluwi, kumwando mwa ipaziya

[27] na kufunyiza ubani uwele kununyhilila goya mchanya mwake, kota Musa navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[28] Nakaniniza ipaziya hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi,

[29] nakawika honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi. Nakalavya mchanya mwake nhambiko ya kulakaza na nhambiko ya nyhule, kota Musa navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[30] Nakaliwika likuwe mlugagala, hagati ha ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko na kujela mazi ga kihovujila.

[31] Musa na Aluni na wana wa Aluni, weng'ha nawahovuga moko na magulu ga hewo amo.

[32] Chila lowenjile mng'handa mwa ihema lya Nguluwi ama lowahejelele hala honhu ha kulavila nhambiko, nawahovuga moko na magulu ga hewo kota Musa navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[33] Mwiso Musa nakemiza lugagala kuzungulusila ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko na kuwika ipaziya hali lwizi lwa lugagala. Ahyo, Musa nakasinda mijito yeng'ha.

Ng'hungugu mchanya mwa ihema lya Nguluwi

[34] Hamba, yila ng'hungugu naigubika lila ihema lya Nguluwi na ukulu wa Mkulu Nguluwi naulimemeza ihema.

[35] Musa nakalemwela kwinjila mgati mwa ihema lya Nguluwi kwa vila yila ng'hungugu naikala mchanya mwake na ukulu wa Mkulu Nguluwi naumema amo.

[36] Kuli majendo gawo geng'ha ga Waisilaeli, ng'hungugu yila loyinuligwe kulawila mchanya mwa ihema, nawenula majendo.

[37] Wone ng'hungugu ayo hayinuligwe hewo nahawaluche majendo, nawabeteza mbaka mhela loyinuligwe.

[38] Kuli majendo ga hewo geng'ha, Waisilaeli nawaweza kuyona yila ng'hungugu ya Mkulu Nguluwi mchanya mwa ihema mhela wa nemisi na chila chiluli chikwaka mgati mwake nechilo.

Walawi

Chilongole

Chitabu cha Walawi china malajizo gowapegwe Waisilaeli na Nguluwi kwa kukolela Musa. Malajizo aga gangulajila ndaze vyoilinguganigwa kulavya nhambiko na vyoilinguganigwa kudita kuli kufugamila kuli ihema lya Nguluwi. Ulonzi Walawi kota vyowandichigwe kulawa kuli ndonga ya Chiebulaniya, lina mana ya “galinguwala Walawi.” Wano ndo wawele nhanzi ihaguligwe na Nguluwi iwele na mijito ja utambika na kulolela ihema lya Nguluwi. Wasomile wa katali wangukunda kota chitabu cha Walawi hamwe na vitabu vinji vine vya mwaluko (Mwaluko na Kulawa na Hisabu na Kukumbuchila), navyandichigwa na mloli Musa. Ayi yangulajilwa kuli chitabu chichi, kwa vila Walawi 1:1, changwaluka kwa kulonga kota, “Mkulu Nguluwi nakamchema Musa kuli ihema lya heye na kudawala na heye.” Wasomile wanji wangukunda kota hanji chitabu achi nachiwichigwa hamwe kulawa kuli maandiko gamwe ga katali kuli kaline ya 5-6 (Yesu loyang'hali kupondigwa), mhela wa Waisilaeli lowawele kuli upogozi ako Babeli.

Kuli mwaluko mwa chitabu cha Walawi, twangusoma kuwala nhambiko zili vinji na ndolendole ziwele Nguluwi nakalajiza zilavigwe na watambika. Nhambiko zimwenga nazilavigwa kilipiza gehile ga wanhu. Nhambiko zinji nazilavigwa kwa kunuwila, kwa chiwalo cha kumgana Nguluwi. Kuli chila nhambiko, nayali naiganigwa iwe inojile lukami, iwe ilihela nongwa yoneche. Kulavya nhambiko inojile kwangulajila kota wanhu wangukunda Nguluwi ka yelile. Kuli honhu ha kuduma ha chitabu achi, yangusimilwa ndaze wanhu Waisilaeli na watambika vyowezile kiyeliza na kupona wawele wela. Chinhu chikulu kuli chitabu achi ndo kota Nguluwi ka yelile na kwa kuwinza malajizo gawele kuli chitabu achi, Waisilaeli wahawezile kikala na Nguluwi.

Gali mgati

1. Sula ya 1 mbaka ya 7 yangulavya malajizo na ndaze vyoilinguganigwa kulavya nhambiko na ndolendole zili vinji.
2. Sula ya 8 mbaka 10 yangulonga ndaze Aluni na wanage vyowehaguligwe na kuditigwa wawe watambika.
3. Sula ya 11 mbaka ya 16 yangulonga kuwala malajizo ganguwala vilyo vikundizwe na vikokomoche na kahi matamwa.
4. Sula ya 17 mbaka ya 27 yangutang'hula malajizo ganji galinguwala mbuli kota kulya na mnvina na ndaze vyoilinguganigwa kikala na miyaka ja Zuwa lya Kwesela.

Nhambiko ya kulakazwa

[1] Mkulu Nguluwi nakamchema Musa kuli ihema lya heye na kudawala na heye, nakamlonjela,

[2] “Walonjele Waisilaeli kota hana munhu kangugana kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya igongolo, kolihagula igongolo alyo kulawa kuli chilundo cha misenga ama ming'holo ama mhene.

[3] “Wone munhu yalingulavya nhambiko ya kulakazwa, kolihagula isenga ibuguma lilihela nongwa kulawa kuli chilundo. Komlavila hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi leka yakundigwe na Mkulu Nguluwi.

[4] Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa isenga lya nhambiko ya kulakazwa, iwele yokundigwa kwa chiwalo cha kumditila uhanyisi.

[5] Hamba, kolidumula singo alyo isenga hali Mkulu Nguluwi. Na hewo watambika wawele ndo walelwa wa Aluni, woihola danda na kuboholela banzi zeng'ha za honhu ha kulavila nhambiko hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[6] Ayo munhu yegale isenga alyo kwa nhambiko ya kulakazwa, koliwambula na kudumula vipuli.

[7] Awo watambika wawele ndo walelwa wa Aluni, wowika goya ngodi mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko na kubwina chiluli.

[8] Hamba, walelwa wa Aluni wawele ndo watambika wohola vipuli vya iwunde na mutwi na mafuta na kuviwika mchanya mwa ngodi na mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa kwa chiluli.

[9] Ila mitumbu na magulu ga isenga alyo, munhu ayo kovihovuga kwa mazi. Mtambika koilakaza nhambiko ya kulakazwa hali honhu ha kulavila nhambiko kwa chiluli chiwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi.

[10] “Wone nhambiko ya heye ya kulakazwa koilavya kulawa kuli chilundo cha ming'holo ama mhene, ila kohagula ilume lilihela nongwa.

[11] Kolidumulila singo kuli ubanzi wa kasikazini mwa honhu ha kulavila nhambiko hali Mkulu Nguluwi, awo watambika wawele ndo walelwa wa Aluni woboholela danda hali banzi zeng'ha za honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa.

[12] Ila ayo munhu yegale igongolo alyo, kolidumula vipuli, kovilekaniza mutwi hamwe na mafuta ga ing'holo, na mtambika koviwika hali ngodi zilingwaka chiluli, hali honhu ha kulavila nhambiko.

[13] Ila mitumbu na magulu ga ing'holo kogahovuga kwa mazi. Mtambika koilakaza yeng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko. Ahyo ndo nhambiko ya kulakazwa kwa chiluli chiwele na unhunyhililo unojile na kumnojeza Mkulu Nguluwi.

[14] “Wone komlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kulakazwa ya videje, lelo kochigala nhambiko ya heye ya ng'hunda ya kisolo ama ng'hunda ya kufujigwa.

[15] Mtambika kochigala chideje acho hali honhu ha kulavila nhambiko, kopobosola mutwi wa chideje na kuchilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko. Danda ya chideje acho yokamigwa na kumizilwa hafungo ha honhu ha kulavila nhambiko.

[16] Kolyusa lifu lyake hamwe na vinhu vya mgati mwa lifu na kuvitaga kuli ubanzi wa kolilawilaga isanya hali honhu ha kulavila nhambiko halinguwichigwa mivu.

[17] Kochibata mabawa na kuchidadula, ila yaleche kuchidumula vipuli vili. Ila, mtambika kochilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko, mchanya mwa ngodi. Ayo ndo nhambiko ya kulakazwa kwa chiluli chiwele na unhunyhililo unojile na kumnojeza Mkulu Nguluwi.”

2

Nhambiko ya nyhule

[1] “Munhu yoneche wone yochigala nhambiko ya nyhule kwa Mkulu Nguluwi, nhambiko ayo iwe ya utimbo unojile. Kojida mafuta na kuwika ubani mchanya mwa utimbo.

[2] Hamba, kowegalila awo walelwa wa Aluni wawele ndo watambika. Kohola chiganza chimwe cha utimbo unojile hamwe na mafuta na ubani na

koulakaza hali honhu ha kulavila nhambiko leka iwe nhambiko ya kukumbuchila kwa Mkulu Nguluwi. Ayo ndo nhambiko iwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[3] Honhu hasigale ha nhambiko ayo, ndo ya Aluni na walelwa wa heye. Aho ndo honhu helile ng'hatu ha nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[4] "Wone munhu yomlavila Nguluwi nhambiko ya nyhule ibanichigwe mchiko, ayo yowa ya mibumunda hajiwichigwe usaso wa utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni, ama ga mibumunda mizisili johajiwichigwe usaso na jibakalizwe mafuta ga mzeituni.

[5] Ila wone nhambiko youlingulavya ndo ibumunda litelechigwe migaye, ayo yowa ya utimbo unojile ulihela usaso uhanzigwe na mafuta ga mzeituni.

[6] Mibumunda ajo jomogoligwa na kujidilwa mafuta, ayo ndo nhambiko ya nyhule.

[7] Wone nhambiko youlingulavya ndo ya mibumunda jitelechigwe msufuliya, ayo yowa ya utimbo unojile na uwichigwa mafuta ga mzeituni.

[8] Kochigala nhambiko ya nyhule igongomanyigwe na vinhu avi hali Mkulu Nguluwi, na kumha mtambika na heye kochigala hali honhu ha kulavila nhambiko.

[9] Mtambika kohola honhu ha nhambiko ayo iwele ndo ya kukumbuchila na kuilakaza kwa chiluli mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko. Ayo ndo unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi.

[10] Honhu hasigale ha nhambiko ya nyhule ndo ha Aluni na walelwa wa heye. Aho ndo honhu helile ng'hatu ha nhambiko ilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[11] "Nhambiko yoneche ya nyhule youmgalila Mkulu Nguluwi yanguganigwa iwe igongomanyilwe ne usaso, ahyo hailingukundigwa kuwika usaso ne hanombwa kuli nhambiko zoyalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[12] Koweza kumgalila Mkulu Nguluwi mbena ya hegwe ya mwaluko kota nhambiko. Ila ago hogolavilwa hali honhu ha kulavila nhambiko kota unhunyhililo wa kumnojeza.

[13] Kolakaza nhambiko za hegwe zeng'ha za nyhule na mwino. Ndangukomya uwiche mwino kuli nhambiko ya hegwe ya nyhule, ahyo mwino ndo ulajilo wa ilagano lyoyaditile Nguluwi hamwe na hemwe. Kowika mwino kuli nhambiko zeng'ha.

[14] "Wone umlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya nyhule za mbena za hegwe za mwaluko, koilavya nyhule ayo inyale ibalasigwe na kutelechigwa kwa chiluli.

[15] Kowika mafuta ga mzeituni na ubani, ayo ndo nhambiko ya nyhule.

[16] Mtambika kolakaza honhu ha nhambiko ayo ya nyhule ibalaswe na mafuta hamwe na ubani wa heye weng'ha, ndo yowa nhambiko ya kukumbuchila, ayo ndo nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

3

Nhambiko za kikala goya

[1] "Wone munhu kangulavya nhambiko ya kikala goya hali Mkulu Nguluwi, nhambiko ya heye ndo isenga ibuguma ama idala kulawa kuli chilundo, lelo igongolo alyo lileche kuwa na nongwa.

[2] Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi mwa igongolo alyo na kulidumula singo hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi. Awo watambika

wawele ndo walelwa wa Aluni, woboholela danda ayo honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[3] Mafuta geng'ha galingugubika mitumbu ja igongolo lya nhambiko ayo ya kikala goya kogalakaza kota nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[4] Kolavya kahi zila figo mbili na mafuta gake hamwe na hala honhu hanojile ng'hatu ha chini.

[5] Walelwa wa Aluni woilakaza honhu ha kulavila nhambiko mchanya mwa nhambiko ya kulakazwa iwele mchanya mwa ngodi, ayo ndo nhambiko ilingulavigwa kwa chiluli iwele na unhunyhililo unojile ulingumnojeza Mkulu Nguluwi.

[6] “Wone nhambiko ayo ya kikala goya youlingumlavila Mkulu Nguluwi ndo kulawa kuli chilundo cha ming'holo ama mhene, lelo lihaguligwe ilume ama idala lilihela nongwa.

[7] Wone munhu yolavya ing'holo lyana liwe nhambiko ya heye, lelo kolilavila hali Mkulu Nguluwi.

[8] Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa ing'holo alyo na kulidumula singo hali ihema lya Nguluwi. Watambika wawele ndo walelwa wa Aluni, woboholela danda ayo hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[9] Hamba, kulawa kuli nhambiko ya kikala goya yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, komlavila mafuta na mafuta ga mumchila uwele udumuligwe habehi ng'hatu na chigudi cha mgongosango na mafuta geng'ha galingugubika mitumbu,

[10] na zila figo mbili na mafuta hamwe na honhu hanojile ng'hatu ha chini.

[11] Mtambika kovilakaza avyo vyeng'ha mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko kota chilyo choyalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[12] “Wone nhambiko ya heye ndo mhene, lelo komlavila hali Mkulu Nguluwi.

[13] Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa igongolo alyo na kulidumula singo hali ihema lya Nguluwi. Walelwa wa Aluni woboholela danda honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[14] Hamba kolavya kulawa kuli nhambiko ya kikala goya kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, mafuta geng'ha galingugubika mitumbu,

[15] na zila figo mbili na mafuta, hamwe na honhu hanojile ng'hatu ha chini.

[16] Mtambika kovilakaza mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko kota chilyo chilingulavigwa kwa chiluli, kulavya unhunyhililo wa kumnojeza Mkulu Nguluwi. Mafuta geng'ha ndo ga Mkulu Nguluwi.

[17] Ndo mina ilajizo lya mazuwa gose kwa lulelo lweng'ha na honhu honeche holulingukala. Mleche kulya mafuta ne danda.”

4

Malajizo galinguwala nhambiko ya gehile

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Walonjele wanhu wa Isilaeli kota wone munhu nakadita gehile ne kunuwila, na nakadita chinhu chilemezwe na mzilo wa Mkulu Nguluwi, kodita mbuli azi.

[3] “Wone mtambika mkulu yawele yabakalizwe mafuta ndo yaditile gehile, ahyo nakawenjiza wanhu mli nongwa. Lelo ayo komlavila Mkulu Nguluwi ilogota ilume lilihela nongwa, liwe nhambiko ya gehile.

[4] Koligala alyo ilogota hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi, hali Mkulu Nguluwi, na heye kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa alyo ilogota na kulidumula singo hali Mkulu Nguluwi.

[5] Ayo mtambika mkulu yabakalizwe mafuta kohola chasi cha danda na kwinjila nayo mgati mwa ihema lya Nguluwi.

[6] Kozabika chidole cha heye kuli danda ayo na kumizila mala saba hali Mkulu Nguluwi kumwando kwa ipaziya lya honhu helile.

[7] Mtambika mkulu kohola honhu ha danda na kuzibakaliza mbalati za honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila ubani wa unhunyhililo unojile hali Mkulu Nguluwi kuli ihema lya Nguluwi. Danda isigale kobohola hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa hawele habehi na lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[8] Hamba kokusa mafuta geng'ha ga alyo ilogota ilume, na mafuta geng'ha galingugubika mitumbu

[9] na figo mbili na mafuta gawele mchanya na gala gawele mchuno na honhu hanojile ng'hatu ha chini,

[10] kota vila mafuta galingusigwa kulawa kuli isenga lya nhambiko ya kikala goya. Hamba mtambika mkulu kohola na kulakaza hali honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa.

[11] Ila igozi lya alyo ilogota ilume na miunde na mutwi na magulu na mitumbu na midohe,

[12] liwele ndo ilogota ilume lyeng'ha lisigale lyoholigwa na kulilakaza kunze mwa kambi hali honhu habaguligwe hawele nguboholigwa mivu hali honhu hanojile. Lyolakazwa kwa chiluli mchanya mwa ngodi aho honhu ha kuboholela mivu.

[13] “Wone Waisilaeli weng'ha nawadita gehile ne kunuwila, kwa kudita chinhu chilemezigwe na mzilo wa Mkulu Nguluwi, wana nongwa.

[14] Hamba gehile ago hogozeleka, Waisilaeli weng'ha wolavya ilogota ilume liwe nhambiko ya gehile. Waisilaeli weng'ha woligala hali ihema lya Nguluwi.

[15] Wasekulu wa Waisilaeli weng'ha wowika moko ga hewo hali mutwi wa alyo ilogota ilume, hamba lyodumuligwa singo hali Mkulu Nguluwi.

[16] Yula mtambika mkulu yahaguligwe kwa kubakalizwa mafuta kochigala honhu ha danda ya alyo ilogota mgati mwa ihema lya Nguluwi.

[17] Kozabika chidole cha heye kuli ayo danda na kuimizila hali ipaziya mala saba hali Mkulu Nguluwi.

[18] Hamba, honhu ha danda kobakaliza mbalati kuli honhu ha kulavila nhambiko hawele kuli ihema lya Nguluwi hali Mkulu Nguluwi. Danda isigale kobohola hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa habehi na lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[19] Mafuta geng'ha ga ilogota alyo kohola na kugalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.

[20] Lelo kolidita alyo ilogota ilume kota vyoyaliditile alila liyage lya nhambiko ya gehile. Lelo kwa nzila ayi, mtambika mkulu kanguwaditila wanhu uhanyisi, na hewo wolechelwa.

[21] Hamba kolajiza ilogota alyo kugaligwa kunze mwa kambi na kulilakaza kwa chiluli kota vyoyaliditile alila liyage. Ayo ndo nhambiko ya gehile ga Waisilaeli weng'ha.

[22] “Wone chilongozi nakadita gehile ne kunuwila vyoyodita chinhu chilemezwe na choyalonjile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye, ayo kana nongwa,

[23] hoyovizela gehile goyaditile, kochigala nhambiko ya heye ya ipongo lilihela nongwa.

[24] Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa ipongo na kulidumulila singo honhu ha kudumulila singo nhambiko za kulakazwa hali Mkulu Nguluwi, ayo ndo nhambiko ya gehile.

[25] Mtambika mkulu kozabika chidole cha heye kuli danda ya nhambiko ya gehile na kubakaliza mbalati kuli honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa. Danda isigale koibohola hanyi hali chikalilo cha honhu aho ha kulavila nhambiko.

[26] Mafuta geng'ha ga ipongo alyo kogalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko kota vyoyaditile kuli mafuta ga isenga lya nhambiko ya kikala goya. Kwa nzila ayi, mtambika kangumditila uhanyisi chilongozi ayo, na kolechelwa gehile ga heye.

[27] “Wone munhu wa hihi hela nakadita gehile ne kunuwila, kwa kudita chinhu chilemezigwe na mzilo wa Mkulu Nguluwi, ayo kana nongwa.

[28] Hamba naloyalonjelwe kota nakadita gehile, kochigala nhambiko ya mhene ndala ilihela nongwa kwa chiwalo cha gehile goyaditile.

[29] Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa mhene ayo ya nhambiko ya gehile, na kuidumula singo honhu ha nhambiko ya kulakazwa.

[30] Mtambika kozabika chidole cha heye kuli danda na kubakaliza mbalati kuli honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa. Danda isigale koibohola hanyi hali chikalilo chake.

[31] Mafuta geng'ha ga mhene ayo kogosa kota vyoyosile mafuta ga migongolo ja nhambiko ya kikala goya, na heye mtambika kogalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko, na unhunyhililo unojile womnojeza Mkulu Nguluwi. Lelo kwa nzila ayi, mtambika komditila uhanyisi munhu ayo, na kolechelwa.

[32] “Wone munhu ayo kochigala ing'holo lyana kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile, lelo kochigala ing'holo lyana idala lilihela nongwa.

[33] Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa ing'holo lyana alyo lya nhambiko ya gehile na kulidumula singo honhu ha nhambiko ya kulakazwa.

[34] Hamba mtambika kozabika chidole cha heye kuli danda ya nhambiko ya gehile na kubakaliza mbalati honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa. Danda isigale koibohola hanyi hali chikalilo chake.

[35] Hamba kokusa mafuta geng'ha kota vyoyosile mafuta ga ing'holo lyana lya nhambiko ya kikala goya na mtambika kogalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko hamwe na nhambiko zilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Kwa nzila ayi, mtambika komditila uhanyisi ayo munhu na heye kolechelwa gehile ga heye.”

5

[1] “Wone munhu yoneche yoganigwa kulavya ulolezi kuli chitala kuwala mbuli yoyawene ama yoyahuliche na heye wone yaleme kulonga chinhu, lelo ago ndo gehile na koganigwa kugazigwa kwa chiwalo cha gehile ga heye.

[2] Ama kota munhu yoneche hali hemwe nakawa yakokomoche ne kunuwila kwa kudoliza chinhu choneche chikokomoche, uwe mtufi wa igongolo lya kisolo ama lya kufujigwa ama vilumbigwe vilingutambala, kowa yakokomoche na kahi kowa na nongwa.

[3] Ama munhu wone yadolize chinhu chikokomoche cha munhu ama chinhu choneche chilingumdita munhu yawe yakokomoche ne heye kuvizela, lelo loyovizela kowa na nongwa.

[4] Ama wone munhu yelahe kudita choneche chila ne kijesa, chinojile ama chihile, kota yula halinguvizela, lelo loyovizela kowa na nongwa.

[5] Lelo wone munhu yawe na nongwa kuwala mbuli zoneche zila, imgana yalonje kwa mlomo wa heye gehile ga heye goyaditile

[6] na kumigalila Mkulu Nguluwi nhambiko kwa kilipiza kwa gehile ga heye goyaditile. Kochigala ing'holo idala ama mhene ndala yamlavye nhambiko ya gehile. Mtambika komditila uhanyisi kwa gehile ga heye.

[7] “Ila wone yolemwela kulavya ing'holo lyana kwa kilipiza kwa chiwalo cha gehile ga heye goyaditile, lelo komigalila Mkulu Nguluwi ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa, imwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile, na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

[8] Kozigala ng'hunda azo kwa mtambika, na heye mtambika koilavya imwe iwe nhambiko ya gehile kwa kuipobosola singo ne kusa mutwi.

[9] Honhu ha danda ya nhambiko ya gehile, koimizila hafungo ha honhu ha kulavila nhambiko na ila iyage koikamila hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko. Ayo ndo nhambiko ya gehile.

[10] Hamba koilavya ila ng'hunda ya keli iwe nhambiko ya kulakazwa kwa chiwalo cha utaguso. Mtambika komditila uhanyisi munhu ayo kwa chiwalo cha gehile goyaditile, na heye kolechelwa.

[11] “Wone yolemwela kulavya ng'hunda mbili za kisolo ama za kufujigwa kota nhambiko ya heye ya gehile goyaditile, lelo kochigala utimbo unojile kilo imwe. Ila howika mafuta ne ubani kwa vila ndo nhambiko ya gehile.

[12] Komigalila mtambika na mtambika kohola utimbo awo unojile chiganza chimwe na kulakaza mchanya ha honhu ha kulavila nhambiko kota honhu ha kukumbuchila, hamwe na nhambiko zoyalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ayo ndo nhambiko ya gehile.

[13] Lelo mtambika komditila uhanyisi ayo munhu kwa chiwalo cha gehile, na heye kolechelwa. Utimbo usigale wowa wa heye mtambika kota vyoilinguditigwa kuwala nhambiko ya nyhule.”

Nhambiko ya kulipizila

[14] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[15] “Wone munhu yoneche kangudita gehile ne kunuwila kuwala kuleka kulavya vinhu vyelile vyoyalingulavilwa Mkulu Nguluwi, komigalila ing'holo ilume lilihela nongwa kulawa kuli chilundo. Ing'holo ilume lyopimigwa kwa kuwinza chipimilo cha sendi za ihema lya Nguluwi. Ayo ndo nhambiko ya nongwa.

[16] Ayo munhu kahi kolipizila vinhu vyoyalechile kulavya kuwala vinhu vyelile na konjezela honhu ha kahano ha vinhu vya heye na kumha mtambika. Lelo mtambika komditila uhanyisi kwa chiwalo cha gehile kwa alyo ing'holo ilume liwele nhambiko ya nongwa, na heye kolechelwa.

[17] “Munhu yoneche wone yodita gehile ne kunuwila kwa kubena mzilo woneche wa Mkulu Nguluwi, heye kana nongwa na kogazigwa kwa chiwalo cha nongwa za heye.

[18] Komigalila mtambika ing'holo ilume lilihela nongwa kuli chilundo ama kuguligwa kwa sendi zilingiwhana na lila ing'holo kwa nhambiko ya nongwa. Na mtambika komditila uhanyisi kwa nongwa yoyaditile ne kunuwila na heye kolechelwa.

[19] Ayo ndo nhambiko ya nongwa, kukomya heye kana nongwa hali Mkulu Nguluwi.”

6

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Wone munhu yoneche nakadita gehile na kumhinduka Mkulu Nguluwi kwa kumhada yalihabehi na heye kuwala ng'hano ama honhu ha yoyawichilwe, ama kumboka ama kumbunza miyage,

[3] ama wone yalokote chinhu chajilile, nakalonga kota nahachiwene, ama nakelaha udesi kwa choneche chiwelenguwadita wanhu wawe na gehile,

[4] munhu ayo loyowa yodita gehile na kuwa na nongwa, imgana yahilule choyahizile ama choyapatile kwa kubunza, ama ng'hano yoyapegwe, ama chinhu chajilile choyachiwene,

[5] ama choneche choyelahile kwa udesi. Kohilusa chila chinhu chenele na konjeza honhu ha kahano kwa yula yoyabunzigwe zuwa lila du loyovizela nongwa ya heye.

[6] Hamba komigalila mtambika ing'holo ilume ama ipongo lilihela nongwa yamlavile Mkulu Nguluwi nhambiko ya nongwa, ama kuguligwa kwa sendi zilingiwhana na lila ing'holo kwa nhambiko ya nongwa.

[7] Mtambika komditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi, na heye kolechelwa gehile goyaditile.”

Nhambiko za kulakazwa

[8] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[9] “Walonjele Aluni na walelwa wa heye ulonzi awu, ‘Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko ya kulakazwa. Nhambiko ya kulakazwa yowa mchiluli mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko nechilo yeng'ha mbaka mitondo na chiluli chikolezwe, chileche kuzima.

[10] Hamba mtambika vyonayali yavalile ivalo lya heye lya kitani na lupati lwa heye lwa kitani kohola mivu ja yila nhambiko ya kulakazwa kwa chiluli kulawa hali honhu ha kulavila nhambiko na kujiwika hafungo ha honhu ha kulavila nhambiko.

[11] Hamba kovala mivalo jinji ja heye na kojihilika ajila mivu honhu hawele habaguligwe kunze mwa kambi hali honhu hanojile.

[12] Chiluli cha honhu ha kulavila nhambiko changuganigwa chilutilile kwaka, na hachiganigwe kuzimigwa. Chila zuwa mitondo mtambika kowika ngodi hali chiluli acho na mchanya mwake kowika nhambiko za kulakazwa, yang'hali lakaza mafuta ga igongolo lya nhambiko ya kikala goya.

[13] Chiluli cholutilila kwaka mazuwa gose hali honhu ha kulavila nhambiko ne kuzimigwa.

Nhambiko ya nyhule

[14] “ ‘Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko ya nyhule. Walelwa wa Aluni womlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ayo kumwando kwa honhu ha kulavila nhambiko.

[15] Yumwe wa watambika kohola chiganza chimwe cha utimbo unojile wa nhambiko ya nyhule hamwe na mafuta ga mzeituni na ubani weng'ha na kuvilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko kota honhu ha kukumbuchila, leka kunhunyhilila kunojile kumnojeze Mkulu Nguluwi.

[16] Utimbo unojile usigale wolya Aluni na walelwa wa heye watambika ne kuwichigwa usaso. Wolya hali honhu helile, hali lugagala lwa ihema lya Nguluwi.

[17] Uleche kubanichigwa hamwe na usaso. Ndiwapa hewo honhu aho kulawa nhambiko ilavigwe kwa chiluli. Ayo ndo nhambiko yelile ng'hatu kota vyozili nhambiko za gehile na nhambiko za nongwa.

[18] Walelwa walume wa Aluni ndo waliyeka wakundigwe kulya honhu aho kota vyoilajizwe mazuwa gose kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu

Nguluwi kwa chiluli. Imgana munhu yawe yelile kuweza kudoliza vinhu avyo.' "

[19] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[20] "Zuwa lya kubakalizwa mafuta Aluni na walelwa wa heye wanguganigwa kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya nyhule ya kilo imwe ya utimbo unojile kota nhambiko ya chila zuwa, nusu imwe ya utimbo awo koilavya mitondo na nusu iyage matinazo.

[21] Utimbo awo wohanzigwa na mafuta na kubanichigwa migaye, hamba kougala uwele mvipuli na kumlavila Mkulu Nguluwi kota nhambiko ya nyhule, na unhunyhililo wa nhambiko ayo womnojeza Mkulu Nguluwi.

[22] Mtambika yawele mlelwa wa Aluni, yawele yabakalizwe mafuta kibata mijito ja heye komlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ayo, alyo ndo ilajizo lya mazuwa gose. Nhambiko yeng'ha yolakazwa.

[23] Nhambiko yoneche ya nyhule ilavigwe na mtambika yolakazwa yeng'ha, haiwa ya kulya hebu."

Nhambiko ya gehile

[24] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[25] "Mlonjele Aluni na mwanage kota aga ndo malajizo ga nhambiko kuwala nhambiko ya gehile. Honhu hala hawele igongolo lya nhambiko ya kulakazwa hudumulilwa singo, ndo honhu holidumuligwa singo igongolo lya nhambiko ya gehile hali Mkulu Nguluwi. Ayo ndo nhambiko yelile ng'hatu.

[26] Mtambika yawelengulavila nhambiko ayo ndo yolya. Yolika honhu helile, kuli lugagala lwa ihema lya Nguluwi.

[27] Choneche chidoliza iwunde alyo chowa chelile, ivalo lyoneche wone limizilwe danda ya nhambiko ayo, lelo ivalo alyo lihovujigwe hali honhu helile.

[28] Miwunde ja nhambiko ayo wone jitelechigwe mchiya, chiya acho chotuligwa. Ila wone chinhu acho ndo cha shaba, lelo chokwanguligwa na kuhovujigwa goya kwa mazi.

[29] Walingukundigwa kulya ndo walume wa lukolo lwa watambika waliyeng'ha, ayo ndo nhambiko yelile ng'hatu.

[30] Ila kota danda ya nhambiko yoneche ya gehile igaligwa mgati mwa ihema lya Nguluwi leka kudita uhanyisi hali honhu helile, nhambiko ayo hailinguganigwa kuligwa ila ilakazwe kwa chiluli."

7

Nhambiko za nongwa

[1] "Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko ya nongwa. Nhambiko ayo ndo yelile ng'hatu.

[2] Igongolo lya nhambiko ya nongwa lyodumuligwa singo honhu hojilingudumuligwa singo migongolo ja nhambiko ya kulakazwa, na danda yoboholigwa hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[3] Mafuta geng'ha na mafuta ga mchila na gala mafuta galingugubika mitumbu golavigwa,

[4] na zila figo mbili hamwe na mafuta ga zila figo gawele mchuno na hala honhu hanojile ng'hatu ha chini.

[5] Mtambika kovilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko kota nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ayo ndo nhambiko ya nongwa.

[6] Walingukundigwa kulya nhambiko ayo ndo walume wa lukolo lwa watambika wali yeng'ha, ayo ndo nhambiko yelile ng'hatu. Yolika hali honhu helile.

[7] Malajizo aga ndo gamwe kuwala nhambiko ya nongwa na nhambiko ya gehile. Mtambika yalingudita uhanyisi, ayo ndo kolihola iwunde lya nhambiko.

[8] Mtambika yalingulavya nhambiko ya kulakazwa ya munhu yunji, kohola igozi lya igongolo lilavigwe.

[9] Nhambiko yoneche ya nyhule ibanichigwe mchiko ama msufuliya ama migaye yowa ya mtambika yalinguilavya.

[10] Chila nhambiko ya nyhule, iwe ihanzigwe na mafuta ama hebu, yowa ya walelwa wa Aluni na weng'ha wagawilwe kota winji wa hewo vyouwele.

Nhambiko za kikala goya

[11] "Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko za kikala goya ziwele munhu koweza kumlavila Mkulu Nguluwi.

[12] Wone munhu yolavya nhambiko yakuta malumbo Nguluwi, lelo koilavya hamwe na mibumunda johajiwichigwe usaso gahanzigwe na mafuta ga mzeituni, mibumunda mizisili jibachigwe mafuta ga mzeituni na mibumunda ja utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni.

[13] Hamwe na nhambiko ayo ya heye ya kikala goya yakuta malumbo Nguluwi, kochigala mibumunda jiwichigwe usaso.

[14] Kwa chiwalo cha mibumunda ajo, komlavila Mkulu Nguluwi ibumunda limwe kulawa chila nhambiko, mibumunda ajo jowa ja heye mtambika yalingubohola danda ya nhambiko za kikala goya hali honhu ha kulavila nhambiko.

[15] Iwunde lya nhambiko ayo ya kikala goya lyakuta malumbo Nguluwi, yolika zuwa lilila lilavigwe, holeka ne honhu mbaka mitondo.

[16] Ila wone nhambiko ayo ya kikala goya ndo ya kutawiza kilaha ama ya kunuwila, yolika mazuwa gago vyoilavigwa na honhu hasigale hoganigwa kulika zuwa lya keli.

[17] Ila miwunde joneche ja nhambiko ayo isigale mbaka zuwa lya kadatu jolakazwa kwa chiluli.

[18] Wone iwunde lyoneche lya nhambiko ya kikala goya ilika zuwa lya kadatu, munhu yailavile hokundigwa, ne nhambiko haiwazigwa. Iwunde alyo ndo likokomoka na munhu yolya miwunde alyo, koganigwa kugazigwa.

[19] Iwunde lyoneche lidoliza chinhu chikokomoche jileche kulika. Iwunde alyo lyolakazwa kwa chiluli.
"Weng'ha welile woweza kulya iwunde

[20] lilavigwe nhambiko ya kikala goya kwa Mkulu Nguluwi. Ila munhu yoneche yawele yakokomoche, wone yalye iwunde alyo, kobaguligwa na wanhu wa heye.

[21] Munhu yoneche yodoliza chinhu choneche chikokomoche ama chinhu cha munhu chikokomoche ama igongolo likokomoche ama chilumbigwe choneche chikokomoche ndo chilinguzudiza, hamba wone yalye iwunde lya nhambiko ya kikala goya yalavigwe Mkulu Nguluwi, munhu ayo kobaguligwa na wanhu wa heye."

[22] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[23] "Walonjele Waisilaeli ahi. Mleche kulya mafuta ga isenga ama ga ing'holo ama ga mhene.

[24] Mafuta ga igongolo lyoneche libagame lilyo ama ga igongolo likopoligwe na igongolo lya kisolo woweza kuwichigwa kwa kugongomanyila mbuli zinji, mleche kulya.

[25] Munhu yoneche wone yalye mafuta ga igongolo lilavigwe nhambiko kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, kobaguligwa na wanhu wa heye.

[26] Kahi, mleche kulya danda yoneche ila, iwe ya chideje ama ya igongolo honhu honeche homlingikala.

[27] Munhu yoneche wone yalye danda yoneche, kobaguligwa na wanhu wa heye."

[28] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[29] "Walonjele wanhu wa Isilaeli kota munhu yoneche wone yalavye nhambiko ya kikala goya, komha Mkulu Nguluwi honhu ha nhambiko ayo.

[30] Komigalila kwa moko ga heye yuye kota nhambiko kwa chiluli. Kochigala mafuta hamwe na mhambaga iwele kokwinula kuchanya kwa ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

[31] Mtambika kolakaza mafuta geng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko, ila iwunde lya mmhambaga lyowa lya Aluni na wanage watambika.

[32] Chima cha kudilo cha igongolo lya nhambiko za hemwe za kikala goya momha mtambika.

[33] Chima acho chowa ndo cha walelwa wa mtambika Aluni yalingulavya danda na mafuta ga nhambiko ya kikala goya.

[34] Heni, Mkulu Nguluwi, ndiwalajiza wanhu wa Isilaeli wawiche goya iwunde alyo lya mmhambaga liwele ndo lya nhambiko ya kwinula kuchanya na chima acho cha igongolo lya nhambiko za hewo za kikala goya, yapegwe mtambika Aluni na wanage, mina honhu aho wawichilwa awo watambika mazuwa gose.

[35] Aho ndo honhu habaguligwe kwa chiwalo cha Aluni na wanage kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, kwaluchila zuwa lowahaguligwe wawe watambika wa Mkulu Nguluwi.

[36] Vyowahaguligwe kwa kubakalizwa mafuta, Mkulu Nguluwi nakawalajiza Waisilaeli wawape honhu aho ha nhambiko, ayo yowa ya hewo mazuwa gose."

[37] Lelo ago ndo malajizo galinguwala nhambiko ya kulakazwa na nhambiko ya nyhule na nhambiko ya gehile na nhambiko ya nongwa na nhambiko ya kuwichigwa kwa mijito yelile na nhambiko ya kikala goya.

[38] Mkulu Nguluwi nakamha Musa malajizo ago mchidunda cha Sinai zuwa lila navyoyawalonjele Waisilaeli wamigalile nhambiko za hewo, kuchiwala ako Sinai.

8

Kuwichigwa kuli mijito yelile kwa Aluni na wanage (Kulawa 29:1-37)

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] "Umcheme Aluni na wanage na uhole ivalo linojile na mafuta ga kubakala na ibuguma lya nhambiko ya gehile na ming'holo milume mili na chidoto cha mibumunda johajiwichigwe usaso.

[3] Hamba uwakungajize Waisilaeli weng'ha hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi."

[4] Musa nakadita kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi. Nakawakungajiza Waisilaeli weng'ha hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[5] Musa nakawalonjela ahi Waisilaeli weng'ha, "Ayi ndo mbuli iwele Mkulu Nguluwi yoyalajize iditigwe."

[6] Aho Musa nakewegala Aluni na wanage na kuwahovuga kwa mazi.

[7] Hamba nakamvaliza Aluni ikanzu na kuliwoha kwa isali, nakamvaliza ijoho, nakamvaliza chizibao na kuchiwoha mchuno mwa heye kwa isali litawigwe goya.

[8] Hamba nakamuwika chila chihako cha mmhambaga na kujela azo Ulimu na Sumimu[*] mgati mwa acho chihako cha mmhambaga.

[9] Hamba nakamvaliza Aluni chipembelo kumutwi na mchanya mwa chipembelo acho mchihanga nakawika vinoligo vya zahabu, acho ndo chibati chelile, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[10] Hamba Musa nakahola mafuta ga kubakala, nakabakaliza hali ihema lya Nguluwi[†] na vinhu vyeng'ha viwele mgati mwake leka kuvidita viwe vya chiuyeng'ha.

[11] Nakamizila honhu ha mafuta aho hali honhu ha kulavila nhambiko mala saba, nakabakaliza mafuta honhu ha kulavila nhambiko na vinhu vyeng'ha na likuwe na chikalilo chake, na kuviwika viwe vya chiuyeng'ha.

[12] Ahyo Musa nakamjidila Aluni mafuta kumutwi kwa kumdita yawe wa chiuyeng'ha.

[13] Hamba Musa nakawegala wana wa Aluni na kuwavaliza mijoho na kuwawoha misali mchuno, na kuwavaliza kofia kota navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[14] Baho du Musa nakaligala ibuguma lya nhambiko ya gehile, na heye Aluni na wanage nawawika moko ga hewo mchanya mwa ibuguma alyo.

[15] Musa nakalidumula singo alyo isenga ibuguma, nakahola danda na kubakaliza mbalati zeng'ha za honhu ha kulavila nhambiko kwa chidole cha heye leka kuhadita hawe helile. Hamba nakahola danda isigale kaijida hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko. Ahyo nakaviwika viwe vya chiuyeng'ha kwa kuhaditila uhanyisi.

[16] Hamba, Musa nakahola mafuta geng'ha gawele mmitumbu na honhu hanojile ng'hatu ha chini hamwe na figo zeng'ha mbili na mafuta na kuvilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.

[17] Ila iwunde lya ibuguma alyo na igozi na midohe jake, nakavilakaza kwa chiluli kunze mwa kambi kota Musa vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[18] Hamba Musa nakaligala ing'holo ilume lya nhambiko ya kulakazwa. Aluni na wanage nawawika moko ga hewo mchanya mmutwi mwa ing'holo alyo.

[19] Musa kalidumula singo na danda ya ing'holo alyo nakabohola hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[20] Nakalidumula alyo ing'holo ilume kuli vipuli, Musa nakavilakaza hamwe na mutwi wa ing'holo na mafuta gake.

[21] Vyonayahovuje mitumbu na magulu kwa mazi na kahi Musa nakalilakaza ing'holo ilume lyeng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko kota nhambiko ya kulakazwa. Ayo ndo nhambiko ilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, iwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi. Musa nakadita kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[22] Hamba nakaligala ing'holo ilume liyage, kwa chiwalo cha kuwawika kwa mijito yelile. Aluni na wanage nawawika moko ga hewo mchanya mwa mutwi wa ing'holo alyo.

---

[*] **8:8** *Ulimu na Sumimu* Mtambika nayali yopala choni Nguluwi choyogana kwa kukolela vinhu avyo.

[†] **8:10** *ihema lya Nguluwi* Kwa Chiebulaniya mhela wunji ihema lya Nguluwi lyali lichemigwa ihema lya nhing'hano. Natuhagula kulichema ihema lya Nguluwi leka wanhu waleche kijesa kota ndo honhu heli.

[23] Musa nakalidumula singo. Nakahola danda ya ing'holo alyo na kumbakaliza Aluni kuli ikutu lyake lya kudilo na chidole chikuluwawo moko wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo.

[24] Wana wa Aluni nawo nawoya, Musa nakawabakaliza chasi cha danda kuli makutu ga hewo ga kudilo na kuli vidole vikuluwawo vya kuli moko ga hewo ga kudilo na kuli vidole vikuluwawo vya magulu ga hewo ga kudilo. Danda yinji nakaibohola hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[25] Hamba nakosa mafuta gake na mchila uwele na mafuta na mafuta geng'ha gawele kuli mitumbu na honhu hanojile ng'hatu ha chini na figo mbili na mafuta gake na chima cha kudilo cha ing'holo alyo ilume.

[26] Hamba kuli lila likowe lya mibumunda liwichigwe hali Mkulu Nguluwi nakalavya ibumunda limwe lyohaliwichigwe usaso, ibumunda limwe liwele na mafuta na ibumunda limwe lizisili, vyeng'ha nakaviwika mchanya mwa vihande vya mafuta na chila chima cha kudilo.

[27] Musa nakaviwika kuli moko ga Aluni na wana wa heye, na hewo nawenula kuchanya kwa ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

[28] Hamba Musa nakavihola vinhu avyo kulawa kuli moko ga hewo na kuvilakaza mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko hamwe na nhambiko ya kulakazwa. Ayi ndo nhambiko ya kuwichigwa kwa mijito yelile, iwele na unhunyhililo unojile ulingumnojeza Mkulu Nguluwi, ndo nhambiko ilingulavigwa kwa chiluli.

[29] Hamba Musa nakahola ila mhambaga na kwinula kuchanya kwa ulajilo kwa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi. Honhu aho ha lila ing'holo ilume lya kuwichigwa kwa mijito yelile ndo lya Musa, kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[30] Hamba Musa nakahola mafuta ga kubakaliza na danda kulawa kuli honhu ha kulavila nhambiko nakawamizila Aluni na wana wa heye na mivalo ja hewo kahi. Ahyo Musa nakamdita Aluni yawe wa chiuyeng'ha, heye hamwe na wanage kahi na mivalo ja hewo.

[31] Musa nakawalonjela Aluni na wana wa heye, “Mtogose lila iwunde hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi, mulye baho hamwe na ibumunda kulawa kuli likowe liwele na nhambiko ya kuwichigwa kwa mijito yelile. Mdite kota vyondajizwe na Mkulu Nguluwi, nakalonga, ‘Honhu aho holika na Aluni na wana wa heye.’

[32] Iwunde lyoneche ama ibumunda lyoneche lisigale lyoganigwa kulakazwa kwa chiluli.

[33] Hamlawa kunze mwa lwizi lwa ihema lya Nguluwi kwa mhela weng'ha wa mazuwa saba, mina mbaka mhela wa hemwe wa kuwichigwa kwa mijito yelile houmala, mhela wa kuwichigwa kuli mijito yelile wohola mazuwa saba.

[34] Mkulu Nguluwi nakalajiza tudite kota navyotuditile lehano leka tuwaditile hemwe uhanyisi.

[35] Mowa baho kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi nemisi na nechilo kwa mhela wa mazuwa saba, kuno mdita mbuli zoyalajize Mkulu Nguluwi. Lomdita vinji mobagama. Ahyo ndo vyondajizwe na Mkulu Nguluwi.”

[36] Lelo Aluni na wana wa heye nawadita mbuli zeng'ha zoyalajize Mkulu Nguluwi kwa kukolela Musa.

9

Aluni kangulavya nhambiko

[1] Zuwa lya nane, Musa nakamchema Aluni na wanage hamwe na wasekulu wa Isilaeli.

[2] Musa nakamlonjela Aluni, “Uhole isenga ibuguma kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na ing'holo ilume kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa, migongolo jeng'ha jiwe jilihela nongwa. Hamba walavye nhambiko hali Mkulu Nguluwi.

[3] Walonjele Waisilaeli kota wahole ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile, na isenga ilogota limwe na ing'holo lyana limwe jeng'ha jiwe ja mwaka umwe na jilihela nongwa kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[4] isenga ibuguma limwe na ing'holo ilume limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya, womlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya nyhule ihanzigwe na mafuta, ndo mina lehano Mkulu Nguluwi kokulawilani.”

[5] Waisilaeli nawegala vyeng'ha avyo hali ihema lya Nguluwi kota Musa vyoyawalonjele Waisilaeli weng'ha nawaluta kwima hali Mkulu Nguluwi.

[6] Musa nakawalonjela, “Awo ndo ulonzi uwele Mkulu Nguluwi nakawalonjela waligongomanye leka ukulu wa heye woneche kwa hemwe.”

[7] Aho Musa nakamlonjela Aluni, “Ulute hali honhu ha kulavila nhambiko, ulavile aho nhambiko ya gehile na nhambiko ya kulakazwa na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha hegwe na kwa chiwalo cha wanhu. Ulavye nhambiko ya wanhu na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha hewo kota Mkulu Nguluwi vyoyalajize.”

[8] Lelo Aluni nakaluta habehi na honhu ha kulavila nhambiko, nakalidumula singo alila isenga ibuguma ilogota yalilavile liwe nhambiko ya gehile ga heye yuye.

[9] Wana wa Aluni nawamigalila danda, na heye nakadoliza na chidole cha heye mli danda ayo na nakabakaliza mbalati za honhu ha kulavila nhambiko. Danda isigale nakajida hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko.

[10] Ila mafuta na figo na honhu hanojile ng'hatu ha chini kulawa kuli nhambiko ya gehile, nakavilakaza vyeng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[11] Ila lila iwunde na igozi nakalilakaza kwa chiluli kunze mwa kambi.

[12] Hamba Aluni nakalidumula singo igongolo lya nhambiko ya kulakazwa. Wanage nawamgalila danda, na heye nakabohola hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[13] Hamba nawamigalila nhambiko ya kulakazwa, vipuli hamwe na mutwi, na heye nakavilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.

[14] Nakahovuga mitumbu na magulu na kujilakaza hamwe na yila nhambiko ya kulakazwa hali honhu ha kulavila nhambiko.

[15] Hamba Aluni nakaigala nhambiko kumwando kwa wanhu. Nakaihola mhene ya nhambiko ya gehile, nakaidumula singo na kulavya nhambiko ya gehile, kota vyoyaditile kwa lila igongolo lilongole.

[16] Hamba nakaihejeza kumwando yila nhambiko ya kulakazwa nakalavya nhambiko ayo kota vyoitagusigwe.

[17] Hamba nakaihejeza kumwando nhambiko ya nyhule na kujela chiganza chimwe na kulakaza hali honhu ha kulavila nhambiko hamwe na nhambiko ya kulakazwa kwa chila mitondo.

[18] Hamba Aluni nakalidumula singo kahi isenga ibuguma na lila ing'holo ilume lya nhambiko ya kikala goya kwa chiwalo cha wanhu. Wanage nawamigalila danda na kubohola honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[19] Mafuta ga isenga ibuguma alyo na ing'holo ilume na mchila wa ing'holo na mafuta gagubiche mitumbu na figo na honhu hanojile ng'hatu ha chini,

[20] ahyo nawawika avyo mchanya mwa mhambaga, na heye nakavilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.
[21] Ila zila mbavu na chila chima cha kudilo, Aluni nakavinula mchanya navyo viwe ulajilo wa kumlavila Mkulu Nguluwi, kota Musa vyoyalajize.
[22] Aluni vyoyasindile kulavya nhambiko zeng'ha, nhambiko ya gehile na nhambiko ya kulakazwa na nhambiko za kikala goya, nakawenulila wanhu moko na kawatambichiza, hamba nakedulika hanyi.
[23] Hamba Musa na Aluni nawenjila mli ihema lya Nguluwi. Navyowalawile kunze, nawawatambichiza wanhu na ukulu kwa Mkulu Nguluwi nawoneka kwa wanhu weng'ha.
[24] Mkulu Nguluwi nakadulisa chiluli, nachilakaza nimwa nhambiko ya kulakazwa na vihande vya mafuta gawele hali honhu ha kulavila nhambiko. Wanhu weng'ha vyowawene chila chiluli nawatowa iyowe na kufugama.

10

Gehile ga Nadabu na Abihu

[1] Nawo Nadabu na Abihu wawele ndo wana wa Aluni, nawahola chila yumwe chifunyizi, nawawika chiluli na ubani, nawamlavila Mkulu Nguluwi chiluli chiwele hachikundigwe na hambe yawalajize hewo.
[2] Lelo chiluli chilawila hali Mkulu Nguluwi, nachiwalakaza awo wasongolo, na wabagama hali heye.
[3] Aho, Musa nakamlonjela Aluni, “Kwa mbuli alyo Mkulu Nguluwi nakakulajila chilingulapa chila choyalonjile, ‘Ndochilajila kota nda yelile hali wala wawele habehi na heni, ndotogoligwa hali wanhu weng'ha!’ ” Aluni nakanyamalila tulu.
[4] Lelo Musa nakawachema Mishaeli na Elisafani, wanage Usieli, mhaza mdodo wa Aluni, nakawalonjela woye kusa mitufi ja wang'holozawo kuli ihema lya Nguluwi na kujihilika kunze mwa kambi.
[5] Nawahola mitufi ja wang'holozawo na kujihilika kunze mwa kambi kuno wawele wavalile mikanzu ja hewo, kota Musa vyoyawalonjele.
[6] Hamba Musa nakamlonjela Aluni na wanage, Eleasali na Itamali, “Mleche kuleka mnvili za hemwe zizuzumuche na mleche kudega mivalo ja hemwe kwa kulombocheza, wone hamditile ahyo, mobagama na kuwagalila wanhu weng'ha kuzudila kwa Mkulu Nguluwi. Ila wang'holozenu wawele ndo Waisilaeli weng'ha, wanguweza kulombocheza kwa chiwalo cha chiluli acho choyegale Mkulu Nguluwi.
[7] Mleche kulawa kunze kwa lwizi lwa ihema lya Nguluwi, wone mdite ahyo mobagama kwa vila mafuta ga kubakala ga Mkulu Nguluwi ga mchanya mwa hemwe.” Aluni na wanage nawadita kota Musa vyoyalonjile.
[8] Mkulu Nguluwi nakalongasa na Aluni, nakamlonjela,
[9] “Vyomkwinjila mgati mwa ihema lya Nguluwi, hegwe hamwe na wanago mleche kunwa divai ne ujimbi woneche. Wone munwe mobagama. Ilajizo ali lyowa lya mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe.
[10] Hamba mwanguganigwa mbagule kuli mbuli za chiuyeng'ha na zila mbuli za hihi hela na kuli zila mbuli zikokomoche na zelile.
[11] Hegwe kowalangusa Waisilaeli gala malajizo yalonjile Mkulu Nguluwi kwa kukolela Musa.”
[12] Musa nakamlonjela Aluni na wanage waponile, Eleasali na Itamali, “Mhole hala honhu ha nhambiko ya nyhule hasigale kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, mgongomanye ibumunda lilihela usaso na mulye habehi na honhu ha kulavila nhambiko, kwa vila ndo helile ng'hatu.

[13] Kolya hali honhu helile kwa vila ayo ndo hachi ya hegwe hamwe na wanago kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Alyo ndo ilajizo.

[14] Ila mhambaga yinuligwe kuchanya kota ulajilo wa kumlavila Mkulu Nguluwi na chima chilingulavigwa nhambiko, mwanguweza kulya honhu honeche helile. Kolya hegwe na wana wa hegwe walume na wadala. Vinhu avyo kupegwa kota hachi ya hegwe na wapondigwe na hegwe kulawa nhambiko ya kikala goya ya wanhu wa Isilaeli.

[15] Chila chima chilavigwe na mhambaga ya nhambiko ya kwinula kuchanya, wovigala hamwe na vihande vya mafuta na nhambiko ilavigwe kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ahyo vyowa vya hegwe hamwe na wanago, ndo hachi ya hemwe mazuwa gose kota Mkulu Nguluwi vyoyalajize."

[16] Lelo Musa nakauza chiwalo cha mhene ilavigwe nhambiko ya gehile, hamba nakavizela kota nailakazwa. Ahyo kawakalalila ng'hatu Eleasali na Itamali wawele ndo wana wa Aluni waponile, nakawauza,

[17] "Lekachoni hamdile nhambiko ya gehile hali honhu helile? Kwa vila ayo ndo chinhu chelile, na mwali mpegwe ayo leka kusa nongwa ya Waisilaeli weng'ha na kuwaditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi.

[18] Kahi, kwa vila danda ya nhambiko haigaligwe mgati mwa honhu helile, ndangukomya yangoneka namganigwa kulya mgati mwa honhu helile kota vyondajize."

[19] Aluni nakamlonjela Musa, "Ulole, lehano walavya nhambiko ya hewo ya gehile na nhambiko ya kulakazwa hali Mkulu Nguluwi, hamba ahyo mbuli ayi ifika heni! Ahyo nandiwe ndile yila nhambiko ya gehile aga lehano, ndaze, naikundigwe hali Mkulu Nguluwi?"

[20] Musa vyoyahuliche ago, nakakunda.

11

Migongolo jikokomoche na hajiwele jikokomoche (Kukumbuchila 14:3-21)

[1] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[2] "Muwalonjele Waisilaeli ahi,

[3] 'Hali migongolo jeng'ha hano muisi, mkundizwa kulya igongolo lyoneche liwele na kwato zigawanuche honhu heli na lilinguhelula.

[4] Ila mleche kulya igongolo lyoneche liwelenguhelula ila kwato zake hazigawanuche honhu heli, ama liwele kwato zake zigawanuka ila hambe lihelule. Mleche kulya ngamiya, alyo lyanguhelula ila kwato zake hazigawanuche honhu heli. Kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

[5] Mleche kulya pelele, alyo lyanguhelula ila kwato za alyo hazigawanuche, kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

[6] Sungula mleche kulya, alyo lyanguhelula ila kwato za alyo hazigawanuche, kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

[7] Igubi mleche kulya, lina kwato zigawanuka ila hambe lihelule, kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

[8] Ila migongolo ajo ndo jikokomoka mleche kulya miwunde ja ajo migongolo na mleche kudoliza mitufi jawo.

[9] " 'Somba yoneche ya mbahali ama kulwanda iwele na msepe na ukalagatu, mwanguweza kulya.

[10] Ila choneche chilingikala mbahali ama kulwanda, chilihela msepe ne ukalagatu, ndo vilumbigwe vyeng'ha vilingutambala mmazi na vilumbigwe viyage vyeng'ha vilingikala mmazi ndo vizudizo kwa hemwe.

11 Vilumbigwe avyo vyowa vizudizo kwa hemwe. Mleche kulya migongolo ajo ne kudoliza mitufi jawo kwa vila ndo vizudizo.

12 Choneche chilingikala mmazi chilihela msepe ne ukalagatu ndo vizudizo kwa hemwe.

13 " 'Videje vyeng'ha ndo vizudizo kwa hemwe. Mleche kulya ikungule na ndapo na ng'hwazi

14 na chilutema na chila nhanzi ya kozi

15 na chila nhanzi ya ibondwa

16 na mbuni na chimtolo na idudumizi na chila nhanzi ya chilutema

17 na ituwe na mnandi na ituwe ikulu

18 na mumbi na chingowe na mdeli

19 na isakulang'hola na jila jeng'ha jiwhanile na ikoyogo na chigong'honda na ipalabutwa.

20 " 'Minhu jeng'ha jiwele na mabawa na jiwelengujenda kwa magulu gane, ajo ndo uzudizo kwa hemwe.

21 Ila jinji jiwele na mabawa na jangujenda kwa magulu gane ga kunyonzochela misanga moweza kulya.

22 Ajo ndo jila jiwhanile na nzije na jila jiwhanile na misenene na jila jiwhanile na ndede na jila jiwhanile na inwanwachi.

23 Ila minhu jiyage jeng'ha jiwele na mabawa na magulu gane ndo uzudizo kwa hemwe.

24 " 'Kudoliza migongolo jinji jangumdita munhu yawe yakokomoche, yoneche yodoliza mitufi jawo kowa yakokomoche mbaka matinazo.

25 Wone munhu yapiche honhu ha mitufi ja heye kowa yakokomoche mbaka matinazo, na mivalo ja heye yanguganigwa jihovujigwe.

26 Munhu yoneche yodoliza igongolo liwele na kwato zigawanuche ila hambe lihelule, munhu ayo kowa yakokomoche.

27 Migongolo jeng'ha jilingujenda kwa viganza vya hewo jiwele na magulu gane, ndo jikokomoka kwa hemwe, na yoneche yodoliza itufi lya igongolo kota alyo kowa yakokomoche mbaka matinazo.

28 Munhu yoneche yopika itufi, kowa yakokomoche mbaka matinazo, na heye kohovuga ivalo lya heye. Ajo ndo jikokomoka kwa hemwe.

29 " 'Vilumbigwe vilingutambala viyage ndo vikokomoka kwa hemwe, chilukwili na igule, jila jiwhanile na limdunhu,

30 igugulu lidodo na ichenje na jimdusu na igologonzi na liluwivu.

31 Ajo jeng'ha jilingutambala ndo jikokomoka kwa hemwe na yoneche yodoliza mitufi ajo, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

32 Wone mitufi ja vilumbigwe avyo jogwila chinhu choneche, chiwe chinhu cha mbao ama ivalo ama igozi ama igunila ama chinhu chinji chilingutumika kwa choneche chila, chinhu acho chowa chikokomoche mbaka matinazo. Lelo kuchidita chiwe hachikokomoche, yanguganigwa kuchihovuga kwa mazi, hamba chowa chelile.

33 Wone itufi lya heye ligwile chinhu cha ilongo, lelo chinji chiwele mgati mwa chinhu acho ndo chikokomoka na changuganigwa chituligwe.

34 Chilyo ama chakunwa chinji chiwele mgati mwa chinhu acho chowa chikokomoka.

35 Chila chinhu chochigwililwa na chipuli choneche cha mitufi ajo chowa chikokomoka. Wone ndo itanuli ama chiko changuganigwa chibenigwe. Vyowa vikokomoka na vyolutilila kuwa vikokomoka kwa hemwe.

36 Ahyo, ideho ama nzasa ya mazi vyowa havikokomoche. Ila wone munhu yenjile na kudoliza itufi, kowa yakokomoche.

[37] Na chipuli choneche cha itufi hochigwila nyhadikwa za kunyala, nyhadikwa azo zowa hazikokomoche.

[38] Ila wone nyhadikwa azo naziwichigwa mli mazi na choneche cha mitufi kuzigwila, lelo nyhadikwa azo ndo zikokomoka kwa hemwe.

[39] “ ‘Hanga igongolo lyoneche likundigwe kulya libagame lilyo, munhu yoneche yodoliza itufi alyo, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[40] Munhu yoneche yolya vipuli vya itufi alyo kohovuga mivalo ja heye na kowa yakokomoche mbaka matinazo. Na yoneche yopika itufi alyo, kohovuga ivalo lya heye, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[41] “ ‘Chilumbigwe chinji chilingutambala muisi ndo uzudizo kwa hemwe, ndangukomya mleche kulya.

[42] Chila chilingutambala kwa munda na chila chilingujenda kwa magulu gane ama chilingujenda kwa magulu menji, mina ndo vyeng'ha vilingutambala mmisanga, ndangukomya mleche kulya kwa mina ndo uzudizo kwa hemwe.

[43] Ahyo mleche kiditila uzudizo kwa kulya vilumbigwe vilingutambala leka mleche kuwa mkokomoche kwa kukolela avyo.

[44] Kwa vila heni Mkulu Nguluwi, mbele Nguluwi wa hemwe, miwiche chiuyeng'ha na muwe mwelile kwa vila heni nda yelile. Mleche kiwika muwe mkokomoche kwa chinhu choneche chilingitambala mchanya mwa isi.

[45] Kwa vila heni nda Mkulu Nguluwi ndiwalavile kuli isi ya Misili leka ndiwe Nguluwi wa hemwe, ahyo muwe mwelile kwa vila heni nda yelile.

[46] “ ‘Ahyo lelo, aga ndo malajizo galingulapa migongolo na videje na chila chilumbigwe chiwele mmazi na chila chilingutambala muisi,

[47] leka kubagula chinhu chikokomoche na hachiwele chikokomoche, chilinguligwa na hambe chiligwe.’ ”

12

Kuweliza wadala howolawa kuponda

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Walonjele wanhu wa Isilaeli ahi, ‘Mdala wone yawe na himila, na wone nakaponda mwana mlume, kowa yakokomoche kwa mhela wa mazuwa saba kota mazuwa ga heye galinguwala mbuli za chidala kota vyoziwele.

[3] Mwana ayo kokwinjila ikumbi kuli zuwa lya heye lya nane.

[4] Hamba mamo wa mwana ayo kolutilila kuwa yakokomoche kwa chiwalo cha mbuli za chidala kwa mhela wa mazuwa makumi gadatu na zidatu. Mhela awo yaleche kudoliza choneche chiwichigwe chelile ne kwinjila kuli ihema lya Nguluwi mbaka zuwa lya kwelizwa kwa heye vyoyikwenela.

[5] Ila wone yaponde mwana mdala, lelo kowa yakokomoche kwa mhela wa juma mbili kota vyoili vyoyowa kuli zuwa za mbuli za chidala vyozili. Kolutilila kwelizwa kwa mhela wa mazuwa makumi sita na sita.

[6] “ ‘Mazuwa ga kwelizwa kwa heye hogokwenela, yawe yapondile mwana mlume ama mdala, komigalila mtambika hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi ing'holo lyana lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa na ng'hunda ya kisolo ama ng'hunda ya kufujigwa, kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile.

[7] Mtambika komlavila Mkulu Nguluwi na kumditila uhanyisi. Hamba mdala ayo kowa yelizwe kuli mbuli za chidala. Ago ndo malajizo galingulapa mdala yunji yawele nguponda mwana mlume ama mdala.

[8] “ ‘Wone hambe yaweze kulavya ing'holo lyana, lelo kochigala ng'hunda mbili za kufujigwa ama ng'hunda mbili za kisolo, kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile. Mtambika komditila mamo ayo uhanyisi, na heye kowa yelile.’ ”

13

Malajizo galinguwala matamwa ga ngozi ya lukuli

[1] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[2] “Wone munhu yoneche kowa na kutuna ama chilonda ama baka ama utamwa wa ngozi mlukuli lwa heye, nayoneka kota ndo utamwa wa ngozi ya lukuli, lelo ayo kogaligwa kwa mtambika Aluni ama yumwe wa walelwa wa Aluni, yawele mtambika.

[3] Mtambika kohakagula honhu hawele na utamwa, na wone mnvili za honhu aho zigaluka ziwa nzelu, na wone utamwa awo woneche wa mgati mwa ngozi ya lukuli lwa heye, lelo awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli. Mtambika wone yasinde kumkagula, ahyo kolonga kota munhu ayo kakokomoka.

[4] Wone liwe baka hela, hanga liwe lizelu halinjile ng'hatu mgati mwa ngozi na mnvili za honhu aho hazigaluche kuwa nzelu, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

[5] Zuwa lya saba, mtambika komkagula kahi munhu ayo vyonayali, kota mtambika vyoyamkagule na wone utamwa awo hawenele mli ngozi ya heye, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mazuwa gayage saba.

[6] Mtambika komkagula kahi munhu ayu zuwa lya saba. Wone honhu ha utamwa habilabila na utamwa hawenele, lelo mtambika komlonjela munhu ayo kota ka yanojile na acho ndo chilonda hela. Munhu ayo kohovuga mivalo ja heye, na heye kowa yelizwe.

[7] Ila wone chilonda acho chenele mli ngozi, ila munhu ayo yang'hali kilajila kwa mtambika kwa chiwalo cha kwelizwa kwa heye, lelo kokuya kahi kwa mtambika.

[8] Mtambika komkagula kahi, na wone chilonda chila nachenela mli ngozi, lelo mtambika komlonjela munhu ayo ka yakokomoche, na awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli.

[9] “Wone munhu yawe na utamwa wa ngozi ya lukuli, kohilikwa kwa mtambika.

[10] Mtambika komkagula na wone kokona kutuna kuzelu kulinguzidita mnvili za heye ziwe nzelu na kutuna ako nakugaluka kuwa chilonda chidodi,

[11] awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli wa mihela minji. Mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka. Kuduhu chiwalo cha kumhindila mchihengo munhu kwa kumkagula. Heye ndo kakokomoka.

[12] Wone utamwa wa ngozi ya lukuli umibate na kwenela lukuli lweng'ha, kulawa minhosi mbaka mizayo kota vyoyokona mtambika,

[13] aho mtambika komkagula. Wone mtambika yone kota utamwa wa ngozi ya lukuli nawenela lukuli lweng'ha, lelo kodamla kota munhu ayo kela kwa vila lukuli lugaluka luwa luzelu. Ahyo munhu ayo kela.

[14] Ila wone lukuli lwa munhu ayo naloneka luna chilonda chidodi, lelo munhu ayo kowa yakokomoche.

[15] Mtambika kokagula acho chilonda chidodi na kudamla kota kakokomoka, kwa vila awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli.

[16] Ila wone acho chilonda chipona na chigaluka kahi chiwa chizelu, munhu ayo kohiluka kwa mtambika.

[17] Mtambika komkagula, na wone yone kota chigaluka chiwa chizelu, lelo kodamla kota munhu ayo kela. Ahyo kela.

[18] “Wone munhu yawe na lipu, na alyo lipu lipona,

[19] ila honhu hala honalyali lipu hagaluka hawa hatunile na hawa hazelu ama hadung'hu ila hazelu hado, yanguganigwa yalajilwe mtambika.

[20] Mtambika komkagula ayo munhu. Wone mtambika yone hagaluka na hadidimila na mnvili za honhu aho zigaluka kuwa nzelu, lelo mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka na awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli, ulawile kuli lipu.

[21] Ila wone mtambika yamkagule ayo munhu na kona kota mnvili za honhu aho hawele hazelu na hadidimile hebu, ila habilabila, lelo komhindila mchihengo ayo munhu kwa mhela wa mazuwa saba.

[22] Wone utamwa awo wokwenela mli ngozi, lelo mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka na yula kana utamwa.

[23] Ila wone habilebile ha bahala, na henele hebu, lelo ayo ndo ng'hovu ya lipu hela. Mtambika kodamla kota munhu ayo kela.

[24] “Ama, kwa vila hana honhu halakale na chila chilonda chidodi chigaluka chiwa chidung'huwale hado ama chizelu,

[25] mtambika komkagula. Wone yone kota mnvili zigaluka ziwa nzelu na hadidimila, lelo awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli. Utamwa awo wa ngozi ya lukuli ulawilila hala honhu halakale. Mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka, kwa vila kanawo utamwa wa ngozi ya lukuli.

[26] Ila wone mtambika yone mnvili za honhu aho haziwele nzelu na honhu aho hambe hadidimile ila habilabila, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

[27] Zuwa lya saba mtambika komlola. Wone wenele mli ngozi, lelo mtambika kodamla kota munhu ayo ka yakokomoche, kwa vila kanawo utamwa wa ngozi ya lukuli.

[28] Ila wone hala honhu habilebile hapona hihila na henele hebu, ako ndo kutuna kulawile na kulakala. Lelo mtambika kodamla kota munhu ayo kela, kwa vila aho habilabila kwa kulakala.

[29] “Wone munhu yoneche mlume ama mdala, kana utamwa wa ngozi kumutwi ama mchilevu,

[30] mtambika koukagula utamwa awo. Wone mtambika yokona kota hadidimila na mnvili zina lanji ya manjano na nzisili, lelo kodamla kota munhu ayo ka yakokomoche, kwa vila awo ndo utamwa wa kizada wa ngozi ya lukuli wa mutwi ama wa mchilevu.

[31] Wone mtambika yokagula wula utamwa wa kizada na yokona kota haduhu honhu hadidimile na mnvili haziwele nhitu, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

[32] Zuwa lya saba mtambika kokagula wula utamwa wa kizada. Wone utamwa awo wa kizada hawanele na haduhu mnvili ziwele na lanji ya njano ne kudidimila,

[33] munhu ayo kobeya mnvili ama lulevu lwa heye. Ila honhu hala hawele na utamwa awo wa kizada hobeya hebu. Hamba mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba gayage,

[34] na kuli zuwa lya saba, mtambika kokagula wula utamwa wa kizada. Wone mtambika yokona utamwa awo hawenele kuli ngozi na hawinjile mgati mwa ngozi, lelo kodamla kota munhu ayo kela. Munhu ayo kohovuga ivalo lya heye, na heye kowa yelizwe.

35 Ila hala du vyonayelizwe, utamwa awo wa kizada nawonjezeka,

36 munhu ayo kokaguligwa na mtambika na vyonawonjezeche mli ngozi, mtambika hopala mnvili ziwele na lanji ya njano, munhu ayo kowa yakokomoche.

37 Ila wone mtambika yawone kota wula utamwa wa kizada na mnvili nhitu zota honhu aho, lelo utamwa awo wa kizada upona, lelo munhu ayo ndo kela. Mtambika kodamla kota munhu ayo kela.

38 “Wone munhu yoneche, yawe mlume ama mdala, kana mabaka mazelu mlukuli lwa heye,

39 mtambika komkagula munhu ayo. Ila wone mtambika yokona mabaka ago ndo mazelu hado hela, awo ndo utamwa wa kizada wa hihi hela, munhu ayo ndo kela.

40 “Wone mlume yawe na chibuje, heye kowa yanojile kwa vila kana chibuje hela.

41 Wone chibuje acho nachilawile kuli chihanga, munhu ayo kana chibuje hela ndo kela.

42 Ila wone kuli mutwi hali chibuje ama hali chihanga hali chibuje hana mabaka gadung'huwale na uzelu, awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli ulingulawila kuli chibuje cha heye kumutwi ama kuli chihanga cha heye.

43 Mtambika komkagula. Wone mtambika yokona kota ako kutuna ndo kudung'huwala na kuzelu kuli chibuje ama kuli chihanga cha heye, na kwangoneka kota utamwa wa ngozi ya lukuli,

44 lelo munhu ayo kana utamwa wa ngozi ya lukuli, heye kakokomoka. Mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka kwa chiwalo cha utamwa wa heye wa kumutwi kwa heye.

45 “Yoneche yawele na utamwa wa ngozi ya lukuli, kovala mivalo jidejeche na mnvili za heye zowa zizuzumuche, na mlomo wa heye wa kuchanya kougubika na kokwiniza lizi yolonga, ‘Heni ng'hokomoka, heni ng'hokomoka.’

46 Kolutilila kuwa yakokomoche kwa mhela weng'ha yawele na utamwa awo. Heye kakokomoka na heye kochikala yaliyeng'ha kunze mwa kambi.

Malajizo kuwala lungwi kuli mivalo

47 “Wone kuna mbuli ya lungwi kuli ivalo, liwe lya sufu ama kitani,

48 ivalo alyo liwe libotigwe ama litawigwe kwa kitani ama sufu ama ivalo lya igozi lyoneche lila,

49 ila lungwi alo luna lanji ya udedemu ama udung'huwale kuli ivalo alyo, lelo ivalo alyo lina lungwi. Ahyo yangumlapa kumlajila mtambika.

50 Mtambika kokagula lungwi alo na kuliwika ivalo alyo hafungo kwa mhela wa mazuwa saba.

51 Kuli zuwa lya saba, kokagula lungwi alo. Wone lungwi alo lwenela kuli mivalo ajo, liwe libotigwe ama litawigwe ama lya igozi ama lya igozi lyoneche lya vinji, alyo lina lungwi. Ahyo ivalo alyo ndo likokomoka.

52 Mtambika kolilakaza kwa chiluli ivalo alyo kwa vila lina lungwi.

53 “Wone mtambika yokona kota lungwi halwenele kuli ivalo,

54 lelo kolonga ivalo alyo lihovujigwe na kuwichigwa hafungo kwa mhela uyage wa mazuwa saba.

55 Hamba, mtambika kolikagula ivalo alyo holimalile kuhovujigwa. Wone lungwi alo halugaluche lanji na wone halwenele, lelo ivalo alyo ndo likokomoka. Kolilakaza kwa chiluli ivalo alyo, luwe lungwi lwa kumbele ama kumwando mwa ivalo alyo.

56 “Wone mtambika yokona kota lula lungwi lubilabila holimalile kuhovujigwa, lelo kokusa hala honhu hawele na lungwi.

[57] Hamba wone lungwi lwoneche lwa hihila kahi kuli ivalo litawigwe ama libotigwe ama kuli chinhu choneche cha igozi, lelo lungwi lwenela. Ahyo ivalo alyo kolilakaza kwa chiluli.

[58] Ila alyo ivalo liwele na lungwi kulawa holihovujigwe, yolapa kuhovujigwa mala ya keli, ahyo lyowa lyelizwe.”

[59] Ago ndo malajizo kwa chiwalo cha lungwi lulingulawila kuli ivalo lya sufu ama kitani ama ivalo litawigwe ama libotigwe ama lya igozi linji. Kwa nzila ayo woweza kugawanula ivalo lyelizwe na lila ivalo likokomoche.

14

Kwelizwa kulawa kugula matamwa ga ngozi

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Aga ndo malajizo galingumlapa munhu yawele na utamwa wa ngozi ya lukuli kuli mazuwa ga kwelizwa kwa heye. Houkuka utamwa awo, kochigaligwa kwa mtambika.

[3] Mtambika koluta kumkagula ayo munhu kunze mwa kambi. Wone utamwa awo wuka,

[4] aho mtambika kolajiza kota wanhu wegale videje vili vikomu vikundigwe, chihande cha igodi lichemigwe mwelezi na sufu ya lanji ndung'hu na nhagala ya isopolo kwa chiwalo cha kwelizwa kwa munhu ayo.

[5] Mtambika kolajiza chideje chimwe chipobosoligwe singo mchanya mwa chiya chiwele na mazi ganojile ga nzasa.

[6] Mtambika kohola chila chideje chisigale chiwele chikomu na chihande chila cha igodi lya mwelezi na sufu ya lanji ndung'hu na yila nhagala ya isopolo na kuviwika vyeng'ha kuli danda ya chila chideje chipobosoligwe.

[7] Hamba, kommizila mala saba yula yawele ngwelizwa utamwa wa ngozi, na heye kodamla kota yula munhu kela. Hamba kahi kochilechele chila chideje chiwele chikomu chiguluche kuza kuli migunda kunze kwa muji.

[8] Munhu ayo kohovuga mivalo ja heye na kubeya mnvili za heye zeng'ha na koga na heye kowa kela. Hamba kohiluka kuli kambi, ila kochikala kunze kuli ihema lya heye kwa mhela wa mazuwa saba.

[9] Zuwa lya saba kobeya mnvili za heye zeng'ha na lulevu na ngohe za meho ga heye na lukuli lweng'ha. Hamba kohovuga mivalo ja heye, kokoga kwa mazi na heye kowa kela.

[10] “Zuwa lya nane kochigala ming'holo myana mili milume jilihela nongwa na ing'holo idala liwele na mwaka umwe lilihela nongwa na kilo zidatu za utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule hamwe na mafuta honhu hamwe ha kadatu ha lita.

[11] Mtambika yalingumweliza munhu ayo, komwimiza munhu ayo hali Mkulu Nguluwi, habehi na lwizi lwa ihema lya Nguluwi hamwe na vinhu vyoyegale.

[12] Mtambika kohola ing'holo lyana ilume limwe na kumlavila nhambiko ya nongwa hamwe na gala mafuta ga mzeituni. Hamba kovinula kuchanya kota ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

[13] Hamba kolidumula singo alyo ing'holo lyana hali honhu ha kulavila nhambiko, walingudumulila singo migongolo ja nhambiko ya gehile na nhambiko ya kulakazwa. Nhambiko ayi ya nongwa, kota vyoili nhambiko ya gehile, ndo yowa ya heye mtambika ndo nhambiko yelile ng'hatu.

[14] Mtambika kohola danda nyindo ya nhambiko ya nongwa na kumbakaliza munhu yalinguganigwa kwelizwa kuli ikutu lya heye lya kudilo na

chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo.

[15] Hamba mtambika kohola honhu hado ha gala mafuta ga mzeituni na kugajida mli chiganza cha moko wa heye wa kumoso.

[16] Kozabika chidole cha moko wa heye wa kudilo kuli mafuta ago na kumizila mala saba hali Mkulu Nguluwi.

[17] Chasi cha mafuta gasigale kuli chiganza cha heye, kombakaliza munhu ayo yalingwelizwa, kuli ikutu lya heye lya kudilo na chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo na honhu hahala hoyambakalize danda ya nhambiko ya nongwa.

[18] Gala mafuta gasigale kombakaliza kumutwi mwa munhu ayo yalinguganigwa kwelizwa. Ahyo mtambika komditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi.

[19] Mtambika komlavila nhambiko ya gehile na kumditila uhanyisi munhu ayo yalingwelizwa, lelo kumusila kukokomoka kwa heye. Hamba, kolidumula singo ing'holo lyana lya nhambiko ya kulakazwa.

[20] Mtambika komlavila ayo nhambiko ya kulakazwa na nhambiko ya nyhule hali honhu ha kulavila nhambiko. Ahyo mtambika komditila uhanyisi munhu ayo, na heye kowa kela.

[21] “Ila wone iwe munhu ayo ka mzunwa, kolemwela kulavya vinhu avyo, lelo kochigala ing'holo ilume limwe liwe nhambiko ya nongwa, iwele yoditilwa ulajilo wa kulavya nhambiko ya kwinula kuchanya leka kumditila uhanyisi munhu ayo. Kochigala kilo imwe ya utimbo unojile uhanzanywe hamwe na mafuta ga mzeituni kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule hamwe na mafuta honhu ha kadatu ha lita.

[22] Kochigala kahi ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa vyoyoweza, imwe yowa kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

[23] Zuwa lya nane komigalila mtambika vinhu avyo hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi kwa chiwalo cha kwelizwa kwa heye hali Mkulu Nguluwi.

[24] Mtambika kolihola alyo ing'holo lyana ilume lya nhambiko ya nongwa hamwe na gala mafuta ga mzeituni na kwinula kuchanya kota ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

[25] Kolidumula singo alyo ing'holo lyana ilume lya nhambiko ya nongwa. Mtambika kohola danda nyindo na kumbakaliza ayo munhu yalingwelizwa kuli ikutu lya heye lya kudilo na kuli chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo.

[26] Mtambika kojida mafuta ago mado kuli chiganza cha moko wa heye wa kumoso.

[27] Hamba komizila mafuta hali Mkulu Nguluwi kwa chidole cha heye cha kudilo mado gawele amo mli chiganza cha heye cha kumoso mala saba.

[28] Mtambika kombakaliza mafuta munhu ayo yalingwelizwa kuli ikutu lya heye lya kudilo na kuli chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo. Kombakaliza honhu hahala honayambakalize yila danda ya nhambiko ya nongwa.

[29] Mafuta gasigale mmoko mwa heye kombakaliza kumutwi munhu ayo yalingwelizwa, lelo komditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi.

[30] Hamba, mtambika kolavya ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa kota munhu ayo vyoyoweza kigala.

[31] Ng'hunda zowa baho kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa. Hamwe na azo, kolavya nhambiko ya nyhule, na heye mtambika komditila uhanyisi munhu ayo yalingwelizwa, hali Mkulu Nguluwi.

[32] Ago ndo malajizo galingumlapa munhu yawele na utamwa wa ngozi, yohambe yaweze kulavya nhambiko zila za kwelizwa."

Lungwi kuli ng'handa

[33] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[34] "Homkwinjila kuli isi ya Kanaani yondilinguwapani iwe ya hemwe, na hewo ndodita lungwi kuli lukanzi lwa ng'handa yoneche kuli isi yomchikala hemwe,

[35] Lelo yawele na ng'handa ayo yangumlapa yamlonjele mtambika kota lungwi loneka kuli ng'handa ya heye.

[36] Mtambika kolajiza vinhu vyeng'ha viwele mng'handa amo vilavigwe hanze yang'hali heye yuye kwaluka kukagula, leka vyeng'ha vileche kudamligwa kota vikokomoka. Hamba mtambika kokwinjila mgati mwa ng'handa ayo kukagula.

[37] Kokagula lungwi alo, holukoneka mlukanzi na lwambuza mabaka ga lanji idedemuche ama ndung'hu na koneka kota lwinjila mbaka mgati mwa lukanzi,

[38] lelo mtambika kolawa kunze na kuhinda ng'handa ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

[39] Zuwa lya saba mtambika kohiluka na kukagula kahi mgati mwa ng'handa ayo. Wone lungwi alo lwenela mlukanzi lwa ng'handa ayo,

[40] mtambika kolajiza kota maganga gawele hali honhu hawele na lungwi gosigwe na kutajigwa honhu hakokomoche kunze kwa muji.

[41] Lukanzi lweng'ha lwa mgati mwa ng'handa lusilibwe loganduligwa na ibiwi lyake lyotajigwa honhu hakokomoche kunze kwa muji.

[42] Hamba wohola maganga manyale na kuzenga honhu howagandule na hewo woisiliba ng'handa ayo kahi.

[43] "Wone lungwi alo lolawila kahi lokumalile kulavya maganga ago na kugandula hasilibwe na kusiliba kahi,

[44] yangumlapa mtambika yoye kukagula goya. Wone lungwi lwenele kuli ng'handa ayo lelo alo ndo lungwi, ng'handa ayo ikokomoka.

[45] Ng'handa ayo yangulapigwa ibomoligwe na maganga gake na migodi jake na kusilibwe kwake, vyohilichigwa honhu hakokomoche kunze kwa muji.

[46] Kupuluta kwa ago, yoneche yokwinjila mgati mwa ng'handa ayo mhela vyoiwa ihindigwe, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[47] Yoneche yowasa kuli ng'handa ayo ama kulya chilyo mgati mwa ng'handa ayo, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye.

[48] "Ila wone ufiche mhela wa kukagula ayo ng'handa, wone mtambika yokona kota lungwi halwenele mhela wa kusiliba, lelo mtambika kodamla kota ng'handa ayo ndo yela kwa vila lungwi lumala.

[49] Leka kuyeliza ng'handa ayo, mtambika kohola videje vili hamwe na vihande vya igodi lichemigwe mwelezi na sufu ndung'hu na nhagala ya isopolo.

[50] Kochipobosola chideje chimwe mchanya mwa chiya chiwele na mazi ganojile ga nzasa.

[51] Kohola chihande cha igodi lichemigwe mwelezi na nhagala ya isopolo na sufu ndung'hu hamwe na chila chideje chiyage chiwele chikomu na kuvinjiza vyeng'ha kuli danda ya chila chideje chipobosoligwe singo na kuli mazi ganojile ga nzasa. Hamba komizila ng'handa ayo mala saba.

[52] Ahyo ndo vyoyokweliza ng'handa ayo kwa danda ya chideje na mazi ganojile ga nzasa na chideje chikomu na chihande cha igodi lichemigwe mwelezi na nhagala ya isopolo na sufu ndung'hu.

[53] Chila chideje chikomu kochilechela chiguluche kumgunda kunze kwa muji. Ahyo ndo vyoyoiditila uhanyisi ng'handa ayo, nayo ndo yowa yela."

[54] Aga ndo malajizo kuli mbuli ya utamwa wa ngozi, kwa utamwa wa ngozi wa kizada,
[55] lungwi kuli ivalo ama mgati mwa ng'handa,
[56] kutuna ama chilonda ama baka,
[57] lelo kolajila ndo chinhu chachi chiwele chikokomoche na chelizwe. Ago ndo malajizo galinguwala mbuli ya utamwa wa ngozi ama lungwi.

15

Mifila jilingumdita munhu yawe yakokomoche

[1] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[2] "Walonjele Waisilaeli ahi, 'Mlume yoneche jimlawa mifila, ajo jomdita yawe yakokomoche.

[3] Aga ndo malajizo galinguwala kukokomoka ako, mhela weng'ha vyojimlawa mifila ama mifila vyojiwa jilemezigwa mgati mwa heye, munhu ayo kakokomoka.

[4] Chinhanda choneche choyowasila ama choyokalisila, chowa chikokomoche.

[5] Munhu yoneche yodoliza chinhanda cha munhu ayo yangumlapa yahovuje ivalo alyo na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[6] Munhu yoneche yochikalisila chinhu choneche choyekalisile ayo munhu yalingulawa mifila, yangumlapa yahovuje ivalo na koga, na kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[7] Munhu yoneche yomdoliza munhu ayo yalingulawa mifila, yangumlapa yahovuje mivalo ajo na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[8] Wone munhu yalingulawa mifila, yomtemela mite munhu, ayo munhu yatemelwe mite yomlapa yahovuje mivalo ja heye na koga, ila heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[9] Lutemvu loneche lwa kikalisila mchanya mwa igongolo, loyekalisile munhu yalingulawa mifila, lyowa likokomoche.

[10] Munhu yoneche yodoliza chinhu choneche choyekalisile munhu ayo, kowa yakokomoche mbaka matinazo. Munhu yoneche yopika chinhu chila, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[11] Munhu yoneche yalingulawa mifila, wone yamdolize munhu ne kuhovuga moko wa heye tandi, munhu yadolizwe kohovuga ivalo na koga, na kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[12] Wone chinhu choneche chilumbigwe kwa ilongo chidolizwe na munhu yalingulawa mifila yanguganigwa chituligwe. Ila chinhu choneche cha mbao yangulapigwa kuhovujigwa kwa mazi.

[13] " 'Mlume yoneche yalingulawa mifila, wone yawe mkomu kwa utamwa wa heye, yangumlapa ayo munhu yabeteze mazuwa saba kung'hali kusigwa ukokomoche wa heye. Kohovuga mivalo ja heye na koga kwa mazi ganojile ga nzasa, na heye kowa kela.

[14] Zuwa lya nane, yangumlapa yegale ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda za kufujigwa hali Mkulu Nguluwi hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kumha mtambika.

[15] Mtambika kozilavya ng'hunda azo. Imwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa na heye mtambika komditila uhanyisi munhu ayo hali Mkulu Nguluwi na kumusila ukokomoche wa heye wa kulawa mifila.

[16] " 'Wone mlume yoneche yalingulawa migonye, yangumlapa yoje mazi lukuli lweng'ha, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[17] Ivalo lyoneche lilagalilwe na migonye ama igozi lyoneche idolizwe na migonye ajo, yangumlapa yaihovuje kwa mazi, na yowa yakokomoche mbaka matinazo.

[18] Wone mlume yawase na mdala, migonye jilawa, lelo yanguwalapa weng'ha weli woje mazi, na hewo wowa wakokomoche mbaka matinazo.

[19] " 'Mdala yoneche yawele kuli mbuli za chidala, kanguwa yakokomoche kwa mihela ja mazuwa saba. Munhu yoneche yomdoliza mdala ayo, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[20] Chinhu choneche choyowasila ama kikalisila mhela nayali yakokomoche, chowa chikokomoche.

[21] Munhu yoneche yodoliza chinhanda choyalinguwasila ayo mdala, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga mazi, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[22] Munhu yoneche yodoliza chinhu choneche choyalingikalisila mdala ayo, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga mazi, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[23] Mlume yoneche yodoliza chinhu choyowasila ama kikalisila ayo mdala, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[24] Wone mlume yowasa na mdala ayo na wone danda ya mbuli ya chidala ya mdala ayo imlagalile mlume ayo, lelo mlume ayo kowa yakokomoche kwa mhela wa mazuwa saba. Chinhanda choneche choyowasila ayo mlume chowa chikokomoche.

[25] " 'Wone mdala kowa na mbuli azo za chidala kwa mhela wa mazuwa menji kusinda vyonayali, ama mbuli azo zangumlawila mhela hauwele wa heye kulawilwa na mbuli azo, lelo kolutilila kuwa yakokomoche mhela weng'ha wa mbuli ayo.

[26] Chinhanda choneche choyowasila mhela awo, ama chigoda choneche choyosikalisila, chowa chikokomoche kota vila mhela wa kukokomoka kwa heye kwa mbuli za chidala.

[27] Munhu yoneche yodoliza vinhu avyo, kowa yakokomoche na yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[28] Wone mbuli azo zimale, mdala ayo kowa yang'hali yobeteza mazuwa saba leka yawe kela, na mhela awo kowa kela.

[29] Zuwa lya nane kohola ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa na kumgalila mtambika hali lwizi lya ihema lya Nguluwi.

[30] Mtambika kolavya imwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa. Ahyo mtambika komditila uhanyisi mdala ayo hali Mkulu Nguluwi na kumusila kukokomoka kwa heye kwa mbuli za chidala.

[31] " 'Ahi ndo vyomuwalonjela Waisilaeli webagule kulawa kuli kukokomoka kwa hewo, waleche kulidita liwe likokomoche ihema lya Nguluwi lya heni liwele hali hewo. Wone wadite hino wobagama.' "

[32] Ago ndo malajizo galingumlapa mlume ayo yalingulawa mifila na migonye na kuwa yakokomoche.

[33] Malanguso aga kahi ganguwala mdala yawele kuli mbuli za chidala na kuwa yakokomoche. Malanguso aga ganguwala mlume ayo ama mdala

yoneche yalingulawa mifila, na kahi ganguwala mlume yalinguwasa na mdala yawele yakokomoche.

16

Zuwa lya Uhanyisi

[1] Mkulu Nguluwi nakalongasa na Musa, hala wana weli wa Aluni nalowabagame mhela ula nalowamhejelele Mkulu Nguluwi.

[2] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mlonjele mng'holozo Aluni yaleche kwinjila hali honhu helile ng'hatu, kumbele kwa ipaziya mhela wohaukundigwe. Yaleche kwinjila honhu aho kwa vila hondilawila hali ng'hungugu mchanya hali chigubiko cha uhanyisi, chiwele ndo isanduku. Wone hambe yahulichize, kobagama.

[3] “Aluni kokwinjila honhu helile ng'hatu yawele na ilogota ilume kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na ing'holo ilume kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

[4] Kokoga lukuli lweng'ha kuli mazi, hamba kovala mivalo jelile. Kovala ikanzu lya kitani, mchanya mwa ivalo lya mgati mwa lupati lwa kitani na kiwoha isali lya kitani na kovala chipembelo cha kitani.

[5] Kohola mipongo mili kulawa kuli Waisilaeli weng'ha kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na ing'holo ilume limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

[6] “Aluni kolavya alyo ilogota kota nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha heye yuye, na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na ivyazi lyake.

[7] Hamba, jila mipongo mili kojiwika hali Mkulu Nguluwi hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[8] Aluni kojitowela simbi mipongo ajo kwa maganga meli, iganga limwe kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi na iganga lisigale ndo kwa chiwalo cha Azazeli[*].

[9] Aluni koligala alyo ipongo liwele kwa simbi ya heye naliganigwa kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi na kumlavila nhambiko ya gehile.

[10] Ila alyo ipongo lihaguligwe kwa simbi kwa chiwalo cha Azazeli, lyolavigwa liwele likomu hali Mkulu Nguluwi, leka kudita uhanyisi. Mtambika kolileka lilute kuchiwala kwa Azazeli.

[11] “Aluni kolavya ilogota ilume kwa nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha heye yuye, na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na kwa chiwalo cha ivyazi lya heye, hamba kolidumula singo ilogota alyo kwa nhambiko ya gehile.

[12] Hamba kohola chila chifunyizi chimemile makala ga chiluli kulawa kuli honhu ha kulavila nhambiko hali Mkulu Nguluwi na viganza vili vya ubani ubalaswe goya na kuvigala hali honhu helile ng'hatu.

[13] Leka yaleche kubagama, kougala ubani awo hali Mkulu Nguluwi na kujela kuli chiluli leka iyosi lya ubani awo ugubiche chigubiko cha uhanyisi cha isanduku lya ilagano.

[14] Kohola chasi cha danda ya lila ilogota ilume na kumizila kwa chidole cha heye kolilawilaga isanya mchanya mwa chigubiko cha uhanyisi, hamba komizila hali isanduku lya ilagano mala saba kwa chidole cha heye.

[15] “Hamba kolidumula singo lila ipongo lya nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha wanhu weng'ha. Danda ya mhene ayo koigala mgati mwa honhu helile ng'hatu na kudita kota vyoyaditile kwa danda ya lila ilogota ilume, komizila hawele na chigubiko cha uhanyisi na ubanzi wa kumwando.

---

[*] **16:8** *Azazeli* Kwa Chiebulaniya mana ya itagwa ali hailinguzeleka hebu, ila hanji ndo limazoga lilingikala kuchiwala.

[16] Ahyo kodita uhanyisi kwa chiwalo cha honhu helile ng'hatu, kwa chiwalo cha mbuli zikokomoche zowaditile Waisilaeli na kwa chiwalo cha gehile ga hewo geng'ha. Ndo vyoyodita kahi kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi liwele hali wanhu awo wawele wakokomoche.

[17] Mhela Aluni yodita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na kwa chiwalo cha ivyazi lya heye na wanhu weng'ha wa Isilaeli, munhu yunji yaleche kuwa mgati mwa ihema lya Nguluwi mbaka vyoyosinda mijito na kulawa mgati.

[18] Hamba kolawa na kuza kuli honhu ha kulavila nhambiko hawele na Mkulu Nguluwi na kudita uhanyisi. Kohola chasi cha danda ya lila ilogota ilume na lila ipongo na kuzibakaliza mbalati za honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

[19] Komizila danda ayo hali honhu ha kulavila nhambiko kwa chidole cha heye mala saba na ahyo koyeliza kulawa kukokomoka kwa wanhu wa Isilaeli na kuidita iwe yelile.

[20] “Aluni vyonayasindile kuhaditila uhanyisi honhu helile ng'hatu na ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko, aho ndo kolilavya lila ipongo liwele likomu kwa chiwalo cha Azazeli.

[21] Aluni kowika moko ga heye mchanya mwa mutwi wa alyo ipongo likomu na kulonga kwa mlomo gehile geng'ha ga wanhu wa Isilaeli na kuhinduka kwa hewo kweng'ha na wihe wa hewo weng'ha, leka kugawika ago kuli ipongo. Hamba kolileka alyo ipongo leka lilute kuchiwala, lyohilichigwa ako na munhu yoneche yula yahaguligwe kudita ahyo.

[22] Kolileka alyo ipongo lilute kuchiwala, liwele liholile wihe wa hewo weng'ha.

[23] “Hamba Aluni kohiluka mgati mwa ihema lya Nguluwi, kovula jila mivalo ja kitani joyavalile vyoyenjile honhu helile ng'hatu na kuzileka mumo.

[24] Kochihovuga mumo mgati kwa mazi hali honhu hanji helile na kuvala mivalo ja heye ja hihi hela. Kolawa na kilavila nhambiko ya heye ya kulakazwa, na nhambiko ya kulakazwa kwa wanhu wa Isilaeli, leka kudita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na kwa chiwalo cha wanhu weng'ha.

[25] Mafuta ga nhambiko ya gehile kogalakaza mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko.

[26] Yula munhu yalihiliche lila ipongo kwa Azazeli, kohovuga mivalo ja heye tandi na koga, aho ndo kokundigwa kwinjila kuli kambi ayo.

[27] Lila ilogota ilume na mhene yajilavile nhambiko ya gehile iwele danda ya hewo naihilichigwa mgati mwa honhu helile ng'hatu kwa kudita uhanyisi, johilichigwa kunze mwa kambi na kulakazwa kwa chiluli. Migozi na miunde na midowe, vyeng'ha vyolakazwa.

[28] Munhu ayo yojilakaza kohovuga mivalo jake na koga, ndo vyoyoweza kwinjila kuli kambi.

[29] “Ali ndo ilajizo lilinguwalapa mliwinze mazuwa gose. Zuwa lya kumi lya mwezi wa saba, hemwe mwemwe na wajenzi walingikala na hemwe, yanguwalapani mwesele kulya zuwa alyo na kuleka kukola mijito.

[30] Mina kwa zuwa alyo uhanyisi woditigwa kwa chiwalo cha hemwe leka kuweliza hemwe, namwe mokwelizwa kulawa kuli gehile ga hemwe geng'ha hali Mkulu Nguluwi.

[31] Zuwa alyo ndo zuwa lya kwesela ng'hatu na hemwe mwesele kulya. Malajizo ago ndo ga mazuwa gose.

[32] Mtambika Mkulu yabakalizwe mafuta na kuwichigwa kwa mijito ya chiuyeng'ha yawe honhu ha mhaza wa heye, ndo yodita uhanyisi yawele yavalile mivalo jelile ja kitani.

[33] Kodita uhanyisi kwa chiwalo cha honhu helile ng'hatu na kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko na watambika na kwa chiwalo cha wanhu weng'ha wa Isilaeli.

[34] Ali, lelo ndo ilajizo lya mazuwa gose, na yanguganigwa mliwinze leka kudita uhanyisi kwa chiwalo cha wanhu wa Isilaeli kamwe kwa mwaka kwa chiwalo cha gehile ga hewo gowaditile.” Musa nakadita geng'ha kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

17

Honhu ha kulavila nhambiko

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Mlonjele Aluni na wanage na wanhu weng'ha wa Isilaeli achi ndo chinhu choyalajize Mkulu Nguluwi.

[3] Wone munhu yoneche hali Waisilaeli yodumula singo isenga ibuguma ama ing'holo lyana ama mhene, mgati ama kunze mwa kambi,

[4] ne kuligala igongolo alyo kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi leka kumlavila Mkulu Nguluwi, munhu ayo kowa na nongwa ya kubohola danda, kabohola danda na kobaguligwa na wanhu wa heye.

[5] Chiwalo cha malajizo aga ndo kota Waisilaeli wanguganigwa kigala migongolo jiwele ngudumuligwa singo kumgunda leka wejigale kwa Mkulu Nguluwi kwa mtambika kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kudumuligwa singo na kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kikala goya.

[6] Lelo mtambika kobohola danda hali honhu ha kulavila nhambiko ha Mkulu Nguluwi hawele hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kugalakaza gala mafuta gawe gonhunyhilila goya kwa kumnojeza Mkulu Nguluwi.

[7] Ahyo Waisilaeli woleka ng'hatu kujilavila nhambiko jimalukolo ja milungu ja udesi jiwhanile kota mhene, jowalingujifugamila kota wang'hondwa. Ilajizo ali ndo lya mazuwa gose kwa lulelo lweng'ha.

[8] “Walonjele kota munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala hali hewo, yalingulavya nhambiko ya kulakazwa ama nhambiko,

[9] ila halingigala hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi leka kumlavila Mkulu Nguluwi, munhu ayo kobaguligwa na wanhu wa heye.

Malajizo ga kuleka kulya danda

[10] “Wone munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala hali hewo kangulya danda yoneche, heni ndomlema munhu ayo yadile danda na kumbagula kutali na wanhu wa heye.

[11] Yowa ahyo kwa chiwalo cha ukomu wa chilumbigwe cha amo mli danda. Ndiwalajiza kuilavila danda hali honhu ha kulavila nhambiko leka kudita uhanyisi kwa chiwalo cha ukomu wa hemwe, kwa vila danda yangudita uhanyisi mina ukomu awo wa mli danda.

[12] Ndo mina ndiwalonjela Waisilaeli ahi, ‘Munhu yoneche hali hemwe ama mjenzi yalingikala hali hemwe yanguganigwa yaleche kulya danda.’

[13] “Munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala hali hewo yoluta kupelemba migongolo ama videje vya uligo, yangumlapa yabohole danda hanyi na kuigubika kwa misanga.

[14] Mina ukomu wa chila chilumbigwe wamumo mli danda. Ndo mina ndiwalonjela Waisilaeli kota waleche kulya danda ya chilumbigwe choneche kwa vila ukomu wa chilumbigwe choneche ndo danda. Yoneche yolya danda ayo kobaguligwa.

[15] “Munhu yoneche yawele mwenyeng'haye ama mjenzi, yalingulya choneche chibagame chicho ama chikopoligwe na igongolo lya kisolo,

yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo. Kulawila aho, kowa kela.

16 Ila wone hahovuje mivalo ja heye na koga, yomlapa munhu ayo kugazigwa kwa chiwalo cha wihe wa heye.”

18

Kuwasa kulemezigwe

1 Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

2 “Walonjele wanhu wa Isilaeli kota heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

3 Ndangukulonjelani mleche kudita kota vyowalingudita wanhu wa isi ya Misili konamwali mikale, na mleche kudita kota vyowalingudita wanhu wa isi ya Kanaani kondiwahiliche. Ndangukulonjelani mleche kuwinza vyowalingudita hewo.

4 Hemwe mowinza utaguso na kibatilila malajizo ga heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

5 Lelo leka munhu yalohole ukomu wa heye, mwangulapigwa kuwinza malajizo na utaguso wa heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

6 “Munhu yoneche wa Isilaeli hambe yakundizwe kuwasa na mng'holoze wa habehi. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

7 Ndangukulonjela uleche kumbasa soni mhaza wa hegwe kwa kuwasa na mayako yakupondile. Uleche kumbasa soni, heye ndo mayako.

8 Ndangukulonjela uleche kumbasa soni mhaza wa hegwe kwa kuwasa na yumwe wa wadala wa mhaza wa hegwe.

9 Ndangukulonjela uleche kuwasa na lumbu wa hegwe, yawe mhinza wa mayako ama mhinza wa mhaza wa hegwe ama kulawa ng'handa yinji mihanzile mhaza.

10 Ndangukulonjela uleche kuwasa na mzukulugo mdala, mwana wa mwanago mlume ama wa mhinza wa hegwe, mina kwangibasa soni gwegwe baho.

11 Ndangukulonjela uleche kuwasa na mhinza yavumbuche na mayako yunji yahesigwe na mhaza wa hegwe yagaligwe kulawa kuli ivyazi lya mhaza wa hegwe, kwa vila mhinza ayo ka lumbu wa hegwe.

12 Ndangukulonjela uleche kuwasa na lumbu wa mhaza wa hegwe, ayo ka mng'holoze mhaza wa hegwe.

13 Ndangukulonjela uleche kuwasa na lumbu wa mayako, kwa vila ayo ka mng'holoze mayako.

14 Ndangukulonjela uleche kumbasa soni mhaza mkulu wa hegwe kwa kuwasa na mdala wa heye, ayo ka mayako.

15 Ndangukulonjela uleche kuwasa na mche wa mwanago, ayo ndo mkweyo. Uleche kuwasa na heye.

16 Ndangukulonjela uleche kuwasa na mdala wa kalumbu wa hegwe mkulu ama mdodo, ahyo kombasa soni mng'holozo.

17 Wone kowasa na mdala, lelo ndangukulonjela uleche kuwasa na heye mhinza wa heye ne wazukulu wa heye. Awo ndo wang'holozo. Kuwahazanya ndo kudita gehile.

18 Ndangukulonjela uleche kumuhola lumbu wa mchewako mhela mchewako yang'hali mkomu, ayo yokwambuza kilewa.

19 “Ndangukulonjela uleche kuwasa na mdala yawele kuli mhela wa mbuli za chidala.

20 Ndangukulonjela uleche kuwasa na mdala wa nayali habehi na hegwe na ahyo kiwika gwegwe uwe ukokomoche.

[21] “Ndangukulonjela uleche kumlavya mwanago yoneche yawe nhambiko kwa mlungu Moleki, mina kudita ahyo kwangubeza itagwa lya heni Nguluwi wa hegwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[22] “Ndangukulonjela uleche kuwasa na mlume miyago kota mdala. Alyo ndo izudizo.
[23] Ndangukulonjela uleche kuwasa na igongolo leka uleche kuwa ukokomoche, mlume ama mdala yoneche yaleche kudita ahyo, kudita ahyo ndo kwajilila.

[24] “Uleche kiwika uwe ukokomoche kwa kudita mbuli ayo kwa vila kwa chiwalo cha mbuli ayo ndanguwawinga wanhu wawele habehi na hemwe kwa vila hewo wangudita ahyo na kiwika wakokomoche.
[25] Isi ya hewo naiwa ikokomoche na heni nandiigaza, na isi naiwadeka wanhu wa hewo.
[26] Ila hemwe na wajenzi walingikala na hemwe mwanguganigwa kibatilila gala malajizo na utaguso wondiwalonjele, mleche kudita mazudizo ago.
[27] Mazudizo ago nawadita wanhu nawekale kuli isi ya Kanaani, hewo wawalongole hemwe, nawo nawaidita isi iwe ikokomoche.
[28] Lelo hemwe mleche kudita mbuli ayo, ama isi ayo yowadeka kota isi vyoiwadechile wanhu wawalongole hemwe.
[29] Wanhu weng'ha walingudita mazudizo ago yanguwalapa wabaguligwe na wanhu wa hewo.
[30] Lelo mibatilile goya geng'ha gondiwalonjele, mleche kuwinza geng'ha gomgazowele ga kuzudiza gaditigwe na wala wawalongole kikala muisi. Mleche kuwa mkokomoche kwa ago. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

19

Malajizo ganji

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,
[2] “Walonjele Waisilaeli weng'ha kota yanguwalapa wawe welile kwa vila heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nda yelile.
[3] Chila yumwe wa hemwe yangumlapa yawahulichize mayake na mhaza wa heye na kibata Zuwa lya Kwesela lya heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.
[4] Mleche kujigalamchila jimalukolo ja milungu, na mleche kigongomanyila jimalukolo ja milungu ja kuponda. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.
[5] “Lomumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kikala goya, momlavila kota vyoilinguganigwa leka mkundigwe.
[6] Nhambiko ayo yanguganigwa iliche zuwa lilyo ilavigwe ama zuwa lya keli. Choneche chisigale mbaka zuwa lya kadatu yanguganigwa chilakazwe kwa chiluli.
[7] Wone honhu ha iwunde lyolika zuwa lya kadatu, mbuli ayo ndo ikokomoka na nhambiko ayo hoikundigwa hebu.
[8] Yoneche yolya iwunde alyo kogazigwa kwa chiwalo cha nongwa ya heye, kwa vila nakachibeza chinhu chelile cha Mkulu Nguluwi. Munhu ayo kobaguligwa na wanhu wa heye.
[9] “Vyoubeta mbena ya isi ya hemwe, mleche kubeta ng'hatu mbaka kuli mbaka mwa mgunda, na mleche kuhiluka kumbele kukungajiza visigale.

[10] Mleche kuwila kukungajiza chila chinhu kuli mgunda wa zabibu na mleche kulokoteza zabibu zigwile hanyi, mowalechela wazunwa na wajenzi. Heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[11] “Mleche kuhiza, mleche kudeta ne kilonjela udesi.

[12] Mleche kilaha udesi kwa itagwa lya heni na kulibeza itagwa lya Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[13] “Mleche kumbunza yalihabehi na hegwe ne kumuhizila. Msahala wa munhu yakukolele mijito uleche kikala kwa hegwe nechilo yeng'ha mbaka lufuku.

[14] Mleche kumpanjila yohambe yahuliche ne kuwika iganga kumwando kwa yohambe yalole, ila mumdumbe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[15] “Vyomumtagusa munhu yoneche, mtaguse kwa hachi, mleche kumganilila mzunwa ne kumdumba yawele na lufufu. Ila yanguwalapa kumtagusa goya yalihabehi na hemwe.

[16] Ndanguwalonjela mleche kukolakola kuno muwalonjeleza udesi wanhu wa hemwe. Mleche kwambuza ukomu wa yalihabehi na hemwe kwinjila kuli nongwa ya kubagama kwa ulonzi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[17] “Mleche kuwazudila wang'holozenu mnhumbula za hemwe, ila mikanye na walihabehi na hemwe leka mleche kudita gehile.

[18] Mleche kulipizila ama kuwazudila walelwa wa wanhu wa hemwe ila muwagane walihabehi na hemwe kota vyomlingigana mwemwe baho. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[19] “Yanguwalapa kibatilila malajizo ga heni. Mleche kuleka migongolo ja hemwe jikwinigwe na migongolo ja nhanzi iyage. Mleche kunyala nyhadikwa za nhanzi mbili kumigunda ja hemwe. Mleche kuvala ivalo litawigwe kwa nhanzi mbili za uzi.

[20] “Wone mlume yawase na mdala mpogozi yabanichilwe na mlume yunji, ila yang'hali kugomboligwa ne kilejeha, ulolezi ukoleche. Ila waleche kukopoligwa kwa vila mdala ayo nayang'hali kilejeha.

[21] Mlume ayo kochigala nhambiko ya nongwa ya heye ya ing'holo ilume hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kumlavila Mkulu Nguluwi.

[22] Mtambika komditila uhanyisi kwa ing'holo ilume alyo hali Mkulu Nguluwi kokusilwa gehile ago goyaditile.

[23] “Vyomluta kuli isi ya Kanaani na kunyala nyhadikwa zeng'ha za migodi ja mafuza, mafuza ago hamulya hebu, hamkundizwa kulya kwa mhela wa miyaka jidatu.

[24] Kuli mwaka wa kane, mafuza geng'ha gowa gelile, golavigwa kuwa nhambiko ya katogo kwa Mkulu Nguluwi.

[25] Ila mafuza ga kwaluchila mwaka wa kahano ago moweza kulya, na mbena kwa hemwe yokonjezeka. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[26] “Mleche kulya iwunde lyoneche liwele na danda. Mleche kulagula ne kudita uhawi.

[27] Mleche kubeya mnvili za hafungo mwa makutu ga hemwe ne lulevu lwa hemwe lwa hafungo.

[28] Mleche kitemanga mlukuli lwa hemwe kwa chiwalo cha wabagame na kiwika ulajilo mlukuli. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[29] “Mleche kumuwifya muhinza wa hegwe kwa kumdita yawe mng'hondwa, isi yeng'ha ileche kugwila kuli ung'hondwa na ahyo kumema wihe.

[30] Mochibatilila Zuwa lya Kwesela na kuhadumba honhu ha heni helile. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[31] “Mleche kuwalutila walaguzi wa midimu ne wahawi leka muwalande wawalagulile na ahyo mowa mkokomoche. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[32] “Homchikala kumwando kwa wasekulu, yanguwalapa mwime leka kuwahulichiza. Namwe mumdumbe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[33] “Wone kuwe na mjenzi kuli isi ya hemwe, mleche kumditila vibi.

[34] Ayo mjenzi yalingikala na hemwe kowa kwa hemwe kota mwenyeng'haye, namwe momgana kota vyomlingigana mwemwe baho, kwa vila namwe mwali wajenzi kuli isi ya Misili. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[35] “Mleche kutagusa vibi kuli vipimilo vya utali ne itunyo ne kumema.

[36] Yanguwalapa muwe na vipimilo vya hachi. Heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndiwalavile kuli isi ya Misili.

[37] Yanguwalapa kibata na kudita malajizo na utaguso weng'ha wa heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.”

20

Magazo kwa kudita wihe

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Walonjele Waisilaeli kota munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala na hemwe, yomlavya mwana wa heye yoneche kwa mlungu Moleki kota nhambiko, yangumlapa munhu ayo yabagame. Wanhu wa aho womkopola kwa kumtowa kwa maganga.

[3] Heni ndomlema munhu ayo na kumbagula na wanhu wa heye kwa vila nakamlavya yumwe wa wanage, yawe nhambiko kwa mlungu Moleki, ahyo nakuhadita hawe hakokomoche honhu hangu helile na kulibeza itagwa lya heni lyelile.

[4] Wone wanhu wa honhu aho womdinyila meho na kuleka kumkopola munhu ayo,

[5] heni ndomlema munhu ayo na lukolo lwa heye. Ndowabagula hewo kulawa kuli wanhu wa hewo, yuye hamwe na weng'ha walingumlutila mlungu Moleki kota wang'hondwa.

[6] “Wone munhu yoneche yowalutila walaguzi wa midimu na wahawi kota wang'hondwa, ayo hokundigwa na heni, ndomlema munhu ayo na kumbagula na wanhu wa heye.

[7] Ahyo midite mwemwe muwe chiuyeng'ha, kwa vila heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[8] Mibatilile malajizo ga heni na kugakolela. Heni nda Mkulu Nguluwi ndilinguweliza.

[9] Munhu yoneche yalingumpanjila mhaza wa heye ama mayake, kobagama. Kana nongwa ilingumuwala kubagama.

[10] “Wone mlume yadite ung'hondwa na mdala wa yalibehi na heye, ndangukomya yanguwalapa weng'ha weli wabagame.

[11] Wone mlume yawase na yumwe wa wadala wa mhaza wa heye, kangumbasa soni mhaza wa heye, weng'ha weli ndangukomya yanguwalapa wabagame. Mlume ayo na mdala ayo, hewo wana nongwa ilinguwalapa wabagame.

[12] Wone mlume yoneche yowasa na mdala wa mwanage, weng'ha weli yowalapa wabagame. Wajilila kwa kudita ung'hondwa wihile, wana nongwa ilinguwalapa kubagama.

[13] Wone mlume yoneche yowasa na mlume miyage kota mdala, lelo weng'ha weli nawadita izudizo na yowagana wabagame, ahyo wana nongwa ilinguwalapa wabagame.

[14] Wone mlume yohesa mdala na kahi yomhesa mamo wa mdala ayo, awo ndo wihe, weng'ha wadatu yanguwalapa walakazwe kwa chiluli leka kudumya wihe hali hemwe.

[15] Wone mlume yoneche yowasa na igongolo, ndangukomya yangumlapa yabagame, na igongolo alyo nalyo libagame.

[16] Wone mdala yolihejelela igongolo na kuwasa nalyo yangumlapa mdala ayo yabagame na igongolo nalyo libagame. Ahyo, wana nongwa ilinguwalapa kubagama.

[17] “Wone mlume yoneche yomhesa lumbulye yapondigwe na mhaza wa heye ama mayake, na mhinza ayo nakekundiza na ayo mlume ayo yawele kalumbu wa heye, na kuwasa na heye, awo ndo wihe. Yanguwagana wabaguligwe na wayao wewhanile miyaka kwa vila nawadita mbuli ya soni. Mlume ayo kogazigwa kwa chiwalo cha gehile ga heye.

[18] Wone mlume yawase na mdala yawele kuli mhela wa mbuli za chidala, weng'ha weli yanguwagana wabaguligwe na wanhu wa hewo. Mlume ayo nakawasa na mdala yakokomoche kwa kuwa na danda, na ayo mdala nakawasa na mlume na kuno yolawa danda.

[19] Uleche kuwasa na mayako mkulu ne lumbu wa mhaza wa hegwe, mina ako ndo kuwabasa soni wang'holozo wali habehi na hegwe. Weng'ha walingudita ago wangulapigwa wagazigwe kwa chiwalo cha wihe wa hewo.

[20] Wone munhu yawase na mdala wa mhaza wa heye mkulu ama mdodo, kangumbasa soni mhaza wa heye mkulu ama mdodo, weng'ha weli wowa na gehile, weng'ha weli wobagama ne wana.

[21] Wone mlume yamhole mdala wa mkulugwe ama mdodowe, kangumbasa soni mng'holoze, ako ndo kukokomoka, weng'ha weli wobagama ne wana.

[22] “Hemwe mweng'ha mwanguganigwa kibata na kukolela mijito malajizo na utaguso wa heni weng'ha, ila wone haiwa ahyo, isi yila yondilinguwahilika yowalema.

[23] Mleche kuwinza vihendo vya wanhu wa isi yondilinguwawinga hali hemwe, kwa vila nawadita ago geng'ha, nani nandiwazudila ng'hatu.

[24] Ila, mina nandiwalonjela, ‘Moihalila isi ya hewo, nani ndanguwapa isi ayo iwe ya hemwe, isi iwele na mboto.’ Heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawabagule na isi zinji.

[25] Lelo yangumgana yabagule igongolo linojile na likokomoche na chideje chinojile na chiwele chikokomoche. Mleche kidita muwe mkokomoche kwa kudoliza igongolo ama chideje ama choneche chilingutambala muisi chiwele ndichibagule chiwe chikokomoche.

[26] Muwe mwelile kwa vila heni Mkulu Nguluwi nda yelile, na heni ndo ndiwabagulani hemwe na isi zinji leka muwe wa heni.

[27] “Mlume ama mdala yoneche wone yawe mlaguzi wa midimu ama mhawi, imgana yabagame kwa kumtowa kwa maganga. Weng'ha wana nongwa ilinguwalapa wabagame.”

21

Kikala chiutambika

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Walonjele watambika wawele ndo walelwa wa Aluni kota haleche kuwa na munhu yoneche hali hewo yochidita yakokomoche kwa kudoliza mitufi ja wanhu wa lukolo lwa heye,

[2] ila mtufi wa mng'holoze wa habehi kota mayake ama mhaza wa heye ama mwana wa heye ama mhinza wa heye ama mkulugwe ama mdodowe

[3] ama lumbu wa heye yawele wa ivyazi lya heye lya habehi na heye yang'hali kuhesigwa, koweza kidita yakokomoche kwa chiwalo cha lumbu wa heye.

[4] Heye mtambika yaleche kidita yakokomoche kwa wang'holoze kukolela kuhesa. Kwa kudita ahi, kangibeza heye yuye.

[5] Walelwa wa Aluni nawaleche kubeya mnvili za honeche kumutwi kwa hewo ne lulevu lwawo ne kutema sale kuli ng'huli za hewo.

[6] Wowa welile hali Nguluwi wa hewo waleche kulibeza itagwa lya Nguluwi wa hewo. Mina hewo ndo walingulavya zila nhambiko zoyalingupegwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli na nhambiko yalingupegwa Nguluwi wa hewo. Lelo iwagana wawe welile.

[7] Kwa vila mtambika nakawichigwa chiuyeng'ha na Nguluwi wa heye, yaleche kuhesa mdala yawele mng'hondwa ne mdala yawifigwe ne kupegwa kalatasi ya luleko.

[8] Komzela mtambika kota nakaditigwa yawe yelile, mina heye ndo yalingulavya nhambiko ya ibumunda lya Nguluwi wa hegwe. Komzela kota ka yelile, mina heni Mkulu Nguluwi ndikwelize hegwe, nda yelile.

[9] Mhinza wa mtambika yoneche yochibeza heye yuye kwa kudita ung'hondwa, heye kangumuwifya mhaza wa heye, kolakazwa kwa chiluli.

[10] “Mtambika mkulu yoneche hali wang'holoze, yawele nakajidilwa mafuta kumutwi kwa heye, na kuwichigwa chiuyeng'ha leka yavale mivalo jelile, yaleche mnvili za heye ziwe zizuzumuche na yaleche kudadula mivalo ja heye kwa kulombocheza.

[11] Yaleche kuhejelela mtufi ne kidita yakokomoche kwa mtufi hanga ka mhaza wa heye ama mamo wa heye.

[12] Kwa vila kwelizwa kwa kubakaliza mafuta ga Nguluwi kwa mchanya mwa heye, lelo nayaleche kuka honhu helile na kuhadita hawe hakokomoche. Heni nda Mkulu Nguluwi.

[13] Mtambika mkulu komhesa mdala yohanating'hana na mlume.

[14] Hambe yakundigwe kumhesa mdala yafililwe na mlume wa heye ne mdala yapegwe kalatasi ya luleko na mlume wa heye ne mdala yawifigwe ne mdala mng'hondwa. Imlapa yahese mdala yohanating'hana na mlume kulawa wanhu wa heye yuye,

[15] lelo yaleche kuwadita wana wa heye yuye wawe wakokomoche. Heni nda Mkulu Nguluwi ndimditile yawe yelile.”

[16] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[17] “Mlonjele Aluni kota mlelwa wa hegwe yoneche kuli ivyazi lyeng'ha lilinguya yawele na nongwa mli lukuli lwa heye, hambe yakundigwe kuhejelela na kundavila nhambiko ya ibumunda heni Nguluwi wa heye.

[18] Munhu yoneche yawele na nongwa yaleche kuhejela kundavila nhambiko. Yawe yohambe yalole ama yaziliche vitomo ama yawele vibi kumeho ama yawele na chitomo chitomoche lukami

[19] ama yawele na moko ama mgulu ulumile,

[20] yawele na chiduhi ama munhu yawele chifude ama yawele na njele ama yawele na utamwa wa kizada ama yawele na utamwa wa ngozi ama yalumile mhumbu.

[21] Mlelwa yoneche wa mtambika Aluni yawele na nongwa mli lukuli lwa heye, yaleche kuhejela kumlavila nhambiko kwa chiluli Mkulu Nguluwi. Hambe yalavye nhambiko ya ibumunda kwa Nguluwi wa heye.

[22] Munhu ayo koweza kulya ibumunda lya Nguluwi wa heye na vinhu vyelile na vinhu vyelile ng'hatu.

[23] Ila yaleche kulihejelela lila ipaziya ne hala honhu ha kulavila nhambiko kwa vila kana nongwa, leka yaleche kuhadita honhu aho helile hawe hawifigwe, kwa vila heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguwadita wawe welile."

[24] Musa nakawalonjela Aluni na wana wa heye na Waisilaeli weng'ha mbuli zila zeng'ha.

22

Malajizo ga chilyo cha watambika

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] "Walonjele Aluni na wana wa heye watambika kota welolele vinhu vyelile viwele Waisilaeli nawaviwika viwe vya chiuyeng'ha, leka waleche kulibeza itagwa lya heni lyelile. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[3] Walonjele kota yumwe wa wana wa hewo kuli lulelo lwa hewo lweng'ha yovihejelela vinhu vyelile viwele Waisilaeli nawaviwika viwe vya chiuyeng'ha kwa heni Mkulu Nguluwi, kuno yawele yakokomoche, munhu ayo kobaguligwa na heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[4] Wone munhu yoneche wa ivyazi lya Aluni yowa na utamwa wa ngozi ama mifila jilingumlawa, yaleche kulya vinhu vyelile mbaka hoyowa yelile. Munhu yoneche wone yamdolize munhu yawele yakokomoche kwa kudoliza mtufi ama munhu yalingulawa migonye,

[5] ama wone yadolize chilumbigwe choneche chilingutambala chilingumwambuza munhu yawe yakokomoche ama munhu yawele yoweza kumdita munhu yawe yakokomoche kwa vilivinji hela,

[6] munhu ayo, kowa yakokomoche mbaka matinazo na hambe yakundigwe kulya vinhu vyelile mbaka aho hoyoluta koga.

[7] Isanya holizinga aho ndo kowa kela. Hamba koweza kulya vinhu vyelile kwa vila acho ndo chilyo cha heye.

[8] Mtambika yaleche kulya iwunde lyoneche lya igongolo libagame liliyeka ama kukopoligwa na igongolo lya kisolo, leka yaleche kidita yawe yakokomoche. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[9] Ahyo iwagana watambika wahulichize ilajizo lya heni, leka waleche kudita gehile na kukopoligwa kwa kubeza ilajizo. Heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguwadita wawe welile.

[10] "Munhu yohawele wa lukolo lwa watambika, hambe yakundigwe kulya chilyo chelile. Mjenzi wa mtambika ama mkola mijito wa heye hambe yakundigwe kulya kahi.

[11] Ila wone mtambika yamgule mpogozi leka yawe wa heye, lelo ayo mpogozi kokundigwa kulya na kahi wala wapondigwe haluga hake.

[12] Wone mhinza wa mtambika nakahesigwa na munhu yohawele mtambika, hambe yakundigwe kulya nhambiko ya vinhu vyelile.

[13] Ila wone mhinza wa mtambika ka mlekwa ama nakapegwa kalatasi ya luleko na kahi kahela mwana, na heye nakahiluka haluga kwa mhaza wa heye, na kikala na heye kota vyoiwele hamwande, lelo koweza kulya chilyo cha mhaza wa heye. Ila ivyazi lya mtambika liliyeka ndo lyokundigwa kulya chilyo acho.

[14] Wone munhu yunji yolya vilyo avyo vyelile ne kuvizela, lelo kokonjeza honhu hamwe ha kahano kuli vila vinhu vyoyadile na kumhilusila mtambika.

[15] Mtambika yaleche kuvibeza vinhu vyelile viwele Waisilaeli nawamlavila Mkulu Nguluwi

[16] na ahyo kwambuza wanhu wawe na nongwa na kugazigwa kwa chiwalo cha kulya vilyo avyo vyelile. Heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguvidita vinhu avyo viwe vyelile."

Kwela kwa nhambiko

[17] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[18] "Mlonjele Aluni na wana wa heye watambika na Waisilaeli weng'ha kota munhu yoneche hali hemwe ama mjenzi yoneche yalingikala hali isi ya Isilaeli, yolavya nhambiko ya heye ya kulakazwa, iwe ya kutawiza kilaha ama nhambiko ya kunuwila kwa heye kwa kumlavila Mkulu Nguluwi,

[19] leka yakundigwe, kolavya ibuguma limwe ama ing'holo ilume ama ipongo limwe lilihela nongwa.

[20] Ilemezigwa kulavya choneche chiwele na nongwa, hambe chikundigwe kwa hemwe.

[21] Munhu yoneche hoyomlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kikala goya leka yatawize kilaha ama nhambiko ya kunuwila kulawa kuli chilundo cha heye cha migongolo, leka yakundigwe, igana liwe igongolo linojile, igongolo alyo liwe lilihela nongwa yoneche.

[22] Uleche kumlavila Mkulu Nguluwi igongolo lyoneche liwele hambe lilole na chete na libeneche honhu honeche na lilingulavya mifila na liwele na utamwa wa kizada ama chilonda, na uleche kujilavya jiwe nhambiko kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko.

[23] Ibuguma ama ing'holo lyana liwele na chitomo chimwe chisoloche ama chifupi kusinda vyoilinguganigwa yokulapa kumlavila nhambiko ya kunuwila ya kumlavila Mkulu Nguluwi, ila uleche kulilavya liwe nhambiko ya kutawiza kilaha.

[24] Igongolo liwele lilumile mhumbu ama ihondigwe ama isaluligwe ama idumuligwe, mleche kumlavila Mkulu Nguluwi. Uleche kudita chinhu cha ahyo muisi ya hegwe.

[25] Na uleche kubochela kulawa kwa wajenzi migongolo jiwele ahyo na kumlavila Nguluwi wa hegwe kota nhambiko. Migongolo ajo jina nongwa kwa vila jidumuligwa na hojikundigwa kwa kugana hemwe."

[26] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[27] "Wone isenga ama ing'holo ama mhene ileleche, lyopona na mayake kwa mazuwa saba. Ila kwaluchila zuwa lya nane lyoweza kulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[28] Ila uleche kulidumula singo ibuguma ama ing'holo zuwa limwe hamwe na lyana lyake.

[29] Homumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kuta malumbo, koilavya leka ukundigwe.

[30] Igongolo alyo lyanguganigwa liliche zuwa lilyo, mleche kusigaza mbaka zuwa lya keli. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[31] "Ahyo mochibatilila malajizo na kudita vyondonjile heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[32] Mleche kulibeza itagwa lya heni lyelile, kwa vila lyanguganigwa lizeleche kota lyelile hali wanhu wa Isilaeli. Heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguwadita hemwe muwe mwelile.

[33] Heni ndo ndiwalavile kulawa kuli isi ya Misili leka ndiwe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi."

23

Mnvina za Mkulu Nguluwi

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] "Walonjele Waisilaeli kota kuli mnvina za Mkulu Nguluwi, ziwele mozidamla kota mowa na nhing'hano yelile, mnvina zonandonjile ndo azi.

[3] Kowa na mazuwa sita ga kukola mijito. Ila zuwa lya saba ndo zuwa lya kwesela, hamkola mijito na mowa kuli nhing'hano yelile. Zuwa alyo lya saba hamkola mijito hebu, alyo ndo zuwa lya kwesela kwa Mkulu Nguluwi kuli honhu homlingikala hemwe mweng'ha.

[4] "Mnvina ziyage za Mkulu Nguluwi ndo mowa na nhing'hano yelile mozidamla kuli mhela uyage uwichigwe.

Mnvina ya Pasaka
(Hisabu 28:16-25)

[5] "Mhela wa kuzinga kwa isanya, kuli zuwa lya kumi na gane lya mwezi wa mwaluko, mogongomanya mnvina ya Pasaka ya Mkulu Nguluwi.

[6] Zuwa lya kumi na kahano lya mwezi uwo, ndo lya mnvina kwa Mkulu Nguluwi, mnvina ya mibumunda johajiwichigwe usaso. Kwa mhela wa mazuwa saba, molya mibumunda johajiwichigwe usaso.

[7] Kuli zuwa lya mwaluko mowa na nhing'hano yelile. Zuwa alyo mleche kukola mijito ja chila zuwa.

[8] Kwa mhela wa mazuwa saba momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko kwa chiluli. Kuli zuwa lya saba modita nhing'hano yelile. Mleche kukola mijito ja chila zuwa."

Mnvina ya mbena za mwaluko

[9] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[10] "Walonjele Waisilaeli kota vyomkwinjila kuli isi yondiwapa na kubeta mbena, momigalila mtambika chizabala cha mbena ya mwaluko.

[11] Mtambika kodita ulajilo wa kwinula kuchanya chizabala acho hali Mkulu Nguluwi leka ukundigwe, loimalile Zuwa lya Kwesela, mtambika kokwinula kuchanya.

[12] Zuwa alyo vyomwinula kuchanya kwa ulajilo wa kulavya acho chizabala, momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kulakazwa ya ing'holo lyana ilume lya mwaka umwe lilihela nongwa.

[13] Hamwe na nhambiko ayo, molavya nhambiko ya nyhule ya kilo mbili za utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni, gawele ndo ga kumlavila Mkulu Nguluwi kwa chiluli na kunhunyhilila kwake kwangunojeza na nhambiko ya heye ya chakunwa ndo lita imwe ya divai.

[14] Namwe mleche kulya mibumunda ne nyhule zikalanjigwe ne nyhule ndodi, mbaka zuwa lyomumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi wa hemwe. Ali ndo ilajizo loyalajize liwinzigwe mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe honhu honeche homchikala.

Mnvina ya mbena
(Hisabu 28:26-31; Kukumbuchila 16:9-12)

[15] "Mowaliza majuma saba genele kwaluchila zuwa lila loimalile Zuwa lya Kwesela, lomigale chizabala cha nhambiko ya kwinula kuchanya.

[16] Loifichile zuwa lya makumi gahano, zuwa lya keli ya Zuwa lya Kwesela lya saba, momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko iyage ya nyhule zinyale.

[17] Chila ivyazi kulawa kuli ng'handa za hewo, lyochigala mibumunda mili ja nhambiko ya kwinula kuchanya kwa ulajilo hali Mkulu Nguluwi. Ibumunda lyanguganigwa liwe ligongomanyigwe kwa kilo mbili za utimbo unojile uwichigwe usaso, na awo momlavila Mkulu Nguluwi uwe nhambiko ya mbena ya mwaluko.

[18] Hamwe na ago, molavya ming'holo myana saba ja mwaka umwe jilihela nongwa na ilogota ilume limwe na ming'holo milume mili. Migongolo ajo jowa nhambiko ya kulakazwa hamwe na nhambiko ya nyhule na nhambiko ya cha kunwa. Nhambiko azo zolavigwa kwa chiluli na unhunyhililo awo womnojeza Mkulu Nguluwi.

[19] Molavya ipongo limwe lya nhambiko ya gehile na ming'holo myana milume mili ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya.

[20] Mtambika kovinula kuchanya vinhu avyo kwa ulajilo hali Mkulu Nguluwi, hamwe na ibumunda lya mbena ya mwaluko na jila ming'holo myana mili. Vinhu avyo ndo vyelile kwa Mkulu Nguluwi na avyo vyowa vya mtambika.

[21] Zuwa lilyo mowikula kota hana nhing'hano yelile. Mleche kukola mijito ja chila zuwa. Ali ndo ilajizo lya kuwinza mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe lweng'ha, kuli kikala kwa hemwe.

[22] “Hombeta mbena za hemwe kumgunda, lelo mleche kubeta mbaka kuli mbaka ja migunda ja hemwe na mleche kuhiluka kumbele kukungajiza gasigale. Mowalechela wazunwa na wajenzi. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

Mnvina ya mwaka unyale
(Hisabu 29:1-6)

[23] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[24] “Walonjele wanhu wa Isilaeli kota zuwa lya mwaluko lya mwezi wa saba mokwesela, zuwa lya kukumbuchila vyoiwikuligwa lizi lya mhalamhanda na kudita nhing'hano yelile.

[25] Mleche kukola mijito ya chila zuwa na yanguganigwa mumlavile nhambiko Mkulu Nguluwi kwa chiluli.”

Zuwa lya uhanyisi
(Hisabu 29:7-11)

[26] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[27] “Zuwa lya kumi mwezi awo wa saba ndo Zuwa lya Uhanyisi. Zuwa alyo ndo zuwa lya nhing'hano yelile. Mokwesela kulya na kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[28] Mleche kukola mijito ja hemwe joneche zuwa alyo. Zuwa alyo ndo Zuwa lya Uhanyisi, ndo zuwa ya kusa gehile hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[29] Munhu yoneche yula yohambe yesele kulya zuwa alyo yanguganigwa yabaguligwe kutali na wanhu wa heye.

[30] Munhu yoneche yokola mijito joneche zuwa alyo, ndomkopola kulawila kwa wanhu wa heye.

[31] Mleche kukola mijito, ali ndo ilajizo lya kuwinza mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe, na kuli luga lwa hemwe lweng'ha.

[32] Mokwesela zuwa alyo, namwe mokwesela kulya. Zuwa lya kwesela ndo zuwa lya tisa lya mwezi awo kwaluchila matinazo mbaka matinazo zuwa lya kumi.”

Mnvina ya vibumuli
(Hisabu 29:12-40; Kukumbuchila 16:13-17)

[33] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[34] “Walonjele Waisilaeli kota kwaluchila zuwa lya kumi na zihano lya mwezi awo wa saba, momditila Mkulu Nguluwi mnvina ya vibumuli kwa mhela wa mazuwa saba. Ayo ndo mnvina ya Mkulu Nguluwi.

[35] Zuwa lya mwaluko lya mazuwa ago saba, mowa na nhing'hano yelile na mleche kukola mijito ja chila zuwa.

[36] Kwa mhela wa mazuwa saba molavya nhambiko kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Zuwa lya nane mowa na nhing'hano yelile na kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Nhing'hano ayo ndo yelile. Zuwa alyo mleche kukola mijito ja chila zuwa.

[37] “Azo ndo mnvina za Mkulu Nguluwi ziwichigwe, ziwele mowikula kuwe na nhing'hano yelile ya Mkulu Nguluwi, nhambiko zilingulavigwa kwa chiluli na nhambiko ya kulakazwa na nhambiko za nyhule na nhambiko na nhambiko za cha kunwa, chila imwe na zuwa yake iwichigwe.

[38] Nhambiko azo ndo hamwe na zila zomuwele ngumlavila Mkulu Nguluwi Zuwa lya Kwesela hamwe na ndolendole ya hemwe na hamwe na nhambiko ya kutawiza kilaha kwa hemwe na hamwe na nhambiko za hemwe za kunuwila zomlingumlavila Mkulu Nguluwi.

[39] “Aho hombeta migunda ja hemwe modita mnvina ya Mkulu Nguluwi kwa mhela wa mazuwa saba, kwaluchila zuwa lya kumi na zihano lya mwezi wa saba. Zuwa lya mwaluko lyowa Zuwa lya Kwesela na kahi zuwa lya nane.

[40] Kuli zuwa lya mwaluko mohola mafuza ga igodi linojile na nhagala za mitende na nhagala ziwele na mahamba menji na nhagala za migodi jilingota hafungo ha lwanda, na hemwe modita mnvina hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kwa mazuwa saba.

[41] Chila mwaka yangulapigwa kuwe na mnvina ayi kwa mhela wa mazuwa saba kwa Mkulu Nguluwi. Ali ndo ilajizo lya kuwinza mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe. Modita ahi kuli mwezi wa saba.

[42] Kwa mhela wa mazuwa saba mochikala kuli vibumuli. Waisilaeli weng'ha wochikala kuli vibumuli mhela awo.

[43] Mbuli ayo yoluzelesa lulelo lwenu kota vyondiwalavile wanhu wa Isilaeli kuli isi ya Misili, nandiwadita wekale kuli vibumuli. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

[44] Musa nakawalonjela Waisilaeli mnvina za Mkulu Nguluwi ziwichigwe.

24

Vyenje vya honhu helile
(Kulawa 27:20-21)

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Walajize wanhu wa Isilaeli wakigalile mafuta ganojile ga mzeituni kwa chiwalo cha chenje leka chenje acho chilutilile kwaka chila mhela.

[3] Aluni kowika chenje acho mgati mwa alyo ihema lya Nguluwi, kunze kwa ipaziya lya isanduku lya ilagano leka chiwe chikwaka kwaluchila matinazo mbaka mitondo hali Mkulu Nguluwi chila mhela. Ali ndo ilajizo lya kuliwinza mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe.

[4] Kowika avyo vyenje kuli chinhu cha kuwichila vyenje cha zahabu inojile, viwe vikwaka chila mhela hali Mkulu Nguluwi.

Mibumunda ja honhu helile

[5] “Uhole utimbo unojile kilo makumi meli na gane na kuteleka mibumunda kumi na mili.

[6] Mibumunda ajo jowichigwa hali msitali wa keli mchanya mwa chisaga cha zahabu inojile hali Mkulu Nguluwi, chila msitali mibumunda sita.

[7] Chila msitali kowika ubani, leka kuwe kukumbuchila kwa mibumunda ajo, nhambiko ya kumlavila Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[8] Chila Zuwa lya Kwesela Aluni koiwika goya kuli honhu hali Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha wanhu wa Isilaeli kota ilagano lya mazuwa gose.

[9] Aluni na walelwa wa heye weng'ha waliyeng'ha ndo wangukundigwa kulya mibumunda ajo. Wolya kuli honhu hanji helile kwa vila ajo ndo jelile ng'hatu kuli nhambiko zilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ayi ndo hachi kwa hewo mazuwa gose.”

Magazo ga hachi

[10] Zuwa limwe nakulawila kilewa ako kuli kambi hali Muisilaeli yumwe na msongolo yumwe wa mamo Muisilaeli yalinguchemigwa Shelemoti, ila mhaza nayali Mmisili.

[11] Hamba yula msongolo Muisilaeli yawele mayake nakachemigwa Shelemoti, mhinza wa Dibuli wa nhanzi ya Dani, nakalibeza na kulipanjila itagwa lya Nguluwi. Lelo wanhu nawamhilika msongolo kwa Musa,

[12] nawamibata mbaka aho hoyogubulilwa vyoyalingugana Mkulu Nguluwi.

[13] Hamba, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[14] “Mumlavye kunze mwa kambi ayo msongolo yapanjile, na wala weng'ha wamhuliche yopanjila wawiche moko ga hewo mchanya mwa mutwi wa heye, na Waisilaeli weng'ha wamkopole kwa kumtowa kwa maganga.

[15] Nagwe uwalonjele Waisilaeli kota munhu yoneche yompanjila Nguluwi wa heye yanguganigwa yagazigwe kwa chiwalo cha gehile ga heye.

[16] Munhu yoneche yawe mwenyeng'haye ama mjenzi yawele ngulibeza itagwa lya Mkulu Nguluwi, Waisilaeli weng'ha womkopola kwa kumtowa kwa maganga.

[17] Munhu yoneche yalingumkopola munhu yunji, yangumlapa na heye yakopoligwe.

[18] Munhu yoneche yalingulikopola igongolo yangumlapa yahilule chinhu kwa chiwalo cha kukopola ako, ukomu kwa ukomu.

[19] Munhu yoneche yomlumiza munhu wa habehi na heye, yangumlapa na heye yalumizwe kota vyoyamlumize munhu wa habehi na heye,

[20] wone nakambena izeje miyage, na heye kobenigwa izeje na iziho kwa iziho na izino kwa izino. Chila munhu yomlumiza miyage yangumlapa na heye yalumizwe kota vyoyaditile heye.

[21] Yawele yolikopola igongolo yomlapa yahilule chinhu, ila munhu yoneche yomkopola miyage, yomlapa na heye yakopoligwe.

[22] Utaguso awu weng'ha wanguganigwa kuwinzigwa na wanhu weng'ha, mjenzi ama mwenyeng'haye. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

[23] Lelo Musa nakawalonjela Waisilaeli ago geng'ha. Nawamuhilika yula munhu yampanjile Mkulu Nguluwi kunze mwa kambi, nawamkopola kwa kumtowa kwa maganga. Ahyo ndo Waisilaeli vyowaditile kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

25

Mwaka wa saba
(Kukumbuchila 15:1-11)

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa ako kuli chidunda cha Sinai,

[2] “Walonjele Waisilaeli kota homkwinjila kuli isi yondiwapele heni Mkulu Nguluwi, chila mwaka wa saba isi yokwesezwa ileche kulimigwa kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi.

[3] Kwa mhela wa miyaka sita molima migunda na mohalila mizabibu ja hemwe na kubeta vilyo vya hemwe.

[4] Ila mwaka wa saba wowa ndo mwaka wa kwesela kwa isi, ndo mwaka wa kwesela kwa Mkulu Nguluwi. Mleche kunyala choneche na kuhalila mizabibu ja hemwe.

[5] Choneche chikota chiliyeka mleche kuchibeta ne kubawa zabibu kulawa kuli mizabibu johajidahulilwe. Awo wowa ndo mwaka wa kweseza migunda.

[6] Ahyo mhela awo wa kwesela kwa isi wokupani chilyo hemwe na vitumagwa wa hemwe walume na wadala na wakolamijito na wajenzi walingikala hali hemwe.

[7] Isi yojipa chilyo migongolo ja hemwe na migongolo ja kisolo jiwelengikala hali hemwe.

Mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano

[8] “Mowaliza miyaka saba mala saba na jeng'ha ndo miyaka makumi gane na tisa.

[9] Hamba, kuli zuwa lya kumi lya mwezi wa saba, liwele ndo Zuwa lya Uhanyisi, momlajiza munhu kupemba mhalamhanda kuli isi yeng'ha.

[10] Mwaka wa makumi gahano moudita uwe wa chiuyeng'ha kwa kuwikula kilejeha kwa wapogozi weng'ha muisi. Mwaka awo wowa wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano. Chila yumwe wa hemwe kohiluka hali honhu ha heye ha isi na chila yumwe kohiluka kuli lukolo lwa heye.

[11] Kwa vila mwaka awo ndo wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, mleche kunyala nyhadikwa ama kubeta choneche chilingota chiliyeka ne kubawa zabibu kulawa mizabibu johamdahulile.

[12] Mwaka awo ndo wa mhela wa kukumbuchila miyaka makumi gahano kwa hemwe, wowa mwaka welile. Ahyo molya gala galingota galiyeka kumgunda.

[13] “Kuli mwaka awo, chila munhu kohiluka kuli honhu ha heye ha isi.

[14] Uleche kubunza hougula ama kuguza mgunda kwa munhu wa habehi.

[15] Bei ya mgunda yolapa iwichigwe kwa kiwhana na miyaka jiwele isi ing'hali kulavya mbena, kung'hali fika kuli mhela wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

[16] Wone miyaka jilingulapigwa ndo minji kokonjeza bei na wone miyaka ajo ndo mido kopungula bei, kwa vila bei ya heye yopimigwa kuli mbena zoyalingukuguzila.

[17] Mleche kibunza mwemwe baho, ila mumdumbe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[18] “Muwinze malajizo na utaguso wa heni, leka mlutilile kikala kwa kikala goya kuli isi.

[19] Isi yolavya vilyo na hemwe molya na kiguta na kikala goya amo muisi.

[20] Ila hanji mouza, ‘Tolya choni kuli mwaka wa saba, wone hambe tukundizwe kunyala ama kubeta vilyo vya hetwe?’

[21] Heni ndoitambichiza isi kuli mwaka wa sita na ayo yowapani hemwe chilyo cha kuhega kwa miyaka jidatu.

[22] Homnyala kuli mwaka wa nane, mowa mulya chilyo cha katali na molutilila kulya hela mbaka mwaka wa tisa homkwaluka kahi kubeta.

Mbuli ya kuigombola isi

[23] "Isi ileche kuguzigwa kwa mazuwa gose, kwa vila ayo ndo lufufu lwa Nguluwi, na hemwe ndo mwa wajenzi na mli mmajendo muisi ya heni.

[24] Ndo mina mowa na mumhu ya kuigombola isi, kuli isi ya hemwe yeng'ha.

[25] "Wone mng'holozo yawe mzunwa, nakaguza mgunda wa heye, lelo mng'holozo wa habehi yawele na mijito ja kuigombola, koigombola.

[26] Wone munhu ayo kahela mng'holoze yawele na mijito ja kuigombola, ila hamba kawa na lufufu na kuwa na ludali lwa kuugombola mgunda wa heye,

[27] lelo kowaliza miyaka jilinguganigwa kwaluchila hoyaguzile na kuhilusa sendi za heye, na yula munhu yaugulile mgunda awo ndo yangumlapa yamuhilusile.

[28] Ila wone yawe hela lufufu lwa kuhega kuugombola, lelo wopona mmoko mwa yula yaugulile mbaka mwaka wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano. Kuli mwaka awo, ndo yangulapigwa mgunda awo ulechigwe na kuhilusilwa yula munhu yauguzile.

[29] "Ila wone munhu yaguze ng'handa ya heye ya kikala iwele mgati mwa muji uzenjigwe lukanzi, koweza kuigombola kwa mhela wa mwaka umwe kwaluchila hoyaiguzile. Kwa mwaka awo weng'ha kowa na hachi ya kuigombola.

[30] Wone ng'handa iwele kuli muji uzenjigwe lukanzi haigomboligwe kwa mhela wa mwaka umwe, lelo yowa ya yula yagulile mazuwa gose kuli ivyazi lya hewo lyeng'ha, na hoihilula ng'oo kuli mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

[31] Ila ng'handa za vijiji viwele havizungulusilwe lukanzi, zowalizwa hamwe na migunda ja isi, ng'handa azo zoweza kugomboligwa ila yanguganigwa zihiluswe kwa yuye kuli mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

[32] Ahyo ng'handa ziwele kuli miji jowawelenajo Walawi, Walawi woweza kuzigombola mhela woneche.

[33] Wone yumwe wa Walawi hambe yadite hachi ya heye ya kugombola, lelo ng'handa iguzigwe ndo yanguganigwa ihiluswe kwa yuye kuli mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano, kwa vila ng'handa ziwele kuli muji wawelengikala Walawi nawapegwa kota honhu hawo kulawila kwa wanhu wa Isilaeli.

[34] Ila migunda ja miji jowawelenajo hewo Walawi kwa hamwe, jileche kuguzigwa, kwa vila ajo migunda ndo uhalizi wa hewo Walawi mazuwa gose."

Kuwazika wazunwa

[35] "Wone mng'holozo kawa mzunwa na hambe yaweze kilolela yuye yawele hamwe na hegwe, yanguganigwa umlolele na yalutilile kikala na hegwe, umditile kota mjenzi ama munhu yawele mmajendo yawele kwa hegwe.

[36] Uleche kugana yakuhilusile nyonjeza. Ila umdumbe Nguluwi, leka heye mng'holozo yekale hamwe na hegwe.

[37] Uleche kumwazika sendi leka yakuhilusile na nyonjeza ama kumha chilyo leka yakonjeze mzidi.

[38] Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ndikulavile kuli isi ya Misili, leka ndikupe isi ya Kanaani, leka ndiwe Nguluwi wa hegwe.

Kuwadita wapogozi wawe welejehe

[39] “Wone mng'holozo yalingikala habehi na hegwe nakawa mzunwa, wone yeguze kwa hegwe, uleche kumdita yakukolele mijito kota mpogozi.

[40] Kochikala na hegwe kota chitumagwa yalingukola mijito ama kota mjenzi. Kokukolela mijito mbaka mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

[41] Mwaka awo yanguganigwa yawe yelejehe yahiluche na wana wa heye na honhu ha uhalizi wa wasekulu wa heye.

[42] Kwa vila Waisilaeli ndo vitumagwa wa heni nandiwalavile kuli isi ya Misili, lelo waleche kuguzigwa kota wapogozi.

[43] Uleche kumlongoza mng'holozo kwa kung'ang'ala, leka umdumbe Nguluwi wa hegwe.

[44] Ila kwa chiwalo cha wapogozi wadala na walume, moweza kuwagula kulawa kwa wanhu wa isi iyage ya habehi.

[45] Moweza kahi kugula wapogozi kulawa kwa wajenzi walingikala hamwe na hemwe na wanhu wa hewo wapondigwe muisi ya hemwe, na hewo wowa wapogozi wa hemwe.

[46] Awo wapogozi moweza kuwahilika kwa wana leka wawe uhalizi wa hewo na lufufu lwa hewo mazuwa gose. Awo moweza kuwadita wawe wapogozi wa hemwe, ila ayo mng'holozo Muisilaeli, mleche kumlongoza kwa kung'ang'ala.

[47] “Wone mjenzi ama munhu yawele mmajendo yawelengikala hali hemwe nakawa na lufufu, na mng'holozo nakawa mzunwa na kiguza yuye kwa ayo mjenzi ama ayo munhu yawele mmajendo ama kwa yumwe wa wanhu wa hewo,

[48] koweza kugomboligwa loyeguzile, munhu yumwe wa wang'holozo koweza kumgombola.

[49] Kolo wa heye koweza kumgombola, ama mwanage kolo ama mng'holoze wa habehi kuli lukolo lwa heye, koweza kahi kigombola heye yuye wone yapate lufufu.

[50] Wone heye yawe hamwe na yula yagulile, kowaliza jila miyaka hoyeguzile mbaka mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano. Bei ya kugomboligwa kwa heye leka yawe yelejehe, yochiwhana na bei ya mijito ja miyaka jisigale.

[51] Wone hisabu ya miyaka mbaka mwaka wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano ndo ng'hulu, lelo kohilula chasi cha bei yoyalipilwe.

[52] Wone miyaka mido jipungula kung'halifika kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, kowaliza chasi cha bei isigale kuli miyaka ajo na kumha ayo chasi acho.

[53] Mhela weng'ha loyawele kwa mkulu wa heye ndo yanguganigwa yaditilwe kota chitumagwa wa msahala chila mwaka. Hamkundigwa kumditila kwa kung'ang'ala.

[54] Ila wone munhu ayo hagomboligwe kwa nzila azo, lelo yapegwe kilejeha kwa heye na wana wa heye kuli mwaka wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano.

[55] Kwa vila Waisilaeli ndo vitumagwa wa heni, nandiwalavile kuli isi ya Misili. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

26

Kutambichizwa kwa wala walinguhulichiza
(Kukumbuchila 7:12-24; 28:1-14)

[1] “Mleche kigongomanyila jimalukolo ja milungu ja udesi, mleche kwimiza jimalukolo ja hewo ja kuhongola ne izengo ne jimalukolo ja maganga gahongoligwe muisi ya hemwe na kujifugamila. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[2] Mibatilile Zuwa lya Kwesela lya heni na kuhadumba honhu ha heni helile. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

[3] “Wone muwinze malajizo ga heni na kibatilila utaguso wa heni na kugadita,

[4] ndowatowela nhonya mhela unojile, leka isi ilele vilyo vinji, na migodi ja kuli migunda jolela mafuza gake.

[5] Kubena vilyo kolutilila mbaka mhela wa kubawa zabibu na kubawa zabibu mbaka mhela wa kunyala nyhadikwa. Mowa na vilyo vinji na kikala goya muisi ya hemwe.

[6] “Ndowaditani mikale goya muisi na muwe muwasile goya leka mleche kudumba choneche. Ndojusa migongolo jing'ang'ale kuli isi na isi ya hemwe haiwa na ngondo.

[7] Mowawinga wang'honyo wa hemwe na kuwakopola kwa ipanga.

[8] Wanhu wahano wa hemwe wowawinga wang'honyo miya imwe na miya imwe wa hemwe wowawinga wang'honyo elufu kumi. Wang'honyo wa hemwe wobagama hali hemwe kwa ipanga.

[9] Ndowatambichizani na kuwadita muwe na wana wenji na konjezeka, nani ndolitawiza ilagano lya heni na hemwe.

[10] Mhela wa kubena mowa mng'hali mulya vilyo vya katali, kahi yowalapa kusa visigale leka muwe na honhu ha kuwika vilyo vinyale.

[11] Ndowika honhu ha kikala ha heni hali hemwe, na siwabeza hebu.

[12] Ndojenda hali hemwe na ndowa Nguluwi wa hemwe na hemwe mowa wanhu wa heni.

[13] Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nandiwalavile kuli isi ya Misili leka mleche kuwa wapogozi wa Wamisili. Heni nandiwalavya kuli upogozi kuli isi ya Misili na kuwadita muwe milejehe.

Kugazigwa kwa chiwalo cha kuleka kuhulichiza
(Kukumbuchila 28:15-68)

[14] “Ila wone hamnyulichiza na kuwinza malajizo gondajize,

[15] na wone mleme malajizo ga heni na kuzudila utaguso wa heni mnhumbula, moleka kuhulichiza malanguso ga heni geng'ha na kubena ilagano lya heni,

[16] lelo heni ndowasubula kwa kuwagalila kudumba ng'hatu kwa kutinusa na lugandaganda na utamwa wouwatosolani meho na kuwadita muwe ng'hochele. Monyala nyhadikwa za hemwe ne kubena chinhu kwa vila wang'honyo wa hemwe ndo wolya.

[17] Heni ndowalema, namwe motoweka na wang'honyo wa hemwe, molongozwa na wala walinguwazudilani. Mokabuswa na kubilima na hanji kowa haduhu munhu yoneche yalinguwabilimisa.

[18] Na wone iwe mgaziche ahyo, mng'hali hamnyulichiza hebu, lelo ndowapa magazo mala saba kwa chiwalo cha gehile ga hemwe.

[19] Kidaya kwa hemwe ndokubena ng'hatu kwa kudita isi iwehela nhonya na isi ya hemwe iwe igagadale kota shaba.

[20] Molavya mong'ho hela mina migunda jenu hajilavya vilyo na isi ya hemwe hailela mafuza hebu.

[21] “Wone mlutilile kulema kunyhulichiza chondilajiza, ndokonjezela kahi magazo ga hemwe mala saba vyoilinguganigwa na winji wa gehile ga hemwe.

[22] Ndojigala migongolo jing'ang'ale hali hemwe na jowanyasulilani wana wa hemwe na kulya migongolo ja hemwe, na kudumya winji wa hemwe na kuli nzila za hemwe zowa na uchiwa.

[23] “Wone iwe mng'hali mlema kungalamchila heni, lelo mwangonjeza kitowa na heni,

[24] lelo, nani ndokonjeza kitowa na hemwe na kuwatowani mala saba ng'hatu kwa chiwalo cha gehile ga hemwe.

[25] Ndokugalilani ipanga liwele lya kuhilusa chibida chilingulapa ilagano lyombenile. Wone hemwe mobilimila kuli muji wa hemwe, ndowahilichila matamwa gehile na kuwawika mmoko wa wang'honyo wa hemwe.

[26] Chilyo cha hemwe ndochipunguza na wadala kumi woteleka chiko chimwe hela. Wowagawila kwa chipimilo. Na vyomulya mowa hamigute hebu.

[27] “Na wone galawile ago geng'ha, kuno mng'hali mlema kunyhulichiza na mlutilila kitowa na heni,

[28] lelo heni ndochitowa na hemwe kwa kuzudila ng'hatu, na kuwatowa nene baha mala saba kwa chiwalo cha gehile ga hemwe.

[29] Mowa na nzala ng'hatu, ahyo molya miwunde ja wana wa hemwe walume na wadala.

[30] Ndohawifya honhu ha hemwe ha kusalila ako kuchidunda na kuhabomola honhu ha kulavila nhambiko ha hemwe ha kufunyizila ubani na kutaga mitufi ja hemwe mchanya mwa jimalukolo ja milungu ja hemwe. Nhumbula ya heni yowazudilani ng'hatu.

[31] Muji wa hemwe ndoubomola na honhu ha hemwe ha kufugamila jimalukolo, ndohadita hawe na uchiwa na kunhunyhilila kunojile kwa nhambiko za hemwe sikukunda hebu.

[32] Ndoidita isi ya hemwe iwe iwifigwe ng'hatu, mbaka wang'honyo walinguhamila amo wobubuwala.

[33] Ndowasambalulani hemwe hali wanhu wa isi zimwenga na kusomola ipanga hali hemwe. Isi ya hemwe yowa ya uchiwa na miji ja hemwe jowa jiwifigwe.

[34] “Vyomuwa kuli isi ya wang'honyo wa hemwe, aho ndo isi vyoisechelela kwesela mhela vyouwa hali uchiwa. Isi yokwesela na kusechelela.

[35] Isi vyoiwa hali uchiwa yokwesela, kwesela ako kuwele hakunalawila kuli mwaka wa saba vyonamwali mchikala hala kuli isi yila.

[36] Kuli wamwe wa hemwe wopona wakomu, ndowegalila kudumba mnhumbula za hewo, kuli isi ayi wang'honyo wa hewo. Ihamba liwembeluswa lyowadita wabilime. Wobilima kota munhu yalingubilima ngondo. Wobilima na kugwa kuno haduhu munhu yalinguwabilimisa.

[37] Wochigwila vibi kota munhu yalingubilima ngondo kuno haduhu yalinguwabilimisa. Mowahela mong'ho wa kitowa na wang'honyo wa hemwe.

[38] Mobagama hali wanhu na isi za wang'honyo wa hemwe, zowamela.

[39] Wone wayenu wamwe wasigale kuli isi za wang'honyo wa hemwe, wowa ng'hochele na kumala kwa chiwalo cha gehile ga hewo na kwa chiwalo cha gehile ga wasekulu wa hewo.

[40] “Ila wone walonje kwa milomo ja hewo gehile na gehile ga wasekulu wa hewo hali gehile gowaditile kwa heni na kuli kitowa kwa hewo na heni,

[41] ahyo nanditowile na hewo na kuwahilika kuli isi ya wang'honyo wa hewo, wone iwe kukomya, nhumbula za hewo zigagadala wone wadedeze na kukunda kugazigwa kwa chiwalo cha gehile ga hewo,

[42] lelo aho nani ndolikumbuchila ilagano lya heni na Abulahamu na Isaka na Yakobo, na kuikumbuchila yila isi.

[43] Mhela vyowowa kunze kwa isi ya hewo, isi ayo yosechelela kwesela kwa hewo vyokuwa kuli uchiwa. Mhela awo hewo wa kukunda kugazigwa kwa chiwalo cha gehile ga hewo kwa vila nawalema kuhulichiza utaguso wa heni na kubeza malajizo ga heni.

[44] Ila, hamwe na ago geng'ha, lowowa kuli isi ya wang'honyo wa hewo, heni siwaleka hebu ne kuwazudila ne kuwakopola ng'hatu ne kuleka lila ilagano lya heni, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hewo.

[45] Ila kwa chiwalo cha hewo ndokumbuchila ilagano lyonditile na wasekulu wa hewo na londiwalavile kuli isi ya Misili, kuno isi zeng'ha zilolela, leka heni ndiwe Nguluwi wa hewo. Heni nda Mkulu Nguluwi."

[46] Aga ndo malajizo na mizilo na utaguso gawele Mkulu Nguluwi nakamha wanhu wa Isilaeli kula kuchidunda cha Sinai kwa kukolela Musa.

27

Malajizo galiguwala chilaho

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] "Walonjele Waisilaeli kota wone munhu yawiche chilaho cha kumlavila munhu Mkulu Nguluwi, munhu ayo koweza kusa chilaho cha heye kwa kulipiza chasi cha sendi zoziganigwe kota ahi.

[3] Mlume yawele na miyaka makumi meli mbaka miyaka makumi sita kogomboligwa kwa sendi migwala[*] makumi gahano kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi.

[4] Wone yawe mdala, kogomboligwa kwa sendi migwala makumi gadatu.

[5] Wone munhu ayo yawe wa miyaka jihano mbaka miyaka makumi meli kogomboligwa kwa sendi migwala makumi meli wone yawe mlume na migwala kumi ja sendi wone yawe mdala.

[6] Wone yawe mwana wa mwezi umwe mbaka miyaka jihano, kogomboligwa kwa sendi migwala jihano ja sendi wone yawe mlume na migwala jidatu ja sendi wone yawe mdala.

[7] Wone munhu ayu kana miyaka makumi sita na mzidi, kogomboligwa kwa sendi migwala kumi na jihano ja sendi wone yawe mlume na migwala kumi ja sendi wone yawe mdala.

[8] Ila wone iwe munhu ayo ndo mzunwa na hambe yaweze kuhilusa sendi za heye zoyawele ngudaigwa, lelo munhu ayo kohilikwa kwa mtambika. Mtambika komlola goya na kwamula chasi cha sendi choyalinguganigwa kulavya kuli ludali lwa heye lwa kilaha.

[9] "Wone kilaha kwa heye kwangulapa igongolo liwele wanhu humlavila Mkulu Nguluwi nhambiko, lelo chila nhambiko kota igongolo alyo, yowa chinhu chelile.

[10] Hambe ikundigwe kuligalula igongolo alyo kwa yunji yoneche yula, yanojile kwa yehile ama yehile kwa yanojile. Wone yagalule kwa igongolo liyage, jeng'ha mili jowa jelile.

[11] "Wone choyelahile acho changulapa igongolo likokomoche, liwele hambe liwe lya kumlavila Mkulu Nguluwi, lelo munhu yalilavile, koligala kwa mtambika,

---

[*] **27:3** *migwala* Kwa Chiebulaniya ndo shekeli, na shekeli ndo igwala liwele na itunyo lya kota gilamu kumi na imwe hino.

[12] na heye mtambika kolonga chasi cha sendi ya heye kota vyoiwele kunoga ama kwiha kwa heye. Ndo vyoiwa yuye mtambika vyoyolonga.

[13] Ila wone iwe yuye yogana kugombola, lelo kokonjeza chasi cha sendi honhu ha kahano ha bei ya igongolo alyo.

[14] “Wone munhu yaiwiche ng'handa ya heye iwe ya chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi, mtambika kolonga bei ya heye kota vyoiwele kunoga ama kwiha kwa heye. Ndo vyoiwa yuye mtambika vyoyolonga.

[15] Wone ayo munhu yaiwichile chiuyeng'ha, yagane kugombola ayo ng'handa, lelo kokonjeza honhu ha kahano ha chasi cha sendi za heye, na alo lowa lufufu lwa heye.

[16] “Wone munhu yauwiche chiuyeng'ha mgunda wa heye kwa Mkulu Nguluwi, lelo sendi za heye zopimigwa kota nyhadikwa zila zinyaligwe kuli mgunda awo, kwa chila kilo makumi meli ga shayili, sendi ya ayo yowa migwala kumi.

[17] Wone yaudite mgunda wa heye uwe wa chiuyeng'ha kuli mwaka wa mnvina ya kukumbuchila miyaka makumi gahano, bei yake yanguganigwa iwe iwhanile na chipimilo cha hemwe chenele.

[18] Ila wone yauwiche uwe wa chiuyeng'ha, hamba houpuluta mwaka awo, lelo mtambika kolonga bei ya awo mgunda kota vyoiwele miyaka jisigale kufichila mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano na bei ya heye ipunguzigwe.

[19] Wone gwegwe ugana kugombola, lelo ndo yomlapa yonjezele chasi cha honhu ha kahano ha sendi ya awo mgunda, na hamba lowa lufufu lwa heye.

[20] Ila wone yolema kugombola na kuguzigwa kwa munhu yunji, lelo mgunda awo uleche kugomboligwa kahi.

[21] Kuli mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, mgunda awo wolechelwa leka uwe wa Mkulu Nguluwi mazuwa gose. Wowa wa watambika.

[22] “Wone munhu nakaulavya kwa Mkulu Nguluwi mgunda woyagulile, mina hauwele wa heye kwa uhalizi,

[23] mtambika kolonga bei ya mgunda awo kota vila vyoiwele miyaka jisigale kafichila mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano na munhu ayo kolonjelwa yalavye chasi cha sendi kota ndo chinhu chelile kwa Mkulu Nguluwi.

[24] Ila kuli mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, mgunda awo ndo yanguganigwa uhilulwe kwa yauguzile ama kwa walelwa wa hewo.

[25] Chila chasi cha sendi chopimigwa kwa chipimilo cha ihema lya Nguluwi, chiwele ngugawigwa kuli vihande makumi meli.

[26] “Lileleche mwaluko kwa migongolo, lyowa lya Mkulu Nguluwi, homuwika munhu yoneche yawe wa chiuyeng'ha, liwe isenga ama ing'holo, alyo ndo lya Mkulu Nguluwi.

[27] Wone ndo igongolo likokomoche, lilyo koligula kwa kulawila kuli chipimilo na kokonjeza honhu ha kahano ha sendi za igongolo alyo. Wone haligomboligwe, lelo lyoguzigwa kuli chipimilo cha hemwe chenele.

[28] “Ila chinhu choneche chiwichigwe chiwe cha chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi, chiwe ndo munhu ama igongolo ama chinhu choupegwe kwa kuhalila, hachiguzigwa ne kugomboligwa hebu. Choneche chiwichigwe chiwe chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi ndo chelile ng'hatu.

[29] Munhu yoneche yawichigwe yawe wa chiuyeng'ha kwa kukopoligwa[†],

---

[†] **27:29** *yawichigwe yawe wa chiuyeng'ha kwa kukopoligwa* Kilangusa ng'hatu kuli mbuli ayi, usome kuli chitabu cha Kulawa 22:20 na Kukumbuchila 20:17.

yaleche kugomboligwa, yanguganigwa yabagame.

[30] “Honhu ha kumi ha mbena hawe nyhule ama mafuza ga igodi, geng'ha ndo lufufu lwa Mkulu Nguluwi, ndo vyelile kwa Mkulu Nguluwi.

[31] Wone munhu yogana kuhagombola honhu ha kumi ha heye, kolipa sendi ya heye na konjeza honhu ha kahano ha sendi.

[32] Na ndolendole yoneche ya isenga ama ya ing'holo, chila lilingukola hasi ha ng'hweku, honhu ha kumi ndo helile kwa Mkulu Nguluwi.

[33] Munhu yoneche yohambe yakundizwe kuuza kota igongolo alyo ndo linoga ama liha na igongolo alyo haligalamulwa hebu kwa linji. Wone ligalamulwe kwa linji, migongolo jeng'ha mili jowa jelile, hajigomboligwa.”

[34] Ago ndo malajizo gawele Mkulu Nguluwi nayamlajize Musa yawalonjele Waisilaeli, kuchidunda cha Sinai.

Hisabu
Chilongole

Chitabu cha Hisabu changusimila majendo ga miyaka 40 ja Waisilaeli kukolela kuchiwala, lowawele wang'hali kwinjila mgati mwa isi ya ilagano, mina ndo isi ya Kanaani. Chitabu achi changuchemigwa Hisabu kwa vila china honhu heli halingulavya winji wa walume wa walinguweza kitowa ngondo wawele kuli chila nhanzi ya Isilaeli (sula ya 1 na 26). Wasomile wa katali wangukunda kota chitabu cha Hisabu na vitabu vinji vine vya mwaluko (Mwaluko na Kulawa na Walawi na Kukumbuchila), navyandichigwa na mloli Musa. Ayi yangulajilwa kuli Hisabu 1:1. Yoweza kuwa kota Musa nakandika honhu hakulu ha chitabu achi na walingwandika wanji nawonjezela honhu hanji kuli miyaka jiwinzile hamba. Haiwa ubewe kukunda kota Musa ndo yandichile msitali wa Hisabu 12:3, honhu hawele Musa nakatogoligwa.

Kuli majendo ga hewo kuchiwala, Waisilaeli nawang'ung'uta na kumbelenhuka Nguluwi mala nyinji. Kwa chiwalo cha madito ga hewo, nawagazigwa. Honhu hamwe ha mbuli ayi ndo mhela Waisilaeli nalowadumbile na kung'ung'uta kota Wakanaani nawali na mong'ho lukami kusinda hewo (Hisabu 14:1-4). Kwa chiwalo cha mbuli ayi, Waisilaeli nawalubaluba kuchiwala kwa miyaka makumi gane kung'hali kwinjila mgati mwa isi ya ilagano. Naifika mbaka Musa yuyu nakalemwela kumhulichiza Nguluwi, na kwa chiwalo cha mbuli ayi heye nahakundigwe kwinjila kuli isi ya ilagano. Hanga wanhu nawabelenhuka, ila Nguluwi nakalutilila kuwamila. Mhela wang'honyo wa Waisilaeli nalowamholile kwa sendi mloli yachemigwe Balaamu yalonje upanjilo kwa wanhu wa Isilaeli, ila Nguluwi nakamkundiza hela yalonje utambichizo kwa hewo (Hisabu 22-24).

Gali mgati

1. Sula ya 1 mbaka ya 10:11 zina mbuli zilinguwala kuwazigwa kwa Waisilaeli na kahi zina mbuli ya ndaze vyoiwichigwe kambi ya hewo na mijito ja watambika na ndolendole zikungajizwe kulawa kuli chila nhanzi mhela uwele honhu ha kulavila nhambiko navyohawichigwe chiuyeng'ha.
2. Kulawa aho, chitabu cha Hisabu changusimila majendo ga Waisilaeli kukolela kuchiwala, kuli sula ya 10:12 mbaka 25.
3. Sula ya 26 mbaka ya 36 yangusimila kuwazigwa kwa keli na malajizo ganji kwa chiwalo cha Waisilaeli. Ayi ndo hamwe na matagwa ga honhu hawele wanhu Waisilaeli nawawika kambi wawele kuli majendo kulutila kuli isi ya ilagano. Kahi yangusimila ndaze isi ayo navyowa igawilwe hali nhanzi zeng'ha howowa wenjile mgati mwa isi ya hewo wawo.

Kuwalizwa kwa wawele woweza kitowa ngondo

[1] Nalyali zuwa lya mwaluko lya mwezi wa keli, mwaka wa keli kuli wanhu wa Isilaeli kulawila Misili, Mkulu Nguluwi nakalonga na Musa mgati mwa ihema lya Nguluwi* kuchiwala ako Sinai, nakamlonjela ahi,

[2] “Hegwe na Aluni muwawaze Waisilaeli weng'ha, ivyazi limwe mbaka liyage kwa kuwinza lukolo lwa hewo kota vyogali matagwa gawo chila mlume yumwe mbaka yunji,

---

* **1:1** *ihema lya Nguluwi* Kwa Chiebulaniya mhela wunji ihema lya Nguluwi nalyali lichemigwa ihema lya nhing'hano. Natuhagula kulichema ihema lya Nguluwi leka wanhu waleche kijesa kota ndo honhu heli.

[3] wala weng'ha kuli Isilaeli walinguweza kuluta kuza kitowa ngondo, wawele na miyaka kwaluchila makumi meli na mzidi, hegwe na Aluni mowawika kuli kuwazigwa kwa vilundo vilundo.

[4] Kahi mlume yumwe wa chila nhanzi kowa hamwe na hemwe, chila yumwe yawele chilongozi wa ivyazi lya heye.

[5] Ayi ndo mbuli ya matagwa ga walume walingukutanza,
“kwa nhanzi ya Lubeni, Elisuli mwana wa Shedeuli,
[6] kwa nhanzi ya Simeoni, Shelumieli mwana wa Suli-shadai,
[7] kwa nhanzi ya Yuda, Nashoni mwana wa Aminadabu,
[8] kwa nhanzi ya Isakali, Netaneli mwana wa Suali,
[9] kwa nhanzi ya Sebuluni, Eliabu mwana wa Heloni,
[10] kuli wana wa Yusufu,
kwa nhanzi ya Efulaimu, Elishama mwana wa Amihudi,
kwa nhanzi ya Manase, Gamalieli mwana wa Pedasuli,
[11] kwa nhanzi ya Benjamini, Abidani mwana wa Gideoni,
[12] kwa nhanzi ya Dani, Ahieseli mwana wa Amishadai,
[13] kwa nhanzi ya Asheli, Pagieli mwana wa Okilani,
[14] kwa nhanzi ya Gadi, Eliasafu mwana wa Deueli,
[15] kwa nhanzi ya Nafutali, Ahila mwana wa Enani.”

[16] Awa ndo vilongozi wahaguligwe kulawa kuli Waisilaeli weng'ha, kota vilongozi wakulu wa nhanzi ya hewo na vilongozi wa ng'holo za Isilaeli.

[17] Lelo Musa na Aluni nawawahola vilongozi awo wachemigwe matagwa ga hewo,

[18] na kwaluchila zuwa lya mwaluko lya mwezi wa keli, nawawakungajiza Waisilaeli weng'ha walume wawele wawazigwe chila yumwe kulawa ivyazi lya heye na lukolo lwa heye. Kwa kuwinza matagwa ga walume wawele na miyaka makumi meli na mzidi wawazigwe yumwe yumwe,

[19] kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa. Musa kawawaliza walume awo kula kuchiwala ako Sinai.

[20] Walume walawile kuli nhanzi ya Lubeni, yawele yavumbuche wa mwaluko kwa Isilaeli, kwa kuwinza vyowavumbuche hewo, kulawa ng'holo za hewo na kulawa ivyazi lya hewo, kwa kuwinza matagwa ga hewo yumwe yumwe, chila mlume yawele na miyaka makumi meli na mzidi, yoweza kwinjila kuli kitowa ngondo,

[21] nawali walume makumi gane na sita elufu na miya zihano (46,500).

[22] Kulawa nhanzi ya Simeoni kwa kuwinza vyowavumbuche hewo kuli ng'holo za hewo na kulawa kuli ivyazi lya hewo kuli winji wa matagwa gawo yumwe yumwe, chila mlume yawele na miyaka makumi meli na mzidi, yalinguweza kuza kitowa ngondo,

[23] nawali walume makumi gahano na tisa elufu na miya zidatu (59,300).

[24] Kulawila kuli nhanzi ya Gadi kwa kuwinza vyowavumbuche hewo kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo na kuli winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[25] nawali walume makumi gane na gahano elufu miya sita na makumi gahano (45,650).

[26] Kulawila kuli nhanzi ya Yuda kwa kuwinza vyowavumbuche kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kuli winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kwinjila kuli kitowa ngondo,

[27] nawali wanhu makumi saba na gane elufu na miya sita (74,600).

[28] Kulawila kuli nhanzi ya Isakali kwa kuwinza vyowavumbuche hewo kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kuli winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[29] nawali wanhu makumi gahano na gane elufu na miya zine (54,400).

[30] Kulawila nhanzi ya Sebuluni kwa kuwinza vyowavumbuche hewo kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kuli winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[31] nawali wanhu makumi gahano na saba elufu na miya zine (57,400).

[32] Kulawila nhanzi ya Efulaimu, mwanage Yusufu, kwa kuwinza vyowavumbuche kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kuli winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[33] nawali wanhu makumi gane elufu na miya zihano (40,500).

[34] Kulawila kuli nhanzi ya Manase, mwanage Yusufu, kwa kuwinza vyowavumbuche kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kuli winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi walinguweza kuza kitowa ngondo,

[35] nawali wanhu makumi gadatu na meli elufu na miya mbili (32,200).

[36] Kulawila kuli nhanzi ya Benjamini, kwa kuwinza vyowavumbuche kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kuli winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[37] nawali walume elufu makumi gadatu na gahano na miya zine (35,400).

[38] Kulawila nhanzi ya Dani kwa kuwinza kota vyowavumbuche kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kwa kuwinza winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[39] nawali walume elufu makumi sita na meli na miya saba (62,700).

[40] Kulawa nhanzi ya Asheli, kwa kuwinza kota vyowavumbuche kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kwa winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[41] nawali walume elufu makumi gane na yumwe na miya zihano (41,500).

[42] Kulawila nhanzi ya Nafutali, kwa kuwinza kota vyowavumbuche kuli ng'holo za hewo na kuli ivyazi lya hewo kwa winji wa matagwa ga hewo, wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo,

[43] nawali walume elufu makumi gahano na gadatu na miya zine (53,400).

[44] Awa ndo walume wawele wawazigwe na Musa na Aluni hamwe na utanzi wa wala vilongozi kumi na weli wa Isilaeli, chila chilongozi yalawile honhu ha lukolo lwa heye.

[45] Awo ndo walume weng'ha wa Isilaeli kuwinza ivyazi lya hewo wawele na miyaka makumi meli na mzidi, walinguweza kuza kitowa ngondo kuli isi ya Isilaeli,

[46] nawali walume lachi sita na elufu zidatu na miya zihano na makumi gahano (603,550).

[47] Ila Walawi hawawazigwe hamwe na zila nhanzi ziyage,

[48] kwa vila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[49] “Uleche nhanzi ya Walawi na uleche kuwawaza hali wanhu wa Isilaeli,

[50] ila kowabagula wawe wololela ihema lya Nguluwi lya ulolezi, vinhu vyake vyeng'ha na chila chinhu chiwele amo mgati mwake. Wowa wolipika hamwe na vinhu vyake vyeng'ha. Wokola mijito mumo mgati na kuwika kambi kwa kuzunguluta.

[51] Kahi mhela wa ihema kung'humbuligwa Walawi na ndo wong'humbula na mhela wa ihema kuwichigwa Walawi ndo wolimiza, na mjenzi yohejelela kokopoligwa.

[52] Waisilaeli wanji weng'ha wowika kambi za hewo kwa vilundo vilundo, chila munhu hali chilundo cha heye na hasi ha bendela ya heye.

[53] Ila Walawi wowika kambi kwa kuzunguluta ihema lya Nguluwi lya ulolezi kuno wololela leka munhu yoneche yaleche kuhejelela na kwambuza ng'halazi ya heni iwe kwa Waisilaeli weng'ha, lelo Walawi wowika goya ihema lya Nguluwi lya ulolezi."

[54] Ahyo Waisilaeli nawadita kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

2

Kuwichigwa goya kwa kambi na majendo ga nhanzi

[1] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[2] "Waisilaeli wowika kambi, chila munhu kochikala hali bendela ya heye, hali ulajilo wa ivyazi lya heye. Wowika kambi kuzunguluta ihema lya Nguluwi.

[3] "Wala wawele wowika kambi nzingo ya kolilawila isanya, wowa chilundo cha wanhu wawele hasi ha bendela ya Yuda na chilongozi wa hewo kowa Nashoni mwana wa Aminadabu,

[4] chilundo cha heye kwa kuwawaza ndo walume elufu makumi saba na gane na miya sita (74,600).

[5] Wala wawele wowinza wanhu wa Yuda kuwika kambi, wowa nhanzi ya Isakali, chilongozi wa hewo nayawele Netaneli mwana wa Suali,

[6] chilundo cha heye kwa kuwawaza ndo walume elufu makumi gahano na zine na miya zine (54,400).

[7] Hamba nhanzi za Sebuluni, chilongozi wa hewo nayali Eliabu mwana wa Heloni,

[8] chilundo cha heye kwa kuwaza ndo walume elufu makumi gahano na saba na miya zine (57,400).

[9] Wanhu weng'ha wa wowa kuli kambi ya Yuda ndo kwa vilundo vya hewo ndo walume lachi imwe na elufu makumi nane na sita na miya zine (186,400). Awo ndo wolongola kwaluka majendo.

[10] "Kwa ubanzi wa kusini, wala wawele hasi ha bendela ya chilundo cha Lubeni kwa vilundo vya hewo, chilongozi wa hewo yawele Elisuli mwana wa Shedeuli,

[11] chilundo cha heye kwa kuwazigwa ndo walume elufu makumi gane na sita na miya zihano (46,500).

[12] Baho du wala wowika kambi hafungo ha wanhu wa Lubeni ndo wanhu wa nhanzi ya Simeoni, chilongozi wa hewo kowa Shelumieli mwana wa Sulishadai,

[13] chilundo cha heye kwa kuwazigwa ndo walume elufu makumi gahano na tisa na miya zidatu (59,300).

[14] Nhanzi ya Gadi, chilongozi wa hewo ndo Eliasafu mwana wa Leueli,

[15] chilundo cha heye kwa kuwazigwa ndo walume elufu makumi gane na gahano na miya sita na makumi gahano (45,650),

[16] walume vyowowa kuli kambi ya Lubeni kwa vilundo vya hewo ndo wanhu lachi imwe na elufu makumi gahano na imwe na miya zine na

makumi gahano (151,450). Awa ndo wowa kuli chilundo cha keli kuli majendo.

[17] “Hamba, nhanzi ya Walawi naiwa hagati ha nhanzi zinji kuno wohola alyo ihema lya Nguluwi wojenda. Chila nhanzi yojenda kwa kuwinza honhu hake kwa bendela.

[18] “Kuli ubanzi wa kolilinguzinjila isanya, wala wawele hasi ha bendela ya chilundo cha Efulaimu wochikala mkambi kuli vilundo vya hewo, chilongozi wa hewo ndo Elishama mwana wa Amihudi,

[19] chilundo cha heye kuli kuwaliza ndo walume elufu makumi gane na miya zihano (40,500).

[20] Nhanzi ya Manase yowinza nhanzi ya Efulaimu. Chilongozi ndo Gamalieli, mwana wa Pedasuli,

[21] chilundo cha heye kuli kuwaliza ndo walume elufu makumi gadatu na mbili na miya mbili (32,200).

[22] Hamba nhanzi ya Benjamini, chilongozi ndo Abidani, mwana wa Gideoni,

[23] chilundo cha heye kuli kuwaliza ndo walume elufu makumi gadatu na gahano na miya zine (35,400).

[24] Wanhu nawawele kuli kambi ya Efulaimu kuli vilundo vya hewo ndo walume lachi imwe na elufu nane na miya imwe (108,100). Chilundo achi cha nhanzi ya Efulaimu chowa chilundo cha kadatu kuli majendo.

[25] “Kuli ubanzi wa kasikazini, wowika kambi kuli vilundo lya hewo wala wawele hasi ha bendela ya Dani, chilongozi wa hewo ndo Ahieseli, mwana wa Amishadai,

[26] chilundo cha heye kuli kuwaliza ndo walume elufu makumi sita na mbili na miya saba (62,700).

[27] Baho du wowika kambi kulawila aho wowa wanhu wa nhanzi ya Asheli, chilongozi wa hewo ndo Pagieli mwana wa Okilani,

[28] chilundo cha heye kuli kuwaliza ndo walume elufu makumi gane na imwe na miya zihano (41,500).

[29] Baho du wanhu wa nhanzi ya Nafutali, chilongozi wa heye nayali Ahila mwana wa Enani,

[30] chilundo cha heye kuli kuwaliza ndo walume elufu makumi gahano na gadatu na miya zine (53,400).

[31] Weng'ha wowa kuli honhu howawichile kambi ya hewo walume lachi imwe na elufu makumi gahano na saba na miya sita (157,600). Chilundo achi cha Dani chowa chilundo cha mwiso kuli majendo, kulawa bendela imwe mbaka iyage.”

[32] Awo ndo Waisilaeli wawalizwe kulawila kuli ivyazi lya hewo, kuli kambi ya chilundo cha hewo, weng'ha nawali lachi sita na elufu zidatu na miya zihano na makumi gahano (603,550).

[33] Ila Walawi hawawazigwe hali wanhu wa Isilaeli kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[34] Ahyo ndo Waisilaeli vyowaditile chila chinhu kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa. Nawawika kambi kwa kuwinza bendela za hewo na walutilila na majendo chila yumwe na lukolo wa heye na ivyazi lya heye.

3

Wana wa Aluni

[1] Awa ndo wana wa Aluni na Musa mhela Mkulu Nguluwi loyalonjile na Musa mchidunda cha Sinai.

[2] Aga ndo matagwa ga wana wa Aluni. Nawali Nadabu, mlelwa wa heye wa mwaluko na Abihu na Eleasali na Itamali.

[3] Aga ndo matagwa ga wana wa Aluni nawawichigwe kwa mijito yelile na kubakalizwa mafuta wawe watambika.

[4] Ila Nadabu na Abihu nawabagama hali Mkulu Nguluwi, mhela lowamlavile Mkulu Nguluwi chiluli chohachikundigwe kuli chiwala cha Sinai. Hewo nawali hela wana, ahyo Eleasali na Itamali nawakola mijito kota watambika mhela wa ukomu wa Aluni Mhaza wa hewo.

Walawi wanguhaguligwa kuwakolela mijito watambika

[5] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[6] “Uwegale habehi wanhu wa nhanzi ya Lawi, uwawiche kumwando kwa mtambika Aluni waze kumkolela mijito.

[7] Wowakolela mijito Aluni na Waisilaeli weng'ha hala kuli ihema lya Nguluwi howokola mijito ya ihema lya Nguluwi.

[8] Wololela vinhu vyeng'ha vya ihema lya Nguluwi na kuwatanza Waisilaeli howokola mijito ja hewo kuli ihema lya Nguluwi.

[9] Aluni na walelwa wa heye wopegwa Walawi, awo walavigwa hali Waisilaeli wawakolele mijito.”

[10] Kowahagula Aluni na wana wa heye leka wazengukola mijito ja hewo ja utambika, ila wone munhu nyunji hoyojeza kukola mijito ja utambika, kokopoligwa.

[11] Mkulu Nguluwi nakalutilila kumlonjela Musa,

[12] “Ulole, ndiwahagula Walawi kuli wanhu wa Isilaeli weng'ha honhu hali chila mlelwa wa mwaluko mlume kuli chila ivyazi lya Isilaeli. Walawi ndo wa heni,

[13] kwa vila chila mlelwa wa mwaluko wa Isilaeli ndo wa heni. Mhela londiwakopole walelwa wa mwaluko wa Misili nandimdita chila mlelwa wa mwaluko wa wanhu na wa migongolo yawe wa chiuyeng'ha, hewo wowa ndo wa heni. Heni ndo mbele Mkulu Nguluwi.”

Kuwazigwa kwa Walawi

[14] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa kuli chiwala cha Sinai,

[15] “Wawaze wana wa Lawi weng'ha kwa kuwinza lukolo lwawo na ivyazi lya hewo, chila mlume yawele na mwezi umwe na mzidi.”

[16] Lelo Musa nakawawaza kota vyoyalajizwe na lizi lya Mkulu Nguluwi.

[17] Awa ndo wali wana wa Lawi, Gelishoni na Kohati na Melali.

[18] Aga ndo matagwa ga wana walume wa Gelishoni kwa kuwinza ng'holo za hewo, Libuni na Shimei.

[19] Wana walume wa Kohati kwa kuwinza ng'holo za hewo nawali, Amulamu na Ishali na Hebuloni na Usieli.

[20] Wana walume wa Melali kwa kuwinza ng'holo za hewo, nawali Mahuli na Mushi. Ali nalyali ivyazi lya Walawi kulawa kuli ng'holo za hewo.

[21] Ivyazi lya Walibuni na Washimei nalilawa kwa Gelishoni, azi ndo nazali ng'holo za Wagelishoni.

[22] Hisabu ya hewo kwa kuwaza walume weng'ha kwaluchila nawawele na mwezi umwe na mzidi ndo elufu saba na miya zihano (7,500).

[23] Ng'holo za Wagelishoni naiwalapa kuwika kambi kuli ubanzi wa kolizinjilaga isanya, kumbele kwa ihema lya Nguluwi,

[24] na heye Eliasafu mwana wa Laeli yawele mkulu wa lukolo lwa Wagelishoni.

[25] Mijito ja wana wa Gelishoni najali kulolela ihema lya Nguluwi hamwe na chigubiko cha ihema lya Nguluwi na ipaziya lya lwizi lwa ihema lya Nguluwi

[26] na mipaziya ja lugagala naluwele lulinguzunguluta ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko na ipaziya lya lwizi lwa lugagala na ng'weso zake. Mijito jeng'ha jilingulapa vinhu avi najali ja hewo.

[27] Ng'holo za Waamulamu na Waishali na Wahebuloni na Wausieli nazilawa kwa Kohati, ali ndo nalyali ivyazi lya Wakohati.

[28] Kota vyoliwazigwe kwa walume weng'ha kwaluchila na wawele na mwezi umwe na mzidi, nawali elufu nane na miya sita (8,600), nawali wololela honhu helile.

[29] Ng'holo za wana wa Kohati nayali ilapigwa kuwika kambi ubanzi wa kusini mwa ihema lya Nguluwi,

[30] na heye Elisafani mwana wa Usieli, yawele mkulu wa lukolo alo lwa ivyazi lya Wakohati.

[31] Mijito ja hewo jali kulilolela isanduku lya ilagano na visaga na chinhu cha kuwichila chenje na honhu ha kulavila nhambiko na vinhu vyowalingukolela mijito honhu helile na ipaziya, mijito jeng'ha jilingulapa vinhu avi najali ja hewo.

[32] Na heye Eleasali mwana wa mtambika Aluni nakawichigwa kuwa mng'hangala wa wakulu wa Walawi mlolezi wa wanhu weng'ha walingukola mijito honhu helile.

[33] Ng'holo za Wamahili na Wamushi nazilawila kwa Melali.

[34] Weng'ha kwa kuwazigwa kwa kwaluchila walume wawele na mwezi umwe na mzidi nawali wanhu elufu sita na miya mbili (6,200).

[35] Mkulu wa lukolo lwa ivyazi lya Melali nayali Sulieli mwana wa Abihaili, awa nawaganigwa kuwika kambi ubanzi wa kasikazini mwa ihema lya Nguluwi.

[36] Awo wana wa Melali nawapegwa mijito ja kulolela fulemu za ihema lya Nguluwi, mhajilo na mizengo na mambo na vinhu vyeng'ha vya kibatilila ihema, mijito jeng'ha jilinguwala vinhu avi, najali ja hewo.

[37] Na kahi nawaganigwa kulolela mizengo ja lugagala luzungulute ihema lya Nguluwi na vigingi na ng'weso zake.

[38] Musa na Aluni na wana wawo, nawaganigwa kuwika kambi hali ihema lya Nguluwi ubanzi wa kolilawilaga isanya. Nawaganigwa hewo kukola mijito ja utambika kuli ihema lya Nguluwi kwa chiwalo cha Waisilaeli. Munhu yunji yoneche yahejele habehi naiganigwa yakopoligwe.

[39] Hisabu ya Walawi kwa kuwinza ivyazi lya hewo, walume weng'ha kwaluchila wana wawele na mwezi umwe na mzidi wawele Musa na Aluni nawawawazile kwa ilajizo lya Mkulu Nguluwi, nawali wanhu elufu makumi meli na mbili (22,000).

Walawi wanguhola honhu ha walelwa wa mwaluko

[40] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Wawaze kwa matagwa walelwa wa mwaluko walume weng'ha wa Waisilaeli kwaluchila wawele na mwezi umwe na mzidi.

[41] Nagwe kowabagula Walawi kwa chiwalo cha heni Mkulu Nguluwi wawe honhu ha walelwa wa mwaluko wa Waisilaeli, kahi kobagula kwa chiwalo cha heni migongolo jeng'ha ja Walawi jiwe honhu ha walelwa wa mwaluko wa migongolo ja wanhu wa Isilaeli.”

[42] Lelo Musa nakawawaza walelwa wa mwaluko weng'ha wa wanhu wa Isilaeli kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize.

[43] Walelwa weng'ha wa mwaluko walume kuli kuwazigwa kwa matagwa, wawele na mwezi umwe na mzidi, nawali elufu makumi meli na mbili na miya mbili na makumi saba na zidatu (22,273).

[44] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[45] “Lelo wabagule Walawi weng'ha wawe wa heni honhu ha walelwa wa mwaluko wa Waisilaeli. Kahi, ujibagule misenga ja Walawi weng'ha honhu ha walelwa wa mwaluko wa misenga ja Waisilaeli. Hewo Walawi ndo wa heni. Heni nda Mkulu Nguluwi.

[46] Kwa chiwalo cha kuwagombola walelwa wa mwaluko walume wa wanhu wa Isilaeli miya mbili na makumi saba na wadatu (273), wawele mzidi wa walume Walawi,

[47] kobochela kwa chila mlume sendi migwala* jihano, kwa kuwinza chipimilo cha honhu helile,

[48] na sendi azo kwa chiwalo cha kuwagombola awo wawele mzidi kwa Walawi komha Aluni na wanage.”

[49] Musa nakahulichiza, nakahola sendi azo za kuwagombola awo wawele mzidi wa wagomboligwe na Walawi,

[50] nakabochela kulawila walelwa wa mwaluko wa Isilaeli sendi chasi cha migwala elufu imwe na miya zidatu na makumi sita na gahano (1,365), kwa kuwinza chipimilo cha honhu helile,

[51] Musa nakawapa Aluni na wanage sendi azo za kuwagombola kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize.

4

Mijito ja Wakohati

[1] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[2] “Muwawaze walelwa wa Kohati, yumwe wa lukolo lwa Lawi kwa kuwinza wanhu wa hewo na ivyazi lya hewo,

[3] kowawaza walume weng'ha wawele na miyaka makumi gadatu mbaka makumi gahano walinguganigwa kilumba na mijito ja ihema lya Nguluwi.

[4] Ahyo ndo vyojiwa mijito ja wana wa Kohati kuli ihema lya Nguluwi, kuli vinhu vyelile ng'hatu.

[5] “Mhela wa kubena kambi, watambika, Aluni na wanage, wokwinjila kuli ihema na kutelemla ipaziya liwele hali isanduku lya ilagano, hamba woligubika kwa ipaziya alyo.

[6] Mchanya mwake wowika chigubiko cha migozi ja migongolo jilingikala mbahali, mchanya mwake migozi ajo kahi wowika chibende cha lanji ya buluu inojile. Hamba wokwinjiza mipichilo ja kuliholela isanduku alyo.

[7] “Mchanya mwa chisaga cha kulavila mibumunda jelile, wowika chibende cha buluu chiwele mchanya mwa acho kowichigwa luhelo na visaye vya ubani na chizombe kwa chiwalo cha kulavila nhambiko za kunwa. Mazuwa gose kowa na ibumunda mchanya mwa chisaga.

[8] Hamba, wogubika vinhu avyo vyeng'ha kwa chibende chidung'hu na mchanya mwake wowika chigubiko cha igozi lya igongolo lilingikala mbahali. Hamba wokwinjiza mipichilo jake ja kuliholela.

[9] “Wohola chibende cha buluu chiwele ndo chowogubika chinhu cha kuwichila chenje na chenje chake na vinhu vya kibatila ikala na luhelo na vinhu vyeng'ha vilinguganigwa kuwichila mafuta.

---

[*] **3:47** *migwala* Kwa Chiebulaniya ndo shekeli, na shekeli ndo igwala liwele na itunyo lya kota gilamu kumi na imwe hino.

[10] Wochiwika hamwe na vinhu vyake vyeng'ha mgati mwa igozi lya igongolo lilingikala mbahali na kuchiwika mchanya mwa fulemu ya kupichila.

[11] “Hamba wowika chibende cha buluu mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko ha zahabu na kuigubika kwa igozi lya igongolo lilingikala mbahali mchanya mwake. Hamba wokwinjiza mipichilo ja kupichila.

[12] Wovihola vinhu vyeng'ha vilinguganigwa honhu helile, woviwopa kwa chibende cha buluu na kuvigubika kwa igozi lya igongolo lilingikala mbahali, hamba woviwika mchanya mwa fulemu ya kupichila.

[13] Wokusa mivu hali honhu ha kulavila nhambiko ha shaba na mchanya mwake wowika chibende cha zambalau.

[14] Mchanya mwake wowika vinhu vyeng'ha vilinguganigwa kuli mijito ja honhu ha kulavila nhambiko, makala na mibano na mihuka na visaye. Hamba, mchanya mwake wowika chigubiko cha igozi lya igongolo lilingikala mbahali na kwinjiza mipichilo jake ja kupichila.

[15] Aluni na wanage lowagubiche honhu helile hamwe na vinhu vyake vyeng'ha, wawa wewichile goya kwa kwaluka majendo. Hamba wanhu wa nhanzi ya Kohati wokuya na kuvipika. Ila hewo, hambe wakundizwe ng'hatu kuvidoliza vinhu avyo vyelile, leka waleche kubagama. Ayo ndo mijito ja nhanzi ya Kohati chila mhela ihema lya Nguluwi holikusigwa na kuhilichigwa honhu hanji.

[16] Eleasali, mwana wa mtambika Aluni, kanguganigwa kulolela mafuta ga chenje na ubani wa kununyhilila na nhambiko za nyhule ya chila zuwa na mafuta ga kubakaliza leka yalolele chila chinhu kuli ihema alyo na honhu helile na vinhu vyake.”

[17] Hamba Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[18] “Mleche kuleka nhanzi ya ng'holo za Kohati hali Walawi zidumigwe.

[19] Lelo kwa kuwalemeza waleche kubagama kwa kuvihejelela vinhu avyo vyelile ng'hatu kodita ahi. Aluni na wanage wokwinjila na kumlonjela chila yumwe wa hewo vyoyalonjelwe kudita mijito ja heye.

[20] Ila walelwa wa Kohati hawokwinjila ng'oo kuvilola vinhu vyelile ng'hatu, wone wadite ahyo, wobagama.”

Mijito ja Wagelishoni

[21] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[22] “Wawaze walelwa wa Gelishoni, kwa ivyazi na ng'holo za hewo,

[23] kowawaza walume weng'ha wawele na miyaka makumi gadatu mbaka makumi gahano walinguganigwa kihanza kuli mijito ja ihema lya Nguluwi.

[24] Awu ndo uchitumagwa wa ivyazi lya Wagelishoni kuli mijito na kupika mhomolo.

[25] Hewo wopika mipaziya na ihema lya Nguluwi na chigubiko chake na chigubiko cha migozi ja migongolo jilingikala mbahali jiwele mchanya mwake na ipaziya lya lwizi lwa kwinjila kuli ihema lya Nguluwi,

[26] na mipaziya ja lugagala na ipaziya lya kwinjila kuli lugagala lulinguzunguluta ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko na ng'weso zake na vinhu vyeng'ha vya kukolela mijito. Wagelishoni wokola mijito na mbuli zeng'ha zilinguwala vinhu avi.

[27] Aluni na wanage wowalajiza kukola mijito jeng'ha ja Wagelishoni kwa vinhu vyowopika na mijito jowodita. Kowawichila vinhu vyeng'ha vila viwele vyowalinguganigwa kupika.

[28] Ajo ndo mijito ja walelwa wa Gelishoni kuli ihema lya Nguluwi, wokola mijito hali ulongozi wa Itamali mwana wa mtambika Aluni.

Mijito ja Wamelali

[29] “Na kahi kowawaza walelwa wa Melali, kwa kuwinza ng'holo za hewo na ivyazi lya hewo.

[30] Kowawaza walume weng'ha wawele na miyaka makumi gadatu mbaka makumi gahano, walinguganigwa kukola mijito kuli ihema lya Nguluwi.

[31] Awo, ndo wowa na mijito ja kupika fulemu na mhajilo na mizengo na msisi wa ihema lya Nguluwi

[32] na mizengo ja lugagala lwa kuzunguluta nzingo zeng'ha za ihema lya Nguluwi na vikalilo na vigingi na ng'weso hamwe na vinhu vyake vyeng'ha na vinhu viyage vyeng'ha. Nagwe kowawichila vinhu vyowalinguganigwa kupika kwa kuwinza matagwa ga hewo, chila munhu na mhomolo ya heye.

[33] Ajo ndo jowa mijito ja walelwa wa Melali kuli kukola mijito ja hewo jeng'ha mgati mwa ihema lya Nguluwi, hali ulongozi wa Itamali mwana wa mtambika Aluni.”

Kuwalizwa kwa Walawi

[34] Lelo Musa na Aluni na vilongozi wa Waisilaeli weng'ha wowawaza walelwa wa Kohati, kwa kuwinza ng'holo na ivyazi lya hewo.

[35] Nawawandika wanhu weng'ha wawele na miyaka makumi gadatu mbaka makumi gahano, chila yoweza kwinjila kuli kukola mijito ja ihema lya Nguluwi.

[36] Wanhu wa ivyazi lya hewo nawali elufu mbili na miya saba na makumi gahano (2,750).

[37] Awa ndo wanhu wa ivyazi lya Kohati, wawele ngukola mijito kuli ihema lya Nguluwi, liwele Musa na Aluni nawawawaza kota Mkulu Nguluwi vyonayamlajize Musa.

[38] Walelwa wa Gelishoni kwa kuwinza ng'holo za hewo,

[39] wawele na miyaka makumi gadatu mbaka makumi gahano, wawele woweza kukola mijito kuli ihema lya Nguluwi,

[40] nawali wanhu elufu mbili na miya sita na makumi gahano (2,650) kwa kuwinza ng'holo za hewo na ivyazi lya hewo.

[41] Awa ndo nawawele walelwa wa Gelishoni weng'ha kwa kuwinza ng'holo za hewo na ivyazi lya hewo, wakolile mijito kuli ihema lya Nguluwi, wawele Musa na Aluni nawawawaza kota Mkulu Nguluwi vyoyawalajize.

[42] Walelwa wa Melali kwa kuwinza ivyazi lya hewo,

[43] wawele na miyaka makumi gadatu mbaka makumi gahano, wawele woweza kukola mijito kuli ihema lya Nguluwi,

[44] nawali wanhu elufu zidatu na miya mbili (3,200).

[45] Awa ndo walelwa wa Melali kwa kuwinza ng'holo za hewo wawele Musa na Aluni nawawawaza kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[46] Ahyo, Walawi weng'ha wandichigwe na Musa na Aluni na vilongozi wa wanhu wa Isilaeli, kwa kuwinza ivyazi lyawo na ng'holo za hewo,

[47] wawele na miyaka makumi gadatu mbaka makumi gahano, wawele woweza kukola mijito ja kulilolela na kulipika ihema lya Nguluwi,

[48] nawali wanhu elufu nane na miya zihano na makumi nane (8,580).

[49] Kwa mzilo wa Mkulu Nguluwi, nawawazigwa na Musa. Chila munhu nakapegwa mijito ja heye na itunyo lya heye, kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

5

Wanhu wakokomoche

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Walonjele Waisilaeli wamlavye kunze mwa kambi chila munhu yakokomoche na chila munhu yawele na utamwa wa ngozi na yalingulawa mifila na chila yawele yakokomoche kwa kudoliza mtufi.

[3] Mowalavya kunze mwa kambi wanhu awo weng'ha, wawe walume ama wadala, leka waleche kuidita ikokomoche kambi ya heni yondilingikala hali hewo.”

[4] Waisilaeli nawadita ahyo, nawawalavya kunze mwa kambi. Kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa, ndo Waisilaeli vyowaditile.

Kuhilula kwa chiwalo cha kusilwa nongwa

[5] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[6] “Walonjele Waisilaeli kota munhu yoneche, mlume ama mdala, wone yomditila munhu gehile, kuno kahela makundo kwa Mkulu Nguluwi wa heye, munhu ayo kana nongwa,

[7] yomlapa yalonje kwa mlomo wa heye gehile ga heye goyaditile. Na imgana kulavya chinhu chenele kwa gala goyaditile, yokonjeza honhu ha kahano ha chinhu acho, komha chinhu acho munhu yula yamditile gehile.

[8] Ila wone munhu ayo yaditilwe gehile yabagame na kahela mng'holoze wa habehi wa kubochela chinhu acho, lelo chinhu acho kwa chiwalo cha nongwa ayo cholavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha watambika. Kuhilusa kuno ndo hamwe na ing'holo ilume liwele lyolavigwa kwa chiwalo cha uhanyisi na kwa chiwalo cha gehile ga heye.

[9] Chila ndolendole zelile za Waisilaeli za kumlavila mtambika, zowa za ayo mtambika.

[10] Chila chinhu chelile cha kuhilikwa kwa mtambika chowa cha heye.”

Utaguso kwa ung'hondwa

[11] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[12] “Walonjele Waisilaeli ahi. Wone mdala wa munhu yoneche nakapaluka na kumdita yaleche kukundigwa kwa mlume wa heye,

[13] nakawasa na munhu yunji ne mlume wa heye kuvizela, nakedita yakokomoche ila haduhu munhu yachiwene chinhu acho chikoleka kwa vila hebatigwe hebu.

[14] Lelo wone mlume wa heye yenjilwe na majesa na kona fihi kwa mdala wa heye yeditile yakokomoche, ama wone nakawa na fihi kwa mdala wa heye hanga mdala wa heye naheditile yakokomoche,

[15] lelo ayo mlume komigala ayo mdala kwa mtambika kigala nhambiko ilinguganigwa, iwele ndo kilo imwe ya utimbo wa shayili, ila ne kujida mafuta ama ubani, kwa vila ndo nhambiko ya fihi, nhambiko ilingulavigwa kulajila kota kana nongwa ama hebu.

[16] “Mtambika komigala ayo mdala behi, na kumwimiza hali Mkulu Nguluwi.

[17] Hamba mtambika kojida mazi gelile mli chisaye na kuhola nhimbwisi kulawa hasi mli ihema lya Nguluwi na kujela mli mazi ago.

[18] Mtambika komuwika mdala ayo hali Mkulu Nguluwi na kumgubula mnvili na kumha nhambiko ayo ya nyhule ya kulajila nongwa, iwele ndo nhambiko ya fihi. Mtambika heye kochibatilila chila chisaye chiwele na mazi galingigala kupanjilwa.

[19] Hamba mtambika komlonjela ayo mdala yelahe kwa kulonga, ‘Wone huwasile na mlume yunji kidita ukokomoche hali ludali lwa mlume wa hegwe, lelo hupanjilwa hebu na mazi gano.

[20] Ila wone uhinduche uwele hali ludali lwa mlume wa hegwe, kiyambuza ukokomoche kwa kuwasa na mlume yunji uwele hali ludali lwa mlume wa hegwe,

[21] Mkulu Nguluwi nayakugaze na kilaha kwa kukupanjila hali wanhu wa hegwe, uwe mhende na lida lya hegwe litutume.

[22] Mazi aga galingigala kupanjilwa genjile mlida lya hegwe na kukudita uleche kuponda na lida lya hegwe litutume.’ Na heye mdala kokwidichila, ‘Ena, Ena.’

[23] “Hamba mtambika kokwandika kupanjilwa aku kuli igozi na kuhovuga maandiko ago kuli mazi gausungu,

[24] na heye komnweza mdala mazi ago galingigala kupanjilwa na kumigalila usungu lukami,

[25] hamba mtambika kohola yila nhambiko ya nyhule ya fihi mmoko mwa mlume wa ayo mdala na kwinula kuchanya hali Mkulu Nguluwi na kuigala honhu ha kulavila nhambiko.

[26] Hamba mtambika kohola honhu ha nhambiko ayo ya nyhule kwa kukumbuchila na kuilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko. Hamba komnweza ayo mdala ago mazi gausungu.

[27] Wone yanwe, wone yeditile yakokomoche, na kumdita yawe hambe yakundigwe kwa mlume wa heye, mazi ago galingigala kupanjilwa gomgalila usungu ung'hang'hale ng'hatu, lida lya heye lyotutuma na kowa mhende. Mdala ayo kowa yapanjilwe kuli wanhu wa heye.

[28] Ila wone mdala ayo heditile yakokomoche na kela, lelo hokwabuka na koweza kuponda wana.

[29] “Lelo aga ndo malajizo kuwala kutagusa fihi, wone mdala ka hali ludali lwa mlume wa heye, kopaluka na kidita yakokomoche,

[30] ama mhela mlume hoyokona fihi, na kangijesa kota mchewake nakawasa na mlume yunji. Komwimiza mdala ayo hali Mkulu Nguluwi na mtambika kodita mbuli zeng'ha za malajizo aga.

[31] Mlume wa heye kowa hela nongwa yoneche, ila mdala kogazigwa kwa nongwa ya heye.”

6

Malajizo galinguwala Mnazili

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Uwape Waisilaeli malajizo gondonjile, wone mlume ama mdala kochilaha chilaho cha Mnazili kwa chiwalo cha kiwika chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi,

[3] lelo, yaleche kunwa divai ama ujimbi ama chakunwa choneche cha zabibu ama kunwa mazi ga zabibu ne kulya zabibu zipile ama zikalile.

[4] Mhela weng'ha hoyowa mchilaho, yaleche kulya chinhu choneche chilingulawa kuli zabibu, kulawila ipeche mbaka ibanzi.

[5] “Zuwa lyeng'ha lya chilaho cha heye cha kibagula, hobeya hebu mnvili za heye mbaka mhela wa chilaho cha heye hali Mkulu Nguluwi hochimala. Kowa yelile na kozileka mnvili za heye zikule.

[6] Zuwa lyeng'ha lyoyowa yebagule kwa Mkulu Nguluwi, munhu ayo yaleche kuwa habehi na mtufi,

[7] hanga uwe wa mhaza ama wa mamo na lumbu ama kalumbu wa heye, hochidita yakokomoche kwa kibagula kwa Mkulu Nguluwi kwa kilaha.

[8] Mhela weng'ha hoyowa Mnazili kowa yelile kwa Mkulu Nguluwi.

[9] “Wone munhu wa habehi na Mnazili yabagame baho du na wone yamhejelele, Mnazili kowa yakokomoche. Zuwa lya saba hoyokwelizwa, kobeya mnvili za heye.

[10] Kuli zuwa lya nane kohilika ng'hunda mbili za kufujigwa ama ng'hunda mbili za kisolo kwa mtambika hawele na lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[11] Mtambika kolavya ng'hunda imwe iwe nhambiko ya gehile na ng'hunda iyage iwe kwa nhambiko ya kulakazwa, na heye komditila uhanyisi, kwa vila nakadita gehile kwa chiwalo cha kuhejelela mtufi. Zuwa lilyo du, koudita mutwi wa heye uwe welile

[12] na kibagula kwa Mkulu Nguluwi na kwaluka chilaho kahi. Kolavya ing'holo ilume lya mwaka umwe liwe nhambiko ya nongwa. Mazuwa ago ga mwaluko hagowazigwa kwa vila nayali yakokomoche.

[13] “Aga ndo malajizo ga Mnazili hoyosinda mhela wa heye wa kibagula. Kochigaligwa hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi,

[14] na kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko za heye, ing'holo ilume limwe lya mwaka umwe lilihela nongwa kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa, ing'holo idala limwe lya mwaka umwe lilihela nongwa kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile, na ing'holo ilume limwe lilihela nongwa kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya.

[15] Kahi kolavya chidoto cha mibumunda jilihela usaso, kuwika goya kwa utimbo unojile na mafuta na mibumunda mizisili jibakalizwe mafuta hamwe na nhambiko za nyhule na za kunwa.

[16] “Mtambika komlavila Mkulu Nguluwi vinhu vyeng'ha avi hamwe na nhambiko ya heye ya gehile na nhambiko ya heye ya kulakazwa.

[17] Mtambika komlavila Mkulu Nguluwi alyo ing'holo ilume kota nhambiko ya kikala goya, komlavya hamwe na chidoto cha mibumunda jilihela usaso na nhambiko ya nyhule na nhambiko ya kunwa.

[18] Aho hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi Mnazili ayo kobeya mnvili za mutwi wa heye za kibagula na kuziwika kuli chiluli chiwele hasi ha nhambiko ya kikala goya.

[19] “Baho du mtambika kohola iyega lya lila ing'holo ilume liwele lihemsigwe hamwe na ibumunda limwe lyohaliwichigwe usaso kulawa kuli chidoto na ibumunda limwe lizisili na kahi haliwichigwe usaso na kumha Mnazili mmoko naloyabeyile mnvili za heye.

[20] Hamba mtambika kolavya vinhu avyo kota nhambiko ya kwinula kuchanya hali Mkulu Nguluwi, vyeng'ha avi ndo honhu helile ha mtambika, hamwe na mhambaga yinuligwe kuchanya na chima chilavigwe kota ndolendole. Hamba, Mnazili koweza kunwa divai.

[21] “Alyo ndo ilajizo kuwala Mnazili. Ila wone nakelaha kulavya mzidi wa malajizo ga Mnazili, koganigwa kudita kota vyoyalagane.”

Watambika wanguwatambichiza Waisilaeli

[22] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[23] “Mlonjele Aluni na wanage kota ahyo ndo vyomuwatambichiza Waisilaeli. Mowalonjela,

[24] “ ‘Mkulu Nguluwi nayawatambichize na kuwamila,
[25] Mkulu Nguluwi nayawalole kwa isungu na kwa uganililo,
[26] Mkulu Nguluwi nayawalajile kunoga kwa heye na kuwapani kikala goya.’

[27] “Ahyo ndo vyowolonga itagwa lya heni hali Waisilaeli, nani ndowatambichiza.”

7

Nhambiko za vilongozi

[1] Zuwa Musa loyasindile kwimiza ihema lya Nguluwi na kulibakaliza mafuta na kulidita liwe lyelile hamwe na vinhu vyake vyeng'ha na kubakaliza mafuta na kuhadita hawe helile honhu ha kulavila nhambiko na vinhu vyake vyeng'ha,

[2] vilongozi wa Isilaeli na wakulu wa lukolo na vilongozi wa nhanzi iwele wawalolele na wanhu wala wawazigwe,

[3] nawamigalila Mkulu Nguluwi nhambiko za hewo, mutuka imwe kwa chila vilongozi weli na isenga lilume kwa chila chilongozi. Nawavilavya vinhu avyo hali ihema lya Nguluwi,

[4] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[5] "Ubochele nhambiko azi leka zikole mijito kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi, uwape Walawi, chila yumwe kota mijito ja heye joyakolile."

[6] Lelo Musa nakahola mituka na misenga milume nakawapa Walawi.

[7] Wagelishoni nawapegwa mituka mili na misenga milume jine, kwa mijito ja kupika vinhu vya ihema lya Nguluwi.

[8] Wamelali nawapegwa mituka jine na misenga milume nane kwa mijito ja kupika vinhu vya ihema lya Nguluwi, hali ulongozi wa Itamali mwana wa mtambika Aluni.

[9] Ila Musa hawapele choneche Wakohati kwa vila hewo nawali na mijito ja kulolela goya vinhu vyelile viwele naviganigwa kupichigwa mmayega.

[10] Vilongozi awo wolavya nhambiko kwa chiwalo cha kuhawika honhu ha kulavila nhambiko kwa mijito yelile, zuwa lila navyohabakalizwe mafuta, nawalavya nhambiko za hewo hali honhu ha kulavila nhambiko.

[11] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Chila zuwa chilongozi yumwe kolavya nhambiko ya heye kwa chiwalo cha kuhawika honhu ha kulavila nhambiko kwa mijito yelile."

[12] Lelo yula yalavile nhambiko zuwa lya mwaluko, nayali Nashoni mwana wa Aminadabu, wa nhanzi ya Yuda.

[13] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[14] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[15] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[16] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[17] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo nayali nhambiko ya Nashoni, mwana wa Aminadabu.

[18] Zuwa lya keli nayali Netaneli mwana wa Suali, chilongozi wa nhanzi ya Isakali.

[19] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[20] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[21] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[22] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[23] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Netaneli, mwana wa Suali.

[24] Zuwa lya kadatu nayali Eliabu mwana wa Heloni, chilongozi wa nhanzi ya Sebuluni.

[25] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[26] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[27] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[28] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[29] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Eliabu, mwana wa Heloni.

[30] Zuwa lya kane nayali Elisuli mwana wa Shedeuli, chilongozi wa nhanzi ya Lubeni.

[31] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[32] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[33] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[34] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[35] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Elisuli, mwana wa Shedeuli.

[36] Zuwa lya kahano nayali Shelumieli mwana wa Suli-shadai, chilongozi wa nhanzi ya Simeoni.

[37] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[38] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[39] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[40] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[41] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Shelumieli, mwana wa Suli-shadai.

[42] Zuwa lya sita nayali Eliasafu mwana wa Deueli, chilongozi wa nhanzi ya Gadi.

[43] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[44] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[45] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[46] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[47] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Eliasafu, mwana wa Deueli.

[48] Zuwa lya saba nayali Elishama mwana wa Amihudi, chilongozi wa nhanzi ya Efulaimu.

[49] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[50] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[51] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[52] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[53] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Elishama, mwana wa Amihudi.

[54] Zuwa lya nane nayali Gamalieli mwana wa Pedasuli, chilongozi wa nhanzi ya Manase.

[55] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

[56] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

[57] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

[58] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

[59] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha

nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Gamalieli, mwana wa Pedasuli.

60 Zuwa lya tisa nayali Abidani mwana wa Gideoni, chilongozi wa nhanzi ya Benjamini.

61 Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

62 Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

63 na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

64 na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

65 na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Abidani, mwana wa Gideoni.

66 Zuwa lya kumi nayali Ahieseli mwana wa Amishadai, chilongozi wa nhanzi ya Dani.

67 Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

68 Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

69 na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

70 na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

71 na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Ahieseli, mwana wa Amishadai.

72 Zuwa lya kumi na imwe nayali Pagieli mwana wa Okilani, chilongozi wa nhanzi ya Asheli.

73 Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.

74 Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani

75 na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

76 na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,

77 na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Pagieli, mwana wa Okilani.

78 Zuwa lya kumi na mbili nayali Ahila mwana wa Enani, chilongozi wa nhanzi ya Nafutali.

[79] Nhambiko ya heye nayali luhelo lumwe lugongomanyigwe kwa sendi na luwele na itunyo lya kilo imwe na nusu na chisaye chimwe chigongomanyigwe kwa sendi chiwele na itunyo lya gilamu miya nane kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi. Luhelo na chisaye navyali vimemezwe utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule.
[80] Kahi nakegala chisaye chimwe cha zahabu chiwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi chiwele chimemezwe ubani
[81] na ilogota ilume limwe na ing'holo lilume limwe na ing'holo lyana lilume limwe lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,
[82] na ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,
[83] na misenga milume mili na ming'holo milume jihano na mipongo jihano na ming'holo myana milume jihano ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Ayo ndo iwele nhambiko ya Ahila, mwana wa Enani.
[84] Ndolendole zeng'ha za nhambiko za vilongozi wa Isilaeli kwa chiwalo cha honhu ha kulavila nhambiko kuli zuwa lya kubakalizwa mafuta, nyhelo kumi na mbili zigongomanyigwe kwa sendi nyinji na visaye kumi na vili vigongomanyigwe kwa sendi nyinji na visaye vya zahabu kumi na vili.
[85] Chila chisaye chigongomanyigwe kwa sendi, nachali na itunyo lya kilo imwe na nusu na chila chisaye nachali na itunyo lya gilamu miya nane. Avyo vinhu vyeng'ha navyali na itunyo lya kilo makumi meli na saba na gilamu miya sita kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi.
[86] Zila nyhelo zigongomanyigwe kwa zahabu kumi na mbili ziwele zimemile ubani, chila imwe iwele na itunyo lya gilamu miya imwe na kumi kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi, vyeng'ha navyali na itunyo lya kilo imwe na gilamu miya zidatu na makumi meli.
[87] Migongolo jeng'ha ja nhambiko ya kulakazwa najali milogota milume kumi na mili na ming'holo milume kumi na mili hamwe na nhambiko ya nyhule na mipongo kumi na mili kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile,
[88] na kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya. Migongolo jilavigwe najali mibuguma makumi meli na jine na ming'holo milume makumi sita na mibebelu makumi sita na ming'holo myana milume ja mwaka umwe, makumi sita. Ayo ndo nayali nhambiko ilavigwe kwa chiwalo cha honhu ha kulavila nhambiko nalohamalile kubakalizwa mafuta.
[89] Mhela Musa vyoyenjile mgati mwa ihema lya Nguluwi leka yadawale na Mkulu Nguluwi, nakahulika lizi lilawila kuchanya kwa chigubiko cha uhanyisi, chiwele mchanya mwa isanduku lya ilagano, kulawila hagati mwa vila vilumbigwe vili vifandile kota wahilisi. Lelo, nakadawala na heye.

8

Kuwichigwa kwa vyenje

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,
[2] “Mlonjele Aluni kota mhela hoyowika vila vyenje saba kuli chinhu cha kuwichila vyenje, yaviwiche goya leka vimwemwesele ubanzi wa kumwando.”
[3] Aluni nakadita ago, nakaviwika vyenje avyo leka vimwemwesele ubanzi wa kumwando mwa chinhu cha kuwichila vyenje, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.
[4] Chinhu acho cha kuwichila vyenje nachali chigongomanyigwe kwa uwanzi ukulu kwa zahabu, ipondigwe kulawila kuli chikalilo mbaka kuli uluwa, kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

Walawi wanguwichigwa chiuyeng'ha

[5] Kahi Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[6] “Wabagule Walawi kulawila Waisilaeli, uwelize.

[7] Ahi ndo vyouweliza, wamizile mazi ga kuwelizila na uwalonjele webeye mnvili lukuli lweng'ha na wahovuje mivalo ja hewo leka welizwe.

[8] Hamba wolavya ilogota ilume limwe hamwe na nhambiko ya heye ya nyhule, iwele ndo utimbo unojile uhanzigwe na mafuta, nagwe kolavya ilogota ilume liyage kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile.

[9] Hamba kokungajiza Waisilaeli weng'ha na kuwegala Walawi hali ihema lya Nguluwi.

[10] Houwegala Walawi hali heni Mkulu Nguluwi, Waisilaeli wowawichila moko Walawi,

[11] hamba Aluni kowalavya awo Walawi hali heni Mkulu Nguluwi kota ndolendole ya chiuyeng'ha kulawila kwa Waisilaeli wang'holele mijito.

[12] Hamba Walawi wowika moko ga hewo mchanya mwa mitwi ja mibuguma ajo, limwe kolilavya liwe nhambiko ya gehile na alyo liyage kolilavya liwe nhambiko ya kulakazwa ilavigwe kwa heni Mkulu Nguluwi, leka kuwaditila uhanyisi Walawi.

[13] “Hamba, kowemiza Walawi hali Aluni na wanage na kuwalavya hali heni Mkulu Nguluwi kota ndolendole ya chiuyeng'ha.

[14] Ahi ndo vyouwabagula Walawi hali Waisilaeli leka wawe wa heni.

[15] Housinda kuweliza Walawi na kuwalavya kota ndolendole ya chiuyeng'ha, wokwinjila mli ihema lya Nguluwi.

[16] Hewo wawichigwa wawe wa heni ng'hatu, ndiwahola hewo honhu ha walelwa wa mwaluko wa Isilaeli.

[17] Mina walelwa weng'ha wa mwaluko kuli wanhu wa Isilaeli ndo wa heni, wanhu na migongolo, kwa vila kuli mazuwa ga mwaluko londiwakopole walelwa weng'ha wa mwaluko kuli isi ya Misili, nandiwawika chiuyeng'ha kwa chiwalo cha heni.

[18] Sambi ndanguwahola Walawi honhu ha walelwa wa mwaluko wa Isilaeli,

[19] na ndimha awo Walawi, Aluni na wanage kota ndolendole kulawila kwa Waisilaeli, leka wakole mijito kuli ihema lya Nguluwi kwa chiwalo cha Waisilaeli na kuwamila leka haleche kulawila igayo hali wanhu wa Isilaeli wone wohahejelela honhu helile.”

[20] Ahyo, Musa na Aluni na Waisilaeli weng'ha, wowawika Walawi wawe wa chiuyeng'ha, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[21] Walawi naweweliza gehile ga hewo na kuhovuga nguwo za hewo, na heye Aluni nakawalavya kota ndolendole ya chiuyeng'ha hali Mkulu Nguluwi. Aluni kahi, nakadita uhanyisi kwa chiwalo cha kuweliza hewo.

[22] Hamba Walawi nawenjila na kukola mijito ja hewo kuli ihema lya Nguluwi hali Aluni na wanage, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa kuwala awo Walawi, na ndo vyowawaditile.

[23] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[24] “Chila Mlawi yawele na miyaka makumi meli na gahano na mzidi, kokola mijito ja uchitumagwa kuli ihema lya Nguluwi

[25] na koleka mijito ajo loyowa na miyaka makumi gahano.

[26] Hamba kahi, koweza kuwatanza Walawi wayage kuli ihema lya Nguluwi kwa kulyamila, ila hambe yakundigwe kukola mijito yoneche. Ahyo ndo vyouwalajiza Walawi kukola mijito.”

9

Pasaka ya keli

[1] Hamba, loufichile mwezi wa mwaluko wa mwaka wa keli hala Waisilaeli lowalawile Misili. Mkulu Nguluwi nakalongasa na Musa kuchiwala ako Sinai. Nakamlonjela,

[2] “Waisilaeli wanguganigwa waidite mnvina ya Pasaka kuli mhela uwichigwe.

[3] Ayi yowa zuwa lya kumi na kane lya mwezi awu, mhela wa kuzinga kwa isanya wodita ahyo kwa kuwinza mizilo na malajizo geng'ha.”

[4] Ahyo, Musa nakawalonjela wanhu wa Isilaeli kota wangulapigwa kudita mnvina ya Pasaka.

[5] Lelo nawaidita mnvina ya Pasaka mhela wa kuzinga kwa isanya, zuwa lya kumi na kane lya mwezi wa mwaluko kuchiwala ako Sinai. Waisilaeli nawadita geng'ha kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[6] Ila wanhu wamwe nawawele hala nawalemwela kulya chilyo cha Pasaka ayo kwa vila nawali wadolize mtufi, nawawa wakokomoche. Awo nawawalutila Musa na Aluni,

[7] Wawalonjela, “Hetwe twa wanhu wakokomoche kwa vila natudoliza mtufi, lelo lekachoni tulemezwe kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko za heye kwa mhela uwichigwe hamwe na Waisilaeli wanji?”

[8] Musa nakawedichila, “Mbeteze mbaka hala hondipegwa malajizo ga kuwawala hemwe kulawila kwa Mkulu Nguluwi.”

[9] Na heye Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[10] “Yumwe wa hemwe ama yumwe wa walelwa wa hemwe wone yawe yokokomoche kwa kudoliza mtufi ama yawe kutali mmajendo, ila yoweza kuidita mnvina ya Pasaka kwa Mkulu Nguluwi.

[11] Munhu kota ayo kokundizwa kudita ahyo mwezi umwe hamba, mhela wa kuzinga kwa isanya kuli zuwa lya kumi na kane lya mwezi wa keli. Koidita kwa kulya mibumunda jilihela usaso na mboga ziwele usungu.

[12] Waleche kusigaza chilyo choneche mbaka lufuku, kahi waleche kubena izeje ne limwe lya migongolo ja Pasaka. Woidita mnvina ayi ya pasaka kwa kuwinza malajizo galinguganigwa.

[13] Ila yula munhu yoneche yelizwe ama hawele mmajendo, wone haiditile mnvina ya Pasaka, kobaguligwa na wanhu wa heye kwa vila handavile nhambiko Mkulu Nguluwi kwa mhela uganigwe. Koganigwa yagazigwe kwa chiwalo cha gehile ga heye.

[14] “Wone hana mjenzi yalingikala behi na hemwe na kangugana kuidita mnvina ya Pasaka kwa Mkulu Nguluwi, munhu ayo koganigwa yadite ahyo kwa kuwinza malajizo geng'ha ga Pasaka. Chila munhu kowinza malajizo gagala galinguganigwa, yawe mjenzi ama mwenyeng'haye.”

Ng'hungugu mchanya mwa ihema
(Kulawa 40:34-38)

[15] Zuwa lila ihema lya Nguluwi loliwichigwe, ng'hungugu naidulika na kugubika ihema lya Nguluwi. Mhela wa kuzinga kwa isanya mbaka lufuku ng'hungugu ayo nayoneka kota chiluli.

[16] Ahyo ndo vyonaiwele chila zuwa, ng'hungugu naigubika ihema nemisi, na nechilo nayoneka kota chiluli.

[17] Chila mhela ng'hungugu yila chila loyinuligwe mchanya mwa ihema, Waisilaeli nawoka na kuza kuwika kambi honhu hanji yila ng'hungugu hoigwile.

[18] Nawaheluka mmajendo kwa kulajizwa na Mkulu Nguluwi, wanhu wa Isilaeli nawawika kambi kahi kwa kulajizwa na Mkulu Nguluwi. Mhela weng'ha ng'hungugu ayo loyali mchanya mwa ihema, wanhu nawekala honhu aho.

[19] Hanga yila ng'hungugu iwe yikale mchanya mwa ihema kwa mazuwa menji, Waisilaeli nawamhulichiza Mkulu Nguluwi, na hewo hawochile.

[20] Mhela wunji ng'hungugu naikala mchanya mwa ihema lya Nguluwi kwa mhela wa mazuwa mado hela, ila chila mhela Waisilaeli nawapona bahala kuli kambi, nawoka hala Mkulu Nguluwi navyoyawalajize.

[21] Mala yinji ng'hungugu naiwa mchanya mwa ihema lya Nguluwi kulawa matinazo mbaka mitondo. Ng'hungugu yila loyinuligwe nawenula majendo, hanga naiwele mchanya nemisi na nechilo, ng'hungugu loyinuligwe, nawenula majendo.

[22] Wone iwe mazuwa meli ama mwezi ama mwaka ama mzidi, mhela weng'ha ng'hungugu loiwele mchanya mwa ihema lya Nguluwi, Waisilaeli hawochile, ila loyinuligwe na hewo nawoka.

[23] Kwa kulajizwa na Mkulu Nguluwi nawawika kambi na kwa kulajizwa na Mkulu Nguluwi nawaheluka mmajendo. Nawebatilila ilajizo lya Mkulu Nguluwi kota navyoyalajize kwa kukolela Musa.

10

Mhalamhanda zigongomanyigwe kwa sendi

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Ugongomanye mhalamhanda mbili kwa sendi, ziwele zipondigwe. Mhalamhanda azo mozikolela mijito ja kuwachema Waisilaeli weng'ha na kwa chiwalo cha kuka homuwichile kambi.

[3] Mhalamhanda zeng'ha mbili wone zipembigwe hamwe, Waisilaeli weng'ha wochikungajiza hali hegwe hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[4] Ila wone ipembigwe mhalamhanda imwe, aho vilongozi wa nhanzi ya Isilaeli yeka ndo wowa wolapigwa kikungajiza behi na hegwe.

[5] Ulajilo awo wone ulavigwe kwa kupemba mhalamhanda hado hado kwa kulutilila, wenyeng'haye wa kambi za kolilawila isanya wokwaluka majendo.

[6] Wone ulajilo awo utowigwe lwa keli, wala wawele kuli kambi za kusini wokwaluka kuka. Ulajilo awo wa mhalamhanda wotowigwa chila mhela wa kwaluka majendo.

[7] Ila mhela wa kuwachema Waisilaeli weng'ha weting'hane hamwe, mhalamhanda zopembigwa kwa kulutilila lukami kota vyowazowele, ila zileche kupembigwa hado hado.

[8] Walelwa walume wa Aluni, watambika, ndo wopemba mhalamhanda azo. Ilajizo ali moliwinza kuli lulelo wa hemwe weng'ha mazuwa gose.

[9] “Mhela wa kitowa ngondo muisi ya hemwe na wang'honyo, molavya ulajilo kwa kupemba mhalamhanda azi hado hado leka Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawakumbuche na kuwalohola na wala wang'honyo wa hemwe.

[10] Hihila na mazuwa ga hemwe ga kusangalala, kota hila mnvina za kulawa kwa nyelezi na mnvina zinji, mopemba mhalamhanda azi mhela lomlavya nhambiko za hemwe za kulakaza na nhambiko za hemwe za kikala goya. Aho heni Mkulu Nguluwi wa hemwe ndowakumbukani. Heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

Waisilaeli wangubena kambi

[11] Loifichile zuwa lya makumi meli lya mwezi wa keli, mwaka wa keli kulawila Waisilaeli lowochile Misili, ng'hungugu iwele mchanya kuli ihema lya Nguluwi nayinuka,

[12] na hewo Waisilaeli waluka majendo ga hewo kulawila kuli chiwala ako Sinai. Ng'hungugu ayo nayidulika kuli chiwala ako Palani.

[13] Aho mwaluko Waisilaeli nawaluka majendo kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[14] Wala wawele hali bendela ya chilundo cha nhanzi ya Yuda, nawalongola, chilundo chimwe hamba chiyage. Chilongozi wa hewo nayali Nashoni mwana wa Aminadabu.

[15] Netaneli mwana wa Suali, nayali chilongozi wa chilundo cha nhanzi ya Isakali.

[16] Na heye Eliabu mwana wa Heloni, nayali chilongozi wa chilundo cha nhanzi ya Sebuluni.

[17] Hamba, ihema lya Nguluwi naliduliswa, na wanhu wa ng'holo za Gelishoni na za Melali ndo nawalipapile, nawaluka kuka.

[18] Hamba, wanhu wonawali hali bendela ya chilundo chilongozwe na nhanzi ya Lubeni, nawawinza chilundo chimwe mbaka chiyage. Chilongozi wa hewo nayali Elisuli mwana wa Shedeuli.

[19] Shelumieli mwana wa Suli-shadai, nakailongoza nhanzi ya Simeoni.

[20] Eliasafu mwana wa Deueli, nakailongoza nhanzi ya Gadi.

[21] Hamba nawawawinza wanhu wa lukolo lwa Kohati, nawali wapapile vinhu vyelile. Lowafichile, ihema lya Nguluwi nalyali liwichigwe goya.

[22] Kumbele kwa hewo, nawawinza wanhu wawele hali bendela ya chilundo chilongozwe na nhanzi ya Efulaimu, chilundo chimwe kumbele kwa chiyage. Chilongozi wa hewo nayali Elishama, mwana wa Amihudi.

[23] Gamalieli mwana wa Pedasuli nakailongoza nhanzi ya Manase,

[24] na heye Abidani mwana wa Gideoni, nakailongoza nhanzi ya Benjamini.

[25] Mwiso, wala wawele hali bendela ya chilundo chilongozwe na nhanzi ya Dani, wawele wokwamila kumbele mwa vilundo vyeng'ha, nawaluka majendo, chilundo chimwe kumbele kwa chiyage. Awa nawalongozwa na Ahieseli mwana wa Amishadai.

[26] Pagieli, mwana wa Okilani, nakailongoza nhanzi ya Asheli.

[27] Ahila mwana wa Enani, nakailongoza nhanzi ya Nafutali.

[28] Ahi lelo, ndo Waisilaeli navyowawele mmajendo na ndo vyowewichile goya kuli vilundo vya hewo, chila mhela lowaluche majendo.

[29] Musa nakamlonjela Hobabu mwana wa Leueli, mgosi wa heye Mmidiani, “Hetwe twangwaluka majendo kuluta honhu hawele Mkulu Nguluwi nakalonga, ‘Ndowapani hemwe honhu aho.’ Lelo tulute hamwe, natwe tokuditila ganojile, mina Mkulu Nguluwi nakalonga kotupa hetwe Waisilaeli utambichizo.”

[30] Ila Hobabu nakalonga, “Heni hatuchiwinza na hemwe, ila ndohiluka kuli isi ya heni na kwa nhanzi ya heni.”

[31] Musa nakamlonjela, “Ndangulanda uleche kutuleka, mina hegwe kuvizela honhu hotuweza kuwasa hagunuche, na koweza kutulongoza nzila.

[32] Wone koluta hamwe na hetwe, choneche chinojile choyotuditila Mkulu Nguluwi, ndo chicho tokuditila na hegwe nagwe.”

Majendo gangwaluka

[33] Lelo wanhu nawaluka majendo kulawila Sinai, chidunda cha Mkulu Nguluwi, majendo ga mazuwa gadatu. Isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi naliwalongola leka kuwapalila honhu ha kuwasa.

[34] Chila lowaluche majendo kulawa kowawichile kambi imwe mbaka iyage, ng'hungugu ya Mkulu Nguluwi nayali mchanya mwa hewo nemisi.

[35] Chila mhela isanduku holyaluche majendo kuluta kumwando, Musa nakalonga, “Winuche, gwa Mkulu Nguluwi, wang'honyo wa hegwe wasambaluche, na awo walingukuzudila wakubilime kulawa hali hegwe.”

[36] Chila mhela vyolimile, Musa nakalonga, “Uwahiluchile, gwa Mkulu Nguluwi, wano maelufu na maelufu ga Isilaeli.”

11

Kung'ung'uta ako kuchiwala

[1] Wanhu nawaluka kumng'ung'utila Mkulu Nguluwi kwa gala magazo ga hewo. Mkulu Nguluwi navyoyahuliche, nayali yazudile, nakawahilichila chiluli. Chiluli acho nachali chikwaka hali hewo na kuwifya nzingo imwe ya yila kambi.

[2] Wanhu nawamlilila Musa, na heye nakamlanda Mkulu Nguluwi na chiluli acho nachizima.

[3] Lelo honhu aho hochemigwa Tabela, kwa vila acho chiluli cha Mkulu Nguluwi nachali chikwaka hali wanhu wamwe.

Musa kanguhagula vilongozi makumi saba

[4] Hali Waisilaeli nakwali na chilundo chiyage chihanzile na hewo, nachali na maya lukami. Waisilaeli kwa mala iyage nawalila, wolonga. “Wone natwahawele na miwunde ja kulya!

[5] Twangukumbuchila somba zotudile kula Misili ne kugula, matango na mitikiti na mboga na vitunguu na vitunguu saumu.

[6] Ila sambi ludali lumala na kuduhu ndiya iyage ila ayi mana hela!”

[7] Mana nayali kota nyhule za uhemba, lanji yake nayali nzelu hado.

[8] Wanhu nawazunguluta zunguluta na kukungajiza, hamba nawazibalasa kwa maganga ga kubalasila ama kuzitwanga kwa ituli, hamba nawatogosa mchiya na kugongomanya mibumunda. Unojenoje wake nawali kota wa mibumunda jikalanjigwe kwa mafuta.

[9] Nhungwi vyoyigwile kuli kambi mhela wa nechilo, mana kahi nayigwa hamwe na ayo nhungwi.

[10] Musa nakahulika wanhu wolila kuli ng'holo zeng'ha, chila munhu hali lwizi lwa ihema lya heye. Lelo Mkulu Nguluwi nakazudila ng'hatu na heye Musa nakagaya mnhumbula ya heye.

[11] Aho ndo Musa navyoyamlonjele Mkulu Nguluwi, “Lekachoni ulingunditila vibi heni chitumagwa wa hegwe? Lekachoni hambe umhe heni uganililo ila kumha heni itunyo lya kuwalolela wanhu weng'ha wano?

[12] Ndaze, ndo heni ndiwapondile, na kundonjela ndiwapape mmhambaga ya heni kota mamo yalingupapa chali cha heye na kuwegala mbaka kuli isi youwalahile kuwapa wasekulu wa hewo?

[13] Ndopata kohi miunde ja kuwalisa wanhu awa weng'ha? Mina wangulila hali heni wolonga, ‘Utugalile miwunde tulye!’

[14] Siweza hebu kuwalolela wanhu awa weng'ha ndiliyeka, alyo ndo itunyo likulu ng'hatu kwa heni.

[15] Wone iwe ahyo ndo vyoulingundita, fola ung'hopole hela. Wone mhegwe uganililo hali hegwe, lelo undavile magazo aga.”

[16] Lelo Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Muwakungajize wasekulu makumi saba wa Isilaeli, wawele hegwe kuwazela kota wangukundigwa na wanhu wawe vilongozi, uwegale kuli ihema lya Nguluwi, weme habehi na hegwe.

[17] Ndodulika ako na kulongasa na hegwe, ndohola honhu ha muhe wondikupele, ndiwape wanhu awo. Na hewo wopapa itunyo lya kuwalolela wanhu awo hamwe na hegwe, leka uleche kupapa itunyo alyo uliyeka.

[18] Lelo uwalonjele wanhu kota wewelize kwa vila hamitondo molya miwunde. Mkulu Nguluwi nakahulika mlila na kulonga kota haduhuli wa kuwapa miwunde, na kota hemwe namwali mulya vinojile ng'hatu lomwali Misili. Lelo Mkulu Nguluwi kowapani miwunde, na hemwe yanguwalapani mulye.

[19] Molya miwunde haiwele kwa zuwa limwe hela ama mazuwa meli ama gahano ama kuli mazuwa makumi meli,

[20] ila kwa mhela wa mwezi umwe. Molya mbaka jowalawila kumhenyhelo na kujizudila. Geng'ha ago ndo kwa vila mumlema Mkulu Nguluwi yawele bahano hali hemwe, na kulila hali heye mlonga, ‘Lekachoni natulawa Misili?’ ”

[21] Ila Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Winji wa wanhu ndilinguwalongoza hano ndo lachi sita walingujenda kwa magulu, na hegwe kwangulonga, ‘Ndowapani miwunde ja kuhega mwezi weng'ha!’

[22] Ndaze, kudumuligwa singo ing'holo na isenga johega? Ndaze, somba zeng'ha mbahali zilowigwe kwa chiwalo cha hewo?”

[23] Mkulu Nguluwi nakamwidichila Musa, “Ndaze, ludali lwa heni lupunguka? Kokona lelo ulonzi wa heni wowa wa kukomya kwa hegwe ama hebu.”

[24] Lelo Musa nakaluta na kuwalonjela wanhu gala goyalonjile Mkulu Nguluwi. Hamba, nakawakungajiza wasekulu makumi saba kulawila kuli wala wasekulu vilongozi wa hewo, nakawawika hafungo kuzunguluta ihema.

[25] Aho, Mkulu Nguluwi nakadulika kuli ng'hungugu na kulongasa na heye. Hamba nakalavya honhu ha muhe wonayampele Musa, nakamha chila yumwe wa wala wasekulu makumi saba. Lowenjilwe na muhe awo, wasekulu awo nawaluka kulonga kota waloli, ila hawahiluchile kudita ahyo.

[26] Wasekulu weli hali wala makumi saba wahaguligwe, Elidadi na Medadi, nawali waponile kuli kambi, wayawo nalowalutile kuli ihema. Muhe nauwoyela mumo kuli ihema, nawaluka kulonga kota waloli honhu howawele.

[27] Msongolo yumwe nakalawa yobilima na kumlonjela Musa, “Elidadi na Medadi wangulonga kota waloli kuli kambi.”

[28] Aho, Yoshua, mwana wa Nuni, nayawele yomtanza Musa kulawila usongolo wa heye, nakamlonjela Musa, “Mkulu wa heni, walemeze.”

[29] Ila Musa nakamlonjela, “Ndaze, kwangona fihi kwa chiwalo cha heni? Ila ndahaganile wone Mkulu Nguluwi nayawapele wanhu wa heye weng'ha muhe wa heye na hewo nawalonga kota waloli.”

[30] Hamba Musa nakahiluka kuli kambi hamwe na wala wasekulu wa Isilaeli.

Mkulu Nguluwi kanguhilika ng'wale

[31] Hamba Mkulu Nguluwi nekegala mbeho baho du, naigala ng'wale kulawa mbahali na kuwadita wagwe hafungo ha yila kambi, majendo ga zuwa imwe ahi chila ubanzi kuzunguluta kambi, nawelunda hasi habehi mita imwe ahi kuluta kuchanya.

[32] Lelo zuwa alyo lyeng'ha, na zuwa lilinguya wanhu nawakola mijito ja kukungajiza ng'wale, kuduhuli munhu yakungajize hasi ha kilo elufu imwe. Nawaziwika hali isanya chila honhu hafungo mwa kambi leka zikale.

[33] Lokuwele kung'hali na miwunde kwa winji wanhu nawawele wang'hali kusinda kulya, Mkulu Nguluwi nakawazudila wanhu, nakawatowa kwa igayo ikulu ng'hatu.

[34] Ahyo honhu aho nahapegwa itagwa Kibuloti-hataava, kwa vila ako ndo kowawatilile wanhu wawele na maya lukami.

[35] Kulawila ako Kibuloti-hataava, wanhu nawaluka majendo mbaka Haseloti, nawawika kambi na kikala ako.

12

Miliamu kangugazigwa

[1] Hamba Miliamu na Aluni nawaluka kumlonga vibi Musa kwa chiwalo cha mdala Mkushi yonayali yamhesile.

[2] Nawalonga, “Hambi Mkulu Nguluwi nakalonga kwa kukolela Musa yaliyeka? Ndaze, halonjile kwa kukolela hetwe tweng'ha?” Mkulu Nguluwi nakahulika ulonzi awo.

[3] Musa nayali munhu yaholondale lukami kusinda wanhu wanji wawele muisi.

[4] Baho du, Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni na Miliamu, “Mlawe, muye hali ihema lya Nguluwi, hemwe wadatu.” Lelo weng'ha wadatu nawaluta kuli ihema lya Nguluwi.

[5] Aho Mkulu Nguluwi nakadulika kuli izengo lya ng'hungugu, nakema hali lwizi lwa ihema, nakawachema Aluni na Miliamu. Weng'ha weli nawahejela kumwando.

[6] Hamba Mkulu Nguluwi nakawalonjela, “Muhulichize ulonzi wa heni. Wone hana mloli hali hemwe, heni Mkulu Nguluwi ndizelesaga kwa heye kuli uloli na kulongasa na heye kuli kulota.

[7] Ila kwa chitumagwa wa heni Musa, haiwa ahyo kwa vila heye ndo wa kukundigwa kuli ng'handa ya heni yeng'ha.

[8] Heni ndangulonga na heye hazelu ne uviso. Heye kangumbona vyondili heni Mkulu Nguluwi. Lekachoni, lelo hamdumbile kumlonga vibi Musa, chitumagwa wa heni?”

[9] Aho Mkulu Nguluwi nayali na ng'halazi kwa chiwalo cha hewo, nakoka.

[10] Ng'hungugu vyoyuchile mchanya mwa ihema lya Nguluwi, Miliamu nakoneka kana utamwa wa ngozi wa lanji nzelu chwee. Aluni loyahinduche na kumlola Miliamu, nakabubuwala kona kota kana utamwa wa ngozi.

[11] Aho Aluni nakamlonjela Musa, “Gwa mkulu wa heni, uleche kutugaza kwa vila natudita mbuli ya chipoka na kudita gehile.

[12] Uleche kumdita Miliamu yawe kota mwana yapondigwe kuno yabagame, yawele nusu ya lukuli lwa heye lolile.”

[13] Musa nakamlilila Mkulu Nguluwi yolonga, “Ndangukulonjela, gwa Nguluwi, umlohole!”

[14] Ila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Hanji wone mhaza wa heye nayamtemele mite kumeho, ndaze, halingona soni kwa mazuwa saba? Lelo mlavye kunze mwa kambi yekale ako kwa mhela wa mazuwa saba, hamba komkundiza yahiluche kuli ihema.”

[15] Ahyo, Miliamu nakawinjigwa kunze mwa kambi kwa mhela wa mazuwa saba. Wanhu hawaluche kahi majendo mbaka Miliamu hoyahilulwe kahi kuli kambi.

[16] Hamba, wanhu nawaluka majendo kulawila Haseloti, nawawika kambi kuli chiwala ako Palani.

13

Wapugajizi
(Kukumbuchila 1:19-33)

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Uwalajize walume walute kuipugajiza isi ya Kanaani iwele yondiwapa wanhu wa Isilaeli. Komlajiza mlume yumwe kulawila chila nhanzi, yawele chilongozi kuli nhanzi ya heye.”

[3] Lelo kwa chiwalo cha ilajizo lya Mkulu Nguluwi, Musa nakawatuma walume kulawila kuchiwala ako Palani. Walume weng'ha watumigwe nawali vilongozi wa nhanzi zilivinji za wanhu wa Isilaeli.

[4] Aga ndo matagwa ga wanhu awo.
Kulawa kuli nhanzi ya Lubeni, nayali Shamuwa mwana wa Sakuli.
[5] Kulawa kuli nhanzi ya Simeoni, nayali Shafati mwana wa Holi.
[6] Kulawa kuli nhanzi ya Yuda, nayali Kalebu, mwana wa Yefune.
[7] Kulawa kuli nhanzi ya Isakali, nayali Igali mwana wa Yusufu.
[8] Kulawa kuli nhanzi ya Efulaimu, nayali Hoshea mwana wa Nuni.
[9] Kulawa kuli nhanzi ya Benjamini, nayali Paliti mwana wa Lafu.
[10] Kulawa kuli nhanzi ya Sebuluni, nayali Gadieli mwana wa Sodi.
[11] Kulawa kuli nhanzi ya Manase, iwele nailawile kuli nhanzi ya Yusufu, nayali Gadi mwana wa Susi.
[12] Kulawa kuli nhanzi ya Dani, nayali Amieli mwana wa Gemali.
[13] Kulawa kuli nhanzi ya Asheli, nayali Setuli mwana wa Mikaeli.
[14] Kulawa kuli nhanzi ya Nafutali, nayali Nabi mwana wa Wofusi.
[15] Kulawa kuli nhanzi ya Gadi, nayali Geueli mwana wa Maki.
[16] Ago ndo matagwa ga wanhu wawele Musa nakawalajiza kuluta kuipugajiza isi ya Kanaani. Musa nakamha Hoshea mwana wa Nuni itagwa linyale, nakamchema Yoshua.

[17] Vyoyawalajize kuza kuipugajiza isi ya Kanaani, Musa nakawalonjela, “Mlute kula kumwambu Negebu, mbaka kuli isi ya vidunda,

[18] mkailole isi vyoili. Mlole kahi wone wanhu walingikala amo ndo wawele na mong'ho ama ng'hochele ama wenji ama wado.

[19] Mpugajize kota isi ayo inoga ama yiha, miji jowalingikala ndo kambi ama ndo ng'handa zizungulutwe na lukanzi.

[20] Mpugajize kahi isi ayo kota ina lufufu ama yahela lufufu, ina migodi ama yahela. Muwe msindamala na vyomuhiluka muhole mafuza gamwe ga isi ayo.” Awo nawali mhela wa kwaluka kupya kwa zabibu.

[21] Lelo wanhu awo nawaluta na kuipugajiza isi kulawila kuli chiwala ako Sini mbaka Lehobu, habehi na nzila ya kwinjilila Hamati.

[22] Nawaluta mbaka Negebu nawakola mbaka muji wa Hebuloni. Amo nawawafika Waahimani na Washeshai na Watalimai, walelwa wa Anaki. Muji wa Hebuloni nawali uzenjigwe miyaka saba loung'hali kuzenjigwa muji wa Soani uwele muisi ya Misili.

[23] Lowafichile kuli ibindi lya Eshikoli, wanhu awo nawadumula chizabala cha zabibu chiwele na mafuza menji na acho nachiholigwa na wanhu weli mzegamzega. Nawahola kahi makomamanga ganji na tini.

[24] Honhu aho nahachemigwa ibindi lya Eshikoli kwa chiwalo cha chizabala cha zabibu chiwele wanhu awa wa Isilaeli nawachihola kulawila honhu aho.

[25] Lowasindile kuipugajiza isi kwa mhela wa mazuwa makumi gane, wanhu awo nawahiluka.

[26] Nawawalutila Musa na Aluni na Waisilaeli weng'ha ako Kadeshi, kuli chiwala ako Palani, nawalonga mbuli zowaziwene na kuwalajila mafuza ga isi.

[27] Nawamlonjela Musa, “Natufika isi youtulajize tuipugajize, ayo ndo isi iwele na mboto, na ali ndo ifuza lyake.

[28] Ila wenyeng'haye wa isi ayo ndo wawele na mong'ho lukami, na miji ja hewo ndo mikulu ng'hatu na jina lukanzi lukulu. Natuwona kuko kahi walelwa wa Anaki, wawele ng'wemang'wema lukami.

[29] Waamaleki wangikala kuli honhu ha Negebu, Wahiti na Wayebusi na Waamoli wangikala kuli honhu ha vidunda, na Wakanaani wangikala habehi na bahali ya Mediteleniyani na habehi na hafungo ha lwanda lwa Yolodani.”

[30] Ila Kalebu nakawadita wanhu wenyamalile tulu hali Musa, nakalonga, “Tuche himahima tukaihole isi ayo. Kwa vila twanalo ludali lwa kuhega ng'hatu kwa kuwasumya.”

[31] Ila wanhu wowawele welongoze na heye kuipugajiza isi nawalonga, “Hatuweza kitowa na wanhu awo, hewo wana mong'ho lukami kusinda hetwe.”

[32] Ahyo naweneza mbuli zihile hali Waisilaeli kuwala isi yowaipugajize, wolonga, “Isi ayo yotuipugajize yanguwakopola wanhu wake. Kahi wanhu weng'ha wotuwawene ako ndo wang'wemang'wema ng'hatu.

[33] Ako natuwona wanhu wawele ng'wemang'wema, walelwa wa Anaki. Hetwe natiwona kota ndede hali hewo, hanji hihyo du vyowatuwene hetwe.”

14

Wanhu wangung'ung'uta

[1] Waisilaeli weng'ha nawaluka kulila ng'hatu, wanhu nawalila nechilo yila.

[2] Waisilaeli weng'ha nawawang'ung'utila Musa na Aluni kuno wolonga, “Fola natwahabagame Misili. Fola natwahabagame bahano kuchiwala.

[3] Lekachoni Mkulu Nguluwi kangutuhilika kuli isi ayo? Tobagama kuli ngondo, na wadala wa hetwe na wana wa hetwe woholigwa na wang'honyo wa hetwe. Fola tuhiluche Misili!”

[4] Lelo nawaluka kilonjela wawo, “Tuhagule chilongozi na tuhiluche ako Misili.”

[5] Lelo Musa na Aluni nawagwa chifunama hali Waisilaeli weng'ha.

[6] Yoshua mwana wa Nuni na Kalebu mwana wa Yefune, nawawele hali wala wanhu wowalutile kuipugajiza isi ayo, nawadega mivalo ja hewo kwa masinzo

[7] na kuwalonjela Waisilaeli weng'ha, “Isi yotulutile kuipugajiza ndo inoga lukami.

[8] Wone Mkulu Nguluwi nakanojezwa na hetwe, kotuhilika ako na kotukundiza kikala kuli isi iwele na mboto.

[9] Ila mleche kumhinduka Mkulu Nguluwi ne kuwadumba wenyeng'haye wa isi ayo. Kwa vila hewo ndo chinhu chido hela kwa hetwe, hawokwamilwa hebu, na heye Mkulu Nguluwi ka hamwe na hetwe, mleche kuwadumba.”

[10] Ila Waisilaeli weng'ha nawagana kujeza kuwatowa na maganga. Baho du, ukulu wa Mkulu Nguluwi naulawila mchanya mwa ihema lya Nguluwi, hali Waisilaeli weng'ha.

Musa kanguwalandila wanhu

[11] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Wanhu wano wombeza mbaka nili? Na woleka kung'hunda heni mbaka nili, hanga ndita vinduzanduza hali hewo?

[12] Ndowagaza kwa matamwa gehile na hawowa wanhu wa heni, ila ndokudita uwe nhanzi yinji ng'hulu, iwele na mong'ho kusinda weng'ha.”

[13] Ila Musa nakamlonjela Mkulu Nguluwi, “Aho ndo Wamisili wohulika mbuli ayo kota hegwe nakuwegala wanhu wa hegwe kwa ludali lwa hegwe hali hewo,

[14] wowalonjela wanhu wa isi ayi. Mina wanhu wano nawahulika kota hegwe, gwa Mkulu Nguluwi, kwa hamwe na hetwe, mina hegwe, gwa Mkulu Nguluwi, kwangoneka hazelu hala ng'hungugu ya hegwe hoyikwima mchanya mwa hetwe, na kota hegwe kulongolaga nemisi kwa izengo lya ng'hungugu na nechilo kwa izengo lya chiluli.

[15] Lelo wone uwakopole wanhu wa hegwe weng'ha kwa mhela umwe, isi ziwele nazihulika lutogo lwa hegwe zolonga,

[16] ‘Mkulu Nguluwi nakawakopola wanhu wa heye kula kuchiwala kwa vila nakalemwela kuwahilika kuli isi yoyelahile kota kowapa.’

[17] Lelo ndangukudedeza, Mkulu, utulajile ludali lwa hegwe kwa kudita kota navyoulagane na hetwe vila vyoulonjile,

[18] ‘Heni Mkulu Nguluwi silinguzudila himahima, ndo yawele na igano lya kwimilila, na ndangulechela wihe na nongwa. Ila sileka hebu kuwagaza wawele na nongwa, wana na wazukulu wa wehile mbaka lulelo lwa kadatu na lwa kane kwa gehile ga wahaza wa hewo.’

[19] Ndangukudedeza uwalechele gehile ga wanhu wano, kwa igano lya hegwe lya kwimilila kota navyouwalechele kulawa vyowalawile Misili mbaka sambi.”

[20] Mkulu Nguluwi nakedichila, “Nandiwalechela kota vyoulandile.

[21] Ila ndangukomya, kota vyombele mkomu na kota isi yeng'ha hoimema ukulu wa heni Mkulu Nguluwi,

[22] haduhu ne yumwe wa hewo yawezile kuwona ukulu wa heni na vinduzanduza vya heni vyonditile Misili na kuchiwala hamba yolutilila kunjeza mala azi zeng'ha ne kuhulichiza lizi lya heni,

[23] koyona isi yila yondiwalahile wasekulu wa hewo. Na kahi wala walingumbeza heni kahi hawoyona.

[24] Ila kwa vila chitumagwa wa heni Kalebu ka vinji, na nakanyhulichiza vinojile, ndomfichiza kuli isi ayo na yenjile na walelwa wa heye woihalila isi ayo.

[25] Kwa vila Waamaleki na Wakanaani wangikala kuli ibindi lya isi ayo, mitondo mgaluche kumbele mlute kuchiwala kukolela nzila ya hafungo mwa Bahali ya Shamu.”

[26] Hamba Mkulu Nguluwi nakawauza Musa na Aluni,

[27] “Waisilaeli weng'ha wehile wolutilila kung'ung'utila heni mbaka nili? Nhoka na kung'ung'utilwa na Waisilaeli.

[28] Lelo wedichile ahi. Kota vyondili mkomu, ndangulonga heni Mkulu Nguluwi, ndowaditila gagala gondihuliche mlonga.

[29] Mobagama na mitufi ja hemwe jotozigwa mumu kuchiwala. Kwa vila na mng'ung'utila heni, haduhu ne yumwe yawazigwe hali hemwe yawele na miyaka kwaluchila miyaka makumi meli na kulutilila,

[30] yokwinjila kuli isi ayo yondilahile kota mochikala ako, ila Kalebu mwana wa Yefune na Yoshua mwana wa Nuni.

[31] Hemwe namlonga kota wana wa hemwe woholigwa kuli upogozi, ila heni ndowahilika wana wa hemwe kuli isi yomuibezile, leka waizele na hawe haluga hawo.

[32] Ila hemwe mobagama mumu kuchiwala.

[33] Wana wa hemwe wowa wadimi na kugazika amu kuchiwala kwa mhela wa miyaka makumi gane kwa chiwalo cha hemwe kuleka kukunda mbaka munhu wa hemwe wa mwiso hoyobagama kuchiwala.

[34] Kwa chiwalo cha nongwa za hemwe, mogazika kwa mhela wa miyaka makumi gane, kota gala mazuwa makumi gane gompugajize isi yila, mwaka umwe kwa chila zuwa limwe, movizela kota heni nzudila.

[35] Heni Mkulu Nguluwi ndonga. Ndangukomya, ndowadita hihyo Waisilaeli weng'ha wating'hane hano kundeuza. Kuli chiwala achi, wobagama weng'ha."

[36] Wala wanhu wawele Musa yawalajize kuza kuipugajiza isi yila, wawele wahiluche na kwambuza Waisilaeli weng'ha wamng'ung'utile Mkulu Nguluwi kwa kigala mbuli yihile ilinguwala isi,

[37] nawabagama kwa igayo hali Mkulu Nguluwi.

[38] Ila Yoshua mwana wa Nuni na Kalebu mwana wa Yefune, nawapona wawele wakomu hali wala wanhu wowalutile kuipugajiza isi.

Kujeza kwa mwaluko kuivaba isi
(Kukumbuchila 1:41-46)

[39] Na heye Musa nakawalonjela Waisilaeli weng'ha na hewo nawamlilila kwa usungu lukami.

[40] Nawalilimka lufuku, nawaluta kuli chinhembenhembe cha isi ya vidunda, wolonga, "Tukomya kota natudita gehile. Lelo twa goya ng'hatu kuza honhu hawele Mkulu Nguluwi nayalagane na hetwe."

[41] Ila Musa nakalonga, "Lelo lekachoni mwangubena ilajizo lya Mkulu Nguluwi? Ahyo hamsinda hebu!

[42] Mleche kuka ako kuchidunda leka mleche kutowigwa na wang'honyo wa hemwe, mina Mkulu Nguluwi kahaduhu hali hemwe.

[43] Homchitowa na Waamaleki na Wakanaani, mobagama kuli ngondo, kwa vila namleka kumuwinza Mkulu Nguluwi, heye nahawele hamwe na hemwe."

[44] Lelo hewo nawaluta kuli isi ya vidunda, ila isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi na hambe lilawe kuli kambi, ne Musa nahochile kuli kambi.

[45] Ahyo Waamaleki na Wakanaani, nawawele wochikala kuli isi ayo ya vidunda, nawadulika, nawawatowa na kuwasumya. Nawawawinga mbaka kuli muji wa Holima.

15

Malajizo ga kuwala nhambiko

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] "Walonjele Waisilaeli kota lomfika kuli isi yondilinguwapa iwele mochikala,

[3] mondavila nhambiko heni Mkulu Nguluwi kwa chiluli kulawa kuli migongolo ja hemwe, nhambiko ya kulakazwa ama nhambiko yinji, leka munhu yetawize kilaha kwa heye nakoyalahile ama kulavya nhambiko ya kunuwila kwa heye ama nhambiko ya mnvina za hemwe kuli mhela uwichigwe, na kudita unhunyhililo unojile wa kunojeza heni Mkulu Nguluwi,

[4] lelo, yula yalingulavya nhambiko ya heye, komigalila kahi Mkulu Nguluwi nhambiko ya nyhule ya kilo imwe ya utimbo unojile na uhanzigwe na lita imwe ya mafuta,

[5] hamwe na divai ya nhambiko ya chakunwa, lita imwe na vinhu vyowa hamwe na chila ing'holo lyana lya nhambiko ya kulakazwa ama nhambiko yinji.

[6] Mhela wa kulavya nhambiko ya ing'holo ilume, kilo mbili za utimbo unojile na lita imwe na nusu ya mafuta vyolavigwa kota nhambiko ya nyhule,

[7] hamwe na nhambiko ya chakunwa lita imwe na nusu ya divai na kudita kunhunyhilila kunojile kwa nhambiko, kumnojeza Mkulu Nguluwi.

[8] Mhela lomumlavila Mkulu Nguluwi ilogota ilume kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa ama nhambiko yinji leka kutawiza chilaho ama kwa chiwalo cha nhambiko za kikala goya,

[9] hamwe na ibuguma, munhu ayo kolavya nhambiko ya nyhule ya utimbo unojile wa kilo zidatu na lita mbili za mafuta,

[10] hamwe na nhambiko ya chakunwa lita mbili za divai na kudita kunhunyhilila kunojile kwa nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[11] "Kodita kota ahi kwa chila ibuguma ama ing'holo ilume na ing'holo lyana ilume ama chinyehe.

[12] Udite hino kwa chila chimwe kota vyovilingulavigwa.

[13] Chila munhu Muisilaeli kowinza malajizo ago mhela hoyolavya nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, kunhunyhilila kulingumnojeza Mkulu Nguluwi.

[14] Wone hana mjenzi yoneche yalingikala hamwe na hemwe kwa mhela ama kwa mazuwa gose, hoyogana kulavya nhambiko ya heye kwa chiluli, kunhunyhilila kumnojeze Mkulu Nguluwi, munhu ayo kodita kota vyomlingudita hemwe.

[15] Kuli lulelo lweng'ha lulinguya, malajizo gagala gomlinguwinza, ndo gago goyalinguganigwa kuwinza mjenzi yoneche yalingikala na hemwe na Waisilaeli weng'ha mazuwa gose, hali Mkulu Nguluwi mowa chinhu chimwe,

[16] hemwe na heye mowa hali malajizo gagala."

[17] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[18] "Walonjele Waisilaeli kota homkwinjila kuli isi yondilinguwahilika,

[19] chila homulya chilyo cha isi ayo, mobagula chasi chimwenga na kumha heni Mkulu Nguluwi.

[20] Homteleka mibumunda ja utimbo wa mwaluko, jolavigwa kota ndolendole kulawa kuli honhu ha kuyugululila nyhule.

[21] Mondavila heni Mkulu Nguluwi ndolendole ayi ya mibumunda ja nyhule za mwaluko kuli lulelo lwa hemwe lweng'ha lulinguya.

[22] "Ila wone moleka kuwinza mizilo ajo jeng'ha ne kunuwila, jiwele heni Mkulu Nguluwi jondiwapele hemwe kwa kukolela Musa,

[23] na wone kuli mazuwa galinguya walelwa wa hemwe woleka kuwinza geng'ha gawele heni Mkulu Nguluwi gondimlajize Musa,

[24] lelo nongwa ayo yowa naiditigwa ne kunuwila na ne nhanzi ya wanhu kuvizela, Waisilaeli weng'ha wolavya ilogota ilume leka liwe nhambiko ya kulakazwa, kunhunyhilila kunojile kwa kumnojeza Mkulu Nguluwi, hamwe na nhambiko ya heye ya nyhule na ya chakunwa kota malajizo ga heye vyogalingulonga. Hihyo du wanhu wolavya ipongo limwe liwe nhambiko ya gehile.

[25] Mtambika kodita uhanyisi kwa chiwalo cha Waisilaeli weng'ha, na hewo wolechelwa kwa vila haiwele nongwa iditigwe kwa kunuwila, na wegala nhambiko ya hewo, nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, kota nhambiko na nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha nongwa ya hewo.

[26] Waisilaeli weng'ha hamwe na wajenzi wowalingikala na hewo, wolechelwa kwa vila weng'ha nawali kuli nongwa ayo.

[27] "Wone munhu yumwe yodita gehile ne kunuwila, kolavya mhene ndala ya mwaka umwe leka iwe nhambiko ya gehile.

[28] Mtambika kodita uhanyisi hali Mkulu Nguluwi, kwa chiwalo cha ayo munhu yaditile gehile ne kunuwila, na heye kulechelwa nongwa ya heye.

[29] Mowinza ilajizo lilyo limwe kwa chila munhu wone yodita gehile ne kunuwila, yawe mwenyeng'haye Muisilaeli ama mjenzi yalingikala hamwe na hemwe.

[30] "Ila munhu yoneche yodita gehile kwa kunuwila yuye, kangumbeza Mkulu Nguluwi, yawe mwenyeng'haye ama mjenzi, kanguganigwa yabaguligwe kutali na wanhu wa heye.

[31] Mina nakalema gala goyalonjile Mkulu Nguluwi na kubena mizilo jake. Munhu ayo kobaguligwa kutali ng'hatu, na kogazigwa kwa chiwalo cha nongwa ya heye."

Magazo kwa chiwalo cha kubena ilajizo lya Zuwa lya Kwesela

[32] Zuwa limwe Waisilaeli lowawele kuchiwala, nawamona munhu yumwe yolokota ngodi kuli Zuwa lya Kwesela.

[33] Lelo munhu ayo nakegaligwa hali Musa na Aluni na Waisilaeli weng'ha.

[34] Hewo nawamuwika hali wamizi kwa vila nahailonjigwe hazelu ndaze vyoyalinguganigwa kuditilwa munhu kota ayo.

[35] Ahyo, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Munhu ayo imgana yabagame, Waisilaeli weng'ha womtowa kwa maganga hanze ha kambi."

[36] Lelo Waisilaeli weng'ha nawamlavya hanze ha kambi, nawamtowa kwa maganga mbaka nakabagama, kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa.

Usabuli kuli lupembo lwa nguwo

[37] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[38] "Walonjele wanhu wa Isilaeli, uwalajize weditile usabuli kuli lupembo lwa nguwo za hewo, na kuwika ng'weso za buluu mchanya mwa chila usabuli. Walonjele wadite ahyo kuli chila lulelo lwawo lweng'ha.

[39] Usabuli awo wowa chinhu cha kukumbuchila kwa hemwe. Chila homuwona, mokumbuchila mizilo jeng'ha ja heni Mkulu Nguluwi na kujiwinza leka mleche kuwinza maya ga meho na nhumbula za hemwe gomzowele kugadita, kota ung'hondwa.

[40] Usabuli awo wowakumbusa mizilo ja heni jeng'ha na mojiwinza jeng'ha ne kuleka, namwe mowa welile kwa heni Nguluwi wa hemwe.

[41] Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndiwalavile hemwe kulawa isi ya Misili ndiwe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe."

16

Kuhinduka kwa Kola na Datani na Abilamu

[1] Hamba Kola mwana wa Ishali, mwana wa Kohati, mwana wa Lawi, nakawahola wanhu hamwe na wanhu wadatu wa lukolo lwa Lubeni, Datani na Abilamu, mwana wa Eliabu na Oni, mwana wa Peleti,

[2] awo weng'ha nawelumbile na vilongozi wang'hangala miya mbili na makumi gahano wahaguligwe na Waisilaeli weng'ha, nawamlema Musa.

[3] Nawekungajiza hali Musa na Aluni, wawalonjela, "Hemwe ihega! Wanhu weng'ha ndo welile na chila munhu kuli Waisilaeli weng'ha wano ndo welile, na Mkulu Nguluwi kahamwe na hetwe. Lelo lekachoni mwangidita mwa wang'hangala wa wanhu wa Mkulu Nguluwi?"

[4] Musa loyahuliche ago, naketoza hanyi chifunama.

[5] Hamba nakamlonjela Kola na wanhu weng'ha walingumuwinza heye, "Mitondo, Mkulu Nguluwi kolajila yalihi yawele wa heye na yalihi yawele

yelile, na heye yomhagula. Munhu yohaguligwa kohejezwa habehi na Mkulu Nguluwi.

[6] Lelo mdite ahi. Hegwe na wanhu weng'ha walingukuwinza hegwe, mohola vifunyizi,

[7] muwiche chiluli na ubani mgati, hamba movihilika hali Mkulu Nguluwi. Hamba tokona yalihi yahaguligwe na Mkulu Nguluwi kowa yelile. Hemwe Walawi ihega!"

[8] Musa nakalutilila kumlonjela Kola, "Mhulichize, hemwe Walawi.

[9] Ndaze, mwangona ndo mbuli nyindo kwa hemwe kota Nguluwi wa Isilaeli nakawabagula hemwe hali Waisilaeli weng'ha, leka muwe habehi na heye, mkole mijito kuli ihema lya Mkulu Nguluwi na kukola mijito na kuwakolela mijito Waisilaeli weng'ha?

[10] Nakawapa mijito ja chiuyeng'ha habehi na heye, hemwe hamwe na Walawi wang'holozenu weng'ha. Lelo mwangugana kuhola na utambika kahi?

[11] Ahyo hegwe na wanhu weng'ha mwangumbelenhuka Mkulu Nguluwi. Hemwe mlingumng'ung'utila Aluni, ila ndangukomya kota mwangumng'ung'utila Nguluwi."

[12] Musa nakalajiza usenga kwa Datani na Abilamu wana wa Eliabu leka wachemigwe, ila hewo nawalonga, "Hatukuya hebu!

[13] Ndaze, ndo mbuli nyindo kota kutulavya Misili, isi iwele na mboto, leka uye utukopole aku kuchiwala? Kahi, kwangidita kota kwa mng'hangala wa hetwe!

[14] Mzidi wa ago, hambe utugale kuli isi iwele na mboto, na kahi hambe utugalile uhalizi wa migunda na migunda ja mizabibu. Vyoulingijesa koweza kutuhada? Hatukuya hebu!"

[15] Musa nakazudila ng'hatu, nakamlonjela Mkulu Nguluwi "Uleche kukunda nhambiko za wanhu wano. Heni siholile idogowi lya munhu yoneche, ne kumlumiza munhu."

[16] Musa nakamlonjela Kola, "Mitondo uye na wanhu weng'ha walingukuwinza hegwe hali Mkulu Nguluwi. Aluni naye kowa baha.

[17] Chila yumwe wa hemwe yahole chifunyizi cha heye, na kuwika ubani, hamba kochihilika hali Mkulu Nguluwi, vifunyizi avyo vyowa miya mbili na makumi gahano, hegwe nagwe na Aluni, chila yumwe kowa na chifunyizi cha heye."

[18] Lelo chila yumwe wa hewo nakahola chifunyizi cha heye, nakawika chiluli na ubani, hamba nawaluta kwima hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi, hamwe na Musa na Aluni.

[19] Na heye Kola nakawakungajiza wanhu weng'ha hamwe, nawawabelenhuka Musa na Aluni, nawema hali Musa na Aluni hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi. Ndo ukulu wa Mkulu Nguluwi naulawila hali Waisilaeli weng'ha.

[20] Aho Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[21] "Mibagule na Waisilaeli weng'ha wano, leka ndiwadumye sambi baha."

[22] Ila Musa na Aluni nawetoza hanyi chifunama kuno wolonga, "Hegwe Nguluwi, Nguluwi uwapele ukomu wanhu weng'ha. Ndaze, wone munhu yumwe nakadita gehile, kowazudila Waisilaeli weng'ha?"

[23] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[24] "Walonjele Waisilaeli weng'ha woche habehi na mihema ja Kola na Datani na Abilamu."

[25] Lelo Musa nakaluta kwa Datani na Abilamu, yowinzigwa na wasekulu wa Isilaeli.

26 Loyafichile, nakawalonjela Waisilaeli weng'ha, “Dedede, muche hali ihema lya wanhu wawele na wihe na mleche kudoliza chinhu cha hewo choneche, wone muye modumigwa hamwe na hewo kwa chiwalo cha gehile ga hewo geng'ha.”

27 Wanhu nawoka kuli mihema ja Kola na Datani na Abilamu.

Datani na Abilamu nawalawa kuli mihema ja hewo na kwima hali lwizi lwa mihema ja hewo wawele na wachewawo na wana wa hewo weng'ha mbaka wala walingong'a.

28 Aho Musa nakawalonjela wanhu, “Ahyo ndo vyomvizela kota Mkulu Nguluwi ndo yandajize kudita mbuli ayi yeng'ha, na haiwele kwa kunuwila kwa heni.

29 Wone wanhu wano wobagama kota wanhu wanji weng'ha, ne kugazigwa na Mkulu Nguluwi, lelo mvizele kota Mkulu Nguluwi handajize.

30 Ila wone Mkulu Nguluwi yadite mbuli iwele hainaditigwa, misanga jigubuche na kumela wanhu awa hamwe na chila chinhu cha hewo, walute kuli isi ya wabagame wawele wakomu, lelo movizela kota wanhu wano nawambeza Mkulu Nguluwi.”

31 Baho du vyoyasindile kulonga mbuli ayo yeng'ha, hasi howemile Datani na Abilamu nahagubuka

32 na kuwamela wanhu awo na wanhu wa ivyazi lya hewo, hamwe na wanhu weng'ha walinguwawinza Kola na lufufu lwa hewo lweng'ha.

33 Lelo hewo hamwe na vyeng'ha viwele vya hewo nawadulika kuli isi ya wabagame kuno wawele wang'hali wakomu. Misanga najiwagubika, wanhu weng'ha nawabagama.

34 Waisilaeli wawele habehi vyowahuliche wala walingudulika vyowotowa iyowe, nawadwina wolonga, “Tubilime, leka misanga jileche kutumela na hetwe natwe.”

35 Hamba Mkulu Nguluwi nakahilika chiluli nakawalakaza wala wanhu miya mbili na makumi gahano walutile kufunyiza ubani.

Vifunyizi vyelile

36 Vyogapulute ago, Mkulu Nguluwi nakamlonjela musa,

37 “Mlonjele Eleasali mwana wa mtambika Aluni yavilavye avyo vifunyizi hali chiluli, yakabohole kutali chiluli chiwele mgati, mina vifunyizi avyo ndo vyelile.

38 Naviwa vyelile kwa vila wanhu awa nawavigala hali honhu ha kulavila nhambiko ha Mkulu Nguluwi. Lelo vihole vifunyizi vya wanhu awo wabagame kwa chiwalo cha gehile ga hewo, vipondigwe na viwe vizisili leka viwe chigubiko cha honhu ha kulavila nhambiko. Ali ndo nalyali ikanyo kwa Waisilaeli weng'ha.”

39 Lelo mtambika Eleasali nakahola vifunyizi avyo vya shaba kulawa kwa wala wanhu walakazwe, nakaviponda na viwa chigubiko cha honhu ha kulavila nhambiko.

40 Ali nalyali ikanyo kwa Waisilaeli weng'ha kota munhu yoneche yohawele mtambika, mina hawele wa lukolo lwa Aluni, yaleche kuluta honhu ha kulavila nhambiko na kumfunyizila Mkulu Nguluwi ubani. Wone yoluta kobagama kota Kola na walingumuwinza heye. Aga geng'ha nagaditigwa kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Eleasali kwa kukolela Musa.

Aluni kanguwalohola wanhu

41 Hamitondo, Waisilaeli weng'ha nawawang'ung'utila Musa na Aluni kuno wolonga, “Muwakopola wanhu wa Mkulu Nguluwi.”

[42] Waisilaeli weng'ha vyowekungajize hali Musa na Aluni leka walavye kung'ung'uta kwa hewo, nawagaluchila ihema lya Nguluwi, nawona ng'hungugu igubiche ihema lya Nguluwi na ukulu wa Mkulu Nguluwi nawali ulawile aho.
[43] Musa na Aluni nawaluta, nawema hali ihema lya Nguluwi,
[44] na Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,
[45] "Wibagule na Waisilaeli weng'ha wano, leka ndiwakopole sambi baha."

Ila hewo nawetoza hanyi chifunama.

[46] Musa nakamlonjela Aluni, "Uhole chifunyizi cha hegwe, uwiche chiluli kulawa kuli honhu ha kulavila nhambiko, hamba uwiche ubani na kahi ulute nacho himahima kuli Waisilaeli weng'ha kuwaditila uhanyisi. Kuzudila kwa Mkulu Nguluwi mina nakuwafichila na igayo nalyaluka kuwagaza."
[47] Lelo Aluni nakadita kota vyoyalajizwe na Musa. Nakahola chifunyizi cha heye na kubilima mbaka hagati ha wanhu wawele wekungajize hamwe. Vyoyawene kota igayo mina nalyaluka, nakawika ubani mli chifunyizi na kuwaditila uhanyisi wanhu weng'ha.
[48] Navyoyaditile ahyo, igayo alyo nalileka, na heye nakasigala hagati kwa wala wabagame na wawele wakomu.
[49] Wanhu wabagame kwa igayo alyo nawali elufu kumi na gane na miya saba (14,700), ne kuwawaza wala nawabagame kwa chiwalo cha kuhinduka kwa Kola.
[50] Vyolimalile igayo alyo, Aluni nakahiluka kwa Musa hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

17

Ng'weku ya Aluni

[1] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,
[2] "Walonjele Waisilaeli wakigalile ng'hweku kumi na mbili, chilongozi yumwe wa chila nhanzi, ng'hweku imwe. Wandiche itagwa lya chila yumwe wa hewo kuli ng'hweku ya heye,
[3] na itagwa lya Aluni wandiche mchanya mwa ng'hweku ya nhanzi ya Lawi. Howa na ng'hweku imwe kwa chila chilongozi wa nhanzi.
[4] Zihiliche ng'hweku azo kuli ihema lya Nguluwi na kuziwika hali isanduku lya ilagano, honhu hawele heni nditing'hanaga na hegwe.
[5] Ng'weku ya munhu yondimhagula yozuka. Kwa nzila ayi, kung'ung'uta kwa Waisilaeli kwa chiwalo cha hemwe, ndokudita kumale."
[6] Musa nakadawala na wanhu wa Isilaeli. Vilongozi wa hewo weng'ha nawamha chila yumwe ng'hweku ya heye kota vyoiwele nhanzi ya heye, ahyo nazali ng'hweku kumi na mbili, na ng'hweku ya Aluni nayali hali azo.
[7] Musa nakaziwika ng'hweku azo hali Mkulu Nguluwi kuli ihema lya Nguluwi.
[8] Hamitondo kung'hali lufuku, Musa nakaluta kuli ihema lya Nguluwi. Amo, nakaifika ng'hweku ya Aluni wa nhanzi ya Lawi, izuka na kulavya mitumba jibahule uluwa na kulela mafunza gapile ga igodi lilinguchemigwa mlozi.
[9] Hamba Musa nakazilavya ng'hweku zeng'ha aho, kulawila hali Mkulu Nguluwi, nakawalajila Waisilaeli weng'ha, na chila chilongozi nakahola ng'hweku ya heye yuye.
[10] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Ihilule ng'hweku ya Aluni hali isanduku lya ilagano. Ayo yowichigwa goya honhu aho, na ndo chinhu

cha kukanya kwa wala wahinduche wone hawalechile kung'ung'uta, wobagama.”

[11] Musa kadita kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

[12] Waisilaeli nawamlonjela Musa, “Ulole lelo! Twangubagama! Tumala! Weng'ha tumala.

[13] Chila munhu yolihejelela ihema lya Nguluwi, kobagama. Ndaze, tobagama tweng'ha?”

18

Mijito ja watambika na Walawi

[1] Lelo Mkulu Nguluwi nakamlonjela Aluni, “Nongwa zeng'ha zilinguwala mijito ja ihema lya Nguluwi, zowa za hegwe na wanago na lukolo lwa hegwe lwa Kohati, na nongwa zeng'ha zilinguwala utambika zowa za hegwe gwegwe na wanago.

[2] Hegwe na wang'holozo, nhanzi ya Walawi, nhanzi ya mhaza wa hegwe, uwegale behi na hegwe leka welumbe na hegwe na kukola mijito kota watambika, ila hegwe na wanago mowa hali ihema lya Nguluwi lya ulolezi.

[3] Awo wokola mijito jowopegwa kulawa kwa hegwe na kweneza gowalonjelwe hewo galingulapa ihema lya Nguluwi. Ila hambe wakundizwe kuvihejelela vinhu vya ihema lya Nguluwi na waleche kuhahejelela honhu ha kulavila nhambiko, leka waleche kubagama, na hegwe kahi kobagama.

[4] Hewo wochilumba na hegwe na kweneza goya mijito ja hewo jowalinguganigwa ilinguwala mijito jeng'ha ja ihema lya Nguluwi, na haleche kuwa na munhu yunji yohejelela honhu aho.

[5] Hemwe mokola mijito ja ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko, leka ng'halazi ya heni ileche kuwalawila kahi Waisilaeli.

[6] Heni ndiwahagule wang'holozenu Walawi hali Waisilaeli kota ndolendole kwa hemwe. Hewo nawabaguligwa kwa chiwalo cha heni Mkulu Nguluwi, leka wakole mijito ja ihema lya Nguluwi.

[7] Ila hegwe uliyeka na wana wa hegwe mokola mijito jeng'ha ja utambika kwa chiwalo cha honhu ha kulavila nhambiko na vyeng'ha viwele kuli kumbele kwa ipaziya lya honhu helile. Ajo ndo mijito ja hemwe, kwa vila ndiwapa ndolendole ya utambika. Munhu yunji yoneche wone yovihejelela vinhu vya ihema lya Nguluwi, kobagama.”

Honhu ha watambika

[8] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Aluni, “Ndanguwika kwa hegwe ndolendole azi zowamhele Waisilaeli, vinhu vyeng'ha vyelile vyowamhele. Vinhu vyeng'ha viwichigwe chiuyeng'ha na Waisilaeli. Ndanguwika vinhu vyeng'ha kwa hegwe na walelwa wa hegwe kwa honhu ha hemwe, na ayo ndo hachi ya hemwe mazuwa gose.

[9] Kuli vinhu vyelile ng'hatu vyohambe vilakazwe kwa chiluli, avi vyowa vya hemwe. Nhambiko za nyhule na nhambiko za gehile na nhambiko za nongwa, chila chinhu chowondavila wanhu kota nhambiko yelile chowa cha hegwe na wanago.

[10] Molya vinhu avyo kota vinhu vyelile ng'hatu, na ndo walume hela ndo wolya, vinhu avyo ndo vyelile kwa hemwe.

[11] “Kahi, vinhu viyage vyeng'ha vyowondavila Waisilaeli kota nhambiko za kwinula kuchanya, vyowa vya hegwe. Ndokupa hegwe na wanago na wahinza wa hegwe viwe vya hemwe mazuwa gose. Munhu yoneche yelizwe kuli nhanzi ya hegwe koweza kulya vinhu avyo.

[12] “Ndangukupa vinhu vyeng'ha vinojile vilingulawila kuli mbena ya mwaluko iwele Waisilaeli hundavila heni Mkulu Nguluwi. Mafuta ganojile na divai na nyhule.

[13] Mbena zeng'ha za mwaluko za mafuza gapile ga migunda ja hewo gawele wongalila heni Mkulu Nguluwi, gowa ga hegwe. Chila munhu yelizwe kuli ivyazi lya hegwe koweza kulya.

[14] Chila chinhu chibaguligwe kwa chiwalo cha Nguluwi kuli isi ya Isilaeli chowa cha hemwe.

[15] “Chila mlelwa wa mwaluko yawele Waisilaeli wondavila heni Mkulu Nguluwi, wone yowa mlelwa wa mwaluko wa munhu ama igongolo, yowa wa hegwe. Ila kwanguganigwa kuwagombola walelwa wa mwaluko weng'ha wa wanhu, na chila mlelwa wa mwaluko wa igongolo likokomoche yanguganigwa ligomboligwe.

[16] Walelwa awo wa mwaluko wawele wa mwezi umwe kwa kulavigwa sendi vihande vihano, kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi.

[17] Ila walelwa wa mwaluko wa misenga ama ming'holo myana ama mhene, hewo huwagombola hebu kwa vila hewo ndo welile. Danda ya hewo koimizila kuli honhu ha kulavila nhambiko na mafuta gawo kogalakaza gawe nhambiko yalingulavilwa kwa chiluli gawele ndo kunhunyhilila kunojile kulingumnojeza Mkulu Nguluwi.

[18] Miwunde ja hewo koweza kulya kota hila vyoudile mhambaga yinuligwe kuchanya na chima cha kudilo.

[19] “Ndanguwika kwa hegwe Mkulu Nguluwi na wana wa hegwe na wahinza wa hegwe, vinhu vyeng'ha viwele wanhu wa Isilaeli nawandavilaga, avyo ndo vya hemwe mazuwa gose. Ali ndo ilagano lya mazuwa gose na halibenigwa hali heni, liwele ndo kwa chiwalo cha hegwe na walelwa wa hegwe.”

[20] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Aluni, “Hegwe hauwa na uhalizi woneche kuli isi ayo, ne kuwa na honhu ha hegwe hali hewo. Heni ndo honhu ha hegwe na uhalizi wa hegwe hali Waisilaeli.”

Honhu ha Walawi

[21] Mkulu Nguluwi nakalonga, “Kwa Walawi, hewo nandiwapa zaka zeng'ha ziwele Waisilaeli nawandavilaga ziwe uhalizi wa hewo. Aga ndo gowa kuhilusila kwa hewo kwa chiwalo cha mijito jowalingukola kwa kulilolela ihema lya Nguluwi.

[22] Kulawila sambi, wanhu wanji wa Isilaeli waleche kuhejela habehi na ihema lya Nguluwi leka waleche kutagusigwa kwa gehile ga hewo na kigalila kubagama.

[23] Ila Walawi waliyeka ndo wokola mijito kuli ihema lya Nguluwi na nongwa zeng'ha zilingulapa ihema lya Nguluwi, zowa za hewo. Alyo ndo ilajizo lya mhela weng'ha kuli lulelo lwa hemwe lweng'ha. Walawi hawowa na uhalizi kuli isi ya Isilaeli,

[24] kwa vila zaka ziwele Waisilaeli zowalingundavila heni Mkulu Nguluwi ndiwapa hewo Walawi ziwe uhalizi wa hewo. Ndo mina ndilonga kota hewo hawowa na uhalizi hali Waisilaeli.”

Zaka za Walawi

[25] Hamba, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[26] “Kowalonjela Walawi malajizo aga. Hombochela zaka ziwele Mkulu Nguluwi nakawapa kulawa kwa Waisilaeli iwe ndo uhalizi wa hemwe, mondavila heni Mkulu Nguluwi honhu hamwe ha kumi ha zaka ayo.

[27] Nhambiko ya hemwe yokundigwa iwe kota mbena ya mwaluko ama kota zabibu zoyalingundavila mlimi.

[28] Lelo ahyo ndo vyomundavila heni Mkulu Nguluwi nhambiko za zaka zombochela kulawa kwa Waisilaeli. Zaka azo zomndavila heni Mkulu Nguluwi momha mtambika Aluni.

[29] Nhambiko yila yomuilavile kwa Mkulu Nguluwi, iwe inojile kusinda zeng'ha kulawa kuli zaka zombochela.

[30] Ahyo, kowalonjela kota, homsinda kundavila honhu hanojile kusinda heng'ha, honhu hohosigala howa ha hemwe Walawi, kota vyoiwele kwa mlimi yawele nakaholaga chisigale hoyasindile kulavya zaka za heye za nyhule na za zabibu.

[31] Na hemwe moweza kulya chilavigwe honhu honeche hala hamwe na ivyazi lya hemwe mina ndo ndolendole za hemwe kwa chiwalo cha mijito ja hemwe ja ihema lya Nguluwi.

[32] Mowahela nongwa yoneche wone mulye vinhu avyo, wone mumlavila Mkulu Nguluwi honhu hanojile kusinda heng'ha, namwe hamzibeza zaka zelile za Isilaeli ama mobagama."

19

Mivu ja isenga idung'hu

[1] Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

[2] "Aji ndo mizilo ja malajizo gawele heni Mkulu Nguluwi ndangugalavya. Walonjele Waisilaeli wawegalile isenga idala idung'hu liwele hela nongwa, na hambe yakoweligwe ngwamo ne hado.

[3] Hemwe momha mtambika Eleasali isenga alyo. Lyolavigwa hanze ha kambi na kudumuligwa singo hali mtambika ayo.

[4] "Hamba mtambika Eleasali kohola chasi cha danda na kumiza kwa chidole mala saba, kuno yolola kuli ubanzi wa kumwando mwa ihema lya Nguluwi.

[5] Isenga alyo lyeng'ha lyolakazwa hali mtambika. Chila chinhu cholakazwa, igozi na miwunde na danda na mitumbu.

[6] Hamba mtambika kohola igodi lilinguchemigwa mwelezi na nhagala ya isopolo na sufu ndung'hu na kuviwika kuli chiluli acho.

[7] Hamba kahi, mtambika kohovuga mivalo ja heye na koga, hamba koweza kwinjila kuli kambi, ila kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[8] Munhu yolilakaza isenga alyo kahi kohovuga mivalo ja heye na koga, ila na heye kahi kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[9] Munhu yawele yelizwe kohola mivu ja isenga alyo na kugahilika kuli honhu helizwe kunze mwa kambi. Gowichigwa goya kwa Waisilaeli weng'ha kugongomanya mazi ga kusa kukokomoka, leka kusa gehile.

[10] Munhu yoyokusa mivu ja isenga alyo imgana yahovuje mivalo ja heye, ila kowa yakokomoche mbaka matinazo. Ilajizo ali ndo lya mazuwa gose na lyowawala Waisilaeli na wajenzi wowochikala hamwe na hewo.

Malajizo galinguwala kwelizwa

[11] "Wone munhu kodoliza itufi lya munhu yoneche, kowa yakokomoche kwa mazuwa saba.

[12] Zuwa lya kadatu na lya saba munhu ayo kochiyeliza kwa gala mazi ga kweliza, na heye kokwelizwa. Ila wone yoleka kiyeliza kuli zuwa lya kadatu na lya saba, munhu ayo kopona yawele yakokomoche.

[13] Yalingudoliza mtufi, wone yoleka kiyeliza, kolidita liwe likokomoche ihema lya Mkulu Nguluwi, na heye kobaguligwa na wanhu wa Isilaeli. Munhu ayo kopona yawele yakokomoche kwa vila hambe yamizilwe mazi ga kweliza.

[14] "Na ali ndo ilajizo lya kuwinzigwa wone wanhu wobagama mgati mwa ihema. Chila munhu hoyokwinjila mgati mwa ihema alyo ama yawele mgati mwa ihema alyo, kowa yakokomoche kwa mazuwa saba.

[15] Chila chisaye na chijilo chiwele mwanzi chilihela chigubiko mchanya mwake, chowa chikokomoche.

[16] Munhu yoneche yodoliza lukuli lwa yakopoligwe ama yabagame hela hanze ha ng'handa, ama yodoliza izeje lya munhu ama chilaga, kowa yakokomoche kwa mazuwa saba.

[17] "Kwa chiwalo cha wala weditile wakokomoche wohola mivu ja isenga idung'hu liwele ndo nhambiko ya kusa gehile ilakazwe, mivu ajo johanzanyigwa na mazi ga kulwanda kuli chiya.

[18] Munhu yunji yohawele yakokomoche, kohola nhagala ya isopolo, hamba koiwika kuli mazi ago, hamba kahi kolimizila ihema na vinhu vyeng'ha viwele mgati mwa ihema na wanhu wawele mgati. Kommizila kahi munhu yoyadolize izeje lya munhu ama lukuli lwa munhu yakopoligwe ama yabagame hela ama yoyadolize chilaga.

[19] Kuli zuwa lya kadatu na lya saba, munhu yula yohawele yakokomoche kommizila munhu yakokomoche mazi ago, ahyo kuli zuwa lya saba, komweliza munhu ayo yakokomoche. Yula yawele yakokomoche kohovuga mivalo ja heye na koga, na matinazo kowa yelizwe hali Nguluwi.

[20] "Ila wone munhu yawe yakokomoche na hambe yelizwe, munhu ayo kobaguligwa kuli Waisilaeli weng'ha, kwa vila kangulidita ihema lya Mkulu Nguluwi liwe likokomoche. Kwa vila hambe yamizilwe mazi ga kweliza, ka yakokomoche.

[21] Wanhu woliwinza ilajizo ali kulawila sambi na mhela weng'ha. Munhu yomizila mazi ga kweliza kohovuga mivalo ja heye, na heye yalingudoliza mazi ago kowa yakokomoche mbaka matinazo.

[22] Choneche choyodoliza munhu yakokomoche chowa chikokomoche, na yoneche yalingudoliza chinhu acho kowa yakokomoche mbaka matinazo."

20

Mazi ga Meliba
(Kulawa 17:1-7)

[1] Waisilaeli weng'ha nawafika kuchiwala ako Sini mwezi wa mwaluko, nawawika kambi ako Kadeshi. Lowawele ako Miliamu nakabagama, nakatiligwa.

[2] Honhu aho nahali haduhu mazi. Ahyo, Waisilaeli weng'ha nawekungajiza kuwabelenhuka Musa na Aluni.

[3] Nawetwanza weng'ha wolonga, "Fola twahabagame hamwe na wang'holozetu hali ihema lya Mkulu Nguluwi!

[4] Lekachoni mtugala aku kuchiwala hetwe wanhu wa Mkulu Nguluwi? Ndaze, mtugala aku leka tubagame hetwe na migongolo ja hetwe?

[5] Lekachoni kahi namtulavya kula Misili na kutugala hano honhu hehile hino? Hano hakuwele honhu ha nyhule ne tini ne zabibu ne makomamanga. Na mazi ga kunwa kahi haduhu!"

[6] Aho, Musa na Aluni nawoka kuli nhing'hano ayo ya wanhu, nawaluta kwima kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi, nawagwa chifunama. Lelo ukulu wa Mkulu Nguluwi nauwalawila,

[7] na heye Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[8] "Uhole yila ng'hweku ya hegwe, hamba hegwe na Aluni mng'holozo, muwakungajize Waisilaeli weng'ha. Hamba, ulilonjele italawe liwele

kumwando kwa hewo lilavye mazi. Ena, kolidita italawe lilavye mazi, leka nhanzi yeng'ha ya wanhu na migongolo ja hewo jinwe mazi.”

[9] Musa nakaihola yila ng'hweku hali Mkulu Nguluwi kota navyoyalajizwe.

[10] Hamba Musa na Aluni nawaikungajiza nhanzi ya wanhu weng'ha hali italawe, Musa nakawalonjela, “Mhulichize ng'hatu hemwe mlingubelenhuka. Ndaze, tuwalavile mazi kulawa kuli italawe ali?”

[11] Hamba Musa nakenula moko wa heye, nakalitowa lila italawe mala mbili kwa ng'hweku ya heye. Mazi nagalawa kwa winji, Waisilaeli weng'ha nawanwa hamwe na migongolo ja hewo.

[12] Ila Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni, “Kwa vila hemwe namwali hambe mng'hunde ne kumha ukulu hali meho ga Waisilaeli, kwa chiwalo acho hamuwenjiza wanhu weng'ha wano kuli isi yila yondiwapele.”

[13] Ago ndo mazi ga Meliba, honhu hawele Waisilaeli nawawele womng'ung'utila Mkulu Nguluwi, na heye nakelajila kota ka yelile hali hewo.

Mndewa wa Edomu kanguwalemeza Waisilaeli kukola

[14] Musa nakahilika wasenga kulawa Kadeshi kwa Mndewa wa Edomu, nakawalonjela, “Wang'holozo, Waisilaeli, wangulonga hino, ‘Hegwe kuvizela ndaze vyotugaziche.

[15] Vila wasekulu wa hetwe navyowalutile Misili, kuwele natikala ako kwa mhela winji na vila Wamisili navyowawagazile wasekulu wa hetwe na vyowatugazile hetwe.

[16] Natumlilila Mkulu Nguluwi, na heye nakahulika kulila kwa hetwe, nakatugalila mhilisi yatulavile Misili. Lelo twa hano Kadeshi, muji uwele behi ng'hatu na isi ya hegwe.

[17] Dedede utukundize tukole kuli isi ya hegwe. Hatubiga hebu migunda ja hemwe ne jila ja mizabibu ne kunwa mazi ga mizimbo ja hemwe. Tokola kuli nzila ng'hulu ya mndewa na kuka ne kuhinduka kumoso ne kudilo, mbaka hotulawa kuli isi ya hegwe.’ ”

[18] Ila mndewa wa Edomu nakawedichila, “Hebu! Hamkola hebu kuli isi ya heni, wone mkole tolawa na kuwatowa kwa ipanga.”

[19] Waisilaeli nawamlonjela, “Hetwe towinza nzila ng'hulu, wone hetwe na migongolo ja hetwe tonwa mazi ga hemwe tohilula. Chotulingulanda dedede utukundize hela, tukole kwa magulu hambe tugane choneche chinji.”

[20] Ila mndewa wa Edomu nakalema ng'hatu na kulonga kahi, “Hamkola hebu.” Hamba Waedomu wawele na mong'ho nawalawa kitowa na hewo.

[21] Lelo mndewa wa Edomu nakalema kuwakundiza Waisilaeli kukola kuli mbaka ja heye. Waisilaeli nawagaluka na kukola nzila yinji.

Kubagama kwa Aluni

[22] Waisilaeli weng'ha nawali mmajendo kulawa Kadeshi, nawafika kuli chidunda cha Holi.

[23] Lelo Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni ako kuli chidunda cha Holi, kuli mbaka mwa isi ya Edomu,

[24] “Aluni kobagama, hambe yenjile kuli isi yondiwapele wanhu wa Isilaeli, kwa vila hemwe weli namuubelenhuka mzilo wa heni kula Meliba.

[25] Uwahole Aluni na mwanage Eleasali, uwegale kuchanya kuli chidunda cha Holi.

[26] Hamba, umvule Aluni mivalo ja heye ja utambika, umvalize mwanage Eleasali. Aluni kobagama yawele ako kuli chidunda.”

[27] Musa nakadita kota navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi. Weng'ha wadatu nawakwina kuli chidunda cha Holi hali Waisilaeli weng'ha.

[28] Hamba Musa nakamvula Aluni mivalo ja heye ja utambika, nakamvaliza mwanage Eleasali. Na heye Aluni nakabagama bahala kuchidunda acho. Hamba Musa na Eleasali nawadulika kulawa kuchidunda acho.
[29] Waisilaeli weng'ha vyowahuliche kota Aluni nakabagama, nawawasiliza matanga kwa mhela wa mazuwa makumi gadatu.

21

Kusumya ako Holima

[1] Mndewa yumwe Mkanaani wa Aladi nayawele yochikala ako Negebu, navyoyahuliche mbuli ayi kota Waisilaeli nawali wokuya kwa nzila ya Atalimu, nakaluta kuwatowa, nakawahola wamwe wa hewo.
[2] Aho Waisilaeli nawamlahila Mkulu Nguluwi wolonga, “Wone kowawika wanhu wano kuli moko ga hetwe, lelo tojidumya ng'hatu miji ja hewo.”
[3] Mkulu Nguluwi nakahulika kulanda kwa hewo, nakawadita wawasumye Wakanaani. Waisilaeli nawawadumya ng'hatu Wakanaani hamwe na miji ja hewo. Ahyo honhu aho nahachemigwa Holima*.

Izoka lya shaba

[4] Waisilaeli nawaluka majendo kulawa chidunda cha Holi, nawakola nzila ilingulutila Bahali ya Shamu leka waizungulute isi ya Edomu. Ila lowawele mnzila, wanhu nawagozola.
[5] Lelo nawaluka kuwang'ung'utila Nguluwi na Musa, wolonga, “Lekachoni namtulavya kula Misili leka tubagame aku kuchiwala? Aku kwa haduhu mazi ne chilyo, natwe natutoka kwa mana ayi chakachaka.”
[6] Aho Mkulu Nguluwi nakegala mizoka jiwele na dunga hali wanhu, najiwaluma wanhu wenji mbaka Waisilaeli wenji kahi nawabagama.
[7] Lelo wanhu nawamlutila Musa, nawamlonjela, “Natudita gehile kwa kuwang'ung'utila hegwe na Mkulu Nguluwi. Mlande Mkulu Nguluwi yatusile mizoka aji.” Ahyo, Musa nakawalandila wanhu.
[8] Ahyo, na heye Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Gongomanya izoka lya shaba, lininize mchanya mwa igodi. Munhu yoneche yolumigwa na izoka, yolilola izoka alyo lya shaba, kowa mkomu.”
[9] Lelo Musa nakagongomanya izoka lya shaba, nakalininiza kuli izengo. Chila munhu yoyalumigwe na izoka loyalilolile izoka alyo lya shaba, nakawa mkomu.

Majendo kuza ibindi lya Wamoabu

[10] Waisilaeli nawalutilila na majendo ga hewo, nawawika kambi ako Oboti.
[11] Kulawa ako Oboti, nawali mmajendo mbaka nawafika Iye-Abalimu, kuli kuchiwala ubanzi wa kolilawilaga isanya mwa Moabu.
[12] Kulawa ako nawaluta na kuwika kambi ya hewo kuli ibindi lya Seledi.
[13] Kulawa ako nawaluta mbaka kasikazini mwa lwanda lwa Alinoni, nawawika kambi ya hewo, kuwele mazi nagabubujikaga kulawa isi ya Waamoli na kukola kuli kuchiwala. Lwanda lwa Alinoni nalwali ndo mbaka hali Wamoabu na Waamoli.
[14] Kwa chiwalo acho, nayandichigwa kuli chitabu cha ngondo ya Mkulu Nguluwi.
“Muji wa Wahebu kuli isi ya Sufa,
na mibindi ja Alinoni
[15] na kuli viduliko vya mibindi

---

* **21:3** *Holima* Kwa Chiebulaniya yanguzeleka kota kubagamiza.

ulingifika mbaka kuli muji wa Ali,
na kulutila kuli mbaka mwa Moabu."

[16] Kulawa ako, Waisilaeli nawali mmajendo mbaka Beeli, mina ndo izimbo liwele Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Wakungajize wanhu hamwe na heni ndowapa mazi."

[17] Aho Waisilaeli nawemba lwimbo alu.
"Bogome mazi gwa izimbo! Muyimbile!
[18] Izimbo lyolibawigwe na wakulu,
libawigwe ng'hatu na vilongozi
kwa ng'hweku za hewo na mikongojo."

Kulawa kuchiwala, nawali mmajendo mbaka ako Matana,

[19] kulawa Matana nawaluta mbaka Nahalieli na kulawa Nahalieli nawaluta mbaka Bamoti,

[20] na kulawa Bamoti nawaluta mbaka kuli ibindi lilingwinjila isi ya Moabu, kuli chinhembenhembe cha chidunda cha Pisiga, chilingulola kuli kuchiwala.

Waisilaeli wanguwasumya wandewa Sihoni na Ogu
(Kukumbuchila 2:26-3:1)

[21] Waisilaeli nawamhilichila usenga mndewa wa Waamoli yalinguchemigwa Sihoni, usenga awu,

[22] "Utukundize tukole kuli isi ya hegwe, hatuluta hebu kula kufungo na kwinjila kuli migunda ama kuli migunda ja mizabibu ne kunwa mazi ga mizimbo ja hemwe. Tokola kuli nzila ng'hulu hela ya mndewa mbaka hotuloka isi ya hegwe."

[23] Ila Sihoni hambe yawakundize wanhu wa Isilaeli wakole kuli isi ya heye. Nakawakungajiza wanhu wa heye, nakaluta Yahasi kuchiwala kuwatowa Waisilaeli.

[24] Ila Waisilaeli nawamkopola, nawaihola isi ya heye kulawa lwanda lwa Alinoni mbaka Yaboki, mina mbaka wa isi ya Waamoni nawali ukwamililwa ng'hatu.

[25] Waisilaeli nawajihola miji aji jeng'ha na hewo nawekala kuli miji ja Waamoli hamwe na muji wa Heshiboni na vijiji vyake vyeng'ha.

[26] Heshiboni nawali muji wa Sihoni, yawele mndewa wa Waamoli, yetowile na mndewa wa Moabu iwele aho hamwande, Sihoni nakaihola isi ya heye yeng'ha mbaka kuli lwanda lwa Alinoni.

[27] Ndo mina walingwimba wa hetwe wangwimba.
"Muye Heshiboni na kuzenga.
Muji wa Sihoni nauzenjigwe na kwimizwa nzinzili.
[28] Mina chiluli nachilawa Heshiboni,
milapi ja chiluli najilawa kuli muji wa Sihoni,
nakuudumya muji wa Ali wa Moabu,
na kuvidumya vidunda vya lwanda lwa Alinoni.
[29] Mochona wanhu wa Moabu!
Namdumigwa, hemwe wanhu wa mlungu Kemoshi!
Nakuwadita wana wa hegwe walume wawe wajenzi,
wahinza wa hegwe nakuwaleka waholigwe wapogozi wa ngondo
kwa Sihoni, mndewa wa Amoli.
[30] Ila lelo walelwa wa hewo nawadumigwa,
kulawa Heshiboni mbaka Diboni,
kulawa Nashimu mbaka Nofa, behi na Medeba."

[31] Lelo Waisilaeli nawekala kuli isi ya Waamoli.

[32] Hamba Musa nakalajiza wanhu kuupugajiza muji wa Yaseli, nawauhola hamwe na vijiji vyake vyeng'ha, nawawawinga Waamoli nawawele wochikala amo.

[33] Waisilaeli nawahinduka na kuluta kuli nzila ya kuluta Bashani. Mndewa Ogu wa Bashani nakalawa na wanhu wa heye kuwatowa ako Edileyi.

[34] Ila Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Uleche kumdumba mina ndimuwika mmoko mwako hamwe na wanhu wa heye weng'ha na isi ya heye yeng'ha. Komditila kota vyoumditile Sihoni, mndewa wa Waamoli, yawele yochikala ako Heshiboni.”

[35] Lelo Waisilaeli nawamkopola Ogu na wana wa heye weng'ha na wanhu wa heye weng'ha na kuwadumya, haponile ne munhu yoneche. Hamba nawaihola isi ya heye.

22

Balaamu kanguchemigwa na mndewa wa Moabu

[1] Waisilaeli nawaluka majendo kahi, nawaluta kuwika kambi ya hewo kuli ibalalika lya Moabu, kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani, lichilola na muji wa Yeliko.

[2] Mndewa Balaki mwana wa Sipoli, nakazona mbuli zeng'ha ziwele Waisilaeli zowawaditile Waamoli.

[3] Heye hamwe na Wamoabu nawawadumba ng'hatu Waisilaeli. Nawawadumba kwa chiwalo cha winji wa hewo.

[4] Lelo Wamoabu nawawalonjela vilongozi wa Midiani, “Lung'hongola alu lyowifya chila chinhu hafungo mwa hetwe kota ibuguma vyolilingulya misolo kumgunda.” Ahyo, Balaki mwana wa Sipoli, nayawele mndewa wa Moabu mhela awo,

[5] nakahilika usenga kwa Balaamu mwana wa Beoli, ako Petoli kota kuwele hafungo mwa lwanda mbaka kuli isi ya wanhu wa heye, yolonga, “Hana wanhu walawile Misili, nawo nawenela chila honhu hano muisi, na kahi wangikala behi na heni.

[6] Uye lelo uwapanjile wanhu wano kwa chiwalo cha heni, mina wana mong'ho kusinda heni. Wone uwapanjile, hanji ndoweza kuwasumya na kuwawinga waleche kwinjila kuli isi ya heni, kwa vila ndivizela wone hegwe umtambichize munhu nakatambichizagwa na wone umpanjile munhu nakapanjilagwa.”

[7] Lelo wakulu wa Moabu na Midiani nawahola sendi na kumha mlaguzi, nawoka kuluta kwa Balaamu. Nalowafichile, nawamha Balaamu usenga wa Balaki.

[8] Balaamu nakawalonjela, “Muwase kuno nechilo ayi, nani ndowalonjela choyondonjela Mkulu Nguluwi.” Lelo wala vilongozi wa Moabu nawawasa kwa Balaamu.

[9] Hamba Nguluwi nakamuyila Balaamu, nakamuuza, “Wanhu wachi wano nawekale na hegwe?”

[10] Balaamu nakamwidichila Nguluwi, “Balaki, mndewa wa ako Moabu, mwana wa Sipoli, nakangalila usenga kota

[11] hana wanhu walingulawa Misili, nawenela chila honhu hano muisi. Nakandanda ndikawapanjile wala wanhu leka hanji koweza kitowa na hewo na kuwawinga.”

[12] Nguluwi nakamlonjela Balaamu, “Uleche kuka hamwe na wanhu wano ne kuwapanjila, mina nawatambichizwa.”

[13] Lelo hamitondo Balaamu nakenuka, nakawalonjela wakulu wa Balaki, “Mhiluche kuli isi ya hemwe, kwa vila Mkulu Nguluwi hambe yagane kung'hundiza kuka hamwe na hemwe.”

[14] Lelo wakulu wa Moabu nawoka, nawahiluka kwa Balaki, nawamlonjela, “Balaamu nakalema kuya hamwe na hetwe.”

[15] Hamba, Balaki nakalajiza wakulu wanji, wenji lukami na wakulu ng'hatu kusinda wala wa mwaluko.

[16] Na hewo nawafika kwa Balaamu, nawamlonjela, “Balaki mwana wa Sipoli, nakalonga hino, ‘Uleche kukunda kulemezwa na chinhu choneche na kulema kuya kwa heni.

[17] Ndokulipa vinojile ng'hatu na choneche choundanda ndokuditila goya. Uye uwapanjile wanhu wano.’ ”

[18] Ila Balaamu nakawedichila, “Hanga Balaki komha heni ng'handa ya heye imemile sendi na zahabu, heni siweza kuleka kuhulichiza ilajizo lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, kwa mbuli yoneche, ndodo ama ng'hulu.

[19] Ila dedede, muwase hano nechilo ayi kota wala wayenu, nani ndovizela kahi choyondonjela Mkulu Nguluwi.”

[20] Lelo Nguluwi nakamuyila Balaamu nechilo ayo, nakamlonjela, “Wone wanhu wano nawoya kukuchema, uche hamwe na hewo, ila udite chila chondikulonjela hela.”

[21] Balaamu nakalilimka mitondo, nakaliwika goya idogowi lya heye, nakoka hamwe na hewo wakulu wa Moabu.

Idogowi lya Balaamu na mhilisi

[22] Nguluwi nakazudila ng'hatu kwa vila Balaamu nayali yoluta, ahyo mhilisi wa Mkulu Nguluwi nayali yatatamale mnzila kumlemeza kukola. Mhela awo Balaamu nayali yakwinile idogowi lya heye yawele na vitumagwa wa heye weli.

[23] Lelo idogowi nalimona mhilisi ayo wa Mkulu Nguluwi yemile mnzila, yebatile ipanga lisomoligwe kuli yala yake. Ahyo nalileka nzila, naliluta hafungo. Balaamu nakalitowa idogowi alyo na kumhilula mnzila.

[24] Hamba mhilisi ayo wa Mkulu Nguluwi nakalongola kumwando, nakema honhu hawele na nzila nzisili, hagati mwa migunda ja zabibu na lukanzi banzi zeng'ha mbili.

[25] Lila idogowi lolimuwene yula mhilisi wa Mkulu Nguluwi, nalikundujiza lilyo mlukanzi na kumlumiza mgulu wa Balaamu baho. Lelo Balaamu nakalitowa kahi alyo idogowi.

[26] Hamba mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakalongola kahi na kwima hali honhu hazisili halihela honhu ha kukola, ne kumoso ne kudilo.

[27] Idogowi lila lolimuwene yula mhilisi wa Mkulu Nguluwi, naliwasa hanyi. Balaamu nakazudila ng'hatu, nakalitowa na ng'hweku ya heye.

[28] Aho, Mkulu Nguluwi nakalidita lila idogowi lilonje, idogowi nalimlonjela Balaamu, “Nandikuditila choni mbaka kunhowa heni mala zidatu azi?”

[29] Balaamu nakalilonjela lila idogowi, “Hegwe nakumbeza heni. Wone nandali ndibatile ipanga, ndahawele ndikukopole sambi baha.”

[30] Idogowi lila nalimlonjela Balaamu, “Ndaze, heni ndahawele idogowi lya hegwe likupapile kuli mhela weng'ha wa kikala kwa hegwe mbaka zuwa lya lehano? Ndaze, nanjeza kukuditila kota ahi aho hamwande?” Balaamu nakalidichila, “Hebu.”

[31] Aho, Mkulu Nguluwi nakamdita Balaamu yalole, na heye nakamona mhilisi wa Mkulu Nguluwi yemile mnzila, yebatile ipanga lisomoligwe kuli yala yake. Balaamu naketoza hanyi chifunama.

[32] Mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamlonjela Balaamu, “Lekachoni nakulitowa idogowi lya hegwe mala zidatu azi? Mbuya kukulemeza, kwa vila kulutilila na majendo ndo kwajilila.

[33] Idogowi lya hegwe limbona heni mala azi zidatu nalikola hafungo mwa heni. Wone nahalikolile kutali na heni, ndahawele ndikukopola hegwe na kulileka idogowi ali.”

[34] Balaamu nakamlonjela mhilisi wa Mkulu Nguluwi, “Ndita gehile mina hambe ndivizele kota nakwima mnzila kundemeza heni. Lelo wone hauganile heni ndutilile na majendo ago, ndohiluka haluga.”

[35] Ila mhilisi wa Mkulu Nguluwi nakamlonjela Balaamu, “Ulute na wanhu wano, ila kolonga chila chondikulonjela hela,” Lelo Balaamu nakalutilila na majendo hamwe na wala vilongozi wa Balaki.

[36] Balaki naloyahuliche kota Balaamu kanguya, nakalawa kuka kumbochela kuli muji wa Ali, muji nalouwele hafungo mwa lwanda lwa Alinoni kuli mbaka wa Moabu.

[37] Balaki nakamlonjela Balaamu, “Lekachoni nahuyile kwa heni mala imwe hala hondikuchemile? Ndaze, nakujesa kota siweza kukulipa vinojile?”

[38] Balaamu nakamwidichila Balaki, “Lelo mbuya. Ila, ndaze, ndina ludali lwa kulonga choneche chila? Mbuli yondonjela Mkulu Nguluwi ndo yoganigwa kulonga.”

[39] Lelo Balaamu nakaluta hamwe na Balaki, nawafika kuli muji wa Kiliatihusoti.

[40] Balaki nakalavya nhambiko ya isenga na ing'holo ako, nakawapa miwunde ajo Balaamu hamwe na vilongozi wawele hamwe na heye.

Balaamu kanguwatambichiza Waisilaeli

[41] Hamitondo hake, Balaki nakamhola Balaamu, nakoka na heye mbaka Bamoti-baali, nalowawele ako, Balaamu nakawona Waisilaeli wamwe.

23

[1] Balaamu nakamlonjela Balaki, “Nzenjele honhu saba ha kulavila nhambiko hamba ungalile mibuguma saba na ming'holo milume saba.”

[2] Balaki nakadita kota Balaamu navyoyalonjile. Lelo nawalavya mchanya mwa chila honhu ha kulavila nhambiko ibuguma limwe na ing'holo ilume limwe.

[3] Hamba Balaamu nakamlonjela Balaki, “Upone hano behi na nhambiko ya hegwe ya kulakazwa, nani ndute. Hanji Mkulu Nguluwi koting'hana na heni. Choneche choyondajila ndokuya kukulonjela.” Lelo Balaamu nakaluta yaliyeka mchanya mwa chinhembenhembe cha chidunda.

[4] Nguluwi nakating'hana na heye. Balaamu nakamlonjela, “Mbika goya honhu saba ha kulavila nhambiko na kulavya nhambiko ya ibuguma limwe na ing'holo ilume limwe mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko.”

[5] Mkulu Nguluwi nakamha Balaamu ulonzi woyalinguganigwa kulonga na kumlonjela yahiluche kwa Balaki.

[6] Balaamu nakahiluka na nakamfika yemile bahala habehi na nhambiko ya heye ya kulakazwa, hamwe na vilongozi weng'ha wa Moabu.

[7] Balaamu nakamha Balaki ulonzi wa heye, nakalonga,
“Balaki nakengala hano kulawa Alamu,
ena, mndewa wa Moabu nakengala kulawa vidunda vya kolilawilaga isanya.
‘Uye uwapanjile wanhu wa Yakobo kwa chiwalo cha heni,
ena, uye uwalonje vibi Waisilaeli!’

[8] Ila ndompanjila ndaze munhu yawele Mkulu Nguluwi hambe yampanjile?
Ndowalonga ndaze vibi wanhu wawele Mkulu Nguluwi hambe yawalonje vibi?
[9] Kulawa kuli vinhembenhembe vya mitalawe nandiwona,
kulawa mchanya mwa vidunda ndanguwasunjilila.
Awo wanhu walingikala waliyeka,
hawalingilola kota wanhu wa isi zinji.
[10] Yalihi yoweza kuwawaza wanhu wa Yakobo kwa ndaze navyowawele wenji lukami,
ama yoweza kuwaza honhu ha kane ha Waisilaeli?
Hondibagama ndiwe kota munhu yatanganiche,
kota Waisilaeli."

[11] Aho Balaki nakamlonjela Balaamu, "Nakunditila choni? Ndikugala hano leka uwapanjile wang'honyo wa heni, ila hegwe kwanguwatambichiza!"

[12] Balaamu nakamlonjela Balaki, "Ndanguganigwa kulonga ulonzi wa Mkulu Nguluwi hela."

Ululi wa keli wa Balaamu

[13] Hamba Balaki nakamlonjela Balaamu, "Tulute honhu hanji hawele koweza kuwona, ila kowona wamwenga wa hewo hela, howeza kuwona weng'ha. Hamba, aho kowapanjila kwa chiwalo cha heni."

[14] Ahyo Balaki nakamhola Balaamu kuli mgunda wa Sofimu, mchanya mwa chinhembenhembe cha chidunda cha Pisiga. Aho nakazenga honhu saba ha kulavila nhambiko na kulavya nhambiko mchanya mwake, nhambiko ya ibuguma limwe na ing'holo ilume limwe.

[15] Balaamu nakamlonjela Balaki, "Upone hano behi na nhambiko ya hegwe ya kulakazwa, nani ndute kula kumwambu kiting'hana na Mkulu Nguluwi."

[16] Mkulu Nguluwi nakating'hana na Balaamu, nakamha ulonzi woyolonga, na kumlonjela yahiluche kwa Balaki.

[17] Lelo Balaamu nakahiluka, nakamfika Balaki yemile habehi na nhambiko ya heye ya kulakazwa hamwe na vilongozi weng'ha wa Moabu. Balaki nakamuuza, "Mkulu Nguluwi nakakulonjela choni?"

[18] Aho, Balaamu nakamlavila Balaki ulonzi wa heye.
"Wime Balaki, uhuliche,
unyhulichize gwa mwana wa Sipoli.
[19] Nguluwi hawele munhu, yalonje udesi,
ne munhu yagaluse kijesa kwa heye!
Ndaze, kolagana na wanhu chinhu na yaleche kudita,
ama yalonje chinhu na yaleche kweneza?
[20] Ulole, mhegwa mzilo wa kutambichiza,
na heye nakatambichiza, heni siweza hebu kugalusa.

[21] "Mkulu Nguluwi hawonile wihe wa wana wa Yakobo,
ne kulema kwa hewo wana wa Isilaeli.
Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hewo ka hamwe na hewo,
heye nakabochelaga lutogo lwa wandewa.
[22] Nguluwi nayawaholile kulawa Misili,
naketwanza na wang'honyo wa hewo kota ibogo.
[23] Ndangukomya, uhawi hauweza hebu kuwasumya wanhu wa Yakobo,
ne upanjilo kwa wanhu wa Isilaeli.
Lelo wanhu wolonga, kuwala Isilaeli,
'Mlole vinduzanduza vyoyaditile Nguluwi!'

[24] Ulole, kota isimba idala nawenuka,
kota isimba ilume wangwima,
Waisilaeli hawokwesela mbaka webate chila chowalinguwinga,
na kunwa danda ya chila chowalinguwinga."

[25] Aho Balaki nakamlonjela Balaamu, "Lelo uleche kuwapanjila ne kuwatambichiza!"

[26] Ila Balaamu nakamwidichila Balaki, "Ndaze, sikulonjele heni kota nachoyalonjile Mkulu Nguluwi ndo chondiganigwa kudita?"

Uloli wa kadatu wa Balaamu

[27] Balaki nakamlonjela Balaamu, "Uye, ndokuhilika honhu hanji. Hanji Nguluwi konojezwa leka uwapanjile wanhu awo kulawa ako kwa chiwalo cha heni."

[28] Ahyo, Balaki nakamhola Balaamu mbaka kuli chinhembenhembe cha chidunda cha Peoli, hawele wone munhu yeme aho, koweza kuchona chiwala.

[29] Balaamu nakamlonjela Balaki, "Nzenjele hano honhu saba ha kulavila nhambiko, umbichile goya mibuguma saba na ming'holo milume saba."

[30] Balaki nakadita kota navyoyalonjelwe na Balaamu, hamba nakalavya nhambiko ya ibuguma limwe na ing'holo ilume limwe mchanya mwa chila honhu ha kulavila nhambiko.

24

[1] Lelo Balaamu nakavizela kota Mkulu Nguluwi nakagana kuwatambichiza Waisilaeli, ahyo nahalutile kulagula kahi, nayali yolola kuchiwala.

[2] Balaamu nakalola, nakawona Waisilaeli wawichile kambi, chila nhanzi hali honhu hake. Hamba muhe wa Nguluwi naumuyila,

[3] na heye nakadamla ulonzi awu wa chiuloli,
"Ulonzi wa heni Balaamu mwana wa Peoli
ulonzi wa munhu yagubuligwe meho,
[4] ulonzi wa munhu yahuliche ulonzi wa Nguluwi,
munhu yalolile ulaguzi wa Nguluwi yawele na mong'ho,
munhu yalingufugama na kona hazelu.

[5] "Mihema ja hegwe jinoga ndaze hemwe wanhu wa Yakobo,
ena, kambi za hemwe zinoga ndaze hemwe wanhu wa Isilaeli!

[6] "Avi ndo kota mibindi jilingubogoma mazi,
kota kagunda hafungo mwa lwanda,
kota mitembwe joyanyalile Mkulu Nguluwi,
kota igodi lya mwelezi hafungo mwa mazi.
[7] Viya vya hewo vyowa na mazi menji,
nyhadikwa ya hewo yonyaligwa hali honhu hawele na mazi ga kuhega.
Mndewa wa hewo kowa mkulu kusinda Agagi,
na undewa wa heye wowa ukulu ng'hatu.

[8] "Nguluwi nakawahola kulawa Misili,
na heye naketwanza ng'hatu na wang'honyo wa hewo, kota ibogo.
Kozidumya nhanzi zoziwele wang'honyo wa hewo,
kobenanga mizeje ja hewo,
kowahoma kwa misale ja heye.
[9] Kowasa hasi kota isimba,
yalihi yojeza kumlilimla?

“Yoneche yokutambichiza, kotambichizwa,
yoneche yokupanjila, kopanjilwa.”

[10] Balaki nakazudila ng'hatu kwa chiwalo cha Balaamu, nakafumbata moko ga heye kwa kuzudila na kumlonjela, “Ndikuchema leka uwapanjile wang'honyo wa heni, ila mala zidatu zeng'ha azi kwanguwatambichiza!

[11] Lelo lute hali honhu ha hegwe. Nangana ndikupe ndolendole nyinji, ila Mkulu Nguluwi nakakulemeza kubochela ndolendole azo.”

[12] Balaamu nakamwidichila Balaki, “Ndaze, siwalonjela hebu wala wasenga wouwalajize kwa heni

[13] kota hanga naumhe ng'handa ya hegwe imemile sendi na zahabu, heni siweza kubelenhuka ilajizo lya Mkulu Nguluwi, kwa kudita mbuli yoneche, ihile ama inojile kwa kunuwila nene baha. Nandonga kota choyolonga Mkulu Nguluwi ndo chondilonga heni.

[14] “Lelo ndanguhiluka kwa wanhu wa heni, ila nding'hali kuka, leka ndikulonjele mbuli ziwele wanhu wano vyowowaditila wanhu wa hegwe mazuwa galinguya.”

Uloli wa kane wa Balaamu

[15] Lelo Balaamu nakalonga ulonzi awu,
“Ulonzi wa heni Balaamu mwana wa Beoli,
ulonzi wa munhu yagubuligwe meho,
[16] ulonzi wa munhu yoyahuliche ulonzi wa Nguluwi,
na munhu yavizelele uwanzi wa Nguluwi yawele kuchanya,
munhu yalingona ulaguzi wa Nguluwi yawele na Mong'ho,
munhu yalingufugama na kona hazelu.

[17] “Ndangumona, ila haiwele sambi,
ndangumlola, ila ka kutali.
Nhondwe yolawila kwa walelwa wa Yakobo,
kolawila mndewa hali Waisilaeli.
Kwa ng'hweku ya heye kowasubula vilongozi wa Wamoabu,
kowadumya walelwa weng'ha wa Seti.
[18] Edomu yowa ya heye,
Seili yowa ya heye,
Isilaeli yowa na kusumya kukulu.
[19] Yumwe wa walelwa wa Yakobo kolongoza
na heye kowadumya wawele wopona kuli muji.”
[20] Hamba Balaamu nakawalola Waamaleki, nakalonga,
“Waamaleki ndo wanhu wa isi ya mwaluko wawele na mong'ho kusinda weng'ha,
ila mwiso wodumigwa ng'hatu.”
[21] Hamba Balaamu nakawalola Wakeni, nakalavya ulonzi awu,
“Ng'handa za hemwe za goya, hemwe Wakeni,
kota chimvulila mchanya ng'hatu mwa italawe.
[22] Ila modumigwa, hemwe Wakeni.
Mbaka Ashulu hoyowahola hemwe kuwa wapogozi wa ngondo.”
[23] Balaamu nakalavya ulonzi kahi,
“Hambi! Yalihi yochikala, hala Mkulu Nguluwi hoyodita mbuli azo?
[24] Meli zofika kulawa Kitimu,
wozitowa Ashulu na Ebeli,
na hewo kahi wodumigwa.”

[25] Ahyo, Balaamu nakoka, nakahiluka haluga ha heye, Balaki kahi nakoka.

25

Gehile ga Waisilaeli ako Peoli

[1] Waisilaeli nalowawele ako Shitimu, walume nawaluka kudita ung'hondwa na wadala wa Moabu.

[2] Wadala awo nawawalalika Waisilaeli wehanze kuli nhambiko yowaiwichile kwa chiwalo cha milungu ja hewo, na hewo Waisilaeli nawalya na kujifugamila milungu ja hewo.

[3] Ahyo ndo Waisilaeli navyowehanzile na mlungu Baali wa Peoli, na Mkulu Nguluwi nakawazudila ng'hatu.

[4] Lelo Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Wahole vilongozi weng'ha wa wanhu, uwakopole hali heni hali isanya, leka ng'halazi ya heni kwa hemwe ikole."

[5] Musa nakawalonjela walamuzi wa Isilaeli, "Chila yumwe wa hemwe yamkopole munhu yoneche hali hemwe yehanzile na mlungu Baali wa Peoli."

[6] Mhela wuwo munhu yumwe Muisilaeli nakamigala mdala yumwe Mmidiani haluga ha heye, hali Musa na Waisilaeli weng'ha, lowawele wolombocheza hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

[7] Lelo Finehasi mwana wa Eleasali, mwana wa mtambika Aluni, naloyawene mbuli ayo, nakenuka na kulawa kuli Waisilaeli weng'ha, nakahola umbaji

[8] na kumuwinza yula Muisilaeli mbaka kuli ihema, nakawahoma umbaji weng'ha weli kuli munda. Utamwa wihile louwagazile nauwadumya Waisilaeli nausumigwa.

[9] Wanhu wabagame kwa chiwalo cha utamwa ula nawali elufu makumi meli na gane (24,000).

[10] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[11] "Finehasi mwana wa Eleasali, mwana wa mtambika Aluni, nakalemeza ng'halazi ya heni kwa chiwalo cha Waisilaeli hali hemwe, ndo heye yawele na fihi kota yondiwelenayo heni. Ndo mina hambe ndiwadumye hebu Waisilaeli weng'ha kwa ng'halazi ya heni.

[12] Lelo mlonjele kota ndangudita ilagano lya kikala goya na heye.

[13] Ndangulagana na heye na walelwa wa heye wowa watambika mazuwa gose kwa vila nakona fihi kwa chiwalo cha heni, Nguluwi wa heye, nakawaditila uhanyisi Waisilaeli."

[14] Ayo Muisilaeli nayabagame hamwe na mdala Mmidiani nayali yochemigwa Simuli mwana wa Salu, chilongozi wa ivyazi limwenga kuli nhanzi ya Simeoni.

[15] Na ayu mdala Mmidiani nayakopoligwe nayali yochemigwa Kosibi mhinza wa Suli, nayawele chilongozi wa nhanzi imwenga ako Midiani.

[16] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[17] "Waditile Wamidiani kota wang'honyo na kuwadumya,

[18] kwa vila nawawaditila hemwe kota wang'honyo kwa uhadi wa hewo, nawawahada kuwala mbuli ya Peoli, na kwa chiwalo cha Kosibi, mhinza wa chilongozi wa Midiani, nayakopoligwe mhela wa utamwa wihile naloulawile ako Peoli."

26

Kuwazigwa lwa keli

[1] Navyoumalile awo utamwa, Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Eleasali mwana wa mtambika Aluni,

[2] "Muwawaze wanhu weng'ha wa Waisilaeli weng'ha, chila munhu kota navyoiwele ivyazi lya heye. Muwawaze wanhu weng'ha wawele na miyaka makumi meli na mzidi wawele woweza kuza kitowa ngondo."

[3] Musa na mtambika Eleasali nawalongasa na wanhu kuli isi iwele na ibalalika lya Moabu, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ilingilola na Yeliko, nawawalonjela,

[4] "Muwawaze wanhu wawele na miyaka makumi meli na mzidi, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa." Waisilaeli walawile Misili ndo awa.

[5] Nhanzi ya Lubeni, mwana wa mwaluko kwa Yakobo, ng'holo za Hanoki na Palu
[6] na Hesiloni na Kalimi.
[7] Ng'holo za nhanzi ya Lubeni nawawazigwe, nawali walume elufu makumi gane na gadatu na miya saba na makumi gadatu (43,730).

[8] Mlelwa wa Palu nayali Eliabu

[9] na wana wa Eliabu, wawele ndo Nemueli na Datani na Abilamu. Awa weli, Datani na Abilamu ndo nawali wahaguligwe hali Waisilaeli weng'ha, ila nawawalema Musa na Aluni, na kihanza na wanhu walingumuwinza Kola mhela nalowambelenhuche Mkulu Nguluwi.

[10] Mhela awo misanga najigubuka najiwamela, nawababagama hamwe na Kola na wala wanhu weng'ha walingumuwinza heye. Chiluli navyochiwalakaze wanhu miya mbili na makumi gahano, nawali ulanguso kwa wanhu.
[11] Ila walelwa wa Kola nahawababagame.

[12] Nhanzi ya Simeoni ndo ng'holo za Nemueli na Yamini na Yakini

[13] na Sela na Shauli.
[14] Azo ndo ng'holo za nhanzi ya Simeoni, walume weng'ha nawali elufu makumi meli na mbili na miya mbili (22,200).

[15] Nhanzi ya Gadi ndo ng'holo za Sefoni na Hagi na Shuni
[16] na Osini na Eli
[17] na Alodi na Aleli.
[18] Azo ndo ng'holo za nhanzi ya Gadi, nawali walume elufu makumi gane na miya zihano (40,500).

[19] Na wana wa Yuda nawali Eli na Onani. Awa nawababagama kuli isi ya Kanaani.
[20] Nhanzi ya Yuda ndo ng'holo za Shela na Pelesi na Sela.

[21] Walelwa wa Pelesi ndo ng'holo za Hesiloni na Hamuli.

[22] Azo ndo ng'holo za Yuda, nawali walume elufu makumi saba na sita na miya zihano (76,500).

[23] Nhanzi ya Isakali ndo ng'holo za Tola na Puva

[24] na Yashubu na Shimuloni.
[25] Azo ndo ng'holo za Isakali, nawali walume elufu makumi sita na gane na miya zidatu (64,300).

[26] Nhanzi ya Sebuluni ndo ng'holo za Seledi na Eloni na Yaleeli.

[27] Azo ndo ng'holo za Sebuluni, nawali walume elufu makumi sita na miya zihano (60,500).
[28] Nhanzi ya Yusufu mhaza wa hewo Manase na Efulaimu.

[29] Nhanzi ya Manase ndo ng'holo za Makili na Gileadi. Gileadi nayali mwana wa Makili.
[30] Walelwa wa Gileadi ndo ng'holo za Yeseli na Heleki

[31] na Asilieli na Shekemu
[32] na Shemida na Hefeli.

33 Selofehadi, mwana wa Hefeli hapatile wana walume ila wadala hela, na hewo ndo Mala na Noa na Hogula na Milika na Tilisa.
34 Azo ndo ng'holo za Manase, nawali walume elufu makumi gahano na mbili na miya saba (52,700).

35 Nhanzi ya Efulaimu ndo ng'holo za Shutihela na Bekeli na Tahani.
36 Lukolo lwa Elani nalulawa kwa Shutihela.
37 Azo ndo ng'holo za Efulaimu, nawali walume elufu makumi gadatu na mbili na miya zihano (32,500). Zeng'ha azo nazilawila kwa Yusufu.

38 Nhanzi ya Benjamini ndo ng'holo za Bela na Ashibeli na Ahilamu
39 na Shefufamu na Hufamu.
40 Ng'holo za Alidi na Naamani, nazilawila kwa Bela.
41 Azo ndo ng'holo za Benjamini, nawali walume elufu makumi gane na zihano na miya sita (45,600).

42 Nhanzi ya Dani nayali ya lukolo lwa Shuhamu.
43 Lukolo nalwali na walume elufu makumi sita na gane na miya zine (64,400).
44 Nhanzi ya Asheli ndo ng'holo za Imuna na Ishivi na Belia.
45 Ng'holo za Hebeli na Malikieli nazilawila kwa Belia.
46 Asheli nayali na mhinza yalinguchemigwa Sela.
47 Azo ndo ng'holo za nhanzi ya Asheli, nawali walume elufu makumi gahano na zidatu na miya zine (53,400).

48 Nhanzi ya Nafutali ndo ng'holo za Yaseeli na Guni
49 na Yeseli na Shilemu.
50 Azi ndo ng'holo za nhanzi ya Nafutali, walume nawali elufu makumi gane na zihano na miya zine (45,400).

51 Walume Waisilaeli wawazigwe nawali lachi sita na elufu imwe na miya saba na makumi gadatu (601,730).

52 Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,
53 “Nhanzi azi zopegwa isi iwe uhalizi wa hewo wawo, kwa chiwalo cha winji wa matagwa ga hewo wawo.
54 Nhanzi ng'hulu yopegwa honhu hawo hakulu na nhanzi ndodo yopegwa honhu hawo hadodo. Chila nhanzi yopegwa honhu hake ha uhalizi kwa chiwalo cha winji wa wanhu vyowali.
55 Na ako kugawilwa kwa isi koditigwa kwa kutowa simbi. Chila nhanzi yohalila kwa chiwalo cha matagwa ga lukolo lwa hewo.
56 Uhalizi wa chila nhanzi woditigwa kwa kutowa simbi, chila nhanzi yopegwa kwa chiwalo cha ukulu ama udodo wake.”

57 Azi ndo ng'holo za Walawi ziwazigwe na walelwa wa hewo Gelishoni na Kohati na Melali.
58 Hamwe na ng'holo za Libuni na Hebuloni na Mahili na Mushi na Kola. Kohati nayali mhaza wa Amulamu.
59 Mchewake Amulamu nakachemigwa Yokebedi mwana wa heye Lawi, yavumbuche Misili. Ayu nakampondela Amulamu wana weli walume, Aluni na Musa, na mhinza yumwe, Miliamu.
60 Aluni nayali na wana walume wane, Nadabu na Abihu na Eleasali na Itamali.
61 Nadabu na Abihu nawabagama vyowamlavile Mkulu Nguluwi nhambiko ya chiluli, yohaikundigwe.

[62] Walawi walume wawele na mwezi umwe na mzidi nawali elufu makumi meli na gadatu (23,000). Awa nahawawazigwe hamwe na Waisilaeli wanji kwa vila hewo nahawapeligwe isi kota uhalizi woneche hali hewo.
[63] Awo ndo walume Waisilaeli wawazigwe na Musa na mtambika Eleasali kuli isi iwele na ibalalika lya Moabu, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ilingilola na Yeliko.
[64] Hali hewo hali haduhuli ne munhu yumwe hali wala wawazigwe na Musa na mtambika Aluni na ndo nawawazigwe aho mwaluko kuchiwala ako Sinai.
[65] Mkulu Nguluwi nakalonga kota weng'ha wobagama wawele ako kuchiwala, na kukomya, haduhu ne yumwe wa hewo yasigale yawele mkomu, ila Kalebu mwana wa Yefune na Yoshua mwana wa Nuni.

27

Uhalizi wa wadala

[1] Mhela awo, Mala na Noa na Hogula na Milika na Tilisa, wahinza wa Selofehadi, nawahejela. Na heye Selofehadi nayali mwana wa Hefeli, mwana wa Gileadi, mwana wa Makili, mwana wa Manase mwana wa Yusufu.
[2] Lelo wahinza weng'ha awo wahano nawamlutila Musa, nawema hali heye na mtambika Eleasali na vilongozi weng'ha wa Waisilaeli weng'ha, hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi, nawalonga,
[3] "Mhaza wa hetwe nakabagama kuchiwala, nahawele kuli wala wanhu weng'ha welumbile kumditila vibi Mkulu Nguluwi, kuli chilundo cha Kola, ila nakabagama kwa gehile ga heye yuye. Nahawele na mwana yoneche mlume.
[4] Lelo lekachoni itagwa lya mhaza wa hetwe lyusigwe kuli lukolo lwa heye kwa vila haduhu mwana mlume? Twangugana uhalizi hamwe na wang'holoze mhaza wa hetwe."
[5] Musa nakegala mbuli ya hewo hali Mkulu Nguluwi.
[6] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,
[7] "Chowalingulonga wahinza wa Selofehadi ndo cha kukomya, wagawile uhalizi hamwe na wang'holoze mhaza wa hewo, wahole uhalizi wa heye.
[8] Hamba walonjele Waisilaeli kota munhu yoneche wone yabagame ne kuleka mwana mlume, uhalizi wa heye kopegwa mwana wa heye mdala.
[9] Ila wone kahela mhinza, uhalizi wa hewo wopegwa wang'holoze walume.
[10] Na wone kahela wang'holoze walume, uhalizi wa heye woluta kwa wang'holoze wa mhaza wa heye, mkulu ama mdodo.
[11] Na wone mhaza wa heye kahela wang'holoze walume, lelo uhalizi wa heye wowa wa wanhu wa nhanzi ya heye ya habehi, na wowa wa heye. Ali ndo lyowa ilajizo na mzilo kwa Waisilaeli, kota vila heni Mkulu Nguluwi vyondikulajize, hegwe Musa."

Yoshua kanguhaguligwa kuwalongoza Waisilaeli
(Kukumbuchila 31:1-8)

[12] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Ukwine mchanya mwa chidunda achi cha vigongo vya Abalimu leka uilole isi yondiwapele Waisilaeli.
[13] Louyona, nagwe kobagama kota vila mng'holozo Aluni navyoyabagame,
[14] kwa vila hambe mhulichize mzilo wa heni kula kuchiwala Sini. Mhela Waisilaeli weng'ha lowamng'ung'utile kwa chiwalo cha heni kula Meliba,

humhele ukulu hali hewo lowaganile wapegwe mazi.” Meliba ndo nzasa ya mazi ako Kadeshi kuli kuchiwala ako Sini.

[15] Na heye Musa nakamlanda Mkulu Nguluwi yolonga,

[16] “Gwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi uwele mwaluko wa ukomu wa weng'ha, ndangukulanda umhagule munhu wa kuwalongoza Waisilaeli weng'ha,

[17] yawele kowalongola kuwalongoza kuli mbuli za hewo zeng'ha, leka Waisilaeli weng'ha wa Mkulu Nguluwi waleche kuwa kota ming'holo jilihela mdimi.”

[18] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mhole Yoshua mwana wa Nuni, munhu yawele muhe wa Mkulu Nguluwi ka mgati mwa heye, hamba umuwichile moko,

[19] na kumwimiza hali mtambika Eleasali na Waisilaeli weng'ha, umhe mijito ajo.

[20] Umhe honhu ha ludali lwa hegwe leka Waisilaeli weng'ha wamhulichize.

[21] Heye komtumbila mtambika Eleasali yawele komlonjela choni chondilingugana kwa Ulimu na Sumimu. Kwa nzila ayi, Eleasali kowalongoza Yoshua na Waisilaeli weng'ha kuli mbuli za hewo zeng'ha”

[22] Musa nakadita kota navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi. Nakamhola Yoshua na kumwimiza hali mtambika Eleasali na Waisilaeli weng'ha.

[23] Hamba nakamuwichila moko kwa kumdita yawe chilongozi kota Musa navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

28

Nhambiko za chila zuwa

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Walonjele Waisilaeli kota hemwe mondavila kwa mhela wa nhambiko zilinguganigwa, vilyo vya kulakazwa kwa chiluli, viwele na unhunyhililo unojile wa kunojeza heni.

[3] Walonjele kota nhambiko yowondavila heni Mkulu Nguluwi kwa chiluli, yowa ming'holo myana mili milume ja mwaka umwe jilihela nongwa yoneche, kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa ya chila zuwa.

[4] Ing'holo lyana limwe lyolavigwa mitondo na lya keli lyolavigwa mhela wa kuzinga kwa isanya,

[5] chila limwe lyolavigwa hamwe na nhambiko ya nyhule ya kilo imwe ya utimbo unojile uhanzigwe hamwe na lita imwe ya mafuta ganojile gahondigwe.

[6] Ayi ndo nhambiko ya kulakazwa ilingulavigwa chila zuwa, iwele nailajizwe hala kuli chidunda cha Sinai kota unhunyhililo unojile, nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[7] Nhambiko ya chakunwa yoilingulavigwa na chila ing'holo lyana, ndo lita imwe ya divai. Koijida nhambiko ayi ya chakunwa hali honhu helile ha Mkulu Nguluwi.

[8] Mhela wa kuzinga kwa isanya kolilavya lila ing'holo lyana liyage hamwe na nhambiko ya nyhule na ya chakunwa kota yoilavigwe mitondo, kolavya kota nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, nhambiko iwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi.

Nhambiko ya Zuwa lya Kwesela

[9] “Zuwa lya Kwesela, molavya nhambiko ya ming'holo myana mili milume ja mwaka umwe jilihela nongwa, nhambiko ya nyhule ya kilo mbili za utimbo unojile uhanzigwe na mafuta, na nhambiko yake ya chakunwa.

[10] Nhambiko ayi ya kulakazwa yolavigwa chila Zuwa lya Kwesela ne kuwaza yila nhambiko ya chila zuwa hamwe na nhambiko yake ya chakunwa.

Nhambiko ya chila mwezi

[11] “Kuli mwaluko wa chila mwezi, momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kulakazwa. Milogota milume mili, ing'holo ilume limwe na ming'holo myana saba milume ja mwaka umwe, jeng'ha jiwe jilihela nongwa.

[12] Molavya nhambiko ya nyhule ya utimbo unojile kilo zidatu, uhanzigwe na mafuta kwa chila ilogota ilume na molavya kahi kilo mbili za utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chila ing'holo ilume,

[13] na kilo imwe ya utimbo unojile uhanzigwe na mafuta kwa chila ing'holo lyana. Nhambiko azi za kulakazwa ziwele na unhunyhililo wa kumnojeza Mkulu Nguluwi, ndo nhambiko zilingulavigwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

[14] Chipimilo cha nhambiko ya chakunwa chilinguganigwa ndo lita mbili za divai kwa chila ilogota ilume na lita imwe na nusu kwa chila ing'holo ilume na lita imwe kwa chila ing'holo lyana. Ayo ndo nhambiko ya kulakazwa ya chila mwezi kuli mwaka.

[15] Kahi momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya gehile, ipongo limwe, ne kuwaza yila nhambiko ya kulakazwa ya chila zuwa na nhambiko yake ya chakunwa.

Nhambiko ya mnvina ya Pasaka

[16] “Zuwa lya kumi na kane lya mwezi wa mwaluko ndo mnvina ya Pasaka ya Mkulu Nguluwi.

[17] Zuwa lya kumi na zihano lya mwezi wuwo ndo mnvina. Kwa mhela wa mazuwa saba, molya mibumunda jilihela usaso.

[18] Kuli zuwa lya mwaluko kowa na nhing'hano yelile. Zuwa alyo hamkola mijito hebu.

[19] Molavya nhambiko ya kulakazwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, milogota milume mili na ing'holo ilume limwe na ming'holo myana saba milume ja mwaka umwe, jeng'ha jiwe jilihela nongwa.

[20] Nhambiko ya nyhule yoiwa hamwe na ayo, yowa ya utimbo unojile uhanzigwe na mafuta, kilo zidatu kwa chila ilogota ilume na kilo mbili kwa chila ing'holo ilume,

[21] na kilo imwe kwa chila limwe lya jila ming'holo myana saba.

[22] Molavya kahi ipongo limwe liwe nhambiko ya gehile leka kuwaditila uhanyisi.

[23] Molavya vinhu avi ne kuwaza yila nhambiko ya kulakazwa ilingulavigwa mitondo ya chila zuwa.

[24] Hihyo du, kwa mhela wa mazuwa saba, molavya nhambiko ya chilyo yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, ndo iwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi. Ayi moilavya ne kuwaza yila nhambiko ya kulakazwa ya chila zuwa na nhambiko yake ya chakunwa.

[25] Kuli zuwa lya saba modita nhing'hano yelile na mleche kukola mijito.

Nhambiko ya mnvina ya mbena
(Walawi 23:15-22)

[26] “Kuli zuwa lya mwaluko lya mnvina ya mbena lomumlavila Mkulu Nguluwi mbena za mwaluko za nyhule za hemwe, modita nhing'hano yelile na mleche kukola mijito.

[27] Molavya nhambiko ya kulakazwa, unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi, milogota milume mili na ing'holo ilume limwe na ming'holo myana milume saba ja mwaka umwe.

[28] Nhambiko ya nyhule yoiwa hamwe na ayo yowa ya utimbo unojile uhanzigwe na mafuta, kilo zidatu kwa chila ilogota ilume na kilo mbili kwa chila ing'holo ilume

[29] na kilo imwe kwa chila ing'holo lyana.

[30] Molavya kahi ipongo limwe kuwaditila uhanyisi.

[31] Molavya vinhu avi ne kuwaza yila nhambiko ya kulakazwa ya chila zuwa hamwe na nhambiko yake ya chakunwa. Jeng'ha jiwe jilihela nongwa.

29

Nhambiko ya mnvina ya mhalamhanda
(Walawi 23:23-25)

[1] "Zuwa lya mwaluko lya mwezi wa saba modita nhing'hano yelile na mleche kukola mijito. Alyo ndo zuwa lya kutowa mhalamanda.

[2] Molavya nhambiko ya kulakaza, kunhunyhilila goya komnojeza Mkulu Nguluwi, ilogota ilume limwe na ing'holo ilume limwe na ming'holo myana milume saba ja mwaka umwe, jeng'ha jiwe jilihela nongwa yoneche.

[3] Molavya kahi nhambiko ya heye ya utimbo unojile uhanzigwe na mafuta, kilo zidatu kwa ilogota ilume na kilo mbili kwa ing'holo ilume

[4] na kilo imwe kwa chila ing'holo lyana.

[5] Kahi molavya ipongo limwe liwe nhambiko ya gehile kwa kuwaditila uhanyisi.

[6] Molavya vinhu avi ne kuwaza yila nhambiko ya kulakazwa ya mwezi unyale na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko zake za chakunwa kota vyoilajizwe kuwa unhunyhililo unojile ulingunojeza, ndo nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

Nhambiko ya zuwa lya uhanyisi
(Walawi 23:26-32)

[7] "Zuwa lya kumi lya mwezi wa saba, modita nhing'hano yelile. Zuwa alyo yowagana mwesele kulya ne kukola mijito joneche.

[8] Momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kulakazwa na kunhunyhilila kwa kumnojeza Mkulu Nguluwi. Ilogota ilume limwe na ing'holo ilume limwe na ming'holo myana saba milume ja mwaka umwe, jeng'ha jiwe jilihela nongwa yoneche.

[9] Kuleka vinhu avyo, molavya kahi nhambiko ya utimbo unojile uhanzanywe na mafuta kilo zidatu hamwe na alyo ilogota ilume na kilo mbili hamwe na lila ing'holo ilume

[10] na kilo imwe kwa chila ing'holo lyana.

[11] Molavya kahi ipongo limwe kwa nhambiko ya gehile ne kuwaza yila nhambiko ya uhanyisi hamwe na nhambiko ya kulakazwa ya chila zuwa na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko zake za kunwa.

Nhambiko ya mnvina ya vibumuli
(Walawi 23:33-44; Kukumbuchila 16:13-17)

[12] "Zuwa lya kumi na kahano lya mwezi wa saba, modita nhing'hano yelile. Hamkola mijito zuwa alyo. Modita mnvina kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi kwa mazuwa saba.

[13] Molavya nhambiko ya kulakazwa, iwele ndo nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, iwele na kunhunyhilila goya kulingumnojeza

Mkulu Nguluwi na milogota milume kumi na jidatu na ming'holo milume mili na ming'holo myana ja mwaka umwe kumi na jine, jeng'ha jiwe jilihela nongwa yoneche.

[14] Nhambiko yoiwa hamwe na ayo, yowa utimbo unojile uhanzigwe na mafuta, kilo zidatu kwa chila ilogota ilume na kilo mbili kwa chila ing'holo ilume

[15] na kilo imwe kwa chila ing'holo lyana.

[16] Molavya kahi ipongo limwe kwa nhambiko ya gehile, ne kuwaza yila nhambiko ya chila zuwa ya kulakazwa hamwe na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko yake ya chakunwa.

[17] "Zuwa lya keli, molavya milogota milume kumi na mili na ming'holo milume mili na ming'holo myana milume kumi na jine ja mwaka umwe jilihela nongwa yoneche.

[18] Molavya kahi nhambiko ya nyhule na nhambiko ya chakunwa hamwe na jila milogota milume na ming'holo na ming'holo milume myana kwa winji wa hewo vyoilajizwe.

[19] Molavya kahi ipongo limwe kwa nhambiko ya kulakazwa ya chila zuwa hamwe na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko yake ya chakunwa.

[20] "Zuwa lya kadatu, molavya mibuguma kumi na limwe na ming'holo milume mili na ming'holo myana kumi na jine ja mwaka umwe jilihela nongwa yoneche.

[21] Molavya kahi nhambiko ya nyhule na nhambiko za chakunwa hamwe na ajo mibuguma na ming'holo milume na ming'holo myana kota vyoilajizwe.

[22] Hihyo du, molavya ipongo limwe kwa nhambiko ya gehile ne kuwaza yila nhambiko ya kulakazwa hamwe na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko yake ya chakunwa.

[23] "Zuwa lya kane, molavya mibuguma kumi na ming'holo milume mili na ming'holo myana kumi na jine ja mwaka umwe jilihela nongwa yoneche.

[24] Molavya kahi nhambiko ya nyhule na nhambiko za chakunwa hamwe na ajo mibuguma na ming'holo milume na ming'holo myana kwa winji wa hewo kota vyoilajizwe.

[25] Molavya kahi ipongo limwe kwa nhambiko ya gehile ne kuwaza nhambiko ya chila zuwa ya kulakazwa hamwe na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko yake ya chakunwa.

[26] "Zuwa lya kahano, molavya mibuguma tisa na ming'holo milume mili na ming'holo myana milume kumi na jine ja mwaka umwe jilihela nongwa yoneche.

[27] Molavya kahi nhambiko ya nyhule na nhambiko za chakunwa hamwe na mibuguma na ming'holo na ming'holo milume myana kota vyoilajizwe.

[28] Molavya kahi ipongo limwe kwa nhambiko ya gehile ne kuwaza yila nhambiko ya chila zuwa ya kulakazwa hamwe na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko yake ya chakunwa.

[29] "Zuwa lya sita, molavya mibuguma nane na ming'holo milume mili na ming'holo myana milume kumi na jine ja mwaka umwe jiwele jilihela nongwa yoneche.

[30] Molavya kahi nhambiko ya nyhule na nhambiko za chakunwa hamwe na ajo mibuguma na ming'holo milume na ming'holo myana kota vyoilajizwe.

[31] Molavya kahi ipongo limwe lya nhambiko ya gehile hamwe na nhambiko ya kulakazwa na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko zake za chakunwa.

[32] “Zuwa lya saba, molavya mibuguma saba na ming'holo milume mili na ming'holo myana milume kumi na jine ja mwaka umwe, jilihela nongwa yoneche.

[33] Molavya kahi nhambiko ya nyhule na nhambiko za chakunwa hamwe na ajo mibuguma na ming'holo milume na ming'holo myana kwa winji wa hewo kota vyoilajizwe.

[34] Molavya kahi ipongo limwe kwa nhambiko ya gehile ne kuwaza yila nhambiko ya kulakazwa ya chila zuwa, hamwe na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko yake ya chakunwa.

[35] “Zuwa lya nane, mowa na nhing'hano ng'hulu. Mleche kukola mijito zuwa alyo.

[36] Ila molavya nhambiko ya kulakazwa, nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, na unhunyhililo unojile ulingumnojeza Mkulu Nguluwi, ibuguma limwe na ing'holo ilume limwe na ming'holo myana milume saba ja mwaka umwe jilihela nongwa yoneche.

[37] Molavya kahi nhambiko ya nyhule na nhambiko za chakunwa hamwe na alyo ibuguma na ing'holo ilume na jila ming'holo myana kwa winji wa migongolo kota vyoilajizwe.

[38] Hamba kahi molavya ipongo limwe kwa nhambiko ya gehile ne kuwaza yila nhambiko ya chila zuwa ya kulakazwa hamwe na nhambiko yake ya nyhule na nhambiko yake ya chakunwa.

[39] “Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko za kulakazwa na nhambiko za nyhule na nhambiko za chakunwa na nhambiko za kikala goya zomlingumlavila Mkulu Nguluwi mhela wa mnvina za hemwe zoziwichigwe. Ne kuwaza nhambiko azo ziwele momlavila Mkulu Nguluwi kweneza kilaha kwa hemwe na nhambiko za hemwe za kunuwila.”

[40] Lelo Musa nakawalonjela Waisilaeli chila chinhu kota Mkulu Nguluwi navyoyamlajize.

30

Malajizo kuwala kilaha

[1] Hamba, Musa nakalongasa na vilongozi wa nhanzi za Isilaeli, nakawalonjela, “Awu ndo ulonzi woyalonjile Mkulu Nguluwi.

[2] “Wone munhu yochilaha kwa Mkulu Nguluwi ama kiwika milagano kwa chilaho, imgana yeneze kilagana kwa heye, na imgana kahi yagakolele mijito gala geng'ha goyalonjile heye.

[3] “Mhinza yawele yang'hali mbaka sambi kangikala haluga ha mhaza wa heye, yochilaha kwa Mkulu Nguluwi ama kiwika milagano,

[4] na wone mhaza wa heye nakahulika kiwika milagano, wone yoleka kumlemeza, lelo vilaho vya heye vyoyawichile vyopona bahala na kulagana kwa heye kahi kopona bahala.

[5] Ila wone mhaza wa heye yohulika kilaha ako, na yomlemeza, lelo kilaha kwa heye na kulagana kwa heye hambe vipone bahala. Mkulu Nguluwi komlechela kwa vila mhaza wa heye nakalemeza mbuli ayo.

[6] “Wone mhinza ayo kohesigwa hala du nahoyalahile na kulagana ne kijesa goya tandi na kiwika heye yuye milagano,

[7] hamba mlume wa heye yahuliche chilaho acho na wone yaleche kumlemeza, lelo kilaha kwa heye kopona bahala na kulagana kwa heye kahi kopona bahala.

[8] Ila wone mlume wa heye yahuliche chilaho acho na wone yamlemeze, lelo ayo mlume wa heye kokusa chilaho cha mchewake na ulonzi wa heye woyaulavile ne kujesa goya, na Mkulu Nguluwi komlechela.

[9] “Ila kilaha ama kulagana koneche koyawichile mdala yafililwe na mlume wa heye ama mdala yapegwe luleko, ahyo chilaho ama kulagana kwa ayo mdala vyopona bahala.

[10] “Wone mdala yahesigwe yochilaha ama kulagana kwa kilaha kuno yawele haluga ha mlume wa heye,

[11] hamba wone mlume wa heye yahuliche mbuli ayo ila wone yaleche kumlemeza ne kumlonjela chinhu, lelo chilaho cha heye cheng'ha chopona bahala na kulagana kwa heye kweng'ha kahi kopona bahala.

[12] Ila wone mlume yahuliche mbuli za heye, hamba yazileme, lelo hambe yaganigwe kugongomanyiza kilaha ama kulagana kwa heye, haimganile kweneza, mlume wa heye nakazilemeza na Mkulu Nguluwi komlechela mdala ayo.

[13] Mlume wa heye koweza kutawiza ama kulemeza kilaha ama kulagana koneche kula.

[14] Ila wone mlume wa heye hambe yalonje chinhu choneche chila kulawa zuwa lyoyohulika mbuli za kilaha ama kulagana kwa mdala wa heye, lelo mlume ayo kowa nakatawiza chilaho na kulagana ako.

[15] Ila wone yolemeza mhela umwenga loyahuliche mbuli za heye, lelo heye mlume kowa na nongwa kwa chiwalo cha mchewake.”

[16] Aga ndo malajizo gawele Mkulu Nguluwi nayamlajize Musa kwa chiwalo cha mdala na mlume wa heye na mhaza na mhinza wa heye, wone mhinza ayo yawe yang'hali kwalama na kangikala kwa mhaza wa heye.

31

Ngondo ya Wamidiani na Waisilaeli

[1] Mkulu Nguluwi nakalongasa na Musa, nakamlonjela,

[2] “Wahilulile chibida Wamidiani kwa mbuli zowawaditile Waisilaeli, hamba hegwe kobagama.”

[3] Lelo Musa nakalongasa na wamizi, nakawalonjela, “Muwawiche goya wanhu walume walute kuza kitowa ngondo na Wamidiani kuwahilulila chibida kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi.

[4] Kulawila chila nhanzi ya Isilaeli, mohilika wamizi elufu imwe kuli kitowa ngondo.”

[5] Lelo wamizi elufu imwe nawalavigwa kulawila chila nhanzi hali wanhu wa maelufu ya Waisilaeli, walume wawichigwe goya kitowa ngondo nawali elufu kumi na mbili (12,000).

[6] Musa nakawahilika kuli kitowa ngondo hali ulongozi wa Finehasi mwana wa mtambika Eleasali, yawele na vinhu vya honhu helile na mhalamhanda za kulajila ulajilo.

[7] Nawaitowa isi ya Midiani, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa, nawawakopola walume weng'ha.

[8] Hali wanhu awo wakopoligwe, nakwali na wandewa wahano wa Midiani, Evi na Lekemu na Suli na Huli na Leba. Vivila nawamkopola Balaamu mwana wa Beoli.

[9] Waisilaeli nawawahola wadala wa Midiani na wana wa hewo na misenga na ming'holo na lufufu lwa hewo lweng'ha.

[10] Miji ja hewo jeng'ha na howalingikala hewo heng'ha nawahalakaza heng'ha kwa chiluli.

[11] Nawahola vinhu vyeng'ha hamwe na wanhu na migongolo,

[12] hewo nawawegala wanhu na migongolo na vinhu vyeng'ha na kuviwika hali Musa na mtambika Eleasali na hali Waisilaeli weng'ha aho hawele

na kambi kuli isi iwele na ibalalika lya Moabu, hawele habehi na lwanda lwa Yolodani ilingilola na Yeliko.

Kuhiluka kulawa kitowa ngondo

[13] Musa na mtambika Eleasali na vilongozi weng'ha wa Waisilaeli weng'ha nawalawa kuli kambi, nawaluta kuwabochela wamizi.

[14] Musa nakazudizwa na wakulu wa wamizi na wamizi wemilile vilundo vya wamizi maelufu menji na vilundo vya wamizi mamiya ga wowahiluche kulawa kitowa ngondo.

[15] Musa nakawauza, “Lekachoni namuwaleka wadala awa weng'ha wawele wakomu?

[16] Mkumbuchile kota wadala ndo wawinzile ulonzi wa Balaamu, nawawambuza Waisilaeli wamleme Mkulu Nguluwi kula Peoli mbaka matamwa gehile nagawoyela Waisilaeli weng'ha wa heye Mkulu Nguluwi.

[17] Ahyo lelo, muwakopole wana weng'ha walume na chila mdala yawele nakawasa na mlume.

[18] Ila mleche kuwakopola wahinza weng'ha wawele hawanawasa na mlume, muwaleche wawele wakomu kwa chiwalo cha hemwe mwemwe.

[19] Wala weng'ha wawele hali hemwe wawele nawakopole munhu ama kudoliza mtufi yanguwalapa wekale kunze mwa kambi kwa mhela wa mazuwa saba, weyelize hamwe na Wamidiani wa hemwe kuli zuwa lya kadatu na zuwa lya saba.

[20] Iwagana kahi welize chila ivalo na chila chinhu chigongomanyigwe kwa igozi na kwa milaika ja mhene ama kwa igodi.”

[21] Mtambika Eleasali nakawalonjela walume wahiluche kulawila kuli kitowa ngondo, “Ali ndo ilajizo liwele Mkulu Nguluwi nalyoyampele Musa.

[22] Zahabu na sendi na shaba na chuma na bati na madini galinguchemigwa lisasi,

[23] ndo vinhu vyeng'ha viwele vilingwimilila chiluli, vyokwelizwa kwa kuvikoleza kuli chiluli. Ahyo, yanguganigwa kahi vyelizwe na mazi ga kweliza. Vinhu viyage vyeng'ha vila vyohambe vimilile chiluli vyokwelizwa kwa mazi ga kweliza.

[24] Zuwa lya saba yangukulapa mhovuje mivalo ja hemwe, ndo vyomuwa mwelile na kukundigwa kwinjila kuli kambi.”

Kigawila kwa vinhu viholigwe kuli ngondo

[25] Mkulu Nguluwi nakalongasa na Musa, nakamlonjela,

[26] “Hegwe na mtambika Eleasali, hamwe na vilongozi wa ng'holo za nhanzi ya Waisilaeli, muwaze vinhu navyomholile kuli ngondo na Waisilaeli weng'ha na migongolo.

[27] Mgawe vinhu avyo kuli vilundo vili, chilundo cha mwaluko ndo cha wamizi walutile kuli kitowa ngondo na chilundo chiyage kwa chiwalo cha Waisilaeli weng'ha.

[28] Ila kwa chila chilundo cha wamizi walutile kuli kitowa ngondo, ubagule ndolendole kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi. Chinhu chimwe kulawila kuli vinhu miya zihano, wawe wanhu ama isenga ama idogowi ama ing'holo ama mhene,

[29] umhe mtambika Eleasali iwe ndolendole kwa Mkulu Nguluwi.

[30] Kulawila kuli chilundo cha nhanzi yeng'ha ya wanhu wa Isilaeli, uhole honhu hamwe ha chila makumi gahano, wawe wanhu ama misenga ama midogowi ama ming'holo ama mhene. Ahyo mowapa Walawi wawele walinguganigwa kukola mijito kuli ihema lya Mkulu Nguluwi.”

[31] Musa na mtambika Eleasali nawadita kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[32] Vinhu navyowaholile kuli ngondo, navyali, ming'holo lachi sita na elufu makumi saba na zihano (675,000)
[33] na misenga elufu makumi saba na mbili (72,000)
[34] na midogowi elufu makumi sita na imwe (61,000)
[35] na wadala wawele hawanating'hana na mlume elufu makumi gadatu na mbili (32,000).
[36] Nusu yake, honhu hawele habaguligwe na wamizi walutile kuli ngondo, nayali ming'holo lachi zidatu na elufu makumi gadatu na saba na miya zihano (337,500),
[37] kuli awo miya sita na makumi saba na wahano (675) walavigwe kwa Mkulu Nguluwi.
[38] Misenga ja wamizi wa ngondo najali elufu makumi gadatu na sita (36,000), na kuli ajo makumi saba na mili (72) najilavigwa ndolendole kwa Mkulu Nguluwi.
[39] Midogowi ajo najali elufu makumi gadatu na miya zihano (30,500) na kuli ajo makumi sita na imwe (61) najilavigwa ndolendole kwa Mkulu Nguluwi.
[40] Wanhu nawali elufu kumi na sita (16,000), na hali awo honhu ha Mkulu Nguluwi nahali wanhu makumi gadatu na mbili (32).
[41] Lelo Musa nakamha mtambika Eleasali ndolendole ayo ilavigwe kwa Mkulu Nguluwi, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[42] Nusu ya keli yowapegwe Waisilaeli, iwele Musa nayaibagule kulawa yila nusu yowapegwe wamizi walutile kuli kitowa ngondo,
[43] najali ming'holo lachi zidatu na elufu makumi gadatu na saba na miya zihano (337,500)
[44] na misenga elufu makumi gadatu na sita (36,000)
[45] na midogowi elufu makumi gadatu na miya zihano (30,500)
[46] na wanhu elufu kumi na sita (16,000).
[47] Kulawa nusu ayi yowapegwe Waisilaeli, Musa nakamhola yumwe kuli chila Wamidiani makumi gahano na migongolo makumi gahano, kota vyoyalonjelwe na Mkulu Nguluwi, nakawapa Walawi wawele wokola mijito ja ihema lya Mkulu Nguluwi.

[48] Hamba wakulu wawele hali vilundo vya awo wamizi na vilongozi wa maelufu ga awo wamizi na vilongozi wa mamiya ga awo wamizi, nawamlutila Musa,
[49] nawamlonjela, “Vitumagwa wa hegwe natuwawaza wamizi weng'ha nawawele hali ulongozi wa hetwe natona kota kuduhu ne yumwe wa hewo yawele haduhuli.
[50] Lelo natigala vinhu vya zahabu na banjili na banjili zilivinji na pete za muhuli na vipuli na ugasi viwele chila munhu nakafichigwa navyo. Natuvilavya leka hetwe tuditilwe uhanyisi wa ukomu wa hetwe, hali Mkulu Nguluwi.”
[51] Musa na mtambika Eleasali nawabochela vinhu vyeng'ha vinoligwe kwa zahabu.
[52] Zahabu yeng'ha yowamlavile Mkulu Nguluwi nayali kota kilo miya mbili.
[53] Chila mwamizi yohawele chilongozi, nahalavile vinhu vya heye yuye kwa Mkulu Nguluwi.

[54] Lelo Musa na mtambika Eleasali nawabochela zahabu ayo kulawa kwa vilongozi na kuihilika kuli ihema lya Nguluwi, leka Mkulu Nguluwi yawakumbuche Waisilaeli.

32

Nhanzi za kolilawilaga isanya mwa Yolodani
(Kukumbuchila 3:12-22)

[1] Nhanzi ya Lubeni na Gadi nayali na migongolo ja kufujigwa minji ng'hatu. Lelo vyowawene kota honhu ha Yaseli na Gileadi nahali hanojile kwa migongolo ja kufujigwa,
[2] nawawalutila Musa na mtambika Eleasali na vilongozi wa Waisilaeli weng'ha, nawawalonjela,
[3] "Miji ja Ataloti na Diboni na Yaseli na Nimula na Heshiboni na Eleale na Sebamu na Nebo na Beoni,
[4] isi iwele Mkulu Nguluwi nayaisumile kwa chiwalo cha Waisilaeli weng'ha, ndo isi inojile kwa migongolo ja kufujigwa, natwe twanajo migongolo minji ng'hatu.
[5] Lelo wone mtukunde twanguwalanda uganililo leka mtupe isi ayi iwe ya hetwe, mleche kutuhilika kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani."
[6] Musa nakawalonjela wanhu wa nhanzi za Gadi na Lubeni, "Ndaze, mwangugana kusigala hano kuno wang'holozenu Waisilaeli wanguluta kuli ngondo?
[7] Lekachoni mwanguwadita Waisilaeli wagozole na waleche kuka kuli isi iwele nawapegwe na Mkulu Nguluwi?
[8] Ahyo ndo navyowaditile wasekulu wa hemwe londiwalajize kulawa Kadeshi-balineya kuipugajiza isi.
[9] Hewo nawaluta mbaka hali ibindi lya Eshikoli, nawayona isi, ila nalowahiluche, nawawadita Waisilaeli wagozole leka waleche kwinjila kuli isi yowapegwe na Mkulu Nguluwi.
[10] Mkulu Nguluwi nakazudila ng'hatu zuwa alyo, nakelaha yolonga,
[11] 'Ndangukomya, haduhu munhu yoneche hali wanhu walawile Misili yawele na miyaka makumi meli na mzidi yawele koyona isi yondilahile kota ndowapa Abulahamu na Isaka na Yakobo, kwa vila hambe wanyhulichize goya.
[12] Weng'ha hawoyona ila Kalebu mwana wa Yefune, Mkenisi, na Yoshua mwana wa Nuni, mina hewo nawanyhulichiza goya heni Mkulu Nguluwi.'
[13] Mkulu Nguluwi nakawazudila ng'hatu Waisilaeli, nakawadita wawe wolubaluba kuchiwala kwa mhela wa miyaka makumi gane, lulelo lweng'ha luditile wihe hali heye, nalubagama.
[14] Lelo hemwe lulelo lwa wawele na gehile, namuya honhu ha wasekulu wa hemwe, konjeza ng'hatu kahi ng'halazi ya Mkulu Nguluwi kwa Waisilaeli.
[15] Wone hemwe molema kumuwinza, heye kowaleka kahi kuchiwala na mokwambuza kubagama kwa wanhu wano weng'ha."
[16] Lelo nawamlutila Musa, nawamlonjela, "Utukundize tandi tujizenjele mibani ming'holo ja hetwe na miji kwa chiwalo cha wana wa hetwe.
[17] Ila hetwe tochiwika goya kwa ngondo kuka na wang'holozetu Waisilaeli na towa msitali wa kumwando kuli kitowa ngondo mbaka tuwahiliche hala honhu howochikala. Mhela awo wana wa hetwe wochikala kuli muji uwele na ngome, leka weyamile na wenyeng'haye wa isi ayi.
[18] Hambe tuhiluche haluga mbaka aho Waisilaeli wanji weng'ha howowa na honhu hawo howohalila.

[19] Hatuwa na honhu choneche hali hewo kolizinjilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani, kwa vila hetwe natupegwa honhu hetu ubanzi awu, kolilawilaga isanya mwa Yolodani.”

[20] Musa nakawalonjela, “Wone ndo mkomya modita kota navyomlonjile, lelo baha hali Mkulu Nguluwi, miwiche goya kuza kitowa ngondo.

[21] Chila yumwe wa hemwe yawichigwe goya kitowa ngondo, koloka lwanda lwa Yolodani kuno yawele kuli ulongozi wa Mkulu Nguluwi, mowatowa wang'honyo wa hemwe mbaka Mkulu Nguluwi hoyowawinga wang'honyo wa heye hali heye

[22] na kuihola isi. Lomdita ago, mohiluka, mina mowa mgongomanyiza chomlinguganigwa kudita kwa Mkulu Nguluwi na wang'holozenu Waisilaeli. Na isi ayi yowa ya hemwe hali Mkulu Nguluwi.

[23] Ila ndanguwakanya kota wone hamgongomanyize kulagana kwa hemwe, mowa mumditila gehile Mkulu Nguluwi, na mvizele ng'hatu kota mogazigwa.

[24] Mzenje miji kwa chiwalo cha wana wa hemwe na mibani kwa chiwalo cha ming'holo ja hemwe, ila mdite kota navyomlagane.”

[25] Hamba, wanhu wa Gadi na wa Lubeni nawamlonjela Musa, “Mkulu, hetwe twa vitumagwa wa hegwe na todita kota vyoulonjile.

[26] Wadala wa hetwe na wana wa hetwe na ming'holo ja hetwe na misenga ja hetwe, vyopona baha kuli miji ja Gileadi.

[27] Ila hetwe vitumagwa wa hegwe tuwichigwa goya kitowa ngondo hali ulongozi wa Mkulu Nguluwi. Toloka lwanda lwa Yolodani kitowa, kota vyoulonjile.”

[28] Lelo Musa nakalonga hino kwa mtambika Eleasali na kwa Yoshua mwana wa Nuni na kwa vilongozi wa nhanzi za Waisilaeli,

[29] “Wone wanhu wa Gadi na wa Lubeni woloka lwanda lwa Yolodani hamwe na hemwe wawele wawichigwe goya kitowa ngondo hali ulongozi wa Mkulu Nguluwi, isi hoyosumya, mowapa isi ya Gileadi iwe ya hewo.

[30] Ila wone hawoloka lwanda lwa Yolodani hamwe na hemwe wawichigwe goya kitowa ngondo, lelo honhu ha isi ya Kanaani yowa ya hewo na yowa ya hemwe kahi.”

[31] Wanhu wa Gadi na Lubeni nawedichila, “Hetwe todita kota Mkulu Nguluwi navyoyatulonjele, hetwe vitumagwa wa hegwe.

[32] Hali ulongozi wa Mkulu Nguluwi, toloka kuno tuwichigwe goya kitowa ngondo mbaka isi ya Kanaani, yila isi yotupegwe hano kolilawilaga isanya mwa Yolodani yowa ya hetwe.”

[33] Lelo Musa nakawapa isi yeng'ha ya mndewa Sihoni wa Waamoli na isi ya mndewa Ogu wa Bashani hamwe na miji ja honhu hawele hafungo mwa miji ajo, wanhu wa nhanzi za Gadi na Lubeni na nusu ya nhanzi ya Manase mwana wa Yusufu.

[34] Nhanzi ya Gadi naizenga miji ja Diboni na Ataloti na Aloeli

[35] na Atiloti-shofani na Yaseli na Yogubeha

[36] na Beti-nimula na Beti-halani, miji jiwele na ngome na mibani ja ming'holo.

[37] Nhanzi ya Lubeni naizenga miji ja Heshiboni na Eleale na Kiliataimu

[38] na Nebo na Baali-meoni na Sibuma. Hamba matagwa ga miji ajo nagagaluswa na kupegwa matagwa ganji kahi, matagwa ga wala wazenjile miji ajo.

[39] Walelwa wa Makili mwana wa Manase, nawaitowa isi ya Gileadi, nawaihola na kuwawinga Waamoli wowawele wochikala amo.

[40] Ahyo, Musa nakawapa isi ya Gileadi wanhu wa lukolo lwa Makili mwana wa Manase, na hewo nawekala amo.
[41] Yaili wa nhanzi ya Manase, nakavitowa vijiji vya Gileadi na kuvihola, nakavichema itagwa lya Hawoti-yaili.
[42] Na heye Noba nakaitowa na kuihola isi ya Kenati na vijiji vyake nakahachema Noba, itagwa lya heye yuye.

33

Majendo kulawila Misili mbaka Moabu

[1] Azi ndo kambi zowafichile Waisilaeli, nawawika kambi walawile Misili kuno wawele kuli vilundo vya nhanzi za hewo, kuli ulongozi wa Musa na Aluni.
[2] Musa nakandika itagwa lya chila honhu howawichile kambi, honhu hamwe mbaka honhu hanji, kwa ilajizo lya Mkulu Nguluwi.
[3] Waisilaeli nawoka kuli muji uchemigwe Lamesesi kuli zuwa lya kumi na zihano lya mwezi wa mwaluko, zuwa limwe loimalile Pasaka ya mwaluko. Nawoka kwa nhumbula zikangale hali Wamisili weng'ha,
[4] wawele wawatilile walelwa wa hewo wa mwaluko walume nawakopoligwe na Mkulu Nguluwi, Mkulu Nguluwi nayali yajigazile mbaka milungu ja hewo.
[5] Lelo Waisilaeli nawoka Lamesesi, nawawika kambi ya hewo ako Sukoti.
[6] Kulawila Sukoti, nawawika kambi ya hewo ako Etamu, hafungo ha chiwala.
[7] Kulawila Etamu, nawahinduka na kuhiluka mbaka Pi-hahiloti, kolilawilaga isanya ya Baali-sefoni, nawawika kambi ya hewo habehi na Migidoli.
[8] Nawoka Pi-hahiloti, nawakola Bahali ya Shamu mbaka kuchiwala ako Etamu, nawali mmajendo ako kuchiwala kwa utali wa kujenda mazuwa gadatu, nawawika kambi ya hewo ako Mala.
[9] Kulawila Mala, nawaluka majendo mbaka Elimu, ako Elimu nakwali na nzasa kumi na mbili za mazi na mitende makumi saba, nawawika kambi ya hewo honhu aho.
[10] Nawali mmajendo kulawila Elimu, nawawika kambi ya hewo habehi na Bahali ya Shamu.
[11] Kulawila Bahali ya Shamu nawawika kambi ya hewo kuli chiwala ako Sini.
[12] Kulawila kuli chiwala ako Sini, nawawika kambi ya hewo Dofuka.
[13] Kulawila Dofuka nawawika kambi ya hewo ako Alushi.
[14] Kulawila Alushi nawawika kambi ya hewo ako Lefidimu, hawele nakwali haduhu mazi ga kunwa.
[15] Nawoka Lefidimu nawawika kambi ya hewo kuli chiwala ako Sinai.
[16] Kulawila kuli chiwala ako Sinai nawawika kambi ya hewo ako Kibuloti-hataava.
[17] Kulawila Kibuloti-hataava, nawawika kambi ya hewo Haseloti.
[18] Kulawila Haseloti, nawawika kambi ya hewo ako Litima.
[19] Kulawila Litima, nawawika kambi ya hewo ako Limoni-pelesi.
[20] Kulawila Limoni-pelesi, nawawika kambi ya hewo ako Libuna.
[21] Kulawila Libuna nawawika kambi ya hewo Lisa.
[22] Nawoka Lisa, nawawika kambi ya hewo ako Kehelata.
[23] Kulawila Kehelata, nawawika kambi ya hewo mchidunda cha Shefeli.
[24] Kulawa mchidunda cha Shefeli nawawika kambi ya hewo ako Halada.
[25] Kulawila Halada, nawawika kambi ya hewo ako Makeloti.

[26] Kulawila Makeloti, nawawika kambi ya hewo ako Tahati.

[27] Kulawila Tahati nawawika kambi ya hewo Tela.

[28] Kulawila Tela nawawika kambi ya hewo Mitika.

[29] Kulawila Mitika, nawawika kambi ya hewo Hashimona.

[30] Kulawila Hashimona, nawawika kambi ya hewo Moseloti.

[31] Kulawila Moseloti, nawawika kambi ya hewo Bene-yaakani.

[32] Kulawila Bene-yaakani, nawawika kambi ya hewo Holi-hagidigadi.

[33] Kulawila Holi-hagidigadi, nawawika kambi ya hewo Yotibata.

[34] Kulawila Yotibata, nawawika kambi ya hewo Abulona.

[35] Kulawila Abulona, nawawika kambi ya hewo Esioni-gebeli.

[36] Nawoka Esioni-gebeli, nawaluka majendo na kuwika kambi ya hewo kuli chiwala ako Sini, kuwele ndo Kadeshi.

[37] Kulawila Kadeshi, nawawika kambi ya hewo kuchidunda cha Holi, kuli mbaka wa isi ya Edomu.

[38] Kwa ilajizo lya Mkulu Nguluwi mtambika Aluni nakakwina mchanya mwa chidunda cha Holi, na nakabagama zuwa lya mwaluko lya mwezi wa kahano, mwaka wa makumi gane kulawa Waisilaeli lowalawile kuli isi ya Misili.

[39] Aluni nayali na miyaka miya imwe na makumi meli na gadatu (123) hoyabagame mchanya mwa chidunda cha Holi.

[40] Mndewa wa Aladi, Mkanaani, nayawele yochikala Negebu kuli isi ya Kanaani nakahulika kota Waisilaeli nawali wokuya.

[41] Kulawila kuchidunda cha Holi, Waisilaeli nawawika kambi ya hewo Salimona.

[42] Kulawila Salimona, nawawika kambi ya hewo ako Punoni.

[43] Kulawila Punoni, nawawika kambi ya hewo ako Oboti.

[44] Kulawila Oboti, nawawika kambi ya hewo ako Iye-Abalimu, kuli honhu ha Moabu.

[45] Kulawila Iye-Abalimu, nawawika kambi ya hewo ako Diboni-gadi.

[46] Kulawila Diboni-gadi, nawaluka majendo na kuwika kambi ya hewo ako Alimoni-dibulataimu.

[47] Kulawila Alimoni-dibulataimu, nawaluka majendo na kuza kuwika kambi ya hewo kuli vidunda vya Abalimu, habehi na chidunda cha Nebo.

[48] Kulawa kuli vidunda vya Abalimu, nawaluka majendo na kuza kuwika kambi ya hewo kuli ibalalika lya Moabu kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ilingililola na Yeliko.

[49] Nawawika kambi ayo habehi na lwanda lwa Yolodani hali Beti-yeshimoti na ibindi lya Abeli-shitimu kuwele na ibalalika lya Moabu.

Malajizo kung'hali kwinjila Kanaani

[50] Kuli ibalalika lya Moabu, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ilingilola na Yeliko, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[51] “Walonjele Waisilaeli kota homloka lwanda lwa Yolodani na kwinjila kuli isi ya Kanaani,

[52] muwawinje wenyeng'haye weng'ha wa isi ayo hali hemwe. Mowifya jimalukolo ja hewo jeng'ha ja maganga na jimalukolo ja chuma na kubomola chila honhu hawo ha kulanda milungu.

[53] Moihola isi ayo na kikala amo kwa vila ndiwapani iwe ya hemwe.

[54] Moigawanula isi ayo kwa kutowa simbi kwa kuwinza winji wa ivyazi lya hemwe, honhu hakulu ndo ha nhanzi ng'hulu na honhu hadodo ndo kwa nhanzi ndodo.

[55] Ila wone hamuwawinjile wenyeng'haye wa isi ayo tandi, lelo awo wawele mowaleka wowa kota vibanzi kumeho henu ama miwa chila ubanzi, na wowagazani.

[56] Nani ndowaditani hemwe kota vyonjesile kuwadita hewo.”

34

Mbaka ja isi ya Kanaani

[1] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[2] “Walonjele Waisilaeli ulonga kota homkwinjila Kanaani, isi iwele ndanguwapa iwe ya hemwe, mbaka ja honhu ha hemwe heng'ha jowa kota vyoili.

[3] Ubanzi wa kusini mbaka wa hemwe wowa kulawila kuchiwala ako Sini kukolela ubanzi wa Edomu. Wokwaluchila kolizinjilaga isanya ubanzi wa kusini koidumile Bahali ya Mwino.

[4] Hamba wokolela kusini kuluta kula Akilabimu na kukolela Sini mbaka Kadeshi-balineya, ubanzi wa kusini. Kulawila aho, mbaka wokola mbaka Hasali-adali na kuza mbaka Asimoni.

[5] Kulawila Asimoni wokola kuza kuli kalwanda ka Misili kuwele na mbaka wa Misili na kumalila kuli bahali ya Mediteleniyani.

[6] “Mbaka wa hemwe wa ubanzi wa kolizinjilaga isanya wowa bahali ya Mediteleniyani.

[7] “Mbaka wa hemwe wa ubanzi wa kasikazini wowa kota ahi, kulawa bahali ya Mediteleniyani, wogoloka kulutilila mbaka kuli chidunda cha Holi.

[8] Kulawila chidunda cha Holi, wogoloka kulutilila mbaka Hamati na kulutilila mbaka ako Sedadi

[9] na kukola mbaka Sifuloni na kumalila Hasali-enani, awo ndo wowa mbaka wa hemwe, ubanzi wa kasikazini.

[10] “Mbaka wa hemwe ubanzi wa kolilawilaga isanya mouwika kulawila Hasali-enani mbaka Shefamu.

[11] Kulawila Shefamu wogoloka kulutilila kusini mbaka Libula, kolilawilaga isanya kwa Aini, hamba mbaka awo woluta hasi mbaka kidulika kwa kolilawilaga isanya kwa ilamba lya Galilaya,

[12] hamba wowinza lwanda lwa Yolodani mbaka Bahali ya Mwino. Ayo ndo yowa isi ya hegwe kota mbaka vyouli.”

[13] Lelo Musa nakawalajiza Waisilaeli, “Ayi ndo isi yomuihalila kwa kutowa simbi, isi iwele Mkulu Nguluwi nakalajiza zipegwe nhanzi tisa na nusu.

[14] Nhanzi ya Lubeni na ya Gadi, na nusu ya nhanzi ya Manase zipegwa uhalizi wa hewo kwa kiwhana na winji wa ivyazi lya hewo.

[15] Nhanzi azo mbili na nusu nazipegwa uhalizi wa hewo kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ubanzi ya kolilingulawila isanya, habehi na Yeliko.”

Vilongozi wawele wololela kigawila honhu ha isi

[16] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[17] “Mtambika Eleasali na Yoshua mwana wa Nuni ndo wowagawila wanhu isi, iwe ya hewo.

[18] Kohola kahi chilongozi yumwe kulawila chila nhanzi kukutanza kuli kugawanula isi.

[19] Aga ndo matagwa ga hewo.

“Kulawila nhanzi ya Yuda, nayali Kalebu mwana wa Yefune.

[20] Kulawila nhanzi ya Simeoni, nayali Shemueli mwana wa Amihudi.

[21] Kulawila nhanzi ya Benjamini, nayali Elidadi mwana wa Kisiloni.

[22] Kulawila nhanzi ya Dani, nayali Buki mwana wa Yoguli.

[23] Kulawila nhanzi ya Manase mwanage Yusufu, nayali Hanieli mwana wa Efodi.
[24] Kulawila nhanzi ya Efulaimu, mwanage Yusufu, nayali Kemueli mwana wa Shifutani.
[25] Kulawila nhanzi ya Sebuluni, nayali Elisafani mwana wa Palinaki.
[26] Kulawila nhanzi ya Isakali, nayali Palitieli mwana wa Asani.
[27] Kulawila nhanzi ya Asheli, nayali Ahihudi mwana wa Shelomi.
[28] Kulawila nhanzi ya Nafutali, nayali Pedaheli mwana wa Amihudi."
[29] Awa ndo wanhu wawele Mkulu Nguluwi nakawahagula wawagawile Waisilaeli isi ya Kanaani iwe ya hewo.

35

Miji ja Walawi

[1] Mkulu Nguluwi nakalongasa na Musa kuli ibalalika lya Moabu, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ilingilola na Yeliko, nakamlonjela,

[2] "Walonjele Waisilaeli kota uhalizi wowawele nawo, wawagawile Walawi miji ja kikala na honhu ha kudimila migongolo hafungo ha miji ajo.

[3] Miji ajo jowa ja hewo, na hewo wochikala amo na honhu ha kudimila migongolo howa ndo kwa chiwalo cha misenga hamwe na migongolo ja hewo jiyage.

[4] Honhu ha kudimila homuwapa Walawi hafungo ha muji hokwenela chila ubanzi utali wa mita miya zine na makumi gahano kulawila kuli lukanzi lwa muji awo.

[5] Ahyo, honhu aho ha kudimila migongolo howa ha mita miya tisa, na hokwenela chila ubanzi, muji awo wowa hagati. Honhu aho howa ha kudimila hewo hafungo ha miji ajo.

[6] Mowagawila Walawi miji sita ja kubilimila, hawele wone munhu yamkopole miyage ne kunuwila, kokundizwa kubilimila ako. Hamwe na ago, mowapa kahi miji jiyage makumi gane na mbili.

[7] Miji jomuwapa Walawi jowa makumi gane na nane hamwe na honhu hake ha kudimila.

[8] Miji jomuwapa Walawi kuli uhalizi wa Waisilaeli jiwhane na ukulu wa nhanzi, nhanzi ng'hulu yolavya miji minji na nhanzi ndodo yolavya miji mido. Chila nhanzi yolavya miji jake kwa chiwalo cha Walawi kwa kiwhana na honhu hoichihalila."

Miji ja kubilimila
(Kukumbuchila 19:1-13; Yoshua 20:1-9)

[9] Mkulu Nguluwi nakalongasa na Musa, nakamlonjela,

[10] Walonjele Waisilaeli kota mhela womloka lwanda lwa Yolodani na kwinjila isi ya Kanaani,

[11] mohagula miji jiwele jowa miji ja kubilimila hawele kota munhu wone yamkopole miyage ne kunuwila koweza kubilimila.

[12] Miji ajo jowa honhu ha kubilimila, leka yula yakopole yaleche kubagama na yula munhu yalinguhilula chibida, yang'hali kutagusigwa hali nhing'hano.

[13] Mobagula miji sita kwa chiwalo cha kubilimila.

[14] Hali miji ajo sita jombagula, jidatu jiwe kolilawilaga isanya mwa Yolodani, na jidatu jiyage jiwe kuli isi ya Kanaani.

[15] Miji ajo jowa ja kubilimila kwa chiwalo cha Waisilaeli na wajenzi na wajenzi wowochikala hamwe na hewo mhela udo. Munhu yoneche yomkopola miyage ne kunuwila koweza kubilimila ako.

[16] “Ila munhu wone yamtowe miyage na chinhu cha chuma, kabagama, munhu ayo ndo mkopolaji na yangumlapa yabagame.

[17] Munhu yoneche yomtowa miyage na iganga, wone yabagame, munhu ayo ndo mkopolaji, yangumlapa na heye yabagame.

[18] Wone yamtowe miyage na chilungu cha igodi chiwele chomwambuza kubagama, na wone yabagame, munhu ayo ndo mkopolaji, na yangumlapa yabagame.

[19] Mng'holoze wa habehi wa munhu yawele nakabagama, kohilula chibida. Ahyo hoyoting'hana na ayo mkopolaji, na heye komkopola.

[20] “Hihyo du, na wone munhu yomzudila miyage, hamba yomkundujiza ama kumtozela chinhu kwa chinyele,

[21] ama kwa kumtowa ngumi na yabagame, lelo munhu ayo yamtowile miyage ndo mkopolaji na yangumlapa yabagame. Mng'holoze wa habehi wa munhu yawele nakabagama, kohilula chibida howoting'hana hamwe.

[22] “Ila wone munhu yamkundujize miyage baho du, ne kuzudila ama kumtozela chinhu ne chinyele,

[23] ama wone munhu yatoze iganga lilinguweza kwambuza munhu yabagame, na kumkopola munhu, hanga hawele mng'honyo wa heye na ayo yakopole nahaganile kukopola,

[24] lelo, nhing'hano yokwamula hali munhu ayo mkopolaji na mng'holoze wa habehi wa munhu yawele nakabagama, kwa kuwinza utaguso awu.

[25] Nhing'hano yomlohola munhu ayo yakopole, mmoko mwa mng'holoze wa habehi wa munhu yawele nakabagama na kumhilula kuli muji wa kubilimila monayali yabilimile. Kochikala ako mbaka kubagama kwa mtambika mkulu yabakalizwe mafuta gelile.

[26] Ila wone ayo munhu yakopole yalawe kunze mwa muji woyabilimile mhela woneche ula,

[27] hamba wone mng'holoze wa habehi wa munhu yawele nakabagama, yamfiche kunze mwa mbaka ja muji awo wa kubilimila na yamkopole, ayo kowa kahela nongwa ya kukopola.

[28] Mina ayo yakopole imgana yekale mgati mwa awo muji wa kubilimila mbaka mtambika mkulu hoyobagama, ila hoyobagama mtambika mkulu koweza kuhiluka kaye.

[29] “Malajizo aga na mizilo aji jowinzigwa kuli lulelo lwa hemwe lweng'ha, honhu honeche homchikala.

[30] “Munhu yoneche yokopola munhu, kotagusigwa kubagama kwa walolezi weli ama mzidi, munhu yoneche howeza kutagusigwa kubagama kwa ulolezi wa munhu yumwe.

[31] “Mleche kubochela sendi yoneche kulohola ukomu wa mkopolaji yawele na nongwa na yatagusigwe kubagama, munhu ayo yangumlapa yabagame.

[32] Mleche kubochela sendi yoneche kulawila kwa munhu yabilimile muji wa kubilimila leka kumkundiza yahiluche kikala kaye kwa heye, kuno mtambika mkulu yang'hali kubagama.

[33] Lomdita ahyo mowa muidita ikokomoche isi yomlingikala. Uboholaji wa danda woidita isi iwe ikokomoche, na kuduhuli uhanyisi kwa chiwalo cha kuyeliza isi iditilwe ukopolaji, ila kwa kumkopola ayo yakopole.

[34] Mleche kuidita isi yomlingikala iwe ikokomoche, isi iwele heni yondilingikala, mina heni Mkulu Nguluwi ndangikala hali hemwe Waisilaeli.”

36

Uhalizi wa wadala wahesigwe

[1] Vilongozi wa wanhu kuli lukolo lwa Gileadi, mwana wa Makili, mwana wa Manase, mwana wa Yusufu, nawaluta kulongasa na Musa na vilongozi wanji wa lukolo lwa Waisilaeli.

[2] Nawalonga, “Mkulu Nguluwi nakakulonjela uwagawile wanhu wa Isilaeli isi kwa kutowa simbi, iwe uhalizi wa hewo, nakakulonjela kota uwape wahinza wa Selofehadi mng'holozetu uhalizi wa mhaza wa hewo.

[3] Ila wone hewo wohesigwa na Waisilaeli wa nhanzi ziyage, uhalizi wa hewo wolawa kwa hetwe na kuwalutila wanhu wa nhanzi yowohesigwa, ahyo uhalizi wa hetwe wokuka kwa hetwe.

[4] Kuli mnvina ya kukumbuchila ya miyaka makumi gahano, uhalizi wa isi ya hewo wokonjezeka kuli uhalizi wula wa nhanzi yowohesigwa, ahyo uhalizi wa hewo woholigwa kulawa kuli nhanzi za wahaza wa hetwe.”

[5] Lelo Musa nakawapa Waisilaeli ilajizo alyo kulawila kwa Mkulu Nguluwi, nakawalonjela, “Wanhu wa lukolo lwa nhanzi ya Yusufu, nawalonga wokomya.

[6] Ahi ndo vyoyalingulonga Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha wahinza wa Selofehadi, ‘Walecheligwa wahesigwe na munhu yoneche walingumgana, ila wahesigwe kuli nhanzi ya hewo,

[7] leka uhalizi wa Waisilaeli uleche kuka kuli nhanzi imwe kuza kuli nhanzi iyage, chila Muisilaeli kochibatilila uhalizi wa nhanzi ya heye.

[8] Mdala yoneche yawele na uhalizi kuli nhanzi imwenga ya Isilaeli yangumlapa yahesigwe na munhu wa nhanzi ya heye, leka chila Muisilaeli yahole uhalizi wa wasekulu wa heye.

[9] Ahyo howa haduhu uhalizi woneche wokuka kulawila nhanzi imwe mbaka iyage. Chila nhanzi ya Waisilaeli yobatilila uhalizi wake wa isi.’ ”

[10] Wahinza wa Selofehadi nawadita kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

[11] Weng'ha, Mala na Tilisa na Hogula na Milika na Noa, wahinza wa Selofehadi nawahesigwa na wana wa wang'holoze wa wahaza wa hewo.

[12] Nawahesigwa kuli nhanzi za lukolo lwa Manase mwana wa Yusufu, na uhalizi wa hewo nausigala kuli nhanzi ya wahaza wa hewo.

[13] Ajo ndo mizilo na malajizo gawele Mkulu Nguluwi nakawapa Waisilaeli kwa kukolela Musa kuli ibalalika lya Moabu, kumwambu kwa lwanda lwa Yolodani ilingilola na muji wa Yeliko.

Kukumbuchila
Chilongole

Chitabu cha Kukumbuchila ndo kuhiluchila kwa malajizo galingulongwa kulavigwa mgati mwa chitabu viyage vya Malajizo (vitabu vihano vya mwaluko kuli Ilagano lya Katali). Itagwa lya Chiebulaniya lya chitabu achi lina itagwa lya mina "Ulonzi." Yangukundigwa kota Musa ndo yandichile chitabu achi ila honhu hado ha kuduma hangulonga mbuli za kubagama kwa heye. Chitabu achi changwaluka na ulonzi ulingulonga, "Awu ndo ulonzi wa Musa woyawalonjele Isilaeli." Vitabu vya Ilagano Linyale vyangukunda kota Musa ndo yandiche chitabu cha Kukumbuchila. Petili loyasomile kulawa kuli chitabu cha Kukumbuchila 18:15-18, nakalonga kota awu nawali ulonzi wa Musa (Madito 3:22-23). Musa yoweza kuwa nakandika chitabu cha Kukumbuchila hamwe na vitabu vya Mwaluko na Kulawa na Walawi na Hisabu kuli hagati ha miyaka 1400 ama 1300, Kilistu loyang'hali kupondigwa.

Chitabu cha Kukumbuchila nachandichigwa kota ilagano lya mndewa na isi iwele hali ulongozi wake, kota vyoiwele aho katali. Ndo ilagano lya Nguluwi na Waisilaeli. Nguluwi nakakunda kuwatambichiza wanhu wone wahawinzile na kibatilila malajizo ga heye. Wone Waisilaeli wahabelenhuche mizilo ja Nguluwi, lelo wahagazigwe. Ayi yangulajilwa kuli chila honhu ha chitabu achi, ila sula ya 27 na ya 28 zangulonga kukomya. Zilonga utambichizo na upanjilo viwele vyahawezile kulawila kwa chiwalo cha kuhulichiza ama kubelenhuka kwa Waisilaeli. Nhanzi za Isilaeli nazima hali vidunda vili vimile vilingilola na kilonjela utambichizo awu na upanjilo kota nzila ya kutawiza ilagano.

Gali mgati

1. Kuli sula ya 1-3 Musa kangulonga galawile kuli majendo ga Isilaeli kuloka chiwala.
2. Sula ya 4-26 zangusimila malajizo ga ilagano lya Nguluwi na wanhu wa heye.
3. Hamba kuli sula ya 27 mbaka ya 30 Waisilaeli wangulonga utambichizo na upanjilo kwa lizi ng'hulu kulajila kota kulawa mhela wula ilagano nalyali litawizwe.
4. Kuduma, kuli sula ya 31-34 Musa kangulonga ulonzi wa kuduma kwa Yoshua na kwa chila nhanzi ya Isilaeli loyawele yang'hali kubagama.

Ilajizo lya kuka kuli chidunda cha Holebu

[1] Chitabu achi china ulonzi uwele Musa nakawalonjela wanhu weng'ha wa Isilaeli mhela lowawele mchiwala kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani. Nawali hali ibindi lya Yolodani behi na Sufu, hagati mwa muji wa Palani ubanzi umwe na muji wa Tofeli na Labani na Haseloti na Disahabu ubanzi wunji.

[2] Ndo majendo ga mazuwa kumi na imwe kulawila kuchidunda cha Holebu mbaka Kadeshi-balineya kwa nzila ya chidunda cha Seili.

[3] Zuwa lya mwaluko lya mwezi wa kumi na imwe, mwaka wa makumi gane, lowalawile Misili, Musa nakawalonjela wanhu wa Isilaeli chila chinhu Mkulu Nguluwi choyamlajize yawalonjele.

[4] Nakadita ahyo hala du loimalile ngondo ya kuwasumya mndewa Sihoni wa Waamoli yawele yochikala kuli muji wa Heshiboni, na mndewa Ogu wa Bashani nayawele yochikala kuli miji ja Ashitaloti na Edileyi.

[5] Musa nakawalonjela wanhu malajizo ga Nguluwi mhela lonawali kuli ubanzi wa keli wa lwanda lwa Yolodani kuli isi ya Moabu.

Nakawalonjela ahi,

[6] “Lotuwele kuli chidunda cha Holebu*, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe nakatulonjela ahi, ‘Mikala kwa mhela wa kuhega kuli chidunda achi. [7] Lelo muche hano mlutilile na majendo. Mlute kuli isi ya vidunda vya Waamoli na honhu hawele habehi na ibindi lya Yolodani, kuli isi ya vidunda na kuli isi ya mibindi ako Negebu na honhu ha mhwani, ena, mlute mbaka kuli isi ya Kanaani na isi ya Lebanoni, mbaka kuli lula lwanda lukulu lwa Eyufulate. [8] Isi ayi yeng'ha ndiiwika hali hemwe. Lelo mlute mkaihole isi ayo iwele heni Mkulu Nguluwi nandilaha kuwapa wasekulu wa hemwe Abulahamu na Isaka na Yakobo na walelwa wa hewo.’ ”

Musa kanguhagula vilongozi
(Kulawa 18:13-27)

[9] Musa nakawalonjela wanhu, “Nalotuwele tung'hali kuchidunda cha Holebu, heni nandiwalonjela ahi, ‘Mbuli ya kuwalongoza hemwe ndo ng'hulu ng'hatu kusinda ludali lwa heni ndiliyeka. [10] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kawadita muwe wenji, lehano muwa wenji kota nhondwe za kilanga. [11] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe, yawadite monjezeche mala elufu mzidi ya vila vyomuwele sambi na kuwatambichiza kota navyoyelahile! [12] Ila heni ndiliyeka ndoweza ndaze kuhola mbuli azo za itunyo lya hemwe na kilewa kwa hemwe? [13] Mhagule kulawa kuli chila nhanzi ya wanhu wawele na luhala na nyhala na uwanzi leka ndiwawiche wawe vilongozi wa hemwe.’ [14] Hemwe namkunda na mnyidichila ahi, ‘Mbuli youlonjile ndo inoga.’ [15] Ahyo nandiwahola wala vilongozi wa hemwe wawele na luhala na uwanzi wawele ndo muwahagule kulawila kuli nhanzi za hemwe, nandiwawika wanji wawe vilongozi wa hemwe kuli vilundo vya wanhu elufu imwe na vilundo vya wanhu miya imwe na vilundo vya wanhu makumi gahano na vilundo vya wanhu kumi. Nandiwahagula kahi vilongozi wang'hangala wanji kulawa chila nhanzi.

[16] “Mhela wuwo nandiwapa vilongozi wa hemwe malajizo aga, ‘Mhulichize nongwa za wang'holozenu. Mtaguse kwa hachi hali nongwa za wang'holozenu, hihyo du na kilewa kwa wajenzi walingikala hamwe na hemwe. [17] Mleche kumganililila munhu yoneche kuli kulavya utaguso, mowahulichiza ne kubagula wawele na lufufu ne wazunwa. Mleche kumdumba munhu, mina hemwe moganigwa kutagusa honhu ha Nguluwi. Wone kuwe na nhaguso iwele ng'hulu kwa hemwe, moigala kwa heni, nani ndoihulichiza.’ [18] Mhela wuwo nandiwalajiza mbuli zeng'ha nazomganigwe kudita.

Waisilaeli wangulema kwinjila kuli isi yowelagane
(Hisabu 13:1-33)

[19] “Lelo kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, navyoyatulonjele, natwaluka majendo kulawila kuli chidunda cha Holebu natukola kuli hala kuchiwala hagazi hakudumbiza, kota homuhawene kwa kuwinza nzila ilinguluta isi ya vidunda vya Waamoli. Natufika Kadeshi-balineya,

---

* **1:6** *Holebu* Chidunda achi kahi changuzeleka kota ndo chidunda cha Sinai.

[20] heni nandiwalonjela, 'Lelo mfika kuli isi ya vidunda vya Waamoli iwele ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, yalingutupa.

[21] Mlole, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kaiwika isi ayi hali hemwe. Mwinjile mkaihole kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe navyoyawalonjele. Mleche kudumba na kisinza!'

[22] "Hamba mweng'ha namuya behi na heni namndonjela, 'Tuwalajize wanhu watulongole, wakailole isi, hamba wahiluche kutuzelesa nzila inojile ya kuwinza na miji jachi tojifika ako.'

[23] Mbuli ayo nayoneka kota inoga kwa heni, nandiwahagula wanhu kumi na weli, munhu yumwe kulawila chila nhanzi.

[24] Wanhu awo nawaluta kuli isi ya vidunda, nawafika kuli ibindi lya Eshikoli na kulilola chinyele.

[25] Lowahiluche, nawatugalila mafuza gamwe ga isi ayo na watulonjela kota isi ayo yalingutupa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, ndo inoga ng'hatu.

[26] "Ila hemwe nahamuwinzile ilajizo lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kulema kuluta kuli isi ayo.

[27] Namng'ung'uta mgati mwa mihema ja hemwe mlonga, 'Mkulu Nguluwi kangutuzudila mina nakatulavya kuli isi ya Misili. Nakagana yatuwiche kuli moko ga Waamoli leka watudumye.

[28] Lekachoni tulute ako? Tutweguche nhumbula kwa kudumba. Nawatulonjela kota wanhu wa ako ndo wazidahe na wawele ng'wemang'wema kusinda hetwe vyotuwele na kota miji ja hewo migazi na jizenjigwa lukanzi lufichile kilanga. Kahi walonga kota nawawona wala walelwa wa Anaki wawele ng'wemang'wema!'

[29] "Ila heni nandiwalonjelani ahi, 'Mleche kuwadumba wanhu awo.

[30] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawele yowalongola, heye yuye kochitowa kwa chiwalo cha hemwe kota navyoyaditile hali hemwe kula Misili,

[31] na kula kuchiwala komuwene vila navyoyawapapile mmajendo gala geng'ha, kota vila mhaza vyoyalingumpapa mwanage, mbaka namfika aha.'

[32] Ila hanga nandonga ago geng'ha, hemwe nahamumkundile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe,

[33] ndo yawalongole mnzila na kuwapalila honhu ha kuwasa hemwe. Nechilo nakawalongolani kwa chiluli na nemisi kwa ng'hungugu, leka kuwalajila nzila.

[34] "Mkulu Nguluwi nakahulika kung'ung'uta kwa hemwe, nakazudila, nakelaha yolonga,

[35] 'Kuduhu ne yumwe wa hemwe kuli lulelo alu lwihile yokwinjila kuli isi yila inojile yondilahile kuwapa wasekulu wa hemwe.

[36] Kalebu mwana wa Yefune, ndo heye yaliyeka yoyona, nani ndomha isi ayo yoyaibijile iwe ya heye na lulelo lwake kwa vila nayali yombinza heni Mkulu Nguluwi kwa chila chinhu.'

[37] Mkulu Nguluwi nakazudila ng'hatu kwa heni kahi kwa chiwalo cha hemwe nakalonga, 'Na hegwe, Musa, hukwinjila ng'oo kuli isi ayo.

[38] Ila Yoshua mwana wa Nuni, mtanzi wa hegwe, ndo yokwinjila amo. Lelo mkangaze nhumbula kwa vila heye kowalongoza wanhu wa Isilaeli leka wakaihole isi ayo.'

[39] "Hamba Mkulu Nguluwi nakatulonjela hetwe tweng'ha, 'Awo wana wa hemwe womlingudumba kota wowa wapogozi wa wang'honyo wa hemwe, ena, awo wawele wadodo wawele hawavizelele kulekaniza ganojile na gehile, awo ndo wokwinjila ako, nani ndowapa hewo isi ayo iwe ya hewo.

[40] Ila hemwe, mgaluche na kuhiluka kuchiwala kulutila Bahali ya Shamu.’

[41] “Hamba namunyidichila, ‘Hetwe tumditila gehile Mkulu Nguluwi, ila sambi toluta na kitowa kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe vyoyatulajize.’ Ahyo, chila yumwe wa hemwe nakewika goya kuza kitowa ngondo, mina namijesa kota yahawele mbuli ndodo kuivaba isi ayo ya vidunda.

[42] Na heye Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Walonjele hewo kota waleche kuza kitowa kwa vila siwele hamwe na hewo, waleche kuluta, wozalemwela hela kwa wang'honyo wa hewo.’

[43] Lelo heni nandiwalonjela ahyo, ila hemwe namlibelenhuka ilajizo lya Mkulu Nguluwi namwinjila kuli isi ayo kwa kudadambala.

[44] Aho, Waamoli nawali wochikala kuli honhu aho ha isi ya vidunda nawadulika nawawawinga hemwe kota vila vyozilingudita nzuchi, ako nawawatowa kulawila Seili mbaka Holima.

[45] Lomhiluche, nakumlilila Mkulu Nguluwi, ila Mkulu Nguluwi nahawahulichize.

[46] “Lelo namikala ako Kadeshi kwa mhela uhejile.

2

Miyaka jimwenga kuchiwala

[1] “Hamba natuhinduka, natwinula majendo kuchiwala kwa kukolela nzila ya Bahali ya Shamu, kota Mkulu Nguluwi navyoyandonjele, natulubaluba behi na chidunda cha Seili kwa mhela uhejile.

[2] Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela,

[3] ‘Namlubaluba kwa mhela wa kuhega kuli isi ayi ya vidunda, lelo mgaluche kukolela kasikazini.

[4] Walajize wanhu awa, “Mwahabehi kukola kuli isi ya vidunda vya Seili, isi ya wang'holozenu walelwa wa Esau. Awo wowadumbani, ila milolele,

[5] mleche kitowa na hewo kwa vila siwapani honhu honeche ha isi ya hewo. Siwapani ne honhu hado ha kubiga. Isi ayo ya vidunda vya Seili ndiwapa walelwa wa Esau leka iwe ya hewo.

[6] Homgana chilyo ama mazi kulawila kwa hewo, iwagana mgule.” ’

[7] “Lelo kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe navyoyawatambichize kuli chila mbuli zomditile. Nakawalolela nalomwali mlubaluba kula kuli chiwala chikulu. Nakawa hamwe na hemwe miyaka aji jeng'ha makumi gane na hamwisilwe ne chinhu choneche.

[8] “Ahyo natulutilila na majendo ga hetwe, natuwakola wang'holozetu na walelwa wa Esau wawele wochikala Seili, natuheluka kahi na yila nzila ya kibindi na honhu ha miji ya Elasi na Esioni-gebeli. Hamba natuhinduka natuwinza nzila ya kukolela kuli chiwala cha Moabu.

[9] Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Uleche kuwagaza wanhu wa Moabu, na uleche kitowa na hewo mina siwapani honhu honeche ha isi ya hewo. Ila honhu aho ha Ali ndiwapa awo walelwa wa Loti hawe ha hewo.’ ”

[10] Aho katali ayo isi ya Ali nayali ya Waemi, wawele na mong'ho na wawele ng'wemang'wema kota Waanaki.

[11] Kota vila Waanaki, wanhu awa nawazeleka kahi kota Walefayi, ila Wamoabu nawawachema Waemi.

[12] Waholi kahi nawekala ako Seili aho katali, ila walelwa wa Esau nawawawinga na kuwadumya, hamba wawo baho nawekala aho kuli honhu ha hewo. Waisilaeli nawadita kota ahyo kuli isi yila iwele Mkulu Nguluwi nayawapele iwe ya hewo.

[13] Musa nakalutilila kulonga, “Mkulu Nguluwi nakatulonjela, ‘Muche lelo, mloche kalwanda ka Seledi.’ Lelo natuloka kalwanda ka Seledi.

[14] Miyaka makumi gadatu na nane najipuluta kulawila kuka Kadeshibalineya mbaka kuloka kalwanda ka Seledi. Mhela awo, wanhu wa chilundo chila wawele na miyaka ja kuhega kuza kuli kitowa ngondo nawabagama kuwinza vila Mkulu Nguluwi navyoyawalahile.

[15] Mkulu Nguluwi yuye nakawagaluchila leka yawadumye ako kuli kambi, mbaka weng'ha wamale.

[16] "Lelo wanhu awo weng'ha wawele na miyaka ja kuhega kuza kuli kitowa ngondo lowababagame,

[17] Mkulu Nguluwi nakandonjela,

[18] 'Lehano moloka mbaka wa Moabu kwa kukolela isi ya Ali.

[19] Homfika kuli isi ya Waamoni, mleche kuwatunya ne kitowa na hewo, kwa vila siwapani honhu honeche ha awo walelwa wa Amoni, iwe honhu ha hemwe. Hebu! Awo ndo lulelo lwa Loti, na ndiwapa ayo isi iwe ya hewo wawo.' "

[20] Isi ayo yanguzeleka kahi kota isi ya Walefayi. Walefayi nawali wochikala ako aho katali, Waamoni nawawachema awo Wasamusumi.

[21] Nawali wanhu wenji, wawele na mong'ho na wawele ng'wemang'wema kota Waanaki. Ila Mkulu Nguluwi nakawadumya lowafichile Waamoli nawawele waiholile isi na kikala amo honhu ha hewo.

[22] Mkulu Nguluwi nakadita kota navyoyawaditile wana wa Esau, walinguchemigwa Waedomu, nawawele wochikala kuli isi ya Seili. Nakawadumya Waholi mhela Waedomu lowafichile ako, nawaihola isi ya hewo na kikala amo mbaka lehano.

[23] Waavi nawali baho mwaluko wochikala kuli vijiji vya hafungo mwa Mediteleniyani kuza mbaka Gasa. Wakafutoli kulawila chihilwa cha Kilete nawawadumya, nawekala amo honhu ha hewo.

[24] Musa nakalutilila kulonga, "Hamba Mkulu Nguluwi nakatulajiza, 'Mwaluche majendo. Mloche ibindi lya Alinoni. Heni ndimuwika mmoko mwa hemwe Sihoni, mndewa wa Waamoli wa Heshiboni na isi ya heye. Mumtowe na kwaluka kuihola isi ya heye.

[25] Lehano ndokwaluka kuwadita wanhu weng'ha muisi wawe wodumba na kuwa na lunhwinhwi kwa chiwalo cha hemwe, wohulika mbuli za hemwe na hewo wokakama na kudumba.

Waisilaeli wangumsumya mndewa Sihoni
(Hisabu 21:21-30)

[26] "Lelo nandiwalajiza wasenga kulawila kuchiwala Kedemoti walute kwa mndewa Sihoni wa Heshiboni na usenga awu ulinguya kwa kikala goya.

[27] 'Utukundize tukole kuli isi ya hegwe. Tokola mnzila na kulutilila ne kuhinduka kudilo ne kumoso.

[28] Chilyo cha hetwe togula kwa hegwe na mazi ga kunwa kahi. Chotulanda du hetwe ndo kukundizwa kukola kwa magulu muisi ya hegwe,

[29] tuloche lwanda lwa Yolodani na kwinjila kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe yalingutupa. Walelwa wa Esau walingikala Seili na Wamoabu walingikala Ali nawatukundiza kahi kukolela kuli isi ya hewo.'

[30] "Ila Sihoni, mndewa wa Heshiboni, nahatukundize tukole kuli isi ya heye. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakamdita yawe na nhumbula igagadale ng'hatu, leka tumsumye na kuihola isi ya heye iwele tuikalila mbaka lehano.

[31] "Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela, 'Ulole, nyaluka kumuwika Sihoni na isi ya heye mmoko mwa hemwe, mwaluche kuihola isi ya heye.'

[32] Hamba Sihoni na wanhu wa heye weng'ha nawoya kitowa na hetwe behi na mji wa Yahasi.

[33] Na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe nakamlavya, natumsumya heye na wana wa heye na wanhu wa heye weng'ha.

[34] Natuhola isi ya heye na kuwifyanga miji ja heye jeng'ha, natuwakopola walume na wadala na wana, nahatumlechile ne munhu yawele mkomu.

[35] Natuhola migongolo na lufufu lunji lweng'ha natulufichile kuli miji.

[36] Kwaluchila Aloeli, muji uwele mgati mwa ibindi lya Alinoni mbaka Gileadi, kuduhu muji woneche nawali wimile mbaka natulemwa kuuhola. Mkulu Nguluwi nakawika geng'ha mmoko mwa hetwe.

[37] Ila nahatuihejelele isi ya Waamoni ama mfungo mwa lwanda lwa Yaboki ne kuli miji ja isi ya vidunda ne honhu honeche hala hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, nayatulemeze.

3

Kusumigwa kwa mndewa Ogu
(Hisabu 21:31-35)

[1] “Hamba natuhinduka, natuluta kuli nzila ya kuluta Bashani. Mndewa Ogu nakalawa na wanhu wa heye weng'ha kitowa na hetwe habehi na muji wa Edileyi.

[2] Ila Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Uleche kumdumba, mina ndimuwika mmoko mwako hamwe na wanhu wa heye weng'ha na isi ya heye. Komditila kota navyoumditile Sihoni mndewa wa Waamoli nayekale kula Heshiboni.’

[3] “Lelo Mkulu Nguluwi nakamuwika mmoko mwa hetwe Ogu mndewa wa Bashani na wanhu wa heye weng'ha, natuwadumya nahaponile ne munhu yoneche.

[4] Natujihola miji jeng'ha ja heye, kuduhu muji ne umwe uwele nahatuuholile. Jeng'ha natujihola miji makumi sita, mina honhu heng'ha ha Aligobu nahawele holongozwa na Ogu mndewa wa Bashani.

[5] Miji jeng'ha aji najali na lugagala luwele na lukanzi lulutile kuchanya, naluwele na lwizi lugazi na mhajilo. Nakwali kahi na vijiji vinji navyali hela lugagala luwele na lukanzi.

[6] Natudumya chila chinhu ako, natuwifyanga chila muji na kukopola walume na wadala na wana kota navyotuditile kuli muji wa mndewa Sihoni wa Heshiboni.

[7] Ila migongolo jeng'ha na lufufu natuhola hetwe.

[8] “Mhela awo natuihola isi ayo ya wala wandewa weli wa Waamoli nawawele wochikala kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani, hagati ha lwanda lwa Alinoni na chidunda cha Helimoni.”

[9] Wasidoni wanguchichema chidunda acho Silioni, nawo Waamoli wanguchichema Senili.

[10] Musa nakalutilila kulonga, “Natujihola miji jeng'ha jiwele muwegawega mwa chidunda na kahi honhu heng'ha ha Gileadi na Bashani mbaka Saleka na Edileyi, miji ja mndewa Ogu ako Bashani.”

[11] Mndewa Ogu yaliyeka ndo nayaponile hali Walefayi na ndo nayali mndewa wa Bashani. Chinhanda cha heye nachigongomanyigwa kwa chuma, nachali na utali wa mita zine na ugazi wa behi ya mita mbili, kota vipimilo navyoviwichigwe. Chinhanda acho ching'hali kuli muji wa Waamoni wa Laba.

Nhanzi zikale kolilawilaga isanya mwa Yolodani
(Hisabu 32:1-42)

[12] Musa nakalutilila kulonga, “Navyotuiholile isi ayo, nandiwapa nhanzi za Lubeni na Gadi honhu haluchile kasikazini mwa Aloeli behi na Alinoni na nusu ya isi ya vidunda vya Gileadi hamwe na miji jake.

[13] Hamba nandiipa nusu ya yila nhanzi ya Manase honhu haponile ha Gileadi hamwe na Bashani yeng'ha nailongozwe na Ogu, mina ndo honhu heng'ha ha Aligobu.” Isi yeng'ha ya Bashani yanguzeleka kota isi ya Walefayi.

[14] Yaili munhu wa nhanzi ya Manase, nakahola honhu heng'ha ha isi ya Aligobu, mina ndo Bashani, kuza kuli mbaka wa Wageshuli na Wamaakati. Vijiji vyeng'ha nakavichema itagwa lyake, na mbaka lehano vyanguzeleka kota vijiji vya Hawoti-yaili.

[15] Musa nakalutilila kulonga, “Wanhu wa lukolo lwa Makili wa nhanzi ya Manase nandiwapa Gileadi

[16] na wanhu wa nhanzi ya Lubeni na Gadi nandiwapa isi yeng'ha kulawila Gileadi mbaka lwanda lwa Alinoni. Kusini nawabakana hagati ha lwanda na kasikazini nakwali na lwanda lwa Yaboki naluwele behi na isi ya Waamoni.

[17] Ubanzi wa kolizinjilaga isanya isi ya hewo nayenela mbaka lwanda lwa Yolodani, kulawila ilamba lya Galilaya, ubanzi wa kasikazini kudulika kuza Bahali ya Mwino, mbaka kuli miduliko ja Pisiga ubanzi wa kolilawilaga isanya.

[18] “Mhela wula nandiwapa walume wa nhanzi za Lubeni na Gadi na Manase ya kolilawilaga isanya, malajizo aga, ‘Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawapani isi ayi muihole. Lelo hemwe muwele na mong'ho hali wang'holozenu, muwe muwichigwe goya kitowa ngondo, mloche lwanda lwa Yolodani muwele kumwando kwa wang'holozenu Waisilaeli.

[19] Ila wadala wa hemwe na wana wa hemwe na migongolo minji ja hemwe, ahyo jopona kuli miji jondiwapele.

[20] Muwatanze wang'holozenu Waisilaeli mbaka Mkulu Nguluwi hoyowadita wasindamale honhu hawo kota hemwe vyomsindamale, mina hewo nawo waihole isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwapa kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani. Homsinda ago moweza kuhiluka kuli isi ya hemwe, ayi muiholile ndiwapele.’

[21] “Hamba nandimlajiza Yoshua, ‘Hegwe kona kwa meho gako mbuli zeng'ha ziwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, yawaditile wandewa awa weli, Sihoni na Ogu. Lelo heye kowaditila hihyo wandewa wa isi zeng'ha zoukola.

[22] Mleche kuwadumba mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo kochitowa kwa chiwalo cha hemwe.’

Musa kangulemezwa kwinjila Kanaani

[23] “Mhela awo nandimdedeza Mkulu Nguluwi ndilonga,

[24] ‘Hegwe Mkulu, Mkulu Nguluwi ndivizela kundajila heni chitumagwa wa hegwe mwaluko hela wa ukulu wa hegwe na moko wa hegwe uwele na mong'ho. Mina kuna mlungu wachi ako kilanga ama kuli isi yoweza kudita mbuli ng'hulu na za kububuwaza kota zouditile hegwe?

[25] Ndangukulanda ndoche lwanda lwa Yolodani, ndiyone isi inojile kolizinjilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani, ena, isi inojile ya kunojeza ya vidunda, hamwe na vidunda vya Lebanoni.’

[26] “Ila Mkulu Nguluwi nakanzudila heni kwa chiwalo cha hemwe, nakalema kunyhulichiza. Hamba nakandonjela, ‘Ihega! Uleche kulonga kahi mbuli ayi.

[27] Ukwine mbaka kuli chinhembenhembe cha chidunda cha Pisiga, ulole goya ubanzi wa kolizinjilaga isanya na kasikazini na kusini na kolilawilaga isanya na koyona isi ayo, ila hegwe huloka hebu alu lwanda lwa Yolodani.

[28] Ila umhe Yoshua malajizo, umkangaze nhumbula na kumwimiza, mina heye ndo yowalongoza wanhu awa mbaka kumwambu, kuihola isi youyona.’

[29] “Lelo natupona aha hawele na ibindi habehi na Beti-peoli.”

4

Kibatilila malajizo ga Nguluwi

[1] Musa nakalutilila kulonga, “Lelo hemwe Waisilaeli mibatilile na kuwinza malajizo na mizilo jondiwalanguse, leka mikale na kuihola isi yila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe, yoyawapele.

[2] Mleche konjeza choneche kuli ulonzi wondilinguwalajiza, na mleche kusa chinhu, mibatilile malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, gala goyawapele.

[3] Hemwe namlola kwa meho genu mbuli zila Mkulu Nguluwi zoyaditile hala Baali-peoli. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakamdumya chila yumwe wa hemwe nayamfugamile ayo mlungu wa Baali-peoli.

[4] Ila hemwe womuwele mtanganiche kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mwa wakomu mbaka lehano.

[5] “Mlole, ndiwalangusa malajizo na mizilo kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, vyoyandajize, leka mugawinze kuli isi yomluta kuihola.

[6] Mibatilile na kugadita malajizo ago mina homdita ahyo wanhu wa isi zinji howovizela ago, wovizela kota hemwe ndo muwele na luhala na nyhala, wolonga, ‘Twangukomya wanhu wa isi ayi ng'hulu wana luhala na nyhala!’

[7] “Kuduhu isi ng'hulu yoneche iwele mlungu wa hewo kahabehi na wanhu, kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, vyoyawele behi na hetwe, hotumlanda utanzi.

[8] Na kuduhu isi yinji ng'hulu yoneche iwele na malajizo na mizilo jitanganiche, kota ajo jondiwalanguse hemwe wanhu zuwa ali lya lehano.

[9] “Ila milolele na mleche kusemwa mbuli zila zomziwene kwa meho ga hemwe. Mbuli azo zileche kulawa mnhumbula za hemwe kuli mazuwa gose ga ukomu wa hemwe. Muwasimile wana wa hemwe na wazukulu wa hemwe,

[10] kwa chiwalo cha zuwa lila nalomwimile hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kula Holebu hoyandojele, ‘Muwakungajize awo wanhu hali heni, ndiwalonjele ulonzi wa heni leka welanguse kundumba heni mazuwa gose ga ukomu wa hewo na kuwalangusa wana wa hewo kudita ahyo.’

[11] “Lelo namhejela na kwima hasi ha chila chidunda chiwele mhela awo nachali chikwaka chiluli nachifichile mbaka kilanga chigubiche jiza na ng'hungugu ng'hulu.

[12] Hamba Mkulu Nguluwi nakalonga na hemwe hagati ha chiluli acho, namuuhulika ulonzi woyalonjile ila nahamumuwene, namhulika hela lizi lyake.

[13] Na heye nakawadamlila ilagano lya heye nakawalajiza mbatilile na kuwinza jila mizilo kumi najoyandiche mli vibao vili vya maganga.

[14] Mhela awo yula Mkulu Nguluwi nakandajiza ndiwalanguse malajizo na mizilo jomlinguganigwa kudita kuli isi yomlinguluta kuihola.

Makanyo galinguwala kufugamila jimalukolo

[15] “Nahamumuwene kwa meho Mkulu Nguluwi hoyalonjile namwe kula kuchidunda cha Holebu hagati ha chiluli, kwa chiwalo acho milolele ng'hatu,

[16] mleche kwajilila kwa kugongomanya jimalukolo joneche ja kuhongola kwa kiwhaniza kota mlume ama mdala

[17] ama igongolo lyoneche lila muisi ama chideje

[18] ama kwa kiwhana na igongolo lilingutambala hanyi ama somba mmazi.

[19] Milolele, leka mhela homlola kilanga, isanya na nyelezi na nhondwe, mleche kukwejigwa kuvifugamila ne kuviditila chinhu choneche. Vinhu avyo Mkulu Nguluwi nakavileka kwa wanhu weng'ha hasi ha kilanga.

[20] Ila hemwe ndo wanhu yoyawagombole Mkulu Nguluwi kulawila Misili kuli itanuli lya chuma. Nakawalavya ako leka muwe wanhu wa heye kota vila vyomli lehano.

[21] Kwa chiwalo cha hemwe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakanzudila heni, nakelaha kota heni siloka lwanda lwa Yolodani kwinjila kuli isi yila inojile yoyalinguwapa iwe uhalizi wa hemwe.

[22] Heni ndobagama kuli isi ayi na siloka lwanda lwa Yolodani, ila hemwe mwa habehi kuluta kuihola isi yila inojile.

[23] Milolele ng'hatu mleche kusemwa ilagano lila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, loyaditile na hemwe na kiditila jimalukolo ja kuhongola kwa kiwhaniza na chinhu choneche chiwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawalemeza kuwhaniza,

[24] mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo chiluli chilingulakaza, heye ndo Nguluwi yawele na fihi.

[25] “Homuwa mikale kuli isi ayo, homponda wana na wazukulu muwe mlalile, wone mwaluche kwajilila na kiditila jimalukolo ja kuhongola kwa kiwhaniza na chinhu choneche, namdite wihe hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kumzudiza,

[26] lelo, heni lehano ndanguvichema ulanga na isi vilole hali hemwe, ndanguwalonjelani kota baho du modumigwa ng'hatu kuli isi yomlinguluta kuihola ako kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani. Hamchikala ako mhela uhejile, ila modumigwa ng'hatu.

[27] Mkulu Nguluwi kowasambalula hali isi zinji na wanhu wachefu hela wa hemwe wopona ako Mkulu Nguluwi koyowawinjila.

[28] Ako mojifugamila milungu ja migodi na maganga jiwele jiditikwe kwa moko ga wanhu na johajiwa jilola na hajilinguhulika na hambe jilye ne kunusa.

[29] Hamba kulawila mumo mu isi mompala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, namwe momona wone mumpale kwa nhumbula yeng'ha na muhe weng'ha.

[30] Mbuli azi zeng'ha hoziwafika aho hamwande, homgaya momuhiluchila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kumhulichiza.

[31] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo Nguluwi yawele na isungu, howaleka ne kuwadumya ne kusemwa ilagano lila lyoyaliditile na wasekulu wa hemwe kwa chilaho.

[32] “Mijese ng'hatu kwa chiwalo cha gala galawile katali, mbuli nazilawile hala hemwe hamnapondigwa, kulawila zuwa lila Nguluwi hoyamlumbile munhu muisi. Muuze kuli isi yeng'ha, kulawila ubanzi umwe mbaka wunji, wone mbuli ya kububuwaza kota ayo mina ilawila ama kuhulikwa.

[33] Ndaze, wanhu wa isi mina wahulika lizi lya Nguluwi lulonga kulawila hagati ha chiluli, kota hemwe navyomhuliche, nakupona wakomu?

[34] Ndaze, kabaho Nguluwi yoneche yunji yajezile kuza kuhola wanhu kulawila isi yinji, kota vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe? Nakadita hino kwa kujezigwa na kwa kudita ulajilo na kwa vinduzanduza na kwa ngondo na kwa moko wa hegwe uwele na mong'ho na kwa ludali lwake lukulu, nakambuza mbuli za kudumbiza ziwele hemwe namzona kwa meho genu kula Misili.

[35] Hemwe namlajilwa mbuli azo, leka mvizele kota Mkulu Nguluwi ndo yaliyeka Nguluwi na haduhu yunji.

[36] Nakawadita mhuliche lizi lya heye kulawila kilanga leka yaweze kuwalangusa kuhulichiza. Aha muisi nakawadita mlole chiluli cha heye chikulu na kuhulika ulonzi wa heye kulawila hagati ha chiluli acho.

[37] Kwa vila nakawagana wasekulu wa hemwe, heye nakawahagula hemwe walelwa wa hewo, nakawalavya yuye kuli isi ya Misili kwa ludali lwake lukulu.
[38] Nakawawinga hali hemwe wanhu wa nhanzi ng'hulu na wawele na ludali kusinda hemwe, leka yawegale na kuwapani isi ya hewo kwa uhalizi, kota vyoiwele lehano.

[39] Lelo mkumbuche lehano na kuwika mnhumbula za hemwe kota Mkulu Nguluwi ndo Nguluwi kuchanya kilanga na hasi muisi, kuduhu yunji.

[40] Ahyo, mibatilile malajizo na mizilo ja heye jondilinguwapa lehano leka mbuli ziditigwe kwa hemwe goya, hamwe na walelwa wa hemwe na kikala mazuwa menji kuli isi yila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kanguwapani iwe ya hemwe mazuwa gose.”

Miji ja kubilimila kolilawilaga isanya mwa Yolodani

[41] Aho ndo Musa nakabagula miji jidatu kolilawilaga isanya kwa lwanda lwa Yolodani,
[42] kuwele munhu koweza kubilimila na kivisa wone yamkopole munhu ne kunuwila nahawele yamwihilwe. Munhu kota ayo koweza kubilimila kuli muji umwe na kulohola ukomu wa heye.

[43] Nakabagula muji wa Beseli muwegawega mwa chiwala kwa chiwalo cha nhanzi ya Lubeni na muji wa Lamoti kuli isi ya Gileadi kwa chiwalo cha nhanzi ya Gadi na muji wa Golani kuli isi ya Bashani kwa chiwalo cha nhanzi ya Manase.

Chilongole kwa malajizo ga Nguluwi

[44] Aga ndo malajizo Musa nayawapele Waisilaeli.

[45] Aga ndo malajizo na mizilo na utaguso Musa nayawalonjele Waisilaeli nalowalawile Misili,
[46] nalowali kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani, kuli ibindi lya kumwando mwa Beti-peoli, kuli isi naiwele ya mndewa Sihoni wa Waamoli, nayalongoze muji wa Heshiboni, yula Musa na Waisilaeli navyowamsumile nalowalawile Misili.
[47] Nawaihola isi ya heye na ya mndewa Ogu wa Bashani. Wandewa awo weli wa Waamoli nawalongoza ako kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani.
[48] Isi ayo nayenela kulawila Aloeli hafungo mwa lwanda lwa Alinoni mbaka chidunda cha Helimoni.
[49] Hamwe na honhu heng'ha ha ubanzi wa kolilawilaga isanya mwa lwanda lwa Yolodani mbaka Bahali ya Mwino, mbaka kuli miduliko ja chidunda cha Pisiga.

5

Mizilo kumi
(Kulawa 20:1-17)

[1] Musa nakawachema Waisilaeli weng'ha, nakawalonjela, “Mhulichize hemwe Waisilaeli, malajizo na mizilo jondilingulonga na hemwe lehano. Milanguse ago na kugawinza goya.

[2] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, nakadita ilagano na hetwe kuchidunda cha Holebu.

[3] Mkulu Nguluwi nahaditile ilagano alyo na wasekulu wa hetwe, ila nakadita na hetwe tweng'ha tuwele wakomu sambi baha.

[4] Mkulu Nguluwi nakalonga na hemwe mchilola ako kuchidunda hagati ha chiluli.

[5] Mhela awo heni nanyima hagati ha hemwe na Mkulu Nguluwi, nandiwalonjelani gala nagoyalonjile, kwa vila hemwe namdumba chila chiluli na hamkwinile kuchidunda.

“Mkulu Nguluwi nakalonga ahi

[6] ‘Heni, ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ndikulavile kulawila Misili, nakouwele mpogozi.

[7] “ ‘Uleche kuwa na milungu jiyage ila heni.

[8] “ ‘Uleche kiditila jimalukolo ja milungu ja udesi, ama chihongoligwe chifandile na chiwele kilanga ama kuli isi ama mmazi hasi ha isi.

[9] Uleche kujifugamila milungu ja udesi ne kujikolela mijito, kwa vila heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nda Nguluwi yawele na fihi. Ndanguwagaza wana kwa wihe wa wahaza wa hewo, na lulelo lwa kadatu na lwa kane lwa awo walingunzudila.

[10] Ila ndanguwalajila igano lya kwimilila maelufu ga wala wawele na igano kwa heni na kibata malajizo ga heni.

[11] “ ‘Uleche kulichema hela itagwa lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, mina heni ndo Mkulu Nguluwi sileka kumgaza yoneche yalingulichema hela itagwa lya heni.

[12] “ ‘Udite Zuwa lya Kwesela na kuliwika liwe lyelile, kota heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, vyondikulajize.

[13] Mazuwa sita ukole mijito na udite mbuli za hegwe zeng'ha,

[14] ila zuwa lya saba ndo zuwa lya kwesela kwa chiwalo cha heni Mkulu Nguluwi. Zuwa alyo hegwe uleche kukola mijito joneche, ne mwanago ne mhinza wa hegwe ne mpogozi wa hegwe mlume ama mdala ne isenga lyako ne idogowi lyako ne igongolo lya hegwe lyoneche ne mjenzi yawele mgati mwa lugagala lwako, leka mpogozi wa hegwe mlume na mdala wesele kota hegwe vivila.

[15] Uleche kusemwa kota hegwe nawali mpogozi kuli isi ya Misili, nani Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nandikulavya ako kwa moko uwele na ludali na mong'ho, ndo mina heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe ndikulajiza kulidita liwe Zuwa lya Kwesela.

[16] “ ‘Wahulichize mhaza na mayako, kota vila heni Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe vyondikulajize, udite ahyo leka wikale miyaka minji na mbuli za hegwe ziditigwe goya kuli isi yondilingukupa.

[17] “ ‘Uleche kukopola.

[18] “ ‘Uleche kuwasa na mdala ama mlume wa munhu yunji.

[19] “ ‘Uleche kuhiza.

[20] “ ‘Uleche kulavya ulolezi wa udesi kwa yawele habehi na hegwe.

[21] “ ‘Uleche kumgana mdala wa munhu yawele habehi na hegwe ne kuigana ng'handa ya heye ne mgunda wa heye ne mpogozi wa heye mlume

ama mdala ne isenga lya heye ne idogowi lya heye ne chinhu choneche choyawele nacho.’

[22] “Awo ndo ulonzi uwele Mkulu Nguluwi nawoyawalonjele wanhu weng'ha kwa lizi ng'hulu kulawila kuli chiluli na yila ng'hungugu idinyile jiza totolo. Nakawalonjela lonamwali mikungajize kula kuchidunda na honjeze aho mzilo wunji. Hamba nakandika mchanya mwa vibao vili vya maganga, nakamha.

Wanhu wangudumba
(Kulawa 20:18-21)

[23] “Mhela nalomhuliche ayo lizi kulawa hagati ha lila jiza, kuchanya kwa chila chidunda nachali chikwaka chiluli, vilongozi weng'ha wa nhanzi za hemwe na wasekulu nawambuyila.

[24] Hemwe namlonga, ‘Mhulichize! Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, nakatugubulila ukulu wa heye, tuhulika lizi lya heye kulawila hagati ha chila chiluli. Lehano natumona Nguluwi yolonga na wanhu, na heye munhu nahabagame ila nakalutilila kikala!

[25] Ila ya choni kiwika hali nongwa ya kubagama kwa kulakazwa na chila chiluli chikulu? Hotuhulika kahi lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, tobagama!

[26] Ndaze, ndo munhu wachi nayahuliche lizi lya Nguluwi yawele mkomu kulawa hagati ha chiluli kota vyotumhuliche hetwe hamba nakapona mkomu?

[27] Musa, ulute habehi kuhulichiza geng'ha goyolonga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, hamba uye kutulonjela mbuli azo zeng'ha zoyokulonjela. Hetwe togahulichiza na kugadita.’

[28] “Mkulu Nguluwi nakahulika ulonzi awo weng'ha, nakandonjela, ‘Nyhulika ulonzi vyowokulonjela wanhu awa, geng'ha gowalonjile ga goya.

[29] Wone wawe na majesa kota aga mazuwa geng'ha, nawawe wondumba na kibata mizilo ja heni! Mbuli zeng'ha zahawele goya kwa hewo wawo na walelwa wa hewo mazuwa gose.

[30] Ulute ukawalonjele wahiluche kuli mihema ja hewo.

[31] Ila hegwe Musa wime aha habehi na heni, ndokulonjela malajizo geng'ha na mizilo na utaguso wouwalangusa, leka wadite ahyo kuli isi iwele ndowapa iwe ya hewo.’

[32] “Hemwe milolele mkadite kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe navyoyawalajize, uleche kuleka kudita chila chinhu chilinguganigwa.

[33] Mowinza nzila zeng'ha Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, vyoyawalajize kuwinza leka mbuli za hemwe ziditigwe goya na mikale miyaka minji kuli isi yomuihola.

6

Ilajizo likulu

[1] “Aga ndo malajizo na mizilo na utaguso uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakandajiza ndiwalanguse, leka mdite kuli isi yomlinguluta kuihola.

[2] Mhela weng'ha womuwa wakomu, mwanguganigwa kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kibatilila malajizo geng'ha na mizilo jondilinguwapani hemwe na walelwa wa hemwe leka mikale kwa miyaka minji.

[3] Ahyo, mhulichize hemwe Waisilaeli, milolele na kibatilila leka mbuli za hemwe ziditigwe goya na konjezeka ng'hatu kuli isi ayo iwele na mboto kota navyoyelahile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe.

[4] “Lelo mhulichize hemwe Waisilaeli. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, ndo Mkulu Nguluwi yumwe hela.

[5] Namwe mumgane Mkulu Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula za hemwe zeng'ha na kwa muhe wa hemwe weng'ha na kwa mong'ho wa hemwe weng'ha.

[6] Na ulonzi awu wondilinguwalonjela lehano, muuwiche mnhumbula za hemwe,

[7] namwe muwalanguse wana wa hemwe goya na kugalonga homchikalisa kuli ng'handa za hemwe na homjenda mnzila na homuwasa na homlilimka.

[8] Mgakoweleze gawe ulajilo mchanya mwa moko ga hemwe na kuwoha mvihanga vya hemwe.

[9] Kahi mgandiche mchanya mwa vibatilila lwizi lwa ng'handa za hemwe na mchanya mwa lwizi lwa lugagala lwa ng'handa za hemwe.

Kukanyigwa kwa wanhu wohambe wahulichize

[10] “Kota vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyawalahile wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo, heye kowapani isi iwele na miji migazi na jidedemche jiwele hemwe hamzenjile.

[11] Ng'handa zowa zimemile vinhu vinojile viwele hemwe hamviwichile, kowa na mizimbo jiwele hajibawigwe na hemwe na migunda ja zabibu na mizeituni jiwele hemwe hamnyalile. Homuwa na chilyo choneche chomlingugana,

[12] milolele mleche kumsemwa Mkulu Nguluwi yawalavile Misili nakomuwele wapogozi.

[13] Momdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mowa vitumagwa wa heye na kilaha kwa itagwa lya heye.

[14] Mleche kujiwinza milungu jinji na milungu ja wanhu wawele habehi na hemwe,

[15] ng'halazi ya Mkulu Nguluwi ileche kuya kwa hemwe na kuwadumya ng'hatu kulawa kuli isi, mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawele hagati ha hemwe, ndo Nguluwi yawele na fihi.

[16] “Mleche kumjeza Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kota navyomumjezile ako Masa.

[17] Mibatilile ng'hatu malajizo na utaguso na mizilo ja Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe jiwele heye joyalajize.

[18] Mdite gawele na hachi na ganojile hali Mkulu Nguluwi, leka mbuli za hemwe ziditigwe goya. Moweza kuhola isi yila inojile iwele Mkulu Nguluwi nakelaha kuwapa wasekulu wa hemwe,

[19] na mowawinga wang'honyo wa hemwe kota Mkulu Nguluwi navyoyawalahile.

[20] “Mazuwa galinguya, wana wa hemwe howowauza, ‘Malajizo na mizilo na utaguso uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, na kuwalonjela mdite, gana mana yachi?’

[21] Hemwe mowedichila ahi, ‘Hetwe natwali wapogozi wa Falao, mndewa wa Misili na Mkulu Nguluwi nakatugombola kwa moko wa heye uwele na mong'ho.

[22] Kwa meho ga hetwe twetwe, natumona Mkulu Nguluwi yodita ulajilo na vinduzanduza vikulu vya kudumbiza kwa kuwagaza Wamisili na mndewa wa hewo Falao na wakulu wa heye.

[23] Nakatulavya Misili, nakatugala aha na kutupa isi ayi kota navyoyelahile kota kowapa wasekulu wa hetwe.

[24] Lelo Mkulu Nguluwi nakatulajiza kibatilila malajizo aga na kumdumba kwa chiwalo cha kutwamila hetwe leka tikale kota vyotulingikala lehano.

[25] Kahi towa tutanganiche wone tibatilile malajizo hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, kota navyoyatulajize.’

7

Nhanzi ihaguligwe na Mkulu Nguluwi
(Kulawa 34:11-16)

[1] “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowafichiza kuli isi yomluta kuzakikala na kowawinga wanhu wenji kulawa kuli isi ayo. Homkwinjila, kowawinga hali hemwe wanhu wa isi saba ng'hulu na ziwele na mong'ho kusinda hemwe, Wahiti na Wagiligashi na Waamoli na Wakanaani na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi.

[2] Kahi, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe hoyowawika mmoko mwenu, muwasumye wanhu awo na kuwadumya ng'hatu, mleche kuwika ilagano lyoneche na hewo na mleche kuwonela isungu.

[3] Mleche kihola na hewo, na mleche kuwakundiza wana wa hemwe kihola na hewo.

[4] Homdita ahyo hewo wowajiliza wana wa hemwe waleche kumfugamila Mkulu Nguluwi na kuwadita wajifugamile milungu jinji, na ng'halazi ya Mkulu Nguluwi yowagwila hemwe hamba kowadumya kamwe.

[5] Ila muwaditile ahi, mobomola honhu ha kulavila nhambiko na kugwisa mizengo ja maganga ga kufugamila milungu ja hewo. Mizengo ja migodi ja Ashela mojitema na kujisoma kwa chiluli jimalukolo ja hewo ja kuhongola.

[6] Mdite ahyo, leka muwe wa chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Kuli wanhu weng'ha kuli isi yeng'ha, Nguluwi nakawahagula hemwe leka muwe nhanzi ya heye yuye.

[7] “Mkulu Nguluwi nahawaganile hemwe na kuwahagula kwa vila hemwe mwa wenji heko kusinda wanhu wanji, hemwe namwali wachefu kusinda nhanzi zinji kuli isi yeng'ha.

[8] Ila kwa vila Mkulu Nguluwi kanguwagana hemwe na kangibata chilaho nachoyawalahile wasekulu wa hemwe, ndo mina nakawagombola kwa moko uwele na mong'ho na kuwalohola kulawa kuli upogozi, kuli moko ga Falao mndewa wa Misili.

[9] Lelo mvizele kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo Nguluwi wa kitumbila. Kochibata ilagano lya heye na kuwalajila igano lya kwimilila kwa lulelo elufu lwa wala walingumgana na kuwinza malajizo ga heye.

[10] Ila holemwela kuwagaza himahima wala walingumzudila.

[11] Ahyo, muwe mchilolela na kibatilila malajizo na mizilo na utaguso wondilinguwalajiza lehano.

Utambichizo kwa wala walinguhulichiza
(Kukumbuchila 28:1-14)

[12] “Homuwinza malajizo aga na kugabatilila na kugadita, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kochibata ilagano lya heye na hemwe, na kowalajila igano lya kwimilila kota navyoyawelahile wasekulu wa hemwe.

[13] Kowagana na kuwatambichiza, namwe mokonjezeka na mowa na lulelo lwinji. Kojitambichiza migunda ja hemwe leka muwe na mbena ya kuhega na divai na mafuta ga mzeituni, kowatambichiza kwa kuwapani misenga na ming'holo minji kuli isi yawelahile wasekulu wa hemwe kowapani hemwe.

[14] Motambichizwa kusinda wanhu weng'ha muisi. Kowa kuduhu mlume ama mdala ama igongolo lya hemwe kowa mhende hali hemwe.

[15] Mkulu Nguluwi kowosela hemwe matamwa geng'ha na hamtamika matamwa goneche ga kudumbiza kota nagomugule ako Misili, ila matamwa ago kowapa wang'honyo wa hemwe.

[16] Muidumye nhanzi yoneche Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, koiwika mmoko ga hemwe na mleche kuyonela isungu. Mleche kufugamila milungu ja hewo, kwa vila mbuli ayi yowa ya kuwagwiliza hemwe.

[17] “Mleche kilonjelela mnhumbula za hemwe, ‘Wanhu awa ndo wenji kusinda hetwe, toweza kuwawinga muisi?’

[18] Mleche kuwadumba, mkumbuchile kota vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyamditile Falao na isi yeng'ha ya Misili.

[19] Mkumbuchile matamwa gehile mgawene kwa meho genu mwemwe na ulajilo na kububuwaza na moko uwele na mong'ho na ludali lukulu, uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nayawalohole hemwe. Ahyo ndo vyoyowadumya wanhu mlinguwadumba.

[20] Mzidi wa ago, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kohilika nzuchi hali hewo na wala weng'ha wevisile leka wadumigwe.

[21] Lelo mleche kuwadumba, kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ka hamwe na hemwe. Heye ndo Nguluwi mkulu na wa kudumbiza.

[22] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowawinga wanhu wa isi azi zilingulutilila kumwando hadohado. Hamuweza kugadumya geng'ha kamwe, kwa vila homdita ahyo, migongolo ja kisolo jokonjezeka na jowa ja kudumbiza kwa hemwe.

[23] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowawika wang'honyo wa hemwe mmoko mwenu na kowadita wadumbe ng'hatu mbaka wabagame.

[24] Kowawika wandewa wa hewo mmoko mwenu. Mowakopola nawo wosemigwa. Kuduhu munhu yoneche yoweza kuwalemeza mbaka homuwadumya.

[25] Mjilakaze kwa chiluli jimalukolo jawo ja kuhongola ja milungu jawo. Mleche kugana sendi ne zahabu za hewo zigubiche jimalukolo jawo na mleche kuhola na kuzidita ziwe za hemwe. Kudita ahyo ndo kuwagwiliza na ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[26] Mleche kuhilika izudizo kota jimalukolo kuli ng'handa za hemwe, wone mdite ahyo, modumigwa kota jimalukolo ajo. Iwagana mjizudile na kujibeza kwa vila ndo vinhu vidumigwe.

8

Isi inojile ya kikala

[1] “Mkumbuchile kugadita malajizo geng'ha gondilinguwapani lehano, leka mikale na konjezeka na mwinjile na kuihola isi yila iwele Mkulu Nguluwi nakelaha kuwapa wasekulu wa hemwe.

[2] Mkumbuchile vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyawalongoze kuli majendo kukolela kuchiwala kwa mhela wa miyaka ajo makumi gane leka yawosele ukulu wa hemwe na kuwajeza leka yavizele gomwalingijesa mnhumbula za hemwe na wone mochibatilila malajizo ga heye ama hebu.

[3] Nakawosela ukulu wa hemwe na nakawaleka mone nzala na hamba nakawapani mana mulye, chilyo chohamchizelele na wasekulu wa hemwe nahawachizelele. Nakadita ahyo leka yawalanguse kota munhu howa mkomu kwa ibumunda hela, ila kwa chila ulonzi woyolonga Mkulu Nguluwi.

[4] Mhela awo wa miyaka makumi gane, nguwo za hemwe nahazilalile ne magulu ga hemwe hagatung'hune.

[5] Mvizele kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwazapa kota vila mhaza yalingumzapa mwanage.

[6] Ahyo, mibatilile malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kuwinza nzila ya heye na kumdumba.

[7] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwegala kuli isi inojile, isi iwele na nzanda na nzasa na mazi galingulawa kuli mibindi na kuli vidunda,

[8] isi iwele na ngano na shayili na zabibu na mikuyu na mikomamanga na mizeituni na hanombwa.

[9] Ako mowa na chilyo cha kuhega ne kwisilwa chinhu. Mitalawe jake jina chuma na kuli vidunda moweza kubawa shaba.

[10] Molya na kiguta, momtogola Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa isi inojile yoyawapele.

Makanyo galinguwala kumsemwa Mkulu Nguluwi

[11] "Milolele mleche kumsemwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kuleka kibata malajizo na mizilo na utaguso woyawalajize lehano.

[12] Homulya na kiguta na kizenjela ng'handa zinojile na kikala amo

[13] na mhela ula misenga na ming'holo ja hemwe na zahabu na sendi za hemwe na chila chinhu chomuwele nacho chowa chonjezeche,

[14] mleche kidaya na kumsemwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawalavile kuli isi ya Misili, honhu nahomuwele wapogozi.

[15] Ndo heye yawalongoze kuli chiwala chikulu na cha kudumbiza na kuwele na mizoka jiwele na dunga na nyinje, kuli isi yila ikalile ilihela mazi, ila heye nakawegalila mazi kulawa kuli italawe likavu.

[16] Kahi ndo yawaditile mulye mana kula kuchiwala, chilyo chiwele wasekulu wa hemwe nahawachizelele. Nakadita ago geng'ha leka kuwosela ukulu na kuwajeza leka yawape utambichizo kumwiso.

[17] Ahyo milolele mleche kilonjelela mnhumbula za hemwe, 'Tuwa na lufufu kwa mong'ho na ludali lwetu baha.'

[18] Mkumbuchile kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo yalinguwapani ludali lwa kuwa na lufufu. Kangudita ahyo leka kuliwika goya ilagano lyoyelahile na wasekulu wa hemwe mbaka lehano.

[19] Ila mleche kumsemwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kujiwinza milungu jinji leka wone mojikolela mijito na kujifugamila, ndanguwakanya lehano kota mobagama.

[20] Wone mlema kumhulichiza Mkulu Nguluwi, mobagama kota wanhu wa isi zeng'ha vyowadumigwe hali hemwe.

9

Chiwalo cha Mkulu Nguluwi kuwatanza Waisilaeli

[1] "Mhulichize hemwe Waisilaeli! Hambi lehano mwa habehi kuloka lwanda lwa Yolodani kuza kuihola isi ya wanhu wenji na wawele na mong'ho kusinda hemwe. Miji ja hewo ndo mikulu lukami na jina lugagala lwa lukanzi lulingufika kilanga.

[2] Wanhu wawo ndo wang'wemang'wema na wawele na mong'ho, ndo Waanaki wawele kota mvizelele na kota vyomuhuliche wanhu wangulonga mbuli ya hewo, 'Kakohi yoweza kuwahejelela wana wa Anaki?'

[3] Mvizele lehano baha, kota yalinguwalongola kota chiluli chilingulakaza ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Kowadumya na kuwawika hasi hali hemwe, ahyo mowawinga na kuwadumya kamwe hela, kota navyoyawelahile Mkulu Nguluwi.

[4] “Hala du Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyowawinga wanhu awo hali hemwe, mleche kulonga mnhumbula za hemwe kota, ‘Ndo kwa chiwalo cha kutanganika kwa hetwe Mkulu Nguluwi katigala tuihole isi ayi.’ Hebu, Mkulu Nguluwi nakawawinga wanhu awa hali hemwe kwa chiwalo cha wihe wa hewo.
[5] Moweza kuihola isi ya hewo haiwele kwa vila hemwe ndo wanhu mtanganiche ama muwele na nhumbula zinojile, ila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwawinga wanhu awo hali hemwe kwa vila weha na kangugana kuwika goya ula ulonzi yawelahile wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo.
[6] Lelo mvizele kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwapani isi ayi inojile muihole haiwele kwa vila hemwe ndo wanhu mtanganiche, ila hemwe ndo wanhu muwele na nhumbula igagadale.

[7] “Mkumbuche na mleche kusemwa vila navyomumzudize Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, akula kuchiwala. Kulawila zuwa lila lomlawile isi ya Misili mbaka zuwa lomfichile honhu aha, hemwe muwa mumbelenhuka Mkulu Nguluwi.
[8] Na ako kuchidunda Holebu, namumzudiza Mkulu Nguluwi, na heye nakazudila ng'hatu, chasi cha kugana kuwadumya hemwe.
[9] Long'hwinile kuchidunda kubochela vibao vya maganga viwele navyandichigwe ilagano liwele Mkulu Nguluwi nakadita na hemwe, nandikala ako mazuwa makumi gane, nechilo na nemisi, sidile ne kunwa choneche.
[10] Hamba Mkulu Nguluwi nakamha heni vibao vili vya maganga vyandichigwe kwa chidole cha heye Nguluwi, navyali vyandichigwe ulonzi weng'ha uwele Mkulu Nguluwi nakawalonjelani kuchidunda kulawa kuli chiluli zuwa lya nhing'hano.
[11] Ena, loifichile zuwa alyo lya makumi gane, nechilo na nemisi, Mkulu Nguluwi nakamha heni vibao avyo vili vya maganga viwele vyandichigwe ilagano.
[12] “Lelo Mkulu Nguluwi nakandonjela ‘Uche, widuliche hasi ha chidunda himahima, kwa vila wanhu wa hegwe uwalavile Misili wajilila. Waileka himahima nzila yondiwalonjele waiwinze na weditila jimalukolo ja kupondigwa.’
[13] “Na kahi Mkulu Nguluwi nakandonjela ‘Ndiwona wanhu awa, ndo wanhu wawele na nhumbula zigagadale ng'hatu,
[14] undeche ndiwadumye wanhu awa, ndilyuse ng'hatu itagwa lya hewo muisi, na heni ndokudita hegwe uwe isi iwele na mong'ho na wanhu wenji kusinda hewo.’
[15] “Nacho chiluli nachali chikwaka kuchidunda. Nanyhinduka na kudulika kulawila kuchidunda, mbele mhapile vila vibao vili vya ilagano vya maganga.
[16] Nandola, nambona mina mdita gehile ng'hatu kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe namihongolela limalukolo lya ilogota lya kuponda, ne kukawila namleka nzila ya Mkulu Nguluwi iwele nayawalonjele.
[17] Ahyo, nandivibata vila vibao vili vya maganga nandivitaga hanyi, nandivibena hali hemwe.
[18] Hamba nambasa hasi chifunama hali Mkulu Nguluwi, kota aho mwaluko, kwa mhela wa mazuwa makumi gane nechilo na nemisi, sidile chilyo ne kunwa mazi, kwa chiwalo cha gehile gomuwele mditile kwa kudita wihe hali Mkulu Nguluwi na kumzudiza.
[19] Nandumba kuzudila na kukalala kwa Mkulu Nguluwi hali hemwe, naiwadumya, ila Mkulu Nguluwi nakanyhulichiza kahi mhela awo.

[20] Kahi, Mkulu Nguluwi nayali yomkalalila ng'hatu Aluni, chasi cha kumdumya, ahyo nandimlandila Aluni mhela wuwo.

[21] Hamba gala gehile, mina lila ilogota lyomigongomanyile, nandilihola na kulilakaza kuchiluli na ndilifinafina na kulibalasabalasa, liwa nhimbwisi iwele nimwanimwa, hamba nandiitaga ayo nhimbwisi kuli lwanda lulinguchililika hali chidunda chila.

[22] “Kahi namumzudiza Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ako Tabela na Masa na Kibuloti-hataava.

[23] Na Mkulu Nguluwi vyoyawalajize hemwe kulawila Kadeshi-balineya yolonga, ‘Mlute mkaihole isi iwele ndiwapele,’ hamkundile ne kuhulichiza gala goyawalonjele.

[24] Hemwe muwa wanhu wambelenhuche Mkulu Nguluwi kwaluchila zuwa lila lyondiwazelele.

[25] “Ahyo nambasa chifunama hali Mkulu Nguluwi zuwa alyo makumi gane, nechilo na nemisi, kwa vila Mkulu Nguluwi nayali yalonjile kowadumya.

[26] Nandimlanda Mkulu Nguluwi ndilonga, ‘Hegwe Mkulu Nguluwi, uleche kuwadumya wanhu wa hegwe na uhalizi wa hegwe, wanhu wouwagombole na kuwalavya kuli isi ya Misili kwa moko uwele na mong'ho.

[27] Uwakumbuche vitumagwa wa hegwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo, na uleche kijesa kugagadala kwa nhumbula za hewo ama wihe ama gehile ga wanhu awa.

[28] Wanhu wa kula koutulavile waleche kuya kulonga kota Mkulu Nguluwi nakawalavya leka yawakopole kuchiwala kwa vila hawezile kuwenjiza kuli isi yoyawalonjele na kwa vila nakawazudila.

[29] Mina, awa ndo wanhu wa hegwe na uhalizi wa hegwe, wanhu nauwalavile kulawila Misili kwa mong'ho na ludali lwa hegwe lukulu.’

10

Musa kangubochela kahi malajizo kumi
(Kulawa 34:1-10)

[1] “Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Uhongole vibao vili vya maganga kota vila vya mwaluko, na ugongomanye isanduku lya mbao lya kuwichila. Uye kwa heni aku kuchidunda,

[2] nani ndokwandika ulonzi uwele wandichigwe kuli vibao vila vyoubenile, hamba uviwiche vibao avyo kuli isanduku.’

[3] “Lelo nangongomanya isanduku kwa igodi lya msonobali na kuhongola vibao vili vya maganga kota vila vya mwaluko, nandivihola mmoko, na kukwina navyo kuchidunda.

[4] Mkulu Nguluwi nakandika kuli vibao avyo ulonzi wuwula kota aho mwaluko, mizilo kumi jila najoyawapele naloyalonjile kulawila kuli chiluli zuwa lya nhing'hano. Hamba Mkulu Nguluwi nakamha vibao avyo.

[5] Lelo nanyhinduka nakudulika kulawila kuchidunda, nandiviwika vibao avyo mgati mwa isanduku lyonandali ndiligongomanyile, na vya mgati mwa isanduku alyo, kota Mkulu Nguluwi navyoyandajize.”

[6] Wanhu wa Isilaeli nawenula majendo kulawila kuli mizimbo ja Wajaakani mbaka Mosela. Aho, Aluni nakabagama, nakatiligwa. Eleasali mwanage, nakahola honhu hake kota mtambika.

[7] Kulawila aho, nawenula majendo mbaka Gudigoda, na kulawila Gudigoda mbaka Yotibata, honhu hawele na nzanda nyinji za mazi.

[8] Mhela awo, Mkulu Nguluwi nakawahagula wanhu wa nhanzi ya Lawi wawe wolipika isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi, wamkolele mijito

kota watambika na kuwatambichiza wanhu kwa itagwa lya heye mbaka sambi baha.

[9] Ndo mina nhanzi ya wanhu wa Lawi yahela honhu ha isi ya uhalizi hamwe na wang'holozawo, Mkulu Nguluwi ndo uhalizi wa heye, kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe navyoyalonjile.

[10] Musa nakalutililia kulonga, "Nandikala kuchindunda kwa mhela wa mazuwa makumi gane, nechilo na nemisi, kota aho mwaluko. Mkulu Nguluwi nakanyhulichiza lwa keli kahi nakukunda koleka kuwadumya hemwe.

[11] Hamba Mkulu Nguluwi nakandonjela, 'Uche ulutilile na majendo ga hegwe uwalongoze wanhu leka wenjile na kuihola isi yondiwelahile wasekulu wa hewo kota ndowapa.'

Choyalingugana Nguluwi

[12] "Lelo hemwe Waisilaeli, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kangugana choni kwa hemwe, ila ndo kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuziwinza nzila za heye zeng'ha na kumgana na kumkolela mijito Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula yeng'ha na kwa muhe wa hemwe weng'ha

[13] na kibatilila mizilo na malajizo ga Mkulu Nguluwi gondilinguwawichila lehano, kwa mbuli za mwemwe baho?

[14] Ulole, kilanga na kilanga ng'hatu, vyeng'ha vya heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na isi na vyeng'ha vilimumo.

[15] Kahi Mkulu Nguluwi nakawagana wasekulu wa hemwe ng'hatu nakawahagula hemwe walelwa wa hewo honhu ha wanhu wanji, kota lehano baha.

[16] Ahyo, mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi[*] na mleche kuwa na nhumbula zigagadale.

[17] Mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo Nguluwi wa milungu na Mkulu wa wakulu. Heye ndo Nguluwi mkulu na yawele na ludali na wa kudumbigwa, halinguganililila na hambe yabochele chinhu kwa chiwalo cha kumganililila munhu.

[18] Kangumditila hachi mwana mchiwa na mdala yafililwe na mlume, kahi kangumgana mjenzi na kumha chilyo na nguwo.

[19] Lelo muwagane wajenzi kwa vila namwe kahi namwali wajenzi kuli isi ya Misili.

[20] Mumdumbe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na mumkolele mijito, muwe hamwe na heye na kilaha kwa itagwa lya heye.

[21] Heye ndo lutogo lwa hemwe, ndo Nguluwi wa hemwe yawele yawaditile azi mbuli ng'hulu na za kukabusa zomziwene kwa meho ga mwemwe baho.

[22] Wasekulu wa hemwe nalowalutile Misili, nawali wanhu makumi saba hela, ila sambi Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kawadita wawe wenji kota nhondwe za kilanga.

11

Ukulu wa Mkulu Nguluwi

[1] "Kwa chiwalo acho, mumgane Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kibata utaguso na malajizo na mizilo ja heye mazuwa gose.

---

[*] **10:16** *Ahyo, mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi* Kwa Chiebulaniya yangulonga, *Mwinjize ikumbi nhumbula za hemwe.* Kwinjila ikumbi ndo ulajilo wa ilagano lya Mkulu Nguluwi. Ahyo, kwinjila ikumbi nhumbula ya hegwe kuna mana ya kibatilila ilagano kwa kuhulichiza malajizo ga heye.

[2] Mijese goya ng'hatu, nakawazapa hemwe, hawawele wana wa hemwe. Hemwe ndo Mkulu Nguluwi na ukulu wa heye na moko wa heye uwele na mong'ho na ludali lukulu lwa heye

[3] na ulajilo wa heye na kububuwaza kwa heye koyaditile kula Misili kwa Falao, mndewa wa Misili, na isi ya heye yeng'ha,

[4] na yawaditile wamizi wa Misili na falasi na mituka ja hewo ja kitowela ngondo, vila vyoyachizibize kuli Bahali ya Shamu, navyowawawinzile hemwe. Ahyo ndo Mkulu Nguluwi vyoyawasumile mbaka lehano.

[5] Kahi mkumbuche navyoyawaditile Mkulu Nguluwi kuchiwala nalomuwele mng'hali fika aha,

[6] na mbuli yoyawaditile Datani na Abilamu, wana wa Eliabu, mwana wa Lubeni, vila hali wanhu weng'ha wa Isilaeli, isi navyoigubuche na kuwamela hamwe na ivyazi lya hewo na mihema ja hewo na vitumagwa wa hewo weng'ha.

[7] Mina meho ga hemwe nagona madito makulu geng'ha aga gawele gaditikwe na Mkulu Nguluwi.

Utambichizo wa isi ya ilagano

[8] “Mibatilile malajizo geng'ha ga heye gondilinguwapa zuwa ali lya lehano, leka muwe na mong'ho na mwinjile na kuihola isi yomlinguluta

[9] na mikale kwa mhela uhejile kuli isi iwele na mboto, isi iwele Mkulu Nguluwi nakelaha kota kowapa wasekulu wa hemwe na walelwa wa hewo.

[10] Kwa vila isi yomlinguluta kuihola haiwele kota isi ya Misili komlawile, komunyalile nyhule na kuboholela mazi kwa kitunya kota migunda ja mboga,

[11] ila isi yomlinguluta kuihola, ndo isi ya vidunda na mibindi, isi iwele yowa na mazi kulawila kilanga,

[12] isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguilolela mazuwa gose kanguilolela kulawila mwaluko wa mwaka mbaka kuduma kwa mwaka.

[13] “Lelo wone mochibatilila malajizo ga heni gondilinguwapa lehano, momgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na momkolela mijito kwa nhumbula za hemwe zeng'ha na kwa muhe wa hemwe weng'ha,

[14] heye koigalila nhonya isi ya hemwe mhela woufika na nhonya za luhela na nhonya za ng'humbusa walimi, namwe mobena nyhule za hemwe na divai ya hemwe na mafuta ga mzeituni.

[15] Kojoteza misolo kumigunda kwa chiwalo cha misenga ja hemwe, namwe molya na kiguta.

[16] Milolele, nhumbula za hemwe zileche kuhadigwa na kugaluka na kujikolela mijito milungu jinji na kujifugamila,

[17] nayo ng'halazi ya Mkulu Nguluwi yowafika hemwe na kudinya kilanga mbaka hawe haduhu nhonya na isi ileche kulavya chilyo. Hamba modumigwa himahima kulawila kuli isi inojile iwele Mkulu Nguluwi yawapele.

[18] “Muuwiche ulonzi wa heni mnhumbula za hemwe na kuli muhe wa hemwe. Mgawohe mmoko mwenu kota ulajilo na kugavala kuli vihanga[*].

[19] Muwalanguse wana wa hemwe ulonzi awu, muwasimile homuwa mchikala kuli ng'handa za hemwe na homuwa mjenda na homuwasa na homlilimka.

[20] Mzandiche kuli vibatilila lwizi na kuli lwizi lwa lugagala lwa hemwe,

---

[*] **11:18** Kwa chiwalo cha malajizo aga, Waisilaeli wenji nawawoha kasanduku kado kuli vihanga vya hewo na kuli moko ga hewo. Kuli ako kasanduku nawawika kalatasi zandichigwe malajizo ga Nguluwi.

[21] leka hemwe na wana wa hemwe mikale kwa miyaka minji kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakelaha kuwapa wasekulu wa hemwe. Mikale hala mazuwa gose ulanga houlutilila kikala mchanya mwa isi.

[22] “Wone mochilolela kudita malajizo geng'ha gawele ndiwapele, kumgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuwinza nzila za heye na kilumba na heye,

[23] lelo, Mkulu Nguluwi kowawinga wanhu wa isi azo zeng'ha hali hemwe, namwe moihola isi ya wanhu wenji na wawele na mong'ho kusinda hemwe.

[24] Chila honhu hombiga howa henu. Isi ya hemwe yokwenela kulawila kuchiwala ubanzi wa kusini mbaka vidunda vya Lebanoni ubanzi wa kasikazini na kulawila lwanda lwa Eyufulate ubanzi wa kolilawilaga isanya mbaka bahali ya Mediteleniyani ubanzi wa kolilinguzibila isanya.

[25] Kuduhu munhu yoneche yoweza kitwanza na hemwe. Honeche homluta kuli isi ayo, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa wanhu lunhwinhwi wawadumbe hemwe, kota navyoyelahile.

[26] “Milolele, lehano ndanguwika utambichizo na upanjilo hali hemwe,

[27] utambichizo wone mochibatilila malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, gala gondilinguwapani lehano

[28] na upanjilo wone hamlingibatilila malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kuleka nzila yondiwalajize na wone mojifugamila milungu jinji johamjizelele.

[29] Mkulu Nguluwi hoyowadita mfiche kuli isi yomlinguluta kuihola, modamla utambichizo kulawa kuchidunda cha Gelisimu na upanjilo kulawa kuli chidunda cha Ebali.

[30] Vidunda avi vya kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani ubanzi wa kolizibilaga isanya, kuli isi ya Wakanaani walingikala kuli ibindi lya Yolodani lichilola na Giligali hafungo ha mwaloni wa Mole.

[31] Yowagana kuloka lwanda lwa Yolodani leka mwinjile kuihola isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yalinguwapani. Lelo homuihola na kikala amo,

[32] namwe milolele, mgadite malajizo na mizilo jeng'ha ndilinguwapani lehano.

12

Honhu hauyeng'ha ha kulavila nhambiko

[1] “Aga ndo malajizo na mizilo jomlinguganigwa kuwinza kuli isi iwele ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yoyawapele muihole, mazuwa gose ga kikala kwa hemwe hali isi.

[2] Muwifye ng'hatu honhu hawo heng'ha ha kulavila nhambiko ha milungu, kuli isi zomlinguluta kuzihola kuli chinhembenhembe cha chidunda na kuchidunda na kuli lubehelo lwa migodi mikulu.

[3] Mbomole honhu ha kulavila nhambiko na kugwisa mizengo ja maganga ga hewo. Mjilakaze kwa chiluli mizengo ja migodi ja Ashela na kubenanga jimalukolo jawo ja kuhongola na kusila kutali itagwa lyawo na honhu aho.

[4] “Na mleche kumfugamila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kota ahyo.

[5] Ila moluta honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, koyakuhagule kuli nhanzi zeng'ha leka kuwika itagwa lyake aho. Ako ndo komluta,

[6] kahi ako mohilika nhambiko za hemwe za kulakazwa na nhambiko za hemwe na zaka na ndolendole zomlinguhilika na nhambiko za hemwe za

kilaha na nhambiko za hemwe za kunuwila na nhambiko za walelwa wa mwaluko wa isenga na ming'holo ja hemwe.

[7] Ako molya hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na mosangalala hemwe hamwe na wanhu wa haluga henu kwa chiwalo cha mijito jomjikolile na kwa chiwalo cha gala gomtambichizwe na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[8] “Mleche kudita kota vyotulingudita sambi, iwele chila munhu kota vyoyalingugana yuye,

[9] kwa vila mng'hali kwinjila kuli honhu ha kwesela na kuli uhalizi yalinguwapa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[10] Ila homloka lwanda lwa Yolodani na kikala kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa muihole na hoyowapa lweselo leka mleche kugazigwa na wang'honyo wa hemwe weng'ha wawele wowazunguluta leka mikale goya.

[11] Lelo aho honhu hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyohagula leka itagwa lya heye likale, mohilika chila chinhu chilinguwalapa hemwe viwele ndo nhambiko za hemwe za kulakazwa na zaka za hemwe na ndolendole zomlinguhilika na nhambiko za hemwe za kilaha zomlingulonga momlavila Mkulu Nguluwi.

[12] Ako mosangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hemwe hamwe na wana wa hemwe na vitumagwa wa hemwe na Walawi walingikala kuli miji ja hemwe kwa vila wahela honhu ne uhalizi hali hemwe.

[13] Milolele mleche kulavya nhambiko za hemwe za kulakazwa honhu honeche homkona,

[14] ila honhu hala Mkulu Nguluwi hoyohagula kuli nhanzi imwe ya nhanzi za hemwe, aho ndo honhu homlavila nhambiko za hemwe za kulakazwa na ndo aho homditila mbuli zinji zeng'ha zondiwalonjele mdite.

[15] “Ila milejeha kuli kudumula singo na kulya migongolo honeche kuli honhu homlingikala homganile kota utambichizo wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Wanhu weng'ha, wawele wakokomoche ama wohambe wakokomoche woweza kulya kota vila vyomlingulya miwunde ja chifuno ama ibala.

[16] Ila mleche kulya danda ya migongolo ajo, muibohole danda ayo hasi kota mazi.

[17] Mleche kulya vinhu vino honhu homlingikala, nhambiko za nyhule za hemwe na divai za hemwe ama mafuta ga mzeituni na walelwa wa mwaluko wa misenga ja hemwe ama ming'holo ja hemwe ama nhambiko za hemwe za kilaha ama nhambiko za hemwe za kunuwila ama ndolendole zinji za hemwe zomlinguhilika.

[18] Ila molya hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe honhu hoyohagula. Molya hemwe hamwe na wana wa hemwe na vitumagwa wa hemwe na Walawi walingikala kuli miji ja hemwe. Mosangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kuli mijito jeng'ha jomkolile.

[19] Milolele kahi kota hamuwasemwa Walawi mhela weng'ha homchikala kuli isi ya hemwe.

[20] “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyokonjeza mbaka ja isi ya hemwe, kota vyoyelahile, namwe molonga, ‘Tolya miwunde,’ kwa vila mwangugana miwunde, moweza kulya miwunde chasi chomgana.

[21] Lelo honhu hoyohagula Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hahawiche itagwa lya heye, wone hawe kutali ng'hatu, moweza kulidumula singo isenga ama ing'holo lyoneche lila Mkulu Nguluwi yawapele, kota

vyondiwalonjele na moweza kulya chasi choneche cha miwunde ajo, kota mwa hali miji ja hemwe.

[22] Molya miwunde ajo kota vyochilingulika chifuno ama ibala. Munhu yoneche koweza kulya, yawele yakokomoche ama yohambe yakokomoche.

[23] Ila mvizele kota hamlingulya danda, mina danda ndo ukomu, ahyo lelo, mleche kulya ukomu hamwe na miwunde.

[24] Mleche kulya danda ayo, ila muibohole hasi kota mazi.

[25] Mleche kulya danda leka mbuli za hemwe ziditigwe goya hamwe na walelwa wa hemwe, mina mowa mdita ganojile hali Mkulu Nguluwi.

[26] "Vinhu vyelile vyomlavya na nhambiko za kilaha, movihola na kuvihilika honhu hawele Mkulu Nguluwi hoyohagula.

[27] Aho, molavya nhambiko za kulakazwa na miwunde na danda kuli honhu ha kulavila nhambiko ha Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, danda ya igongolo moiboholela hali honhu ha kulavila nhambiko ha heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ila mwangukundigwa kulya miwunde.

[28] Milolele kuhulichiza aga gondiwalajizeni, leka mbuli ziditigwe goya kwa hemwe hamwe na walelwa wa hemwe mazuwa gose, mina mowa mdita gawele ganojile na ga hachi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

Mleche kujifugamila milungu jinji

[29] "Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyowadumya wanhu wa isi zeng'ha hali hemwe, awo womlinguluta kuwawinga na kuwalavya na kikala kuli isi ya hewo,

[30] milolele mleche kigwiliza kwa kuwawinza wala wanhu wa isi zisumigwe hali hemwe. Mleche kuuza kwa chiwalo cha kuvizela milungu ja hewo, mlonga, 'Wanhu awa nawafugamila ndaze milungu ja hewo? Leka natwe tufugamile hihyo.'

[31] Mleche kumfugamila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kota ahyo kwa vila chila chizudizo chiwele Mkulu Nguluwi, nayachizudile, wajiditila milungu ja hewo, mbaka wawasoma mchiluli wana wa hewo, kota nhambiko kwa milungu ja hewo.

[32] "Chila chinhu ndiwalajiza milolele kuchidita, mleche konjeza ne kusa chinhu.

13

[1] "Hoyolawila mloli ama mlaguzi wa kulota hali hemwe na kuwapa ulajilo ama ububuwalo woneche ula,

[2] hamba ulajilo ama ububuwalo yawalonjele naulawila na hoyolonga, 'Tuwinze milungu jinji,' mina milungu johamjizelele na kujifugamila,

[3] mleche kuhulichiza ulonzi wa heye mloli ayo ama mlaguzi wa kulota. Mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwajeza leka yavizele kota mwangumgana heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula za hemwe zeng'ha na muhe wa hemwe weng'ha.

[4] Mumuwinze na kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kibata malajizo ga heye na kumhulichiza, mumkolele mijito na kilumba na heye.

[5] Ila mloli ayo ama mlaguzi wa kulota koganigwa kukopoligwa kwa vila kowa yawalanguse kumbelenhuka Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye, yawalavile kuli isi ya Misili na kuwagombola kuli upogozi. Heye kanguwadita muileche nzila ya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nayawalajize kuiwinza. Ahyo ndo vyomdumya wihe hali hemwe.

[6] “Wone mng'holozo yomvumbuche hamwe ama mwanago msongolo ama mhinza wa hegwe ama mchewako ulingumgana ng'hatu ama goloko wa hegwe wa mgati ng'hatu, kokudedeza kwa uviso yolonga, ‘Tuche tukajifugamile milungu jinji,’ jiwele hegwe na wasekulu wa hegwe hawajizelele,
[7] milungu ja wanhu walingikala habehi na hemwe ama walingikala kutali na hemwe, kulawila ubanzi umwe wa isi mbaka ubanzi wunji wa isi,
[8] uleche kukunda kudedezwa ama kumhulichiza ama kumonela isungu ama kumlechela ama kumvisa.
[9] Ndangukomya komkopola. Igana hegwe uwe wa mwaluko mhela wa kumkopola hamba wanji weng'ha wowinza.
[10] Umtowe kwa maganga mbaka yabagame. Kwa vila nakajeza kukukwega kutali na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, yawele yakulavile kuli upogozi kuli isi ya Misili.
[11] Ahyo, Waisilaeli weng'ha wohulika na kudumba na hawodita wihe kota awo ne hado.
[12] “Houchikala kuli muji uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kangukupa, hanji kohulika,
[13] kota wanhu wamwe wapoka hali hegwe, wodedeza wanhu wa muji wolonga, ‘Tucheni tukajifugamile milungu jinji,’ johajizeleche kwa hegwe,
[14] lelo, kolola na kupala na kuuza goya na kota kukomya hana mbuli ya kuzudiza naikoleka hali hegwe,
[15] yangukulapa kuwakopola kwa ipanga wanhu wa muji awo, koudumya ng'hatu muji awo na kujikopola misenga jeng'ha kwa ipanga.
[16] Kokungajiza vinhu vyeng'ha kuli luga lwa hazelu lwa muji na kusoma kwa chiluli vinhu vyeng'ha kota nhambiko ya kulakazwa kwa Mkulu Nguluwi wa hegwe, muji awo wowa chilundo cha mahame mazuwa gose nawo hauzenjigwa kahi.
[17] Chinhu chilavigwe chilakazwe uleche kuhola, leka Mkulu Nguluwi yaleche ng'halazi ya heye, yakulajile utambichizo na isungu na kukudita hegwe uwe lulelo lwinji kota navyoyawelahile wasekulu wa hegwe,
[18] wone kohulichiza lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kochibata malajizo ga heye geng'ha gala gondilingupa aha lehano na kudita chila chiwele cha hachi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

14

Vihendo vya kulombocheza vilemezigwe

[1] “Hemwe ndo wana wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mleche kitema sale na mleche kubeya mnvili ziwele mchihanga kwa chiwalo cha munhu yabagame.
[2] Kwa vila hemwe ndo wa chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, Mkulu Nguluwi nakawahagula hemwe muwe wanhu wa heye hali wanhu weng'ha kuli isi yeng'ha.

Migongolo johajikokomoche na jikokomoche
(Walawi 11:1-47)

[3] “Mleche kulya chinhu cha kuzudiza kwa Nguluwi.
[4] Moweza kulya migongolo aji, misenga na ming'holo na mhene
[5] na ibala na chifuno na kongoni na mhene ya kisolo na pofu na paa na ing'holo lya kuchidunda
[6] na chila igongolo liwele na uzayo ugawanuche honhu heli na lilinguhelula, alyo moweza kulya.

[7] Ila mleche kulya igongolo lyoneche lila liwele na uzayo haugawanuche honhu heli na hambe lihelule, mleche kulya ngamiya na chisungula na pelele. Wanguhelula ila uzayo wa ajo migongolo hambe jigawanuche honhu heli, ajo ndo jikokomoche kwa hemwe.

[8] Ila mleche kulya migubi, mina uzayo wawo najigawanuka honhu heli, hambe jihelule, ajo ndo jikokomoka kwa hemwe, mleche kulya miunde jawo na mleche kudoliza mitufi jawo.

[9] "Moweza kulya chila somba ziwele na msepe na ukalagatu.

[10] Ila chilumbigwe choneche chilingikala mmazi chiwele hela msepe na ukalagatu mleche kulya, avyo ndo vikokomoka kwa hemwe.

[11] "Moweza kulya videje vyeng'ha viwele vyohavikokomoche.

[12] Ila mleche kulya videje avi, ikungule na ndapo na ng'hwazi
[13] na chilutema na kozi kwa nhanzi zake,
[14] ibondwa kwa nhanzi zake
[15] na mbuni na chimtolo na idudumizi na chilutema kwa nhanzi zake
[16] na ituwe na mumbi na ituwe ikulu
[17] na chingowe na mdeli na mnandi

[18] na isakulang'hola na ikoyogo kwa nhanzi zake na chigong'honda na ipalabutwa.

[19] Na minhu jeng'ha jiwele na mabawa ndo jikokomoka kwa hemwe, mleche kulya.

[20] Moweza kulya vilumbigwe vyeng'ha viwele na mabawa viwele havikokomoche.

[21] "Mleche kulya igongolo lyoneche lifile, moweza kumha mjenzi yalingikala kuli muji wa hemwe yalye, ama moweza kumguzila munhu wa isi inji, kwa vila hemwe ndo mwelile na Mkulu Nguluwi ndo Nguluwi wa hemwe.

"Mleche kuhemsa chinyehe kuli itombo lya mayake.

Malajizo galingulapa honhu hamwe ha kumi

[22] "Mlavye zaka, iwele ndo honhu hamwe ha kumi, ya vilyo vya hemwe vyeng'ha vya kumgunda chila mwaka.

[23] Ila kahi mlute honhu hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nakahahagula honhu ha kumfugamila heye, na mowa hali heye na molya zaka ya vilyo vya hemwe na ya divai ya hemwe na ya mafuta ga mzeituni na ya walelwa wa mwaluko wa isenga na ing'holo lya hemwe. Mdite ahyo leka milanguse kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mazuwa gose.

[24] Wone gawe majendo gahejile kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakahagula honhu ha kumfugamila heye hawele kutali ng'hatu na haluga, na hemwe hamuweza hebu kuhola zaka za vilyo vya hemwe kwa vila Mkulu Nguluwi nakawatambichiza,

[25] lelo, mguze vilyo vya hemwe na kuhola sendi mbaka honhu Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyahahagule.

[26] Mtumiye azo sendi kwa choneche chila chomgana, miwunde ja misenga na miwunde ja ming'holo na divai ama chakunwa chilingwambuza kugala, molya na kusangalala aho hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hamwe na wanhu wa ivyazi lya hemwe.

[27] "Mleche kuwasemwa Walawi walingikala hali hemwe, awo wahela honhu ne uhalizi wa hewo hali hemwe.

[28] Na chila houmala mwaka wa kadatu, mlavye zaka ya vilyo vya hemwe vyeng'ha na kuwika ng'hano kuli miji ja hemwe.

[29] Ayo yowa kwa chiwalo cha Walawi, kwa vila wahela honhu ne uhalizi woneche wa hewo hali hemwe, na hewo wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo, hewo wekale kuli miji ja hemwe, wokuya kulya na kiguta. Mdite ahyo na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowatambichiza kuli mijito ja hemwe jeng'ha jomlingugongomanya kwa moko ga hemwe.

15

Mwaka wa saba
(Walawi 25:1-7)

[1] “Chila houmala mwaka wa saba mowalechela wala weng'ha walingudaigwa.

[2] Ahi ndo vyomumditila chila yumwe yomuwaziche mng'holozo Muisilaeli, muse alyo ideni na mleche kujeza kumswaswanika yahiluse, kwa vila Mkulu Nguluwi yuye kona inoga wone ideni alyo lyusigwe.

[3] Moweza kubochela ideni kulawa kwa wajenzi, ila wang'holozo Waisilaeli mwemwe baho mowosela.

[4] “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowatambichiza kuli isi yalinguwapa muihalile. Kuduhu ne yumwe yowa mzunwa hali hemwe,

[5] ila yowalapa mumhulichize Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kuwinza goya malajizo gondilinguwapani lehano.

[6] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowatambichiza kota vila vyoyawalahile. Namwe mozazika isi zinji nyinji, ila namwe homkwazika. Hihyo molongoza isi nyinji, ila wanhu awo howowalongoza hemwe.

[7] “Hokuwa na mzunwa, mng'holozo Muisilaeli, kuli miji ja isi iwele Mkulu Nguluwi kowapa, mleche kuwa wabuhu na mgagadale kwa heye.

[8] Ila mgonzole moko ga hemwe aku mkundile kuwazika chasi cha kuhega kwa chila choyogana.

[9] Milolele majesa gehile galeche kuwenjila mnhumbula za hemwe, muye mlonje, ‘Mwaka wa saba wa habehi, ndo mwaka wa kuwalechela walingudaigwa,’ mumjesa mng'holozenu mzunwa kwa kung'ang'ala na kulema kulavya na kumha choneche, heye koweza kumlilila Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha hemwe na ayo yowa gehile kwa hemwe.

[10] Mumhe mng'holozo mzunwa kwa igano ne kung'ung'uta, mina kwa chiwalo cha ago, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowatambichiza kuli mijito jeng'ha ja hemwe na kuli chila chinhu chomkola.

[11] Mina isi yowa na wazunwa mazuwa gose, ahyo ndanguwalajiza, muwe muwele na isungu kwa wang'holozo Waisilaeli walingulanda na wazunwa kuli isi ya hemwe.

Vyoilinguganigwa kuwaditila wapogozi
(Kulawa 21:1-11)

[12] “Wone mng'holozo Muisilaeli, mlume ama mdala, hoyoguzigwa kwa hegwe, kokukolela mijito kwa miyaka sita, ila kuli mwaka wa saba, komleka yawe yelejehe.

[13] Nagwe houmleka yelejehe, uleche kumleka yalute moko hela.

[14] Umhe kwa isungu chila chiwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe choyakutambichize, ming'holo na chilyo na divai.

[15] Ukumbuche kota hegwe nawali mpogozi ako Misili na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, nakakugombola, ndo mina lehano ndangukulajiza ahyo.

[16] Ila wone hoyokulonjela, ‘Sikuka kwa hegwe,’ kwa vila kangukugana hegwe na ivyazi lyako na kunojezwa kikala na hegwe,

[17] lelo, kohola sanzia na kutubula ikutu lya heye mbaka sanzia ayo yinjile mbaka hali lwizi na heye kowa mpogozi wa hegwe mazuwa gose. Umditile hihyo mpogozi wa hegwe mdala.

[18] Na uleche kuwa na ching'honi houmleka mpogozi wa hegwe, mina nakakukolela mijito kwa mhela wa miyaka sita kwa kupegwa nusu ya sendi za chitumagwa. Udite ahyo na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe kokutambichiza kwa chila choudita.

Lulelo lwa mwaluko lwa misenga na ming'holo

[19] "Umbagulile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, lulelo lweng'ha lwa mwaluko lwa chilume lwa chilundo cha misenga na ming'holo. Uleche kuswajiza kuzakola mijito kumgunda misenga ajo ama kujikanha milaika ja ming'holo ajo.

[20] Chila mwaka, hegwe na ivyazi lyako molya migongolo ajo hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, honhu hoyohagula kumfugamila heye.

[21] Ila wone igongolo alyo liwe na nongwa yoneche, kota lili chete ama hambe lilole ama lina nongwa yoneche ng'hulu, uleche kulilavya nhambiko kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

[22] Kolya igongolo lya nhanzi ayo uwele kuli muji wa hegwe, kahi weng'ha wawele wohambe wakokomoche na wakokomoche woweza kulya kota vyoulingulya ibala ama chifuno.

[23] Ila uleche kulya danda, koibohola hasi kota mazi.

16

Mnvina ya Pasaka
(Kulawa 12:1-20)

[1] "Mdite mnvina mwezi wa Abibu na kudita Pasaka kwa lutogo lwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe. Mina kuli mwezi awo wa Abibu, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawalavya Misili mhela wa nechilo.

[2] Molavya nhambiko ya Pasaka kwa kulavya migongolo ja hemwe, ming'holo ama misenga kwa Mkulu Nguluwi honhu hoyohagula kumfugamila.

[3] Mleche kulya nhambiko ya mibumunda jiwichigwe usaso. Kwa mhela wa mazuwa saba molya mibumunda johajiwichigwe usaso, najo ndo mibumunda ja magazo kwa vila namlawa Misili himahima. Ahyo, mhela weng'ha homchikala mokumbuchila lila zuwa namlawile Misili.

[4] Kwa mhela wa mazuwa saba, munhu yoneche kuli isi ya hemwe, yaleche kuwika usaso mng'handa ya heye na iwunde lya lila igongolo lidumuligwe singo nemisi ya zuwa lya mwaluko ileche kusigala mbaka hamitondo.

[5] Mleche kulavila nhambiko ya Pasaka kuli muji woneche uwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yalinguwapa,

[6] ila moilavila hala honhu Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyohagula kumfugamila, aho ndo homlavila nhambiko ya Pasaka matinazo isanya holizinga, mhela wuwula homlawile Misili.

[7] Alyo iwunde moteleka na kulya honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe hoyohagula, mitondo yake mohinduka na kuhiluka kuli mihema ja hemwe.

[8] Kuli zuwa lya sita molya mibumunda johajiwichigwe usaso na kuli zuwa lya saba kowa na nhing'hano ng'hulu ya kumfugamila Mkulu Nguluwi na mleche kukola mijito joneche jila kuli zuwa alyo.

Mvina ya mbena
(Kulawa 34:22; Walawi 23:15-21)

[9] “Mowaza majuma saba. Mokwaluka kugawaza homkwaluka kubena nyhule.

[10] Hamba modita mnvina ya mbena kwa lutogo lwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa kulavya nhambiko ya kunuwila. Molavya kota vyomtambichizwe na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[11] Mosangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, namwe hamwe na wasongolo wa hemwe na wahinza wa hemwe na vitumagwa wa hemwe, Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo wala walingikala hamwe na hemwe. Mdite aga kuli honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyohahagula kumfugamila.

[12] Mkumbuche kota namwali wapogozi kula Misili, lelo milolele kuwinza malajizo aga.

Mvina ya vibumuli
(Walawi 23:33-43; Hisabu 29:12-39)

[13] “Homsinda kupulula nyhule za hemwe zeng'ha, na kukama zabibu za hemwe, mdite mnvina ya vibumuli kwa mhela wa mazuwa saba.

[14] Modita mnvina ayo, msangalale hemwe na wasongolo wa hemwe na wahinza wa hemwe na vitumagwa wa hemwe na Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo wawelengikala kuli miji ja hemwe.

[15] Kwa mazuwa saba momditila mnvina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, honhu hawele Mkulu Nguluwi kohahagula, kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowatambichiza kwa chilyo cha hemwe cheng'ha na kuli mbuli za hemwe zeng'ha, namwe mosangalala ng'hatu.

[16] “Walume weng'ha wa isi ya hemwe wokuya hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kadatu chila mwaka, honhu hawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kohahagula mhela wa mnvina ya Pasaka na mnvina ya mbena na mnvina ya vibumuli. Waleche kuza hali Mkulu Nguluwi moko hela.

[17] Weng'ha wolavya vyowoweza kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe vyoyawatambichize.

Chilingulongoza kwa chiwalo cha hachi za wanhu

[18] “Mowahagula watagusa na vilongozi kulawila kuli nhanzi za hemwe kuli miji ja hemwe jiwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowadita wawe wotagusa hachi kwa wanhu.

[19] Mleche kwajiliza hachi, mleche kumganililila munhu yumwe, na mleche kubochela chinhu kwa chiwalo cha kumganililila munhu, kwa vila kudita ahyo nakudinyaga meho ga wanhu wawele na luhala na kugalula ulonzi wa munhu yatanganiche.

[20] Mochibatilila hachi hela leka mikale na kuhalila isi yomlingupegwa na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[21] “Mleche kuwika izengo lya Ashela habehi na honhu ha kulavila nhambiko homumzenjela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[22] Na mleche kwimiza izengo liwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kangulizudila.

17

[1] “Mleche kulavya nhambiko kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, isenga ama ing'holo lilivinji liwele na nongwa yoneche, kwa vila alyo ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[2] “Wone mhuliche kuli umwe wa muji hana mlume ama mdala yalingudita wihe hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kubena ilagano lya heye,
[3] na heye kaza kujikolela mijito na kujifugamila milungu jinji ama nakafugamila mbaka isanya na nyelezi ama vinhu vinji vya kilanga vyondivilemeze,
[4] namwe namlonjelwa ago na mhulika usenga awo, mulola goya na wone kuwe kukomya na kota chinhu achi cha kuzudiza nachiditigwa kuli Isilaeli,
[5] lelo, mumlavye munhu ayo kunze kwa muji na kumtowa kwa maganga mbaka yabagame.
[6] Ayo, kokopoligwa wone kuwele na ulolezi wa wanhu weli ama wadatu. Yaleche kukopoligwa wone kuwele na ulolezi wa munhu yumwe.
[7] Wala walolezi ndo wokwaluka tandi kumtowa kwa maganga, hamba wanji wamtowe kwa maganga. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.
[8] “Wone watagusa wangulemwela kutagusa mbuli ng'hulu hali muji wa hemwe, kota vila mbuli ilinguwala kukopola ne kunuwila ama mbuli ya kitwanza ama mbuli ya kumlumiza yunji, lelo mokuka na kuza honhu hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyahahagule.
[9] Ako mowalutila watambika Walawi na mtagusa nayawele kuli mijito kwa mhela awo, namwe molavya mbuli ya hemwe, nawo wowalonjela chowataguse.
[10] Hamba modita kota vyowowalonjela hala honhu Mkulu Nguluwi hoyohahagula, mowa mchilolela kudita geng'ha kota vyoyowalajiza.
[11] Yowalapa kudita kota malajizo gompegwe vyowataguse kwa hemwe. Mgomanjize ng'hatu utaguso woulavigwa kwa hemwe.
[12] Na heye munhu yohambe yakunde na kumhulichiza mtambika yawichigwe kumkolela mijito Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe ama mtagusa, munhu ayo kokopoligwa. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe Waisilaeli.
[13] Wanhu weng'ha wohulika na kudumba woleka kudita mbuli ayo kahi.

Malajizo galinguwala mndewa

[14] “Homkwinjila kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yalinguwapani, mkaihalile na kikala amo, namwe mlonje, ‘Towika mndewa hali hetwe kota isi zeng'ha zozilingutuzunguluta,’
[15] moweza kumuwika mndewa hali hemwe munhu yawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, komhagula. Momuwika yumwe wa wang'holozenu yawe mndewa hali hemwe. Mleche kumdita mjenzi yohawele mng'holozenu yawe mndewa wa hemwe.
[16] Na heye, yawe yalihela falasi wenji kwa chiwalo cha heye na yaleche kuwahilusa wanhu Misili leka kikungajizila falasi wenji ng'hatu, kwa vila Mkulu Nguluwi nakawalonjela, ‘Mleche kuhiluka ako kahi.’
[17] Na yaleche kuwa na wadala wenji, hanji nhumbula ya heye yombelenhuka Mkulu Nguluwi, na yaleche kuwa na sendi nyinji na zahabu nyinji ng'hatu.
[18] Hoyowa yekalile chigoda cha undewa, mndewa yomlapa yandiche chitabu achi cha malajizo, chitawizwe na chitabu cha watambika Walawi.
[19] Chitabu acho kowa nacho heye mazuwa gose na kuchisoma kuli ukomu wa heye weng'ha, leka yelanguse kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye. Kochibatilila na kudita ulonzi wa malajizo geng'ha na geng'ha galinguganigwa,
[20] leka yaleche kudadambala yuye hali wang'holoze na kuwika hafungo mizilo aji kwa mbuli yoneche yila, leka yekale kuli ulongozi kwa miyaka minji, heye na walelwa wa heye kuli Isilaeli.

18

Uhalizi wa watambika

[1] “Watambika Walawi, wawele ndo nhanzi yeng'ha ya Lawi, waleche kuwa na honhu ha uhalizi kuli Isilaeli. Hewo wolya honhu ha nhambiko ha Mkulu Nguluwi ilingulavigwa kwa chiluli.

[2] Waleche kuwa na uhalizi hali wang'holozawo wawo, Mkulu Nguluwi ndo uhalizi wa hewo kota navyoyawelahile.

[3] “Aha howa honhu ha nhambiko kwa hewo watambika kulawila kwa wanhu walingulavya nhambiko iwele ndo misenga ama ming'holo. Womha mtambika mgulu wa kumwando na mizeze na mitumbu.

[4] Mowapa honhu ha mwaluko ha mbena ya hemwe ya nyhule na divai na mafuta ga mzeituni na milaika ja mwaluko ja ming'holo ja hemwe.

[5] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nakahagula nhanzi ya Walawi kuli nhanzi za hemwe zeng'ha leka imkolele mijito kota watambika mazuwa gose.

[6] “Wone Mlawi yoneche kogana yuye, koweza kuka muji woneche ula wa Isilaeli na kuluta hala honhu Mkulu Nguluwi hoyahahagule,

[7] na aho koweza kumkolela mijito kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye, kota wala Walawi wanji walingukola mijito hali Mkulu Nguluwi.

[8] Kopegwa honhu hawo ha kulya halingiwhana na hanji, hanga mbuli za heye nazimlutila goya kulawila kuli vinhu vilinguguzigwa na wanhu wa ivyazi lyawo.

Kukanyigwa kulinguwala vihendo vihile

[9] “Homfika kuli yila isi yalinguwapa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mleche kuwinza vila vihendo vijenzi vya kuzudiza vya wanhu wa isi ayo.

[10] Haleche koneka munhu yoneche hali hemwe yalingumsoma kwa chiluli mwanage mlume ama mdala yawe nhambiko ne munhu yalingulagula ne yalingusoma ulajilo ne mtowa ibao,

[11] ne mhawi ne yalinguhawila na yalinguwala luzi kwa wawasile katali na jimazoga kulawila kwa wabagame.

[12] Mina yoneche yalingudita mbuli azi ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi na kwa chiwalo cha mbuli azi za kuzudiza, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kanguwawinga wanhu wafandile kota awo hali hemwe.

[13] Muwe mli hela nongwa hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

Mkulu Nguluwi komlajiza mloli kota Musa

[14] “Wanhu wa isi awa weng'ha womza kuwawinga kuli isi ya hewo wanguwinza ulongozi wa walaguzi na walingutowa ibao, ila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, howakundiza hemwe kudita ahyo.

[15] “Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowahagulilani mloli yawele kota heni kulawila hali wang'holozenu baho, namwe momuhulichiza ayo.

[16] “Achi ndo chomumlandile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kula Holebu, zuwa lila nahomikungajize na kulonga, ‘Tuleche kuhulichiza kahi lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, na tuleche kuchona kahi chiluli achi chikulu, leka tuleche kubagama.’

[17] Na heye Mkulu Nguluwi nakandonjela, ‘Walonga wakomya.

[18] Ndowahagulilani hali wang'holozawo mloli kota hegwe, ndomjela ulonzi wa heni kumlomo kwa heye, na heye kowalonjela geng'ha gondiwalajiza.

[19] Yoneche yohambe yahulichize ulonzi woyolonga mloli ayo kwa itagwa lya heni, nene baha ndomgaza.

[20] Ila mloli yoneche yolonga kwa itagwa lya milungu jinji ama yojeza kulonga ulonzi kwa itagwa lya heni hala heni nasimlonjele yalonje, mloli ayo kobagama.’

[21] “Ila hemwe moweza kulonga, ‘Toweza ndaze kuuzela ulonzi wa mloli uwele haulawile kwa Mkulu Nguluwi?’

[22] Wone mloli yalonje chinhu kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi, na chinhu acho hachinguditigwa ama hachiwa cha kukomya, mbuli ayo hailonjigwe na Mkulu Nguluwi, mloli nakalonga kwa kidaya, namwe mleche kumdumba heye.

19

Malajizo galinguwala miji ja kubilimila
(Hisabu 35:9-34; Yoshua 20:1-9)

[1] “Hala Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe hoyowadumya wanhu wala wawele isi ya hewo kanguwapa hemwe na hala homuwawinga na kikala kuli ng'handa za hewo na miji ja hewo,

[2] mowika hafungo miji jidatu kuli isi yompegwa na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe muihalile.

[3] Mogongomanya nzila kuli miji ajo na kubagula honhu hadatu, isi naiwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa muihalile, leka chila yalingumkopola miyage ne kunuwila, yabilimile ako.

[4] “Wone munhu yamkopole miyage ne kunuwila, yawele aho hamwande nahawele yamzudile, koweza kubilimila kuli muji umwe kuli miji ajo leka yalohole ukomu wa heye.

[5] Wone munhu yalingulutasa na miyage kisolo kugoda ngodi hamwe na heye, mhela hoyokana igodi, iwago likomoche kulawa kuli chaka na kumtowa na kumkopola, munhu ayo koweza kubilimila kuli muji uyage, kwa kulohola ukomu wa heye.

[6] Wone nakwali na muji umwe hela, utali wa muji awo uwe ukulu ng'hatu, ayo yalinguhilula chibida, kwa kuzudila ng'hatu koweza kumuwinza na kumibata na kumkopola ayo yambuze kubagama, hanga nahatagusigwe kubagama na wanhu awo nahawawele wang'honyo aho hamwande.

[7] Kwa chiwalo acho, ndanguwalajiza muwiche hafungo miji jidatu.

[8] “Wone kahi Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kokonjeza mbaka ja isi ya hemwe kota navyoyawalahile wasekulu wa hemwe, na heye kowapa isi yeng'ha naiwele yawelahile kuwapa awo wasekulu wa hemwe,

[9] wone muwe mikangaze kibatilila malajizo aga geng'ha gondilinguwalajiza lehano kwa kumgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuwinza nzila za heye mazuwa gose, lelo mokonjeza miji jinji jidatu mzidi wa miji aji jidatu.

[10] Mdite ahyo leka munhu yalihela nongwa yaleche kukopoligwa kuli isi ya hemwe iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowapa muihalile, leka mleche kuwa na nongwa ya kukopola.

[11] “Ila wone munhu hoyowa mng'honyo wa miyage, komvaba na kumsubula na kumkopola, hamba yobilimila kuli muji umwe hali miji ajo,

[12] aho wasekulu wa muji wowalajiza wanhu wamlavye ako na kumuhilika kwa yalingugana kuhilusa chibida kwa kubohola danda leka yakopoligwe.

[13] Mleche kumonela isungu, ila mokusa wihe wa kukopola munhu yalihela nongwa kuli Isilaeli, leka muwe mchikala goya.

Mbaka ja katali

[14] “Mleche kusa ulajilo wa mbaka ja mlingikalasa habehi, najiwichigwe aho katali kuli isi iwele Mkulu Nguluwi wa hemwe, yawapele muihalile.

Walolezi

[15] “Ulolezi wa munhu yumwe hauweza hebu kumtagusa munhu kwa chiwalo cha nongwa yoneche yila. Ulolezi wa wanhu weli ama wadatu hela ndo wokundigwa kumtagusa munhu.

[16] Wone mlolezi yehile kolawila kumlonjeleza munhu kwa chiwalo cha nongwa yoneche,

[17] lelo heye na yula yalonjelezwe kwa chiwalo cha kilewa ako, woluta hali Mkulu Nguluwi na hali watambika na watagusa wawele bahala kwa mhela awo.

[18] Watagusa wolola goya nongwa ayo na wone mlolezi nakadeta kwa kumlonjeleza miyage kwa udesi,

[19] lelo, momditila kota navyoyaganile kumditila yula yalonjelezwe. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.

[20] Na hewo wanhu wanji wohulika na kudumba na wihe kota awo haukoleka kahi hali hemwe.

[21] Mleche kuwonela isungu wanhu kota awo. Ukomu wolipigwa kwa ukomu na iziho kwa iziho na izino kwa izino na moko kwa moko na mgulu kwa mgulu.

20

Malajizo galinguwala ngondo

[1] “Homluta kitowa ngondo na wang'honyo wa hemwe na kona falasi na mituka na chilundo chikulu cha wamizi kusinda hemwe, mleche kudumba. Mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawalavile Misili, kowa hamwe na hemwe.

[2] Lomuwa mng'hali kwaluka kitowa, mtambika kolawila kumwando na kowalonjela wanhu,

[3] ‘Mhulichize hemwe Waisilaeli, lehano mwahabehi kitowa na wang'honyo wa hemwe. Mleche kugozola ama kudumba ama kukakama kwa chiwalo cha wang'honyo wa hemwe,

[4] mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndo yoluta hamwe na hemwe kitowa na wang'honyo wa hemwe honhu henu, leka kuwasumya.’

[5] “Hamba vilongozi wowalonjela wanhu, ‘Hana munhu yoneche aha yazenjile ng'handa inyale ila halimbule? Yahiluche kaye leka yaleche kubagama kuli ngondo na munhu yunji yalimbule.

[6] Hana munhu yoneche aha yanyalile zabibu na kubena mafuza ga mwaluko? Yahiluche kaye yaleche kubagama kuli ngondo na munhu yunji yasangalale kwa chiwalo cha mafuza ga heye.

[7] Hana mlume yoneche yahesile na kahabehi kuhola? Yahiluche kaye, yaleche kubagama kungondo na mlume yunji yakamhole mdala wa heye.’

[8] Vilongozi kahi wolutilila kuwalonjela wanhu, ‘Ndaze, kabaha munhu yalingukakama nayawele na lunhwinhwi? Yahiluche kaye yaleche kuwambuza wayage kuwa na lunhwinhwi kota heye.’

[9] Vilongozi lowosinda kulongasa na wanhu, lelo wowahagula vilongozi wa wamizi wowalongoza wanhu.

[10] “Lomuwa habehi na muji wa kitowela ngondo, muwape mumhu ya kikala goya.

[11] Wanhu walingikala kuli muji awo wone wagane kikala goya na kiwika hali magulu ga hemwe, lelo wanhu weng'ha wawele amo wowa vitumagwa na wowakolela mijito kwa lupichi.

[12] Ila wone walingikala kuli muji awo hawakundile mbuli ya kikala goya na hemwe, ila wochitowa ngondo na hemwe, lelo mouzunguluta muji wa hewo

[13] na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowawika mmoko mwa hemwe, mowakopola kwa ipanga walume weng'ha,

[14] ila wadala na wana na misenga na vyeng'ha viwele kuli muji moweza kuvihola kwa chiwalo cha mwemwe baho, moweza kusangalala kwa vinhu vya wang'honyo wa hemwe viwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawapele.

[15] Ahyo ndo vyomujiditila miji jeng'ha jiwele kutali na hajiwele miji ja isi ayi.

[16] Ila kuli miji ja isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kanguwapani muihalile, mleche kuleka choneche chiwele chikomu.

[17] Mowadumya wanhu weng'ha, Wahiti na Waamoli na Wakanaani na Wapelisi na Wahivi na Wayebusi kota Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyalajize,

[18] leka waleche kuwalangusa mbuli zowalingudita hewo, mbuli zilinguzudiza ziwele wangujiditila milungu ja hewo, leka namwe mdite gehile hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[19] “Homuuzunguluta muji kwa mhela wa kuhega, mchitowa kuuhola, mleche kuwifya migodi ja mafuza kwa iwago. Ndaze, migodi ndo wanhu mbaka jiwifigwe namwe? Moweza kulya mafuza ga migodi ajo, ila mleche kutemanga.

[20] Moweza kutema migodi jinji hela kwa kuzungulutila muji mbaka homuuhola.

21

Mkopolaji yohazeleche

[1] “Wone munhu yokoneka kuchiwala, yakopoligwe, kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawapele muihalile, namwe hamumzelele kota yalikohi yamkopole,

[2] wasekulu na watagusa, wolawila na wolola utali wa kulawila honhu honayali munhu ayo mbaka miji jiwele habehi.

[3] Hamba, wasekulu wa muji ula behi ng'hatu na ula mtufi wohola isenga ilogota ling'hali kwaluka kukola mijito joneche jila ne kuwichigwa ngwamo.

[4] Nawo wodulisa isenga ilogota kuli ibindi behi na kalwanda kohambe kakale na alyo ibindi hambe lilimigwe ne kunyaligwa, ako wolibena singo lila isenga ilogota.

[5] Na hewo watambika wa lukolo lwa Lawi iwagana wawe baho. Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawahagula wawe vitumagwa na kutambichiza kwa itagwa lya heye. Nawo kahi ndo wawele na ludali lwa kwamula chila mbuli.

[6] Lila isenga ilogota holibenigwa singo, wasekulu weng'ha wa muji awo uwele behi na munhu ayo yakopoligwe, wohovuga moko ga hewo kwa mazi mchanya mwa isenga ilogota,

[7] na kulonga, ‘Twahela nongwa kwa chiwalo cha munhu ayu yakopoligwe na hatumzelele munhu yamkopole.

[8] Hegwe, Mkulu Nguluwi, uwalechele wanhu wa hegwe wa Isilaeli wala uwagombole, uleche kuwawichila wanhu wa hegwe Isilaeli nongwa ya kumkopola munhu yalihela nongwa ila uwalechele na uwaditile uhanyisi.'

[9] Ahyo danda ayo iboholigwe haiwa kahi chiwalo cha nongwa kwa hemwe, mina mdita gala Mkulu Nguluwi nayaganile mdite.

Wadala wapogozi wa ngondo

[10] "Homluta kitowa ngondo na wang'honyo, heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowadita muwatowe na kuwahola wapogozi wa ngondo,

[11] wone yumwe wa hemwe yone mdala yanojile hali wapogozi na kugana yamhole,

[12] lelo, hegwe komhilika kaye, umbeye mnvili za heye na kudumula ndole za heye,

[13] na kumvaliza nguwo zinji. Kochikala kwa mhela wa mwezi umwe wa kulombocheza kwa chiwalo cha mayake na mhaza wa heye. Hamba koweza kumhesa, yawe mchewako nagwe uwe mlume wa heye.

[14] Wone hamba hulingumgana, komleka yalute koyogana, humguza hebu leka uhole sendi ne kumditila kota mpogozi kwa vila nakumditila vibi.

Hachi ya mlelwa wa mwaluko

[15] "Wone mlume yunji kana wadala weli naye kangumgana yumwe kusinda yunji. Nawo wadala awo wampondela wana wasongolo, na mwana wa mwaluko kupondigwa ndo wa yula mdala halingumgana,

[16] loifika zuwa lya kuwagawila awo wana uhalizi, ayo mhaza halinguganigwa ng'oo kumditila mwana wa yula mdala yalingumgana kota mwana wa mwaluko kupondigwa, honhu ha yula mamo halinguganigwa yawele ndo mlelwa wa mwaluko.

[17] Imgana yamkunde yula mwana yapondigwe mwaluko, mwana wa yula mdala yohambe yaganigwe na kumha uhalizi wa heye, honhu ha lufufu lwake lwa keli.

Mwana yalingubelenhuka

[18] "Wone munhu kana mwana yawele mjuvi na yalingubelenhuka, hambe yamhulichize mhaza wa heye ama mayake hanga nawamgaza,

[19] lelo, mamo na mhaza wa ayo mwana womibata na kumhilika kwa wasekulu kuli lwizi lwa muji.

[20] Wahaza awo wowalonjela wasekulu wa muji, 'Mwana wa hetwe ka mjuvi na yalingubelenhuka na halingugana kutuhulichiza, kadongoka na kangugala.'

[21] Aho walume wa muji awo womtowa kwa maganga mwana ayo mbaka yabagame. Ndo vyomkusa wihe awo hali hemwe. Chila munhu kuli Isilaeli kohulika mbuli ayo na kudumba.

Malajizo ganji

[22] "Wone munhu nakadita mbuli yihile ilingumgana yakopoligwe na wone yokopoligwa kwa kuninizwa kuli igodi,

[23] mtufi wa heye uleche kulechigwa kuli igodi nechilo yeng'ha, ila moutila zuwa lilyo. Mina munhu yapobosoligwe singo nakapanjilwa na Nguluwi, namwe hamuidita isi ya hemwe iwe ikokomoche, isi yompegwe na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe muihalile.

22

[1] "Houlyona isenga ama ing'holo lya mng'holozo Muisilaeli lyajilile, uleche kulileka, ila ulihiluse kwa mng'holozo.

[2] Ila wone hakaye ha mng'holozo Muisilaeli ha kutali ama wone humzelele, lelo kolihola igongolo alyo kuza kaye kwa hegwe, likale kwa hegwe mbaka yawele na igongolo alyo hoyokuya, nagwe komhilusila.

[3] Kodita ahyo kwa chiwalo cha idogowi ama ivalo ama choneche chiwele mng'holozo Muisilaeli nakachajiliza. Uleche kulema kumtanza.

[4] “Houlyona idogowi ama isenga lya mng'holozo Muisilaeli ligwile mnzila, uleche kulema kulitanza, kolitanza kulinula.

[5] “Wadala waleche kuvala nguwo za walume na walume waleche kuvala nguwo za wadala. Yalingudita ahyo ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[6] “Houchona chimvulila cha chideje kuli igodi ama mnzila, chiwele na vibofu ama mafinga na chideje chimaimunhu chigubiche ago mafinga ama ajo vibofu, uleche kuchihola chideje acho na mibofu jake.

[7] Kochileka chideje chimaimunhu chilute, ila koweza kuhola mibofu. Houdita ahyo mbuli za hegwe zokulutila goya na kochikala mhela uhejile.

[8] “Houzenga ng'handa, uzenje lukanzi hafungo mwa chinduwiko, uleche kuhola nongwa ya kukopola munhu ayo hoyogwa kulawila ako na kubagama.

[9] “Uleche kunyala hamwe mizabibu ja hegwe na mizuchila jinji, jeng'ha jowa jikokomoche, haiwele jila unyalile hela, ila na mafuza ga mizabibu kahi.

[10] “Uleche kubugula mgunda kwa isenga na idogowi hamwe.

[11] “Uleche kuvala ivalo litawigwe kwa sufu na kitani.

[12] “Ukowele usabuli kuli lupembo lwa nguwo ya hegwe.

Kuhulichiza kulinguwala mbuli ya mlume na mdala

[13] “Wone mlume yamhole mdala na kuwasa na heye, hamba yojesa kota kangugana kumleka,

[14] na kulonga kota nakadita mbuli za kubasa soni na kumuwifila lutogo lwake kwa kulonga kota nakamfika mina nakadita ung'hondwa na mlume mhela loyamholile.

[15] Lelo wone ilawile ahyo, mhaza na mayake mhinza ayo, wohola ulolezi wa kota mhinza wa hewo nahanating'hana na mlume na kuhilika kwa wasekulu kuli lwizi lwa muji na kuwalonjela,

[16] ‘Mhinza wa hetwe nakaholigwa na munhu ayu, ila sambi halingumgana kahi,

[17] na chilingububuwaza ndo kota nakamvilizila mbuli za kumbasa soni kwa kulonga kota nahamfichile yawele hanating'hana na mlume kwa kulavya ulolezi. Lelo ulolezi wa kuta mhinza wa hetwe nayali hanating'hana na mlume mhela loyamholile ndo awu.’ Hamba kogonzola chibende chiwele na ulolezi wa danda hali wasekulu wa muji.

[18] Aho wasekulu wa muji womhola yula mlume na kumsubula ng'hobwa.

[19] Kahi womtagusa yula munhu yalavye migwala miya imwe ga sendi na kupegwa mhaza wa ayo mhinza kwa vila mlume ayo nakamuwifila lutogo mhinza wa Isilaeli. Na ayo mdala kolutilila kuwa mchewake na howeza kumha kalatasi ya luleko kuli ukomu wa heye mazuwa gose.

[20] Ila wone utaguso awo uwe wa kukomya, na kuduhu ulolezi wa kuta hanating'hana na mlume,

[21] womuhilika hali lwizi lwa ng'handa ya mhaza wa heye na walume wa muji awo womtowa yula mdala kwa maganga mbaka yabagame, kwa vila nakaibasa soni isi ya Isilaeli kwa kudita ung'hondwa yawele haluga ha mhaza wa heye. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.

[22] “Munhu hoyochibatigwa na mdala wa munhu yunji, weng'ha weli, mlume na mdala wanguganigwa wakopoligwe. Ahyo ndo vyomkusa wihe awo hali hemwe Waisilaeli.

[23] “Wone mlume yamfiche mdala yabanichilwe, na yawase na heye,

[24] mowalavya weng'ha weli kunze mwa muji na kuwatowa kwa maganga mbaka wabagame. Mhinza ayo imgana yabagame kwa vila hatowile iyowe yatanzigwe hanga nayali kuli muji, na heye mlume imgana yabagame kwa vila nakambasa soni mkasano wa miyage. Ahyo ndo vyomkusa wihe awo hali hemwe.

[25] “Ila wone mlume nakating'hana na mhinza yabanichilwe na kumibata kwa lupichi ako kuchiwala, lelo ayo mlume yaliyeka ndo yokopoligwa.

[26] Mleche kumditila chinhu choneche ayo mhinza, heye kahela nongwa ilingumlapa yakopoligwe. Chinhu achi changiwhana na munhu yamvabile munhu yunji na kumkopola,

[27] kwa vila mlume ayo nakamibata kwa lupichi mhinza ayo ako kuchiwala hanga nakatowa iyowe lya kulanda kutanzigwa, hakuwele na munhu wa kumtanza.

[28] “Mlume hoyoting'hana na mhinza yawele hanabanichilwa, wone yamibate kwa lupichi na kufichigwa,

[29] mlume ayo komha mhaza wa mhinza ayo migwala makumi gahano ga sendi kwa vila nakambasa soni mhinza ayo. Mhinza ayo kowa mchewake na homleka mazuwa geng'ha ga ukomu wa heye.

[30] “Mlume yoneche yula yaleche kuwasa na mdala wa mhaza wa heye, leka yaleche kumbasa soni mhaza wa heye.

23

Kubaguligwa na wanhu wa Nguluwi

[1] “Mlume yoneche yalumile mhumbu ama yakanhigwe mhunde ya heye, halinguganigwa kihanza na nhing'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi.

[2] “Mwana yapondigwe kunze na mlelwa wa heye mbaka lulelo lwa kumi, halinguganigwa kwinjila kuli nhing'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi.

[3] “Mwamoni ama Mmoabu yoneche na walelwa wa heye weng'ha mbaka lulelo lwa kumi, hawalinguganigwa kwinjila kuli nhing'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi mazuwa gose.

[4] Kwa vila nawalema kuwapa chilyo na mazi lomuwele mnzila kulawila Misili, na kwa vila nawamha sendi Balaamu, mwana wa Beoli kulawila Petoli kula Mesopotamiya, leka yawapanjile.

[5] Ila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nahamhulichize Balaamu, ila upanjilo awo naugaluka kuwa utambichizo kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawagana.

[6] Ahyo mleche kupala kikala goya na kuwatanza mazuwa ga hewo gose, mazuwa gose.

[7] “Mleche kuwabeza Waedomu, awo ndo wang'holozenu. Hihyo du, mleche kuwabeza Wamisili, kwa vila namikala kuli isi ya hewo kota wajenzi.

[8] Walelwa wa hewo, kwaluchila lulelo lwa kadatu, wokundizwa kwinjila kuli nhing'hano ya wanhu wa Mkulu Nguluwi.

Kukola mijito jelile kuli kambi

[9] “Homluta kitowa ngondo na homuwika kambi, chila yumwe yekale kutali na chinhu choneche chihile.

[10] Wone hali hemwe hana munhu yoneche yakokomoche kwa vila kangulavya migonye nechilo, ayo kolawa kunze mwa kambi, kochikala aho.

[11] Ila hoifika matinazo kokoga na isanya holizinga koweza kuhiluka kuli kambi.

[12] “Iwagana muwe na honhu hanze kuli kambi homuweza kuza jela midohe ja hemwe.

[13] Hali vinhu vya hemwe mowa na ihuka, homluta hala mowa mbawila cholo na kutila midohe ja hemwe.

[14] Homuwika kambi iwagana hawe helile kwa vila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kangujenda kuli kambi ya hemwe leka yawalohole na kuwawika wang'honyo wa hemwe mmoko mwenu. Ahyo, leka yaleche kona chinhu choneche chikokomoche hali hemwe, hanji kowaleka.

Malajizo ganji

[15] “Mpogozi hoyobilimila kwa hemwe, mleche kumhilusa kwa mkulu wa heye.

[16] Kochikala hamwe na hemwe honhu hoyahagule kuli honhu hamwe ha miji ja hemwe, honhu halingumnojeza. Mleche kumbunza.

[17] “Muisilaeli yoneche, mlume ama mdala, halinguganigwa ng'oo yawe mng'hondwa wa ng'handa ya milungu jinji.

[18] Sendi yoneche igaligwe kwa ung'hondwa awo, mleche kuhilika kuli ng'handa ya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kuza lipila kilaha, mina mlume ama mdala yawele mng'hondwa wa ng'handa ya milungu jinji ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi.

[19] “Uleche kumwazika mng'holozo Muisilaeli chinhu kwa kumgana yahiluse na nyonjeza, uleche kulapa nyonjeza kuli sendi na chilyo ama choneche wanhu walinguhilusa kwa nyonjeza.

[20] Koweza kulapa nyonjeza kwa kumwazika mjenzi, ila mng'holozo Muisilaeli uleche kumlapa nyonjeza, na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kokutambichiza kuli mijito ja hegwe joukola kuli isi youwele nguluta kuihalila.

[21] “Houchilaha kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, uleche kukawila kweneza, mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe koilapa kwa hegwe, nagwe kowa na gehile.

[22] Ila wone uleche kilaha kowa hela gehile.

[23] Wilolele kudita kota vyowilahile kwa mlomo wa hegwe, mina nakumilahila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ne kukolwa lupichi.

[24] “Houkola kuli mgunda wa zabibu wa yomlingikalasa habehi, koweza kulya zabibu kota vyougana, ila uleche kubawa zabibu zeng'ha na kujela mchidoto cha hegwe.

[25] Houkola kuli mgunda wa mizuchila jilingulavya nyhule wa yomlingikalasa habehi uwele na miso koweza kukwanyula miso kwa moko na kulya, ila uleche kuhola sengo na kupuga miso ja heye.

24

Luleko na kuhola kahi

[1] “Wone mlume kahola mdala na hamba kawa haviganile na heye kwa vila nakona chinhu chilingumbasa soni kwa heye, lelo ayo mlume nakamwandichila kalatasi ya luleko nakumha na kumuwinga haluga hake, hamba ayo mdala nakoka,

[2] na kuholeka na mlume yunji,

[3] wone ayo mlume wa keli hamganile na kumwandichila kalatasi ya luleko na kumha na kumuwinga haluga hake ama wone ayo mlume yabagame,

[4] lelo yula mlume wa mwaluko halinguganigwa kahi kumhola mdala ayo yawe mchewake kwa vila nakawa yakokomoche. Kudita ahyo ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi. Lelo uleche kuyinjiza kuli gehile isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe yalingupa iwe uhalizi wa hegwe.

Malajizo ganji

[5] “Mlume yaholile behi baha yaleche kuluta kuli ngondo na yaleche kupegwa mijito joneche jinji, yalechigwe yawe yelejehe kwa mwaka umwe, leka yekale haluga na kusangalala na mchewake.

[6] “Munhu yoneche yaleche kuhola iganga lya hasi ama lya mchanya lya lwala liwe ugombozi, kudita ahyo ndo kota kusa ludali lwa kubalasa utimbo kwa chiwalo cha kulutilila kikala.

[7] “Munhu yoneche yomhiza Muisilaeli miyage na kumdita yawe mpogozi wa heye ama kumguza kuli upogozi, munhu ayo imgana yakopoligwe. Ahyo ndo vyomkusa wihe hali hemwe.

[8] “Wone munhu yawe na utamwa wa ngozi, mwanguganigwa kuwa milolele kuwinza malajizo ga watambika Walawi. Kota vyondiwalajize Walawi ndo vyomuwinza kwa kilolela.

[9] Mkumbuchile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, navyoyamditile Miliamu navyoyawele kuli majendo kulawila Misili.

[10] “Houmwazika yomlingikalasa habehi chinhu choneche, uleche kwinjila kwa heye kuhola igwanda kwa ugombozi.

[11] Umbeteze kunze na umleche yuye yakigalile.

[12] Wone heye yawe mzunwa, uleche kikala na alyo igwanda lya ugombozi nechilo yeng'ha.

[13] Ikugana umuhilusile alyo igwanda lya ugombozi matinazo yila, leka yavale na kuwasa. Lelo kokulandila utambichizo. Kudita ahyo ndo mbuli itanganiche hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[14] “Mleche kumgaza chitumagwa wa hemwe yalingupegwa sendi yawele mzunwa na yalingugana, wone yawe mng'holozo Muisilaeli ama kota ndo mjenzi wa hemwe yumwenga yawele hali miji ja hemwe.

[15] Chila zuwa, isanya ling'hali kuzinga, muwape chasi cha sendi zowalinguganigwa kupegwa, kwa vila ka mzunwa, ndiya ya heye yangitumbila sendi zizo, yaleche kumng'ung'utila Mkulu Nguluwi, namwe muwe na nongwa ya gehile.

[16] “Wahaza waleche kukopoligwa kwa chiwalo cha gehile ga wana wa hewo na wana waleche kukopoligwa kwa chiwalo cha gehile ga wahaza wa hewo, chila munhu yakopoligwe kwa chiwalo cha gehile ga heye yuye.

[17] “Mleche kwajiliza hachi za wajenzi na walekwa. Na mleche kahi kuhola ivalo lya mdala yafililwe na mlume wa heye liwe ugombozi.

[18] Mkumbuchile kota hemwe namwali wapogozi kuli isi ya Misili na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawagombola kulawila ako. Ahyo, ndanguwalajiza mdite ahyo.

[19] “Hombeta chilyo cha hemwe kuli migunda ja hemwe na kusemwa miso jinji mumo, mleche kuhiluka kujihola, ila muwalechele wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo leka Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawatambichize kuli mijito ja hemwe jeng'ha.

[20] Homkwangula mizeituni ja hemwe, mleche kuhiluka kwangula kahi, ila muwalechele wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo.

[21] Hombawa zabibu, mleche kuhiluka kulokota zabibu zisigale, ila muwalechele wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo.

[22] Mkumbuchile kota hemwe namwali wapogozi kuli isi ya Misili, ahyo ndanguwalajiza mdite ahyo.

25

[1] “Wone kuwe na kilewa hali wanhu weli nakuluta kuli chitala, yumwe nakoneka kota kahela nongwa, na yunji yawele na nongwa yatagusigwe,

[2] wone yula yatagusigwe koganigwa kuzapigwa ng'hobwa, mtagusa komlonjela munhu yula yawase hasi na yazapigwe ng'hobwa kwa nongwa yoyawele nayo.

[3] Yawele na nongwa koweza kuzapigwa ng'hobwa makumi gane ila zileche konjezeka. Homkonjeza chasi acho, mowa mumbasile soni mng'holozenu.

[4] “Uleche kulidinya mlomo isenga holipulula nyhule.

Mijito ja kalumbu kwa mng'holoze yabagame

[5] “Wone wenyelukolo weli walume wangikala honhu hamwe na yumwe wa hewo nakabagama ne kuleka mwana mlume, mdala wa mlume yabagame, yaleche kuholeka na munhu yunji wa kunze na lukolo lwao. Imgana mng'holoze wa mlume yabagame yamhalile mdala ayo.

[6] Mwana msongolo wa mwaluko yopondigwa na hewo kowazigwa ndo wa yula mlume yabagame, leka itagwa lyake lileche kwaga kuli isi ya Isilaeli.

[7] Ila wone ayo mng'holoze munhu yula yabagame halingumgana ayo mdala yafililwe na mlume wa heye, lelo mdala ayo koluta hali wasekulu wa muji na kulonga, ‘Mkulugwe mlume wa heni yabagame kangulema kulutiliza itagwa lya mkulugwe yabagame kuli isi ya Isilaeli, halingugana kunditila nachoyali yodita mkulugwe mlume wa heni.’

[8] Hamba wasekulu wa muji womchema ayo mlume na kudawala na heye. Wone yawe yang'hali yolonga kangulema kumhola,

[9] ayo mdala yafililwe na mlume wa heye komlutila hali wasekulu awo wa muji, komvula makwamba ga heye mgulu umwe na kummizila lite kumeho na kumlonjela, ‘Ahi ndo vyoilinguganigwa yaditilwe munhu yalingulema kwinula ng'handa ya mkulugwe.’

[10] Na itagwa lya ng'handa ya heye kuli Isilaeli lyowa, ‘Ng'handa ya munhu yavuligwe makwamba ga heye mgulu umwe.’

Malajizo ganji

[11] “Walume weli howochitowa na mdala wa yumwe wa hewo yakamtanze mlume wa heye kwa kumibata mhumbu yula yalingitowa na mlume wa heye,

[12] moudumula moko wa heye, mleche kumonela isungu.

[13] “Mleche kuwa na vipimilo vili, chimwe cha kitunya na chimwe cha ubewe. Mleche kuwa na chipimilo cha udesi.

[14] Na mleche kuwa na vipimilo vya nhanzi mbili, chikulu na chidodo.

[15] Muwe na chipimilo cha hachi leka muwe mikale kwa miyaka minji kuli isi yalinguwapani Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[16] Weng'ha walingudita mbuli azo na walingudita kwa uhadi ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

Mzilo wa kuwakopola Waamaleki

[17] “Mkumbuchile madito ga Waamaleki navyomuwele kuli majendo kulawila Misili.

[18] Mkumbuchile navyowawavabile ako kunzila homuwele ng'hochele na kutoka na kuwatowa wala weng'ha wezile kumbele kwa hemwe. Waamaleki nahawamdumbile Nguluwi.

[19] Ahyo, mhela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoyoweseza kuli wang'honyo wa hemwe, weng'ha walinguwazunguluta kuli isi iwele mpeligwe muihalile na kikala amo, mleche kusemwa yowagana muwadumye Waamaleki weng'ha.

26

Kulavya mbena

[1] “Hala homfika na kuihalila isi yila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yalinguwapa iwe ya hemwe na kikala ako,

[2] uhole mbena ya mwaluko yombeta kuli isi yalingukupa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe na kuwika kuli chidoto mbaka hala honhu hawele heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, hoyohahagula kumfugamila.

[3] Komlutila mtambika yalingukola mijito mhela awo, na kumlonjela, ‘Lehano ndangukunda hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, kota nyinjila kuli isi yawelahile wasekulu wa hetwe kota kotupa.’

[4] “Na heye mtambika hoyohola acho chidoto mmoko mwako na kuchiwika hali honhu ha kulavila nhambiko ha Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe.

[5] Hegwe kolonga ulonzi awu hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ‘Mhaza wa heni nayali Mwalamu nayawele yolubaluba aku na ako, hamba nakadulika kuza Misili nakekala ako kota mjenzi. Heye na ivyazi lyake nawali wanhu wachefu hela nalowali ako, ila hamba nawali wonjezeche na kuwa isi ng'hulu iwele na ludali na wanhu wenji.

[6] Wamisili nawatuditila mbuli zihile nawatugaza na kutukola lupichi kudita mijito ja kitunya.

[7] Hamba natumlilila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hetwe, nakahulika chililo cha hetwe na kugona magazo ga hetwe na kitunya na kubunzwa.

[8] Lelo Mkulu Nguluwi nakatulavya ako Misili kwa moko uwele na mong'ho na ludali lukulu na kwa mbuli za kukabusa na kwa ulajilo na vinduzanduza.

[9] Nakatugala aha na kutupa isi ayi inojile na iwele na mboto.

[10] Na sambi ndangumigalila Mkulu Nguluwi mbena za mwaluko za isi yoyamhele.’ Hamba hegwe kowika chidoto hasi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, na kufugamila hali heye.

[11] Nagwe kosangalalila ganojile geng'ha gawele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, kakupa hegwe na ivyazi lyako. Na hewo wajenzi na Walawi wosangalala hamwe na hemwe.

[12] “Chila mwaka kolavya honhu hamwe ha kumi ha mbena za hegwe kwa Mkulu Nguluwi. Ila chila mwaka wa kadatu honhu hamwe ha kumi ha mbena yila, kolavya kwa kuwapa Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo, leka wawe na chilyo cheng'ha chowalingugana howowa kuli miji ja hemwe.

[13] Hamba kolonga ahi hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ‘Ndililavya hakaye hangu ilundo lyelile, ndiwapa Walawi na wajenzi na walekwa na wadala wafililwe na walume wawo kota navyoundajize ndite. Sibenile mzilo wa hegwe ne kusemwa.

[14] Sidile nhambiko yoneche nalondali ndilombocheza na nasiilavile hanze ha ng'handa ya heni londali ng'hokomoche na silavile nhambiko ayo kwa wabagame. Ndikuhulichiza hegwe Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heni, ndita chila chinhu choundajize kwa chiwalo cha nhambiko.

[15] Ulole hasi kulawila honhu houchikala hegwe helile kilanga, uwatambichize wanhu wa hegwe wa Isilaeli na isi youtupele kota navyouwelahile wasekulu wa hetwe, isi iwele na mboto.’

Wanhu wa Mkulu Nguluwi

[16] “Lehano baha, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kanguwalajiza kuwinza malajizo aga na mizilo aji. Milolele kugadita kwa nhumbula yeng'ha na muhe weng'ha.

[17] Lehano baha namkunda Mkulu Nguluwi, yawe Nguluwi wa hemwe na kota mowinza nzila ya heye na kibata malajizo na mizilo na utaguso wa heye na kuwinza lizi lyake.

[18] Na heye Mkulu Nguluwi nakakunda ng'hatu lehano baha kota hemwe ndo wanhu wa heye yuye kota navyoyawelahile na kota mwanguganigwa kibatilila malajizo ga heye geng'ha.

[19] Nakakunda kota kowadita hemwe muwe isi ng'hulu na ya lutogo na kuhulichizwa kusinda isi zeng'ha nayoyalumbile. Namwe mowa wanhu wa chiuyeng'ha kwa heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kota vila navyoyelahile.”

27

Honhu ha kulavila nhambiko kuli chidunda cha Ebali

[1] Lelo Musa yawele hamwe na wasekulu wa Isilaeli nakawalonjela wanhu ahi, “Mibatilile malajizo geng'ha gondilinguwapa lehano.

[2] Zuwa lila homloka lwanda lwa Yolodani na kwinjila kuli isi iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, yawapele, mochimika maganga mang'hangala na kugasiliba.

[3] Mchanya mwake mokwandika ulonzi weng'ha wa malajizo aga, homkwinjila kuli isi yila iwele na lufufu na iwele na mboto ndo iwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hemwe, nayewelahile.

[4] Homuwa kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani, mochimika maganga mbaka kuchanya mwa chidunda cha Ebali, kota vyondilinguwalajiza lehano na kugasiliba.

[5] Momzenjela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, honhu ha kulavila nhambiko aho hawele na maganga hagahongoligwe.

[6] Ena, honhu ha kulavila nhambiko honeche homumzenjela Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hoganigwa hazenjigwe kwa maganga hagahongoligwe. Mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko momlavila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe nhambiko za kulakazwa.

[7] Momlavila nhambiko za kikala goya na kulya baho na kusangalala hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[8] Mokwandika kwa koneka mchanya mwa maganga ago ulonzi weng'ha wa malajizo aga.”

[9] Lelo Musa hamwe na watambika Walawi nawawalonjela wanhu weng'ha wa Isilaeli, “Mnyamalile mhulichize hemwe Waisilaeli. Lehano baha hemwe muwa wanhu wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[10] Ahyo, momhulichiza Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kuno muwinza malajizo na mizilo ja heye jondilinguwalonjela lehano.”

Upanjilo wa kuleka kuhulichiza

[11] Zuwa alyo Musa nakawalajiza wanhu na kulonga,

[12] “Homuwa mlochile lwanda lwa Yolodani, nhanzi azi zokwima mchanya mwa chidunda cha Gelisimu kuwatambichiza wanhu, Simeoni na Lawi na Yuda na Isakali na Yusufu na Benjamini.

13 Na nhanzi azi zokwima mchanya mwa chidunda cha Ebali mhela upanjilo houlavigwa, Lubeni na Gadi na Asheli na Sebuluni na Dani na Nafutali.

14 Na hewo Walawi wowalonjela wanhu weng'ha wa Isilaeli kwa lizi ng'hulu.

15 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingugongomanya jimalukolo ja kuhongola ama ja kuponda na kujimiza kwa uviso, chinhu chiwele chilumbigwe kwa moko ga uwanzi. Achi ndo izudizo kwa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

16 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingumbeza mhaza wa heye ama mayake.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

17 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingusa ulajilo wa mbaka ja yowalingikalasa habehi.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

18 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingumwajiliza yohambe yalole mnzila.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

19 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingwajiliza hachi ya mjenzi ama mlekwa ama mdala yafililwe na mlume wa heye.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

20 “ ‘Yapanjilwe mlume yalinguwasa na mdala wa mhaza wa heye, mina nakambasa soni mhaza wa heye.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

21 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalinguwasa na igongolo lyoneche.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

22 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalinguwasa na lumbulye, hanji yawe mhinza wa mhaza wa heye ama mhinza wa mayake.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

23 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalinguwasa na mkweye.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

24 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingukopola munhu kwa uviso.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

25 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yalingubochela chinhu leka yamkopole munhu yalihela nongwa.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

26 “ ‘Yapanjilwe munhu yoneche yohambe yauhulichize ulonzi awu wa malajizo na kibatilila.’ Na wanhu weng'ha wokwidichila, ‘Ena!’

28

Utambichizo kwa wala walinguhulichiza
(Walawi 26:3-13; Kukumbuchila 7:12-24)

1 “Wone mhulichize lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na kibatilila goya malajizo gondinguwalonjela lehano, heye kowadita hemwe muwe na ludali kusinda wanhu wa isi zeng'ha.

2 Wone muhulichize lyzi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mopegwa utambichizo awu weng'ha ulinguya.

3 “Motambichizwa kuli miji na migunda.

4 “Motambichizwa mponde wana wenji na mbena nyinji na misenga minji na ming'holo minji.

5 “Motambichizwa hemwe na vidoto vya hemwe vya nyhule na vinhu vya hemwe vya kutimbulila.

6 “Motambichizwa homhiluka haluga na homulawa kunze.

7 “Wang'honyo howogana kitowa ngondo na hemwe, Mkulu Nguluwi kowapani ludali lwa kuwasumya. Howokuya kuwatowa kwa nzila imwe, wowabilimani kwa nzila saba.

[8] “Utambichizo wa Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, wowa kuli ng'hano za hemwe za nyhule na kuli mijito ja hemwe jeng'ha. Kowatambichiza kuli isi yoyalinguwapani.

[9] “Mkulu Nguluwi kowadita muwe wanhu wa chiuyeng'ha kwa heye kota navyoyawelahile, wone mibatilile malajizo ga heye na kuwinza nzila za heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[10] Isi zeng'ha hozikona kota hemwe mwanguchemigwa kwa itagwa lya Mkulu Nguluwi, zowadumbani.

[11] Mkulu Nguluwi kowaditila mbuli za hemwe zilutilile goya kwa kuwa na wana wenji na migongolo minji na mbena nyinji kumgunda kuli isi yawalahile wasekulu wa hemwe kota kowapani.

[12] Mkulu Nguluwi kowachumulila ng'hano ya heye inojile kulawila kilanga na kuwegalila nhonya kuli isi kwa mhela wa heye na kutambichiza mijito ja hemwe. Mowazika wanhu wenji ila hemwe hamkwazikwa hebu.

[13] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowadita muwe wa mwaluko kwa ludali na haiwele wa kuduma. Molutilila kumwando na haiwele kuhiluka kumbele wone mibatilile malajizo ga heye gondilinguwapani lehano na muwe mchilolela kugadita,

[14] ne kuhinduka kudilo ama kumoso kuwinza milungu jinji na kujikolela mijito.

Makanyo kwa chiwalo cha kuleka kuhulichiza
(Walawi 26:14-46)

[15] “Ila wone hamhulichize lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ama wone hamilolele kudita malajizo na mizilo ja heye na kuwinza vyondilinguwalajiza lehano, lelo mofikwa na upanjilo awu weng'ha ulinguya.

[16] “Mopanjilwa kuli miji na migunda ja hemwe.

[17] “Mopanjilwa hemwe na vidoto vya hemwe vya nyhule na vinhu vya hemwe vya kutimbulila mibumunda.

[18] “Mopanjilwa hemwe na wana wa hemwe na mizuchila ja hemwe ja isi na migongolo ja kudimigwa ja hemwe jileche konjezeka.

[19] “Mopanjilwa homukwinjila na homulawa.

[20] “Mkulu Nguluwi kowapanjila na kuwegalila ivuche na kugozola kuli mbuli za hemwe zeng'ha mbaka mbagame himahima kwa chiwalo cha wihe wa hemwe na kwa madito ga hemwe na kwa chiwalo cha kumleka Mkulu Nguluwi.

[21] Mkulu Nguluwi kowegalila matamwa gehile mbaka mweng'ha mbagame ng'hatu kuli isi yomlinguluta kuihalila.

[22] Mkulu Nguluwi kowagaza kwa ng'ololo na kuzumbuka na mipu na kupwituka lukami na chipalangule na nhigu na lungwi, mbuli azo zowawinza mbaka mbagame.

[23] Ulanga wokala kota shaba na kowa hela nhonya na isi yowa kota chuma.

[24] Mkulu Nguluwi kodita nimbwisi na misanga kuwa nhonya ya hemwe, nimbwisi yowatimulila mbaka muwe mdumigwe ng'hatu.

[25] “Mkulu Nguluwi kowaditani mlemwele kitowa na wang'honyo wa hemwe. Hemwe moluta kuwafikaniza kwa nzila imwe, ila mowabilima kwa nzila saba. Namwe mowa chizudizo kwa wanhu weng'ha muisi.

[26] Mitufi ja hemwe jowa chilyo cha videje na migongolo ja kisolo na kuduhu munhu yojiwinga.

[27] Mkulu Nguluwi kowatowa kwa mipu najiwafichile Wamisili, kowapani vilonda na utamwa wa kizada na chipata cholemwela kuloholigwa.

[28] Mkulu Nguluwi kowatowa kwa kuwadita muwe na lukwale na mowa hambe mlole na kufanda kota mna kububuwala.

[29] Moluta kwa kukwabasakwabasa nemisi kota wohambe walole na hamuwa na chinhu cha kuhega kuli mbuli za hemwe za chila zuwa. Mowa mbunzigwa na kuhizilwa chila mhela na hakuwa na munhu wa kuwatanza.

[30] "Mowabanichila wadala ila wanhu wanji wowasa nawo kwa lupichi. Mozenga ng'handa za hemwe, ila hamchikala mgati mwake. Monyala zabibu, ila hambena hebu mafuza gake.

[31] Misenga ja hemwe jodumuligwa singo hali meho ga hemwe, ila hamjeza ne chiwunde cha isenga alyo. Midogowi ja hemwe joholigwa kwa lupichi hali meho ga hemwe, na hajihiluswa ng'oo. Ming'holo ja hemwe wopegwa wang'honyo wa hemwe na kuduhu munhu yoweza kuwatanza.

[32] Wana wa hemwe walume na wadala wolavigwa kwa wanhu wanji aku mlola nemisi yeng'ha mchijesa kota wohiluka, ila hamuwa na ludali lwa kukola choneche chila.

[33] Isi yohamuizelele yohola mbena yeng'ha ya isi ya hemwe na cheng'ha chomkolile kwa chituguti cha hemwe, namwe mobunzwa na kugazigwa mazuwa gose,

[34] mbaka mowa na lukwale kwa mbuli yomyona kwa meho ga mwemwe baho.

[35] Mkulu Nguluwi kogatowa mafugamilo ga hemwe na magulu ga hemwe kwa mipu jihile jilihela ulohozi, jokwenela kulawa mizayo mbaka minosi.

[36] "Mkulu Nguluwi kowahilika hemwe na mndewa wa hemwe yomihagulile mbaka kuli isi yohamuizelele hemwe na wasekulu wa hemwe. Na ako mojifugamila milungu jinji ja migodi na maganga.

[37] Namwe mowa chizudizo na kubeza na kububuwala hali wanhu weng'ha wa isi iwele Mkulu Nguluwi yowahilika.

[38] Monyala nyhadikwa nyinji ila mobena chido hela kwa vila nzije zolya mizuchila jeng'ha ja hemwe.

[39] Monyala mizabibu na kuihalila ila hambawa zabibu ne kunwa divai, mina minhu jolya.

[40] Mowa na mizeituni honhu heng'ha hali isi ya hemwe, ila hamuwa na mafuta ga kubakala kwa vila mizeituni ajo jopululuka.

[41] Moponda wana walume na wadala, ila hawowa wa hemwe, woholigwa kuli upogozi.

[42] Mafuza ga hemwe geng'ha na chilyo cha hemwe kumgunda, vyofichigwa na nzije.

[43] "Wajenzi walingikala kuli isi ya hemwe wokonjezelwa ludali, ila hemwe molutilila kuwa ng'hochele.

[44] Hewo wokwazika hemwe, ila hemwe hamuwa na ludali lwa kuwazika hewo. Hewo wowa wa mwaluko kwa ludali namwe mowa wa kuduma.

[45] "Upanjilo weng'ha wowafika hemwe na kupona kwa hemwe mbaka mdumigwe kwa vila nahamhulichize lizi lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kwa chiwalo cha kibatilila mizilo na malajizo goyawapele.

[46] Ila awo wowa ulajilo wa utaguso wa Mkulu Nguluwi kwa hemwe na walelwa wa hemwe mazuwa gose.

[47] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nakawatambichiza kwa chila chinhu, ila hemwe nahamumditile kwa nhumbula isangalale na kugoloka.

[48] Ahyo, mowakolela mijito wang'honyo wa hemwe nawawele Mkulu Nguluwi kowalajiza kwa hemwe kwa nzala na ng'halu na kusauka nguwo na kwisilwa chila chinhu. Kowawohela ngwamo ya chuma mbaka yawadumye.

[49] “Mkulu Nguluwi kochigala isi imwe kulawila kutali iwavabe kota ikungule, wanhu hamlinguvizela chowolonga.

[50] Isi ayo iwele na wanhu wawele hawowahulichiza wasekulu ne kuwonela isungu wasongolo,

[51] wolya misenga ja hemwe na mbena za hemwe mbaka mdumigwe. Hawowalechela nyhule ne divai ne mafuta ne misenga ne ming'holo mbaka wawadumye.

[52] Wanhu awo wowazunguluta kuli miji ja hemwe jeng'ha, mbaka lukanzi lwa lugagala lomijesile mowa mikale goya, wogwisa hasi chila honhu kuli isi ya hemwe nayompegwe na Mkulu Nguluwi.

[53] Mhela wa kuzungulutwa na kugazigwa na wang'honyo wa hemwe, mowa na nzala ng'hatu mbaka molya wana wa hemwe Mkulu Nguluwi nayawapele.

[54] Mbaka munhu liholile ng'hatu na yaleligwe goya komwima chilyo mng'holoze na mchewake yalingumgana na mwana wa heye yaponile,

[55] na homgawila ne yumwe wa hewo miwunde ja wana wa heye joyolya. Hopona na choneche mhela awo wa kuzungulutwa na kugazigwa na wang'honyo wa hemwe kuli miji ja hemwe jeng'ha.

[56] Na yula mdala yawele liholile ng'hatu na yaleleche goya na yadedemche na hanabiga misanga kwa uzayo wa heye howeza kudita vinji. Mhela awo wa kuzungulutwa kowa na nzala ng'hatu

[57] mbaka, kwa uviso, kolya chali cha heye chipondigwe baho du na lila lilingulawa kumbele. Hochihanza na mlume wa heye yamganile ne wana woneche wa heye.

[58] “Wone hamuwele milolela goya kudita ulonzi weng'ha wa malajizo aga gandichigwe mchitabu achi na wone hamlingulihulichiza itagwa lyelile lya kudumbiza lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe,

[59] lelo, Mkulu Nguluwi kowegalila hemwe na walelwa wa hemwe magazo gang'ang'ale na magazo hogowa na lubehelo na ga kulutilila na matamwa makulu ga kulutilila.

[60] Kowegalilani kahi gala matamwa namgadumbile kuli isi ya Misili, nago gowawinza mazuwa gose.

[61] Mkulu Nguluwi kowegalila matamwa ga chila nhanzi na magazo ganji gohagalajilwe kuli chitabu achi cha malajizo mbaka gawadumye.

[62] Hanga hemwe mwa wenji kota nhondwe za kilanga, ila mowa wachefu hela kwa vila hamhulichize lizi ya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[63] Kota vila Mkulu Nguluwi navyoyanojezwe na kuwaditila mbuli za hemwe ziwe goya na kuwadita muwe wenji, hihyo du Mkulu Nguluwi konojezwa kuwegalila kubagama na kuwadumya. Namwe molavigwa kuli isi ayo yomuwele nguluta kuihalila.

[64] “Mkulu Nguluwi kowasambalula hali nhanzi zeng'ha za isi, kulawila ubanzi umwe wa isi mbaka ubanzi wunji na ako mofugamila milungu jinji ja migodi na maganga, milungu jiwele hemwe ne wasekulu wa hemwe nahamjizelele.

[65] Hamchikala goya ne honhu ha kwesela hali wamwe wa wanhu awo. Ila Mkulu Nguluwi kowapani ako lunhwinhwi lwa nhumbula, kubilabila kwa meho na kugaya kwa muhe.

[66] Ukomu wa hemwe wowa na lunhwinhwi, nemisi na nechilo mowa mdumba na hamuwa na cha kitumbila kuli ukomu wa hemwe.

[67] Nhumbula za hemwe zodumba chila mbuli yomyona. Hamitondo molonga, ‘Wone na kuwe nemisi,’ nemisi loifika molonga, ‘Wone na kuwe hamitondo.’

[68] Mkulu Nguluwi kowahilusani Misili kwa meli, majendo nayelahile kota hamgadita kahi. Ako mojeza kiguza kwa wang'honyo wa hemwe leka muwe wapogozi, ila kuduhu munhu yowagula.”

29

Ilagano lya Mkulu Nguluwi na Waisilaeli kuli isi ya Moabu

[1] Awu ndo ulonzi wa ilagano liwele Mkulu Nguluwi nayawalajize Musa kudita na Waisilaeli kuli isi ya Moabu, konjezela kwa lila ilagano Mkulu Nguluwi naloyaditile na hewo kuchidunda cha Holebu.

[2] Musa nakawachema hamwe Waisilaeli weng'ha na kuwalonjela, “Namona mwemwe baho vila Mkulu Nguluwi navyoyaditile kuli isi ya Misili kwa Falao na vitumagwa wa heye na isi ya heye yeng'ha.

[3] Namona magayo makulu na ulajilo na vinduzanduza navyoyaditile.

[4] Ila mbaka lehano Mkulu Nguluwi hawapele luhala lwa kuvizela ne meho ga kulola ne makutu ga kuhulika.

[5] Kwa mhela wa miyaka makumi gane, heni nandiwalongoza kuchiwala, nguwo nazomvalile nahazilalile ne makwamba ga hemwe nagomvalile mmagulu genu hagalalile.

[6] Hamdile ibumunda ne kunwa divai ama chilingugaliza choneche chila leka mvizele kota Mkulu Nguluwi ndo Nguluwi wa hemwe.

[7] “Nalomfichile honhu aha, mndewa Sihoni wa Heshiboni na mndewa Ogu wa Bashani nawoya kitowa na hetwe, ila natuwasumya

[8] na kuihola isi ya hewo, natuwapa nhanzi za Lubeni na Gadi na nusu ya nhanzi ya Manase iwe ya hewo ng'hatu.

[9] Ahyo, milolele kibatilila ulonzi weng'ha na kudita ilagano lino leka mbuli za hemwe ziwalutile goya.

[10] “Lehano, mwima hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hemwe mweng'ha mwa vilongozi wa nhanzi na wasekulu wa hemwe na wang'hangala wa hemwe na walume weng'ha wa Waisilaeli,

[11] na wana wa hemwe na wadala wa hemwe na wajenzi walingikala hali hemwe kuli kambi, wawele nguwagodela ngodi na kuwadehela mazi.

[12] Mwa aha lehano leka mdite ilagano alino liwele Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kangilaha lehano,

[13] kota kowakundiza lehano muwe wanhu wa heye na heye kowa Nguluwi wa hemwe, kota navyoyawelahile hemwe na wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo.

[14] Silingilaha ilagano alino lehano kwa chiwalo cha hemwe hela,

[15] ila kahi kwa chiwalo cha hemwe muwele hamwe na hetwe lehano hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe na lulelo lwa hetwe lulinguya.

[16] “Mvizela vila navyomikale kuli isi ya Misili na vila navyomwinule majendo kuza kuli isi za wanhu wanji.

[17] Namona jimalukolo ja hewo ja kuzudiza na milungu ja migodi na maganga na sendi na zahabu.

[18] Milolele, haleche kuwa na mlume ama mdala ama ivyazi ama nhanzi yoneche ilingwima aha lehano imleka Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kuza kujifugamila milungu ja isi zinji. Mbuli ayi yowa kota izabi lisile na kulela mafuza galiusungu gawele na dunga.

[19] Munhu kota ayo hoyohulika ulonzi wa ilagano alino liwele milahile, hamba munhu yejese na kilonjela yuye mnhumbula mwake, ‘Ndochikala goya hanga ndangugaya mnhumbula na kuwinza nzila ya heni.’ Ayo yowadumya weng'ha, wehile na wanojile.

[20] Mkulu Nguluwi homlechela munhu ayo, na ng'halazi ya Mkulu Nguluwi na fihi ya heye yomgwila munhu ayo, upanjilo weng'ha wandichigwe mchitabu achi womfika heye na Mkulu Nguluwi kolyusa ng'hatu itagwa lya munhu ayo kulawila kuli isi.

[21] Mkulu Nguluwi komwengula kulawila hali nhanzi yeng'ha ya Isilaeli yafichigwe na nongwa kwa upanjilo weng'ha wa ilagano lyandichigwe kuli chitabu achi.

[22] Kuli lulelo lulinguya, walelwa wa hemwe na wajenzi kulawila isi ya kutali wokona vila Mkulu Nguluwi navyoyaigalile isi ayi magazo na matamwa,

[23] imema chikwatilo na mwino, ilakazwa na kuwa hela chinhu, hainyaligwe nyhadikwa na hailingota choneche chila. Ndo kota navyoiwele mhela Mkulu Nguluwi, navyoyazidumile ng'hatu Sodoma na Gomola na Adima na Seboimu.

[24] Ena, wanhu wa isi zeng'ha wolonga, ‘Lekachoni Mkulu Nguluwi kaiditila ahyo isi ayi? Lekachoni nayali na ng'halazi ng'hulu kota ayi?’

[25] Na chidichilo cholavigwa, ‘Ndo kwa vila nawabena ilagano lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa wasekulu wa hewo naliwele yaditile na hewo navyoyawalavile kuli isi ya Misili,

[26] nawaluta kujikolela mijito na kujifugamila milungu jinji nahawajizelele aho katali, na Mkulu Nguluwi nahawapele.

[27] Ahyo, ng'halazi ya Mkulu Nguluwi naiwafika kwa chiwalo cha isi ayi na kuwegalila upanjilo weng'ha wandichigwe kuli chitabu achi.

[28] Na heye Mkulu Nguluwi, nakawosa kulawila kuli isi ya hewo kwa kuzudila na ng'halazi ng'hulu, nakawahilika kuli isi yinji kota vyoili lehano.’

[29] “Mbuli za uviso ndo za Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hetwe, ila gala gawele goyagubule ndo ga hetwe na walelwa wa hetwe mazuwa gose, leka tuwinze goya ulonzi weng'ha wa malajizo aga.”

30

Mbuli ziwele goya kwa kumhiluchila Mkulu Nguluwi

[1] Musa nakalutilila kulonga, “Ndiwapani mhagule kuli utambichizo na upanjilo. Mbuli azo hoziwafika namwe mochijesa honeche homuwa msambalulwe hali wanhu weng'ha na Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

[2] Wone mumhiluchile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, hemwe na wana wa hemwe na mibatilile kwa nhumbula yeng'ha na muhe weng'ha ulonzi wa heye wondilinguwalajiza lehano,

[3] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowahilusilani ukomu wa hemwe unojile na kuwonela isungu na kuwakungajiza kahi kulawila kuli isi nazoyawele yawasambalule.

[4] Na wone yawasambalule hemwe koneche kula kuli isi yeng'ha, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowakungajiza na kuwahilusani hemwe,

[5] leka muihole kahi isi nawekale wasekulu wa hemwe. Na heye Mkulu Nguluwi kowatambichiza ng'hatu na kuwa wenji kusinda wasekulu wa hemwe.

[6] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowadita hemwe na walelwa wa hemwe mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi* leka mumgane heye kwa nhumbula ya hemwe yeng'ha na muhe wa hemwe weng'ha, leka mikale.

[7] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, koudita ula upanjilo uwagwile wang'honyo wa hemwe nawawagazile hemwe.

---

* **30:6** *Mibatilile ilagano lya Mkulu Nguluwi* Kwa Chiebulaniya yangulonga *Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowenjiza ikumbi nhumbula za hemwe na nhumbula za walelwa wa hemwe.*

[8] Namwe mohulichiza lizi lya Mkulu Nguluwi na kibatilila malajizo ga heye geng'ha gondilinguwapa lehano.

[9] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kowaditila mbuli za hemwe zilutilile goya kwa chila chinhu chomdita, na mowa na wana wenji na misenga minji na migunda ja hemwe jolavya chilyo cha kuhega. Mina konojezwa kahi kuwaditila goya kota vila navyoyanojezwe na wasekulu wa hemwe,

[10] wone mohulichiza lizi lya heye na kibatilila malajizo na mizilo ja heye jandichigwe kuli chitabu achi cha malajizo na kumhiluchila Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kwa nhumbula yeng'ha na muhe weng'ha.

[11] “Mzilo jondilinguwapa lehano hajiwele ja kulemwa kuwinzwa na hemwe na hajiwele kutali na hemwe.

[12] Hajiwele kilanga mbaka mlonje, ‘Yalihi yokwina kilanga kutigalila leka tuweze kujihulika na kibatilila?’

[13] Najo hajiwele kumwambu kwa bahali, mbaka mlonje, ‘Yalikohi yoloka bahali yatigalile leka tujihuliche na kibatilila.’

[14] Haiwele ahyo, ila usenga wahabehi na hemwe, kumlomo kwa hemwe na mnhumbula mwa hemwe, ahyo muubatilile.

[15] “Lehano baha ndanguwapani uhaguzi hali ganojile na gehile na hali ukomu na kubagama.

[16] Wone mibatilile malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, jila jondilinguwapani lehano, momgana Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe na kuwinza nzila za heye, na kibatilila malajizo na mizilo ja heye, lelo mochikala na konjezeka, na heye Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowatambichiza kuli isi yomlinguluta kuihola.

[17] Ila wone mwajilile na kulema kuhulichiza na kukwejigwa kuza kujifugamila milungu jinji na kujikolela mijito,

[18] heni ndanguwadamlila lehano baha kota mobagama. Hamchikala kwa miyaka minji kuli isi yomlinguluta kuihola, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani.

[19] Ndanguchema kilanga na isi lehano kota walolezi. Kota nandiwapa uhaguzi hali ukomu na kubagama na hali utambichizo na upanjilo. Lelo mhagule ukomu hemwe na walelwa wa hemwe leka mikale.

[20] Mumgane Mkulu Nguluwi wa hemwe, mumhulichize heye na kumibatilila heye, hamba hemwe na walelwa wa hemwe mochikala kwa miyaka minji kuli isi yila nayawalahile kowapa wasekulu wa hemwe, Abulahamu na Isaka na Yakobo.”

31

Yoshua kanguhola honhu ha Musa
(Hisabu 27:12-23)

[1] Musa nakalutilila kulonga na Waisilaeli weng'ha,

[2] nakawalonjela, “Heni sambi ndina miyaka miya imwe na makumi meli, na siweza kukola mijito ja kuhega. Kahi Mkulu Nguluwi, nakandonjela kota siloka lwanda lwa Yolodani.

[3] Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, kowalongola kuwadumya wanhu wa isi zeng'ha zilingikala ako, leka muihole isi ya hewo. Yoshua kowa chilongozi wa hemwe kota vyoyalonjile Mkulu Nguluwi.

[4] Mkulu Nguluwi kowadumya wanhu wa isi azo kota vila navyoyawadumile Sihoni na Ogu, wandewa wa Waamoli na isi ya hewo.

[5] Mkulu Nguluwi kowapani ludali lwa kuwadumya, namwe mowaditila hewo malajizo geng'ha kota vyondiwalajize.

[6] Muwe mwimile nzinzili na msindamale, mleche kudumba ama kudumbizwa na hewo, mina Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe ndo yalinguluta hamwe na hemwe. Heye kowa hamwe na hegwe na hokuleka ng'oo."

[7] Hamba Musa nakamchema Yoshua, nakamlonjela hali wanhu weng'ha wa Isilaeli, "Uwe wimile nzinzili na usindamale, mina hegwe kowalongoza wanhu awa kuza kuihalila isi iwele Mkulu Nguluwi yawelahile wasekulu wa hewo, nagwe kuwapa waihalile.

[8] Mkulu Nguluwi ndo yalingukulongoza, heye kowa hamwe na hegwe, heye hokuleka ng'oo. Ahyo, uleche kudumba ne kisinza."

Kusoma malajizo chila mwaka wa saba

[9] Lelo Musa nakandika malajizo, nakawapa watambika wa lukolo lwa Lawi nawawele na ludali lwa kulipika isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi, na wasekulu weng'ha wa Isilaeli.

[10] Hamba Musa nakawalajiza, nakalonga, "Chila mwaka wa saba wowa mhela wa kuwalechela walingudaiwa, mhela wa mnvina ya vibumuli, mwaka awo,

[11] mhela wanhu wa Isilaeli howokuya hali Mkulu Nguluwi honhu hala hoyohagula, mowasomela wanhu weng'ha wa Isilaeli malajizo aga.

[12] Wakungajize wanhu, walume na wadala na wana na wajenzi walingikala kuli miji ja hemwe, leka chila yumwe yahuliche ulonzi awu wa kilangusa kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, na wawe welolela na kuwinza ulonzi wa malajizo aga.

[13] Nawo walelwa wawele hawanahulika malajizo ga Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, wagahuliche na kilangusa kumdumba Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, mhela weng'ha homuchikala kuli isi muwele nguluta kuihalila kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani."

Malajizo ga Nguluwi kwa Yoshua na Musa

[14] Lelo Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Zuwa lya hegwe lya kubagama lya habehi. Umcheme Yoshua, muye hamwe kuli ihema lya Nguluwi leka ndimhe malajizo." Lelo Musa na Yoshua nawaluta kuli ihema lya Nguluwi,

[15] na heye Mkulu Nguluwi nakawalawila amo kuli izengo lya ng'hungugu ndo liwele nalimile kuli lwizi lwa ihema.

[16] Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, "Hegwe kwa habehi kilumba na wasekulu wa hegwe. Hamba louwa ubagame, wanhu wokwaluka kundeka na kujilutila jimalukolo jinji kota wang'hondwa ndo kowoluta kuza kikala. Wondeka na kubena ilagano lyonditile na hewo.

[17] Ahyo ndo vyondiwazudila ng'hatu zuwa alyo, nani ndowaleka na ndodinya meho ga heni nawo wodumigwa. Wihe winji na magazo gowa ga hewo mbaka wavizele kuwa wihe awo uwafika kwa vila heni, Nguluwi wa hewo, siwele hamwe na hewo.

[18] Ndangukomya ndodinya meho ga heni kwa vila nawadita wihe na kujihinduchila milungu jinji.

[19] "Sambi, wandiche lwimbo alu, uwalanguse wanhu wa Isilaeli leka uwe ulolezi wa heni hali hewo.

[20] Vyondiwahilika kuli isi iwele na mboto, kota vyondiwelahile wasekulu wa hewo, na hewo howolya na kiguta na kuneneha, wojihinduchila milungu jinji na kujikolela mijito, wombeza na kubena ilagano lya heni.

[21] Vyowofichigwa na wihe na magazo, lwimbo alu lowa kota ulolezi kwa vila halusemwigwa na walelwa wa hewo. Na mbaka sambi, nding'hali kuwahilika kuli isi yondilahile ndowapa, ndivizela geng'ha gowalingijesa."

[22] Lelo Musa nakandika lwimbo alo zuwa lilyo, nakawalangusa Waisilaeli.

[23] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlajiza Yoshua, mwana wa Nuni, nakamlonjela, “Mwime nzinzili na kusindamala, mina kowalongoza Waisilaeli kuli isi ndiwelahile ndowapa, nani ndowa hamwe na hegwe.”

[24] Musa vyoyasindile kwandika ulonzi wa malajizo ago kwaluchila mwaluko mbaka kuduma,

[25] nakawalonjela Walawi, wawele nguganigwa kulipika alyo isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi,

[26] “Muhole chitabu achi cha malajizo, mchiwiche habehi na isanduku lya ilagano lya Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, leka chiwe cha ulolezi hali hemwe.

[27] Mina ndivizela vyomli ngubelenhuka na ujuvi wa hemwe. Navyomumbelenhuche Mkulu Nguluwi mhela vyonandali mkomu hamwe na hemwe, ndaze haiwa mzidi hondibagama heni?

[28] Wakungajize hali heni wasekulu weng'ha wa nhanzi ya hemwe na vilongozi wa hemwe, leka ndonje ulonzi awu na wauhuliche, na awo ulanga na isi viwe ulolezi hali hewo.

[29] Mina ndivizela vyoiwa kubagama kwa heni, ndangukomya mowa mwajilile na kuileka yila nzila yondiwalonjele muiwinze. Na kuli zuwa liyage mofichigwa na magazo kwa vila namdita wihe hali Mkulu Nguluwi na kumdita yazudile kwa madito ga hemwe.”

Lwimbo lwa Musa

[30] Hamba Musa nakalonga ulonzi wa lwimbo lweng'ha alo hali nhing'hano ya Waisilaeli weng'ha.

32

[1] “Uwiche goya makutu, gwa ulanga, nani ndolonga,
hegwe isi uhulichize ulonzi wondilingulonga.
[2] Malanguso ga heni nagalagale kota nhonya,
ulonzi wa heni ulagale kota nhungwi,
na kota upesi wa nhonya kuli mizuchila mido,
kota upesi wa nhonya kuli misolo midodi.
[3] Mina ndolidamla itagwa lya Mkulu Nguluwi,
namwe mlonje, ‘Nguluwi wa hetwe ka Mkulu!’

[4] “Mkulu Nguluwi ndo Italawe lya kwamila,
mijito ja heye jenela,
nzila za heye zeng'ha ndo za hachi.
Heye ndo Nguluwi wa kitumbila yalihela nongwa,
heye kangudita mbuli za kukomya na za hachi.
[5] Ila hemwe mwahela utumbilo kwa heye,
hemwe hamuwele wana wa heye kahi kwa chiwalo cha soni,
hemwe ndo lulelo lwihile na lwajilile.
[6] Mwangujeza ndaze kumditila ahyo Mkulu Nguluwi,
hemwe wanhu wapoka na msowile nyhala?
Ndaze, heye hawele mhaza wa hemwe yawalumbile,
yawaditile na kuwakangaza?
[7] Mkumbuchile mazuwa gapulute,
mijese miyaka ja katali,
muwauze wahaza wa hemwe na hewo wowazelesa,
muwauze wakulu wa hemwe na hewo wowalonjelani.
[8] Nguluwi yawele kuchanya hoyazipele isi zeng'ha lufufu lwao,

naloyawagawile wanhu weng'ha,
chila isi nakaibasila mbaka,
kwa kuwinza winji wa wana wa Isilaeli,
9 ila nakewichila wana wa Yakobo wawe wa heye, Mkulu Nguluwi,
awo nakehagulila wawe wa heye.

10 “Nakawafika kuli isi igunuche,
chiwala cheng'ha chiwele na mbeho.
Nakawamila na kuwalolela,
nakawadita kota iziho lya heye.
11 Kota ikungule vyolilingulolela chimvulila chake,
na kugulukaguluka mchanya mwa mibofu jake,
yogolosa mbawa zake leka kuwebatilila,
na kuwapapa mchanya mwa mbawa zake.
12 Heye yuye Mkulu Nguluwi nakawalongoza
na hakuwele na mlungu yunji wa kumtanza.
13 Nakamkwiniza hali honhu ha isi henuche,
na heye nakalya mbena ya mgunda.
Nakawapa hanombwa nailawile kuli italawe
na mafuta galawile kuli italawe ikavu.
14 Nakawapa mtindi na matombo ga migongolo
na mafuta ga ming'holo myana,
na ming'holo milume ja Bashani na mhene.
Nakawapa ngano inojile ng'hatu na divai inyale nawanwa.

15 “Lelo Waisilaeli* nawaneneha na kutowa teche,
nawaneneha na wawa na mida kusu na kudedemka,
hamba nawamleka Nguluwi yawalumbile,
nawabeza Italawe lya kwamila naliwele ndo ulohozi wa hewo.
16 Nawamdita yone fihi kwa milungu jawo,
nawamdita yazudile kwa madito ga hewo ga kuzudiza.
17 Nawavilavila nhambiko vijeni, vyohaviwele Nguluwi, nawajilutila milungu johawajizelele ng'oo,
milungu minyale jilawile mazuwa ga sambi baha,
jiwele wasekulu wa hewo hawajikundile hebu.
18 Hawakumbuchile Italawe lya kwamila liwapele ukomu,
namumsemwa Nguluwi yawapondile hemwe.

19 “Mkulu Nguluwi nakayona mbuli ayo nakawaleka,
nakawalema wana wa heye, walume na wadala.
20 Nakalonga, ‘Ndovisa kumeho kwa heni,
ndole kuduma kwa hewo wowa ndaze.
Mina hewo ndo lulelo lwajilile,
wana wohawawele wakitumbila ng'hatu.
21 Nawandita mbone fihi kwa chinhu chohachiwele nguluwi,
wanzudiza kwa jimalukolo ja hewo.
Ahyo ndowadita wone maya kwa chohachiwele wanhu,
ndowazudiza kwa yila nhanzi ya wapoka.
22 Ng'halazi ya heni yokwaka kota chiluli,
chowasoma mbaka isi ya wabagame,
cholakaza isi na mbena,

---

* **32:15** *Waisilaeli* Kwa Chiebulaniya, *Yeshulun*indo ulonzi wunji kwa Isilaeli.

chosoma misisi ja vidunda.

[23] “ ‘Ndowika magazo menji ng'hatu kwa chiwalo cha hewo,
ndowakongozela misale ja heni.
[24] Woganda kwa nzala,
wodumigwa kwa kugula lukami kwa matamwa.
Ndohilika migongolo jiwele na mizino jihongoche kuwaluma,
na mizoka jiwele na dunga jilingutambala kuli nhimbwisi.
[25] Ngondo yokwambuza kubagama kwinji kunze
na haluga lunhwinhwi lolongoza,
wasongolo na wahinza wokopoligwa
na wala walingong'a na wasekulu wawele na mbuliza hawopona hebu.
[26] Nandonga, “Nandawadumile ng'hatu
na kuwadita mleche kukumbuchilwa kahi na munhu yoneche,”
[27] ila kwa chiwalo cha kidaya kwa wang'honyo wa hewo,
leka wang'honyo waleche kulonga, “Hetwe natuwasumya,
na Mkulu Nguluwi nahaditile mbuli azi.” ’

[28] “Isilaeli ndo isi isowile nyhala,
wanhu wake wahela luhala mgati mwake.
[29] Wone wahawele na luhala nawahavizelele lekachoni nawalemwela,
nawahajezile kuvizela kuduma kwa hewo kowa ndaze.
[30] Munhu yumwe koweza ndaze kuwadumya wanhu elufu imwe,
ama wanhu weli woweza ndaze kuwadumya wanhu elufu kumi,
ila wone Italawe lya kwamila hewo naliwataga,
Mkulu Nguluwi wa hewo nakawaleka?
[31] Na wang'honyo wa hetwe nawakunda hazelu,
kota hewo wahela ludali kota Italawe lya hetwe lya kwamila.
[32] Mina mizabibu ja hewo ndo mizuchila ja Sodoma
jilawile kuli ibindi lya Gomola,
zabibu zake ndo ziwele na dunga,
zabibu zake zausungu.
[33] Divai ya hewo ndo kota dunga ya mizoka,
ina dunga yihile ya ngole.

[34] “Ndaze ndahela nzila ya kuwagaza?
Ndangubeteza mhela unojile wa kuwagaza hewo.
[35] Kuhilula chibida ndo kwa chiwalo cha heni, heni ndolipiza,
mhela magulu ga hewo hogotelela,
mina zuwa lya hewo lya kubagama lyuya,
kuduma kwa hewo kwa habehi ng'hatu.
[36] Mkulu Nguluwi kowalewela wanhu wa heye
na kuwonela isungu vitumagwa wa heye,
mhela hoyokona ludali lwawo luduma
na haduhu yaponile, yawele mchinweng'ho ama munhu yelejehe.
[37] Aho ndo Mkulu Nguluwi hoyowauza wanhu wa heye,
‘Ja kohi jila milungu ja hemwe,
Italawe lyomlibilimile kwa kwamilwa?’
[38] Ja kohi ajo milungu ja hemwe jidile mafuta ga nhambiko,
na kunwa divai na nhambiko za hemwe za chakunwa?
Lelo najime, jiwatanzeni,
jiwamile hemwe.

[39] “ ‘Mlole kota heni nda Nguluwi
na kuduhu yunji ila heni.
Heni ndangukopola na kuwika ukomu,
ndangulumiza na kuwika goya,
na kuduhu yoweza kumlohola yoneche kuli moko ga heni.
[40] Ndangugolola moko ga heni kilanga,
na kilaha kwa ukomu wa heni wa mazuwa gose,
[41] wone nole ipanga lyangu lilingupulika,
na kugolola moko kulavya utaguso,
ndowahilusila chibida wang'honyo wa heni,
ndowagaza wala walingunzudila heni.
[42] Misale ja heni ndojigaliza kwa danda,
ipanga lyangu lyochiguta miwunde,
lyododa danda ya walumizwe na wapogozi
na wang'honyo wawele na mnvili zisoloche.’

[43] “Hemwe isi msangalale na wanhu wa hemwe,
mina heye nakahilulaga chibida kwa danda ya vitumagwa wa heye,
kanguwaditila uhanyisi walingitwanza na heye
na kuyeliza isi ya wanhu wa heye.”

[44] Musa nakoya hamwe na Yoshua, mwana wa Nuni, nawadekuliza ulonzi wa lwimbo alu, leka Waisilaeli weng'ha wauhuliche.

Ulonzi wa Musa

[45] Musa loyasindile kuwalonjela wanhu wa Isilaeli ulonzi awu weng'ha,

[46] nakawalonjela, “Muuwiche mnhumbula za hemwe ulonzi weng'ha wondilinguwapani lehano, leka muwalajize wana wa hemwe wawinze goya ulonzi weng'ha wa malajizo aga.

[47] Mina malajizo aga hagawele ulonzi hela, ila ndo ukomu wa hemwe, kwa malajizo aga, mochikala kwa miyaka minji kuli isi yomlinguluta kuihola, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani.”

[48] Zuwa lilyo, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

[49] “Ukwine chidunda achi cha Abalimu, chidunda cha Nebo kuli isi ya Moabu, chilingilola na muji wa Yeliko, ukailole isi ya Kanaani yondilinguwapa Waisilaeli waihole.

[50] Hamba kobagama kuko kuchidunda kota mkulugo Aluni navyoyabagame kuli chidunda cha Holi,

[51] kwa vila weng'ha weli nambena kitumbila kwa hemwe kwa heni hali Waisilaeli nalomuwele kuli mazi ga Meliba, habehi na muji wa Kadeshi, kuli kuchiwala cha Sini, na mlemwela kunditila heni kota nda yelile hali Waisilaeli.

[52] Koyona isi iwele kumwando kwa hegwe, ila haukwinjila kuli isi ayo yondilinguwapa Waisilaeli.”

33

Musa kanguzitambichiza nhanzi zeng'ha za Isilaeli

[1] Awu ndo utambichizo uwele Musa, munhu wa Nguluwi, nakawatambichiza Waisilaeli naloyang'hali kubagama.

[2] Nakalonga,
“Mkulu Nguluwi nakoya kulawila kuchidunda cha Sinai,
nakatulawila kulawila kuli chidunda cha Seili,
nakamwemwesa kulawila chidunda cha Palani.
Nakalawila hali wahilisi elufu kumi

na chiluli chilingwaka kuli moko wa heye wa kudilo.
[3] Mkulu Nguluwi nakawagana wanhu wa heye,
kanguwalolela welile wa heye weng'ha.
Ahyo, wanhu wa heye nawafugama hali magulu ga heye
na kupegwa malajizo kulawila kwa heye.
[4] Musa nakatulajiza kibatilila malajizo,
chinhu chitanganiche cha nhing'hano ya Yakobo.
[5] Mkulu Nguluwi nakawa mndewa wa Isilaeli[*],
mhela vilongozi navyoweting'hane
na nhanzi zeng'ha za Isilaeli hozikungajize.”

[6] Musa nakalonga kwa chiwalo cha nhanzi ya Lubeni,
“Wanhu wa Lubeni wekale waleche kubagama,
ila wanhu wa heye wawe wado.”

[7] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Yuda nakalonga,
“Gwa Mkulu Nguluwi uhulichize chililo cha nhanzi ya Yuda,
umuhiluse kahi kwa wanhu wa heye.
Utowanile kwa moko gako kwa chiwalo cha heye,
uitanze nhanzi ya Yuda kwa wang'honyo.”

[8] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Lawi, nakalonga,
“Gwa Mkulu Nguluwi uipe nhanzi ya Lawi ulonzi wa hegwe wa Ulimu,
ulonzi wa hegwe wa Sumimu kwa awo wouwaganilile,
nawouwajezile ako Masa,
na kitwanza na hewo kuli mazi ga Meliba.
[9] Walawi nawawalechile wahaza wa hewo,
na kusemwa ivyazi lya hewo,
waleche kuwazela mbaka na wana wa hewo
mina nawebatilila malajizo ga hegwe
na kibatilila ilagano lya hegwe.
[10] Nawawalanguse walelwa wa Yakobo mizilo ja hegwe,
wawalanguse wanhu wa Isilaeli malajizo ga hegwe.
Walawi na wafunyize ubani hali hegwe,
nhambiko yeng'ha ya kulakazwa hali honhu ha kulavila nhambiko ha hegwe.
[11] Hegwe Mkulu Nguluwi, utambichize ludali lwa hewo,
kukunda mijito ja moko ga hewo,
ubenele kutali ludali lwa wang'honyo wa hewo,
ludali lwa walinguwazudila mbaka walemwele kwinuka kahi.”

[12] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Benjamini nakalonga,
“Ayi ndo nhanzi yaiganile Mkulu Nguluwi,
nayo yangikala habehi na heye.
Heye kanguilolela nemisi yeng'ha
na kikala hamwe na ayo nhanzi.”

[13] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Yusufu nakalonga,
“Mkulu Nguluwi yaitambichize isi ya heye kwa nhungwi,
na kwa mazi ga nzasa,
[14] itambichizigwe kwa mafuza ganojile gapile kwa isanya,

---

[*] **33:5** *Isilaeli* Kwa Chiebulaniya, *Yeshulun*ndo ulonzi wunji kwa Isilaeli.

kwa mafuza ga chila mhela,
[15] kwa mbena inojile ya vidunda vya katali
na mbena imemile ya vidunda vya mazuwa gose.
[16] Isi ya heye imeme geng'ha ganojile,
itambichizwe kwa isungu lya Mkulu Nguluwi,
yawele yolawila kuchisosolo chilingwaka.
Utambichizo awu uwadulichile wanhu wa nhanzi ya Yusufu,
nayawele mkulu hali wang'holoze.
[17] Mong'ho wa heye ndo kota wa ibuguma lya mwaluko,
mbalati zake ndo za ibogo ilume.
Na mbalati azo zowanuga wanhu wa isi,
zowanuga wanhu mbaka kuduma kwa isi.
Mbalati azo ndo Efulaimu, kowa na wamizi awo maelufu kumi,
na Manase, kwa maelufu."

[18] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Sebuluni na nhanzi ya Isakali, nakalonga,
"Wanhu wa Sebuluni, msangalale kuli majendo ga hemwe,
na wanhu wa Isakali, msangalale kuli mihema ja hemwe.
[19] Wowachema wajenzi kuli vidunda vyao
na ako wanhu wolavila nhambiko itanganiche.
Mina hewo wopegwa lufufu lwa hewo kulawila kuli bahali
na ng'hano za hewo kuli misanga ja kumwani."

[20] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Gadi, nakalonga,
"Yatogoligwe Nguluwi yalinguwapa wanhu wa Gadi honhu hakulu,
wanhu wa Gadi wangibandabanda kota isimba
likwanyule moko na unhosi wa mutwi.
[21] Nawehagulila honhu ha mwaluko,
kwa vila ako ndo kuwichigwe honhu ha chilongozi,
nakoya hamwe na wakulu wa wanhu,
nakaidita hachi ya Mkulu Nguluwi,
na kutagusa kwa heye kwa Waisilaeli."

[22] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Dani nakalonga ahi,
"Wanhu wa Dani ndo kota mwana wa isimba,
yalingudwaluka kulawila Bashani."

[23] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Nafutali nakalonga,
"Hemwe wanhu wa Nafutali womganililwe,
mmemile utambichizo wa Mkulu Nguluwi,
isi ya hemwe ndo kusini kuwele na ilamba."

[24] Kwa chiwalo cha nhanzi ya Asheli nakalonga,
"Wanhu wa Asheli watambichizwe kusinda nhanzi zeng'ha za Isilaeli
na waganililwe na wang'holoze weng'ha
na wajele magulu ga hewo kuli mafuta ga mzeituni.
[25] Miji ja hewo ndo lwizi lwa chuma na shaba.
Kikala goya kwa hewo kochikala kwa ukomu wa hewo weng'ha."

[26] Musa nakagwisa chilasi kwa kulonga,
"Gwa Isilaeli[†], kuduhu yawele kota Nguluwi wa hegwe,

[†] **33:26** *Isilaeli* Kwa Chiebulaniya, *Yeshulun*indo ulonzi wunji kwa Isilaeli.

heye kangukola kilanga kuya kukutanza,
kangukola kuchanya kilanga kuli ukulu wa heye.
[27] Nguluwi wa mazuwa gose ndo hakubilimila kwa hegwe,
kangukupapa kuli moko ga heye.
Nakawawinga wang'honyo wa hegwe,
nakakulajiza, ‘Uwadumye.’
[28] Ahyo, wanhu wa Isilaeli nawekala goya,
walelwa wa Yakobo waliyeka,
kuli isi imemile nyhule na divai,
isi iwele na ulanga ulingulagaza nhungwi.
[29] Mbweda hemwe Waisilaeli.
Yalikohi yawele kota hemwe, wanhu mloholigwe na Mkulu Nguluwi,
yawele ndo ngwamo ya utanzi wa hemwe
na ipanga lilinguwegalila kusumya!
Wang'honyo wa hemwe wokuya wowadedeza hemwe,
namwe mowabiga hanyi.”

34

Kubagama kwa Musa

[1] Lelo Musa nakoka kuli ibindi lya Moabu, nakaluta kuchidunda cha Nebo, nakakwina kuli chinhembenhembe cha Pisiga chiwele chichilola na Yeliko. Aho, Mkulu Nguluwi, nakamlajila isi yeng'ha kulawila Gileadi mbaka Dani

[2] na honhu heng'ha ha Nafutali na honhu ha Efulaimu na Manase na honhu heng'ha ha Yuda mbaka Bahali ya Mediteleniyani

[3] na chiwala cha Negebu na honhu ha chiwala cha ibindi lya Yeliko, muji wa michikichi mbaka Soali.

[4] Hamba Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Ayi ndo isi yila yondimlahile Abulahamu na Isaka na Yakobo kota ndowapa walelwa wa hewo. Ndikulajila uyone kwa meho ga hegwe baho, ila hufika ako hebu.”

[5] Lelo Musa chitumagwa wa Mkulu Nguluwi nakabagama ako kuli isi ya Moabu kota ulonzi wa Mkulu Nguluwi navyoulonjile.

[6] Mkulu Nguluwi nakamtila kuli ibindi lya Moabu, halingilola na muji wa Beti-peoli ila mbaka lehano kuduhu munhu yavizelele nakoyatiligwe.

[7] Musa nayali na miyaka miya imwe na makumi meli naloyabagame, meho nagali makomu na lukuli lwake nalwali na mong'ho.

[8] Wana wa Isilaeli nawalombocheza kubagama kwa Musa kwa mazuwa makumi gadatu kuli ibindi lya Moabu. Kulawa aho zuwa lya kikala aho hali matanga na kulombocheza nakumala.

[9] Yoshua mwana wa Nuni nakamema muhe wa luhala, kwa vila Musa nayali yamuwichile moko ga heye. Ahyo Waisilaeli nawamhulichiza Yoshua na kuwinza malajizo gawele Mkulu Nguluwi nagoyampele Musa.

[10] Hanalawila kahi mloli kuli Isilaeli kota Musa nayawele Mkulu Nguluwi nayalongase hazelu.

[11] Kuduhu mloli yunji nayawele yaditile ulajilo na vinduzanduza kota vila Mkulu Nguluwi navyoyamlajize Musa yadite hali Falao na wakulu wa heye na isi ya heye yeng'ha.

[12] Kuduhu mloli yunji nayawele yaditile mbuli ng'hulu na za kudumbiza kota nazoyaditile Musa hali Waisilaeli weng'ha.

Mbuli Inojile yandichigwe na
Matei

Chilongole

Mbuli Inojile vyoyandichigwe na Matei ndo chimwe mwa vitabu vine viwele mli ilagano lya sambi vilingusima mbuli ya ukomu wa Yesu Kilistu. Chila chimwe cha vitabu avyo changuchemigwa Injili, ilinguzeleka kota Mbuli Inojile. Navyandichigwa na Matei na Malichi na Lukasi na Yohana, Yesu loyabagame. Wasomile hawavizelele mhela wa Mbuli Inojile ya Matei hoyandichigwe. Ila hanji wangijesa nayali kuli mhela wa makumi sita kulawila Yesu loyavumbuche. Kahi honhu nahoyandichigwe hailinguzeleka. Ila wangijesa kota nayandichigwa Palestina kuli muji wa Yelusalemu.

Nayandichigwa na Matei. Nayali mkongoza kodi mhela naloyang'hali chemigwa na Yesu. Yawe mlanguswa wa heye. Kahi nakazeleka kwa itagwa lya Lawi. Matei nayali yumwe mwa wala watumigwa kumi na weli. Nakawandichila Wayahudi weng'ha. Ahi toweza kona kota Matei nakandika kwa Wayahudi kwa vila nakandika iwalile ilagano lya katali mzidi ya mala makumi sita mli chitabu achi. Nakagana kulajila kota Yesu nayali maseya. Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi nayalavilwe uloli katali. Matei kahi nakandika menji gawalile Undewa wa Nguluwi. Wayahudi nawejesa kota maseya loyoyile nayahawele mndewa wa isi yeng'ha. Matei nakandika goya kwa kusima mbuli ya undewa wa chimuhe wa Nguluwi.

Mbuli Inojile navyoyandichigwe na Matei. Ndo chitabu chinojile cha kwaluka kulangusila mli ilagano lya sambi kwa vila china menji kulawa mli ilagano lya katali. Changulumbiza malagano meli. Wasomile wenji wangijesa kota Matei nakajeza kwandika kwa kuchiwhaniza chitabu achi na vitabu vihano vya Musa mli ilagano lya katali. Kudamla kwa Yesu kuchidunda Matei sula ya 5-7. Yanguwhanizwa na malajizo goyapegwe Musa. (Kukumbuchila 19:3-23; 33).

Gali mgati

1. Matei kangwaluka kwa kusima kuvumbuka kwa Yesu na kwaluka kwa mijito ya heye sula ya 1-4.
2. Hamba Matei kangusima mijito ya Yesu na menji kuli ulanguso wa heye sula ya 5-25.
3. Mwiso Matei kangusima kuduma kwa mijito ya Yesu na kubagama kwa heye na kuzilipuka sula ya 26-28.

Lukolo lwa Yesu Kilistu
(Lukasi 3:23-38)

[1] Yesu Kilistu kalawila mlukolo lwa Daudi na Daudi nayali wa lukolo lwa Abulahamu na achi ndo chitabu cha lukolo lwa heye.

[2] Abulahamu nakamponda Isaka. Isaka nakamponda Yakubu. Na Yakubu nakamponda Yudasi na wakulugwe.

[3] Yudasi nakamponda Pelesi na Sela mayao nayali Tamali. Pelesi nakamponda Hesiloni, na Hesiloni nakamponda Lami,

[4] Lami nakamponda Aminadabu na Aminadabu nakamponda Nashoni. Na Nashoni nakamponda Salimoni.

[5] Salimoni nakamponda Boasi, mayake Boasi nayali Lahabu, Boasi na Lutu nawamponda Obedi, na Obedi nakamponda Jese.

[6] Na heye Jese nakamponda mndewa Daudi, na Daudi nakamponda Solomoni na mayake Solomoni nayali Bath-Sheba mdala wa Uliya.

[7] Na Solomoni nakamponda Lohoboamu. Na Lohoboamu nakamponda Abiya. Na Abiya nakamponda Asa,

[8] na Asa nakamponda Yohoshafati. Na Yohoshafati nakamponda Yolamu. Na Yolamu nakamponda Usiya,

[9] na Usiya nakamponda Josamu na Josamu nakamponda Ahasi. Na Ahasi nakamponda Hesekiya,

[10] na Hesekiya nakamponda Manase. Na Manase nakamponda Amoni. Na Amoni nakamponda Yosiya,

[11] na Yosiya nakamponda Yekoniya na wang'holoze. Awo wali mhela Wayahudi wawele mchihamo kuza ako Babiloni.

[12] Kulawa Wayahudi vyowawele mchihamo kuza ako Babiloni, Yekoniya nakamponda Sheatieli, na Sheatieli nakamponda Selubabeli,

[13] na Selubabeli nakamponda Abiudi. Na Abiudi nakamponda Eliakimu, na Eliakimu nakamponda Asoli,

[14] na Asoli nakamponda Sadoki. Na Sadoki nakamponda Akimu, na Akimu nakamponda Eliudi,

[15] na Eliudi nakamponda Eleasali. Na Eleasali nakamponda Masani, na Masani nakamponda Yakubu,

[16] na Yakubu nakamponda Yusufu, mlume wa Maliya mayake Yesu, yalinguchemigwa Kilistu.

[17] Lelo hamba kwali na lulelo kumi na vine. Kulawa Abulahamu mbaka Daudi, na kumi na vine viyage kulawa Daudi mbaka Wayahudi vyowawele mchihamo kuza ako Babiloni, na kumi na vine viyage kulawa baho mbaka mhela wa Kilistu Mlohozi.

Kuvumbuka kwa Yesu Kilistu
(Lukasi 2:1-7)

[18] Lelo ahi ndo vyoyavumbuche Yesu Kilistu. Maliya, mayake Yesu, nakabanichilwa na Yusufu. Ila lowali wang'hali kihola kota munhu na mdala wa heye nakewona kana himila kwa ludali lwa Muhe Yelile.

[19] Yusufu mzenjele wa Maliya. Kwa vila nayali munhu nayali yodita ganojile, nahaganile kumbasa soni hazelu, ahyo nakagana kubena izenjele kwa uviso.

[20] Vyoyali yochijesa mbuli ayo, mhilisi wa Mkulu kamlawila koyawasile kalota yolonjelwa kota, “Yusufu, mwana wa Daudi, uleche kudumba kumhola Maliya yawe mchewako, kwa vila heye kana himila kwa ludali lwa Muhe Yelile.

[21] Koponda mwana mlume, na hegwe komha itagwa Yesu, kwa vila heye ndo yowalohola wanhu wa heye kuli gehile ga hewo.”

[22] Lelo aga geng'ha nagalawila kwenela kwa ula ulonzi wa Mkulu loyalonjile kukolela mloli,

[23] “Mdala yohanating'hana na mlume kowa na himila na koponda mwana mlume na hewo womchema itagwa Imanueli izeleche Nguluwi kahamwe na hetwe.”

[24] Yusufu vyoyalilimche kamhola Maliya kota mhilisi wa Mkulu vyoyamlonjele yadite.

[25] Ila Yusufu nahamzelele Maliya hebu chilukuli mbaka vyoyapondile mwana mlume. Na heye Yusufu nakamchema mwana itagwa lyake Yesu.

2

Wajenzi kulawa kolilawilaga isanya

[1] Yesu nakapondigwa mujini Betelehemu, mkowa wa Yudeya mhela Helodi loyali Mndewa. Baho du loyapondigwe, walola nhondwe kulawa kolilawilaga isanya nawoya Yelusalemu

[2] nawauza, “Kakohi mwana yaleleche yowa Mndewa wa Wayahudi? Tuyona nhondwe ya heye ilawile kolilawilaga isanya tuya kumfugamila.”

[3] Mndewa Helodi vyoyahuliche mbuli ayo na kadeula ng'hatu. Na wanhu weng'ha wali Yelusalemu nawadeula.

[4] Leka, nakawachema hamwe watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa na kuwauza, “Ahi kohi koyoleleka Yesu Kilistu?”

[5] Na hewo wedichila, “Mujini Betelehemu uwele Yudeya. Yandichigwe na mloli wa Nguluwi kuta,

[6] “Ee Betelehemu iwele kuli isi ya Yuda,
hegwe huwele mdodo ng'hatu kuli luga lutanganiche lwa Yuda,
mina kwa hegwe, kolawila mlongozi,
yowalongoza wanhu wa heni, Isilaeli.”

[7] Baho, Helodi nakawachema awala walola nhondwe kwa uviso, na kawauza kota hanili aila nhondwe loiwalawile.

[8] Hamba kawalajiza Betelehemu yolonga, “Mlute mkampale mwana, na wone mmone, muye mndojele na heni ndute ndikamfugamile.”

[9] Lowamhulichize mndewa, awala walola nhondwe waluta. Baho ila nhondwe lowaiwene kulawa kolilawilaga isanya, na iwalongola na iluta kwima mchanya na hala hoyawele mwana.

[10] Lowaiwene ayo nhondwe, nawasangalala heko.

[11] Leka, wenjila mng'handa, nawamona yula mwana hamwe na Maliya mayake, wenamiza na wamfugamila. Hamba wachumula vinhu vyowegale vya kumigalila mwana, wampa ndolendole zahabu na ubani na mafuta galinguguzigwa kwa migwala minji galinguchemigwa manemane.

[12] Nguluwi nakawalemeza wolota waleche kuhiluka kwa Helodi, ahyo wahiluka kukolela nzila inji.

Kubilimila Misili

[13] Lowochile awala wajenzi, mhilisi wa Mkulu kamlawila Yusufu yolota, nakamlonjela, “Winuche! Mhole mwana hamwe na mayake, mbilimile Misili. Mikale kuko mbaka hondikulonjela, mina Helodi kangumpala kumkopola ayu mwana.”

[14] Ahyo, Yusufu kenuka kamhola mwana na mayake, woka nechilo wabilimila Misili.

[15] Kekala kuko mbaka Helodi loyafile. Mbuli ayo naikoleka leka ulonzi woyalonjile Mkulu kukolela mloli wenele, “Nandimchema mwana wa heni kulawa Misili.”

Helodi kanguwakopola wana wadodo wasongolo

[16] Helodi loyawene awala walola nhondwe hawahiluche wambada, nakazudila heko. Kalajiza kukopoligwa wana weng'ha wasongolo kuli muji wa Betelehemu wawele na ukulu wa miyaka mili na hasi wakopoligwe. Nakadita ahyo kota vyoyavizelele kulawa kwa wala walola nhondwe.

[17] Baho ndo lwenela luzi ulonjigwe kukolela mloli Yelemiya.

[18] “Luzi luhulikwa ako Lama,
chililo na kulombocheza kwinji.
Laheli kanguwalilila wana wa heye,
nakangulema kunyamalila,
mina weng'ha wabagama.”

Kulawa Misili

[19] Helodi loyabagame, mhilisi wa Mkulu kamlawila Yusufu yolota kula Misili,

[20] nakumlonjela, “Winuche! Umuhole mwana na mayake mhiluche ku isi ya Isilaeli, mina wala waganile kumkopola mwana ayo wabagama.”

[21] Leka, Yusufu kenuka, kamhola mwana na mayake nakahiluka isi ya Isilaeli.

[22] Ila Yusufu vyoyahuliche kota Achelausi mwanage Helodi, kahola chigoda cha mhaza wa heye, kawa mndewa wa Yudeya, na kadumba kuhiluka ako. Na kalonjelwa menji goyalotile, baho kaluta kikala Galilaya.

[23] Na kahamila luga lwake luchemigwe Nasaleti. Ndo wenele ulonzi ulonjigwe kukolela Waloli. “Munhu kochemigwa Mnasaleti.”

3

Ulanguso wa Yohani Mbatiza
(Malichi 1:1-8; Lukasi 3:1-18; Yohana 1:19-28)

[1] Mhela wula Yohani Mbatiza loyoyile honhu hagunuche kuli Yudeya, nakaluka kudamla.

[2] Kawalonjela, “Mumgalamchile Nguluwi, kwa vila undewa wa kilanga wahabehi.”

[3] Ayu Yohani nayali ndo yula mloli Isaya vyo yasimile mbuli ya heye loyalonjile.

“Munhu yumwe kanguchema honhu hagunuche.
‘Mgongomanyileni Mkulu nzila ya heye,
mgolole nzila ya heye ya kukola.’ ”

[4] Yohani nakavala nguwo ihonigwe na milaika ja ngamiya, yakowele izabi lya igozi mchuno. Chilyo cha heye chali nzije na hanombwa.

[5] Wanhu kulawa Yelusalemu na kulawa nzingo zeng'ha za Yudeya na kulawa isi yeng'ha habehi na lwanda lwa Yolodani nawamlutila,

[6] nawalonga gehile gowaditile na heye kawabatiza mli lwanda lwa Yolodani.

[7] Ila loyawene Mafalisayo na Masadukayo wenji wokuya kwa heye kubatizigwa, kawalonjela, “Hemwe lulelo lwa izoka! Yalikohi yowadeteleza kota moibilima ng'halazi ya Nguluwi ilihabehi kuya?

[8] Mlajile kwa madito kota mumgalamchila Nguluwi.

[9] Mleche kijesa kota sambi moibilima ng'halazi ya Nguluwi kwa kulonga, Mhaza wa hetwe Abulahamu! Ndanguwalonjelani ng'hatu, Nguluwi kana ludali lwa kugagalula aga maganga gawe wana wa Abulahamu.

[10] Iwago liwichigwa goya kuli mizabi ja igodi. Chila mgodi wohambe ulele mafuza ganojile, wotemangwa na kutajigwa mchiluli.

[11] Heni ndanguwabatiza kwa mazi kuwalajila kota mumgalamchila Nguluwi. Ila heye yokuya kumbele kwa heni, kana ludali kusinda heni, na heni silinguganigwa kupapa makwamba ga heye. Heye kowabatizani kwa Muhe Yelile na kwa chiluli.

[12] Heye kana luhelo lwa kuyugulila nyhadikwa, yalunde uhemba wa heye mli ng'hano, na mibadu kojisoma kwa chiluli chohambe chizime.”

Yesu kangubatizigwa
(Malichi 1:9-11; Lukasi 3:21-22)

[13] Mhela awo Yesu nakalawa Galilaya nakafika mlwanda lwa Yolodani, nakamlutila Yohani leka yabatizigwe na heye.

[14] Ila Yohani nakajeza kumlemeza yolonga, “Ndaze, hegwe kwanguya kwa heni? Heni baha ndo ndilinguganigwa kubatizigwa na hegwe!”

[15] Ila Yesu nakamwidichila, “Uleche hela iwe hino kwa sambi, mina ndo vyoilinguganigwa kugadita gala geng'ha ganojile.” Aho Yohani nakakunda.

[16] Baho Yesu loyasindile kubatizigwa, vyoyalawile kuzibila mlimazi, nabaho kilanga kugubuka nakona Muhe wa Nguluwi yodulika kota nziwa nakwima mmutwi wa heye.

[17] Nawahulika lizi kilanga ilonga, “Ayu ndo mwana wa heni ndimganile, nojezwa na heye.”

4

Kujezigwa kwa Yesu
(Malichi 1:12-13; Lukasi 4:1-13)

[1] Hamba Muhe Yelile kamlongoza Yesu kuluta honhu hagunuche kujezigwa na Limazoga.

[2] Navyoyesele kulya chinhu mazuwa makumi gane nemisi na nechilo, na mwiso kehulika nzala.

[3] Hamba Limazoga lyuya kwa Yesu nakumlonjela, “Wone ukomya hegwe uli Mwana wa Nguluwi, ugalonjele aga maganga gawe mibumunda.”

[4] Yesu kedichila kalonga, “Yandichigwa kuli Maandiko Matakatifu. ‘Munhu howa mkomu kwa ibumunda hela, leka kwa chila ulonzi woyolonga Nguluwi.’ ”

[5] Hamba Limazoga nalimuhola mbaka Yelusalemu Muji Welile, kamuwika kuchanya chinhembenhembe kuli chinduwiko cha ng'handa ya Nguluwi,

[6] nakamlonjela, “Wone uwele Mwana wa Nguluwi, yetoze hanyi, mina yandichigwa muli Maandiko Matakatifu.
“ ‘Nguluwi kowalajiza wahilisi wa kilanga wa heye kwa mbuli ya hegwe,’
Na, ‘Wokuhola mmoko mwawo,
uleche kikwang'hwala magulu ga hegwe mmiganga.’ ”

[7] Yesu nakamlonjela, “Yandichigwa kahi muli Maandiko Matakatifu.
“ ‘Uleche kumjeza Mkulu, Nguluwi wa hegwe.’ ”

[8] Hamba Limazoga nalimhola Yesu na kumhilika kuli chidunda chikulu na kumlajila undewa weng'ha uli muisi.

[9] Limazoga nalimlonjela, “Avino vyeng'ha ndokupa wone ufugamile na kinamiza kwa heni.”

[10] Aho, Yesu nakamlonjela, “Uche ahano Limazoga! Gandichigwa muli Maandiko Matakatifu. ‘Umfugamile Mkulu Nguluwi wa hegwe, na umditile heye yaliyeka.’ ”

[11] Baho, Limazoga limleka Yesu na wahilisi wa kilanga woya kumtanza.

Yesu kangwaluka mijito ako Galilaya
(Malichi 1:14-15; Lukasi 4:14-15)

[12] Yesu loyahuliche kota Yohani Mbatiza kebatigwa na kuhindilwa mchinweng'ho, nakoka kaluta Galilaya.

[13] Nakoka Nasaleti, nakaluta kikala Kapanaumu muji uli hafungo na ilamba lya Galilaya, mu mmbaka mwa wilaya za Sebuluni na Nafutali. Nakekala kuko

[14] na ndo vyowenele ula ulonzi ulonjigwe na mloli Isaya.

[15] “Isi ya Sebuluni na isi ya Nafutali,
kulutila kuli bahali mwambu ya lwanda lwa Yolodani,
Galilaya, isi ya wanhu wa isi zeng'ha!
[16] Wanhu walingikala kuli jiza,
walona lumuli lukulu.

Na hewo wekale kuli isi ya jiza na chibehelo cha kubagama,
lumuli luwamwemwesela."

[17] Kulawila mhela ula Yesu nakaluka kulangusa yolonga, "Mumgalamchile Nguluwi, kwa vila undewa wa kilanga wa habehi!"

Yesu kanguwachema walowa somba wane
(Malichi 1:16-20; Lukasi 5:1-11)

[18] Yesu loyali yojendajenda hafungo mwa ilamba lya Galilaya, nakawona wanhu weli munhu na mng'holoze, wali walowa somba. Yumwe Simoni yachemigwe Petili hamwe na mng'holoze Andeleya wolowa somba na utandawala.

[19] Yesu kawalonjela, "Mmbinze, na heni ndowaditani hemwe wavula wanhu."

[20] Baho wauleka utandawala wawo, wamuwinza Yesu.

[21] Kaluta kumwando kawona wanhu wanji weli kahi munhu na mng'holoze, wali Yakubu na Yohani wana wa Sebedayo. Awo wali wekale mitumbwi na mhaza wawo Sebedayo wowika goya utandawala wawo. Yesu kawachema.

[22] Baho du woka wauleka aula mtumbwi hamwe na mhaza wawo, wamuwinza Yesu.

Yesu kangulangusa na kulohola watamwa
(Lukasi 6:17-19)

[23] Yesu nakakola Galilaya yeng'ha yolangusa mli ng'handa za kusalila na yodamla Mbuli Inojile ya Undewa wa Nguluwi. Na kuwosela chila matamwa gowalinago wanhu.

[24] Mbuli nayali yodita Yesu na yenela isi yeng'ha ya Siliya, lelo wanhu wawegala wanhu weng'ha wawele watamwa na chila matamwa, wanhu wawele na chijeni, na wanhu wawele na chinzilisa na wanhu wali chete, ahyo Yesu nakawosela matamwa weng'ha.

[25] Chilundo cha wanhu na wali womuwinza heye, kulawila Galilaya na kulawila honhu hawele na mji wa Dekapoli kulawila Yelusalemu na Yudeya na isi ili kumwambu na lwanda lwa Yolodani.

5

Kuchemigwa kuli chidunda

[1] Yesu nakawona wanhu wenji, kakwina hali chidunda nakikalisa. Walanguswa nawamzenjelela.

[2] Na heye kaluka kuwalangusa.

Usangalalo wa kukomya
(Lukasi 6:20-23)

[3] "Wobweda kwa wawele ng'hochele mli muhe,
mina undewa wa kilanga ndo wa hewo!
[4] Wobweda kwa walingisinza,
mina Nguluwi kowasangalaza.
[5] Wobweda kwa hewo waholile,
mina woihalila isi!
[6] Wobweda kwa wawele na nzala na ng'halu ya kukola gatanganiche,
mina Nguluwi kowagutiza.
[7] Wobweda kwa wawele na isungu kwa wanji,
mina na heye Nguluwi kowonela isungu.
[8] Wobweda kwa wawele na nhumbula zilihela nongwa,
mina womona Nguluwi.

[9] Wobweda kwa walingigala makundo,
mina wochemigwa wana wa Nguluwi.
[10] Wobweda kwa wawele kugaya kwa kukola gatanganiche,
mina undewa wa kilanga ndo wa hewo.

[11] "Mbweda hemwe wanhu wowaliga na kuwabocheleza, na kuwasinjizila vinhu vihile, kwa mbuli ya heni.

[12] Msangalale na kusechelela, kwa vila chonolo chompegwa chowa chikulu kilanga. Avyo ndo wawabocheleze waloli wawele bahano muisi hemwe hamnoya.

Mwino na lumuli
(Malichi 9:50; Lukasi 14:34-35)

[13] "Hemwe mwa mwino wa wanhu muisi, wone mwino uwe ulihela unoni, wonojezwa na choni? Haiwa chinhu ng'hatu, ila yotajigwa kunze na kubijigwa na wanhu.

[14] "Hemwe mwa lumuli lwa wanhu muisi yeng'ha! Muji uzenjigwe kuchidunda, hauchivisa hebu.

[15] Kuduhu wanhu hawawesaga chenje na kugubika na chidoto, ila wawikaga honhu ha kuwichila chenje uwamulichila wanhu wawele mng'handa.

[16] Vivila, iwagana wone lumuli lwenu luwe lumulika hali wanhu, leka wagone gala ganojile gomditile, wakamtogole Mhaza wa hemwe yawele kilanga.

Malanguso galinguwala malajizo

[17] "Mleche kijesa kota mbuya kutengula malajizo ga Musa na ulanguso wa waloli. Suyile kutengula, mbuya kugomanjiza.

[18] Ndanguwalonjela ndikomya, mbaka baho isi yeng'ha na kilanga hovikola, kuduhu ne honhu hadodo ng'hatu gandichigwe kuli malajizo hokusigwa, mbaka geng'ha genele.

[19] Leka, yoneche yobena mzilo uli udodo kwa weng'ha, na kuwalangusa wanhu wanji wakole kota hihyo, ayo kowa mdodo ng'hatu kuli Undewa wa Nguluwi. Ila yula yobatilila na kuwalangusa wanhu wanji, heye kowa mng'hangala kuli undewa wa kilanga.

[20] Mina vyondiwalonjelani, ganojile ga hemwe wone hagawele gapulute ng'hatu kusinda gala ga Mafalisayo na walangusa wa malajizo ga Musa, hamkwinjila ng'oo kuli undewa wa kilanga.

Malanguso ga kuzudila
(Lukasi 12:57-59)

[21] "Mina muhulika kota wanhu wa katali na walonjelwa. 'Uleche kukopola. Heye yokopola yomgana yataguswe.'

[22] Ila heni ndanguwalonjelani, munhu yoneche yomzudila mng'holoze, yomlapa kutaguswa. Yalingumbeza mng'holoze, kohilikwa kwa walingutagusa. Yalingumchema mng'holoze. 'Hegwe kwa mpoka,' Kanguganigwa kwinjila kuli chiluli cha Jehanamu.

[23] Leka, wone uhiliche nhambiko ya hegwe hali honhu ha kulavila nhambiko na baho ukumbuchila kota kwangilewa na mng'holozo,

[24] ileche nhambiko yowigale hali honhu ha kulavila nhambiko, uhiluche wikale na mng'holozo mihanyise gamale, ndo uhiluche kulavya nhambiko kwa Nguluwi.

[25] "Mihanyise na munhu yakulonjeleze hegwe himahima muwele mnzila, wone huditile ayo, homluta honhu ha kutagusa, kokuhilika kwa mtagusa na heye kokuwika mmoko wa wamizi na hewo wokuhindila mchinweng'ho.

[26] Ndangukulonjelani ndikomya, hulawa hebu amo, mbaka ulavye sendi ya mwiso.

Malanguso galinguwala ung'hondwa

[27] “Muhulika kota wanhu na walonjelwa. ‘Mleche kudita ung'hondwa!’

[28] Ila heni ndanguwalonjela, Yomlola mdala kwa kumgana, kowa yaditile ung'hondwa mnhumbula mwa heye.

[29] Lelo wone iziho lyako lya kudilo likudite uwifye, ling'ondole na kulitaga kutali. Igana ng'hatu kutaga chitomo chimwe mlukuli, kwa lukuli lweng'ha kwinjila kuli chiluli cha Jehanamu.

[30] Wone moko wa hegwe wa kudilo, ukudite uwifye, uteme utaje kutali. Yowa goya uwe ulihela moko umwe, leka lukuli lweng'ha lwinjile kuli chiluli cha Jehanamu.

Malanguso kuwala kulekana
(Matei 19:9; Malichi 10:11-12; Lukasi 16:18)

[31] “Na ilonjigwa nakatali kahi, ‘Yalingumleka mchewake, imgana yamwandichile kalatasi ya luleko.’

[32] Leka heni ndanguwalonjelani, wone mlume yamleche mchewake, kwa mbuli yoneche ila haiwele ya ung'hondwa kanguwifya kwa kumdita mdala yawe mng'hondwa, na munhu yoneche yomhola mdala yalechigwe, kangudita ung'hondwa.

Malanguso galinguwala kilaha

[33] “Kahi na muhulika kota wanhu wa katali nawalonjelwa. ‘Uleche kuleka vyowilahe, udite vila vyowilahile kwa Mkulu.’

[34] Leka heni ndanguwalonjela, mleche kilaha ng'hatu, haiwele kilanga, kwa vila ndo chigoda cha undewa cha Nguluwi.

[35] Haiwele kwa isi, kwa vila ndo chigoda cha heye cha kuwichila magulu, haiwele kwa Yelusalemu kwa vila ndo honhu ha mndewa mkulu.

[36] Na uleche kilaha kwa mutwi wa hegwe, kwa vila hujeza hebu kuidita mnvili imwe iwe nzelu, ama iwe nhitu.

[37] Houlonga, ‘Ena’ iwe ‘Ena,’ Na houlonga, ‘Hebu,’ Leka ng'hatu iwe ‘Hebu.’ Choneche chonjezeche kwa ago kulawa kwa ayula mwihe.

Malanguso galinguwala kihilusila
(Lukasi 6:29-30)

[38] “Muhulika kota nailonjigwa. ‘Iziho kwa iziho na izino kwa izino.’

[39] Ila heni ndanguwalonjelani, uleche kumhilusila munhu mwihe. Munhu yakuzabule izeze lya kudilo, mgalamlile kahi na lya kumoso.

[40] Munhu yokuhilika kuli chitala yogana kukuholela igwanda lyako, mleche yahole kahi na ikoti lyako.

[41] Munhu yokukola lupichi kidwika momholo ya heye utali wa chilomita imwe, widwiche chilomita mbili.

[42] Yokulanda umupe, na uleche kumuhinduchizila chigosi yalingugana umwaziche chinhu.

Kuwagana wang'honyo
(Lukasi 6:27-28,32-36)

[43] “Muhulika kota vyoilonjigwe. ‘Migane lomlingikala hamwe habehi, na kumwihilwa nayali kihilwa na hegwe.’

[44] Leka heni ndanguwalonjela, muwagane na wang'honyo wa hemwe, na kuwalandila walinguwabocheleza hemwe.

[45] Leka muwe wana wa Mhaza wa hemwe yawele kilanga. Heye kawaga yowamulichila lumuli awala wehile na watanganiche na kuwatowela nhonya awala wehile na watanganiche.

[46] Hambi mopegwa chinhu chachi, kwa kuwagana walinguwagana hemwe? Kuduhu, na wakongoza sendi za kodi waditaga hiho!

[47] Wone mlinguwalamusa wang'holozenu yeka, ndaze, mowa mditile vinhu vya hihi hela? Na wanhu hawawele Wayahudi waditaga hiho.

[48] Leka muwe mtanganiche kota Mhaza wa hemwe yawele kilanga vyoyatanganiche.

6

Iwala kuwonela wanhu isungu

[1] “Mwilolele, mleche kudita madito ganojile hali wanhu leka moneche na hewo. Lomdita hino, Mhaza wa hemwe yawele kilanga howatogola hebu.

[2] “Lelo loumtanza mnzunwa, uleche kitogola hali wanhu kota wadesi vyowalingudita kuli ng'handa ya kusalila na mnzila, wopala wanhu wawatogole. Ndangulonga ndikomya, wowa wabochele chonolo cha hewo.

[3] Ila hegwe houmtanza mnzunwa, udite ahyo kota yula yondilingumgana ng'hatu wa habehi na hegwe yaleche kuvizela choudita.

[4] Ulavye utanzi wa hegwe kwa uviso, Mhaza wa hegwe yalingugona gavisigwe, kokutogola.

Malanguso ga kulanda
(Lukasi 11:2-4)

[5] “Lomlanda, mleche kudita kota wahadi. Hewo waganaga kwima na kutambichiza mng'handa ya kusalila na mfungo mwa nzila wogana wanhu wawalole. Ndangulonga ndikomya, awo mina wabochela chonolo cha hewo.

[6] Ila hegwe houlanda, winjile mchihengo na uhinde lwizi, hamba umlande Mhaza halingoneka. Na heye Mhaza wa hegwe, yalingugona gavisigwe, kokutogola.

[7] “Lomlanda, uleche kuhabuka gamwe gago kota wanhu hawamzelele Nguluwi. Hewo wangijesa kota Nguluwi kowahulichiza kwa vila wangulonga ulonzi winji.

[8] Mleche kiwhana na hewo, Mhaza wa hemwe kovizela chomgana hala mng'hali ne kumlanda!

[9] Lelo ahino ndo mlinguganigwa kulanda.
“ ‘Mhaza wa hetwe uwele kilanga,
itagwa lya hegwe litogoligwe,
[10] undewa wa hegwe uye,
lyougana likoleche hano mu isi, liwe kota vyoliwele kilanga.
[11] Utugalile lehano chilyo cha hetwe chotulingugana.
[12] Utusile gala gotuwifile,
kota vila hetwe vyo tuwosele wala watuzudize.
[13] Uleche kutwinjiza kuli kujezigwa,
Ila utulohole na yula mwihe.’
(Kwa vila undewa ndo wa hegwe, na ludali, na ukulu mbaka mazuwa gose. Ena.)

[14] “Mina lomuwosela wanhu gehile gowaditile, Mhaza wa hemwe yawele kilanga, kowosela hemwe gehile gomditile kahi.

[15] Ila wone mleche kuwosela wanhu wanji gehile gowaditile, na heye Mhaza, howosela hemwe gehile gomditile.

Malanguso ga kwesela kulya

[16] “Homukwesela kulya, mleche kudita kota wadesi, hewo wakwisukaga kumeho, wogana wanhu wawalole kota wesela kulya. Ndanguwalonjela ndikomya, kota hewo, mina wabochela chonolo cha hewo.

[17] Ila hegwe wone wesele kulya, uhovuje kumeho na ubakalize mafuta kumutwi kwa hegwe.

[18] Leka wanhu waleche kuvizela kota kwesela kulya, ila uzeleche hela na Mhaza wa hegwe halingoneka. Na heye Mhaza wa hegwe yalingona gavisigwe, kokutogola.

Ng'hano kilanga
(Lukasi 12:33-34)

[19] “Mleche kiwichila lufufu hano muisi kuwele na mifukuzi na ng'angaga ili nguwifya, na wahizi wokwinjila na kuhiza.

[20] Miwichile ng'hano kilanga kuwele kuduhu mifukuzi na ng'angaga wolemwa kuwifya, na wahizi hawokwinjila kuhiza.

[21] Leka ahala hoiwele ng'hano ya hegwe, ndo na nhumbula ya hegwe hoiwa.

Lumuli lwa lukuli
(Lukasi 11:34-36)

[22] “Iziho ndo lumuli lwa lukuli. Wone iziho lyako liwe likomu, lukuli lweng'ha lowa mlumuli.

[23] Wone iziho lyako liwe litamwa, lelo lukuli lweng'ha lowa lutitile, na wone lumuli luwele mgati mlukuli lwako, luwe kuli jiza, lelo alyo jiza lya kudumbiza ng'hatu!

Nguluwi na lufufu
(Lukasi 16:13)

[24] “Haduhu munhu yokola mijito kwa wakulu weli. Mina komzudila yumwe na kumgana yunji, ama kowa yomhulichiza yumwe na kumbeza yunji. Howeza kumfugamila Nguluwi na lufufu.

Mleche kuwa na lunhwinhwi
(Lukasi 12:22-31)

[25] “Ndanguwalonjelani hemwe, mleche kijesa kuli ukomu wa hemwe, molya choni ama monwa choni leka muwe na ukomu, ama movala choni. Ndaze, ukomu unoga kusinda chilyo na lukuli lunoga kusinda nguwo.

[26] Mvilole videje, havilingunyala nyhadikwa, havilingubeta nyhadikwa, kahi vyahela ng'hano. Leka ahyo Mhaza wa hemwe kilanga kanguwahombela. Lelo hemwe mnoga kusinda awo.

[27] Ndaze, hagati ha hemwe kuna munhu kwa mbuli ya lunhwinhwi yoweza kuhejeza ne saa imwe ya kikala mu isi?

[28] “Ndaze mwangijesa chomvala? Mlole uluwa wa kisolo vyoulingutitima! Hagalingukola chinhu choneche.

[29] Ila ndanguwalonjelani, na heye Solomoni, na lufufu lwake lweng'ha, nahavalile goya kota uluwa umwenga kuli uluwa umwenga.

[30] Nguluwi yalingugana mahamba gawe na mibadu, na misolo lehano jangutitima na mitondo janguvunda na kujisoma mchiluli! Ndaze, howaditilani hemwe mzidi? Hemwe wanhu muwele na makundo mado!

[31] “Leka mleche kuwa na lunhwinhwi. ‘Tolya choni? Tonwa choni? Na tovala choni?’

[32] Mina vyeng'ha vyangugailwa na wanhu hawamzelele Nguluwi. Mhaza yawele kilanga, kavizela kota mwangugana vinhu vyeng'ha avyo.

[33] Ahyo mijeseni tandi undewa wa Nguluwi, na gala goyogana heye na ago geng'ha kowapa hemwe na vinhu viyage.

[34] Leka, mleche kuwa na lunhwinhwi na ga mitondo. Mitondo yowa na nongwa yake. Nongwa ya zuwa imwe yowatosani kwa zuwa ayo.

7

Malanguso ga kuwatagusa wanhu wanji
(Lukasi 6:37-38,41-42)

[1] “Mleche kuwatagusa wanhu wanji, mleche namwe kutaguswa na Nguluwi.

[2] Kwa vila vyomuwatagusa wanji, na hemwe namwe vyomtagusigwa hihyo na Nguluwi, chipimilo chichila cho mpimila kwa wanji, ndo Nguluwi choyopimila kwa hemwe.

[3] Lekachoni, kwanguchona chibanzi chiwele miziho lya mng'holozo, ila uleka kuchona ching'anzi chiwele miziho lya hegwe?

[4] Ama, koweza ndaze kumlonjela mng'holozo kota, ‘Mng'holozangu tandi ndikuse chibanzi chiwele miziho lya hegwe,’ Akuno nagwe uwele na ching'anzi chiwele miziho lya hegwe?

[5] Kwamdesi hegwe! Use tandi chibanzi chiwele miziho lyako ndo koweza kulavya ching'anzi chiwele miziho lya mng'holozo.

[6] “Mleche kutozela mibwa vinhu vilavigwe kwa Nguluwi, waleche kugaluka na kuwalumaga. Na hihyo mleche kutozela migubi vinhu vyenu vyelile, waleche kuvibiganga.

Ulande na upale na udumize lwizi
(Lukasi 11:9-13)

[7] “Mlande namwe mopegwa, na mpale namwe movyona, na mhodize lwizi, namwe mochumulilwa.

[8] Mina yoneche yolanda kopegwa, na yalingupala kachonaga na yohodiza lwizi, kochumulilwa.

[9] Hambi kabaho yumwe mwa hemwe, wone mwana wa heye yamlande ibumunda komha iganga?

[10] Ama, wone yalande somba, komha izoka?

[11] Kota lelo hemwe, hanga lomwihile, mvizela kuwapa wana wa hemwe vinhu vinojile, ndangukomya Mhaza wa kilanga, kodita vikulu ng'hatu na kowapa ganojile awala weng'ha walingumlanda.

[12] “Vyeng'ha vyo mlingugana wanhu wawaditileni hemwe, muwaditile hewo hiho. Ahi ndo vyogalingulonga malajizo ga Musa na malanguso ga waloli.

Lwizi luzisili
(Lukasi 13:24)

[13] “Mwinjile kukolela lwizi luzisili. Kwa vila nzila ilikulongoza kuli kudumigwa ngazi, na lwizi lwa kwinjilila amo lugazi, walinguluta nzila ayo wenji.

[14] Ila nzila ilikulongoza kuli ukomu nzisili, na lwizi lwa kwinjilila amo luzisili, wanhu wachefu hela ndo woizela nzila ayo.

Igodi na mafuza gake
(Lukasi 6:43-44)

[15] “Mwilole na Waloli wa udesi. Hewo wanguya kwa hemwe wokoneka kota ming'holo kwa kunze, ila kwa mgati mibwa ja kisolo jing'hang'hale.

[16] Mowazela kwa madito ga hewo. Ndaze, wanhu hubawaga ububu hali migodi ja miwa na misada kuli mbijili? Hebu!

[17] Leka, igodi linojile lilelaga mafuza ganojile, na igodi lihile lilelaga mafuza gehile.

[18] Igodi linojile halilelaga mafuza gehile, na igodi lihile halilelaga mafuza ganojile.

[19] Chila igodi halilingulela mafuza ganojile, wotemigwa na kutozigwa mchiluli.

[20] Kwa hino, mowazela waloli wa udesi kwa madito ga hewo.

Siwazelele hemwe
(Lukasi 13:25-27)

[21] “Haiwele chila munhu yondonjela, ‘Mkulu, Mkulu’ Kokwinjila kuli Undewa wa Nguluwi, leka yula yokweneza yaganile Mhaza wa heni yawele kilanga.

[22] Wenji wondonjela zuwa lila lya utaguso, ‘Mkulu, Mkulu! Kwa itagwa lyako natwali tulangusa usenga wa hegwe na kwa itagwa lyako tulavya vijeni na kukola vinduzanduza vinji.’

[23] Aho, ndowalonjela, ‘Nasiwazelele hemwe ng'oo, muche kumwando kwa heni, hemwe mlingudita gehile.’

Walinguzenga weli
(Lukasi 6:47-49)

[24] “Chila munhu yohulika gondilonga, na kugawika mnhumbula, kewhana na munhu yawele na nyhala yazenjile ng'handa hali italawe.

[25] Nhonya itowa na nzanda zimema tendemaa, mbeho iputa, kuigwisa aila ng'handa. Ila ng'handa haigwile kwa vila na izenjigwa mitalawe.

[26] “Ila yoneche yalinguhulika gondilonga ne kugawika mnhumbula, kewhana na munhu mpoka yazenjile ng'handa hali sangalaza.

[27] Nhonya itowa na nzanda zimema na mbeho iputa nakuitigasa ng'handa, nayo igwa luu! Kahi kugwa ako kwali kukulu.”

Ludali lwa Yesu

[28] Yesu vyoyasindile kulonga ulonzi awo, wanhu weng'ha na wamemile honhu hala nawabubuwala na ulanguso wa heye.

[29] Hawele kota walangusa wa malajizo ga Musa, ila nakalangusa kwa ludali.

8

Yesu kangumlohola munhu
(Malichi 1:40-45; Lukasi 5:12-16)

[1] Yesu vyoyeduliche kuchidunda, na kawona wanhu wenji womuwinza heye.

[2] Lelo nakoya munhu yumwe yawele na uswema, kafugama kumwando kwa heye na kulonga, “Mkulu, wone ulingugana, kombusila utamwa wondilingugula.”

[3] Yesu kagolola moko, kamdoliza na kulonga, “Ndangugana wezuligwe,” Bahala du munhu yula, kawa mkomu uswema umlawa.

[4] Hamba Yesu nakamlonjela ayula munhu kata, “Ulole, uleche kumlonjela munhu yoneche, ila ulute kilajila kwa watambika wakulole kota kuwa mkomu, hamba leka wanji walavye ulolezi na hamba ulavye nhambiko kota vyoyalajize Musa.”

Yesu kangumlohola chitumagwa wa jemadali wa Loma
(Lukasi 7:1-10)

[5] Yesu loyaliyokwinjla kuli muji wa Kapanaumu, kating'hana na mkulu wa wamizi mloma kamlutila, kamdedeza,

[6] yolonga, “Mkulu, chitumagwa wa heni, kawasa kaye, kazilika lukuli na kangutamika lukami.”

[7] Yesu nakamlonjela, “Ndokuya kumlohola.”

[8] Ayo mkulu wa wamizi Mloma nakamlonjela, “Mkulu, siganigwe winjile mng'handa ya heni. Ila ulonje ulonzi hela na chitumagwa wa heni kowa mkomu.

[9] Mina, na heni nani, nda munhu mbele hasi ha ludali lwa wanji, ndanawo wamizi hasi ha heni. Ndangumlonjela yumwe, ‘Ulute!’ Na heye kanguluta, na yunji, ‘Uye!’ Na heye kanguya, na chitumagwa wa heni, ‘Udite chinhu chino,’ Na heye kangudita.”

[10] Yesu vyo yahuliche ago, na kabubuwala, na kuwalonjela wanhu wawele womuwinza heye, “Ndanguwalonjelani ndikomya, sinamona munhu yawele na makundo kota aga, kweng'ha Isilaeli.

[11] Lelo ndanguwalonjela kota wanhu wenji wokuya kulawa kolilawila isanya na kolizinjila, na kikala hanyi hali ndiya hamwe na Abulahamu, na Isaka, na Yakubu kuli undewa wa kilanga.

[12] Ila hewo wawele kuganigwa kuli undewa awo, wotozigwa kunze kuli kutitu, ako ndo kowolila na kujejeda mizino.”

[13] Yesu na nakamlonjela ayula ofisa Mloma, “Ulute kaye na go ukundile gowa gakoleche kwa hegwe.” Na ayula chitumagwa wa heye kawa mkomu bahala.

Yesu kanguwalohola wanhu wenji
(Malichi 1:29-34; Lukasi 4:38-41)

[14] Yesu nakafika kaye kwa Petili, na kamfika mkweye Petili yotamika yawasile mchinhanda, yapwituche lukami.

[15] Baho, Yesu kamdoliza yula mamo mmoko na bahala utamwa umleka, kenuka na kwaluka kuwawichila chilyo.

[16] Vyoifichile matinazo, wanhu wawegala wanhu wenji wawele na vijeni, na heye kwa ulonzi hela, kawinga vijeni avyo. Na kawosela wanhu weng'ha matamwa ga hewo.

[17] Nakadita hino kukomya gala goyalonjile Mloli Isaya genele.
“Heye yuye kauhola unghochele wa hetwe,
Nakapika matamwa ga hetwe.”

Wawele nguganigwa wawe walanguswa wa Yesu
(Lukasi 9:57-62)

[18] Yesu vyoyawawene chilundo cha wanhu wamkulumbile, nakawalonjela walanguswa wa heye walute kumwambu kwa ilamba.

[19] Mlangusa yumwe wa malajizo ga Musa kamlutila nakumlonjela, “Mlangusa, heni ndokuwinza koneche kouluta.”

[20] Yesu kamwidichila, “Mibwa ja kisolo jina mhalika, na videje vya kuulanga vina vimvulila, ila mwana wa munhu, kahela honhu ha kuwasiliza mutwi na kwesela.”

[21] Hamba munhu yunji, yawele mli walanguswa wa heye, nakamlonjela, “Mkulu, ung'hundize tandi ndute ndikamtile mhaza wa heni.”

[22] Ila Yesu nakamlonjela, “Umbinze heni! Waleche wabagame wawatile wayao wabagame.”

Yesu kanguilonjela nhigu inyamalile
(Malichi 4:35-41; Lukasi 8:22-25)

[23] Yesu nakenjila mli itumbwi na wali hamwe na walanguswa.

[24] Baho du, nhigu nailawila kilamba, nhigu yaluka kugubika itumbwi na itumbwi lyaluka kutigasika na kumema mazi. Yesu nayali yawasile ng'hatu.

[25] Walanguswa na waluta akula koyawasile, na wamlanda wolonga, “Mkulu yawalohole na aila nhigu.”

[26] Yesu kawalonjela, “Hemwe wanhu muwele na makundo mado, leka choni mwangudumba?” Hamba kenuka na kuilonjela aila nhigu na mbeho nayali iputa, inyamalile na inyamalila tulu.

[27] Wanhu weng'ha na wekala wabubuwale, walonga, “Ayu munhu wachi? Nhigu na mbeho vyangumuhulika.”

Yesu kanguwalohola wanhu weli wawele na chijeni
(Malichi 5:1-20; Lukasi 8:26-39)

[28] Yesu loyoyile kuli isi ya Wagadala, kumwambu na alila ilamba, kating'hana na walume weli walawile kuli mipalika kuwele na vilaga. Wanhu awa wali na chijeni kumutwi, chiwang'ang'aze heko mbaka wanhu wawele wodumba kukola nzila ayo.

[29] Na hewo bahala wayowa, “Kwangugana choni na hetwe, hegwe mwana wa Nguluwi?, Ndaze, kuya kutugaza mhela haunoya?”

[30] Habehi na honhu aho, kwali na migubi minji jidimwa.

[31] Lelo avyo vijeni vimdedeza, “Wone ulingugana kutuwinga, utuleche twinjile kuli jila migubi.”

[32] Yesu kajilonjela, “Aya mlute.” Baho vijeni viwalawa wanhu wala, na kwinjila kwa migubi. Chilundo cheng'ha cha migubi jichina mnyenje na kwinjila milamba, na migubi jeng'ha jibagama.

[33] Wadimi wa ajo migubi nawabilima, waluta kaye. Ako walavya mbuli zeng'ha loziwalawile na mbuli ziwalawile wala wanhu wawele na vijeni vihile

[34] Leka wanhu weng'ha wa ula muji nawalawa, wamlutila Yesu, na lowamuwene, wamlonjela yoche kuli isi ya hewo.

9

Yesu kangumlohola munhu yaziliche lukuli
(Malichi 2:1-12; Lukasi 5:17-26)

[1] Yesu nakenjila mitumbwi nakahiluka kuluga kwa heye koyalingikala, kwa kuloka ilamba.

[2] Aho wanhu na wamigalila munhu yaziliche lukuli yawasile mchinhanda. Yesu vyoyawene makundo ga hewo, nakamlonjela yula munhu yaziliche, “Mwanangu, wikangaze, kusilwa gehile gouditile.”

[3] Wamwe wa walangusa wa malajizo ga Musa nawaluka kijesa, “Munhu ayu kangumkovula Nguluwi!”

[4] Yesu nakavizela choni chowochijesa, kawalonjela, “Lekachoni mli na majesa gehile kuli mnhumbula za hemwe?

[5] Lilikohi liwele ubewe ng'hatu. Kulonga, ‘Kusilwa gehile ga hegwe,’ Ama kulonga, ‘Wime ujende?’

[6] Lelo ndangugana mvizele kota Mwana wa Munhu kanao ludali muisi lwa kuwosela wanhu gehile ga hewo.” Aho nakamlonjela yula munhu yaziliche, “Winuche, uhole chinhanda cha hegwe, ulute kaye.”

[7] Ayula munhu nayaziliche nakenuka, kaluta kaye.

[8] Wanhu weng'ha wamemile hala lowagawene ago, nawabubuwala na kudumba, na wamtogola Nguluwi kwa ludali alo loyawapele wanhu.

Matei kanguchemigwa
(Malichi 2:13-17; Lukasi 5:27-32)

[9] Yesu nakoka ahala honhu, navyoyali yoluta kamona munhu yumwe itagwa lyake Matei, yekalise mchituka cha kodi. Yesu nakamlonjela, “Umbinze.” Na heye Matei kenuka, nakumuwinza.

[10] Yesu loyali mng'handa yolya chilyo, wakongoza kodi na wawele na gehile nawoya kikala hamwe na walanguswa wa heye.

[11] Mafalisayo wamwe na lowagawene ago, wawalonjela walanguswa wa heye, “Lekachoni mlangusa wa hemwe kangulya hamwe na wakongoza kodi na wadita gehile?”

[12] Yesu nakawahulika, nakalonga, “Wanhu wawele wakomu hawalingugana mlaguzi hebu, ila awala wawele watamwa.

[13] Lelo mkelanguse ulonzi awu, ‘Ndangugana isungu, haiwele nhambiko.’ Heni suyile kuwachema wanhu wala watanganiche, leka wawele na gehile.”

Kiwuza mbuli ya kwesela kulya
(Malichi 2:18-22; Lukasi 5:33-39)

[14] Hamba walanguswa wa Yohani Mbatiza wamuuza, “Hetwe twangwesela kulya na Mafalisayo wangwesela kulya mala nyinji, iwa ndaze walanguswa wa hegwe hambe wesele kulya?”

[15] Yesu nakawedichila, “Ndaze, walalikwe kuli mnvina ya kuhesa wanguganigwa kulila kwa kulombocheza mkasano yawele baho hamwe na hewo? Hebu, Ena! Ila mhela wofika aho mkasano kokusigwa hali hewo, aho ndo wokwesela kulya.

[16] “Haduhu munhu yahonelezaga nguwo nyale kuli nguwo ya katali. Mina chila chilaka chodeganga aila nguwo ya katali, na ahala hahonelezwe howa hagazi.

[17] Na kuduhu munhu yowika divai ya lehano, kuli chizombe cha igozi cha katali. Howodita hino, achila chizombe cha igozi na divai yobohoka. Na achila chizombe chowa cha kutaga. Lelo iwaga hino, divai ya lehano, iwikagwa mli chizombe chinyale, na vyeng'ha vili, chizombe na divai vyowichigwa goya.”

Mhinza wa ofisa na mdala yumwe wangusigwa utamwa
(Malichi 5:21-43; Lukasi 8:40-56)

[18] Yesu loyali yolonga ago, chilongozi yumwe Myahudi nakoya, kenamiza nakulonga, “Mhinza wa heni kabagama sambi. Ila, ndangukulanda tuche ukamuwichile moko wa hegwe na heye kowa mkomu.”

[19] Baho Yesu nakoka hamwe na walanguswa wa heye kamuwinza.

[20] Mdala yumwe, nayali yotamika kulawa danda katali ng'hatu, mihela kumi na mili, nakamuwinza Yesu kumbele, nakadoliza lupembo lwa nguwo ya Yesu.

[21] Nakadita ahyo kwa vila nakejesa mnhumbula. “Londidoliza hela nguwo ya heye, ndowa mkomu.”

[22] Yesu kahinduka nakamona, nakamlonjela, “Mhinza wikangaze! Makundo ga hegwe gakulohola.” Mamo ayo kaloholigwa bahala.

[23] Hamba Yesu na kenjila mng'handa ya yula chilongozi, loyawawene wapemba mluli mchililo na chilundo cha wanhu wolila na kulombocheza,

[24] Kawalonjela, “Weng'ha mlawe kunze, mhinza ayu hafile, kawasa hela.” Na hewo nawamseka.

[25] Baho, chilundo cha wanhu lochilawile kunze, Yesu kenjila mng'handa, kamibata ayo mhinza moko, na heye kema.

[26] Mbuli ayo na yenela kweng'ha mu isi ila yeng'ha.

Yesu kanguwalohola wohambe walole weli

[27] Yesu nakoka ahala honhu, na loyaliyoluta, wohambe walole weli nawamuwinza aku wotowa iyowe, “Mwana wa Daudi utonele isungu!”

[28] Yesu loyenjile mng'handa awala wohambe walole weli wamlutila, na heye kawauza, “Ndaze, mwangukunda kota ndoweza kuwaditilani mbuli ayo?” Na hewo wamwidichila, “Ena, Mkulu.”

[29] Aho Yesu kadoliza meho gawo, nakulonga, “Na iwe kota vyomlingukunda.”

[30] Na bahala meho gawo gagubuka nawaluka kulola kahi. Yesu kawalonjela, “Mleche kumlonjela munhu yoneche mbuli ayi.”

[31] Ila hewo woka, weneza mbuli ya Yesu kuli isi ila yeng'ha.

Yesu kangumlohola yohambe yalonje

[32] Wanhu lowali wokuka, wanji nawamigalila Yesu munhu yumwe yawele yohambe yalonje kwa vila nayali na chijeni.

[33] Baho du acho chijeni lochilawile, munhu yula nayawele hambe yalonje kaluka kulonga kahi. Wanhu nawabubuwala na kulonga, “Mbuli kota ino hainalawila koneka kuli isi ino ya Isilaeli!”

[34] Ila Mafalisayo wawa wolonga, “Kanguwinga vijeni kwa ludali lwa mkulu wa vijeni.”

Yesu kanguwonela isungu wanhu

[35] Yesu nakajendela miji jeng'ha na vijiji, nakalangusa kuli ng'handa za kusalila za hewo yodamla Mbuli Inojile ya Undewa wa Nguluwi, yolohola matamwa geng'ha na vyeng'ha vilingugaza.

[36] Lelo vyoyawene vilundo vya wanhu, nakawonela isungu kwa vila wali watochile na wawele na lunhwinhwi kota ming'holo jilihela mdimi.

[37] Aho nakawalonjela walanguswa wa heye, “Mbena nyinji, ila wakola mijito wachefu.

[38] Lelo mumlande Mkulu yalajize wakola mijito wabene mbena ya heye.”

10

Walanguswa kumi na weli
(Malichi 3:13-19; Lukasi 6:12-16)

[1] Yesu nakawachema walanguswa wa heye kumi na weli, hamwe nakuwapa ludali lwa kuwinga vijeni vihile na kuwosela wanhu matamwa.

[2] Aga hano ndo matagwa ga hewo watumigwa kumi na weli, kwaluka na Simoni yochemigwa Petili na mkulugwe Andeleya na Yakubu na mkulugwe Yohani wana wa Sebedayo.

[3] Na kahi Filipo na Batolomeo na Tomasi na Matei nayali mkongoza kodi na Yakubu mwana wa Alufayo na Tadei na

[4] Simoni yalawile Kanaani na Yudasi Isikalioti yambelenhuche Yesu.

Yesu kanguwalajiza walangusa kumi na weli
(Malichi 6:7-13; Lukasi 9:1-6)

[5] Awa kumi na weli nawalajizwa na Yesu kota hino, “Mleche kuluta kuli wanhu wa isi, na mleche kwinjila kuli muji wa Wasamaliya.

[6] Hemwe mlute kwa wanhu wa Isilaeli wajilile kota ming'holo.

[7] Mlute mkawalonjele kota ‘Undewa wa kilanga wa habehi.’

[8] Muwosele matamwa wanhu walingutamika, na muwahilusile ukomu wafile, muwalohole awala walingutamika kizada, na mlavye jimazoga. Mpegwa ne kulavya sendi, namwe mlavye ne kuhola sendi.

[9] Mleche kuhola zahabu na sendi zeng'ha zila mmihako jenu.

[10] Mleche kuhola mhako komluta, na igwanda linji na makwamba na ne ng'hweku ila. Wakola mijito wopegwa chowogana.

[11] “Na wone mfiche muji woneche ama chijiji, na wone munhu yowabochela, mikale baho mbaka zuwa homkuka.

[12] Homkwinjila mng'handa muwalamse wenyeng'haye.

[13] Wone wenyeng'haye wa ng'handa wanguganigwa ulamso awo, kikala goya kopona hamwe na hewo. Ila wone hawalinguganigwa, lelo kikala goya kwa hemwe kowahiluchila hemwe.

[14] Na wone munhu yoneche yolema kuwabochela na kuwahulika, muche kuli ng'handa ayo na mkung'hune nhimbwisi iwele mmagulu ga hemwe.

[15] Ndanguwalonjelani ndikomya, zuwa lya utaguso, heye kolajila isungu ng'hatu kwa wanhu wa Sodoma na Gomola kusinda awo wanhu wa honhu aho!

Wihe woukuya
(Malichi 13:9-13; Lukasi 21:12-17)

[16] “Mlole ndanguwalajiza hemwe kota ming'holo hali mibwa ja kisolo. Muwe wasugu kota izoka, na muwe mholile kota ng'hunda.

[17] Milolele, wokuya wowebata, na kuwahilika kuli ng'handa za kutagusa na wowasubulani na ng'hobwa kuli ng'handa za kusalila.

[18] Mohilikwa kwa vilingozi na wandewa kwa chiwalo cha heni, leka mlavye ulolezi kwa hewo na wanhu wa isi.

[19] Lelo wone wawebate, mleche kuwa na lunhwinhwi kota molonga choni, na molonga ndaze, baho mopegwa choni cha kulonga.

[20] Ulonzi womlonga, haulawa kwa hemwe, wolawa kwa ludali lwa heye Muhe wa Mhaza yowa yolonga mgati mwa hemwe.

[21] “Walume wowahilika wang'holozawo wakopoligwe, na wahaza wodita hihyo kwa wana wawo. Na wana wowagaluchila wawalelile wakopoligwe.

[22] Wanhu weng'ha wawazudilani hemwe kwa chiwalo cha itagwa lya heni. Leka heye yokwimilila, mbaka mwiso, koloholigwa.

[23] Wanhu one wawabuze wala walingikala luga lumwe, mbilimile kuli luga lunji. Ndangukomya kota hamsinda hebu kulangusa miji jeng'ha ja Isilaeli loyanghali Mwana wa Muhu hanoya.

[24] “Mlanguswa hawaga mkulu kwa mlangusa, na kuduhu chitumagwa kawaga mkulu kwa mkulu wa heye.

[25] Lelo mlanguswa yafande kota mlangusa na chitumagwa yafande kota mkulu wa heye. Wone nawamchema mkulu wa ivyazi Belisebuli, ndaze, hawowachema wanhu wanji wa ivyazi alyo matagwa gehile lukami?

Yalikohi wa kumdumba
(Lukasi 12:2-7)

[26] “Mleche kudumba wanhu, cheng'ha chigubikwe, chowa chigubuligwe, na mbuli ya uviso, yowichigwa hazelu.

[27] Londiwalonjelani hemwe kung'hali kutitu, mhiluchile kulonga kuli kuzelu, na mbuli lomhuliche ilonjigwa kuuviso, muilonje hazelu.

[28] Mleche kuwadumba hewo wawele kukopola lukuli, ila walingulemwela kukopola muhe. Leka hemwe iwagana ng'hatu kumdumba yula yawele kukopola lukuli hamwe na nhumbula kuli chiluli cha Jehanamu.

[29] Kwa silinje imwe yougula semembe, na semembe ne imwe yogwa hasi ne kugana Mhaza wa hemwe.

[30] Ila kwa hemwe, na mnvili zeng'ha za kumutwi mwa hemwe ziwazigwa.

[31] Lelo uleche kudumba, hemwe mhega kusinda semembe wenji.

Kumkunda na kumbela Kilistu
(Lukasi 12:8-9)

[32] “Chila munhu yalingulonga kwa mlomo wa heye hazelu kota heye wa heni, heni kahi ndomkunda hali Mhaza wa heni yawele kilanga.

[33] Ila yoneche yula yombela heni hali wanhu, na heni ndombela hali Mhaza wa heni yawele kilanga.

Kuduhuli ukomu
(Lukasi 12:51-53; 14:26-27)

[34] “Mleche kijesa kota mbuya kuwegalilani kikala goya muisi, suyile kigala kikala goya, ila ipanga.

[35] Mina mbuya kuwatowaniza hagati ha munhu na mhaza wa heye, mhinza na mayake, mkasano na mkweye.

[36] Na wang'honyo wa munhu ndo wanhu wa haluga hake.

[37] “Yawele ngumgana mhaza ama mayake kusinda yalikungana heni, silingumgana. Yalingumgana mwana ama mhinza kusinda heni, silingumgana.

[38] Munhu wone hapichile msalaba wa heye na kumbinza, silingumgana.

[39] Yawele ngibatilila ukomu wa heye, kouwajiliza, ila yawele nguwajiliza ukomu wa heye kwa mbuli ya heni, kowanawo.

Chonolo
(Malichi 9:41)

[40] “Yalinguwabochelani, kangumbochela heni, na yalingumbochela heni, kangumbochela yula yanhumile.

[41] Heye yombochela Mloli kwa vila ka Mloli kangwajiliza Uloli. Na yawele ngumbochela munhu yatanganiche kwa vila kanoga, kokwajiliza kunoga kwa heye.

[42] Ndanguwalonjelani ndikomya, yoneche yompa yumwe wa wadodo awa chizombe cha mazi gazizime kwa vila mlanguswa wa heni, kopegwa chonolo cha heye.”

11

Wasenga kulawila kwa Yohani Mbatiza
(Lukasi 7:18-35)

[1] Yesu loyasindile kuwalajiza walanguswa kumi na weli, nakalawa aho, kaluta kulangusa na kudamla kuli miji ja hewo.

[2] Yohani Mbatiza yawele mchinhweng'ho nakahulika mbuli ya madito ga Kilistu. Baho, nakawalajiza walanguswa wa heye,

[3] wamuuze, “Ndaze, hegwe ndo yula yalinguya ama tumbeteze yunji?”

[4] Yesu kedichila, “Mlute mkamlonjele Yohani mbuli zomlinguhulika na kuzona.

[5] Wawele hambe walole, wangulola, na wali chete, wangujenda, na walingugula chipata wahovujigwa, na hawalinguhulika, wanguhulika, na wabagame wanguzilipuka kuwa wakomu. Na Mbuli Inojile yangudamligwa kwa wawele wazunwa.

[6] Kobweda munhu yula yawelehela majesa kwa heni.”

[7] Walanguswa wa Yohani lowali wokuka, Yesu kadamla ga Yohani kuli wanhu na kulonga, “Lomwali mluta kwa Yohani akula kugunuche, mwali kijesa momona munhu wachi? Ndaze, namgana mlyone idete litigaswa na mbeho? Hebu!

[8] Lelo namluta kulola munhu yalindaze, ndaze, namwali ngijesa momona munhu yavalile goya utabuli? Hebu! Wanhu walinguvala goya wekalaga mli ng'handa za wandewa.

[9] Ila mndonjele na mluta kulola choni? Mloli? Ena, gahega kwa mloli.

[10] "Ayu ndo yalingulonjigwa kuli Maandiko Matakatifu,
" 'Ulole, heni ndomigala msenga wa heni yakulongole,
heye yokugololela nzila ya kukola hegwe.'
[11] Ndanguwalonjelani ndikomya, wamwe mwa wana weng'ha wa wanhu, hanalawila yawele mkulu kusinda Yohani Mbatiza. Leka hino, yula yawele mdodo ng'hatu kuli undewa wa kilanga, ndo mkulu kusinda heye.
[12] Kulawa mhela wa Yohani Mbatiza mbaka lehano, undewa wa kilanga wangugazigwa lukami, na wanhu wang'hanuche wangujeza kuusukula kwa lupichi.
[13] Malanguso geng'ha ga waloli na malajizo mbaka mhela wa Yohani, wali ulonga mbuli mhela uno.
[14] Wone moweza kukunda lelo, Yohani ndo Eliya, yawele nguya.
[15] Yawele na makutu na yahuliche.

[16] "Lelo ndouwhaniza na choni lulelo alu? Ndo kota wasongolo wekale mluga, wawa wochilonjela chilundo chimwe kwa chiyage,
[17] " 'Tuwatowela ngoma ila hamvinile!
Twimba lwimbo lwa kulombocheza ila hamlomboleze!'
[18] Mina Yohani nakoya, hadile na hanwele divai, na hewo nawalonga, 'Chijeni chimwaluka.'
[19] Mwana wa munhu, loyezile, nayali yolya na kunwa, na wanhu na walonga, 'Mlole munhu ayu, kangulya lukami na kugala, yeganile na wakongoza kodi na wehile,' Leka luhala lwa Nguluwi na lutanganika kwa madito ga heye."

Miji ilemwele kukunda
(Lukasi 10:13-15)

[20] Hamba Yesu nakaluka kujikalalila miji jila jikolile vinduzanduza vinji, wanhu hawamgalamchile Nguluwi kwa kugaleka gehile gowaditile.

[21] "Mane gwegwe Kolasini! Mane gwegwe Betisaida! Mina, na iwe vinduzanduza vyo mlajilwe na vikoleche Tilo na Sidoni, wanhu weng'ha na wahawele wavalile migunila na kubakala mivu kumeho, kulajila kota wagaleka gehile na kumgalamchila Nguluwi.

[22] Ndangukomya, kwa hemwe, kota zuwa lya utaguso, Nguluwi kowonela isungu wanhu wa Tilo na Sidoni kusinda hemwe.

[23] Na kwa hegwe Kapanaumu, kwangugana uguluche uliyeka kilanga? Koduliswa hasi kuli isi ya wabagame, mina kota vinduzanduza vikoleche kwa hegwe vyahakoleche kula Sodoma, muji awo wahawele ukomu mbaka lehano.

[24] Ila ndangukulonjelani ndikomya, zuwa lya utaguso, hegwe kogazigwa ng'hatu kusinda Sodoma."

Muye kwa heni mkesele
(Lukasi 10:21-22)

[25] Mhela awo Yesu nakalonga, "Ndangukutogola hegwe Mhaza, Mkulu wa kilanga na wa isi, mina kuwavisa wawele na luhala na nyhala mbuli zino, kuwagubulilila wana wadodo.

[26] Ena, Mhaza, kota vila vyoikunojeze.

[27] “Mhaza wa heni kamha vinhu vyeng'ha. Kuduhu ne yumwe yamzelele mwana ila Mhaza, kuduhu yamzelele Mhaza ila Mwana, na yoneche yula Mwana yogana kumgubulila.

[28] Muye kwa heni hemwe mweng'ha muwele kugaya na kupapa itunyo, na ndowapa honhu ha kwesela.

[29] Miwohe nila ya heni na milanguse kwa heni, mina heni ndina isungu na nhumbula iholile na nhumbula za hemwe zosindamala.

[30] Kwa vila nila ya heni ya lobwalobwa na itunyo lya heni lya ubewe.”

12

Iwala Zuwa lya Kwesela
(Malichi 2:23-28; Lukasi 6:1-5)

[1] Mhela awo, Yesu loyali yokola mmigunda Zuwa lya Kwesela, walanguswa wali na nzala na waluka kubenanga miso ja uhemba wolya.

[2] Mafalisayo vyowagawene ago, na wamlonjela Yesu, “Ulole walanguswa wa hegwe, wangudita mbuli zohambe zikundigwe kudita Zuwa lya Kwesela.”

[3] Yesu nakawalonjela, “Ndaze, hamsomile vyoyakolile Daudi loyali na nzala heye na wayage.

[4] Heye nakenjila mng'handa ya Nguluwi na kulya jila mibumuda ja nhambiko jiwichigwe helile ha Nguluwi. Heye ne awo wayage hambe wakundigwe kulya mibumunda ajo ila watambika waliyeng'ha.

[5] Ama ndaze, hamsomile kuli chitabu cha malajizo ga Musa kota, Zuwa lya Kwesela, watambika wawifyaga kuli Ng'handa ya Nguluwi, na hawalingijesa kota wawifya?

[6] Lelo ndanguwalonjelani kuta hano hana chikulu kusinda Ng'handa ya Nguluwi.

[7] Wone na muwe mvizelele ulonzi uno, ‘Ndangugana isungu haiwele nhambiko,’ Na mwahawataguse kwa wihe wanhu walihela nongwa.

[8] Mina Mwana wa Munhu ndo Mkulu kana ludali na Zuwa lya Kwesela”.

Munhu yawele na moko ung'ong'onale
(Malichi 3:1-6; Lukasi 6:6-11)

[9] Yesu na koka aho, nakenjila mng'handa ya kusalila ya hewo.

[10] Kwali na munhu yawele na moko ung'ong'onale. Lelo wanhu nawamuuza Yesu, “Ndaze, yowa goya kulohola wanhu Zuwa lya Kwesela?” Na wamuuza hino wagana wamibate ha kumtagusila.

[11] Ila Yesu nakawalonjela, “Yalikohi hali hemwe, yawele na ing'holo lila linjile mlikulubila. Ndaze, homibata na kumlavya amo Zuwa lya Kwesela?

[12] Ila, munhu kahega kusinda ing'holo! Lelo iwa goya kudita ganojile Zuwa lya Kwesela?”

[13] Hamba nakamlojela ayula munhu, “Ugolole moko wa hegwe.” Nakaugolola, nawo uwa mkomu ng'hatu kota ula uyage.

[14] Lelo Mafalisayo na walawa kunze, waluka kupwepwa ndaze vyowomkopola Yesu.

Chitumagwa yahaguligwe na Nguluwi

[15] Ila Yesu loyavizelele mbuli ayo, nakalawa honhu hala. Wanhu wenji nawamuwinza, nakawalohola watamwa weng'ha,

[16] nakawalemeza waleche kuwalonjela wanhu mbuli za heye,

[17] leka gala goyalonjile mloli Isaya genele.

[18] “Mlole chitumagwa wa heni yondimhagule,

ndimganile heni yawele ngunojeza mnhumbula.
Ndowika muhe wa heni kwa heye,
na heye kodamla utaguso wa heni kuli isi zeng'ha.
19 Holema hebu, na hotowa iyowe,
na lizi lya heye haluhulikwa kuli nzila.
20 Hobena hebu idenje lifinangwe,
na hoputa hebu utambi ulingufung'ha iyosi,
mbaka youdita utaguso unojile ulongoze.
21 Kwa heye isi zeng'ha zochitumbila.”

Yesu na mkulu wa limazoga Belisebuli
(Malichi 3:20-30; Lukasi 11:14-23)

22 Aho wanhu wamigala munhu yawele yohambe yalole na yawele yolemwela kulonga kwa vila nayali na chijeni. Yesu kamlohola ayula munhu na baho kaluka kulonga na kulola.

23 Wanhu weng'ha wamemile ahala nawabubuwala na kulonga, “Ndaze, yowa ayu ndo Mwana wa Daudi?”

24 Ila Mafalisayo lowahuliche ago, walonga, “Munhu ayu kangulavya vijeni kwa ludali lwa Belisebuli mkulu wa vijeni.”

25 Yesu, yawele yavizelele majesa ga hewo, kawalonjela, “Undewa woneche ugawanuche vilundo vilingitwanza, haulingikala hebu, na mji woneche ama nhanzi yoneche igawanuche vilundo vilingilewa, vyosumigwa.

26 Wone Limazoga limuwinga Limazoga, lyangilemela liliyeka. Lelo undewa wa heye wokwimaze?

27 Wone heni ndilingulavya vijeni kwa ludali lwa Belisebuli, lelo wala vitumagwa wa hemwe walavyaga vijeni kwa ludali lwani, lwa Limazoga? Hebu! Ahyo, vitumagwa wa hemwe wokunda kuwatagusa hemwe kota mwiha.

28 Ila wone heni ndanguwinga vijeni kwa ludali lwa Muhe wa Nguluwi, lelo mvizele kota Undewa wa Nguluwi mina ukuyilani hemwe.

29 “Ama, koweza ndaze munhu kwinjila mng'handa ya munhu yawele na mong'ho na kumsukula lufufu lwa heye, ne kwaluka kumuwoha ayo munhu yawele na mong'ho? Aho ndo koweza kumsukula lufufu lwa heye.

30 “Yoneche hambe yebande na heni, kangundema, na yoneche hambe yekungajize hamwe na heni, kangusambalula.

31 Kwa mbuli ayo, ndanguwalonjelani, wanhu wokusilwa gehile na ukovuzi wa hewo weng'ha, ila hawokusilwa wihe wa kumkovula Muhe Yelile.

32 Kahi, yawele ngulonga ulonzi wa kumkovula Mwana wa Munhu kolechigwa, ila yula yawele ngulonga ulonzi wa kumlemela Muhe Yelile, hokusilwa hebu, iwe kuli isi ino, ama kuli isi ikuya.

Igodi na mafuza gake
(Lukasi 6:43-45)

33 “Mdite igodi liwe linojile na mafuza gake gowa ganojile, mdite uwe wihile na mafuza gake gowa gehile. Igodi lizelekaga kwa mafuza gake.

34 Hemwe ulelo wa izoka! Molonga ndaze mbuli zinojile hanga hemwe mli na wihe? Mina munhu hulongaga kwa gala gamemile mnhumbula.

35 Munhu yalinaisungu hulavyaga mbuli zinojile kuli ng'hano za heye zinojile, na munhu yehile hulavyaga mbuli zihile kuli ng'hano ya heye yihile.

[36] “Lelo ndanguwalonjelani, zuwa lya utaguso wanhu woganigwa kwidichila mbuli ya chila ulonzi wihile walingulonga.

[37] Mina kwa ulonzi wa hegwe kokundigwa kuwa kutanganika, na kwa ulonzi wa hegwe kotagusigwa kuna nongwa.”

Kugana ulajilo
(Malichi 8:11-12; Lukasi 11:29-32)

[38] Hamba wamwe wa walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo nawamlonjela Yesu, “Mlangusa, twangugana kuwona ulajilo kulawa kwa hegwe.”

[39] Na heye kawedichila, “Lulelo lwihile lulingulema kumkunda Nguluwi!” Mwangugana ulajilo, hampegwa ulajilo ila ulajilo wa mloli Yona.

[40] Kota vila Yona loyekale mazuwa gadatu kubunguzuka mbaka kuswa mmunda mwa Nyangumi, ndo vyoiwa kwa Mwana wa Munhu yochikala hasi mazuwa gadatu kubunguzuka mbaka liswa.

[41] Wanhu wa Ninawi wolawila mhela wa kutagusigwa kwa wihe, na hewo wochitagusa chilelo achi kota china wihe. Mina Waninawi nawamgalamchila Nguluwi kwa mbuli ya kudamla kwa Yona, na hano hana chikulu kusinda Yona!

[42] Malikiya wa kusini kulawila mhela lulelo awu houtagusigwa kwa wihe, na heye kochitagusa kota china wihe. Mina heye nakajenda kulawa isi ya kutali, nakuya kuhulichiza ulonzi wa luhala wa Solomoni, na hanga hano kuwele na chikulu kusinda Solomoni.

Kuhiluka kwa chijeni chihile
(Lukasi 11:24-26)

[43] “Chijeni chihile lochiwinjigwa kwa munhu, chibemelaga kugunuche chipala honhu ha kwesela, chilemwela.

[44] Ahi chochilonjelela, ‘Ndohiluka kaye kondawile.’ Ila lochihiluka na kuhafika hazelu halihela chinhu na kunoligwa,

[45] vilutaga kuvihola vijeni viyage saba, vihile kusinda heye, na weng'ha huyaga kumwinjila ayo munhu. Na munhu ayu huwaga yagaziche lukami kusinda aho hamwande. Ndo vyoiwa kwa lulelo alu lwihile.”

Ivyazi ng'hatu lya Yesu
(Malichi 3:31-35; Lukasi 8:19-21)

[46] Yesu nayali yang'hali yolonga na chilundo cha wanhu mhela mayake na wang'holoze lowoyile na kwima hanze, nawagana kulonga na heye.

[47] Lelo munhu yumwe nakamlonjela, “Mayako na wang'holozo wa kunze, wangugana kulonga na hegwe.”

[48] Ila Yesu kamwidichila munhu ayo, “Mayangu yalikohi? Na wang'holozangu ndo walikohi?”

[49] Hamba kaugolola moko wa heye kwa walanguswa wa heye, nakulonga, “Awa ndo mayangu na wang'holozangu!

[50] Mina yoneche yalingudita vyoyogana Mhaza wa heni nayali kilanga, ayo ndo mng'holozangu, na lumbulyangu, na mayangu.”

13

Malanguso ga mnyalaji
(Malichi 4:1-9; Lukasi 8:4-8)

[1] Zuwa lilila, Yesu nakalawa ila ng'handa, kaluta na kikalisa hafungo mwa ilamba na kulangusa.

[2] Chilundo chikulu cha wanhu nachimzunguluta mbaka Yesu kakwina mli itumbwi, kekalisa. Wanhu weng'ha nawema mnyhenje ya ilamba,

[3] na heye Yesu nakawalonjela mbuli nyinji kwa nhelo.

“Mhulichize! Mnyalaji nakaluta kunyala nyhadikwa.

[4] Loyali yonyala nyhadikwa, zinji nazigwa mnzila, videje vyuya nakulya.

[5] Zinji nazigwa hali maganga hawele hela misanga minji. Zota himahima kwa vila misanga jali michefu.

[6] Isanya lolulawile, zikala kwa vila nzabi zalihela mong'ho, zikoboka.

[7] Zinji nazigwa hali migodi ja miwa, miwa jikula nakuzipilinjila.

[8] Nyhadikwa zinji nazigwa hali misanga jinojile, zota, nazilela lukami, nyhadikwa zinji mala miya, nyhadikwa zinji mala makumi sita, na nyhadikwa zinji mala makumi gadatu.”

[9] Yesu nakasindila kwa kulonga, “Yawele na makutu ga kuhulika na yahuliche!”

Liwalile Yesu kulonga kwa nhelo
(Malichi 4:10-12; Lukasi 8:9-10)

[10] Walanguswa wa heye wamlutila, wamuuza, “Lekachoni kwangulonga na wanhu kwa nhelo?”

[11] Yesu kawedichila, “Hemwe mpegwa kuvizela uviso wa undewa wa kilanga, ila hewo hebu.

[12] Mina, munhu yawele na chinhu kopegwa nakonjezelwa, ila munhu yalihela chinhu, na chila choyawele nacho chohooligwa.

[13] Ndo mina ndangulonga na hewo kwa nhelo, kwa vila wangulola ila hawalingona, wanguhulichiza ila hawalinguhulika, ne kuvizela.

[14] Kwa hewo genela gala yalonjile mloli Isaya,
“ ‘Kuhulika mohulika, ila homvizela.
Kulola molola, ila hamkona hebu.
[15] Mina nyhala za wanhu awa zibowala,
wagadinya makutu gawo,
wadinya meho gawo.
Hanga, wahalolile kwa meho gawo,
wahahuliche kwa makutu gawo,
wahavizelele kwa nyhala zawo,
na kungaluchila, kangulonga Mkulu,
na heni ndahawalohole.’ ”

[16] Yesu nakalonga kahi, “Mobweda hemwe, mina meho genu gangulola na makutu genu ganguhulika.

[17] Ndanguwalonjelani ndikomya, waloli na wanhu wanji watanganiche nawagana kugona gala gomlingugona, hawagawene, na kuhulika gala gomhuliche hemwe, hawagahuliche.

Malanguso gawhanile na mnyalaji
(Malichi 4:13-20; Lukasi 8:11-15)

[18] “Lelo hemwe milanguse nhelo ayi ya mnyalaji.

[19] Yoneche yalinguhulika ulonzi wa mbuli ya Undewa wa Nguluwi kahulika ila havizelele, ndo kota zila nyhadikwa zigwile mnzila, Mwihe huyaga na kusukula chila chinyaligwe mnhumbula ya heye.

[20] Ayila nyhadikwa ilagale hali italawe ndo kiwhana na munhu yahuliche usenga awo na baho kanguubochela kwa usangalalo.

[21] Ila halilingwinjila mgati mwa hewo, hulutilila kibatilila usenga awo hado hela, na mhela wa kugaya ama nongwa hovilawila kwa mbuli ya usenga awo, kangugozola baho.

[22] Ayila nyhadikwa ilagale hagati ha migodi ja miwa, ndo kiwhana na munhu yalinguhulika awo usenga, ila lunhwinhwi wa isi ino na uvedelo wa lufufu hubananga usenga awo, na heye halingulela mafuza.

[23] Aila nyhadikwa ilagale hali misanga jinojile ndo kiwhana na munhu yalinguhulika ulonzi awo na kuuzela, nayo hulela, imwe mala miya, yinji mala makumi sita na yinji mala makumi gadatu."

Kiwhana na misolo

[24] Yesu kawalonjela wanhu nhelo yinji, "Undewa wa kilanga uwhana kota hino. Munhu yanyalile nyhadikwa inojile kuli mgunda wa heye.

[25] Ila hamihe imwe wanhu lowali wawasile, mwihe wa heye nakoya, kanyala misolo hagati ha uhemba, koka.

[26] Lelo nyhadikwa loyotile na kwaluka kubahula, misolo najo najaluka koneka.

[27] Vitumagwa wa yula yawele na mgunda wamlutila, wamlonjela, 'Mkulu, nahaunyalile nyhadikwa inojile kuli mgunda wa hegwe. Lelo misolo jilawa kohi?'

[28] Heye nakawedichila, 'Mwihe ndo yaditile ahyo.' Lelo vitumagwa wa heye wamuuza, 'Ndaze, kwangugana tuche tukajing'umbule?'

[29] Na heye kawedichila, 'Hebu, mleche baho homkungajiza misolo, mong'umbula na uhemba kahi.

[30] Mleche vikule hamwe mbaka mhela wa mbena. Mhela awo ndowalonjela walingubeta, mkungajize tandi misolo mjiwohe chilundochilundo cha kugasoma. Ila uhemba mukungajize mkauwiche kung'hano ya heni.' "

Chiwhanile na nyhadikwa ndodo
(Malichi 4:30-32; Lukasi 13:18-19)

[31] Yesu nakawalonjela nhelo yinji, "Undewa wa kilanga wangiwhana na munhu yanyalile nyhadikwa ndodo ng'hatu kuli mgunda wa heye.

[32] Yiyo nyhadikwa ndodo ng'hatu, ila wone yote, iwaga igodi likulu kusinda migodi jeng'ha. Na videje vya kuulanga vyuyaga kuzenga vimvulila mli mitagala jake."

Chiwhanile na nhungo
(Lukasi 13:20-21)

[33] Yesu na kalutililа kuwalonjele nhelo yinji, kalonga, "Undewa wa kilanga ufanda kota hino. Mdala yumwe nakahola nungo kahanza na utimbo vijemo vili, mbaka utimbo weng'ha ufuluma."

Yesu kangulangusa kwa kiwhaniza
(Malichi 4:33-34)

[34] Yesu nayali yolangusa wanhu weng'ha na kuwalonjela vinhu vyeng'ha kwa nhelo. Na nayali hambe yalonje chinhu kwa hewo ne kulonga kwa nhelo.

[35] Na kadita hino, leka kweneza agala gowalonjile waloli.
"Ndolonga na hewo kwa nhelo,
ndogawika hazelu gavisigwe kulawa kulumbigwa kwa isi."

Yesu kangugubula kiwhana kwa misolo

[36] Hamba Yesu nakawalaga wala wanhu, nakwinjila mng'handa. Walanguswa wa heye wamhejelela, wamlonjela, "Tutang'hulile nhelo ayi ya misolo yangutulangusa choni?"

[37] Yesu kawalonjela, "Yanyalile zila nyhadikwa zinojile ndo Mwana wa Munhu.

[38] Mgunda ndo isi, na nyhadikwa inojile ndo wanhu woyile kuli Undewa wa Nguluwi, na misolo ndo wanhu walutile kwa Limazoga.

[39] Na mwihe yanyalile misolo ndo Limazoga na mbena ndo kuduma kwa ukulu na wabetaji ndo wahilisi wa kilanga.

[40] Kota vila misolo vyojilingukungajizwa hamwe na kusomigwa mchiluli, ndo vyoiwa kuduma kwa mhela.

[41] Mwana wa Munhu kowalajiza wahilisi wa kilanga wa heye wawawiche hamwe kuli undewa wa heye wala weng'ha wali ngwambuza gehile, na weng'ha walingudita gehile.

[42] Wahilisi wowatoza kuli ivuche lya chiluli, na ako wolila na kujejeda mizino.

[43] Hamba, wala watanganiche wong'ala kota isanya kuli undewa wa Mhaza wa hewo. Yawele na makutu nayahuliche!

Kiwhana na ng'hano ivisigwe kumgunda

[44] “Undewa wa kilanga uwhana na chinhu chivisigwe kuli mgunda. Munhu yumwe kachivibula, kachivisa kahi. Nakasangalala ng'hatu leka kaluta kuguza geng'ha goyawele nago, nakuzagula mgunda ula.

Kiwhana na Lulu

[45] “Kahi, undewa wa kilanga uwhana na mguzavinhu yumwe nayali yopala lulu inojile,

[46] loyapatile lulu imwe ya sendi nyinji ng'hulu, nakaluta, nakaguza geng'ha goyawele nago, nakagombola lulu ila.

Kiwhana na utandawala wa somba

[47] “Kahi, undewa wa kilanga uwhana na utandawala utozigwe kuli bahali, wibata somba za nhanzi nyinji ng'hatu.

[48] Loumemile, wanhu nawaukwega hafungo, wekala, wahagula somba zinojile wawika mgati mli vidoto vyawo, na wehile wawataga.

[49] Ndo vyoiwa kuduma kwa mhela, wahilisi wa kilanga wolawila, wowabagula wanhu wehile na wanhu watanganiche,

[50] na kuwataga awo wehile kuli ivuche lya chiluli. Ako wolila na kujejeda mizino.”

Malanguso gasambi na gakatali

[51] Yesu kawauza, “Ndaze, mvizela mbuli azi zeng'ha?” Nawamwidichila, “Ena.”

[52] Heye nakawalonjela, “Leka ahyo, chila mlangusa wa malajizo ga Musa yalinguwa mlanguswa wa undewa wa kilanga kangiwhana na nayali na ng'handa yalingulavya kuli ng'hano ya heye vinhu vinyale na vya katali.”

Yesu kangulemigwa ako Nasaleti
(Malichi 6:1-6; Lukasi 4:16-30)

[53] Yesu loyasindile kulonga nhelo azo, nakoka honhu aho,

[54] kaluta kuli chijiji cha hakaye hake. Ako kawa yowalangusa wanhu kuli ng'handa za kusalila za hewo mbaka wabubuwala, walonga, “Ayu kaupata kohi luhala alu na kohi koyapeligwe ludali lwa kudita vinduzanduza avi?

[55] Ndaze, ayu hawele yula mwana wa selemala? Ndaze, mayake hawele nguchemigwa Maliya? Na wakulugwe achina Yakubu na Yusufu na Simoni na Yudasi?

[56] Na walumbuze ndaze, hawawele hamwe na hetwe? Lelo kagapata kohi aga geng'ha?”

[57] Lelo wawa namajesa na heye. Ila Yesu kawalonjela, “Mloli halekaga kutogoligwa, ila kuli isi ya heye na hakaye hake!”

[58] Leka ahyo, haditile vinduzanduza vinji hala kwa vila lowalemile kukunda ga heye.

14

Kukopoligwa kwa Yohani Mbatiza
(Malichi 6:14-29; Lukasi 9:7-9)

[1] Mhela awo Helodi mndewa wa Galilaya nakahulika lutogo lwa Yesu.

[2] Lelo kawalonjela vitumagwa wa heye, “Munhu ayu ndo Yohani Mbatiza, kazilipuka kulawa kowabagame, ndo mina ludali lwa vinduzanduza lwangukola mijito mgati mwake.”

[3] Helodi ndo heye yakundize Yohani yebatigwe na kuwohigwa na ng'weso na kumuwika mchinweng'ho kwa mbuli ya Helodiya, mdala wa Filipo, mng'holoze.

[4] Chambuzo ndo kota vila Yohani loyali yamlonjele Helodi, “Haiwa goya hebu hegwe kumhola Helodiya!”

[5] Helodi nakagana yamkopole Yohani, ila nakadumba Wayahudi kwa vila nawamona Yohani ndo mloli.

[6] Kuli mnvina ya kukumbuchila kuvumbuka kwa heye Helodi, mhinza wa Helodiya nakavina hali wajenzi. Helodi nakanojezwa,

[7] mbaka kelaha kompha ayo mhinza choneche choyolanda.

[8] Na heye, aku yohajizwa na mayake, nakalanda, “Umhe sambi baha mchisaye mutwi wa Yohani Mbatiza.”

[9] Mndewa nakesinza, ila kwa mbuli ya kula kilaha koyelahile na kwa mbuli ya wala wajenzi walalikwe, kalajiza yapegwe chila choyalandile.

[10] Lelo Helodi nakamlajiza munhu kuchinweng'ho yamdumule mutwi Yohani.

[11] Mutwi wa heye wigaligwa kuli chisaye, nawamha yula mhinza, na heye kamhilichila mayake.

[12] Walanguswa wa Yohani nawoya, wauhola mtufi wa heye, wautila. Hamba wamhilichila nguto Yesu.

Yesu kanguwapa chilyo wanhu wenji
(Malichi 6:30-44; Lukasi 9:10-17; Yohana 6:1-14)

[13] Yesu loyahuliche mbuli ayo, nakoka honhu hala kwa itumbwi, nakaluta honhu hanji hawele hela wanhu. Ila wanhu nawahulika mbuli, wamuwinza kwa magulu kulawa mujini.

[14] Lelo loyeduliche kumwani, nakona lung'hongola lwa wanhu, nakawonela isungu, kawosela matamwa watamwa wa hewo.

[15] Loifichile matinazo, walanguswa wa heye wamlutila wamlonjela, “Honhu aha twa kisolo, na saa za nemisi zipuluta. Lelo uwalaje wanhu walute kuli vijiji wakagombole chilyo.”

[16] Yesu nakawalonjela, “Haiwaganile kuluta, muwape hemwe chilyo.”

[17] Ila hewo nawamlonjela, “Twanajo mibumunda jihano na somba mbili hela.”

[18] Yesu nakawalonjela, “Ndigalileni hano.”

[19] Nakawalonjela wanhu wekalise hali misolo. Hamba Yesu kaihola jila mibumunda na somba mbili, kalola kuchanya kilanga, katambichiza. Kahi kamogola ajo mibumunda, kawapa walanguswa wa heye, na hewo wawapa wanhu.

[20] Wanhu weng'ha nawalya, weguta. Hamba walanguswa wakungajiza upumunizo, wamemeza vidoto kumi na vili.

[21] Weng'ha wadile wali walume wafichile elufu zihano, ne kuwaza wadala na wana.

Yesu kangujenda mchanya mmazi
(Malichi 6:45-52; Yohana 6:15-21)

[22] Baho, Yesu nakawalajiza walanguswa wa heye wakwine mli itumbwi, wamlongole kumwambu mwa ilamba mhela heye yowalaga wanhu.

[23] Loyewelajile wanhu, kakwina kuchidunda nayali yeka kulanda. Loiwele nemisi, heye nayali ako yaliyeng'ha,

[24] na mhela awo lila itumbwi nalyali kutali na misanga nalifika habehi na hagati mwa ilamba, ila nalyali ligaya kwa vila mbeho nayali iuhilusa.

[25] Nechilo, behi na kubwemwenzuka, Yesu nakawawinza walanguswa yojenda mchanya mmazi.

[26] Walanguswa wa heye lowamuwene yojenda mchanya mmazi nawadumba ng'hatu, nawalonga, “Idimu!” Nawatowa iyowe kwa kudumba.

[27] Baho, Yesu nakalonga na hewo, “Msindamale, nda heni. Mleche kudumba!”

[28] Petili nakamlonjela, “Mkulu, wone uli hegwe, undajize njende mchanya mmazi mbuye kwa hegwe.”

[29] Yesu nakalonga, “Ena uye.” Lelo Petili nakadulika kulawa kuli lila itumbwi, nakajenda mchanya mmazi, nakamlutila Yesu.

[30] Ila loyawene ila mbeho, nakadumba, nakaluka kudidimila, nakalila kwa lizi lya kuchanya, “Mkulu, undohole.”

[31] Aho, Yesu nakagolola moko wa heye, kamibata na kumlonjela, “Hegwe uli na makundo mado! Lekachoni waliudumba?”

[32] Hamba nawakwina mli itumbwi, na mbeho inyamalila.

[33] Weng'ha nawawele mgati mwa itumbwi nawamfugamila, walonga, “Tukomya hegwe ndo Mwana wa Nguluwi.”

Yesu kanguwalohola watamwa Genesaleti
(Malichi 6:53-56)

[34] Nawaloka ilamba, nawafika isi ya Genesaleti.

[35] Wanhu wa ako lowamzelele, weneza mbuli heng'ha kuli honhu hala. Baho, nawamigalila Yesu watamwa weng'ha,

[36] nawamlanda wawakundile wadolize hela lupembo lwa nguwo ya heye. Na hewo weng'ha wadolize waloholigwa.

15

Malanguso ga wasekulu
(Malichi 7:1-13)

[1] Hamba Mafalisayo na walangusa wa malajizo ga Musa woya kulawa Yelusalemu, wamlutila Yesu, wamuuza,

[2] “Lekachoni walanguswa wa hegwe hawalingudumba malanguso tubochele kwa wasekulu wa hetwe? Hawalinguhovuga moko goya kota vila vyoilinguganigwa!”

[3] Yesu nakawedichila, “Lekachoni namwe hamlingudumba malajizo ga Nguluwi ila mwanguganilila gombochele hemwe?

[4] Nguluwi nakalonga, ‘Wahulichize mhaza na mayako,’ kahi ‘Nayalingumliga mhaza wa heye ama mayake, imgana yakopoligwe.’

[5] Ila hemwe mwangulangusa kota wone munhu yawe na chinhu choyaganile kumtanza mhaza wa heye ama mayake, ila nakulonga, ‘Nhambiko ayi ndimlavila Nguluwi,’

[6] Lelo halinguganigwa kahi kumfugamila mhaza wa heye! Ndo vyomlingubeza ulonzi wa Nguluwi kwa kuwinza malanguso ga hemwe.

[7] Hemwe wahadi! Isaya nakalagula vinojile ng'hatu kwa hemwe.

[8] "Nguluwi nakalonga, 'Wanhu awa wangufugamila kwa ulonzi hela,
ila mnhumbula mwao wa kutali na heni.
[9] Kufugamila kwa hewo kwiha,
mina wangulangusa mbuli za wanhu kota malajizo ga Nguluwi.' "

Mbuli zilingumdita munhu wavu
(Malichi 7:14-23)

[10] Yesu nakauchema lula lung'hongola lwa wanhu, nakawalonjela, "Mhulichize, mvizele!

[11] Chinhu chilingumdita munhu wavu hachiwele chila chilingwinjila mgati, ila chila chilingulawa mgati. Acho ndo chilingumdita munhu wavu."

[12] Hamba walanguswa wamlutila, wamlonjela, "Ndaze, kuvizela kota Mafalisayo nawazudizwa lowahuliche ulonzi wa hegwe?"

[13] Ila heye nakawedichila, "Chila chotile chohachinyaligwe na mhaza wa heni yawele kilanga, wong'humbuligwa."

[14] Muwaleche hewo wawo! Hewo hawalingulola, vilongozi wa hawalingulola, na wone halingulola yamlongoze halingulola, weng'ha weli wokwinjila mli ikulubila.

[15] Petili nakalonga, "Ututanghulile ayo nhelo."

[16] Yesu nakalonga, "Leka na hemwe hamlinguvizela?

[17] Ndaze, hamvizelele kota chila chilingwinjila hamlomo changuluta kumunda na hamba kulawa kunze kucholo?

[18] Ila mbuli zilingulawa kumlomo hulawaga mnhumbula, na ago ndo galingumdita munhu yawe mwavu.

[19] Mina mnhumbula mlawaga majesa ga kukopola na ung'hondwa na uhonzolomo na uhizi na ulonzi wa uhadi na kukovula.

[20] Ago ndo galingumdita munhu wavu. Ila kulya ndiya ne kuhovuga moko hamditile munhu yawe mwavu."

Makundo ga mdala yumwe
(Malichi 7:24-30)

[21] Yesu nakoka honhu hala nakaluta kikala kuli honhu ha Tilo na Sidoni.

[22] Lelo mdala yumwe yawele Mkanaani wa isi ayo kamuyila, kakwiniza lizi kalonga, "Mkulu, Mwana wa Daudi, umbonele isungu. Mhinza wa heni kangugazigwa na chijeni chihile."

[23] Ila Yesu nahamwidichile. Lelo walanguswa wa heye wamlutila, wamlonjela, "Mlonjele yoche kwa vila kangutuwinzawinza yotowa iyowe."

[24] Yesu nakamwidichila, "Situmigwe ila kwa wanhu wa Isilaeli wajilile kota ming'holo."

[25] Ahyo yula mdala nakoya, kamfugamila, nakulonga, "Mkulu unhanze."

[26] Yesu nakamwidichila, "Hainojile kuhola chilyo cha wana na kutozela mibwa."

[27] Ahyo mdala nakamwidichila, "Ndangukomya, Mkulu, ila na mibwa najo jilyaga usanyangwa ulingulagala kuchisaga."

[28] Yesu nakamwidichila, "Mdala, makundo ga hegwe makulu, lelo uditilwe kota vyoulingulanda." Yula mhinza wa heye kawa mkomu bahala.

Yesu kanguwalohola wanhu wenji

[29] Yesu nakalawa aho kaluta hafungo mwa ilamba lya Galilaya, nakakwina mchidunda, kekalisa.

[30] Wanhu wenji lukami nawamuyila womigalila waziliche lukuli, wohambe walole, wali chete, wohambe walonje, na wanji wenji wowawele watamwa, nawawawika hamwando hali magulu, na heye nakawosela matamwa ga hewo.

[31] Lung'hongola lwa wanhu naububuwala ng'hatu louwene wala hanawalingulonga, wangulonga na wala nawaziliche lukuli wawa wakomu na wala walichete wangujenda na wohambe walole, wangulola na wanhu nawamtogola Nguluwi wa Isilaeli.

Yesu kanguwapa chilyo wanhu elufu zine
(Malichi 8:1-10)

[32] Lelo Yesu kawachema walanguswa wa heye, nakalonga, "Ndanguwonela isungu wanhu awa kwa vila wali baha na heni kwa mazuwa gadatu, na sambi wahela chilyo. Siviganile walute ne kulya, waleche kuzilika mnzila."

[33] Walanguswa nawamlonjela, "Hano twa kisolo, topata kohi chilyo cha kuhega kwa wanhu weng'ha awa?"

[34] Yesu nakawauza, "Mwanajo mibumunda jilinga?" Nawamwidichila, saba na tusomba tuchefu.

[35] Lelo Yesu nakawalonjela wanhu wekalise hanyi.

[36] Kahola jila mibumunda saba na tula tusomba, kamtogola Nguluwi, kavimogola, kawapa walanguswa, na hewo wawagawila wanhu.

[37] Weng'ha walya, weguta. Hamba walokoteza upumunizwa, wamemeza vidoto saba.

[38] Awo wadile wali walume elufu zine, ne kuwaza wadala na wana.

[39] Lelo Yesu nakawalaga wanhu, nakakwina mli itumbwi, nakaluta honhu kulinguchemigwa Magadani.

16

Wanhu wangugana ulajilo
(Malichi 8:11-13; Lukasi 12:54-56)

[1] Mafalisayo na Masadukayo nawamlutila Yesu, na kwa kumjeza, wamlanda yawalajile ulajilo kulawa kilanga.

[2] Ila Yesu nakawedichila, "Hoifika matinazo hemwe mlongaga, 'Luhela lowa lunojile kwa vila kilanga kudung'uwala.'

[3] Na lufuku mwangulonga, 'Lehano nhonya yotowa, kwa vila kuulanga kudung'uwala na ng'hungugu igubika.' Lelo hemwe mvizela ng'hatu kuwaza luhela kwa kulola kilanga vyokuli, ila kuvizela ulajilo wa luhela loza kuwa ndaze hamvizelele.

[4] Lulelo lwihile lulingulema kumkunda Nguluwi! Lwangugana ulajilo, hachipegwa ulajilo woneche ula, ila ulajilo wa Yona."

Lelo kawaleka, kaluta.

Usaso wa Mafalisayo na Masadukayo
(Malichi 8:14-21)

[5] Walanguswa wa heye lowalochile kumwambu mwa ilamba, wefika wasemwa kuhola mibumunda.

[6] Yesu kawalonjela, "Milole na muwe meho na usaso wa Mafalisayo na Masadukayo."

[7] Ila hewo wawa wochilonjelela, "Kangulonga hino kwa vila hatuholile mibumunda."

[8] Yesu nakagazela majesa gawo, kawalonjela, "Hemwe wanhu muli na makundo mado! Ndaze mwangilonjelela kwa mbuli ya vyomlihela mibumunda?

[9] Ndaze, mng'hali kuvizela? Ndaze, hamlingukumbuka londimogole ajila mibumunda jihano kwa chiwalo cha wanhu elufu zihano? Ndaze, na mmemeza vidoto vilinga vya upumunizo?

[10] Ama, ajila mibumunda saba jowapegwe wala wanhu elufu zine, ndaze, nammemeza vidoto vilinga vya upumunizo.

[11] Hambi hamlinguvizela kota sali ndilonga kwa mbuli ya mibumunda? Mwilole na usaso wa Mafalisayo na Masadukayo!"

[12] Ahyo walanguswa na wavizela kota nakawalonjela welole haiwele usaso wa mibumunda, ila na malanguso ga Mafalisayo na Masadukayo.

Petili kangukunda kota Yesu ka mwana wa Nguluwi
(Malichi 8:27-30; Lukasi 9:18-21)

[13] Yesu loyafichile nzingo ya Kaisalia Filipo, nakawauza walanguswa wa heye, "Wanhu wangulonga Mwana wa Munhu ka whaani?"

[14] Nawamwidichila, "Wanji wangulonga hegwe ndo Yohani Mbatiza, wanji wangulonga hegwe ndo Eliya, na wanji wangulonga hegwe ndo Yelemiya ama yumwe wa waloli."

[15] Yesu nakawauza, "Na hemwe ndaze, mwangulonga heni nda whaani?"

[16] Simoni Petili nakedichila, "Hegwe ndo Kilistu Mlohozi, Mwana wa Nguluwi yawele mkomu."

[17] Yesu nakalonga, "Kubweda hegwe Simoni mwana wa Yona," "Kwa vila hawele munhu yakugubulile mbuli ino, ila Mhaza wa heni yawele kilanga.

[18] Na heni ndangukulonjela, hegwe ndo Petili, na hali italawe alino ndokwimiza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha heni, na mong'ho wa kubagama hauweza kuusumya.

[19] Ndokupa chichumulilo cha undewa wa kilanga, chila chouhinda muisi, chohindigwa kilanga na chila chouchumula muisi, chochumuligwa kilanga."

[20] Hamba nakawalemeza walanguswa waleche kumlonjela munhu yoneche kota heye ndo Kilistu Mlohozi.

Yesu kangulonga mbuli ya kugaya na kubagama kwa heye
(Malichi 8:31-9:1; Lukasi 9:22-27)

[21] Kulawa mhela awo Yesu nakaluka kuwalonjela walanguswa wa heye ne kuvisa, "Ndanguluta Yelusalemu, na ako wakulu, watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa, wongaza ng'hatu. Wong'hopola ila zuwa lya kadatu, ndozilipuka."

[22] Aho Petili kamhola Yesu hafungo, nakaluka kumng'hanuchila, "Uleche kulonga hino Mkulu! Mbuli ayi haikufika hebu!"

[23] Ila Yesu kahinduka, nakamlonjela Petili, "Uche kumwando kwa heni, Limazoga! Hegwe ndo ngwamo kwa heni. Majesa ga hegwe hagawele ga chinguluwi ila ga chiwunhu."

[24] Hamba Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye, "Munhu yoneche yogana kumbinza heni, imgana yeleme yuye, yahole msalaba wa heye, yambinze.

[25] Mina, munhu yogana kuulohola ukomu wa heye yuye, kouwajiliza.

[26] Ila munhu yokwajiliza ukomu wa heye kwa mbuli ya heni, kogapata. Ndaze, munhu kowa na choni chinojile wone koihaliza isi yeng'ha hanga youkwajiliza ukomu wa heye?

[27] Mana, Mwana wa Munhu kokuya kuli ukulu wa Mhaza wa heye hamwe na wahilisi wa kilanga wa heye, na ahyo ndo chila munhu kopegwa kota vyoyaditile.

[28] Ndanguwalonjelani ndikomya, wowa wanji bahano hawobagama wang'hali kumona Mwana wa Munhu yokuya kuli undewa wa heye."

17

Yesu kangugaluka kumeho
(Malichi 9:2-13; Lukasi 9:28-36)

[1] Logakwete mazuwa sita, Yesu nakawahola Petili na Yakubu na Yohani mng'holoze, nakaluta nawo waliyeka kuchaya kuchidunda chikulu.

[2] Ako, Yesu nakagaluka kumeho hali hewo, kumeho kwa heye nakung'hala kota isanya na nguwo zoyavalile ziwa nzelu kota lumuli.

[3] Musa na Eliya nawawalawila, wali wolongasa na heye.

[4] Aho Petili nakamlonjela Yesu, "Mkulu, inoga kwa hetwe kuwa hano! Hougana ndozenga vibumuli vidatu. Chimwe cha hegwe na chimwe cha Musa na chimwe cha Eliya."

[5] Loyali yang'hali yolonga ahyo, ng'hungugu nzelu iwagubika, na lizi ihulikwa kulawa kuli ayo ng'hungugu, "Ayu ndo Mwana wa heni ndimganile, ndilingunojezwa na heye. Mhulichizeni."

[6] Walanguswa vyowahuliche ahyo wagwa chifugama, nawadumba ng'hatu.

[7] Yesu nakawalutila, kawadoliza, nakalonga, "Mwime mleche kudumba!"

[8] Lowalolile kuchanya hawamuwene munhu, ila Yesu nayaliyeka.

[9] Lelo lowali wodulika kulawa kuchidunda, Yesu nakawadeuza, "Mleche kumlonjela munhu mbuli yomuwene mbaka Mwana wa Munhu loyozilipuka kulawa kowabagame."

[10] Hamba walanguswa nawamuuza, "Lekachoni walangusa wa malajizo ga Musa wangulonga igana tandi Eliya yoye?"

[11] Yesu nakawedichila, "Mkomya, Eliya kokuya tandi kuwika goya mbuli zeng'ha.

[12] Ila ndanguwalonjelani, Eliya mina koya na hewo nahawamzelele, ila nawamditila vila vyowaganile. Hihyo du, Mwana wa Munhu kogazigwa mmoko mwawo."

[13] Aho wala walanguswa nawavizela kota yaliyowalonjela mbuli ya Yohani Mbatiza.

Yesu kangumlohola mwana yawele na chijeni
(Malichi 9:14-29; Lukasi 9:37-43)

[14] Lowaufichile kahi lula lung'hongola lwa wanhu, munhu yumwe nakamlutila Yesu, kafugama,

[15] nakalonga, "Mkulu, monele isungu mwana wa heni kwa vila kana chinzilisa, kahi kangugazigwa lukami, mala nyinji heye kagugwa mchiluli na mmazi.

[16] Nandimigala kwa walanguswa wa hegwe ila walemwela kumlohola."

[17] Yesu nakedichila, "Hemwe lulelo lulihela makundo, lwajilile! Ndochikala na hemwe mbaka hanili? Ndowemilila hemwe mbaka hanili? Mmigale hano ayo mwana."

[18] Lelo Yesu nakaching'hanuchila chila chijeni, na heye chimlawa, na yula mwana kawa mkomu mhela wuwo.

[19] Hamba walanguswa nawamlutila Yesu chinyele, nawamuuza, "Lekachoni hetwe tulemwela kulavya chila chijeni?"

[20] Yesu nakawedichila, "Kwa vila makundo ga hemwe mado. Ndanguwalonjelani ndikomya, wone hela muwe na makundo mado kota nyhule

ndodo ya haladali, moweza kuchilonjela chidunda achi, ‘Ulawe hano ulute hala,’ Nawo woluta. Kuduhu ne chinhu chilemwelwa kwa hemwe.”

[21] Vijeni vya nhanzi ino havilavyagwa hihi hela, ila kwa kulanda na kwesela kulya.

Yesu kangulonga kahi mbuli ya kubagama na kuzilipuka kwa heye (Malichi 9:30-32; Lukasi 9:43-45)

[22] Lowali hamwe ako Galilaya, Yesu nakawalonjela, “Mwana wa Munhu kanguzawichigwa mmoko mwa wanhu.

[23] Womkopola, ila zuwa lya kadatu kulawa kubagama, kozilipuligwa.” Walanguswa nawesinza ng'hatu.

Kulavya nhambiko kuli ng'handa ya Nguluwi

[24] Lowafichile Kapanaumu wanhu wali wokongoza kodi ya ng'handa ya Nguluwi nawamlutila Petili, wamuuza, “Ndaze, mlangusa wa hemwe kalavyaga kodi ya Ng'handa ya Nguluwi?”

[25] Petili nakedichila, “Ena, nakalavyaga.” Lelo Petili loyenjile mgati mwa ng'handa, yang'hali longa luzi, Yesu nakamuuza, “Simoni, hegwe kwangona ndaze? Wandewa wa isi hukongozaga kodi kulawa kwa whaani? Kulawa kwa wanhu wa isi, ama kulawa kwa wajenzi?”

[26] Petili nakedichila, “Kulawa kwa wajenzi.” Yesu nakamlonjela, “Hino lelo, hailinguwalapa wanhu wa isi.

[27] Ila kwa vila tuleche kuwazudizani, mlute kuli ilamba mkatoze ndoano, ulowe somba ya mwaluko kugwila, ugubule kumlomo, na mgati kozifika sendi za zaka. Uhole ukamhe kwa chiwalo cha heni na ya hegwe.”

18

Yalikohi yawele mng'hangala (Malichi 9:33-37; Lukasi 9:46-48)

[1] Mhela wula walanguswa nawamlutila Yesu, nawamuuza, “Yalikohi yawele mkulu ng'hatu kuli undewa wa kilanga?”

[2] Yesu nakamchema mwana yumwe, kamwimiza hagati hawo,

[3] hamba nakalonga, “Ndanguwalonjelani ndikomya, wone hamgaluche na kuwa kota wana wadodo, hamkwinjila hebu kuli Undewa wa Nguluwi kilanga.”

[4] Yoneche yochihanyisa kota mwana ayu, ayo ndo yawele mkulu kuli undewa wa kilanga.

[5] Yoneche yombochela mwana yumwe kota ayu kwa itagwa lyangu, kangumbochela heni.

Chambuzo cha gehile (Malichi 9:42-48; Lukasi 17:1-2)

[6] “Yoneche yomwambuza kuwifya yumwe wa awa wana wadodo walingung'hunda, yowa inoga yafunjigwe iganga likulu lya lwala na kukabajizwa kuli lwene lwa bahali. [7] Yochona isi yeng'ha kwa mbuli ya majezo ga kudita gehile. Majezo ago igana galawile, ila kochona yula munhu yula yovyambuza.

[8] “Wone moko ama mgulu wa hegwe ukwambuze kikwang'hwala, udumule na kuutaga kutali na hegwe. Chiba kwa hegwe kwinjila kuli ukomu kuno ulihela moko ama magulu kuwala kutagwa kuli chiluli cha mazuwa gose ne kuduma uwele na moko meli na magulu meli.

[9] Na iziho lyako wone likwambuze kikwang'hwala, wuse na kulitaga kutali na hegwe. Inoga kwa hegwe kwinjila kuli ukomu kuno uwele na iziho

limwe, uleka kutajigwa kuli chiluli cha Jehanamu uwele na meho ga hegwe geng'ha meli.

Malanguso ga ing'holo lyajilile
(Lukasi 15:3-7)

[10] “Milole! Mleche kumbeza yumwe wa wadodo wano. Ndanguwalonjelani, wahilisi wa kilanga wabaho mazuwa gose kumwando ha Mhaza wa heni yawele kilanga.

[11] Mina mwana wa munhu nakoya kuwalohola wala wajilile.

[12] Mwangona ndaze? Munhu nayali na ming'holo miya, wone yajilize limwe, kodita ndaze? Kowaleka wala makumi tisa na tisa kuchidunda, nakuluta kumpala yula yajilile.

[13] Hoyompata, ndanguwalonjelani ndikomya, kosangalala kwa chiwalo cha ayo kusinda vyoyosangalala kwa chiwalo cha wala makumi tisa na tisa hawajilile.

[14] Hihyo du, Mhaza wa hemwe wa kilanga halingugana ne yumwe wa awa wadodo yajilile.

Kumkanya lumbu ama kalumbu yalingudita gehile

[15] “Mng'holozo wone yakuditile vibi, ulute ukamlonjele muwele hemwe mliyeka. Wone yakuhuliche kowa umpatile mng'holozo.

[16] Wone halingukuhulika, mhole munhu yumwe ama weli hamwe na hegwe, leka kwa udedezi wa walolezi weli ama wadatu, chila nongwa yoditikwa.

[17] Wone hambe yawahuliche awo, chilonjele chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. Na wone hambe yahuliche chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, na yawe kwa hegwe kota wanhu wohawamzelele Nguluwi na wakongoza sendi.

Kulemeza na kukundiza

[18] “Ndanguwalonjelani ndikomya, chila chomuhinda muisi chohindigwa kilanga, na chila chomchumula muisi chochumuligwa kilanga.

[19] Kahi ndanguwalonjelani ndikomya, weli wa hemwe wakundile kuwa hamwe hano muisi kwa mbuli yoneche ya kulanda, Mhaza wa heni wa kilanga kowaditila mbuli yiyo.

[20] Kwa vila heng'ha hala walingiting'hana weli ama wadatu kwa itagwa lya heni, heni ndabaho hali hewo.”

Malanguso ga chitumagwa yalemwelile kumlechela miyage

[21] Hamba Petili kamlutila Yesu, kamuuza, “Mkulu, ndaze, mng'holozangu wone yanditile vibi, ndimleche lwa kalinga? Mala saba?”

[22] Yesu nakamwidichila, “Silingulonga mala saba hela,” Ila makumi saba mala saba.

[23] Ndo mina undewa wa kilanga ufanda kota mndewa yumwe yaganile kukagula uwazo wa vitumagwa wa heye.

[24] Kukagula lokwaluche, kegalilwa munhu yumwe yawele daigwa sendi elufu kumi.

[25] Munhu ayo yalihela chinhu cha kuhilusa, ahyo mkulu wa heye nakagana yaguzigwe heye na mchewake na wanage na vinhu vyeng'ha vyoyalinavyo, kulipila lila deni.

[26] Lelo ayo chitumagwa kafugama kumwando ha heye, nakalonga, “Umbeteze na heni ndolipa deni lyeng'ha.”

[27] Yula mkulu na kamonela isungu, kamlechela lila deni, kamlechela yalute.

[28] "Ila ayo chitumagwa nakoka, kamfika yumwe wa vitumagwa wayage yawele na deni lya heye sendi denali miya imwe. Kamibata, kamdinga lumelo yolonga, 'Ulipe deni lyako!'

[29] Ayo chitumagwa miyage kamfugamila, kamlanda, 'Umbeteze nani ndokulipa!'

[30] Ila heye haviganile, leka kamuwika mchinweng'ho mbaka hoyolipa deni.

[31] "Lelo vitumagwa wayage vyowawene mbuli ayo wawa na masinzo ng'hatu, nawaluta kumlonjela mkulu wa hewo mbuli ilawile.

[32] Aho yula mkulu kamchema ayo chitumagwa, nakumlonjela, 'Hegwe kwa chitumagwa wihile ng'hatu! Nakundanda nani ndikulechela ideni lya hegwe lyeng'ha.

[33] Ndaze, haikuganile nagwe kumonela isungu chitumagwa muyago kota heni vyondikonele isungu?'

[34] Lelo ayo mkulu nakazudila lukami, nakamlavya ayo chitumagwa yagazigwe mbaka baho hoyolipa deni lyeng'ha."

[35] Yesu nakasindila kwa kulonga, "Na Mhaza wa heni yawele kilanga kowaditilani hihyo wone chila yumwe wa hemwe yolema kumlechela mng'holoze kwa nhumbula ya heye yeng'ha."

19

Malanguso ga kulekana
(Malichi 10:1-12)

[1] Yesu loyasindile kulonga mbuli azo, nakalawa Galilaya, kaluta Yudeya, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani.

[2] Wanhu wenji na wamuwinza ako, na wawele watamwa nakawosela matamwa gawo.

[3] Mafalisayo wamwenga nawamuyila, wamuuza wojeza kumgwiliza, "Ndaze, yowa goya mlume kumha luleko mchewake kwa mbuli yoneche yeng'ha ila?"

[4] Yesu nakawedichila, "Ndaze, hamsomile kuli Maandiko Matakatifu kota Nguluwi yamlumbile munhu kulawila mwaluko nakalumba mlume na mdala?

[5] Baho nakalonga, 'Ndo mina mlume kangumlekaga mhaza na mayake, na kilumba hamwe na mdala wa heye, nawo weli wowa lukuli lumwe.'

[6] Leka ahyo, hewo hawele weli kahi ila yumwe. Lelo choyalumbanize Nguluwi, munhu yaleche kulekaniza."

[7] Ila Mafalisayo nawamuuza, "Lekachoni lelo Musa nakatulajiza mdala yapegwe kalatasi ya luleko na kulechigwa?"

[8] Yesu nakawedichila, "Musa nakawakundila kuwaleka wadala wa hemwe kwa vila mwali na nhumbula zigagadale. Ila haiwele hino kulawa mhela Nguluwi loyalumbile.

[9] Lelo ndanguwalonjelani, yoneche yomleka mchewake ila kwa mbuli ya ung'hondwa, nakuhola mdala yunji, kangudita ung'hondwa."

[10] Walanguswa wa heye nawamlonjela, "Wone mbuli za mlume na mdala ndo azo, inoga tuleche ng'hatu kuhola."

[11] Yesu nakamlonjela, "Haiwele weng'ha walinguweza kuibochela mbuli ayi, ila wala hela wowatambichizwe na Nguluwi.

[12] Mina hana mbuli zinji za kuleka kuhola, wanji kwa vila waleleka hiho, wanji kwa vila waditigwa hino na wanhu, na wanji nawagana waleche kuhola kwa mbuli ya undewa wa kilanga. Yoneche yoweza kubochela ilanguso ali nayabochele."

Yesu kanguwatambichiza wana wadodo
(Malichi 10:13-16; Lukasi 18:15-17)

[13] Hamba wanhu nawamigalila Yesu wana wadodo leka yawawichile moko na kuwalandila na kuwakumbatiza, ila walanguswa nawawang'hanuchila.

[14] Yesu nakalonga, "Muwaleche awo wana wadodo woye kwa heni, mleche kuwalemeza, mina undewa wa kilanga ndo wa wanhu wafandile kota wana awa."

[15] Lelo kawawichila moko na kuwakumbatiza, hamba koka honhu aho.

Msongolo yawele na lufufu
(Malichi 10:17-31; Lukasi 18:18-30)

[16] Munhu yumwe nakamuyila Yesu, nakumuuza, "Mlangusa, ndite choni chinojile leka ndiuhalile ukomu wa mazuwa gose ne kuduma?"

[17] Yesu nakamlonjela, "Lekachoni kwangumbuza kuli Mbuli Inojile? Kabaho yumwe hela yanojile. Wone ugana kwinjila kuli ukomu wa mazuwa gose, ibate malajizo ga Nguluwi."

[18] Yula munhu nakamuuza, "Malajizo galikohi?" Yesu nakalonga, "Uleche kukopola, uleche kudita ung'hondwa, uleche kuhiza, na uleche kulavya ulolezi wa udesi,

[19] Wahulichize mhaza na mayako, na migane na mlingikalasa halibehi kota vyoulingigana gwegwe."

[20] Ayo msongolo nakamlonjela, "Ago geng'ha ndagudita, ndite choni kahi?"

[21] Yesu nakamlonjela, "Wone ulingugana ukangaliche, ulute ukaguze vinhu vya hegwe, uwape wazunwa sendi azo, na hegwe kowa na ng'hano kilanga, hamba uye umbinze."

[22] Ayo msongolo loyahuliche ago, nakaluta yawele na masinzo, mina nayali na lufufu lwinji.

[23] Aho Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye, "Ndanguwalonjelani ndikomya haiwa ubewe kwa yawele na lufufu kwinjila kuli undewa wa kilanga.

[24] Kahi ndanguwalonjelani, yowa ubewe kwa ngamiya kukola kuli itubuli lya chihomo, kuleka kwa yawele na lufufu kwinjila kuli Undewa wa Nguluwi."

[25] Wala walanguswa lowahuliche ahyo wabubuwala ng'hatu, nawamuuza, "Lelo yalikohi yoloholigwa?"

[26] Yesu kawalola, kalonga, "Kwa munhu mbuli ayi haiditikwa ne hado, ila kwa Nguluwi mbuli zeng'ha zoditikwa."

[27] Hamba Petili nakalonga, "Na hetwe ndaze? Tuleka geng'ha natukuwinza hegwe, lelo tokwambulila choni?"

[28] Yesu nakamlonjela, "Ndanguwalonjelani ndikomya, Mwana wa Munhu lohochikala hali chigoda cha undewa cha ukulu wa heye kuli isi inyale, hemwe mumuwinzile mochikala hali vigoda vya undewa muwatagusa nhanzi kumi na mbili za Isilaeli.

[29] Na chila munhu yalechile ng'handa ama wang'holoze ama lumbu ama mhaza ama mayake ama wana ama migunda, kwa mbuli ya heni, kobochela mala miya mzidi, na wowa na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[30] Ila wawele wa mwaluko wowa wa mwiso, na wawele wa mwiso wowa wa mwaluko.

20

Wakola mijito kuli mgunda wa zabibu

[1] “Undewa wa kilanga ufanda kota ahi. Munhu yawele na mgunda wa zabibu, yedawile kuza pala wanhu wa kukola mijito kuli mgunda wa heye.

[2] Kalongasa na hewo kowapa sendi denali imwe ya mijito ya zuwa imwe, hamba kawahilika kuli mgunda wa heye wa mizabibu.

[3] Nakalawa kuli saa zidatu mitondo, kawona wanhu wanji wemile hali soko, walihela mijito ya kukola.

[4] Kawalonjela, ‘Mlute na hemwe mkakole mijito kuli mgunda wa zabibu, nani ndowapa sendi ya mijito ya zuwa imwe kota wayenu.’

[5] Baho waluta. Ayo yawele na mgunda kalawa kahi kuli saa sita na saa tisa, kadita hihyo.

[6] Naloifichile kuli saa kumi na imwe matinazo, kalawa kahi, kawafika wanji wemile hahala hali soko. Baho, kawauza, ‘Ndaze mwimile hano nemisi yeng'ha mlihela mijito?’

[7] Wamwidichila, ‘Kwa vila kuduhu munhu yatupele mijito.’ Na heye nakawalonjela, ‘Mlute namwe mkakole mijito kuli mgunda wa heni wa mizabibu.’

[8] “Lokutitile, ayo yawele na mgunda wa zabibu nakamlonjela mlolela ng'hano wa heye, ‘Wacheme wakola mijito uwape sendi zawo, ukwaluchila wala woyile wa mwiso, na kusindila kwa wala watomile kuya.’

[9] Lelo nawoya wala waluche mijito saa kumi na imwe, wabochela chila yumwe sendi denali imwe ya mijito ya zuwa imwe.

[10] Wala waluche lowoyile, wali wochijesa wopegwa nyinji ng'hatu, ila na hewo wapegwa chila yumwe sendi denali imwe ya mijito ya zuwa imwe.

[11] Wabochela sendi zawo, nakwaluka kumng'ung'utila yula mkulu.

[12] Walonga, ‘Wanhu awa woya mwiso wakola mijito kwa saa imwe hela, ndaze kuwaditila twiwhana na hewo hanga hetwe twimilila mijito ng'hangala zuwa yeng'ha na isanya ling'ang'ale?’

[13] “Aho yula mkulu kamwidichila yumwe wa hewo, ‘Wang'holozangu siwabunzile chinhu! Ndaze, hatulongane ndokupani sendi denali imwe ya mijito ya zuwa imwe?

[14] Uhole chotulongane ulute. Ndangugana ndimpe na ayu wa mwiso iwhanile na hegwe.

[15] Ndaze, haiwa goya heni kudita ndiviganile na sendi za heni? Ndaze, kwangona maya kwa vila vyondili na nhumbula inojile?’ ”

[16] Yesu nakasinda kwa kulonga, “Ahyo, wawele wa mwiso wowa wa mwaluko na wa mwaluko sambi wowa wa mwiso.”

Yesu kangulonga lwa kadatu kubagama na kuzilipuka kwa heye
(Malichi 10:32-34; Lukasi 18:31-34)

[17] Yesu loyali yoluta Yelusalemu, nakawahola wala walanguswa kumi na weli honhu ha uyeka, na mnzila kawalonjela,

[18] “Mhulichize!” “Twanguluta Yelusalemu, na ako Mwana wa Munhu kowichigwa mmoko mwa watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa, na hewo womtagusa kwa wihe yabagame.

[19] Womuwika kwa wanhu hawawele Wayahudi leka wambeze, yasubuligwe ng'hobwa na kugazigwa na kumkopola kwa kumuwamba mumsalaba, ila zuwa lya kadatu kulawa yabagame kozilipuligwa.”

Kulanda kwa mayao Yakubu na Yohani
(Malichi 10:35-45)

[20] Aho mayawo wana wa Sebedayo nakamuyila Yesu hamwe na wanage, kafugama kumwando koyali na kumlanda chinhu.

[21] Yesu kamuuza, “Kwangugana choni?” Ayo mamo nakamlonjela, “Ulonje kota kuli undewa wa hegwe, awa wana wa heni weli wochikala yumwe kudilo kwa hegwe na yumwe kumoso.”

[22] Yesu nakamlonjela, “Hamvizelele mwangulanda choni! Ndaze, moweza kunwela chizombe cha kugazigwa chondinwela heni?” Wamwidichila, “Toweza.”

[23] Yesu kawalonjela, “Mwangukomya monwela chizombe cha kugazigwa chondinwela heni, ila kikala kudilo ama kumoso kwa heni haiwele mbuli ya heni kudita, mbuli ayo Mhaza wa heni nakawahagula walinguganigwa kikala honhu hala na kahi nakawagongomanyila honhu kwa chiwalo cha hewo.”

[24] Wala walanguswa wanji kumi lowahuliche ago, wawazudila awo wang'holozawo weli.

[25] Ahyo Yesu nakawachema, kawalonjela, “Mvizela vilongozi wa isi zinji walongozaga wanhu wawo kwa lupichi, na wakulu awo wawemililaga wanhu wawo.

[26] Ila kwa hemwe ileche kuwa ahyo, leka yalingugana yawe mkulu hali hemwe, yawe chitumagwa wa weng'ha,

[27] na yalingugana yawe wa mwaluko hali hemwe, igana yawe chitumagwa wa hemwe.

[28] Hihyo vyoiwele, Mwana wa Munhu hoyile kukolelwa mijito, ila kuwakolela mijito na kuulavya ukomu wa heni kwa ulohozi wa wanhu wenji.”

Yesu kanguwalohola hambe walole weli
(Malichi 10:46-52; Lukasi 18:35-43)

[29] Yesu loyali yokuka kuli muji wa Yeliko, lung'hongola lwa wanhu nalumuwinza.

[30] Lelo kwali na wohambe walole weli wekale hafungo mwa nzila, na lowahuliche kota Yesu yaliyokola aho, nawachemeleza, “Mkulu, Mwana wa Daudi, utonele isungu!”

[31] Lula lung'hongola lwa wanhu luwang'anuchila na kuwalonjela wanyamalile. Ila hewo walutilila kuchemelela, “Mkulu, Mwana wa Daudi, utonele isungu!”

[32] Yesu nakema, kawachema na kuwauza, “Mwangugana ndiwaditile choni?”

[33] Nawamwidichila, “Mkulu, twangulanda meho ga hetwe gagubuligwe.”

[34] Lelo Yesu kawonela isungu, kawadoliza meho gawo, na bahala waluka kulola goya, wamuwinza.

21

Yesu kangwinjila Yelusalemu kwa luchenze
(Malichi 11:1-11; Lukasi 19:28-40; Yohana 12:12-19)

[1] Yesu na walanguswa wa heye lowafichile behi na Yelusalemu wafichile Betifage kuli chidunda cha Mizeituni, nakawalajiza walanguswa wa heye weli,

[2] nakawalonjela, “Mlute mbaka hali chijiji chiwele kumwando kwa hemwe molifika idogowi na mwana idogowi liwohigwe. Jichumuleni mujigale kwa heni.

[3] Wone munhu yawauze chiwalo, mumlonjele ‘Mkulu kangujigana,’ Na heye kowalechelani baho.”

[4] Mbuli ino na ikoleka leka gala galonjigwe na mloli wa Nguluwi genele,

[5] “Muulonjele muji wa Siyoni,

ulole, Mndewa wa hegwe kanguya!
Kaliholile na kakwina idogowi,
mwana wa idogowi.”

[6] Ahyo, wala walanguswa nawadita kota Yesu vyoyawalajize.

[7] Waligala lila idogowi na mwanage, watambalika nguwo za hewo mchanya hao na Yesu kekalisa mchanya mwake.

[8] Lung'hongola lwa wanhu nawazanza nguwo zawo mbalabala, na wanji watema miputi ja migodi wanzanza mbalabala.

[9] Lung'hongola lwa wanhu walongole na wala walingumuwinza wakwiniza lizi.
“Lutogo kwa Mwana wa Daudi!
Nguluwi yamtogole heye yalinguya kwa itagwa lya Mkulu!
Lutogo kwa Nguluwi kuchanya!”

[10] Yesu loyaliyokwinjila Yelusalemu, muji weng'ha naumema luchenze. Wanhu wali wouza, “Ayu ka whaani?”

[11] Wanhu kuli lula lung'hongola lwa wanhu walonga, “Ayu ndo Yesu mloli wa Nguluwi, kangulawa Nasaleti isi ya Galilaya.”

Yesu kangwinjila kuli Ng'handa ya Nguluwi
(Malichi 11:15-19; Lukasi 19:45-48; Yohana 2:13-22)

[12] Lelo Yesu nakenjila mli Ng'handa ya Nguluwi, kawawinga wanhu kunze wali woguza na kugula vinhu mgati mwa ng'handa ya Nguluwi. Kagudula visaga vya wala wali wovunza sendi, kagudula vigoda vya wala wali woguza ng'hunda.

[13] Kawalonjela, “Yandichigwa kuli Maandiko Matakatifu, ‘Ng'handa ya heni yochemigwa ng'handa ya kulandila.’ Ila hemwe muigalula iwa mhalika ya wabokaji!”

[14] Wawele hambe walole na waziliche ng'huli nawamlutila kuko kuli Ng'handa ya Nguluwi, na heye kawalohola.

[15] Lelo watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa nawazudila lowawene vinduzanduza vyoyaditile Yesu, na kahi wana lowali wochemelela kuli Ng'handa ya Nguluwi wolonga, “Lutogo kwa Mwana wa Daudi.”

[16] Ahyo wamlonjela, “Ndaze, hulinguhulika chowolonga?” Yesu nakawedichile, “Ena, ndanguhulika! Ndaze, hamnasoma Maandiko aga?
“ ‘Kuwalangusa wana wadodo na wali chali
wanguwa na lutogo ng'hatu.’ ”

[17] Leka, kawaleka, kalawa kunze ya muji wa Betaniya, nakuwasa kuko.

Yesu kanguupanjila msada wohambe ulele
(Malichi 11:12-14,20-24)

[18] Yesu loyali yohiluka kuli muji lokuwele kung'hali lufuku, nakona nzala.

[19] Nakalyona igodi limwe lya misada hafungo mwa nzila, kalilutila, ila kalifika lilihela mafuza goneche leka mahamba yeka. Lelo kalilonjela, “Uleche kulela kahi mafuza mazuwa gose!” Baho alyo igodi lya misada naliswina.

[20] Walanguswa lowawene wabubuwala wolonga, “Lekachoni igodi ali lya misada liswina baho du?”

[21] Yesu nakawedichila, “Ndanguwalonjelani ndikomya, wone muwe na makundo ne kuwa na majesa, moweza kudita vyonditile kuli lila igodi lya misada, leka nawone mchilonjele chidunda chino, ‘Ung'humbuche ukagwe kuli bahali,’ Yokoleka hihyo.

[22] Na muwe na makundo, choneche chomumlanda Nguluwi mopegwa.”

Ludali lwa Yesu lwanguuzigwa (Malichi 11:27-33; Lukasi 20:1-8)

[23] Yesu nakenjila mli Ng'handa ya Nguluwi, kawa yolangusa. Loyali yolangusa, watambika wakulu na wasekelu wa wanhu wamuuza, "Kwangudita mbuli zino kwa ludali lwachi? Yalikohi yakupele ludali luno?"

[24] Yesu kawedichila, "Na heni ndowauzani chinhu chimwe, lomkwidichila, leka nani ndowalonjelani ndangudita mbuli azi kwa ludali lwachi.

[25] Ndanguwauza mndonjele, ndaze, ludali lwa Yohani lwa kubatiza nalulawa kwa whaani? Ndaze, nalulawa kwa Nguluwi ama kwa wanhu?" Ila naweuza hewo kwa hewo hino, "Hotulonga, 'Naulawa kilanga, kotuuza, Lelo lekachoni hamumkundile?'

[26] Ila hotulonga, 'Nalulawa kwa wanhu,' Twangudumba wanhu wamemile mina hewo weng'ha wangukunda kota Yohani ndo mloli wa Nguluwi."

[27] Lelo nawamwidichila, "Hatuvizelele!" Na heye Yesu nakawalonjela, "Na heni kahi siwalonjela ndangudita mbuli zino kwa ludali lwachi.

Malanguso ga wana weli

[28] "Hemwe mwangijesa ndaze kwa mbuli ayi, kwali na munhu yumwe nayali na wana weli. Nakamlonjela yula wa mwaluko, 'Mwanangu, lehano ulute ukadite mijito kuli mgunda wa zabibu.'

[29] Yula msongolo nakamlonjela, 'Ndema!' Hamba kagalusa kaluta kumgunda.

[30] Yula mhaza nakamlonjela mwana wa keli hiho, na heye kedichila, 'Ena mhaza ndoluta!' Ila halutile kukola mijito.

[31] Ndaze, yalikohi kuli awa weli yaditile kota vyoyaganile mhaza wa heye?" Wamwidichila, "Ayula wa mwaluko."

Lelo Yesu kawalonjela, "Ndanguwalonjelani ndikomya, wakongoza sendi na wahonzolomo wokwinjila kuli Undewa wa Nguluwi kusinda hemwe.

[32] Yohani na koya kwa hemwe kawalajila nzila inojile ya ukomu, na hemwe hamumkundile, ila wakongoza sendi na wahonzolomo nawamkunda. Nahomuwene ago geng'ha hemwe mlema ne kumfugamila na kumkunda."

Chiwalo cha walimi na mgunda wa zabibu (Malichi 12:1-12; Lukasi 20:9-19)

[33] Yesu kalonga, "Hulichizeni nhelo yinji. Munhu yumwe yawele na ng'handa nakalima mgunda wa zabibu, nakazungulusila lugagala, kabawa ideho lya kukamila divai, kazenga mumo mnala kahi. Hamba nakawabasila walimi, heye koka nakaheluka isi ya kutali.

[34] Mhela wa kubeta loufichile, nakawalajiza vitumagwa kwa wala wanhu wakahole chasi cha mbena ya heye.

[35] Wala wanhu wawebata awo vitumagwa, yumwe wamsubula, yunji wamkopola na yunji wamtowa na maganga.

[36] Ayo munhu nakawalajiza vitumagwa wanji, wenji kupuluta wala wa mwaluko. Wala wanhu wawaditila hihila.

[37] Vyokudumile kamlajiza mwanagme aku yochijesa, 'Womhulichiza mwana wa heni.'

[38] Ila wala wanhu lowamuwene mwanage walonga hewo kwa hewo, 'Ayu ndo yohalila, tumkopole leka tuhole uhalizi wa heye!'

[39] Leka, wamibata, wamlavya kunze ya ula mgunda wa zabibu, wamkopola.

[40] "Yesu nakawauza lelo, ayo yawele na mgunda wa zabibu loyokuya, kowadita ndaze awo wanhu?"

[41] Hewo wamwidichila, "Kowabagamiza vibi awo wehile," "Na ula mgunda wa zabibu kowapa walimi wanji wowa wompa chasi cha mbena mhela wake."

[42] Aho Yesu kawalonjela, "Ndaze, hamsomile mbuli ino kuli Maandiko Matakatifu?
" 'Iganga lya kuzenjela walilemile walinguzenga,
sambi liwa iganga likulu lya msisi.
Mkulu ndo yaditile mbuli ayi,
nayo ndo ya kububuwaza ng'hatu kwa hetwe!'

[43] "Yesu nakonjezela kulonga," Ahyo ndanguwalonjelani, "Undewa wa Nguluwi wokusigwa kwa hemwe na kupegwa wanhu hawawele Wayahudi walingulavya mafuza ganojile.

[44] Yoneche yogwa mchanya mwa iganga alyo kobeneka pasapasa, na wone iganga limgwile munhu yoneche, lyomhondanga."

[45] Watambika wakulu na Mafalisayo lowahuliche azo nhelo za heye kanguwalonga hewo.

[46] Lelo wali wopala chinhu cha kumibata, ila nawaliwodumba wanhu kwa vila hewo nawavizela heye Yesu nayali mloli wa Nguluwi.

22

Malanguso ga mnvina ya kuhesa
(Lukasi 14:15-24)

[1] Yesu nakalonga nawo kahi kwa nhelo,

[2] "Undewa wa kilanga wiwhana kota hino, kwali na mndewa yamditichile mwanage mnvina ya kuhesa.

[3] Lelo kawalajiza vitumagwa wawacheme walalikwe woye kuli mnvina, ila wala walalikwe walema kuya.

[4] Kawalajiza kahi vitumagwa wanji, yolonga, 'Muwalonjele wala walalikwe, ndiya ya heni ya goya sambi, isenga lya heni na ilogota lihatile wachinjigwa, chila chinhu cha goya, muye kuli izenjele.'

[5] Ila hewo hawang'ulile, waluta, yumwe kumgunda kwa heye, yunji kuli mbuli za heye,

[6] na wanji wawebata awala vitumagwa wawaliga na kuwakopola.

[7] Yula mndewa nakazudila, kawalajiza wamizi wa heye wakawabagamize awo wakopolaji na kuwasomela luga lwao.

[8] Hamba kawalonjela vitumagwa wa heye, 'Ndiya ya izenjele ya goya ng'hatu, ila walalikwe wachakachaka.

[9] Lelo mlute kuli nzila mhanda na woneche wala womuwafika wachemeni woye kuli izenjele.'

[10] Wala vitumagwa walawa, waluta kunzila wawegala wanhu weng'ha, wehile na wanojile. Ng'handa ya izenjele na imema wajenzi.

[11] "Mndewa loyenjile kawona wajenzi, kamona munhu yumwe yawele havalile nguo za mnvina.

[12] Mndewa kamuuza, 'Mng'holozangu, kwinjila ndaze hano houvalile ivalo lya mnvina?' Ila heye nakanyamalila tulu.

[13] Aho mndewa kawalonjela vitumagwa, 'Muwopeni magulu na moko mkamtaje kunze kuli kutitu, ako kolila na kujejeda mizino.' "

[14] Yesu nakasinda kwa kulonga, "Walalikwa wenji, ila wahaguligwe wachefu."

Kulavya kodi kwa Kaizali
(Malichi 12:13-17; Lukasi 20:20-26)

[15] Hamba, Mafalisayo waluta, welonjelela nzila ya kumgwiliza Yesu kwa ulonzi wa heye.

[16] Lelo wawalajiza vitumagwa wa hewo hamwe na walanguswa wa chilundo cha Helodi. Nawamuuza, “Mlangusa, tuvizela kota hegwe kwa munhu wakitumbila, na kota kwa kulangusa nzila ya Nguluwi kwa kukomya ng'hatu, hulingumdumba munhu yoneche, mina ukulu wa munhu hauwele chinhu kwa hegwe.

[17] Lelo tulonjele majesa ga hegwe. Ndaze, iwa goya ama hebu kulavya kodi kwa mndewa wa Loma?”

[18] Ila Yesu nakavizela wihe wa hewo wowalingijesa nakuwalonjela, “Hemwe wahadi lekachoni mwangunjeza?

[19] Mndajile sendi yomlingulavila kodi.” Na hewo wamlavila igwala lya sendi.

[20] Lelo Yesu nakawauza, “Mutwi na itagwa ali ndo lya whaani?”

[21] Nawamwidichila, “Ndo cha mndewa wa Loma.” Aho Yesu kawalonjela, “Lelo ga mndewa wa Loma mmigalile mndewa wa Loma na ga Nguluwi mmigalile Nguluwi.”

[22] Lowahuliche ahyo nawabubuwala wamleka, woka.

Ulanguso wa mbuli ya kuzilipuka
(Malichi 12:18-27; Lukasi 20:27-40)

[23] Zuwa alyo, wamwe wa Masadukayo nawawele wolonga wabagame hawozilipuka nawamlutila Yesu.

[24] Lelo nawamlonjela, “Mlangusa, Musa nakalonga munhu yaholile mdala wone yabagame ne kulela mwana, imgana mng'holoze, yamhole yula mdala mlekwa, leka yamlelele wana mng'holoze.

[25] Lelo aha hetu kwali na wanhu saba wa lulelo lumwe. Wa mwaluko nakabagama ne kulela mwana, ayula mdala mlekwa nakaholeka kahi na mng'holoze.

[26] Iwa hihyo kwa wakeli na wakadatu, mbaka weng'ha saba.

[27] Awo weng'ha lowabagame, na yula mdala nakabagama.

[28] Lelo zuwa lya wabagame kuzilipuka mdala ayo kowa mdala wa yalikohi kwa wala walume saba? Mina weng'ha saba namhola yuye.”

[29] Yesu nakawedichila, “Hemwe muwifya kwa vila hamgazelele Maandiko Matakatifu ne mong'ho wa Nguluwi.

[30] Mina wabagame howozilipuka hawohesa ne kuhesigwa hebu, wowa kota wahilisi wa kilanga.

[31] Ila kwa mbuli ya kuzilipuka kwa wabagame, ndaze, hamsomile gala goyawalonjele Nguluwi? Nakawalonjela,

[32] ‘Heni nda Nguluwi wa Abulahamu na wa Isaka na wa Yakubu!’ Lelo heye hawele Nguluwi wa wabagame ila ndo Nguluwi wa wawele wakomu.”

[33] Lula lung'hongola lwa wanhu loluhuliche ahyo, lububuwala kwa ulanguso wa heye.

Mzilo ukulu
(Malichi 12:28-34; Lukasi 10:25-28)

[34] Masadukayo lowahuliche kota Mafalisayo wahela chinhu chinji cha kumuuza kahi Yesu, nawating'hana hamwe.

[35] Yumwe wa hewo, mtagusa, nakamuuza Yesu kwa kumjeza,

[36] “Mlangusa, malajizo galikohi ndo gawele makulu kuli utaguso?”

[37] Yesu nakamwidichila, " 'Umgane Mkulu Nguluwi wa hegwe kwa nhumbula ya hegwe yeng'ha na kwa muhe wa hegwe weng'ha na kwa luhala lwa hegwe lweng'ha.'

[38] Ali ndo ilajizo liwele likulu na lya mwaluko.

[39] Lya keli iwhana na lilyo, 'Umgane youlingikalasa habehi kota vyoulingigana gwegwe baho.'

[40] Malajizo ga Musa gandichigwe na waloli wa Nguluwi gangitumbila mizilo aji mili."

Mbuli ya mlohozi yalingubetezwa kuya
(Malichi 12:35-37; Lukasi 20:41-44)

[41] Mafalisayo lowating'hane hamwe, Yesu nakawauza,

[42] "Hemwe mwangona ndaze mbuli ya Kilistu Mlohozi? Ka mwana wa whaani?" Wamwidichila, "Mwana Daudi."

[43] Yesu kawalojela, "Lelo iwa ndaze," "Kota kwa ludali lwa Muhe Yelile Daudi kangumchema heye 'Mkulu'? Mina nakalonga,

[44] " 'Mkulu nakamlonjela Mkulu wa heni,
wikale nzingo ya kudilo kwa heni,
mbaka ndiwawiche wang'honyo wa hegwe hasi ha magulu ga hegwe.'

[45] Lelo wone Daudi kangumchema Kilistu 'Mkulu,' iwa ndaze yawe mwana wa heye?"

[46] Kuduhu munhu yoneche yajezile kumwidichila chinhu. Na kulawa zuwa lila kuduhu ne munhu kahi yajezile kumuuza chinhu.

23

Yesu kanguwalonga Walangusa wa Malajizo na Mafalisayo
(Malichi 12:38-39; Lukasi 11:43,46; 20:45-46)

[1] Hamba Yesu kawalonjela wanhu wamemile hamwe na walanguswa wa heye, Nakalonga.

[2] Nakawalonjela, Walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo wana ludali lwa kutang'hula malajizo.

[3] Lelo mibatilile na kudita choneche chowowalonjelani. Ila mleche kuwinza chowodita, mina hawalingudita gala gowalingudamla kwa wanhu.

[4] Wawohaga mifulusi na kuwapapiza wayawo mmayega, ila hewo wawo wangulema kugolola ne chidole wapape.

[5] Hewo huditaga madito gawo leka wanhu wawone. Mlole ukulu wa vibende vilingulajila Malajizo mchihanga na mmoko na mlole kugonzoka kwa lupembo lwa utabuli wa mikoti jawo.

[6] Huganaga kikala honhu hatanganiche kuli mnvina na vigoda vitanganiche kuli ng'handa za kusalila.

[7] Waganaga kulamsigwa kwa kutogoligwa kuli masoko na wogana kuchemigwa na wanhu, "Mlangusa."

[8] Ila hemwe mleche chemigwa ng'oo "Mlangusa," mina mlangusa wa hemwe ndo yumwe hela, hemwe mweng'ha mwa lukolo lumwe.

[9] Namleche kumchema munhu yoneche "Mhaza," Hano hali isi, mina Mhaza wa hemwe ndo yumwe hela, yawele kilanga.

[10] Namleche kuchemigwa, "Vilongozi," Mina mlongozi wa hemwe ndo yumwe hela, yuye Kilistu Mlohozi.

[11] Yawele mng'hangala hali hemwe yawe chitumagwa wa hemwe.

[12] Yochikwiniza koduliswa, na yoneche yawele liholile kokwinizwa.

Yesu kangulonga mbuli ya udesi
(Malichi 12:40; Lukasi 11:39-42,44,52; 20:47)

[13] “Mochona mwemwe walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo, mwawahadi! Mwanguhinda lwizi lwa undewa wa kilanga hali meho ga wanhu. Hemwe mwemwe hamlingwinjila mng'handa, na mwanguwalemeza wanji walingugana kwinjila wenjile.
[14] Mochona mwemwe walangusa wa malajizo na Mafalisayo, mwawahadi! Mwanguwabunza na kwa usugu mwanguwasukula walekwa ng'handa za hewo na kisinjizila kota mwa wanhu wanojile kwa kulanda kwa kulutilila. Lelo kwa mbuli ahyo mogazigwa lukami.

[15] “Mochona mwemwe walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo, mwawahadi! Mwanguheluka kuli bahali na isi zinji leka muwe munhu yumwe yawinze dini ya hemwe. Homuwa na heye, mwangumdita yalute kuli chiluli cha Jehanamu kusinda hila vyoyawele.

[16] “Mochona mwemwe vilongozi hambe mlole! Hemwe mwangulangusa, ‘Wone munhu yochilaha kwa Ng'handa ya Nguluwi, kilaha ako hakuwele chinhu, ila one yelahe kwa zahabu ya Ng'handa ya Nguluwi, kilaha ako kwangumibata.’
[17] Hemwe hambe mlole wapoka! Chakohi chitanganiche ng'hatu? Dhahabu ama Ng'handa ya Nguluwi lilinguidita ayo dhahabu iwe yelile?
[18] Kahi mwangulonga kuta one munhu yelahe kwa honhu ha kulavila nhambiko haiwele chinhu, ila one yelahe kuli nhambiko iwichigwe hachanya ha alitale, kilaha ako humbataga.
[19] Hemwe mohambe mlole! Chakohi chiwele chitanganiche ng'hatu, aila nhambiko, ama hala hali honhu ha kulavila nhambiko ndo halinguidita ayo nhambiko iwe yelile?
[20] Munhu yalingilaha kwa hala honhu helile kelaha kwa hala kuli honhu ha kulavila nhambiko, na choneche chiwichigwe hachanya hake.
[21] Na yalingilaha kwa Ng'handa ya Nguluwi kelaha kwa ayo Ng'handa ya Nguluwi na kahi kwa yula Nguluwi yekale mgati.
[22] Na yalingilaha kwa kilanga kelaha kwa chigoda cha undewa cha Nguluwi, na kwa heye Nguluwi yalingikala mchigoda acho.
[23] Mochona mwemwe walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo, wahadi! Mwangulavya kwa Nguluwi chinhu chimwe kulawa kuli vinhu kumi na tangawizi kota vila mahamba galingununyilila, binzali na jila na aku mleka vinhu vitanganiche kuli Malajizo ga Musa kota vila mbuli zilingutagusa goya na isungu na makundo. Ahi ndo vyomlinguganigwa kudita ne kusemwa zila zinji.
[24] Vilongozi wohambe mlole! Mwangusa chinhu chidodo kota ng'honzi kuli vyakunwa, ila mwangumela chinhu chikulu kota isenga.

[25] “Mochona mwemwe walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo, wahadi! Mwanguhovuga chizombe na chisaye kwa kunze, ila mgati mwanguleka chimemile ubuhu vinhu vihile vya ubochelezi.
[26] Mfalisayo yohambe ulole! Uhovuje chizombe mgati tandi na kunze kowa kuzelu hihyo.

[27] “Mochona mwemwe walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo, wahadi! Mfanda kota vilaga. Mwangubakaliza lung'halilo luzelu kwa kunze gangoneka gangung'ala, ila kwa mgati gamemile mizeje ja wabagame na chila chinhu chihile.
[28] Vivila kahi na hemwe mwangoneka na wanhu kwa kunze kota mtanganika, ila kwa mgati mmemile uhadi na wihe.

Yesu kangulagula kugazigwa kwa hewo
(Lukasi 11:47-51)

[29] "Mochona mwemwe walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo, wahadi! Mwanguzenga vilaga vya waloli na kung'haliza vilaga vya wanhu watanganiche.

[30] Mwangulonga, 'Kota hetwe natwalingikala mhela wa wasekulu wa hetwe twangihanza na hewo kuli mbuli ya kuwakopola waloli.'

[31] Hambi mwangulavya ulolezi mwemwe baho kota hemwe mwa wana wa wanhu wawakopole waloli.

[32] Ena, mgongomanye jila mijito jowaluche wasekulu wa hemwe.

[33] Hemwe lulelo lwa mizoka jiwele na dunga! Mouhusa ndaze utaguso wa chiluli cha Jehanamu.

[34] Ndo mina heni ndanguwahilichila hemwe waloli, wanhu wawele na luhala na walangusa wa malajizo ga Musa, mowakopola na kuwagaza wamwe wa hewo, na wanji mowasubula ng'hobwa kuli ng'handa za kusalila na kuwapala kuli chila honhu.

[35] Hino nongwa yeng'ha yokuyilani kwa mbuli ya danda yeng'ha ya wanhu watanganiche iboholigwe mchanya mwa isi. Ena, kulawa kukopoligwa kwa Abeli nayali hela nongwa mbaka kukopoligwa kwa Sakaliya, mwana wa Balakia, yula mumkopole kuli Ng'handa ya Nguluwi hala honhu helile na honhu ha kulavila nhambiko.

[36] Ndanguwalonjelani ndikomya, lulelo alu logazigwa kwa mbuli ino ya kukopola.

Yesu vyoyawaganile wanhu wa Yelusalemu
(Lukasi 13:34-35)

[37] "Yelusalemu! Gwa Yelusalemu! Kwanguwakopola waloli na kuwatowa kwa maganga wala watumigwe kwa hegwe. Lwa kalinga njeza kuwakungajiza wana wa hegwe kwa heni kota vila ng'huku vyoilingukungajiza vinziya vya heye hasi hali mbawa za heye, ila hegwe nahuviganile!

[38] Hambi lelo, ng'handa ya hegwe yolekwa chihame.

[39] Ndanguwalonjelani, humbona kahi mbaka mhela houlonga, 'Yatambichizwe ayo yalinguya kwa itagwa lya Mkulu.' "

24

Yesu kangulonga kubomoligwa kwa Ng'handa ya Nguluwi
(Malichi 13:1-2; Lukasi 21:5-6)

[1] Yesu nakalawa kuli Ng'handa ya Nguluwi, naloyali yoluta, walanguswa wa heye nawamlutila, wamlajila vyoizenjigwe goya Ng'handa ya Nguluwi.

[2] Yesu kawalonjela, "Ena, moweza kugalola aga geng'ha! Ndanguwalonjelani ndikomya, kuduhu ne iganga limwe lipona aho mchanya mwa liyage, chila chinhu chowifigwa."

Kugaya na kugazika
(Malichi 13:3-13; Lukasi 21:7-19)

[3] Yesu loyali yekale mchanya mwa chidunda cha Mzeituni, walanguswa nawamlutila chinyele hafungo, nawamuuza, "Utulonjele mbuli azi zolawila hanili? Chilajilo chachi chitulajila kuya kwa hegwe na kuduma kwa mhela?"

[4] Yesu kawedichila, "Milolele mleche kuhadigwa na munhu.

[5] Mina wenji wolawila wolonga chila yumwe kota, 'Heni ndo Kilistu Mlohozi' Na hewo wowajiliza wanhu wenji.

[6] Mohulika mbuli ya ngondo na uhesi wa ngondo, ila mleche kisinza, mina ago gokuya kulawila, ila kuduma kung'hali.

[7] Isi imwe yochitowa na isi iyage, undewa umwe wochitowa na undewa uyage. Ahano na ahala howa na nzala na jimachinyina.

[8] Geng'ha ago ndo kota mwaluko wa usungu wa kulela mwana.

[9] “Hamba wowalavya leka mgazigwe na kukopoligwa. Isi zeng'ha zowazudilani kwa mbuli ya itagwa lya heni.

[10] Kahi, wenji woleka makundo ga hewo, wochibagula na kizudila.

[11] Wolawila waloli wenji wa udesi wowajiliza wanhu wenji.

[12] Kwa mbuli ya konjezeka kwa wehile, igano lya munhu lyotita.

[13] Ila munhu yula yokwimilila mbaka kuduma ndo heye yoloholigwa.

[14] Leka, kuduma hakunafika, Mbuli Inojile ya Undewa wa Nguluwi yodamligwa kota ulolezi kwa isi zeng'ha.

Kugaya ng'hatu
(Malichi 13:14-23; Lukasi 21:20-24)

[15] “Lelo lomkona ‘Izudizo lilinguwifya Ng'handa ya Nguluwi,’ Lilonjigwe na mloli wa Nguluwi Danyeli lima honhu Helile, yalingusoma yavizele vyoili.”

[16] Aho, wawele Yudeya na wabilimile kuchidunda.

[17] Yawele kuchanya mwa chinduwiko cha ng'handa ya heye, yaleche kidulika kuhola chinhu mng'handa.

[18] Yawele kumgunda yaleche kuhiluka kumbele kuhola nguwo ya heye.

[19] Wochona wawo wamama wawele na himila na walingonyeza zuwa azo!

[20] Mumlande Nguluwi leka kubilima kwa hemwe kuleche kuwa mhela wa mbeho ama Zuwa lya Kwesela!

[21] Mina mhela awo kowa na kugaya ng'hatu kohakunalawila kuli mwaluko wa isi mbaka lehano, na hailawila kahi.

[22] Wone zuwa azo naziwe hazipunguzigwe, kuduhu munhu ne yumwe yahawele yoloholigwa, ila zuwa azo zipunguzigwa na Nguluwi kwa mbuli ya wala wahaguligwe.

[23] “Lelo munhu yowalonjelani mazuwa ago, ‘Mlole Kilistu Mlohozi kahano’ Ama ‘Ka ahala,’ mleche kukunda.

[24] Mina wokuya Kilistu wa udesi na waloli wa udesi. Wodita ulajilo ukulu na vinduzanduza leka wojeza kuwajiliza wala wahaguligwe na Nguluwi.

[25] Mhulichize, mina nandiwalonjela mhela haunafika.

[26] Lelo howowalonjelani, ‘Mlole, ka kugunuche,’ Mleche kuluta ako, ama, ‘Mlole, kevisa mng'handa,’ Mleche kunda.

[27] Mina kota vila lumwemwesa lwa limlungu kulawa kolilawilaga isanya mbaka kolizibilaga isanya, ahyo ndo vyoiwa kuya kwa Mwana wa Munhu.

[28] Ahala hohawele mtufi, ndo hojimema mikungule.

Kuya kwa Mwana wa Munhu
(Malichi 13:24-27; Lukasi 21:25-28)

[29] “Hala hokumala kugaya ako, isanya lowichigwa jiza na nyelezi halibunguzuka. Nhondwe zolagala kulawa kilanga na mong'ho ubatilile vinhu avyo vyeng'ha wotigaswa.

[30] Hamba, ulajilo wa Mwana wa Munhu wokoneka kilanga, na aho nhanzi zeng'ha muisi zodama, womona Mwana wa Munhu yokuya ha ng'hungugu ya kilanga yawele na ludali na ukulu lwinji.

[31] Na heye kowalajiza wahilisi wa kilanga wa heye wawele na mhalamhanda ilinguyowa ng'hatu, na hewo wowakungajiza wahaguligwe wa heye kuli nzingo zeng'ha zine, kulawila kilanga kweng'ha.

Milanguse kwa kulola ikuyu
(Malichi 13:28-31; Lukasi 21:29-33)

[32] “Kwa ikuyu milanguse nhelo ayi, hala nhagala lozikwaluka kutitima na kubahula, mwanguvizela kota mhela wa nhonya wa habehi.

[33] Hihyo du hemwe homkona mbuli zino zeng'ha ziditikwa, mvizele kota Mwana wa Munhu kahabehi kuya.

[34] Ndanguwalonjelani ndikomya, lulelo alu halubagama vinhu avi vyeng'ha havinalawila.

[35] Ulanga na isi zopuluta, ila ulonzi wa heni haupuluta hebu.

Kuduhu yavizelele zuwa na saa
(Malichi 13:32-37; Lukasi 17:26-30,34-36)

[36] “Ila, kwa mbuli ya zuwa ama saa ayo, kuduhu munhu yavizelele yokuya hanili, ne wahilisi wa kilanga, ne Mwana. Mhaza yaliyeng'ha ndo yavizelele.

[37] Kota hila vyonaiwele mhela wa Nuhu, ndo vyoiwa kuya kwa Mwana wa Munhu.

[38] Mina mhela awo, mazi tendema nalogang'hali lawila, wanhu wali wolya na kunwa, wohola na kuholeka, mbaka Nuhu loyenjile mgati mwa itumbwi ling'hangala.

[39] Nahawavizelele kwali na choni mbaka gala mazi tendema logalawile, gawabagamiza weng'ha. Ndo vyoiwa mhela Mwana wa Munhu hoyokuya.

[40] Mhela awo wanhu weli wowa kumgunda, yumwe koholigwa na yumwe kolechigwa.

[41] Wadala weli wowa wobalasa sokolo, yumwe koholigwa na yumwe kulechigwa.

[42] “Lelo mikale meho, kwa vila hamvizelele zuwa hoyokuya Mkulu wa hemwe.

[43] Mvizele hino, wone yawele na ng'handa nayavizele mhizi hoyokuya yahawele meho, nahalileka ng'handa ya heye ibenigwe.

[44] Leka ahyo, mwime goya, kwa vila Mwana wa Munhu kokuya saa yohamuizelele.”

Chitumagwa yanojile na yehile
(Lukasi 12:41-48)

[45] Yesu kalutilila kulonga, “Yalikohi lelo chitumagwa wa kitumbila na yawele na luhala, wone mkulu wa heye yamuwiche hachanya ha wanhu weng'ha, yawape chilyo kwa mhela wuwula?

[46] Kobweda yula chitumagwa wone mkulu wa heye loyohiluka komfika yodita ahyo.

[47] Ndanguwalonjelani ndikomya, komuwika chitumagwa ayo yalolelaje lufufu lwa heye lweng'ha.

[48] Ila wone chitumagwa yehile yelonjele mnhumbula, ‘Mkulu wa heni kakawa kuhiluka,’

[49] Hamba nakwaluka kuwatowa vitumagwa wayage, nakwaluka kulya na kunwa hamwe na walingugala,

[50] mkulu wa heye mpogozi kokuya zuwa lohalizelele na saa yohaizelele.

[51] Komgaza vibi na kumuwika mchilundo chimwe na wadesi. Ako kowa na chililo na kujejeda mizino.

25

Kiwhana kwa wahinza kumi

[1] “Mhela awo, undewa wa kilanga ufanda kota wahinza kumi waholile vyenje vya hewo, waluta kumbochela mkasano.

[2] Wahano wa hewo wali wapoka na wahano wanji wali na luhala.

[3] Wala wapoka nawahola chenje za hewo, ila hawaholile na mafuta ga kuwesela.

[4] Ila wala wawele na luhala nawahola mibuli ja mafuta gawo hamwe na chenje za hewo.

[5] Kwa vila mkasano na kakawila kuya, wala wahinza weng'ha nawasinzila, wawasa.

[6] Hagati ha nechilo kwali na iyowe, 'Mwela yoo, Mkasano kanguya mlute kumbochela.'

[7] Aho wala wahinza weng'ha walilimka, waviwika goya vyenje vya hewo.

[8] Wala wapoka wawalonjela wala wawele na luhala, 'Mtujidile mafuta mado ga hemwe mina vyenje vya hetwe vyanguzima.'

[9] Ila wala nawawele na luhala wawalonjela, 'Hogotukwila hebu hetwe na hemwe! Igana mlute kowalinguguza mkegulile mwemwe!'

[10] Lelo wala wahinza wapoka lowalutile kugula mafuta, mkasano nakafika. Wala wahinza nawawele goya wenjila hamwe na heye mli ng'handa ya mkasano, hamba lwizi luhindigwa.

[11] Hamba wala wahinza wanji nawoya, wachema, 'Mkulu, mkulu, tuchumulile!'

[12] Ila heye kawedichila, 'Ndanguwalonjela ndikomya, siwazelele hemwe.' "

[13] Hamba Yesu nakasinda kwa kulonga, "Lelo mikale meho, kwa vila hamzelele zuwa ne saa.

Chiwalo cha vitumagwa wadatu
(Lukasi 19:11-27)

[14] "Mhela awo Undewa wa Nguluwi wowa kota munhu yumwe yalingwinula majendo kuluta honhu hamwambu, nakawachema vitumagwa wa heye, walolele lufufu lwake.

[15] Nakampa chila yumwe kota mong'ho wa heye vyouwele, yumwe kampa sendi mihako jihano, yunji mihako mili ja sendi na miyage mhako umwe wa sendi, hamba koka.

[16] Lelo yula yapegwe sendi mihako jihano kakola mijito najo kawa na chonjezeche mihako jihano jiyage.

[17] Vivyo na yula yapegwe mihako mili, kazidita zonjezeka mihako mili jiyage.

[18] Ila yula yapegwe mhako umwe, kaluta kabawa hasi, kaivisa ula mhako wa sendi za mkulu wa heye.

[19] "Mhela loupulute, yula mkulu nakahiluka, nakaluka kukagula hisabu ya zowapatile na kutumiya sendi za heye.

[20] Chitumagwa yapegwe migwala jihano nakoya yaholile migwala jihano jonjezeche, nakamlonjela, 'Mkulu, nakunipa migwala jihano, hano hana migwala jihano jiyage jonjezeche jomhatile.'

[21] Mkulu wa heye nakamlonjela, 'Goya, chitumagwa unojile na wakitumbila. Kunoga kuli mbuli ndodo, ndokudita uwe mlolezi wa mbuli zitanganiche. Uye usangalale hamwe na mkulu wa hegwe.'

[22] "Chitumagwa yapegwe migwala mili ja sendi nakoya, kalonga, 'Mkulu, nakunipa migwala mili. Uhole migwala mili jiyage zonjezeche zomhatile.'

[23] Mkulu wa heye nakamlonjela, 'Goya, chitumagwa unojile na wakitumbila. Kuwa wakitumbila kwa mbuli ndodo, ndokudita uwe utanganiche mbuli zitanganiche. Uye usangalale hamwe na mkulu wa hegwe.'

[24] “Ila yula yapegwe sendi igwala limwe nakoya, kalonga, ‘Mkulu, ndivizela hegwe kwa munhu yang'ang'ale, hegwe kubetaga hala hounyalile, na kukungajiza hala hosanzanze.

[25] Nandumba, nandilivisa igwala lya hegwe hasi. Uhole lelo igwala lya hegwe.’

[26] “Mkulu wa heye nakamlonjela, ‘Hegwe kwa chitumagwa wihile na mgata! Kuvizela kota heni sibetaga hala hosinyalile, na kukungajiza hawele hosanzanze.

[27] Naikugana lelo, kuuwika mhako wa sendi ya heni hali hazina, na heni ndaholile mhako wa sendi wa heni na zila zonjezeche!

[28] Lelo msukuleni ayo mhako wa sendi namkampe yula yawele na mihako kumi.

[29] Mina, yawele na chinhu kopegwa na konjezelwa. Ila yula yawele hela chinhu, na chila chidodo choyawele nacho choholigwa.

[30] Na kwa mbuli ya ayu chitumagwa yawele hatanganiche, mlavyeni kunze kuli jiza! Ako kowa na chililo na kujejeda mizino.’

Utaguso wa kuduma

[31] “Mhela Mwana wa munhu yawele Mndewa loyokuya kuli ukulu wa heye na wahilisi wa kilanga weng'ha hamwe na heye, aho kochikala mchanya mwa chigoda cha heye cha undewa chiukulu.

[32] Isi zeng'ha zoting'hanika kumwando kwa heye, na heye kowabagula kota vila mdimi yalingubagula ming'holo na mhene.

[33] Kowawika wanhu walingudita yaviganile Nguluwi nzingo ya kudilo kwa heye na wanhu wehile kowawika nzingo ya kumoso kwa heye.

[34] “Hamba Mndewa kowalonjela wala wawele nzingo ya heye kudilo, ‘Muye hemwe mtambichizwe na Mhaza wa heni, bocheleni undewa muwichilwe kulawila kulumbigwa kwa isi.

[35] Mina ndali na nzala, hemwe mingalila chilyo, ndali na ng'halu, hemwe mingalila mazi, ndali mjenzi hemwe mmbochela,

[36] ndali mwazi, mnvaliza, ndali mtamwa, hemwe muya kundola, ndali mchinweng'ho hemwe muya kunjendela.’

[37] Aho, awo wanhu watanganiche womwidichila mndewa ‘Mkulu, hanili natukona uwele na nzala na hetwe tukigalila chilyo, ama uwele na ng'halu na hetwe tukigalila mazi?

[38] Hanili natukona uwele mjenzi na hetwe tukubochela hakaye hetu, ama ulihela nguwo na hetwe tukuvaliza?

[39] Hanili natukona uwele mtamwa ama uwele mchinweng'ho na hetwe tuya kukujendela?’

[40] Mndewa kowedichila, ‘Ndanguwalonjelani ndikomya, chila chinhu chomumditile yumwe wa awa wang'holozangu wadodo, mnditila heni.’

[41] “Hamba kowalonjela wala wehile wawele nzingo ya kumoso kwa heye, ‘Ucheni kumwando kwa heni hemwe mpanjilwe! Mlute kuli chiluli cha mazuwa gose ne kuduma yawichilwe Limazoga na wahilisi wa kilanga wa heye.

[42] Ndali na nzala hemwe hamhele chilyo, ndali na ng'halu hemwe hamhele mazi.

[43] Ndali mjenzi hemwe hammbochele, ndali mtamwa na mchinweng'ho hemwe hamuyile kundola.’

[44] “Aho na hewo womwidichila, ‘Mkulu, hanili natukona uwele na nzala ama ng'halu, uwele mjenzi ama ulihela nguwo, na uwele mtamwa ama ulimchinweng'ho, hetwe hatukuditile chinhu?’

[45] Na heye kowedichila, ‘Ndanguwalonjelani ndikomya, chila lomlemile kumditila mbuli azi yumwe wa wanhu awa wadodo, namlema kunditila heni.’

[46] Lelo awa woluta kuli kugazigwa kwa mazuwa gose, ila wala watanganiche woluta kuli ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.”

26

Uhesi wa kumkopola Yesu
(Malichi 14:1-2; Lukasi 22:1-2; Yohana 11:45-53)

[1] Yesu loyasindile kulonga ago geng'ha, kawalonjela walanguswa wa heye,

[2] “Mvizela kota mazuwa meli galinguya kowa na mnvina ya Pasaka, na Mwana wa Munhu kolavigwa leka yawambigwe.”

[3] Mhela awo watambika wakulu na wasekulu wa wanhu nawating'hana kuli chipepela cha Kayafa, mtambika mkulu.

[4] Walongasa vyowomibata Yesu kwa chinyele hamba wamkopole.

[5] Ila walonga, “Mbuli ayo ileche kukoleka mhela wa mnvina ya Pasaka, kuleche kulawila kilewa na kibagula hali wanhu.”

Yesu kangubakalizwa unhunyhililo Betaniya
(Malichi 14:3-9; Yohana 12:1-8)

[6] Yesu loyali Betaniya, hakaye kwa Simoni, yawele nguchemigwa Mkoma,

[7] mdala yumwe yawele na libuli lya alabasta iwele na unhunyhililo wa sendi nyinji, kamuyila hala mchisaga hoyekale kulya chilyo, kamgudulila awo unhunyhililo kumutwi.

[8] Walanguswa wa heye lowawene ago nawazudila walonga, “Ya choni kuwifya aku?”

[9] Unhunyhililo awu wahaguzigwe kwa sendi nyinji na wahapegwe wazunwa.

[10] Yesu nakagazela majesa gawo, kawalonjela, “Ndaze lekachoni mwangumgaza ayu mdala? Heye kanditila mbuli inojile.

[11] Wazunwa mwanawo mazuwa geng'ha, ila heni siwa na hemwe mazuwa gose.

[12] Ayu mdala loyali yonjidila unhunyhililo nayali yombika goya kwa kutiligwa kwa heni mchilaga.

[13] Ndanguwalonjelani ndikomya, koneche kweng'ha muisi Mbuli Inojile yodamligwa, chinhu chino choyaditile ayu mdala chodamligwa kwa kumkumbuchila heye.”

Yuda Isikalioti kangumbelenhuka Yesu
(Malichi 14:10-11; Lukasi 22:3-6)

[14] Hamba, Yudasi Isikalioti, yumwe wa wala kumi na weli, nakaluta kwa watambika wakulu,

[15] kawalonjela, “Mondigalila choni wone ndimlavye Yesu kwa hemwe?” Wamuwazila migwala makumi gadatu ga sendi,

[16] na baho Yudasi nayali yopala ndaze vyoyombelenhuka Yesu.

Yesu kangulya ndiya ya Pasaka
(Malichi 14:12-21; Lukasi 22:7-13,21-23; Yohana 13:21-30)

[17] Zuwa lya mwaluko lya mnvina ya mibumunda johajiwichigwe usaso, walanguswa nawamlutila Yesu wamuuza, “Kwangugana kohi tukuwichile goya ndiya ya Pasaka?”

[18] Heye nakawedichila, “Luteni kuli muji kwa munhu yumwe, mumlonjele, ‘Mlangusa kangulonga, mhela wa heni ufika, kwa hegwe ndolya Pasaka hamwe na walanguswa wa heni.’ ”

[19] Walanguswa wadita kota Yesu vyoyawalajize, nawawika goya ndiya ya Pasaka.

[20] Lokuwele matinazo, Yesu kekalisa mchisaga hamwe na walanguswa wa heye kumi na weli.

[21] Lowali wolya, Yesu kalonga, “Ndanguwalonjelani ndikomya, yumwe wa hemwe kombelenhuka.”

[22] Walanguswa nawesinza ng'hatu, waluka kiuza yumweyumwe, “Mkulu, ndaze nda heni?”

[23] Yesu kedichila, “Heye yodiliza ibumunda hamwe na heni kuli chisaye ndo heye yombelenhuka. Kulya hamwe nayali ndo ulajilo wa kigana.

[24] Ena, Ndangukomya Mwana wa Munhu kobagama kota Maandiko Matakatifu vyogawele longa mbuli ya heye, ila mane yuye munhu ayo yalingumgalamka Mwana wa Munhu! Nayahawele goya munhu ayo wone nahaleleche.”

[25] Yudasi, ndo yula yaganile kumbelenhuka, kamuuza, “Mlangusa, ndaze nda heni?” Yesu kamwidichila, “Ena hegwe kulonga.”

Ndiya ya Mkulu

(Malichi 14:22-26; Lukasi 22:14-20; 1 Kolinto 11:23-25)

[26] Nalowali wolya, Yesu kahola ibumunda, kamtogola Nguluwi, kaumogola, kawagawila walanguswa yolonga, “Mhole mulye, alu ndo lukuli lwa heni.”

[27] Hamba kahola chizombe, katambichiza, kawapa yolonga, “Munwe weng'ha,

[28] mina ayi ndo danda ya heni ilingweneza ilagano lya Nguluwi na wanhu wa heye, danda ilingubohoka kwa chiwalo cha wanhu weng'ha kuwosela gehile ga hewo.

[29] Ndanguwalonjelani, sinwa kahi divai ya zabibu mbaka zuwa lila ndinwa divai inyale hamwe na hemwe kuli undewa wa Mhaza wa heni.”

[30] Lowasindile kwimba lwimbo, woka, nawaluta kuli chidunda cha Mizeituni.

Yesu kangulonga kota Petili kombela

(Malichi 14:27-31; Lukasi 22:31-34; Yohana 13:36-38)

[31] Hamba Yesu nakawalonjela, “Nechilo ayi ya lehano, hemwe mweng'ha mombilima na kundeka ndiliyeka, mina Maandiko Matakatifu gangulonga,
“ ‘Ndomtowa mdimi,
na chilundo cha ming'holo chosambaluka.’

[32] Ila londizilipuka, ndowalongola Galilaya.”

[33] Petili nakamlonjela Yesu, “Wone hewo wawe na majesa na hegwe nakukuleka, heni sikuleka hebu.”

[34] Yesu nakamlonjela, “Ndangukulonjela ndikomya, nechilo yiyino izogolo halineka, kombela kadatu.”

[35] Petili nakamlonjela, “Wone iwe inganile kubagama, sikubela ng'oo.” Na wala walanguswa wanji weng'ha nawalonga hihyo.

Yesu kangulanda kuli kagunda ka Gesemane

(Malichi 14:32-42; Lukasi 22:39-46)

[36] Hamba Yesu kaluta nawo kuli kamgunda ka migodi Getisemane, kawalonjela walanguswa wa heye, “Mikale hano na heni ndute hala hamwando ndikalande.”

[37] Nakawahola Petili na wana weli wa Sebedayo, nakaluka kuwa na masinzo na kugaya.

[38] Aho nakawalonjela, “Ndina masinzo lukami mnhumbula habehi kubagama. Mikale baha meho hamwe na heni.”

[39] Lelo nakaluta hamwando hado, kagwa chifunama, kalanda, “Mhaza wa heni, wone vyoiwa, chizombe achi chikole hafungo, ila haiwele vyondilingugana heni, leka kota vyoulingugana hegwe.”

[40] Nakawalutila wala walanguswa kawafika wawasile. Nakamlonjela Petili, “Ndo kulonga mlemwela kikala meho hamwe na heni ne saa imwe?

[41] Mikale meho na kulanda mleche kwinjila kuli kujezigwa. Muhe wa munhu wangugana kudita ganojile ila lukuli lwa ng'hochele.”

[42] Nakaluta kahi lwa keli kulanda, “Mhaza wa heni, wone hailinguganigwa chizombe cha magazo chikole heni ne kuchinwa, leka igano lya hegwe lyenele.”

[43] Nakawalutila kahi, nakawafika wawasile, mina meho gawo nagali gebatigwe na usinjizi.

[44] Baho, kawaleka, nakaluta kulanda lwa kadatu kwa luzi lulula.

[45] Hamba kawalutila wala walanguswa, kawalonjela, “Ndaze, mng'hali muwasile na kwesela? Mlole! Mhela wuya, Mwana wa Munhu kanguwichigwa mmoko mwa wanhu wawele na gehile.

[46] Mwinuche tucheni. Mlole! Kanguya yula munhu yalingunhyinduka.”

Yesu kangibatika
(Malichi 14:43-50; Lukasi 22:47-53; Yohana 18:3-12)

[47] Lelo Yesu naloyang'hali yolonga na hewo, baho nakoya Yudasi, yumwe wa wala kumi na weli. Hamwe na heye woya na wanhu wenji wawele na mipanga na nyimbati kulawa kwa watambika wakulu na wasekulu wa wanhu.

[48] Ayo yaganile kumbelenhuka Yesu, nayali yawapele ulajilo yolonga, “Yula munhu yondimnonela mizeze ndo heye, mibateni.”

[49] Baho, Yuda kamhejelela Yesu, nakamlonjela, “Ulamche, mlangusa!” Hamba kamnonela.

[50] Yesu nakawalonjela, “Mng'holozangu, udite chouwinzile kudita.!” Aho wala wanhu woya, wamibata Yesu, wamuwika mmoko.

[51] Yumwe wa wala wawele hamwe na Yesu nakagolola moko, nakasomola ipanga, kamtowa chitumagwa wa Mtambika Mkulu, nakamdumula ikutu.

[52] Aho Yesu nakamlonjela, “Hiluse ipanga lyako muyala, mina yoneche yalingutowa kwa ipanga, kobagama kwa ipanga.

[53] Ndaze, hamvizelele kota ndahawezile kumlanda Mhaza wa heni na heye yahangalile wamizi vilundo kumi na vili vya wahilisi wa kilanga?

[54] Ila gokwenela ndaze Maandiko Matakatifu galingulonga kota vyoilinguganigwa ilawile?”

[55] Mhela wuwo Yesu kalulonjela alo lung'hongola lwa wanhu woyile kumibata, “Ndaze, muya kundibata kwa nyimbati na mipanga kota vila heni nda mbokaji? Chila zuwa ndali mng'handa ya Nguluwi ndilangusa, na hamndibate!

[56] Ila aga geng'ha gakoleka leka Maandiko Matakatifu ga waloli genele.” Hamba walanguswa weng'ha nawamleka, nawabilima.

Yesu hamwando ha balaza lya wayahudi
(Malichi 14:53-65; Lukasi 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

[57] Lelo awo wanhu wamibate Yesu nawamhilika hakaye kwa Kayafa, mtambika mkulu, kowekungajize walangusa wa malajizo ga Musa na wasekulu.
[58] Petili nakamuwinza Yesu kwa kutali mbaka kuchipepela cha mtambika mkulu, kenjila mng'handa hamwe na wamizi leka yalole mbuli zizangulawila.
[59] Lelo watambika wakulu na balaza lyeng'ha nawapala ulolezi wa udesi kwa Yesu wogana wamkopole,
[60] ila hawawene chinhu choneche chila, hanga nawoya walolezi wenji wa udesi. Mwiso nawoya walolezi weli,
[61] nawalonga, "Munhu ayu nakalonga, 'Ndoweza kugwisa Ng'handa ya Nguluwi na kuizenga kahi kwa mazuwa gadatu.' "
[62] Mtambika mkulu nakema kamuuza Yesu, "Ndaze, hulingwidichila ne chinhu? Wanhu awa wangulavya ulolezi wachi kwa hegwe?"
[63] Ila Yesu nakanyamalila tulu. Kahi mtambika mkulu nakamlonjela, "Wilahe kwa itagwa lya Nguluwi yawele mkomu, tulonjele kota hegwe ndo Kilistu Mlohozi, mwana wa Nguluwi!"
[64] Yesu nakamlonjela, "Ena, hegwe kwangulonga! Ila ndanguwalonjelani, kulawa sambi momona Mwana wa Munhu yekale kudilo kwa yula Mkulu yawele na ludali yokuya kuchanya kuli ng'hungugu kilanga."
[65] Baho mtambika mkulu kadega nguwo za heye, kalonga, "Kamkovula Nguluwi! Twangugana choni kahi? Sambi muhulika yomkovula Nguluwi kwa heye.
[66] Hemwe mwangona ndaze?" Hewo wamwidichila, "Imgana yabagame!"
[67] Hamba wamtemela mite kumeho, wamzabula kwa viganza. Wanji lowali womzabula kwa viganza,
[68] nawalonga, "Hegwe Kilistu Mlohozi, tulagulile lelo, yalikohi yakutowile?"

Petili kangumbela Yesu
(Malichi 14:66-72; Lukasi 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

[69] Petili yaliyekale kunze kunzingo. Lelo chitumagwa yumwe mdala kamlutila, nakalonga, "Hegwe wali hamwe na Yesu wa Galilaya."
[70] Petili nakabela kwa weng'ha wala, nakalonga, "Sivizelele choni choulonga."
[71] Loyali yolawa mlwizi, chitumagwa yunji mdala nakamona, nakawalonjela wala wawele hala, "Munhu ayu nayali hamwe na Yesu wa Nasaleti."
[72] Petili nakabela kahi aku yochilaha, "Simzelele munhu ayo."
[73] Hamba hado hela, wanhu wawele hala wamlutila Petili, wamlonjela, "Twangukomya, hegwe nagwe kwa yumwe wa hewo, mina kuzeleka kwa aila ndonga hela kota hegwe kulawila Galilaya."
[74] Aho Petili nakaluka kipanjila na kilaaha yolonga, "Heni simzelele munhu ayo!" Baho du izogolo nalika.
[75] Petili nakakumbuchila ulonzi woyalonjelwe na Yesu, "Izogolo halineka, kombela kadatu kota hunzelele heni." Lelo Petili kalawa kunze, nakalila lukami.

27

Yesu kanguhilikwa kwa Pilato
(Malichi 15:1; Lukasi 23:1-2; Yohana 18:28-32)

[1] Lokubwemwenzuche, watambika wakulu weng'ha na wasekulu wa wanhu nawaheha mbuli ya Yesu wogana wamkopole.

[2] Wamuwoha luzabi, wamuhola, wamuhilika kwa Pilato mkulu wa mkowa yahaguligwe na mndewa wa Loma.

Kubagama kwa Yuda
(Madito 1:18-19)

[3] Aho, Yudasi, yula yambelenhuche Yesu, loyawene kota mina wamtagusa kwa wihe Yesu, nakawa na masinzo lukami, nakawahilusila watambika wakulu vila vihande makumi gadatu vya sendi.

[4] Nakawalonjela, "Ndita gehile kwa kumlavya munhu yawele hela nongwa yakopoligwe." Ila hewo walonga, "Yangutuwala choni hetwe? Ayo mbuli ya hegwe."

[5] Na heye nakataga zila sendi mng'handa ya Nguluwi, nakalawa kunze, kaza kinhweng'ha.

[6] Watambika wakulu nawazihola zila sendi, walonga, "Haiwa goya kuziwika kuli ng'hano ya ng'handa ya Nguluwi, mina ndo sendi za danda."

[7] Baho naweuza, nawahola zila sendi wazagula mgunda wa ilongo, hawe honhu ha kutilila wajenzi.

[8] Ndo mina mbaka lehano mgunda awo wanguchemigwa, "Mgunda wa Danda."

[9] Ahyo ulonzi wa mloli Yelemiya wenela, "Nawahola vihande makumi gadatu vya sendi, kwa kihwana na yula munhu, yawele wanhu wa Isilaeli wamguzile,

[10] nawagula mgunda wa ilongo kwa sendi zizo, kota vila mkulu vyoyandajize."

Pilato kangumuuza Yesu
(Malichi 15:2-5; Lukasi 23:3-5; Yohana 18:33-38)

[11] Yesu nawamwimiza kumwando kwa mkulu wa mkowa. Lelo mkulu wa mkowa nakamuuza, "Ndaze, hambi hegwe ndo mndewa wa Wayahudi?" Yesu nakamwidichila, "Ena, hegwe nakulonga."

[12] Ila watambika wakulu na wasekulu nalowali womuuza, nayali hambe yawedichile.

[13] Ahyo Pilato nakamuuza, "Ndaze, hulinguhulika ulonjelezi awo weng'ha walingulavya kwa hegwe?"

[14] Ila Yesu hedichile ne chinhu, ahyo mkulu wa mkowa nakabubuwala ng'hatu.

Yesu kangutagusigwa kubagama
(Malichi 15:6-15; Lukasi 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

[15] Nayali izoweleche mhela wa mnvina ya Pasaka mkulu wa mkowa kuwachumulila Wayahudi munhu yumwe wamganile yawele mchinweng'ho.

[16] Mhela awo nakwali na munhu yumwe yawele mchinweng'ho yazeleche lukami, itagwa lyake Balaba.

[17] Ahyo, wanhu loweting'hane hamwe, Pilato nakawauza, "Mwangugana ndimchumulile yalikohi kuli awa weli, Balaba ama Yesu yalinguchemigwa Kilistu Mlohozi?"

[18] Nakalonga hino kwa vila nakavizela kota nawamigala kwa heye kwa mbuli ya kumonela fihi hela.

[19] Pilato naloyawele yekale hali chigoda cha heye cha utaguso, mdala wa heye nakamhilichila usenga awu, "Uleche kiyinjiza kuli utaguso wa munhu yuno yatanganiche, mina lehano ngazika lukami londali ndilota kwa mbuli ya heye."

[20] Ila watambika wakulu na wasekulu nawawakola lupichi wanhu walande Balaba yachumulilwe na Yesu yabagame.

[21] Mkulu wa mkowa nakawauza, “Yalikohi kuli awa weli yomlingugana ndimchumulile?” Wamwidichila, “Balaba!”

[22] Pilato nakawauza, “Lelo ndite choni na Yesu yalinguchemigwa Kilistu Mlohozi?” Weng'ha nawalonga, “Yawambigwe mumsalaba!”

[23] Pilato nakauza, “Lekachoni? Nakadita wihe wachi?” Hewo nawalutilila kutowa iyowe, “Yawambigwe mumsalaba!”

[24] Baho, Pilato loyawene kota hawalingukunda chila choyaliyolonga, na ivuche nalyali lyaluche, nakahola mazi, nakahovuga moko hali wala wanhu wamemile, nakalonga, “Heni ndamduhu kwa mbuli ya kubagama kwa munhu ayu, mane mwemwe baho!”

[25] Wanhu weng'ha nawalonga, “Danda ya heye na iwe kwa hetwe na wana wa hetwe!”

[26] Aho Pilato nakawachumulila Balaba kulawa mchinweng'ho, na Yesu yazapigwe ng'hobwa hamba nakamlavya yawambigwe mumsalaba.

Wamizi wangumbeza Yesu

(Malichi 15:16-20; Yohana 19:2-3)

[27] Hamba wamizi wa Pilato nawamwinjiza Yesu mng'handa ya mkulu wa Loma, wekungajiza chilundo cheng'ha.

[28] Wamvula nguwo, wamvalisa ikanzu lya chiundewa.

[29] Hamba watowa itaji lya miwa ifandile kota chipembelo, wamvalisa kumutwi, wamuwichila kahi idenje kuli moko wa heye wa kudilo. Wamfugamila kumwando kwa heye, wambeza wolonga, “Ulamche Mndewa wa Wayahudi!”

[30] Wamtemela mite, walihola lila idenje, wamsubulila kumutwi.

[31] Lowasindile kumbeza, wamvula lila ikanzu, wamvalisa nguwo za heye, hamba wamhilika kumuwamba mumsalaba.

Yesu kanguwambigwa

(Malichi 15:21-32; Lukasi 23:26-43; Yohana 19:17-27)

[32] Lowali woluta, nawamfika munhu yumwe itagwa lyake Simoni, mwenyeng'haye wa Kilene, wamizi wamkola lupichi yapiche msalaba wa Yesu.

[33] Lowafichile honhu halihochemigwa Goligota, hazeleche honhu ha “Izeje lya Mutwi”.

[34] Wamnweza mhanzanyo wa divai na chinhu chiliusungu. Ila Yesu loyajezile nakalema kunwa.

[35] Wamuwamba Yesu mumsalaba, hamba wegawila nguwo za heye kwa kuzitowela simbi.

[36] Nawekala baho, wawa womlolela.

[37] Hachanya ha mutwi wa heye nawawika utaguso wa heye wandichigwe, “Ayu ndo Yesu, Mndewa wa Wayahudi.”

[38] Wabokaji weli nawawambigwa mumsalaba hamwe na heye, yumwe kudilo na yumwe kumoso.

[39] Wanhu wawele wokola honhu hala wali womliga na wotigasa mitwi jawo na kulonga,

[40] “Hegwe! Ndo nakivuna kota kogwisa ng'handa ya Nguluwi na kuizenga kuli mazuwa gadatu? Lelo ilohole gwegwe. Wone hegwe uli Mwana wa Nguluwi, uduliche mumsalaba!”

[41] Vivyo du na watambika wakulu hamwe na walangusa wa malajizo ga Musa na wasekulu nawambeza wolonga,

[42] “Nakawalohola wanji, ila kilohola yuye kangulemwa! Hambi, heye ndo Mndewa wa Isilaeli! Hambi, lelo yeduliche hasi kulawa mumsalaba, na hetwe tomkunda.

[43] Naketumbila Nguluwi na kulonga eti heye ndo Mwana wa Nguluwi, lelo Nguluwi yamlohole one yalingumgana.”

[44] Hihyo na wala wabokaji wawambigwe hamwe na Yesu mumsalaba nawaliwomliga.

Yesu kangubagama mumsalaba
(Malichi 15:33-41; Lukasi 23:44-49; Yohana 19:28-30)

[45] Kulawila saa tisa matinazo, jiza naigubika isi yeng'ha.

[46] Loifichile saa tisa matinazo, Yesu nakalila kwa lizi likulu, “Eloi, Eloi, lema sabakitani?” Ilinguzeleka, “Nguluwi wa heni, Nguluwi wa heni, lekachoni kundeka?”

[47] Ila wala nawemile hala lowahuliche ahyo walonga, “Kangumchema Eliya.”

[48] Yumwe wa hewo nakabilima, nakahola sichi, kadiliza kuli divai izazame, kawika mli idenje, kamha yanwe.

[49] Wanji nawalonga, “Tandi tulole wone Eliya kanguya kumlohola.”

[50] Baho, Yesu nakalila kahi kwa lizi likulu, hamba muhe nauleka lukuli.

[51] Baho ipaziya ligazi lya kudinya honhu helile ng'hatu ha ng'handa ya Nguluwi lidejeka vihande vili kulawa kuchanya mbaka hasi, isi naitigasika, mitalawe najitulika,

[52] vilaga navigubuka na wanhu wenji wa Nguluwi welile nawabagame, wazilipuligwa,

[53] na hewo, loyazilipuche heye Yesu, walawa mvilaga, wenjila Yelusalemu muji welile, woneka na wanhu wenji.

[54] Lelo mkulu wa wamizi na wamizi wa Yesu lowawene limachinyina na gala galawile, nawadumba heko, nawalonga, “Ena, kwa kukomya munhu ayu nayali Mwana wa Nguluwi.”

[55] Honhu aho hali na wadala wenji wolola kwa kutali. Awo wadala ndo wala wamuwinzile Yesu kulawila Galilaya womtanza.

[56] Mumo wali Maliya Madelena, Maliya mayao Yakubu na Yusufu, hamwe na mayao wana wa Sebedayo.

Kutiligwa kwa Yesu
(Malichi 15:42-47; Lukasi 23:50-56; Yohana 19:38-42)

[57] Loifichile matinazo, mina nakoya munhu yawele na lufufu mwenyeng'haye wa Alimataya, itagwa lyake Yusufu. Na heye kahi nayali mlanguswa wa Yesu.

[58] Nakamlutila Pilato, nakalanda yapegwe lukuli lwa Yesu. Baho, Pilato nakakunda yapegwe.

[59] Yusufu nakaluhola lula lukuli, kaubumbiliza sanda nzelu ng'hatu,

[60] nakuwika mgati mwa chilaga chinyale choyali yahongole kuli italawe. Hamba kabidusa iganga ikulu kadinya hali lwizi lwa chilaga, koka.

[61] Maliya Madelena na yula Maliya yunji wali wekale wolola chilaga.

Wamizi wangulolela chilaga

[62] Hamitondo, zuwa iyage ila ya kwesela, watambika wakulu na Mafalisayo nawamlutila Pilato,

[63] nawalonga, “Mkulu, tukumbuchila kota yula mhadi loyali mkomu nakalonga ‘Zuwa lya kadatu ndozilipuka.’

[64] Lelo twangugana chilaga chilolelwe na wamizi mbaka zuwa lya kadatu, leka walanguswa wa heye waleche kuya nakumuhiza na kuwalonjela wanhu kota kazilipuka. Udesi awu wa kuduma wowa wihile lukami kusinda ula wa mwaluko."

[65] Pilato nakawalonjela, "goya, mwanawo wamizi, mlute mkalolele kota vyomvizelele."

[66] Lelo waluta walolela chilaga, nawazenjelela mchanya mwa iganga na wawaleka baho wamizi wololela.

28

Kuzilipuka kwa Yesu
(Malichi 16:1-10; Lukasi 24:1-12; Yohana 20:1-10)

[1] Loimalile Zuwa lya Kwesela, behi na kubwemwenzuka zuwa ila ya Jumapili, Maliya Madelena na yula Maliya yunji, nawaluta kulola chila chilaga.

[2] Baho du nakulawila limachinyina, mhilisi wa kilanga wa Mkulu nakadulika kulawa kilanga, kalibidusa lila iganga hafungo, nakulikalila.

[3] Nakoneka kota lumwemwesa na nguwo zoyavalile zali nzelu chweya!

[4] Wamizi wa chila chilaga nawakakama aku wodumba heko, nawazilika kota wanhu wabagame.

[5] Ila yula mhilisi wa kilanga nakawalonjela wala wadala, "Hemwe mleche kudumba! Ndivizela kota mwangumpala Yesu yawambigwe mumsalaba.

[6] Haduhu hano mina kazilipuka kota vyonayalonjile. Muye mlole honhu howamuwichile.

[7] Lelo mlute himahima mkawalonjele walanguswa wa heye kuta kazilipuka kulawa kowabagame, na sambi kanguwalongola Galilaya, ako momona heye. Mkumbuche ulonzi awu wondiwalonjele."

[8] Wawele wodumba na kusangalala kukulu, awo wadala nawoka himahima hali chilaga, nawabilima kuluta kuwalonjela walanguswa wa heye.

[9] Baho, Yesu nakating'hana na hewo, nakalonga, "Mlamche hemwe." Hewo wadala wamlutila, webata magulu ga heye na kumfugamila.

[10] Hamba Yesu nakawalonjela, "Mleche kudumba! Luteni mkawalonjele wang'holozangu walute Galilaya, na ako wombona."

Nguto ya wamizi wa chilaga

[11] Wala wadala lowaliwoluta, wamwe wa wamizi wa chilaga nawaluta kuli muji kulonga kwa wakulu wa watambika kwa zila mbuli zeng'ha lozilawile.

[12] Lelo nawating'hana hamwe na wasekulu, lowasindile kudogola, wawapa wala wamizi sendi nyinji

[13] wolonga, "Hemwe molonga ahi, 'Walanguswa wa heye nawoya nechilo, wahiza lukuli lwa heye hetwe lotwali tuwasile.'

[14] Na one mkulu wa mkowa yaizele mbuli ayi, hetwe tolonga na heye leka hemwe mleche kugazigwa."

[15] Wala wamizi nawazihola zila sendi, nawadita kota vyowalanguswe. Mbuli ayo yenela hali Wayahudi weng'ha mbaka lehano.

Yesu kanguwalawila walanguswa wa heye
(Malichi 16:14-18; Lukasi 24:36-49; Yohana 20:19-23; Madito 1:6-8)

[16] Wala walanguswa kumi na yumwe nawaluta Galilaya kuli chila chidunda choyawalajize Yesu.

[17] Lowamuwene, wamfugamila, hanga wanji wali na majesa.

[18] Yesu nakoya habehi, kawalonjela, “Mpegwa ludali lweng'ha kilanga na muisi.

[19] Luteni lelo, mkawadite wanhu wa isi zeng'ha wawe walanguswa wa heni, muwabatize kwa itagwa lya Mhaza na lya Mwana na lya Muhe Yelile.

[20] Muwalanguse kibatilila malajizo geng'ha gondiwapele. Na heni nda hamwe na hemwe mazuwa geng'ha, mbaka kuduma kwa isi.”

Mbuli Inojile vyoyandichigwe na Malichi

Chilongole

Mbuli Inojile vyoyandichigwe na Malichi ndo imwe mwa vitabu vine viwele mli Ilagano Linyale lilingusima mbuli ya ukomu wa Yesu Kilistu. Chila chimwe changuchemigwa Injili ilinguzeleka kota Mbuli Inojile. Navyandichigwa na Matei na Malichi na Lukasi na Yohana, Yesu loyabagame. Mbuli Inojile yandichigwe na Malichi ndo fupi kuli zeng'ha zine. Nayangukundigwa kota ndo Injili ya mwaluko kwandichigwa kuli mhela wa makumi sita na gahano mbaka makumi saba kulawila loyavumbuche Yesu. Wasomile wenji wangutawiza kota nayandichigwa ako Loma kwa chiwalo cha kuwakangaza nhumbula wanhu walingumkunda Kilistu ako Loma.

Malichi kahi yazeleche kota Yohana Malichi, nayali yochilongoza na Paoli na Banaba, ila wayage nawamona hawele wa kukundigwa hala hoyebagule mli majendo ga hewo ga chiutumigwa (Madito 13:13). Hamba Malichi kangwinula majendo hamwe na Banaba (Madito 15:39). Malichi nayali kahi munhu wa behi ng'hatu na Petili (1 Petili 5:13). Hanga Malichi nahawele mlolezi kwa ukomu wa Yesu Kilistu, wasomile wangukunda kota Malichi nakandika menji ga ulolezi wa Petili na ulolezi wa Petili ndo msisi kuli Mbuli Inojile yandichigwe na Malichi. Mli Mbuli Inojile ya Malichi, heye nakasima mbuli ya ulanguswa na malanguso ga Yesu kuli mhela wa kuduma.

Gali mgati

Malichi kanguchizelesa chitabu kuli (1:1-13).

Hamba Malichi kangusima mbuli ya mijito ja Yesu mhela loyali Galilaya (1:14-8:21).

Hamba kangulonga mbuli ya majendo ga Yesu kuza Yelusalemu (8:22-10:52).

Malichi kangugomanjiza kwa kwandika mbuli ya Yesu loyawele Yelusalemu na mbuli ya kubagama kwa heye na kuzilipuka (11:1-16:8).

Kudamla kwa Yohani Mbatiza
(Matei 3:1-12; Lukasi 3:1-18; Yohana 1:19-28)

[1] Ayi ndo Mbuli Inojile ya Yesu Kilistu Mlohozi, Mwana wa Nguluwi.

[2] Nayaluka kota vyoyandichigwe mli chitabu cha mloli Isaya,
“Nguluwi nakalonga, ndomigala msenga wa heni yakulongole,
yula yokugongomanyila nzila ya hegwe.
[3] Munhu kanguyoweleza kugunuche,
Mgongomanyileni Mkulu nzila ya heye, mgolole nzila ya heye ya kukola!”

[4] Yohani Mbatiza nakalawila kugunuche, yodamla kota, wanhu weng'ha mumgalamchile Nguluwi na kubatizigwa leka Nguluwi yawosele gehile ga hewo.

[5] Wanhu kulawa nzingo zeng'ha za Yudeya na wenyeng'haye weng'ha wa Yelusalemu nawamlutila, nawalonga gehile gowaditile, na heye nakawabatiza kuli lwanda lwa Yolodani.

[6] Yohani nakavala nguwo ihonigwe kwa milaika ja ngamiya, yakowele isali lya igozi mchuno. Nayali yolya nzije na hanombwa.

[7] Nakadamla yolonga, “Munhu yalinguya kumbele kwa heni, kowa mkulu kwa heni, heni sijeza kinamiza na kudohola ng'weso za makwamba ga heye.

[8] Heni ndanguwabatiza kwa mazi, ila heye kowabatiza kwa Muhe Yelile.”

Kubatizigwa na kujezigwa kwa Yesu
(Matei 3:13-4:11; Lukasi 3:21-22; 4:1-13)

[9] Mhela wuwo Yesu nakafika kulawa Nasaleti muisi ya Galilaya, na Yohani nakambatiza kuli lwanda lwa Yolodani.

[10] Baho du naloyalawile mmazi, nakona ulanga ugubuche, na Muhe Yelile yomdulichila kota ng'hunda.

[11] Lizi Iihulikwa kulawa kilanga, “Hegwe ndo mwanangu ndikuganile, nojezwa na hegwe.”

[12] Baho du Muhe Yelile nakamdita yalute kugunuche,

[13] ako nakekala mazuwa makumi gane yojezigwa na Limazoga. Migongolo ja kisolo najali kuko, na wahilisi wa kilanga waza kumtanza.

Yesu kanguwachema walowa somba wane
(Matei 4:12-22; Lukasi 4:14-15; 5:1-11)

[14] Yohani loyawohigwe mchinweng'ho, Yesu nakaluta isi ya Galilaya, yodamla Mbuli Inojile ya Nguluwi.

[15] Nakalonga, “Mhela naufika. Undewa wa Nguluwi wa habehi! Mwesa mumgalamchile Nguluwi, muikunde Mbuli Inojile na muibochele.”

[16] Yesu loyali yojenda mfungo mwa ilamba lya Galilaya, nakawona wavula somba weli, Simoni na Andeleya mdodowe Simoni, wovula somba na utandawala. [17] Yesu nakawalonjela, “Mmbinze nani ndowaditani hemwe muwe wavula wanhu.”

[18] Baho waleka utandawala wa hewo wamuwinza.

[19] Loyalutile hamwando nakawona wanage Sebedayo Yakubu na Yohani. Nawali mgati mwa itumbwi wowika goya utandawala wawo.

[20] Baho du Yesu nakawachema, na hewo wamleka mhaza wa hewo Sebedayo muli itumbwi hamwe na wakolamijito, nawamuwinza.

Munhu yawele na chijeni chihile
(Lukasi 4:31-37)

[21] Nawafika kuli muji wa Kapanaumu, naloifichile Zuwa lya Kwesela, Yesu nakenjila mung'handa ya kusalila, nakaluka kulangusa.

[22] Wanhu weng'ha wekala wabubuwale na gala goyali yolangusa, mina nahali yolangusa kota walangusa wa malajizo ga Musa, ila nayali yolangusa kwa ludali.

[23] Baho nakenjila munhu mula kuli ng'handa ya kusalila yawele na chijeni chihile,

[24] nakachemeleza lizi, “Kuna choni na hetwe, hegwe Yesu wa Nasaleti? Nakuya kutudumya? Tuvizela hegwe kwa whaani, hegwe kwa msenga Yelile yatumigwe na Nguluwi.”

[25] Yesu nakaching'hanuchila acho chijeni chihile yolonga, Nyamalile! “Mlawe munhu ayu.”

[26] Hamba chila chijeni chihile chimtigisatigisa ayo munhu, nakalila kwa lizi likulu, hamba chimlawa munhu yula.

[27] Wanhu wesa wawele ahala honhu, nawali wabubuwale, naweuza, “Mbuli zachi azi? Aga ndo malanguso majenzi, munhu ayu kana ludali mbaka lwa kuvilonjela vijeni vihile, navyo vyangumhulichiza.”

[28] Mbuli azi za Yesu nazenela kweng'ha kuli isi ya Galilaya.

Yesu kanguwalohola wenji
(Matei 8:14-17; Lukasi 4:38-41)

[29] Yesu na walanguswa wa heye, hamwe na Yakubu na Yohani, nawalawa kuli ng'handa ya kusalila, nawaluta mbaka kuli ng'handa ya Simoni na Andeleya.

[30] Mamo wa mdala wa Simoni nayali yotamika yawasile muchinhanda. Yesu loyafichile nawamlonjela mbuli ya ayo mtamwa.

[31] Yesu nakamlutila ayo mamo, nakamibata moko nakamwinula. Baho utamwa umleka nakaluka kuwawichila chilyo.

[32] Matinazo, isanya lolizinjile, nawamigalila Yesu watamwa weng'ha na munhu yawele na chijeni.

[33] Wanhu weng'ha wa muji ula nawekungajiza kunze kwa lwizi.

[34] Na heye Yesu nakawosela wanhu wenji wawele na matamwa menji, na nakawinga vijeni vinji, ila havikundize vijeni kulonga chinhu mina vyali vimzelele kota heye ka whaani.

Yesu kangudamla kula Galilaya
(Lukasi 4:42-44)

[35] Hamitondo, kung'hali lufuku, Yesu nakalawa, nakaluta honhu ha uyeng'ha kumlanda Nguluwi.

[36] Hamba Simoni na wayage nawaluta kumpala koyali.

[37] Lowamuwene, wamlonjela, “Chila munhu kangukupala.”

[38] Yesu nakawalonjela, “Tucheni tulute honhu hanji hali habehi ndikadamle Mbuli Inojile ako kahi, mina acho ndo chingale.”

[39] Hamba nakoka kaluta yojenda isi yeng'ha ya Galilaya, yodamla mng'handa za kusalila Mbuli Inojile kuno yolavya vijeni vihile.

Yesu kangumlohola munhu yawele na uswema
(Matei 8:1-4; Lukasi 5:12-16)

[40] Munhu yumwe yawele na uswema nakamlutila Yesu, kafugama, nakamlanda na kumlonjela, “Wone ulingugana kombusila utamwa wondilingugula.”

[41] Yesu kamonela isungu, nakagolola moko wa heye, kamdoliza na kumlonjela, “Ndangugana uhovujigwe!”

[42] Baho du utamwa wa chipata umleka munhu ayo, nakahovujigwa.

[43] Hamba Yesu nakamlonjela yula munhu yoche, kuno yomlajiza,

[44] nakalonga, “Ulole uleche kumlonjela munhu yoneche mbuli ayi, ila ulute ukelajile kwa mtambika mkulu kota vyoyalajize Musa, wakukagule na walavye ulolezi kota nakuhovugwa. Hamba ulavye nhambiko kwa kulajila kota uwa mkomu.”

[45] Ila yula munhu kaluta, kweneza mbuli ayo kweng'ha na kulonga mbuli nyinji. Yesu nakalemwela kwinjila muji woneche yokoneka, imgana kikala kunze, honhu ha uyeng'ha. Ahyo, wanhu nawamlutila kulawila kweng'ha.

2

Yesu kangumlohola munhu yaziliche
(Matei 9:1-8; Lukasi 5:17-26)

[1] Logakolile mazuwa mado, Yesu nakahiluka Kapanaumu wanhu nawahulika kota nakahiluka hakaye.

[2] Wanhu wenji nawoya wamema mluga nakwali hela honhu ha kukola kuluta hali lwizi. Yesu nayali yodamla usenga wa heye,

[3] mhela awo wanhu wane nawoya, wamigale munhu kwa Yesu, yumwe yaziliche.

[4] Ila kwa vila wanhu nawali wenji, nawalemwela kumgala habehi na Yesu. Ahyo, nawatubula kuchanya kuchinduwiko honhu hoyawele Yesu. Lowatubule honhu, wamdulisa ayo munhu yawele yawasile mumcheka.

[5] Yesu loyawene vyowawele na makundo, nakamlonjela ayo munhu yaziliche. “Mwanangu, kusilwa gehile gouditile.”

[6] Wamwenga wa walangusa wa malajizo ga Musa, nawawele ahala honhu, nawenjilwa na majesa mnhumbula mwawo,

[7] Munhu ayu “Lekachoni ayu kangulonga hino? Kangumkovula Nguluwi! Kuduhu munhu yawele na ludali lwa kumusila munhu gehile, ila Nguluwi yaliyeka.”

[8] Yesu nakavizela gala gowali wochijesa, nakawalonjela, “Lekachoni mwangijesa ahyo mnhumbula za hemwe?

[9] Lilikohi liwele ubewe, kumlonjela ayu munhu yaziliche, ‘Kusilwa gehile ga hegwe,’ Ama kumlonjela, ‘Winuche! Uhole mcheka ujende?’

[10] Lelo ndangugana mvizele kota heni Mwana wa Munhu ndina ludali lwa kuwosela wanhu gehile muisi.” Aho nakamlonjela yula munhu yaziliche,

[11] “Ndangukulonjela wime, uhole mcheka wako ulute kaye.”

[12] Wanhu weng'ha nawali womlola ayo munhu. Ayo mtamwa kenuka, nakahola mcheka wa heye kaluta kaye. Wanhu weng'ha nawabubuwala na kumtogola Nguluwi kuno wolonga, “Hatunayona mbuli kota ayi.”

Yesu kangumchema Lawi
(Matei 9:9-13; Lukasi 5:27-32)

[13] Yesu nakahiluka kahi hafungo mwa ilamba lya Galilaya. Lung'hongola lwa wanhu nalumlutila, na heye kaluka kuwalangusa.

[14] Loyali yokola, kamona Lawi mwanage Alufayo, yekalise mchituka cha kodi, Yesu nakamlonjela, “Umbinze!” Lawi kenuka, kamuwinza.

[15] Hamba, Yesu nayali yolya chilyo mng'handa ya Lawi, wakongoza kodi weng'ha na awala wawele na gehile, waliwolya hamwe na Yesu na walanguswa wa heye, nawali wenji wamuwinzile Yesu.

[16] Walangusa wa malajizo ga Musa wala nawawele Mafalisayo, lowamuwene Yesu yolya na wanhu wawele na gehile na wakongoza kodi, wawauza walanguswa wa heye, walonga, “Lekachoni kangulya na wadita gehile?”

[17] Yesu vyoyawahuliche nakawalonjela, “Wanhu wawele wakomu hawalingumlapa mteleka mikwandi, ila wawele watamwa. Suyile kuwachema wanhu wala watanganiche, ila mbuya kwa wanhu wawele na gehile.”

Mbuli ya kwesela kulya
(Matei 9:14-17; Lukasi 5:33-39)

[18] Mhela umwe walanguswa wa Yohani na walanguswa wa Mafalisayo nawali wokwesela kulya. Wanhu nawoya, nawamuuza Yesu, “Lekachoni walanguswa wa Yohani na wa Mafalisayo nawali wokwesela kulya, ila walanguswa wa hegwe hambe wesele kulya?”

[19] Yesu nakawedichila, “Yalalikwe kuli mnvina ya kuhesa, kokwesela ndaze kulya wone yawe hamwe na mkasano? Hebu! Mhela weng'ha hoyowa hamwe na mkasano hokwesela kulya hebu.

[20] Mhela wokwiza hala mkasano hoyokusigwa kuli hewo, mhela awo ndo wokwesela kulya.

[21] “Haduhu munhu yoweza kuhona chibende chinyale kuli nguwo ya katali. Wone yadite ahyo, achila chibende chinyale choswina kulawa kuli yila nguwo ya katali, ileka ugazi ukulu.

[22] Munhu hambe yajele divai ya lehano kuli chizombe cha igozi cha katali, wone udite ahyo divai aila yotula achila chizombe cha igozi cha katali,

divai na chizombe cha igozi chila vyotajigwa. Iwaga hino, uwiche divai mli chizombe cha igozi chinyale.”

Mkulu wa Zuwa lya Kwesela
(Matei 12:1-8; Lukasi 6:1-5)

[23] Nalyali Zuwa lya Kwesela Yesu nayali yokola na walanguswa wa heye kuli migunda ja wanhu jiwele na ngano, wopulula miso wolya.

[24] Mafalisayo nawalonga, “Ulole, walanguswa wa hegwe wanguwifya wangudita chohachikundigwe kudita Zuwa lya Kwesela?”

[25] Yesu nakawalonjela, “Hambi hamsomile Daudi na wayage navyowaditile mhela lowali na nzala?

[26] Heye nakenjila mng'handa ya Nguluwi, nakalya jila mibumunda jiwichigwe kumwando kwa Nguluwi. Mbuli ayi naikoleka mhela Abiatali naloyali mtambika mkulu. Na ndo watambika waliyeng'ha nawakundizwe kulya mibumunda ajo. Ila Daudi nakajilya na nakawapa wayage kahi.”

[27] Hamba Yesu nakawalonjela, “Zuwa lya Kwesela naliwichigwa kwa chiwalo cha wanhu, haiwele wanhu kwa chiwalo cha Zuwa lya Kwesela.

[28] Ahyo Mwana wa Munhu ndo Mkulu wa Zuwa lya Kwesela na kana ludali lwa alyo Zuwa lya Kwesela.”

3

Munhu yawele na moko uziliche
(Matei 12:9-14; Lukasi 6:6-11)

[1] Yesu nakenjila kahi mng'handa ya kusalila nakwali na munhu yawele na moko uziliche.

[2] Wanhu wamwe nawali wopala chinhu cha kumvilizila Yesu, nawali womlola kodita choni kwa ayula munhu yawele na moko uziliche, komlohola ama hebu vyoiwele Zuwa lya Kwesela.

[3] Yesu nakamlonjela ayula munhu yawele na moko uziliche, “Uye hano hamwando.”

[4] Hamba Yesu nakawauza wanhu wala, “Malajizo ga hetwe gangutukundiza ndaze kudita Zuwa lya Kwesela? Kudita mbuli inojile ama kudita mbuli yihile? Kulohola ukomu wa munhu ama kukopola?” Ila hewo nahawalonjile chinhu.

[5] Aho nakawalola weng'ha kuno yazudile, nakawa na masinzo kwa vila navyowawele na nhumbula zihile. Hamba nakamlonjela ayula munhu yawele na moko uziliche, “Ugolole moko wa hegwe!” Na heye nakagolola moko na baho uwa mkomu kahi.

[6] Baho Mafalisayo nawalawa kunze, nawalongasa hamwe na wanhu wa chilundo cha Helodi ndaze vyowomdumya Yesu.

Ikugusi lya wanhu hafungo mwa ilamba

[7] Yesu nakoka aho hamwe na walanguswa wa heye, nakaluta hafungo mwa ilamba, na lung'hongola lwa wanhu lumuwinza. Wanhu awo nawali walawile kuli isi za Galilaya na Yudeya,

[8] na miji ja Yelusalemu na Idumea, kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani na Tilo na Sidoni. Lung'hongola alo lwa wanhu nalumlutila Yesu kwa vila naluhulika mbuli nyinji nazoyali yaditile.

[9] Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye wamuwichile goya itumbwi limwe, leka lung'hongola lwa wanhu waleche kummemelela.

[10] Nayali yawosile matamwa wanhu wenji, na watamwa weng'ha nawali wofyela wogana wamdolize.

[11] Wanhu wawele na vijeni vihile lowamuwene, nawetoza kumwando kwa heye na kuchemeleza kwa lizi, “Hegwe kwa Mwana wa Nguluwi!”

[12] Ila Yesu nakawalonjela kwa kuwang'hanuchila waleche kuwalonjela wanhu kota heye kawhaani.

Yesu kanguhagula walanguswa kumi na weli
(Matei 10:1-4; Lukasi 6:12-16)

[13] Yesu nakoka nakakwina kuchidunda nakawachema wala yawaganile. Na hewo nawamlutila,

[14] nakawahagula kumi na weli, nakawachema watumigwa. Nakawalonjela, “Ndiwahagulani hemwe muwe hamwe na heni, hamba ndowalajiza mlute kuwadamlila wanhu Mbuli Inojile.

[15] Mowa na ludali lwa kuwinga vijeni.”

[16] Awa ndo kumi na weli yawahagule, Simoni yula Yesu yampele itagwa lya Petili,

[17] na kahi Yakubu na Yohani wanage Sebedayo. Yesu nakawapa awa wana weli itagwa Boanelige, izeleche “Wanalubumo.”

[18] Na kahi Andeleya na Filipo na Batolomeo na Matei na Tomasi na Yakubu mwanage Alufayo na Simoni yalawile Kanaani na Tadayo

[19] na Yudasi Isikalioti yambelenhuche Yesu.

Yesu na mkulu wa Limazoga
(Matei 12:22-32; Lukasi 11:14-23; 12:10)

[20] Hamba Yesu nakaluta hakaye hake, kahi wanhu nawamema mbaka Yesu na walanguswa wa heye, nawalemwela kuwa mhela wa kulya.

[21] Wang'holoze vyowahuliche ago, nawaluta kumhola kwa vila wanhu nawalonga kota kapunganika.

[22] Walangusa wa hewo wa malajizo ga Musa walawile Yelusalemu nawalonga, “Kana chijeni chihile chilinguchemigwa Belisebuli! Ayo ndo mkulu wa vijeni, na heye ndo yalingumpa ludali lwa kusa vijeni vihile.”

[23] Yesu nakawachema na kwaluka kuwalonjela kwa nhelo, kalonga, “Yowa ndaze Limazoga limuwinje Limazoga miyage?

[24] Wone undewa umwenga wogawanuka vilundo vilingitwanza, undewa awo hauweza kikala.

[25] Kahi, wone ivyazi ligawanuche keli, lilingitowa, ivyazi alyo halichikala lyosumigwa.

[26] Wone undewa wa Limazoga ugawanuche chilundo, hauchikala, lelo wokwaga ng'hatu.

[27] “Kuduhu munhu yokwinjila mng'handa ya munhu yawele na mong'ho kumsukula vinhu vyeng'ha ne kumuwopa ayo yawele na mong'ho na ng'weso hafungo, aho ndo koweza kumsukula vinhu vya heye.

[28] “Ena ndanguwalonjelani ndikomya, Nguluwi kowosela gehile gawo geng'ha na kukovula kwa hewo kweng'ha,

[29] ila yalingumkovula Muhe Yelile, ayu hokusilwa gehile ga heye ng'oo, kwa vila kawifya, kana wihe wa mazuwa gose.”

[30] Yesu nakalonga ago, kwa vila nawali womlonga “Kana vijeni vihile.”

Mamo na wang'holoze Yesu
(Matei 12:46-50; Lukasi 8:19-21)

[31] Hamba mayake Yesu na wang'holoze nawoya ahala honhu, hoyali yolangusa Yesu, nawema kunze, nawamlajiza munhu yenjile mng'handa yakamcheme.

[32] Wanhu nawali wamemile kwa heye. Lelo wanhu nawamlonjela, “Mayako na wang'holozo wa kunze wangukupala hegwe.”

[33] Yesu nakamlonjela, “Mayangu na wang'holozangu ndo whaani?”

[34] Aho nakawalola awala wekale ahala honhu, nakalonga, “Mlole! Awa ndo mayangu na wang'holozangu.

[35] Munhu yoneche yawelingudita goyalingugana Nguluwi ayo ndo mng'holozangu na lumbulyangu na mayangu.”

4

Nhelo ya mnyalaji
(Matei 13:1-9; Lukasi 8:4-8)

[1] Yesu nakaluka kuwalangusa wanhu hafungo mwa ilamba. Wanhu wenji nawammemelela mbaka naimgana yenjile mitumbwi na kikalisa. Wanhu weng'ha nawali wekale musangalaza hafungo mwa ilamba.

[2] Nayali yowalangusa menji kwa nhelo, na kuli malanguso ga heye nakawalonjela,

[3] “Mhulichize, mnyalaji nakaluta kunyala nyhadikwa.

[4] Loyali yonyala nyhadikwa, zinji nazigwa mnzila, videje vyuya vidobola vilya.

[5] Zinji nazigwa honhu hawele na italawe, hawele hela misanga minji. Nazota himahima kwa vila misanga najali michefu.

[6] Isanya lolilawile, zilakala na kwa vila mizabi najali mchanya mchanya hela, zikala.

[7] Zinji nazigwa hali migodi ja miwa, na jila miwa jikula zipilinjila zila nyhadikwa nazo hazilelile nyhule.

[8] Ila zinji nazigwa hali misanga jinojile, zota zikula zilela imwe mala makumi gadatu, na imwe mala makumi sita na imwe mala miya.”

[9] Yesu nakawalonjela, “Yawele na makutu ga kuhulika na yahuliche.”

Malanguso ga mnyalaji
(Matei 13:10-17; Lukasi 8:9-10)

[10] Yesu vyoyaponile yeka, wamwe wa wala wamhuliche nawamlutila hamwe na wala kumi na weli, nawamuuza mbuli ya ayo nhelo.

[11] Na heye nakawalonjela, “Hemwe mpegwa kuuzela uviso wa undewa wa Nguluwi, ila wanji wala wawele kunze wolonjelwa chila chinhu kwa nhelo,

[12] leka,
“ ‘Walole ng'hatu, ila waleche kona.
Wahuliche ng'hatu, ila waleche kuvizela.
Nawahadite ahyo, wahamhiluchile Nguluwi,
na heye yahawosele gehile ga hewo.’ ”

Yesu kangutang'hula nhelo wa mnyalaji
(Matei 13:18-23; Lukasi 8:11-15)

[13] Hamba Yesu nakawalonjela, “Ndaze, hemwe hamuizelele nhelo ayi? Modita ndaze lelo, kuizela nhelo yoneche yila?

[14] Mnyalaji kangunyala ulonzi wa Nguluwi.

[15] Wanhu wanji ndo kota zila nyhadikwa zinyaligwe mnzila hawele ulonzi hounyaligwe. Ila bahala du lowohulika, Limazoga lyuyaga na kusa ulonzi awo unyaligwe mgati mwa hewo.

[16] Wanhu wanji ifanda kota nyhadikwa inyaligwe hali italawe. Baho du lowouhulika awo ulonzi, hubochela kwa kusangalala ng'hatu.

[17] Ila hambe uwenjile na kuwa na mizabi mgati mwa hewo, hulutililila kibatilila hado hela, na mhela wa ugayo ama wihe houlawila kwa mbuli ya ulonzi awo, baho wangugozola.

[18] Wanhu wanji ndo kota zila nyhadikwa zigwile hali migodi jiwele na miwa. Ahyo ndo kiwhana na wanhu wala walinguhulika awo ulonzi,

[19] ila lunhwinhwi lwa isi ino na kunojezwa na lufufu na maya kuwenjila na kuwifyanga ulonzi awo, nawo haulela mafuza.

[20] Ila wanji ifanda kota zila nyhadikwa zinyaligwe kuli misanga jinojile. Awa wohulika ulonzi awo, woubochela, wolela mafuza, wanji mala makumi gadatu, na wanji mala makumi sita, na wanji mala miya imwe."

Chenje chigubikwe
(Lukasi 8:16-18)

[21] Yesu nakalonga kahi, "Ndaze, wanhu nawawesaga chenje na kigala mng'handa na kugubika na chidoto ama kuwika mlukweme? Hebu! Nawawikaga honhu ha kuwichila chenje.

[22] Chila chinhu chivisigwe chowichigwa hazelu na chila chinhu chigubikwe chogubuligwa.

[23] Ahyo, yawele na makutu ga kuhulika yahuliche."

[24] Nakawalonjela kahi, "Mhulichize goya chomhulika! Chipimilo chichila chomlinguwapimila wanhu wanji ndo chicho Nguluwi kowapimila namwe, kahi mokonjezelwa ng'hatu.

[25] Yawele na chinhu kopegwa na chinji. Heye yawele hela chinhu, na chila choyojesa kanacho choholigwa."

Nhelo ya nyhadikwa ilingota

[26] Yesu nakalonga, "Undewa wa Nguluwi ufanda kota hino, munhu nakanyala nyhadikwa kumgunda.

[27] Nechilo kanguwasa na nemisi kangulola na nyhadikwa zangulutilila kukula, ila heye havizelele chilingukoleka.

[28] Misanga jangudita mizuchila kukula na kulela mafuza, mwaluko kuzuka mahamba madeche, hamba liso na mwiso nyhule mgati mwa liso.

[29] Aho wone nyhule ipye, munhu ayo kokwaluka kuhola chimaje cha kebenela kwa vila mhela wa mbena ufika."

Nyhadikwa iwele ndodo lukami
(Matei 13:31-32,34; Lukasi 13:18-19)

[30] Yesu nakawauza, "Tuuwhanize Undewa wa Nguluwi na chinhu chachi? Tudamle kwa nhelo yachi?

[31] Ufanda kota hino, munhu nakahola nyhadikwa ya haladali iwele ndodo ng'hatu kusinda zeng'ha na kuinyala mmisanga.

[32] Mhela udo hela, yokota na kuwa igodi likulu kusinda migodi jeng'ha kumgunda. Nhagala ziwaga ng'hulu videje vya kuulanga vyuyaga kuzenga vimvulila vyawo mlubehelo lwa nhagala za alyo igodi."

[33] Yesu nakawadamlila usenga wa heye kwa nhelo nyinji, nakadamla na hewo kota vila vyowawezile kuhulika.

[34] Heye Yesu nahayali yolangusa chinhu ne kuwika nhelo, ila wone yawe hamwe na walanguswa wa heye, nayali yowatang'hulila goyalonjile.

Yesu kanguilonjela nhigu inyamalile
(Matei 8:23-27; Lukasi 8:22-25)

[35] Isanya vyoliswele, Yesu nakawalonjela awala walanguswa wa heye, "Tuloche kumwambu mwa ilamba."

[36] Lelo nawawaleka wanhu wamemile, walanguswa nawenjila amo kuli itumbwi, nakwali na mitumbwi jinji aho.

[37] Baho du nakwali na mbeho, na kutiguka kwa mazi kuli ilamba, itumbwi nalyaluka kumema mazi. [38] Heye Yesu nakawasa yawichile mutwi mchegamo, awala walanguswa wamwinula wamlonjela, “Mlangusa, ndaze hulingona kota hetwe tobagama kwa mazi?”

[39] Lelo nakenuka kailonjela yila mbeho, “Nyamalile!” Vivila nakailonjela nhigu ya ilamba, “Tulu! Nyamalile!” Baho mbeho nainyamalila na nakwali tulu.

[40] Yesu nakawalonjela awala walanguswa wa heye, “Lekachoni mwangudumba? Ndaze, mng'hali hela makundo?”

[41] Na hewo nawadumba heko walonga, “Ayu munhu wachi lelo, mbaka nhigu na mbeho vyangumuhulichiza?”

5

Yesu kangumlohola yawele na chijeni
(Matei 8:28-34; Lukasi 8:26-39)

[1] Yesu na walanguswa wa heye nawafika kuli isi ya Wagelasi, kumwambu mwa ilamba lya Galilaya.

[2] Baho du Yesu vyoyalawile kuli itumbwi nakating'hana na munhu yawele yochikala kuwele na vilaga. Ayo munhu nayali na chijeni chihile.

[3] Nayali yochikala kuli vilaga, nakwali kuduhu munhu yajezile kumhejelela yamibate yojeza kumkoweleza na minyololo.

[4] Mala nyinji nawajeza kumkoweleza minyololo moko na magulu, nakadumulaga na kusa chuma chowamkoweleze nalyo. Ayu munhu nayali na mong'ho ng'hatu nakwali kuduhu munhu wa kumibata.

[5] Nemisi na nechilo nayali yochikala kuli vilaga mchidunda yotowa iyowe na kitemangatemanga kwa maganga.

[6] Loyamuwene Yesu kwa kutali, nakambilimila, kenamiza.

[7] Nakalonga kwa lizi ng'hulu, “Kuna choni na heni, hegwe Yesu Mwana wa Nguluwi yawele kuchanya? Kwa itagwa lya Nguluwi ndangukulanda uleche kungaza!”

[8] Nakalonga ahyo kwa vila Yesu nayali yamlonjele, “Chijeni chihile yamlawe munhu ayo.”

[9] Yesu nakamuuza, “Itagwa lyako whaani?” Na heye nakedichila, “Itagwa lyangu chilundo cha wamizi, mina hetwe twa wenji.”

[10] Vijeni vimdedeza Yesu yaleche kuviwinga avyo vijeni mli isi yila.

[11] Nakwali na lung'hongola lukulu lwa migubi jidimigwa kuli chidunda.

[12] Ahyo, vila vijeni vimlanda, “Utugale kuli ajo migubi, tujinjile.”

[13] Yesu nakavikundiza, avyo vijeni vihile, navijinjila jila migubi. Lung'hongola lweng'ha lwa migubi jifichile elufu mbili najifiduka mnyenje mwa chidunda na kwinjila milamba, najibagama.

[14] Wadimi wa ajo migubi nawabilima, nawadamla mbuli azo kuli miji na kumigunda. Wanhu nawoya kulola galawile.

[15] Wala wanhu navyowamlutile Yesu, nawamona yula munhu yawele na chijeni yekale hanyi, yawele na luhala lwake na yavalile nguwo, na wala wanhu nawadumba.

[16] Awala wanhu vyowagawene gala gogalawile kwa munhu yawele na chijeni na ajila migubi,

[17] nawamlonjela Yesu yoche kuli isi ya hewo.

[18] Yesu navyoyali yokwinjila kuli itumbwi, yula munhu yosigwe vijeni nakamlanda yamkundize kulutasa.

[19] Yesu nakalema, nakamlonjela, "Ulute kaye kwako, kawalonjele wang'holozo mbuli zeng'ha ziwele Mkulu zoyakuditile na vyoyakonele isungu."

[20] Ayula munhu nakaluta, nakaluka kudamla kuli muji wa Dekapoli mbuli zeng'ha Yesu zoyamditile, wanhu nawekala webubuwale.

Mhinza wa Jailo na mdala yebate ivalo lya Yesu
(Matei 9:18-26; Lukasi 8:40-56)

[21] Yesu nakaloka kahi mwambu iyage ya ilamba kwa itumbwi. Lung'hongola lwa wanhu nalwikungajiza kumwando hake, na heye nayali yemile hafungo mwa ilamba.

[22] Aho Jailo yawele chilongozi wa sinagogi nakoya, loyamuwene Yesu nakafugama hali magulu ga Yesu.

[23] Nayali yolonga yolanda, "Mhinza wa heni mdodo kangutamika behi kubagama. Dedede ndangulanda tuche kaye ukamuwichile moko yaloholigwe yawe mkomu."

[24] Yesu nakoka hamwe na Jailo. Wanhu wenji nawamuwinza na kumema chila ubanzi.

[25] Nakwali na mdala, nayali na utamwa kwa kulawa danda miyaka kumi na mili.

[26] Mdala ayu nakagazika lukami, nakawalutila wateleka mikwandi wenji ne kuloholigwa hebu. Nakataga sendi nyinji ne ulohozi, ila nakalutilila kugazika.

[27] Na vyoyahuliche goyalingudita Yesu, ndo nakaluta na ahyo nakafyela kuli lung'hongola lwa wanhu wawele hamwe na Yesu na kudoliza nguwo ya heye.

[28] Nakadita ahyo, mina nayali yolonga yaliyeka, "Wone ndibate nguwo ya heye, ndowa mkomu."

[29] Nakebata nguwo ya Yesu, na danda yoyali ilawa bahala du nakona naileka kulawa. Na heye nakehulika mlukuli lwake kawa mkomu.

[30] Yesu nakavizela, nakona mong'ho wa heye uwa udo, nakahinduka nakauza, nakalonga, "Whaani yebate nguwo ya heni?"

[31] Walanguswa nawamwidichila, nawalonga, "Ulole wanhu vyowamemile, lekachoni kwanguuza whaani yakibate?"

[32] Ila Yesu nakalutilila kulola yamone ayo yaditile hino.

[33] Aho yula mdala yavizelele choni nachimlawile, nakaluta yokakama kuno yodumba, nakafugamila mmagulu ga Yesu, nakamlonjela yokomya gose galawile.

[34] Yesu nakamlonjela, "Mhinza, makundo ga hegwe gakulohola. Ulute goya, uwe mkomu ulawe ng'hatu utamwa wa hegwe."

[35] Yesu navyoyali yang'hali yolonga, wanhu nawoya kulawa hakaye kwa Jailo chilongozi wa ng'handa ya kusalila, nawamlonjela, "Mina mhinza wa hegwe nakabagama. Uleche kumtunya mlangusa."

[36] Ila Yesu ne kulola chowalonjile nakamlonjela Jailo chilongozi wa sinagogi, "Uleche kudumba, ukunde hela."

[37] Yesu hamkundize munhu yoneche kulutasa, ila Petili na Yakubu na Yohani mng'holoze Yakobo.

[38] Nawafika kaye kwa Jailo chilongozi wa sinagogi, Yesu nakawona wanhu wapunganiche nakahulika kuyowa na chililo na kulombocheza kwinji.

[39] Yesu nakenjila mng'handa nakawalonjela wanhu, “Lekachoni mwangupunganika? Lekachoni mwangulila? Mwana habagame kawasa hela.”

[40] Wanhu nawamseka Yesu, ahyo nakawalavya wose kunze, nakawahola mhaza na mayake mhinza yula, na wala walanguswa wa heye wadatu, nawenjila kuchihengo kowawichile lukuli lwa mhinza.

[41] Yesu nakamibata moko, nakamlonjela ayula mhinza yabagame nakalonga, “Talita, kumi,” Mina, “Muhinza ndangukulonjela, ulilimche!”

[42] Baho mhinza nakalilimka, nakaluka kujendajenda, nayali na miyaka kumi na mili, aga logalawile, wanhu weng'ha nawekala wabubuwale lukami.

[43] Yesu nakawalemeza wanhu waleche kumlonjela munhu. Hamba nakawalonjela wamgalile chilyo ayula mhinza yalilimche yalye.

6

Yesu kangubezigwa ako Nasaleti
(Matei 13:53-58; Lukasi 4:16-30)

[1] Yesu nakalawa koyali, nakaluta hakaye hake Nasaleti koyalawile, yelongoze na walanguswa wa heye.

[2] Lolifichile Zuwa lya Kwesela, nakaluka kuwalangusa mng'handa ya kusalila. Nakwali na wanhu wenji na nawali wohulichiza na wekala wabubuwale, weuza walonga, “Nakagalavya kohi aga gose? Kahi luhala lwachi loyapegwe ayu? Kahi, kangudita ndaze vinduzanduza avi vyoyalingudita?

[3] Hambi ayu hawele selemala, mwana wa Maliya mng'holoze na Yakubu na Yose na Yudasi na Simoni? Ndaze walumbuze hawalingikala baha na hetwe?” Hamba nawambeza!

[4] Yesu nakawalonjela, “Waloli wa Nguluwi watogolagwa kweng'ha kula, ila hawatogolagwa hakaye hawo na kwa wang'holozawo.”

[5] Yesu nahaditile vinduzanduza hala honhu, ila nakawawichila moko watamwa wachefu, na kuwalohola.

[6] Yesu nakabubuwala kwa vila wanhu awa nawalema kukunda.

Yesu kanguwalajiza walanguswa kumi na weli
(Matei 10:5-15; Lukasi 9:1-6)

Hamba Yesu nakavijendela vila vijiji vya habehi yowalangusa wanhu.

[7] Yesu nakawachema awala walanguswa kumi na weli, nakawalajiza weliweli, nakawapa ludali lwa kuwinga vijeni vihile.

[8] Kawalajiza kalonga, “Mleche kuhola chinhu komluta, mleche kuhola chilyo ne sendi ne mhako, mhole ng'hweku yeka.

[9] Mvale makwamba, ila mleche kuhola igwanda lya keli.”

[10] Kahi nakawalonjela, “Honeche hombocheligwa, mikale hali ng'handa yiyo mbaka homkuka honhu aho.

[11] Honhu honeche, wone wanhu wolema kuwabochela ne kuhulika gomlangusa, muche mkung'hune nhimbwisi mmagulu genu iwe ulolezi wa kuwapanjila hewo.”

[12] Awala walangusa nawoka na kuwadamlila wanhu Mbuli Inojile na kuwalonjela wamgalamchile Nguluwi.

[13] Nawalavya vijeni vinji na wawabakaliza mafuta watamwa waloholigwa.

Kubagama kwa Yohani Mbatiza
(Matei 14:1-12; Lukasi 9:7-9)

[14] Helodi mndewa wa Galilaya nakahulika goyalingudita Yesu, mina lutogo lwake nalwenela honhu heng'ha. Wanhu wamwe nawali wolonga, “Yohani Mbatiza kazilipuka, ndo mina mong'ho uno wangukola mijito mgati mwake.”

[15] Wanhu wanji nawali wolonga, “Munhu ayu ndo Eliya,” na wanji nawali wolonga, “Ayu ndo mloli wa Nguluwi, kota awala waloli wa katali.”

[16] Mndewa Helodi vyoyahuliche, nakalonga, “Ayo ndo Yohani mbatiza yondimdumule mutwi, nakazilipuka!”

[17] Aho hamwande heye Helodi nakalajiza Yohani yebatigwe, yahindilwe mchinweng'ho, nakadita hino kwa vila nakamhesa Helodiya, nayawele mdala wa Filipo. Filipo nayali mng'holoze Helodi.

[18] Yohani Mbatiza nayali yomlonjela Helodi, “Haiwa goya kuhesa mdala wa mng'holozo Filipo.”

[19] Helodiya nakawika ching'honi mnhumbula, mbaka yamkopole Yohani, lelo nayali yolemwela kokwaluka ndaze!

[20] Helodi nayaliyomdumba Yohani, kwa vila nakavizela Yohani nayali Yelile na yatanganiche, ahyo nayali yomwamila, waleche kumdita vibi. Helodi nakagana kumhulichiza Yohani, hanga loyamhuliche, nakawa na masinzo.

[21] Zuwa limwe Helodiya nakapata mhumu. Zuwa lya kudita kukumbuchila kwa zuwa lyoyapondigwe Helodi, naloyawaditile mnvina wawele wakulu kwa heye na wakulu wa wamizi na wakulu weng'ha wawele wochikala kuli isi ya Galilaya.

[22] Mhinza wa Helodiya nakenjila mng'handa na kuvina goya, awala wakulu na Helodi na wajenzi wanji nawanojezwa. Mndewa Helodi nakamlonjela ayula mhinza, “Undande chinhu choneche choulingugana na heni ndokupa.”

[23] Kahi na kwa ulonzi winji wa kilaha, nakamlonjela, “Ndangilaha kota choneche choundanda, ndokupa, mbaka nusu ya undewa wa heni.”

[24] Aho yula mhinza nakalawa kunze kumuuza mayake, “Ndande choni?” Na heye nakamwidichila, “Ulande mutwi wa Yohani Mbatiza.”

[25] Mhinza yula nakamhiluchila mndewa yobilima na kumlonjela, “Ndangulanda ndigalile sambi baha mchisaye mutwi wa Yohani Mbatiza.”

[26] Mndewa Helodi nakesinza ng'hatu, ila kwa vila nakelaha, hali wala wajenzi wezile mchilyo, nahamlemele hebu.

[27] Lelo mndewa Helodi nakawalajiza mwamizi yakegale mutwi wa Yohani. Mwamizi nakaluta, nakumdumula mutwi Yohani mla mchinweng'ho,

[28] nakegala mutwi wa Yohani Mbatiza uwichigwe mchisaye, nakamha mhinza na mhinza nakamigalila mayake.

[29] Walanguswa wa Yohani lowahuliche mbuli ayo, nawaluta kuuhola mtufi wa Yohani, wazakuutila mchilaga.

Yesu kangulisa wanhu wenji

(Matei 14:13-21; Lukasi 9:10-17; Yohana 6:1-14)

[30] Watumigwa nawahiluka, nawekungajiza hamwe hali Yesu, nawamlonjela geng'ha gowaditile na kulangusa.

[31] Yesu nakawalonjela, “Tulute tuliyeka honhu ha uviso tukesele tandi.” Nakalonga ahyo kwa vila nakwali na wanhu wenji lukami wawele wofika aho na kuka mbaka Yesu na walanguswa wa heye nahawawele na mhumu wa kulya chilyo.

[32] Lelo nawoka waliyeka kwa itumbwi, nawaluta honhu hawele hela wanhu.

[33] Ila wanhu wenji nawawona woluta, nawawazela. Lelo wenji nawalawa chila muji na kubilimila kuko kowalutile Yesu na walanguswa wa heye, nawawalongola kufika.

[34] Lowaduliche kumwani, Yesu nakona lung'hongola lwa wanhu, nakawonela isungu, kwa vila nawali kota ming'holo jilihela mdimi. Nakaluka kuwalangusa mbuli nyinji.

[35] Nemisi naipuluta, walanguswa wamlutila Yesu, nawamlonjela, "Honhu aha twa kisolo, na sambi lyangutita.

[36] Igana uwalaje wanhu walute kumigunda na kuli vijiji vili habehi, wakagule vilyo."

[37] Ila Yesu nakawalonjela, "Muwape hemwe ndiya." Na hewo nawamuuza, "Lelo tulute tukagule mibumunda kwa sendi denali miya mbili zihejile sendi za kuhega myezi nane, na kuwegalila chilyo?"

[38] Yesu nakawauza, "Mwanajo mibumunda jilinga? Mlute mkalole." Navyowalolile, nawamlonjela, "Jabaha mibumunda jihano na somba mbili."

[39] Yesu nakawalajiza walanguswa wawalonjele wanhu weng'ha wekalise vilundo honhu hawele na misolo midodi.

[40] Na hewo nawekalisa kuli vilundo vya wanhu miya imwe miya imwe na vya wanhu makumi gahano makumi gahano.

[41] Hamba Yesu nakahola ajila mibumunda jihano na somba mbili, nakalola kilanga, nakatambichiza. Nakamogola nakawapa walanguswa wa heye wawagawile wanhu. Na zila somba mbili nazo nakawapa weng'ha.

[42] Wanhu wose nawalya, weguta.

[43] Walanguswa nawakungajiza chilyo chisigale, mibumunda na somba, navimema vidoto kumi na vili.

[44] Walume nawadile ajo mibumunda nawali wafichile elufu zihano.

Yesu kangujenda hali mazi
(Matei 14:22-33; Yohana 6:15-21)

[45] Baho Yesu nakawalonjela walanguswa wenjile mli itumbwi wamlongole walute Betisaida, kumwambu mwa ilamba, mhela heye yolulaga lung'hongola lwa wanhu.

[46] Yesu vyoyawalajile wala wanhu, nakaluta kuchidunda kumlanda Nguluwi.

[47] Loifichile matinazo, itumbwi nalyali hagati ha ilamba, na heye Yesu nayali yaliyeka hafungo mwa ilamba.

[48] Lelo nakawona walanguswa wa heye wochitunya kutowa mitela ja itumbwi, kwa vila mbeho nayali iputa. Behi na kubwemwenzuka, Yesu nakawawinza akuno yojenda mchanya mmazi, nakagana kuwapuluta.

[49] Ila lowamuwene yojenda hali mazi, nawejesa idimu, nawatowa iyowe.

[50] Mina weng'ha lowamuwene nawadumba lukami. Baho Yesu nakalonga na hewo, "Msindamale, nda heni. Mleche kudumba!"

[51] Hamba nakakwina mitumbwi mowawele, na mbeho inyamalila. Walanguswa nawabubuwala ng'hatu,

[52] kwa vila nawali wang'hali kuvizela ulanguso wa jila mibumunda. Luhala lwa hewo nalung'hali lububuwale.

Yesu kanguwalohola watamwa kula Genesaleti
(Matei 14:34-36)

[53] Nawaloka ilamba, nawafika isi ya Genesaleti, nawemiza itumbwi.

[54] Lowalawile mli itumbwi wanhu nawamzela Yesu baho.

[55] Lelo himahima nawazunguluta isi yila yeng'ha, nawaluka kuwahola watamwa wawasile mmicheka jawo, nawawegala chila honhu kowahuliche Yesu ka kuko.

[56] Chila honhu Yesu koyalutile, ku vijiji ama kuli miji ama kuli migunda, wanhu nawawawika watamwa mluga, nawamlanda wadolize lupembo lwa nguwo ya heye. Na weng'ha wadolize nawaloholigwa.

7

Ulanguso wa wasekulu
(Matei 15:1-9)

[1] Mafalisayo wamwe na walangusa wa malajizo ga Musa, nawalawile Yelusalemu, nawating'hana kumwando kwa Yesu.

[2] Nawawona kota wamwe wa walanguswa wa heye wowawele wolya chilyo na moko gakokomoche, mina ne kuhovuga moko.

[3] Mina Mafalisayo na Wayahudi wanji weng'ha, nawebatililaga gowalangusigwe na wasekulu wawo, hawalyaga chinhu ne kuhovuga moko gawo goya.

[4] Kahi, hawalyaga chinhu choneche kulawa kuli soko, mbaka wachihovuje tandi. Kahi nawalangusigwa kulawa katali kota vila mbuli ya kuhovuga nego na vizombe na vinhu vya shaba.

[5] Lelo Mafalisayo na walangusa wa malajizo ga Musa, nawamuuza Yesu, “Lekachoni, walanguswa wa hegwe hawalinguwinza kota ulanguso wotubochele kwa wasekulu, wangulya na moko gakokomoche?”

[6] Yesu nakedichila, “Wahadi hemwe! Mloli wa Nguluwi Isaya nakalagula goya mbuli za hemwe vyoyandiche,

“Nguluwi nakangulonga, ‘Wanhu awa, wangufugamila kwa ulonzi hela,
Ila mnhumbula mwao, wa kutali na heni.’ ”
[7] Kufugamila kwa hewo kwiha,
mina wangulangusa mbuli za wanhu,
kota Malajizo ga Nguluwi!

[8] “Hemwe mwanguleka ilajizo lya Nguluwi, na mwangibatilila gomlanguswe na wanhu.”

[9] Yesu nakalutilila kulonga, “Hemwe mna nzila ya usugu kwa kuleka malajizo ga Nguluwi, kwa chiwalo cha kuwinza mabochelo ga hemwe!

[10] Mina Musa nakalajiza, wahulichize mhaza na mayako za hemwe, na yalingumliga mhaza ama mayake, imgana yabagame.

[11] Ila hemwe, mwangulangusa, ‘Wone munhu yawe na chinhu cha kumtanza mhaza wa heye ama mayake, ila yolonga kota chinhu acho ndo Kolibani’ izeleche, ndolendole kwa Nguluwi,

[12] lelo hailinguganigwa kahi kumtanza mhaza wa heye ama mayake.

[13] Ahi ndo vyomlingubeza ulonzi wa Nguluwi kwa chiwalo cha ulanguso womlingibochelela. Kahi mwangudita mbuli nyinji kota zino.”

Vinhu vilingumdita munhu yawe mwavu
(Matei 15:10-20)

[14] Hamba Yesu nakaluchema lula lung'hongola lwa wanhu, nakawalonjela, “Mnyhulichize mweng'ha, na mvizele.

[15] Kuduhu chinhu chilingwinjila mgati mwa munhu kulawa kunze chilingumdita munhu mwavu. Ila chilingulawa mgati mwa munhu ndo chilingumdita munhu yawe mwavu.”

[16] Nayawele na makutu ga kuhulika, nayahuliche!

[17] Loyalulechile lula lung'hongola lwa wanhu na kwinjila mng'handa, walanguswa wa heye nawamlanda yawagubulile nhelo yila.

[18] Yesu, nakawalonjela, “Ndaze, na hemwe hamvizelele? Ndaze, hamvizelele kota chinhu chilingumwinjila munhu kulawa kunze, hachimdita munhu yawe mwavu,

[19] kwa vila hachilingumwinjila munhu mnhumbula, ila kumunda, na hamba cholavigwa kunze kucholo?” Kwa kulonga hino Yesu nakavikundiza vilyo vyeng'ha.

[20] Nakalutilila kulonga, “Chilingulawa mgati mwa munhu ndo vilingumdita munhu yawe mwavu.

[21] Mina kulawa mgati, mnhumbula ya munhu mwangulawa majesa gehile, ung'hondwa na uhizi, na kuboka,

[22] ubuhu na wihe na udesi na upoka na maya na kidaya na uhesi na maligo.

[23] Aga gesa, gangulawa mgati mwa munhu, ndo galingumdita munhu yawe mwavu.”

Makundo ga mdala yumwe
(Matei 15:21-28)

[24] Hamba Yesu nakoka aho, nakaluta wilaya ya Tilo. Ako nakenjila hali ng'handa imwe na haganile munhu yavizele, ila nahawezile kivisa.

[25] Mdala yumwe nayali na mwana mhinza yawele na chijeni chihile, nakahulika mbuli za Yesu. Lelo nakoya kamfugamila na kitoza kumwando kwa magulu ga Yesu.

[26] Mdala nayali Mgilichi yapondigwe Silofoinike kuli isi ya Siliya, nakamlanda Yesu yamlavye mwanage chijeni chihile.

[27] Yesu nakalonga, “Tandi wana wegute, kwa vila hainojile kuhola chilyo cha wana na kutozela mibwa.”

[28] Ila ayula mdala nakedichila, nakalonga, “Kukomya, Mkulu, ila na mibwa wone jikale hasi ha chisaga jiwaga jilya usanyangwa wa wana.”

[29] Yesu nakamlonjela ayula mdala, “Kwa chiwalo cha ulonzi awo, ulute kaye. Chijeni nachimlawa mhinza wa hegwe!”

[30] Lelo nakaluta kaye, nakamfika mwanage yawasile mchinhanda mkomu, chijeni chimlawile.

Yesu kangumlohola munhu yohambe yalonje na kuhulika

[31] Yesu nakoka wilaya ya Tilo, nakakolela Sidoni, nakafika kuli ilamba lya Galilaya, nakakolela muji wa Dekapoli.

[32] Wanhu nawamigala munhu yohambe yalonje na kuhulika, nawamlanda Yesu yamuwichile moko gake mtamwa.

[33] Yesu nakamhola nakaluta naye kutali na wanhu, nakahola chidole nakenjiza kuli makutu, nakatema mite nakamibata umiyango.

[34] Hamba Yesu nakalola kilanga, yolanda kwa Nguluwi aku yogugumila, nakamlonjela ayula munhu “Efata,” Mina “Ugubuche.”

[35] Baho du makutu ga heye nagagubuka na umiyango wa heye ugonzoka nakaluka kulonga goya hela.

[36] Yesu nakawalonjela wanhu waleche kumlonjela munhu. Ila vyoyawalemeze kuwalonjela wanhu hewo ndo kota kawalajiza kuwalonjela wanhu goyodita.

[37] Wanhu weng'ha nawahuliche nawali wabubuwale, wolonga, “Kangudita geng'ha goya, kanguwagubula meho wohambe walole, na wohambe walonje, wangulonga!”

8

Yesu kanguwapa chilyo wanhu elufu zine
(Matei 15:32-39)

[1] Mhela awo, ikugusi lya wanhu wenji naliting'hana kahi, chilyo nachowawele nacho nachimala. Lelo Yesu nakawachema walanguswa wa heye, na kuwalonjela,

[2] "Ndanguwonela isungu wanhu awa, kwa vila natikala hamwe mazuwa gadatu, na chilyo chowawelenacho nachimala.

[3] Wone ndiwalonjele walute kaye ne kulya, wanji wozilika mnzila. Mina wanji nawalawa kutali ng'hatu."

[4] Walanguswa nawamuuza, "Hano twa kisolo, topata kohi chilyo cha kuhega kwa wanhu weng'ha awa?"

[5] Yesu nakawauza, "Mwanajo mibumunda jilinga?" Hewo nawamwidichila, "Saba."

[6] Yesu nakawalonjela wanhu wekalise hanyi, nakahola ajila mibumunda saba, kata malumbo Nguluwi, nakamogola, nakawapa walanguswa wawape wanhu, na walanguswa wadita hiho.

[7] Nakwali na tusomba tuchefu, Yesu nakahola, kata malumbo Nguluwi, nakawapa walanguswa wawamogolele wanhu walye.

[8] Wanhu weng'ha nawalya, weguta, nawali wanhu wafichile elufu zine. Walokoteza usanyangwa, navimema vidoto saba.

[9] Na hewo wadile nawali wanhu elufu zine. Yesu nakawalaga,

[10] na baho nakakwina mli itumbwi hamwe na walanguswa wa heye, nakaluta kuli wilaya ya Dalimanuta.

Mafalisayo wangugana ulajilo
(Matei 12:38-42; 16:1-4)

[11] Mafalisayo nawoya kwa Yesu, nawaluka kilewa na heye. Nawagana kumjeza Yesu, yawalajile ulajilo kulawa kilanga.

[12] Yesu nakesinza mnhumbula, nakalonga, "Lekachoni lulelo alu lwangugana ulajilo? Hebu! Ndanguwalonjela ndikomya! Lulelo alu halupegwa ulajilo woneche wula."

[13] Nakawaleka, nakenjila kahi mitumbwi, nakaluka majendo kuluta kumwambu mwa ilamba.

Nhungo ya Mafalisayo na Helodi
(Matei 16:5-12)

[14] Walanguswa nawasemwa kigala mibumunda minji mitumbwi lyawo, nawahola limwe hela.

[15] Yesu nakawalonjela, "Milolele na usaso wa Mafalisayo na usaso wa Helodi."

[16] Walanguswa naweuza waliyeka walonga, "Kangulonga hino kwa vila nahatuholile mibumunda?"

[17] Yesu nakagazela majesa gawo, nakawalonjela, "Lekachoni mwangijesa vyomlihela mibumunda? Ndaze, mng'hali kuvizela? Ndaze, nhumbula za hemwe zilemwela kuvizela?

[18] Ndaze, mna meho na hamlingulola? Mna makutu na hamlinguhulika? Hambe mkumbuche

[19] mhela hondiwamogolele mibumunda jihano, kwa wanhu elufu zihano, na mlokoteza vidoto vilinga vya upumunizo?" Nawedichila, "Kumi na vili."

[20] Yesu nakawauza, "Na ahala londiwamogole mibumunda saba, nalowadile wanhu elufu zine, namlokoteza vidoto vilinga vya upumunizo?" Wedichila, "Saba."

[21] Lelo nakawauza hewo, “Mng'hali hamvizelele?”

Yesu kangumlohola munhu yohambe yalole ako Betisaida

[22] Nawoya Betisaida, ako wanhu nawamigala munhu yohambe yalole kwa Yesu na kumlanda yamibate.

[23] Yesu kamibata moko ayula munhu, nakaluta naye kutali na ahala honhu, nakamtemela mite kumeho, hamba Yesu nakawika moko kumeho kwa heye kamuuza, “Ndaze, kwangona choni?”

[24] Yula munhu nakalola kuchanya na kulonga, “Ena, ndanguwona wanhu wokoneka kota migodi jijenda.”

[25] Yesu nakahiluchila kuwika moko kumeho kwa munhu yula. Sambi nakagubula ng'hatu meho, meho gake gahiluka kulola kota katali. Chila chinhu nayali yochona goya.

[26] Yesu nakamhilusa kaye akuno yomlonjela, “Uleche kuhiluka kuli chijiji.”

Petili kangukunda Yesu ndo Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi (Matei 16:13-20; Lukasi 9:18-21)

[27] Yesu na walanguswa wa heye nawaluta kuli vijiji habehi na Kaisalia Filipo. Nalowawele mnzila, Yesu nakawauza walanguswa wa heye, “Mndonjele, wanhu wangulonga heni nda whaani?”

[28] Nawamwidichila, “Wanji wangulonga hegwe kwa, Yohani Mbatiza, wanji wangulonga kwa Eliya na wanji kahi wangulonga hegwe kwa yumwe wa waloli wa Nguluwi.”

[29] Yesu nakawauza!, “Na hemwe ndaze, mwangulonga heni nda whaani?” Petili nakedichila, “Hegwe ndo Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi.”

[30] Hamba Yesu nakawalemeza, “Mleche kumlonjela munhu kota, heni nda whaani.”

Yesu kangulonga kugazika na kubagama na kuzilipuka kwa heye (Matei 16:21-28; Lukasi 9:22-27)

[31] Hamba Yesu nakaluka kuwalangusa walanguswa wa heye, “Mwana wa Munhu koganigwa kugazigwa na kulemigwa na wakulu na watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa. Kota kokopoligwa na logopuluta mazuwa gadatu kulawa hoyabagame, kozilipuka.”

[32] Yesu nakawalonjela mbuli ayi hazelu. Aho, Petili nakamhola hafungo, nakaluka kumng'hanuchila.

[33] Ila Yesu nakahinduka, nakawalola walanguswa wa heye, nakamng'hanuchila Petili yolonga, “Uche kwa heni Limazoga! Majesa ga hegwe hagawele ga Chinguluwi ila ndo ga chiwunhu hela.”

[34] Hamba nakachema ikugusi lya wanhu hamwe na walanguswa wa heye, na kuwalonjela, “Wone munhu yoneche yogana kumbinza heni, imgana yeleme yuye, yahole msalaba wa heye, yambinze.

[35] Wone munhu yogana kulohola ukomu wa heye, kowajiliza, ila munhu yalingwajiliza ukomu wa heye, kwa chiwalo cha Mbuli Inojile, koulohola.

[36] Ndaze, munhu kowa na choni chinojile wone koihalila isi yeng'ha na kwajiliza ukomu wa heye? Ndita hebu!

[37] Kuduhu ne chinhu munhu choyodita leka yauhiluse ukomu wa heye kahi.

[38] Wone munhu yoneche kuli lulelo alu lwihile na hambe lumdumbe Nguluwi, yalingumbonela soni heni na malanguso ga heni, na heni Mwana wa Munhu ndomonela soni munhu ayo, mhela hoyokuya muli ukulu wa Mhaza wa heye hamwe na wahilisi wa kilanga welile wa Nguluwi.”

9

Kugaluka kumeho

[1] Yesu nakalutilila kuwalonjela, "Ndanguwalonjelani ndikomya, wabaha wanji bahano hotuli hawobagama ne kuwona Undewa wa Nguluwi ukuya kwa ukulu."

Yesu kangugaluka kumeho
(Matei 17:1-13; Lukasi 9:28-36)

[2] Mazuwa sita logapulute, Yesu nakawahola Petili na Yakubu na Yohani, kuchanya kuchidunda chikulu waliyeka. Ako, Yesu nakagaluka kumeho hali hewo,

[3] nguwo yoyavalile naigaluka iwa nzelu chweya, nakwali kuduhu munhu yoneche muisi aha yojeza kuidita nzelu vila.

[4] Eliya na Musa nawawalawila, wolongasa na Yesu.

[5] Petili nakamlonjela Yesu, "Mlangusa, inoga heko hetwe twa hano. Lelo tuzenje vibumuli vidatu, chimwe cha hegwe na chimwe cha Musa na chimwe cha Eliya."

[6] Heye na wayage nawadumba heko nahawavizelele cha kulonga.

[7] Hamba nailawila ng'hungugu iwagubika, na lizi ihulikwa kulawa kuli aila ng'hungugu ilonga, "Ayu ndo Mwanangu ndimganile, mumhulichize heye."

[8] Baho walanguswa awo nawalola nzingo zeng'ha, ila hawamuwene ne munhu, ila Yesu yaliyeka hamwe na hewo.

[9] Lelo nalowali wodulika kulawa kuchidunda, Yesu nakawalemeza waleche kumlonjela munhu yoneche mbuli yowaiwene, mbaka Mwana wa Munhu loyozilipuka kulawa kowabagame.

[10] Lelo nawebata ilajizo alyo, ila hewo nawali wochilonjela ndo choni kuzilipuka kulawa kuli wabagame.

[11] Nawamuuza Yesu, "Lekachoni walangusa wa malajizo ga Musa wangulonga igana tandi Eliya yoye?"

[12] Heye nakawedichila, "Ena, Eliya kanguya tandi kuwika goya geng'ha. Ahyo, lekachoni lelo yandichigwa kuli Maandiko Matakatifu kota Mwana wa Munhu kogazigwa lukami na kubezigwa?

[13] Ila ndanguwalonjelani, Eliya mina koya, na wanhu nawamditila vyowaganile, kota vyoyandichigwe kuli Maandiko Matakatifu."

Yesu kangumlohola mwana yawele na chijeni
(Matei 17:14-21; Lukasi 9:37-43a)

[14] Lowawafichile wala walanguswa wanji, nawona lung'hongola lwa wanhu aho. Na wamwe wa walangusa wa malajizo ga Musa nawali wochilewa na hewo.

[15] Bahala wanhu lowamuwene Yesu, weng'ha nawabubuwala ng'hatu, nawambilimila wakamlamse.

[16] Yesu nakawauza walanguswa wa heye, "Mwangilewa choni na hewo?"

[17] Aho munhu yumwe kulawa mumula mowali wanhu nakamwidichila, "Mlangusa ndimigala mwana wa heni kwa hegwe, kana chijeni chimditile yalemwele kulonga.

[18] Wone chijeni chimwaluche, chomgwisa na kumdita yalavye ifulo kumlomo, kochijejeda mizino na kukala bee. Ndiwalonjela awa walanguswa wamlavye chijeni ila walemwela."

[19] Yesu nakawalonjela, "Hemwe lulelo lulihela makundo! Ndochikala na hemwe mbaka nili? Ndowemilila mbaka nili? Ndigalileni heni ayo mwana."

[20] Nawamigala heye kwa Yesu. Baho du, acho chijeni lochimuwene Yesu, nachimdita yawe na chinzilisa, na heye mwana nakagwa hasi, yogalawata na kulawa ifulo kumlomo.
[21] Yesu nakamuuza mhaza wa ayo mwana, "Nakawa hino kulawila nili?" Na heye nakamwidichila, "Kulawila kuli uwana wa heye."
[22] "Mala nyinji chijeni nachiwaga chimgwisa mchiluli na mmazi, leka chimbagamize ng'hatu. Lelo wone ulinguweza, utonele isungu na ututanze!"
[23] Yesu nakamlonjela, "Lekachoni kwangulonga wone ulinguweza? Mbuli yeng'ha yowa goya kwa munhu yawele na makundo."
[24] Aho, yula mhaza nakayowa kwa lizi, "Ndangukunda! Unhanze kwa mbuli ya kulema kukunda."
[25] Yesu loyawene lung'hongola lwa wanhu lukonjezeka himahima kumwando kwa heye, nakaching'hanuchila chila chijeni chihile, "Chijeni ulingumdita ayu mwana yawe yolemwela kulonga na kuhulika, ndangukulajiza, mlawe mwana ayu na uleche kumwinjila kahi."
[26] Aho chila chijeni nachikwiniza lizi, nachimgwisa yula mwana hasi, hamba nachimlawa. Mwana nakoneka kota mtufi, wanhu wenji nawalonga, "Nakabagama!"
[27] Ila Yesu nakamibata moko na kumwinula, na heye nakema.
[28] Lelo Yesu loyenjile mng'handa, walanguswa wa heye nawamuuza kwa chinyele, "Lekachoni hetwe tulemwela kulavya chila chijeni?"
[29] Na heye nakawalonjela, "Chijeni kota achi hachilawa mbaka kwa kumlanda Nguluwi hela."

Yesu kanguhiluchila kulonga kota kobagama
(Matei 17:22-23; Lukasi 9:43b-45)

[30] Yesu na walanguswa nawoka nawaluta kunji kukolela Galilaya. Yesu nahaganile wanhu wavizele kota nakoya.
[31] Kwa vila nayali yowalangusa walanguswa wa heye yolonga, "Mwana wa munhu kanguzawichigwa mmoko womkopola, kochikala mchilaga na zuwa lya kadatu kozilipuka."
[32] Walanguswa nahawavizelele mbuli ayo, ila nawadumba kumuuza.

Whaani yawele mkulu?
(Matei 18:1-5; Lukasi 9:46-48)

[33] Walanguswa nawoya Kapanaumu. Naloyawele mng'handa, Yesu nakawauza, "Namwali miwuza choni kula mnzila?"
[34] Ila hewo nawanyamalila nahawamwidichile, mina mnzila nawali wochilewa kota whaani yawele mkulu ng'hatu kwa hewo.
[35] Yesu nakekalisa hanyi, nakawachema walanguswa kumi na weli, nakawalonjela, "Yalingugana yawe wa mwaluko, igana yawe wa mwiso na yawe chitumagwa wa weng'ha."
[36] Hamba nakamhola mwana mdodo, nakamwimiza hagati ha hewo, nakamkumbatiza, hamba nakawalonjela,
[37] "Munhu yoneche yombochela mwana kota ayu kwa itagwa lya heni, kangumbochela heni, na yalingumbochela heni, halingumbochela heni ndiliyeka, ila kangumbochela heye yanhumile."

Yohatulemile ka hamwe na hetwe
(Lukasi 9:49-50)

[38] Yohani nakamlonjela, "Mlangusa, natumona munhu yumwe yolavya chijeni kwa itagwa lyako, natwe natujeza kumlemeza kwa vila heye nahawele hamwe na hetwe."

[39] Ila Yesu nakawalonjela, “Mleche kumlemeza,” Mina kuduhu munhu yalingudita vinduzanduza kwa itagwa lyangu, na baho koweza kulonga gehile kwa heni.

[40] Munhu yoneche yohambe yatulemele twa hamwe.

[41] Munhu yoneche yowapani chizombe cha mazi ga kunwa, kwa vila hemwe ndo wanhu wa Kilistu, ndangukomya holemwela hebu kupegwa ndolendole ya heye.

Vilingwambuza kudita gehile
(Matei 18:6-9; Lukasi 17:1-2)

[42] Yoneche yomwambuza yumwe wa awa wadodo walingung'hunda, kuwifya, igana munhu ayo kumkoweleza iganga likulu lya lwala msingo na kutozigwa kuli bahali.

[43] Wone moko wa hegwe ukwambuze kuwifya, udumule. Inoga kwinjila kuli ukomu kuno uwele na moko umwe, kusinda uwe na moko meli na kwinjila kuli chiluli cha Jehanamu.

[44] Amo mhiko hazifaga na chiluli chilinguwalakaza hambe chizime.

[45] Na wone mgulu wa hegwe ukwambuze kikwang'hwala, udumule. Inoga kwinjila kuli ukomu ulihela mgulu umwe, kusinda kuwa na migulu jeng'ha mili na kwinjila kuli chiluli cha Jehanamu.

[46] Amo mhiko zilingudakula hambe zife na chiluli chilungulakaza hambe chizime.

[47] Na wone iziho lyako likwambuze kuwifya, ulyuse na ulitaje. Inoga kwinjila kuli Undewa wa Nguluwi kuno uwele na iziho limwe hela, kusinda kuwa na meho geng'ha meli na kwinjila kuli chiluli cha Jehanamu.

[48] Amo kuwele na mhiko zilingudakula hambe zife, na chiluli chohambe chizime.

[49] “Mina chila munhu kowichigwa mwino kwa chiluli.

[50] Mwino unona, ila wone wajilize unoni wake wononezwa na choni? Muwe na mwino mgati mwenu na kikala goya hali hemwe.”

10

Malanguso ga kileka
(Matei 19:1-12; Lukasi 16:18)

[1] Yesu nakoka ahala nakaluta kuli mkowa wa Yudeya, mbaka kumwambu mwa lwanda lwa Yolodani. Wanhu wenji nawamlutila kahi, na heye nakawalangusa kota vyoyoditaga.

[2] Lelo Mafalisayo nawamlutila, na kwa kumjeza nawamuuza, “Ndaze, yowa goya kwa munhu kumha luleko mchewake?”

[3] Yesu nakawedichila, “Musa nakawapa Malajizo gachi?”

[4] Hewo nawedichila walonga, “Musa nakakundiza munhu yamwandichile kalatasi ya luleko mchewake na kumleka.”

[5] Yesu nakawalonjela, “Musa nakawandichila ilajizo alyo, kwa vila loyawene vyomuwele na nhumbula zigagadale.

[6] Ila kulawila mwaluko vila Nguluwi loyalumbile isi, nakalumba mlume na mdala, kota vila Maandiko Matakatifu vyogalonjile.

[7] Ndo mina mlume kangumlekaga mhaza na mayake, na kilumba hamwe na mdala wa heye,

[8] nawo weli wowa lukuli lumwe. Hawowa weli, ila lukuli lumwe.

[9] Lelo choyalumbanize Nguluwi, munhu yaleche kulekaniza.”

[10] Lowahiluche kahi mng'handa, walanguswa wa heye nawamuuza mbuli ayo.

[11] Na heye nakawalonjela, “Wone mlume yomleka mchewake, na kuhola mdala yunji, kangudita ung'hondwa kwa mchewake.

[12] Hihyo du, wone mdala yomleka mlume wa heye, kwa kuholigwa kwa mlume yunji, na heye kangudita ung'hondwa.”

Yesu kanguwapagata wana wadodo
(Matei 19:13-15; Lukasi 18:15-17)

[13] Wanhu nawamigalila Yesu wana wadodo, yawawichile moko, ila wala walanguswa nawawang'hanuchila.

[14] Yesu vyoyawene ahyo, nakazudila, nakawalonjela, “Muwaleche awo wana wadodo woye kwa heni, mleche kuwalemeza, kwa vila Undewa wa Nguluwi ndo kwa wanhu wafandile kota wana wano.

[15] Ndanguwalonjelani ndikomya, munhu yoneche yohambe yabochele Undewa wa Nguluwi kota mwana mdodo, hokwinjila hebu amo.”

[16] Hamba nakawapagata wana awo, nakawawichila moko, nakawatambichiza.

Munhu yawele na lufufu
(Matei 19:16-30; Lukasi 18:18-30)

[17] Yesu loyaluche kahi majendo ga heye, munhu yumwe nakamuyila yobilima, nakafugama kumwando kwa heye, nakamuuza, “Mlangusa unojile, ndite choni ndiuhalile ukomu wa mazuwa gose ne kuduma?”

[18] Yesu nakamwidichila, “Lekachoni kwangundonjela noga? Haduhu munhu yanojile ila yumwe, Nguluwi yaliyeng'ha.

[19] Kugazela Malajizo, ‘Uleche ung'hondwa, uleche kukopola, uleche kuhiza, uleche kulavya ulolezi wa udesi, uleche kuhada, uwahulichize mhaza na mayako.’ ”

[20] Heye nakamwidichila, “Mlangusa, ago geng'ha ndigabata kulawila londali msongolo.”

[21] Yesu nakamlola, nakanojezwa na heye, nakamlonjela, “Nakwisilwa na chinhu chimwe, ulute ukaguze vinhu vyeng'ha vyouwele navyo, sendi azo ukawegalile awala wawele wazunwa, nagwe kowa na ng'hano kilanga, hamba umbinze.”

[22] Loyahuliche ago, nakesinza, nakaluta yawele na masinzo, kwa vila nayali na lufufu lwinji.

[23] Yesu nakawalola walanguswa wa heye, nakawalonjela walanguswa wa heye, “Mlole vyoiwa ngondo kwa wawele na lufufu kwinjila kuli Undewa wa Nguluwi.”

[24] Walanguswa nawabubuwala kwa ulonzi wa heye. Yesu nakawalonjela kahi, “Wanangu, yowa ngondo ng'hatu kwinjila kuli Undewa wa Nguluwi!

[25] Yowa ubewe kwa ngamiya kufyela kuli itubuli lya chihomo, kusinda yawele na lufufu kwinjila kuli Undewa wa Nguluwi.” [26] Walanguswa nawabubuwala ng'hatu naweuza, “Lelo yalikohi yoloholigwa?”

[27] Yesu nakawalola na kulonga, “Kwa munhu hela haiditikwa ne hado, ila kwa Nguluwi mbuli zeng'ha zoditikwa.”

[28] Petili nakamlonjela, “Na hetwe ndaze? Natuleka geng'ha, natukuwinza!”

[29] Yesu nakalonga, “Ndanguwalonjelani ndikomya, chila munhu yalechile ng'handa ama wang'holoze ama lumbu ama mayake ama mhaza ama wanage ama migunda kwa chiwalo cha heni na kwa Mbuli Inojile,

[30] kobochela mala miya mzidi mhela awu wa sambi, ng'handa ama lumbu ama wang'holoze ama mayake ama wana ama migunda hamwe na kugazigwa, na kuli mhela ukuya kobochela ukomu wa mazuwa gose.

[31] Ila wenji wawele wa mwaluko wowa wa mwiso, na wawele wa mwiso, wowa wa mwaluko."

Yesu kangulonga lwa kadatu mbuli ya kubagama kwa heye
(Matei 20:17-19; Lukasi 18:31-34)

[32] Yesu na walanguswa wa heye, nalowali mnzila kuluta Yelusalemu na Yesu yawele yawalongole, walanguswa nawali wodumba, na wanhu wamuwinzile nawadumba. Yesu nakawahola kahi hafungo wala walanguswa kumi na weli, nakaluka kuwalonjela gala gozakumlawila,
[33] "Mnyhulichize! Twanguluta Yelusalemu, na ako Mwana wa Munhu kowichigwa mmoko mwa watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa, na hewo womtagusa kwa wihe yabagame na kumuwika mmoko mwa wanhu wohawawele Wayahudi,
[34] na hewo womseka na womtemela mite na kumtowa kwa himbati na kumkopola. Ila zuwa lya kadatu kulawa nahoyabagame kozilipuka."

Kulanda kwa Yakubu na Yohani
(Matei 20:20-28)

[35] Yakubu na Yohani wana wa Sebedayo, nawamlutila Yesu nawamlonjela, "Mlangusa, twangugana utuditile chinhu chotukulanda."
[36] Yesu nakawauza!, "Mwangugana ndiwaditile choni?"
[37] Nawamwidichila, "Utukundize kikala chigoda cha hegwe cha Undewa, yumwe kudilo kwa hegwe na yumwe kumoso kuli ukulu wa hegwe."
[38] Yesu nakawalonjela, "Hamvizelele mwangulanda choni. Ndaze, moweza kunwela chizombe cha magazo chondinwela na kubatizigwa kota vyondibatizwa?"
[39] Nawamwidichila, "Toweza." Yesu nakawalonjela, "Chizombe chondinwela, monwela na mobatizigwa kwa nzila yila yondibatizigwa.
[40] Ila yalikohi yochikala kudilo ama kumoso kwa heni, haiwele mbuli ya heni kuwalonjela, ila honhu hala nahagongomanyigwa kwa wala wahaguligwe."
[41] Awala walanguswa wanji kumi lowahuliche ago, nawaluka kuzudizwa na Yakubu na Yohani.
[42] Ahyo, Yesu nakawachema, nakawalonjela, "Mvizela kota wala walingujesigwa kota vilongozi wa isi, nawawalongozaga wanhu wa hewo kwa lupichi, na wakulu awo nawawemililaga wanhu wawo.
[43] Ila kwa hemwe ileche kuwa hino, leka yalingugana yawe mkulu hali hemwe, imgana yawe chitumagwa wa hemwe.
[44] Yalingugana yawe wa mwaluko, igana yawe chitumagwa wa weng'ha.
[45] Mina Mwana wa Munhu hoyile kukolelwa mijito, ila kuwakolelamijito na kuulavya ukomu wa heye, kwa chiwalo cha ulohozi wa wanhu wenji."

Yesu kangumlohola yohambe yalole Balitimayo
(Matei 20:29-34; Lukasi 18:35-43)

[46] Lelo nawafika Yeliko, Yesu na walanguswa wa heye, nawali wolawa na lung'hongola lwa wanhu. Yumwe nayawele yohambe yalole yalinguchemigwa Balitimayo mwana wa Timayo nayali yekalise hafungo mwa nzila.
[47] Loyahuliche Yesu yalawile Nasaleti kangukola ahala honhu, nakaluka kukwiniza lizi, "Yesu Mwanage Daudi umbonele isungu!"
[48] Wanhu wenji nawamng'hanuchila leka yanyamalile, ila heye nakalutilila kukwiniza lizi, "Mwana wa Daudi, umbonele isungu."
[49] Yesu nakema nakalonga, "Mumcheme." Baho, nawamchema ayo yohambe yalole, nawamlonjela, "Wikangaze, wime, kangukuchema."

[50] Na heye nakatozela hafungo ivalo lyake, nakazumilila na kumlutila Yesu.

[51] Yesu nakamuuza, “Kwangugana ndikuditile choni?” Ayula yohambe yalole nakamlonjela, “Mlangusa ndangulanda kulola kahi.”

[52] Yesu nakamlonjela, “Ulute. Makundo ga hegwe gakulohola.” Baho yula yohambe yalole kawa yolola, nakamuwinza Yesu mnzila.

11

Yesu kangwinjila Yelusalemu kwa kusangalala
(Matei 21:1-11; Lukasi 19:28-40; Yohana 12:12-19)

[1] Yesu naloyali habehi kwinjila Yelusalemu, nawafika Betifage na Betaniya, habehi na chidunda cha Mizeituni. Yesu nakawalajiza walanguswa wa heye weli,

[2] nakawalonjela, “Mlute hali chijiji chiwele kumwando kwa hemwe. Lomkwinjila amo, molifika idogowi lyana liwohigwe, ling'hali kolamijito joneche. Mlichumulile mligale.

[3] Wone munhu yawauze, lekachoni mwangudita ahyo? Mumlonjele, Mkulu kanguligana kolihilusa hamba.”

[4] Baho, nawaluta, nawalifika idogowi lyana limwe likoweligwe hali lwizi. Nalowali wolidohola,

[5] wanhu wamwenga wawele hala nawawauza, “Lekachoni mwangulidohola alyo idogowi lyana?”

[6] Walanguswa nawawedichila kota vyowalonjelwe na Yesu, nawo nawawaleka waluta nalyo.

[7] Nawamhilichila Yesu alyo idogowi lyana, nawamtandichila nguwo za hewo kuli idogowi na Yesu kakwina kekalisa.

[8] Wanhu wenji nawazanza nguwo za hewo mbalabala, wanji nawalambalika miputi ja migodi jowatemile kumigunda.

[9] Wanhu weng'ha walongole na wawele kumbele nawakwiniza lizi wolonga, “Lutogo! Yamtambichizwe ayo yalinguya kwa itagwa lya Mkulu!

[10] Utambichizwe Undewa ulinguya wa mhaza wa hetwe Daudi. Yatogoligwe Nguluwi kuchanya kilanga.”

[11] Yesu nakenjila Yelusalemu nakaluta mbaka kuli luga lwa Ng'handa ya Nguluwi, nakalolalola, nakona chila chinhu cha goya. Na kwa vila nayali matinazo, nakaluta Betaniya hamwe na wala kumi na weli.

Yesu kangulipanjila isada
(Matei 21:18-19)

[12] Hamitondo, nalowali wolawa Betaniya, Yesu nakona nzala.

[13] Lelo nakalyona kwa kutali igodi lya misada liwele na mahamba menji, nakalihejelela habehi leka yalole kota lina mafuza goneche. Loyaufichile, nakalyona lilihela mafuza, ila mahamba yeka, kwa vila hawali mhela wa kulela mafuza.

[14] Baho nakalilonjela lila igodi, “Kwaluchila lehano na mazuwa gose munhu yoneche yaleche kulya mafuza ga hegwe.” Walanguswa wa heye nawahulika ulonzi awo.

Yesu kanguluta kuli ng'handa ya Nguluwi
(Matei 21:12-17; Lukasi 19:45-48; Yohana 2:13-22)

[15] Lelo nawafika Yelusalemu. Yesu nakenjila kuli Ng'handa ya Nguluwi nakaluka kuwawinga wanhu wawele woguza na kugula vinhu amo. Nakagudula visaga vya wala wawele wovunza sendi, na wala wawele woguza ng'hunda.

[16] Nahamkundile munhu yoneche kukolela mijito kuli Ng'handa ya Nguluwi yaholile chinhu.

[17] Hamba nakawalangusa, "Yandichigwa kuli Maandiko Matakatifu, Nguluwi nakalonga, 'Ng'handa ya heni yochemigwa ng'handa ya kulandila kwa chiwalo cha nhanzi zeng'ha.' Ila hemwe muigalulula iwa mhalika ya wabokaji!"

[18] Watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa lowahuliche ago, nawaluka kupala nzila ya kumkopola, ila nawamdumba kwa vila wanhu wenji nawabubuwala na malanguso ga heye.

[19] Loliswele, Yesu na walanguswa wa heye nawoka honhu hala.

Malanguso ga mgodi wa mafuza ukalile
(Matei 21:20-22)

[20] Mitondo kung'hali lufuku, nalowali wokola, nawalyona lila igodi lya mafuza nalikala ng'ong'ona lyeng'ha, mbaka mizabi.

[21] Petili nakakumbuchila gala nagakoleche, nakamlonjela Yesu, "Mlangusa, ulole lila igodi lya misada lyoulipanjile, vyolikalile."

[22] Yesu nakawalonjela, "Muwe na makundo kwa Nguluwi.

[23] Ndanguwalonjelani ndikomya, munhu yochilonjela chidunda achi, 'Ung'humbuche ukagwe kuli bahali,' ne kona majesa mnhumbula ya heye, ila yokunda kota mbuli zeng'ha zoyolonga zokoleka, koditilwa mbuli ayo.

[24] Lelo ndanguwalonjelani, homumlanda chinhu Nguluwi, mkunde kota mchibochela, na hemwe mopegwa.

[25] Homumlanda Nguluwi, mumlechele chila munhu yawaditileni vibi, leka Mhaza wa hemwe yawele kilanga yawosele hemwe gehile gomditile."

[26] "Ila wone hamlinguwalechela wanji, na Mhaza wa hemwe yawele kilanga howowosela hebu hemwe gehile genu gomditile."

Mbuli ya ludali lwa Yesu
(Matei 21:23-27; Lukasi 20:1-8)

[27] Lelo nawafika kahi Yelusalemu. Yesu naloyali yojenda kuli Ng'handa ya Nguluwi, watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa na wasekulu wamlutila,

[28] nawamuuza, "Kwangudita mbuli zino kwa ludali lwachi? Yalikohi yakupele ludali lwa kukola mbuli azi?"

[29] Ila Yesu nakawalonjela, "Ndowauzani chinhu chimwe, lomkwidichila, nani kahi ndowalonjelani ndangudita mbuli azi kwa ludali lwachi.

[30] Ndaze, ludali lwa Yohani lwa kubatiza nalulawa kilanga ama kwa wanhu? Mnyidichile."

[31] Nawaluka kiwuza hewo wawo, "Tolongaze? Hotulonga, nalulawa kilanga kotuuza, lelo lekachoni hamumkundile Yohani?

[32] Ila hotulonga, nalulawa kwa wanhu." Nawadumba lung'hongola lwa wanhu wamemile kwa vila weng'ha nawakunda kota Yohani nayali mloli wa Nguluwi.

[33] Lelo nawamwidichila Yesu, "Hetwe hatuvizelele." Na heye Yesu nakawalonjela, "Na heni siwalonjela ndangudita mbuli zino kwa ludali lwachi."

12

Nhelo ya walimi kuli mgunda wa zabibu
(Matei 21:33-46; Lukasi 20:9-19)

[1] Yesu nakaluka kulonga na hewo kwa nhelo, “Nakwali na munhu yumwe nakalima mgunda wa zabibu. Nakazungulusila lugagala, na hagati nakabawa izimbo lya kukamila divai, nakazenga chidandalo kahi. Nakawabasila mgunda awo walimi, na kaheluka isi ya kutali. [2] Mhela wa kubeta, nakamlajiza chitumagwa wa heye kwa wala walimi, yakamigalile chasi cha mbena cha mgunda wa heye wa zabibu.

[3] Wala walimi, nawamibata, wamsubula, nawamhilusa ne chinhu.

[4] Nakamlajiza kahi chitumagwa yunji, ayu kahi nawamlumiza mutwi na kumditila mbuli za kumbasa soni.

[5] Yula yawele na mgunda nakamlajiza chitumagwa yunji, na heye nawamhola nawamkopola. Na wamwenga wenji walajizwe nawatowigwa na wanji nawakopoligwa.

[6] Yoyaponile kulajizwa nayali mwanage mlume yamganile. Hamba nakamlajiza kwa yawabasile mgunda, nakejesa kata, ‘Hanji womhulichiza mwana wa heni.’

[7] Ila wala walimi nawelonjela hewo wawo walonga, ‘Ayu ndo yohalila, lelo tumkopole na mgunda wa zabibu tohalila hetwe!’

[8] Baho wamibata ayula yatumigwe, nawamkopola wamtaga kutali na hawele mgunda wa zabibu.”

[9] Yesu nakawauza, “Yowa ndaze kwa ayula yawele na mgunda wa zabibu? Ndanguwalonjela, kokuya kuwabagamiza wanhu weng'ha na kuwabasila wanhu wanji aula mgunda.

[10] Ndaze, hamsomile Maandiko aga?
“Alila iganga lyowalilemile walinguzenga,
liwa iganga likulu lya msisi.
[11] Mkulu ndo yaditile mbuli ayi,
nayo ndo ya kububuwaza ng'hatu kwa hetwe.”

[12] Watambika wakulu na walangusa wa Malajizo ga Musa na wasekulu, nawavizela kota nhelo ayi nayali kwa chiwalo cha hewo. Lelo nawajeza kumibata, ila nawalidumba ikugusi lya wanhu. Lelo nawamleka, nawaluta.

Kulavya kodi kwa Mndewa wa Loma
(Matei 22:15-22; Lukasi 20:20-26)

[13] Lelo Mafalisayo wamwenga na vitumagwa wa chilundo cha Helodi, nawatumigwa leka wamgwilize Yesu kwa ulonzi wa heye.

[14] Nawamlutila, na kumlonjela, “Mlangusa, tuvizela kota hegwe ndo munhu utanganiche ulingulonga kwa kukomya na hulingumdumba munhu yoneche. Na ukulu wa munhu hauwele chinhu kwa hegwe, ila kwangulangusa kukomya kweng'ha kuwala Nguluwi. Ndaze, yowa goya kulavya kodi kwa mndewa wa Loma, ama hebu? Tulavye ama tuleche kulavya?”

[15] Ila Yesu nakavizela uhadi wa hewo, nakawalonjela, “Lekachoni mwangunjeza? Mndajile alyo igwala ndililole.”

[16] Nawamlajila. Na heye nakawauza, “Mutwi na itagwa ali ndo lya whaani?” Nawamwidichila, “Ndo wa mndewa wa Loma.”

[17] Yesu nakawalonjela, “Ga Kaizali mmigalile Kaizali, na ga Nguluwi mmigalile Nguluwi. Nawabubuwala ng'hatu na heye.”

Mbuli ya uzilipuko
(Matei 22:23-33; Lukasi 20:27-40)

[18] Masadukayo, nawawele wolonga kota kuduhu uzilipuko kwa wabagame, nawamlutila Yesu na kumuuza,

[19] “Mlangusa, Musa nakatulajiza hino, wone munhu yabagame na kuleka mchewake ne kuwa na mwana, mng'holoze imgana yamhalile ayo mdala yafililwe na mlume wa heye, leka yampondele wana mng'holoze.

[20] Lelo nakwali na wanhu saba wa lukolo lumwe. Wa mwaluko nakahola, nakabagama ne kuwa na mwana.

[21] Na mng'holoze wa keli nakamhola yula mdala yafililwe na mlume wa heye, na heye kahi nakabagama ne kuleka mwana, na mng'holoze wa kadatu iwa hihyo.

[22] Weng'ha saba nawabagama ne kuleka mwana. Hamba na yula mdala yafililwe na mlume wa heye nakabagama.

[23] Lelo zuwa lya wabagame kuzilipuka, mdala ayo kowa mdala wa yalikohi? Weng'ha saba nawali wamhesile."

[24] Yesu nakawalonjela, "Hemwe muwifya kwa vila hamgazelele Maandiko Matakatifu ne mong'ho wa Nguluwi.

[25] Mina wabagame howozilipuka hawohesa ne kuhesigwa hebu, wowa kota wahilisi wa kilanga.

[26] Ila mbuli ya kuzilipuka kwa wabagame, ndaze, hamsomile chitabu cha Musa kuli honhu ha chila chisosolo lochali chikwaka chiluli? Nguluwi nakamlonjela Musa, heni ndo Nguluwi wa Abulahamu na Nguluwi wa Isaka na Nguluwi wa Yakubu.

[27] Lelo heye hawele Nguluwi wa wabagame, ila heye ka Nguluwi wa wawele wakomu. Hemwe muwifya ng'hatu."

Ilajizo liwele likulu
(Matei 22:34-40; Lukasi 10:25-28)

[28] Mlangusa yumwenga wa malajizo ga Musa nakoya, nakahulika kilewa kwa hewo. Loyawene Yesu nakawedichila goya Masadukayo, nakalawila na kumuuza, "Kuli Malajizo geng'ha ga Nguluwi, lilikohi liwele likulu kupuluta geng'ha?"

[29] Yesu nakamwidichila, "Lya mwaluko ndo ali, 'Hulichize Isilaeli! Mkulu Nguluwi wa hetwe ndo yaliyeka Mkulu.

[30] Umgane Mkulu Nguluwi wa hegwe kwa nhumbula ya hegwe yeng'ha na kwa muhe wa hegwe weng'ha na kwa luhala lwako lweng'ha na kwa mong'ho wa hegwe weng'ha.'

[31] Na lya keli ndo ali, umgane youlingikalasa habehi, kota vyoulingigana gwegwe baho. Kuduhu ilajizo linji liwele likulu kupuluta gano."

[32] Lelo yula mlangusa wa malajizo ga Musa nakamlonjela, "Goya Mlangusa! Kulonga kukomya kota Nguluwi ndo yumwe hela na kuduhu yunji ila heye.

[33] Na igana munhu kumgana Nguluwi kwa nhumbula yeng'ha na kwa luhala lweng'ha na kwa mong'ho weng'ha na kumgana youlingikalasa habehi kota vyoulingigana gwegwe baho. Mbuli ayi ndo itanganiche ng'hatu kupuluta kulavya nhambiko ya miwunde na nhambiko za kulakazwa."

[34] Yesu navyoyawene kota ayu munhu nakamwidichila goya, nakamlonjela, "Hegwe huwele kutali na Undewa wa Nguluwi." Kulawila aho, kuduhu ne munhu yajezile kumuuza chinhu.

Mbuli ya Kilistu Mlohozi
(Matei 22:41-46; Lukasi 20:41-44)

[35] Yesu naloyali yolangusa mng'handa ya Nguluwi, nakauza, "Lekachoni walangusa wa Malajizo ga Musa wangulonga kota Kilistu Mlohozi ndo mwana wa Daudi?

[36] Heye Daudi yolongozwa na Muhe Yelile nakalonga,
" 'Mkulu Nguluwi nakamlonjela mkulu wa heni,
wikale hano kudilo kwa heni,
mbaka ndiwawiche wang'honyo wa hegwe hasi ha magulu ga hegwe.'

[37] "Heye Daudi nakamchema Kilistu Mkulu. Lelo Kilistu Mlohozi kowa ndaze mwana wa Daudi?"

Yesu kanguwalonjela wanhu mbuli ya walangusa wa Malajizo ga Musa
(Matei 23:1-36; Lukasi 20:45-47)

Lung'hongola lwa wanhu nalwali lumuhulichiza kwa usangalalo.

[38] Kuli malanguso ga heye, Yesu nakalonga, "Milolele na walangusa wa Malajizo ga Musa, walingugana walingukolakola wavalile mikanzu milefu na kulamsigwa na wanhu chiukulu kuli masoko, na kugana kikalisa honhu hatanganiche kuli ng'handa za kusalila,

[39] na kuhagula honhu hatanganiche mng'handa za kusalila na honhu hatanganiche hali mnvina.

[40] Na kuwabunza ng'handa kwa usugu wawo, wadala wafililwe na walume wawo, aku wochisinjizila kumlanda Nguluwi kwa kulutilila! Wogazigwa lukami kwa wihe wa hewo."

Ndolendole ya mdala yafililwe na mlume wa heye
(Lukasi 21:1-4)

[41] Yesu nakekala habehi na honhu nahowali wolavya ndolendole. Nakawa yolola wanhu wenji lowali wolavya sendi na kujela mli isanduku lya ndolendole kuli ng'handa ya Nguluwi. Wawele na lufufu wenji nawalavya sendi nyinji.

[42] Aho nakoya mamo yumwe yafililwe na mlume wa heye, mzunwa, nakalavya migwala mili midodo ja sendi.

[43] Aho Yesu nakawachema walanguswa wa heye, nakuwalonjela, "Ndanguwalonjelani ndikomya, mamo ayu yafililwe na mlume wa heye, mzunwa, nakalavya chasi chinji mli isanduku lya ndolendole kusinda chowalavile wanji weng'ha.

[44] Mina wanhu wawele na lufufu nawalavyaga ndolendole kulawa kuli lufufu nalowawele nawo. Ila ayu mamo kwa uzunwa wa heye, nakalavya chila chinhu choyawele nacho."

13

Kubomoligwa kwa Ng'handa ya Nguluwi
(Matei 24:1-2; Lukasi 21:5-6)

[1] Yesu navyoyali yolawa kuli Ng'handa ya Nguluwi, yumwe wa walanguswa wa heye nakamlonjela, "Mlangusa, ulole ng'handa vyoizenjigwe goya na maganga aga vyoganojile mlukanzi."

[2] Yesu nakamlonjela, "Ndaze, kwanguzona ng'handa azi ng'hulu? Kuduhu iganga ne limwe liwele lyopona mchanya mwa liyage, chila chinhu chobomoligwa."

Kugaya na kugazigwa
(Matei 24:3-14; Lukasi 21:7-19)

[3] Yesu loyali yekale mchanya mwa chidunda cha Mzeituni yolola kuli Ng'handa ya Nguluwi, Petili na Yakubu na Yohani na Andeleya nawamuuza kwa uviso.

[4] Nawamlonjela, "Utulonjele mbuli azi zolawila nili? Ulajilo wachi wotulajila kota mbuli zabehi kulawila?"

[5] Yesu nakawalonjela, milolele, mleche kuhadigwa na munhu.

[6] Mina wenji wokuya kwa itagwa lya heni, chila yumwe yolonga heye ndo heni. Na hewo wowajiliza wanhu wenji.

[7] Lomhulika mbuli ya ngondo na uhesi wa ngondo, mleche kisinza. Mbuli azo zolawila, ila kuduma kung'hali.

[8] Nhanzi imwe yochitowa na iyage, undewa umwe wochitowa na undewa uyage, ahyo kowa na limachinyina na nzala. Mbuli azi ndo kota vila usungu wa mwaluko wa mamo kuponda mwana.

[9] Ila hemwe milolele. Mina wanhu wowahilika hemwe kuli vitala na kuwatowa kuli ng'handa za kusalila. Mohilikwa kwa vilingozi na wandewa kwa chiwalo cha heni, leka mlavye ulolezi kwa hewo.

[10] Ila lokung'hali kufika mwiso, Mbuli Inojile yodamligwa tandi kwa wanhu weng'ha.

[11] Na hewo howowawika hemwe mmoko na kuwahilika kuli chitala, mleche kuwa na lunhwinhwi kwa gala gomlonga, mhela ula houfika, mlonje choneche chompegwa, mina ulonzi womlonga haulawa kwa hemwe, ila wolawa kwa Muhe Yelile.

[12] Wanhu wowahilika wang'holozawo wakopoligwe, na wahaza wodita hihyo kwa wana wawo. Na wana wowabelenhuka wawapondile leka wakopoligwe.

[13] Wowazudilani kwa chiwalo cha heni, ila munhu yula yokwimililila mbaka kuduma ndo heye yoloholigwa.

Chinhu chihile chilinguwifya

(Matei 24:15-28; Lukasi 21:20-24)

[14] “Lomkona ‘Izudizo lilinguwifya’ likwima honhu hohawele hake. Yalingusoma yavizele vyoilinguzeleka, aho wawele Yudeya wabilimile kuchidunda.

[15] Yawele kuli chinduwiko cha ng'handa, yaleche kidulika kwinjila mng'handa ya heye kuhola chinhu.

[16] Yawele kumgunda yaleche kuhiluka kaye kuhola igwanda lyake.

[17] Yowa ngondo kwa wachimai wawele na himila na walingonyeza mazuwa ago!

[18] Mumlande Nguluwi leka mbuli azo zileche kulawila mhela wa mbeho.

[19] Mina mhela awo kowa na kugaya kohakunalawila kulawila Nguluwi loyalumbile isi mbaka lehano, na hailawila kahi.

[20] Wone Mkulu nahawapunguzile mazuwa ago, haduhu munhu yahawele yoloholigwa. Ila kwa chiwalo cha wahaguligwe na Nguluwi, nakapunguza mazuwa ago.

[21] “Lelo munhu hoyowalonjela hemwe, ‘Mlole, Kilistu Mlohozi ka hano,’ ama ‘Mlole ka ahala,’ mleche kukunda.

[22] Mina wokuya Kilistu wa udesi na waloli wa udesi. Wodita ulajilo na vinduzanduza wojeza kuwajiliza wala wahaguligwe na Nguluwi.

[23] Ila hemwe milolele, heni nandiwalonjela mbuli yeng'ha loing'hali kulawila.

Kuya kwa Mwana wa Munhu

(Matei 24:29-31; Lukasi 21:25-28)

[24] “Lelo mazuwa ago, kugaya ako hokumala, isanya lyowichigwa jiza na nyelezi halibunguzuka.

[25] Nhondwe zolagala kulawa kilanga na mong'ho ubatilile vinhu avyo vyeng'ha wotigaswa!

[26] Aho wanhu womona Mwana wa Munhu yokuya kuli ng'hungugu kwa ludali lwinji na ukulu.

[27] Hamba kowalajiza wahilisi wa heye wa kilanga wawakungajize wahaguligwe na Nguluwi kulawa nzingo zeng'ha zine, kulawila kuli isi yeng'ha na kilanga kweng'ha.

Mbuli ya ulanguso wa igodi lya mafuza
(Matei 24:32-35; Lukasi 21:29-33)

[28] “Kwa ikuyu milanguse nhelo ayi, hala nhagala lozikwaluka kubahula, mwanguvizela kota mhela wa nhonya wa habehi.

[29] Hihyo namwe homkona mbuli azo zilawila, mvizele kota ka habehi kuya.

[30] Ndanguwalonjelani ndikomya, mbuli azi zeng'ha zolawila kung'hali lulelo alu kubagama.

[31] Ulanga na isi zopuluta, ila ulonzi wa heni haupuluta hebu.

Kuduhu ne yumwe yovizela zuwa ne saa
(Matei 24:36-44)

[32] “Ila, kwa mbuli ya zuwa ama saa ayo kuduhu ne yumwe yavizelele kokuya nili, ne wahilisi wa kilanga ne Mwana, ila Mhaza yaliyeng'ha ndo yavizelele.

[33] Milolele na kikala meho, mina hamvizelele mhela awo wokuya nili.

[34] Yowa kota munhu yalinguka hakaye na kwinula majendo kuwalechela vitumagwa wa heye ludali, chila yumwe na mijito ya heye, nakamlonjela mwamizi wa lwizi yawe meho.

[35] Lelo mikale meho, mina hamvizelele mkulu wa ng'handa kohiluka nili, hanji yowa matinazo ama nechilo ama lufuku ama mitondo.

[36] Milolele leka hoyokuya ne hemwe kuvizela, yaleche kuwafika muwasile.

[37] Gondilinguwalonjela hemwe, ndanguwalonjela weng'ha, mikale meho!”

14

Uhesi wa kumkopola Yesu
(Matei 26:1-5; Lukasi 22:1-2; Yohana 11:45-53)

[1] Nagapona mazuwa meli ifiche mnvina ya Pasaka na Mibumunda johajiwichigwe usaso. Watambika wakulu na walangusa wa Malajizo ga Musa wali wopala nzila ya kumibata Yesu kwa chinyele wamkopole.

[2] Ila nawalonga, “Tuleche kumibata mhela wa mnvina ya Pasaka, wanhu wotulemela.”

Yesu kangubakalizwa mafuta ga kunhunyhilila ako Betaniya
(Matei 26:6-13; Yohana 12:1-8)

[3] Yesu nayali Betaniya hakaye ha Simoni nayawele na uswema. Naloyali mchisaga yolya chilyo, mdala yumwe yawele na libuli lya alabasta lilinguguzigwa kwa sendi nyinji na mafuta galingunhunyhilila ga nado inojile ilinguguzigwa kwa sendi nyinji nakoya, nakachumula alyo libuli, nakumjidila Yesu mafuta ago kumutwi.

[4] Wanhu wamwe nawawele aho nawazudila, nawelonjela, “Lekachoni kanguwifya mafuta aga?

[5] Gahaguzigwe kwa sendi denali miya zidatu zilinguhega kwa mwezi umwe ng'hatu, na kupegwa wazunwa.” Nawamng'hanuchila ayo mamo.

[6] Ila Yesu nakawalonjela, “Mumleche, lekachoni mwangumgaza? Nakanditila mbuli inojile.

[7] Wazunwa wa hamwe na hemwe mazuwa gose, ila heni siwa na hemwe mazuwa gose.

[8] Heye nakadita vyoyawezile, nakalujidila lukuli lwangu mafuta galingunhunyhilila kuuwika goya kutiligwa mchilaga.

[9] Ndanguwalonjelani ndikomya, koneche muisi Mbuli Inojile hoidamligwa, chinhu chino choyaditile ayu mdala chodamligwa chiwalo cha kumkumbuchila heye.”

Yuda Isikalioti kangukunda kumbelenhuka Yesu
(Matei 26:14-16; Lukasi 2:3-6)

[10] Hamba Yudasi Isikalioti, yumwe wa awala kumi na weli, nakaluta kwa watambika wakulu, leka yambelenhuche Yesu.

[11] Watambika wakulu lowahuliche mbuli ayo, nawasangalala, nawalagana na heye wompa sendi. Lelo Yuda nakaluka kupala ndaze vyoyombelenhuka.

Yesu kangulya ndiya ya Pasaka na walanguswa wa heye
(Matei 26:17-25; Lukasi 22:7-14,21-23; Yohana 13:21-30)

[12] Zuwa lya mwaluko lya mnvina ya mibumunda johajiwichigwe usaso, mhela ula ing'holo lyana lya Pasaka hukopoligwa, walanguswa wa heye nawamuuza, “Kwangugana kohi tukuwichile goya ndiya ya Pasaka?”

[13] Lelo Yesu nakawalajiza walanguswa wa heye weli yowalonjela, “Mlute kuli muji, na amo moting'hana na munhu yumwe yedwichile chiya cha mazi. Mumuwinze,

[14] mbaka kuli ng'handa yoyokwinjila, mkamlonjele yawele na ng'handa kota, mlangusa kangulonga, chakohi chihengo cha heye choyodila ndiya ya Pasaka hamwe na walanguswa wa heye?

[15] Na heye kowalajila chihengo chikulu chizenjigwe mchanya mwa chiyage chiwichigwe goya na kunoligwa. Mtuwichile goya mumo ndiya ya Pasaka.”

[16] Walanguswa nawoka, nawaluta kuli muji, nawafika chila chinhu cha goya kota Yesu vyoyawalonjele. Nawawika goya ndiya ya Pasaka.

[17] Loifichile matinazo, Yesu nakoya hamwe na walanguswa wa heye kumi na weli.

[18] Lowawele wekale mchisaga wolya, Yesu nakalonga, “Ndanguwalonjelani ndikomya, yumwe wa hemwe yalingulya hamwe na heni kombelenhuka.”

[19] Aho walanguswa wa heye nawaluka kisinza, nawamuuza yumweyumwe, “Ndaze, nda heni?”

[20] Yesu nakawalonjela, “Yumwe wa hemwe kumi na weli, yalingudiliza ibumunda hamwe na heni mchisaye.

[21] Ndangukomya Mwana wa Munhu kobagama kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga mbuli ya heye, ila mane yuye munhu ayo yalingumbelenhuka Mwana wa Munhu. Nayahawele goya munhu ayo wone nahapondigwe.”

Ndiya ya Mkulu
(Matei 26:26-30; Lukasi 22:14-20; 1 Kolinto 11:23-25)

[22] Nalowali wolya, Yesu nakahola ibumunda, nakota malumbo, nakaumogola, kawapa walanguswa wa heye yolonga, “Mhole, alu ndo lukuli lwangu.”

[23] Hamba kahola chizombe, nakalonga malumbo kwa Nguluwi, nakawapa, weng'ha nawanwa mli chizombe acho.

[24] Yesu nakawalonjela, “Ayi ndo danda ya heni ilingulajila ilagano lya Nguluwi, danda ilingubohoka kwa chiwalo cha wanhu wenji.

[25] Ndanguwalonjela ndikomya, siwila kunwa divai kahi na hemwe, mbaka zuwa honwa divai inji kuli undewa wa Nguluwi.”

[26] Lowasindile kwimba lwimbo, nawoka, nawaluta kuli chidunda cha Mizeituni.

Yesu kangulonga Petili kombela
(Matei 26:31-35; Lukasi 22:31-34; Yohana 13:36-38)

[27] Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye, “Hemwe mweng'ha mobilima mondeka ndiliyeka, mina Maandiko Matakatifu gangulonga,
“ ‘Ndomtowa mdimi,
na ming'holo jeng'ha josambaluka.’

[28] Ila londizilipuka, ndowalongola Galilaya.”

[29] Petili nakamlonjela, “Wone hewo weng'ha wawe na majesa na hegwe na kukuleka, heni sikuleka hebu!”

[30] Yesu nakamlonjela Petili, “Ndangukulonjela ndikomya, nechilo yiyino, izogolo halineka lwa keli, kombela kadatu.”

[31] Ila Petili nakamwidichila yekangaze nakalonga, “Wone ingane kubagama hamwe na hegwe, sikubela ng'oo.” Walanguswa weng'ha nawalonga hihyo.

Yesu kangumlanda Nguluwi kuli kagunda ka Getisemane
(Matei 26:36-46; Lukasi 22:39-46)

[32] Lelo nawafika kuli kagunda kalinguchemigwa Getisemane. Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye, “Mikale baha, mhela heni ndimlanda Nguluwi.”

[33] Hamba nakawahola Petili na Yakubu na Yohani, nakaluka kuwa na masinzo na kugaya.

[34] Nakawalonjela, “Ndina masinzo lukami mnhumbula behi na kubagama. Mikale hano na muwe meho.”

[35] Nakaluta hamwando, naketoza hasi, nakalanda kwa Nguluwi, wone ilinguganigwa, yaleche kukolela saa ayo ya kugazigwa.

[36] Nakalonga, “Mhaza wa heni, hegwe kuna ludali lwa vinhu vyeng'ha. Umbusile achi chizombe, ila ileche kuwa kota vyondilingugana heni, leka kota vyougana hegwe.”

[37] Hamba nakahiluka kwa walanguswa wala wadatu, nakawafika wawasile. Lelo nakamuuza Petili, “Simoni, lekachoni nakuwasa? Nakulemwela kikala meho ne saa imwe?”

[38] Hamba nakawalonjela, “Mikale meho na kulanda leka mleche kwinjila kuli kujezigwa. Muhe wa munhu wangugana kudita ganojile, ila lukuli lwa ng'hochele.”

[39] Nakaluta kahi kumlanda Nguluwi yohiluchila ulonzi wuwula.

[40] Hamba nakahiluka kahi kwa walanguswa, nakawafika wawasile. Meho gawo nagali gebatigwe na usinjizi. Nahawalizelele lya kumwidichila.

[41] Loyoyile lwa kadatu nakawalonjela, “Mng'hali muwasile na kwesela? Lelo ihega! Saa ifika. Mwana wa Munhu kanguwichigwa mmoko mwa wanhu wawele na gehile.

[42] Mlilimche, tucheni. Mlole, yula munhu yalingumbelenhuka ka habehi.”

Yesu kangibatika
(Matei 26:47-56; Lukasi 22:47-53; Yohana 18:3-12)

[43] Yesu naloyawele yang'hali yolonga, Yudasi yumwe wa wala kumi na weli, nakafika hamwe na chilundo cha wanhu wawele na mipanga na

nyimbati. Wanhu awo nawalajizwe na watambika wakulu, na walangusa wa Malajizo ga Musa na wasekulu.

[44] Yuda yambelenhuche nakawapa ulajilo, "Yula munhu yondimnonela ndo heye, mibateni na kumuhilika hali wamizi."

[45] Yuda loyafichile du, nakamlutila Yesu nakumlonjela, "Mlangusa!" Hamba kamnonela.

[46] Lelo awo wanhu nawamibata Yesu, nawamuwika mmoko.

[47] Yumwe wa wala wawele wemile aho hamwe na Yesu, nakasomola ipanga, nakamtowa nalyo chitumagwa wa mtambika mkulu, nakamdumula ikutu.

[48] Yesu nakawalonjela, "Ndaze, muya na mipanga na nyimbati kota heni nda mbokaji?

[49] Chila zuwa nandali hamwe na hemwe ndilangusa kuli Ng'handa ya Nguluwi, lekachoni hamundibate? Ila sambi igana Maandiko Matakatifu genele."

[50] Aho walanguswa weng'ha nawamleka, nawabilima.

[51] Nakwali na msongolo yumwe nayawele yomuwinza Yesu yawele, msongolo ayo nayali yavalile igolole. Nawo nawajeza kumibata.

[52] Ila heye nakasulupuka, nakauleka lila igolole, nakubilima kuno yawele mwazi.

Yesu kuli chitala cha utaguso cha wasekulu
(Matei 26:57-68; Lukasi 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

[53] Lelo nawamhilika Yesu kwa mtambika mkulu kuwele na watambika wakulu weng'ha na wasekulu na walangusa wa Malajizo ga Musa nakowali woting'hana.

[54] Petili nakamuwinza Yesu kwa kutali, nakenjila mgati mwa lugagala lwa mtambika mkulu, nakekala hamwe na wamizi yokota chiwambilo.

[55] Watambika wakulu na chitala cheng'ha nawaliwopala ulolezi wa kumtagusa Yesu leka wamkopole, ila hawauwene.

[56] Wanhu wenji nawalavya ulolezi wa udesi kwa Yesu, ila ulolezi wa hewo hawiwhanile.

[57] Hamba wanji nawema, na kulavya ulolezi wa udesi wolonga,

[58] "Natumhulika munhu ayu yolonga, 'Ndogwisanga Ng'handa ayi ya Nguluwi izenjigwe kwa moko ga wanhu, na kwa mazuwa gadatu ndoizenga yinji yohaizenjigwe kwa moko ga wanhu.' "

[59] Ila, ulolezi wa hewo nahawiwhanile.

[60] Mtambika mkulu nakema hagati hawo, nakamuuza Yesu, "Ndaze, hulingwidichila ne chinhu? Wanhu awa wangulavya ulolezi wachi kwa hegwe?"

[61] Ila heye nakanyamalila tulu! Nahalonjile ne chinhu. Mtambika mkulu nakamuuza kahi Yesu, "Ndaze, hegwe ndo Kilistu Mlohozi yatambichizwe na Nguluwi, Mwana Nguluwi mkulu?"

[62] Yesu nakedichila, "Ena, nda heni. Kahi, momona Mwana wa Munhu yekale kudilo kwa Nguluwi Yawele na Mong'ho, yalinguya kuli ng'hungugu kulawa kilanga."

[63] Aho mtambika mkulu nakadadula ivalo lyake kulajila kota nakazudila ng'hatu, na kulonga, "Twangugana ulolezi wachi kahi?

[64] Mumhulika vyoyalingumkovula Nguluwi! Hemwe mwangona ndaze?" Weng'ha nawamula kota imgana yabagame.

[65] Lelo wamwe wa hewo nawaluka kumtemela mite, nawamgubika kumeho na kumtowa na kumlonjela, "Tulagulile lelo, yalikohi yakutowile!" Na vitumagwa nawamhola na kumtowa mizeze.

Petili kangumbelenhuka Yesu
(Matei 26:69-75; Lukasi 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

[66] Petili naloyawele yang'hali hasi kuli lugagala, yumwe wa vitumagwa wadala wa mtambika mkulu nakoya.

[67] Naloyamuwene Petili yokota chiwambilo, nakamlola na kumlonjela, “Nagwe nawali hamwe na Yesu Mnasaleti.”

[68] Ila Petili nakabela, “Mane, sigazelele goulonga!” Hamba Petili nakoka, nakaluta kunze kuluga. Aho izogolo nalika.

[69] Yula chitumagwa naloyamuwene kahi Petili, nakaluka kahi kuwalonjela wanhu nawawele wemile aho, “Munhu ayu ka yumwe wa hewo.”

[70] Petili nakabela kahi. Hado hela, wanhu nawawele wemile aho nawamlojela Petili, “Twangukomya hegwe kwa yumwe wa hewo, mina hegwe kwa Mgalilaya.”

[71] Ila Petili nakaluka kipanjila na kilaha yolonga, “Heni simzelele munhu ayu yomlingulonga mbuli za heye.”

[72] Baho du, izogolo nalika lwa keli. Lelo Petili nakakumbuchila vila Yesu navyoyamlonjele, “Izogolo halineka lwa keli, kombela kadatu.” Petili nakagwa chifunama nakalila lukami.

15

Yesu kanguhilikwa kwa Pilato
(Matei 27:1-2,11-14; Lukasi 23:1-5; Yohana 18:28-38)

[1] Vyoifichile lufuku, watambika wakulu nawawika chitala na wasekulu na walangusa wa Malajizo ga Musa, nawamkowela Yesu wamhilichila Pilato.

[2] Pilato nakamuuza Yesu yolonga, “Hegwe kwa mndewa wa Wayahudi?” Yesu nakedichila, nakalonga, “Ena, hegwe nakulonga.”

[3] Watambika wakulu nawamvilizila Yesu mbuli nyinji.

[4] Pilato nakamuuza kahi Yesu lwa keli, “Hambe ulonje chinhu? Ulole vyowokulonjeleza menji.”

[5] Ila Yesu halonjile ne luzi, mbaka Pilato kabubuwala.

Yesu kangutagusigwa kubagama
(Matei 27:15-26; Lukasi 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

[6] Chila mhela wa mnvina ya Pasaka, Pilato nakamchumulilaga munhu yumwe yawele mchinweng'ho yaganigwe na wanhu.

[7] Lelo nakwali na munhu yawele yochemigwa Balaba, nayali yawichigwe mchinweng'ho hamwe na wanhu wanji kwa chiwalo cha kukopola.

[8] Wanhu wenji nawamlutila Pilato womlanda yawaditile kota navyoyali yoditaga.

[9] Pilato nakawauza yolonga, “Mwangugana ndimchumulile mndewa wa hemwe wa Wayahudi?”

[10] Nakalonga ahyo kwa vila nakavizela kota watambika wakulu, nawamigala Yesu kwa heye kwa kumonela fihi hela.

[11] Ila watambika wakulu nawawasonjeleza wanhu wamlande Pilato yawachumulile Balaba.

[12] Pilato nakedichila kwa kuuza yolonga, “Ndimchumulile ayu mlingumchema mndewa wa Wayahudi?”

[13] Wanhu weng'ha nawatowa iyowe kahi wolonga, “Mumuwambe ayo mumsalaba.”

[14] Ila Pilato nakawauza, “Lekachoni? Nakadita choni chihile?” Ila hewo nawalutilila kutowa iyowe, “Muwambeni mumsalaba!”

[15] Pilato nakagana kulinojeza alila likugusi lya wanhu, nakamchumulila Balaba kulawa mchinweng'ho. Nakalajiza Yesu yazapigwe ng'hobwa, hamba nakamlavya yawambigwe mumsalaba.

Wamizi wangumbeza Yesu
(Matei 27:27-31; Yohana 19:2-3)

[16] Hamba wamizi nawamhilika Yesu kuli chitala, mng'handa ya mkulu wa Loma, nawakungajiza chilundo cheng'ha cha wamizi.

[17] Nawamvaliza ikanzu lya chiundewa liwele na lanji ya zambalau, nawatowa ng'hata ya miwa ifandile kota chipembelo, nawamuwichila kumutwi.

[18] Nawaluka kumlamsa wata, “Ulamche Mndewa wa Wayahudi!”

[19] Nawamtowa na idenje kumutwi, nawamtemela mite, nawamfugamila na kumwinamila.

[20] Lowasindile kumbeza, nawamvula lila ikanzu, nawamvalisa nguwo ya heye wamhilika kuza kumuwamba mumsalaba.

Yesu kanguwambigwa mumsalaba
(Matei 27:32-44; Lukasi 23:26-43; Yohana 19:17-27)

[21] Nalowali mnzila, nawating'hana na munhu yumwe yalinguchemigwa Simoni, mwenyeng'haye wa Kilene. Heye nayali mhaza wa Alekizanda na Lufo, mhela awo nayali yolawa kumgunda kuza kuli muji. Lelo nawamlonjela yapiche msalaba wa Yesu kwa lupichi.

[22] Hamba nawamhilika Yesu mbaka honhu hawele hochemigwa Goligota, hazeleche kota Izeje lya Mutwi.

[23] Nawamha divai wahanzile na mikwandi ja kuhoza usungu, ila Yesu nakalema kunwa.

[24] Nawamuwamba mumsalaba, nawegawila nguwo za heye kwa kuzitowela simbi leka wamhagule yalikohi yohola choni.

[25] Nayali saa tatu mitondo howamuwambile Yesu mumsalaba.

[26] Na nongwa ya Yesu nayandichigwa mchibao chiwichigwe mchanya mwa msalaba, “Mndewa wa Wayahudi.”

[27] Hamwe na Yesu nawawawamba wabokaji weli, yumwe kumoso na yumwe kudilo kwa Yesu.

[28] Aho nagenela Maandiko Matakatifu galingulonga, “Nakawichigwa hamwe na wehile.”

[29] Wanhu nawowali wokola honhu aho, nawali wotigasa mitwi jawo na kulonga, “Nawali ulonga koigwisa ng'handa ya Nguluwi na kuizenga kwa mazuwa gadatu.”

[30] Lelo uduliche mumsalaba wilohole gwegwe.

[31] Na hewo watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa nawambeza walonga, “Heye nakawalohola wanji, ila kangulemwela kilohola yuye.

[32] Hambi hegwe ndo Kilistu Mlohozi, Mndewa wa Isilaeli! Yeduliche kulawa mumsalaba leka tone na kukunda.” Na wanhu wala weli wawambigwe mumsalaba hamwe na heye nawamliga.

Yesu kangubagama mumsalaba
(Matei 27:45-56; Lukasi 23:44-49; Yohana 19:28-30)

[33] Kulawa saa sita nemisi, mbaka saa tisa matinazo, isi yeng'ha nayali na jiza.

[34] Loifichile saa tisa matinazo, Yesu nakalila kwa lizi likulu, nakalonga, “Eloi, Eloi, lema sabakitani?” Ilinguzeleka, “Nguluwi wa heni, Nguluwi wa heni, lekachoni nakundeka?”

[35] Wanhu wenji nawamemile ahala, lowahuliche ahyo, nawalonga, “Mhulichize. Kangumchema Eliya.”

[36] Munhu yumwe nakahola libofyabofya, nakadilizila mli divai na chinhu chiliusungu, nakawika kuli idenje nakamha Yesu yanwe aku yolonga, “Tulole kota Eliya kokuya kukulohola.”

[37] Yesu nakatowa iyowe na kubagama.

[38] Lelo ipaziya liwele mli ng'handa ya Nguluwi naligawanize honhu helile ng'hatu nalidejeka hagati kulawa kuchanya mbaka hanyi.

[39] Mkulu wa wamizi nayawele ahala, vyoyawene Yesu vyoyabagame, nakalonga, “Kakomya ayu nayali Mwana wa Nguluwi.”

[40] Nawali baho wadala wamwe wolola kwa kutali, yumwe wa awo yali, Maliya Madelena na Salome na Maliya mamo wa Yakubu mdodo na Yose.

[41] Awa nawamuwinza Yesu naloyawele Galilaya na kumkolela mijito, nakwali na wadala wanji wenji woyile Yelusalemu hamwe na heye!

Yesu kanguwichigwa mchilaga
(Matei 27:57-61; Lukasi 23:50-56; Yohana 19:38-42)

[42] Mhela wa matinazo nawali ufichile. Alyo nalyali zuwa lya kiwika goya, zuwa lilingulongola Zuwa lya Kwesela.

[43] Aho nakoya Yusufu mwenyeng'haye wa Alimataya. Nayali munhu yumwe wa wanhu wakulu kuli chitala, nayali yobeteza kuya kwa Undewa wa Nguluwi. Lelo nakamlutila Pilato ne kudumba, nakalanda yapegwe lukuli lwa Yesu.

[44] Pilato nakabubuwala heko vyoyahuliche kota Yesu kabagama. Lelo nakamchema mkulu wa wamizi, nakamuuza kota Yesu nakabagama hamuwa.

[45] Pilato nakalonjelwa na mkulu yula wa wamizi kota Yesu nayali yabagame katali, nakamkundila Yusufu yahole lukuli lwa Yesu.

[46] Aho Yusufu nakagula sanda iwele na utabuli uzelu, nakaudulisa hasi lukuli, nakahola sanda inojile ng'hatu na kufunjiliza lukuli na kaluta kuwika kuli chilaga chihongoligwe kuli italawe liwele kota mhalika. Nakalihejeza iganga hali lwizi.

[47] Nawo Maliya Madelena na Maliya mayake Yose na nawahona aho honhu hoyatiligwe.

16

Yesu kanguzilipuka
(Matei 28:1-8; Lukasi 24:1-12; Yohana 20:1-10)

[1] Zuwa lya Kwesela lolimalile, Maliya Madelena na Salome na Maliya mayake Yakubu, nawagula mafuta ga kunhunyhilila wakaubakalize lukuli lwa Yesu.

[2] Lufuku zuwa lya Jumapili, nawafika kuli chilaga, isanya lyolwaluche kulawila.

[3] Na hewo nawali wochilonjela, “Yalikohi yotuhejezela alila iganga hala hali lwizi lwa chilaga?” Nalyo nalyali ling'hangala lukami.

[4] Nalyo nalyali ling'hangala lukami ila lowalolile, nawalyona iganga mina lihejezigwe hafungo.

[5] Nalowenjile mchilaga, nawamona msongolo yumwe yavalile ikanzu izelu, yekale nzingo ya kudilo, nawabubuwala aku wodumba ng'hatu.

[6] Ila ayo msongolo nakawalonjela, “Mleche kububuwala na kudumba. Mwangumpala Yesu yalawile Nasaleti yawambigwe mumsalaba. Kazilipuka, haduhu hano. Mlole honhu howamuwichile.

[7] Lelo mlute mkawalonjele walanguswa wa heye hamwe na Petili. Nakawalongolani kula Galilaya. Ako momona kota vyoyawalonjele.”

[8] Lelo nawalawa hala mchilaga wobilima, ena nawakakama kwa kudumba na kububuwala ng'hatu, nahawamlonjele munhu yoneche chinhu, kwa vila nawadumba lukami.

Yesu kangumlawila Maliya Madelena
(Matei 28:9-10; Yohana 20:11-18)

[9] Yesu loyazilipuche kung'hali lufuku Jumapili, nakelajila tandi kwa Maliya Madelena, yula yalavigwe vijeni vihile saba.

[10] Maliya Madelena nakaluta, nakuwalonjela wala wawele hamwe na Yesu na mhela awo nawali wolombocheza na kulila.

[11] Ila nalowahuliche kota Yesu ka mkomu na kota Maliya Madelena nakamona, hawamkundile.

Yesu kanguwalawila walanguswa weli
(Lukasi 24:13-35)

[12] Hamba Yesu nakawalawila walanguswa weli yawele vinji. Awo walanguswa nawali woluta kumgunda.

[13] Na hewo kahi nawaluta kuwalonjela wayawo. Na hewo kahi hawakundile.

Yesu kanguwalajiza walanguswa
(Matei 28:16-20; Lukasi 24:36-49; Yohana 20:19-23; Madito 1:6-8)

[14] Hamba Yesu nakawalawila awala walanguswa kumi na yumwe nalowawele wolya hamwe mchisaga. Nakawang'hanuchila lukami kwa chiwalo cha kuleka kukunda na ibamba lyawo, mina nahawawakundile wala wamuwene hala loyazilipuche.

[15] Lelo nakawalonjela, “Mlute kuli isi zeng'ha mkadamle Mbuli Inojile kwa wanhu weng'ha.

[16] Yalingukunda na kubatizigwa koloholigwa. Yohambe yakunde kotagusigwa kwa wihe.

[17] Na ulajilo awu, wochibanda na wula wa wala walingukunda. Kwa itagwa lyangu wolavya vijeni na wolonga kwa ulonzi unyale.

[18] Wone webate izoka ama wone wanwe chinhu choneche chiwele na dunga, haiwadita chinhu chihile hebu. Wowawichila moko watamwa, nawo wowa wakomu.”

Yesu kaguholigwa kuchanya kuka kilanga
(Lukasi 24:50-53)

[19] Mkulu Yesu loyasindile kulonga nawo, nakaholigwa kuka kilanga, nakekala nzingo ya kudilo kwa Nguluwi.

[20] Walanguswa wa Yesu nawaluta wodamla chila honhu. Mkulu nakadita mijito hamwe nawo na kwimiza nzinzili usenga awo kwa ulajilo uwele hamwe na hewo.

Mbuli Inojile vyoyandichigwe na Lukasi

Chilongole

Mbuli Inojile yandichigwe na Lukasi ndo imwe ya vitabu vine viwele mli ilagano lya sambi vilingusima mbuli ya ukomu Yesu Kilistu. Chila chimwe changuchemigwa Injili, ilinguzeleka kota Mbuli Inojile. Navyandichigwa na Matei na Malichi na Lukasi na Yohana, mhela Yesu loyabagame. Lukasi handiche yeka mbuli ya ukomu wa Yesu, ila nakandika vinhu vyeng'ha, walanguswa wa Yesu vyowaditile loyabagame na kuzilipuka, chitabu chino chilinguchemigwa Madito ga watumigwa. Kuduhuli ne yumwe yavizelele mhela wachi na kohi Mbuli Inojile ya Lukasi koyandichigwe, ila wasomile wangukunda kota hanji nayandichigwa kuli mhela wa makumi saba kulawila Yesu loyavumbuche.

Lukasi ndo yandiche, heye nayali dakitali. Nzila yoyandiche na ndonga yoyatumiye, yangulajila kota heye nakasoma lukami. Lukasi nakagana kwandika goya mbuli ya ukomu wa Yesu, yosima madito nagalawile, ahyo wanji welanguse kwa kugasoma (Lukasi 1:1-3). Nahawele Myahudi (Wakolosai 4:10-14). Nakandika kuta na wanhu hawawele Wayahudi wavizele choyandiche. Ayi yangoneka hala hoyasimile vihendo vya Wayahudi (Lukasi 1:8).

Mbuli Inojile yandichigwe na Lukasi iwhana ng'hatu na vitabu vya Matei na Malichi kwa vila vyangusima mbuli nyinji zilingiwhana na nzila imwe. Mli vitabu vidatu, Lukasi changusima mbuli nyinji zilinguwala kuvumbuka kwa Yohana mbatiza. Lukasi kahi kanguhimiliza mbuli ya kilechela na kigana (3:3, 11:4, 17:3-4, 23:34) na kumlanda Nguluwi (3:21, 5:16, 6:12, 11:1-12, 22:32).

Gali Mgati

Kuli sula ya 1:1-4, Lukasi kangulonga mbuli ya Injili ya heye na chiwalo cha kwandika.

Hamba kangusima kuvumbuka kwa Yesu na vyoyawichile goya kwaluka kulangusa (1:5-4:13).

Honhu hakulu ha Injili (4:14-21:38), Lukasi kangusima mbuli ya mijito yoyakolile Yesu, kota vila vinduzanduza vyoyaditile na vinhu vyoyalanguse.

Mwiso, mli sula mbili za kumwiso za chitabu, Lukasi kangusima vila Yesu vyobagame na kutiligwa na kuzilipuka.

[1] Mkulu Teofili,

Wanhu wenji wadita kota vila vyowadahile kwandika vinhu vila vilawile hagati hahetwe.

[2] Nawandika vinhu vyotulonjelwe na awala waviwene avyo kwa meho ga hewo kulawa kwaluche na kudamla Mbuli Inojile.

[3] Ahyo mkulu Teofili, lekachoni na heni ndola goya vinhu avyo vyeng'ha kulawa kwaluche, nambona hata heni ndikwandichile goya vila vilawile.

[4] Ndangudita hino leka hegwe nagwe uvizele kukomya kweng'ha kuli vinhu vyoulanguswe.

Kuleligwa kwa Yohani kwangudamuligwa

[5] Mihela Helodi loyali mndewa wa Yudeya, kwali na mtambika yumwe itagwa lyake Sakaliya, heye nayali mchilundo cha watambika cha Abiya.

Mdala wa heye nakachemigwa Elisabeti, heye nayali wa lukolo lwa mtambika Aluni.

[6] Weng'ha weli watanganiche hali meho ga Nguluwi, wochikala kwa kuwinza vyoyolonga na kulajiza Mkulu Nguluwi.

[7] Nawalihela mwana, lekachoni Elisabeti nayali mhende, na weng'ha weli wali walalile lukami.

[8] Zuwa limwe Sakaliya nayali yodita mijito ja kutambika kuli Ng'handa ya Nguluwi, lekachoni nayali nzamu ya heye ya kulavya nhambiko.

[9] Kota vyoili chihendo cha watambika, simbi imgubuchila Sakaliya kwinjila Ng'handa ya Mkulu kufunyiza ubani.

[10] Wanhu wenji wali wamemile kunze wolanda Nguluwi mhela awo wa kufunyiza ubani.

[11] Hamba mhilisi wa Mkulu Nguluwi kamlawila Sakaliya, kema kudilo kwa honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyiza ubani.

[12] Sakaliya loyamuwene, nakatinuka vibi, yokakama aku yodumba.

[13] Ila mhilisi wa kilanga nakamlonjela, “Sakaliya, uleche kudumba! Nguluwi kahulika kulanda kwa hegwe. Mdala wa hegwe Elisabeti kokulelela mwana mlume, hegwe kompa itagwa Yohani.

[14] Hegwe kosangalala na kusechelela ng'hatu, na wanhu wenji wosechelela kuleligwa heye.

[15] Kowa mng'hangala hali Mkulu. Honwa divai wala chinhu chigazaga. Komema Muhe Yelile kulawa mmunda mwa mamo wa heye.

[16] Kowahilusa wanhu wenji wa Isilaeli wampale Mkulu, Nguluwi wa hewo.

[17] Komlongolela Mkulu, kowa na mong'ho na ludali lwa mloli wa Nguluwi, Eliya, kowadita wahaza na wana wegane. Kowagalamla wanhu wohambe wamkunde Nguluwi wawe na majesa gatanganiche, na kuwakola wanhu wekale goya kumbochela Mkulu.”

[18] Sakaliya nakamuuza ayo mhilisi wa kilanga, “Hino ndovizela ndaze kota mbuli ayi yakukomya? Heni ndala, na mdala wa heni kalala.”

[19] Yula mhilisi wa kilanga nakamlonjela, “Heni Gabulieli, ndilingwima hali Nguluwi. Heye ndo yanhumile kuya kulonga na hegwe na kukulonjela mbuli ayi inojile.

[20] Ila kwa vila hambe ukunde mbuli ayi yoilawila kwa mihela jake, kolemwela kulonga mbaka ago gondikulonjele, galawile.”

[21] Mhela awo, wala wanhu wali wombeta Sakaliya, wabubuwala vyoyali yokawila kulawa mli Ng'handa ng'hulu ya Nguluwi.

[22] Vyoyalawile kunze ya Ng'handa ya Nguluwi, nakalemwela kulonga nawo, ahyo nawavizela kona maono mla mng'handa ya Nguluwi. Kwa vila nayali yolemwela kulonga, ila yaliyolajila na moko.

[23] Mhela wa heye wa kudita mijito kuli Ng'handa ng'hulu ya Nguluwi lo umalile, kahiluka kaye.

[24] Hamba kuli mazuwa mado, mhazwa wa heye Elisabeti kawa na himila, kekala haluga mg'handa myezi jihano. Kalonga,

[25] “Mkulu kanditila aga. Sambi kandajila isungu lya heye. Kambusila soni iwele na heni hali wanhu.”

Kuleligwa kwa Yesu kwangudamligwa

[26] Kuli mwezi wa sita wa himila ya Elisabeti, Nguluwi kamlajiza mhilisi wa kilanga yalinguchemigwa Gabulieli, yalute kuli muji ulinguchemigwa Nasaleti, kuli isi ya Galilaya.

[27] Nakoya kwa mhinza yumwe yalinguchemigwa Maliya, yabanichilwe na munhu yumwe itagwa lyake Yusufu wa lukolo lwa mndewa Daudi.

[28] Mhilisi wa kilanga nakaluta kwa heye, kamlamusa, “Kulamka! Mkulu Nguluwi kahamwe na hegwe, naheye kakutambichiza ng'hatu!”

[29] Maliya loyahuliche luzi awo, nakesinza lukami, kaza ngijesa mnhumbula ya heye, kulamsa aku kwa ndaze?

[30] Ila yula mhilisi wa kilanga nakamlonjela, “Maliya, uleche kudumba! Nguluwi kakugalila kunoga kwa heye.

[31] Ahino, kowa na himila, hamba kolela mwana wa udewele mlume na komchemela itagwa Yesu.

[32] Heye kowa mng'hangala na kochemigwa Mwana wa Nguluwi nayali kuchanya ng'hatu. Mkulu Nguluwi komdita yawe mndewa kota vyoyali sekulu wa heye Daudi.

[33] Kowa mndewa wa lukolo lwa Yakubu kolutilila, na undewa wa heye wowa hela kuduma!”

[34] Maliya nakamlonjela mhilisi wa kilanga, “Heni, sinating'hana na mlume. Lelo ago gowa ndaze?”

[35] Yula mhilisi wa kilanga nakamlonjela, “Muhe Yelile kokudulichila, na mong'ho wa Nguluwi lokugubika. Kwa mbuli ayo, mwana yelile yoleligwa kochemigwa, Yelile mwana wa Nguluwi.

[36] Ulole, Elisabeti mng'holoze heye! Wanhu nawamchemile mhende, leka sambi kana himila ya myezi sita, nakulala koyalalile.

[37] Mina kwa Nguluwi kuduhuli mbuli iwele ngulemwelwa.”

[38] Maliya kalonga “Heni nda chitumagwa wa Mkulu, iwe kota vyoulonjile.” Hamba yula mhilisi wa kilanga nakoka.

Maliya kangumjendela Elisabeti

[39] Logakolile mazuwa mado, Maliya nakawoha majendo kuluta himahima mbaka mji umwe, uwele mchidunda cha Yuda.

[40] Ako nakenjila mng'handa ya Sakaliya, kamlamsa Elisabeti.

[41] Elisabeti lowahuliche kulamusa kwa Maliya, chali chitigasika mmunda mwa heye. Elisabeti kamemezwa Muhe Yelile,

[42] na heye kalonga kwa lizi likulu, “Kutambichizwa kusinda wadala weng'ha, na mwana youmulela kotambichizwa.

[43] Heni nda whaani, leka mamo wa Mkulu wa heni yanjendele?

[44] Lonyhuliche ulamso wa hegwe, chali mmunda mwa heni chitagasika kwa kusangalala.

[45] Kutambichizwa ng'hatu hegwe kwa kukunda mbuli ya Mkulu, kwa vila yowa ikomya kwa gala Mkulu goyakulonjile hegwe!”

Lwimbo lwa maliya.

[46] Maliya kalonga,
“Nhumbula ya heni yangumutogola Mkulu,
[47] na muhe wa heni wangusangalala kwa Mbuli ya Nguluwi mlohozi wa heni,
[48] Lekachoni kang'humbuka, chitumagwa wa heye yaholile!
Kulawa sambi na kulutilila, wanhu weng'ha wonyhema mtambichizwa,
[49] kwa vinhu vikulu Nguluwi vyoyaditile.
Itagwa lya Nguluwi lyela.
[50] Kulawa ulelo awu na kulutilila,
kawalajila Isungu weng'ha walingumdumba heye.
[51] Kadita mbuli ng'hulu kwa moko wa heye.

Kawasambalula wali na mnvimnvi majesa ga mnhumbula za hewo.
[52] Kawadulisa wandewa kulawa mvigoda vya hewo vya undewa,
nakawakwiniza wala waholile.
[53] Wali na nzala kawagutiza vinhu vinojile,
wali na lufufu kawaleka walute moko yeng'ha.
[54] Kambochela Isilaeli chitumagwa wa heye,
yokumbuka isungu lyake.
[55] Kota vonawalongane na wakulu wa hetwe,
Abulahamu na ulelo wa heye mazuwa gose.”

[56] Maliya nakekala na Elisabeti myezi jidatu, hamba kahiluka kaye kwa heye.

Kuleligwa kwa Yohani Mbatiza

[57] Mhela wa Elisabeti kulela naufika, kalela mwana mlume.

[58] Wanhu wahabehi na haluga hake nawahulika Mkulu Nguluwi kamonela isungu ng'hatu, nawasangalala hamwe na heye.

[59] Hamba mazuwa nane nagafika ga kumwinjiza yula mwana ikumbi, wazangugana kumchemela itagwa lya mhaza wa heye, Sakaliya.

[60] Ila mayake kalonga, “Hebu! Kochemigwa Yohani.”

[61] Wamlonjela, “Lekachoni haduhu munhu mlukolo lwenu, yalinguchemigwa itagwa ali?”

[62] Wamgodeza mhaza wa mwana yalonje, mwanage yapegwe itagwa lyachi.

[63] Heye kalanda chibao cha kwandika kandika hino, Yohani ndo itagwa lyake, weng'ha wekala wabubuwale.

[64] Bahala umyango na mlomo wa Sakaliya ugubuka kazangulonga kahi yomtogola Nguluwi.

[65] Woga nauwenjila wanhu weng'ha wa hala habehi, na mbuli azo zenela chila honhu mchidunda cha Yudeya.

[66] Weng'ha wahuliche mbuli ayo, nawejesa mnhumbula zawo wolonga, mwana ayu kowa ndaze? Mana loneka ludali lwa Mkulu Nguluwi lwali hamwe na heye.

Lwimbo lwa Sakaliya

[67] Sakaliya, mhaza wa Yohani, kamemezwa Muhe Yelile, kazangulonga lizi lya Nguluwi.

[68] Yatogolwe Mkulu Nguluwi wa Isilaeli,
kawoyela na kuwagombola wanhu wa heye.
[69] Katugalila mlohozi mkulu nayali na ludali,
lukolo lwa Daudi mtumigwa wa heye.
[70] Na katulonjela aho katali kukolela kuli waloli wa heye welile.
[71] Hino kotulohola mmoko mwa watwihilwe hetwe,
na kulawa mmoko mwa wanhu weng'ha wehile.
[72] Kalonga kowonela isungu wakulu wa hetwe,
na kukumbuchila ilagano lyelile.
[73] Kamlahila Abulahamu sekulu wa hetwe.
[74] Kutulohola mmoko mwa wanhu watwihilwe,
tuwafugamile ne kudumba,
[75] Tuwe welile na watanganiche hali heye,
mazuwa geng'ha ga ukomu wa hetwe.
[76] Na hegwe go mwana wa heni, kochemigwa mloli wa Mkulu Nguluwi nayali kuchanya ng'hatu,

komlongola Nguluwi mwana komgongomanyila nzila,
[77] kowatagusila wanhu kota woloholigwa,
na kusilwa gehile gowaditile.
[78] Nguluwi wa hetwe kana isungu.
Kotusomolela lumuli lya ulohozi lituyila kulawa kuchanya.
[79] Nakuwamwesela weng'ha wekale kutitu kuli kwaga,
na yalongoze migulu ja hetwe mnzila ya kikala goya.

[80] Mwana kakula na ludali mli Muhe. Nekekala kugunuche mbaka loyelajile kwa wanhu wa Isilaeli.

2

Kuleligwa kwa Yesu
(Matei 1:18-25)

[1] Zuwa lila mndewa wa Loma Agusto nakalajiza, yogana wanhu weng'ha wa isi ila wawazigwe.

[2] Kuwazigwa ako kwali kulongole, mhela Kulenio loyali mkulu wa Siliya.

[3] Weng'ha nawaluta kuza kuwazigwa, chila munhu kaye koyekalaga.

[4] Yusufu nakalawa muji wa Nasaleti kuli isi ya Galilaya nakaluta muji wa Betelehemu ya mkowa wa Yudeya koyaleligwe mndewa Daudi. Yusufu nakaluta ako kwa vila nayali wa lukolo lwa Daudi.

[5] Nakaluta kuza wazigwa hamwe na mchewake Maliya heye Maliya nayali na himila.

[6] Lowali ako zuwa lyake lya kulela Maliya nalifika,

[7] nakalela mwana wa mwaluko wa udewele mlume, kamvika vibende vya chiwhana na kumuwasiliza mulibani lya kulisila misenga. Kwa vila nawahusa honhu ha kuwasa kuli ng'handa za wajenzi.

Wadimi na Wahilisi

[8] Honhu aho kwali na wadimi wochikala meho hamihe wololela migongolo jowafujile kwa kibochelela. [9] Mhilisi wa mkulu kawalawila ne kulonga, na ukulu wa Nguluwi uwamwesela nzingo zeng'ha wadumba.

[10] Mhilisi wa kilanga nakawalonjela, “Mleche kudumba ikugalilani Mbuli Inojile iwoyele wanhu weng'ha.

[11] Kwa vila, lehano kuli honhu ha Daudi, kaleligwa mlohozi kwa mbuli ya hemwe yuye Kilistu mkulu mlohozi yahaguligwe na Nguluwi.

[12] Achi chokulajilani hemwe mochifika chali chivalizigwe nguwo za chiwana yawasilizwe hali honhu ha kudila misenga.

[13] Baho chilundo chikulu cha wahilisi wa kilanga chilongozwa na ahyo mhilisi, wazangumtogola Nguluwi wolonga.”

[14] “Tumtogole Nguluwi wa kilanga,
kikala goya muisi kuli wanhu yawaganile!”

[15] Bahala mhilisi wa kilanga nakoka na kuhiluka kilanga, wadimaji wazangilonjela. “Tucheni mbaka Betelehemu tukalilole ali lilawile lyotulonjelwe na Mkulu.”

[16] Waluta wobilima, wamfika Maliya na Yusufu na yula mwana yawasilizwe honhu ha kulisila misenga,

[17] Awo wadimi lowamuwene ayo mwana wawalonjela wayao mbuli yowahuliche ya ayo mwana.

[18] Weng'ha wahuliche ago wekala mlomo mwazi mbuli zowalonjelwe na awo wadimi.

[19] Ila Maliya nakagawika na kijesa aga geng'ha mnhumbula ya heye.

[20] Wala wadimi wahiluka kaye kowekalaga kuno womtogola Nguluwi kwa geng'ha gowahuliche na kugona, geng'ha gawa hihila kota vowalonjelwe.

Mwana kangupegwa itagwa

[21] Mazuwa nane logafichile ga kumwinjiza ikumbi ayo mwana, nakapegwa itagwa lilila lya Yesu lyonayapeligwe na mhilisi wa kilanga yang'hali hola nyinda.

Yesu kangulavigwa kumwando kuli ng'handa ya Nguluwi

[22] Mazuwa logafichile ga Maliya na Yusufu za kuhovugwa kota voiganigwe na malajizo ga Musa, wakulu awo nawamuhola yula mwana waluta naye Yelusalemu wamuwiche kumwando kuli ng'handa ya Nguluwi.

[23] Mli mzilo wa mkulu yandichigwa. “Chila mwana mlume yalongole kuleligwa, yalavigwe kwa Mkulu.”

[24] Kahi nawaluta wakalavye nhambiko, ng'hunda mbili kota mzilo wa Mkulu Nguluwi vyoulingulonga.

[25] Mihela ajo ako Yelusalemu kwali na munhu yumwe, nayali yanojile na yalingumdumba Nguluwi itagwa lyake Simoni, heye yaliyobeteza ulohozi wa Isilaeli. Muhe Yelile nayali hamwe na heye.

[26] Muhe Yelile naimtawiza kota hobagama hebu mbaka yamone Kilistu wa Mkulu.

[27] Yolongozwa na Muhe Yelile, Simoni nakenjila kuli luga lwa Ng'handa ya Nguluwi, wahaza wa Yesu wamgala mwana wa hewo wamditile kota vyoilinguganigwa na malajizo ga Musa,

[28] Simoni nakambochela ayo mwana mmoko mwa heye kuno yomtogola Nguluwi yolonga,

[29] “Lelo Nguluwi Mkulu kudita choulonjile,
mkundize chitumagwa wa hegwe yalute kwa kikala goya.
[30] Mina kwa meho gangu ndiwona ulohozi wa hegwe,
[31] uwichile woneche na wanhu weng'ha,
[32] alu ndo lumuli louwamwesele wanhu wa isi,
na ukulu kwa wanhu wa hegwe Isilaeli.”

[33] Mhaza wa Yesu na mayake newekala mlomo mwazi kwa ulonzi woyaliyolonga Simeoni kuli yula mwana.

[34] Simoni kamtambichiza nakamlonjela Maliya mayake ayu mwana kahaguligwa na Nguluwi kuwifya na kigala ulohozi, kowalohola wanhu wenji wa Isilaeli. Heye kowa ulajilo wa chinhu chilemigwa na wanhu.

[35] Majesa ga wanhu wenji gozangoneka hazelu usungu uwele ukali kota ipanga woihoma nhumbula ya hegwe.

[36] Hali na munhu yumwe yatumigwe mdala itagwa lyake Ana mhinza wa Fanueli wa nhanzi ya Asheli. Nekekala na mlume mihela saba kulawa loyaholigwe.

[37] Nakekala nayali hela mlume mbaka mihela ajo yawele mng'hangala wa miyaka makumi nane na gane mihela ajo jeng'ha nekekala hali Ng'handa ya Nguluwi yokwesela kulya na kulanda nemisi na nechilo,

[38] Mihela jijo kalawa kumwando kamtogola Nguluwi na kudamla mbuli za ayo mwana kwa wanhu weng'ha awala wali wobeteza ugombozi wa Yelusalemu.

Kuhiluka Nasaleti

[39] Maliya na Yusufu lowaditile geng'ha gowalonjeligwe na mzilo wa Mkulu Nguluwi, wahiluka kaye kwawo Nasaleti wilaya ya Galilaya.

[40] Mwana kakula kawa na ludali na luhala lukami, kunoga kwa Nguluwi kwali na heye.

Yesu mung'handa ya Nguluwi

[41] Chila mhela wahaza wa Yesu nawazowela kuluta Yelusalemu wone iwe mnvina ya Pasaka.

[42] Yesu navyoyali na miyaka kumi na mili weng'ha waluta kuli mnvina vowazowele,

[43] Mnvina loimalile nawaluka kuhiluka kaye kwawo, ila msongolo Yesu nakapona Yelusalemu ne wahaza wa heye kuvizela.

[44] Nawavizela nayali hamwe na chilundo cha wanhu wawele ngilongoza, wajenda misi yeng'ha, hamba waluka kumpala hali wanhu yoyawazowele.

[45] Lowawene hambe wamone nawahiluka Yelusalemu wompala.

[46] Zuwa lya kadatu nawamfika kuli luga lwa Ng'handa ya Nguluwi hamwe na walangusa wa malajizo yowahulichiza na kuwauza mbuli.

[47] Weng'ha wahuliche ulonzi wa heye wekala mlomo mwazi luhala loyali nalo kwa kwidichila gowali womuuza.

[48] Wahaza wake lowamuwene wekala mlomo mwazi. Mayake kamuuza, “Gwa gomwana lekachoni kutuditila ahi? Mhaza wa hegwe na heni twali tukupala kwa isungu.”

[49] Heye kawalonjela, “Lekachoni mnzengumala? Hamvizelele nanganigwa ndikale mng'handa ya Mhaza wa heni?”

[50] Wahaza wa heye hawavizelele chila choyali yowalonjela.

[51] Yesu kahiluka hamwe mbaka aho Nasaleti, kawahulika. Mayake kawika geng'ha gala mnhumbula.

[52] Yesu kakula kwa lukuli na kwa luhala na kwakumnojeza Nguluwi na kuwanojeza wanhu kahi.

3

Kudamla kwa Yohani Mbatiza
(Matei 3:1-12; Malichi 1:1-8; Yohana 1:19-28)

[1] Yali miyaka ja kumi na jihano ja undewa wa Kaizali Tibeliyo na Pontio Pilato nayali yolongoza honhu ha Yudeya na Helodi nayali yolongoza honhu ha Galilaya na mng'holoze Filipo nayali yolongoza honhu ha Itulea hamwe na honhu ha Tlakoniti, hamba Lusania nayali yolongoza honhu ha Abilene kahi.

[2] Anasi na Kayafa wali watambika wakulu. Mihela ajo lizi lya Nguluwi nalimuyila Yohani mwanage Sakaliya kuli honhu hagunuche.

[3] Yohani nakaluta mweng'ha mla mbakane na lwanda lwa Yolodani. Kazangulangusa wanhu, mumgalamchile Nguluwi na kubatizigwa leka Nguluwi yawosele gehile.

[4] Vyoyandichigwe mchitabu cha mloli Isaya,
“Lizi lya munhu lyanguchema hagunuche,
‘Mgongomanyileni Mkulu nzila ya heye,
mgolole nzila za heye ya kukola.

[5] Hagwile howa hatiligwe,
mla mwinuche mowa muselegwe,
habinuche howa hagoloswe,
nzila zihile zowa zigoloswe.

[6] Na weng'ha womona Nguluwi yowalohola wanhu!’ ”

[7] Wanhu wenji wali wokuya hala kubatizwa na Yohani na heye kazanguwalonjela, “Hemwe lulelo lwa izoka, yalikohi yowadeteleza kota moibilima ng'halazi ya Nguluwi ilihabehi kuya?

[8] Mlajile kwa madito kota mumgalamchila Nguluwi. Mleche kwaluka sambi kota moibilima ng'halazi ya Nguluwi kwa kulonga, mhaza wa hetwe Abulahamu. Ndanguwalonjelani ng'hatu, Nguluwi kana ludali lwa kugagalula aga maganga gawe wana wa Abulahamu.

[9] Iwago liwichigwa goya kuli mizabi ja igodi. Chila mgodi wohambe ulele mafuza ganojile, wotemangwa na kutajigwa mchiluli.”

[10] Wala wanhu wamemile wamuuza, lelo tudite choni?

[11] Nakawedichila, “Yawele na migwanda mili yamgawile nayali hela, hihyo nayali na ndiya yadite hiho.”

[12] Wakongoza sendi nawo woya kubatizigwa, wamuuza, “Mlangusa tudite ndaze?”

[13] Heye nakawalonjela, “Mleche konjeza kuhola chila chima chiwichigwe.”

[14] Wamizi nawo wamuuza, “Hetwe natwe tudite choni? Kawedichila, mleche kuhola chinhu cha munhu kwa ludali kahi ne kumtagusa munhu kwa udesi, chikukwileni chila cho mpegwa.”

[15] Weng'ha wali wobeteza chinhu chimwenga, waluka kiuza mnhumbula za hewo zilingumlapa Yohani. Wazanguvizela heye ndo Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi.

[16] Baho Yohani kawalonjela weng'ha, “Heni ndanguwabatiza kwa mazi, ila kanguya myangu nayali na ludali kusinda heni. Sijeza kudohola ng'weso za makwamba ga heye. Heye kowa yobatiza kwa Muhe Yelile na kwa chiluli.

[17] Heye kana luhelo lwa kuyugulila nyhadikwa, yalunde uhemba kuli ng'hano, na mibadu kojisoma kwa chiluli hambe chizime.”

[18] Hamwe na luzi lwinji, Yohani nakawahimiliza wanhu yowadamlila Mbuli Inojile.

[19] Ila Yohani nakamdeuza mndewa Helodi, kamuwala, nakamhola Helodiya mdala wa mng'holoze na kumdita mdala wa heye, hamba nakadita ganji menji gehile.

[20] Kahi Helodi nakadita chinhu chinji chihile kwa kumuhindila Yohani mchinweng'ho.

Yesu kangubatizigwa
(Matei 3:13-17; Malichi 1:9-11)

[21] Wanhu weng'ha lowabatizigwe, Yesu naye nakabatizigwa. Hoyali yomlanda Nguluwi, ulanga naugubuligwa,

[22] Muhe Yelile imlagalila kota ng'hunda na lihulikwa lizi kulawa kilanga ilonga, “Hegwe ndo mwanangu ndikuganile, nojezwa na hegwe.”

Lukolo lwa Yesu
(Matei 1:1-17)

[23] Yesu loyaluche kukola mijito, nayali na miyaka makumi gadatu, wanhu wali wochijesa heye mwana wa Yusufu mwanage Heli.

[24] Heli nayali mwanage Matati na Matati nayali mwanage Lawi na Lawi nayali mwanage Meleki na Meleki nayali mwanage Yanai na Yanai nayali mwanage Yusufu,

[25] Yusufu nayali mwanage Matasia na Matasia nayali mwanage Amosi na Amosi nayali mwanage Nahumu na Nahumu nayali mwanage Hesili na Hesili nayali mwanage Nagai,

[26] Nagai nayali mwanage Maati na Maati nayali mwanage Matasia na Matasia nayali mwanage Shemeni na Shemeni nayali mwanage Yoseki na Yoseki nayali mwanage Yuda,

[27] Yuda nayali mwanage Yoanani na Yohanini nayali mwanage Lisa na Lisa nayali mwanage Selubabeli nayali mwanage Shatieli na Sheatieli nayali mwanage Neli,

[28] Neli nayali mwanage Meliki na Meliki nayali mwanage Adi nayali mwanage Kosamu na Kosamu nayali mwanage Elimadamu na Elimadamu nayali mwange Eli,

[29] Eli yula nayali mwanage Yoshuwa na Yoshuwa nayali mwanage Elieseli na Elieseli nayali mwanage Yolimu na Yolimuyali mwanage Matati na Matati nayali mwanage Lawi,

[30] na Lawi nayali mwanage Simeoni na Simeoni nayali mwanage Yudasi na Yudasi nayali mwanage Yusufu na Yusufu nayali mwanage Yonamu na Yonamu nayali mwanage Eliakimu,

[31] na Eliakimu nayali mwanage Melea na Melea nayali mwanage Mena, na Mena nayali mwanage matata na Matata nayali mwanage Natani na Natani nayali mwanage Daudi,

[32] na Daudi nayali mwanage Jese na Jese nayali mwanage Obedi na Obedi nayali mwanage Boasi na Boasi nayali mwanage Salimoni na Salimoni nayali mwanage Nashoni,

[33] na Nashoni nayali mwanage Aminadabu, na Aminadabu nayali mwanage Alini na Alini nayali mwanage Hesiloni na Hesiloni nayali mwanage Pelesi na Pelesi nayali mwanage Yudasi,

[34] Na Yudasi nayali mwanage Yakubu na Yakubu nayali mwanage Isaka na Isaka nayali mwanage Abulahamu, na Abulahamu nayali mwanage Tela na Tela nayali mwanage Naholi,

[35] Na Naholi nayali mwanage Selugi, na Selugi nayali mwanage Leu na Leu nayali mwanage Pelagi na Pelegi nayali mwanage Ebeli na Ebeli nayali mwanage Sala,

[36] na Sala nayali mwanage Kainamu, na Kainamu nayali mwanage Afakisadi na Afakisadi nayali mwanage Shemu na Shemu nayali mwanage Nuhu na Noa nayali mwanage Lameki,

[37] Na Lameki nayali mwanage Metusela na Metusela nayali mwanage Henoki na Henoki nayali mwanage Yaledi na Yaledi nayali mwanage Mahalaleli na Mahalaleli nayali mwanage Kainamu.

[38] Na Kainamu nayali mwanage Enoshi na Enoshi nayali mwanage Seti na Seti nayali mwanage Adamu na Adamu nayali mwana wa Nguluwi.

4

Kujezigwa kwa Yesu
(Matei 4:1-11; Malichi 1:12-13)

[1] Yesu kalawa mlwanda lwa Yolodani yamemile Muhe Yelile, na Muhe ayo kamlongoza mbaka kugunuche.

[2] Ako nakajezigwa na Limazoga mazuwa makumi gane. Mazuwa ago geng'ha hadile chinhu choneche chila, na logamalile mazuwa ago, kaihulika nzala

[3] Limazoga limlonjela, “Wone uwele Mwanage Nguluwi, lilonjele iganga lino ligaluke kuwa ibumunda.”

[4] Yesu nakamwidichila, “Yandichigwa, ‘Munhu howa mkomu kwa ibumunda hela.’ ”

[5] Hamba Limazoga limhola mbaka kuchanya ng'hatu na kamlajila undewa weng'ha uli muisi.

[6] Nabaho Limazoga limlonjela Yesu, “Ndokupa undewa na ludali lwa vinhu vyeng'ha vino, kwa vila vinhu vyeng'ha vya heni, na ndoweza kumha yeng'ha yula yondanda.

[7] Avi vyeng'ha vyowa vya hegwe, wone ufugamile heni.”

[8] Yesu nakamwidichila, “Yandichigwa, ‘Umfugamile Mkulu, Nguluwi wa hegwe na umditile heye yaliyeka.’ ”

[9] Na baho Limazoga limhola Yesu mbaka Yelusalemu limkwiniza kuli ludandalo lwa Ng'handa ya Nguluwi, limlonjela, “Kota uwele Mwana wa Nguluwi wilagaze kulawa hano mbaka hasi.

[10] Kwa vila yandichigwa, ‘Nguluwi kowalajiza wahilisi wa kilanga wa heye wakwamilile.’

[11] Na, ‘Hewo wokuhola mmoko mwawo, leka uleche kikwang'hwala magulu ga hegwe mmiganga.’ ”

[12] Hamba Yesu nakamwidichila, “Yandichigwa, ‘Uleche kumjeza Mkulu Nguluwi wa hegwe.’ ”

[13] Limazoga vyolisindile kumjeza chila nzila, hamba kamleka mbaka mhela ukundigwe.

Yesu kangwaluka mijito ga heye ako Galilaya
(Matei 4:12-17; Malichi 1:14-15)

[14] Nabaho Yesu kahiluka Galilaya yawele yamemile mong'ho wa Muhe Yelile, mbuli za heye zenela Galilaya na kuli isi zeng'ha zilihabehi.

[15] Na heye kazanguwalangusa wanhu mli ng'handa za kusalila, na kekala yotogoligwa na weng'ha.

Yesu kangulemigwa ako Nasaleti
(Matei 13:53-58; Malichi 6:1-6)

[16] Baho Yesu nakaluta Nasaleti, honhu hoyakulile, kuli Zuwa lya Kwesela, kenjila mli ng'handa ya kusalila kota chili chihendo cha heye. Kema leka yasome Maandiko Matakatifu kwa lizi.

[17] Kabochela chitabu cha mloli wa Nguluwi wa Nguluwi Isaya. Kagubula na kusoma honhu handichigwe hino!

[18] “Muhe wa Mkulu, kahachanya ha heni,
kwa vila kanyhagula heni
ndiwegalile wazunwa Mbuli Inojile,
kanhuma ndiwadamlile wawele mchinweng'ho wodoholigwa,
wala wohambe walole wozangulola,
na kuwalohola walinguleligwa,
[19] na kudamla mhela ufika wa Mkulu kuwalohola wanhu wa heye.”

[20] Na baho kachigubika chila chitabu, kampa chitumagwa, kekalisa hasi. Wanhu weng'ha wekalile mli ng'handa ya kusalila wamnogolela meho.

[21] Na heye kaluka kuwalonjela, “Maandiko Matakatifu, lehano genela mli makutu genu.”

[22] Weng'ha wakwejigwa na heye, wekala wabubuwale na mbuli zinojile zoyaliyolonga, nawauza “Ambi! Ayu hawele mwana wa Yusufu?”

[23] Na heye nakawalonjela, “Ndivizela mondonjela ulonzi awu, ‘Mganga, wilohole uliyeka.’ Geng'ha gotuhuliche kudita Kapanaumu, gadite hano haluga hako.”

[24] Kalutilila ngulonga, “Ndangulonga ndikomya, Mloli hotogoligwa hakaye hake.

[25] Ila mhulichize, ndangukomya kwali na wadala wenji walekwa kuli isi ya Isilaeli mihela ja Eliya. Mihela awo, nhonya haitowile mhela wa miyaka jidatu na nusu, ahyo kwali na nzala ng'hulu kuli isi yeng'ha.

[26] Ahyo, Eliya hatumigwe kwa mgane yoneche Isilaeli ila kwa mdala mlekwa wa Salefati kuli isi ya Sidoni.

[27] Kahi mhela wa Mloli Elisha kwali na wanhu wenji wawele na uswema kuli isi ya Isilaeli, haduhu munhu yoneche yaloholigwe, ila Naamani yuye mwenyenghaye wa isi ya Siliya.”

[28] Wanhu weng'ha nawekale mli ng'handa ya kusalila lowahuliche ago, wazudila lukami.

[29] Wema, wamlavya Yesu hanze ya haluga hawo, na kumigala hachanya mchidunda wogana wamtoze hasi.

[30] Ila Yesu kakola bahala hagati ya howali, kaluta kaye.

Munhu yawele na chijeni chihile
(Malichi 1:21-28)

[31] Na baho Yesu kadulika mbaka Kapanaumu, wilaya ya Galilaya, Zuwa lya Kwesela kekala yowalangusa wanhu.

[32] Wabubuwala kwa ulanguso wa heye, kwa vila nayali yolangusa kota nayali na ludali.

[33] Mla mli ng'handa ya kusalila mwali na munhu nayali na chijeni chihile kazanguyowa.

[34] “Kuna choni na hetwe, hegwe Yesu wa Nasaleti? Nakuya kutudumya? Tuvizela hegwe kwa whaani, hegwe kwa msenga Yelile yatumigwe na Nguluwi!”

[35] Yesu kachideuza acho chijeni yolonga, “Nyamalile! Ulawe kuli munhu ayu! Chila chijeni lochimgwisile hanyi yula munhu chilawa chileka kumdita ne chinhu.”

[36] Wanhu weng'ha wekala wabubuwale, wazangilonjela “Aku kulangusa kwachi? Munhu yuno kana mong'ho na ludali lwa kuving'hanuchila vijeni vihile, navyo vyangumhulika.”

[37] Ahyo mbuli za Yesu zenela chila honhu muli isi ila.

Yesu kanguwosa utamwa wanhu wenji
(Matei 8:14-17; Malichi 1:29-34)

[38] Yesu kalawa mla mli ng'handa ya kusalila, kaluta kaye kwa Simoni, mamo yumwe, mkweye Simoni nayali yotamika lukami, nawamlanda Yesu yamuse utamwa.

[39] Yesu koya na kema behi na mdala yula kaudeuza ula utamwa, utamwa umleka na baho mdala yula kenuka na kwaluka kuwawichila chilyo.

[40] Isanya lolyali lizinga, weng'ha wawele na watamwa wawo nawawegala kwa heye, na heye kawawichila moko gake mchanya chila yumwe na kawosela matamwa weng'ha.

[41] Vijeni viwalawa wanhu wenji, wazanguyowa wolonga, “Hegwe ndo Mwana wa Nguluwi!” Ila Yesu kawadeuza, kawalemeza kulonga, nawavizela kota heye nayali Kilistu Mlohozi.

Yesu kangudamla ako Yudeya
(Malichi 1:35-39)

[42] Mitondo kung'hali lufuku, Yesu nakoka kaluta honhu ha uyeng'ha kulihela wanhu. Wanhu wazangumpala, na lowamuwene, wamlemeza yaleche kuka.

[43] Ila heye nakawalonjela, “Nganigwa kudamla Mbuli Inojile ya Undewa wa Nguluwi kuli miji jiyage kahi, kwa vila achi ndo Nguluwi choyanhumile kudita.”
[44] Ahyo kalutilila kuwadamlila wanhu kuli ng'handa za kusalila za isi ya Yudeya.

5

Yesu kanguwachema walanguswa walongole
(Matei 4:18-22; Malichi 1:16-20)

[1] Zuwa limwe, Yesu yaliyemile hafungo mwa ilamba lya Genesaleti, wanhu wenji wali wamzungulute wochibana, wohulichiza mbuli ya Nguluwi.
[2] Kajona mitumbwi mili hafungo mli ilamba, hewo walowa somba wali wochile, wohovuga utandawala wawo.
[3] Yesu kenjila mli itumbwi limwe lya Simoni, nakamlonjela yauhejeze hatali chidogo kulawa hafungo mwa ilamba mbaka mmazi. Na baho kekala mumo mli itumbwi na kulangusa lung'hongola lwa wanhu.
[4] Loyasindile kulangusa, nakamlonjela Simoni, Iigale itumbwi mbaka hagati kuli mazi menji na baho mkatoze utandawala wa hemwe mlowe somba.
[5] Simoni nakamwidichila, “Mkulu tujeza kuvula somba hamihe yeng'ha hatupatile ne chinhu ila kwa vila hegwe kulonga ndotoza utandawala.”
[6] Lowaditile ahyo wavula somba nyiji, mbaka utandawala wa hewo na waluka kudaduka.
[7] Wawachema wayao wali mli itumbwi liyage woye wawatanze. Woya wamemeza somba mitumbwi jeng'ha mili na behi jahazibile.
[8] Simoni Petili loyawene gala, kafugama hoyali Yesu kalonga, “Mkulu uche habehi na heni! Heni nda munhu ndili na gehile!”
[9] Simoni na wayage weng'ha wabubuwala kwa vila vyowalowile somba nyinji vila.
[10] Hihyo Yakubu na Yohani, wanage Sebedayo, wala wali walowa hamwe na Simoni. Yesu nakamlonjela Simoni, “Uleche kudumba, kulawa sambi kozanguwa mlowa wanhu.”
[11] Ahyo, lowajigale jila mitumbwi hafungo mwa ilamba waleka geng'ha kumuwinza Yesu.

Yesu kangumusila munhu uswema
(Matei 8:1-4; Malichi 1:40-45)

[12] Yali hino, Yesu loyali kuli miji jimwenga ja ako, munhu yumwe nayali na uswema lukuli lweng'a kamona. Leka, munhu ayo kagwa chifunama kamlanda Yesu, “Mkulu wone ulingugana kombusila utamwa wondilingugula!”*
[13] Yesu nakagolola moko, kamdoliza na kulonga, “Ndangugana wezuligwe!” Bahala ula uswema umlawa.
[14] Yesu nakamlonjela, “Uleche kumlonjela ne munhu. Ila ulute wikelajile kwa mtambika mkulu, ulavye nhambiko kwa kwezigwa kwa hegwe kota vyoyalajize Musa, Ahyo wanhu weng'ha walavye ulolezi kota hegwe kuwa mkomu.”
[15] Ila Mbuli za Yesu zenela chila honhu, na wanhu wenji na woya kumhulichiza na kuwosela matamwa gawo.

---

* **5:12** Uswema wali utamwa umditile munhu aleche kumtambichila Nguluwi kwavila nakoneka mwavu kuli meho ga Nguluwi.

[16] Ila heye nakaluta nayali yeng'ha honhu hali haduhu wanhu, na kulanda.

Yesu kangumusa utamwa munhu yaziliche lukuli
(Matei 9:1-8; Malichi 2:1-12)

[17] Zuwa limwe Yesu nayali yolangusa. Mafalisayo na walangusa wa Malajizo ga Musa, kulawa chila chijiji cha Galilaya na Yudeya na Yelusalemu, wali wekalise baho. Ludali lwa Mkulu lwali hamwe na heye kwa kuwalohola watamwa.

[18] Wanhu wamwe na woya, wampapile munhu yaziliche kumwe, wojeza kumwinjiza mng'handa wamuwiche kumwando kwa Yesu.

[19] Ila nawalemwela kwinjila mng'handa kwa vila wanhu wenji wali wekale. Ahyo wamkwinhiza ayo yaziliche kuchinduwiko, nawatubula kuchinduwiko, wamdulisa ayo yaziliche mchinhanda cha heye, wamuwika
hagati hali lung'hongola lwa wanhu hali Yesu. [20] Yesu voyawene vyowawele
na makundo, nakamlonjela ayo munhu yaziliche, “Goloko kusilwa gehile ga hegwe.”

[21] Walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo wazangiuza, “Hino ayu yalihi nayali yokovula? Haduhuli munhu yolohola gehile ila Nguluwi nayali yeng'ha!”

[22] Yesu nakavizela majesa ga hewo, kawauza, “Lekachoni mwangijesa mnhumbula za hemwe?

[23] Lilikohi liwele ubewe ng'hatu. Kulonga, ‘Kusilwa gehile ga hegwe,’ Ama kulonga, ‘Wime ujende?’

[24] Ila ndangugana mvizele kota, Mwana wa Munhu kana ludali lwa kuwosela wanhu gehile ga hewo, mno muisi yeng'ha.” Baho nakamlonjela yula yaziliche, “Winuche uhole chinhanda cha hegwe, ulute kaye!”

[25] Baho yula munhu yoyekale yaziliche kenuka kumwando kwa hewo, kedwika chinhanda cha heye na kaluta kaye, kuno yomtogola Nguluwi.

[26] Wanhu weng'ha nawabubuwala ng'hatu! Na kudumba na kumtogola Nguluwi kuno wolonga, “Tuvyona vinduzanduza lehano.”

Yesu kangumchema Lawi
(Matei 9:9-13; Malichi 2:13-17)

[27] Hamba, Yesu kalawa kunze, kamona mkongoza kodi yumwe nayali nguchemigwa Lawi, yekalise mchituka cha kodi. Yesu nakamlonjela, “Umbinze!”

[28] Na baho kenuka, kaleka chila chinhu, kamuwinza.

[29] Na baho Lawi kamditila Yesu mnvina ng'hulu kaye hake. Na chilundo cha wakongoza kodi na wanhu wanji na wekala hamwe na hewo.

[30] Ila Mafalisayo na walangusa wa malajizo ga Musa wamwe, wazangulonga wowalonjela wala walanguswa wa Yesu, walonga, “Lekachoni muwele ngulya na kunwa na wakongoza kodi na wadita gehile?”

[31] Yesu nakawedichila, “Wanhu wawele wakomu hawalingumlapa mteleka mikwandi, ila wawele watamwa.

[32] Suyile kuwachema wanhu wala wanojile, ila wala wawele na gehile wamgalamchile Nguluwi.”

Mbuli ya kwesela kulya
(Matei 9:14-17; Malichi 2:18-22)

[33] Wanhu wanji wamlonjela Yesu, “Walanguswa wa Yohani Mbatiza wali wokwesela kulya na kulanda, na wa Mafalisayo waditaga hiho, ila walanguswa wahegwe wangulya na kunwa.”

[34] Yesu nakawedichila, “Lelo wala walalikwe kuli mnvina ya kuhesa waganigwa kwesela kulya na mkasano nayali na mnvina nayali hamwe na hewo? Hebu!
[35] Ila mhela wokuya hoyokusigwa mkasano nayali na mnvina hali hewo, baho wokwesela kulya.”

[36] Yesu nakawalonjela nhelo ayi, “Haduhu munhu yalingukanha chibende chinyale na kuhoneleza kuli nguwo ya katali. Wone yadite ahyo, koiwifya ila nguwo inyale, chila chilingulawa kuli nguwo inyale hachiwana na nguwo ya katali.
[37] Kahi kuduhu munhu yowika divai ya lehano kuli chizombe cha igozi cha katali. Kwa vila wone yadite hino, divai ya lehano yozatula jila mihako, divai yobohoka na mihako jotulika.

[38] Divai ya lehano yowichigwa mli vizombe vya igozi vinyale.

[39] Kuduhu munhu yalingunwa divai ya katali, na baho yogana kunwa divai ya lehano. Kwa vila kolonga ‘Divai ya katali inona lukami.’ ”

6

Mbuli ya Zuwa lya Kwesela
(Matei 12:1-8; Malichi 2:23-28)

[1] Zuwa limwe lya kwesela, Yesu na walanguswa wa heye nayali yokola mli migunda ja uhemba. Walanguswa wa heye wazangubena mibeleje ja uhemba, wazangupugusa nyhule na moko, wolya.

[2] Mafalisayo wamwenga nawawauza, “Lekachoni mwangudita mbuli hambe ikundigwe kudita Zuwa lya Kwesela?”

[3] Yesu nakawedichila kawalonjela, “Hamsomile vyonayaditile Daudi na wayage lowali na nzala?

[4] Heye nakenjila ng'handa ya Nguluwi, nakahola mibumunda jilavigwe kwa Nguluwi kalya na kuwapa wayage. Malajizo hambe gakundize wanhu wanji kulya mibumunda ajo, ila wakulu wa watambika yeng'ha.”

[5] Ahyo Yesu kuwalonjela, “Mwana wa Munhu ndo Mkulu wa Zuwa lya Kwesela.”

Munhu yawele na moko uziliche.
(Matei 12:9-14; Malichi 3:1-6)

[6] Zuwa linji lya Zuwa lya Kwesela, Yesu nakenjila mng'handa ya kusalila, kuwalangusa mla mng'handa mwali na munhu yumwe nayali na moko wakudilo uziliche.

[7] Walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo wamwenga nawekala wopala chinhu cha kumlonjeleza Yesu. Ahyo wazangubeteza walole komlohola munhu kuli Zuwa lya Kwesela.

[8] Ila Yesu nakavizela gowalingijesa, nakamlonjela yula nayali na moko uziliche, “Winuche uye wime hano.” Yula munhu kaluta kema hagati.

[9] Baho Yesu nakamlonjela. “Ndangukuuzani hemwe, kuli Malajizo ga hetwe ikundigwa hemwe kudita choni kuli Zuwa lya Kwesela? Kudita ganojile ama kudita gehile? Kulohola ukomu wa munhu ama kwajiliza?”

[10] Kawalola wanhu weng'ha wowekalile hala, na baho nakamlonjela yula yaziliche moko, “Ugolole moko wa hegwe.” Na heye kadita hiho na moko wa heye uwa mkomu kahi.

[11] Ila hewo wazanguzudila ng'hatu wazangilonjela wawo chinhu chachi chihile chowomditila Yesu.

Yesu kanguwahagula walanguswa kumi na weli
(Matei 10:1-4; Malichi 3:13-19)

[12] Zuwa limwe Yesu nakaluta kuchidunda kulanda, yalimeho kuko hamihe yeng'ha yomlanda Nguluwi.

[13] Mitondo lokuchele kawachema wala walanguswa wa heye, kawahagula kumi na weli kulawa mumula mli hewo na kuwachema watumigwa.

[14] Awo ndo Simoni yula Yesu yampele itagwa lya Petili na Andeleya mng'holoze na Yakubu na Yohani na Filipo na Batolomeo na

[15] Matei na Tomasi na Yakubu mwana wa Alufayo na Simoni yalinguchemigwa mtowanila isi ya Isilaeli na

[16] Yudasi mwana wa Yakubu na Yudasi Isikalioti yula hamba yamhinduche Yesu.

Yesu kangulangusa na kuwosela wanhu Utamwa
(Matei 4:23-25)

[17] Yesu loyeduliche hamwe na walanguswa wa heye mchidunda, Yesu nakema honhu hawele na ibindi hamwe na chilundo cha walanguswa wa heye na lung'hongola lwa wanhu walawile nzingo zeng'ha kulawa Yudeya na Yelusalemu na kulawa kumwhani ya Tilo na Sidoni.

[18] Weng'ha nawoya kumhulichiza Yesu na waloholigwa matamwa gawo. Vivila wanhu waliwogazigwa na chijeni chihile na woya na kuloholigwa.

[19] Wanhu weng'ha nawagana kumdoliza Yesu, nawona mong'ho wali ulawa mgati mwa heye na weng'ha waloholigwa.

Kubweda na nongwa
(Matei 5:1-12)

[20] Yesu kawalola walanguswa wa heye, kalonga,
“Mbweda hemwe wazunwa,
kwa vila Undewa wa Nguluwi wa hemwe.
[21] Mbweda hemwe mli na nzala sambi,
kwa vila hamba mogutizwa.
Mbweda hemwe muwele kulila sambi,
kwa vila moza sechelela.
[22] Mbweda hemwe wanhu wokwihilani,
wokubagulani na kuwaliga,
na kuwalonga hemwe mwiha kwa mbuli ya Mwana wa Munhu.
[23] Msangalale na kuvina ago hogolawila,
kwa vila chonolo chomuwichilwe kilanga chikulu.
Kwa vila wasekulu wa hemwe na wawaditila waloli wa Nguluwi hiho.
[24] Ila mane mwemwe hemwe muwele na lufufu,
mina mhela wa hemwe wa kusechelela umala.
[25] Mane mwemwe hemwe muwelengiguta sambi,
mina hamba mohulika nzala!
Mochona hemwe muwelenguseka sambi,
mina hamba mozangulila!
[26] Mogaya ng'hatu kota wanhu weng'ha, wone wanhu wawatogole,
mina wasekulu wawo nawawaditila hiho waloli wa udesi.

Kuwagana wakwihilwe
(Matei 5:38-48; 7:12a)

[27] “Ila ndangukulonjelani hemwe muwelengunyhulichiza, muwagane wang'honyo wa hemwe, muwadile ganojile wakwihileni.

[28] Muwatambichize wala wawelenguwapanjilani, muwalandile kwa Nguluwi wawele nguwaditila gehile.

[29] Munhu wone yakutowe izeze limwe mgalamlile na lya keli. Munhu wone yakusukule ikoti mlechele yahole na igwanda lyako.

[30] Chila munhu yokulanda chinhu umhe, na munhu wone yakusukule chinhu cha hegwe uleche kumlonjela yakuhilulile.

[31] Waditileni wanhu kota vila vyomlingugana wanhu wawaditileni hemwe.

[32] “Na wone mzenguwagana wala walinguwagana hemwe yeng'ha, mopegwa choni? Haduhu. Kwa vila na wehile nawo wanguwagana wala walinguwagana hewo.

[33] Kahi wone mzenguwaditila ganojile wala wali nguwaditila hemwe ganojile mopegwa choni? Wehile nawo waditaga hiho.

[34] Na wone muwaziche wala mlingona wokuhilusilani lelo mopegwa choni? Wehile nawo wawazikaga wali na gehile wayawo wogana wahilusilwe hihila.

[35] Hebu, ila hemwe muwagane wang'honyo wa hemwe, na muwaditile ganojile, muwaziche mleka kugana kuhilusilwa na baho chila chompegwa chowa chikulu mowa wana wa Nguluwi mkulu nayali kuchanya ng'hatu. Kwa vila heye kana isungu na wala wohambe wamtogole na wanhu wehile.

[36] Muwe na isungu kota Nguluwi wa hemwe vyoyawele na isungu.

Kuwatagusa wamwenga
(Matei 7:1-5)

[37] “Mleche kuwatagusa wanhu wanji, namwe hamtagusigwa na Nguluwi, mleche kuwatagusa kwa wihe wanhu namwe hatagusigwa kwa wihe. Muwalechele wanji kwa gowaditile namwe molechelwa.

[38] Muwape wanji gowawele ngugana, hemwe namwe mopegwa. Mobochela chipimo chinojile chimemile, chobamandizwa na kusunyunyiza sunyunyiza mbaka kubohoka. Kwa vila chipimilo chichila chomulinguwapimila wanji na heye Nguluwi kopimila chichila.”

[39] Na baho Yesu kawalonjela nhelo imwe, wone muhnu yohambe yalole komlongoza miyage hambe yalole? Weng'ha weli wokwinjila mli ikulubila.

[40] Mlanguswa hambe yamsinde mlangusa, ila yalingulanguswa wone yasinde, kanguwa kota mlangusa wa heye.

[41] “Ila kochona ndaze chibanzi chiwele miziho lya mng'holozo, ila uleka kuchona ching'hanzi chiwele miziho lya hegwe.

[42] Koweza ndaze kumlonjela mng'holozo, ‘Mng'holozangu, Bete ndikuse chibanzi chiwele miziho lyako,’ Na kuno hambe uchone ching'hanzi chiwele miziho lya hegwe? Kwa mdesi hegwe! Tandi use chibanzi chiwele miziho lyako aho koweza kulavya ching'hanzi chiwele miziho lya mng'holozo.

Igodi lyanguzeleka kwa mafuza gake
(Matei 7:16-20; 12:33-35)

[43] “Igodi linojile halilelaga mafuza gehile, na hiho igodi lihile halilelaga mafuza ganojile.

[44] Chila igodi lyozeleka kwa mafuza gake. Yangoneka wanhu hawababawaga masada kuli migodi jili na miwa, kahi hawababawaga ububu kulawa kuli mikwangwasale.

[45] Munhu yanojile kangulavya ganojile, gawichigwe mnhumbula mwa heye, na munhu yehile kangulavya gehile kulawa mnhumbula ya heye, kwa vila munhu kalongaga kulawa gala gamemile mnhumbula ya heye.

Wazengaga weli
(Matei 7:24-27)

[46] “Lekachoni mwangunyhema, ‘Mkulu, Mkulu’ Na kuno hambe mdite gondilonga?

[47] Munhu yoneche yokuya kwa heni na kunyhulichiza na kugadita.

[48] Ayo kewhana na munhu yazenjile ng'handa, yula yabawile msisi wa heye mchanya hali italawe na kuzenga ng'handa ya heye baho, nhonya ng'hulu na itowa mazi menji na gamema, lukolola lwa mazi luitowa ila ng'handa, ilemwela kutigasika, lekachoni, naizenjigwa goya yimile.

[49] Ila munhu yoneche yawelenguhulika aga gondilonga ila hambe yadite chinhu, ayo kewhana na munhu yazenjile ng'handa hali sangalaza, habawile msisi. Lulawa lwanda lumemile, lutowa ng'handa ila, igwa luu! Itugunika yeng'ha."

7

Yesu kangumusila utamwa chitumagwa yumwe wa jemedali mloma (Matei 8:5-13)

[1] Yesu loyalonjile gala goyaganile wanhu wahulichize, nakaluta Kapanaumu.

[2] Ako kwali na mkulu wa wamizi mloma, nayali na chitumagwa yomgana lukami. Yula chitumagwa wa heye yaliyotamika behi ya kubagama. [3] Yula mkulu wa wamizi wa Loma loyahuliche mbuli za Yesu kawalonjela wakulu wamwe wayahudi wakamlonjele yoye yamusile utamwa yula mpogozi.

[4] Lowafichile kwa Yesu, wamdedeza ng'hatu, wolonga, "Munhu ayu imgana yaditilwe mbuli ayo.

[5] Mina heye yuye kanguwagana wanhu wa hetwe na isi ya hetwe, na ndo yatuzenjele ila ng'handa ya kusalila."

[6] Yesu nakaluta hamwe na hewo. Hoyali behi kwinjila kaye ha yula mkulu wa wamizi Mloma, kawalajiza wala weganaga wakamlonjele Yesu, "Mkulu siganigwe winjile mng'handa ya heni.

[7] Ndo mina siwene ndanguganigwa mbuye kouli hegwe, ila ulonje ulonzi hela, chitumagwa wa heni kowa mkomu.

[8] Mina, na heni nani, nda munhu mbichigwa hali ludali lwa wanji, ndanawo wamizi hasi ha heni. Ndangumlonjela yumwe, 'Ulute!' Na heye kanguluta, na yunji, 'Uye!' Na heye kanguya, na chitumagwa wa heni, 'Udite chinhu chino,' Na heye kangudita."

[9] Yesu loyahuliche ago, nakabubuwala, kamtogola yula mkulu. Hamba kawagalamchila wala wali womuwinza, kalonga, "Ndanguwalonjelani, sinamona munhu yawele na makundo kota aga, mli isi yeng'ha ya Isilaeli."

[10] Wala wanhu lowafichile kaye wamfika yula chitumagwa yotamika yawele mkomu.

Yesu kangumzilipula mwana wa mamo yumwe

[11] Hamba Yesu nakaluta honhu hamwe hawele nguchemigwa Naini, na wala walanguswa na wanhu wanji, newelongoza.

[12] Hoyali behi na lwizi lukulu lwa kwinjila hali honhu, walawila wanhu wawele wamholile msongolo yumwe yajile, mwana yaganigwe na mamo yumwe yalechelelwe. Wanhu wenji wahala wali hamwe na ayo mamo.

[13] Mkulu loyamuwene ayo kamonela isungu, nakamlonjela, "Uleche kulila."

[14] Hamba kazakuchidoliza chinhanda chili na munhu yabagame, wala wali wamholile wema. Hamba kalonga, "Msongolo! Ndangukulonjela, winuche!"

[15] Yula yajile kenuka, kekalisa, kaluka kudamla. Hamba Yesu kamhola kamgala kuli maiwake.

[16] Wanhu weng'ha wazangudumba, wazangumtogola Nguluwi wolonga, “Mloli mkulu wa Nguluwi kalawila hotuli. Nguluwi koya kuwalohola wanhu wa heye.”

[17] Mbuli azo zenela Yudeya kweng'ha na isi ya habehi.

Wahilisi watumigwa na Yohani Mbatiza
(Matei 11:2-19)

[18] Wala walanguswa wa Yohani wamlonjela mbuli zeng'ha zilonjigwe zilingumlapa Yesu. Heye Yohani nakawachema weli mwa wala walanguswa wa heye kawalonjela,

[19] walute kwa Mkulu wamuuze, “Hegwe ndo yula yalinguya, ama tumbete munhu yunji?”

[20] Wala weli yawalanguse lowafichile hali Yesu wamlonjela, “Yohani Mbatiza katulonjela tuye kwa hegwe tukuuze, ‘Hegwe ndo yula nayali nguya, ama tumbeteze munhu yunji?’ ”

[21] Mhela awo, Yesu yaliyowosela matamwa wanhu wenji walingugazigwa na matamwa, wali na vijeni vihile, na wanhu wenji wohambe walole wazangulola.

[22] Yolawa Yesu kawalonjela, “Mlute mkamlonjele Yohani gala gomgahuliche na kugona, wali wohambe walole wangulola, wali na magulu gaziliche wangujenda. Wali na uswema wangwela, wohambe wahuliche wanguhulika, wafile katali wanguzilipuka, wazunwa wangudamlilwa Mbuli Inojile.

[23] Kabweda yula munhu yohambe yandeme heni na gala gondilingudita!”

[24] Aho watumigwa na Yohani lowochile, Yesu kaluka kuwalonjela wanhu wenji wamemile, gala gomlapa Yohani, “Lomlutile kumlola Yohani kugunuche, na mijesa yawele munhu wachi? Hambi na mijesa kowa kota isoli litigaswa na mbeho?

[25] Lelo namluta kulola munhu nayali ndaze? Namluta kumlola munhu yavalile goya? Hebu! Wanhu wawele nguvala goya na wali na ukomu unojile wangikala mli ng'handa za wandewa!

[26] Lelo mndonjele hambi namluta kumlola munhu wachi? Namluta kumlola mloli wa Nguluwi? Ena! Ndanguwalonjelani hemwe, ila nammona mng'hangala kusinda Mloli wa Nguluwi.

[27] Nguluwi kangulonga, ayu Yohani ndo yawele ngulonjigwa mli Maandiko Matakatifu, ‘Ulole heni ndangumigala msenga yakugololele nzila ya hegwe.’

[28] Yesu kasinda kwa kulonga, ndangukulonjelani, wanhu weng'ha haduhu yawele mkulu ng'hatu kusinda Yohani Mbatiza. Ahyo, yula nayali mdodo ng'hatu kuli Undewa wa Nguluwi, ndo mkulu kusinda heye.”

[29] Wanhu weng'ha, na wakongoza kodi lowahuliche ago, nawatogola kunoga kwa Nguluwi ahyo nawakunda kubatizigwa na Yohani.

[30] Ila Mafalisayo na wala wavizelele goya Malajizo ga Musa, nawalema kumhulichiza Nguluwi, kwa vila nawalema kubatizigwa na Yohani.

[31] Yesu nakalonga, “Ulelo awu ndiuwhanize na chinhu chachi? Ndo wanhu wali ndaze?

[32] Kota wasongolo wawele wekalise kuli soko wochichema na kilonjela, ‘Tuwatowelani mluli ila hamvinile! Twimba nzimbo za chililo, ila hamlilile.’

[33] Yohani Mbatiza nakoya kazanguwoha na hanwele ujimbi, hemwe mlonga, ‘Kana chijeni!’

[34] Heye mwana wa munhu koya, kazangulya na kunwa, hemwe mlonga, ‘Mloleni, mlya chila chinhu ayu mgalaji, kangigana na wakongoza kodi, na wehile.’

[35] Ila luhala lwa Nguluwi loneka lunoga kwa wala weng'ha walinguikunda."

Yesu kuluga kwa Simoni Mfalisayo

[36] Mfalisayo yumwe nakamchema Yesu kaye koyekalaga kulya ndiya ya hamihe hamwe na heye. Aho Yesu nakaluta kuli ng'handa ya Mfalisayo, na kekalisa kulya ndiya.

[37] Kuli ula mji hali mamo yumwe yawele na gehile. Loyahuliche Yesu kamng'handa ya ayo Mfalisayo, nakahola chupa ya alabasta iwelenguguzigwa kwa sendi nyinji imemile mafuta galingunhunyhilila ng'hatu.

[38] Koya kema habehi hali magulu ga Yesu, kalila, na mahozi gake gasa gumlagalila Yesu mmagulu. Ayo mdala kaza kubagusa magulu ga Yesu kwa mnvili zake. Hamba kamnonela magulu na kumbakaliza gala mafuta gawele ngunhunyhilila.

[39] Yula Mfalisayo yamchemile Yesu yawene ahyo, kazangijesa mnhumbula, "Wone munhu ayu na yawe Mloli wa Nguluwi, yahavizelele mdala ayu yamdolize, kandaze, kana gehile!"

[40] Yesu nakamlonjela ayo Mfalisayo, yamchemile, "Simoni ndina chinhu cha kukulonjela." Heye Simoni nakamlonjela, "Ena mlangusa undonjele."

[41] Yesu kaluka kulonga, "Wanhu weli wamwaziche munhu sendi, yumwe nayali yamwaziche sendi zihejile msahala wa mhela umwe na nusu, na yunji sendi denali miya zihano zihejile msahala wa mwezi umwe na nusu.

[42] Lowalemwelile kumhilulila gowaziche ayo munhu, nahawadaile weng'ha weli, awo weli yalikohi yomgana lukami munhu yula yawaziche?"

[43] Simoni nakedichila, "Ndangijesa ndo Yula yalechelwe sendi nyinji zoyawele ngudaigwa." Yesu nakamlonjela "Goya."

[44] Hamba kagalamka kwa yula mdala kalonga, "Simoni kwangumona ayu mdala?, Heni honyinjile aha haluga hako humhele mazi ga kuhovujila magulu gangu, ila mdala ayu kanyhovuga magulu gangu na mahozi gake na kumbagusa na mnvili za heye.

[45] Hegwe hundamse kwa kunonela, ila ayu myago mdala kulawa nyhinjile hano nayali yoganonela magulu gangu.

[46] Hegwe hulajile isungu lyako kwa kumbakaliza mafuta ga ngulingunhunyhilila mmutwi, ila ayu myago mdala kadita ahyo kambakaliza magulu gangu.

[47] Ahyo ndangukulonjela, ayu mdala kangungana ng'hatu, na ndo koselwa gehile ga heye menji. Ila munhu yoselwe gehile mado kangugana mado."

[48] Na baho Yesu nakamlonjela yula mdala, "Kusilwa geng'ha gehile gouditile."

[49] Aho wala wali hamwe mchisanya wazangiuza, "Munhu ayu kandaze kangumusila munhu gehile goyaditile?"

[50] Heye Yesu nakamlonjela yula mdala, "Makundo ga hegwe gakulohola, ulute goya."

8

Wadala welongoze hamwe na Yesu

[1] Ago logapulute, Yesu nakakola mwesa yowadamlila Mbuli Inojile ya Undewa wa Nguluwi. Wala kumi na weli nawelongoza hamwe.

[2] Na wadala wamwe wala Yesu nayawosele chijeni na matamwa, nawelongoza hamwe. Awo wali Maliya yachemigwe Madelena, yula nayosigwe vijeni vihile saba,

[3] na Yohana mdala wa Kusa, mkola mijito mng'hangala wa Helodi. Wadala wali hamwe na Yesu ndo achina Susana na wadala wanji. Awo wadala wali wamditila Yesu kwa lufufu lwao hewo.

Iwhano lya mnyalaji

(Matei 13:1-9; Malichi 4:1-9)

[4] Mihela jimwe chilundo cha wanhu chali chimema, na wanhu wali womuyila Yesu kulawa chila honhu. Heye kawalonjela nhelo ayi.

[5] "Mnyalaji nayaliyomiza azo nyhadikwa, zimwe nazigwa mnzila, wakola nzila wazibiga, videje vya kuulanga vilya.

[6] Zinji nazigwa hali maganga, lozotile zikala lozisowile mazi.

[7] Zinji nazigwa hali migodi jiwele na miwa. Jila migodi ja miwa jikula, nyhadikwa lozotile zipilinjilwa.

[8] Zinji nazigwa hali misanga jinojile zota na zilela veduu!" Loyalonjile ahyo, kachemeleza lizi, kalonga, "Lelo mhuliche, yawele na makutu ga kuhulika nayahuliche!"

Iwhanile ulanguso awu

(Matei 13:10-17; Malichi 4:10-12)

[9] Walanguswa nawamuuza Yesu, nhelo ayi yangutulangusa choni?

[10] Heye kawalonjela, "Hemwe mpegwa kuzizela zila zivisigwe za Undewa wa Nguluwi, ila awo wanji hebu, leka hewo wangulonjelwa kwa kulanguswa, leka, wone wazengulola waleche kugona, na wone wahuliche waleche kuvizela.

Yesu kanguwagubulila nhelo ya mnyalaji

(Matei 13:18-23; Malichi 4:13-20)

[11] "Lelo nhelo ayi yangulonga ahi, nyhadikwa ndo ulonzi wa Nguluwi.

[12] Zila zigwile mnzila zangulajila wala wanhu wawelenguhulika ulonzi wa Nguluwi, hamba lyokuya Limazoga lyanguzusa mnhumbula za hewo, waleche kukunda waloholigwe.

[13] Zila zigwile hali italawe ndo wala walinguhulika awo ulonzi wanguubochela wasangalale. Ila kota zila nyhadikwa, ila wala wanhu wahela mizabi wangukunda hado hela, ila howojezigwa, wangugozola.

[14] Zila zigwile mli igodi liwele na miwa, ndo zangulangusa wala wanhu wawelenguhulika ula ulonzi, hado hela, lowoluta wangubanigwa na kudumba, na vinhu vinojile vya isi, na hambe walele mafuza gakangale.

[15] Na zila zigwile mli misanga jinojile, ndo wala wanhu wawelenguhulika ulonzi awo, wangibatilila mnhumbula, awo wangwimililila mbaka wangulela mafuza.

Chenje chigubichigwe na chikowe

(Malichi 4:21-25)

[16] "Wanhu hawawesaga chenje na kuchigubika chidoto ama kuwika mluvungu lwa chinhanda. Ila wawikaga kuli honhu ha kuwichila chenje wogana wanhu lowokwinjila mla mng'handa wazengulola chila chenje.

[17] "Chila chinhu chivisigwe chogubuligwa na chila chinhu chigubikwe, chozeleka na kuwichigwa hazelu.

[18] "Lelo milolele vyomuwelenguhulika, mina yawele na chinhu kokonjezelwa, ila yula yalihela chinhu, chila choyalingijesa kanacho choholigwa."

Mamo na wang'holoze Yesu

(Matei 12:46-50; Malichi 3:31-35)

[19] Aho mamo na wang'holoze Yesu wamuyila, ila na walemwela kumhejelela habehi wanhu nawamema lukami.

[20] Munhu yumwe nakamlonjela Yesu, “Mayako na wang'holozo wakunze wangugana wakone.”

[21] “Ila Yesu kawalonjela wanhu, mayangu na wang'holozangu ndo wala walinguhulika lizi lya Nguluwi na kibatilila.”

Yesu kanguinyamaliza nhigu
(Matei 8:23-27; Malichi 4:35-41)

[22] Zuwa limwe Yesu nakakwina mli itumbwi limwe hamwe na wala walanguswa, kawalonjela, “Tuloche ilamba mbaka kumwambu.” Waluka kuluta.

[23] Lowali woluta mli itumbwi, Yesu nakebatigwa na usinjizi. Kawasa. Nhigu ya mazi ng'hangala yaluka kuputa, mazi galuka kwinjila mli itumbwi, kwaluka kwiha,

[24] wala walanguswa wamlutila Yesu, wamwinula wolonga, “Mkulu, Mkulu! Tozangumala!” Yesu kenuka kaideuza ila nhigu na mbeho, baho vileka, kuwa tulu!.

[25] Yesu kawauza, “Gakohi makundo ga hemwe?” Ila hewo wazangupulisa na kudumba kuno wochilonjela ayu ndo whaani? “Kanguilonjela nhigu na mbeho vyangumuhulika?”

Yesu kangumusila munhu yawele na chijeni
(Matei 8:28-34; Malichi 5:1-20)

[26] Yesu nawalanguswa wa heye nawalutilila na majendo. Wafika mwhani ya isi ya Wagelasi ili kumwambu kwa ilamba lya Galilaya.

[27] Loyali yodulika mwhani, munhu yumwe yawele na chijeni hala kulawa katali, ayo munhu hali yovala nguwo kahi nayali hambe yochikala kaye ila nakekalaga kuwele na vilaga!

[28] Loyamuwene Yesu ketoza hanyi hoyali Yesu na kulonga lizi likulu, “Hegwe Yesu Mwana wa Nguluwi Mkulu, yawele kuchanya ng'hatu, kuna choni na heni ndangukulanda uleche kungaza!”

[29] Nakalonga ahyo Yesu yaliyochilonjela acho chijeni chihile mlawe munhu ayu. Chijeni acho chihile nachimuyilaga ayo munhu mala nyinji. Wanhu nawamuwohaga na minyololo na kumhindila, ila myao nakadoholaga vyowamuwohile kangubilimiswa na acho chijeni chihile mbaka honhu hagunuche.

[30] Yesu kamuuza, itagwa lyako kwa whaani? Heye kedichila itagwa lyangu chilundo cha wamizi. Mina mimazoga minji ja mumu.

[31] Avyo vijeni vimdedeza uleche kutugala kuli ikulubila.

[32] Honhu hala hali na migubi minji jidimigwa mchidunda. Ahyo, avyo vijeni vilawe viwenjile. Baho Yesu kawakundiza.

[33] Avyo vijeni vimlawa yula munhu, wazakwinjila kuli migubi, jila migubi jilawa jifiduka jizakwinjila kuli ilamba lya mazi jibagama.

[34] Wala wadimi lowagawene ago geng'ha galawile nawabilima waza kuwalonjela wanhu mbuli azo kuli miji na kumigunda.

[35] Wanhu woya kulola galawile, wamlutila Yesu Wamona yula munhu yalavigwe chijeni yekalise habehi na Yesu yavalile nguwo yawele na luhala lwake luhiluche, wanhu weng'ha wadumba.

[36] Wala wanhu waliwene alyo lilawile wawasimila wayao, vila ayo munhu yawele na chijeni voyaloholigwe.

[37] Wenyeng'haye wa isi ya Gelasi, nawadumba heko! Wazangumlonjela Yesu yoche, baho Yesu nakakwina kahi mli itumbwi, koka

[38] Yula munhu yalavigwe vijeni kazangumdedeza Yesu walutase. Ila Yesu hakundile, ila nakamlonjela

[39] "Hiluche kaye kalonje geng'ha Nguluwi goyakuditile." Yula munhu kaluta yodamla chila honhu hali muji ula gala geng'ha Yesu goyamditile.

Muhinza wa Yailo na mdala yadolize nguwo ya Yesu
(Matei 9:18-26; Malichi 5:21-43)

[40] Yesu loyahiluche nzingo iyage ya ilamba, wanhu wenji wambochela kwa mina wali wombeteza

[41] Baho koya munhu yumwe yawele nguchemigwa Jailo, mkulu wa ng'handa ya kusalila, kafugama mmagulu ga Yesu kamlanda yalute kaye kwa heye,

[42] Mina mwanage mdala yawele na miyaka kumi na mili, nayali mtamwa lukami behi na kubagama.

Yesu loyali yoluta, wanhu waza kummemelela chila nzingo

[43] Aho hali na mdala yumwe hali wala wanhu wamemile, nayali na utamwa wa kulawa danda miyaka kumi na mili. Na heye nakalavya sendi nyinji kwa walaguzi yochiteleka, ila haduhuli yamlohole.

[44] Ayo mdala nakamuwinza Yesu mmbele, nakadoliza lupembo lwa nguwo ya heye. Baho kaloholigwa utamwa wa heye wa kulawa danda.

[45] Yesu kauza, "Yalikohi yandolize?" Weng'ha walonga haduhuli munhu yakudolize. Wanhu weng'ha walema ila Petili kalonga, "Mkulu wanhu wenji wakuzunguluta na kiminyangaminyanga."

[46] Ila Yesu kalonga, "Kakuko munhu yandolize, mina nambona mong'ho wa heni wa kulohola undawa."

[47] Yula mdala yawene howeza kivisa kalawa yokakama kuno yodumba, ketoza mmagulu ga Yesu. Hala nakamlonjela Yesu kumwando hali wanhu weng'ha chimwambuze kumdoliza Yesu na vyoyosigwe utamwa bahala.

[48] Yesu nakamlonjela yula mdala, "Mhinza, makundo ga hegwe gakulohola. Ulute goya."

[49] Yesu loyali yang'hali yodawala, Jailo chilongozi wa ng'handa ya kusalila kegalilwa na chitumagwa nguto kulawa kaye. "Mina mhinza we hegwe nakabagama, lekachoni, uzengumgaza Mlangusa lukami."

[50] Yesu loyahuliche ago nakamlonjela Jailo, "Uleche kudumba ukunde! Heye kowa mkomu."

[51] Loyafichile kaye kwa Jailo hamkundize munhu kwinjila mg'handa hamwe na heye, ila Petili nayali yeng'ha. Yohani, na Yakubu na wahaza wa ayo mdala.

[52] Wanhu weng'ha wali wowemba na kwimbilila. Ila Yesu kawalonjela, "Mleche kuwemba, yuno mwana habagame kawasa hela!"

[53] Hewo wazangumseka mina nawavizela yula mwana kabagama.

[54] Ila Yesu kambata moko kalonga, "Gomwana winuche!"

[55] Muhe wa heye imuhiluchila, bahala kalilimka. Yesu kawalonjela mgalileni ndiya.

[56] Wala wahaza wahuliche wabubuwala, ila Yesu kawalonjela waleche kumlonjela ne munhu ago galawile.

9

Yesu kanguwalajiza walanguswa kumi na weli
(Matei 10:5-15; Malichi 6:7-13)

[1] Yesu nakawachema hamwe walanguswa wa heye kumi na weli na kawapa mong'ho na ludali lwa kulavya vijeni na kuwosela wanhu matamwa.

[2] Na baho kawalajiza walute kudamla mbuli ya Undewa wa Nguluwi na kuwosela wanhu matamwa.

[3] Kawalonjela, “Lomkuka mleche kuhola chinhu choneche chila, mleche kuhola ng'hweku ne mhako ne ndiya ne sendi ne igwanda lya keli.

[4] Chila ng'handa yoneche yomkwinjila na kubocheligwa, mikale mumo mbaka lomkuka kuli muji awo.

[5] Na wanhu wone waleme kukubochelani mlawe aho honhu, namwe lomlawa mkung'hune nhimbwisi iwele mmagulu genu iwe ulolezi wa kuwapanjila hewo.”

[6] Walanguswa waluka kuluta, na wakola mli vijiji wodamla Mbuli Inojile na kuwosela wanhu matamwa chila honhu.

Mndewa Helodi kangudumba
(Matei 14:1-12; Malichi 6:14-29)

[7] Helodi mndewa wa Galilaya loyahuliche mbuli zeng'ha lozilawile, kadumba ng'hatu kwa vila wanhu wenji na wekala wolonga kota Yohani Mbatiza kazilipuka kulawa koyabagame.

[8] Wamwe walonga Eliya kalawila na wamwe walonga yumwe wa waloli wakatali kazilipuka kulawa kowabagame.

[9] Ila mndewa Helodi kalonga, “Yohani ndimdumula mutwi. Hambi! Zino zondihulika mbuli za heye yalihi?” Ahyo kagana yamone Yesu.

Yesu kanguwapa chilyo wanhu elufu zihano
(Matei 14:13-21; Malichi 6:30-44; Yohana 6:1-14)

[10] Wala watumigwa lowahuliche, wamlonjela Yesu chila chinhu chowaditile. Yesu kawahola waliyeng'ha, kaluta nawo mbaka chijiji chiwelenguchemigwa Betisaida.

[11] Ila wanhu lowavizelele koyalutile, nawamuwinza. Yesu kawabochela, kalonga na hewo mbuli za Undewa wa Nguluwi na kawalohola wala waliwogana kuloholigwa.

[12] Isanya lolyaluche kuzinga, walanguswa kumi na weli waluta na kumlonjela, “Walonjele wanhu walute kuli vijiji na migunda ja habehi, wekepalile chilyo na honhu ha kuwasa, kwa vila honhu aha twa kisolo.”

[13] Ila Yesu kawedichila, “Muwape hemwe chilyo walye.” Hewo wamwidichila, “Hetwe twanajo mibumunda jihano na somba mbili. Mane twangona tulute twetwe tukawagulile ndiya wanhu weng'ha awa!”

[14] Walume waliyeng'ha wali hala, wali elufu zihano. Yesu kawalonjela wala walanguswa, “Muwalonjele wanhu wekalise hasi chila honhu walume elufu zihano.”

[15] Wala walanguswa wadita hihila, na wanhu weng'ha wekala hasi.

[16] Baho Yesu kahola jila mibumunda jihano na zila somba mbili, kalola kuchanya kilanga, katambichiza, kamogola mibumunda na somba na kawapa walanguswa wa heye wawagawile wanhu.

[17] Wanhu weng'ha walya, na weguta. Walokoteza usanyangwa uponile vimema vikowe kumi na vili.

Petili kangukunda Yesu ndo Kilistu
(Matei 16:13-19; Malichi 8:27-29)

[18] Zuwa limwenga Yesu nayali yomlanda Nguluwi yaliyeka. Walanguswa wamuyila na heye kawauza, “Hambi Wanhu wangulonga heni nda yalihi?”

[19] Na Hewo wamwidichila, “Wamwe wangulonga hegwe Yohani Mbatiza, wamwe wangulonga hegwe Eliya, na wamwe wangulonga yumwe wa waloli wa Nguluwi wakatali yazilipuche kulawa kowabagame.”

[20] Na heye kawauza, “Na hemwe mwangulonga heni nda whaani?” Petili kedichila, “Hegwe ndo Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi.”

Yesu kangulonga kugazigwa na kukopoligwa kwa heye (Matei 16:20-28; Malichi 8:30-9:1)

[21] Na baho Yesu kawalonjela waleche kumlonjela ne munhu chinhu chino.

[22] Hamba kawalonjela, “Mwana wa munhu koganigwa kugazigwa ng'hatu na kulemigwa na walalile na watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa. Kokomigwa, ila zuwa lya kadatu kozilipuka.”

[23] Na baho kawalonjela wanhu weng'ha, munhu yoneche yogana kumbinza heni yeleme yuye, yahole msalaba wa heye yambinze.

[24] Kwa vila munhu yoneche yogana kuulohola ukomu wa heye kowajiliza, ila munhu nayali ngwajiliza ukomu wa heye kwa mbuli ya heni koulohola.

[25] Ndaze, munhu yowa na chila chinhu mu isi yeng'ha, ila yowajiliza ukomu wa heye, munhu ayo kopata choni chinojile?

[26] Wone munhu yambonele soni na gala gondilingulangusa, mwana wa munhu komonela soni ayo munhu mihela joyokuya mu ukulu wa heye na wa Mhaza na wahilisi wa kilanga welile.

[27] Ndangukulonjelani ndikomya, wabahano wanhu hawobagama mbaka wawone Undewa wa Nguluwi.

Yesu kangugaluka chihanga (Matei 17:1-8; Malichi 9:2-8)

[28] Mazuwa nane kulawa loyalonjile mbuli azo, Yesu nakawahola Petili na Yohani na Yakubu, kaluta nawo kuchidunda kulanda.

[29] Yesu Loyali yolanda, chihanga cha heye chigaluka na livalo liwa izelu chwee!

[30] Na baho wanhu weli woneka wolonga na heye. Wanhu awo wali Musa na Eliya,

[31] nawoneka wana ukulu wa kilanga, na wolonga na Yesu mbuli za heye zizangulawila ako Yelusalemu.

[32] Petili na wayage wali wawasile, ila lowalililipuche, wawona ukulu wa Yesu na wanhu weli na wali wemile hamwe na heye.

[33] Awo wanhu wala lowamlechile Yesu, Petili nakamlonjela Yesu. “Mkulu, goya hetwe tikale hano! Leka tuzenje vibumuli vidatu, chimwe cha hegwe na chimwe cha musa na chimwe cha Eliya.” Petili na havizelele hebu choyaliyolonga.

[34] Petili loyalutilile kulonga ago, ng'hungugu ilawila iwagubika, na ng'hungugu ila loiwoyele wala walaguswa nawadumba ng'hatu lowagubichwe na ng'hungugu ayo!.

[35] Lizi ilonga kulawa mli ila ng'hungugu, “Ayu ndo mwana wa heni ndimhagule, muhulichize heye.”

[36] Lizi loihulikwe, Yesu nakoneka nayali yeng'ha. Walanguswa wanyamalila na hawamlonjele ne munhu mbuli ayo yowaiwene.

Yesu kangumlohola msongolo nayali na chijeni (Matei 17:14-18; Malichi 9:14-27)

[37] Mitondo yake, Yesu na wala walanguswa wadatu lowali wodulika kulawa kuchidunda, lung'hongola lwa wanhu wenji naluting'hana na Yesu.

[38] Mumula mli wanhu wenji kalawila munhu kachemeleza lizi yolonga, “Mlangusa! Ndangukulanda umlole mwana wa heni, ka mwana yaliyeng'ha yonditumbila!

[39] Chijeni chimgazaga, na chimditaga yanzenguyowa, chimditaga chinzilisa na ifulo lilawaga kumlomo, chilemaga kumleka na kumzuhulanga.

[40] Nandiwalanda walanguswa wa hegwe wamlavye chijeni acho, ila walemwela.”
[41] Yesu kedichila, “Hambi hemwe ulelo lulihela makundo, wajilile na uli na gehile! Ndochikala na hemwe mbaka nili?” Na baho nakamlonjela munhu yula, “Ngalile msongolo wa hegwe hano.”
[42] Msongolo yula loyezile, chila chijeni nachimgwisa hanyi chimzilisa. Yesu nakaching'hanuchila chila chijeni chihile na kumlohola yula, na baho kamhilusila mhaza wa heye.
[43] Walanguswa weng'ha wekala wabubuwale kwa ukulu woyawele nawo Nguluwi.

Yesu kangulonga kahi mbuli ya kubagama kwa heye
(Matei 17:22-23; Malichi 9:30-32)

Wala wanhu lowang'hali bahala wabubuwale mbuli zila zoyaditile, Yesu kawalonjela wala woyalinguwalangusa,
[44] “Mhulichize chino cho ndikulonjelani! Mwana wa Munhu kanguzawichigwa mmoko mwa wanhu.”
[45] Ila hewo hawauzelele hebu uviso wa ulonzi awo, kwa vila nauvisigwa kwa hewo waleche kuvizela hebu, na hewo wadumba kumuuza Yesu.

Yalikohi yawele mkulu
(Matei 18:1-5; Malichi 9:33-37)

[46] Wala walanguswa walikiuza hewo kwa hewo, yalihi yawele mkulu ng'hatu hali hetwe.
[47] Yesu kagona majesa ga hewo, kamhola mwana mdodo, kamuwika habehi na hewo.
[48] Na baho Kawalonjela, “Munhu yoneche yawele ngumbochela mwana mdodo ayu, kwa itagwa lyangu kangumbochela heni, na munhu yoneche yele ngumbochela heni, kangumbochela yula yanhumile. Kwa vila munhu nayali mdodo homuli, ayo mkulu kusinda weng'ha.”

Yohambe yawaleme kahamwe na hemwe
(Malichi 9:38-40)

[49] Yohani nakamlonjela Yesu. “Mkulu tumona munhu yolavya chijeni kwa itagwa lya hegwe. Tumlemeza kudita vila, kwa vila hetwe hatulikilongoza na heye.”
[50] Ila Yesu nakamlonjela Yohani na walanguswa wamwe, “Mleche kumlemeza! Kwa vila munhu yula yokulemele hegwe, kahamwe na hegwe.”

Wanhu Wasamaliya wangulema kumbochela Yesu

[51] Mazuwa ga kuholigwa kwa Yesu kilanga louwele habehi, Yesu kagana kuluta Yelusalemu.
[52] Kawalajiza walanguswa wamlongole, walute kuli chijiji chimwe chili muisi ya Samaliya kumuwichila goya chila chinhu.
[53] Ila wenyeng'haye wa hala, hawaganile kumbochela, kwa vila nawavizela kota nayali yoluta Yelusalemu.
[54] Walanguswa wa heye, Yohani na Yakubu lowagawene ago, wamuuza Yesu, “Mkulu, hambi kwangugana tuchilonjele chiluli chiwadulichile kulawa kilanga uwalakaze weng'ha?”
[55] Ila heye kawagalamchila kawadeuza.
[56] Na baho Yesu na walanguswa wa heye waluta kuli chijiji chiyage.

Wogana kuwa walanguswa wa Yesu
(Matei 8:19-22)

[57] Lowali wokola mnzila, munhu yumwe nakamlonjela Yesu, “Ndokuwinza koneche kouluta.”

[58] Yesu kawalonjela, “Mibwa ja kisolo jina mhalika na videje vya kuulanga vina vimvulila, ila mwana wa munhu kahela honhu ha kuwasiliza mutwi na kwesela.”

[59] Hamba Yesu nakamlonjela munhu yumwenga, “Umbinze.” Ila munhu ayo kalonga, “Mkulu ung'hundize tandi ndute ndikamtile mhaza wa heni.”

[60] Yesu kamwidichila, “Waleche wabagame wawatile wayao wabagame, ila hegwe ulute kadamle kuya kwa Undewa wa Nguluwi.”

[61] Munhu yumwenga nakamlonjela, “Ndokuwinza hegwe Mkulu, ila undeche ndikawalaje wang'holozangu kaye.”

[62] Yesu nakamlonjela, “Munhu yoneche yengibata ihuka kulima kumgunda, baho yolola kumbele, hambe yaganigwe kuli Undewa wa Nguluwi.”

10

Yesu kanguwalajiza wanhu makumi saba na weli

[1] Hamba, Mkulu nakawahagula wanhu wanji sabini na weli, kawalajiza weliweli, wamlongole chila honhu na chila chijiji hoyaganile heye kuluta.

[2] Kawalonjela, “Mbena nyinji, ila wakola mijito wachefu. Lelo mumlande Mkulu yalajize wakola mijito wabene mbena ya heye.

[3] Mluteni, ndanguwalajiza hemwe kota wana ming'holo kuli mibwa ja kisolo

[4] Mleche kuhola sendi ne mhako ne makwamba na mleche kwima na kumlamsa munhu yoneche mnzila.

[5] Ng'handa yoneche yila yomkwinjila, mlongole na kuwalamsa ahi, ‘Mikale goya mng'handa ino.’

[6] Wone kuwe baho na munhu yalingugana kikala goya, kikala goya kowa hamwe na heye, wone hebu kikala goya kowahiluchilani.

[7] Mikale mli ng'handa yiyo, mulye na kunwa cheng'ha chila chowawichilani, kwa vila mkola mijito kangugana yapegwe sendi za heye. Mleche kulabajila kulawa ng'handa imwe kuli nyinji.

[8] Wone mfiche kuli muji na wanhu wawabochelani, mulye chilyo chompegwa.

[9] Muwosele matamwa wali ku muji awo, na muwalonjele, Undewa wa Nguluwi wa habehi na hemwe.

[10] Ila wone mwinjile kuli muji na wanhu waleme kuwabochela, mlawe namwe lomkola mnzila za hewo, mlonje,

[11] ‘Na nhimbwisi za hakaye ha hemwe jeng'ha jing'hang'hanile mmagulu getu twangujikung'huna hali hemwe. Ila mvizele Undewa wa Nguluwi wa habehi na hemwe!’

[12] Ndangulonga ndikomya, kuli zuwa lya utaguso, Nguluwi koutagusa muji ula vikulu kusinda yila ya wanhu wa Sodoma.

Mane muji ulemile kukunda
(Matei 11:20-24)

[13] “Mane gwegwe, muji wa Kolasini! Kozakugaya! Hegwe muji wa Betisaida kozagaya! Kwa vila kota vinduzanduza vikoleke Tilo na Sidoni, wanhu wa hala wahavalile mivalo ja kulombocheza na kubakala mivu kulajila kota wamgalamchila Nguluwi.

[14] Kuli zuwa lya utaguso Nguluwi kowatagusa hemwe vikulu kusinda yila ya Tilo na Sidoni.

[15] Na hegwe Kapanaumu! Ndaze kogana kiinula mbaka kilanga? Hebu! Kozabiduswa mbaka kuli isi ya wabagame!”

[16] Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye, “Munhu yoneche yalinguwahulichiza hemwe, kangunyhulichiza heni, na yalingulema kuwabochela hemwe, kangundema heni. Na yula yalingulema kumbochela, kangulema kumbochela yula yanhumile.”

Wala makumi saba na weli wanguhiluka

[17] Hamba wala mkumi saba na weli nawahiluka wasangalale, wolonga, “Mkulu na vijeni vihile vituhulika lotuchemile itagwa lya hegwe.”

[18] Yesu kawedichila, “Na ndilyona Limazoga lyolagala kulawa kilanga kota lumuli.

[19] Ndiwapa ludali lwa kubiga mizoka na nyinje na mong'ho weng'ha wa kuwasumya wakwihileni, na kuduhu chinhu chiwalumiza.

[20] Ahyo mleche kusangalala kwa vila lomuwene vijeni viwahuliche, ila msangalale kwa vila matagwa genu gandikwa kilanga.”

Yesu kangusangalala
(Matei 11:25-27; 13:16-17)

[21] Mhela wuwula, Yesu kasangalala kwa Muhe Yelile ya Nguluwi. Na baho kalonga, “Ndangumtogola, Mhaza, Mkulu wa kilanga na muisi, na kuwavisa wali na luhala na wasomile mbuli azi, kuwagubulila wana wadodo. Ena Mhaza, ahyo ndo vouganile.”

[22] Hamba kalonga, “Mhaza wa heni kanipa vinhu vyeng'ha. Kuduhu yamzelele Mwana ila Mhaza, na kuduhu yamzelele Mhaza ila Mwana, na yoneche yula Mwana yogana kumgubulila heye.”

[23] Hamba kawahinduchila walanguswa wa heye na kulonga nawo chinyele, “Wabweda wanhu wala walinguvyona vinhu vyomlinguvyona hemwe!

[24] Ndangukulonjelani ndikomya, waloli wenji na wandewa nawagana kugona aga gomlingugona hemwe, ila hawagawene, na kuhulika gala gomhuliche hemwe, hawagahuliche.”

Kiwhana na Msamalia yanojile

[25] Munhu yumwe yagazelele ng'hatu malajizo ga Musa koya kwa Yesu kumjeza, kamuuza, “Mlangusa, hambi ndite ndaze ndiuhole ukomu wa mazuwa gose ne kuduma?”

[26] Yesu kamwidichila, “Malajizo gangulonga ndaze? Hegwe kugazela ndaze?”

[27] Munhu yula kamwidichila, “ ‘Mgane Mkulu Nguluwi kwa nhumbula ya hegwe yeng'ha na kwa muhe wa hegwe weng'ha na kwa mong'ho wa hegwe weng'ha na kwa luhala lwako lweng'ha’ Na ‘Umgane youlingikalasa habehi kota, kota vyoulingigana gwegwe baho.’ ”

[28] Yesu kamwidichila, “Kwidika goya, udite ahyo nagwe kozanguwa mkomu.”

[29] Ila munhu yula yogana kiwona kanoga, aho nakamuuza Yesu, “Yali behi na heni kakohi?”

[30] Yesu kamwidichila, “Kwali na munhu yumwe yalawile kulawa Yelusalemu kuza Yeliko. Loyali mnzila, kebatigwa na wahizi wamsukula vyeng'ha vyoyali navyo na kumtowa. Wamleka yawasile bahala kota yabagame.

[31] Baho mtambika yumwe kakola kuli nzila ila loyamuwene munhu yula yatowigwe, kakola hafungo.

[32] Vivila na Mulawi yumwe voyafichile hala na kumona munhu yatowigwe, na heye kakola hafungo.

[33] Ila Msamalia yumwe loyaliyojenda, nakafika hala hoyali yula munhu yatowigwe, na heye loyamuwene, kamonela isungu.

[34] Kamhejelela habehi, kambumba vilonda vya heye, na kuvibakaliza mafuta na Divai. Hamba kamkwiniza mchanya mwa idogowi lyake, kamigala mbaka kuli ng'handa ya wajenzi na kumwimilila.

[35] Mitondo Msamaliya yula kalavya sendi denali mbili zihejile msahala wa mazuwa meli kamlechela mlolela ng'handa ya wajenzi nakamlonjela, ‘Muguze ayu munhu, choneche chonzezeche kwa chuguzo, ndokuhilusila hondihiluka.’ ”

[36] Hamba Yesu kamuuza munhu yula, “Hambi kuli wala wanhu wadatu, yalikohi yalajile kota munhu wa habehi na heye, yula munhu yatowigwe na wabokaji?”

[37] Na Yula munhu yavizelele ng'hatu Malajizo ga Musa, kedichila, “Yula yamonele isungu.” Yesu nakamlonjela, “Leka nagwe ulute kadite hiho.”

Yesu hakaye ha Malita na Maliya

[38] Yesu na walanguswa wa heye lowali woluta mnzila, wenjila mli chijiji chimwe. Mdala yumwe nayali nguchemigwa Malita nakambochela hakaye hake.

[39] Mdala yula nayali kikala na mkulugwe nayali nguchemigwa Maliya, ayu nakekalisa habehi na Mkulu. Na heye na kekala yohulichiza ulanguso wa Yesu.

[40] Ila Malita nayali yodita mbuli ziyage nyinji, kamlutila Yesu na kumuuza, “Mkulu hambi hulingona mng'holozangu voyandechile mbuli zeng'ha ndidita ndiliyeng'ha?, Mlonjele yoye yanhanze!”

[41] Mkulu kamwidichila, “Malita, Malita! Kwanguhangawa na kugaya na vinhu vinji,

[42] Ila Changuganigwa chinhu chimwe hano. Maliya kahagula chinhu chinojile, chili kuduhu munhu yomsukula.”

11

Yesu kanguwalangusa walanguswa wa heye kulanda
(Matei 6:9-13; 7:7-11)

[1] Zuwa limwe Yesu nayali honhu hamwe yolanda. Loyasindile kulanda, mlanguswa wa heye yumwe nakamlonjela, “Mkulu, twangukulanda tulanguse kulanda kota Yohani Mbatiza voyawalanguse walanguswa wa heye.”

[2] Yesu nakawalonjela, “Lomlanda, mlonje hino,

“ ‘Mhaza,
itagwa lya hegwe litogoligwe,
undewa wa hegwe uye.
[3] Utugalile chila zuwa chilyo cha hetwe chotulingugana.
[4] Utusile gehile getu,
kota hetwe vyotulinguwosela hewo weng'ha watuzudize.
Uleche kutwinjiza muli kujezigwa.’ ”

[5] Hamba Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye, “Tulonje yumwe wa hemwe kanguluta kaye kwa goloko wa heye nechilo na kumlonjela, ‘Goloko, ndangukulanda unyipe chilyo,

[6] lekachoni goloko wa heni kakolela haluga hangu yolawa koyalutile, na heni ndahela ne chilyo cha kumha’

[7] Na tulonje yula goloko nayali mng'handa kangwidichila, ‘Uleche kunganza! Chihindilo mina chihindigwa, na heni na wanangu tuwasa. Hambe nyhinuche ndikupe chinhu choneche chila.’

[8] Ndanguwalonjelani, leka wone hoyile kukupa lekachoni ni goloko wa heye, ila kwavila hulingona soni kulutilila kulanda, kokwinuka na kukupa chila choulanda.

[9] “Ahyo ndanguwalonjelani, Mlande, namwe mopegwa, na mpale, namwe mochona, mhodize, namwe mochumulilwa.

[10] Mina yoneche yolanda kopegwa, na yalingupala kachonaga na yohodiza lwizi, kochumulilwa.

[11] Hino mhaza yalikohi wone mwana wa heye yamlande somba, heye komupa izoka? Wone yamlande libumunda, heye kompa iganga.

[12] Ama yalikohi wone mwana wa heye yamlande ifinga kompa nyhinje?

[13] Wone hemwe hanga muwele wehile, mvizela kuwapa wana wa hemwe vinhu vinojile, ndangukomya Mhaza wa hemwe wa kilanga kodita vikulu ng'hatu, kowapa Muhe Yelile wala walingumlanda?”

Yesu na Belisebuli
(Matei 12:22-30; Malichi 3:20-27)

[14] Zuwa limwe Yesu nayali yolavya chijeni chihile chilingumudita munhu yumwe yaleche kulonga. Acho chijeni lochilawile, yula munhu kaza ngulonga. Wanhu wenji wabubuwala ng'hatu.

[15] Ila wanhu wamwenga bahala walonga, “Kangulavya vijeni kwa ludali lwa Belisebuli, mkulu wa vijeni.”

[16] Wanhu wamwe nawagana kumjeza Yesu, ahyo yawalajile ulajilo kulawa kilanga.

[17] Ila Yesu nakavizela chowochijesa mnhumbula za hewo, kawalonjela, “Undewa weng'ha wula ugawanuche vilundo vilingitwanza, havilutilila ng'hatu. Kahi lukolo lyochitowa lyosumigwa.

[18] Wone Limazoga lizengugawanuka lilyo, hino undewa wa heye wokwima ndaze? Ndangulonga hino kwavila hemwe mwangulonga heni ndangulavya vijeni kwa ludali lwa Belisebuli.

[19] Wone heni ndilingulavya vijeni kwa ludali lwa Belisebuli, lelo wala wana wa hemwe walavyaga vijeni kwa ludali lwani, lwa Limazoga? Hebu! Ahyo, wana wa hemwe wokunda kuwatagusa hemwe kota mwiha.

[20] Ila wone heni ndanguwinga vijeni kwa ludali lwa Nguluwi, mvizele kota Undewa wa Nguluwi mina ukuyilani hemwe.

[21] “Munhu nayali na ludali yokwamila ng'handa ya heye kwa migoha, vinhu vya heye vya goya.

[22] Ila wone munhu nayali na ludali lung'hangala ng'hatu yoye kumtowa, komsukula migoha jeng'ha yawele kidaila, na kuhola vinhu vya heye vyeng'ha na kuvitaganga.

[23] Yoneche yohambe yebande na heni, kangundema, na yoneche hambe yekungajize hamwe na heni, kangusambalula.

Kuhiluka kwa chijeni kwa munhu
(Matei 12:43-45)

[24] “Chijeni chihile lochiwinjigwa kwa munhu, chibemhelaga honhu hagunuche, chipala honhu ha kwesela. Wone hachipatile, changulonga, ‘Ndohiluka kaye kwa heni.’

[25] Lochihiluka na kuchifika chigoda cha heye chihovugwe na kunoligwa,

[26] choluta kuvihola vijeni vinji saba vihile kusinda heye. Na hevyo vyeng'ha vyoluta na kikala aho. Ahyo ayo munhu kowa yogazigwa ng'hatu kusinda aho hamwande."

Usangalalo ng'hatu

[27] Yesu loyali yolonga ago, mdala yumwe hala hali wanhu wamemile kalonga kwa lizi likulu, "Kabweda mdala yakulelile na kukonyeza!"

[28] Yesu nakedichila, "Wabweda wala weng'ha walinguhulika ulonzi wa Nguluwi na kudita vila vyouwaganile kukola."

Wanhu wangugana kona ulajilo
(Matei 12:38-42)

[29] Wanhu wenji lowali wommemelela Yesu, heye kalutilila kuwalonjela, "Lulelo alu ndo lulelo lwihile lulingugana ulajilo! Kuduhu munhu yowapa ulajilo ila ulajilo wa Yona.

[30] Kota vila Yona vyoyali ulajilo kwa wanhu wa Ninawi, ndo hihyo Mwana wa Munhu kowa ulajilo kwa wanhu wa lulelo alu.

[31] Malikiya wa kusini kulawila mhela wanhu awo howotagusigwa kwa wihe, na heye kowatagusa kwa wihe. Mina heye nakajenda kulawa isi ya kutali, nakuya kuhulichiza ulonzi wa luhala wa Solomoni, na hanga hano kuwele na chikulu kusinda Solomoni.

[32] Wanhu wa Ninawi wolawila mhela wa kutagusigwa kwa wihe, na hewo wochitagusa lulelo alu kota luna wihe. Mina Waninawi nawamgalamchila Nguluwi kwa mbuli ya kudamla kwa Yona, na hano hana chikulu kusinda Yona!

Lumuli lwa lukuli
(Matei 5:15; 6:22-23)

[33] "Haduhu munhu yawelenguwesa chenje na kuvisa awu kugubika na chidoto. Ila chenje chiwikagwa honhu ha kuwichila chenje leka wanhu wokwinjila wazengulola lumuli.

[34] Iziho lyako ndo chenje cha lukuli lwa hegwe. Wone iziho lyako liwe lilola, lukuli lwako lweng'ha lowa na lumuli. Ila liziho lyako wone liwe hambe lilole, na lukuli lwako lweng'ha lowa hatitile.

[35] Lelo wilolele, lumuli louwele nalo mgati luleche kutita.

[36] Ahyo wone lukuli lwako lweng'ha luna lumuli, na haduhu honhu hatitile, baho lumuli lowa chila honhu, kota vila chenje lochikumwemwesela lumuli lwake."

Yesu kanguwalonga Mafalisayo na walangusa wa Malajizo
(Matei 23:1-36; Malichi 12:38-40)

[37] Yesu loyasindile kulonga, Mfalisayo yumwe nakamlanda yalute haluga hake yalye ndiya hamwe na heye. Ahyo Yesu kaluta, kekalisa kulya ndiya.

[38] Mfalisayo ayo kabubuwala loyawene Yesu yolya ndiya nekuhovuga moko.

[39] Mkulu nakamlonjela, "Hemwe Mafalisayo mwanguhovuga chizombe na luhelo kwa kunze, ila mgati mwa hemwe mmema ubuhu na ubokaji na wihe.

[40] Mwawapoka hemwe! Hino heye yalumbile kunze si heye yula yalumbile mgati?

[41] Ila muwape wazunwa vinhu mlinavyo, na Nguluwi kosangalala ng'hatu na chila chinhu chomdita chowa chelile.

[42] "Mochona hemwe Mafalisayo! Lekachoni mwangulavya zaka za vinhu kota vila chizanga na tangawizi, na mboga ziyage zinji za mahamba, ila

mwanguleka mbuli zilingutagusa goya na mwanguleka kumgana Nguluwi. Ahi ndo vyomlinguganigwa kudita ne kusemwa zila zinji.

[43] "Mochona hemwe Mafalisayo! Lekachoni mwangugana kikalisa mli vigoda vya kumwando kuli ng'handa za kusalila, na kulamsigwa kwa ukulu kuli masoko.

[44] Mochona hemwe kwa vila mfanda kota vilaga vilihela vilajilo, wanhu wangujenda mchanya hake nekuvizela."

[45] Yumwe wa wala wavizelele ng'hatu Malajizo ga Musa nakamwidichila Yesu, "Mlangusa, vyoulonga ayo kwangutuliga hetwe!"

[46] Yesu nakamlonjela, "Na hemwe walangusa wa Malajizo mochona! Mwanguwadwika wanhu mhomolo zohambe ziholeche, kuno hemwe mwemwe hambe muwatanze ne kwa chidole hela.

[47] Mochona hemwe! Mwanguzenga vilaga vya waloli wa Nguluwi, na waloli wawo wa Nguluwi nawakopoligwe na wasekulu wa hemwe.

[48] Na hemwe sambi mwangulavya ulolezi kwa chila chowaditile wasekulu wa hemwe, mina hewo nawawakopola waloli, namwe mwanguzenjela vilaga.

[49] Ahyo kwa mbuli ino, luhala lwa Nguluwi lwangulonga ahi, 'Ndowegalila waloli na watumigwa, wowakopola wamwe na kuwagaza wamwe.'

[50] Ahyo wanhu wa lulelo alu lotagusigwa kwa kuwakopola waloli weng'ha kulawa isi loilumbigwe,

[51] kulawa kukopoligwa kwa Abeli mbaka kukopoligwa kwa Sakaliya, yula nawamkopole hagati ha honhu ha kulavila nhambiko na honhu helile. Ena, ndanguwalonjelani, lulelo alu logazigwa kwa kuwakopola awo weng'ha.

[52] "Mochona hemwe walangusa wa malajizo! Mwanguvisa chichumulilo cha lwizi lwa ng'handa ya luhala. Hemwe mwemwe hamkwinjila, na mwanguwalemeza wanji kwingila."

[53] Yesu loyaliyolawa hala, wala Mafalisayo na walangusa wa malajizo ga Musa nawaluka kumpinga, na wakamchokoza kwa kumuuza mbuli nyinji,

[54] wogana wamgwilize luzi loyolonga kota kawifya.

12

Yesu kangulemeza udesi

(Matei 10:26-27)

[1] Mhela wula, wanhu wenji lukami nawamema mbaka nawazangibiga. Yesu nakaluka kuwalonjela walanguswa wa heye tandi, "Milolele na ulanguso wihile wa Mafalisayo ulinguwahada.

[2] Chinhu choneche chigubikwe chogubuligwa, na chila chivisigwe chozeleka.

[3] Ahyo chila chomlonga kutitu, wanhu wochihulika hali lumuli, na chila chomlonga kwa kupwepwa mliyeng'ha mchihengo, chodamlwa mchanya mli ng'handa.

Yalikohi wa kumdumba

(Matei 10:28-31)

[4] "Ndangukulonjelani hemwe tuwele ngigana, mleche kuwadumba wawele ngukopola lukuli, hamba howoweza kudita chinhu chinji chihile.

[5] Ndokulajilani yula yalinguganigwa kudumbigwa. Mdumbe Nguluwi, wone yakopole munhu, kana ludali lwa kumtaga muli chiluli cha Jehanamu. Ndangulonga, mdumbeni ayo.

[6] "Ndaze, semembe wahano haviguzwa kwa sendi mbili? Ila kuduhu na chideje nechimwe chisemigwa na Nguluwi.

[7] Lelo hata mnvili za mitwi jenu ziwazigwa zeng'ha. Mleche kudumba, lekachoni hemwe mganigwa kusinda videje!

Kumkunda na kumlema Kilistu
(Matei 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

[8] “Ndangukulonjelani ndikomya, munhu yoneche yalikung'hunda hali wanhu, Mwana wa Munhu na heye komkunda hali wahilisi wa kilanga wa Nguluwi.

[9] Ila munhu yoneche yalingundema hali wanhu, Mwana wa Munhu na heye komlema hali wahilisi wa kilanga wa Nguluwi.

[10] “Munhu yoneche yawelengulonga ulonzi wa kumbeza Mwana wa Munhu kolecheligwa, ila munhu yoneche yalingumkovula Muhe Yelile holecheligwa hebu.

[11] “Lowowagala hemwe kuli ng'handa za kusalila na kumwando kwa wakulu na vilongozi, mleche kuwa na lunhwinhwi ndaze vyomchigombela na vyomkwidichila.

[12] Mina Muhe Yelile yokulangusani mihela jijo chila chomganigwa kulonga.”

Yawele na lufufu mpoka

[13] Munhu yumwe muli wanhu wala wamemile nakamlonjela, “Mlangusa, mlonjele mng'holozangu tiigawile vinhu vyoyalechile mhaza wa hetwe.”

[14] Yesu nakamlonjela, “Hegwe, yalikohi yambichile heni ndiwe ndiwamulila ama mgawaniza wa vinhu vya hemwe?”

[15] Hamba Yesu nakawalonjela weng'ha, “Milolele na ubuhu, mina ukomu wa munhu hauwele kuli vinhu loyawele navyo!”

[16] Kahi Yesu nakawalonjela nhelo, “Kwali na munhu nayali na lufufu na nayali na mgunda ulelile lukami.

[17] Ayo munhu kazangijesa mnhumbula ya heye, ‘Lelo ndodita ndaze? Ndahela honhu ha kuhega kuwika chilyo cha heni.’

[18] Hamba kelonjela, ‘Ndodita ahi, ndobomola ng'hano za heni na kuzenga zinji zili ng'hangala ng'hatu. Mumo hondiwika chilyo na vinhu vya heni vyeng'ha.

[19] Hamba ndoilonjela nhumbula ya heni, lelo ndiwichila vinhu vya kulya vinojile mihela na mihela. Ahyo wesele, widile, winwele na usangalale!’

[20] Ila Nguluwi nakamlojela, ‘Mpoka hegwe! Lehano nechilo muhe wa hegwe yoholigwa! Vinhu vyeng'ha vyowilundile vyowa vyaani?’ ”

[21] Kahi Yesu nakasinda kwa kulonga, “Ahyo ndo vyoiwa kwa munhu yawelengilundila lufufu kwa heye, na hambe yewichile lufufu kwa Nguluwi”.

Kitumbila Nguluwi
(Matei 6:25-34)

[22] Hamba Yesu nakawalonjela walanguswa wa heye, “Na ahyo ndangukulonjelani, mleche kijesa kwa mbuli ya chilyo yomgana leka mikale, na nguwo zomgana mvalize ng'huli za hemwe.

[23] Kwa vila ukomu unoga kusinda chilyo, na lukuli lunoga kusinda nguwo.

[24] Mjilole ajo mibondwa, havilingunyala nyhadikwa, havilingubeta nyhadikwa kahi jahela ng'hano, leka ahyo Nguluwi Mhaza wa hemwe wa kilanga kanguwahombela. Hemwe mnoga ng'hatu kusinda videje.

[25] Ndaze, hagati ha hemwe kuna munhu kwa mbuli ya lunhwinhwi yoweza kuhejeza ne saa imwe ya kikala muisi?

[26] Lelo wone mlemwa kukola mbuli ndodo kota ayo, iwandaze mwangutochela azo mbuli zinji?

[27] Mlole uluwa vyoulingutitima. Hagalingukola chinhu cha kiditila mibadu. Ndangukulonjelani, na heye Solomoni na lufufu lwake lweng'ha, nahavalile goya kota uluwa umwenga kuli uluwa umwenga.

[28] Nguluwi yalingugana mahamba gawe na mibadu, na misolo lehano jangutitima na mitondo janguvunda na kujisoma mchiluli! Ndaze, howaditilani hemwe mzidi? Hemwe wanhu muwele na makundo mado!

[29] "Ahyo mleche kugayila choni cho mulya na choni cho munwa, na mleche kudumba.

[30] Mina ago geng'ha wanhu hawamzelele Nguluwi wangugagayila. Mhaza wa hemwe wa kilanga, kavizela kota mwangugana vinhu avi.

[31] Ahyo mijeseni tandi Undewa wa Nguluwi, na vinhu avi mopegwa.

Lufufu kuli kilanga
(Matei 6:19-21)

[32] "Mleche kudumba, hemwe walanguswa wa heni, lekachoni Mhaza wa hemwe wa kilanga kangugana kuwapa hemwe undewa.

[33] Mguze vinhu vyomlinavyo, muwagalile sendi wazunwa. Miditile mihako johambe jilale, na kiwichila ng'hano kilanga, ako hambe imale. Ako wahizi hambe wahize, na mifukuzi hambe jiwifye.

[34] Kwa vila hala ng'hano ya hegwe hoyili, ndo na nhumbula ya hegwe hoiwa.

Mikale meho

[35] "Miwiche goya kwa chila chinhu chilawila, na vyenje vya hemwe viwe vikwaka.

[36] Muwe kota wanhu wali ngubeta mkulu wa hewo yahiluche kulawa kuli mnvina ya kuhesa. Loyohiluka na kudumiza lwizi, bahala walute wamchumulile.

[37] Wosangalala ng'hatu wala wahilisi wa kilanga mkulu wa hewo loyohiluka kowafika wobeteza! Ndangukulonjelani ndikomya, ahyo mkulu kochiwopa isali mchuno, wochikalasa hali ndiya na kowakolela mijito.

[38] Wosangalala ng'hatu wone yoye nechilo hagati ama kuzangucha kowafika wali meho.

[39] Mvizele hino, wone yawele na ng'handa nayavizele mhela hoyokuya mhizi, nahalileka ng'handa ya heye ibenigwe na mhizi.

[40] Na hemwe hihyo miwiche goya, mina Mwana wa Munhu kokuya saa yohamuizelele."

Chitumagwa wa kitumbila na yawele mdesi
(Matei 24:45-51)

[41] Petili nakamlonjela, "Mkulu, hino nhelo awo wangutulonjela hetwe yeng'ha ama wanhu weng'ha?"

[42] Mkulu nakedichila, "Hino yalikohi chitumagwa wa kitumbila na yawele na luhala, yula mkulu wa heye yozangumuwika mchanya mwa vitumagwa wanji, na yawape wanhu chilyo kwa mhela wuwula?

[43] Kobweda yula chitumagwa wone mkulu wa heye loyohiluka komfika yodita ahyo.

[44] Ndanguwalonjelani ndikomya, komuwika chitumagwa ayo yalolelaje lufufu lwake lweng'ha.

[45] Ila ayo chitumagwa wone yazengulonga mnhumbula ya heye, 'Mkulu wa heni hambe yahiluche hima.' Hamba kaluka kuwatowa vitumagwa wayage, walume na wadala, na kwaluka kulya na kunwa mbaka kugala.

[46] Mkulu wa heye kohiluka zuwa lyohejesile na kuli saa yohaizelele mpogozi. Na heye komgaza na kumuwika hamwe na wala walihela makundo.
[47] “Yula chitumagwa yavizelele choyogana mkulu wa heye, ila nahewichile goya kudita choyaganigwe kudita na mkulu wa heye, chitumagwa ayo kotowigwa lukami.
[48] Ila yula yalingudita galingulapa kutowigwa ne kuvizela, kotowigwa hado. Munhu yapeligwe vinhu vinji, kodaigwa vinhu vinji, na munhu yoneche yapeligwe vinhu vinji ng'hatu, kodaigwa vinhu vinji ng'hatu.

Yesu ndo chiwalo cha wanhu kibagula
(Matei 10:34-36)

[49] “Mbuya kubwinha chiluli isi yeng'ha, na ndangugana ndiwe mbesile katali!
[50] Ndanawo ubatizo wa kugazigwa ndilinguganigwa kuubochela, na heni ndangugaya lukami mbaka imale!
[51] Hino mwangijesa mbuya kigala kikala goya muisi? Nehado! Siwuyile kigala kikala goya ila kibagula.
[52] Na tangia sambi, wanhu wa ivyazi lya wanhu wahano wochibagula, wadatu kwa weli na weli kwa wadatu.
[53] Mhaza kochibagula na wana wa heye wasongolo, na wana wasongolo wochibagula na mhaza wa hewo. Mamo kochibagula na wahinza wa heye na mhinza kochibagula na mamo wa heye. Mkweye mdala kochibagula na mkweye, na mkwe kochibagula na mkweye mdala wa heye.”

Kuvizela mhela
(Matei 16:2-3)

[54] Yesu nakawalonjela kahi wala wanhu wamemile, “Lomuyona ng'hungugu ilawila kolizinjilaga zuwa, bahala mwangulonga, ‘Nhonya yotowa,’ Na mwangukomya yangutowa.
[55] Na lomkona mbeho ya ilawila kusini, mwangulonga, ‘Kowa na ivuche,’ Na kwanguwa hiho.
[56] Hemwe wahadi! Mvizela kumeho kwa isi na ulanga, iwandaze hambe mvizele mina ya mihela aji?

Mitambichize na munhu yakwihile
(Matei 5:25-26)

[57] “Lekachoni mwangulemwela kwamula mbuli zinojile za kudita?
[58] Mina wone munhu yakulonjeleze yakugale kuli ng'handa ya kutagusila, nayali goya hegwe mihanyise na heye mung'hali mluta mnzila. Leka yaleche kukugala kuli mtagusa, na heye mtagusa kokugala kwa wamizi, na hewo wokwinjiza mchinweng'ho.
[59] Hulawa ako kuchinweng'ho, ndangukulonjela, mbaka housinda kulavya sendi ya mwiso ya zila zoulingudaigwa.”

13

Mleche gehile ama mobagama

[1] Mhela wuwo, wanhu wamwe nawamlonjela Yesu mbuli za wanhu wa Galilaya wala Pilato nayawakopole mihela lowali womlavila Nguluwi nhambiko.
[2] Heye Yesu nakawalonjela, “Hino hemwe mwangijesa Wagalilaya awo wali wehile ng'hatu kusinda Wagalilaya wanji kwa vila wechona ahyo?
[3] Nehado! Ndanguwalonjelani, wone na hemwe hamumgalamchile Nguluwi, mobagama kota wawo.

[4] Ama mwangijesa wala wanhu kumi na wanane wala nawagwililwe na muhonyo kula Siloamu wabagama, wali wehile kusinda wanhu weng'ha wawele Yelusalemu?
[5] Nehado! Ndanguwalonjelani, wone na hemwe hamumgalamchile Nguluwi, mobagama kota wawo."

Kiwhana na igodi lya mafuza lyo hambe lilele

[6] Hamba Yesu nakawalonjela nhelo ayi, "Munhu yumwe nayali na igodi wa mafuza ya tini kumgunda wa heye wa zabibu. Ayo munhu kaluta kubawa mafuza, ila kalifika halilelile ifuza ne limwe.
[7] Nakamlonjela yawelengulolela mgunda, 'Mlolele! Kwa mihela midatu ndali ndikuya ndigana mbawe mafuza kuli igodi ali, na heni sambulile ne chinhu. Uteme! Lekachoni uzenguifya misanga hela?'
[8] Ila ayo yawelengulolela mgunda nakedichila, 'Mkulu, uleche mhela awu yeng'ha, na heni ndiuhalile na kuuwichila midohe.
[9] Wone ulele, goya! Ila wone haulelile, koutema.' "

Yesu kangumusila utamwa mamo kuli Zuwa lya Kwesela

[10] Kuli Zuwa lya Kwesela, Yesu nayali yolangusa mli ng'handa ya kusalila.
[11] Na aho hali na mdala yumwe nayali na chijeni chihile chimditile yawe mtamwa miyaka kumi na minane. Na heye nayali na chiduhi, na nayali yolemwela kwima yagoloche.
[12] Yesu loyamuwene, kamchema, nakamlonjela, "Mamo, utamwa wouwelenawo wusigwa!"
[13] Hamba Yesu kamuwichila moko yula mamo, na bahala yula mamo kagoloka, kaluka kumtogola Nguluwi.
[14] Ila chilongozi wa ng'handa ya kusalila nakazudila lekachoni Yesu kamusa munhu utamwa Zuwa lya Kwesela. Ahyo kawalonjela wala wanhu wamemile hala, "Mwanago mazuwa sita ga kukola mijito. Kuli mazuwa ago, muye musilwe matamwa genu, ila mleche kuya kuli Zuwa lya Kwesela."
[15] Ahyo Mkulu nakamwidichila, "Hemwe wahadi! Hino kuna munhu yoneche kuli hemwe hali dohola isenga ama idogowi lya heye kulawa mli ng'handa yaligale kunwa mazi kuli Zuwa lya Kwesela?
[16] Lelo hano kabaho mhinza wa Abulahamu, na heye nakawohigwa na Limazoga miyaka kumi na nane. Lelo hainojile kumdoholela kuli Zuwa lya Kwesela?"
[17] Yesu loyasindile kulonga ago, wala weng'ha wamwihile wazangona soni, ila wanhu nawasangalala kwa vinduzanduza vyoyaditile Yesu.

Kiwhana kwa nyhadikwa ndodo kusinda zeng'ha
(Matei 13:31-32; Malichi 4:30-32)

[18] Yesu nakauza, "Hambi Undewa wa Nguluwi wa ndaze? Hambi ndiuhwane na choni?
[19] Lufanda kota nyhadikwa ndodo kusinda zeng'ha ilinguchemigwa haladali, yaiholile munhu na kuinyala mumgunda wa heye. Nyhadikwa ayo yota, hamba liwa igodi ikulu mbaka videje vya kuulanga vizenga vimvulila mli nhagala zake."

Kiwahana na nungo
(Matei 13:33)

[20] Kahi Yesu nakauza, "Hambi Undewa wa Nguluwi ndiuhwanize na choni?
[21] Ufanda kota nungo yaiholile mamo yumwe na kahanza na utimbo vijemo vidatu, mbaka utimbo weng'ha ufuluma."

Lwizi luzisili
(Matei 7:13-14,21-23)

[22] Yesu nakalutilila na majendo kuluta Yelusalemu. Loyali mzila, nakakolela kuli miji na vijiji aku yowalangusa wanhu.

[23] Munhu yumwe kamuuza, “Mkulu, hambi wanhu woloholigwa wado?”

Yesu nakawedichila,

[24] “Mikangaze kukolela kuli lwizi luzisili, mina ndangukulonjelani, wanhu wenji wojeza kwinjila, ila howoweza.

[25] Mihela jokuya nayali na ng'handa kokwima na kuhinda lwizi, namwe mokwima kunze na kudumiza lwizi mlonga, ‘Mkulu, tuchumulile lwizi.’ Ila heye kowalonjela, ‘Siwazelele hemwe na komlawile kohi’

[26] Namwe molonga, ‘Tudile na kunwa hamwe na hegwe, na hegwe nakulangusaga muli muji wa hetwe.’

[27] Ila heye kolonga kahi, ‘Sivizelele hemwe mlawa kohi. Muche kumwando kwa heni, hemwe mweng'ha mlingudita gehile!’

[28] Aho ndo homuwa mlila na kujejeda mizino, aho momona Abulahamu na Isaka na Yakubu, na waloli weng'ha wawele hali Undewa wa Nguluwi, na hemwe mtozigwa kunze!

[29] Wanhu wokuya kulawa kolilawilaga isanya na kula kolizinjilaga isanya, kulawa kasikazini na kusini, wochikala na kulya hali Undewa wa Nguluwi.

[30] Ena, wala wawele wa mwiso wowa wa mwaluko, na wala wawele wa mwaluko wowa wa mwiso.”

Yesu kanguililila Yelusalemu
(Matei 23:37-39)

[31] Mihela jijo Mafalisayo wamwe nawamlutila Yesu, wamlonjela, “Uche hano ulute honhu hanji, lekachoni Helodi kangugana yakukopole.”

[32] Yesu nakawalonjela, “Mlute mkalilonjele alyo libwa lya kisolo ahi, ‘Lehano na mitondo ndanguwinga vijeni na kuwosela wanhu matamwa, haucha ndosinda mijito ja heni.’

[33] Ahyo ingana lehano na mitondo na haucha, ndokwinulila majendo, lekachoni haiwa goya mloli wa Nguluwi yakopoligwe hanze ha Yelusalemu.

[34] “Yelusalemu! Gwa Yelusalemu! Kwanguwakopola waloli na kuwatowa kwa maganga wala watumigwe kwa hegwe. Lwa kalinga njeza kuwakungajiza wana wa hegwe kwa heni kota vila ng'huku vyoilingukungajiza vinziya vya heye hasi hali mbawa za heye, ila hegwe nahuviganile!

[35] Mlole! Mlechelwa ng'handa ya hemwe! Na heni ndangukulonjelani ndikomya, hammbona kahi mbaka homlonga, ‘Yatambichizwe ayo yalinguya kwa itagwa lya Mkulu.’ ”

14

Yesu kangumusila utamwa munhu

[1] Zuwa limwe lya kwesela, Yesu nakaluta kulya ndiya ha kaye ha mkulu yumwe wa Mafalisayo. Wanhu wali aho wali womlola kwa kumtegela.

[2] Munhu yumwe yoyali na safula nakamlutila Yesu.

[3] Yesu nakawauza walangusa wa Malajizo na Mafalisayo, “Hino Malajizo ga hetwe gangutukundiza hetwe kumusila munhu utamwa Zuwa lya Kwesela ama hebu?”

[4] Ila hewo wekala wenyamalile. Yesu kamibata ayo mtamwa, kamusila utamwa, nakamlonjela yalute.

[5] Hamba kawalonjela, “Yali kohi hemwe mwanage ama isenga lya heye wone linjile hali izimbo Zuwa lya Kwesela halikulilavya bahala?”

[6] Ila hewo walemwela kwidichila chinhu.

Uliholile na isungu

[7] Yesu loyawawene wala walalikwe vowali wohagula kikala kuli vigoda vya kumwando, nakawalonjela weng'ha kwa nhelo ayi;

[8] “Wone munhu yakulaliche kuli mnvina ya kuhola, uleche kikalisa kuli vigoda vya kumwando. Leka munhu yunji mkulu kusinda hegwe koweza kuya,

[9] na munhu yawalaliche weng'ha kokuwiyila na kukulonjela, ‘Mlechele ayu honhu aha.’ Baho kodeula na kuluta kikala kuli vigoda vya kumbele.

[10] Ila wone hegwe uchemigwe honhu, kekale kumbele, leka munhu yula yakulaliche loyokuyila, yakulonjele, ‘Goloko, winuche uye wikale kuno kuli na vigoda vya kumwando,’ baho kotogoligwa hali wanhu weng'ha wekalise hamwe na hegwe.

[11] Kwa vila munhu yoneche yochikwiniza, koduliswa, na munhu yoneche yawele liholile kokwinizwa.”

[12] Hamba Yesu nakamlonjela yula yamlaliche, “Wone kowalalika wanhu kulya chilyo cha nemisi ama cha nechilo, uleche kuwalalika womiganaga ama wang'holozo ama wanhu wa habehi na haluga hako wali na lufufu. Kwa vila wone udite ahyo, hewo nawo wokulalika hakaye hawo, na ahyo wokuhilulila chila chouwaditile.

[13] Ila wone loudita mnvina, walaliche wali wazunwa na waziliche lukuli na wali chete na wali hambe walole

[14] na hegwe kowa utambichizwe na Nguluwi. Mina wawo wali hela chinhu cha kukuhilusila. Nguluwi kokuhilusila kuli zuwa wanhu wanojile howozilipuligwa.”

Mvina ng'hangala
(Matei 22:1-10)

[15] Yumwe wa wala wanhu wekalise hamwe na Yesu loyahuliche ago, nakamlonjela, “Kabweda munhu yozangulya ndiya mu Undewa wa Nguluwi.”

[16] Yesu nakamlonjela, “Munhu yumwe nakadita mnvina ng'hulu kawalalika wanhu wenji,

[17] Mhela wa kulya loufichile, nakamlonjela chitumagwa wa heye yakawalonjele walalikwe, ‘Muye, chila chinhu cha goya’

[18] Ila weng'ha nawalema, chila munhu nayali na mbuli ya kukola. Munhu wa mwaluko nakamlonjela yula chitumagwa, ‘Ngula mgunda, ahyo ndangugana ndikaulole. Ndangulanda undeche.’

[19] Munhu yunji nakalonga, ‘Ngula misenga kumi ja kulimila kumgunda, lelo ndamnzila ndute ndikajijeze. Ndangulanda undeche.’

[20] Yunji nakalonga, ‘Ndimhola mdala, ahyo ndolemwela kuya.’

[21] “Ayo chitumagwa kahiluka, nakamlonjela mkulu wa heye ayo mbuli. Na heye loyahuliche ago, kazudila, nakamlonjela yula chitumagwa, ‘Lute himahima nzila ng'hulu na nzila ndodo za miji, ukawalonjele wanhu wali wazunwa, na waziliche lukuli, na wohambe walole, na wali chete woye.’

[22] Hamba yula chitumagwa nakalonga, ‘Mkulu, ago goulajize mina gakoligwa, ila na sambi honhu hanji hang'hali hanamema.’

[23] Yula mkulu nakamlonjela chitumagwa wa heye, ‘Lute kuli nzila ng'hulu na mbakane uwakole wanhu lupichi woye wenjile leka ng'handa ya heni imeme.

[24] Mina ndangukulonjelani, haduhu ne yumwe kuli wala walalichigwe yolya chilyo kuli mnvina ya heni!’ ”

Kugaya kwa kuwa mlanguswa
(Matei 10:37-38)

[25] Aho wanhu wenji lowali womuwinza Yesu, Yesu nakawagalamchila, kawalonjela,

[26] "Munhu yoneche howa mlanguswa wa heni, wone hanganile heni ng'hatu kusinda vyoyalinguwagana mhaza wa heye na mamo wa heye na mdala wa heye na wanage na wang'holoze na walumbuze.

[27] Munhu yoneche wone hapapile msalaba wa heye na kumbinza, kolemwela kuwa mlanguswa wa heni.

[28] "Mina yalikohi munhu yumwe homuli, wone yagane kuzenga ilingo, holongola kikalisa yalole kana vinhu vikwila kugomanjiza mijito ya heye?

[29] Kwa vila wone kokwaluka kubawa msisi, na wone yalemwele kugomanjiza, wanhu womseka.

[30] Hamba wolonga, 'Munhu ayu nakaluka kuzenga, ila kalemwela kugomanjiza mijito ya heye!'

[31] "Ama mndewa wachi wone yagane kuza kitowa na mndewa yunji, hochikalisa hasi tandi yejese kokwimililа kwa wamizi wa heye elufu kumi kitowa na mndewa nayali na wamizi elufu makumi meli?

[32] Wone yone hokwimilila, kowalonjela vitumagwa wa heye wakamdedeze yula mndewa yang'hali kutali waleche kitowa wekale goya.

[33] Na hemwe namwe hihyo, wone munhu halechile chila chinhu choyali nacho howeza kuwa mlanguswa wa heni.

Mwino wohaunonile
(Matei 5:13; Malichi 9:50)

[34] "Mwino unona, ila wone uwe haunonile, wonojezwa na choni mbaka uwe unonile kahi?

[35] Hambe ikole ne chinhu kuwika kuli mgunda wala kuhanza na midohe, wanhu woitaga kunze. Yali na makutu ga kuhulichizila, nayahuliche!"

15

Mfano wa ing'holo lyajilile
(Matei 18:12-14)

[1] Zuwa limwe wakongoza kodi na wanhu wenji wawelengudita gehile nawaluta kumuhulichiza Yesu.

[2] Mafalisayo na walangusa wa malajizo ga Musa wazakung'ung'uta, "Mlole munhu ayu! Kanguwabochela wadita gehile, kahi kangulya na hewo!"

[3] Yesu nakawalonjela nhelo ayi.

[4] "Wone, munhu yawele na ming'holo miya imwe, wone yone limwe lyajilile, kodita choni? Kojileka jila makumi tisa na tisa mviwala, na kanguluta kupala lila lyajilile mbaka yalyone.

[5] Na wone yalyone, kosangalala na kolipika mmayega,

[6] na kumuhilika haluga. Hamba kanguwachema wali ngigana na wanhu wa habehi na heye na kuwalonjela, 'Tusangalale hamwe, kwa vila ndilyona lila ling'holo lyangu nalyajilile.'

[7] Kahi ndangukulonjelani, kowa na kusangalala ng'hatu kilanga kwa mdita gehile yumwe kumgalamchila Nguluwi, kusinda wanhu makumi tisa na tisa watanganiche wohambe wagane woselwe gehile.

Nhelo ya igwala lyajilile

[8] “Ama mwangona ndaze? Mdala yumwe nayali na migwala kumi, wone yajilize imwe, kangudita choni? Kobwinha chenje, kofajila ng'handa na kupala mholemhole mbaka yayone.

[9] Wone yayone, kanguwachema weganaga na wanhu wa habehi na heye, yolonga, ‘Msangalale hamwe na heni, kwa vila ndilyona ligwala lya heni nalyajilile’

[10] Hihyo ndangukulonjelani, wahilisi wa kilanga wa Nguluwi wosangalala kwa nayali na gehile yumwe yalingumgalamchila Nguluwi.”

Kiwahana na mwana msongolo yajile

[11] Yesu nakalutilila kuwalonjela, “Kwali na munhu yumwe nayali na wana weli wasongolo.

[12] Yula mdodo nakamlonjela mhaza wa heye, ‘Mhaza, nyipe uhalizi wa vinhu vya heni sambi.’ Ahyo mhaza yula kawagawila lufufu lwa heye lweng'ha wala wana weli.

[13] Logakolile mazuwa mado, yula mdodo munhu kaguza vinhu vyeng'ha vyoyahalizwe na mhaza wa heye, hamba koka na kuluta isi ya kutali. Ako nakawifyanga sendi za heye chakachaka.

[14] Loyasindile kidila chila chinhu, nailawila nzala ng'hulu isi ila, na heye kaluka kugaya.

[15] Ahyo nakaluta kukola mijito kwa munhu yumwe nayali mwenyeng'haye wa isi ila, na heye kamuhilika kuli mgunda wa heye yawe yohombela migubi.

[16] Kazangugana kulya chilyo jiwele ngulya migubi, ila haduhu munhu yampele.

[17] Nyhala lozaluche kuhiluka, nakelonjelela, ‘Kula kuluga kwa mhaza wa heni kuna wakola mijito wenji wawele kulya na kulechelela. Iwa ndaze heni hano ndagubagama kwa nzala?

[18] Ndokuka na kuluta kwa mhaza wa heni ndimlonjele kota, Mhaza, ndita gehile kwa hegwe, na ndita gehile kilanga na kwa hegwe Nguluwi.

[19] Hambe nganigwe kuchemwa mwana wa hegwe kahi, ndite kota yumwe wa vitumagwa wa hegwe.’

[20] Ahyo keyinula kaluta kwa mhaza wa heye.

“Ila loyali yang'hali kutali, mhaza wa heye kamona. Kamonela isungu, kambilimila, kamlamsa kwa kumkumbatiza na kumnonela.

[21] Yula mwana nakamlonjela, ‘Mhaza, mbifya kilanga na kwa hegwe Nguluwi na ndita gehile kwa hegwe. Hambe nganigwe kuchemigwa nda mwana wa hegwe.’

[22] Ila mhaza wa heye nakawalonjela vitumagwa, ‘Himahima! Migale nguwo inojile mumvalize. Mvicheni pete mchidole cha heye na makwamba mmagulu ga heye!

[23] Hamba mkome lila lisenga ilogota lihatile, tulye na tudite mnvina ng'hangala!

[24] Kwa vila ayu mwana wa heni nayali yabagame ila lelo kazilipuka, nakajilila ila lelo koneka’ Ahyo waluka kudita mnvina.

[25] “Mvina voyali ilutilila, yula mkulugwe nayali kumgunda. Loyali yohiluka na kuwa behi na haluga, kahulika nzimbo na wanhu wovina.

[26] Kamchema chitumagwa yumwe, kamuuza, ‘Hana choni?’

[27] Yula chitumagwa nakamlonjela, ‘Mng'holozako kahiluka haluga, na mhaza wa hegwe kakoma isenga ilogota lihatile loyamuwene yawele mkomu.’

[28] “Ayo msongolo mkulu kazudila ng'hatu, kalema kwinjila mng'handa. Mhaza wa heye kalawa kunze na kumdedeza yenjile mng'handa.

[29] Ila heye nakedichila, ‘Wijese, mihela jeng'ha heni nandikukolela mijito kota chitumagwa, na silemile kuhulichiza ilajizo lya hegwe ne zuwa limwe. Kumha choni? Humhele ne kamhene kamwe kadodo ndite mnvina na wotiganaga!

[30] Ila ayu mwanago yawifile vinhu vya hegwe chakachaka na wang'hondwa loyoile kumchinjila isenga ilogota lihatile!’

[31] Mhaza wa heye nakamwidichila, ‘Gomwana wa heni, mihela jeng'ha wali wikale na heni, na chila chinhu chondali nacho nachali cha hegwe.

[32] Ila itugana tudite mnvina kwa vila ayu mng'holozako nayali yabagame, lelo kamkomu, nayali yajilile lelo koneka.’ ”

16

Yalingwandika msugu

[1] Yesu nakawalangusa wala walanguswa, “Muhu yumwe nayali na lufufu, nayali na mkola mijito. Wanhu nawamlonjela ayu mkola mijito wa hegwe kangulya chaka vinhu vya yula yamuwichile,

[2] Yula nayali na lufufu kamchema nakamlonjela, ‘Mbuli zachi za hegwe zondili nguhilika? Undajile choukolele lufufu lwa heni? Mina hegwe huza nguwa chitumagwa kahi.’

[3] Yula chitumagwa kejesa, Ayu mkulu kangumbusa kuli kumwandichila, ndodita ndaze kuluta kumgunda siweza, kuluta kulanda kota wali hela chinhu, ndangona soni.

[4] Ndivizela lya kudita, aho hoyombinga wanhu waze ngunyhema kowekalaga.

[5] “Yolawa kawachema weng'ha walinguganigwa na yula nayali yowandichila yumweyumwe, nakamlonjela yalongole, ‘Zilinga uli ngudaigwa mkulu wa heni?’

[6] Heye nakedichila mibiga ja kutelechela mafuta miya na imwe ga mzeituni. ‘Yula nayandikaga nakamlonjela. Hole ai iwele ngulajila voili ngudaigwa, kalise himahima wandiche hamsini.’

[7] Kahi kamuuza munhu yunji yalingudaigwa, ‘Hegwe kangukudai zilinga?’ Heye nakedichila migunila miya ja uhemba. ‘Hole ayi ilingulajila voulingudaigwa, wandiche samanini.’

[8] “Ila yula mkulu kamtogola ayo yandikaga voyali wakitumbila nayali yakolile luhala, mina wanhu wa ayi isi wana luhala na mbuli za hewo zihile kusinda wanhu wa lumuli.”

[9] Heye Yesu kazangulonga, “Heni ndangukulonjelani migane na wanhu kulawa kuli lufufu lwihile lwa isi, lozimala mobocheligwa na hewo, mozangikala mazuwa gose ne kuduma.

[10] Munhu yoneche yalinguganigwa muli mbuli ndodo. Kowa yaganigwe muli mbuli ng'hangala. Ila munhu halingukundigwa kuli mbuli ndodo, howeza kukundigwa kuli mbuli ng'hulu.

[11] Wone hemwe wanhu wohambe wakukundeni kuli lufufu lwihile lwa amu muisi, munhu yachi yokupani lufufu lwa kukomya?

[12] Na wone hambe mkundigwe kuli lufufu haluwele lwa hemwe, munhu yachi yokupani lufufu luzeleche?

[13] “Haduhu chitumagwa yokola mijio kwa wakulu weli, kwa vila ama komzudila yumwe na kumgana yunji, ama kochilongozaga na yula yumwe na kumbeza ayo yunji. Homfugamila Nguluwi na lufufu.”

Ulonzi unji wa Yesu
(Matei 11:12-13; 5:31-32; Malichi 10:11-12)

[14] Ila Mafalisayo lowahuliche ago geng'ha, ila hewo wali wogana lukami lufufu, wambeza Yesu.

[15] Aho nakawalojela, "Hemwe mwangilola mnoga hali wanhu, ila Nguluwi kavizela mnhumbula ya hemwe. Mina chila chilingoneka chikulu hali wanhu, Nguluwi kochona acho chiha.

[16] "Mizilo na gala gandichigwe na waloli gali mbaka mihela ja Yohani Mbatiza. Kulawa aho Mbuli Inojile ya Undewa wa Nguluwi wangutagusigwa, na chila munhu kangwinjila kwa ludali.

[17] Ila isi yeng'ha na kilanga vyokusigwa chimdawalo hela kusinda helufi imwe ya malajizo gandichigwe kusigwa.

[18] "Yoneche yamleche mchewake na kuhola yunji, mng'hondwa, na yoneche nayali kumhola mdala yalechigwe mng'hondwa.

Munhu nayawele na lufufu na Lasalo

[19] "Kwali na munhu yumwe nayali na lufufu, nayali yovala mivalo ja sendi nyinji ng'hatu na kitani chinojile na kudita mnvina chila yokwinuka.

[20] Kahi kwali na munhu yumwe nayali nguchemigwa Lasalo, yula nayali na vilonda lukuli lweng'ha nayali womigala mli lwizi lwa yula nayali na lufufu.

[21] Nakaganaga yalye usanyangwa uwele ngulagala kulawa mli mchisanya ya yula nayali na lufufu, na ganji, mibwa jali jikuya jimyanga vilonda vya heye!

[22] "Lelo yula munhu nayali hela chinhu kaholigwa na Nguluwi, mhilisi wa kilanga nakamhola, kekala habehi na Abulahamu na yula nayali na lufufu kaga, nakatiligwa.

[23] Na yula nayali na lufufu yawele yogazigwa kula kuli isi ya wabagame, kenula meho ga heye, kamona Abulahamu kwa kutali na Lasalo yekale hafungo.

[24] Hamba kachema kwa lizi, 'Mhaza Abulahamu, mbonele isungu, mlonjele Lasalo yadolize chidole cha heye mli mazi yahoze umyango wa heni mina ndangugazigwa kuno kuli chiluli.'

[25] "Ila Abulahamu nakedichila, 'Kumbuche mwanangu hegwe na kupegwa ganojile lowali uchikala muisi, na Lasalo nakabochela gehile. Lelo heye kanguhozigwa na hegwe kwangugazigwa.

[26] Ila na ago geng'ha, hotuli hetwe na komli hemwe hawichigwa ikulubila ikulu, ili wawele ngugana kuya kumuli kulawa kuno walemwele, na wawele komuli walemwele kuya kuno kotuli.'

[27] Ayo nayali na lufufu nakalonga, 'Lelo mhaza Abulahamu ndangukulanda umlajize yalute kaye kuli ng'handa ya mhaza wa heni.

[28] Mina ndina wang'holozangu wahano yalute yawakanye waleche kuya kuno kuli kugazigwa.'

[29] "Ila Abulahamu nakamlonjela, 'Wang'holozo wanago Maandiko Matakatifu ga Musa na waloli wanji wa Nguluwi wowalonjela ago, waleche wawahulichize hewo chowolonga.'

[30] Ila heye nakalonga, 'Hebu mhaza Abulahamu! Ila wone munhu yazilipuche kulawa wanhu wajile na kuwalutila, womgalamchila Nguluwi.'

[31] Heye Abulahamu nakalonga, 'Wone hambe wagasome Gandichigwe ga Musa na waloli wanji wa Nguluwi, howojesa hebu! Wone yalute yazilipuche kulawa wanhu wabagame!.' "

17

Kwambuza kuli kudita gehile
(Matei 18:6-7,21-22; Malichi 9:42)

[1] Hamba Yesu nakawalonjela wala walanguswa wa heye, “Havileka kulawila vinhu vilingujeza wanhu kudita gehile, ila kochona yula yojeza.

[2] Naigana yafunjigwe iganga likulu lya lwala msingo na kutozigwa mli mlwanda, kuleka heye kumwambuza munhu yumwe wa awa wadodo kuwifya.

[3] Milolele! Wone mng'holozo yakuditile gehile mdeuze, wone yakunde kumgalamchila Nguluwi, yamgalachile.

[4] Kahila wone yakuzudize mala saba kwa zuwa limwe na yohiluchila kouli yolonga, ‘Ndimgalamchila Nguluwi,’ goya yakundile.”

Makundo

[5] Wala watumigwa nawamlonjela, “Mkulu tonjezele makundo.”

[6] Heye mkulu nakawedichila, Wone makundo ga hemwe na gawe mado kota nyhule ndodo ya haladali, mwahajezile kulilonjela ali igodi lya Mfolosadi ng'holeche ukenjile mli lwanda, nawo wawahuliche.

Mijito ya chitumagwa

[7] “Tulonje hemwe munhu yumwe kana chitumagwa nayali ngukola mijto ya kumgunda ama kangudima ming'holo lelo yohiluka kulawa kumgunda, komlonjela ayo chitumagwa himahima uye ulye ndiya?

[8] Hebu! Komlonjela nhelechele ndiya wikale ung'holela mijito mbaka londisinda kulya na kunwa, ndo nagwe ulye.

[9] Homnonela ayo mpogozi kwa vila nakakola goyalonjelwe.

[10] Na hemwe namwe wone mdite gomlonjelwe, mlonje, ‘Hetwe wapogozi wohambe tupegwe chinhu, tukola gala gotulonjelwe tukole hela.’ ”

Yesu kanguwalohola watamwa kumi.

[11] Yesu loyali yojenda kuza Yelusalemu nakakola mmbaka mwa Samaliya na Galilaya.

[12] Loyali yokwinjila mli chijiji chimwe, naketing'ha na wanhu kumi wali na uswema, wemile kutali.

[13] Wachemeleza lizi wolonga, “Yesu mlangusa tonele isungu!”

[14] Loyawawene nakawalonjela, “Mlute mkelajile kwa watambika.” Lowaliwoluta, nawona kuhovujigwa.

[15] Myawo yumwe yonile nakoselwa mayamwa, kahiluka kamtogola Nguluwi kwa lizi ing'hangala.

[16] Ketoza kumwando kuli magulu ga Yesu kuno yomnonela. Ayo nayali Msamalia.

[17] Aho Yesu nakalonga, “Nandisile matamwa mwali kumi? Wala tisa wakohi?

[18] Haduhuli yunji yahiluche kumtogola Nguluwi ila ayu mjenzi yaliyeng'ha?”

[19] Yesu nakamlonjela yula munhu, “Winuche, ulute, makundo gako gakulohola.”

Kuya kwa Undewa wa Nguluwi
(Matei 24:23-28,37-41)

[20] Mhela umwe Mafalisayo nawamuuza Yesu, “Undewa wa Nguluwi wokuya nili?” Heye nakawalonjela, “Undewa wa Nguluwi haukuya ukoneka.

[21] Kahi haduhu munhu yolonga, wahano, ama wahala. Lelo Undewa wa Nguluwi wa mgati mwenu."

[22] Hamba kawalonjela walanguswa, "Mazuwa ganguya moza ngugana kulola zuwa limwe lya mwana wa munhu, ila hamyona.

[23] Na wanhu wokulonjelani, 'Mlole ka hala!' Ama 'Mlole ka hano!' Ila hemwe mleche kulawa kahi mleche kuwawinza.

[24] Mina kota hila lumwemwesa lwa limlungu ne kulonga lumwesa kilanga nzingo imwe mbaka iyage, ndo voiwa zuwa alyo Mwana wa Munhu loyokuya.

[25] Ila ago gang'hali, kogazigwa lukami na kulemigwa na lulelo alu.

[26] Kota vyonaiwele mhela wa Nuhu ndo vyoiwa hoyokuya Mwana wa Munhu.

[27] Wanhu nawalyaga na kunwa wohola na kuholeka mbaka mhela ula Nuhu loyenjile mli itumbwi ling'hangala. Mazi metemete logalawile na kuwakopola weng'ha.

[28] Yowa kota vyoilawile mhela wa Loti. Wanhu wazangulya na kunwa, kugula na kuguza, kunyala nyhadikwa na kuzenga.

[29] Ila zuwa Loti loyochile sodoma, maganga ga chiluli nagalawila gazangutowa kota nhonya kulawa kilanga na kuwakopola weng'ha.

[30] Ndo vyoiwa zuwa alyo Mwana wa Munhu loyogubuligwa.

[31] "Zuwa alyo, wone munhu yawele chinduwiko mwa ng'handa ya heye, yaleche kudulika yahole vinhu vya heye vili mng'handa nayali kumgunda yaleche kuhiluka koyalawile.

[32] Mkumbucheni mchewake Loti.

[33] Munhu yalingugana kululohola lukuli lwa heye kolwajiliza, na munhu yolwajiliza kolulohola.

[34] Ndangukulonjelani, zuwa alyo wanhu weli wowa wawasile hamihe, yumwe koholigwa na yunji kolechigwa.

[35] Wadala weli wowa wotwanga ndiya hamwe. Yumwe koholigwa na yunji kolechigwa."

[36] Wanhu weli wowa kumgunda, yumwe koholigwa na yunji kolechigwa.

[37] Wamuuza kohi Mkulu? Kawalonjela, "Hawele na mtufi, ndo hojimema mikungule."

18

Yesu kangulangusa mtagusa na mdala yalechelelwe

[1] Hamba Yesu nakawasimila walanguswa wa heye nhelo ayi, imgana munhu yaze kumlanda Nguluwi ne kugozola.

[2] Nakalonga, "Kuli honhu hamwe kwali na mtagusa yumwe nayali yomuwinza Nguluwi, kahi nahamjesaga ne munhu.

[3] Na honhu aho, kwali na mamo yumwe yalechelelwe, nakamlutilaga ayo mtagusa yomlanda yamtagusile goya kulawa kwa munhu nayali ngumhwihilwa.

[4] Mihela minji ayo mtagusa nahaganaga kumlewela ayo mamo, ila mwiso kazangulonga, 'Wone hambe ndimjese Nguluwi na wanhu,

[5] Ila ayu mdala kanguya yongaza, ndomleweleza wone siditile ahyo kozanguya hano mwiso konhosa lukami.' "

[6] Mkulu nakawalonjela, "Muhulika vyoyalonjile ayo mtagusa yehile.

[7] Lelo Nguluwi howalewela wala yawahagule, wala wali ngulanda nemisi na nechilo? Koleka kuwahulichiza?

[8] Ndangukulonjela kowalewela himahima. Kahi, kowa kuduhu makundo amu muisi mhela Mwana wa Munhu loyokuya?"

Chilanguso cha Mfalisayo na mkongoza sendi

[9] Hamba Yesu nakawalonjela kahi nhelo kota hino, wala wanhu nawewonaga watanganika na kuwabeza wayawo wanji.

[10] "Nakalonga, Wanhu weli nawaluta mluga lwa ng'handa ya Nguluwi kuza kulanda Nguluwi, yumwe Mfalisayo, na yunji mkongoza kodi.

[11] "Ayo Mfalisayo kema hafungo na kumlanda Nguluwi mnhumbula, 'Gwa Nguluwi, malumbo, heni siwele kota wala wawele wadesi, wawele wabuhu na wang'hondwa na walinguboka. Malumbo, heni siwele kota ayu mkongoza sendi.

[12] Ndangwesela kulya mazuwa meli, ndangulavya imwe ya kumi ya lufufu londiwele kupegwa.'

[13] "Ila yula mkongoza sendi, nayali yemile kwa kutali henule ne meho gake kilanga, ila nakebata chipambaga kuno yesinzile kulajila kana masinzo, kalonga, 'Gwa Nguluwi mbonele isungu heni ndiwele na gehile!'

[14] Ndangukulonjelani," "Ayu mkongoza sendi kahiluka kaye yawele yakundigwe na Nguluwi kusinda yula Mfalisayo. Mina, chila yalingikwiniza koduliswa, na yoneche yawele liholile, kokwinizwa."

Yesu kanguwatambichiza wana wadodo
(Matei 19:13-15; Malichi 10:13-16)

[15] Wanhu wamigalila Yesu wana wadodo yawawichile moko. Walanguswa wawawene nawawang'hanuchila.

[16] Ila Yesu nakawachema hoyali yolonga, "Muwaleche awo wana wadodo woye kwa heni, mleche kuwalemeza, mina Undewa wa Nguluwi wanguwagana wanhu kota awa.

[17] Ndanguwalonjelani ndikomya ng'hatu, munhu yohambe youbochele Undewa wa Nguluwi kota mwana mdodo, hokwinjila kuli undewa awo."

Munhu yawele na lufufu
(Matei 19:16-30; Malichi 10:17-31)

[18] Mkulu yumwe wa Wayahudi nakamuuza Yesu, "Mlangusa yanojile, ndite ndaze leka mhegwe ukomu wa mazuwa gose ne kuduma?"

[19] Yesu nakamuuza, "Lekachoni kwangundonjela noga? Haduhu munhu yanojile ila yumwe, Nguluwi yaliyeng'ha.

[20] Kujizela mizilo, 'Uleche ung'hondwa, uleche kukopola, uleche kuhiza, uleche kumwimilila munhu udesi, uwahulichize mhaza na mayako.' "

[21] Heye nakalonga, "Ago geng'ha ndigabata kulawila londali msongolo."

[22] Yesu loyahuche ago nakamlonjela, "Kwanguganigwa kudita chinhu chimwe, uguze chila chinhu, wagawile wanzunwa, na hegwe kowa na ng'hano kilanga, hamba uye umbinze."

[23] Ila ayo munhu loyahuliche ago, yawele na masinzo, kwa vila, nayali na lufufu lwinji.

[24] Yesu loyamuwene kangugana ahyo, nakalonga, "Kota voiwa nongwa kwa wali na lufufu, wolemwela kwinjila kuli Undewa wa Nguluwi!

[25] Ahi ndo yowa ubewe kwa Ngamiya lyoweza kukola mlinanga ya chihomo kusinda nayali na lufufu kwinjila kuli Undewa wa Nguluwi."

[26] Wala wanhu wahuliche ago, nawalonga, "Yalikohi yoloholigwa?"

[27] Yesu kawalonjela, "Gali ngulemweligwa kwa wanhu. Kwa Nguluwi zoditikwa."

[28] Heye Petili nakamuuza, "Na hetwe ndaze? Tuleka geng'ha natukuwinza!"

[29] Yesu nakawalomjela, ndangukulonjelani ndikomya, "Munhu yalechile ng'handa ama mdala ama mkulugwe ama wamlelile na wana kwa Undewa wa Nguluwi,

[30] Kobochela menji ng'hatu mhela awu wa sambi, na mhela ukuya ukomu wa mazuwa gose ne kuduma."

Yesu kangulonga lwa kadatu vyoyobagama na vyoyozilipuka
(Matei 20:17-19; Malichi 10:32-34)

[31] Yesu nakawahola hafungo wala walanguswa, kawalonjela, "Mhulichize! Twanguluta Yelusalemu na ako chila chinhu chandikwe na waloli gomlapa Mwana wa Munhu, gowa gakoligwe.

[32] Mina kowichigwa mmoko mwa wanhu hawawele Wayahudi, na hewo womditila gehile na kummizila mite.

[33] Womtowa na ng'hobwa, womkopola, ila zuwa lya kadatu kulawa loyabagame, kozilipuka."

[34] Ila hewo nahawavizelele mbuli ne imwe, nawavisigwa ulonzi awo, nahawavizelele choni chilingulonjigwa.

Yesu kangumlohola munhu hambe yalole
(Matei 20:29-34; Malichi 10:46-52)

[35] Mhela Yesu loyali habehi kwinjila Yeliko, kwali na munhu yumwe hambe yalole yekalise mnzila yolanda,

[36] Yahuliche wanhu wokola kauza, "Hana choni?"

[37] Wamlonjela, "Yesu wa Nasaleti kangukola hano."

[38] Heye nakachemeleza lizi yolonga, "Yesu Mwana wa Daudi, umbonele isungu!"

[39] Kwangugana ndikuditile ndaze? Wala wanhu walongole wamdeuza wamlonjela nyamalile ila heye hahuliche kaza nguchemeleza lizi, "Mwana wa Daudi, umbonele isungu."

[40] Yesu kema kawalonjela wamigale hoyali. Yula munhu yohambe yalole loyoile habehi, Yesu nakamuuza,

[41] "Kwangugana ndikuditile choni?"

Nakedichila, "Mkulu ndangulanda ndizengulola kahi."

[42] Yesu nakamlonjela, "Ulole! Makundo ga hegwe gakulohola."

[43] Bahala yula yawele yohambe yalole kazangulola. Kamuwinza Yesu kuno yomtogola Nguluwi. Wala wanhu weng'ha lowawene ago, wamtogola Nguluwi.

19

Yesu na Sakayo

[1] Yesu nakenjila mujini Yeliko, loyali yokola mnzila za honhu aho.

[2] Kalawila munhu yumwe, itagwa lyake Sakayo. Ayo nayali chilongozi wa wakongoza sendi na kahila nayali munhu nayali na lufufu.

[3] Kagana kulola Yesu munhu wachi, lelo wanhu wali wenji lukami, ila heye nayali chifude na kalemwela kumona.

[4] Ahyo! Nakabilima kumwando, kakwina mchanya mli ikuyu leka wamone Yesu, mina nayali yokolela aho.

[5] Yesu loyafichile honhu hala, nakalola mchanya nakamlonjela, "Sakayo, uduliche hasi himahima, mana lelo hano ndogana nsinde haluga hako."

[6] Sakayo kedulika himahima, kambochela yasangalale.

[7] Wanhu weng'ha lowawene ago, waluka kulonga longa, “Kaluta kikala na munhu yawele na gehile.”

[8] Ila Sakayo kenuka nakamlonjela Yesu, “Hulichize Mkulu! Heni ndowapa wali hela vinhu nusu ya vinhu vya heni na wone ndimlande munhu chinhu, ndomhilusila kota acho mala zine.”

[9] Yesu nakamlonjela, “Lehano ulohozi uya ng'handa ayi, mina ayo na heye mwana wa lukolo lwa Abulahamu.

[10] Mina Mwana wa Munhu koya kupala na kulohola wajilile.”

Kulangusa kwa migwala
(Matei 25:14-30)

[11] Mhela wanhu lowang'hali wohulichiza ago, Yesu nakawalangusa kwa nhelo yolonga, aho yalibehi na Yelusalemu, na wanhu wavizela mhela wuwu, Undewa wa Nguluwi wokwiza.

[12] Aho nakawalonjela, “Kwali na munhu yumwe yatanganiche na kadita majendo kuluta isi ya kutali yakabochele undewa, hamba yahiluche.

[13] Yang'hali kuka kawachema wala watumagwa kumi, kampa chila munhu sendi zihejile msahala wa myezi jidatu na kuwalonjela, ‘Mgulile vinhu mzenguguza mbaka londihiluka.’

[14] Ila wanhu wanji nawamwihilwa na wawalajiza watumagwa walute wakalonje! ‘Tumlema ayu yaleche kuwa mndewa wa hetwe.’

[15] “Aho munhu loyapeligwe undewa nakahiluka, bahala kalonga wala watumagwa wapeligwe sendi wachemigwe. Yogana yavizele chila munhu zilela zilinga.

[16] Yula yalongoligwe kupegwa kalawila kalonga, ‘Mkulu zoumhele, ndizonjeza mala kumi.’

[17] Heye nakamlonjela, ‘Goya,’ Hegwe kwa chitumagwa unojile! Kunoga kuli mbuli ndodo, kowa ulongoza miji kumi!,

[18] Chitumagwa wa keli koya, nakalonga, ‘Mkulu, nguza zonjezeka mala zihano ya zila zoumhle!’

[19] Heye nakamlonjela, ‘Nagwe kowa mkulu wa miji jihano.’

[20] “Chitumagwa yunji koya, kalonga, ‘Mkulu, uhole sendi zako, nandizivisa goya mchibende,

[21] nandumba hegwe kwa munhu yang'ang'ale, kwangusa chohuwichile, na kubeta cho hunyalile.’

[22] Heye nakamlonjela, ‘Vyoulonjile ahyo ndokutagusa kwa mlomo wa hegwe, hegwe kwa chitumagwa wihile! Nakuvizela heni nda munhu yang'ang'ale, ndangubeta vyosinyalile.’

[23] Lekachoni huwichile sendi kuli wanhu walingonjeza londikuya nyhole na zila zonjezeche?

[24] “Aho nakawalonjela wala wali hala, ‘Msukuleni alyo igwala limwe, na mumhe yula yawele na zila zonjezeche mala kumi.’

[25] Hewo anwamlonjela, ‘Ila Mkulu heye kanazo zonjezeche mala kumi!’

[26] ‘Heye nakawalonjela,’ ‘Chila yawele na chinhu, kokonjezelwa chiyage, ila yula yawele hela chinhu, chila chidodo choyawele nacho, choholigwa.

[27] Na sambi, wala wohambe wagane ndiwe mndewa wa hewo, muwagale aha, muwakopole nani ndilola.’ ”

Yesu kangwinjila Yelusalemu kwa mnvina
(Matei 21:1-11; Malichi 11:1-11; Yohana 12:12-19)

[28] Yesu nakalonga ago, yolawa nakalongola kumwando kuza Yelusalemu.

[29] Hoyali habehi na Betifage na Betaniya, behi na chidunda cha Mizeituni, nakawalajiza walanguswa wa heye weli.

[30] Nakawalonjela, “Mlute hali chijiji chiwele kumwando kwa hemwe. Lomuwa mukwinjila mchijiji, molifika mwana idogowi liwohigwe halina kwinigwa na munhu, mdohole mligale hano. [31] Wone munhu yawauze, lekachoni mlingulidohola, mlonje ‘Mkulu kangumgana.’ ”

[32] Wolawa waluta wafika kota Yesu voyawalonjele.

[33] Lowali wolidohola lila lidogowi, hewo wawauza, “Lekachoni mlingulidohola ali idogowi?”

[34] Hewo nawawalonjela, “Mkulu kangumgana.”

[35] Wolawa waligala lila idogowi kwa Yesu. Wolawawahola nguwo za hewo watambalika hamgongo mwa idogowi, wamkwiniza Yesu mchanya wa alyo idogowi.

[36] Yesu kazanguluta yawele mchanya mli idogowi. Na wanhu nawazanza nguwo za hewo mbalabala.

[37] Loyali behi na Yelusalemu, hali mduliko wa chidunda cha Mizeituni, walanguswa wa heye na wanhu wenji wazakwimba na kumtogola Nguluwi kwa lizi ling'hangala kwa mbuli ng'hulu zowaziwene;

[38] Wazangulonga, “Yamtambichize Mndewa yokuya kwa itagwa lya Mkulu. Kikala goya kuchanya kilanga, na ukulu ng'hatu kwa Nguluwi!”

[39] Aho Mfalisayo wamwe wala wali hala hali wanhu wamemile, nawamlonjela, “Mlangusa,” “Walonjele walanguswa wa hegwe wanyamalile!”

[40] Yesu nakawalonjela, “Ndangukulonjelani wone awa wenyamalile, ago maganga gochemeleza lizi.”

Yesu kanguulilila muji wa Yelusalemu

[41] Loyali habehi ng'hatu na kuwona muji wa Yelusalemu, Yesu nakaulilila,

[42] yolonga, “Yaligoya hegwe nagwe lelo hano mbuli ilingigala makundo! Ila, lelo gavisigwa mmeho gako.

[43] Mina zuwa lyanguya wakwihilwe wokuzungulusila lugagala, wokuzunguluta na kukibata kulawa nzingo zeng'ha.

[44] Wokukopola hegwe na wanhu walingikala amo, howokulechela ne iganga likwima mli iganga liyage, kwa vila, hauzelele ula mhela Nguluwi hoyokuyila kukulohola.”

Yesu kangwinjila kuli ng'handa ya Nguluwi
(Matei 21:12-17; Malichi 11:15-19; Yohana 2:13-22)

[45] Yesu nakenjila mli Ng'handa ya Nguluwi, kaluka kuwawinga kunze wanhu walinguguza vinhu.

[46] Nakawalonjela, “Yandichigwa, ‘Ng'handa ya heni yowa ng'handa ya kulandila.’ Ila hemwe muigalula mhalika ya wabokaji!”

[47] Chila zuwa Yesu kazanguwalangusa ng'handa ya Nguluwi. Watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa na wakulu wa wanhu nawagana kumkopola,

[48] Ila hewo hawaliwene lya kudita, mina wanhu weng'ha wali wekale tulu womhulichiza chila luzi.

20

Mbuli ya ludali lwa Yesu
(Matei 21:23-27; Malichi 11:27-33)

[1] Zuwa limwe, Yesu nayali yawalangusa wanhu honhu ha kusalila na kuwatagusila Mbuli Inojile, watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa na wakulu wamwe nawoya,

[2] Walonga, “Tulonjele! Kwangudita mbuli azi kwa ludali lwachi, ama yalikohi yakupele ludali luno?”

[3] Yesu nakawalonjela. “Na heni ndowauzani,

[4] ludali lwa Yohani lwa kubatiza nalulawa kilanga kwa Nguluwi ama kwa wanhu?”

[5] Ila hewo nawalonga ahi, “Wone tulonje nalulawa kilanga, kotuuza, ‘Lekachoni hamumkundile?’

[6] Na wone tulonje nalulawa kwa wanhu, wanhu weng'ha wa hano wotutowa na maganga, mina weng'ha nawakunda kota Yohani nayali mloli wa Nguluwi.”

[7] Nawamlonjela, “Hatuvizelele alo ludali nalulawa kohi.”

[8] Yesu nakawalonjela, “Na heni siwalonjela ndangudita mbuli zino kwa ludali lwachi.”

Nhelo ya walimi na mgunda wa zabibu
(Matei 21:33-46; Malichi 12:1-12)

[9] Yesu kazangulangusa wanhu yolonga kwa nhelo ayi, “Munhu yumwe nakalima mgunda wa zabibu, nakawabasila walimi, heye nakaheluka isi ya kutali, kekala ako mihela minji.

[10] Mhela wa kubeta, ayo munhu kemigala chitumagwa kwa wala walimile yakahole kumgunda gojilelile mizabibu. Ila wala walimile wamsubula ayo chitumagwa na kumhilusa ne chinhu.

[11] Yula munhu nakamigala chitumagwa yunji, ila hewo kahila wamtowa ayo chitumagwa na kumbasa soni na kumhilusa ne chinhu.

[12] Kahi kamigala wa kadatu, heye ayo lowamlumize, wamuwinga.

[13] Yula yawele na mgunda nakejesa, ‘Ndodita choni? Ndomgala mwana wa heni ndimganile, yolonga heye womhulichiza.’

[14] Wala walingulima lowawene, wazangilonjela, ‘Ayu ndo yohalila. Tumkopole leka kuhalila kwa heye kuwe kwa hetwe.’

[15] Lelo Nawamlavya hafungo mwa mgunda wa mizabibu. Wamkopola.?”

Yesu nakauza, “Yula yawele na mgunda kowadita ndaze wala walimi?”

[16] “Kokuya kuwabagamiza awala walingulima, na kowapa walimi wanji awo mgunda wa zabibu.”

Wanhu lowahuliche yolonga ahyo, nawalonga, “Hebu haiwa ahyo!”

[17] Ila Yesu kawalola, nakawalonjela gano, “Maandiko Matakatifu gana mana yachi?

“ ‘Iganga lilemigwe na walinguzenga,
lelo liwa iganga likulu lya msisi!’

[18] Wone munhu yogwa mchanya mwa iganga alyo, kobeneka pasapasa na wone iganga limgwile munhu yoneche, lyomhondanga.”

Mbuli ya kulavya kodi.
(Matei 22:15-22; Malichi 12:13-17)

[19] Walangusa wa malajizo ga Musa na watambika wakulu nawavizela, yaliyowalangusa kwa nhelo ayo yowalangusa hewo, wazangugana wambate bahala, ila nawadumba wanhu

[20] Wazangupala mhela unojile. Wapala wanhu wazengidita wanoga, kumuuza. Aho wali wogana wambate na kumgala kuli ludali lwa chilongozi.

[21] Wala wapugajizi nawamlonjela, “Mlangusa, tuvizela hegwe kwangulangusa na kulonga aku wokomya, tuvizela hambe umbagule munhu, kwangulangusa nzila za Nguluwi.

[22] Lelo tulonjele iwa goya kumpa mndewa wa Loma kodi?”

[23] Yesu nakavizela aho wangumjeza, nakawalonjela,

[24] “Mndajile sendi ayo. Ndaze mutwi na itagwa ali ndo lya whaani?”
“Mutwi wa Kaizali.” Nawedichila.
[25] Yesu nakawalomjela, “Goya, mmigalile Kaizali gawele ga Kaizali na mmigalile Nguluwi gawele ga Nguluwi.”

[26] Aho hali wanhu walemwela kumgwiliza, wekala tulu wochijesa vyoyawalonjele.

Mbuli ya kuzilipuka
(Matei 22:23-33; Malichi 12:18-27)

[27] Wala Masadukayo, nawawele walonga kuduhu uzilipuko kwa wabagame, woya hali Yesu, wazangulonga.

[28] “Mlangusa, Musa nakatwandichila, ‘Wone mng'holozo yumwe yaje ne kulela mwana, yogana munhu yumwe wa lukolo lwenu yamhalile ayo mdala, yamlelele wana mng'holoze.’

[29] Lelo mhela umwe kwali na wanhu saba wa lukolo lumwe. Yula yalongole kamhola, hamba nakabagama ne kulela mwana.

[30] Mng'holoze wa keli nakamhola yula mdala mlekwa, naye kahi nakabagama.

[31] Na wakadatu hiho. Wazanguluta hiho mbaka weng'ha saba nawabagama haduhu yalechile mwana kuli yula mdala.

[32] Logadumile, yula mdala na heye nakabagama.

[33] Lelo zuwa lya wabagame kuzilipuka mdala ayo kowa mdala wa yalikohi? Weng'ha saba na wali wamhesile.”

[34] Yesu nakawalonjela, “Walume na wadala wa mihela aji wanguhola na kuholeka,

[35] Ila wala Nguluwi yowawika mbaka mhela wa kuzilipuka, howohesa ne kuhesigwa hebu.

[36] Awo howobagama kahi, kwa vila, wowa kota wahilisi wa kilanga wa Nguluwi. Na ndo wana wa Nguluwi mina hewo walawa kuli wanhu wabagame.

[37] Ila kuzilipuka kwa wabagame, Musa kahi nakakunda mbuli azo kuli gandichigwe gelile. Yolajila hala honhu hali chisosolo lochali chikwaka chiluli, kangumchema Mkulu kota Nguluwi wa Abulahamu na Nguluwi wa Isaka na Nguluwi wa Yakubu. Lelo heye hawele,

[38] Nguluwi wa wanhu wabagame, ila Nguluwi wa wanhu wakomu, mina wala yawachemile kowali, wangikala na heye.”

[39] Walangusa wa malajizo ga Musa nawalonga, “Mlangusa kwidichila goya ng'hatu.”

[40] Mina huganile kumuuza kahi chinhu chinji.

Mbuli Ya munhu yabachigwe mafuta
(Matei 22:41-46; Malichi 12:35-37)

[41] Yesu nakauza, “Lekachoni wanhu walingulonga Kilistu Mlohozi ndo mwana wa Daudi?

[42] Mina yuye Daudi kangulonga mlichitabu cha heye cha zabuli,
“ ‘Mkulu, nakamlonjela Mkulu wa heni,
kalise nzingo ya heni ya kudilo,
[43] mbaka ndiwawiche wang'honyo wa hegwe, wawe
chigoda cha kuwichila magulu ga hegwe.’
[44] Daudi na kamchema ahyo heye, ‘Mkulu,’ Yowa ndaze lelo, Kilistu Mlohozi yawe mwana wa Daudi?”

Yesu kanguwadeuza walangusa wa malajizo
(Matei 23:1-36; Malichi 12:38-40)

[45] Yesu nakawalonjela walanguswa hali wanhu weng'ha,

[46] “Milolele na walangusa wa malajizo ga Musa hewo waganaaga kukola wavalile kanzu, wangana kulamsigwa na wanhu watanganiche kuli masoko. Na kikalisa kumwando mli ng'handa za kusalila na kuhola vigoda vya kumwando hali mnvina.

[47] Wanguwabunza wadala walekwa na wangihada hewo wanoga kwa kulanda kwa sala zihejile. Zuwa Nguluwi loyowazapa wanhu, wotagusigwa kwa wihe lukami ng'hatu!”

21

Nhambiko ya mamo yafililwe na mlume
(Malichi 12:41-44)

[1] Yesu nakalola kweng'ha, kawona wanhu wali na lufufu wojela ndolendole zowegale mli isanduku lya ndolendole kuli ng'handa ya Nguluwi,

[2] kahi nakamona mamo yumwe mlekwa mzunwa yolavya mumo migwala mili midodo.

[3] Nakalonga, “Ndangukulonjelani ndikomya, mamo ayu mlekwa nakalavya nyinji ng'hatu kusinda wanhu weng'ha.

[4] Mina wanhu wawele na lufufu nawalavya ndolendole kulawa kuli lufufu nalowawele nawo. Ila ayu mamo kwa uzunwa wa heye, kalavya chila chinhu choyawele nacho.”

Yesu kangulonga kubenigwa kwa ng'handa ya Nguluwi
(Matei 24:1-2; Malichi 13:1-2)

[5] Walanguswa wamwe wali wolonga mbuli za Ng'handa ya Nguluwi, vyoizenjigwe na maganga ga sendi nyinji, na vinhu vyowalavile kwa Nguluwi. Yesu nakalonga,

[6] “Aga geng'ha go mgona zuwa likuya haduhu iganga nelimwe lya ng'handa lisigala mchanya mwa iganga liyage, chila chinhu chowifigwa.”

Nongwa na kugazigwa
(Matei 24:3-14; Malichi 13:3-13)

[7] Wanhu nawamuuza Yesu, “Mlangusa, mbuli azo zolawila nili? Choni chowa ulajilo wa mbuli azo zahabehi kulawila?”

[8] Yesu nakawalonjela, “Milolele, mleche kubadigwa, mina wanhu wenji wokuya kwa kukolela itagwa lya heni wolonga, ‘Heni nda Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi, Mhela wa habehi. Ila hemwe mleche kuwawinza!’

[9] Lelo lomhulika mbuli za ngondo na kugazigwa, mleche kutigasigwa, mina ago golongola kulawila, ila kuduma kwa geng'ha kung'hali.”

[10] Yesu nakalutilila kulonga, “Isi imwe yochitowa na isi iyage, na undewa umwe wochitowa na undewa uyage.

[11] Chila honhu howa na jimachinyina mikulu, kowa na nzala na matamwa ga kulecheza. Kowa na vinduzanduza vya kudumbigwa na ulajilo mkulu kilanga.

[12] Ila logowa gang'hali kulawila ago geng'ha, wokubatani, wokugazani na kuwagalani mli ng'handa za kusalila na kuwawika mchinweng'ho. Mohilikwa kuli wandewa na vilongozi kwa chiwalo cha itagwa lya heni,

[13] leka mlavye ulolezi kwa hewo.

[14] Ila hemwe mleche kuwa na lunhwinhwi ndaze vyomchigombela.

[15] Kwa vila nene ndokupani ulonzi wa kulonga na wanhu wakwihileni howoweza kiziganila na hemwe kahi howoibeza.

[16] Molemigwa na wakulu wa hemwe na wang'holozenu na wanhu weng'ha womiganaga. Nawo wowakopola wamwe wa hemwe.

17 Wanhu weng'ha wokulemani kwa nongwa ya kumbinza heni.

18 Ila nemnvili imwe haikwajilila mmitwi ja hemwe.

19 Kwa kwimilila kwa hemwe, molohola ukomu wa hemwe.

Yesu kangulonga kubenangwa kwa Yelusalemu
(Matei 24:15-21; Malichi 13:14-19)

20 "Lomuuwona muji wa Yelusalemu uzumgulutwe na wamizi, mvizele kuwifigwa kwake kwa habehi.

21 Aho wawele Yudeya wabilimile kuchidunda, wala wawele mli muji walawe na wala wawele kumgunda waleche kwinjila kuli muji awo.

22 Mazuwa ago ndo mazuwa ga kugazigwa, leka geng'ha gandikwe galawile.

23 Mane wawo wala wawele na himila na walingonyeza zuwa azo! Mina muli isi mowa na nongwa ng'hulu ng'hatu na ng'halazi ya Nguluwi yowoyela wanhu awa.

24 Wamwenga wakopoligwa kwa ipanga, wamwenga wochibatigwa woholigwa mli isi zeng'ha, na muji wa Yelusalemu wobijigwa na isi zinji, mbaka mhela houkuya.

Kuya kwa mwana wa munhu
(Matei 24:29-31; Malichi 13:24-27)

25 "Kowa na vinhu vyokoneka kuli zuwa na nyelezi na nondwe. Wanhu weng'ha muisi wozangugaya kwa chiwalo cha kudumba mtigasiko wa nigu za bahali.

26 Wanhu wozilika kwa kudumba, wololela mbuli ziza ngulawila muisi, mina mong'ho ubatilile vinhu avyo vyeng'ha wotigaswa,

27 Hamba womona Mwana wa Munhu yokuya kuli ng'hungugu. Yali na ludali na ukulu lwinji.

28 Mhela mbuli azo lozikwaluka kulawila, mwinuche na kwinula mitwi jenu mchanya, mina kugomboligwa kwa hemwe kwa habehi."

Kulangusa kwa igodi lya ikuyu
(Matei 24:32-35; Malichi 13:28-31)

29 Hamba nakawalangusa yolonga kwa nhelo, "Mlole ikuyu na migodi jinji jeng'ha.

30 Wone mone galuka kuzuka mahamba, mvizela mhela wa nhonya wa habehi.

31 Namwe hihyo, homkona mbuli azo zilawila, mvizele Undewa wa Nguluwi wa habehi.

32 "Ndanguwalonjelani ndikomya, lulelo alu halubagama gang'hali ago geng'ha kulawila.

33 Ulanga na isi zopuluta, ila ulonzi wa heni haupuluta hebu.

Yangugana muwe meho

34 "Muwe meho nhumbula za hemwe zileche kuganilila kuli vinhu vinji vya ukomu awu, kudita kuli mbuli zihile na mijito ja amu muisi. Zuwa alyo lyokuyilani ne kuvizela.

35 Mina chokuyilani kota chinhu chitejigwe, wanhu weng'ha wali ngikala muli isi.

36 Milolele, mze ngulanda leka muwe na ludali lwa kukola mli mbuli azo zeng'ha zilawila, na kwima kumwando kuli Mwana wa Munhu."

37 Zuwa alyo, nemisi, Yesu nayali yowalangusa wanhu Mng'handa ya Nguluwi ila hamihe nakalutaga kuli chidunda cha Mizeituni na kikala ako.

[38] Wanhu weng'ha nawalutaga hali Ng'handa ya Nguluwi kung'hali lufuku. Wazengumhulichiza.

22

Mbuli ya kumkopola Yesu
(Matei 26:1-5; Malichi 14:1-2; Yohana 11:45-53)

[1] Mnvina ya mibumunda hajisasile, ilinguchemigwa Pasaka, nayali habehi.

[2] Watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa wazangupala nzila ya kumkopola Yesu, ila nawawadumba wanhu.

Yuda kangukunda kumlavya Yesu
(Matei 26:14-16; Malichi 14:10-11)

[3] Na baho Limazoga limwinjila Yudasi yalinguchemigwa Isikalioti, yumwe wa wala walanguswa kumi na weli.

[4] Ahyo nakaluta kwa wakulu wa watambika na walolezi wa ng'handa ya Nguluwi, nakalonga nawo vila vyoyomuhinduchila Yesu.

[5] Na hewo wasechelela nawalagana kumha sendi.

[6] Yudasi nakakunda na kazangupala mhumhu ya kumhinduchila Yesu ne wanhu kuvizela.

Wangugongomanya ndiya ya Pasika
(Matei 26:17-25; Malichi 14:12-21; Yohana 13:21-30)

[7] Zuwa lya mnvina ya mibumunda hajisasile wali habehi. Ahyo ndo vyoili mwanaing'holo kolavigwa nhambiko ya Pasaka.

[8] Yesu nakawalajiza Petili na Yohani kawalonjela, “Mlute mkatugongomanyile mnvina ya Pasaka tulye.”

[9] Hewo nawamuuza, “Kohi kotuluta kugongomanyila ndiya?”

[10] Nakawedichila, “Mhulichize! Lomuwa mluta mjini, moting'hana na mlume yawele yedwichile chiya cha mazi. Mumuwinze mbaka ng'handa yoyokwinjila.

[11] Na mumlonjele yawele na ng'handa, ‘Mlangusa kanguuza, chilikohi chihengo cha wajenzi choyodila Pasaka hamwe na walanguswa?’

[12] Na heye kokulajilani chihengo chikulu cha mchanya mina chiwichigwe goya, mgongomanyile mumo.”

[13] Nawaluta wona hihila kota Yesu vyoyawalonjele. Na hewo nawawika goya ndiya ya Pasaka.

Chilyo cha Mkulu
(Matei 26:26-30; Malichi 14:22-26; 1 Kolinto 11:23-25)

[14] Mhela loufichile, Yesu kawahola watumigwa wa heye na kikala na hewo mchisanya.

[15] Nakawalonjela, “Ndangugana kulya hamwe na hemwe mnvina ayi ya pasaka nding'hali kugazigwa!

[16] Kwa vila ndangukulonjelani, silya kahi mbaka kuli Undewa wa Nguluwi.”

[17] Hamba kahola chizombe cha divai, katambichiza, kalonga, “Mbochele chino munwe mweng'ha.

[18] Ndangukulonjelani kulawa sambi sinwa divai kahi mbaka undewa wa Nguluwi houkuya.”

[19] Hamba kahola ibumunda, katambichiza na kamogola, kawapa walanguswa wa heye yolonga, “Alu ndo lukuli lwa heni, loulavigwa kwa mbuli ya hemwe. Mdite hino lomng'humbuka heni.”

[20] Kahi hiho na chizombe, loyadile kalonga, “Chizombe chino cha ilagano lya sambi lilingulajila kwa danda ya heni yoibohoka kwa mbuli ya hemwe.

[21] “Ila loleni! Munhu yula yongalamka kabahano kangulya hamwe na heni!.

[22] Mwana wa Munhu kanguluta kukopoligwa kota voyaganile Nguluwi, ila mane munhu yula yamuhinduche.”

[23] Aho wazangiuza wawo yeng'ha yalikohi yodita mbuli ayo.

Yalikohi yawele Mkulu

[24] Nakulawila kitwanza hali walanguswa yalikohi yozanguwa mkulu ng'hatu hali hewo weng'ha.

[25] Yesu nakawalonjela, “Vilongozi wa isi walongozaga wanhu kwa lupichi na hewo wochichema ‘Watanza wanhu.’

[26] Ila hemwe ileche kuwa ahyo, nayali mkulu hali hemwe imgana yawe mdodo kusinda weng'ha, na yawele mkulu imagana yawe kota chitumagwa.

[27] Kwa vila yalikohi nayali mkulu? Yula yalingikalisa mchisanya na kulya, ama yula nayali chitumagwa? Hebu! Yowa yula yalingikala mcchisanya na kulya ndiya! Ahyo, heni nda hano hagati ha hemwe kota mkolamijito.

[28] “Hemwe ndo mponile na heni, mhela weng'ha wa kujezigwa kwa heni.

[29] Kota mhaza wa heni voyangalile heni undewa wuwula. Na heni nani, ndangukupani hemwe undewa.

[30] Molya na kunwa mchisanya ya heni kuli undewa wa heni na kikalisa mvigoda vya undewa na kutagusa nhanzi kumi na mbili za Isilaeli.

Yesu kangulonga Petili kombela
(Matei 26:31-35; Malichi 14:27-31; Yohana 13:36-38)

[31] “Simoni, Simoni! Hulichize! Limazoga lyangugana kuwabetani hemwe kota munhu yobeta uhemba.

[32] Ila heni ndokulandila kwa Nguluwi leka makundo ga hegwe galeche kuwa mado. Wone uhiluche kuli heni wasindamize nhumbula wang'holozo.”

[33] Petili nakalonga, “Mkulu, heni ng'hunda kuluta na hegwe mchinweng'ho na kuli kubagama.”

[34] Yesu nakamlonjela, “Ndangukulonjela Petili, lehano izogolo ling'hali kwika, kombela kadatu kota hunzelele heni.”

Mhela wa kugazigwa

[35] Hamba Yesu kawauza walanguswa wa heye. “Hala ndiwalajize mli hela sendi ne mhako ne makwamba, namwisilwa chinhu?”

Nawamwidichila, “Hatwisilwe ne chinhu hebu!”

[36] Yesu nakawalonjela, “Ila sambi yoneche yula yalihela mhako wa sendi yahole. Na nayali na mhako yadite hiho! Na nayali hela ipanga, yaguze ikoti lyake yagule umwe.

[37] Kwa vila Maandiko Matakatifu galonga, ‘Na heye kohanzwa hamwe na wehile,’ Ndanguwalonjelani, geng'ha gandichigwe mbuli ya heni, ganguza kuduma.”

[38] Walanguswa nawalonga, “Mkulu ulole hano hana mipanga mili.”

Nakawalonjela, “Ikwila!”

Yesu kangumlanda Nguluwi kuchidunda cha mzeituni
(Matei 26:36-46; Malichi 14:32-42)

[39] Yesu koka na kuluta kuli chidunda cha Mizeituni kota vyoyazowele, walanguswa wa heye na hewo wamuwinza.

[40] Loyafichile ako nakawalonjela, “Mlande leka mleche kwinjila kuli kujezigwa.”

[41] Na baho kawaleka, kaluta honhu hatali hado ha munhu kutoza iganga, kafugama, kalanda.

[42] “Mhaza wone ulingugana, umbusile chino chizombe cha kugazigwa kwa heni, ila haiwele vyondigana heni, leka kota vyoulingugana hegwe gakoleke.”

[43] Aho mhilisi kulawa kilanga kalawila kaza kumtanza.

[44] Yawele mli usungu ukulu, kakobanya kulanda ng'hatu, na chituguti chiwele kota danda, kizangulagala hasi.

[45] Loyasindile kulanda, kawahiluchila walanguswa wa heye, nakawafika wawasile, kwa vila nawali na masinzo lukami.

[46] Nakawalonjela, “Lekachoni muwasile? Mwinuche mlande mleche kwinjila kuli kujezigwa.”

Yesu kangibatigwa

(Matei 26:47-56; Malichi 14:43-50; Yohana 18:3-11)

[47] Yesu loyali yolutilila kulonga, lung'hongola lwa wanhu, welongoze na yula nayachemagwe Yudasi, yumwe wa wala kumi na weli. Yudasi kumlamsa Yesu kwa kumnonela.

[48] Ila Yesu nakamlonjela, “Yudasi! Kwangumlavya Mwana wa Munhu kwa kumnonela?”

[49] Walanguswa nawekale hamwe na Yesu, lowawene mbuli zila zilawile, nawauza, “Mkulu tuwahenje na mipanga?”

[50] Na myao yumwe kamtowa kwa ipanga chitumagwa yumwe wa mtambika mkulu, nakamdumula ikutu lya kudilo.

[51] Baho Yesu nakalonga. “Leka ayi ikwila!” Kalidoliza lila ikutu na kumlohola.

[52] Hamba Yesu nakawalonjela watambika wakulu na walolezi wa ng'handa ya Nguluwi woyile kumibata. “Muya na mipanga na nyimbati kundibata kota heni nda mbokaji?

[53] Londali hamwe na hemwe chila zuwa na ndikala hamwe na hemwe mli ng'handa ya Nguluwi, hambichile hali ludali lwa hemwe hebu. Ila saa ino ya hemwe, na undewa wa kutitu.”

Petili kangumbela Yesu

(Matei 26:57-58; 26:69-75; Malichi 14:53-54; 14:66-72; Yohana 18:12-18; 18:25-27)

[54] Wambata Yesu na kumhola, waluta naye kuli ng'handa ya mtambika mkulu. Petili kazangumuwinza kumbele nayali kutali.

[55] Nawawesa chenje hagati hali luga, wekalisa hamwe, Petili na kekalisa hamwe na hewo.

[56] Chitumagwa yumwe mdala loyamuwene Petili yekalise behi na chenje, kazangumlola na kalonga, “Munhu ayu nayali hamwe na Yesu.”

[57] Ila Petili nakabela mbuli ila yolonga, “Mdala hegwe, simzelele yuno youmlonga!”

[58] Hamba munhu yunji nakamona Petili, kalonga, “Na hegwe nagwe kwa yumwe wa hewo!”

Ila Petili kedichila kalonga, “Mkulu, hebu! Siwele heni!”.

[59] Baho saa imwe hamwande, munhu yumwe kakangaza yolonga, “Ndangukomya, munhu yuno nayali hamwe na Yesu kwa vila heye naye nakalawa Galilaya.!”

[60] Ila Petili kedichila, “Munhu hegwe, sivizelele ne choulingulonga!”

Na baho loyali yang'hali yolonga, izogolo nalika.

[61] Mkulu kahinduka kamlola Petili. Petili nakakumbuchila gala gonayamlonjele Yesu. "Lehano izogolo halina kwika kombela mala zidatu kota hunzelele."

[62] Petili kalawa kunze, nakalila lukami.

Yesu kangubezigwa na kutowigwa
(Matei 26:67-68; Malichi 14:65)

[63] Wala wanhu wali womlolela Yesu wazangumtowa na kumbeza.

[64] Wamuwoha chibende kumeho, wazangumuuza, "Tulagulile lelo, yalikohi yakutowile?"

[65] Wazangumlonjela mbuli nyinji za kumliga Yesu.

Yesu hali Balaza lya Wayahudi
(Matei 26:59-66; Malichi 14:55-64; Yohana 18:19-24)

[66] Loifichile mitondo, balaza lya wasekulu, watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa nawating'hana hamwe mchitala na kumchema Yesu.

[67] Nawalonga, "Tulonjele! Hegwe kwa Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi?"

Yesu nakawedichila, "Wone ndikulonjeleni hamkunda,

[68] na wone ndikuuzeni, hamkwidichila hebu.

[69] Ila kulawa sambi na kulutilila, Mwana wa Munhu kowa yekalise kudilo kwa Nguluwi nayali na mong'ho weng'ha."

[70] Weng'ha nawamuuza, "Hambi hegwe kwa Mwana wa Nguluwi?"

Na heye kawedichila, "Hemwe mwangulonga heni nda mwana wa Nguluwi."

[71] Wazangulonga, "Hambi topala chinhu chachi kahi? Hetwe baha tuhulika yolonga kwa mlomo wa heye du!"

23

Yesu kangugaligwa kwa Pilato
(Matei 27:1-2,11-14; Malichi 15:1-5; Yohana 18:28-38)

[1] Hamba, wanhu weng'ha wenuka, wamigala Yesu kwa Pilato.

[2] Waluka kumlonjeleza wolonga, "Tumfika munhu ayu yowahada wanhu wa hetwe, yowalemeza kulavya kodi kwa mndewa wa Loma na kichema heye Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi."

[3] Pilato nakamuuza, "Hegwe kwa mndewa wa wayahudi?"

Yesu kedichila nakamlonjela, "Hegwe kulonga."

[4] Pilato nakawalonjela watambika wakulu na wala wanhu wamemile, "Sichiwene chinhu cha kumtagusa munhu yuno."

[5] Ila Hewo wang'ang'anila walonga, "Nakanguwasonjeleza wanhu vibi wetowe na undewa wa Loma kwa ulanguso wa udesi muli isi yeng'ha ya Yudeya, kaluchila Galilaya na sambi ka hano."

Yesu kangigaligwa kwa Helodi

[6] Pilato loyahuliche ago, nakawauza, "Munhu ayu mwenyeng'haye wa Galilaya?"

[7] Loyavizelele Yesu nayali hasi ha ulongozi wa mndewa Helodi, kamgala kwa Helodi, mhela awo nayali Yelusalemu.

[8] Helodi loyamuwene Yesu kazangusechelela ng'hatu. Kwa vila nakagana kumona kulawa mazuwa menji. Nakahulika mbuli za heye, na kagana yamone yodita vinduzanduza.

[9] Lelo kamuuza Yesu mbuli nyinji kwa mhela uhejile, ila Yesu hedichile ne chinhu.

[10] Watambika wakulu na walangusa wa malajizo ga Musa, wema wamlonjeleza Yesu kwa lupichi.

[11] Helodi hamwe na wala walingulolela wazangumbasa soni Yesu na kumbeza, wolawa wamvalisa nguwo ya chiundewa, wamhilula kwa Pilato.

[12] Helodi na Pilato, wala aho katali wali wehilwe, kulawa zuwa lilila wazangigana.

Yesu kangutagusigwa yabagame
(Matei 27:15-26; Malichi 15:6-15; Yohana 18:39-19:16)

[13] Pilato nakawachema watambika wakulu na vilongozi na wanhu.

[14] Baho nakawalonjela, “Mmigala munhu ayu kwa heni, mlonga kota nayali yowahada wanhu. Lelo mhulichize! Na heni ndizipugajiza mbuli za heye, ila sonile ne chinhu choyawifile kuli mbuli azo zomumlonjeleze.

[15] Si nene yeng'ha, na heye Helodi hachiwene ne chinhu choyawifile munhu ayu chilingumgana yakomigwe.

[16] Ahyo ndangugana yazapigwe ng'hobwa hamba ndomlechela.”

[17] Kwa vila kaganigwa yamlechele munhu yumwe kwa wala wawele mchinweng'ho kuli mnvina ya Pasaka.

[18] Ila lung'hongola lweng'ha lwa wanhu wachemeleza hamwe, “Mkopoleni munhu ayo na utuchumulile Balaba!”

[19] Balaba nayali yahindilwe kwa kwambuza wanhu kuhinduka kuli muji na kukopola.

[20] Pilato nakagana kumlechela Yesu, yolawa kalongana nawo kahi,

[21] ila hewo wachemeleza, “Muwambeni mumsalaba, muwambeni mumsalaba.”

[22] Pilato nakawalonjela lwa kadatu, “Kadita choni chihile? Hambe ndichone chinhu chimwambuza yabagame, ndolajiza yasubuligwe ng'hobwa, hamba ndomlechela.”

[23] Ila hewo waza nguchemeleza lukami ng'hatu twangugana Yesu yawambigwe mumsalaba, hamba lizi lyawo lihulikwa hamba wakundizwa chowaganile.

[24] Pilato nakalonga iditigwe kota vyowalingugana.

[25] Kachumula kamlavya yula walingumgana, yula yawohigwe kwa kwambuza kuhinduka na kukopola wanhu, yolawa kamlavya Yesu wamditile vowogana.

Yesu kanguwambigwa mumsalaba
(Matei 27:32-44; Malichi 15:21-32; Yohana 19:17-27)

[26] Lowali womgala wating'hana na munhu yumwe nayali nguchemigwa Simoni mwenyeng'haye wa Kilene, nayali yolawa kumgunda. Wamibata wamdwika ula msalaba yauhole kumbele kwa Yesu.

[27] Lung'hongola lwa wanhu lwali lumuwinza, wali mumo wadala womlilila na kumuwembela.

[28] Yesu kagalamka nakawalonjela, “Hemwe wadala wa Yelusalemu! Mleche kundilila heni, ila mililile mwemwe na wana wa hemwe!

[29] Kwa vila mazuwa ganguya mozangulonga, ‘Wabweda wala wali mhende, hewo hawalelile na hambe wonyeze wana!’

[30] Baho wanhu wokwaluka kuvilonjela vidunda, ‘Tugwile!’ Na vidunda, ‘Tugubicheni!’

[31] Kwa vila wanhu wangudita vinhu avi kuli igodi idodi, ahyo yowa ndaze kwa igodi likalile?”

[32] Wanhu wanji weli wehile na wegaligwa bahala, wakopoligwe hamwe na Yesu.

[33] Lowafichile honhu hamwe hali nguchemigwa, “Izeje lya mutwi,” Baho wamuwamba Yesu mumsalaba hamwe na wala wabokaji, yumwe kudilo na yumwe kumoso.

[34] Yesu nakalonga, “Mhaza uwalechele kwa vila hawavizelele hebu chowalingudita.”

Wahola nguwo zonayavalaga kwa kuzitowela simbi.

[35] Wanhu wema wazanguwalola. Wakulu wa Wayahudi wazangubeza wolonga, “Kawalohola wanhu wanji, lelo yelohole yuye wone heye yawele Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi!”

[36] Wamizi nawo wazangumbeza, waluta wampa divai izazame.

[37] Wolonga, “Wilohole uliyeka wone hegwe ndo uli Mndewa wa Wayahudi.”

[38] Mchanya ha msalaba wa heye, na wandika mbuli ino, “Yuno ndo Mndewa wa Wayahudi.”

[39] Yumwe wa wala wabokaji wawambigwe hamwe na Yesu nakamliga Yesu kalonga, “Hambi hegwe hauwele Kilistu Mlohzi!? Wilohole gwegwe na hetwe.”

[40] Ila yula mbokaji yumwe, kamdeuza miyage, yolonga, “Hegwe hambe umdumbe Nguluwi hebu? Hegwe nagwe kwa mumo kuli kutagusigwa kwa wihe hihyo.

[41] Hetwe, twangutagusigwa hano kwa mbuli zihile zotuditile. Ila ayu munhu haditile ne chinhu chihile.”

[42] Hamba nakamlonjela Yesu, “Yesu! Ung'humbuche loukwinjila Undewa wa hegwe.”

[43] Yesu nakamlonjela, “Ndangukulonjela ndikomya lelo hano kowa hamwe na heni kuli lubehelo kuchanya kwa Nguluwi.”

Yesu kangubagama mumsalaba
(Matei 27:45-56; Malichi 15:33-41; Yohana 19:28-30)

[44] Yali iwele saa sita nemisi; jiza ligubika isi yeng'ha mbaka saa tisa

[45] na ipaziya lya honhu helile ng'hatu kuli ng'handa ya Nguluwi lidejeka vibende vili.

[46] Yesu nakalila kwa kuchemelela, “Mhaza mmoko wa hegwe ndanguwika muhe wa heni.” Na loyalonjile hino, nakatwesemka lwa mwiso.

[47] Mkulu wa wamizi wa Loma, loyawene gogalawile, kamtogola Nguluwi yolonga, “Kakomya, ayu nayali munhu yanojile.”

[48] Na wanhu weng'ha wali aho wamemile wololela mbuli ayo, vyowawene ago galawile wahiluka kuluga wotowa vipambaga kwa kulajila masinzo.

[49] Wala wanhu weng'ha wamzelele Yesu na wala wadala wamuwinzile Galilaya, wema kutali wolola vinhu avyo.

Lukuli lwa Yesu lwangutiligwa
(Matei 27:57-61; Malichi 15:42-47; Yohana 19:38-42)

[50] Kwali na munhu yumwe itagwa lya heye Yusufu, Mwenyeng'haye wa chijiji chimwe cha Wayahudi chilinguchemigwa Alimataya. Nayali munhu yanojile yodita galinguganigwa na Nguluwi.

[51] Nakekala yobeteza kuya kwa Undewa wa Nguluwi, ila heye nayali munhu wa Alimataya muji umwenga wa Wayahudi, yumwe wa wakulu wa kutagusa, hakundile chila chowadile wayage.

[52] Heye kaluta kwa Pilato, kalanda yapegwe lukuli lwa Yesu.

[53] Kaludulisa hasi, kaugubichiza sanda inojile ng'hatu, kauwika mchilaga chihongoligwe mmitalawe na hachinawichigwa ne lukuli mgati.

[54] Zuwa alyo lyali Ijumaa, lya kiwika goya Zuwa lya Kwesela gali gokwaluka.

[55] Wala wadala nawelongoze hamwe na Yesu kulawa Galilaya nawamuwinza Yusufu, wahona hala honhu hali chilaga na wawona lukuli lwa Yesu houwichigwe.

[56] Na baho wahiluka kuluga, waza hola mafuta ga kunhunyhilila na Malihamu ga kulukumbika lukuli lwa Yesu.

Kuli Zuwa lya Kwesela, nawesela kota Malajizo ga Musa vyogalingugana.

24

Kuzilipuka kwa Yesu
(Matei 28:1-10; Malichi 16:1-8; Yohana 20:1-10)

[1] Jumapili kung'hali lufuku ng'hatu, wadala wahola mafuta ga kunhunyhilila gowawichile na waluta kuli chilaga.

[2] Walifika lila iganga lowadinyile chilaga, lihejele kutali na lwizi lwa chilaga. [3] Wenjile mgati mchilaga hawauwene lukuli lwa Mkulu Yesu.

[4] Wang'hali wabubuwale na mbuli ayo, bahala wanhu weli wavalile nguwo nzelu chweya! Wema behi na howali.

[5] Wadala wazangudumba ng'hatu na wenamiza hanyi. Ila wala wanhu wawalonjela, “Lekachoni mwangumpala nayali mkomu kuli wanhu wabagame?

[6] Yesu haduhu hano, nakazilipuka. Mkumbuchile vyonayakulonjeleni loyali kula Galilaya,

[7] ‘Mwana wa Munhu kolavigwa kulimhoko ga wanhu wehile, hewo womgaza na kumuwamba mumsalaba, ila zuwa lya kadatu kozilipuka.’ ”

[8] Baho wala wadala wakumbuchila mbuli ila yoyawalonjele.

[9] Lowahiluche kulawa kuchilaga, wawalonjela mbuli yila wala walanguswa kumi na yumwe na wanhu weng'ha.

[10] Walonjile mbuli azo kwa watumigwa wali, Maliya Madelena na Yohana na Maliya mayake Yakubu na wadala wanji wawele hamwe kuli chilaga.

[11] Watumigwe na wona mbuli azo kota hazitanganiche, nahawakundile.

[12] Ila Petili kalawa hala na kubilima mbaka kuli chilaga. Loyafichile, kenamiza na kusunjilila mgati, baho kayona ila sanda. Kahiluka kaye aku yabubuwale kwa gala galawile.

Yesu kanguwalawila watumigwa weli
(Malichi 16:12-13)

[13] Kuli zuwa lilila, wanhu weli walwele walanguswa wa Yesu wali woluta kuli chijiji chilinguchemigwa Emau, utali wa chilomita kumi na imwe kulawa Yelusalemu.

[14] Wazangulonga mbuli zila za vinhu vyeng'ha lozilawile.

[15] Lowaliwolonga na kiuza, heye Yesu nakalawila, kaza kilongoza na hewo.

[16] Wazakumona na meho ila hawali womzela kota ndo Yesu.

[17] Yesu nakawauza, “Mbuli zachi zino zomlonga kuno mjenda?”

Wema tulu, wakwisuche kumeho kuno wesinzile.

[18] Yumwe yalinguchemigwa Kiliopasi, nakamlonjela, “Hegwe kwa mjenzi hano Yelusalemu, hugazelele galawile ako mazuwa gano?”

[19] Yesu nakawauza, “Mbuli zachi?”

Na hewo nawamwidichila, “Mbuli zimlawile Yesu wa Nasaleti, heye nayali mloli wa Nguluwi, yadahile kulangusa mbuli zeng'ha hali Nguluwi na hali wanhu weng'ha.

[20] Watambika wakulu na wakulu wa hetwe wamigala kwa wakulu wa Loma yatagusigwe kwa wihe kubagama, na hewo wamuwamba mumsalaba.
[21] Hetwe natukunda kota heye ndo yawagombole Waisilaeli. Lelo kwa ago geng'ha lehano zuwa lya kadatu kulawa lovilawile vinhu avyo.
[22] Vivila wadala wamwenga kulawa mchilundo cha hetwe watinuswa ng'hatu. Mitondo kung'hali lufuku nawaluta kuli chilaga.
[23] Ila hawaluwene lutufi lwake. Wahiluka walonga walawilwa na wahilisi wa kilanga walonjelwa ka mkomu.
[24] Wanhu wamwenga kulawa mchilundo cha hetwe, waluta kuli chilaga, na hewo wona kota wadala wala vyowalonjile, ila heye hawamuwene.”
[25] Na baho Yesu nakawalonjela, “Lekachoni mli wapoka ahi na nhumbula za hemwe hambe zikunde geng'ha galonjigwe na waloli wa Nguluwi?
[26] Haimganile Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi kugazigwa, na hamba yenjile mli ukulu wa heye?”
[27] Na Yesu kawagubulila mbuli zeng'ha zilingumgana heye kuli Maandiko Matakatifu, kwaluchila chitabu cha Musa mbaka gandichigwe na waloli wa Nguluwi weng'ha.
[28] Lowali behi na chijiji chowaliwoluta, Yesu kedita kota kangulutilila na majendo kumwando.
[29] Ila hewo wamlanda wolonga, “Wikale hamwe na hetwe kwa vila zuwa liswa, chilo changwinjila.” Baho kenjila wekala hamwe.
[30] Loyali yekalise hamwe na hewo kulya ndiya, kahola ibumunda, katambichiza kamogola kawapa.
[31] Bahala meho gawo gagubuligwa na wamzela ndo Yesu, ila heye na kajilila hawamuwene kahi.
[32] Wazangulonga hewo kwa hewo, “Nhumbula za hetwe ha zali zimweka mgati mwa hetwe loyali yolonga na hetwe mnzila na kutudamlila goya Maandiko Matakatifu?”
[33] Bahala hihila woka, wahiluka Yelusalemu, kula wawafika wala watumigwa kumi na yumwe, wehanzile na wanhu wanji.
[34] Walonga ng'hatu, “Mkulu kazilipuka kamlawila Simoni.”
[35] Wala watumigwa weli nawawalonjela wayao mbuli zeng'ha zowalawile mnzila, na vyowamzelele Mkulu kwa kumogola ibumunda.

Yesu kanguwalawila watumigwa
(Matei 28:16-20; Malichi 16:14-18; Yohana 20:19-23; Madito 1:6-8)

[36] Bahala lowali wochilonjela ago. Yesu kema hagati howali, nakawalonjela, “Mikale goya.”
[37] Watinuka na wazangudumba na wejesa kota wangulyona ilaika
[38] Na heye kawalonjela, “Lekachoni mwangisinza? Na mmemile majesa Mnhumbula za hemwe?
[39] Ila Mlole moko na magulu ga heni nda yuye. Mbateni mndole, mina ilaika lyahela lukuli na mizeje kota vyommbona.”
[40] Na loyasindile kulonga ago, kawalajila moko na magulu.
[41] Lowali wekale wabubuwale aku hambe wakunde kwa kusangalala, nakawauza, “Hano mwanacho chinhu cheng'ha chila cha kulya?”
[42] Wampa somba ibanichigwe.
[43] Yesu kahola na kalya weng'ha womona.
[44] Hamba nakawalonjela, “Ahino ndokota vonandikulonjeleni londali hamwe na hemwe. Goye geng'ha ga heni, mizilo ja Musa na gandichigwe kuli vitabu vya waloli na zabuli.”

[45] Na baho Yesu kawagubulila luhala yogana wavizele Maandiko Matakatifu

[46] Nakawalonjela, “Yandichigwa hino, Kilistu Mlohozi kogazigwa na zuwa lya kadatu kozilipuka.

[47] Na baho iganigwa kwa itagwa lya heye isi zeng'ha kulawa Yelusalemu zidamuligwe mbuli zinojile kota wanhu wanguganigwa kumgalamchila Nguluwi na Nguluwi kowosela gehile ga hewo.

[48] Na hemwe mokwimililila mbuli azo, na azo ziganigwa mkazilavile ulolezi.

[49] Na Heni baha ndowegalila yula Mhaza nayalagane na hetwe komlajiza, ila mbeteze mbaka homchigalilwa mong'ho kulawa kilanga.”

Yesu kanguholigwa kuluta kilanga
(Malichi 16:19-20; Madito 1:9-11)

[50] Yolawa kawalongoza hafungo ha muji mbaka Betaniya, na heye kenula mhoko gake kuchanya na kawatambichiza.

[51] Loyawawichile moko na kuatambichiza, kawaleka, kaholigwa kuluta kilanga.

[52] Na hewo wamfugamila wahiluka Yelusalemu, wawele wasangalale ng'hatu,

[53] Wekala kuli luga lwa ng'handa ya Nguluwi womtogola Nguluwi, mhela weng'ha.

Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana

Chilongole

Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana ndo chimwe cha vitabu vine viwele mli ilagano lya sambi vilingusima mbuli ya ukomu wa Yesu Kilistu. Chila chimwe changuchemigwa Injili ilinguzeleka kota Mbuli Inojile. Navyandichigwa na Matei na Malichi na Lukasi na Yohana, hala Yesu loyabagame. Hanji yandichigwa na mtumigwa Yohana kuli mhela wa makumi tisa kulawila Yesu loyavumbuche. Hanga chitabu hachilingulonga kota Yohana ndo yandiche, vila yandichigwe naiwhana na zila baluwa za mwaluko na za keli na kadatu zandichigwe na Yohana. Wandiche katali ng'hatu walonga kota Yohana nakekala kuli muji wa Efeso, ahyo yangujesigwa kota na chitabu acho nachandichigwa ako Efeso.

Yohana kangulonga kota chiwalo cha kwandika chitabu achi ndo kuwatanza wanhu wakunde kota Yesu ndo Kilistu, mwana wa Nguluwi yawele mkomu (20:31). Kwa kukunda ako hetwe towa na ukomu kwa itagwa lyake. Chitabu nachandichigwa kwa weng'ha Wayahudi na hawawele Wayahudi. Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana yavinji kuli zila Injili zinji zidatu. Nakandika menji ga vinduzanduza vyoyaditile Yesu na handiche menji ga nhelo zoyali yolangusa. Madito ganji kota kubatizigwa kwa Yesu na kujezigwa kugunuche, hakwandichigwe mlichitabu chino.

Gali Mgati;

Yohana kangwandika Mbuli Inojile kuli sula ya 1:18.
Hamba kangwandika vinduzanduza vinji vyoyaditile Yesu (1:19-12:50).
Hamba kangusima madito menji kuli ukomu wa Yesu, gahilichile kuli kubagama kwa heye na kuzilipuka kwa heye (13:1-20:31).
Yohana kangugongomanya Mbuli Inojile kuli sula ya 21 kwa kulonga Mbuli ya Yesu kulawila kwa wanhu hala loyazilipuche na hamba chiwalo cha heye kwandika chitabu.

Luzi lulingigala ukomu

[1] Aho mwaluko kwali na yumwe yochemigwa Luzi, na heye luzi nayali hamwe na Nguluwi, na heye Luzi nayali Nguluwi.

[2] Kulawa mwaluko Luzi nayali hamwe na Nguluwi.

[3] Kwa kukolela heye, vinhu vyeng'ha navilumbigwa. Kuduhu chinhu ne chimwe chilumbigwe kuduhu heye.

[4] Heye nayali mwaluko wa ukomu, na auno ukomu wali lumuli lwa wanhu.

[5] Na lumuli alo lwangumwesela kutitu, na ako kutitu kulemwela kusuma.

[6] Nguluwi nakamlajiza munhu yumwe, itagwa lyake Yohani.

[7] Ayo nakoya yawalonjele wanhu weng'ha mbuli za alo lumuli, wanhu weng'ha wahuliche ulonzi wa heye na wakunde.

[8] Heye hawele alo lumuli, ila nakoya hela kuwalonjela wanhu mbuli ya alo lumuli.

[9] Alu ndo lumuli lwa kukomya ng'hatu, lumuli lulinguya kuli isi na kuwamulichila wanhu weng'ha.

[10] Lelo Luzi nayali mu isi, na kukolela heye Nguluwi nakalumba isi, ila wanhu wa isi nahawamkundile heye.

[11] Nakoya hali isi ya heye yuye, ila wanhu wali hali isi hake hawambochele.

[12] Ila wala wanhu wambochele na wamkundile, nakawapa ludali lwa kuwa wana wa Nguluwi.

[13] Hawali wana wa Nguluwi kwa nyhala za chiwunhu, kahi kwa ludali lwa lukuli na ligano lya munhu, ila kwa heye yawaditile wana wa Nguluwi kwa danda ya heye.

[14] Na heye luzi kawa munhu na kikala kwa hetwe. Na hetwe tuwona ukulu wa heye, ukulu wa heye yawele Mwana yaliyeka wa Mhaza, kamema isungu na kukomya.

[15] Yohani nakawalonjela wanhu mbuli ya heye, nayali yochemelela yolonga, "Ayu ndo ndalindilonga hala hondonjile, 'Kanguya munhu yumwe hambele hangu, yawele mkulu kwa heni, kwa vila nayalibaha heni sinavumbuka.' "

[16] Kwa winji wa isungu lyake, hetwe tweng'ha tubochela kunoga kwa heye.

[17] Nguluwi katupa Malajizo kukolela Musa, ila Yesu Kilistu katugalila kunoga kwa heye na kukomya.

[18] Kuduhu munhu yamuwene Nguluwi mhela woneche ula. Mwanage yaliyeka, yewhanile na Nguluwi, yawele hamwe na Mhaza, ayo ndo yatuditile tumzele Nguluwi.

Ulolezi ya Yohani Mbatiza
(Matei 3:1-12; Malichi 1:1-8; Lukasi 3:1-18)

[19] Na awu ndo ulolezi Yohani nayaulavile mhela vilongozi wa Wayahudi kula Yelusalemu loyawalajize watambika wa Walawi kwa heye wamuuze, "Hegwe kwa whaani?"

[20] Yohani nahalemile kwidichila goyauzigwe, ila heye kalonga yodamla, "Heni siwele Kilistu Mlohozi."

[21] Baho wamuuza, Lelo hegwe kwa whaani? Hegwe uli Eliya?
Kawedichila, Hebu. Heni siwele Eliya!
Wamuuza, Lelo hegwe kwa Mloli?
Heye kedichila, Hebu!

[22] Ahyo wamuuza, "Lelo kwa whaani? Kwangulonga ndaze kwa hegwe gwegwe? Tulonjele leka tuwahilusile ko kowutulajize goukwidichila."

[23] Yohani kawedichila, "Heni ndo yula mloli Isaya yalonjile mbuli za heye kuta,
" 'Lizi lya munhu lyanguhulikwa hagunuche,
mgongomanyileni Mkulu nzila ya heye!' "

[24] Awo wanhu wali watumigwa na chikundi chichemigwe Mafalisayo.

[25] Hamba wamuuza Yohani, "Wone hegwe huli Kilistu Mlohozi na huwele Eliya na huwele mloli wa Nguluwi, lelo Iekachoni kwangubatiza wanhu?"

[26] Yohani nakedichila, "Heni ndangubatiza kwa mazi, ila hali hemwe kabaho yumwe yo hamzelele.

[27] Kulawa heni kanguya yunji hambele hangu, na heni siganigwa hebu kudohola ng'weso za makwamba ga heye."

[28] Geng'ha aga nagalawila akula Betaniya, kumwambu kwa lwanda lwa Yolodani, Yohani koyali yobatiza wanhu.

Yesu ndo Ing'holo lyana lya Nguluwi

[29] Mitondo iyage, Yohani nakamona Yesu yokuya koyali, kata, Mlole, "Mwanaing'holo lya Nguluwi, yalingusa gehile ga wanhu wa isi yeng'ha!

[30] Ayu ndo munhu nandonjile mbuli za heye hala hondonjile, ‘Kanguya munhu kumbele kwa heni, yawele mkulu kwa heni, kwa vila nayalibaha heni sinavumbuka!’

[31] Heni hano nasimzelele, ila mbuya kuwabatiza kwa malenga leka wanhu wa Isilaeli wamzele.”

[32] Yohani kalavya ulolezi wa heye kalonga, “Nandimona Muhe Yelile yodulika kota ng'hunda kulawa kilanga ikwima kumutwi kwa heye.

[33] Heni nasimzelele, ila yula Yanhumile heni ndiwabatize wanhu kwa malenga nakandonjela, ‘Munhu yula youmona Muhe Yelile yomlagalila kulawa kilanga na kikala mchanya hake, ayu ndo yobatiza kwa Muhe Yelile.’

[34] Heni ndimona na kukunda kuta ayu ka Mwana wa Nguluwi.”

Walanguswa wa mwaluko wa Yesu

[35] Hamitondo, Yohani nayali yemile na Walanguswa wa heye weli.

[36] Vyowamuwene Yesu yokola, kalonga, “Mlole! Ayu ndo Mwanaing'holo wa Nguluwi!”

[37] Awala walanguswa weli nawamhulika Yohani yolonga ago, wamuwinza Yesu.

[38] Lelo Yesu nakahinduka, na loyawawene awo walanguswa womuwinza heye, kawauza, “Mwangupala choni?”

Hewo nawedichila, “Labi, kwangikala kohi?” (Labi mina yake mlangusa).

[39] Yesu nakawalonjela, “Muye, na hemwe mohona.” Hewo walanguswa wamuwinza, wahona honhu hoyali ngikala, wawasa na heye zuwa alyo. Yali ifichile saa kumi matinazo.

[40] Andeleya, mng'holoze Simoni Petili, nayali yumwe wa awo weli wamhuliche Yohani yolonga ago, ahyo wamuwinza Yesu.

[41] Andeleya vyoyamfichile mkulugwe, Simoni, nakamlonjela, “Tumona Kilistu Mlohozi.”

[42] Hamba kamwigala Simoni kwa Yesu.

Na heye Yesu kamlola Simoni, nakamlonjela, “Itagwa lyako ni Simoni mwana Yohani. Ila kulawa sambi kochemigwa Kefa.” Chigiliki itagwa Petili lilinguzeleka kota italawe.

Yesu kanguwachema Filipo na Natanaeli

[43] Zuwa liyage Yesu nakalapa yalute Galilaya. Kamfika Filipo nakamlonjela, “Umbinze.”

[44] Filipo nayali mwenyeng'haye wa Betisaida, muji yoyalingikala Andeleya na Petili.

[45] Na heye Filipo nakamfika Natanaeli, nakamlonjela, “Natumona munhu Musa yamwandiche mchitabu cha Malajizo, na waloli, Yesu mwana wa Yusufu, wa Nasaleti.”

[46] Natanaeli kamuza Filipo, “Ahi chinhu chinojile choweza kulawa Nasaleti?”

Filipo kamwidichila, “Uye ulole.”

[47] Yesu vyowamuwene Natanaeli yokuwa kwa heye, kasima mbuli za heye zeng'ha, nakawalonjela, “Mlole, ayu ndo Muisilaeli ng'hatu, kuduhuli udesi mgati mwake.”

[48] Natanaeli kamuuza Yesu kalonga, “Kunzela ndaze heni?”

Yesu nakamwidichila, “Nandikona ahala nalowikale hasi hali igodi lya msada, lonaung'hali chemigwa na Filipo nandikona.”

[49] Natanaeli kedichila, Mlangusa, hegwe ndo Mwana wa Nguluwi! Kahi uli Mndewa wa Isilaeli.

[50] Yesu nakamlonjela Natanaeli kalonga, “Kwangukunda kwa vila ndikulonjela nandikona hasi hali igodi lya msada? Kogona makulu kusinda aga.”

[51] Yesu nakalutilila kuwalonjela hewo kalonga, “Ndanguwalonjela ndikomya, mokona kilanga kugubuka na wahilisi wa kilanga wa Nguluwi wokwina na kudulika ha Mwana wa Munhu.”

2

Mnvina ya kuhesa ako Kana

[1] Zuwa lya kadatu kwali na mnvina ya munhu yohesa ako Kana Galilaya, na mayake Yesu nayali baho.

[2] Heye Yesu nayali yalalikwe kuli mnvina ya kuhesa hamwe na walanguswa wa heye.

[3] Divai vyoimalile, mayake Yesu nakamlonjela mwanage kalonga, “Wahela divai.”

[4] Yesu nakamwidichila mayake kalonga, “Mamo lekachoni ulingundonjela mbuli ino, mhela wa heni hainoya.”

[5] Mayake Yesu nakawalonjela wakolamijito kalonga, “Choyowalonjela kukola, mkole hihyo.”

[6] Baho kwali na mibiga sita ja maganga, ibiga limwe lyali lihega kuwika madebe meli ama gadatu. Jali jiwichigwe aho kwa mbuli ya kihendo cha Wayahudi cha kihovuga.

[7] Yesu nakawalonjela awala wanhu wali wotanza ahala honhu kalonga, “Mjele malenga aji mbiga jimeme.” Wawika malenga mli mibiga mbaka jimema.

[8] Hamba kawalonjela, “Lelo deheni mumgalile mkulu wa mvina auno.”

[9] Mkulu wa mnvina nakagajeza ago malenga gagaluche kuwa divai. Heye nahavizelele koilawile, ila wala vitumagwa wadehile gala malenga nawavizela. Mkulu wa mvina kamchema mkasano,

[10] nakamlonjela, “Chila munhu kagugongomanya Divai inojile ilongole, na wone wanhu wawe wagalile, ndo kangulavya aila ihile. Leka hegwe kuwika ujimbi inojile mbaka sambi!”

[11] Yesu nakadita ulajilo awu wa mwaluko ako Kana, mli isi ya Galilaya. Ako nakalajila ukulu wa heye, na walanguswa wa heye wamkunda.

[12] Ago logapulute, Yesu nakadulika hamwe na mamo wa heye, wang'holoze na walanguswa wa heye. Waluta Kapanaumu, kula nawekala kwa mazuwa mado.

Yesu kangwijila mung'handa wa Nguluwi
(Matei 21:12-13; Malichi 11:15-17; Lukasi 19:45-46)

[13] Mnvina ng'hulu ya Pasaka ya Wayahudi nayali habehi. Ahyo Yesu nakaluta Yelusalemu.

[14] Loyenjille mli Ng'handa ya Nguluwi, nakawafika wanhu woguza misenga na ming'holo na ng'hunda, na kwali wanhu wanji wali wovunza sendi wachikale muli visanya jawo. [15] Baho kabota ng'hobwa ya isali, kaluka kuwawinga wanhu weng'ha na misenga na ming'holo jawo hanze ha Ng'handa ya Nguluwi. Kagwisa visanya ja awala wavunza sendi na kuboholanga sendi zawo.

[16] Nakawalonjela wala waweleguza ng'hunda kalonga, “Muuse vinhu avi aha. Mleche kugalula ng'handa wa Mhaza wa heni kuta soko!”

[17] Awala walanguswa wakumbuchila Maandiko Matakatifu gangulonga, “igano lyangu kwa ng'handa ya hegwe kong'hopola.”

[18] Wayahudi wamwe nawamuuza Yesu, “Kodita chinduza nduza chachi, kutulajila kuta kwanayo hachi ya kudita aga?”

[19] Yesu nakawedichila kawalonjela, “Beneni ng'handa ino ya Nguluwi na heni ndoizenga kwa mazuwa gadatu.”

[20] Wayahudi nawalonga, “Ng'handa ayi ya Nguluwi naizenjigwa kwa mihela makumi gane na sita. Hegwe koizenga ndaze kwa mazuwa gadatu hela?”

[21] Ila ng'handa nayali yolonga Yesu nayali lukuli lwake.

[22] Loyazilpuche kulawa koyatiligwe, awala walanguswa wakumbuchila nagoyalonjile Yesu. Ahyo nawakunda Maandiko Matakatifu na luzi loyalonjile Yesu.

Yesu kazizela nhumbula za wanhu weng'ha

[23] Yesu loyalutile Yelusalemu kuli mnvina ya Pasaka, wanhu wenji nawamkunda wawene ulajilo wa vinduzanduza vyoyaditile.

[24] Ila Yesu hali yowakunda kwa vila nakawazela weng'ha.

[25] Nahaviganile kulonjelwa choneche kuli mbuli za wanhu kwa vila nakagazela goya galimgati mwa nhumbula za hewo.

3

Yesu na Nikodemo

[1] Kwali na Mkulu yumwe wa Wayahudi, itagwa lyake lyali Nikodemo. Mkulu ayu nayali mli chilundo cha Mafalisayo.

[2] Nechilo imwe nakaluta kwa Yesu na kumuuza, “Mlangusa, tuvizela kota hegwe uli mlangusa yatumigwe na Nguluwi, kwa vila kuduhu munhu yolajila viduzanduza kota vyoudita hegwe wone hawele na ludali lya Nguluwi.”

[3] Yesu nakedichila, “Ndanguwalonjelani ndikomya, kuduhu munhu yowona Undewa wa Nguluwi mbaka yavumbuche lwa keli.”

[4] Nikodemo nakauza, “Yowa ndaze munhu mkulu yavumbuche lwa keli? Hambi koweza kwinjila kuli munda wa mayake ndo yavumbuche lwa keli!”

[5] Yesu nakamlonjela, “Ndanguwalonjelani ndikomya, kuduhu munhu yokwinjila kuli Undewa wa Nguluwi wone havumbuche kwa malenga na kwa Muhe Yelile.

[6] Munhu kovumbuka chilukuli na Mhaza wa heye na mayake, ila kovumbuka kwa Muhe Yelile.

[7] Uleche kijesa vyondikulonjele kota igana mvumbuche lwa keli.

[8] Mbeho iputaga kweng'ha kota vyoilingugana, hegwe kohulika lizi vyoidita, ila kowa huvizelele kota kohi koulawila na kohi kouluta. Ahi ndo vyoili kwa munhu yaleligwe kwa Muhe Yelile.”

[9] Nikodemo nakamuuza, “Mbuli azi zowa ndaze?”

[10] Yesu nakedichila, “Hegwe uli mlangusa mkulu ahano Isilaeli ila hugazelele agano?

[11] Ndangukulonjela ndikomya, twangulonga agala tugazelele na twangulonga ulolezi kwa agala tugawene, ila kuduhu munhu yowakola lupichi kubochela aga tutumigwe.

[12] Wone hamkundile hondiwalonjele mbuli za isi ino, hambi mokunda ndaze hondiwalonjela mbuli za kilanga?

[13] Kuduhu munhu yalutile kilanga ila heye Mwana wa Munhu, yaduliche kulawa kilanga.”

[14] Kota vila Musa vyowenule izoka lya shaba akula kugunuche, hiho yowa kuli Mwana wa Munhu kokwinuligwa kuchanya,

[15] leka munhu yoneche yomkunda yawe na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[16] Nguluwi nakawagana wanhu wa isi, mbaka kamigala Mwanage yaliyeng'ha leka chila munhu yomkunda yaleche kubagama ila yawe na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[17] Nguluwi hamwigale Mwanage kuli isi leka yawataguse wanhu, ila kamigala yawalohole.

[18] Munhu yoneche yamkundile Yesu kahela utaguso, ila munhu yohomkunda, mina katagusigwa, kwavila kalema kumkunda Mwana yaliyeng'ha wa Nguluwi.

[19] Utaguso awo ndo uno. Lumuli luya kuli isi yeng'ha ila wanhu nawagana kutitu woleka lumuli, kwa vila madito gawo geha.

[20] Chila munhu yalingudita gehile kangulema lumuli, nahokuya kuli lumuli mina halingugana gehile ga heye goneche.

[21] Leka munhu yoneche yalingudita ga kukomya galingumnojeza Nguluwi koyaga kuli lumuli, leka madito ga heye goneche gaditigwa kwa kumtogola Nguluwi.

Yesu na Yohani Mbatiza

[22] Kumala kwa ago, Yesu nakafika mkowa wa Yudeya hamwe na walanguswa wa heye. Nakekala ako hamwe na hewo hado, yowabatiza wanhu.

[23] Yohani na heye nayali yobatiza wanhu ako Ainoni, behi na Salemu, mina ako kwali na malenga menji. Wanhu nawaluta kwa heye, na heye nakawabatiza.

[24] Mhela awo Yohani nayang'hali hindilwa mchinwengho.

[25] Kitwanza nakulawila hagati kwa wamwe wa walanguswa wa Yohani na Myahudi yumwe kuli chihendo cha kihovuga leka wamlande Nguluwi.

[26] Walanguswa awo nawamlutila Yohani na kumlonjela, “Mlangusa, yula munhu yawele hamwe na hegwe kumwambu kwa Yolodani, na hegwe ulonjile mbuli za heye, sambi na heye kangubatiza, na wanhu weng'ha wanguluta kwa heye!”

[27] Yohani nakamlonjela, “Munhu howeza kuwa na chinhu wone hapeligwe kulawa kilanga.

[28] Na hemwe namwe moweza kulavya ulolezi kota nandonga, ‘Heni siwele Kilistu Mlohozi, ila nhumigwa leka ndimlongole!’

[29] Mkasano wa heye mzenjele, ila mganwa wa mzenjele, yalingwima na kuhulichiza, kasechelelaga hoyohulika mzenjele yolonga. Ndo usangalalo wa heni vyowenele.

[30] Imgana heye yazidi kuwa na ukulu, na heni ndiwe mdodo.”

Yalinguya kulawa kilanga

[31] Munhu yawele nguya kulawa kilanga ka mkulu kwa weng'ha, yalingulawa kuli isi ndo wa isi, na hulongaga mbuli za isi. Ila yalinguya kulawa kilanga mkulu kusinda weng'ha.

[32] Heye kalongaga gala goyawene na kugahulika, ila kuduhu ne munhu yalingukunda usenga wa heye.

[33] Ila munhu yoneche yalingukunda usenga wa heye kangukangaza kuta Nguluwi kangukomya ng'hatu.

[34] Yula yatumigwe na Nguluwi kangulonga ulonzi wa Nguluwi, mina Nguluwi kampaga munhu Muhe wa heye kulihela mmbaka.

[35] Mhaza kangumgana Mwana wa heye na kangumpa vinhu vyeng'ha mmoko mwake.

[36] Yalingumkunda Mwana kanawo ukomu wa mazuwa gose, yohambe yamkunde Mwana howa na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na heye kopona kuli kuzudila kwa Nguluwi.

4

Yesu kangudawala na mdala wa Samaliya

[1] Mafalisayo nawahulika kota, Yesu kangikala yowapata na kuwabatiza walanguswa wenji kusinda Yohani.

[2] Heye Yesu nayali hambe yabatize wanhu, walanguswa ndo wali wobatiza wanhu.

[3] Yesu vyoyahuliche ago gowaliwolonga wanhu, koka Yudeya nakahiluka Galilaya.

[4] Loyali yoluta mnzila naimgana yakolele Samaliya.

[5] Lelo loyafichile Sukali, muji umwe wa Samaliya, habehi na mgunda wa Yakubu nayampele mwanage Yusufu.

[6] Honhu aho hali na ideho lya Yakubu. Yesu vyoyali yatochile kujenda, kekalisa hanyi hafungo ha ideho. Yali iluta saa sita nemisi.

[7] Baho koya mdala wa Samaliya kudeha malenga. Yesu nakamlonjela, “Umhe malenga nyinwe.”

[8] Mhela awo walanguswa wa heye nawaluta kuli muji kugula ndiya.

[9] Yula mdala Msamalia nakalonga, “Hegwe kwa Myahudi na heni nda Msamaliya, iwa ndaze kwangundanda malenga ga kunwa?” Kwa vila Wayahudi na Wasamaliya hawahangaga vinhu.

[10] Yesu nakamwidichila, “Hegwe na uvizele choyokupa Nguluwi, na munhu wachi yalingukulanda malenga, na wahamlandile heye malenga galingigala ukomu nayahakupele.”

[11] Mdala yula kamuuza, “Mkulu, hegwe kwahela chinhu cha kudehela malenga, na ideho liluta hasi lukami, kogapata kohi malenga ga ukomu?

[12] Hambi hegwe kwa mkulu kusinda mhaza wa hetwe Yakubu yatupele ideho lino, heye kanwa malenga gano na wanage na misenga jake?”

[13] Yesu nakedichila, “Wanhu weng'ha walingunwa malenga aga, woza ngona ng'halu kahi,

[14] ila munhu yonwa malenga ga heni hokona ng'halu ne hado. Malenga gowa nzasa imwigalila malenga ga ukomu. Kahi gompa ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.”

[15] Ayula mdala nakamlonjela Yesu, “Mkulu, umhe heni ago malenga ndeche kuyona ng'halu iyage na ndoleka kuya ahano kudeha malenga.”

[16] Yesu nakamlonjela ayula mdala, “Ulute kamcheme mlume wa hegwe uye naye ahano.”

[17] Ayula mdala nakamwidichila, “Ndahela mlume.”

Yesu nakedichila, “Nakukomya vyoulonjile kwahela mlume.

[18] Nakuholigwa na walume wahano, na mlume ulingikala naye sambi hawele mlume wa hegwe. Goulonga kukomya.”

[19] Yula mdala nakamlonjela, “Mkulu, ndangukona hegwe kwa mloli wa Nguluwi.

[20] Wasekulu wa hetwe wali wotambichiza Nguluwi kuli chidunda chino, ila hemwe Wayahudi mwangulonga Yelusalemu ndo honhu ha kutambichiza Nguluwi.”

[21] Yesu nakamlonjela yula mdala, “Mdala ukunde gondilonga, mhela wanguya wanhu howomtambichiza Nguluwi kuli chidunda chino ama kula Yelusalemu.

[22] Hemwe Wasamaliya hamzelele yalikohi wa kumtambichiza, ila hetwe Wayahudi tumzela yalikohi wa kumtambichiza, kwa vila ulohozi wolawa kwa Wayahudi.

[23] Ila mhela wanguya nawabaha ufika, walingutambichiza wokomya, womtambichiza Mhaza wolongozwa kwa Muhe Yelile na kukomya.

[24] Nguluwi ndo Muhe. Ahyo wanhu walingumtambichiza, wamtambichize kwa kulongozwa kwa Muhe na kukomya."

[25] Mdala nakamlonjela Yesu hino, "Ndivizela kota Masiha yochemigwa Kilistu Mlohozi kokuya. Hoyokuya, kotulonjela hetwe mbuli zeng'ha."

[26] Yesu nakamwidichila, "Heni ndo nene ndilingulonga na hegwe!"

[27] Baho du, walanguswa nawahiluka, wabubuwala vyowamfichile Yesu yolonga na mdala. Ila kwali kuduhu ne yumwe yamuuzile ayula mdala kota, "Kwangugana choni?" Nakumuuza Yesu, "Ndaze kwangulonga na ayu mdala?"

[28] Hamba ayula mdala nakaleka chiya cha malenga, kahiluka kuluga kuwalonjela wanhu,

[29] Muye mlole, munhu yandonjele heni geng'ha gong'holile, kowa yawele Kilistu Mlohozi?

[30] Baho wanhu nawoka kuli muji nawaluta koyali Yesu.

[31] Mhela wuwo walanguswa wali womdedeza Yesu, "Mlangusa, ulye chilyo."

[32] Ila heye nakawedichila, "Ndina chilyo cha kulya cho hamchizelele hebu."

[33] Walanguswa nawaluka kiwuza hewo waliyeka, "Hambi kwali na munhu yamigalile chilyo?"

[34] Yesu nakawalonjela, "Chilyo cha heni chowa kudita vyoyaganile heye yanhumile na kukola mbuli zoyalajize.

[35] Vyomzowele kulonga, 'Jinghali myezi jine hela mhela wa mbena.' Ila ndangukulonjelani mlole goya kuli migunda, vilyo vikangala goya kubenigwa.

[36] Ayula yokola mijito ya mbena, kowa yopegwa sendi, na kukungajiza chilyo kuli ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, yumwe yonyala na yumwe yobena, weng'ha wowa wosechelela hamwe.

[37] Kwa vila ulonzi awu ukomya, yumwe konyala na yumwe kobena.

[38] Ndiwalajiza hemwe mkabene kuli migunda johamkolile mijito, wanji wochitunya hala na hemwe mohola hela."

[39] Wasamaliya kuli muji ula nawamkunda Yesu kota ayula mdala vyoyawalonjele, "Kandonjela geng'ha gonditile."

[40] Wasamaliya vyowoyile kwa Yesu, nawamdedeza yekale na hewo. Yesu kekala na hewo mazuwa meli.

[41] Wanhu wenji ng'hatu nawakunda kwa mbuli ya usenga wa Yesu.

[42] Wamlonjela ayula mdala, "Hetwe hambe tukunde hela kwa mbuli ya ulonzi wa hegwe, ila hetwe twetwe tumhulika na tuvizela kota ayu ndo Mlohozi wa isi yeng'ha."

Yesu kangumlohola mwana wa mkulu wa wamizi wa Lumi

[43] Lowekale mazuwa meli, Yesu koka aho kaluta Galilaya.

[44] Kwa vila Yesu nakatawiza, "Mloli hatogolagwa hebu kuli isi ya heye."

[45] Lelo vyowafichile Galilaya, wanhu ahala wambochela, kwa vila nawo nawaluta kuli mnvina ya Pasaka, nawagona geng'ha gowaditile ako Yelusalemu kuli mnvina ila.

[46] Yesu nakafika kahi ako Kana iwele Galilaya, konayagalule malenga gawa divai. Kwali na mkulu wa wamizi mloma, nayali na mwana mtamwa ako Kapanaumu.

[47] Lelo mkulu ayo wa isi loyahuliche Yesu koya yolawila Yudeya mbaka Galilaya, kaluta kumlanda yamlohole mwanage msongolo yawele mtamwa lajilaji.

[48] Yesu nakamlonjela, “Kuduhu munhu ne yumwe, yokunda mbaka yavyone vinduzanduza na ulajilo.”

[49] Ayula mkulu wa undewa wa isi nakamlonjela Yesu, “Mkulu, dedede, tulute himahima mwanangu hanabagama.”

[50] Yesu nakamlonjela, “Ulute kaye komfika mwanago yawele mkomu.”

Ayula munhu nakakunda goyalonjile Yesu, koka kaluta kaye.

[51] Vyoyali yoluta mnzila kuza kaye, kating'hana na vitumagwa wa heye, nawamlonjela, mwanago mkomu.

[52] Heye nakawauza, wali mhela wachi?

Nawamlonjela, “Yali ifichile saa saba nemisi, utamwa lowaluche kumlechela.”

[53] Baho ayula mkulu nakakumbuchila nayali ndo mihela jijila Yesu vyoyamlonjele kota, “Mwanago kowa mkomu.” Baho ivyazi lyake nawakunda goyalonjile Yesu.

[54] Achi chali chinduzanduza cha keli Yesu yalajile vyoyalawile Yudeya kuluta Galilaya.

5

Yesu kangumlohola munhu habehi na izimbo

[1] Vyogamalile ago Yesu nakaluta Yelusalemu. Na ako kwali na mnvina ya Wayahudi.

[2] Ako Yelusalemu habehi na chihindilo chikulu luchemigwa Chihindilo cha ming'holo, kwali na izimbo na hafungo hake hali na vibumuli vihano, Waebulaniya wali wochema Betisata.

[3] Na mumo mvibumuli mwali na watamwa wenji wawasile habehi na hali vibumuli, vipofu na wali chete na waziliche lukuli, wekale wobeteza malenga gatiguligwe.

[4] Kwa vila mhilisi wa Nguluwi kawaga yokuya na kwinjila mli malenga na kugatigulanga na heye yokwaluka kwinjila, kawaga yaloholigwe.

[5] Baho kwali na munhu yumwe mtamwa, yekale yotamika mihela makumi gadatu na nane.

[6] Yesu vyoyamuwene munhu ayula yatambalize baho, kavizeela kota yaliyokugula kulawa katali. Ahyo nakamuuza, “Ndaze, kwangugana uwe mkomu?”

[7] Ayula mtamwa nakedichila, “Mkulu, ndahela munhu ahano wa kunyasula wanhumbuchize mchihengo cha izimbo malenga ho gatiguche. One njeze kwinjila, munhu yunji kangulongola.”

[8] Yesu nakamwidichila, nakamlonjela, “Winuche uhole mcheka wa hegwe ujende.”

[9] Baho du, ayula mtamwa kawa mkomu, kahola mcheka wa heye kaluka kujenda.

Mbuli ayi na ikoleka Zuwa lya Kwesela.

[10] Wayahudi wamwenga, wamlonjela yula munhu yaloholigwe, “Lehano ndo Zuwa lya Kwesela haiwa goya kupika lutenvu lwako.”

[11] Munhu yaloholigwe nakawedichila, “Munhu yanditile hino kandonjela nyhole lutenvu lwangu njende.”

[12] Wamuuza heye wata, “Yalikohi yakulonjele hegwe widwiche lutenvu lwako ujende?”

[13] Heye nahamzelele munhu yamlohole, kwa vila Yesu nayali yochile honhu hala, na baho kwali na lung'hongola lwa wanhu.

[14] Hamba Yesu nakamfika ayula munhu yaloholigwe mli Ng'handa ya Nguluwi, na kumlonjela, “Uhulichize sambi kwa mkomu, uleche kudita gehile kahi, uleche kufichigwa na mbuli ihile lukami.”

[15] Hamba ayula munhu kaluta kuwalonjela wakulu wa Wayahudi, nakawalonjela Yesu ndo yaditile hino.

[16] Hamba wakulu wa Wayahudi waluka kumonela fihi Yesu, kwa vila nakadita mbuli ayo kuli Zuwa lya Kwesela.

[17] Yesu nakawedichila kawalonjela kata, “Mhaza wa heni kangukola mijito mazuwa gose, na heni ndangudita hiho.”

[18] Kwa mbuli ya ulonzi awo, wakulu wa Wayahudi walutilila kupala nzila ya kugana kumkopola, hawali kwa vila nakabena mlongo weka wa Zuwa lya Kwesela, ila akula kulonga Nguluwi wali Mhaza wa heye, na ahyo kedita heye kota Nguluwi.

Ludali lwa Mwana wa Nguluwi

[19] Yesu nakawedichila, “Ndangulonga ndikomya, Mwana hokola chila chinhu yaliyeka, koweza kudita chila choyodita Mhaza, kwa vila choyodita Mhaza, Mwana kodita hihila.

[20] Mhaza kangumgana mwanage na komlajila chila chinhu chowodita Mhaza, kahi komlajila mbuli ng'hulu kusinda ayi, na mweng'ha mobubuwala.

[21] Kota vila Mhaza vyoyowazilipula wabagame na kuwapa ukomu, hihyo na heye Mwana kowapa ukomu wala walingugana.

[22] Mhaza homtagusa munhu yoneche, mbuli yeng'ha ya utaguso kamlechela Mwana,

[23] leka wanhu weng'ha wamdumbe Mwana, kota vyowalingumdumba Mhaza. Heye wali hambe wamdumbe Mwana halingumdumba Mhaza yamtumile.

[24] “Ndangulonga ndikomya, heye yohulika mbuli ya heni, na kukunda ga heye Yanhumile kowanawo ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. Hotagusigwa hebu, kowa yalochile kulawa kuli kubagama kwinjila kuli ukomu.

[25] Ndangulonga ndikomya, mhela wanguya na mina ufika, aho awala wabagame wohulika lizi ya Mwana wa Nguluwi, na hewo woihulika wowa na ukomu.

[26] Kota vila Mhaza yawele kwaluka kwa ukomu, hihyo kahi vyoyomtogola mwanage yawele mwaluko wa ukomu.

[27] Nakamwigalila mwanage ludali lwa kutagusa, kwa vila yawele Mwana wa Munhu.

[28] Mleche kuta ndangudeta, mina mhela wanguya weng'ha wabagame woihulika lizi lya heye Nguluwi.

[29] Na hewo wozilipuka kulawa kowabagame, na awala waditile ganojile, wozilipuka na kuwa wakomu, na awala waditile gehile wozilipuka na kutagusigwa.

Ulolezi wa Yesu

[30] “Heni siweza kudita cheng'ha chila, ndangutagusa kota vyonyuliche kwa Mhaza, na utaguso wa heni unoga, kwa vila silingudita vyondigana heni, ila vyoyogana heye Yanhumile.”

[31] “Wone ndichinojeza ndiliyeka, wanhu howokunda ago gondonjile kuta ndikomya.

[32] Ila kabaho yumwe yolovya ulolezi wa heni, na heni ndivizela kuta geng'ha goyolonga kwa heni kakomya.

[33] Hemwe na mlajiza usenga kwa Yohani na ulolezi wa heni yoyalonjile kakomya.

[34] Heni silingitumbila ulolezi wa wanhu, ila ndagulonga mbuli zino leka mloholigwe.

[35] Yohani nayali kota chenje chikwaka na kumulika na hemwe namwimililila kusechelela alo lumuli kwa mhela udo.

[36] Ila heni ndangilavila ulolezi kwa mbuli ya heni loyali mkulu ng'hatu kusinda ula wa Yohani. Kwa vila mbuli zondilingukola, mbuli zoyamhele Mhaza ndite, azo zangulajila kota Mhaza ndo yanhumile.

[37] Na heye Mhaza yanhumile kangulavya ulolezi. Hemwe hamnahulika lizi lya heye, ne kumona kumeho.

[38] Usenga wa hemwe haulingikala mgati mwa hemwe mina mlema kumkunda yula yanhumile.

[39] Hemwe mgalolaga goya Maandiko Matakatifu mchijesa kota mgati mwake mopata ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na aku Gandichigwe gago gangulavya ulolezi wa mbuli za heni.

[40] Lelo hemwe mwangulema kuwa kwa heni leka muwe na ukomu.

[41] "Silingupala kutogoligwa na munhu.

[42] Ila nandiwazela hemwe, ndivizela kota hemwe hamlingumgana Nguluwi.

[43] Heni mbuya kwa ludali lwa Mhaza wa heni, ila hambochele. Ila munhu yunji loyokuya kwa ludali lwake, mombochela.

[44] Mokunda ndaze hanga hemwe mwangugana kutogoligwa hemwe kwa hemwe baho, na hamlingupala kutogoligwa na heye yawele yeka Nguluwi?

[45] Mleche kijesa kota heni ndoyowalonjeleza kwa Mhaza. Musa yomlingitumbila ndo yowalonjeleza.

[46] Wone na muwe mumkundile ng'hatu Musa, mwahang'hundile heni kahi, kwa vila Musa nakandika mbuli za heni.

[47] Wone hamlingukunda gala goyandiche Musa, hambi mokunda ndaze ulonzi wa heni?"

6

Yesu kanguwapa ndiya wanhu elufu zihano
(Matei 14:13-21; Malichi 6:30-44; Lukasi 9:10-17)

[1] Ago logapulute, Yesu nakaloka ilamba lya Galilaya, ama ilamba Tibeliya.

[2] Chilundo chikulu cha wanhu nachimuwinza Yesu kwa wanhu awo wali wagawene goyalajile kwa kuwosa matamwa.

[3] Yesu nakaluta kuchanya kuchidunda, kekalisa hanyi na walanguswa wa heye.

[4] Mnvina ya Pasaka ya Wayahudi nayali habehi.

[5] Yesu nakalola kufungo, nakona lung'hongola lwa wanhu wokuya kuli heye. Ahyo nakamlonjela Filipo, "Kohi kotugula chilyo cha kuwagutiza wanhu weng'ha awa?"

[6] Yesu nakalonga ahyo kwa kumjeza Filipo, kwavila nakavizela choni chowodita!

[7] Filipo nakedichila, "Itugana tuwe na sendi denali miya mbili nyinji za kugula chilyo cha kulya wanhu weng'ha wano!"

[8] Yumwe wa awala walanguswa, Andeleya yawele mkulugwe na Simoni Petili, nakalonga,

[9] "Hana msongolo baha, kana mibumunda jihano na somba mbili, na vyokwila choni kwa wanhu weng'ha awa?"

[10] Yesu nakalonga, “Namuwalonjele wanhu wekalise hanyi.” Baho wanhu weng'ha wekalisa hanyi, kwali na walume kota elufu zihano hino.

[11] Yesu kahola ajila mibumunda, katambichiza na kawamogolela awala wanhu wekalise, kadita hihila na zila somba. Wanhu weng'ha walya kota vyowaganile mbaka weguta.

[12] Vyowegute, Yesu nakawalonjela walanguswa, “Mlokoteze chilyo chisigale, tuleche kwajiliza chilyo ne hado.”

[13] Walokoteza upumunizo wa mibumunda na somba, vimema vidoto kumi na vili vyowalechelele wala wanhu.

[14] Vyowawene ulajilo wa vila vinduzanduza vyoyaditile Yesu, wanhu ahala walonga kota wakomya ayu ndo mloli wa Nguluwi yawele kuya kuli isi.

[15] Hamba Yesu wavizelele kota wangugana yoye wamkabajize yawe mndewa vyohaviganile, baho nakoka, kaluta kahi kukula kuchidunda.

Yesu kangujenda mchanya mmalenga
(Matei 14:22-33; Malichi 6:45-52)

[16] Loyali lufuku, walanguswa wa Yesu wadulika mbaka kuli ilamba.

[17] Wakwina mli itumbwi leka waloche kuluta Kapanaumu. Nechilo injila, Yesu nayali yang'hali kuwahejelela hebu.

[18] Ilamba lyaluka kutiguka kwa vila mbeho nayali iputa.

[19] Walanguswa lowali walutile utali wa chilometa zihano ama sita hino, nawamona Yesu yojenda mchanya mmalenga, yohejelela itumbwi. Nawadumba heko.

[20] Ila Yesu nakawalonjela, “Nda heni! Mleche kudumba!”

[21] Hamba nawagana kumwinula kumwinjiza mgati mli itumbwi, na baho itumbwi nalifika kumwambu hafungo koyali yoluta.

Wanhu wangumpala Yesu

[22] Mitondo, chilundo cha awala wanhu wekale hafungo mwa ilamba, na wavizela kota itumbwi limwe hela na lipona ahala honhu. Yesu nahalutile na awala walanguswa, ila walanguswa nawaluta waliyeka.

[23] Mitumbwi jinji kulawa Tibeliya najuya honhu hala wanhu howadile mibumunda Mkulu loyasindile kumtogola Nguluwi.

[24] Wanhu awo lowawene ahala honhu haduhuli Yesu na walanguswa wa heye, weng'ha wakwina mli ajila mitumbwi na waluta Kapanaumu kumpala Yesu.

Yesu ndo libumunda lya ukomu

[25] Wanhu vyowamuwene Yesu kumwambu kwa ilamba, wamuuza, “Mlangusa, kuya nili hano?”

[26] Yesu nakedichila, “Ndangulonga ndikomya, mwangumhala heni haiwele kwa vila vyomuwene ulajilo, ila kwa vila namulya mibumunda na miguta.

[27] Mleche kugayila chilyo chilingola, iponile migayile chilyo chilingikala kwa mbuli ya ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. Achi ndo chilyo choyowapani Mwana wa munhu kwa vila kahaguligwa na kukundigwa na Nguluwi Mhaza.”

[28] Hewo nawamuuza Yesu, “Tudite choni leka tuweze kudita choyalingugana Nguluwi?”

[29] Yesu nakawedichila, “Ayi ndo mijito yalingugana Nguluwi mdite, mumkunde yula yamlajize.”

30 Aho, nawamlonjela, “Kolajila chinduzanduza chachi tuchone ndo tukukunde? Kodita chinhu chachi?
31 Wasekulu wa hetwe nawalya tubumunda kula kugunuche, kota gandichigwe vyogalonjile, ‘Na kawalavila hewo chilyo cha kulawa kilanga walye.’ ”

32 Yesu nakawalonjela, “Ndanguwalonjelani ndikomya, Musa hawapele mibumunda kulawa kilanga, Mhaza wa heni ndo yawapele hemwe mibumunda kulawa kilanga.
33 Libumunda lya Nguluwi, ndo ayula yodulika hasi kulawa kilanga yochigala ukomu kwa wanhu wa isi.”

34 Nawamlonjela wata, “Mkulu, tupegwe hetwe mibumunda mazuwa gose.”

35 Yesu nakawalonjela, “Heni nda chilyo chilingigala ukomu. Heye yokuwa kwa heni hokona nzala hebu, na hewo wokunda ga heni wowa hela ng'halu ng'oo.
36 Nandikulonjelani, mmbona heni ila hamlingukunda.
37 Weng'ha wondipegwa na Mhaza, wokuya kwa heni, na heni simtoza kunze munhu yoneche yokuya kwa heni,
38 kwa vila mbuya hanyi kulawa kuchanya kilanga haiwele kwa kudita kota vyondiviganile, ila kwa gala yalingugana Mhaza yanhumile.
39 Goyalingugana yula yanhumile ndo aga, ndeche kumwajiliza ne yumwe kwa wala yowamhele, ila ndiwazilipule hewo weng'ha zuwa lya kuduma.
40 Choyalingugana Mhaza, ndo achi chila yomona Mwana na kumkunda yawe na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na heni ndomzilipula zuwa lya kuduma.”

41 Lelo Wayahudi nawaluka kung'ung'uta kwa vila Yesu nakalonga, “Heni nda libumunda lyuyile hasi kulawa kuchanya kilanga.”
42 Hamba nawalonga, “Ayu munhu hawele Yesu mwanage Yusufu siyuyu? Tumzela Mhaza na mayake! Lelo yandaze yolonga heye kedulika kulawa kuchanya kilanga?”

43 Yesu nakedichila kawalonjela, “Mleche kung'ung'uta mwemwe kwa mwemwe.
44 Kuduhu munhu yokuya kuli heni, wone Mhaza yanhumile hamkwejile kuli heni, heni ndomzilipula zuwa lya kuduma.
45 Waloli nawandika wata, ‘Wanhu weng'ha wowa walangusigwe na Nguluwi.’ Heye yohulika ga Mhaza na yelanguse ga heye, kokuya kuli heni.
46 Chondilonga ndo achi, kuduhu munhu yoneche wamuwene Mhaza, ila yula yalawile kwa Nguluwi, ayo ndo yuye yeka yamuwene Nguluwi.
47 Ndangukulonjelani ndikomya, heye munhu yokunda kowa na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.
48 Heni nda chilyo chilingigala ukomu.
49 Wasekulu wa hemwe na walya chilyo chichemigwe mana akula kugunuche nawabagama.
50 Achi ndo chilyo chuyile kulawa kilanga, yula yolya chilyo acho hobagama hebu.
51 Heni nda chilyo chilingigala ukomu chiduliche kulawa kilanga, wone munhu yalye chilyo chino, kochikala lukami. Na chilyo chondimpa heni, chowa lukuli lwangu ndilulavya kuli ukomu wa wanhu wa isi.”

52 Baho hewo Wayahudi nawaluka kulonga longa akuno wazudile, wata, “Yowa ndaze ayu munhu yatupe lukuli lwake tulye?”

[53] Yesu nakawalonjela, “Ndanguwalonjela ndikomya, wone hamdile lukuli lwa Mwana wa Munhu, na kunwa danda ya heye, mowa hela ukomu mgati mwa hemwe.

[54] Yula yolya lukuli lwangu na kunwa danda ya heni, kanawo ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, heni ndomzilipula zuwa lya kuduma.

[55] Lukuli lwangu ndo chilyo ng'hatu, na danda ya heni, ndo cha kunwa ng'hatu.

[56] Yoneche yolya lukuli lyangu na kunwa danda ya heni, kochikala mgati mwa heni na heni mgati mwa heye.

[57] Mhaza nayali mkomu kanhuma heni, na ndamkomu kwa mbuli ya heye. Na heye yolya lukuli lwa heni, kowa na ukomu kwa heni.

[58] Achi ndo chilyo chiduliche hanyi kulawa kilanga, hachiwhanile kota chilyo chowadile wasekulu wabagame. Ila hewo wolya achi chilyo wowa na ukomu wa mazuwa gose.”

[59] Yesu nakalonga agano koyali yolangusa mng'handa ya kusalila ako Kapanaumu.

Ulonzi ulingigala ukomu wa mazuwa gose

[60] Walanguswa wenji nawamuwinzile Yesu nawahulika ago, walonga, “Ulanguso uno yowa ngondo kuuzela, yalikohi yoweza kuhulichiza?”

[61] Yesu nakavizeela halonjelwe na munhu, walanguswa wa heye wali wong'ung'uta, nakawauza, “Mbuli ayi, yanguwadita hemwe mdumbe?

[62] Hamba yowa ndaze, wone mmone Mwana wa Munhu yokwina kuza kula koyalawile?

[63] Muhe ndo ulingigala ukomu, ludali lwa munhu luliyeng'ha haludita chinhu. Ulonzi wo ndikulonjelani, ndo Muhe wa Nguluwi na ulingigala ukomu.

[64] Kuna yumwe mwa hemwe kowa hambe yakunde.” Yesu nakalonga hino kwa vila nakavizela koya na wanji hawokunda na yumwe komhinduka.

[65] Wolawa aho kalonga kahi, “Ahi ndo inhumile ndiwalonjele hemwe, kuduhu munhu yokuya kuli heni mbaka yadite goyalajize Mhaza.”

[66] Kulawa kwa ago, wenji wa walanguswa wa Yesu nawahiluka kumbele wolema kulutasa na heye kahi.

[67] Yesu kawauza na awala kumi na weli, “Na hemwe namwe mwangugana kuka?”

[68] Simoni Petili kamwidichila, “Mkulu, toza kwa whaani? Hegwe kuna ulonzi ulingigala ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[69] Hetwe twangukunda na kuvizela kota hegwe uli yumwe Yelile yalawile kwa Nguluwi.”

[70] Yesu nakedichila, “Ndiwahagula hemwe kumi na weli, siditile hino? Lelo yumwe wa hemwe, kagaluka Limazoga!”

[71] Yaliyolonga agala goyokola Yudasi, mwana wa Simoni Isikalioti. Kwa vila Yudasi ndo yomhinduka, hanga na nayali yumwe wa awala kumi na weli.

7

Yesu na wang'holoze

[1] Logamalile ago, Yesu nayali yojenda ako Galilaya. Nahaganile kujenda mkowa wa Yudeya kwa vila wandewa wa Wayahudi wali wogana wamkopole.

[2] Mnvina ya Wayahudi ya vibumuli nayali habehi.

[3] Lelo wang'holoze Yesu nawamlonjela, “Ulawe ahano, ulute Yudeya leka walanguswa wa hegwe wazone mbuli zoulingudita.

[4] Munhu halingudita vinhu kwa uviso wone walingugana yazeleche kwa wanhu. Kwa vila kwangudita mbuli zino, lelo wilajile kwa isi yeng'ha

[5] Na wang'holoze Yesu nawo hawamkundile!”

[6] Lelo Yesu nakawalojela, “Mhela wa heni unojile haufichile hebu, ila kwa hemwe chila mhela unoga.

[7] Isi yeng'ha haiwazudila hemwe, ila heni yanguzudila kwa vila heni ndangulavya ulolezi wake kuta goyalingudita geha.

[8] Hemwe mlute kuli mnvina ayo. Heni siluta hebu ako kuli mnvina, mhela wa heni unojile haufichile.”

[9] Nakalonga ago hamba kapona kuko Galilaya.

Yesu kuli mnvina ya vibumuli

[10] Wang'holoze lowalutile kuli mnvina, na Yesu naye nakaluta, ila halutile hazelu nakaluta kwa uviso.

[11] Wakulu wa Wayahudi wali wompala heye kuli mnvina ila nawauza, “Kakohi?”

[12] Kwali na kuheha kwinji hali wanhu wala. Wamwe wa hewo nawalonga, “Kamunhu yanojile.”

Wanji nawalonga, “Hebu! Kanguwajiliza wanhu.”

[13] Ila kwali kuduhu munhu yajezile kulonga mbuli za heye hazelu kwa kudumba wandewa wa Wayahudi.

[14] Mnvina ila loyali ifichile hagati, Yesu naye nakaluta kuli ng'handa ya Nguluwi, nakaluka kulangusa.

[15] Lelo Wayahudi na wabubuwala na kulonga, “Munhu ayu kapata kohi elimu na heye halutile kusule?”

[16] Aho Yesu nakawedichila, “Ulanguso wondilingulangusa hauwele wa heni, ila ulawa kwa yula yanhumile.

[17] Munhu yalingugana kudita gala goyogana Nguluwi, kovizele kota ulanguso wa heni ulaya kwa Nguluwi, ama heni ndangilonjela hela.

[18] Heye yalingilonjela hela yuye kangupala kitogola yuye, ila yalingupala kumtogola yula yamtumile, ayo wa kitumbila, na mgati mwake mwahela wihe woneche ula.

[19] Ndaze, Musa hawapele utaguso? Ahyo, kuduhu ne yumwe wa hemwe yalinguwinza mizilo. Iekachoni mwangugana kung'hopola?”

[20] Aho wanhu nawamwidichila, “Kuna chijeni hegwe yalikohi yalingugana yakukopole?”

[21] Yesu nakawedichila, “Kuna mbuli imwe yonditile, na hemwe mwangububuwala.

[22] Musa nakawapa chila chihendo cha kwinjiza ikumbi. Na chihendo acho hachilawile kwa Musa. Ila na vilawa kwa wasekulu. Sambi hemwe mwangwinjiza munhu ikumbi kuli Zuwa lya Kwesela.

[23] Hino lelo, munhu kenjizagwa ikumbi kuli Zuwa lya Kwesela, ila yolema malajizo ga Musa galeche kubezigwa, lekachoni mwangunzudila kwa vila ndimdita munhu yawe mkomu ng'hatu Zuwa lya Kwesela?

[24] Mleche kutagusa mbuli kwa kulola kunze hela, lavyeni utaguso utanganiche.”

Hambi ayu ndo Kilistu Mlohozi

[25] Wamwe wa wanhu wa Yelusalemu nawalonga, “Ndaze, yula munhu walingumpala wamkopole hawele yuyu?

[26] Mlole sambi! Kanguwakanya hazelu, na kuduhu munhu yalingumlonjela ne chinhu. Ndaze, iwa kota vilongozi wa wamzela ng'hatu ayu ndo Kilistu Mlohozi?
[27] Kilistu Mlohozi hoyokuya kuduhu munhu yovizela honhu yalawile, ila hetwe tuvizela koyalawile munhu yuno.”
[28] Lelo Yesu vyoyali yolangusa kuli ng'handa ya Nguluwi kakwiniza lizi na kulonga, “Hambi mvizela. Na kondawile mvizela! Ahyo, suyile kwa ludali lyangu heni baha, ila heye yanhumile heni ndo wakukomya, na hemwe hamzelele.
[29] Ila heni ndimzela kwa vila ndawa kwa heye, na heye ndo yanhumile.”
[30] Lelo wanhu na wagana kumibata, ila kuduhu munhu yajezile kumibata kwa vila mhela wa heye hainoya hebu.
[31] Wenji kulichila chilundo cha wanhu nawamkunda, nawalonga, “Ndaze, Kilistu Mlohozi loyokuya kodita ulajilo mkulu ng'hatu kusinda ayu?”

Wamizi wangutumigwa kumibata Yesu

[32] Mafalisayo nawawahulika wanhu woheha mbuli azo za Yesu. Lelo hewo hamwe na watambika wakulu wawalajiza wamizi wamibate.
[33] Yesu nakalonga, “Nding'hali na hemwe mhela uchefu, hamba ndoluta kwa heye Yanhumile.
[34] Momhala heni, ila hammbona hebu, na hala hondiwa hemwe hamfika hebu.”
[35] Vilongozi wa Wayahudi nawalonga hewo kwa hewo, “Munhu ayu koluta kohi kotulemwela kumfika? Koluta kwa Wayahudi wasambaluche hali Wagilichi, na kuwalangusa Wagilichi?
[36] Kana mana yachi hoyolonga, ‘Momhala ila hambona, na hala hondiwa hemwe hamfika hebu?’ ”

Nzanda za malenga ga ukomu

[37] Zuwa lila lya kuduma lya mnvina ahyo nayali zuwa itanganiche. Yesu nakema, kachemeleza, “Munhu yoneche yawele na ng'halu, yoye kwa heni yanwe.
[38] Kota vyogolonga Maandiko Matakatifu, ‘Munhu yalingung'hunda heni, nzanda za malenga galingigala ukomu gobogoma kuli nhumbula ya heye.’ ”
[39] Nakalonga ago kwa mbuli ya Muhe yawele kwa wala wamkundile heye wombochela. Mhela awo Muhe Yelile nayali hanafika kwa vila Yesu nayali hanapegwa ukulu na Nguluwi.

Kibagula kwa wanhu kuli mbuli ya Yesu

[40] Wanhu wamwe nawamemile hala nawahulika ulonzi awo, nawalonga, “Kakomya munhu ayu ndo yula Mloli!”
[41] Wanji nawalonga, “Ayu ndo Kilistu Mlohozi!” Ila wanji nawalonga, “Ndaze, hambi mlohozi kolawa Galilaya!
[42] Maandiko Matakatifu gangulonga ndaze? Gangulonga, Kilistu Mlohozi kolawa lukolo lwa Daudi, kopondigwa ako Betelehemu, muji wa Daudi!”
[43] Kwa mbuli ya Yesu nakulawila kibagula hali wanhu wala wamemile.
[44] Wanhu wamwe nawagana kumibata ila kuduhu yajezile kumdoliza.

Vilongozi wa Wayahudi hambe wakunde

[45] Hamba wala wamizi nawahiluka kwa watambika wakulu na Mafalisayo, na hewo nawauza, “Lekachoni hammigale?”
[46] Wamizi wawedichila, “Kuduhu munhu yadahile kulonga kota heye!”
[47] Mafalisayo yawauza, “Ndaze, na hemwe namwe kawababadani?

[48] Ndaze, mina mmona ne chilongozi yumwe wa wanhu, ama yumwe wa Mafalisayo yamkundile heye?

[49] Ila awa wanhu hawauzelele mzilo wa Musa, wapanjilwa na Nguluwi!"

[50] Mfalisayo yumwe nayali hala, nayali Nikodemo na yalutile kwa Yesu katali, heye nakawalonjela wayage,

[51] "Ndaze, mzilo wa hetwe haulingumtagusa munhu ne kumhulika na kuvizela kangudita choni?"

[52] Na hewo wamwidichila, "Ndaze, hegwe nagwe kulawa Galilaya? Lelo kagakagule Maandiko Matakatifu nagwe kogona kota Galilaya hakulingulawa Mloli."

[53] Hamba chila munhu kaluta kaye kwake.

8

Muhinza mnghondwa

[1] Yesu nakaluta kuchidunda cha Mizeituni.

[2] Mitondo kung'hali lufuku, Yesu nakaluta kahi kuli Ng'handa ya Nguluwi. Wanhu weng'ha wammemelela, na heye kekalisa na nayali yowalangusa.

[3] Walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo nawamwigala mng'handa mdala wamwibate wodita ung'hondwa. Hamba wamuwika hagati.

[4] Nawamlonjela Yesu, "Mlangusa, mdala ayu kebatigwa kuli ung'hondwa.

[5] Kuli Malajizo, Musa kalajiza mdala kota ayu kanguganigwa yatowigwe na maganga mbaka yabagame. Lelo hegwe kwangulonga ndaze?"

[6] Nawalonga hino kumjeza Yesu, wogana wapalile honhu ha kumtagusa, ila Yesu kenamiza na kukwada na chidole hasi.

[7] Lowawele womuuza lukami, kenuka na kuwalonjela, "Yumwe wa hemwe, yawele hela gehile, yamtozele iganga lya mwaluko mdala yuno."

[8] Hamba kenamiza kahi, kaza kwaandika hasi.

[9] Lowahuliche ago, waaluka kuka yumweyumwe, walongole wakulu kuli mdodo. Yesu nakapona waliyeka na ayula mdala yemile bahala.

[10] Yesu loyenuche, nakamuuza ayula mdala, "Wakohi awala wanhu? Ndaze, haduhu ne yumwe yakutaguse kwa wihe?"

[11] Nakedichila, "Kuduhu ne yumwe, mkulu."

Yesu nakamlonjela, "Goya, na heni sikutagusa kwa wihe hebu, ila ulute uleche kudita kahi gehile."

Yesu ndo lumuli lwa isi

[12] Yesu nakawalonjela Mafalisayo, "Heni nda lumuli lwa isi, munhu yoneche yombinza heni, hojenda kutitu, ila kowa na lumuli lwa ukomu."

[13] Mafalisayo nawamlonjela Yesu, "Hegwe kwangulavya ulolezi uliyeka kota kwa lumuli, awo ulolezi hulingukomya."

[14] Yesu nakedichila, "Hebu!," "Wone ndilingilavila ulolezi ndiliyeka, agala gondiwalonjele ndangukomya kwa vila ndivizela kondawile na kondiluta. Hemwe hamvizelele kondawile na kondiluta.

[15] Hemwe mwangutagusa kota wanhu vyowalingutagusa, heni silingumtagusa ne munhu.

[16] Ila wone nhaguse, ndahataguse kwa kukomya kwa vila siwele ndiliyeng'ha kwa alino. Mhaza yanhumile kahamwe na heni.

[17] Yandichigwa kuli Malajizo ga hemwe kota, wone wanhu weli walavye ulolezi, wowa wokomya.

[18] Ndangilavila ulolezi ndiliyeng'ha kuta nda whaani, na heye Mhaza yanhumile kuli isi, kangulonga hihyo."

[19] Hewo nawamuuza Yesu, "Mhaza wa hegwe kakohi?"

Heye nakawedichila, "Hemwe hamnzelele heni wala hamzelele Mhaza wa heni?" "Wone namnzele heni, mwahamzelele na Mhaza wa heni."

[20] Yesu nakalonga ago vyoyaliyolangusa kuli Ng'handa ya Nguluwi, kuluhengo kowawichile vinhu vyowalavile mli isanduku lya ndolendole. Na kuduhu munhu yamibate, kwa vila mhela wa heye kibatika wali ung'hali.

Kondiluta heni hemwe hamfika.

[21] Yesu kahiluchila kuwalonjela, "Ndanguka, ila hemwe mowa mmhala na mobagama na gehile genu. Kondiluta heni hemwe hamfika."

[22] Vilongozi wa Wayahudi nawalonga, "Kanguluta kikopola yaliyeng'ha. Lekachoni kangulonga, kondiluta hemwe hamfika hebu?"

[23] Yesu nakawedichila, "Hemwe mwa wanhu wa baha hasi, heni ndawa kuchanya. Hemwe mwa wa isi ino, heni silawile isi ino.

[24] Ndo mana ndiwalonjeleni, kota mobagama kuli gehile gomditile, na mobagama kwa gehile, wone hamlingukunda kota, 'Heni ndo yuye.' "

[25] Hewo wamuuza, "Hegwe kwa whaani?"

Yesu nakedichila, "Kota agala gondiwalonjeleni kulawa mwaluko!

[26] Ndanago menji ga kulonga na ga kuwatagusa hemwe, ila heye yanhumile kangukomya. Na heni ndanguwalonjela wanhu muisi, mbuli zila hela zonyhuliche kulawa kwa heye."

[27] Hawavizelele kota Yesu yaliyolonga mbuli ya Mhaza.

[28] Hamba Yesu nakalonga na hewo, "Baho hommwinula Mwana wa Munhu, movizela kota, 'Heni Ndo Yuye' Hamba movizela kota silingudita kwa ludali lwangu, mina ndangulonga Mhaza goyandanguse.

[29] Na yula yanhumile heni twahamwe handechile ndiliyeng'ha kwa vila mazuwa gose ndangukola agala galingumnojeza."

[30] Wanhu wenji lowahuliche ago yalonjile nawamkunda.

Yesu ndo kukomya kowawikani milejehe

[31] Yesu nayali yowalonjela awala Wayahudi waliwomkunda, Ndangukomya wone mkunde gondiwalangusa, mowa walanguswa wa heni ng'hatu.

[32] Ahyo movizela kukomya, nako kukomya kowalekani hemwe milejehe.

[33] Na hewo wamwidichila wata, "Hetwe twa ivyazi lya Abulahamu, na hatuwele vitumagwa wa munhu yoneche. Lekachoni kwangulonga, 'Mowa milejehe?' "

[34] Yesu nakawalonjela, "Ndangulonga ndikomya, munhu yoneche yalingudita gehile, kowa chitumagwa wa gehile.

[35] Chitumagwa hawaga yehanzile na lukolo mazuwa gose, ila mwana kawaga wa lukolo lulula mazuwa gose.

[36] Wone Mwana yawaleche milejehe, mowa milejehe ng'hatu.

[37] Ndivizela kota mwa ivyazi lya Abulahamu. Ila mwangugana mng'hopole kwa vila hamlingubochela gondilinguwalangusa.

[38] Ndangulonga agala gondigawene kwa Mhaza wa heni, ila hemwe namwe mwangudita kota vyomlonjelwe na mhaza wa hemwe."

[39] Hewo nawamwidichila, "Mhaza wa hetwe Abulahamu."

Yesu nakawalonjela, "Wone namuwe ivyazi lya Abulahamu, mwahaditile kota vyoyaditile heye.

[40] Geng'ha gonditile ndo kuwalonjela ga kukomya gonyhuliche kwa Nguluwi, ila hemwe mwangujeza kung'hopola. Abulahamu haditile chinhu kota chino!

[41] Hemwe mwangukola cho yakolile mhaza wa hemwe."

Hewo wamlonjela wata, "Hetwe hatuwele vilokote, twanaye Mhaza yumwe hela, na heye ndo Nguluwi."

[42] Yesu kawalonjela, "Wone Nguluwi nayawe Mhaza wa hemwe, mwahanganile heni, kwa vila mbuya kulawa kwa Nguluwi, na sambi nda hano. Suyile kwa ludali lwangu nene, leka heye nakanhuma.

[43] Lekachoni hamlinguweza gondilinguwalonjela? Kwa vila hambe muhulichize usenga wa heni.

[44] Hemwe mwa wana wa mhaza wa hemwe, Limazoga, choyalingugana mhaza wa hemwe, ndo mlingugana kudita. Heye koyaluchile nayali yokopola, na hemile kuli kukomya, kwa vila munhu ayu nayali mdesi. Wone yalonje udesi, kangulajila kota vyoyali, hambi nayali mdesi mhaza wa udesi.

[45] Ila kwa vila heni ndanguwalonga ndikomya, ndo mina hemwe hamlingukunda.

[46] Yalikohi yumwe mwa hemwe yolavya ulolezi kota heni ndita gehile? Wone ndilingulonga ndikomya, iwa ndaze hamlingukunda ga heni?

[47] Munhu wa Nguluwi kahulikaga ulonzi wa Nguluwi, ila hemwe hamuwele wanhu wa Nguluwi, ndo mina hamlinguhulika."

Yesu nayali baha Abulahamu hanavumbuka

[48] Wayahudi nawamliga Yesu wamuuza walonga, "Hegwe kwa Msamalia na kuna Limazoga?"

[49] Yesu nakawedichila, "Ndahela Limazoga, ndangumtogola Mhaza wa heni, ila hemwe mwangumbeza heni.

[50] Heni silingupala ukulu ndiliyeka, ila kuna yumwe yalingupala ukulu awo, na heye ndo mtagusa.

[51] Ndanguwalonjela ndikomya, munhu yoneche yobochela gondilingulangusa hobagama hebu."

[52] Hamba Wayahudi wamlonjela wata, "Sambi twangukunda kota hegwe kuna Limazoga! Abulahamu kabagama, na waloli nawabagama, kahi hegwe kwangulonga munhu yobochela goulangusa hobagama hebu!

[53] Hegwe kwangidita kwa mng'hangala kusinda Mhaza wa hetwe Abulahamu yabagame? Na waloli nawo nawabagama. Hegwe kwangidita kwa whaani?"

[54] Yesu nakedichila, "Wone na iwe kitogola heni ndiliyeka kwali hela mbuli. Heye yotogola ga heni ndo Mhaza wa heni, ayu yomlonga kowa Nguluwi wa hemwe.

[55] Hamumzelele heye, ila heni, ndimzela. Wone ndonje simzelele ndowa ndilonga udesi kota hemwe vyomuwele wadesi. Ndimzela na ndangukunda ulonzi wa heye.

[56] Mhaza wa hemwe Abulahamu nakasechelela kalyona zuwa lya kuwa kwa heni, kawona na kasangalala."

[57] Wayahudi nawamlonjela Yesu wata, "Ung'hali fika mihela kumi jihano. Kumonela kohi Abulahamu?"

[58] Yesu nakawedichila, "Ndanguwalonjela ndikomya, Abulahamu naloyang'hali kuvumbuka, nene ndali baha."

[59] Hamba nawalokota maganga kumtozela Yesu, ila Yesu koka Mng'handa ya Nguluwi.

9

Yesu kangumusila utamwa munhu waleleche kipofu

[1] Yesu loyali yokola nakamona munhu yumwe, hambe yalole kulawa yaleleche.

[2] Walanguswa nawamuuza, “Mlangusa! Whaani yaditile gehile, munhu ayu, ama wahaza wa heye, yaleleche hambe yalole?”

[3] Yesu nakedichila, “Mbuli ayi hailawile kwa kudita gehile ga heye, ila na kalela hambe yalole leka ludali lya Nguluwi loneche lukola mijito mgati mwa heye.

[4] Kung'hali nemisi itugana kulutilila kukola mijito ja yula yanhumile, mina chilo changuya munhu howeza kukola mijito.

[5] Mhela londing'hali muisi, heni nda lumuli lya isi.”

[6] Vyoyalonjile ago, Yesu katema lite hasi kadita nhope kambakaliza yula yohambe yalole mmeho,

[7] Nakamlonjela, “Ulute ukahovuge kumeho kuli izimbo lya Siloamu.” Aho ayula munhu kaluta kuhovuga kumeho na kahiluka yolola.

[8] Lelo yalingikala habehi na heye wala wamzelele kuta aho ha ulongolo nayali mzunwa mlandaji, nawalonga, “Ayu hawele yula mzunwa yekalisaga na kulanda?”

[9] Wamwe wata, “Ayu ndo heye,” Wanji nawalonga, “Hebu hawele heye, wewhana hela.”

Ila heye nakawalonjela, “Nda nene!”

[10] Hewo nawamuuza wata, “Iwa ndaze sambi kwangulola?”

[11] Heye nakedichila, “Yula munhu yochemigwa Yesu, nakahola nhope, kambakaliza kumeho na kundonjela, ‘Lute kihovuje kuli izimbo lya Siloamu.’ Aho heni nduta, ndizanawa, nakwaluka kulola. Kuhovuga kumeho, baho du mbona meho gangu galuka kulola.”

[12] Hewo nawamuuza wata, “Kakohi heye?”

Nakawedichila, “Heni sivizelele!”

Mafalisayo wangumpala yamlohole munhu hambe yalole

[13] Hamba wanhu wamhola ayula munhu yohambe yalole, wamhilika kuli Mafalisayo.

[14] Zuwa lila Yesu vyoyamditile ayula munhu mitope yalole, lyali Zuwa lya Kwesela.

[15] Hamba Mafalisayo nawamuuza munhu ayo, wata, “Kulola ndaze?”

Heye nakawalonjela, “Kambaka nhope mmeho, na heni ndizahovuga mazi, na sambi ndangulola.”

[16] Mafalisayo wamwe nawalonga, “Munhu ayu halawile kwa Nguluwi, mina hambe yebate Malajizo ga Zuwa lya Kwesela.”

Ila wamwe walonga, “Yowa ndaze munhu yawele na gehile kulajila vinduzanduza kota avino?”

[17] Hamba nawamuuza kahi yula munhu yawele nayali yohambe yalole, “Vila heye kakugubula meho, kwangulonga ndaze kuli munhu ayo?”

Heye nakawedichilla, “Heye ka mloli wa Nguluwi!”

[18] Vilongozi wa Wayahudi, nahawakundile kuta munhu ayo nayali hambe yalole tangia kalonga na sambi kangulola, mbaka wawachemile wahaza wa heye.

[19] Wolawa, wawauza wahaza wa heye, “Ayu ndo mdodo wa hemwe mwangulonga nakalela hambe walole? Lelo kalola ndaze?”

[20] Wahaza wa heye wedichila, “Tuvizela ayu mdodo wa hetwe, na kalela hambe walole.

[21] Lelo kalola ndaze, hatuvizelele, kahi hatuvizelele yula wamgubule meho. Mumuuze yuye, heye ndo munhu mkulu, kochilohola yuye.”

[22] Wahaza wa heye nawalonga ahyo, kwa vila wali wowadumba wakulu wa Wayahudi, hewo wali walongane ku munhu yoneche wovumila kuta Yesu ndo Kilistu Mlohozi kowinjigwa kunze mwa ng'handa ya kusalila.

[23] Ndo mina wahaza wa heye walonjile, “Heye mkulu mumuuze.”

[24] Lwa keli kahi, wamchema ayula munhu yaloholigwe na nayali hambe yalole wamlonjela wata, “Wilahe kwa Nguluwi yawele na ukulu, kota kotulonjela ukomya, tuvizela kota ayula munhu yakulohole nayali na gehile.”

[25] Heye nakawedichila, “Wone nayali na gehile heni sivizelele. Ila chinhu chimwe ndivizela. Ndali hambe ndole, na sambi ndangulola.”

[26] Nawamuuza, “Kakuditila choni? Na kakugubula ndaze meho ga hegwe?”

[27] Ayula munhu nakawalonjela, “Ndiwalonjela na hemwe hamunyhulichize, lekachoni mwangugana kuhulika kahi? Namwe mwangugana muwe walanguswa wa heye?”

[28] Ila hewo wamliga wolonga, “Hegwe kwa mlanguswa wa heye, hetwe twa walanguswa wa Musa.

[29] Hetwe tuvizela kuta Nguluwi nakalonga na Musa, ila munhu ayu hatuvizelele kangulawa kohi!”

[30] Heye nakawalonjela, “Mbuli ayi ya kububuwaza! Hemwe hamzelele kalawa kohi, ila kangubula meho ga heni!

[31] Tuvizela Nguluwi hawahulichizaga wanhu wali na gehile, ila kamhulichizaga yoneche yalingumhulichiza na magano ga heye.

[32] Kulawa katali haina hulikwa munhu kamgubula meho ga munhu yaleleche hambe yalole.

[33] Wone ayu munhu yawe halawile kwa Nguluwi, hali dita choneche.”

[34] Hewo nawamwidichila wata, “Hegwe kuvumbuka na kukulila mli gehile, lelo kwangujeza kutulangusa hetwe?” Wamuwinga kulawa kuli Ng'handa ya kusalila.

Kutita kwa Nhumbula

[35] Yesu vyoyahuliche wamuwinga mli Ng'handa yakusalila, kampala ayula munhu, nakumuuza, “Kwangumkunda Mwana wa Munhu?”

[36] Ayula munhu nakedichila, “Mkulu, undonjele heye ka whaani, leka ndimkunde.”

[37] Yesu nakamlonjela, “Mina kumona, na heye ndo mlingulongasa na hegwe sambi.”

[38] Ayula munhu kalonga, “Ndangukunda Mkulu!” Na baho kamwinamila Yesu.

[39] Yesu nakalonga, “Heni mbuya muisi kutagusa wanhu, hewo hawalingulola walole, na walingijesa wangulola waleche kulola.”

[40] Mafalisayo wamwe wali hamwe na heye nawahulika ulonzi awo, nawamuuza wata, “Ndaze, kwangulonga na hetwe hambe tulole?”

[41] Yesu nakedichila, “Wone na muwe hambe mlole, mwahawele hela nongwa, ila lelo hemwe mwangulonga, hetwe twangulola, na ahyo mwangulajila mng'hali na nongwa.”

10

Mdimi yanojile

[1] Yesu nakalonga kata hino, “Ndangulonga ndikomya, wone munhu yogana kwinjila mli mibani ja ming'holo ne kukolela hali lwizi, na kwinjila kwa kukwina kulukanzi mwa mibani, ayo kowa muhizi na mbokaji.

[2] Munhu yalingukolela hali lwizi lwa mibani, ayo ndo kowa mdima ming'holo yanojile.

[3] Mlolela mibani komchumulila, na ming'holo ja heye johulika mluzi wa mdimi, kowa wojichema ming'holo kwa matagwa, na kujilongoza kunze.

[4] Wone wajilavye kunze, heye kowa yalongole kumwando na ming'holo jimuwinza kumbele, kwa vila jowa jihulika lizi lya mdimi."

[5] Ming'holo hajimuwinza munhu mjenzi, ila jombilima, kwa vila hajizelele lizi lya heye.

[6] Yesu nakawalonjela nhelo ayi, ila hewo nahawavizelele choni choyaganile kuwalonjela.

Yesu ndo nayali mdimi yanojile.

[7] Yesu nakahiluchila kulonga, "Ndanguwalonjela ndikomya, heni ndo hali lwizi lwa kukolela ming'holo.

[8] Hewo woyile heni sinoya, awo wowa wahizi na wabokaji, ila ming'holo hajiwahulika hewo.

[9] Heni ndo lwizi lwa kukolela, munhu yoneche yokwinjila kukolela hali heni, kowa yaloholigwe, yokwinjila na kulawa kunze, na kuwona mhale.

[10] Muhizi koyaga hela kuhiza na kukopola na kuwifya. Heni mbuya hela, ndiwape hemwe ukomu, ukomu wenele.

[11] "Heni nda mdimi nojile, yawele kuya na kukopoligwa kwa kujilohola ming'holo.

[12] Wone hawele mdimi yanojile, na ming'holo hajiwele ja heye, wone yalyone libwa lya kisolo likuya, kobilima na kuleka ming'holo jiliyeka. Aho libwa lyochibata na kibagulanga nakachene ming'holo.

[13] Munhu yavisigwe kangubilima, kwa vila heye ka munhu wa mijito hela, kahela isungu na ming'holo.

[14] Heni nda mdimi nojile. Ndiwazele wali wa heni, na hewo wali wa heni wanzela.

[15] Kota vila Mhaza vyoyanzelele, na heni vyondimnzelele Mhaza. Heni ndangulavya ukomu wa heni kwa chiwalo cha mingholo.

[16] Na ming'holo jinji ndigalilwe heni, hajiwele hamwe na jiyawo, ndojiwinza na kujihanza ha jiyawo, johulika lizi lya heni na jowa mchilundo chimwe chili na mdimi yumwe.

[17] "Mhaza kangungana heni, kwa vila ndangukunda kulavya ukomu wa heni, leka hamba ndiuhiluse kahi.

[18] Kuduhu munhu yowa na ludali lwa kusa ukomu wa heni. Ndangulavya kota vyonganile heni. Ndoweza kuulavya na kuuhilusa kahi. Ahi ndo Mhaza wa heni vyoyandajize heni kudita."

[19] Kahi kwali na kibagula kwa hewo Wayahudi kwa aula ulonzi woyalonjile Yesu.

[20] Wanhu wenji nawalonga, "Kana Limazoga! Kana lukwale! Iwa ndaze mwangumuhulichiza heye?"

[21] Ila wanhu wanji nawalonga, "Munhu yawele na chijeni, kowa yolonga kota hino! Yowa ndaze Limazoga limlohole munhu nayali yohambe yalole?"

Yesu kangulemigwa na Wayahudi.

[22] Ako Yelusalemu kwali na mnvina ya kukumbuchila kwela kwa Ng'handa ya Nguluwi kwa Nguluwi. Mhela awo kwali na mbeho.

[23] Yesu nayali yojenda mchipepela cha Solomoni, kuli Ng'handa ya Nguluwi.

[24] Wayahudi vyowamuwene, wammemelela na kumuuza, wata, “Kotuleka mu uviso mbaka nili? Utulonjele kukomya, hegwe ndo Kilistu Mlohozi.”

[25] Yesu nakawedichila, “Mina ndiwalonjela, ila hemwe hamlingukunda hebu. Vinhu vyondilingudita vifanda kota heye yandajize heni ndite.

[26] Ila hemwe hamkunda hebu, vyohamuwele ming'holo ja heni.

[27] Ming'holo ja heni jihulikaga lizi lya heni, na heni ndijizela na jangumbinza.

[28] Ndanguwapa ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na hawobagama hebu, na kuduhu munhu yoweza kuwalavya mmoko wa heni.

[29] Mhaza wa heni ndo yamhele awo, wawele mng'hangala kusinda weng'ha, na hewo hawokwaga mazuwa gose, na kuduhu munhu yomboka mmoko wa heni.

[30] Heni na Mhaza twa yumwe.”

[31] Wayahudi nawalokota maganga, leka wamtowe.

[32] Yesu nakawalonjela, “Ndiwalajilani mbuli nyinji kulawa kwa Mhaza. Ilikohi kuli azo zilinguwadita msubule na maganga?”

[33] Wayahudi nawamwidichila wata, “Hatulingugana tukutowe na maganga kwa agala ganojile gouditile, ila vyoumkovula Nguluwi. Kwa vila hegwe kwa munhu hela, ila kwangidita kota Nguluwi!”

[34] Yesu nakedichila, “Ndaze, hayandichigwe kuli chitabu cha Malajizo ga hemwe kota Nguluwi kalonga, ‘Heni ndonga hemwe mwa milungu?’

[35] Nguluwi kawachema milungu wala wapeligwe usenga wa heye, na hetwe tuvizela kota Maandiko Matakatifu gangukomya ng'hatu mazuwa gose.

[36] Kota vila Mhaza kanyhagula heni na kunhuma kuli isi yeng'ha, mwangumlonjela, kwangukovula, kwa vila nandonga, ‘Heni nda mwana wa Nguluwi.’

[37] Wone muwene silingudita mijito johaganile Mhaza wa heni, mleche kung'hunda.

[38] Ila wone ndilingudita, na hemwe mlema kung'hunda heni, yowa goya wone mkunde gondilingudita, aho mowa mvizelele kota, Mhaza kangikala mgati mwa heni, na heni ndangikala mgati mwa Mhaza.”

[39] Nawalapa kahi wamibate Yesu, ila heye kasulupuka mmoko mwawo.

[40] Yesu nakaluta kahi mwambu mwa lwanda lwa Yolodani, honhu Yohani nayali yobatiza, nakekala kuko.

[41] Wanhu wenji nawoya walonga, “Yohani nahaditile ulajilo woneche,” “Geng'ha gowalonjile kwa munhu ayu nakakomya.”

[42] Wanhu wenji wa ako nawamkunda Yesu.

11

Kubagama kwa Lasalo

[1] Munhu yumwe nayali yochemigwa Lasalo nayali mtamwa. Munhu ayo nayali yochikala hali muji wa Betaniya. Muji awo ndo kwali hakaye ha Maliya na lumbulye Malita.

[2] Maliya ayu ndo yuyula yambakaze Mkulu Yesu mafuta ga kubakaliza na kubagusa kwa mnvili za heye. Lelo Lasalo, lumbulye ndo nayali yotamika.

[3] Awala wadala wahilika usenga kwa Yesu walonga, “Mkulu, mkulugwe ulingumgana Lasalo kangutamika.”

[4] Yesu vyoyahuliche ago, nakalonga, “Utamwa awu haumkopola hebu Lasalo, ila ni kwa mbuli ya ukulu wa Nguluwi. Lasalo kotamika leka kwa kukolela ayo Mwana wa Nguluwi yapegwe ukulu.”

[5] Yesu nakamgana heko Malita na lumbulye na mkulu wawo Lasalo.

[6] Vyoyahuliche kota Lasalo mtamwa, kekala bahala hoyawele mazuwa gayage meli.

[7] Hamba nakawalonjela walanguswa wa heye, “Tucheni tuhiluche Yudeya.”

[8] Walanguswa nawamwidichila, “Mlangusa, kusemwa mhela udo hela Wayahudi vyowali wogana kukusubula na maganga, kahi kwangugana uhiluche kuko?”

[9] Yesu nakawalonjela, “Zuwa limwe lina saa kumi na meli, si ndo vyoili? Lelo heye yojenda kuzelu hochikwang'wala hebu, kwavila kanguwona uzelu.

[10] Ila wone munhu yojenda nechilo, kochikwang'hbwala, kwa vila kahela lumuli mgati mwa heye.”

[11] Yesu nakalonga ago na konjezela, “Mganwa wa hetwe Lasalo kawasa, heni ndoluta ndikamwinule.”

[12] Walanguswa nawedichila, “Mkulu, wone yawasile kowa mkomu.”

[13] Yesu nayali yolonga mbuli ya kubagama kwa Lasalo, ila walanguswa hewo nawavizela kota Lasalo kawasa hela.

[14] Hamba Yesu nakawatubulila kalonga, “Lasalo kabagama.

[15] Ndangusangalala kwavila nasali ako ila mkunde. Lelo tucheni koyali.”

[16] Tomasi nayali yochemigwa mnyambili kawalonjela walanguswa wayage kalonga, “Tucheni na hetwe tukabagame hamawe na heye.”

Yesu ndo uzilipulo na ukomu

[17] Yesu vyoyafichile, nakafika wamtilile Lasalo katali mazuwa gane nagakola.

[18] Betaniya kwali kutali kwa kota maili zidatu hino kulawa Yelusalemu.

[19] Wayahudi wenji nawoya kuwahembuliza Malita na Maliya kwa kufiligwa na lumbulyawo Lasalo.

[20] Malita vyoyahuliche kota Yesu kanguya, nakaluta kumbochela, ila heye Maliya nakapona hakaye.

[21] Malita nakamlonjela Yesu, “Mkulu, na uwe baha, lumbulyangu hali bagama!

[22] Ila ndivizela kota na sambi, Nguluwi kokupa choneche choumlanda!”

[23] Yesu nakamlonjela Malita, “Lumbulyake heye kozilipuka kahi.”

[24] Malita nakedichila, “Ndivizela kota kozilipuka kuli zuwa lya kuduma.”

[25] Yesu nakamlonjela, “Heni nda uzilipulo na ukomu. Munhu yoneche yalingung'hunda, kowa mkomu Ila wone yabagame.

[26] Na munhu yoneche yalingikala na kung'hunda hobagama hebu! Lelo kwangukunda aga?”

[27] Malita nakedichila, “Ena Mkulu! Ndangukunda kota hegwe uli Kilistu Mlohozi, Mwana wa Nguluwi yalinguya muisi.”

Yesu kangulila mahozi

[28] Malita vyoyalonjile ago, nakahiluka mng'handa na kumchema lumbulye Maliya hafungo yaliyeka. Nakamlonjela, “Mlangusa koya, kangukuchema hegwe.”

[29] Maliya vyoyahuliche ago, nakenuka na kubilimila kunze kumbochela Yesu.

[30] Yesu nayali yang'hali kwinjila hali chijiji chila, nayali yang'hali hahala honhu Malita hoyamting'hanize.

[31] Wayahudi nawekale hamwe na Maliya womhoza vyowamuwene yokwinuka yolawa kunze, nawo nawenuka na kulawa kunze. Nawejesa kota kanguluta ko wamtilile Lasalo yakalile kahi.

[32] Maliya vyoyafichile koyali Yesu na vyoyamuwene, nakafugama mmagulu ga Yesu, nakamlonjela, “Mkulu, na uwe baha, lumbulyangu nahambe yabagame!”

[33] Yesu vyowamuwene Maliya yolila, na awala Wayahudi welongozase nawo wolila, nakawa na masinzo ng'hatu mnhumbula mwa heye na kwinjililwa na isungu.

[34] Yesu nakawauza, “Mumuwika kohi?”

Nawamwidichila wata, “Mkulu, uye ulole.”

[35] Yesu nakalila mahozi.

[36] Wayahudi nawalonga wata, “Mlole navyoyali yamganile lukami!”

[37] Baho wanhu wanji nawalonga wata, “Hino hawele yuyu yamgubule meho ayula yohambe yalole? Nakalemwela ndaze kumdita Lasalo yaleche kubagama?”

Yesu kangumzilipula Lasalo

[38] Yesu vyoyali na isungu ng'hatu mnhumbula mwa heye, nakaluta kuli chilaga. Chilaga acho chali mhalika, kahi liganga likulu naliwichigwa hamlango.

[39] Yesu nakawalonjela, “Muse iganga hali lwizi.”

Malita, lumbulye Lasalo nakalonga, “Mkulu, kaluka kunhung'ha, kwa vila kawichigwa mchilaga lehano zuwa lya kane!”

[40] Yesu nakamlonjela Malita, “Sikulonjele kota wone ukundile kowona ukulu wa Nguluwi?”

[41] Nawosa iganga hali lwizi na baho Yesu kalola kuchanya, nakalonga, “Ndangukutogola Mhaza kwa vila hegwe kwangunyhulichiza.

[42] Ndivizela kota kwangunyhulika heni mazuwa gose. Ila ndangulonga aga kwa chiwalo cha wanhu awa leka wakunde kota hegwe ndo unhumile heni.”

[43] Vyoyalonjile ago, nakachema kwa lizi ng'hulu kalonga, “Lasalo, ulawe kunze!”

[44] Lasalo nakalawa kunze, moko na magulu gawopigwe na sanda, na chibende chimgubike chihanga. Yesu nakawalonjela wanhu, “Mumdohole na mumleche yalute.”

Uhesi wa kumkopola Yesu
(Matei 26:1-5; Malichi 14:1-2; Lukasi 22:1-2)

[45] Wayahudi weng'ha wawele ahala kwa Maliya nawagona goyaditile Yesu, nawamkunda.

[46] Ila wamwe wa hewo nawahiluka kwa Mafalisayo nawawalonjela goyaditile Yesu.

[47] Baho Mafalisayo na wakulu wa watambika wating'hana wata, “Tudite ndaze? Mlole vinduzanduza vyoyalingulajila na kudita munhu ayu!
[48] Wone tumleche, wanhu weng'ha womkunda heye, hamba wakulu wa Loma wohola isi ya hetwe na kuwifya ng'handa ya Nguluwi ya hetwe!”

[49] Munhu yumwe wa hewo nayali yochemigwa Kayafa nayali Mtambika Mkulu mhela ula nakawalonjela, “Hemwe hamchizelele chinhu!

[50] Hamvizelele kota yowa goya munhu yumwe yabagame kwa mbuli ya wanhu wenji, kuleka isi yeng'ha igwiswe?”

[51] Kayafa halonjile ago kwa ludali lya heye, ila kwa vila nayali Mtambika Mkulu mhela ula, yaliyolonga kota Yesu kanguzabagama kwa mbuli ya isi ya hewo.
[52] Kahi haiwele hela kwa hewo, ila kahi kowegala hamwe wanhu wa Nguluwi wasambaluche.
[53] Ahyo kulawa zuwa lila wakulu wa Wayahudi waliwoheha na kupala nzila ya kumkopola Yesu.
[54] Ahyo Yesu nahawele yojenda hazelu hagati mwa Wayahudi, ila kalawa aho, nakaluta honhu habehi na hagunuche, hali muji wa Efulaimu. Kekala kuko na walanguswa wa heye.
[55] Mnvina ya Pasaka ya Wayahudi vyoyali habehi, wanhu wenji wali woluta Yelusalemu kulavya nhambiko kihovuga yawe Yelile Pasaka ing'hali.
[56] Wali wompala Yesu, na vyowamemile mli Ng'handa ya Nguluwi, weuza wata, “Hemwe mwangijesa ndaze? Hino hokuya hebu kuli ino mnvina?”
[57] Mtambika mkulu na Mafalisayo nawalavya ilajizo kota wone munhu yamone Yesu koyali, yoye yalonje wakamibate.

12

Yesu kangubakalizwa mafuta ga kununyilila
(Matei 26:6-13; Malichi 14:3-9)

[1] Mazuwa sita vyogaponile kulutila Pasaka, Yesu nakahiluka Betaniya, konayali kikala Lasalo, yula Yesu yamzilipule kulawa kwa wabagame.
[2] Ako nawamwichila Yesu chilyo cha nechilo. Malita nayali yoyawichila vilyo, na Lasalo nayali yumwe wa awala wekale hali chisanya na Yesu.
[3] Maliya nakahola nusu lita ya mafuta galingununyhilila ga nado galinguguzigwa kwa sendi nyinji, nakambakaliza Yesu magulu, hamba kaibagusa na mnvili za heye. Na ng'handa yeng'ha naimema unusi wa kununyhilila.
[4] Yudasi Isikalioti, yumwe wa walanguswa wa Yesu, ayula yokuya kumhinduka Yesu nakalonga,
[5] “Hambi iwa ndaze, Mafuta aga gahaguzigwe kwa sendi denali miya zidatu zilinguhega kwa mwezi umwe ng'hatu na sendi azo wapegwe wazunwa?”
[6] Yudasi nahalonjile ago kwa vila nakawonela isungu wazunwa, ila kwa vila nawali wojenda na muhako wa sendi, na mala inji nayali yohiza sendi.
[7] Ila Yesu nakalonga, “Mleche kumgaza ayu mdala. Mumleche yawiche ago mafuta kwa chiwalo cha zuwa lya kutiligwa lukuli lwangu.
[8] Wazunwa mwanawo mazuwa geng'ha, ila hamuwa na heni mazuwa geng'ha.”

Uhesi wa kumkopola Lasalo

[9] Wayahudi wenji nawahulika kota Yesu nayali Betaniya, ahyo nawaluta kuko. Hewo hawalutile kumlola Yesu hela, ila kahi nawaluta kumlola Lasalo yawele ayula Yesu yamzilipule kulawa kwa wabagame.
[10] Ahyo wakulu wa watambika nawagana wamkopole Lasalo na heye,
[11] mina kwa chiwalo cha Lasalo Wayahudi wenji nawawalema wandewa wa hewo na kumkunda Yesu.

Yesu kangwinjila Yelusalemu kwa luchenze
(Matei 21:1-11; Malichi 11:1-11; Lukasi 19:28-40)

[12] Zuwa iyage, wanhu wenji nawoyile kuli mnvina ya Pasaka nawahulika kota Yesu kanguwa Yelusalemu.

[13] Baho wahola miputi ja mgoda wa mitende na waluta kuza kumbochela mnzila aku wotowa luchenze, wolonga,
“Mtogoleni Nguluwi, watambichizwe yula yokuya kwa itagwa lya Mkulu.
Mtogoleni mndewa wa Isilaeli!”

[14] Yesu nakapegwa idogowi, kakwina ku mung'ho, kota Maandiko Matakatifu vyogalonjile.

[15] “Uleche kudumba biti Siyoni,
ulole Mndewa wa hegwe kanguya,
nakakwina mwana wa idogowi.”

[16] Mhela wula walanguswa nahawavizelele. Hamba Yesu vyoyatogoligwe, baho nawakumbuchila kota ago nagandichigwa kwa mbuli ya heye, na wanhu nawamditila ago.

[17] Lung'hongola lwa wanhu nawawele hamwe na Yesu hoyali yomchema Lasalo kulawa kuchilaga, na kumzilipula kulawa kwa wabagame nawalutilila kulavya ulolezi wa mbuli ila.

[18] Ahyo wanhu wenji nawaluta kumbochela Yesu kwa vila nawahulika kota kalajila chinduzanduza chino.

[19] Mafalisayo wangilonjela wata, “Mwangulola! Hotuweza kudita choneche! Mlole isi yeng'ha yangumuwinza heye!”

Wagilichi wamwe wangugana wamone Yesu

[20] Kwali na Wagilichi wamwe hali wanhu walutile Yelusalemu kutambichiza mhela wa mnvina ya Pasaka.

[21] Nawamlutila Filipo, mwenyeng'haye wa Betisaida muli muji wa Galilaya, nawamlonjela, “Mkulu, twangugana tumone Yesu.”

[22] Filipo nakaluta kumlonjela Andeleya, na hewo weli walutasa kumlonjela Yesu.

[23] Yesu nakawedichila, “Mhela wa Mwana wa Munhu kubochela ukulu ufika!

[24] Ndanguwalonjela ndikomya, nyhule imwe ya uhemba wone haigwile hali misanga na kola yopona imwe. Ila wone yole, yolela nyhule nyinji za uhemba.

[25] Munhu yoneche yougana ukomu wa heye kowajiliza, ila munhu yoneche youlema ukomu wa heye muisi ino kouwika kwa mbuli ya ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[26] Munhu yoneche yalingugana yawe chitumagwa wa heni kanguganigwa yambinze, Ieka honhu honeche hondiwa, ndo baho mkolamijito wa heni hoyowa. Na munhu yowa chitumagwa wa heni Mhaza wa heni komtogola.”

Yesu kangulonga kubagama kwa heye

[27] “Sambi Nhumbula ya heni yangugazika lukami, na ndonje choni? Ahi ndonje, ‘Mhaza, umbusile mhela uno’ Hebu. Nambuya muisi kwa mbuli ya kukolela kuli mhela uno wa kugazigwa.

[28] Mhaza, litogole itagwa lyako!”

Aho lizi ihulikwa kulawa kilanga, “Ndilitogola, na kahi ndolitogola.”

[29] Wanhu wenji nawemile ahala honhu nawahulika lizi alyo, wamwe wata lyali linguluwi, na wanji walonga wata, “Mhilisi wa kilanga nayali yolonga na heye!”

[30] Yesu nakawedichila, “Luzi alo haluhulikwe kwa mbuli ya heni, ila kwa mbuli ya hemwe.

[31] Sambi ndo mhela wa utaguso wa isi ino, na Limazoga mndewa wa isi ino woza kumgamula.

[32] Heni hondikwinuligwa kulawa hasi ha isi ino, ndomkwega chila munhu yoye kwa heni.”

[33] Kwa ulonzi awu, nakalajila vyoyobagama.

[34] Lung'hongola lwa wanhu wedichila wata, “Malajizo ga hetwe gatulonjela kota, Kilistu Mlohozi kochikala mazuwa gose. Lelo iwa ndaze kwangulonga Mwana wa Munhu kanguganigwa yenuligwe? Ndo yalikohi ayo Mwana wa Munhu?”

[35] Yesu nakedichila, “Lumuli lung'hali na hemwe kwa mhela udo. Mjende muwelenalo lumuli kutitu hakunawafika munhu yojenda kutitu havizelele koyoluta.

[36] Kwa vila mlinalo lumuli, mkunde alo lumuli muwe wanhu wali na lumuli.”

Wanhu hambe wakunde

Yesu vyoyasindile kulonga ago, nakaluta kutali na hewo.

[37] Hanga Yesu nakalajila vinduzanduza vyeng'ha vila hali hewo, ila hewo nawalema kukunda.

[38] Ahyo ulonzi yalonjile Mloli Isaya ukola,
“Mkulu, kakohi yakundile gotuwalonjele?
Na ludali lwa Mkulu lulajilwa kwa wali kohi?”

[39] Ahyo nawalemwela kukunda, kota vila Mloli Isaya lowalonjile kahi,

[40] “Nguluwi kawadinya meho gawo,
kahi kahazanya nyhala za hewo,
leka waleche kulola kwa meho gawo,
na waleche kuvizela kwa nyhala za hewo.
Leka waleche kunyhinduchila heni,
na heni ndahawalohole.”

[41] Isaya nakalonga aga vyoyauwene Ukulu wa Yesu, nakalonga mbuli za heye.

[42] Ahyo, vilongozi wenji wa Wayahudi wali womkunda Yesu. Ila kwa kudumba Mafalisayo, nahawali yolonga mbuli ayo hazelu kwa kudumba kuwinjigwa mli ng'handa ya kusalila.

[43] Nayali yogana kutogoligwa na wanhu kusinda kutoligwa na Nguluwi.

Ulonzi wa Yesu wangutagusa wanhu

[44] Hamba Yesu nakalonga kwa kuchemelela, “Munhu yokunda ga heni, halingukunda ga heni ndiliyeka, ila kangukunda na ga heye yanhumile.

[45] Munhu yalingumbona heni, kangumona na heye yanhumile heni.

[46] Heni ndo lumuli, nambuya kuli isi leka wanhu weng'ha wawelengung'hunda ga heni waleche kupona kuli kutitu.

[47] Wone munhu yahuliche mbuli ya Nguluwi na kibata, heni simtagusa hebu. Suyile kutagusa wanhu wa isi, ila mbuya kuilohola.

[48] Munhu yawele ngundema heni, yohakundile mbuli ya heni kanaye yumwe wa kumtagusa, mbuli ayo ndonjile ndo yomtagusa muli zuwa lya kuduma.

[49] Kwa vila heni hambendonje kwa ludali lwa heni, ila Mhaza yanhumile kandajiza gala gawele kulapigwa kulonga.

[50] Na heni nandivizela kota ilajizo lya heye lwangigala ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. Ahyo ndangulonga gala hela Mhaza goyanhumile ndonje.”

13

Yesu kanguwahovuga magulu walanguswa wa heye

[1] Yali zuwa imwe habehi na mnvina ya Pasaka, Yesu nakavizela kota mhela wa heye wowa ufichile wa kuka muisi ino na kuluta kuli Mhaza wa heye. Nakawagana ng'hatu wanhu wa isi ino wawele wa heye, ligano lya heye lyalihela mwiso.

[2] Yesu na walanguswa wa heye wali wolya chilyo cha nechilo. Limazoga lyali limwinjile mnhumbula ya Yudasi mwana Simoni Isikalioti yamhinduche Yesu.

[3] Yesu nakavizela kota Mhaza kampa chila chinhu mmoko mwake. Na kavizela kota nakalawa kwa Nguluwi, na kanguhiluka kwa Nguluwi.

[4] Baho nakenuka hala hoyekale, nakawika hafungo igolole lyake, nakahola chibende, kawoha mchuno mwake.

[5] Hamba kawika malenga mchisaye, nakaluka kuwahovuga walanguswa magulu akuno yowabagusa na chila chibende choyawohile mchuno.

[6] Vyoyafichile hali Simoni Petili, na heye Petili nakamlonjela, “Mkulu, kwangugana kunyhovuga magulu heni?”

[7] Yesu nakamwidichila, “Huvizelele chondilingukola sambi, ila kovizela hamba.”

[8] Petili nakamlonjela Yesu, “Hegwe hunyhovuga heni magulu gangu ng'oo!”

Yesu nakamlonjela, “Wone hulingugana ndikuhovuge, huwa mlanguswa wa heni.”

[9] Simoni Petili nakedichila, “Mkulu, uleche kuhovuga magulu yeka! Uhovuge na moko na mutwi weng'ha!”

[10] Yesu nakalonga, “Munhu yojile haimnojeza kihovuga kahi, ila magulu hela, ila na lukuli lweng'ha. Hemwe mwangung'hala ila haiwele mweng'ha.”

[11] Yesu nakamzela yalikohi yomhinduka, ndo mana yalonjile, “Hemwe weng'ha mwangung'hala ila yumwe hangalile hebu.”

[12] Yesu vyoyasindile kuwahovuga migulu walanguswa, kavala igolole, kahiluka koyali yekalise kalonga, “Hambi mvizela vyondalindidita kwa hemwe?”

[13] Mwangunyhema heni Mlangusa na Mkulu, iwa goya mwagudita hino, ahi ndo vyondili.

[14] Heni ndili Mkulu na Mlangusa wa hemwe ndiwahovuga magulu genu, ahyo na hemwe namwe mwanguganigwa mihovuje magulu genu.

[15] Heni ndiwalajilani nzila ya kudita, leka na hemwe namwe mdite kota vyondiwaditile.

[16] Ndanguwalonjelani ndikomya ng'hatu, chitumagwa hawaga mkulu kusinda Mkulu wa heye, na mpogozi hawaga Mkulu kwa ayula yamtumile.

[17] Lelo vyomgazelele ago, mobweda hala homgadita ago.

[18] “Silingulonga kwa hemwe mweng'ha. Ndiwazela wondiwahagule. Ila yanguganigwa Maandiko Matakatifu gakomye, kota vyogalonjile, ‘Heye yadilize hamwe na heni, kongaluka.’

[19] Ndiwalonjelani mbuli azo sambi zing'hali lawila, wone zilawile mkunde kota ‘Heni nda Heye.’

[20] Ndanguwalonjela ndikomya, munhu yalingumbochela yula yondilingumtuma, kangumbochela heni, na heye yalingumbochela heni, kangumbochele heye yanhumile.”

Yesu kangulagula kota kohinduligwa
(Matei 26:20-25; Malichi 14:17-21; Lukasi 22:21-23)

[21] Vyoyalonjile ago, mli muhe wa Yesu nakaluka kuwa na masinzo kawalonjela ne kuvisa chinhu, “Ndanguwalonjela ndikomya ng'hatu, yumwe wa hemwe kongaluka.”

[22] Walanguswa welola aku wochijesa na kiuza hewo kwa hewo, wata, “Iwa ndaze mbuli ayi? Yalikohi yodita ago?”

[23] Mlanguswa yumwe yaganigwe ng'hatu nayali yekale habehi na Yesu.

[24] Simoni Petili nakamlajila moko, kalonga, “Umuuze Mlangusa, kangulonga kwa mbulli ya yalikohi?”

[25] Ayula mlanguswa kaluta habehi ng'hatu na Yesu, kauza, “Mkulu, yalikohi yodita ago?”

[26] Yesu nakedichila, “Yula yondimpa ibumunda lyondilize mchizombe na ndompa, ayu ndo heye.” Baho kamogola ibumunda, kadilizila mchisaye nakampa Yudasi, mwana Simoni Isikalioti.

[27] Baho Yudasi vyoyabochele ibumunda kulawa kwa Yesu, Limazoga limwinjila. Yesu nakamlonjela Yudasi, “Udite himahima goulingugana kudita.”

[28] Ila kwali kuduhu munhu ne yumwe ahala yavizelele iwa ndaze yomlonjela hino.

[29] Kwa vila Yudasi nayali muwika sendi, hewo nawejesa kota Yesu kangumlonjela yakagule vinhu vilinguganigwa kuli mnvina ya Pasaka hamba yakawape wazunwa.

[30] Yudasi kabochela libumunda, na baho kalawa kunze. Yali nechilo.

Ilajizo linyale

[31] Yudasi vyoyochile, Yesu nakalonga, “Sambi ukulu wa Mwana wa Munhu wozangoneka, na Nguluwi kangupegwa ukulu mgati mwa heye.

[32] Na wone ukulu wa Nguluwi ugubuligwa mgati mwa Mwana, lelo na heye Nguluwi koulajila ukulu wa Mwana mgati mwa heye, kodita ago baho.

[33] Wanangu, nding'hali na hemwe kwa mhela udo hela. Momhala, ila sambi ndanguwalonjelani gala gondiwalonjele vilongozi wa Wayahudi, ‘Hamluta kondiluta heni!’

[34] Na sambi ndanguwapa ilajizo linyale, migane, migane kota vyondiwaganile hemwe.

[35] Wone migane, chila munhu kovizela kota mwa walanguswa wa heni.”

Yesu kangwagula kota Petili kombela
(Matei 26:31-35; Malichi 14:27-31; Lukasi 22:31-34)

[36] Simoni Petili nakamuuza Yesu, “Kohi kouluta Mkulu?”

Yesu nakedichila, “Hujeza kumbinza sambi kondiluta, ila kombinza hamba.”

[37] Petili nakamuuza, “Mkulu, lekachoni ndeche kukuwinza sambi? Heni ndokwimilila mbaka kubagama kwa mbuli ya hegwe.”

[38] Yesu nakedichila, “Hambi koweza kubagama kwa mbuli ya heni? Ndangukulonjela ndikomya ng'hatu, ne izogolo halineka, kombela kadatu kota hunzelele heni!”

14

Yesu ndo nzila wa kuluta kwa Nguluwi

[1] Yesu nakawalonjela, “Mleche kusumajila mnhumbula za hemwe. Mumkunde Nguluwi, mng'hunde na heni.

[2] Kaye kwa Mhaza wa heni kuna honhu henji ha kikala, wone hayali ahyo, nandahawalonjeleni. Sambi ndanguluta kuwawichila honhu.

[3] Wone ndute kuwawichilani goya honhu ha hemwe, ndohiluka kuwahola nene, na mochikala honhu hondikale heni.

[4] Na muizela nzila ya kuluta ako kondiluta."

[5] Tomasi nakamuuza, "Mkulu, hatukuzelele kouluta, lelo toizela ndaze nzila ayo?"

[6] Yesu nakamwidichila, "Heni ndo nzila na kukomya na ukomu. Kuduhu munhu yoluta kwa Mhaza wone hakolile kwa heni.

[7] Wone mlingunzela heni, mwangumzela na Mhaza wa heni. Na kulawa sambi mumzela, kahi mina mmona."

[8] Filipo nakamlonjela, "Mkulu, utulajile ayo Mhaza, acho weng'ha ndochotulingugana."

[9] Yesu nakawedichila, "Nandikala na hemwe mhela weng'ha, nagwe Filipo hunanzela? Heye yambwene heni kamona Mhaza. Iwa ndaze ulonga, 'Tulajile Mhaza?'

[10] Ndaze, huwele kukunda kota heni nda mgati mwa Mhaza, na heye Mhaza ka mgati mwa heni? Mbuli zondiwalonjele hemwe hambe ndonje kwa ludali lwa heni. Mhaza nayali mgati mwa heni kangukola mijito.

[11] Chiba Mkunde heni hondilonga, heni ndangikala mgati mwa Mhaza, na Mhaza kangikala mgati mwa heni. Wone hebu, ukunde kwa vila vinduzanduza vyondilingudita.

[12] Ndangulonga ndikomya, yalingukunda kodita mbuli zondilingudita heni, kodita mbuli ng'hulu ng'hatu, kwavila ndanguluta kwa Mhaza.

[13] Choneche chomlanda kwa itagwa lyangu ndodita, leka Mhaza yapegwe ukulu mgati mwa Mwana.

[14] Wone mlande chinhu choneche kwa itagwa lyangu, ndowaditilani.

Ndowegalilani Muhe Yelile

[15] "Wone mlingungana heni, mochibatilila malajizo ga heni.

[16] Na heni ndomlanda Mhaza, na heye kowegalila Mtanzi yunji, na heye kochikala na hemwe mazuwa gose.

[17] Heye ndo Muhe Yelile wa Nguluwi wa kukomya. Wanhu wa isi hoimbochela heye kwa vila hoimona na kumzela heye. Ila hemwe mumzela kwa vila kochikala na heye kowa mgati mwa hemwe.

[18] "Siwaleka mliwachiwa, ndokuya kahi kwa hemwe.

[19] Ipona hachefu wanhu wa isi hawombona heni kahi, ila hemwe mombona. Na vyondili mkomu, namwe mowa wakomu.

[20] Zuwa lila holikuya, movizela kota nda mgati mwa Mhaza, na hemwe mwa mgati mwa heni, na heni mgati mwa hemwe.

[21] "Munhu yoneche yalingubochela malajizo ga heni na kibata, heye ndo yalingungana heni. Na heye yalingungana heni, Mhaza wa heni komgana, na heni ndomgana nakilajila kwa wanhu wose."

[22] Yudasi hawele yula Yudasi Isikalioti nakalonga, "Mkulu, yowa ndaze hegwe wilajile kwa heye na haiwele kwa wanhu wa isi?"

[23] Yesu nakamwidichila, "Munhu yula yongana heni, kokunda gondanguse. Mhaza wa heni komgana heye, na heni na Mhaza tokuya kikala hamwe na heye.

[24] Munhu yula yohambe yangane heni, halingukunda ulanguso wa heni. Ulonzi womuhuliche hauwele wa heni, ila wa Mhaza yanhumile heni."

[25] "Ndiwalonjelani vinhu avi vyonding'hali hamwe na hemwe.

[26] Mtanzi ayo Muhe Yelile, Mhaza yomigala kwa itagwa lyangu ayo ndo kowalangusa hemwe chila chinhu na kowadita mkumbuchile gala gose gondiwalonjele."

[27] “Ndanguwalechelani kikala goya, ndanguwapa kikala goya kwa heni. Silingulapa kota vila isi vyoilingudita. Mleche kuwa na masinzo mnhumbula za hemwe, kahi mleche kudumba.

[28] Muhulika ndiwalonjela hemwe, ‘Ndanguka, ila ndokuya kahi kwa hemwe.’ Wone mlingungana heni, mwahasangalale kwa vila ndanguluta kwa Mhaza, Mhaza ndo mkulu kwa heni.

[29] Ndiwalonjelani vinhu avi sambi havinalawila, leka wone vilawile hemwe mkunde.

[30] Silonga na hemwe mbuli nyinji, kwa vila Limazoga Mndewa wa isi ino kanguya. Na heye kahela ludali kwa heni.

[31] Ila isi yanguganigwa ivizele kota ndangumgana Mhaza, ndovila ndangukola chila chinhu chowalajize Mhaza.”

“Mwime, tucheni.”

15

Yesu ndo mzabibu ng'hatu

[1] “Heni ndo mzabibu wa kukomya, Mhaza wa heni ndo mlimi.

[2] Chila nhagala yohambe ilele mafuza ndanguitema, na chila nhagala iwele ngulela ndanguidahulila ilele mafuza menji.

[3] Hemwe muwa mwelile kwa mbuli ya ula ulonzi wondiwalonjele.

[4] Mikale mgati mwa heni, na heni mgati mwenu. Nhagala hailela mafuza iliyeka, ila wone ibatilile kuli igodi yolela mafuza, na hiho hemwe hamlela mafuza wone hamikale mgati mwa heni.”

[5] “Heni nda mzabibu, na hemwe mwa nhagala. Yalingikala mgati mwa heni, na heni mgati mwa heye, ayo kolela mafuza menji. Hamkola ne chinhu choneche mliyeka.

[6] Munhu yoneche wone yekale mgati mwa heni kowa yatajigwe kunze kota nhagala ikalile. Wanhu woilokota nhagala ayo na kuitoza kuli chiluli ilakale.

[7] Wone mikale mgati mwa heni na ulonzi wa heni wikale mgati mwa hemwe, mlande chinhu choneche chomlapa mopegwa.

[8] Ukulu wa Mhaza wa heni wokoneka wone mlela mafuza menji na muwe walanguswa wa heni.

[9] Heni ndiwagana hemwe kota vila Mhaza vyoyanganile heni. Mikale mvizela kota heni ndanguwagana.

[10] Wone mibate malajizo ga heni mopona mli igano lyangu kwa hemwe, kota vila heni vyondibate malajizo ga Mhaza na kupona mli igano lyake.”

[11] “Ndanguwalonjelani mbuli zino leka kusangalala kwa heni kikale mgati mwenu, na kusangalala kwa hemwe kuwe kwenele.

[12] Ndanguwalajiza hino, migane. Migane kota vyondiwaganile heni.

[13] Kuduhu igano ikulu ng'hatu kusinda igano lya munhu kuulavya ukomu wa heye kwa wanhu yawaganile.

[14] Na hemwe mwa goloko wa heni wone mkola kota vyondilinguwalajiza.

[15] Hemwe siwachema hemwe vitumagwa lekachoni, chitumagwa hawaga havizelele mkulu wa heye chowodita. Leka ndanguwachema hemwe goloko wa heni, kwavila ndiwalonjela geng'ha gonyhuliche kwa Mhaza wa heni.

[16] Hamuwele hemwe mnyhagule heni, ila heni ndiwahagula hemwe nandiwalajiza mlute mkalele mafuza menji na mafuza gawelengikala lukami. Mhaza wa heni kowapa hemwe choneche chomlanda kwa itagwa lyangu.

[17] Alyo ilajizo lya heni ndo ali, migane.”

Wanhu wa isi yowazudila hemwe

[18] “Wone wanhu wa isi wawazudile hemwe, mkumbuchile kota nawaluka kunzudila heni.

[19] Wone namuwe wanhu wa isi ino, wanhu wa isi nawawaganile hemwe kota wanhu wa heye. Kota vila hemwe lohamuwele wanhu wa isi, ila heni ndiwahagulani hali wanhu wa isi, ndo mina isi yanguwazudila.

[20] Mkumbuchile vyondiwalonjele, ‘Chitumagwa hawaga mkulu kusinda heye.’ Wone wanhu wangazile heni, wowagaza na hemwe kahi. Wone webate mbuli ya heni, wochibata mbuli ya hemwe.

[21] Ila ago geng'ha wokuditilani hemwe kwa vila mwa wanhu wa heni, hawamzelele yula yanhumile.

[22] Wone nandeche kuya kulonga na hewo, nahawali kuwa na gehile. Ila sambi hawoweza kulonga kota wahela gehile.

[23] Munhu yawele kunzudilila heni, kangumzudila na Mhaza wa heni.

[24] Wone nasiditile kwa hewo mbuli zohazinakoleka na munhu yunji, nahayali na gehile. Ila sambi wagona gonditile, wanzudila heni kahi wanzudila heni na Mhaza wa heni.

[25] Aga nagalawila kota vyogandichigwe kuli Malajizo, ‘Wanzudila heni hela hihi.’ ”

[26] “Loyokuya ayo mtanzi ndilingumlajiza kwa hemwe kulawa kwa Mhaza, ayo Muhe Yelile yalingulavya kukomya kwa Nguluwi, yalingulawa kwa Mhaza, heye kondavila ulolezi heni.

[27] Na hemwe namwe mondavila ulolezi, kwa vila mwali na heni kulawa mwaluko.”

16

[1] “Nandiwalonjela ago mleche kuleka kunghunda heni.

[2] Wanhu yowawinga hemwe kuli Misinagogi ja hewo. Kahi mhela wanguya, heye yowakopola hemwe kochijesa kota kangumnojeza Nguluwi.

[3] Wanhu wowaditilani ago kwa vila hawamzelele Mhaza, kahi hawanzelele heni.

[4] Ila ndanguwalonjelani ago leka howokwaluka kudita ago, mkumbuchile kota nandiwalonjelani.”

Mijito ja Muhe Yelile

“Siwalonjeleni mbuli azo kulawa mwaluko kwa vila ndali hamwe na hemwe.

[5] Ila sambi ndanguluta kwa heye yanhumile, na kuduhu ne yumwe yalingumbuza, ‘Kwanguluta kohi’

[6] Kwa vila ndiwalonjeleni mbuli azi, nhumbula za hemwe zimema masinzo.

[7] Ila ndanguwalonjela ndikomya, inoga kwa hemwe heni mbuche, kwa vila wone silutile, Mtanzi hokuya kwa hemwe. Leka wone ndute, ndomlajiza yoye kwa hemwe.

[8] Heye hoyokuya, kowalavila ulolezi wanhu wa isi kota majesa ga hewo geha kwa mbuli ya gehile, na kwa mbuli ya linojile na lihile, na kwa mbuli ya utaguso wa Nguluwi kwa wanhu.

[9] Hewo wawifwa kwa mbuli ya kudita lihile na linojile kwa vila walema kukunda ga heni.

[10] Hewo wawifwa kwa mbuli ya linojile na lihile kwa vila ndanguluta kwa Mhaza, na hemwe hambona kahi.

[11] Kahi wawifwa kuli mbuli ya utaguso kwa vila Limazoga mkulu wa isi ino katagusigwa lumwenga.

[12] “Ndanazo mbuli nyinji za kuwalonjela, ila hamuweza kwimililila kwa sambi.

[13] Aho, hoyokuya ayo Muhe yalingulajila kukomya kwa Nguluwi, na kuwadita hemwe mvizele kukomya kweng'ha, ayo holonga kwa ludali lwake, ila kolonga goyahuliche, na kuwalonjeleni vinhu vikuya.

[14] Heni ndotogoligwa na heye kwa vila kowalajilani gowapeligwe na heni.

[15] Vyeng'ha vyoyalinavyo Mhaza ndo vya heni, ndo vila ndiwalonjeleni kota ayo Muhe Yelile kowalonjela hemwe gala goyapeligwe na heni.

Masinzo na kusangalala

[16] “Mhela udo hela hammbona hebu, na mhela udo hamba mombona kahi.”

[17] Walanguswa wamwe naweuza, “Iwa ndaze yotulonjela, ‘Unghali mhela udo hammbona, na kahi mhela udo mombona?’ Na kahi kangulonga, ‘Kwavila ndanguluta kwa Mhaza.’ ”

[18] “Iwa ndaze vyoyolonga, ‘Ung'hali mhela udo?’ Hatuvizelele choyolonga!”

[19] Yesu nakavizela kota wangugana kumuuza, aho kawalonjela, “Mwangiuza gala gondonjile, ‘Ung'hali mhela udo hammbona, na mhela udo mombona kahi?’

[20] Ndanguwalonjelani ndikomya, hemwe molila na kulombocheza, ila wanhu wa isi wosechelela. Mowa na masinzo, ila masinzo ga hemwe gogaluka kusangalala.

[21] Mdala hoyolela kawaga na masinzo kwa vila mhela wa usungu wa heye ufika. Ila wone yalele, kawaga yasemwile aula usungu woyauwene kwa vila kawaga yasangalale kwa chali chileleche muisi.

[22] Na kwa hemwe vyoili, sambi mna masinzo, ila ndokuya kwa hemwe kahi. Hemwe mowa na usangalalo mnhumbula za hemwe, na kuduhu ne yumwe yokusa awo usangalalo wa hemwe.

[23] “Zuwa alyo hamndanda ne chinhu. Ndanguwalonjelani ndikomya, choneche chomlanda kwa Mhaza kwa itagwa lyangu, kowapani.

[24] Mbaka sambi hamnalanda chinhu kwa itagwa lyangu. Mlande na hemwe mopegwa leka usangalalo wa hemwe wenele.

Yesu kana ludali kusinda isi

[25] “Ndiwalonjeleni mbuli azo kwa nhelo. Ila mhela wanguya siwandilonga na hemwe kwa nhelo. Ndowa ndiwalonjela ne kuvisa gawele ga Mhaza.

[26] Zuwa alyo momlanda Mhaza kwa itagwa lyangu, heni hambe ndiwalonjele kota ndomlanda Nguluwi kwa mbuli ya hemwe,

[27] kwa heye Mhaza yuye kanguwagana hemwe. Kanguwagana hemwe kwa vila hemwe mwangungana heni, na kung'hunda kota ndawa kwa Nguluwi.

[28] Heni nandawa kwa Mhaza mbuya muisi, na sambi ndanguileka isi, ndanguhiluka kwa Mhaza.”

[29] Hamba walanguswa wa heye nawamuuza wata, “Sambi kwangulonjela hazelu ne kulonga kwa nhelo.

[30] Sambi tuvizela kota kuvizela vinhu vyeng'ha. Twahela kahi chinhu choneche cha kukuuza, ahi yangutudita tukunde hegwe kwangulawa kwa Nguluwi.”

[31] Yesu nakawauza, “Mwangukunda sambi?

[32] Mhela wanguya, kahi mina ufika, aho hemwe mweng'ha mosambaluka chila yumwe hakaye hake, na heni mondeka ndiliyeka. Ila siwa yeka hebu, Mhaza kahamwe na heni.
[33] Ndanguwalonjelani mbuli azo leka muwe na kikala goya kwa kibanda na heni. Isi yowadita muwe mgaya ng'hatu. Ila msindamale. Heni ndiisinda isi yeng'ha!”

17

Yesu kanguwatambichiza Walanguswa wa heye

[1] Yesu loyasindile kulonga ago, nakalola kuchanya kilanga, kalonga, “Mhaza, mhela ufika. Umpe ukulu Mwanago leka na heye yakupe ukulu.
[2] Mina nakumpa Mwanago ludali kwa wanhu weng'ha leka yawape ukomu wa mazuwa gose ne kuduma awo woumpele.
[3] Na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma ndo awu, kukuzele hegwe, uwele uliyeng'ha Nguluwi wa kukomya ng'hatu, na wamzele Yesu Kilistu woumigale.
[4] Heni ndiwalajila ukulu wa hegwe kuli isi, mijito joumhele kukola ngongomanya.
[5] Sambi Mhaza, umhe ukulu houli hegwe, ukulu ula wondali nawo isi hainalumbigwa.
[6] “Ndikudita hegwe uzeleche kwa hewo woumhele kulawa muisi. Wali wanhu wa hegwe, na hegwe kunipa wawe wa heni, na hewo webata ulonzi wa hegwe.
[7] Sambi wavizela kota vinhu vyeng'ha vyoumhele vilawa kwa hegwe.
[8] Ndiwalonjela ulonzi woundonjele, na hewo waubochela. Wavizela kota kukomya heni ndawa kwa hegwe, na wangukunda kota hegwe nakunhuma.
[9] “Ndanguwalandila awo. Hambe ndiwalandile wanhu wa isi ayi, ila ndanguwalandila hewo woumhele, mina ndo wanhu wa hegwe.
[10] Geng'ha gondilinago galawa kwa hegwe, na geng'ha goulinago ga heni! Na ukulu wa heni ulajilwa kukolela hewo woumhele.
[11] Sambi ndanguya kwa hegwe, siwele kahi muisi, ila hewo wa amu muisi. Mhaza Welile, uwawiche goya kwa ludali lwa itagwa lyako, itagwa lyoumhele wawe chinhu chimwe kota hetwe vyotuli yumwe.
[12] Vyondali na hewo, nandiwawika goya kwa itagwa lyako lyoumhele. Heni ndali ndiwamila hewo, na kuduhu ne yumwe yajilile, ila yula munhu yahaguligwe kwajilila leka gala Maandiko Matakatifu genele.
[13] Na sambi ndanguya kwa hegwe, nandonjile mbuli zino kuli isi leka wameme usangalalo wa heni mnhumbula za hewo.
[14] Heni ndiwapa usenga wa hegwe, na wanhu wa isi naiwehilwa hewo kwa vila hawawele wa isi ayi, kota heni vyosiwele yumwe wa isi ino.
[15] Silingulanda uwose kuli isi ino, ila ndangulanda uwamile na lila Limazoga lihile.
[16] Hewo hawawele wa isi, kota heni vyosiwele wa isi.
[17] Uwawichile moko hegwe kwa kula kukomya, ulonzi wa hegwe ndo kukomya.
[18] Kota vila vyounhumile kuli isi, nani ndanguwalajiza hewo kuli isi.
[19] Na kwa mbuli ya hewo ndangiwichila moko kwa hegwe, leka kwa kukomya na hewo nawo wawe wawichilwe moko ng'hatu.
[20] “Silinguwatambichiza hewo yeka, ila kwa weng'ha wawelengung'hunda heni kwa usenga wa hewo waudamle.

[21] Ndanguwatambichiza leka hewo wawe yumwe. Mhaza, ndangulanda wawe mgati mwa hetwe, kota vyouwele mgati mwa heni, na heni mgati mwa hegwe. Ndangulanda wawe yumwe isi ikunde kota nanhumigwa na hegwe.

[22] Ndiwapa ukulu kota woumhele heni, leka wawe yumwe, kota hetwe vyotuli yumwe.

[23] Ahi ndo kulonga, heni ndangikala mgati mwa hewo na hewo wangikala mgati mwa heni. Ndangulanda wawe chinhu chimwe ng'hatu, leka wanhu wa isi wavizele kota heni nhumigwa na hegwe, na kwanguwagana kota vyoulingungana heni.

[24] “Mhaza, kunipa awo, na heni ndangugana wawe hala hondili leka wawone ukulu woumhele. Awu ndoukulu woumhele kwa vila nakungana heni isi hainalumbigwa.

[25] Mhaza unojile, wanhu wa isi hawakuzelele hegwe, ila heni ndikuzela na hewo wavizela kota hegwe ndo unhumile.

[26] Ndiwalajila hewo kota vyouli, na ndolutilila kudita ahyo, leka igano lyouwele nalyo kwa heni likale mgati mwa hewo, na heni ndikale mgati mwa hewo.”

18

Yesu kangibatigwa
(Matei 26:47-56; Malichi 14:43-50; Lukasi 22:47-53)

[1] Yesu vyoyasindile kulonga ago, nakoka na walanguswa wa heye na kuloka nzanda nayali ichemigwa Kediloni. Baho kwali na kamgunda ka migodi, na heye nakenjila mumo na walanguswa wa heye.

[2] Yudasi, yula mwana Isikalioti yamhinduche Yesu nakahazela honhu hala kwa vila mala nyinji Yesu na walanguswa nawali woting'hana baho.

[3] Ahyo Yudasi na chilundo cha wamizi na vitumagwa walawile kwa watambika wakulu na Mafalisayo woya kuli kamgunda kala ka migodi. Nawawele waholile vimwemwesa, vyenje na vinhu vya kutowela.

[4] Yesu nakavizela vyeng'ha vizangulawila, kahejela hamwando, nakawauza, “Mwangumpala munhu yachi?”

[5] Hewo nawedichila, “Yesu wa Nasaleti!”

Yesu nakawedichila, “Heni ndo nene!”

Yudasi, yula yamhinduke Yesu nayali yemile hamwe na hewo.

[6] Yesu vyoyawalonjele, “Heni ndo nene,” Wahiluka kumbele na kugwa hanyi.

[7] Yesu nakahiluchila kuwauza kahi, “Yalikohi mlingumpala?”

Nawamwidichila, “Yesu wa Nasaleti.”

[8] Yesu nakawalonjela, “Mina ndiwalonjela kota heni ndo nene. Wone mlingumhala heni, muwaleche awo wanji walute.”

[9] Yesu nakalonga ago leka galawile gala goyalonjile, “Mhaza, simtajile ne yumwe kuli wala woumhele.”

[10] Simoni Petili nakasomola ipanga lyoyalinalyo, nakamdumula ikutu lya kudilo lya chitumagwa yumwe wa mtambika mkulu na kulilagaza. Itagwa lya chitumagwa ayo ndo Malikusi.

[11] Baho Yesu nakamlonjela Petili, “Uhiluse ipanga lyako muyala! Ndaze, ndeche kunwela chizombe cha kugazigwa choyamhele Mhaza?”

Yesu kangigaligwa kwa Anasi

[12] Chilundo cheng'ha cha wamizi na chilongozi wa vitumagwa wa Wayahudi wamibata Yesu na wamuwoha.

[13] Wamhilika kwa Anasi, mkweye Kayafa. Kayafa nayali mtambika mkulu mhela awo.

[14] Yali yuyu Kayafa nayawalonjele wakulu wa Wayahudi kota yowa goya wone munhu yumwe yabagame kwa wanhu weng'ha.

Petili kangumbela Yesu
(Matei 26:69-70; Malichi 14:66-68; Lukasi 22:55-57)

[15] Simoni Petili na mlanguswa yunji wali wochibandabanda womuwinza Yesu. Ayula mlanguswa yunji nakazeleka na Mtambika Mkulu, ahyo nakenjila mchipepela cha ng'handa ya mkulu wa Watambika hamwe na Yesu.

[16] Petili nayali yemile kunze, behi na chihindilo. Ayula mlanguswa yunji nayali yazeleche na mtambika mkulu nakamlonjela mdala nayali mlola chihindilo, na baho kamwinjiza Petili mng'handa.

[17] Ayula mdala nakamuuza Petili, “Hegwe nagwe huli mlanguswa wa munhu yuno?”

Petili nakedichila, “Hebu! Siwele heni.”

[18] Vitumagwa na wamizi wa ng'handa nawali wabwinhile chiwambilo kwa vila nakwali na mbeho lukami, nawema wokota chiwambilo acho. Petili na heye nayali yemile bahala na hewo wokota chiwambilo.

Mkulu wa Watambika kangumuuza Yesu
(Matei 26:59-66; Malichi 14:55-64; Lukasi 22:66-71)

[19] Hamba mtambika mkulu nakamuuza Yesu mbuli za walanguswa wa heye na ulanguso wa heye.

[20] Yesu nakedichila, “Ndali ndilonga hazelu na chila munhu. Ulanguso weng'ha ndali ndidita kuli ng'handa ya kusalila na Ng'handa ya Nguluwi, kuko Wayahudi weng'ha nawoya wali hamwe. Silonjile chinhu choneche chila kwa uviso.

[21] Iwa ndaze kahi kwangumbuza heni? Uwauze wanhu wowahuliche londanguse. Hewo wavizela vyondonjile.”

[22] Yesu loyali yolonga hino, mwamizi yumwe nayali yemile hala kamzabula yolonga, “Ahyo ndo vyoulingumwidichila Mtambika Mkulu?”

[23] Yesu nakamwidichila, “Wone ndonjile vibi, ulajile wihe wa heni, ila wone silonjile vibi, lekachoni kwangunzabula?”

[24] Hamba Anasi nakamhilika Yesu yawele yawopigwe kwa Mtambika Mkulu yachemigwe Kayafa.

Petili kangumbela kahi Yesu
(Matei 26:71-75; Malichi 14:69-72; Lukasi 22:58-62)

[25] Simoni Petili nayang'ali yemile bahala yokota chiwambilo. Ahyo wanhu wanji nawamuuza, “Hegwe nagwe huwele yumwe wa walanguswa wa munhu yula?”

Heye Petili kabela kalonga, “Hebu! Siwele heni!”

[26] Chitumagwa yumwe wa mtambika mkulu, mng'holoze na munhu yatemigwe ikutu na Petili, nakamuuza Petili, “Hambi nasikuwene hegwe hamwe na heye akula kuli kamgunda ka migodi?”

[27] Kahi Petili kabela kalonga, “Hebu!” Baho izogolo nalika.

Yesu kanguhilikwa kwa Pilato
(Matei 27:1-2,11-14; Malichi 15:1-5; Lukasi 23:1-5)

[28] Vyoiwele lufuku, Yesu nakaholigwa kulawa mng'handa ya Kayafa, wamigala kuli chilongozi mkulu wa isi ya Yudeya. Wakulu wa Wayahudi nahawenjile mng'handa ya mkulu wa isi ya Yudeya, kwa vila hawaganile kubena mzilo leka waweze kulya goya ndiya ya Pasaka.

[29] Ahyo Pilato nakalawa kunze, nakawauza, “Munhu ayu kadita choni chihile mbaka mmigale kwa heni?”

[30] Nawamwidichila, “Nahatwalimigala kwa hegwe, wone nayawe haditile chinhu chihile.”

[31] Pilato nakawalonjela, “Mumhole hemwe mkamtaguse kota malajizo ga hemwe.”

Wayahudi nawedichila, “Hetwe hatukundigwe kutagusa munhu yoneche yakopoligwe!”

[32] Aga nagalawila wenele ulonzi wa Yesu hoyalonjile yolajila vyoyobagama.

[33] Pilato nakahiluka mng'handa ya mkulu wa isi ya Yudeya, kamchema Yesu, nakamuuza, “Hegwe ndo uli mndewa wa Wayahudi?”

[34] Yesu nakedichila, “Awo ulonzi wa hegwe, ama wa munhu yunji kakulonjela mbuli ya heni?”

[35] Pilato nakedichila, “Kwangijesa heni nda Myahudi? Wanhu wa hegwe, na wakulu wa Watambika wakigale kwa heni. Hambi kudita choni?”

[36] Yesu nakalonga, “Undewa wa heni hauwele wa isi ino. Wone Undewa wa heni na uwe wa isi ino. Walanguswa wa heni newekangaze ndeche kibatigwa na wakulu wa Wayahudi, ila sambi undewa wa heni hauwele wa ahano!”

[37] Baho Pilato nakamuuza, “Hambi hegwe kwa mndewa?”

Yesu nakedichila, “Hegwe kulonga kota heni nda mndewa! Heni navumbuka nakuya kuli isi ino kwa mbuli imwe, kuwalonjela wanhu kukomya. Na chila munhu yalingukunda kukomya konyhulichiza heni.”

[38] Pilato nakauza, “Kukomya ndo choni?”

Yesu kangutagusigwa yabagame
(Matei 27:15-31; Malichi 15:6-20; Lukasi 23:13-25)

Pilato loyamalile kulonga mbuli azo, kalawa kunze kwa Wayahudi, kawalonjela, “Heni siuwene wihe weng'ha ula kwa munhu yuno.

[39] Ila hemwe mna chihendo cha kumchumulila mnweng'hwa yumwe kuli Pasaka. Lelo mwangugana ndimchumulile Mndewa wa Wayahudi?”

[40] Nawamwidichila heye woyoweleza, “Hebu! Hawele ayu! Tuchumulile Balaba!” Balaba nayali mbokaji.

19

[1] Pilato nakawalonjela wamhole Yesu wamsubule na ng'hobwa.

[2] Wamizi wahola miwa, watowa kota ng'hata ya miwa ifandile kota chipembelo, wamvalisa kumutwi wahola ikanzu lya chiundewa wamvalisa.

[3] Woya kwa Yesu wata, “Ulamche, Mndewa wa Wayahudi!” Akuno womsubula.

[4] Pilato kalawa kunze kahi, nakawalonjela, “Mlole, ndangumigala heye kunze kwa hemwe, leka mvizele kota heni sinachona chinhu choneche cha kumtagusa.”

[5] Baho Yesu nakalawa kunze yavalile ng'hata ya miwa ifandile kota chipembelo na ikanzu lya chiundewa. Pilato nakawalonjela, “Mlole, heye munhu ndo ayu!”

[6] Watambika wakulu na wamizi vyowamuwene Yesu, wayoweleza wata, “Muwambe mumsalaba! Muwambe mumsalaba!”

Pilato nakawalonjela, “Mumhole hemwe mkamuwambe mumsalaba. Heni simuwene na chinhu choneche cha kumtagusa.”

[7] Wayahudi nawalonga, “Hetwe twanalyo ilajizo, na kwa ilajizo alyo, imgana yabagame kwa vila kedita Mwana wa Nguluwi.”

[8] Pilato vyoyahuliche ago, nakadumba heko.

[9] Nakahiluka mng'handa ya mkulu wa isi ya Yudeya, nakamuuza Yesu, “Hegwe kulawila kohi?”

Ila Yesu hamwidichile ne chinhu.

[10] Pilato nakamlonjela Yesu, “Kwangulema kulonga na heni? Huvizelele kota ndina ludali lwa kukulechela ama kukuwamba mumsalaba?”

[11] Yesu nakamwidichila, “Wahawele hela ludali kwa heni, wone hupeligwe na Nguluwi. Lelo munhu yandigale kwa hegwe ndo kana gehile ng'hatu.”

[12] Pilato vyowahuliche hino, nakapala nzila ya kumlechela Yesu. Ila Wayahudi wayoweleza wata, “Wone umlechele ayo, huwele goloko wa mndewa wa Lumi. Kwa vila munhu yochidita kota Mndewa kangumbeza Mndewa wa Loma.”

[13] Baho Pilato vyowahuliche ulonzi awo, nakamlavya Yesu kunze, kekalisa mchigoda cha mtagusa, honhu halihochemigwa, “Luga lwa mabwe”. Waebulaniya waliwochema Gabasa.

[14] Yali zuwa lya kiwika goya na Pasaka, mhela wa saa sita nemisi. Pilato nakawalonjela Wayahudi, “Ayuno hano mndewa wa hemwe!”

[15] Ila Wayahudi wayoweleza wata, “Muse! Muse! Muwambe muchitango!”

Pilato nakawauza, “Mwangugana heni ndikamuwambe mumsalaba Mndewa wa hemwe?”

Watambika wakulu nawamwidichila, “Mndewa tulinaye hetwe ndo Mndewa wa Loma hela!”

[16] Pilato nakamlavya Yesu, kawapa hewo mmoko mwao wakamuwambe mumsalaba.

Yesu kanguwambigwa mumsalaba
(Matei 27:32-44; Malichi 15:21-32; Lukasi 23:26-43)

Aho nawamhola Yesu.

[17] Yesu nakalawa kunze yapichile msalaba wa kumuwambila mbaka honhu halihochemigwa izeje lya mutwi, kwa Chiebulaniya Goligota.

[18] Wamuwamba Yesu mumsalaba hamwe na wanhu wanji weli, yumwe kumoso na yumwe kudilo, heye nayali hagati.

[19] Pilato nakandika mchibao, kawika kuchanya mumsalaba hali Yesu, “Yesu Mnasaleti, Mndewa wa Wayahudi.”

[20] Wayahudi wenji nawali wosoma ibango alyo kwa vila hala howamuwambile Yesu kwali habehi na muji walingikala wanhu. Na ibango alyo lyali lyandichigwe kwa Chiebulaniya na Chilumi na Chigiliki.

[21] Mtambika Mkulu nakamlonjela Pilato, “Uleche kwandika ‘Mndewa wa Wayahudi,’ Ila ‘Munhu ayu nakalonga, Heni nda Mndewa wa Wayahudi.’ ”

[22] Pilato nakedichila, “Chonyandiche nyandika sigalamla hebu!”

[23] Wamizi vyowamuwambile Yesu, wahola nguwo zoyavalile, wegawila vilundo vine, chila munhu chilundo chimwe. Wahola na nguwo ya heye yinji itawigwe kwa chibende chimwe chohachihonigwe.

[24] Lelo welonjelela waliyeka wata, “Tuleche kuidega ayi, tulitowele simbi tulole yalikohi yohola.” Mbuli ayi naikoleka galawile Maandiko Matakatifu galingulonga,

“Wegawila nguwo za heni,
na zila zomvalile wazitowela simbi.”

Ahyo ndo vyowaditile awala wamizi.

[25] Habehi na ahala howamuwambile Yesu mumsalaba, wali wemile Maliya mayake Yesu na lumbu wa mayake na Maliya mdala wa Kileopa na Maliya Madelena.

[26] Yesu vyoyamuwene mayake yemile na mlanguswa wa heye yamganile lukami ahala honhu nakamlonjela, “Mamo, sambi ayo ndo mwanago.”

[27] Kahi baho nakamlonjela ayula mlanguswa, “Sambi ayo ndo mayako.” Kulawa hala, mlanguswa yula kamhola mayake kuza kikala na heye kaye.

Yesu kangubagama
(Matei 27:45-56; Malichi 15:33-41; Lukasi 23:44-49)

[28] Yesu nakavizela kota geng'ha gamala, na leka Maandiko Matakatifu galawile kalonga, “Ndangona ng'halu.”

[29] Kwali na chisaye ahala chiwele na divai izazame, wadilizila ibofyabofya, nawawopa mli nhagala ya isopolo, wamuwichila Yesu hamlomo yanwe.

[30] Yesu vyoyanwele aila divai izazame, nakalonga, “Lelo imala!”

Hamba kenamiza mutwi wa heye, muhe nauleka lukuli.

Yesu kangutubuligwa na igoha mlubavu

[31] Yali zuwa lya Kiwika goya na Pasaka, na mitondo yake nayali Zuwa lya Kwesela. Wayahudi nahawaviganile ng'huli zikale mmisalaba kuli Zuwa lya Kwesela kwavila zuwa alyo lyali likulu. Ahyo nawamlanda Pilato magulu ga wanhu hewo wawambigwe gabenigwe na ng'huli zawo zusigwe.

[32] Baho wamizi waluta kubena magulu ga munhu wa mwaluko na wa keli wawambigwe hamwe na Yesu.

[33] Ila vyowafichile kwa Yesu, wona yabagame katali hela, ahyo hawambenile magulu.

[34] Yumwe mwa awala wamizi kamhoma igoha mlubavu lwa Yesu, baho du vilawa danda na malenga.

[35] Na heye yagawene ago, kangundavila ulolezi leka hemwe namwe mkunde. Na ago gondilonga ng'homya, na heye kavizela kota nayali yolonga yokomya.

[36] Mbuli ayo naikoleka galawile Maandiko Matakatifu, “Kuduhu chizeje ne chimwe chowobena.”

[37] Kahi Maandiko Matakatifu gangulonga, “Womlola yula yowamtubule.”

Yesu kanguwichigwa mchilaga
(Matei 27:57-61; Malichi 15:42-47; Lukasi 23:50-56)

[38] Hamba Yusufu, mwenyeng'hahye wa Alimataya nakamlanda Pilato yamkundile kuhola lukuli lwa Yesu. Yusufu nayali mlanguswa yumwe wa Yesu ila kwa uviso kwa vila nakawadumba wakulu wa Wayahudi. Pilato nakamkundila yahole. Ahyo Yusufu nakaluta kuhola lukuli lwa Yesu.

[39] Nikodemo, ayula nayalutile kwa Yesu nechilo, nakaluta hamwe na Yusufu yaholile mhanzanyo wa manemane na udi kilo makumi gadatu.

[40] Ahyo wauhola lukuli lwa Yesu na kaubumbiliza kwa sanda inojile ng'hatu hamwe na mafuta ga kunhunyhilila na udi, kota vyowazowele Wayahudi howomtila munhu.

[41] Honhu aho howamuwambile Yesu kwali kamgunda, na muli kamgunda ako kwali na chilaga chinyale, hachinawichigwa ne lukuli mgati mwake.

[42] Kwa vila zuwa lya Kiwika goya kwa Wayahudi nayali habehi, na chilaga chali habehi, wauwika mtufi wa Yesu mumo.

20

Yesu kanguzilipuka koyabagame
(Matei 28:1-8; Malichi 16:1-8; Lukasi 24:1-12)

[1] Hamitondo zuwa lya Jumapili kung'hali lufuku, Maliya Madelena nakaluta kuli chilaga, nakalyona iganga lyowadinyile hali lwizi lwa chilaga lihejezwe hafungo.

[2] Baho nakaluta yobilima kwa Simoni Petili na kwa yula mlanguswa yunji yaganigwe na Yesu. Nakawalonjela, “Wamusa Mkulu mchilaga na hatuvizelele kohi kowamuwichile.”

[3] Petili hamwe na yula mlanguswa yunji nawaluta kuli chilaga.

[4] Weng'ha weli nawaluta wobilima, ila yula mlanguswa yunji nayali yobilima lukami kusinda Petili, nakalongola kufika kuli chilaga.

[5] Loyenamize na kusunjilila mgati nakona sanda, ila henjile mgati.

[6] Hamba Simoni Petili nakoya yomuwinza, nakenjila mgati. Na heye naye nakayona sanda iwele hafungo,

[7] na chila chibende chonawambumbilize Yesu kumutwi. Chibende acho nahachali hamwe na sanda, ila chali chikungajizwe na kuwichigwa chiliyeka hafungo.

[8] Hamba yula mlanguswa yunji yawahiche kuza kuchilaga kenjila mgati, kavyona na kukunda.

[9] Nawang'hali kuvizela Maandiko Matakatifu vyogalonjile, kota naimgana kuzilipuka kwa wabagame.

[10] Hamba wala walanguswa nawahiluka kaye.

Yesu kagumlawila maliya Magidalena
(Matei 28:9-10; Malichi 16:9-11)

[11] Maliya nakapona yemile habehi na chilaga kunze kuno yolila. Vyoyang'hali yolila, kenamiza yalole mgati mchilaga.

[12] Kawona wahilisi wa kilanga wa Nguluwi weli wavalile nguwo nzelu ng'hatu wekalise, yumwe kumutwi na yumwenga kuli magulu ahala na howauwichile lukuli lwa Yesu.

[13] Wahilisi wala nawamuuza, “Mamo, kwangulila choni?”

Nakawedichila, “Wamusa Mkulu wa heni, sivizelele kohi kowamuwichile!”

[14] Maliya loyasindile kulonga, kagalamka kumbele, kamona Yesu yemile hafungo, ila nahavizelele kota ndo nayali Yesu.

[15] Yesu nakamuuza, “Mamo, kwangulila choni? Yalikohi youlingumpala?”

Maliya kejesa kota munhu yula nayali mwamizi wa mgunda, aho nakamlonjela, “Mhaza, wone umusile, undonjele kohi koumuwichile ndoluta kumhola.”

[16] Yesu nakamlonjela, “Maliya!”

Maliya kamgalamuchila na kulonga kwa Chiebulaniya, “Laboni!” Laboni ili na mina, Mlangusa.

[17] Yesu nakamlonjela Maliya, “Uleche kimbata, kwa vila nding'hali hiluka kilanga kwa Mhaza. Ila ulute kwa wang'holozangu uwalonjele, heni ndanguhiluka kilanga kwa Mhaza kahi Mhaza wa hemwe, Nguluwi wa heni kahi Nguluwi wa hemwe.”

[18] Maliya Madelena nakaluta kuwalonjela walanguswa ndimona Mkulu hamba nakawalonjela gala goyamlonjele.

Yesu kanguwalawila walanguswa wa heye
(Matei 28:16-20; Malichi 16:14-18; Lukasi 24:36-49)

[19] Yali Jumapili matinazo, walanguswa wali wekale hamwe wehindile mng'handa kwa vila wali wowadumba wakulu wa Wayahudi. Hamba Yesu nakawalawila na kwima hagati howali, nakawalonjela, “Mikale goya!”

[20] Vyoyasindile kulonga hino, kawalajila moko na lubavu lwake. Walanguswa nawasangalala heko vyowamuwene Mkulu.

[21] Yesu nakahiluchila kahi kulonga, “Mikale goya. Kota Mhaza vyoyanhumile heni, na heni ndanguwalajiza hemwe.”

[22] Loyasindile kulonga ago, nakawaputila na kuwalonjela, “Mbochele Muhe Yelile.

[23] Wone muwosele wanhu gehile gowaditile, wokusilwa, ila wone mleme kuwosela gehile gowaditile, howokusilwa hebu!”

Yesu na Tomasi

[24] Tomasi yachemigwe mnyambili, yumwe wa wala walanguswa kumi na weli nayali haduhu hala hoyezile Yesu.

[25] Baho walanguswa wamwenga nawamlonjela Tomasi, “Tumona Mkulu!”

Tomasi nakawedichila, “Sikunda hebu mbaka ndizone ng'hovu za misumali na kwinjiza chidole cha heni kuli ng'hovu azo, na kwinjiza moko wa heni mlubavu lwa heye.”

[26] Vyoifichile mazuwa nane, walanguswa wali hamwe kahi mla mng'handa. Tomasi na heye nayali hamwe na wayage. Vihindilo vyali vihindigwe, ila Yesu nakenjila na kwima hagati, nakalonga, “Mikale goya!”

[27] Hamba Yesu nakamlonjela Tomasi, “Uwiche chidole cha hegwe ahano, na ulole moko gangu. Kahi uwiche moko gako kuli ng'hovu za heni. Uleche kuwa munhu ulihela makundo!”

[28] Tomasi nakamwidichila, “Hegwe Mkulu wa heni! Hegwe Nguluwi wa heni!”

[29] Yesu nakamlonjela, “Kwangukunda vyoumbwene? Wabweda wanhu hewo wakundile ne kumbona hebu!”

Ulanguso wa chitabu chino

[30] Yesu vyoyekale na walanguswa, nakalajila vinduzanduza vinji lukami, vinji nahavyandichigwe mchitabu chino.

[31] Ila aga gandichigwa leka kuwadita hemwe mkunde kota Yesu ndo Kilistu Mlohozi, Mwana wa Nguluwi, na kukolela heye, mowa na ukomu kwa ludali lwa itagwa lyake.

21

Yesu kanguwalawila walanguswa saba

[1] Vyogamalile ago, Yesu nakawalawila kahi walanguswa saba kuli ilamba lya Tibeliya, nayali ahi,

[2] Simoni Petili na Tomasi yachemigwe mnyambili na Natanaeli mwenyeng'haye wa Kana isi ya Galilaya na wana Sebedayo weli na walanguswa wa Yesu weli wali wekale hamwe.

[3] Simoni Petili nakawalonjela wayage, “Ndanguluta kulowa somba.”

Hewo nawamlonjela, “Toluta hamwe,” Ahyo waluta wali muitumbwi waluta, ila hawebate ne somba nechilo yeng'ha.

[4] Zuwa vyolyali lilawila, nawamona Yesu yemile hafungo ha ilamba, ila walanguswa hawavizelele kota nayali heye.

[5] Hamba Yesu nakawauza, “Wasongolo, hamlowile ne somba?”

Nawedichila, “Hebu! Ne chinhu.”

[6] Yesu nakawalonjela, “Mtoze utandawala kudilo mwa itumbwi mochibata somba.” Hewo wadita kota vyoyawalonjele, watoza utandawala naumema somba, nawali wolemwela kukwega utandawala vyoumemile somba nyinji.

[7] Baho mlanguswa yaganigwe na Yesu nakamlonjela Simoni Petili, “Ayu ndo Mkulu.” Petili vyoyahuliche kota nayali Yesu, kavala nguwo ya heye kwa vila nayali hanavala, na baho kenjila kuli malenga.

[8] Ila wala walanguswa wanji nawoya mli itumbwi akuno wokwega utandawala umemile somba. Hawawele kutali na hafungo, kwali utali wa kota magulu miya.

[9] Vyowafichile hafungo, wachona chiluli cha makala na mchanya hake hawichigwe somba na mibumunda.

[10] Baho Yesu nakawalonjela hewo, “Migale somba nyhefu zo mibate sambi.”

[11] Simoni Petili kakwina mli itumbwi, kakwega utandawala umemile somba kufungo, kwali na somba ng'hangala zifichile miya na makumi gahano na zidatu. Hanga na somba zeng'ha azo, utandawala haudejeche.

[12] Yesu nakawalonjela, “Muye mulye.” Kuduhu ne mlanguswa yumwe yajezile kumuuza, “Kwa whaani?” Kwa vila nawavizela kota nayali Mkulu.

[13] Yesu nakaluta, kalavya ibumunda, kawapa. Kahi kadita hiho kwa zila somba.

[14] Ahi kahi nayali lwa kadatu Yesu kuwalawila walanguswa, kulawa vyo yazilipuche.

Yesu kangulonga na Petili

[15] Vyowasindile kulya, Yesu nakamlonjela Simoni Petili, “Simoni mwana Yohani, kwangungana ng'hatu kusinda awa?”

Petili nakedichila, “Ena Mkulu, hegwe kuvizela kota ndangukugana.”

Yesu nakamlonjela, “Ulolele wanaming'holo ja heni.”

[16] Yesu nakamlonjela kahi, “Simoni mwana Yohani, kwangungana ng'hatu?”

Petili nakedichila, “Ena Mkulu, hegwe kuvizela kota ndangukugana.”

Yesu nakamlonjela, “Ulolele goya ming'holo ja heni.”

[17] Lwa kadatu Yesu nakahiluchila kumuuza Petili, “Simoni mwana Yohani, kwangungana heni ng'hatu?”

Petili nakesinza Yesu vyowamuzile lwa kadatu, “Kwangungana heni?” Heye nakedichila, “Mkulu, kuvizela vinhu vyeng'ha. Kuvizela kota ndangukugana.”

Yesu nakamlonjela, “Ulolele ming'holo ja heni.

[18] Ndangukulonjela ndikomya, vyouwele msongolo, nakuvala vyouganile na kuluta kouganile. Ila vyouwa ulalile, kogolola moko ga hegwe na munhu yunji kokibata na kukuhilika honhu hohuganile.”

[19] Kwa kulonga ahyo, Yesu nayali yolajila nzila Petili vyoyobagame na kumtogola Nguluwi. Hamba nakamlonjela Petili, “Umbinze heni.”

Yesu na ula mlanguswa yunji

[20] Petili nakagalamka, kamona yula mlanguswa yaganigwe na Yesu yowawinza. Mlanguswa ayo ndo ayula nayekale wamwenga vyowali hamwe wolya, na ndo wamuuzile, “Mkulu, yalikohi yokuhinduka?”

[21] Petili vyoyamuwene, nakamuuza Yesu, “Mkulu, yowa ndaze kwa munhu yuno?”

[22] Yesu nakamwidichila, “Wone ndilingugana yekale mbaka hondikuya, hegwe yangukulapa choni? Hegwe umbinze heni!”

[23] Na mbuli ayo nayenela kwa wala walanguswa kota mlanguswa ayu hobagama hebu. Ila Yesu nahalonjile kota hobagama hebu, ila nakalonga, “Wone ndilingugana yekale mbaka hondikuya, hegwe yangukulapa choni?”

[24] Ayu ndo mlanguswa yalonjile mbuli zino na kuzandika. Na hetwe tuvizela kota goyalonjile kakomya ng'hatu.

Kugongomanya

[25] Yesu nakadita mbuli zinji nyinji. Wone vyeng'ha naviwe vyandichigwe mli vitabu, chimwe kwa chiyage, ndangulonga kota isi yeng'ha haiwa na honhu ha kuwika vitabu avyo.

Madito ga Watumigwa

Chilongole

Chitabu cha madito ga watumigwa changusima mwaluko wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu na ndaze vyochenele kulawila Yelusalemu kuza Yudeya na Samaliya na kuli miji kufungo. Vila Yesu vyoyawalonjele walanguswa wa heye naloyang'hali kuheluka kuza kilanga (Madito 1:8). Nachandichigwa na Lukasi, yuye kahi nayandiche Mbuli Inojile. Nayali dakitali nakwandika chila chinhu goya. Nakamwandichila vitabu vyeng'ha vili, Madito na Mbuli Inojile, Teofili nayawele Mgilichi, ila vitabu avyo kahi na hanji nakagana kuwalangusa vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu kwa weng'ha Wagilichi na Wayahudi (1:1).

Madito hanji nachandichigwa kuli mhela wa makumi sita mbaka makumi sita na gane kulawila Yesu loyavumbuche, kwa vila chitabu nachimala kwandichigwa hala Paoli nayang'hali kulawa mchinweng'ho. Lukasi kahi nayali yenule majendo hamwe na mtumigwa Paoli hanji nakandika chitabu cha Madito kuli muji wa Antiokiya. Madito ndo ulutililo wa Mbuli Inojile yandichigwe na Lukasi na kwaluka kwa Yesu kuheluka kuza kilanga. Chiwalo cha Lukasi kwandika chitabu cha Madito ndo chichila cha Mbuli Inojile. Nakagana Teofili hamwe na wanhu walingumkunda Kilistu, wavizele choni nachowelanguse nakuwandichila ng'hatu chiwalile mbuli ya ukomu wa Yesu na kwenela kwa makundo ga kumkunda Yesu Kilistu.

Chitabu cha Madito changutulapa hetwe kuvizela mbuli ya chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha mwaluko ng'hatu na ndaze vyotulinguganigwa kikala kuli makundo ga Yesu Kilistu. Ulajilo awu wa watumigwa wangutulajila vila vyotulinguganigwa kikala kwa kitumbila ludali lwa Muhe Yelile kwa kweneza usenga wa Mbuli Inojile kwa wanhu wanji.

Gali Mgati

Mwaluko Muhe Yelile kanguya kwa walanguswa na chilundo cha wanhu walingukunda Kilistu changukula (1:1-8).
Hamba chilundo cha walingumkunda Kilistu changugazigwa na kwaluka kwenela kunji Yelusalemu (8:2-12:23).
Kulawa baho Paoli kangwaluka majendo ga mwaluko ga kweneza usenga wa Nguluwi (12:24-14:28).
Hamba chitala changuting'hana Yelusalemu kupuza choni chilinguganigwa kwa wanhu walingumkunda Kilistu wanyale (15:1-35).
Hamba Paoli kangwinula majendo ga keli kuza kweneza usenga wa Nguluwi (15:36-18:22).
Kulawila baho, kangwinula majendo ga kadatu ga kweneza usenga wa Nguluwi (18:23-20:38).
Hamba Paoli kangibatigwa Yelusalemu (21-26).
Mwiso Paoli kanguhilikwa Loma (27-28).

[1] Mkulu Teofili kuli chitabu cha heni cha mwaluko nanyandika mbuli zila Yesu zoyaditile na kulangusa kulawila mwaluko wa mijito ja heye,

[2] mbaka zuwa lila loyaholigwe kilanga. Hala naloyang'hali kuholigwa kilanga nakawalajiza kwa ludali lwa Muhe Yelile wala watumigwa yawahagule.

[3] Kwa mhela wa mazuwa makumi gane hala hoyabagame nayali yowalawila lawila na kilajila kota nayali mkomu. Nawamona, na heye nakalonga gala ga Undewa wa Nguluwi.

[4] Mhela loyeting'hane hamwe na hewo nakawalonjela ahi, “Mleche kuka Yelusalemu, ila mbeteze ilagano lyoyawalonjele Mhaza, ila yomina namhuliche ndilonga.

[5] Yohani nakabatiza kwa mazi, logokuya mazuwa mado, hemwe mobatizigwa kwa Muhe Yelile.”

Yesu kanguholigwa kilanga
(Malichi 16:19-20; Lukasi 24:50-53)

[6] Ahyo watumigwa loweting'hane hamwe na Yesu, nawamuuza, “Lelo Mkulu mhela awu ndo houwahilusila Waisilaeli undewa wa hewo?”

[7] Ila Yesu nakawalonjela, “Mhela na mbuli azo vya hasi ha ludali lwa Mhaza wa heni, kahi hambe iwalape hemwe kuvizela yowa nili.

[8] Ila mhela Muhe Yelile loyowadulichilani, mobochela mong'ho na mowa walolezi wa heni kuli Yelusalemu na kuli mkowa wa Yudeya na Samaliya, mbaka kuduma kwa isi yeng'ha.”

[9] Loyalonjile ago, weng'ha wawele womlola, kaholigwa kilanga, ng'hungugu imvisa hawamuwene kahi.

[10] Lowali wang'hali wolola kilanga, yawele yoluta, baho wanhu weli wawele wavalile nguwo nzelu pee, wema behi na hewo,

[11] nawalonga, “Hemwe wanhu wa Galilaya, yandaze mwimile mlola kilanga? Yesu ayu yaholigwe kulawa kwa hemwe kuluta kilanga, kokuya kahi kota hiho vyomumuwene yoluta kilanga.”

Matiya kanguhaguligwa yebate honhu ha Yudasi
(Matei 27:3-10)

[12] Hamba watumigwa wahiluka Yelusalemu kulawa kuli chila chidunda chilinguchemigwa chidunda cha Mizeituni, chiwele kilomita imwe kulawa mujini.

[13] Lowafichile mujini nawenjila mli chihengo chiwele kuchanya mula mowali wochikala, na hewo wali Petili na Yohani na Yakubu na Andeleya na Filipo na Tomasi na Batolomeo na Matei na Yakubu mwana wa Alufayo na Simoni Zelote na Yudasi mwana wa Yakubu.

[14] Awa weng'ha nawekungajiza hamwe kumlanda Nguluwi, hamwe na wadala wamwenga na Maliya mayake Yesu na wang'holoze.

[15] Zuwa limwe, Petili nakema hali wala wanhu wawele womkunda wala wali wekungajize, hamwe wanhu weng'ha wali miya imwe na makumi meli,

[16] nakalonga, “Wang'holozangu, nayali ilapa honhu ha Maandiko Matakatifu gakoleche, honhu hala Muhe Yelile, kwa ulonzi wa Daudi, nakolonga mbuli za Yudasi yula yawalongoze kuza kumibata Yesu.

[17] Yudasi nayali yumwe wa chilundo cha hetwe, mina nakahaguligwa tuwe hamwe mli mijito ya hetwe.”

[18] Heye nakagula mgunda kwa zila sendi zoyazipalile kwa madito ga heye gehile, nakagwa hasi nakutulika lida, utumbu wa heye ubohoka kunze.

[19] Wanhu weng'ha walingikala Yelusalemu nawahulika mbuli ayo ikoleche, na ahyo kwa ulonzi wa hewo, wauchema ula mgunda Hakeli Dama, Izeleche, “Mgunda wa danda,”

[20] “Lelo yandichigwa muli chitabu cha zabuli,
“ ‘Mng'handa mwa heye mopona mahame,
munhu yoneche yaleche kikala mgati amo.’
Kahi yandichigwa,
“ ‘Munhu yunji yahole mijito ya heye.’

[21] Lelo munhu yumwe mli wala welongoze na hetwe mhela weng'ha Mkulu Yesu loyali yokwinula majendo hamwe na hetwe, yahaguligwe kilumba na hetwe.
[22] Ahyo kangulapigwa yawe yumwe wa wala welongoze na hetwe kulawila Yohani loyali yobatiza mbaka zuwa lila Yesu loyaholigwe kulawa kwa hetwe kuluta kilanga. Ayo kochilumba hamwe na hetwe kukola na kulavya ulolezi wa uzilipuko wa Yesu."

[23] Aho nawachema matagwa ga wanhu weli, wa mwaluko Yusufu yachemigwe Balisaba ama kahi Yusto na wakeli Matiya.

[24] Hamba nawamlanda Nguluwi, "Mkulu hegwe kwanguzizela nhumbula za wanhu weng'ha. Ahyo, utulajilile hali awa weli yalikohi youmhagule,

[25] leka yahole honhu hano ha mijito ja uchitumagwa woyalechile Yudasi nakaluta honhu hake yuye."

[26] Nawatowa simbi, simbi imgwila Matiya, na heye konjezwa mli wala watumigwa wanji kumi na yumwe.

2

Kuya kwa Muhe Yelile

[1] Zuwa lya Pendekosti lolifichile, wanhu weng'ha wali wekungajize hamwe.

[2] Bahala lizi lihulikwa kulawa kilanga, iputa ifandile kota mbeho ng'hali, uimemeza ng'handa ila yeng'ha yowali wekale.

[3] Hamba navilawila vinhu vyoneche kota milapi ja chiluli, visambalula na kugwa kwa chila yumwe wa hewo.

[4] Weng'ha wamemezwa Muhe Yelile, nawaluka kulonga ulonzi winji kota hila Muhe vyoyawadahize kulonga.

[5] Na ako Yelusalemu wali kuko Wayahudi, wanhu walingumkunda Nguluwi, walawile chila nhanzi ya isi yeng'ha na kilanga.

[6] Lowahuliche lizi alyo, chilundo chikulu cha wanhu nachikungajiza. Weng'ha watinuka lukami kwa vila chila yumwe wa hewo nakawahulika awo wanhu wa Nguluwi wolonga kwa ulonzi wohawavumbuche nawo.

[7] Wabubuwala na kulunduwala walonga, "Lelo awa weng'ha tulinguwahulika wolonga ahi, hawawele wenyeng'haye wa Galilaya?

[8] Iwa ndaze lelo, kuta chila munhu kanguwahulika wolonga kwa ulonzi wohawavumbuche nawo?

[9] Wayetu wamwenga Wapalisi na Wamedi na Waelami na wamwenga ndo wenyeng'haye wa Mesopotamiya na Yudeya na Kapadokia na Ponto na mkowa wa Asiya

[10] na Fulugiya na Pamfiliya na Misili na honhu ha Libiya behi na Kulene, wayetu wamwenga ndo wajenzi kulawa Loma,

[11] na Wayahudi na wanhu wahinduchile na kwinjila kuli nzila ya kumfugamila Nguluwi ya Chiyahudi, wamwenga walawa Kilete na Alabiya. Hetwe tweng'ha twanguwahulika wolonga kwa ulonzi wotuvumbuche nawo mbuli ng'hulu za Nguluwi."

[12] Weng'ha nawabubuwala kuno wochiuza, "Ayi mina yangutulangusa choni?"

[13] Ila wamwe wawabeza wolonga, "Wanhu awa wagala divai inyale ya lehano!"

Usenga wa Petili

[14] Ila Petili nakema hamwe na wala kumi na yumwe kaluka kuwadamlila wanhu kwa lizi likulu, “Wang'holozangu Wayahudi na hemwe mweng'ha mlingikala hano Yelusalemu, mhulichize goya ulonzi wondilonga.

[15] Wanhu awa hawagalile kota vyomlinguvizela, sambi ya saa tatu hela mitondo?

[16] Kukomya ndo kota mbuli ayi ndo ila yoyalonjile Yoeli nayawele mloli wa Nguluwi,

[17] “ ‘Mli mazuwa gala ga kuduma, nakalonga Nguluwi,
ndowajidila wanhu weng'ha Muhe wa heni.
Wana wa hemwe wa chilume na wachidala wolavya uloli.
Wasongolo wa hemwe wokona ulotezi,
na wasekulu wa hemwe wolota.
[18] Ena, na vitumagwa wa heni wachilume na wachidala,
ndowajidila Muhe wa heni mazuwa gala, na hewo
wolavya uloli.
[19] Ndodita vinduzanduza mchanya kilanga,
na ulajilo hasi muisi,
kowa na danda na chiluli na miyosi jizidahe,
[20] isanya lyoditilwa jiza,
na isaye lyowa lidung'hu kota danda,
hala hainalawila zuwa lila likulu na iwele na ukulu wa Mkulu.
[21] Aho yoneche yomchema Mkulu kwa utanzi, koloholigwa.’

[22] “Wanhu wa Isilaeli, mhulichize ulonzi awu! Yesu wa Nasaleti nayali munhu yula Nguluwi kamlajila kwa ludali lwa ulajilo na vinduzanduza na kububuwaza na vila Nguluwi vyoyaditile hali hemwe kukolela heye, kota vyomvizelele.

[23] Kota navyoyaganile heye kulawa mwaluko, Nguluwi nakalamula kuta Yesu yawichigwe mmoko mwa hemwe, na hemwe mumkopola kwa kuwalechela wanhu wehile wamuwambe mumsalaba.

[24] Ila Nguluwi nakamzilipula, kamlohola kuli usungu wa kubagama mina na haiganigwe ng'hatu kubagama kumuwohe.

[25] Mina Daudi nakalonga mbuli za Mkulu kota ahi,
“ ‘Nandimonaga Mkulu kumwando kwa heni mazuwa gose,
kahamwe nzingo ya heni ya kudilo, nani hambe nhigasiche.
[26] Ahyo, nhumbula ya heni yangusangalala,
na lumyango lwangu nalutowa luchenze lwa kusangalala.
Na lukuli lwa heni lochikala muli kitumbila,
[27] kwa vila hegwe Nguluwi, huileka nhumbula ya heni kuli isi ya wabagame,
ne humkundiza yelile wa hegwe yole mchilaga.
[28] Kundajila nzila za ukomu,
kumemeza usangalalo kwa kuwa baho hegwe!’

[29] “Wang'holozangu, ndangugana kuwalonjela ndikangaze mbuli zimfichile Daudi, sekulu wa hetwe yatanganiche. Heye nakabagama na katiligwa, kahi chilaga cha heye cha bahano hakaye hetu mbaka lehano.

[30] Ila kwa vila Daudi nayali mloli wa Nguluwi, nakavizela kuta Nguluwi kamlahila kuta komhaliza yumwe wa lulelo lwa heye yawe mndewa wa honhu hake.

[31] Daudi nakona kung'hali mbuli zoyodita Nguluwi na ahyo nakalonga gala ga uzilipuko wa Kilistu mlohozi hala hoyalonjile,
“ ‘Halechigwe kuli isi ya wabagame, lukuli lwa heye halolile mli chilaga.’

[32] “Lelo Nguluwi nakamzilipula ayu Yesu na hetwe tweng'ha twa walolezi wa mbuli ayi.

[33] Heye loyakwinizwe na kuwichigwa na Nguluwi nzingo ya heye ya kudilo, nakabochela kwa heye mhaza yula Muhe Yelile nayalagane na hetwe, nakatujidila ayo Muhe. Acho ndo mlinguchona sambi na kuhulika.

[34] Mina heye Daudi, hakwinile mbaka kilanga, ila heye nakalonga.

“ ‘Mkulu nakamlonjela Mkulu wa heni,
kalise nzingo ya heni ya kudilo,
[35] mbaka ndiwadite wang'honyo wa hegwe wawe chigoda cha kuwichila magulu ga hegwe.’

[36] “Wanhu weng'ha wa Isilaeli wangulapigwa kuvizela kuta ayo Yesu yomumgazile, ndo yuye yula Nguluwi yamditile yawe Mkulu na Kilistu Mlohozi!”

[37] Lelo wanhu lowahuliche ahyo, wahomwa nhumbula, nawamuuza Petili na watumigwa wayage, “Wang'holozetu tudite ndaze?”

[38] Petili nakedichila, “Mumgalamchile Nguluwi na chila yumwe wa hemwe yabatizigwe kwa itagwa lya Yesu Kilistu, leka musilwe gehile ga hemwe na kubochela ndolendole ndo iwele Muhe Yelile.

[39] Mina, ilagano lila lyomuwichilwe hemwe, na lyomuwichilwe na wana wa hemwe, na kwa wanhu weng'ha walingikala kutali na kwa chila munhu yula mkulu Nguluwi wa hetwe komchema kwa heye.”

[40] Kwa ulonzi unji winji, Petili nakalajiliza na kuwahimiliza wanhu yolonga, “Milohole na lulelo alu lwihile.”

[41] Wenji nawaukunda ulonzi wa heye, wabatizigwa. Wanhu wawele elufu zidatu wonjezeka kuli chila chilundo zuwa alyo.

[42] Awa weng'ha walutilila kilangusa kwa watumigwa. Hamba nawalutilila kikala hamwe chilukolo na kumogola ibumunda na kumlanda Nguluwi.

Vyonawekale chila zuwa wala wanhu wa Nguluwi

[43] Vinduzanduza vinji na kububuwaza navilajilwa kwa kukolela watumigwa na chila munhu nakadumba.

[44] Wanhu weng'ha wawelengumkunda Nguluwi wazanguwa chinhu chimwe na vinhu vya hewo wazangigawila.

[45] Wali woguza lufufu lwawo na vinhu vya hewo hamba nawegawila sendi kota chila munhu vyoyalapile.

[46] Nawalutilila kiting'hana hamwe chila zuwa kuli Ng'handa ya Nguluwi. Ila mhela wa kumogola mibumunda, naweting'hana mli ng'handa za hewo walya hamwe ndiya ayo kwa usangalalo na nhumbula igonzoche.

[47] Nawamtogola Nguluwi, nakuganigwa na wanhu weng'ha. Chila zuwa Mkulu nakawonjezela wanhu kuli lng'hongola lwa lwawo lwa wala wanhu nawali woloholigwa.

3

Petili na Yohani wangumlohola chete yumwe

[1] Zuwa limwe, saa tisa nemisi, Petili na Yohani wali woluta Ng'handa ya Nguluwi, mhela wa kumlanda Nguluwi.

[2] Mhela awo wanhu wali wompika munhu yumwe chete kulawila loyaleleche. Wanhu awo wali womuwika ayo munhu chila zuwa muli chihindilo cha Ng'handa ya Nguluwi ulinguchemigwa Chihindilo Chinojile, leka yalande choneche kwa wala wokwinjila Ng'handa ya Nguluwi.

[3] Loyawawene Petili na Yohani wokwinjila Ng'handa ya Nguluwi, nakawalanda wampe choneche.

[4] Petili na Yohani wamnogolela meho, heye Petili nakamlonjela, “Tulole!”

[5] Heye nakawagalamchila, yochitumbila hanji kopegwa chinhu choneche kwa hewo.

[6] Hamba Petili nakamlonjela, “Ndahela sendi ne zahabu, ila chila chondilinacho ndokupa. Kwa itagwa lya Yesu Kilistu wa Nasaleti, wime na ujende!”

[7] Kahi, nakamibata moko wa kudilo, kamwinula. Baho magulu na mafugamilo ga heye nagali na ludali.

[8] Kanyozoka, kema kaluka kujenda. Hamba kenjila na hewo Ng'handa ya Nguluwi, yojenda na kunyozoka nyozoka kuno yomtogola Nguluwi.

[9] Wanhu weng'ha wawele aho nawamona yojenda na kumtogola Nguluwi.

[10] Lowavizelele kuta ndo yula yaliyolanda behi na chila Chihindilo Chinojile cha Ng'handa ya Nguluwi, nawabubuwala lukami na kulemwela kuvizela gamlawile.

Usenga wa Petili

[11] Wanhu weng'ha, wang'hali wabubuwale ng'hatu, nawaluka kubilimila honhu hali nguchemigwa “Chipepela cha Solomoni,” Hala yula munhu nayali yang'hali yawebate Petili na Yohani.

[12] Lelo Petili yawawene wanhu awo nakawalonjela, “Wanhu wa Isilaeli, lekachoni mwangububuwala kwa mbuli ayi? Lekachoni mwangutunogolela meho kota ndo kwa mong'ho wa hetwe ama kwela kwa hetwe twetwe ndo kumditile munhu ayu yajende?”

[13] Nguluwi wa Abulahamu na Isaka na Yakubu, Nguluwi wa wasekulu wa hetwe yamtogole chitumagwa wa heye Yesu. Heye ndo yuyula mmuwichile mmoko ga wakulu na kumlema hali Pilato, hanga Pilato yaganile kumlechela.

[14] Yali yelile na yanojile, ila hemwe namumlema, namumgana munhu yunji yawele mkopolaji yalechelwe.

[15] Lelo mumkopola yula nayaditile mwaluko wa ukomu. Ila Nguluwi nakamzilipula, na hetwe twa walolezi wa mbuli ayo.

[16] Itagwa lya Yesu na makundo mli itagwa alyo ndo vimpele ludali munhu ayu mlingumona nakumzela. Makundo kwa Yesu ndo gamusile ng'hatu munhu ayu kota vyommona mweng'ha.

[17] “Lelo wang'holozangu, hemwe na wakulu wa hemwe namdita mbuli azo kwa kuleka kuvizela.

[18] Lelo Nguluwi ndo vyoyaditile gala goyadamle aho katali kwa kukolela waloli weng'ha, mina naimlapa Kilistu Mlohozi wa heye yagaziche.

[19] Lelo mumgalamchile Nguluwi, leka heye yawosele gehile ga hemwe.

[20] Mdite ahyo leka Mkulu yawape mhela wa kwesela na kuwagalila yula Kilistu Mlohozi, yula ndo Yesu.

[21] Ilapa yapone kuko kilanga mbaka houfika mhela wa kugongomanya vinhu vyeng'ha, kota Nguluwi vyoyalonjile kwa kukolela waloli wa heye welile kulawila katali.

[22] Kwa vila Musa mina nakalonga, ‘Mkulu Nguluwi wa hemwe kokugalilani hali wang'holozenu mloli wa Nguluwi kota heni. Mumhulichize heye kwa mbuli zeng'ha zoyowalonjela.

[23] Yoneche homuhulichiza Mloli ayo kobaguligwa kutali na wanhu wa Nguluwi na kudumigwa.’

[24] Waloli weng'ha, kwaluchila Samweli na wala wamuwinzile, nawadamla mbuli azi zila zali zikoleka mazuwa gaga.

[25] Malagano gala Nguluwi goyalavile kwa kukolela waloli ndo kahi kwa mbuli ya hemwe, na mwangilumba kuli ilagano Nguluwi lyoyaditile na wasekulu wa hemwe, kota voyamlonjele Abulahamu, ‘Kwa kukolela walelwa wa hegwe na ivyazi lyeng'ha lyako muisi lyotambichizwa.’

[26] Lelo Nguluwi nakamzilipula chitumagwa wa heye kwa mbuli ya hemwe tandi, nakamlajiza yakugalileni utambichizo kwa kumdita chila munhu wa hemwe yalekane ng'hatu na gehile ga heye.”

4

Petili na Yohani wangigaligwa kwa vilongozi wa Wayahudi

[1] Petili na Yohani lowang'hali wowadamlila wanhu, watambika na wakulu wa wamizi wa ng'handa ya Nguluwi hamwe na Masadukayo nawafika.

[2] Nawazudila lukami, mina awo watumigwa wali wowadamlila wanhu kuta Yesu nakazilipuka, mbuli ilingulajila wabagame wozilipuka.

[3] Hamba wawebata na kwa vila nechilo nayali ikwinjila, wazanguwamila mbaka hamitondo.

[4] Ila wenji nawahuliche awo ulonzi nawakunda, na chilundo cha wanhu chizangonjezeka kwa kuwaza iwa ifichile walume elufu zihano.

[5] Mitondo wakulu wa Wayahudi, wasekulu na walangusa wa malajizo ga Musa naweting'hana hamwe ako Yelusalemu.

[6] Neweting'hana hamwe na Anasi mtambika mkulu na Kayafa na Yohani na Alekizanda na wanji wali wa lukolo lwa mtambika mkulu.

[7] Lowawemize Petili na Yohani kumwando kuli hewo, nawawauza, “Hemwe mwangudita mbuli azi kwa mong'ho wachi ama kwa itagwa lya munhu yachi?”

[8] Aho Petili yawele yamemile Muhe Yelile, nakawalonjela, “Vilongozi na wakulu wa wanhu!

[9] Wone mwangutuuza lelo hano chila chidito chinojile choyaditilwe yula munhu nayali chete na vyoyaditigwe yawe mkomu,

[10] lelo, hemwe na wanhu weng'ha wa Isilaeli mwangulapigwa kuvizela kuta munhu ayu kema kumwando kwa hemwe lelo hano, mkomu ng'hatu, kwa itagwa lya Yesu Kilistu wa Nasaleti yula hemwe namumuwambile mumsalaba, ila Nguluwi nakamzilipula.

[11] Ayu ndo yula Maandiko Matakatifu gangulonga,
“ ‘Iganga lyowalilemile walinguzenga,
lelo liwa iganga likulu lya msisi.’

[12] Haduhu ulohozi hambe upegwe kwa munhu yunji yoneche, mina hasi mwa ulanga, kuduhu itagwa linji Nguluwi yatupele hetwe toweza kulohooligwa nalyo.”

[13] Awo wakulu wa kutagusa, wawele wavizelele kuta Petili na Yohani wali wanhu hawasomile ne kuwa na uwanzi woneche ila na wabubuwala vyonawadahile kulonga ne kudumba. Wali wavizelele kuta wali welumbile na Yesu.

[14] Ila lowamuwene yula munhu yosilwe utamwa yemile hamwe na hewo, hawalonjile chinhu.

[15] Ahyo nawawalonjela walawe kunze kuli chitala, na hewo nawapona mng'handa waliyeng'ha wolongasa chinyele.

[16] Wakulu wa utaguso wazangiuza, “Tudite choni na wanhu awa? Chila munhu yalingikala Yelusalemu kanguvizela kuta ulajilo wa chinduzanduza achi na kububuwaza aku kukoleka, na hetwe hatubela mbuli ayi.

[17] Ila wone tugana mbuli ayi ileche kwenela ng'hatu kuli wanhu wesa, tuwadeuze waleche kulonga na munhu yoneche kwa itagwa lya Yesu.”

[18] Ahyo wawachema kahi mung'handa, waleche kuwalonjela wanhu honhu honeche kahi waleche kulangusa kwa itagwa lya Yesu.

[19] Ila Petili na Yohani nawawedichila, “Mwamule mwemwe wone inoga hali Nguluwi kuwahulichiza hemwe kuleka kumhulichiza Nguluwi.

[20] Hetwe hatuleka ng'oo kulonga mbuli zila zotuziwene na kuhulika.”

[21] Lelo awo wasekulu wa kutagusa wawadeuza kwa kuwang'hang'halila ng'hatu, hamba wawalechela. Hawawagazile kwa vila wanhu weng'ha nawali womtogola Nguluwi kwa mbuli ayo ilawile.

[22] Ayo munhu yoselwe utamwa nayali na ukulu upulute miyaka makumi gane.

Wanhu wangumlanda Nguluwi yawemize

[23] Bahala lowalechelwe, Petili na Yohani wahiluka kwa wayao, wawalonjela gala gowalonjelwe na watambika wakulu na wasekulu.

[24] Na hewo lowahuliche mbuli azo welumba hamwe na wayao kumlanda Nguluwi wakangaze wolonga, “Mkulu, hegwe ulumbile ulanga na isi, bahali na vyeng'ha vilimumo!

[25] Ndo umditile chitumagwa wa hegwe, mhaza wa hetwe Daudi, yalonje kwa ludali lwa Muhe Yelile,

“ ‘Lekachoni wanhu wa isi zeng'ha wazudila?
Lekachoni wanhu wangijesa wihe?
[26] Wandewa wa isi mina nawewika goya,
na vilongozi wa isi naweting'hana hamwe,
kumlema Mkulu na Kilistu Mlohozi.’

[27] Mina, hino ndo vyoili Helodi na Pontio Pilato na wanhu wa Isilaeli na wanhu wa isi zinji, vyowating'hane baha mujini, kumlemela Yesu chitumagwa wa hegwe Yelile yula youmhagule yawe Kiliistu Mlohozi.

[28] Ena, naweting'hana wogana wadite mbuli zila zouganile na kuwika goya kulawila mwaluko kwa ludali na igano lya hegwe.

[29] Ila lelo, hegwe Mkulu, ulole kukabusa kwa hewo ututanze hetwe vitumagwa wa hegwe kudamla lizi lya hegwe ne kudumba.

[30] Golose moko wa hegwe leka uwalohole wanhu. Dite ulajilo na vinduzanduza kwa itagwa lya Yesu chitumagwa wa hegwe Yelile.”

[31] Lowasindile kumlanda Nguluwi, hala honhu howali weting'hane hatigaswa, na weng'ha wamemema Muhe Yelile. Weng'ha walutilila kudamla lizi lya Nguluwi ne kudumba.

Newekala kota ivyazi limwe

[32] Nhanzi yeng'ha ya chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wali na nhumbula na Muhe yumwe. Haduhu ne yumwe nayali na chinhu choneche yachiwiche chiwe cha heye yaliyeng'ha, ila nawewigawila vyeng'ha vyowalinavyo.

[33] Watumigwe nawalavya ulolezi kwa ludali lwinji kuzilipuka kwa Mkulu Yesu, na Nguluwi kawapa kunoga kwa heye kwinji.

[34] Haduhu ne munhu nayesilwe chinhu, mina wawele na migunda ama ng'handa waliwoziguza,

[35] na kuwapa watumigwa azo sendi, na kigawila chila munhu vyoyalingulapa.

[36] Kwali na Mlawi yumwe yaleleche Kupulo, itagwa lya heye Yusufu, yula watumigwa nawamchema Banaba, izeleche “Munhu yawelenguwakangaza nhumbula wanhu.”

[37] Heye naye nayali na mgunda nakauguza nakahola zila sendi kawegalila watumigwa.

5

Ananiya na Safila

[1] Munhu yumwe yalinguchemigwa Ananiya na mdala wa heye Safila nawaguza mgunda wa hewo vivila.

[2] Ila mdala wa heye yawele yavizelele, Ananiya nakewichila chasi cha sendi zoyapatile na chasi chiyage kawapa watumigwa.

[3] Hamba, Petili nakamuuza, "Ananiya, lekachoni Limazoga yenjile mnhumbula ya hegwe na kukudita umuhade Muhe Yelile kwa kiwichila sendi zoupatile kwa kuguza ula mgunda?

[4] Hala hunaliguza lyali lyako, na louliguzile, azo sendi zali za hegwe ukolele chougana. Lelo lekachoni uganile kudita mbuli ili ahi mnhumbula ya hegwe? Humuhadile munhu, kumhada Nguluwi!"

[5] Ananiya loyahuliche ahyo kagwa hasi nakabagama. Wanhu weng'ha wahuliche mbuli ayo ilawile nawadumba lukami.

[6] Wasongolo weza, nawagubika mtufi wa heye waulavya kunze nawautila mchilaga.

[7] Logamalile masaa gadatu hino, mchewake yawele hanavizela galawile, kenjila mla mng'handa.

[8] Petili nakamlonjela, "Ndonjele! Azi sendi ndo zompatile kwa kuguza ula mgunda?" Heye nakamlonjela? "Ena zizo."

[9] Yolawa Petili nakamlonjela, "Lekachoni lomilanguse kumhada Muhe wa Mkulu? Hulichize! Wala wanhu walutile kumtila mchilaga mlume wa hegwe, sambi wa mchihilindilo na hegwe nagwe wokuhola kahi."

[10] Bahala Safila nakagwa mli magulu ga Petili nakabagama. Wala wasongolo lowenjile, wamfika mina yabagame, ahyo nawamlavya kunze, wamtila mchilaga behi na mlume wa heye.

[11] Chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu na wanhu wanji wahuliche mbuli ayo nawadumba lukami.

Vinduzanduza na kububuwaza

[12] Watumigwe nawalajila vinduzanduza na kububuwaza kwinji hali wanhu. Wanhu wa wamkundile Yesu wali wochiting'hana hamwe mli chipepela cha Solomoni.

[13] Munhu yunji hela nayali yodumba kilongoza na hewo. Ahyo wanhu wenji wala hawawele wa makundo ago, nawawatogola.

[14] Wanhu wenji walume na wadala nawamkundile Mkulu, nawonjezeka mli chilundo cha hewo.

[15] Na wanhu wali wowagala watamwa wa hewo mnzila na kuwawasiliza mchanya mli vinhanda na mmicheka Petili wone yakole, wogana chibehelo cha heye chiwadolize wanhu wamwenga.

[16] Wanhu wenji nawoya wolawila honhu hafungofungo ha Yelusalemu, wowegala watamwa wa hewo na wala wali na chijeni chihile, na hewo weng'ha wosilwa utamwa.

Watumigwe wangugazika

[17] Hamba mtambika mkulu na wayage wali wa chilundo cha Masadukayo wa honhu aho, wawonela maya watumigwa.

[18] Hamba, wawebata watumigwa wawahindila mchinweng'ho.

[19] Ila hamihe mhilisi wa Mkulu na kachumula chihindilo cha chinweng'ho, kawalavya kunze, nakawalonjela,

[20] "Mlute na mwime mng'handa hali Ng'handa ya Nguluwi mkawalonjele wanhu ulonzi weng'ha wa ukomu awu."

[21] Watumigwe nawakunda, nawenjila mli Ng'hada ya Nguluwi kung'hali lufuku, nawaluka kulangusa.

Mtambika mkulu na wayage lowafichile nawachema nhing'hano ng'hulu na wakulu weng'ha wa utaguso na vilongozii wa Wayahudi, wawalajiza wanhu kuchinhweng'ho leka wakawegale wala watumigwa.

[22] Ila wala vitumagwa lowafichile ako hawawafichile mla mowawahindile. Ahyo nawahiluka, wazalonga luzi mnhing'hano,

[23] wolonga, "Natufika honhu howahindilwe hahindigwe chila nzingo na wamizi wololela mchihindilo. Ila lotuchumule mla mg'handa hatumuwene munhu yoneche."

[24] Mkulu wa wamizi wa ng'handa ya Nguluwi na watambika wakulu lowahuliche mbuli ayo wazangudumba, waleche kuvizela gawapatile.

[25] Keza munhu yumwe, nakawalonjela, "Wala wanhu womuhindile mchinhweng'ho, ahi sambi wa Ng'handa ya Nguluwi, wangulangusa wanhu."

[26] Aho mkulu wa wamizi wa ng'handa ya Nguluwi hamwe na wanhu wa heye nawaluta ng'handa ya Nguluwi, kuwegala. Ila hawawebate kwa lupichi, mina nawadumba wanhu wowatowa na maganga.

[27] Hamba wawegala, wawemiza kumwando hali chitala. Mtambika mkulu nakawalonjela,

[28] "Natuwalemeza ng'hatu kulangusa kwa itagwa lya munhu ayu, lelo mvumiza malanguso ga munhu ayu kwesa Yelusalemu, lelo mwangugana kutuwichila nongwa ya kubagama kwa munhu ayu."

[29] Aho Petili, yawele hamwe na wala watumigwa wanji, nakedichila, "Igana kumuhulichiza Nguluwi kusinda wanhu.

[30] Nguluwi wa hetwe nakamzilipula Yesu kulawila hala hemwe homumkopole na kumuwamba mumsalaba.

[31] Ayu ndo yula yakwinizwe na Nguluwi mbaka nzingo ya heye ya kudilo. Kawa chilongozi na mlohozi, leka yawadahize wanhu wa Isilaeli wamgalamchile Nguluwi, na kusilwa gehile ga hewo.

[32] Na hetwe twanguvumila mbuli ayo, na heye Muhe Yelile yula Nguluwi yawapele wala walingumuhulichiza, kangulavya ulolezi kwa mbuli ilawile."

[33] Wanhu weng'ha wawele hala mchitala lowahuliche ahyo wazudila, wazangugana kuwakopola watumigwa.

[34] Ila Mfalisayo yumwe nayali nguchemigwa Gamalieli yula nayali mlangusa wa malajizo ga Musa nayatanganiche ng'hatu hali wanhu weng'ha, nakema mchitala, kagana wala watumigwa walavigwe kunze hado.

[35] Hamba nakawalonjela wala wanhu wa kutagusa, "Wanhu wa Isilaeli, mijese hala hamnakola chila chomlingugana kuwakolela wanhu awa!

[36] Katali hado, nakalawila munhu yumwe itagwa lya heye Seuda, kazangidita kota kamunhu yatanganiche na wanhu wafichile miya zine welongoza na heye. Ila nakakopoligwa, na chilundo cheng'ha cha heye chisambaluka na kwaga.

[37] Kahi, heni hamba, mhela ula wa kuwazigwa wanhu, nakalawila Yudasi wa Galilaya. Na heye ayu nakawakwega wanhu wamuwinza, ila na heye nakakopoligwa na wala waliwomuwinza wasambaluka.

[38] Na kahi heni sambi ndangukulonjelani, mleche kuwaditila wanhu awa chinhu choneche chila, mina wone mbuli ayi ya hewo yaluchizwe na wanhu, yokwaga iliyeng'ha.

[39] Ila wone yaluchizwe na Nguluwi, haiwele hela kota molemwa kuwasumya, ila mochifika mumlema Nguluwi!"

Hamba, wekundiza na heye.

[40] Ahyo wawachema wala watumigwa, hamba nawawalonjela watowigwe ng'hobwa na kuwalemeza waleche kulangusa kwa itagwa lya Yesu, hamba nawawaleka walute.

[41] Ahyo watumigwa nawalawa hala mchitala wawele wasangalale, mina nawalapigwa kubasigwa soni kwa itagwa lya Yesu.

[42] Chila zuwa wazangulangusa na kudamla mli Ng'handa ya Nguluwi na ng'handa za wanhu Mbuli Inojile kota Yesu ndo Kilistu Mlohozi yahaguligwe.

6

Watanzi saba wa watumigwa

[1] Hamba, lung'hongola lwa walanguswa vyolwali luvila ng'hatu, nakulawila kung'hung'huta hali wanhu walingukunda walingulonga Chigilichi na wala walingulonga Chiebulaniya. Wala walingulonga Chigilichi waliwong'hung'uta kota walekwa wa hewo wali wosemwigwa kuli kugawilwa vinhu vyowali wolapa chila zuwa.

[2] Ahyo, watumigwa kumi na weli nawaichema nhanzi yeng'ha ya walanguswa, nawalonga, "Hainojile hetwe tuleche kudamla lizi lya Nguluwi hamba tuzengigayila kigawila vinhu vyotulingugana kwa malapo ya chila zuwa.

[3] Ahyo wang'holozetu, mhagule hali hemwe wanhu saba watanganiche, wamemile Muhe na luhala lwa kumuhulichiza Nguluwi, na hetwe towapa hemwe ludali alo lwa kigawila vinhu.

[4] Twetwe baha, tochinweg'ha kumlanda Nguluwi na mijito ya kudamla ulonzi wa Nguluwi."

[5] Mbuli ayo iwanojeza nhanzi ya wanhu weng'ha wa Nguluwi. Wamhagula Stefani, munhu nayali na makundo makulu na yamemile Muhe Yelile nawamhagula kahi Filipo na Pilokolo na Nikanoli na Timona na Pamena na Nikolao wa Antiokiya yula mhela umwe nayali yahinduchile na kwinjila kuli nzila ya Chiyahudi ya kumfugamila Nguluwi.

[6] Nawawawika kumwando kwa watumigwa, na hewo nawawalandila na kuwawichila moko.

[7] Lizi lya Nguluwi luza kwenela na wanhu wa Nguluwi ako Yelusalemu wonjezeka ng'hatu, na chilundo chikulu cha watambika nawabochela makundo ga Yesu.

Stefani kangibatigwa

[8] Stefani nakabochela kunoga kwinji kwa Nguluwi, ludali lwinji na kazangulajila vinduzanduza hali wanhu.

[9] Ila wanhu wamwenga nawalawila wetwanjize na Stefani. Wanhu awo wamwenga wali wa ng'handa imwe ya kusalila ilinguchemigwa, ng'handa ya wanhu welejehe, na hewo nawalawa Kulene na Alekizandilia, wamwenga nawalawa Kilikiya na mkowa wa Asiya.

[10] Ila nawalemwa kitwanza na heye kwa mbuli ya luhala lwake na yula Muhe Yelile yamlongoze mhela loyalonjile.

[11] Ahyo nawawasonjeleza wanhu wamwe walonje, "Tumhulika Stefano yolonga mbuli za kumliga Musa na kumliga Nguluwi."

[12] Kwa chiwalo acho, nawawasonjeleza wanhu na wasekulu na walangusa wa malajizo ga Musa. Lelo wamuyila Stefani, wamibata wamigala hali chitala chikulu.

[13] Wawegala mchitala walolezi wa udesi wala nawalonga, "Munhu ayu hambe yaleche kulonga ulonzi wa kuliga honhu helile na malajizo ga Musa.

[14] Mina natumhulika yolonga ayo Yesu wa Nasaleti kowifya ng'hatu ng'handa ya Nguluwi na kuchigalamla chihendo chila chotubochele kwa Musa.”

[15] Weng'ha wawele mli chitala wamnogolela meho Stefani, wona kumeho kwa heye kuwele kota mhilisi wa kilanga.

7

Usenga wa Stefani

[1] Lelo mtambika mkulu nakamuuza Stefani, “Ndaze! Mbuli azi kwangukomya ndo vyozili?”

[2] Stefani nakedichila, “Wang'holozangu na wahaza wa heni, mnyhulichize! Nguluwi wa ukulu nakamlawila Mhaza wa hetwe Abulahamu loyali yochikala Mesopotamiya, naloyang'hali kikala Halani,

[3] Nguluwi nakamlonjela, ‘Uche muisi ya hegwe, uwaleche wang'holozo, ulute kuli isi yondikulajila.’

[4] Ahyo Abulahamu nakoka muisi ya Kalidayo na kuza kikala Halani. Nakoka ako mhaza wa heye lonayabagame, Nguluwi nakamusa mbaka isi ayi yomlingikala hemwe sambi.

[5] Nguluwi nahampele ne honhu hamwe hadodo ha isi ayi iwe ya heye, leka ahyo, nakalagana na heye kota komha isi ayi iwe ya heye na ya walelwa wa heye, hanga mhela awu hawele na mwana.

[6] Nguluwi nakamlonjela ahi, ‘Lulelo lwa hegwe loza kikala isi ilingulongozwa na wanhu wanji, ako woditigwa wapogozi na kuditigwa vibi kwa mhela wa miyaka miya na jine.

[7] Ila heni ndoitagusa ayo isi iwadita hemwe wapogozi. Hamba ndowalavya kuli isi ayo woye wafugamile heni Nguluwi honhu aha.’

[8] Hamba Nguluwi nakadita na heye ilagano liwele kwinjila ikumbi ndo liwa ulajilo wa ilagano lya heye. Ahyo, Abulahamu nakamwinjiza ikumbi mwanage Isaka zuwa lya nane hala hoyaleleche. Na Isaka, hihyo, nakamwinjiza Yakubu. Na heye Yakubu nakawenjiza wala wana kumi na weli wawele ndo wasekulu wa hemwe.”

[9] “Wala wana wa Yakubu, nawamonela maya Yusufu, nawamuguza muupogozi Misili. Ila Nguluwi nayali hamwe na heye,

[10] nakamlohola kuli magazo ga heye gesa. Nguluwi nakamganila isungu na luhala hali Falao, Mndewa wa Misili, na heye Falao nakamuwika yawe mng'hangala wa ila isi na ng'handa ya chiundewa.

[11] Hamba nakulawila nzala ng'hulu kuli isi yeng'ha ya Misili na Kanani, nayambuza kugaya kukulu. Wasekulu wa hetwe hawawele nachoneche cha kulya.

[12] Hamba Yakubu loyahuliche mbuli kuta ako Misili kwali na chilyo, nakawalajiza wanage, wawele ndo wasekulu wa hetwe, waluche kuluta ako Misili kuli majendo ga mwaluko.

[13] Mli majendo ga hewo ga keli, Yusufu nakelajila kwa wang'holoze, na Falao Mndewa wa Misili, nakaizela nhanzi ya Yusufu.

[14] Yusufu nakawalajiza wasenga wamcheme Yakubu na nhanzi yeng'ha, weng'ha wanhu makumi saba na wahano woye Misili.

[15] Ahyo, Yakubu nakaluta Misili kula heye na wanage nawabagama.

[16] Mitufi ja hewo najigaligwa mbaka Shekemu, jiwichigwa mli vilaga vila Abulahamu nayali yagulile kwa nhanzi ya Hamoli kwa chasi chimwe cha sendi.

[17] “Mhela lowali habehi Nguluwi yagongomanye ilagano loyampele Abulahamu, wanhu kula Misili wali mina wonjezeche nakuwa wenji ng'hatu.

[18] Hamba, yula mndewa yumwe nahamzelele Yusufu nakaluka kulongoza ako Misili.

[19] Nakaiditila nhanzi ya hetwe wihe, kawaditila wasekulu wa hetwe na kuwakola lupichi wawawiche hanze wana wawele vyali leka wabagame."

[20] Musa nakaleligwa mhela awo. Yali mwana yanojile ng'hatu. Nakaleligwa mng'handa ya Nguluwi kwa myezi jidatu.

[21] Na loyalavigwe kunze yabagame, mhiza wa Falao, Mndewa nakamhola, na heye kamlela kota mwanage.

[22] Musa nakalanguswa luhala lweng'ha lwa Wamisili kawa na ludali lwa kulonga na kudita vinhu.

[23] "Loyali na ukulu wa miyaka makumi gane nakalapa kuza kuwalola wang'holoze Waisilaeli.

[24] Ako nakamona myao yumwe yoditilwa vibi na Mmisili, nakaluta kumgombola, na kuwalipiza hewo, kamkopola yula munhu.

[25] Musa nakejesa kota Waisilaeli wayage nawavizela kota Nguluwi yahetumbile heye kuwalohola, ila nahawavizelele ahyo.

[26] Mitondo yake, nakawona Waisilaeli weli wochitowa, kajeza kuwahanyisa yolonga, 'Mwalukolo, lekachoni kilumiza mwemwe yeng'ha?'

[27] Yula nayali yomtowa miyage nakamkundujiza Musa hafungo yolonga, 'Whaani yakuwichile hegwe uwe chilongozi na mlewezi wa hetwe?'

[28] 'Kwangugana kung'hopola kota vyoumkopole yula Mmisili mitondo?'

[29] Loyahuliche ago, Musa nakadwina, kazakikala kuli isi ya Midiani na ako kalela wana weli.

[30] "Mihela makumi gane logafichile, mhilisi wa Mkulu nakamlawila Musa kuli chisosolo chilingwaka chiluli kula kugunuche behi na chidunda cha Sinai.

[31] Musa nakabubuwala ng'hatu kona alyo lilawile mbaka kahejela behi yasunjilile, ila kahulika lizi lya Mkulu,

[32] 'Heni nda Nguluwi wa sekulu wa hegwe Nguluwi wa Abulahamu na Nguluwi wa Isaka na Nguluwi wa Yakubu.' Musa kaza kukakama yodumba hajezile kahi kulola ng'hatu.

[33] Mkulu nakamlonjela, 'Vule makwamba ga hegwe, mina aha honhu houkwima ndo honhu Helile.

[34] Ndigona ng'hatu, gehile gowalinguditilwa wanhu wa heni kula Misili. Nyhulika chililo cha hewo, na heni mbuya kuwagombola. Ahyo lelo, ndokulajiza Misili.'

[35] "Ayu Musa ndo yula wanhu wa Isilaeli nawamlemile lowalonjile, 'Whaani yakuwichile hegwe uwe chilongozi na mlewezi wa hetwe?' Kukolela yula mhilisi wa kilanga yamlawila kuli chila chisosolo nachiwele ngwaka chiluli, Nguluwi nakamlajiza ayo Musa yawe chilongozi na mlohozi.

[36] Ndo yula yawalongoze wala wanhu walawe Misili kwa kulajila vinduzanduza na kububuwaza mli isi ya Misili, mli bahali ya Shamu na kugunuche, kwa mhela wa miyaka makumi gane.

[37] Musa ndo yula yawalonjele wanhu wa Isilaeli, 'Nguluwi kokuhagulilani hemwe mloli, kota vyoyanhumile heni, na heye kolawa mli lukolo lwa mwemwe baho.'

[38] Chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu lochikungajize hamwe kula kugunuche, Musa ndo nayali ako kota msenga hali awo wasekulu wa hetwe na ayo mhilisi wa kilanga yalonjile na heye kuli chidunda cha Sinai. Ndo heye yapeligwe ula ulonzi wa ukomu yatigalile hetwe.

[39] "Ila heye ndo yula wasekulu wa hetwe nawalemile kumuhulichiza, wamkundujiza hafungo. Wazangugana kuhiluka Misili.

[40] Nawamlonjela Aluni, ‘Tugongomanyile milungu jojitulongoza mnzila. Mina hatuvizelele gamfichile ayo Musa yatulongoze kulawila isi ya Misili.’

[41] Aho ndo howegongomanyile jimalukolo ja isenga ilogota, wachitambichila na kiditila mvina chinhu chiditigwe na moko ga hewo wawo.

[42] Ila Nguluwi nakoka hagati ha hewo, kawaleka wafugamile nhondwe za kilanga, kota voyandichigwe mli chitabu cha waloli wa Nguluwi,
“ ‘Hemwe wanhu wa Isilaeli!
Siwele heni, mndavile nhambiko na ndolendole
kwa miyaka makumi gane kula kugunuche!
[43] Hemwe na mchihola chibumuli cha mlungu Moloki,
na limalukolo lya nhondwe ya mlungu wa hemwe Lefani.
Jimalukolo jomditile ndo jomulingufugamila.
Ahyo ndowahilika hemwe muwe wapogozi kutali kupuluta Babiloni!’

[44] “Kula kugunuche wahaza wa hetwe wali na lila Ihema lya Nguluwi. Naligongomanywa kota Nguluwi navyoyamlonjele Musa yadite, hihila kota voyalajilwe chila chinhu.

[45] Hamba wasekulu wa hetwe wazangibochela hewo kwa hewo lila Ihema lya Nguluwi, mbaka mhela wa Yoshuwa. Lowaiholile ila isi kwa zila isi Nguluwi nayaziwinjile hali meho ga hewo. Ahyo nalikala mbaka mhela wa Daudi.

[46] Daudi nakaganigwa lukami na Nguluwi, nakamlanda Nguluwi yamkundize heye yamzenjele honhu helile heye yawele Nguluwi wa Yakubu.

[47] Ila Solomoni ndo nayamzenjele Nguluwi ng'handa.

[48] “Ahyo, Nguluwi Mkulu hambe yekale muli ng'handa zizenjigwe na wanhu, kota mloli wa Nguluwi vyoyalingulonga,
[49] “ ‘Mkulu kangulonga,
kilanga ndo chigoda cha heni cha undewa,
na isi yeng'ha ndo chigoda cha heni cha kuwichila magulu.
[50] Lelo ng'handa ilindaze yomuweza kunzenjela,
na honhu hachi hondikwesela?
Nene baha ndo ndividitile vinhu avi vyeng'ha?’ ”

[51] Hamba Stefani nakalonga, “Hemwe mna ibamba ng'hatu! Nhumbula na makutu ga hemwe ndo kota wanhu wa isi wohambe wamzelele Nguluwi. Hemwe ndo kota wasekulu wa hemwe. Mazuwa geng'ha mwangumlema Muhe Yelile.

[52] Lelo kakuko mloli wa Nguluwi yoneche yula wasekulu wa hetwe hawamgazile? Nawawakopola awo Nguluwi yawalajize wadamle kuya kwa heye yatanganiche. Na hemwe mumhinduka, mumkopola.

[53] Hemwe na mbochela lilajizo lya Nguluwi, lila ligaligwe kuli hemwe na mhilisi wa kilanga, ila hamulikundile.”

Stefani kangukopoligwa

[54] Wala wasekulu wa chitala lowahuliche ago, wazudila ng'hatu, wamjejedela mizino kwa kuzudila.

[55] Ila Stefani yawele yamemile Muhe Yelile, nakalola kuchanya kilanga, kawona ukulu wa Nguluwi na Yesu yemile ubanzi wa kudilo wa Nguluwi.

[56] Nakalonga, “Mlole! Ndangona kilanga kugubuligwe na Mwana wa Munhu yemile ubanzi wa kudilo wa Nguluwi.”

[57] Aho, wanhu weng'ha wawele hala mchitala, nawatowa iyowe na kudinya makutu ga hewo kwa moko gawo. Hamba wamdavila weng'ha hamwe,

[58] wamlavya hanze ha muji ula, wamtowa maganga. Wala walolezi nawawika mikoti ja hewo hali wamizi wa msongolo yumwe itagwa lya heye Saulo.
[59] Nawalutilila kumtowa Stefani na maganga, aku yomlanda Nguluwi, “Mkulu Yesu, ubochele Muhe wa heni!” [60] Kafugama, kalila kwa lizi likulu, “Mkulu uleche kuwakalalila kwa gehile aga.” Loyalonjile ahyo, nakabagama.

8

[1] Saulo na heye nakachona acho chikoleche cha kukopola kota chinoga.

Chilundo cha wanhu walimgumkunda Kilistu chingugazigwa

Zuwa alyo wanhu wa Nguluwi ako Yelusalemu nawaluka kugazigwa lukami. Chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cheng'ha, ila wala yeng'ha watumigwa, nawalapigwa kusambaluka wamwenga kuli honhu ha migunda ja Yudeya na Samaliya.

[2] Wanhu walingumnojeza Nguluwi nawamtila Stefani na kumditila ulombolizi ukulu.

[3] Mhela wuwo Saulo nayali yowagaza wanhu wa Nguluwi. Nakaluta chila ng'handa kachilavya kunze chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, walume na wadala, kawajela mchinweng'ho.

Chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu chingudamla Mbuli Inojile ako Samaliya

[4] Wala wanhu wesambaluche, chila honhu howabilimile waluta wodamla ila Mbuli Inojile.

[5] Filipo nakenjila mli muji wa Samaliya na kwaluka kumdamla kota Kilistu Mlohozi kwa wenyeng'haye wa aho.

[6] Wanhu nawaluta kuhulichiza goya ula usenga wa Filipo na kulola ulajilo wa vila vinduzanduza vyoyaditile.

[7] Mina vijeni vihile naviwakwinile wanhu wenji naviwalawa kuno vitowa iyowe, na kahi wanhu wanji wawele waziliche vitomo na vyete nawaloholigwa.

[8] Kwali na usangalalo ukulu honhu aho hesa.

[9] Lelo kwali na munhu yumwe yalinguchemigwa Simoni yula mina nayali yadidiche uhawi wa heye honhu aho na kuwabubuwaza wanhu wa Samaliya, na kiwona kota heye ka munhu mkulu ng'hatu.

[10] Wanhu weng'ha, wadodo na wakulu, nawamhulichiza wolonga, “Simoni ndo ludali lwa Chinguluwi lulinguchemigwa, ‘Ludali Lukulu.’ ”

[11] Nawamuwinza lukami kwa vila nayali yowabubuwaliza kwa uhawi wa heye kulawila katali.

[12] Ila lowaukundile usenga wa Filipo gala ga Mbuli Inojile ya Undewa wa Nguluwi na itagwa lya Yesu Kilistu, nawabatizigwa, wadala na walume.

[13] Na ayo Simoni nakakunda, naloyasindile kubatizigwa na nayali yochilongoza na Filipo, nakabubuwala kwa ulajilo wa vinduzanduza na kububuwaza kulingukoleka.

[14] Wala watumigwa wa Nguluwi lowali kula Yelusalemu lowalonjelwe kota wenyeng'haye wa Samaliya na hewo wabochela lizi lya Nguluwi, nawawalajiza ako Petili na Yohani.

[15] Lowafichile ako nawawalandila awo wanhu wamkundile Yesu wabochele Muhe Yelile.

[16] Mina mhela awo Muhe Yelile nayang'hali kumdulichila munhu ne yumwe kwa hewo, nawali wabatizigwe hela kwa itagwa lya Mkulu Yesu.

[17] Lelo Petili na Yohani wawawichila moko awo wanhu, na hewo wambochela Muhe Yelile.
[18] Aho Simoni nakavizela kota kwa kuwichilwa moko ga watumigwa, nawapegwa Muhe Yelile. Ahyo nakagana kuwapa Petili na Yohani sendi yolonga,
[19] "Mumhe na heni ludali alo, leka yoneche yondimuwichila moko, yabochele Muhe Yelile."
[20] Ila Petili nakedichila, "Mwajilile kutali hegwe na sendi za hegwe, kwa vila kwangijesa kogula ludali lwa Chinguluwi kwa sendi!
[21] Kwahela honhu honeche kahi kwahela kudita galingumnojeza Nguluwi kuli mijito ajo kwa vila nhumbula ya hegwe haiwele goya hali meho ga Nguluwi.
[22] Lelo umgalamchile Nguluwi na umlande Mkulu na heye koweza kukusila majesa kota awo.
[23] Kwangoneka kwa heni kwangumbonela maya na kuwopigwa na wihe."
[24] Simoni nakamlonjela, "Mndandile kwa Mkulu lileche kunyhuila lyoneche kwa ago gomlonjile."
[25] Petili na Yohani lowalavile ulolezi wa hewo na kudamla usenga wa Mkulu, nawahiluka Yelusalemu. Lowali wohiluka nawadamla Mbuli Inojile mli vijiji vinji vya Samaliya.

Filipo kangumbatiza mkulu yumwe wa Isiopia

[26] Mhilisi wa Mkulu nakamlonjela Filipo, "Wiwiche goya ulute kusini kwa kukolela nzila ilingulawila Yelusalemu kuluta Gasa." Nzila ayo yangukolela kugunuche.
[27] Lelo Filipo nakewika goya, kaluka kwinula majendo. Mhela wuwo kwali na munhu yumwe nayawele mkulu kuli isi ya Isiopiya, yula nayali yoheluka kuza kaye. Ayo munhu nayali mlolela ng'hano ya Kandake, navyowali wochemigwa Wandewa wa chidala wa Isiopiya. Munhu ayo nayali yalutile ako Yelusalemu kumlanda Nguluwi na mhela awo nayali yohiluka yakwinile mtuka ya kukwejigwa na midogowi.
[28] Loyali yoheluka yawele mumtuka, nayali yochisomela chitabu cha Isaya yawele mloli wa Nguluwi.
[29] Ahyo, Muhe Yelile nakamlonjela Filipo, "Lute behi na mutuka ayo milongoze."
[30] Filipo na kaibilimila ila mutuka, nakamhulika ayo munhu yosoma chitabu cha mloli Isaya. Aho Filipo nakamuuza, "Ago goulingusoma kugazela?"
[31] Ayo munhu nakedichila, "Ndovizela ndaze ne munhu kundongoza?" Aho nakamchema Filipo yakwine kuchanya, yekalise hamwe na heye.
[32] Na, honhu ha Maandiko Matakatifu hoyali yosoma nayali ahi,
"Yali kota ing'holo lyali lichigaligwa kuchinjigwa,
tulu kota hila mwanaing'holo litupuligwa milaika,
heye halavile lizi ne hado.
[33] Nakabasigwa soni na kwimigwa hachi.
Haduhu munhu yoweza kuvizela gala ga ulelo wa heye,
mina ukomu wa heye wusigwa muisi."

[34] Ahyo Mwisiopia mkulu, nakamlanda Filipo, "Ndonjele, ayo mloli wa Nguluwi kangulonga chinhu chachi? Kangulonga mbuli azi kumlapa yuye ama ga munhu yunji?"
[35] Lelo Filipo yokwaluchila na honhu ha ago Maandiko Matakatifu, nakamlonjela Mbuli Inojile imlapile Yesu.

[36] Lowali wang'hali wolutilila na majendo, nawafika honhu hawele na mazi, na ayo mkulu nakalonga, “Honhu aha hana mazi, lelo hana chinhu choneche cha kundemeza kubatizigwa?”

[37] Filipo nakamlonjela, “Wone ulingukunda kwa nhumbula ya hegwe yeng'ha kwanguweza kubatizigwa.” Na heye nakalonga, “Ena ndangukunda Yesu Kilistu ndo Mwana wa Nguluwi.”

[38] Lelo ayo mkulu nakalajiza aila mutuka yime, weng'ha weli Filipo na yula mkulu chitumagwa wedulika hasi mmazi. Heye Filipo nakambatiza.

[39] Lowalawile mmazi Muhe wa Mkulu nakamdita Filipo yajilile. Heye mkulu chitumagwa hamuwene kahi, ila heye nakalutilila na majendo ga heye yawele yasangalale. [40] Filipo kefika yawele Asotusi, kakola mli miji jeng'ha yodamla Mbuli Inojile mbaka hoyafichile Kaisaliya.

9

Kulohoka kwa Saulo
(Madito 22:6-16; 26:12-18)

[1] Mhela awo Saulo nayali yakangaze kuwakabusa na kuwakopola walanguswa wa Mkulu. Kaluta kwa mtambika mkulu,

[2] kalanda yapegwe lyandiko lya uzeleso kwa ng'handa za kusalila kula Damasiko, leka wone yafiche ako walume ama wadala walinguwinza nzila ayo, yawebate na kuwegala Yelusalemu.

[3] Ila loyali mnzila behi kufika Damasiko, bahala lumuli lulawile kilanga lumwesela nzingo zeng'ha.

[4] Kagwa hasi na kuhulika lizi limlonjela, “Saulo, Saulo! Lekachoni ulingungaza?”

[5] Na heye Saulo nakauza, “Kwa whaani hegwe, Mkulu?” Nakedichila, “Heni nda Yesu ulingumgaza.

[6] Ila wime lelo, winjile mjini na ako kolonjelwa ulinguganigwa kudita.”

[7] Wala wanhu wali woheluka na Saulo na wema bahala, ne kulonga chinhu, nawahulika lizi ila hawamuwene munhu.

[8] Saulo nakenuka kulawa mmisanga, ila loyagubule meho ga heye kona halingona ne chinhu. Leka wanhu wamlongoza kwa kumbata moko mbaka Damasiko.

[9] Saulo nakekala mazuwa gadatu ne kulola, na mhela awo hadile na hanhwele chinhu choneche.

[10] Lelo ako Damasiko kwali na mlanguswa yumwe yalinguchemigwa Ananiya. Mkulu nakamlonjela mli ulolі, “Ananiya!” Ananiya nakedichila, “Ndahano Mkulu.”

[11] Heye Mkulu nakamlonjela, “Wiwiche goya ulute kuli nzila ilinguchemigwa, igoloche, na kuli ng'handa ya Yudasi umlande munhu yumwe yalawile Talso yalinguchemigwa Saulo. Sambi kangumlanda Nguluwi.

[12] Mli uloli kona munhu yalinguchemigwa Ananiya yokwinjila mng'handa na kumuwichila moko leka yazengulola kahi.”

[13] Ila Ananiya nakedichila, “Mkulu, nyhulika mbuli za munhu ayu kulawa kwa wanhu wenji na gala gehile goyalinguwaditila wanhu wa hegwe welile ako Yelusalemu.

[14] Koya hano Damasiko, yawele na ludali kulawa kwa watambika wakulu kuwebata wanhu weng'ha walingitumbila na kukufugamila hegwe.”

[15] Ila Mkulu nakamlonjela, “Hegwe lute, mina ndimhagula heye yawe chitumagwa wa heni, yalidamle itagwa lya heni kwa wanhu hawawele Wayahudi na wandewa wa hewo na kwa wanhu wa Isilaeli.

[16] Heni ndomlajila geng'ha gomlapa kugazika kwa itagwa lya heni.”

[17] Ananiya kaluta, nakenjila mli ayo ng'handa loyawele Saulo na kumuwichila moko kumutwi. Nakalonga, “Mng'holozangu Saulo, Mkulu Yesu yuye yakulawile louwele kunzila kuya kuno. Nakandajiza heni leka uwe ulola kahi na kumemezwa Muhe Yelile.”

[18] Baho vinhu kota mibadu vigwa kulawa mumeho ga Saulo, kaza ngulola kahi, kema kabatizigwa.

[19] Na loyadile ndiya. Ludali lwa heye lumuhiluchila.

Saulo kangudamla ako Damasiko

Saulo nakekala mazuwa mado hamwe na walanguswa ako Damasiko.

[20] Baho nakaluka kudamla kuli ng'handa za kusalila yolonga Yesu ndo Mwana wa Nguluwi.

[21] Wanhu weng'ha wamhuliche nawabubuwala, walonga, “Munhu ayu ndo yuyula yawakopole wala wali wolanda kwa itagwa lili kula Yelusalemu! Kahi nakoya hano kwa mbuli ya kuwebata wanhu awo kuwegala kwa watambika wakulu!”

[22] Saulo nakonjezeka kuwa na ludali kuli kudamla, na kwa vila nakakunda kota Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi, Wayahudi wa ako Damasiko nawahangaluka ng'hatu.

[23] Logapulute mazuwa menji, Wayahudi newekungajiza na kudita mnvinvi ya kumkopola Saulo,

[24] ila Saulo nakahulika chilinguganigwa kukoleka. Hamihe na nemisi nawalolela vihindilo vya kwinjila mjini leka wamkopole.

[25] Ila mhela wa hamihe walanguswa nawali hamwe na heye nawamhola, wamdulisa hasi yawele mizandu ikulu kwa kukolela kuli ugazi nauwele mulukanzi uzunguluche muji.

Saulo kanguhiluka Yelusalemu

[26] Saulo loyafichile Yelusalemu nakajeza kilumba na wala walanguswa. Ila weng'ha nawamdumba hawakundile kuta heye yuye kawa mlanguswa hamwe na hewo.

[27] Aho, Banaba nakoya kamhola Saulo, kamigala kuli watumigwa na kuwalonjela Saulo vyoyamuwene Mkulu mnzila na hila Mkulu vyoyalonjile na heye. Nakawalonjela Saulo vyoyadamle ne kudumba kula Damasiko kwa itagwa lya Yesu.

[28] Ahyo Saulo nakekala hamwe na hewo, nakaijendela Yelusalemu yeng'ha yodamla mbuli ya Mkulu ne kudumba.

[29] Kahi nakadawala na kitwanza na Wayahudi wali wolonga Chigilichi, ila hewo nawajeza kumkopola.

[30] Wala wayage lowalizelile lila, wamhola Saulo, wamigala kuli muji wa Kaisaliya, nawamleka yalute Talso.

[31] Mhela awo chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu chali chochikala goya hose hala Yudeya na Galilaya na Samaliya. Wanhu wenji nawekangazwa nhumbula na Muhe Yelile na konjezeka na kikala kwa kumhulichiza Mkulu.

Ainea kanguloholigwa

[32] Petili loyali yoheluka chila honhu nakafika kahi kuli wanhu welile wawele wochikala Luda.

[33] Ako nakamfika munhu yumwe yalinguchemigwa Ainea yula kwa miyaka nane nayali yawasile muchinhanda kwa vila nayali yaziliche.

[34] Lelo Petili nakamlonjela, “Ainea, Yesu Kilistu kangukulohola. Winuche utandiche chinhanda cha hegwe.” Ainea baho du nakenuka.

[35] Wanhu weng'ha wa Luda na Shaloni nawamona Ainea, na weng'ha wamgalamchila Mkulu.

Dolikasi kanguloholigwa

[36] Kwali na mlanguswa yumwe mdala mjini Yopa yalinguchemigwa Tabita kwa Chigilichi ndo Dolikasi, izeleche, “Chifuno.” Ayo mdala nayali yodita ganojile na kuwatanza wazunwa mazuwa gose.
[37] Mhela awo nakogula, kabagama. Wanhu wauhovuga mtufi wa heye, wauwika mli chihengo cha kuchanya.
[38] Yopa haiwele kutali ng'hatu na Luda, ahyo walanguswa lowahuliche kota Petili nayali Luda, wawalajiza wanhu weli kwa heye na usenga, “Uye kwa hetwe himahima vyouhega.”
[39] Baho du, Petili nakaluta hamwe na hewo. Loyafichile kegaligwa kuli chila chihengo. Ako walekwa wanji na wamzunguluta Petili wolila na kumlajila mikoti na mivalo Dolikasi nayali yogongomanya mhela loyali mkomu.
[40] Petili kawalavya kunze weng'ha kafugama kamlanda Nguluwi. Hamba kagalamchila ula mtufi. Nakalonga, “Tabita, winuche.” Baho nakagubula meho ga heye, na loyamuwene Petili, kekalisa.
[41] Petili nakamtanza kwima, hamba nakawachema wala wanhu wa welile na wala walekwa, nakamigala kuli hewo yawele mkomu.
[42] Mbuli ayo ikoleche nayenela chila honhu ako Yopa, na wanhu wenji nawamkunda Mkulu.
[43] Petili nekekala mazuwa mado ako Yopa, yochikala kwa munhu yumwe yalingugongomanya ngozi yalinguchemigwa Simoni.

10

Petili na Kolineli

[1] Kwali na munhu yumwe ako Kaisaliya yalinguchemigwa Kolineli, mkulu wa wamizi wa chilundo chimwe chilinguchemigwa, “Chilundo cha Italia.”
[2] Yali munhu yanojile, heye hamwe na ivyazi lyake lyeng'ha, wali womfugamila Nguluwi, nayali yoditika vinhu vinji kwa kuwatanza wazunwa wa Chiyahudi na nayali yomlanda Nguluwi mazuwa gose.
[3] Yali ifichile saa tisa nemisi, mli uloli nakona, mhilisi wa kilanga wa Nguluwi yokwinjila mng'handa na kumlonjela, “Kolineli!”
[4] Kolineli nakamnogelela meho ayo mhilisi kuno yodumba, nakamlonjela, “Kuna choni mng'hangala?”

Ayo mhilisi nakamlonjela, “Nguluwi nakabochela kulanda kwa hegwe na ndolendole za hegwe kwa wazunwa na hozisemwa hebu.
[5] Lelo walajize wanhu Yopa wakamcheme munhu yumwe yalinguchemigwa Simoni, kwa itagwa linji Petili.
[6] Heye kamng'handa ya Simoni mgongomanya ngozi yula ng'handa ya heye ya behi na Bahali.”
[7] Ayo mhilisi wa kilanga yalonjile ago loyochile, Kolineli nakawachema vitumagwa weli wa ng'handa na yumwe wa wamizi nayali yomuwinza Nguluwi,
[8] Nakawalonjela geng'ha galawile, kawalajiza Yopa.
[9] Mitondo, awo wanhu wadatu wang'hali mli majendo, ila behi na Yopa, Petili nakakwina mchinduwiko cha ng'handa. Yali iwele hagati nemisi leka yamlande Nguluwi.
[10] Nakona nzala lukami, kazangugana yalye chilyo. Chilyo lyochali chigogomanywa, kalota.

[11] Nakona ulanga ugubuligwe na chinhu kota igolole likulu liduliswa hasi liwele libatigwe mhembo zake zine.

[12] Mgati mwa alyo igolole mwali chila nhanzi ya migongolo, migongolo jilingutambala na videje vya kilanga.

[13] Nakahulika lizi limlonjela, “Petili, winuche uchinje, ulye!”

[14] Petili nakedichila, “Hebu, Mkulu, sinajeza hebu chinhu chila chiwele chikokomoche ama chiwele mzilo.”

[15] Ila lizi naihulikwa kahi naimlonjela, “Uleche kuvichema vikokomoka vinhu vila Nguluwi vyoyavyelize!”

[16] Mbuli ayi naikoleka mala zidatu, hamba lila igolole lihiluswa kilanga.

[17] Petili loyali yang'hali yabubuwale kwa gala goyagawene, wala wanhu watumigwa na Kolineli, lowaiwene ng'handa ya Simoni, nawafika mchihindilo,

[18] nawachema kwa lizi, “Hambi hano hana mjenzi amu yalinguchemigwa Simoni Petili?”

[19] Petili nayali yang'hali yogana kugazela gala yalotile, na baho Muhe nakamlonjela, “Hulichize! Hana wanhu wadatu hano wangukupala.

[20] Duliche himahima na uleche kudumba kuluta na hewo mina nene ndo ndiwalajize.”

[21] Petili nakadulika hasi, kawalonjela awo wanhu, “Heni ndo yula mlingumpala. Lekachoni muyile?”

[22] Hewo nawamlonjela, “Mkulu wa wamizi Kolineli yula yawele munhu yanojile, yalingumuwinza Nguluwi na munhu yatanganiche hali Wayahudi weng'ha, nakatulajiza. Nakalonjelwa na mhilisi wa kilanga yakucheme kaye kwa heye yahulichize choneche cho ulinacho cha kulonga.”

[23] Petili nakawachema mng'handa kawapa honhu ha kuwasa mihe yila.

Mitondo yake Petili nakenula majendo hamwe na hewo, na wamwe wa wang'holoze wa ako Yopa nawali hamwe nawo.

[24] Zuwa lya keli nawafika Kaisaliya na ako Kolineli nayali yowabeta hamwe na ivyazi na wanhu walingikala habehi yawalaliche.

[25] Petili loyali yokwinjila, Kolineli nakalawa kunze kumbochela, nakafugama hoyali na kinamiza hasi ng'hatu.

[26] Ila Petili nakamwinula, nakamlonjela, “Winuche, mina heni nda munhu hela.”

[27] Petili nakalutilila kulongasa na Kolineli, lowawele wokwinjila mng'handa mowawafichile wanhu wenji wamemile.

[28] Petili nakawalonjela, “Hemwe mvizela kota Myahudi yoneche kalemezwa na malajizo ga nzila ya kumfugamila Nguluwi kitanza na wanhu wa isi zinji. Ila Nguluwi nakandajiza ndeche kumjesa munhu yoneche kuta mwavu ama kakokomoka.

[29] Lelo kwa mbuli ayo, lomnyemile mbuya ne kusujila. Lelo ndangukuuzani, lekachoni mnyhemile?”

[30] Kolineli nakalonga, “Mazuwa gadatu logapulute mhela kota awu, iwele nemisi, ndali ndimlanda Nguluwi mng'handa kuchihengo cha heni. Baho du! Munhu yawele yavalile ivalo lizelu pee! Nakema kumwando kwa heni,

[31] nakalonga, ‘Kolineli! Kumlanda Nguluwi na ndolendole za hegwe kwa wazunwa, zikundigwa na Nguluwi.

[32] Mlajize munhu yumwe Yopa yakamcheme munhu yalinguchemigwa Simoni, kwa itagwa linji Petili, kamng'handa ya Simoni mgongomanya ngozi behi na bahali.’

[33] Ahyo nandikugalila usenga ne kukawila, na hegwe kunoza kuya. Lelo hetwe twa hamwando ha Nguluwi, kuhulichiza choneche chila Mkulu choyakuganile kulonga."

Kudamla kwa Petili

[34] Aho Petili nakaluka kulonga, "Lelo ndivizela ndangukomya kota Nguluwi hambe yabagule.

[35] Munhu wa isi yoneche yalingumuwinza Nguluwi na kudita ganojile kangubocheligwa na heye.

[36] Awu ndo usenga wa Nguluwi yawagalile wanhu wa Isilaeli, yodamla Mbuli Inojile ilingigala kikala goya kukolela Yesu Kilistu ndo yawele Mkulu wa wanhu weng'ha.

[37] Hemwe mvizela mbuli ilawile mli isi yeng'ha ya Wayahudi kwaluchila Galilaya kupuluta ula ubatizo woyadamle Yohani.

[38] Mumzela Yesu wa Nasaleti na Nguluwi vyoyamhagule na kumjidila Muhe Yelile na mong'ho. Nguluwi nayali hamwe na heye, heye nakaluta ako na ako yodita ganojile kuwalohola weng'ha walingulongozwa na Limazoga.

[39] Hetwe twa walolezi wa gala geng'ha goyagakolile mli isi ya Yudeya na Yelusalemu. Nawamkopola kwa kumuwamba na kumniniza mumsalaba,

[40] ila Nguluwi nakamzilipula zuwa lya kadatu kulawila loyabagame, kamdita yoneche,

[41] haiwele kwa wanhu weng'ha, leka kwa wala Nguluwi mina yawahagule wawe walolezi wa heye, tuta hetwe tudile na kunwa hamwe na heye hala hoyazilipuche.

[42] Nakatulajiza kuidamla Mbuli Inojile kwa wanhu weng'ha na kulavya ulolezi kota heye ndo Yesu yahaguligwe na Nguluwi yawe mtagusa wa wawele wakomu na wabagame.

[43] Waloli wa Nguluwi weng'ha, nawalonga mbuli za heye kota chila munhu yomkunda kokusigwa gehile ga heye geng'ha kwa itagwa lya heye."

Kolineli na ivyazi lyake wangumbochela Muhe Yelile

[44] Mhela Petili loyali yang'hali yolonga ulonzi awo, Muhe Yelile nakawadulichila weng'ha wali wohulichiza usenga awo.

[45] Wala Wayahudi wamkundile Kilistu woyile hamwe na Petili yalawile Yopa nawabubuwala kona Nguluwi kawajidila ndolendole ya Muhe Yelile wanhu hawawele Wayahudi.

[46] Mina nawawahulika wolonga kwa ulonzi vinjivinji womtogola Nguluwi. Aho Petili nakalonga,

[47] "Wanhu awa wambochela Muhe Yelile kota hetwe vyotumbochele. Lelo ka baho yoneche yowadinyila waleche kubatizigwa kwa mazi?"

[48] Hamba, nakalajiza wabatizigwe kwa itagwa lya Yesu Kilistu. Baho nawamlanda Petili yekale na hewo mazuwa mado.

11

Usenga wa Petili kwa walingumkunda Kilistu ako Yelusalemu

[1] Watumigwe na wanhu wamkundile Kilistu kula Yudeya nawahulika kota wanhu hawawele Wayahudi wali wabochele lizi lya Nguluwi.

[2] Lelo Petili loyahiluche Yelusalemu, wala Wayahudi wakundile nawaganile wanhu hawawele Wayahudi wenjile ikumbi, nawejesa wolonga,

[3] "Hegwe kuluta kikala na wanhu hawenjile ikumbi na kulya na hewo!"

[4] Aho Petili nakaluka kulonga na hewo ne kuvisa gala gaditigwe kulawila mwaluko.

[5] “Zuwa limwe londali ndimlanda Nguluwi ako Yopa, nambona ulotezi, nambona chinhu kota igolole likulu lidulika hasi kulawa kilanga liwele libatigwe mhembo zeng'ha zine, liwichigwa hafungo ha heni.

[6] Nasunjilila goya mgati mwa lila igolole nambona migongolo jiwele na magulu gane na migongolo ja kisolo na jiwele ngutambala na videje vya kilanga.

[7] Hamba nyhulika lizi lindonjela, ‘Petili winuche, uchinje, ulye.’

[8] Ila heni nandonga, ‘Hebu Mkulu, mina choneche chikokomoche kwa heni hachinajeza kwinjila kumlomo kwa heni.’

[9] Lila lizi lihulikwa kahi kulawa kilanga, ‘Uleche kuvichema vikokomoche vinhu Nguluwi yavihovuje.’

[10] Mbuli ayo naikoleka mala zidatu hamba vyeng'ha vihiluswa kilanga.

[11] Baho du, wanhu wadatu wali watumigwa kwa heni kulawila Kaisaliya, nawafika hali ng'handa yondali ndikala.

[12] Muhe nakandonjela ndute hamwe na hewo ndeche kujesa. Awa wanhu sita wa lukolo lumwe nawelongoza na heni kuza Kaisalia na ako natwinjila mng'handa ya Kolineli.

[13] Heye nakatulonjela vyoyamuwene mhilisi wa kilanga yemile mng'handa ya heye na kumlonjela, ‘Mlajize munhu Yopa yakamcheme munhu yumwe yalinguchemigwa Simoni, kwa itagwa linji Petili.

[14] Heye kokulonjela gala hegwe na lukolo lwa hegwe vyomloholigwa.’

[15] Honyaluche hela kulonga, Muhe Yelile nakawadulichila kota hila vyoyatudulichile hetwe hala mwaluko.

[16] Aho ng'humbuchila ula ulonzi Mkulu woyalonjile, ‘Yohani nakabatiza kwa mazi, ila hemwe mobatizwa kwa Muhe Yelile.’

[17] Lelo wone Nguluwi yawapele wanhu hawawele Wayahudi ndolendole yiyila yotupegwe twetwe lotumkundile Mkulu Yesu Kilistu, lelo heni nda whaani mbaka ndimbeze Nguluwi?”

[18] Lowahuliche ahyo, nawaleka kitwanza, nawamtogola Nguluwi wolonga, “Nguluwi kawapa wanhu hawawele Wayahudi mhumhu ya kumgalamchila Nguluwi leka wapegwe ukomu!”

Chilundo cha walingukunda ako Antiokiya

[19] Kwa kugazigwa konakulawile mhela Stefani loyakopoligwe, wanhu walingumkunda Kulistu nawesambalula. Wamwe nawaluta mbaka Foinike, Kupulo na Antiokiya wodamla ula usenga kwa Wayahudi yeka.

[20] Ila wayao wamwenga walawile Kupulo na Kulene, nawaluta Antiokiya waudamla awo usenga kwa Wagilichi wowadamlila Mbuli Inojile ya Mkulu Yesu.

[21] Mkulu nakawatanza na wanhu wenji nawakunda na kumgalamchila Mkulu.

[22] Mbuli ayo naihulikwa na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Yelusalemu. Ahyo nawamlajiza Banaba yalute Antiokiya.

[23] Loyafichile ako nakona isungu lya Nguluwi kwa wala wanhu, nakasangalala na kuwahimiliza weng'ha wekale kwa kitumbila Mkulu.

[24] Banaba nayali munhu yawele yanojile na yamemile Muhe Yelile na makundo. Chilundo chikulu cha wanhu nachikwejigwa kwa Mkulu.

[25] Hamba, Banaba nakaluta Talso kumpala Saulo.

[26] Loyamuwene kamigala Antiokiya. Na hewo weng'ha weli nawekala na chila chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kwa mhela umwe wolangusa chilundo chikulu cha wanhu. Ako Antiokiya, ndo kwa mwaluko walanguswa nawachemigwa Wakilistu.

[27] Mhela wuwo waloli wa Nguluwi wenji nawoya Antiokiya kulawila Yelusalemu.
[28] Lelo myao yumwe yalinguchemigwa Agabo nakema, na kwa ludali lwa Muhe Yelile kalagula kowa na nzala ng'hulu kuli isi yeng'ha. Nzala ayo nailawila mhela wa ulongozi wa Klaudiyo.

[29] Wala walanguswa nawamula chila munhu kwa chila choyalinacho yegale chiwatanze wala wanhu wa lukolo lumwe walingikala Yudeya.

[30] Nawadita ahyo na kumha Banaba na Saulo azo sendi zikungajizwe na kuhilikwa wazigale wawo kwa wasekulu vilongozi wa wanhu walingumkunda Kilistu.

12

Wanhu wa Nguluwi wangugazigwa lukami

[1] Habehi na mhela wuwo, mndewa Helodi nakaluka kuchigaza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wamwenga.

[2] Nakamkopola kwa ipanga Yakubu, mng'holoze Yohani.

[3] Loyawene madito aga ganguwanojeza Wayahudi, nakalutilila, kamibata Petili. Ayo naikoleka mhela wa mvina za mibumunda jilihela usaso.

[4] Loyabatigwe, Petili nakawohigwa mchinweng'ho, nakawichigwa mmoko mwa vilundo vine vya wamizi wane. Helodi nakalapa kumlavya hazelu loimala mvina ya Pasaka.

[5] Lelo Petili loyali mchinweng'ho, chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu chali chomlandila kwa Nguluwi vihejile ng'hatu.

Mhilisi kangumlavya Petili mchinweng'ho

[6] Nechilo, Petili loyalikuza lavigwa na Helodi hazelu, Petili nayali yawasile hagati ha wamizi weli. Yali yawohigwe na minyololo mili, na wamizi wali wokwamila mchihindilo chikulu cha chinweng'ho.

[7] Baho du, mhilisi wa Mkulu nakema habehi na heye na lumuli nalumulichila chila chihengo cha chinweng'ho. Mhilisi nakamdoliza Petili mulubavu kamlilimla yolonga, “Uche himahima!” Bahala du jila minyololo najoyawohigwe mmoko najidumka na kulagala hanyi.

[8] Mhilisi wa kilanga nakamlonjela, “Wiwohe isali lyako, uvale makwamba gako.” Heye kadita hihyo. Hamba mhilisi ayo nakamlonjela, “Uvale ikoti lyako, umbinze.”

[9] Petili nakamuwinza kunze ila nahavizelele kota ago gaditigwe na ayo mhilisi wa kilanga gali ga kukomya, nakejesa kota nayali yolota.

[10] Nawapuluta chihindilo cha mwaluko cha wamizi na cha keli, hamba nawafika mchihindilo cha chuma cha kulawila kunze kuluta kuli muji. Acho chihindilo nachichumuka chiliyeka, na hewo walawa kunze. Nawali wojenda mnzila imwe na baho du yula mhilisi wa kilanga nakamleka Petili nayali yeka.

[11] Aho ndo Petili hoyavizelele galawile, nakalonga, “Lelo ndo ndivizela kakomya ng'hatu kota Mkulu nakamlajiza mhilisi wa kilanga wa heye kandohola kulawa mmoko ga Helodi na kulawa kuli mbuli zila zose wanhu wa Isilaeli waliwozibeteza.”

[12] Loyavizelele ayo nakaluta lumwe mbaka haluga ha Maliya mayake Yohani yochemigwa Malichi. Amo mng'handa wanhu wali wekungajize womlanda Nguluwi.

[13] Petili nakahodiza mchihindilo cha kunze na chitumagwa yumwe mhinza yochemigwa Loda nakaluta mchihindilo kumwidichila.

[14] Ayo mhinza nakalizela lizi lya Petili nakasangalala ng'hatu, lelo honhu ha kuchumula, kabilimila mng'handa na kuwalonjela kota Petili kema kunze hali chihindilo.

[15] Nawamlonjela yula mhinza, “Kuna lukwale!” Ila heye nakemilila kota nayali yokomya. Na hewo nawamlonjela, “Ayo ka mhilisi wa kilanga wa heye.”

[16] Mhela awo Petili nakalutilila kuhodisa. Hamba nawachumula chihindilo wamwona Petili, wekala wabubuwale.

[17] Petili nakawagololelela moko wenyamalile mye, kawasimila Mkulu vyoyamlavile mchinweng'ho. Hamba nakawalonjela wakalonje kwa Yakubu na wala wang'holoze, hamba nakoka kaluta honhu hanji.

[18] Lokuchele, nakulawila lunhwinhwi ng'hatu kwa wala wamizi kwa gala gamfichile Petili.

[19] Helodi nakalajiza wampale ila nahawamuwene ng'oo. Lelo nakalajiza wala wamizi wauzigwe, kalavya ilajizo wakopoligwe. Hamba nakalawa ako Yudeya kaluta Kaisaliya ako nakoyekale.

Kubagama kwa Helodi

[20] Helodi nakezudizwa ng'hatu na wanhu wa Tilo na Sidoni. Ila hewo nawamhilichila wasenga. Nawampala Blasto tandi yawe banzi ya hewo. Blasto nayali chilongozi wa wamizi wa mijito mng'handa ya mndewa. Hamba nawaluta kwa Helodi wamlande kuwe na kikala goya, kwa vila isi yaliitumbila isi ya undewa kwa chilyo.

[21] Zuwa limwe ihaguligwe lolifichile, Helodi yavalile ivalo lya chiundewa yekalise mchigoda cha undewa nakawadamlila wanhu.

[22] Wala wanhu nawatowa iyowe kwa kusangalala wolonga, “Ali lizi lya milungu, haliwele lya munhu.”

[23] Baho du mhilisi wa Mkulu kamgwisa Helodi hanyi kwa vila nahamtogole Nguluwi. Kadakulwa na ichango, nakabagama.

[24] Lizi lya Nguluwi nalonjezeka kwenela na kukula.

[25] Banaba na Saulo lowasindile mijito ya hewo, nawoka kahi Yelusalemu, nawamuhola Yohani yalinguchemigwa Malichi.

13

Banaba na Sauli wanguhaguligwa na kulajizwa

[1] Kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Antiokiya kwali na wanhu wamwe nawali waloli wa Nguluwi na walangusa. Wamwenga wa hewo wali Banaba na Simoni yachemigwe Mtitu na Lukio wa Kilene na Manaeni yonayakulase hamwe na mndewa Helodi hamwe na Saulo.

[2] Lowali wodita nhambiko zawo kwa Mkulu na kwesela kulya, Muhe Yelile nakalonga, “Mmbagulile Banaba na Saulo kwa mijito yondiwachemele.”

[3] Lelo lowalandile kwa Nguluwi na kwesela kulya ng'hatu, nawawawichila moko, wawaleka walute.

Watumigwe wangudamla ako Kuplo

[4] Lelo Banaba na Saulo lowatumigwe na Muhe Yelile, nawadulika mbaka Seleukia, na kulawila ako, nawakwina mli itumbwi mbaka chihilwa cha Kupulo.

[5] Lowafichile Salami nawadamla lizi lya Nguluwi mng'handa za kusalila za Wayahudi. Wali hamwe na Yohani yowatanza.

[6] Nawajenda nzingo zeng'ha za chihilwa mbaka Pafo. Ako nawamfika mhawi yumwe Myahudi yochemigwa Baali Yesu yochidita kota mloli.

[7] Ayo munhu yalihamwe na Seligio Paoli, mkulu wa chila chihilwa, yawele na luhala ng'hatu. Seligio Paoli nakawachema Banaba na Saulo leka yahulichize lizi lya Nguluwi.

[8] Ila yula mhawi Elima kota vyoyali yochemigwa kwa Chigiliki, nakajeza kuwalemela leka yamlemeze ayo mkulu wa chihilwa yaleche kugalamchila makundo ga Kikilistu.

[9] Lelo Saulo yochemigwa Paoli yawele yamemile Muhe Yelile, nakamnogolela meho ayo mhawi,

[10] nakalonga, “Kwa mdesi na kwa mhadi ng'hatu hegwe! Hegwe kwa mwana wa Limazoga hegwe! Hegwe kwa mwihe wa choneche chinojile, hambe uleche ne hado kuzihada nzila za Mkulu zigoloche.

[11] Lelo moko wa Mkulu wokudita vibi, meho hagolola na kolemwela kulona lumuli lwa isanya kwa mhela udo. Baho du chila chinhu chiwa kota ng'hungugu na jiza kwa heye, nakaluka kuluta kuno na aku yopala munhu wa kumibata moko yamlongoze.”

[12] Yula mkulu wa chihilwa loyawene ago, nakawa munhu yalingumkunda Kilistu Nguluwi nakabubuwala ng'hatu malanguso goyahuliche gamlapile Mkulu.

Banaba na Sauli kuli muji wa Antiokiya Pisidia

[13] Kulawila Pafo, Paoli na wayage nawakwina itumbwi waluta mbaka Pega ako Pamfiliya, ila Yohani nakawaleka, kahiluka Yelusalemu.

[14] Ila hewo nawalutilila na majendo kulawa Pega mbaka Antiokiya muisi ya Pisidia. Zuwa lya Kwesela nawenjila mli ng'handa ya kusalila, wekalisa.

[15] Lowasindile kusoma mchitabu cha malajizo ga Musa na gandichigwe ga waloli wa Nguluwi, wala vilongozi wa ng'handa ya kusalila nawawahilichila luzi wolonga, “Wang'holozangu, wone muwele na mbuli ya kuwalonjela wanhu chinhu cha kuwahimiliza, namuwalonjele.”

[16] Paoli nakema kalavya ulajilo kwa moko, nakaluka kulonga.

“Wanhu wa Isilaeli na wanhu wanji weng'ha mlingumngumfugamila Nguluwi, mhulichize!

[17] Nguluwi wa wanhu awa wa Isilaeli nakawahagula wasekulu wa hetwe, nakawadita awa wawe nhanzi ya wanhu lowali wajenzi kula Misili. Nguluwi nakawalavya ako kwa ludali lwa heye lukulu.

[18] Nakemilila kwa miyaka makumi gane kula kugunuche.

[19] Nakazidumya nhanzi zeng'ha za isi ya Kanani nakawapa awo wanhu wa heye ila isi iwe ya hewo.

[20] Miyaka miya nane na makumi gahano najipuluta.

“Hamba kawapa watagusa wawalongoze mbaka mhela wa Samweli loyali mloli wa Nguluwi.

[21] Aho nawagana wawe na mndewa, na Nguluwi kawapa Saulo, mwana wa Kishi wa nhanzi ya Benjamini, yawe mndewa wa hewo kwa mhela wa miyaka makumi gane.

[22] Loyamusile Sauli, Nguluwi nakamhagula Daudi, yawe mndewa wa hewo. Nguluwi nalalonga ahi kwa mbuli ya Daudi, yolonga, ‘Ndimona Daudi mwana Jese, ndo munhu yawele na nhumbula ya kumbinza, munhu yula yodita geng'ha gondilingugana kugadita.’

[23] Kulawila muli lukolo lwa Daudi, Nguluwi, kota vyoyalagane, kawagalila wanhu wa Isilaeli Mlohozi, ayu ndo Yesu.

[24] Yesu lonayang'hali kwaluka kudita mijito, Yohani nakamlongola yowadamlila wanhu weng'ha wa Isilaeli kota yanguwalapa wamgalamchile Nguluwi nakubatizigwa.

[25] Yohani loyali yosinda kulonga lizi lya heye nakawalonjela wanhu, Mwanguvizela heni nda whaani, mlohozi? Heni Siwele yula muli ngumbeteza. Ayo yalinguya kunyhalila heni, kamng'hangala kusinda heni, sijeza ne kudohola ng'weso za makwamba ga heye."

[26] "Wang'holozangu, lukolo lwa Abulahamu, na wanhu wanji weng'ha muli ngumfugamila Nguluwi! Usenga awu wa ulohozi migalilwa hemwe.

[27] Mina wenyeng'haye wa Yelusalemu na wakulu wa hewo nahawamzelele Yesu kota mlohozi, kahi hawavizelele lizi lya waloli wa Nguluwi gali ngusomigwa chila Zuwa lya Kwesela. Ahyo, nawadita ulonzi wa waloli wa Nguluwi wenele kwa kumtagusa heye yabagame.

[28] Hanga, hawawene chinhu chilingumwambuza yabagame, nawamlanda Pilato yamtaguse yabagame.

[29] Hala howakwete geng'ha gali gandichigwe kumlapa heye, wamdulisa kulawila mumsalaba, wamtila mchilaga.

[30] Ila na Nguluwi nakamzilipula.

[31] Heye kwa mazuwa menji, nakawalawila wala welongoze hamwe kulawila Galilaya mbaka Yelusalemu. Awo ndo wawele sambi walolezi wa heye kuli wanhu wa Isilaeli.

[32] Na hetwe tuya hano kuwagalila Mbuli Inojile, mbuli yiyila yoyalagane na wasekulu wa hetwe kowegalila,

[33] Gakoleka lelo kwa chiwalo cha kutulapa hetwe wazukulu wa hewo kwa kumzilipula Yesu. Kota vyoyandichigwe muli Zabuli ya keli.

" 'Hegwe kwa mwanangu,
heni lehano ndangulonga, weng'ha wavizele kota heni nda Nguluwi mhaza wa hegwe.'

[34] Na gala ga kumzilipula. Yaleche kuhiluka ako nakola, Nguluwi nakalonga ahi,

" 'Ndokupa utambichizo welile na mbuli za kukomya,
zila zotulagane na Daudi.'

[35] Ena na muli honhu hanji ha lwimbo lwa Zabuli kangulonga,

" 'Nguluwi homleka Yelile wa heye yole.'

[36] Ila nahawele Daudi, nayakolile gala goyalingugana Nguluwi mhela wa heye, hamba kabagama na kuza tiligwa behi na wahaza wa heye, na mtufi wa heye lola.

[37] Ila yula Yesu Nguluwi nayamzilipule naholile hebu.

[38] Ahyo mvizele wang'holozangu, kukolela munhu ayo, usenga ulingulapa kusilwa gehile, wangudamligwa kwa hemwe.

[39] Na chila munhu yalingumkunda Yesu kangusilwa gehile geng'ha. Chinhu nachali hambe chikundizwe kuli malajizo ga Musa.

[40] Milolele lelo, mleche kiting'hana na gala galonjigwe na waloli wa Nguluwi,

[41] " 'Mhulichize hemwe mlingubeza,
mpubuse mwajilile!
Mina chinhu chondilingudita sambi, mhela wa hemwe,
ndo chinhu cho hamkunda hala munhu yakulonjeleni!' "

[42] Paoli na Banaba lowali wolawa muli ila ng'handa ya kusalila, wala wanhu nawawalanda woye kahi Zuwa lya Kwesela ilingwiza, walongase goya mbuli azo.

[43] Nhing'hano ayo loimalile, Wayahudi wenji na wanhu hawawele Wayahudi wali wenjile nzila ya Chiyahudi yakumuwinza Nguluwi, nawawawinza Paoli na Banaba. Aho awo watumigwa nawadawala na hewo, wawakangaza nhumbula walutilile wetumbila isungu lya Nguluwi.

[44] Zuwa lya Kwesela loyuyile, behi chila munhu honhu hala nakoya kuhulichiza lizi lya Mkulu.

[45] Ila Wayahudi lowaliwene alyo ilundo lya wanhu nawona maya, nawalema choyali yolonga Paoli na kumliga.

[46] Ahyo, Paoli na Banaba nawalonga kwa ludadali ng'hatu, walonga, “Lyali liganigwa lizi lya Nguluwi liwafichile hemwe tandi, ila kwa vila namlema na kiwona hambe mganigwe kupegwa ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, lelo twangukulekani twanguwalutila wanhu hawawele Wayahudi.

[47] Mina Mkulu Nguluwi nakatulajiza ahi,
“ ‘Ndikuwika hegwe uwe lumuli lwa wanhu hawawele Wayahudi,
leka uwegalile wanhu ulohozi kwa wanhu wa isi.’ ”

[48] Wanhu hawawele Wayahudi lowahuliche mbuli azo nawasangalala, watogola wolonga usenga wa Mkulu Nguluwi unoga ng'hatu, na wala wawele wahaguligwe kubochela ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, wawa wamkundile Nguluwi.

[49] Ulonzi wa Mkulu Nguluwi wenela chila honhu kuli honhu hala.

[50] Vilongozi wa Wayahudi nawawasonjeleza wadala wa nhanzi ya mchanya mwa isi zohawawele Wayahudi wala wali womkunda Nguluwi, na walume wanji watanganiche wa mji ula. Nawaluka kuwagaza Paoli na Banaba, wawawinga walawe honhu hao.

[51] Lelo watumigwa wakung'huna nhimbwisi ing'hang'hanile mmagulu gao kota upanjilo, hamba nawaluta Ikonio.

[52] Ila awo walanguswa nawali wamemile usangalalo na Muhe Yelile.

14

Paoli na Banaba ako Ikonio

[1] Kula Ikonio, mbuli zali kota vyozali kula Antiokiya, Paoli na Banaba nawaluta kuli ng'handa ya kusalila ya Wayahudi nakudamla goya na wala wawele Wayahudi wenji na Wagilichi wawa wanhu walingumkunda Kilistu.

[2] Ila Wayahudi wanji walemile kuwa wanhu wa Nguluwi nawawatumajiza na kiviluchila muli nhumbula ya wanhu hawawele Wayahudi leka wawalemele awo wanhu wa lukolo lumwe.

[3] Paoli na Banaba nawekala ako mhela uhejile. Nawaweza kulonga ga Mkulu, na Mkulu katawiza ng'hatu luzi loyaulavile kwa mbuli ya kunoga kwa heye, na kudita vinduzanduza na kububuwaza.

[4] Wanhu wa isi ayo nawesambaluka, wanji nawawalumba moko Wayahudi, na wamwe wali ubanzi wa watumigwa.

[5] Hamba, wanhu hawawele Wayahudi na Wayahudi, wochitanza na wakulu wa hewo, nawagana kuwaditila vibi awo watumigwa na kuwatowa na maganga.

[6] Watumigwa lowavizelele mbuli ayo, nawabilimila Lustila na Delibe, Miji ja Lukaonia, na honhu hanji ha habehi.

[7] Wazangudamla Mbuli Inojile ako.

Paoli na Banaba ako Lustila na Delibe

[8] Kwali na munhu yumwe ako Lustila nayali chete kulawila loyavumbuche nayali hanajenda nehado.

[9] Munhu ayo nayali yomhulichiza Paoli loyali yodamla. Paoli kazangumlola goya, na loyawene yawele na makundo ga kusilwa utamwa,

[10] nakayowa, “Winuche wime kwa magulu gako!” Ayo munhu nayali chete wa magulu, baho nakenuka, nakaluka kujenda.

[11] Wanhu wenji lowawene choyaditile Paoli, nawaluka kuyoweleza kwa ulonzi wa Chilukonia, “Milungu jituyila kwa meho ga wanhu!”

[12] Banaba nakachemigwa Seusi, na Paoli nakachemigwa Helime, kwa vila heye ndo nayali yolonga.

[13] Na heye mtambika wa ng'handa ya milungu ja Seusi nayali hanze ha muji kegala isenga ibuguma na nganda za uluwa hali chihindilo chikulu cha muji, heye na wala wanhu weng'ha wazangugana kuwatambichila watumigwa.

[14] Banaba na Paoli lowahuliche ago, nawavula na kudeganga mivalo ja hewo na kubilimila kuli wala wanhu, wolonga kwa lizi likulu,

[15] “Wang'holozangu, lekachoni muli ngudita mbuli azi? Na hetwe twayenu twa wanhu kota mwemwe. Twahano kuwadamlila Mbuli Inojile, mjileche aji jimalukolo, mumgalamchile Nguluwi yawele mkomu, Nguluwi yalumbile ulanga na isi, bahali na vinhu vyeng'ha vili mumo.

[16] Katali Nguluwi nakawaleka wanhu wadite kota vila vyowaganile.

[17] Ahyo Nguluwi halechile kilajila kwa mbuli zinojile zoyalinguwaditila, kanguwatowela nhonya kulawa kilanga, kanguwagalila mbena mhela wa mbena, kanguwagalila chilyo na kuzimemeza nhumbula za hemwe usangalalo.”

[18] Hanga nawalonga ahyo na haiwele ubewe kuwalemeza wanhu waleche kuwatambichila.

[19] Ila Wayahudi wamwe nawoya kulawila Ikonio na Antiokiya mu isi ya Pisidiya, wawadita wanhu welongoze na heye, wamtowa maganga Paoli na kumbulunha mbaka hanze ha muji wochijesa mina nakabagama.

[20] Ila walanguswa lowekungajize na kumzunguluta, nakenuka na kuhiluka kuli muji. Mitondo yake, heye hamwe na Banaba nawaluta Delibe.

Paoli na Banaba wanguhiluka mjini Antiokiya ako Siliya

[21] Paoli na Banaba lowadamle Mbuli Inojile ako Delibe na wanhu wenji kuwawinza, nawenula majendo kuza Antiokiya kwa kukolela Lustila na Ikonio.

[22] Nawawakangaza wanhu walingumkunda Kilistu na kuwahimiliza wapone muli makundo. Nawawalonjela, “Itugana hetwe tweng'ha kukolela mli magazo menji leka twinjile mli Undewa wa Nguluwi.”

[23] Nawawahagula wasekulu mli chila chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kwa mbuli ya wanhu wa Nguluwi, hamba kwa kumlanda Nguluwi na kwesela kulya, nawawawika hali wamizi wa Mkulu yula wawele womkunda.

[24] Lowakolile mli isi ya Pisidiya, nawafika Pamfiliya.

[25] Lowadamle ula usenga ako Pega, nawaluta Ataliya.

[26] Kulawa ako nawaheluka kwa itumbwi nawahiluka Antiokiya kula aho hamwaluko wali wawichilwe mli wamizi wa Isungu lya Nguluwi kwa mijito ila sambi mina ikoleka.

[27] Lowafichile ako Antiokiya nawadita nhing'hano na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha hala, nawawalonjela geng'ha Nguluwi nagoyaditile hamwe na hewo, na vyoyawachumulile wanhu hawawele Wayahudi kwinjila mli makundo.

[28] Nawekala na wala walanguswa kwa mhela uhejile.

15

Nhing'hano ako Yelusalemu

[1] Wanhu wanji nawafika Antiokiya wolawila Yudeya nawaluka kuwalangusa wala wanhu wa lukolo lumwe wolonga, “Wone hamwinjile ikumbi kota mabochelo vyoyalajize Musa, hamloholigwa.”

[2] Mbuli ayi nayambuza kitwanza ng'hatu, Paoli na Banaba lowalongase na hewo, yamulilwa Paoli na Banaba hamwe na vilongozi wa ng'handa ya Nguluwi ya Antiokiya walute Yelusalemu kuwona wala watumigwa na wasekulu kulapa mbuli ayo.

[3] Wala wanhu nawawalaga, na hewo lowali wokolela Foinike na Samaliya nawawalonjela wanhu hawawele Wayahudi vyowamgalamchile Nguluwi. Mbuli azo ziwasangalaza ng'hatu chila chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cheng'ha.

[4] Lowafichile Yelusalemu nawabocheligwa na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, watumigwa na wasekulu, na hewo nawawalonjela gala geng'ha Nguluwi vyoyaditile hamwe na hewo.

[5] Ila wanhu wamwe walingumkunda Kilistu wali wa chilundo cha Mafalisayo nawema, walonga, “Iwagana wanhu hawawele Wayahudi wenjile ikumbi na kulanguswa kota malajizo ga Musa vyogalingulonga.”

[6] Lelo watumigwa na wasekulu wadita nhing'hano ya kulola mbuli ayo.

[7] Lowataguse lukami, Petili nakema, kalonga, “Wang'holozangu, hemwe mvizela kota aho ha mwaluko Nguluwi nakanyhagula heni hali hemwe ndamle Mbuli Inojile kwa wanhu hawawele Wayahudi, wahuliche na kukunda.

[8] Na heye Nguluwi yazizelele nhumbula za wanhu, nakatawiza kota kawakunda kwa kuwapa na hewo Muhe Yelile kota vyoyatupele hetwe.

[9] Haditile ubagulo woneche mli hetwe na hewo, nakadita nhumbula za hewo ziwe zelile kwa vila nawamkunda Yesu.

[10] Lelo lekachoni kumjeza Nguluwi kwa kuwadwika awo walanguswa mhomholo ne wasekulu ne hetwe natulemwela kupapa?

[11] Ileche kuwa ahyo, leka hetwe twangukunda kota, hetwe kota hila hewo, toloholigwa kukolela igano lya Mkulu Yesu.”

[12] Chilundo cheng'ha nachikala tulu, nachiwahulichiza Banaba na Paoli wolonga ulajilo wa vinduzanduza na kububuwaza Nguluwi vyoyaditile hali wanhu hawawele Wayahudi.

[13] Lowasindile kulonga, Yakubu nakaluka kulonga, “Wang'holozangu mhulichize!

[14] Simoni nakalonga hila Nguluwi aho mwaluko vyoyali yowahangawila wanhu hawawele Wayahudi, nakahagula wanhu wamwe wawe wanhu wa heye.

[15] Mbuli ayi iwhana ng'hatu na ulonzi wa waloli wa Nguluwi, kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga,

[16] “ ‘Mkulu nakalonga, lozimala mbuli azi ndohiluka,
na kuzenga kahi chibumuli cha Daudi chigwile,
ndogongomanya kahi mahame ga heye na kuzenga kahi.
[17] Aho wanhu wanji weng'ha,
wanhu wa isi yeng'ha ndiwachemile wawe wa heni,
wompala Mkulu.
[18] Ahyo ndo vyoyalingulonga Mkulu, yaditile chinhu achi chizeleche kulawila katali.’ ”

[19] Yakubu nakalutilila kulonga, “Ahyo, kwamula kwa heni ndo aku, tuleche kuwagaza wanhu wali ngumgalamchila Nguluwi,

[20] ila tuwahilichile lyandiko kuwalonjela waleche kulya vilyo vikokomoche kwa kutambichilwa vimalukolo vya milungu, miyuse na

ung'hondwa, waleche kulya miwunde joneche jipobosolwe na waleche kunwa danda.

[21] Mina kwa Mhela uhejile, ulonzi wa Musa lwali ludamligwa kuli chila honhu na kusomigwa muli ng'handa za kusalila zeng'ha za Wayahudi chila Zuwa lya Kwesela.”

Lyandiko kwa wanhu hawawele Wayahudi

[22] Watumigwa na wasekulu, hamwe na weng'ha wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, nachigana kuwahagula wanhu wamwenga mli hewo na kuwalajiza Antiokiya hamwe na Paoli na Banaba. Wamhagula Yudasi yalinguchemigwa Balisaba na Sila, wala nawazeleche ng'hatu hali hewo.

[23] Wawapa lyandiko ali,

> “Hetwe watumigwa na wasekulu, wang'holozenu, twanguwalamsani hemwe muwele wanhu hawawele Wayahudi muwele ako Antiokiya na Siliya na Kilikiya.

[24] Natuhulika kota wanhu wanji walawile aku kwa hetwe wakuwifyani kwa ulonzi wa hewo, nawazidita nhumbula za hemwe ziwe na lunhwinhwi. Ila nawadita ahyo ne kukundizwa na munhu yoneche kulawila kwa hetwe.

[25] Ahyo tweng'ha hamwe tugana kuwahagula wanhu wamwe na kuwalajiza kwa hemwe, hamwe na wala tuwaganile hetwe Banaba na Paoli,

[26] wala wambuze ukomu wa hewo kwa itagwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[27] Ahyo twanguwalajiza Yudasi na Sila kwa hemwe, hewo wokulonjelani wawo aga gotwandiche.

[28] Muhe Yelile na hetwe tukunda tuleche kuwadwika mhomolo zinji ila azi zitanganiche,

[29] mleche kulya vilyo vitambichilwe na jimalukolo, mleche kunwa danda, mleche kulya miwunde ja migongolo jipobosolwe, na miyuse na ung'hondwa. Mowa mditile goya wone mleche kudita mbuli azo. Malumbo!”

[30] Lowawalajile, awo wasenga nawaluta Antiokiya kula nawachema nhing'hano ya wanhu walingumkunda Kilistu, nawawapa alila lyandiko.

[31] Lowasomile ago gandichigwe, ulonzi wandikwe nauwapa nhumbula ikangale, nawasangalala ng'hatu.

[32] Yudasi na Sila, wala na hewo wali waloli wa Nguluwi, nawalongasa na awo wanhu kwa mhela uhejile wowasindamiza nhumbula na kuwemiza.

[33] Lowekale ako hado hela, wanhu wa Antiokiya nawawalaga wowaganila kikala goya, hamba nawahiluka kwa wawatumile.

[34] Ila Sila nakapona kumbele.

[35] Paoli na Banaba nawapona ako Antiokiya mhela uhejile, wolangusa na kudamla mbuli ulonzi wa Mkulu, hamwe na wanhu wanji wenji.

Paoli na Banaba wangibagula

[36] Mazuwa mado logapulute, Paoli nakamlonjela Banaba, “Tuhiluche tukawajendele wala wanhu chila muji hala hotudamle ulonzi wa Mkulu, tikalolele twetwe vyowalingulutilila.”

[37] Banaba nakagana wamhole na Yohani yalinguchemigwa Malichi.

[38] Ila Paoli nahaganile wamhole Yohani Malichi, ayula ako hamwaluko nakawaleka kula Pamfiliya na kulema kitanza mli mijito ja hewo.

[39] Lelo nakulawila kitwanza wawo yeng'ha, nawalekana. Banaba nakamhola Yohani Malichi, nawakwina meli kuza Kupulo.

[40] Ila Paoli nakamhagula Sila, hala wanhu wa honhu aho howamuwichile hasi hali udimo wa kunoga kwa heye Mkulu, koka.

[41] Paoli na miyage Sila nawaluta ako Siliya na Kilikiya, wokangaza nhumbula za chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

16

Timoteyi kangilongoza hamwe na Paoli na Sila

[1] Paoli nakafika Delibe na Lustila, kula nayekale mlanguswa yumwe yalinguchemigwa Timoteyi. Mayake na heye nayali mhinza, nayali Myahudi, ila mhaza wa heye nayali Mgilichi.

[2] Timoteyi nayali na lutogo lukulu hali wala wanhu wa Lustila na Ikonio.

[3] Paoli nakagana Timoteyi yelongoze na heye mli majendo, ahyo nakamwinjiza ikumbi. Nakadita ahyo kwa vila Wayahudi weng'ha wali wochikala honhu aho nawavizela kuta mhaza wa Timoteyi nayali Mgilichi.

[4] Loyali yokola chila honhu nakawalonjela wanhu malajizo gala galonjigwe na watumigwa na wasekulu kula Yelusalemu, nakawalonjela wagebate.

[5] Ahyo chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu waza ngikala mli makundo na wanhu wa Nguluwi wazangonjezeka chila zuwa.

Uloli wa Paoli kwa munhu kula Makedonia

[6] Nawakolela honhu ha Fulugiya na Galatiya leka Muhe Yelile hawakundize kudamla alo luzi mkowa wa Asiya.

[7] Lowafichile mli mbaka ya Musia, nawajeza kwinjila mkowa wa Bisuniya, ila Muhe wa Yesu hawakundize.

[8] Wakolela Musia, waluta ne kwima mbaka Tiloa.

[9] Hamihe yiyo, Paoli nakona ulotezi nakamona munhu yumwe wa Makedoniya yemile hala na kumlanda, “Uloche, uye Makedoniya ututanze!”

[10] Baho Paoli loyonile ulotezi awo tiwika goya kuza Makedoniya, ne kukawila, tuwele tuvizelele kota Nguluwi katuchema tuwadamlile Mbuli Inojile ya Mkulu.

Kulohoka kwa Luda

[11] Natulawa Tiloa, natuheluka kwa meli ne kwima mbaka Samotilake, na mitondo yake tufika Neapoli.

[12] Natulawa ako natuluta mbaka Filipi, muji wa wilaya ya mwaluko ya Makedoniya, na kahi ako nako ndo kwali na isi nayali ilongozwa na Waloma. Natikala ako mazuwa mado.

[13] Zuwa lya Kwesela, natulawa hanze ha muji, tuluta hafungo ha lwanda natuta ndo honhu ha kumlanda Nguluwi. Tikalisa, tudawala na wadala wekungajize honhu aho.

[14] Yumwe wa wanhu wowali wotuhulichiza nayali mdala yumwe yalingumfugamila Nguluwi yalinguchemigwa Luda mwenyeng'haye wa Suatila, heye ayo nayali mguza mivalo ja sendi nyinji. Mkulu nakamgubula nhumbula ya heye mbaka kaubochela ula ulonzi woyali yolonga Paoli.

[15] Hamba ayo mamo hamwe na wayage lowabatizigwe, nakatuchema yolonga, “Wone ng'hatu mlingona kota heni ndangumkunda Mkulu, muye hakaye hangu mikale.” Katuhimiliza tulute.

Paoli na Sila wangibatigwa

[16] Zuwa limwe lotwali tuluta honhu hamwe ha kulanda Nguluwi, mhinza chitumagwa yumwe yawele na chijeni chihile, nayawele na ludali lwa kulagula naketing'hana na hetwe. Mhinza ayo nayali yawapele wakulu kwa ulaguzi wa heye.

[17] Ayo mhinza nakamuwinza Paoli na hetwe, kayoweleza na kulonga, “Awa wanhu wa vitumagwa wa Nguluwi Mkulu. Wangukudamlilani vila vyomloholigwa.”

[18] Kazangudita ahyo yohiluchila chila zuwa, mbaka zuwa limwe Paoli nakazudila, kamgalamchila na kuchilonjela acho chijeni, “Ndangukulonjela kwa itagwa lya Yesu Kilistu, mlawe ayu!” Baho du, acho chijeni chimlawa.

[19] Wala wakulu wa wapogozi wapeligwe lufufu na yula mdala kota kitumbila kwa hewo kwa kupegwa lufufu kumala, wawebata Paoli na Sila, wawabulunha mbaka kuli luga lwa kuguzila vinhu howawele wakulu.

[20] Nawawalonjeleza kwa mtagusa wolonga, “Wanhu awa ndo Wayahudi na wangudita ivuche kuli muji wa hetwe.

[21] Wangulangusa uzowelo ula hetwe wanhu wa Loma hambe tukundizwe kukunda na kuziwinza.”

[22] Ilundo lya wanhu welongoza na kuwavumuchila, na wala watagusa wawavula mivalo ja hewo kwa lupichi, walonga watowigwe ng'hobwa.

[23] Lowatowigwe lukami wawichigwa mchinweng'ho, na mwamizi wa ng'handa nakalonjelwa yawawiche hasi hali udimo ukulu.

[24] Kwa kulajizwa ahyo, ayo mwamizi kawawika kuli chihengo cha kugati ng'hatu mwa chinweng'ho na kuwoha magulu ga hewo kwa ngwamo.

[25] Behi na chilo ng'hatu, Paoli na Sila wali womlanda Nguluwi na kwimba nzimbo za kumtogola Nguluwi, kuno wayao wanji mchinweng'ho wohulichiza.

[26] Baho kulawila limachinyhina likulu litigasa msisi wa chinhweng'ho. Vihindilo vyeng'ha vichumuka na ng'weso za uswawi zowawopigwe awo wahindilwe zilekana.

[27] Mwamizi wa chinhweng'ho loyalilimche nakona vihindilo vya chinweng'ho vichumuche, na kejesa kota wahindilwe weng'ha wabilima, ahyo kasomola ipanga lyake, kazangugana kikopola.

[28] Ila Paoli nakamchema kwa lizi likulu, “Uleche kikopola, hetwe tweng'ha twa baha.”

[29] Lowamchemile munhu yegale lumuli, ayo mwamizi wa chinweng'ho nakabilimila mng'handa, ketoza hali magulu ga Paoli na Sila kuno yokakama na kudumba.

[30] Hamba nakawalongoza kunze, kawauza, “Wakulu, ndite ndaze ndiwe ndoloholigwe?”

[31] Hewo nawamlonjela, “Mkunde mkulu Yesu na hegwe koloholigwa na lukolo lwako lweng'ha.”

[32] Baho, wamdamlila ulonzi wa Mkulu heye hamwe na nhanzi ya heye yeng'ha.

[33] Yula mwamizi kawahola hamihe yiyila kawahovuga vilonda vya hewo, hamba heye na ivyazi lya heye lyeng'ha nawabatizigwa baho.

[34] Hamba nakawahola Paoli na Sila kaye kwa heye, nakawapa chilyo. Heye na ivyazi lya heye lyeng'ha wadita mvina kwa vila wali womkunda Nguluwi.

[35] Mitondo yake lufuku, watagusa wawalajiza wakulu wa hewo wolonga, “Wadoholeni wala wanhu.”

[36] Yula mwamizi wa chihindilo nakamlonjela Paoli, “Watagusa watumiliza luzi mchumulilwe. Lelo mlawe mlute goya.”

[37] Ila Paoli nakamlonjela, “Ndaze? Kwa vila hatuwifile chinhu, wotutowa na ng'hobwa na hawavizelele hetwe twa wenyeng'haye wa Loma. Kahi, nawatuhindila mchinweng'ho na sambi wangugana kutuchumulila kwa uviso! Ne hado! Twangulapa wawo woye hano watuchumulile.”

[38] Awo wakulu wawalonjela awo watagusa mbuli ayo, lowahuliche kuta Paoli na Sila wali wanhu wa Loma nawadumba.

[39] Ahyo waluta kulanda dedede na hamba wawalavya mchinweng'ho wawalanda walawe mli muji ula.

[40] Paoli na Sila nawalawa muli chinweng'ho, waluta kuluga kwa Luda. Ako newewona na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, hamba woka.

17

Ivuche Tesalonike lyambuzwe na kudamla

[1] Kwa kukolela Ampifoli na Apoloniya, nawaheluka mbaka Tesalonike kula kwali na ng'handa ya kusalila ya Wayahudi.

[2] Paoli nakelongoza na hewo kota vyoyazowele, kalutilila kulongasa na hewo mazuwa gadatu ga kwesela, yowalangusa Maandiko Matakatifu.

[3] Yaliyowalonjela kota imgana Kilistu Mlohozi kugazigwa na kuzilipuka. Kawalonjela, “Yesu yula yondilikumdamla kwa hemwe ndo Kilistu Mlohozi.”

[4] Wayao wamwe nawakunda welongoza na Paoli na Sila. Kahi, wanhu wenji Wagilichi walingumfugamila Nguluwi hamwe na wadala wenji wang'hangala nawelongoza na hewo.

[5] Ila Wayahudi nawona maya, wawakungajiza wanhu wehile kulawa kuli honhu ha kuguzila vinhu, wadita chilundo na kwaluchiza ivuche mujini kweng'ha. Waikumbila ng'handa ya Yasoni wochijesa wowafika amo Paoli na Sila wawegale mchalanza.

[6] Ila nahawawawene, ahyo nawambuluna Yasoni na wanhu walingumkunda Kilistu wanji mbaka kwa wakulu wa Muji, wayowa, “Wanhu awa wali woihazanya isi yeng'ha na sambi wa baha hali muji.

[7] Yasoni nakawavisa hakaye hake. Weng'ha wangudita vinji na ilajizo lya Kaizali wolonga hino, ‘Kakuko mndewa yunji yalinguchemigwa Yesu.’ ”

[8] Kwa kulonga ahyo wawenjiza majesa wakulu wa muji na chilundo cha wanhu.

[9] Wambuza Yasoni na wayage walavye sendi, hamba wawalechela walute.

Ako Belea

[10] Hamihe wala wanhu walingumkunda Kilistu wawahimiliza Paoli na Sila walute Belea. Baho du lowafichile ako, nawaluta kuli ng'handa ya kusalila ya Wayahudi.

[11] Wanhu wa ako wali wohulika ng'hatu kusinda wanhu wa Tesalonike. Nawaubochela lula luzi kwa igano likulu, wawa wolola goya Maandiko Matakatifu chila zuwa, leka kujeza kulola kota gala gowalonjile Paoli na Sila gali gakukomya.

[12] Wayao wamwe nawakundile na kahi wadala wa Chigiliki wala wang'hangala na walume kahi.

[13] Ila Wayahudi wa Tesalonike lowahuliche kota Paoli nayali yodamla ulonzi wa Nguluwi ako Belea, nawaluta ako, waluka kigala ivuche na kutumajiza vilundo vya wanhu.

[14] Wala wanhu nawamhilika himahima Paoli yalute mwhani ila Sila na Timoteyi nawapona Belea.

[15] Wala wanhu wamhiliche Paoli nawaluta hamwe na heye mbaka Asene. Hamba wahiluka hamwe na ilajizo kulawa kwa Paoli kota Sila na Timoteyi wamuwinze himahima vyoiwa.

Paoli kangulongasa na wanhu wa Asene

[16] Paoli loyali yowabeta Sila na Timoteyi ako Asene, nhumbula ya heye naizudila lukami loyawene honhu aho vyohamemile jimalukolo.

[17] Nakalongasa na Wayahudi na wanhu wamwe wali womkunda Nguluwi mli ng'handa ya kusalila ya Wayahudi, hali luga hamwe na weng'ha wala woyile.

[18] Wanji nawali wowawinza Epikulo na Stoiki wetwanza na heye. Wamwe walonga, “Kangugana kulonga choni ayu munhu?” Kwa vila Paoli nayali yodamla gala ga Yesu na gala ga kuzilipuka, wamwe walonga, “Yangoneka kangudamla gala ga milungu ja chijenzi.”

[19] Ahyo nawamhola Paoli, wamigala Aleopago, walonga, “Twangugana kuvizela ayi mbuli inyale yowali ulonga.

[20] Vinhu vimwe vyotuhuliche kwa makutu ga hetwe gangoneka kota vyakububuwaza kwa hetwe. Twangugana kuvizela mbuli azi zandaze.”

[21] Wanhu wa Asene na wanhu wanji wa ako wali wotumiya mihela ja hewo jeng'ha kisimila na kuhulichiza mbuli zinyale.

[22] Paoli nakema hali chalanza cha Aleopago, nakalonga, “Wanhu wa Asene! Ndangona hemwe, mwangoneka ndo wanhu muizelele ng'hatu nzila ya kumfugamila Nguluwi,

[23] mina londali ndikola aku na ako ndilola chinhu chomlingufugamila hemwe, nambona honhu hamwe helile handikwe, ‘Kwa Nguluwi yohazeleche.’ Lelo ayo yomuwele ngumfugamila hamvizelele, ndo yondilingumdamla kwa hemwe.”

[24] “Nguluwi yalumbile isi yeng'ha na vyeng'ha vili mumo, ndo Mkulu wa kilanga na isi, heye hambe yekale mli ng'handa za Nguluwi zizenjigwe na wanhu.

[25] Kahi hambe yaditichilwe kwa moko ga wanhu kota vila kangugana chinhu choneche chila, mina heye yula ndo yalinguwapa wanhu ukomu na ndo na kuwapa wanhu chila chinhu.

[26] Kwa kukolela munhu yumwe nakalumba nhanzi zeng'ha muisi na kuzidita zikale kuli isi yeng'ha. Nakawika goya ng'hatu mhela unojile na kohi wanhu awo woza kikala.

[27] Nakadita ahyo, leka wanhu awo wampale, na hanji wampale heye kota vyowalingumzela. Ahyo Nguluwi hawele kutali na chila yumwe wa hetwe.

[28] Kota vyoyalonjile munhu yumwe,

“ ‘Mgati mwa heye hetwe twangikala.

Twangibatilila, na twa baha.’
Na kota wadekulizi wa hemwe vyowalonjile,

“ ‘Hetwe twa wana wa heye.’ ”

[29] “Wone lelo, hetwe twa wana wa Nguluwi, hailinguganigwa kumjesa Nguluwi iwe kota zahabu, sendi ama iganga lihongoligwe na kunoligwa na wanhu.

[30] Nguluwi nakadita kota halolile mihela jila wanhu lowali wapoka. Ila sambi, nakalajiza wanhu weng'ha wamgalamchile Nguluwi kulawila nzila za hewo zihile.

[31] “Mina nakawika zuwa lila yowatagusa wanhu wa isi yeng'ha walingudita ganojile kwa kukolela munhu yumwe yamhagule. Nguluwi kawawichila hazelu weng'ha mbuli ayi kwa kumzilipula munhu ayo!”

[32] Lowamhuliche Paoli yolonga mbuli ya kuzilipuka kwa wabagame, wayao wamwe waseka, ila wamwe nawalonga, “Wangugana kukuhulika kahi mbuli ayi.”

[33] Ahyo, Paoli nakawaleka, kalawa hala mchitala.

[34] Ila wanhu wamwe nawelongoza na heye, wawa wanhu walingumkunda Kilistu. Wamwe wa awo wali Dionisio wa Aleopago na mdala yumwe yalinguchemigwa Damali na wanhu wanji.

18

Paoli kula Kolinto

[1] Logapulute ago, Paoli nakoka Asene, nakuluta Kolinto.

[2] Ako Kolinto, nakamfika Myahudi yumwe yalinguchemigwa Akula mlelwa wa Ponto. Akula hamwe na mdala wa heye yalinguchemigwa Pilisika, wali wahiluche mazuwa gagala kulawa Italiya kwa vila Kaizali Klaudiyo nayali yalonjile Wayahudi weng'ha woche Loma. Paoli nakaluta kuwona,

[3] kwa vila wali wawanzi wa kuhona mahema kota heye, Paoli kekala na yokola mijito na hewo kwa vila yaliyochikala kwa kugongomanya mihema kota hewo.

[4] Chila Zuwa lya Kwesela nakadita nhing'hano ya kulongasa mli ng'handa ya kusalila yojeza kuwakwega Wagilichi na Wayahudi.

[5] Sila na Timoteyi lowafichile kulawa Makedoniya, Paoli nakaluka kuditila mhela wa heye weng'ha kudamla na kuwalonjela Wayahudi kuta Yesu ndo Kilistu Mlohozi.

[6] Lowamlemele na kwaluka kumliga, nakakung'huna nguwo za heye hali hewo yolonga, “Wone mwajilile mane mwemwe heni ndahela nongwa yoneche ya mbuli ayo. Na kulawila sambi ndowalutila wanhu hawawele Wayahudi.”

[7] Nakalawa aho kaluta kikala kuli ng'handa ya munhu yumwe yalingumfugamila Nguluwi yalinguchemigwa Tito Yusto, yula ng'handa ya heye nayali behi na ng'handa ya kusalila.

[8] Kilisipo, chilongozi wa ng'handa ya kusalila ayo, nakamkunda heye Mkulu hamwe na wan'hu weng'ha. Wakolinto wenji nawauhulichiza usenga awo, nawakunda na kubatizigwa.

[9] Zuwa limwe hamihe, Mkulu nakamlonjela Paoli muli ulotezi, “Uleche kudumba, ulutilile kudamla Mbuli Inojile ne kugozola,

[10] mina heni nda hamwe na hegwe. Haduhu munhu yumwe yojeza kukulumiza mina hano mujini hana wanhu wenji wawele ubanzi wa heni.”

[11] Paoli nekekala ako yolangusa ulonzi wa Nguluwi hali hewo kwa mhela umwe na nusu.

[12] Ila mhela Galio loyali mkulu wa mkowa wa Akaya, Wayahudi nawamvada Paoli hamwe na kumigala kuli utaguso.

[13] Nawalonga, “Twangumlonjeleza munhu ayu kwa kuwatumajiza wanhu wamfugamile Nguluwi hila vyohaiganigwe na malajizo ga Musa.”

[14] Hala Paoli loyang'hali kulonga, Galio nakawalonjela Wayahudi, “Mhulichize hemwe Wayahudi! Wone mbuli ayi naiwe ya wihe na ng'hunda kuwahulichiza.

[15] Ila wone iwele lya kitwanza kulapa ulonzi na matagwa na malajizo ga hemwe, mwamule mwemwe. Heni ndema kuwa mtagusa wa mbuli azo!”

[16] Baho, nakawawinga kulawa hali honhu ha kutagusila.

[17] Na hewo weng'ha wamibata Sostene yula nayawele chilongozi wa ng'handa ya kusalila, wamtowa bahala honhu ha kutagusila. Ila Galio nahadumbulile chinhu acho ne hado.

Paoli kanguhiluka kahi Antiokiya

[18] Paoli nekekala na awo wanhu walingumkunda Kilistu ako Kolinto kwa Mazuwa menji. Hamba nakawalaga, kakwina meli kaluta Siliya hamwe na

Pilisika na Akula. Ako Kenkilea, nakabeya mnvili ziwele kumutwi kwa heye kwa chila chilaho nachoyawichile.

[19] Nawafika Efeso na aho Paoli nakawaleka Pilisika na Akula, nakaluta ng'handa ya kusalila ya Wayahudi, kalongasa na Wayahudi.

[20] Nawamlanda yekale na hewo mazuwa menji ila heye nahaganile.

[21] Ila loyali yokuka, nakalonga, “Nguluwi wone yagane ndokuya kwa hemwe kahi.” Nakoka Efeso kwa meli.

[22] Meli nayima Kaisaliya, na heye Paoli nakaluta Yelusalemu kuchilamsa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, hamba nakaluta Antiokiya.

[23] Nakekala ako mhela udo, hamba kalutilila na majendo kwa kukolela Galatiya na Fulugiya yowakangaza nhumbula walanguswa weng'ha.

Apolo kangudamla Efeso na Kolinto

[24] Myahudi yumwe yalinguchemigwa Apolo, mlelwa wa Alekizandilia, nakafika Efeso. Yali munhu yawele na luhala lwa kulonga na uwanzi ukulu wa Maandiko Matakatifu.

[25] Yali yalanguswe gala ga nzila ya Mkulu, na yawele pwiyapwiya, nakalonga mbuli za Yesu nakalangusa kwa kuvizela ubatizo wa Yohani.

[26] Pilisika na Akula lowahuliche yolonga kwa udaho mli ng'handa ya kusalila ya Wayahudi, wamhola kwa hewo wamlangusa ayo nzila ya Nguluwi vinojile ng'hatu.

[27] Apolo loyaganile kuluta Akaya, awo wanhu nawamkangaza nhumbula kwa kuwandichila walanguswa kula Akaya wambochele. Loyafichile ako, nakawatanza ng'hatu wala wanhu wawele ngukunda kwa utambichizo wa Nguluwi,

[28] mina nakalutilililila kwa udaho nakawa sumya Wayahudi hazelu yowavumizila kwa Maandiko Matakatifu kota Yesu ndo Kilistu Mlohozi.

19

Paoli kangudamla kula Efeso

[1] Mhela Apolo loyali Kolinto, Paoli nayali yojenda honhu ha bala, nakafika Efeso nakawafika walanguswa wa Yesu wamwenga.

[2] Nakawauza, “Lelo lomuwele wanhu walingumkunda Kilistu nambochela Muhe Yelile?” Wedichila, “Hebu! Ne kuhulika kuta kuna Muhe Yelile hatunahulika.”

[3] Heye nakalonga, “Lelo nambochela ubatizo uli ndaze?” Wedichila, “Ubatizo wa Yohani.”

[4] Heye Paoli nakalonga, “Ubatizo wa Yohani wali wa kota wanhu wamgalamchila Nguluwi. Yohani nakawalonjela wanhu wamkunde yula yalinguya kuhalila honhu hake, heye ndo Yesu.”

[5] Lowahuliche ago, wabatizigwa kwa itagwa lya Mkulu Yesu.

[6] Baho, Paoli kawawichila moko, na Muhe Yelile kawadulichila, waluka kulonga ulonzi unjiunji na kudamla usenga wa Nguluwi.

[7] Weng'ha hamwe wali wanhu wafichile kumi na weli.

[8] Kwa mhela wa myezi jidatu, Paoli nayali yoluta muli ng'handa za kusalila za Wayahudi, kawa yolongasa na hewo gakuwanojeza ng'hatu mbuli ya Undewa wa Nguluwi.

[9] Ila wamwe wali wajuvi, walema kukunda, waluka kulonga vibi gala ga ayo nzila ya Mkulu hali nhing'hano ya wanhu. Aho Paoli nakalekana na hewo, kawahola hafungo wala walanguswa wa heye, kaza kulongasa na hewo chila zuwa muli ng'handa ya kusomela ya Tulano.

[10] Kawa yodita hiho mbaka mihela mili mbaka wanhu weng'ha wa Asiya, Wayahudi na Wagilichi, wahulika ulonzi wa Mkulu.

Wana wa Sikewa wangujeza kuwinga vijeni vihile

[11] Nguluwi nakadita vinduzanduza vya kububuwaza kwa moko ga Paoli.
[12] Wanhu wali wohola vibende na mivalo jinji joyali yokolela mijito Paoli wazigala kwa watamwa, na hewo wosigwa matamwa ga hewo, na hewo wali na vijeni vihile na avyo vijeni viwalawa.
[13] Wayahudi wamwe wali wowinga vijeni vihile nawaluta aku na ako wojeza kwa itagwa lya Mkulu Yesu kwa wala wawele wakwinigwe na vijeni vihile. Wali wolonga, “Ndanguwalonjela kwa itagwa lya Yesu yula Paoli yawele yomdamla.”
[14] Wana saba wa Sikewa, mtambika mkulu wa Wayahudi, wali hamwe na awo wawele wodita ahyo.
[15] Ila vijeni vihile naviwalonjela, “Tumzela Yesu kahi tumzela Paoli, ila hemwe mwa whaani?”
[16] Hamba yula munhu yawele na chijeni kawanyozochela weng'ha kawasumya ludali. Na awo wana wa Sikewa wabilima muli ila ng'handa wawele mwazi wawele na vilonda.
[17] Chila munhu ako Efeso, Myahudi na hawele Mgilichi, nakahulika alyo lilawile. Weng'ha wazangudumba, walitogola itagwa lya Mkulu Yesu.
[18] Wanhu wenji walingumkunda Kilistu nawelavya hazelu wavumila mbuli zowali waditile.
[19] Wamwenga wali wakolile mbuli za uhawi aho katali, wakungajiza maandiko ga hewo, wagasoma mchiluli hali hewo weng'ha. Nawejesa winji wa sendi kwa maandiko ago, wona yangufichila sendi za kuhega msahala wa myezi jihano.
[20] Kwa mbuli ayo, ulonzi wa Mkulu naulutilila kwenela nakuwa na ludali ng'hatu.

Ivuche ako Efeso

[21] Ago logakoleche, Paoli nakahagula kuluta Yelusalemu kwa kukolela Makedoniya na Akaya. Nakalonga, “Londifika ako, yondapa kuyona Loma.”
[22] Ahyo nakawalajiza wanhu weli watanzi wa heye. Timoteyi na Elasito, walongole kuza Makedoniya, na heye kapona kwa mazuwa mado hela ako Asiya.
[23] Mhela awo ndo nakulawile ivuche ikulu ako Efeso chambuzwe na ayo nzila ya Mkulu.
[24] Kwali na mponzi wa migwala yumwe itagwa lya heye Demetiliyo, yula yawele na mijito ya kugongomanya jimalukolo ja ng'handa ya mlungu wa chidala yalinguchemigwa Alitemi. Madito ago nagawagalila wawanzi wa heye kuwa na lufufu lwinji ng'hatu.
[25] Demetiliyo nakawakungajiza awo wakola mijito hamwe na wanji wawele na mijito kota ajo, kawalonjela, “Hemwe wanhu, mvizela kota lufufu lwetu lwangulawa na kuguzigwa aku.
[26] Lelo mochiwonela mwemwe mbuli Paoli zoyalingudita, haiwele baha yeng'ha Efeso, ila Asiya yeng'ha. Heye kanguwatumajiza na kuwagalamula wanhu wakunde kota jila milungu jigongomanywe na wanhu haiwele Nguluwi ne hado.
[27] Ahyo yiha kota vila vinhu vyotulinguguza vyowa na itagwa lihile ng'hatu. Haiwele ahyo yeng'ha, kahi mbuli ayo yoidita ng'handa ya mlungu wa chidala Alitemi si chinhu cha kutanganika. Hamba lutogo lwa ayo Asiya na isi yeng'ha iwele ngumfugamila zomala!”

[28] Lowahuliche ahyo, wazudila, waluka kuyowa, “Mkulu ndo Alitemi wa Efeso!”

[29] Muji weng'ha umema ivuche. Wamibata Gayo na Alistako, wenyeng'haye wa Makedoniya, wala wawele woyile hamwe na Paoli, wabilima na hewo mbaka mchifelebe cha kuvinila.

[30] Paoli nakagana kitima muli awo wanhu, ila wala walanguswa nawamlemeza.

[31] Vilongozi wanji wa awo mkowa wa Asiya, wali weganile ng'hatu na heye, nawazangumlonjela Paoli womdedeza yaleche kiyambuza kwa kuluta mchifelebe cha kuvinila.

[32] Mhela awo chila munhu nayali yobumuka, wamwe ali na wanji lila, mbaka ila nhing'hano itizika. Wenji nahawavizelele choni chambuze kuting'hana kwa hewo.

[33] Kwa vila Wayahudi nawamdita Alekizanda yoye kumwando, wanhu wamwe muli chila chilundo nawejesa kota ndo heye. Alekizanda nakawagololela wala wanhu moko yogana kigombela hali chila chilundo cha wanhu.

[34] Ila lowavizele kuta heye Myahudi, weng'ha kwa lizi limwe wayowa nakulonga, “Mkulu ndo Alitemi wa Efeso!” Walutilila kubumuka hiho kwa masaa meli.

[35] Hamba mwandisi wa muji kawadita wanyamalile nakawalonjela, “Wanhu wa Efeso, chila munhu kavizela kota muji awu wa Efeso ndo mwamizi wa ng'handa ya mlungu Alitemi na mwamizi wa limalukolo lilagale kulawa kilanga.

[36] Haduhu munhu yobela mbuli ayo. Lelo mnyamalile, mleche kudita choneche chila ne kilolela.

[37] Muwachema wanhu awa aha hanga hawaibezile ng'handa ya mlungu, kahi nekumliga mlungu wa hetwe wa chidala.

[38] Lelo wone Demetiliyo na wakola mijito wayage wana ga kutagusa ga kuwalapa wanhu awa, ha kuko mchitala, na wakulu wa mikoa, woweza kutagusigwa kuko.

[39] Wone muwele na nongwa zinji mzihiliche kuli nhing'hano itanganiche.

[40] Twahatagusigwe kwa kwambuza ivuche kwa galawile lehano. Ivuche ali halitanganiche na kutudita kulavya chila cha kunojeza ivuche alyo.”

[41] Loyasindile kulonga ago, nakabena nhing'hano.

20

Paoli kanguluta kahi Makedoniya na Ugilichi

[1] Lila ivuche lolimalile Paoli nakawachema hamwe wala walanguswa. Hamba nakawalaga kaheluka kaza Makedoniya.

[2] Nakakolela honhu ha zila isi yowakangaza wanhu nhumbula kwa ulonzi winji. Hamba nakafika Ugilichi.

[3] Kula nayekale myezi jidatu. Loyali yochiwika goya kuza Siliya, nakavizela Wayahudi wangugana kumditila chinhu chihile, kahiluka kwa kukolela Makedoniya.

[4] Sapatulo, mwana wa Pilo, kulawa Belea, nakelongoza na heye, kahi Alistako na Sekundo kulawa Tesalonike, Gayo kulawa Delibe, Timoteyi na Tukiko na Tilofimo wa mkowa wa Asiya.

[5] Awo nawatulongola na kutubeteza kula Tiloa.

[6] Hetwe, hala mnvina ya mibumunda hajisasile loimalile, natukwina meli kulawa Filipi na mazuwa gahano logapulute tufika Tiloa. Ako natikala kwa juma imwe.

Kuting'hana na wanhu wa Tiloa lwa mwiso

[7] Zuwa lya Kwesela matinazo, natiting'hana kubena mibumunda. Kwa vila Paoli mina nakagana kuka mitondo yake, nakawadamlila wanhu na kulongasa na hewo mbaka nechilo.

[8] Muli, chihengo chotwali mchanya, mwali na vyenje vinji vilupila.

[9] Msongolo yumwe yalinguchemigwa Eutuko nayali yekalise midilisa hasi mhela Paoli loyali yowadamlila wanhu. Eutuko nakaluka kusinzila hadohado na hamba usinjizi umibata, nakagwa hasi kulawa kuchanya kuli dali ya keli. Wamlokota mina yabagame katali.

[10] Ila Paoli nakedulika hasi, kenamiza, kumkumbatiza na kulonga, “Mleche kudumba mina hana ukomu ung'hali mgati mwa heye.”

[11] Hamba Paoli kanenuka kahi kakwinha kudali, kamogola ibumunda, kalya. Kalutilila kudamla mbaka lufuku, hamba koka.

[12] Wala wanhu wamhola yula msongolo kuluga yawele mkomu ng'hatu, wawa na chihembulizo chikulu.

Majendo kulawa Tiloa kuza Mileto

[13] Hetwe natukwina meli tulongola kuza Aso kula twaamholile na Paoli. Ndo navyoyewichile goya, mina nakagana kufika ako kwa kukolela isi ya kigongo.

[14] Nakatufika kula Aso, tumukwiniza muli meli tuluta na heye Mitulene.

[15] Kulawa ako natuheluka tufika Kio mitondo yake. Zuwa lya keli, tujela lyuma lya kwimiza meli mmazi ako Samo na mitondo yake tufika Mileto.

[16] Paoli nayali yogana kulutilila na majendo kwa meli kwa kukolela Efeso leka yaleche kukawila ng'hatu ako Asiya. Yali yogana yafiche himahima Yelusalemu kwa mnvina ya Pentekosti wone naiganiche.

Paoli kanguwalaga wasekulu wa Efeso

[17] Kulawa Mileto Paoli nakalajiza wasekulu wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wa ako Efeso weting'hane na heye.

[18] Lowafichile nakawalonjela, “Mvizela vyonandikale na hemwe kulawila zuwa lila lofichile muisi ya Asiya.

[19] Mvizela hila vyonandimkolela mijito Mkulu kwa uliholile weng'ha, kwa mahozi na ugayo woufichile heni na igayo lya mnvimnvi za Wayahudi.

[20] Mvizela sisujile ne hado kuwadamlila hazelu na mng'handa za hemwe na kuwalangusa choneche chila chiwatanzeni.

[21] Nandiwakanya weng'ha Wayahudi, kahila na Wagilichi, wamgalamchile Nguluwi kahi kumkunda Mkulu wa hetwe Yesu.

[22] Lelo muhulichize! Heni ndiwele ngumhulichiza Muhe ndanguluta Yelusalemu ne kuvizela chindawila ako.

[23] Chondivizelele ndo kota Muhe Yelile komvumila chila honhu chinweng'ho cha kugazigwa ndo chilingubeteza.

[24] Ila hambe ndiwone ukomu wa heni kuta chinhu ng'hatu ila fola sinde ula utanzi Mkulu wa heni Yesu yamhele ndiukole, iwele ndo kudamla Mbuli Inojile ya isungu lya Nguluwi.

[25] “Ng'hola muli hemwe mweng'ha ndidamla mbuli ya Undewa wa Nguluwi. Lelo ndivizela haduhu ne yumwe wa hemwe yombona kahi.

[26] Lelo ndanguwalonjelani ndikomya wone kulawile munhu yumwe kajilila heni ndahela nongwa.

[27] Kwa vila nasigozole ne hado kuwadamlila geng'ha goyali yogana Nguluwi.

[28] Milolele mwemwe, mchilolele chila chilundo cha Muhe Yelile kawawika hemwe muwe walolezi wa Nguluwi. Mudime chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu yawegale kwa danda ya heye.

[29] Ndivizela goya ng'hatu heni londikuka michewe jing'hang'hale jowabateni na hajiwa na chilundo cha hemwe.

[30] Kulawa mli hemwe wolawila wanhu wozangulonga udesi na kuwahada walanguswa wawinze wawo yeng'ha.

[31] Ahyo muwe meho, mkumbuchile kwa miyaka jidatu, hamihe na nemisi, sitochile kumdeuza munhu yoneche hali hemwe kwa mahozi.

[32] "Na sambi ndanguwawika hemwe hasi ha wamizi wa Nguluwi na ulonzi wa isungu lya heye. Heye kana ludali lwa kuwazenga na kuwadahiza isungu lya Nguluwi lyoyawawichile wanhu wa heye.

[33] Heni siganile ne hado migwala ne zahabu ne mivalo ja munhu yoneche.

[34] Mvizela hemwe mwemwe kota nang'hola mijito kwa moko ga nene baha, namhegwa gondilapa na gawayangu.

[35] Ndali ndiwalangusani kwa kukola mijito ahyo twangulapa kuwatanza wawele ng'hochele, tukumbuchila ula ulonzi woyalonjile Mkulu wa hetwe Yesu yuye, 'Kowa na utambichizo houlavya kusinda kubochela.' "

[36] Loyalonjile ago, Paoli nakafugama hamwe na hewo, nakamlanda Nguluwi.

[37] Weng'ha wali wolila, nalowali womlaga Paoli kwa igano likulu.

[38] Mbuli iwasinzile ng'hatu nayali mbuli yoyalonjile kuta howomona kahi. Hamba wamsindichiza mbaka muli meli.

21

Paoli kanguluta Yelusalemu

[1] Lotilajile na hewo, tukwina meli tung'wang'wazala mbaka Kosi. Mitondo yake tufika Lode, na kulawila ako natuluta Patala.

[2] Ako, natuifika meli ilinguluta Foinike, tukwina tuheluka.

[3] Hotufichile honhu ha kuweza kuyona Kupulo, natukola nzingo ya kusini tuluta Siliya. Tujela lyuma lya kwimiza meli honhu hali muji wa Tilo, aho meli nayali inenula mhomolo yoipichile.

[4] Ako tuwafika wanhu walingumkunda Kilistu, tikala na hewo kwa mhela wa juma imwe. Walanguswa awo wa Kilistu wali wodamla kwa ludali lwa Muhe Yelile, nawamlonjela Paoli yaleche kuluta Yelusalemu.

[5] Ila mhela wa hetwe nawoumalile tuka. Weng'ha hamwe na wadala na wana wa hewo nawatuhilichiza mbaka hanze ha muji ula. Lotufichile mwhani, tweng'ha natufugama tumlanda Nguluwi.

[6] Hamba tilaga, hetwe tukwina meli, hewo nawahiluka kowalawile.

[7] Natulutilila na majendo kuluta Tilo natufika Tolemaisi, hala natuwalamsa wanhu walingumkunda Kilistu, tikala nawo zuwa limwe.

[8] Mitondo yake tuka tuluta Kaisaliya. Ako natuluta kaye kwa Filipo mdamla Mbuli Inojile. Heye nayali yumwe wa wala saba wahaguligwe kuwa watanzi wa ng'handa ya Nguluwi ya kula Yelusalemu.

[9] Yali na wahinza wane wali na uwanzi wa kubochela usenga wa Nguluwi na kulonga.

[10] Lotikale ako mazuwa mado, mloli wa Nguluwi yumwe yalinguchemigwa Agabo nakeza kulawila Yudeya.

[11] Katuyila kahola msipi wa Paoli, kewoha mmoko na mmagulu, kalonga, "Muhe Yelile kangulonga ahi, 'Wayahudi kula Yelusalemu womuwoha hihi

munhu yawele na isali awu na kumigala mmoko mwa wanhu hawawele Wayahudi.' ”

[12] Lotuhuliche ago, hetwe na wala wanhu wanji wali aho wamdedeza Paoli yaleche kuluta Yelusalemu.

[13] Ila Paoli nakedichila, “Mwangugana kudita choni? Mwangugana kuigalila nhumbula ya heni ngozolo kwa mahozi? Ng'hunda haiwele kuwichigwa mng'handa kula Yelusalemu, ila kubagama kwa itagwa lya Mkulu Yesu.”

[14] Lotulemwelile kumdedeza tunyamalila, tulonga hela. “Lyoyalingugana Mkulu likoleche!”

[15] Lotikale hala kwa mhela udo, natuwoha mhomholo za hetwe, twinula majendo kuza Yelusalemu.

[16] Wanhu wamwenga walingumkunda Kilistu wa Kaisaliya nawaluta hamwe na walanguswa. Watugala hakaye ha Mnasoni yula twali kuza kikala na heye kwa mhela udo. Mnasomi nayali mwenyeng'haye wa Kupulo na nayali yawele ngumkunda Kilistu kwa mazuwa menji.

Paoli kanguluta kumlamsa Yakubu

[17] Lotufichile Yelusalemu, wanhu walingumkunda Kilistu nawatubochela goya ng'hatu.

[18] Mitondo yake Paoli nakaluta kumlamsa Yakubu, na wasekulu weng'ha wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wali baho.

[19] Paoli yoyawalamse, nakawalonjela geng'ha Nguluwi goyali yaditile kwa wanhu walingumkunda Kilistu kwa kukolela utanzi wa heye.

[20] Lowahuliche ago, wamtogola Nguluwi. Hamba wamlonjela Paoli lelo kwangona wanhu maelufu menji wawele Wayahudi, sambi wawa wanhu walingumkunda Kilistu na weng'ha wangibata malajizo ga Musa.

[21] Lowahuliche mbuli za hegwe kuta wali ulangusa Wayahudi walingikala muli wanhu hawawele Wayahudi kota waleche kujesa Malajizo ga Musa, waleche kuwenjinza wana wa hewo ikumbi na waleche kuwinza mzilo wa Wayahudi.

[22] Lelo mbuli zowa ndaze? Yangoneka wovizela kota hegwe mina kufika aha.

[23] Lelo udite kota vyotulingukulonjela. Wabahano wanhu wane wawichile kilaha kwa Nguluwi.

[24] Wilumbe na hewo mli kulanda kwa kihovuga goya hameho ga Nguluwi, ulavye na kodi vyoilingulapigwa, hamba wabeigwe mnvili ziwele mmitwi ja hewo. Ahyo, wanhu weng'ha wovizela kota mbuli zila nazowalonjelwe za hegwe hazitanganiche, na hegwe uliyeng'ha ung'hali uchikala kwa kuwinza malajizo ga Musa

[25] Kulapa wala wanhu hawawele Wayahudi natuwandichila natuwalonjela mbuli nazotuganile, waleche kulya choneche chitambichizwe na milungu ja udesi, waleche kunwa danda, waleche kulya miwunde ja migongolo jipobosolwe, na weyuse na ung'hondwa.

[26] Mitondo yake Paoli nakawahola wala wanhu kadita nhambiko ya kihovuga hamwe na hewo. Hamba nakenjila mng'handa ya Nguluwi kalonga kuduma kwa zuwa lya kihovuga na ila nhambiko ilavigwa kwa chila munhu.

Paoli kangibatigwa mng'handa ya Nguluwi

[27] Mhela wa mazuwa ago saba logali behi kumala, Wayahudi wali walawile mkowa wa Asiya nawamona Paoli mli ng'handa ya Nguluwi. Wambuza wanhu weng'ha wazudila mli chila chilundo cha wanhu, wamibata.

[28] Wayoweleza, “Wanhu wa Isilaeli, mtutanze! Ayu ndo yula munhu yalingulangusa wanhu chila honhu mbuli zila zilingubeza wanhu wa Isilaeli, zilingubeza malajizo ga Musa na honhu aha helile. Sambi nakawenjiza wanhu hawawele Wayahudi mng'handa ya Nguluwi na kuhadita hakokomoche honhu hano helile.” [29] Chambuzo cha kulonga ahyo waliwamuwene Tilofimo, mwenyeng'haye wa Efeso, yawele hamwe na Paoli mujini, waza nguvuiza kota Paoli nayali yamwinjize mng'handa ya Nguluwi.

[30] Honhu hala hesa hawa na ivuche, wanhu woya kulawila nzingo zeng'ha, wamibata Paoli, wambulunha, wamlavya mng'handa ya Nguluwi, na baho vihindilo vyesa vya ng'handa ya Nguluwi navihindigwa.

[31] Nawagana kumkopola Paoli, ila mbuli na zimfichila mkulu wa wamizi wa Chiloma kuta Yelusalemu yesa nayali imemile ivuche.

[32] Baho du, mkulu wa chilundo kawahola wamizi na mkulu wawo, nawabilimila kulichila chilundo cha wanhu. Hewo lowamuwene yula mkulu wa ilundo lya wamizi waleka kumtowa Paoli.

[33] Mkulu wa ilundo kamlutila Paoli, kamibata na kulonga yawopigwe minyololo mili. Hamba wauza, “Munhu wachi ayu, na kadita choni?”

[34] Wamwe mli chila chilundo cha wanhu wali wohabuka chinhu achi na wanji wahabuka chinji. Kawalonjela wanhu wa heye wamgale Paoli muli ngome.

[35] Paoli naloyafichile mli muukwinilo, wamizi nawalapigwa kumpapa kwa vila hali na ivuche lya wanhu.

[36] Kwa vila lung'hongola lwa wanhu lwali lomuwinza wayoweleze, “Mkomeni!”

Paoli kangigombela

[37] Lowali womwinjiza mgati mwa ngome, Paoli nakamlanda mkulu wa wamizi yolonga, “Ndoweza kukulonjela chinhu?” Yula mkulu wa wamizi nakamlonjela, “Hambi kuchizela Chigiliki?

[38] Hambi hegwe huwele yula Mmisili. Aha mazuwa gaga yaluchize ivuche na kuwalongoza wanhu wehile elufu zine mbaka kugunuche?”

[39] Paoli nakedichila, “Heni nda Myahudi, mlelwa wa Talso ako Kilikiya, mlelwa wa muji utanganiche. Dedede, ng'hundize ndawale na wanhu.”

[40] Yula mkulu wa wamizi nakamkundiza. Paoli nakema mchanya ha chikwinilo, kawapunjila moko wala wanhu na lowekale tulu, nakaluka kulongasa na hewo kwa Chieblaniya.

22

[1] “Wahaza na wang'holozangu, mnyhulichize ng'hatu londichigombela hali hemwe!”

[2] Lowahuliche yolonga na hewo kwa Chieblaniya wekala tulu ng'hatu kusinda aho mwaluko. Na heye Paoli kazangulonga.

[3] “Heni nda Myahudi, mlelwa wa Talso ako Kilikiya. Ila nang'hulila hali muji wuwu, hali ulanguso wa Gamalieli, nandanguswa kwa malajizo gatanganiche ga wahaza wa hetwe. Nandilavya kwa nhumbula yeng'ha kwa Nguluwi kota hemwe mwemwe vyomuli ahi lehano.

[4] Nandiwagaza na kuwakopola wala wanhu wali wowinza nzila ayi. Nandiwabata walume na wadala na kuwahindila mchinweng'ho.”

[5] Mtambika mkulu na watagusa weng'ha wa wasekulu wanguvumila mbuli ayi. Kulawa kwa hewo nambochela gowandichilwe wala wanhu Wayahudi wali ako Damasiko. Nanduta Damasiko leka ndiwabate

awo wanhu walingumkunda Kilistu na kuwagala wawohigwe mbaka Yelusalemu ndilapa watowigwe.

Paoli kangulonga gala ga kulohoka kwa heye (Madito 9:1-19; 26:12-18)

[6] “Lelo londali mnzila behi kufika Damasiko, nayali saa sita nemisi, lumuli lukulu kulawa kilanga lulawila lumwemwesa nzingo zeng'ha.

[7] Aho nanyigwa hasi, nyhulika lizi lindonjela, ‘Saulo, Saulo! Lekachoni kwangungaza?’

[8] Heni mbuza, ‘Kwa whaani hegwe, Mkulu?’ Na heye nakandonjela, ‘Heni nda Yesu wa Nasaleti yula hegwe ulingumgaza.’

[9] Wala wayangu nawalona lula lumuli, ila nahawahuliche lizi lya yula yalonjile na heni.

[10] Ndilawa heni mbuza, ‘Ndite ndaze Mkulu?’ Na heye Mkulu nakandonjela, ‘Wime, lute Damasiko na ako kolonjelwa geng'ha gala gouganigwa kudita.’

[11] Kwa lumwemwesa lula lukali sali ndilola, ahyo naiwagana wala wayangu waze kundongoza kwa kimbata moko mbaka fika Damasiko.

[12] “Ako nakwali na munhu yumwe yalinguchemigwa Ananiya, munhu muwinza Nguluwi, yalinguhulika malajizo ga Musa na yatanganiche ng'hatu hali Wayahudi nawali wochikala Damasiko.

[13] Heye nakoya kundola, kema behi na heni, nakalonga, ‘Mng'holozangu Saulo! Lole kahi.’ Baho du kahi ndizangulola, nandimlola.

[14] Hamba Ananiya nakalonga, ‘Nguluwi wa wasekulu wa hetwe kakuhagula leka uvizele goyalingugana na kumona yula yatanganiche na kumhulika yuye yolonga kulawila hamlomo hake.

[15] Mina konditila ulolezi kwa wanhu weng'ha uwalonjela gala gougawene na kugahulika.

[16] Lelo ya choni kukawila ng'hatu? Wime, ubatizigwe na kusilwa gehile ga hegwe kwa kulichema itagwa lya heye.’

Nyhemo ya Paoli kuwadamlila wanhu hawawele Wayahudi

[17] “Lelo nanyhiluka Yelusalemu, nalondali ndilanda mli ng'handa ya Nguluwi, nambona ulotezi.

[18] Nandimona Mkulu yondonjela, ‘Hima! Uche Yelusalemu himahima mina wanhu wa hano howoukunda ulolezi wa hegwe kwa mbuli ya heni.’

[19] Heni nanyidichila, ‘Mkulu, hewo wavizela kuta heni ndo yula yaliyokola mli ng'handa za kusalila nyinji za Wayahudi na kuwebata na kuwatowa wala wali ngukukunda.

[20] Na kuta mhela mlolezi wa hegwe Stefani loyakopoligwe, heni aha ndali hala, nang'hunda acho chikoleche na kwamila mikoti ja wala wali womkoma.’

[21] Heye Mkulu nakandonjela, ‘Lute, ndokulajiza kutali kwa wanhu hawawele Wayahudi.’ ”

[22] Mbaka aha, wala wanhu wali womuhulichiza, ila loyalonjile ulonzi awo, nawaluka kubwamuka, “Mkopoleni! Munhu nayali ahyo hambe yaganigwe kikala muisi.”

[23] Wazanguluta wohabuka habuka kuno wotigasa mikoti jawo na kutoza nhimbwisi milanga.

[24] Mkulu wa wamizi nakawalajiza wanhu wa heye wamgale Paoli mli ngome. Nakawalonjela wamtowe ng'hobwa leka wamuuze na wavizele chambuze Wayahudi kutowa iyowe.

[25] Ila lowamuwohile wogana wamtowe ng'hobwa, Paoli kamuuza mkulu wa wamizi yumwe nayali yemile aho, “Lelo malajizo ganguwakundiza hemwe kumtowa ng'hobwa munhu wa Loma yang'hali tagusigwa?”

[26] Yula mkulu wa wamizi loyahuliche ago, nakamlonjela mbuli mkulu wa wamizi yolonga, “Kwangugana kudita choni? Munhu ayu wa Loma!”

[27] Mkulu wa wamizi nakamlutila Paoli, kamuuza, “Ndonjele, hegwe kwa munhu wa Loma?”

Paoli nakedichila, “Ena.”

[28] Mkulu wa wamizi nakalonga, “Heni nani nda munhu wa Loma ila kwa kulavya vinhu vikulu.” Paoli nakedichila, “Ila heni nda munhu wa Loma kwa kuvumbuka.”

[29] Wala wanhu wali wewichile goya kumpugajiza Paoli baho nawajilila. Yula mkulu wa wamizi nakadumba loyavizelele kuta Paoli ndo munhu wa Loma na nayali mina yawohigwe ng'weso.

Paoli kanguhilikwa mchitala cha Wayahudi

[30] Mitondo yake, mkulu wa wamizi nakagana kuvizela gatanganiche, gala Wayahudi wali wamuwichile Paoli. Ahyo, kamdohola Paoli ng'weso, kawalonjela watambika wakulu wanhu weng'ha wa utaguso wating'hane. Hamba nakamigala Paoli, nakamwimiza hali watagusa.

23

[1] Paoli nakawanogolela meho wala watagusa, hamba nakaluka kulonga, “Wang'holozangu, mbaka lelo hano ndali ndichikala na igano linojile hali Nguluwi.”

[2] Aho Ananiya mtambika mkulu nakawalonjela wala wali wemile behi na Paoli wamzabule mumlomo.

[3] Hamba Paoli nakawalonjela, “Na heye Nguluwi kokuzabula hegwe uwele unojile kwa kunze, mgati umemile wihe! Koweza ndaze kikala aho unhaguse chiutaguso na kuno hegwe gwegwe kwangubena malajizo kwa kulonga nhowigwe?”

[4] Wanhu wali wemile hala nawamlonjela Paoli, “Hegwe kwangumliga mtambika mkulu wa Nguluwi!”

[5] Paoli nakedichila, “Wang'holozangu, nasivizelele kota heye mtambika mkulu. Mina Maandiko gangulonga ahi, ‘Uleche kulonga vibi gala ga chilongozi wa wanhu wa hegwe.’ ”

[6] Mhela wula Paoli naloyavizelele kuta honhu hamwe ha watagusa wala wali ndo Masadukayo na yinji Mafalisayo. Hamba nakakwiniza lizi hali watagusa, “Wang'holozangu, heni ndo Mfalisayo, mwana wa Mfalisayo. Heni ndigaligwa muutaguso kwa vila ndangitumbila kuta wabagame wozilipuka.”

[7] Loyalonjile ago, ivuche ikali nalyaluka hewo kwa hewo. Mafalisayo na Masadukayo wala wanhu weting'hane wambuza kibagula honhu heli.

[8] Acho chiwalo chali achi, Masadukayo wangibatilila kuta wabagame hambe wazilipuche, kuduhu wahilisi wa kilanga, na muhe kuduhu. Ila Mafalisayo wangukunda ago geng'ha gadatu.

[9] Ivuche nalyonjezeka na wamwe wa walangusa wa malajizo ga Musa na chilundo cha Mafalisayo nawema na kulavya igayo lya hewo kwa lupichi, “Hambe tone choneche chihile mli munhu ayu, hanji muhe ama mhilisi wa kilanga nakadawala na heye!”

[10] Kilewa nakulutilila mbaka mkulu wa chilundo nakadumba kuta Paoli yasapangwe viundeviunde. Ahyo nakawalonjela wamizi wa heye kwinjila mli lila ilundo, wamlavye Paoli na kumhilusa mgati mwa ngome.

[11] Mihe yizile, mkulu nakema behi na Paoli, nakamlonjela, “Uleche kudumba! Kunhawiza hano Yelusalemu, kodita hihyo na mujini Loma.”

Wayahudi wangugongomanya kumkopola Paoli

[12] Lokuchele, Wayahudi nawadita nhing'hano ya uyeka. Welaha, “Hatulya na hatunwa mbaka hotuwa tumkopole Paoli.”

[13] Wanhu wahejile makumi gane ndo waganile chiuviso kudita ahyo.

[14] Hamba nawaluta kwa watambika wakulu na wasekulu, wolonga, “Hetwe tilaha kuta hatujeza choneche kuli mimelo ja hetwe mbaka aho hotuwa tumkopole Paoli.

[15] Lelo hemwe hamwe na watagusa galeni usenga kwa mkulu wa wamizi leka yamigale Paoli kuli hemwe mchivilizila mwangugana kuvizela ng'hatu mbuli za heye. Natukunda kumkopola hanafika habehi.”

[16] Ila mwana wa lumbulye Paoli nakahulika ago gowolongasa, ahyo nakaluta mgati mwa ngome, nakamlonjela Paoli mbuli ayo.

[17] Aho Paoli kamchema mwamizi yumwe, nakamlonjela, “Mhole ayu msongolo lute na heye kwa mkulu wa wamizi, kana chinhu cha kukulonjela.”

[18] Mwamizi nakamhola ayo msongolo, kaluta naye kwa mkulu wa wamizi, kalonga, “Yula mnweng'hwa Paoli kanyhema kandanda ndimgale ayu msongolo kwa hegwe mina kana chinhu cha kukulonjela.”

[19] Mkulu wa wamizi kambata ayo msongolo moko, kamgala honhu ha uyeka, nakamuuza, “Kuna choni cha kundonjela?”

[20] Heye nakalonga, “Wayahudi wahadana wakulande umgale Paoli muutaguso wochivilizila kuta watagusa wangugana kuvizela mbuli zitanganiche ng'hatu za heye.

[21] Ila hegwe uleche kukunda mina hana wanhu makumi gane wekale goya kumvada. Welaha kuleka kulya ne kunwa chinhu mbaka howowa wamkopole. Sambi mina wa goya, wangubeteza ukundizo wa hegwe.”

[22] Mkulu wa wamizi nakamlonjela, “Uleche kumlonjela munhu yoneche kuta hegwe kungalila mbuli azo.” Hamba nakamleka yalute.

Paoli kangigaligwa kwa chilongozi wa mkowa

[23] Mkulu wa wamizi nakawachema wamizi weli kawalonjela, “Wicheni wamizi miya mbili na wakwina falasi makumi saba na wamizi miya mbili wa migoha, walute Kaisaliya. Migongomanye kuka hala hainafika saa tatu lelo hano hamihe.

[24] Muwiche falasi wamwe awo kwa Paoli, mhiliche goya kwa Felisi chilongozi wa mkowa.”

[25] Hamba ayo mkulu wa mkowa nakandika ahi.

[26] “Heni Klaudiyo Lusia ndangukwandichila hegwe mkulu Felisi, chilongozi wa mkowa. Ulamche chilongozi!

[27] Wayahudi nawamibata munhu yumwe hachefu tele wamkopole. Wone nandeche kulonga kuta heye munhu wa Loma. Ahyo nanduta hamwe na wamizi ndimlohola.

[28] Nandimhilika kumwando kwa watagusa wa hewo wakulu ndilapa ndivizele chila chimuwalile hewo wamtaguse.

[29] Nandivizela kuta kutagusa ako kwali gali gala ga kuwala honhu hamwe ha malajizo ga hewo na ahyo sonile kuta kadita choneche chilingumwambuza yakopoligwe ama yawohigwe mchinweng'ho.

[30] Londonjelwe kuta Wayahudi wali waditile chiuviso kumkopola, nangana kumgala kwa hegwe, ndiwalonjela wataguswa wa heye wegale utaguso wa hewo kwa hegwe.”

[31] Awo wamizi nawamhola Paoli kota vyowalonjelwe, wamgala hamihe yiyila mbaka Antipatili.

[32] Mitondo wamizi wa magulu wahiluka kuli ngome, wawaleka wala wamizi wakwina falasi walutilile na majendo ga hewo hamwe na Paoli.

[33] Lowafichile Kaisaliya nawampa mkulu wa mkowa gala maandiko na kumuwika Paoli hasi ha ulongozi wa heye.

[34] Felisi loyasomile ago maandiko nakamuuza kulawila mkowa wachi? Loyalonjelwe kuta nayali yalawile mkowa wa Kilikiya,

[35] kalonga, “Ndohulichiza nongwa ya hegwe wone wawele na nongwa wafiche.” Hamba nakalonga Paoli yawichigwe hasi ha udimi mng'handa ya undewa wa Helodi.

24

Wayahudi wangumlonjeleza Paoli

[1] Mazuwa gahano logapulute, mtambika mkulu Ananiya nakoya Kaisaliya hamwe na wasekulu wamwe na wakili yumwe yalinguchemigwa Telutilo. Nawamlutila yula mkulu wa mkowa wamlonjela nongwa ya hewo kwa Paoli.

[2] Paoli nakachemigwa, na Telutilo kachumula nongwa ahi.

“Mkulu Felisi, ulongozi wa hegwe unojile wigala kikala goya na ugalamlo wa kung'hang'haniza wangukoleka kwa kunojeza isi ya hetwe.

[3] Natubochela mbuli ayi kwa usangalalo ng'hatu na kulavya malumbo menji kwa hegwe chila honhu.

[4] Ila ne kwajiliza mihela ja hegwe ng'hatu, twangulanda kwa isungu lya hegwe lyeng'ha, uhulichize aga machefu gotigale.

[5] Tuvizela munhu yuno nakeha lukami. Heye kaluchizaga ivuche muli Wayahudi chila honhu muisi na kahi ndo chilongozi wa chilundo cha Wanasaleti.

[6] Kahi nakajeza kukovula ng'handa ya Nguluwi, na hetwe tumibata.

[7] Ila Lusia, mkulu wa chilundo cha wamizi, kenjilila hagati, kamhola kwa ludali kulawila mmoko mwa hetwe.

[8] Hamba nakawalonjela wawele na nongwa na heye woye kumwando kwa hegwe. Gwegwe baho kwa kumuuzauza, koizela mbuli ya nongwa yotumigalile kwa hegwe.”

[9] Na hewo Wayahudi watawiza nongwa ahyo wolonga kuta ago geng'ha gali gakukomya.

Paoli kangigombela kwa Felisi

[10] Hamba chilongozi Felisi wa mkowa kamchemeleza Paoli yalonje, na heye Paoli kalonga, “Ndangusangalala kigombela hali hegwe ndivizela kuta hegwe mtagusa wa isi ayi kwa miyaka minji.

[11] Kwanguweza kuvizela gapulute mazuwa kumi na meli hela kulawila ndutile kumfugamila Nguluwi kula Yelusalemu.

[12] Wayahudi hawafichile ndilongasa na munhu yoneche. Hawafichile nditumajiza wanhu ng'handa ya Nguluwi, kahi ne mli ng'handa za kusalila za Wayahudi, kahi honhu hanji honeche muli muji woneche.

[13] Kahi hawoweza kutawiza nongwa yowalavile kwa heni.

[14] Chondili ngukunda hali hegwe ndo achi, heni ndangumfugamila Nguluwi wa hetwe ndichikala kwa kuwinza nzila ila hewo wanguichema chilundo cha kwaluchiza. Ndangukunda mbuli zeng'ha zandichigwe muli malajizo ga waloli wa Nguluwi.

[15] Heni ndangitumbila Nguluwi, na hewo wangitumbila lilyo, kota wanhu wanojile na wehile, wozilipuka.

[16] Ahyo ndangupajila ng'hatu na igano linojile hali Nguluwi na wanhu.

[17] “Londikale kutali kwa miyaka mido, nanyiluka Yelusalemu leka ndiwegalile wanhu wayangu utanzo wa kulavya nhambiko.

[18] Mhela londali ndidita ago, ndo lowafichile ng'handa ya Nguluwi, londali mina ng'holile yila nhambiko ya kihovuga. Hakwali na ilundo lya wanhu ne ivuche.

[19] Ila kwali na Wayahudi wanji walawile muji wa Asiya, awo ndo nawalapigwe wawe aha hali hegwe na kulavya nongwa ya hewo wone wana chinhu choneche cha kulonga kwa heni.

[20] Ama, waleche awa wali aha, walonje wihe wauwene kwa heni, mhela wonyimile hali chitala cha hewo chikulu,

[21] ila wowa ulonzi wondonjile honyimile hali hewo, ‘Mwangunhagusa lelo hano kwa vila ndangibatilila kota wabagame wozilipuka!’ ”

[22] Aho, Felisi, heye nayali yavizelele nzila ya wanhu awo, nakaiwika zuwa linji ya kulutilila kuhulichizwa nongwa ayo. Kawalonjela, “Ndolavya utaguso wa nongwa ayo mhela Lusia, mkulu wa chilundo cha wamizi, loyokuya aha.”

[23] Hamba nakamlonjela yula mwamizi yamuwiche Paoli mchinweng'ho, ila waze kumlechela lechela na wang'holoze waleche kulemezwa kumgalila gala goyolapa.

Paoli hali Felisi na Dulusila

[24] Logamalile mazuwa mado, Felisi nakoya hamwe na mdala wa heye Dulusila yula nayali Myahudi. Kalonga Paoli yegaligwe, kamhulichiza yolonga gala ga kumkunda Yesu Kilistu.

[25] Ila mhela Paoli loyaluche kulonga gala gatanganiche, kilemela kudita chinhu na zuwa Nguluwi yoitagusa isi, Felisi nakadumba, nakalonga, “Kwa sambi koweza kuluta, ndokuchema kahi hondiwa na mumhu.”

[26] Mhela wuwo nayali yochitumbila kuta Paoli komhonga sendi. Kwa chiwalo achi nakamchema Paoli lundogondogo na kulongasa na heye.

[27] Lojimalile miyaka mili, Polikio Festo nakahola honhu ha Felisi, kawa chilongozi wa mkowa. Kwa vila nakagana kiganiza kwa Wayahudi, Felisi nakamleka Paoli mchinweng'ho.

25

Paoli kangukanha lufaa kwa chilongozi mkulu wa Loma

[1] Mazuwa gadatu lowafichile kuli mkowa, Festo nakalawa Kaisaliya, nakaluta Yelusalemu.

[2] Watambika wakulu hamwe na vilongozi wa Wayahudi nawamlonjela gala ga kulapa nongwa nayali imuwala Paoli. Nawamdedeza Festo.

[3] Yawaditile igano kwa kumigala Paoli Yelusalemu, wali wataguse chiuviso wamkopole wang'hali mnzila.

[4] Ila Festo nakalonga, “Paoli kosigala mchinweng'ho kula Kaisaliya na heni ndoluta ako behi yiyi.

[5] Walecheni vilongozi wa hemwe walute ako hamwe na heni wakalavye nongwa ya hewo kuli heye wone yaditile choneche chihile.”

[6] Festo nekekala na hewo kwa mhela wa mazuwa nane ama kumi hino, hamba nakahiluka Kaisaliya. Mitondo yake nakaluta muutaguso, nakalonga Paoli yegaligwe mng'handa.

[7] Mhela Paoli loyafichile, Wayahudi wala wali walawile Yelusalemu nawamzunguluta waluka kulavya nongwa nyinji ng'hulu zila hawawezile kutawiza.

[8] Kwa kigombela, Paoli nakalonga, “Heni siditile lihile lyoneche lya kulapa malajizo ga Wayahudi, kahi si kwa ng'handa ya Nguluwi, ne ga kumlapa Kaizali mndewa mkulu wa Loma.”

[9] Festo nakagana kiganiza kwa Wayahudi ahyo nakamuuza Paoli, “Ndaze kwangugana kuluta Yelusalemu na ako ukataguswe hali heni kwa chiwalo cha nongwa ayi?”

[10] Paoli nakedichila, “Ndangwima hali chigoda cha utaguso wa Kaizali mndewa mkulu wa Loma, na ahano bahano ndo hondilinguganigwa kupegwa utaguso. Kota vyouvizelele goya, siwaditile Wayahudi wihe woneche.

[11] Lelo wone fichigwe wihe ulingundapa ngazigwe mbaka kubagama, hambe ndande kusilwa wihe awo. Ila wone kuduhu yalingukomya muli nongwa woyalavile wanhu awa, haduhu munhu yombika kwa hewo. Ndangugana nongwa ya heni ihilikwe kwa Kaizali mndewa mkulu wa Loma!”

[12] Lelo Festo loyalongane na wakulu wa heye, nakamlonjela Paoli, “Kulanda lufani, lelo koluta kwa Kaizali mndewa mkulu wa Loma.”

Festo kangumlonjela Agilipa mbuli za Paoli

[13] Mazuwa mado hamba, mndewa Agilipa na Belinike nawafika Kaisaliya kumlamsa Festo.

[14] Wali ako mazuwa mado na heye Festo nakamlonjela mndewa nongwa ya gala ga Paoli, “Hana munhu yumwe hano yula Felisi nakamleka mchinweng'ho.

[15] Londutile Yelusalemu watambika wakulu na wasekulu wa Wayahudi nawalavya nongwa na kundanda ndimtaguse yagazigwe.

[16] Ila heni nandiwalonjela kuta hatuzowele Waloma kumlavya munhu yatowigwe hala yawele na nongwa hana ting'hana na wamlavile nongwa na kupegwa honhu ha kigombela kulapa ayo nongwa.

[17] Lelo lowafichile aha sikawile, ila nandita nhing'hano hali honhu ha kutagusila mitondo yake, ndonga munhu ayo yegaligwe.

[18] Wawele na nongwa na heye nawema, ila hawalavile nongwa yihile kota vyondali ndivijesa.

[19] Ila wali na kilewa kudo na heye hamwe na heye kulapa kufugamila kwa kumlapa munhu yumwe Yesu yula nayabagame, Paoli kangibatililа kuta mkomu.

[20] Nasivizelele lya kudita kwa nongwa ayo. Hamba nandimuuza Paoli wone yaganile kuluta kutagusigwa kuli chitala kula Yelusalemu kwa chiwalo cha nongwa ayo.

[21] Ila Paoli nakalema, nakalanda yalechigwe mchinweng'ho mbaka lwamulilo lwa nongwa ayo uditikwe na Kaizali mndewa mkulu wa Loma. Ahyo nangana yekale mchinweng'ho mbaka aho hondigana kumuhilika kwa Kaizali mndewa mkulu wa Loma.”

[22] Hamba mndewa Agilipa nakamlonjela Festo, “Nangana kumuhulika ayo munhu nene baha.” Festo nakamlonjela, “Komuhulika mitondo.”

Paoli hali mndewa Agilipa na Belinike

[23] Mitondo yake, mndewa Agilipa na Belinike nawafika kwa mnvina muli chalanza cha nhing'hano wawele welongoze na wakulu wa wamizi na vilongozi wa muji. Festo nakalajiza Paoli yegaligwe kuli chalanza cha nhing'hano.

[24] Hamba Festo kalonga, “Mndewa Agilipa na weng'ha muwele hano hamwe na hetwe! Aha kumwando kwa hemwe hana munhu yumwe yula

nhanzi yeng'ha ya Wayahudi hano na kula Yelusalemu nawatowa iyowe kuta hambe yaganigwe yekale kahi.

[25] Heni nasiwene kuta nayali yaditile choneche chihile mbaka yalapigwe kutagusigwa na kugazigwa mbaka kubagama. Ila kwa vila Paoli heye mina nakalanda nongwa ya heye kuhulichizwa na Kaizali mndewa mkulu wa Loma ngana kumigala hano.

[26] Kwa heni ndahela mbuli yenele ila ndoweza kumwandichila Kaizali mndewa mkulu wa Loma gala ga kulapa heye. Ndo mina ndimigale hano hali hemwe na hali hegwe mndewa Agilipa, ila londimlolile, ndoweza kuwa na lya kukwandichila.

[27] Kwa mina yowa chinhu cha kusecheza kumgala mnweng'hwa ne kulonga nongwa ilingumuwala.”

26

Paoli kangigombela hali mndewa Aglipa

[1] Hamba mndewa Agilipa nakamlonjela Paoli, “Kwangukundizwa kigombela.” Aho Paoli kagolola moko wa heye kegombela ahi,

[2] “Mndewa Agilipa, ndangiwona nhambichizwa kigombela hali hegwe kwa kulapa ila nongwa yeng'ha Wayahudi wali wolonga gala ga heni.

[3] Kwa vila hegwe ndo kuvizela gala ga Wayahudi na vinhu vyowalingitwanza kwa hewo, ndangulanda unyhulichize kwa kwimililila.

[4] “Wayahudi wavizela mbuli za heni kulawila uwana, na hila vyondikale kulawila mwaluko hali isi ya heni mbaka ako Yelusalemu.

[5] Wanzela kwa mhela uhejile, na wotawiza, wone wagane, kota kulawila mwaluko nandikala kota yumwe wa chilundo cha Mafalisayo nawawele womfugamila Nguluwi vitanganiche ng'hatu kusinda wanji.

[6] Na sambi nda hano lekachoni nhagusigwe ndangitumbila lila ilagano Nguluwi lyowelagane na wasekulu wa hetwe.

[7] Ako kilagana, ndo kukula kuli ngitumbilwa na nhanzi kumi na mbili za isi ya hetwe. Womfugamila Nguluwi kwa igano nemisi na hamihe. Mng'hangala mndewa, Wayahudi wangumbichila nongwa kwa kukunda ahyo!

[8] Hemwe mweng'ha muli hano, lekachoni hemwe wanhu mwangona kota ndo mbuli yohambe ikundigwe, kota Nguluwi kawazilipula wabagame?

[9] “Vyondilingona heni nene nang'hunda kuta ingana kudita mbuli nyinji kulibeza itagwa lya Yesu wa Nasaleti.

[10] Mbuli azo ndo zonditile Yelusalemu. Heni nene, ndiwele mheligwe ukulu kulawila kwa watambika wakulu, nambeza kuwenjiza mchinweng'ho wanhu wenji walingumkunda Kilistu. Nawo lowatagusigwe kubagama nang'hunda mbuli ayo.

[11] Hamba nandiwadita watowigwe muli ng'handa za kusalila zeng'ha za Wayahudi ndiwatumajiza wakovule makundo ga hewo. Kuzudila kwa heni kwali kukulu mbaka ndiwagaza wanhu wa miji ja kutali.

Paoli kangulonga vyoyalohoche
(Madito 9:1-19; 22:6-16)

[12] “Hiho ndiwele nding'hali mmijito jijo, nanduta Damasiko mhela umwe, ndiwele na ludali na mzilo womheligwe na watambika wakulu.

[13] Mndewa, mhela londali mnzila, isanya liliminosi, nambona lumuli lukulu kusinda lwa isanya lumwesa kulawila kilanga, unzunguluta heni na wala wayangu wotuwele hamwe mli majendo.

[14] Hetwe tweng'ha natugwa hasi, na heni nyhulika lizi lindonjela kwa Chieblaniya, 'Saulo, Saulo! Lekachoni ulingungaza? Kwangilumiza hela kota isenga lilingutowa teche ng'hweku ya mkulu wa heye.'

[15] Heni mbuza, 'Kwa whaani hegwe Mkulu?' Heye Mkulu nakedichila, 'Heni nda Yesu yula hegwe ulingumgaza.

[16] Winuche lelo, wime. Ndilawila leka ndikuwiche chitumagwa na mlolezi wa heni. Kumbona heni lehano, na vinhu vyondikuvumisila hamba.

[17] Ndowalohola kwa wanhu wa Isilaeli na ndowalohola kahi kwa wanhu hawawele Wayahudi kula kondikulajiza kwa hewo.

[18] Kowagubula nyhala zawo na kuwadita walawe muli jiza na kwinjila muli lumuli, walawe muli ludali lwa Limazoga wangalamchile Nguluwi, leka kwa kukunda, woselwe gehile na kuhola honhu ha hewo hali wala wanhu wahaguligwe na heye Nguluwi.'

Paoli kangulonga mijito ya heye

[19] "Mndewa Agilipa, nasiwele na lyakubeza kwa ula ulotezi wondiuwene kulawila kilanga.

[20] Ila mwaluko nanyaluka kudamla kwa wanhu wa Damasiko, hamba kwa wala wa Yelusalemu na isi yeng'ha ya Yudeya, kahi na wanhu hawawele Wayahudi. Nandiwadamlila waleche gehile na kumgalamchila Nguluwi na kulajila kwa madito kuli nhumbula za hewo.

[21] Kwa chiwalo acho, Wayahudi newembata ndiwele mng'handa ya Nguluwi wajeza kung'hopola.

[22] Ila Nguluwi nakanhanza, na ndo mbaka zuwa lya lelo nyima nzinzili kulavya ulolezi kwa weng'ha, wakulu na wadodo. Gondilingulonga ndo gala waloli wa Nguluwi na Musa nawalonga golawila.

[23] Nawalonga imlapa Kilistu Mlohozi kugazigwa na yawe wa mwaluko kuzilipuka kwa wanhu wabagame, yadamle kota lumuli lwa ulohozi wanguwamwesela lelo wanhu weng'ha, Wayahudi kahi na wanhu hawawele Wayahudi."

[24] Paoli yafichile hano kwa kigombela kwa heye, Festo nakachemelela, "Paoli! Kuna lukwale! Kusoma lukami kwa hegwe kwangukudita uwe na lukwale!"

[25] Paoli nakedichila, "Mndewa Festo, ndahela lukwale chondilingulonga ndo kukomya yeka.

[26] Hegwe mndewa Agilipa kuzizela mbuli azi, ahyo ndoweza kulonga ne kudumba hali hegwe. Hambe njese kuta ago geng'ha gakoleche gazeleka na hegwe mina mbuli ayi haiditikwe chinyele.

[27] Mndewa Agilipa, lelo kuna makundo na waloli wa Nguluwi? Ndivizela kwangukunda."

[28] Mndewa Agilipa nakamlonjela Paoli "Hachefu hela kondita munhu ndilingumkunda Kilistu!"

[29] Paoli kedichila, "Ndangumlanda Nguluwi kuta, kwa mhela udo ama uhejile, haiwele gwegwe yeng'ha ila wala weng'ha walinguhulika lehano wawe kota heni, ila ndiwele hambe nyhopigwe ng'weso."

[30] Aho mndewa Agilipa nakema hamwe na mkulu wa mkowa na Belinike na wala weng'ha wawele hala.

[31] Lowochile, walongasa, "Munhu ayu haditile choneche chilingumlapa igayo lya kubagama ama chinweng'ho."

[32] Na heye mndewa Agilipa nakamlonjela Festo, "Munhu ayu twahamchumulile wone nahalechile kulanda nongwa ya heye ihulichizwe na Kaizali mndewa mkulu wa Loma."

27

Paoli kanguheluka kuza Loma

[1] Lowaganile tuheluche mbaka Italiya, nawamuwika Paoli hamwe na wanweng'ha wanji hasi ha udimi wa Yulio yula yawele chilongozi wa chilundo chilinguchemigwa “Chilundo cha wamizi.”

[2] Natukwina meli ya kulawa Adilameto nayali iheluka na kukolela bandali zimwe za mkowa wa Asiya, natwaluka majendo. Alistako mwenyeng'haye wa Makedoniya, kulawa Tesalonike, nayali hamwe na hetwe.

[3] Mitondo yake natufika mbandali ya Sidoni. Yulio nakamditila Paoli goya kwa kumkundiza yawone waganwa wa heye na kupegwa goyolapa.

[4] Kulawila ako natulutilila na majendo, ila kwa vila mbeho nayali iputa lukami ituyila kwa kumwando, natukola nzingo ya chihilwa Kupulo kula mbeho nayali nyindo.

[5] Natulawa tuloka bahali ya Kilikiya na Pamfiliya, natufika Mula, mgati mwa Lukiya.

[6] Ayo mkulu wa wamizi nakafika meli imwe ya Alekizandiliya nayali iluta Italiya, hamba nakatukwiniza mgati.

[7] Kwa mihela ja mazuwa menji natuheluka mholemhole, kwa kugaya natufika behi na Nido. Kwa vila mbeho nayali ing'hali ituputa, natulutilila kumwando tung'hang'hazala tuluta nzingo ya Kilete behi na lasi Salimoni kula mbeho hayali nyinji.

[8] Natukola mfungo mholemhole tufika honhu hali nguchemigwa Bandali Inojile, behi na muji wa Laseya.

[9] Natwesela kulya chinhu kwa mhela uhejile mbaka luhela nalwali lwihile ng'hatu. Lelo nayiha ng'hatu kuheluka na meli. Lelo Paoli nakawadeuza,

[10] “Wang'hangala, ndangijesa kuta majendo aga gowa na ugayo na kwajiliza kwinji haiwa kwa vinhu vili muli meli yeka kahi yowa kwa ukomu wa hetwe.”

[11] Ila mng'hangala nakakwejezwa na gala goyali yolonga mlongoza meli na yawele na meli kusinda gala goyali yolonga Paoli.

[12] Kwa vila bandali ayo hayali honhu hanojile hakikala mhela wa mbeho, wenji nawagana kulutilila na majendo, wone iganiche mbaka Fonekisi. Fonekisi ndo bandali ya Kilete nzingo ayo nayali ilemezwa na mbeho. Na ako wekale mhela wa mbeho.

Mbeho ng'hulu muli bahali

[13] Lelo nailawila mbeho inojile ya kusi nayaluka kuputa, na hewo wavizela wokungajiza gowaliwogana, ahyo nawosa lyuma lizidahe lilingwimiza meli wendesa behi ng'hatu na mwhani ya Kilete.

[14] Ila haupulute mhela, mbeho ng'hali nayaluka kuputa kulawila mchihilwa.

[15] Mbeho naitowa ila meli, na kwa vila natulemwa kisumwa kuluta kotuganile, natuileka meli ibulunwe na ayo mbeho.

[16] Chihilwa chimwe chilinguchemigwa Kauda nachitudinya hado na ayo mbeho, na lotufichile kusini natuweza, ila kwa igayo, twamiliza lila itumbwi lya meli.

[17] Wala wanamazi walikwega lila itumbwi mugati, hamba waizungulusila meli izabi na kuiwoha kwa ludali. Nawadumba wonanahila mfungo mwa bahali hawele na Siliti, behi na mwhani ya Afilika. Ahyo nawatelemsa iguwo ligazi lilingukundujiza meli, nawaileka meli ibulunwe na mbeho.

[18] Mbeho ilutilila kuputa na mitondo yake waluka kutoza kunze mhomholo zilimmeli.

[19] Zuwa lya kadatu, nawaluka kahi kutoza mmazi vinhu vimwe vya mli itumbwi kwa moko ga hewo wawo.

[20] Kwa mazuwa menji hatuliwene isanya ne nhondwe, mbeho ilutilila kuputa ng'hatu, mbaka kitumbila kwesa kutumala.

[21] Lotikale mazuwa gahejile ne kulya ndiya, Paoli nakema hali hewo, kalonga, "Wang'holozangu, yahawele goya wone na mnyhulichize na kuleka kuheluka kulawa Kilete. Wone na mudite ahyo natwaahejile hali magazo ago na kuwifya aku kweng'ha.

[22] Ila sambi ndangukulandani mikangaze nhumbula, haduhu ne yumwe muli hemwe yokwajiza ukomu wa heye, meli iliyeka ndo ikwaga.

[23] Kwa vila hamitondo hamihe mhilisi wa kilanga nakandawila. Nguluwi yula heni ndilingumfugamila.

[24] Mhilisi ayo nakandonjela, 'Paoli, uleche kudumba! Yokugana wime hali Kaizali mndewa mkulu wa Loma, na heye Nguluwi kwa isungu lyake, kakukangaza na kuwalohola weng'ha walinguheluka na hegwe.'

[25] Ahyo walume wayangu, mikangaze nhumbula! Kwa vila ndangumkunda Nguluwi, yowa hihila kota vyondonjelwe.

[26] Ila yotugana kutajigwa mfungo mwa chihilwa chimwenga."

[27] Hamihe ha zuwa lya kumi na zine, twali tubulunwa kuno na kuno muli bahali ya Mediteleniyani. Behi na hamihe chilo ng'hatu wanamazi newejesa kota wahabehi na kigongo.

[28] Aho nawapala kwinjila kwa bahali kwa kuwoha chinhu chizidahe, wapata winjilo wa mita makumi gane, hamba nawapima kahi nawapata winjilo wa mita makumi gadatu.

[29] Kwa kudumba kunhanhahila muli mitalawe, nawadulisa ngwamo zine kumbele mwa meli, nawalanda kuche himahima.

[30] Wanamazi nawagana watoloche, na wali mina wadulise lila itumbwi mmazi, wochidanganyizila kuta wanguluta kudulisa ngwamo kumwando mwa meli.

[31] Ila Paoli nakamlonjela yula mkulu wa chilundo na wamizi wa hewo, "Wone wanamazi awa hawaponile muli meli, hamlohoka."

[32] Aho wala wamizi nawazidohola zila nzabi zali zibatilile lila itumbwi, walileka liholigwe na mazi.

[33] Behi na kucha, Paoli nakawadedeza weng'ha walye chilyo, "Kwa mazuwa kumi na gane mwali mdumba ne kulya chilyo, hamdile chinhu choneche.

[34] Lelo ndanguwadedeza mulye ndiya leka mlutilile kikala. Mina nemvili imwe ya hemwe ya mitwi ja hemwe haikwajililа."

[35] Loyalonjile ago, Paoli kahola ibumunda, kata malumbo Nguluwi hali hewo wose, kabena kaluka kulya.

[36] Aho weng'ha nawekangaza nhumbula, hamba walya ndiya.

[37] Tweng'ha twali wanhu miya mbili makumi saba na sita muli meli.

[38] Chila munhu loyadile ndiya ya kumkwila, nawapunguza itunyo lya meli kwa kutaga nyhule muli bahali.

Meli yangubeneka

[39] Lokuchele, wanamazi nawalemwa kuizela isi ila, ila nawona chihilwa chimwe chiwele na misanga, walamula kuhilika meli kigongo ako wone idahiche.

[40] Ahyo nawadumula ngwamo na kuzileka mbahali, na baho wadumula nzabi zali ziwohile chilongoza meli, hamba nawawoha ibende limwe kumwando kibata mbeho, waluta kuchihilwa hawele na ndidimila.

[41] Ila nawafika honhu hamwe mikolola mili ja bahali jilinguting'hana, na meli inanahila. Honhu ha kumwando ha meli hali henjile mmisanga ne kutigasika. Honhu ha kumbele ha meli na haluka kubeneka viundeunde kwa kutowigwa na ludali lwa nhigu.

[42] Wamizi nawagana kuwakoma wanweng'ha weng'ha kwa kudumba kuta wahojelele mbaka mwhani watoloche.

[43] Ila kwa vila yula mkulu wa wamizi nakagana kumlohola Paoli, nakawalemeza waleche kudita ahyo. Nakawalonjela wala wadahile kojelela wanyozoche kulawa mmeli na kojelela mbaka hafungo mwa ilamba.

[44] Na wanji wawinze kwa kibatilila muli mibao ama muli viunde vya meli ibeneche. Ndo hetwe tweng'ha vyotufichile wakomu hafungo mwa ilamba.

28

Gamfichile Paoli ako kuli isi ya Malita

[1] Lotufichile goya kigongo, tuvizela kota chila chihilwa changuchemigwa Malita.

[2] Wenyeng'haye wa aho wali wanojile kwa hetwe. Nhonya nayaluka kutowa na kahi kwali na mbeho, ahyo wabwina chiluli watuchemela.

[3] Paoli kalokota mpelo udodo wa ngodi kaza ngukoleza mchiluli. Ahyo kwa ivuche lya chiluli. Izoka lilawa mngodi limluma na kumnanahila Paoli mmoko.

[4] Wenyeng'haye wa hala wawene lila izoka lininila muli moko wa heye waza ngilonjela, “Ayu mina kakopola munhu, kwa vila kalohoka kuduma mbahali, utaguso wa milungu haumleka kahi yazenguwa mkomu!”

[5] Ila Paoli kalimimina lila izoka mchiluli na halumizwe nehado.

[6] Wala wanhu wali wovizela kota kotuna ama baho yahagwile hasi na kubagama. Lowabeteze kwa mhela uhejile ne kona chinhu choneche chimfichile Paoli, wagalamla luhala lwao, walonga kota, “Heye ndo mlungu.”

[7] Behi na honhu hala hali na mgunda wa Publio, mkulu wa chila chihilwa. Publio nakatuchemela chilugano, tuwa wajenzi wa heye mazuwa gadatu.

[8] Lelo mhaza wa Publio nayali yawasile mchinhanda yotamika lupanzo. Paoli nakaluta kumlola na lowalandile Nguluwi, kawika moko ga heye kwa mtamwa, kamusa utamwa.

[9] Kwa mbuli ayo, watamwa weng'ha hali chila chihilwa nawoya kusilwa utamwa.

[10] Wanhu nawatupa ndolendole nyinji na mhela kahi lotwaluche majendo, nawajela mgati mwa meli vinhu navyotulapile.

Majendo kulawa Malita kuza Loma

[11] Lojipulute myezi jidatu natwaluka kahi majendo kwa meli imwe ya Alekizandiliya iwichigwe ulajilo wa “Milungu Minyambili.” Meli ayo nayali iwichile ngwamo mchihilwa mihela jeng'ha ja mbeho.

[12] Natufika hali muji wa Silakusa, tikala aho mazuwa gadatu.

[13] Kulawila ako natiyinula majendo, tuzunguluta na tufika Legio. Logapulute mazuwa gadatu, mbeho nayaluka kuputa kulawila kusini, na mazuwa meli logapulute tufika muji wa Potioli.

[14] Ako natuwafika wanhu walingumkunda Kilistu wamwe watulanda tikale na hewo juma imwe. Ahi ndo vyotufichile Loma.

[15] Kula Loma wanhu walingumkunda Kilistu, lowalonjelwe mbuli za hetwe, nawoya kututing'haniza kuli Soko lya Apiyo na honhu halinguchemigwa Ng'handa zidatu za kwesela wajenzi na kuwasa. Paoli loyawawene kata malumbo Nguluwi, nakekangaza nhumbula.

Paoli ako Loma

[16] Lotufichile Loma Paoli nakakundizwa kikala yaliyeng'ha hamwe na mwamizi yumwe wa kumlolela.

[17] Logapulute mazuwa gadatu, Paoli nakawachema hamwe vilongozi wa Chiyahudi wa honhu aho. Lowelundile Paoli kawalonjela, “Wang'holozangu, heni kwa vila siditile chinhu choneche chihile kahi sibezile mizilo ja wasekulu wa hetwe, nandibatigwa kula Yelusalemu na kuwichigwa mmoko mwa Waloma.

[18] Waloma lowambuzile na kona ndahela nongwa yoneche, nawagana kundechela,

[19] ila Wayahudi wamwe nawabela mbuli ayo, na heni ndapigwa kukana lufaa kwa Kaizali mndewa mkulu wa Loma, kwa vila sali na choneche cha kuwatagusa wanhu wayangu.

[20] Kwa ahyo ndanda kiwona na kudawala na hemwe, mina mbohigwa aji minyololo kwa vila mlohozi wa wanhu wa Isilaeli walingitumbila, koya.”

[21] Hewo wamlonjela, “Hetwe hatunabochela maandiko goneche galawile Yudeya, kahi haduhu mng'holozetu yoneche yafichile aha na kulavya mbuli zila awu kulonga choneche chihile cha hegwe.

[22] Ila twangijesa igana tuhuliche kwa hegwe mbuli zili kumutwi kwa hegwe. Mina lyotulinguvizela hetwe acho chilundo cha hegwe changulemigwa chila honhu.”

[23] Hamba walonga na heye zuwa lya kuting'hana, na wenji nawafika ako koyali ngikala. Kulawila lufuka mbaka matinazo Paoli nakawagubulila gala ga Undewa wa Nguluwi, yojeza kuwadita wakunde mbuli ya Yesu kwa kukolele malajizo ga Musa na maandiko ga waloli wa Nguluwi.

[24] Wanhu wamwe nawakunda ulonzi wa heye na wamwe hawakundile.

[25] Hawa na ubagulo hewo kwa hewo. Lowali woluta, Paoli nakalonga mbuli ayi, “Ng'homya gala Muhe Yelile goyawalonjele wasekulu wa hemwe kwa kukolele mloli wa Nguluwi Isaya.

[26] Yolonga,
“ ‘Ulute kwa wanhu awa ukawalonjele,
kuhulika mohulika, ila homvizela,
kulola molola, ila hamkona hebu.
[27] Mina nyhala za wanhu awa zibowala,
wagadinya makutu gawo,
wadinya meho gawo.
Hanga, wahalolile kwa meho gawo,
wahahuliche kwa makutu gawo,
wahavizelele kwa nyhala zawo,
na kungaluchila, kangulonga Mkulu,
na heni ndahawalohole.’ ”

[28] Hamba Paoli kalonga, “Mvizele lelo, usenga wa Nguluwi kuwala ulohozi wangigaligwa kwa wanhu hawawele Wayahudi. Hewo wohulichiza.”

[29] Paoli loyalonjile ago, Wayahudi weyuchila kuno wawele wochitwanza lukami hewo kwa hewo.

[30] Kwa mhela wa miyaka mili Paoli nakekala muli ng'handa yoyapanjile yuye, kaza nguwachemela wanhu weng'ha woyile kumlamsa.

[31] Yali yodamla Undewa wa Nguluwi na kulangusa gala ga Mkulu Yesu Kilistu kwa udaho ne chilemezi.

Baluwa ya Paoli kwa wanhu wa Loma

Chilongole

Chitabu cha Waloma hanji nachandichigwa na mtumigwa Paoli mhela wa makumi gahano na gane na mhela wa makumi gahano na nane loyavumbuche Yesu. Paoli nahalutile Loma ila nakahilika baluwa kuwalajiza wanhu walingumkunda Kilistu ako Loma, weng'ha wawele Wayahudi na hawawele Wayahudi. Nakandika baluwa ayi kulawila kuli muji wa Kolinto koyawele yochikala mhela awo. Paoli nakandika kota isi zeng'ha zanguganigwa kukunda na kumhulichiza Yesu Kilistu (16:26).

Chitabu cha Waloma ndo chitanganiche kwa wanhu walingumkunda Kilistu chila honhu na chila mhela kwa vila ndaze Paoli vyoyaliyolonga kwa ugazi na kuhimiliza kota ulohozi wokuya kwa kukolela Yesu Kilistu. Paoli kahi nakalonga honhu hanji kwa kuwhaniza ilagano lya katali na Mbuli Inojile ya Yesu Kilistu. Walangusa wenji wangijesa kota msitali utanganiche kuli chitabu achi ndo sula ya 1:16 ulingulonga, “Hambe ndiyonele soni Mbuli Inojile, kwa vila ina ludali lwa Nguluwi lwa kumlohola chila munhu yalingukunda, mwaluko kwa Wayahudi, na hamba kwa wanhu hawawele Wayahudi.” Honhu ha mwaluko ha chitabu cha Waloma (1-12), ndo hawele honhu halingulangusa ng'hatu mbuli ya Nguluwi na honhu ha keli hana menji ga malajizo galingulapa kikala kuli ukomu wa makundo.

Gali Mgati

Paoli kangwaluka baluwa kwa kizelesa yuye na kulonga yalihi yalingumwidichila (1:1-15).

Hamba kangwandika mbuli ya chiwunhu hela na wula ulohozi ulingukuya kukolela Yesu Kilistu (1:16-11:36).

Kumala kwa aga Paoli kungulavya malajizo menji kuli mbuli ya kikala kwa wanhu walingumkunda Yesu Kilistu (12:1-15:13).

Paoli kangugomanyiza kwa kulavya ulamso winji kwa wanhu wawele mli chilundo cha wanhu walingumkunda Kulistu ako Loma (16).

[1] Heni Paoli, chitumagwa wa Yesu Kilistu. Nguluwi nakanyhema ndiwe mtumigwa na kunyagula ndiwe ndiwadamlila wanhu Mbuli Inojile ya heye.

[2] Aho katali, Nguluwi nakalagana na wanhu kwa Mbuli Inojile kukolela waloli wa heye kuli Maandiko Matakatifu.

[3] Ayi Mbuli Inojile ya heni yangumdamla Mwana wa Nguluwi, Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, heye kwa lukuli nakavumbuka mlukolo lwa Daudi.

[4] Ila heye nakatawizwa yawe mwana wa Nguluwi kwa ludali lwa Muhe Yelile kwa kumzilipula Yesu Kilistu Mkulu wa hetwe.

[5] Kwa nzila ya heye, tubochela kunoga kwa heye tuwe watumigwa kwa chiwalo cha Kilistu, leka tuwadite wanhu hawawele Wayahudi wenamize kwa chiwalo cha makundo.

[6] Na hemwe kahi muwele ako Loma, hemwe namchemigwe na Nguluwi, muwe wanhu wa heye Yesu Kilistu.

[7] Lelo ndaguwandichila hemwe mweng'ha muli ako Loma mlinguganigwa na Nguluwi, mchemigwe muwe wanhu wa heye welile.

Nguluwi mhaza wa hetwe na Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, yawape hemwe utambichizo na kikala goya.

Malumbo kwa Nguluwi

[8] Nding'hali kwaluka geng'ha, ndangumnonela Nguluwi wa heni, kukolela Yesu Kilistu kwa hemwe mweng'ha, kwa vila makundo ga hemwe gangudamligwa na wanhu weng'ha muisi.

[9] Nguluwi yondilingumfugamila kwa nhumbula ya heni yeng'ha chila zuwa kwa kulavya ulolezi wa Mbuli Inojile ya Mwana wa heye, kotawiza kota heni hambe ndikusemweni,

[10] chila zuwa hondimlanda Nguluwi. Ndangumlanda Nguluwi, wone yagane yamhalile mhela unojile wa kuya kuwajendela.

[11] Mina ndangugana ng'hatu ndikoneni ndiwagawile na hemwe ndolendole za chimuhe za kuwakangaza.

[12] Gondilingulonga hano, weng'ha heni na hemwe tikangaze, hemwe kwa makundo ga heni na kwa makundo ga hemwe.

[13] Hemwe wang'holozangu ndangugana mvizele hino, nangana kukujendelani mbaka sambi ndemezwa. Nangana wanhu wamkunde Nguluwi hali hemwe, kota wanhu nawamkundile hali wanhu hawawele Wayahudi.

[14] Namhegwa mijito ya kuwadamlila wanhu weng'ha, Wagilichi na hawawele Wagilichi, wasugu na wapoka.

[15] Ndo mina heni ndangugana ng'hatu kuwadamlila Mbuli Inojile hemwe kahi mlingikala ako Loma.

Ludali lwa Mbuli Inojile

[16] Hambe ndiyonele soni Mbuli Inojile, kwa vila ina mong'ho wa Nguluwi lwa kumlohola chila munhu yalingukunda, mwaluko kwa Wayahudi, na hamba kwa wanhu hawawele Wayahudi.

[17] Mina Mbuli Inojile yangulajila hazelu Nguluwi vyoyawele nguwadita wanhu watanganiche kwa heye, wanhu wanguwa ahi kwa kukunda, kulawila mwaluko mbaka kuduma. Kota vyogandichigwe mli Maandiko Matakatifu, “Munhu yanojile kwa Nguluwi kochikala kwa kukunda.”

Wihe wa wanhu

[18] Nguluwi kalajila kuzudila kwa heye kulawila kilanga, iwalawile weng'ha walingumbeza Nguluwi na kudita gehile, wala weng'ha walingudita kukomya kuleche kuzeleka.

[19] Gala galingumdita Nguluwi yazeleche kwa hewo ga hazelu ng'hatu, kwa vila heye Nguluwi nakagadita gazeleche kwa hewo.

[20] Kulawila zuwa Nguluwi vyoyalumbile isi, ludali lwa heye mazuwa gose, na ukulu wa heye, havikoneka hazelu, hanga havilingoneka kwa meho, vyanguzeleka ng'hatu. Wanhu woweza kugazela kwa vinhu navyoyalumbile Nguluwi. Ahyo wahela chinhu cha kigwala.

[21] Hanga lowamzelele Nguluwi, hawalingumtogola kota Nguluwi wa hewo na hambe wate malumbo, lelo chowalingijesa chali chaupoka na nhumbula za hewo ziwa nhitu.

[22] Wangidaya wana luhala aku wawele wapoka.

[23] Waleka kumtogola Nguluwi yalingikala mazuwa gose, ila wangujifugamila jimalukolo jiwhanile na wanhu walingubagama na videje ama migongolo na vilumbigwe vilingutambala.

[24] Ahyo Nguluwi nakawaleka wawinze maya gehile ga nhumbula za hewo na kudita mbuli za soni mli ng'huli za hewo.

[25] Wangugalamla kukomya kwa Nguluwi kwa udesi, wanguvitogola na wanguvifugamila vinhu vilumbigwe na Nguluwi, ila hawalingumtogola heye yalumbile yalinguganigwa kutogoligwa mazuwa gose! Ena.

[26] Kwa vila wangudita ahyo, Nguluwi nakawaleka wawinze gala gehile. Na wadala wa hewo, wanguleka kuwasa na walume kota vyowalumbigwe, wangigana hewo kwa hewo.

[27] Na walume nawo hiho waleka kuwasa na wadala kota vyowalumbigwe, wangigana hewo kwa hewo. Wangiditila mbuli za soni walume kwa walume, ahyo wangigalila wawo kugazigwa kwa gala gehile ga hewo gowaditile.

[28] Kwa vila wanhu awo nawaleka kumzela Nguluwi kwa luhala lwawo, Nguluwi nakawaleka wawinze luhala lwa hewo lwajilile, wadite gala hawaganigwe kudita.

[29] Wanhu awa wamema wihe weng'ha, wihe na maya na kugana kuwifya na kugana vinhu vya wanhu wanji na kukopola na kilewa na uhadi na kuwifya. Wanguheha

[30] na kulonga vinhu vihile kwa wanhu wanji na wangumzudila Nguluwi na wawele na maligo na wawele na mnvivi na kidaya na walingijesa kudita gehile na walingulema kuwahulichiza wahaza wa hewo.

[31] Wahela luhala na hambe webate ilagano na hawalinguwanojeza ne kuwonela isungu wanhu wanji.

[32] Wanguvizela kota kuli malajizo gatanganiche ga Nguluwi wanhu walingudita vinhu kota avyo wanguganigwa kubagama. Hawalingulutilila kudita vinhu avyo viliyeng'ha, ila kuno wanguwatogola wanhu walingudita mbuli azo.

2

Utaguso wa Nguluwi

[1] Ahyo gwa miyangu, wone ulinguwatagusa wanhu wanji kwa wihe, huchigombela hebu hanga hegwe uwe whaani. Kwa vila vyouwatagusa kwa wihe wanhu wanji, aku nagwe ulingudita gala gowalingudita hewo kwangipanjila gwegwe uliyengha.

[2] Natwe tuvizela kutagusa kwa Nguluwi kwa wanhu walingukola mbuli kota azo. Natwe tuvizela kota utaguso wa Nguluwi wangukoleka kwa kukomya.

[3] Ila hegwe uli nguwatagusa wanhu wali ngudita mbuli kota azo, na kahila nagwe kwangukola gago, hambi kwangiijesa kota kobudala utaguso wa Nguluwi?

[4] Ama kwangubeza igano lya heye ling'hangala lya Nguluwi, kubeteza kwa heye ne kuvizela, ahyo isungu lya heye lyangugana kukulongoza umgalamchile Nguluwi?

[5] Ila hegwe uwele na nhumbula igagadale, na ulingubeza wa kuleka gehile, ahyo kwangimemezela gwegwe uliyeng'ha kugazigwa kwa zuwa lila lya kuzudila mhela ula utaguso utanganiche wa Nguluwi loyoulajila.

[6] Zuwa alyo Nguluwi komlipa chila munhu kwa chila nachoyaditile.

[7] Wala wanhu walingulutilila kudita ganojile, aku wopala ukulu na koneka kana lutogo na kuleka kubagama. Wanhu awa Nguluwi kowapa ukomu wa mazuwa gose.

[8] Ila wala wamwe wali na uyengha, walingulema mbuli zinojile na kuwinza gehile, ndangukomya Nguluwi kowatagusa kwa ng'halazi ya heye.

[9] Kugaya na usungu womuyila chila munhu yoneche yalingudita gehile, mwaluko kwa Wayahudi hamba kahi kwa wanhu hawawele Wayahudi.

[10] Heye Nguluwi kowapa ukulu na koneka kana lutogo na kikala goya kwa wala walingudita ganojile. Mwaluko kwa Wayahudi hamba kwa wanhu hawawele Wayahudi.

[11] Mina Nguluwi hambe yambagule munhu yoneche.

[12] Wala walingudita gehile aku walihela Malajizo ga Musa, wokwaga walihela Malajizo na wala walingudita gehile aku wawele na Malajizo ga Musa, wotaguswa kwa Malajizo.

[13] Kwa vila hawawele wala walinguhulika Malajizo ndo wala walingukundigwa na Nguluwi, ila wala walingibata Malajizo ndo wowazigwa kota wangunoza hali Nguluwi.

[14] Wanhu hawawele Wayahudi wahela Malajizo ga Musa. Ila wokola chila chilingulawa mnhumbula za hewo kota Malajizo vyogalingugana, wawo hewo wowa na malajizo hali hewo hanga walihela Malajizo ga Musa.

[15] Mbuli za hewo zowalingudita zangulajila kuta galinguganigwa na Malajizo gandikwa mnhumbula za hewo. Nhumbula za hewo zangulajiza kuta aku ndo kukomya, kwa vila majesa ga hewo gangulajila wone wangudita ganojile ama gehile.

[16] Aga golawila zuwa lya utaguso hala Nguluwi kukolela Yesu Kilistu hoyotagusa mbuli za uviso za wanhu, kota Mbuli Inojile yondamle vyoilingulonga.

Wayahudi na Malajizo ga Musa

[17] Lelo hegwe ndaze? Wone kwangichema gwegwe Myahudi, kwangitumbila Malajizo kwangidaila kuta munhu wa Nguluwi.

[18] Wone hegwe kuvizela chila choyalingugana Nguluwi udite na koweza kuhagula ganojile kwa vila Malajizo gakulangusa.

[19] Wone hegwe kwangiwona munhu yalingulongoza wanhu hambe walole, na lumuli lwa wanhu wawele kutitu,

[20] wone hegwe kwa mlangusa wa wapoka na wala hawanavizela malanguso, kwa vila kwangijesa kuli malajizo kwanako kudaha kweng'ha na kukomya.

[21] Lelo hegwe kwangulangusa wanji, lekachoni hambe wilanguse gwegwe uliyengha? Kwanguwadamlila wayago waleche kuhiza, hambi hegwe hambe uhize?

[22] Hegwe ulinguwalonjela wanhu, mleche ung'hondwa, hambi hegwe hulingudita ung'hondwa? Kwanguzudila jimalukolo ja milungu ja udesi na ndaze hegwe hulinguhiza mli ng'handa azo za milungu?

[23] Kwangidaila Malajizo ga Nguluwi, hambi hegwe hulingumbeza Nguluwi kwa kulema kibata Malajizo ga heye?

[24] Kota hila Maandiko Matakatifu vyogalingulonga, "Kwa mbuli ya hemwe Wayahudi, wanhu hawawele Wayahudi waliliga itagwa lya Nguluwi."

[25] Kwinjila ikumbi ndo chowa chinhu chinojile wone wibatilile Malajizo, ila wone hulingibatilila Malajizo kwangiwhana na munhu yula hanenjila ikumbi.

[26] Wone munhu hawele Myahudi, henjile ikumbi, wone yakole kota Malajizo vyogalingugana, Nguluwi homuwaza kota munhu yenjile ikumbi?

[27] Wanhu hawawele Wayahudi wala wang'hali kwinjila ikumbi lya chilukuli ila wangibatilila Malajizo, wowatagusa kwa gehile hemwe Wayahudi kwa vila hamlingibatilila Malajizo hanga muwele na Malajizo gandichigwe.

[28] Ndo kulonga, haiwele chila munhu nayali ngoneka kwa kunze Myahudi ndo Myahudi ng'hatu na munhu howa Myahudi ng'hatu wone yenjile ikumbi chilukuli.

[29] Myahudi ng'hatu ndo yula yawele Myahudi wa mgati, yula yenjile ikumbi mnhumbula. Ayi ndo mijito ya Muhe wa Nguluwi, hachiwele

chinhu cha Malajizo gandichigwe. Munhu yawele ahyo kangutogoligwa na Nguluwi, na haiwele kwa wanhu.

3

[1] Lelo Myahudi kana choni ng'hatu kusinda wanhu wanji? Hambi kwinjila ikumbi chiwa chinhu chitanganiche?

[2] Ena, kuna vinhu vikulu vinji. Cha mwaluko Nguluwi nakawapa Wayahudi usenga wa heye.

[3] Lelo yowa ndaze wone wayawo wamwe hawawele wa kukundigwa? Ndaze, mbuli ayi yokusa kukundigwa kwa Nguluwi?

[4] Ne hado! Nguluwi kopona wa kukundigwa mazuwa gose, na chila munhu kokoneka mdesi. Kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga kumlapa Nguluwi,
“Chila houlonga, mbuli za hegwe zowa za kukomya,
na houtagusa hegwe kwangusinda.”

[5] Ila wone gehile ga hetwe gangulajila kota Nguluwi kangudita ganojile, lelo tulonje choni? Tulonje Nguluwi kanguwifya wone yatutaguse? Aha ndangulonga chiwunhu.

[6] Ne hado! Wone na iwe ahyo, Nguluwi yahawataguse ndaze wanhu wa isi?

[7] “Wone udesi wa heni wangonjeza kukomya kwa Nguluwi na wangonjeza ukulu wa heye, lelo lekachoni ndangutagusigwa ndina gehile?”

[8] “Lekachoni hambe tulonje, tuleche kudita gehile leka ganojile goye?” Wanhu wanji nawandiga, nawalonga kota heni ndangulangusa mbuli azo. Wotagusigwa kota vyoilingulapigwa.

Haduhuli munhu yatanganiche

[9] Tulonje choni lelo? Hetwe Wayahudi tutanganika kusinda wanhu wanji? Ne hado! Kota navyondiwalonjele aho katali, kuta Wayahudi na wanhu weng'ha hawawele Wayahudi wana gehile.

[10] Kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga!
“Kwa Nguluwi haduhuli ne yumwe yanojile,
[11] haduhuli munhu ne yumwe yavizelele,
haduhu ne yumwe yalingumpala Nguluwi.
[12] Weng'ha wamleka Nguluwi, weng'ha hawatanganiche hali Nguluwi,
haduhuli yalingudita ganojile,
haduhuli ne yumwe.
[13] Mimelo ja hewo kota chilaga chilimwazi,
myango za hewo zangulonga udesi.
Mumlomo mwa hewo mwangulawa ulonzi uwele na dunga kota ya izoka.
[14] Mgati mwa milomo ja hewo jilunda upanjilo uwele usungu.
[15] Magulu ga hewo gangubilimila kukopola.
[16] Chila howoluta wangwambuza kubagama na kugaza.
[17] Hawavizelele kikala goya,
[18] hambe wamdumbe Nguluwi.”

[19] Lelo tuvizela kuta Malajizo ga Musa vyogalingulonga, gangulonga na wanhu wala wawele na Malajizo leka chila munhu yaleche kigombela, na wanhu weng'ha watagusigwe na Nguluwi.

[20] Ahyo haduhu munhu yoneche yalinguwazigwa katanganika ama kanoga hali Nguluwi, kwa kudita vyogalingugana Malajizo, leka Malajizo gangutugana tilolele kudita gehile.

Kukundigwa na Nguluwi

[21] Ila lelo, Nguluwi kaidita nzila ya heye ya kuwadita wanhu wawe watanganiche hali heye izeleche. Nzila ayi hailingitumbila Malajizo. Vivila vitabu vyandichigwe na Musa na vya waloli, vyangutawiza vinhu avi.

[22] Nguluwi kanguwakunda wanhu wawe watanganiche hali heye kwa kumkunda Yesu Kilistu. Nguluwi kangudita ahyo kwa wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu, haduhuli kibagula kweng'ha kwa Wayahudi na wanhu wanji.

[23] Wanhu weng'ha wadita gehile na wamalilwa na ukulu wa Nguluwi.

[24] Ila kwa ndolendole ya utambichizo wa Nguluwi, wanhu weng'ha wanguditigwa watanganiche kwa kukolela kwa Yesu Kilistu yalinguwagombola.

[25] Nguluwi nakamlavya Yesu Kilistu kwa danda ya heye, yawe nzila ya kuhilula wihe wa wanhu kwa gala gowaditile, kwa kumkunda heye na kadita ahyo leka yalajile heye kuta katanganika. Kwa vila aho katali kuli kubeteza kwa heye, nakaleka kuwagaza wanhu kwa gehile galongole kuditikwa.

[26] Lelo sambi kanguwinza gehile ga wanhu yawalajile kutanganika kwa heye. Mina heye Nguluwi kanoga na kumdita munhu yoneche yatanganiche yalingumkunda Yesu.

[27] Lelo toweza kidayila choni? Haduhu! Kwa chinhu chachi? Hambi kwa kibata Malajizo? Hebu! Ila kwa vila twangukunda.

[28] Mina Nguluwi kangumkunda munhu yawe yatanganiche kwa kukunda, ila haiwele kwa kibata Malajizo ga Musa.

[29] Hambi Nguluwi ndo Nguluwi wa Wayahudi waliyeka? Hambi na heye hawele Nguluwi wa wanhu wanji? Ena, heye ndo Nguluwi wa wanhu weng'ha.

[30] Nguluwi ndo yumwe, na heye nakawadita wenjile ikumbi wawe watanganiche kwa makundo ga hewo, na wanhu hawenjile ikumbi kahi kwa makundo ga hewo.

[31] Lelo ndaze, twanguwika malajizo hafungo mwa makundo aga? Ne hado, ila twanguwinza Malajizo.

4

Abulahamu kakundigwa

[1] Lelo tulonje ndaze mbuli za Abulahamu, mhaza wa hetwe nakabochela choni?

[2] Kwa vila, wone Abulahamu nakawazigwa kota yatanganiche kwa gala goyaditile, yahawele na chinhu cha kidayila, ila haiwele hali Nguluwi.

[3] Mina Maandiko Matakatifu gangulonga, “Abulahamu nakamkunda Nguluwi na heye Nguluwi nakamuwaza kuta katanganika.”

[4] Munhu hoyokola mijito halingupegwa kota ndolendole, ila kangupegwa kota ifungu lya heye.

[5] Ila wone munhu hambe yetumbile madito ga heye, ila kangumkunda Nguluwi yalinguwosela wehile, lelo kwa makundo ga hewo, Nguluwi nakamkunda kota katanganika.

[6] Daudi nakalonga chinhu chichi, hoyalonjile chiba kwa munhu yula Nguluwi yamkundile kota katanganika, ne kulola madito ga heye.

[7] “Chiba wala woselwe gehile gowaditile,
Na wihe wa hewo wusigwa.
[8] Chiba munhu yula wone wihe wa heye Mkulu hambe yakumbuchile!”

[9] Lelo ndaze, kusangalala aku koyalingulonga Daudi kwa wala wenjile ikumbi yeka ama kwa wala hawenjile ikumbi? Ne hado, vivila na wanhu

hawenjile ikumbi, kota vyondongole kulonga, “Abulahamu nakakunda, na heye Nguluwi nakamkunda kota katanganika.”

[10] Ndaze, Abulahamu nakawazigwa kuta nakatanganika honayali yang'hali kwinjila ikumbi, ama hoyenjile ikumbi? Nakawazigwa kuta nakatanganika loyang'hali kwinjila ikumbi na haiwele loyenjile ikumbi.

[11] Abulahamu nakenjila ikumbi hamba, na kwinjila kwa heye ikumbi kuwa ulajilo wa kulajila kuta Nguluwi kamkunda kota katanganika kwa chiwalo cha makundo ga heye, hala nayawele hanenjila ikumbi. Ahyo, Abulahamu kawa mhaza wa wanhu walingumkunda Nguluwi hanga hawenjile ikumbi leka wakundigwe na Nguluwi kota watanganika kwa heye.

[12] Vivila Abulahamu ka mhaza wa wanhu wenjile ikumbi, ila haiwele kwa kwinjila ikumbi yeka, leka kwa vila wanguwinza nzila ya makundo ga mhaza wa hetwe Abulahamu nayoyawele nayo naloyang'hali kwinjila ikumbi.

Ilagano lya Nguluwi lyangubocheligwa kwa makundo

[13] Nguluwi nakalagana na Abulahamu na nhanzi ya heye kota isi yeng'ha yahawele ya hewo. Woibochela isi yeng'ha haiwele kwa vila Abulahamu nakadita kota Malajizo vyogalonjile, ila kwa vila nakamkunda Nguluwi nakukundigwa kuta katanganika.

[14] Kwa vila wone gala goyalagane Nguluwi wangupegwa wanhu wala walingibatilila Malajizo hela, lelo makundo hagowa chinhu na vivila chila choyalonjile Nguluwi hachiwa chinhu.

[15] Malajizo gangwambuza kuzudila kwa Nguluwi, ila wone kuduhu Malajizo nahakwalinguwa na wihe.

[16] Ahyo ilagano lyangitumbila makundo, leka ilagano lila lyoneche kota ndolendole ya Nguluwi kwa nhanzi zeng'ha za Abulahamu, haiwele kwa wala walingibatilila Malajizo waliyeng'ha, ila vivila kwa wala walingikala kwa makundo kota vyonayekale Abulahamu, nayawele mhaza wa chimuhe wa hetwe tweng'ha.

[17] Kota Maandiko Matakatifu vyogali ngulonga, “Ndikuhagula uwe mhaza wa isi nyiji.” Ilagano lino lyakukomya hali Nguluwi yakundigwe na Abulahamu. Nguluwi yalinguwapa ukomu wabagame, na vinhu vilikuduhu vyanguwakuko.

[18] Abulahamu nakakunda na kutumbila hanga nakwali kuduhu chinhu cha kitumbila, ahyo kawa mhaza wa isi nyinji. Kota Maandiko Matakatifu vyogolonga, “Lulelo lwa hegwe lowa lwinji metemete!”

[19] Abulahamu nayali na ukulu wa mihela behi miya imwe, ila makundo ga heye hagapunguche hanga yavizelele kota lukuli lwake luwa kota lufile, howa na mwana na mche wake Sala, nayali mhende.

[20] Abulahamu nahawele na majesa na ilagano lya Nguluwi, ila nakawa na ludali kwa makundo ga heye, ahyo nakamtogola Nguluwi.

[21] Na kavizela ng'hatu kota Nguluwi kanguweza kukola gala goyalagane.

[22] Ahyo kwa makundo ga heye, “Nguluwi nakalonga Abulahamu ka munhu yatanganiche.”

[23] Mbuli ayi, “Nakamkunda kota katanganika,” Handichilwe yuye nayali yeng'ha,

[24] vivila twangwandichilwa na hetwe tuwazigwe na Nguluwi kota tukunda, yamzilipule Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[25] Heye nakalavigwa yabagame kwa gehile ga hetwe, hamba nakazilipuka leka tuwe watanganiche.

5

Kutanganika hali Nguluwi

[1] Lelo kwa vila tuditwa tuwe watanganiche kwa makundo, lelo twangikala goya na heye Nguluwi kukolela Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.
[2] Kwa kitumbila kwa hetwe, Yesu nakatigala kuli kunoga kwa heye Nguluwi motulingikala sambi, na twangusangalala kwa kubeteza ukulu wa Nguluwi.
[3] Ena, haiwele ago hela, kahi twangusangalala mli magazo ga hetwe, tuvizela magazo gangigala ubetezo,
[4] nawo ubetezo wangigala utanganizo, na utanganizo wangigala utumbilo.
[5] Kitumbila hambe kumbase munhu soni, mina Nguluwi nakejidila mnhumbula za hetwe igano lyake kukolela Muhe Yelile yatupele hetwe.
[6] Lotwali hela ludali, mhela Nguluwi loyauhagule lowuyile, Kilistu nakabagama kwa wihe wa hetwe.
[7] Haiwele ubewe kwa munhu kubagama kwa chiwalo cha munhu yatanganiche, ila hanji munhu kobagama kwa chiwalo cha munhu yanojile.
[8] Ila Nguluwi nakalajila kangutugana, mina lotwali tung'hali na gehile, Kilistu nakabagama kwa mbuli ya hetwe.
[9] Ila kwa vila tuditwa tuwe watanganiche kwa danda ya Kilistu, yangoneka ng'hatu kotulohola kulawa kuli kuzudila kwa Nguluwi.
[10] Lotwali tung'hali wang'honyo wa heye Nguluwi, natuhanyiswa na heye kwa kubagama kwa mwana wa heye. Kwa vila lelo natuhanyiswa na heye, yangulajila ng'hatu toloholigwa kwa ukomu wa Kilistu!
[11] Ila haiwele ago yeng'ha, ila weng'ha twangumwemwetela kwa gala yaditile Nguluwi, kukolela kwa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu yula yatuhanyise na Nguluwi.

Adamu na Kilistu

[12] Gehile nagenjila muisi kukolela munhu yumwe, na kubagama nakwinjila kwa kukolela gehile. Ahyo, kubagama nakwenela kwa wanhu weng'ha, kwa vila weng'ha nawadita gehile.
[13] Gang'hali Malajizo kuwa kuko, gehile galikuko mli isi yeng'ha, ila gehile hambe gawazigwe kota wihe hala hohali haduhu Malajizo.
[14] Ila kwaluchila mhela wa Adamu mbaka mhela wa Musa, kubagama nakulongoza na wala hawaditile gehile kota ga Adamu, ga kumhinduka Nguluwi.

Adamu nakewhana na Kilistu nayezile hamba.
[15] Ila wihe wa Adamu hauwhanile na utambichizo wa Nguluwi. Mina, hanga gehile ga munhu yumwe kwambuza kubagama kwa wanhu weng'ha, kwa isungu lya munhu yumwe, yawele ndo Yesu Kilistu, Nguluwi nakawonjezela weng'ha utambichizo na ndolendole za heye.
[16] Ndolendole ya Nguluwi haiwhanile na wihe wa munhu yumwe. Kwa vila munhu yumwe loyaditile gehile, Nguluwi nakatagusa, ila hala lowawifile wanhu wenji, Nguluwi nakegala ndolendole ya kuwadita watanganiche.
[17] Kwa wihe wa munhu yumwe, kubagama nakulongoza kukolela munhu ayo yumwe. Ila yangoneka hazelu, choyaditile munhu yumwe, yawele ndo Yesu Kilistu, ndo chikulu ng'hatu. Weng'ha walingubochela utambichizo ukulu wa Nguluwi na ndolendole ng'hulu yakuditwa kutanganika, wolongoza kuli ukomu kukolela Yesu Kilistu.

[18] Lelo kota hila kwa gehile ga munhu yumwe vyogegale utaguso kwa wihe wa wanhu weng'ha, hihyo du chinhu chimwe chinojile kwa Nguluwi, chowagombola wanhu weng'ha na changuwapa kutanganika na ukomu.

[19] Kulema kuhulichiza kwa munhu yumwe, wanhu weng'ha nawadita gehile, hiho kwa kufugama kwa munhu yumwe kawadita wenji wawe watanganiche hali heye Nguluwi.

[20] Malajizo nagalawila, gambuza konjezeka kwa gehile, ila hala gehile logonjezeche, kunoga kwa heye Nguluwi nakonjezeka ng'hatu.

[21] Kota hila gehile vyogalongoze kwa kubagama, vivila utambichizo wa Nguluwi wolongoza kwa gatanganiche na kutuhilika kuli ukomu mazuwa gose kwa kukolela Yesu Kilistu Mkulu wa hetwe.

6

Twangikala tutanganiche kwa chiwalo cha Kilistu

[1] Tulonje choni lelo? Tulutilile kusigala kuli gehile leka kunoga kwa heye Nguluwi konjezeche?

[2] Ne hado! Hetwe natubagama, na hatulongozwa kahi na gehile, lelo tolutilila ndaze kulongozwa na gehile?

[3] Hambi mvizela lotubatizigwe natilumba na Yesu Kilistu? Hetwe natilumba kuli kubagama kwa heye kwa kubatizigwa.

[4] Hamba, lotubatizigwe natutilwa hamwe na heye, nakilumba kuli kubagama kwa heye, leka kota hila Kilistu vyoyazilipuche kuli wanhu wabagame kwa ukulu wa mhaza, hetwe natwe twikale mli ukomu unyale.

[5] Mina wone hetwe tilumba na heye mli kubagama kota heye, vivila tochilumba na heye kwa kuzilipuligwa kuli wabagame kota heye.

[6] Kwa vila natuvizela wunhu wa hetwe wa katali naubagamizwa hamwe na Kilistu mumsalaba, leka ludali lwa gehile luwele mlukuli lwa hetwe luwifigwe, ahyo tuleche kahi kuwa wapogozi wa gehile.

[7] Kwa vila hotubagama, twangugomboligwa kulawa kuli ludali lwa gehile.

[8] Lelo wone tubagame hamwe na Kilistu, twangukunda tochikala na heye.

[9] Kwa vila natuvizela Kilistu mina kazilipulwa kuli wanhu wabagame, na hobagama kahi, kubagama hakumlongoza kahi.

[10] Ahyo, kwa vila nakabagama lwa kamwe hela, gehile gahela ludali, na ukomu woyawele ngikala sambi kangulongozwa na Nguluwi.

[11] Ila hemwe kahi miwone mwemwe kota mbagama kwa kulongozwa na gehile, ila mwawakomu kwa Nguluwi kukolela Yesu Kilistu.

[12] Ahyo, gehile galeche kuwalongoza kahi mli ng'huli za hemwe zilingukubagama, leka mleche kuwinza maya ga lukuli.

[13] Kahi mleche kulavya vitomo vya hemwe vya lukuli vilongozwe na gehile kota vinhu vya kuditila wihe. Ila milavye hemwe mwemwe kwa Nguluwi kota wanhu wazilipulwe kulawa wanhu wabagame, mlavye vitomo vya hemwe vidite gala ganojile kota vyoyalingugana Nguluwi.

[14] Mina, gehile hogowalongoza kahi, kwa vila hemwe hamlingulongozwa na malajizo, ila hemwe mwangulongozwa na kunoga kwa heye.

Upogozi wa kudita ganojile

[15] Lelo tulonje choni? Tudite gehile kwa vila hatulingulongozwa na malajizo, ila twangulongozwa na kunoga kwa heye? Ne hado!

[16] Ndangukomya ng'hatu, mvizela wone milavye hemwe mwemwe kota wapogozi na kumhulichiza munhu yunji, hemwe mwanguwa wapogozi wa ayo mlingumhulichiza. Homuwa wapogozi wa gehile momalila kuli

kubagama, homuwa wapogozi kwa kumhulichiza Nguluwi, mokoneka mtanganiche kwa Nguluwi.

[17] Ila malumbo kwa Nguluwi, hanga namwali wapogozi wa gehile, ila lelo mwangibata ng'hatu mnhumbula malanguso geng'ha gala gombochele.

[18] Mgomboligwa kulawa muupogozi wa gehile, muwa wapogozi wa utanganizo.

[19] Aha ndangulonga hano ndangutumiya ulonzi uzeleche wa wanhu, lekachoni kwa ung'hochele wa hemwe mwemwe. Kwa vila mhela umwe vyomilavile vitomo vya ng'huli za mwemwe kuditila wihe na kuwifya, hihyo mlavye vitomo vya ng'huli za hemwe kwa kuwadita muwe mwelile.

[20] Lomwali wapogozi wa gehile mwali milejehe kulawila kuli kutanganika.

[21] Lelo mpata choni zuwa lila kwa mbuli zila mwanguzonela soni sambi? Mina golawa mwa mbuli azi ndo kubagama!

[22] Ila lelo mina mgomboligwa kulawa mli upogozi wa gehile namuwa vitumagwa wa Nguluwi, chonjezeche kwa hemwe sambi ndo welo, na chilawila ndo ukomu wa mazuwa gose.

[23] Mina chonolo cha gehile ndo kubagama, ila ndolendole yalingulavya Nguluwi ndo ukomu wa mazuwa gose kuli kilumba na Yesu Kilistu, Mkulu wa hetwe.

7

Malajizo ga kihola

[1] Wang'holozangu ndangona mogazela aga gondilingulonga, kwa vila ndangulonga na wanhu wagazelele malajizo. Malajizo gangumlongoza munhu mhela yawele mkomu.

[2] Kota hila, mdala yaholeche kanguwohigwa na malajizo mhela weng'ha mlume wa heye yang'hali mkomu, ila wone mlume wa heye yabagame, mdala ayo halingulongozwa na malajizo.

[3] Ahyo, ayo mdala wone yekale na mlume yunji mhela mlume wa heye yang'hali mkomu, kochemigwa mng'hondwa, ila wone mlume yabagame, ayo mdala hambe yalongozwe kahi na malajizo, howa mng'hondwa hanga yaholeche na mlume yunji.

[4] Hiho du, na hemwe wang'holozangu nambagama, hamlingulongozwa kahi na Malajizo kwa vila milumba na lukuli lwa Kilistu, lelo muwa wanhu wa heye wazilipuligwe kuli wanhu wabagame, leka tumditile Nguluwi ganojile.

[5] Mina lotwali tuchikala aku tulongozwa na lukuli, maya ya gehile nagenuligwa na Malajizo, na zikola mijito mli ng'huli za hetwe na geng'ha tugaditile gatugalila kubagama.

[6] Ila sambi tilejeha kuli Malajizo, kwa vila natubagama, na kahi hatulongozwa kuli mbuli yila ituditile wapogozi. Ahyo lelo twangumfugamila Nguluwi mli nzila ya sambi ya Muhe Yelile na haiwele kwa nzila ya katali ya malajizo gandichigwe.

Malajizo na gehile

[7] Tulonje choni lelo, tute malajizo ndo gehile? Ne hado! Ila kukolela Malajizo, salikuvizela gehile ndo choni. Wone Malajizo hagalilonga, “Uleche kugana chinhu cha muyago.” Salikuvizela kota kugana kula ndo kwiha.

[8] Kwa malajizo ago, gehile nagapata honhu ha kuwa na maya mgati mwa heni. Kwa vila ne malajizo gehile ndo chinhu chifile.

[9] Katali londali mkomu ne malajizo, ila mzilo wowuyile gehile nagenela mli ukomu wa heni, nani ndali kota mbagame.

[10] Nambona mzilo awo ulinguganigwa wigale ukomu, ila kwa heni ungalila kubagama.

[11] Kwa vila gehile nagapata honhu ha kutumiya malajizo gala, inyhada na kung'hopola.

[12] Ahyo lelo, Malajizo gela, na mzilo wela, yangumnojeza Nguluwi, na unoga.

[13] Lelo chila chinojile, chingalila kubagama? Ne hado! Ikoleka hino leka gehile goneche hazelu kota geha, chikoleche chila chinojile na kwambuza kubagama kwa heni. Ahyo gehile, kwa kukolela ula mzilo, naulajila ng'hatu vyowihile lukami.

Ngondo mgati mwa munhu

[14] Natuvizela kota Malajizo gangulawa kwa Muhe Yelile, lelo heni nda munhu yawele na lukuli, nguzwa kota mpogozi wa gehile.

[15] Sivizelele cho ndilingukola, mina chila cho ndilingulapa hambe ndichikole, ila chila cho ndili kuchizudila chondilikudita.

[16] Wone ndidita chimbele cha hila vyondigana heni, ayi yangulajila ndangugakunda ng'hatu gala Malajizo ndo ganoga.

[17] Lelo siwele heni nene ndili ngudita chinhu acho, ila gala gehile gali mgati mwa heni.

[18] Nandivizela haduhu linojile lyoneche mgati mwa heni, kota uwunhu wa heni. Kwa vila ndangugana kudita ganojile, ila ndangulemwela.

[19] Mina silingudita gala ganojile gondigana, ila ndangudita lila lihile lyosiganile

[20] Wone ndidita chimbele chondigana heni, ayi yangilajila siwele heni ndilingudita ago, ila gala gehile gali mgati mwa heni ndo galingudita ahyo.

[21] Lelo nandiuzela mzilo awu, londigana kudita ganojile, ila ndangufika lila lihile ndo ndilingulihagula.

[22] Mgati ng'hatu mwa nhumbula ya heni ndangusangalalila malajizo ga Nguluwi.

[23] Ila ndangona mna malajizo ganji galingukola mijito mlukuli lwa heni. Malajizo ago gangilema na malajizo ga luhala lwangu, na yangundita ndiwe mpogozi wa malajizo ga gehile galingudita mijito mlukululi lwa heni.

[24] Nda mzunwa heni! Yalihi yondohola kuli lukuli alu lulikundigala kuli kubagama?

[25] Malumbo kwa Nguluwi yalingudita ago kwa kukolela kwa mkulu wa hetwe Yesu Kilistu!

Ahi ndo vyondili heni ndiliyeng'ha, kwa luhala lwa heni, ndangugakolela mijito malajizo ga Nguluwi, ila chiwunhu, nda mpogozi wa malajizo ga gehile.

8

Kikala kwa ludali lwa Muhe Yelile

[1] Ahyo lelo haduhu utaguso kwa wihe wa wala wawele wa heye Kilistu Yesu.

[2] Mina malajizo ga Muhe ulingigala ukomu kwa kilumba na Kilistu Yesu gangombola kulawila kuli malajizo ga gehile na kubagama.

[3] Chila chilingulemwa kuditikwa na Malajizo ga Musa, kwa vila lukuli luwele na gehile lwali hela ludali, Nguluwi nakadita ago kwa kumlajiza

mwana wa heye nayawele na lukuli kota lwa hetwe tuwele na gehile, ahyo nakatagusa kwa wihe gehile gawele mlukuli alo.

[4] Nguluwi nakadita kutanganika ako leka kwenela kwa chila chinhu chilinguganigwa kuli Malajizo chikoleche mgati mwa hetwe, wala tulingikala kwa Muhe Yelile, nahaiwele kwa lukuli luwele na gehile.

[5] Mina, wala walingikala kwa kuwinza vyolugana lukuli, luhala lwao lwangulongozwa na majesa ga mlukuli. Ila wala walingikala vyoyogana Muhe Yelile, luhala lwao lwangulongozwa na majesa ga Muhe.

[6] Kwa vila luhala lulingulongozwa na lukuli luwele na gehile lwangubagama, ila luhala lulingulongozwa na Muhe lwanguwa lukomu na kikala goya.

[7] Luhala lulingulongozwa na lukuli ndo vilinguwadita wanhu wamzudile Nguluwi, kwa vila hambe wakunde Malajizo ga Nguluwi, nahawogokunda.

[8] Wanhu walinguwinza maya ga lukuli howomganiza Nguluwi.

[9] Ila hemwe, Muhe wa Nguluwi wone yekale mgati mwa hemwe, hamlongozwa na lukuli, ila mwangulongozwa na Muhe. Wone munhu yoneche kahela Muhe wa Kilistu, ayo hawele wa Kilistu.

[10] Ila wone Kilistu ka mgati mwa hemwe, na hanji ng'huli za hemwe zaga kwa gehile, kwa hemwe Muhe ndo ukomu kwa vila mditwa muwe mtanganiche.

[11] Wone Muhe wa Nguluwi yula yamzilipule Kilistu kuli wanhu wabagame, kangikala mgati mwa hemwe, lelo ayo Nguluwi vivila yamzilipule Yesu kuli wanhu wabagame kozipa ukomu ng'huli za hemwe zilingoneka za kubagama, kodita ahyo kukolela Muhe wa heye yalingikala mgati mwa hemwe.

[12] Lelo wang'holozangu, twanayo mbuli, hambe tuganigwe kikala kota ng'huli za hetwe za wihe vyozilingugana kikala.

[13] Kwa vila wone mikale kwa kuwinza malapo ga ng'huli vyozigana ng'hatu mobagama. Ila wone kwa nzila ya Muhe mogadumya madito ga hemwe gehile, mochikala.

[14] Mina wala weng'ha walingulongozwa na Muhe wa Nguluwi, awo ndo wana wa Nguluwi.

[15] Mina hambochele Muhe leka yalinguwadita hemwe wapogozi kahi na kuwadumbiza, ila mbochela Muhe yalinguwadita hemwe wana wa Nguluwi, na kwa ludali lwa Muhe, hetwe twangumchema Nguluwi, “Aba,” izeleche “Mhaza!”

[16] Na ayo Muhe wa Nguluwi katawiza na nhumbula za hetwe kota hetwe twa wana wa Nguluwi.

[17] Lelo kwa vila hetwe twa wana wa Nguluwi, ahyo hetwe twa wahalizi wa Nguluwi, twanguhaliza hamwe na Kilistu, wone tugazike na heye, vivila tikale na heye hali ukulu wa heye.

Ukulu ulinguya

[18] Ndangona kuta magazo ga mhela awu wa sambi ne hado hauwele chinhu wone tuwhanize na ula ukulu woulajilwa kwa hetwe.

[19] Vilumbigwe vyeng'ha vyangumbeteza kwa lwao ng'hatu, Nguluwi yawalajile wana wa heye.

[20] Mina vilumbigwe naviwikwa vyoneche haviwele chinhu, ila haiwele kwakugana hewo, ila kota navyoyaganile Nguluwi. Leka ahyo wabaho utumbilo,

[21] mina avyo navyo vilumbigwe vyogomboligwa kuli upogozi wa kuwifya, na vinjile hali ukulu wa wana wa Nguluwi.

[22] Mina tuvizela mbaka sambi baha, vilumbigwe vyeng'ha vyangulila kwa usungu kota wa kulela mwana.

[23] Kahi haiwele hihyo vilumbigwe viliyeng'ha, ila na hetwe tuwele na ayo Muhe, yawele wamwaluko wa ndolendole za Nguluwi, natwe twangulila mgati mwa hetwe, aku tubeteza Nguluwi yatudite tuwe wana wa heye, nhumbula za hetwe zigomboligwe.

[24] Mina kwa utumbilo awu hetwe tuloholigwa. Ila utumbilo wahela chinhu mina wone tuchone chila lotuchitumbila. Mina kakohi yalingitumbila chila choyalinguchona?

[25] Wone tulingitumbila chila hatunachona hebu, twangubeteza kwa kwimilila.

[26] Hiho du, na heye Muhe kangututanza muli ung'hochele wa hetwe. Mina hatuvizelele vyotulinguganigwa kulanda, ila Muhe heye kangutulandila kwa Nguluwi, kwa kung'ung'utila hambe kulonjeke.

[27] Na heye Nguluwi yalingulola mbaka mgati mwa nhumbula za hetwe, kavizela Majesa ga heye Muhe, kwa vila ayo Muhe kanguwalandila wanhu wa Nguluwi kwa kuwinza vyoyogana Nguluwi.

[28] Tuvizela kota, mbuli zeng'ha zangukoleka goya, kwa wanhu weng'ha walingumgana Nguluwi, mina wala yawachemile kwa chiwalo cha kugana kwa heye.

[29] Mina awo yawahagule kulawila katali, ndo yawahagule wewhane na Mwanage, leka Mwanage yawe wa mwaluko mli wang'holoze wenji.

[30] Lelo wala Nguluwi yawahagule ndo wala yawachemile, na awo yawachemile ndo wala yawaditile watanganiche ndo awo yawahanzanye na ukulu wa heye.

Igano lya Nguluwi kukolela Yesu Kilistu

[31] Kwa mbuli azo zeng'ha, tulonje choni lelo? Wone Nguluwi yawele hamwe na hetwe, yalikohi yoza kutulemela?

[32] Nguluwi hamlemeze hanga nayawele mwanage wa udewele, ila nakamlavya kuli hetwe tweng'ha! Nakatugalila mwanage, ahyo, ndaze, hotugalila kwa kubweda vinhu vyeng'ha hamwe na heye?

[33] Munhu wachi yowalonjeleza wahaguligwe na Nguluwi? Heye Nguluwi yuye nakawakunda kota watanganika!

[34] Munhu wachi yowatagusa kwa wihe? Kuduhu! Mina Kilistu Yesu ndo yabagame, kahi nakazilipuka kuli wanhu wabagame kangikala kulume kwa Nguluwi heye ndo yuyo yalingutulandila!

[35] Munhu wachi yotubagula na igano lya Kilistu? Ndaze ndo kugaya ama kugazigwa ama magazo ama nzala ama kwisilwa nguwo ama hali nongwa ama kubagama?

[36] Kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga,
“Kwa mbuli ya hegwe, twangwimililila kubagama misi na chilo,
twanguditilwa kota ing'holo lya kubagamizwa.”

[37] Hebu, mli mbuli azi zeng'ha, tusumya ng'hatu kwa kukolela heye yatuganile.

[38] Mina ndivizela ng'hatu kota haduhuli chinhu chiweza kutubagula na igano lya heye, ne kubagama ne ukomu ne wahilisi wa kilanga ama wala walingulongoza kilanga ne galingulawila sambi ne golawila hamba, ne ulongozi

[39] ne gala gawele kuchanya, ne gala gawele hasi ng'hatu, ne choneche chilumbigwe, haduhu chitubagula na igano lya Nguluwi liwele mli Yesu Kilistu Mkulu wa hetwe.

9

Nguluwi na wanhu wa heye

[1] Ndangulonga ndikomya, heni nda munhu wa Kilistu hambe ndoje udesi. Majesa ga heni aku golongozwa na Muhe Yelile, yangundonjela hambe ndonje udesi.

[2] Ndangugana kulonga ahi, ndina masinzo makulu na usungu wohambe umale mnhumbula ya heni.

[3] Wone nandite chinhu choneche cha kuwatanza wang'holozangu, ndahajezile kulanda kupanjilwa na Nguluwi na kubaguligwa na Kilistu.

[4] Awo ndo wanhu wa Isilaeli wala Nguluwi nayawahagule wawe wana wa heye, kawating'haniza kuli ukulu wa heye, nakadita ilagano na hewo, nakuwapa malajizo ga heye, na nzila ya kumfugamila na malagano ga heye.

[5] Hewo ndo wazukulu wa wasekulu wa Waebulaniya, na heye Kilistu, kuli wunhu wa heye, kalawila mli lukolo lwao. Nguluwi yalingulongoza hali geng'ha, nayatogoligwe mazuwa gose! Ena.

[6] Hambe ndoje Malagano ga Nguluwi gagaluka, mina haiwele wanhu weng'ha wa Isilaeli ndo wanhu wa Nguluwi.

[7] Kahi hawawele walelwa weng'ha wa Abulahamu ndo wobochela malagano ga Nguluwi. Ila kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga, “Walelwa wa heye wolawila kwa Isaka.”

[8] Mina, haiwele wala wavumbuche chilukuli ndo wana wa Nguluwi, ila wana wala wavumbuche kwa malagano ga Nguluwi awo ndo wochemigwa wana wa Abulahamu.

[9] Kwa vila Nguluwi choyalagane ndo achi, “Mhela utanganiche ndohiluka, na heye Sala kolela mwana.”

[10] Kahi hagawele ago hela, ila na heye Lebeka nakaponda wanyambili kwa mhaza yumwe heye ndo Isaka, sekulu wa hetwe.

[11] Hanga, wala wana lowang'hali kuvumbuka, na lowang'hali kudita linojile ama lihile, leka Nguluwi yoneche kana ludali lwa kuhagula,

[12] loyohagula kanguhagula kota vyoyogana heye, halingulola choyalingukola munhu. Kwa kulajila ago, Nguluwi nakamlonjela Lebeka, “Sekulu kowa chitumagwa wa yula msongolo.”

[13] Kota Maandiko Matakatifu vyogali ngulonga, “Ndimgana Yakubu, ila ndimwihilwa Esau.”

[14] Lelo tulonje choni? Ndaze, Nguluwi halingutagusa vitanganiche? Ne hado!

[15] Mina nakamlonjela Musa, “Ndomonela isungu munhu yula yondigana kumonela isungu, ndochisinza kwa munhu yula yondilingugana ndisinze.”

[16] Ahyo, ago geng'ha gangitumbila isungu lya Nguluwi. Na haiwele choyagana munhu ama choyalingudita munhu.

[17] Mina Maandiko Matakatifu gangulonga ahi kwa Falao, “Nandikudita uwe mndewa kwa mijito ayi, leka ndajile ukulu wa heni, na itagwa lya heni lizeleche kuli isi yeng'ha.”

[18] Ahyo, Nguluwi kangumonela isungu munhu yoneche yalingugana, na wone yagane kumdita munhu yawe msugu komdita yawe ahyo.

Ng'halazi na isungu lya Nguluwi

[19] Hanji kombuza, “Wone mbuli za hino, lekachoni Nguluwi kangugona gehile ga hetwe gotulingudita? Yalikohi yoweza kugabela gala goyalingugana Nguluwi?”

[20] Ila hegwe mng'holazangu, lekachoni mbaka umwidichile ahyo Nguluwi? Lelo chiya chojeza kumuuza yachiwumbile, “Lekachoni umbumbile kota ahi?”

[21] Mlumba viya kana ludali lwa kugongomanyila ilongo lyoyalingugana, na kuwumba viya vili kwa ilongo lilila, chimwe kwa mbuli ng'hulu na chinji kwa mbuli ndodo.

[22] Ahyo ndo vyoiwele kwa Nguluwi. Nakagana kulajila ng'halazi ya heye, na kulajila ludali lwake. Ila nakawemilila wanhu wala nawaganigwe kudumigwa na ng'halazi ya heye.

[23] Heye yuye nakagana kuulajila winji wa ukulu wa heye, yatujidile hetwe tuganigwe kubochela isungu lya heye, hetwe mina yatuwichile goya kulawila katali tubochela ukulu wa heye.

[24] Mina hetwe ndo wala nayawachemile, haiwele kulawila kuli Wayahudi yeng'ha ila kulawila kuli wanhu hawawele Wayahudi.

[25] Kota Mkulu navyoyalonjle mli chitabu cha mloli Hoseya,
“Wala, ‘nahawawele wanhu wa heni’
ndowachema, ‘Wanhu wa heni!’
Na heye sikuganile, kochemigwa,
‘Mganigwa wa heni,’
[26] Na hala howawele,
‘Hemwe hamuwele wa heni’
aho wochemigwa,
‘Wana wa Nguluwi yawele mkomu.’ ”

[27] Vivila mloli Isaya, nakalonga kwa usungu kwa chiwalo cha wanhu wa Isilaeli, “Wone wanhu wa Isilaeli ndo wenji kota misanga ja kumwhani, ndo wado hela woloholigwa,

[28] Mkulu hokawila kutagusa himahima isi yeng'ha.”

[29] Kota Isaya vyoyalongole kulonga, “Kota Mkulu wa wamizi hatulechele wana wamwe wa Isilaeli, twahawele kota Sodoma, twahewhanile na Gomola.”

Paoli kanguwalandila Waisilaeli

[30] Lelo tulonje choni? Wanhu hawawele Wayahudi hawaditile chinhu leka wawe watanganiche, nawaditikwa wawe watanganiche kwa makundo ga hewo

[31] ila wanhu wa Isilaeli wala nawapalile malajizo ga kuwadita wawe watanganiche, nahawagawene.

[32] Lekachoni lelo? Kwa vila nawetumbila madito ga hewo honhu ha kitumbila makundo. Ahyo, nawekwang'wala hali, “Iganga lya kikwang'wala.”

[33] Kota vyogalingulonga Maandiko Matakatifu,
“Ulole, mbika iganga ako Siyoni, alyo lyanguwadita wanhu wekwang'wale, mbika mgamba,
ulinguwadita wanhu wagwe.
Ila munhu yoneche yomkunda hobasigwa soni hebu!”

10

[1] Wang'holozangu, kwa nhumbula ya heni yeng'ha ndangugana, ndanguwalandila kwa Nguluwi Waisilaeli wayangu waloholigwe.

[2] Mina kutawiza hewo welavya kumgana Nguluwi. Ila nahawavizelele kudita navyoyaliyogana Nguluwi.

[3] Mina hawavizelele hila Nguluwi vyoyalinguwadita wanhu wawe watanganiche, nawo waluchiza vihendo vya hewo wawo na hawaikundile ayo nzila ya Nguluwi ya kuwadita watanganiche.

[4] Mina kwa kuya kwa heye Kilistu, Malajizo nagaduma, leka weng'ha walingukunda wawe watanganiche.

Ulohozi kwa wanhu weng'ha

[5] Kulapa kuwa utanganiche, kwa kuwinza malajizo, Musa nakandika ahi, “Munhu yoneche yalinguhulichiza Malajizo kochikala.”

[6] Ila kwa mbuli ya kutanganika hali meho ga Nguluwi kwa nzila ya makundo, Maandiko Matakatifu gangulonga hino, “Uleche kulonga mnhumbula mwa hegwe, yalihi yokwina kilanga kumdulisa Kilistu?”

[7] Kahi uleche kulonga, “Yalihi yodulika kwi ikulubila?” Ako ndo kumzilipula Kilistu.

[8] Maandiko Matakatifu gangulonga ahi, “Usenga awo wa Nguluwi wa behi na hegwe, wa hamlomo wa hegwe na mnhumbula ya hegwe” Na ayo ndo mbuli ya makundo gotulingudamla.

[9] Houvumila kwa mlomo wa hegwe kuta Yesu ndo Mkulu na kukunda mnhumbula ya hegwe kuta Nguluwi nakamzilipula kuli wanhu wabagame, kolohoka.

[10] Mina munhu kangukunda kwa nhumbula kanguditigwa yatanganiche na kuvumila kwa mlomo leka yaloholigwe.

[11] Maandiko Matakatifu gangulonga, “Chila yalingumkunda, hobasigwa soni hebu.”

[12] Mbuli ayi kwa weng'ha, mina haduhu yalivinji hali Wayahudi na hawawele Wayahudi, kwa vila Nguluwi ka Mkulu kwa wanhu weng'ha, na heye kana isungu ng'hatu kwa weng'ha walingumchema heye.

[13] Mina Maandiko Matakatifu gangulonga, “Chila munhu yolanda kwa itagwa lya Mkulu, koloholigwa.”

[14] Lelo womlanda ndaze heye yula hambe wamkunde? Hamba womkunda ndaze yula hawanahulika mbuli za heye? Na wohulika ndaze mbuli za heye wone kuduhu munhu yalingudamla?

[15] Na wanhu wodamla ndaze wone hawatumigwe? Kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga, “Ndo mbuli ya kunojeza lukami kuya kwa wala walingudamla Mbuli Inojile!”

[16] Ila haiwele wanhu weng'ha waikundile Mbuli Inojile ya Nguluwi. Mina Isaya nakalonga, “Mkulu, yalikohi yokunda usenga wa hetwe?”

[17] Ahyo lelo, makundo ganguya kwa kuhulika usenga, na awo usenga wanguya kwa ulonzi wa Kilistu.

[18] Lelo ndanguuza, ndaze, hawauhuliche awo usenga? Ena nawauhulika, kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga,
“Lizi lya hewo lyenela isi yeng'ha,
ulonzi wa hewo uheluka nzigo za isi yeng'ha.”

[19] Kahi ndanguuza, hambi wanhu wa Isilaeli nahawavizelele? Musa heye nakalongola kulonga,
“Ndokuditani muwonele maya
wanhu wa isi inji,
ndokuditani muwang'hang'halile,
wanhu wapoka.”

[20] Kahi Isaya hadumbile kulonga,
“Wala wanhu hawamhalile wambona,
ndilajila kwa hewo hambe wauze mbuli za heni.”

[21] Ila kwa mbuli ya Isilaeli, Nguluwi kangulonga,
“Misi yeng'ha nandiwagololela moko ga heni wanhu hawalingunyhulichiza na wajuvi.”

11

Isungu lya Nguluwi kwa wanhu wa Isilaeli

[1] Lelo ndanguuza ndaze, Nguluwi nakawalema wanhu wa heye? Ne hado! Hawalemile hebu! Heni nda Muisilaeli, mlelwa wa Abulahamu, nda munhu wa nhanzi ya Benjamini.

[2] Nguluwi hawalemile wanhu wa heye nayawahagule kulawila mwaluko. Mwangukumbuka vyogalingulonga Maandiko Matakatifu gala ga Eliya mhela yamng'hung'hutile Nguluwi kwa mbuli ya Isilaeli,

[3] “Mkulu, wawakopola Waloli wa hegwe na kubomola honhu ha kulavila nhambiko za hegwe. Heni ndiliyeka ndiponile, na hewo wangugana kung'hopola!”

[4] Lelo Nguluwi nakamwidichila choni? Nakamlonjela, “Ndiwichila wanhu elufu saba wala hawamfugamile mlungu wa udesi Baali.”

[5] Lelo ndo vyoiwele mhela awu wa sambi, wa baho wanhu wado wala Nguluwi yawahagule kwa chiwalo cha kunoga kwa heye.

[6] Uhaguzi wa heye wangulawa kwa utambichizo wa Nguluwi, na haiwele kwa mbuli ya madito ga hewo. Mina, wone uhaguzi wa heye nawitumbile madito ga wanhu, utambichizo wa heye hawali nguwa utanganiche.

[7] Lelo ndaze? Wanhu wa Isilaeli hawachiwene chila chowali wochipala, ila weng'ha wahaguligwe nawachona. Wanji nawambuzwa nhumbula za hewo ziwe zigagadale,

[8] kota vyogalingulonga Maandiko Matakatifu.
“Nguluwi kazidita nhumbula za hewo zigagadale,
na mbaka lelo hano hambe walole kwa meho ga hewo,
ne kuhulika na makutu ga hewo.”
[9] Na heye Daudi kangulonga,
“Mnvina za hewo ziwe midiwa ja kuwagwiliza,
wagwe na kugazigwa.
[10] Meho ga hewo gatite
waleche kulola.
Mhungo za hewo zibinuche kwa kugaya mazuwa gesa!”

[11] Lelo ndanguuza, hambi Wayahudi wekwang'hwala mbaka wagwa ng'hatu? Ne hado! Ila kwa kuwifya kwa hewo ulohozi uwoyela wanhu wanji, leka Wayahudi wawonele maya.

[12] Ila wone wihe wa Wayahudi wambuza kuya utambichizo winji kwa isi yeng'ha, na nongwa za hewo, zigala utambichizo winji kwa wanhu hawawele Wayahudi. Hambi Wayahudi weng'ha wone wamgalamchile Nguluwi, utambichizo haukonjezeka ng'hatu.

Ulohozi wa wanhu hawawele Wayahudi

[13] Lelo ndanguwalonjelani hemwe wanhu wohamuwele Wayahudi. Kwa vila heni nda mtumigwa kwa wanhu hawawele Wayahudi, ndangidayila vyondilingudita.

[14] Ndangugana ndiwadite wanhu wayangu wakoneleni hemwe maya, leka mbeze kuwalohola wayao wamwenga.

[15] Mina kwa kulemigwa kwa hewo nakuwadita wanhu wating'hanizwe na Nguluwi, yowa ndaze mhela lowokundigwa na Nguluwi? Wabagame wozilipuka!

[16] Wone chiwunde cha mwaluko cha ibumunda nachilavigwa kwa Nguluwi, ibumunda lyeng'ha lyanguwa lya heye, mizabi ja migodi wone jinoje, na nhagala za igodi ziwaga zinojile kahi.

[17] Ena, nhagala zimwe za mzeituni mkagunda nazitemigwa, na honhu hake hawichigwa na kuwohigwa nhagala za mzeituni wa kisolo. Hemwe wanhu hamuwele Wayahudi mwangiwhana na mzeituni wa kisolo, na sambi mwanguhanzanyika na ukomu wa Chimuhe wa Wayahudi.

[18] Ahyo, mleche kuwabeza wala watemigwe kota nhagala! Na wone kuna lya kidayila, hambi mwangidayila choni? Mvizele kuta hamuwele hemwe mlingujimiza ajo mizabi, ila mizabi ndo jilinguwemiza hemwe.

[19] Ila molonga, "Nhagala nazitemigwa leka tuwichigwe hetwe honhu hake."

[20] Goya! Nagatemigwa kwa chiwalo cha kwanjila makundo, ila hegwe kwangwima kwa kukunda kwa hegwe. Ila uleche kidaya, leka wilolele.

[21] Wone Nguluwi hawawonele isungu Wayahudi wewhanile na nhagala za chaluchizo, hambi Nguluwi kowalekani hemwe?

[22] Lelo mlole, Nguluwi vyoyawele na isungu na vyoyang'hang'hale. Heye kang'hang'hala kwa wala wagwile, ila kana isungu kwa hemwe wone mlutilila kikala mli igano lya heye, ila wone hebu, vivila namwe motemigwa.

[23] Na hewo Wayahudi, hihyo, wone waleche wihe wa hewo wa makundo wohiluswa honhu hala ha mwaluko, kwa vila Nguluwi koweza kudita ahyo.

[24] Hemwe wanhu hamuwele Wayahudi kwa chaluchizo mfanda kota nhagala za mzeituni wa kisolo, ila musigwa ako, muwichigwa muli mzeituni mkagunda honhu hala kwa chaluchizo hapawele ha hemwe. Ila Wayahudi kwa chaluchizo ndo kota mzeituni mli kamgunda, na yowa mbuli ya ubewe ng'hatu kwa hewo kuwichigwa na kuwohigwa kahi muli igodi lilyo lya hewo.

Nguluwi kanguwonela isungu wanhu weng'ha

[25] Wang'holozangu ndangugana mvizele ng'hatu kukomya kuvisigwe mleche kiwona mna luhala lukami. Usugu wa Wayahudi wali wa mhela udo hela mbaka wanhu hawawele Wayahudi lowowa wamhiluchile Nguluwi.

[26] Aho Waisilaeli weng'ha woloholigwa, kota vyogalingulonga Maandiko Matakatifu,

"Mlohozi kokuya kulawila Siyoni,
kowusa wihe wa lukolo lwa walelwa wa Yakubu.
[27] Ali ndo ilagano lyondilingudita na hewo,
mhela hundikusa wihe wa hewo."

[28] Kwa vila wanguilema Mbuli Inojile, Wayahudi wawa wehilwe na Nguluwi, ila kwa lutogo lwa hemwe wanhu hawawele Wayahudi. Ila kwa vila nawahaguligwa na Nguluwi, wang'hali woganigwa na Nguluwi kwa chiwalo cha wasekulu wa hewo.

[29] Mina Nguluwi wone yawape ndolendole za hewo na kuwahagula, hambe mng'ung'utile chila choyaditile.

[30] Aho mwaluko hemwe namleka kumhulichiza Nguluwi ila sambi mpegwa isungu lya heye, na kwa hewo Wayahudi keleka kumhulichiza Nguluwi.

[31] Vivila kota hemwe lombochele utambichizo, Wayahudi nawo sambi, wangumleka Nguluwi leka hewo nawo wabochele isungu lya Nguluwi

[32] Mina Nguluwi kawawoha wanhu weng'ha mli kubelenhuka kwa hewo leka yawonele isungu weng'ha.

Nguluwi yatogoligwe

[33] Lufufu na luhala na uwanzi wa Nguluwi ndo lukulu lukami. Utaguso wa heye hambe upugajizwe na nzila za heye hazilinguzeleka. Kota vyogalingulonga Maandiko Matakatifu.

[34] "Yalikohi yajezile kugazela Majesa ga Mkulu?

Yalikohi yolongasa na heye.
[35] Yalikohi yalongole kumha chinhu,
na heye Nguluwi yamhilusile chinhu acho?”
[36] Kwa vila vinhu vyesa vyangulawa kwa heye, na vyabaho kukolela heye na kwa chiwalo cha heye. Ukulu uwe na heye mazuwa gose! Ena.

12

Ukomu muli uchitumagwa wa Nguluwi

[1] Ahyo, wang'holozangu, kwa vila Nguluwi kana isungu lukami, ndangukulandani kwa nhumbula yeng'ha, milavye kwa Nguluwi kota nhambiko iling'homu, yelile na ilingunojeza. Aku ndo kumfugamila Nguluwi.

[2] Mleche kwiga chihendo cha isi ayi, leka Nguluwi yadite mgalamko mgati kwa hemwe kwa kugalamla nyhala za hemwe. Aho ndo homvizela kugana kwa Nguluwi na kuvizela inojile ilingunojeza na ikwilile.

[3] Kwa utambichizo woyamhele Nguluwi, ndangukulonjelani hemwe mweng'ha, chila munhu yaleche kiwona mkulu kusinda vila vyoyalinguganigwa yawe, ila milolele hemwe mwemwe kota Nguluwi vyoyamgawile chila munhu makundo ga heye.

[4] Kwa vila mli lukuli lumwe mna vitomo vinji, na chila chitomo chimwe changukola mijito jake.

[5] Hiho na hetwe hanga twa wenji, twa lukuli lumwe kwa kilumba na Kilistu, na chila yumwe ka chitomo cha miyage.

[6] Ahyo twanao uwanzi winji kota vila kunoga kwa heye kotupeligwe. Yawele na ndolendole ya uloli na yauditile kota makundo ga heye vyogali.

[7] Na munhu yawele na ndolendole ya uchitumagwa na yaudite. Na munhu yawele na ndolendole ya kulangusa na yalanguse.

[8] Na munhu yawele na ndolendole ya kuwahoza wanji nayadite ahyo. Na munhu yalingumgawila miyage choyawelenacho nayadite ahyo kwa isungu. Na munhu yawele chilongozi na yalongoze kwa kwimilila, na munhu yalingudita mbuli ya isungu nayadite ahyo kwa kusangalala.

[9] Igano lya hemwe liwe hela udesi woneche. Mzudile mbuli yoneche yihile, mibatilile linojile.

[10] Migane chilukolo, mihulichize hemwe kwa hemwe, chila yumwe yaluche kumjesa miyage chiukulu.

[11] Mleche kuwa wagata kuli kumkolela mijito Mkulu, ila muwe msangalale mli muhe za hemwe zeng'ha kuli kumfugamila Mkulu.

[12] Kitumbila kwa hemwe kokuwicheni hemwe chila zuwa msangalale, muwe na ubetezo mli kugaya, na kumlanda Nguluwi mhela weng'ha.

[13] Muwatanze wanhu wa Nguluwi mli malapo ga hewo, muwabochele wajenzi kwa isungu.

[14] Muwatambichize wala walinguwagaza hemwe, muwatambichize na mleche kuwapanjila.

[15] Msangalale hamwe na wawele ngusangalala, mlile hamwe na wanhu walingulila.

[16] Mikale hamwe kwa kihanyisa hemwe kwa hemwe. Mleche kidaya, ila mkunde kikala na wanhu wawele wazunwa. Mleche kiwona muwele na luhala lukami.

[17] Mleche kuhilula lihile kwa lihile. Mdite mbuli zinojile hali wanhu weng'ha.

[18] Kota vyoilingulapigwa kikala goya na wanhu weng'ha na muwe na igano kwa wanhu weng'ha.

[19] Waganwa wa heni, mleche kuhilulila, ila mlecheleni Nguluwi mbuli ayo, mina Maandiko Matakatifu gangulonga, “Kuhilula chibida ndo kwa chiwalo cha heni, nani ndohiluchiza, kalonga Mkulu.”

[20] Kupuluta kwa ago, Maandiko gangulonga, “Mng'honyo wa hegwe wone yawe na nzala, mgalile ndiya, wone yawe na ng'halu, mgalile mazi yanwe. Mina kwa kudita ahyo komdita yone usungu mnhumbula kota makala ga chiluli mchanya muli mutwi wa heye.”

[21] Uleche kukunda kusumigwa na wihe, ila usumye wihe kwa kudita mbuli zinojile.

13

Kuwahulichiza wakulu wa isi

[1] Chila munhu kangulapigwa kuwahulichiza walingulongoza isi, kwa vila kuduhu munhu yolongoza wone Nguluwi hamlechile yalongoze, Nguluwi yaliyeka ndo yalinguwapa vilongozi ludali lwa kulongoza.

[2] Yalingubeza ulongozi wa vilongozi kangubeza ilajizo lya Nguluwi, na hewo walingudita ahyo wotagusigwa.

[3] Mina walingulongozwa hambe wadumbigwe na wanhu wanojile, ila wangudumbigwa na wanhu walingudita gehile. Lelo kwangugana uleche kumdumba munhu yawele na ulongozi? Udite ganojile na heye kokutogola.

[4] Mina heye ndo chitumagwa wa Nguluwi yalingukola mijito kwa mbuli ya hegwe inojile. Ila wone udite gehile, yokulapa kumdumba, mina heye ng'hatu kana ludali lwa kukugaza. Heye chitumagwa wa Nguluwi, kuwalajila magazo ga heye kwa wala walingudita wihe.

[5] Ahyo ilapa kuwahulika wakulu wa isi, haiwele kwa chiwalo cha kudumba magazo ga Nguluwi, leka kahi kwa vila nhumbula ya hegwe kovizela choulingugana kudita.

[6] Kwa chiwalo chicho hemwe mwangulavya kodi, kwa vila wakulu wa isi wangumkolela mijito Nguluwi, wone waze ngukola gala gawele nguwalapa.

[7] Milolele, muwape weng'ha chila munhu choyalingulapigwa, munhu wa ushulu, yapegwe ushulu na munhu wa kodi na yapegwe kodi na yalingudumbigwa nayadumbigwe na yalingugana katogo na yatogoligwe.

Migane

[8] Mleche kudaigwa na munhu yoneche, ila liwe idayo lya kigana yeka. Yalinguwagana wanhu wanji kanguwinza Malajizo.

[9] Mina Malajizo aga, “Uleche ung'hondwa na uleche kukopola na uleche kugana” na zinji zoneche, zamumo mli ilajizo ali limwe, “Mgane mng'holozo kota vyoulingigana gwegwe.”

[10] Yalingumgana mng'holoze hambe yamditile vibi. Ahyo, igano ndo kwenela kwa Malajizo geng'ha.

[11] Ganji ya ago, hemwe sambi mvizela kota twa mli mhela wachi, sambi ndo mhela wa kulilimka, kwa vila, ulohozi wa hetwe wahabehi ng'hatu sambi kusinda mhela ula wotwaluche kukunda.

[12] Hamihe yangumala na nemisi yahabehi kwinjila. Ahyo, tuleche kudita wihe wa jiza, tudite ganojile ga lumuli.

[13] Na tikale goya kota wanhu walingikala nemisi, na haiwele kwa kulya lukami na kugala, wavu na ung'hondwa na kilewa na maya.

[14] Lelo milumbe na Mkulu Yesu Kilistu, hamba mleche kuwinza maya ga ng'huli za hemwe vyozilingugana.

14

Uleche kumtagusa muyago

[1] Mumbochele mluga henu munhu yawele na makundo mado, ila mleche kitwanza na Majesa ga heye yaliyeka.

[2] Wanhu hawewhanile, yumwe makundo ga heye gangumkundiza kulya chila chinhu, ila yunji makundo ga heye mado, kangulya mboga za misolo hela.

[3] Munhu yalingulya chila chinhu yaleche kumbeza yula nayali ngulemwela kulya chila chinhu, na yula yalingulya mboga za misolo yeng'ha, yaleche kumtagusa nayali ngulya chila chinhu, mina Nguluwi kamkunda.

[4] Hegwe kwa whaani mbaka ujeze kumtagusa chitumagwa wa yunji? Wone yeme ama yagwe alyo ndo ilapo lya Mkulu wa heye. Na kokwima nzinzili, mina Mkulu kanguweza kumwimiza.

[5] Munhu kangijesa kota zuwa limwe litanganika kusinda zuwa linji, yunji kangijesa kota mazuwa gose gewhana. Chila munhu yeme nzinzili kuli chila chilingulongoza luhala lwa heye.

[6] Yalinguchelekulila zuwa limwenga litanganiche, kanguchelekulila zuwa alyo kwa chiwalo cha Nguluwi, na heye yalingulya ndiya imwenga kangudita ahyo kwa kumtogola Mkulu, mina kanguta malumbo Nguluwi kwa ndiya yoyampele. Hiho na heye yalinguleka kulya ndiya imwenga, ayo kangudita kwa chiwalo cha kumtogola Mkulu, na heye kahi kangumtogola Nguluwi.

[7] Mina haduhu munhu yoneche hali hetwe yalingikala kwa chiwalo cha kumditila mijito heye yuye, kahi haduhu yalingubagama kwa chiwalo cha heye yuye.

[8] Mina wone tikale twangikala kwa chiwalo cha kumditila mijito Mkulu, wone tubagame twangubagama kwa chiwalo cha Mkulu. Ahyo, wone tuwe wakomu ama tubagame, hetwe twa wa heye Mkulu.

[9] Mina Kilistu nakabagama, kazilipuka leka yawe Mkulu wa wakomu na wabagame.

[10] Lekachoni hegwe, kwangumtagusa mung'holozo? Nagwe lekachoni ulingumbeza mng'holozo? Hetwe tweng'ha tokwima hali chigoda cha utaguso cha Nguluwi.

[11] Mina Maandiko Matakatifu gangulonga,
Mkulu kangulonga, “Kota vyondilingikala,
chila munhu kofugamila,
na chila munhu kovumila kuta heni nda Nguluwi.”

[12] Ahyo lelo, chila yumwe wa hetwe, kokwidichila kwa chiwalo cha madito ga heye yuye hali Nguluwi.

Uleche kumwambuza yumwe wa hetwe yajilile

[13] Lelo tuleche kitagusa, ila tilolele tuleche kuwa chambuzo cha wang'holozetu kikwang'wala na kuwambuza wagwe mli gehile.

[14] Heni mbele kuli Mkulu Yesu, ndivizela ng'hatu kuwa kuduhu chilyo choneche chikokomoche kochaluchile. Ila wone munhu yone chilyo chimwe chikokomoka, acho ndo chokokomoka kwa heye.

[15] Lelo wone umuhezuze mng'holozo kwa chilyo choulingulya, hegwe kwahela igano. Chilyo choulingulya chileche kuwa chambuzo cha kwajilila mng'holozo, yula Kilistu yabagame kwa chiwalo cha heye!

[16] Lelo mleche kukunda chomulinguchona chinojile, chilonjigwe kota chikovuligwe.

[17] Mina Undewa wa Nguluwi hauwele kwa chinhu cha kulya na kunwa, ila yangulapa kutanganika, kikala goya na kusangalala kulingigaligwa na Muhe Yelile.

[18] Mina munhu yoneche yalingumkolela mijito Kilistu kota ahi, kangumnojeza Nguluwi, na kangukundigwa na wanhu.

[19] Ahyo mibatilile mbuli zilingigala kikala goya, na galingutanza kizenga mwemwe baho.

[20] Lelo uleche kuwifya mijito ja Nguluwi kwa kiziganila chilyo. Vilyo vyesa vinoga, Ila haiwele goya munhu kulya chilyo choneche chimwabuza munhu yunji yekwang'hale mli gehile.

[21] Chiba kuleka kulya miwunde na kunwa ujimbi ama kudita choneche chila chlingwambuza mng'holozo yagwe mli gehile.

[22] Lelo wibatilile choulingukunda hegwe na Nguluwi wa hegwe. Watambichizwa wala wohambe wetaguse wawo kwa vila vinhu vyowalingijesa kota vinoga.

[23] Ila yula munhu yalingujesa chila chilyo choyalingulya, kangutaguswa kwa wihe wone yalye. Mina hadile kwa makundo. Na, choneche wone munhu hambe yadite kwa makundo acho ndo gehile.

15

Wanojeze wanji leche kinojeza gwegwe

[1] Hetwe tuwele na makundo makulu twangulapigwa kuwatanza wala wawele na makundo mado wesumwe na ung'hochele wa hewo. Tuleche kinojeza hetwe tuliyeka.

[2] Chila munhu kangulapigwa kumnojeza mng'holoze kwa isungu leka ayo na heye yadahe kizenga muli makundo.

[3] Mina Kilistu henojeze yaliyeka, ila nayali kota vyogalingulonga Maandiko, "Maligo geng'ha kowakulijile hegwe gambuyila heni."

[4] Mina geng'ha gandichigwe katali nagandichigwa kwa chiwalo cha kutulangusa hetwe kwa ubetezo na kikangaza kotulingupegwa na ago Maandiko Matakatifu, tuwe na lya kitumbila.

[5] Nguluwi nayali mwaluko wa ubetezo na yalinguwapa hemwe lunojenoje lweng'ha. Yakuganileni muwe na chinhu chimwe kota heye Kilistu Yesu navyoyali,

[6] leka hemwe mweng'ha, kwa nhumbula imwe na lizi limwe, mtogoleni Nguluwi, Mhaza wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

Mbuli Inojile kwa wanhu weng'ha

[7] Ahyo, michemele hemwe kota heye Kilistu vyoyawachemile hemwe leka Nguluwi yatogoligwe.

[8] Mina, ndangukulonjelani Kilistu nayali chitumagwa kwa Wayahudi leka yalajile kukomya kwa Nguluwi, leka gala malagano yawichile Nguluwi kwa wasekulu wa hetwe gakoleche kwa kukomya,

[9] leka na hewo wanhu hawawele Wayahudi, wamzele na kumtogola Nguluwi kwa chiwalo cha isungu lya heye. Kota vyogalingulonga Maandiko Matakatifu,
"Ahyo ndokutogola hali wanhu hawawele Wayahudi,
ndokwimba lutogo lwa itwagwa lyako."
[10] Kahi Maandiko gangulonga,
"Msangalale, hemwe wanhu hamuwele Wayahudi,
msangalale hamwe na wanhu wa heye."
[11] Na kahi, gangulonga,

“Hemwe hamuwele Wayahudi, mtogoleni Mkulu,
hemwe wanhu weng'ha, mtogoleni.”
[12] Kahi mloli Isaya kangulonga,
“Kuli lukolo lwa Jese kulawila munhu,
na heye kowalongoza wanhu hawawele Wayahudi,
na hewo womtumbila.”

[13] Lelo Nguluwi nayali chaluko cha kitumbila, yakumemezeni usangalalo weng'ha na kikala goya kwa makundo ga hemwe, kitumbila kwa hemwe kuze ngonjezeka kwa mong'ho wa Muhe Yelile.

Mijito ja Paoli

[14] Wang'holozangu, heni ndivizela ng'hatu kota hemwe mmema kunoga na kudaha kweng'ha, na moweza kilangusa hemwe kwa hemwe.

[15] Mli lyandiko ali nandikwandichilani vinhu vinji ne kudumba, ndikukumbusani kahi. Ndita ahyo kwa isungu lyoyamhele Nguluwi,

[16] leka ndiwe kota chitumagwa wa Yesu Kilistu kwa wanhu hawawele Wayahudi. Ndangiditila kota mtambika kudamla Mbuli Inojile ya Nguluwi leka wanhu hawawele Wayahudi wawe nhambiko ilingukundigwa na Nguluwi, nhambiko ilingwezigwa na Muhe Yelile.

[17] Ahyo ndiwele ndilumbile na Kilistu Yesu, ndoweza kidayila madito ga heni kwa chiwalo cha Nguluwi.

[18] Hambe njeze kulonga chinhu chinji choneche ila chila hela Kilistu Yesu choyaditile kwa kung'holela heni leka wanhu hawawele Wayahudi wamhulichize heye. Nakadita ahyo kwa ulonzi na madito,

[19] kwa ludali lwa vinduzanduza na lububuwazo na kwa ludali lwa Muhe wa Nguluwi. Lelo kwa kwinula majendo ga chila honhu, kwaluchila kula Yelusalemu mbaka isi ya Iluliko, nandiwadamlila ng'hangaze Mbuli Inojile ya Kilistu.

[20] Chondilingugana heni mazuwa geng'ha, ndamle Mbuli Inojile hali isi zila Kilistu halinguzeleka, leka ndeche kuzenga hali msisi uwichigwe na munhu yunji.

[21] Kota vyogalingulonga Maandiko Matakatifu,
“Wanhu weng'ha hawalonjelwe mbuli za heye, wokona,
na wala hawanahulika mbuli za heye wovizela.”

Paoli kangugana kujendela Loma

[22] Kwa chiwalo acho mazuwa menji nandemezwa kuya kwa hemwe.

[23] Kwa vila sambi sinda mijito ja heni kuli isi azi, na kwa vila kwa mihela minji nangana ng'hatu kuya kwa hemwe kuwalolani.

[24] Ndangugana kudita ahyo sambi. Ndowajendelani ndiwele mmajendo kuza Sipaniya na ndangugana hemwe kunhanza fiche ako, hondisinda kusangalala kikala na hemwe mhela udo.

[25] Ila kwa sambi ndanguluta kuwaditila uchitumagwa wanhu welile kula Yelusalemu.

[26] Mina wanhu wa Makedoniya na wanhu wa Akaya wangugana kuwatanza wanhu wa Nguluwi wawele wazunwa ako Yelusalemu.

[27] Hewo wawo wagana kudita ahyo, ila nawaganigwa kudita ahyo. Kwa vila wone wanhu hawawele Wayahudi, wangubochela utambichizo wa chimuhe kulawila kwa Wayahudi, na hewo nawo wangulapigwa kuwatanza Wayahudi kuli malapo ga hewo ga chiisi.

[28] Londisinda kukola mijito ajo na kuwapa Wayahudi chila chikongozigwe na wanhu kwa mbuli ya hewo, ndokujendelani hemwe ndiwele mmajendo kuza Sipaniya.

[29] Ndivizela kuta londikuya kwa hemwe ndokugalilani utambichizo winji wa Kilistu.
[30] Lelo wang'holozangu, ndanguwalanda kwa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu na kwa igano lya Muhe Yelile, miyambe moko kwa kundandila kwa Nguluwi.
[31] Mndandile ndawe goya muli wala hambe wamkunde Kilistu wawele Uyahudi, mndandile mijito ja heni jiwe goya ako Yelusalemu gakundigwe na wanhu wa Nguluwi wawele ako Yudeya.
[32] Ahyo, wone Nguluwi yagane, hanji ndokuya kwa hemwe kwa nhumbula isangalale, nyesele hamwe na hemwe.
[33] Nguluwi yawele chaluko cha kikala goya yawe hamwe na hemwe! Ena!

16

Paoli kanguwalamsa wanhu wawele Loma

[1] Ndangugana kumzelesa kwa hemwe lumbuliyetu Foebe yula yawele chitumagwa yanojile mli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu chiwele ako Kenkilea.
[2] Mbocheleni kwa itagwa lya Mkulu kota vyowalingubocheligwa na wanhu wa Nguluwi. Mumtanze choneche choyowalanda kwa hemwe, kwa vila heye nakawatanza wanhu wenji vivila nakanhanza na heni.
[3] Mndamsile Pilisika na Akula, wakola mijito wayangu mli uchitumagwa wa Kilistu Yesu.
[4] Hewo, hado hela nawagana wakopoligwe kwa chiwalo cha heni. Wangulapigwa kulonjelwa malumbo, haiwele kwa heni yeka ila kahi kulawila kwa vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu hawawele Wayahudi.
[5] Mndamsileni chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha, walingiting'hana haluga hawo.
Mndamsileni mganwa wa heni Epaineto yula yawele wa mwalukokumkunda Kilistu kuli isi ya Asiya.
[6] Mndamsile Maliya yula yaditile mijito kwa kukangaza kwa mbuli ya hemwe.
[7] Mndamsile Andolonikasi na Yunia, Wayahudi wayangu, wotuwohigwe mchinweng'ho hamwe na heni, hewo wazeleka goya mli watumigwa, nawo wali walongole kumkunda Kilistu heni londing'hali.
[8] Mndamsile Ampiliato, mganwa wa heni mkulu mli kilumba na Mkulu.
[9] Mndamsile Alubano, mkola mijito muyangu mli uchitumagwa wa Kilistu, na vivila mndamsile kahi mganwa wa heni mkulu Staku.
[10] Mndamsile Apelesi yula yazeleche kota wa kukomya kwa heye Kilistu. Mndamsile kwa wanhu weng'ha wawele muli ng'handa ya Alistobulo.
[11] Mndamsile Helodiana, Myahudi muyangu, na kwa nhanzi yesa ya Nalikisi welumbile na wanhu wamkundile Mkulu Kilistu.
[12] Mndamsile Tulufena na Tuluifosa wali ngukola mijito mli uchitumagwa wa Mkulu, na mganwa wa heni Pelisi yula yaditile menji kwa chiwalo cha Mkulu.
[13] Mndamsile Lufo, munhu yadahile ng'hatu mli mijito ja Mkulu, na mayake heye yula nayawele vivila mayangu.
[14] Mndamsile Ansikilito na Filegoni na Helime na Patuloba na Helima na wang'holoze weng'ha wawele hamwe na hewo.
[15] Mndamsile Filologo na Yulia na Nelea na lumbulye na Olimpa na wanhu weng'ha wa Nguluwi wawele hamwe na hewo.
[16] Milamse hemwe kwa mwemwe kwa kulajila igano lya Kilistu. Mwangulamswa na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha.

Malanguso ga kugwisa chilasi

[17] Wang'holozangu, ndanguwalanda milolele na wala weng'ha walingwambuza wayao webagule na kuwadita wanhu wanji wagwe, waleche kibata malanguso gombochele, mikale nawo kutali.

[18] Mina wanhu wali ahyo hambe wamkolele mijito Kilistu Mkulu wa hetwe, ila wangujifugamila mida ja hewo wawo. Kwa ulonzi wa hewo wa usugu na kudamla kwa hewo kwa kuhembuliza kwa wanhu wanojile wawele ubewe kuwahada.

[19] Mina hemwe mwanguzeleka kwa wanhu weng'ha kwa kuhulika Mbuli Inojile, ahyo sangalala na hemwe. Ndangukuganilani muwe na nyhala mli mbuli zinojile, na mleche kudita gehile.

[20] Na heye Nguluwi nayali chaluko cha kikala goya, hokawila kulifiminda Limazoga hasi hali magulu ga hemwe.

Kunoga kwa heye Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu kuwe na hemwe.

[21] Timoteyi, mkola mijito muyangu, kangukulamsani. Kahi na Lukio hiho, Yasoni na Sosipetili, wanhu wayangu, wangukulamsani.

[22] Na heni Telitio, ndilingwandika lyandiko ali, ndangukulamsani kwa itagwa lya Mkulu.

[23] Gayo mwenyeng'haye wa heni na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha, walingiting'hana kwa heye, kangukulamsani. Elasito muwika lufufu lwa muji awu, hamwe na mng'holozetu Kwato, wangukulamsani.

[24] Utambichizo wa mkulu wa hetwe Yesu Kilistu uwe na hemwe mweng'ha! Ena!

Kulanda kwa kumtogola Nguluwi

[25] Lelo sambi natumtogole Nguluwi, yanguweza kuwadita hemwe mwime nzinzili mli ila Mbuli Inojile ya Yesu Kilistu yondamle, na mli ula uviso ugubuligwe kulawila katali.

[26] Ila lelo, uviso awo naugubuligwa kwa kukolela gandichigwe na waloli, na kwa malajizo ga Nguluwi wa mazuwa gose wilajila kwa wanhu weng'ha, leka wanhu wesa wakunde na wahulichize.

[27] Kuli ukulu wa heye Nguluwi nayali yeka yawele na luhala, yatambichizwe kwa nzila ya kukolela Yesu Kilistu, Mazuwa gose! Ena.

Baluwa ya Mwaluko ya Paoli kwa wanhu wa Kolinto

Chilongole

Chitabu cha Wakolinto cha mwaluko nachandichigwa na mtumigwa Paoli mli mhela wa makumi gahano na zihano loyavumbuche Yesu (1:1). Ayi ndo baluwa ya mwaluko kuli baluwa mbili tuwele nazo zila Paoli nayandiche kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Kolinto. Hanji nakandika baluwa ayo mhela naloyekale ako Efeso naloyang'hali kuwajendela ako Kolinto kuli majendo ga kuya na kuhiluka Makedoniya (16:5-9).

Baluwa ayi ndo widichilo wa mbuli Paoli yoyabochele kulawila kwa wanhu wamwe mli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kwa chiwalo cha vinhu vyohavinojile vilingukoleka mli chilundo cha wanhu walingukunda hamwe na kibagula na ung'hondwa. Muji wa Kolinto nauzeleka ng'hatu kwa ung'hondwa ahyo hatububuwala kota chilundo cha wanhu walingukunda nachali chiting'hana na nongwa kota ahyo. Wakolinto wa mwaluko kahi china honhu hatanganiche halingulajila igano (13).

Gali Mgati

Paoli kanguwalamsa Wakolinto na kuta malumbo Nguluwi kwa chiwalo cha hewo (1:1-9).

Hamba kangulajila mbuli yoyabochele ilinguwalapa kibagula mli chilundo cha wanhu walingukunda ako Kolinto (1:10-4:21).

Hamba kangulonga mbuli ya ung'hondwa na kulajiza chila yumwe kilola kwa kihilika kuli utaguso.

Kulawila baho kanguwalangusa kwa chiwalo cha kihola na kilavila nhambiko jimalukolo na kumfugamila Nguluwi hamwe na wanhu wanji na ndondole ya Chimuhe na kuzilipuka (7-15).

Mwiso kangugomanjiza kwa madito na mbuli zilingumlapa heye yuye (16).

[1] Heni Paoli, nyhemigwe ndiwe mtumigwa wa Kilistu Yesu, kwa igano lya Nguluwi, hamwe na mng'holozetu Sostenesi.

[2] Twanguwandichila hemwe muwele chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu muwele kuli muji wa Kolinto, hemwe mditwa muwe mwelile kuli kilumba na Kilistu Yesu, namchemigwa muwe wanhu wa Nguluwi, hamwe na wanhu weng'ha kweng'ha walingumlanda kwa itagwa lya Mkulu wa hetwe Kilistu Yesu, yawele Mkulu wa hewo na hetwe kahi.

[3] Nguluwi Mhaza wa hetwe na Mkulu Yesu Kilistu yawape hemwe kunoga kwa heye na kikala goya.

Utambichizo kukolela Yesu

[4] Ndanguta malumbo kwa Nguluwi wa heni, mazuwa gose, kwa chiwalo cha kunoga kwa heye yawapele hemwe kukolela Kilistu Yesu.

[5] Kwa vila milumba hamwe na Kilistu hemwe mbweda chila chinhu, mbweda kuli kudamla na luhala lweng'ha.

[6] Mina usenga ulingumuwala Kilistu ukangazwa ng'hatu mgati mwa hemwe.

[7] Ahyo, hamwisilwe na ndolendole yeng'ha ya Muhe Yelile, kota vyomlingumbeteza Mkulu Yesu Kilistu yagubuligwe.

[8] Na heye kowemiza hemwe mbaka hoidumila, leka moneche mlihela wihe kuli zuwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[9] Nguluwi ndo wa kitumbila, heye nakawachema hemwe muwe chinhu chimwe na Mwanage Yesu Kilistu Mkulu wa hetwe.

Kibagula kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Nguluwi

[10] Wang'holozangu kuli Kilistu, walume na wadala, ndanguwadedeza kwa itagwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, mikundize kuli chila mbuli yomlonga, leka mleche kibagula hemwe kwa hemwe. Muwe mihanzile ng'hatu kwa gomjesile na chomgana kudita.

[11] Wang'holozangu kuli Kilistu, walume na wadala, wanhu wamwe walawile kuli nhanzi ya Kilowe na wandonjela kota mwangilewa.

[12] Nandonga ahila kwa vila chila munhu kangulonga lya heye, ayu kangulonga, “Heni nda wa Paoli,” Yunji, “Heni nda wa Apolo” Na yunji kolonga, “Heni nda wa Kefa” Na yunji “Heni nda wa Kilistu.”

[13] Ndaze, Kilistu nakagawanuka? Hebu. Ndaze, ndo Paoli nakawambigwa mumsalaba kwa chiwalo cha hemwe? Ndaze, hemwe nambatizigwa leka muwe walanguswa wa Paoli?

[14] Ndangulonga malumbo Nguluwi losimbatize munhu ne yumwe wa hemwe ila Kilisipo na Gayo.

[15] Ahyo, kuduhu munhu ne yumwe yolonga kota nakabatizigwa leka yawe mlanguswa wa heni.

[16] Ndangukumbuchila vivila nandimbatiza Stefanasi na ivyazi lyake, ila sikumbuchile hebu kota nandimbatiza munhu yunji.

[17] Kilistu hanhumile heni kuya kubatiza, ila kanhuma heni kuwadamlila wanhu Mbuli Inojile na kudamla ne kitumbila luhala lwa wanhu, leka kubagama kwa Yesu mumsalaba kuleche kwajiliza ludali lwake.

Kilistu ndo luhala na ludali lwa Nguluwi

[18] Mina usenga kwa chiwalo cha kubagama kwa Kilistu mumsalaba ndo mbuli ya upoka hela kwa wala walingwajilila, ila kwa hetwe tulinguloholigwa, twangona mong'ho wa Nguluwi.

[19] Mina Gandichigwe galonga,

“Ndowifya nyhala za wanhu wawele na nyhala,
na luhala lwa wawanzi ndotaga kutali.”

[20] Lelo kakohi yawele na nyhala? Lelo kakohi mlangusa wa malajizo ga Musa? Na kakohi yalingidita yawezile kitwanza mhela awu? Nguluwi kaidita nyhala ya isi ayi iwe upoka ng'hatu!

[21] Mina, kwa nyhala za heye Nguluwi, wanhu hawomzela Nguluwi kwa nyhala za hewo. Ila Nguluwi kagana kuwalohola wala walingukunda kukolela usenga ula walingudamla, wanguwona kota upoka.

[22] Wayahudi wangugana ulajilo na Wagilichi wangugana nyhala.

[23] Ila hetwe, twanguwadamlila mbuli ya Kilistu yawambigwe mumsalaba, mbuli ilingoneka kota kikwang'hwala kwa Wayahudi na upoka kwa wala hawawele Wayahudi.

[24] Ila kwa wala wachemigwe na Nguluwi, Wayahudi na wala wanhu hawawele Wayahudi, Kilistu ndo yawele mong'ho wa Nguluwi na luhala lwa Nguluwi.

[25] Mina chilingoneka kota upoka wa Nguluwi, china luhala kusinda usugu wa munhu, na chila chilingoneka kota ng'hochele kwa Nguluwi, china ludali kusinda ludali lwa munhu.

[26] Wang'holozangu, mkumbuchile mhela lomchemigwe na Nguluwi, wenji wa hemwe nawalihela luhala kwa majesa ga chiwunhu, na hawawele wenji nawawele na ludali ama wanhu wawele na ukulu.

[27] Ndo kulonga, Nguluwi nakagahagula gala isi naigona gachipoka, leka yawabase soni wawele na luhala, Nguluwi nakagahagula gala isi naigona gang'hochela leka yawabase soni wawele na ludali.

[28] Na kahi Nguluwi nakagahagula gala gawele gabezigwe na wanhu wa isi, leka kuwifya gala galingoneka na wanhu kota gatanganika.

[29] Nguluwi nakadita ahi, leka munhu yoneche yaleche kitogola hali Nguluwi.

[30] Ila Nguluwi heye ndo yawalumbile hemwe na Yesu Kilistu. Nguluwi nakamdita Kilistu yawe luhala lwetu. Kukolela heye tuwichigwa goya hamwe na Nguluwi, tuwa wanhu welile na twilejehe.

[31] Lelo kota Maandiko Matakatifu vyogallingulonga,
“Heye yogana kitogola,
yetogole kwa gala goyakolile Mkulu.”

2

Ulonzi wa mbuli ya Kilistu yawambigwe mumsalaba

[1] Wang'holozangu, walume na wadala, lombuyile kwa hemwe, siwadamlile uviso wa kukomya kwa Nguluwi, kwa ulonzi ulinguwanojeza wanhu ama kwa luhala lwa wanhu.

[2] Hala hondali na hemwe, nasivizelele choneche, ila nangana ndimzele Yesu Kilistu yula yawambigwe mumsalaba.

[3] Lelo hombuyile kwa hemwe, ndali ng'hochele na ndikakama lukami kwa kudumba.

[4] Kwa usenga na kudamla kwa heni, hauwele kwa ulonzi uwele na nyhala za kuwadita wanhu wakwejigwe, ila kwa ulajilo winji wa mong'ho wa Muhe wa Nguluwi,

[5] leka makundo ga hemwe, hambe getumbile luhala lwa munhu, ila iwe kwa mong'ho wa Nguluwi.

Luhala lwa Nguluwi

[6] Ndanguwadamlila usenga wa luhala kwa wala wakangale kuli makundo, ila haiwa luhala lwa isi ayi na haiwele kwa vilongozi wa isi ayi ilingwajiliza ludali.

[7] Twanguwadamlila luhala lwa Nguluwi luvisigwe na luhaguligwe na kihanza ukulu wa heye hala isi hainalumbigwa.

[8] Kuduhu ne chilongozi yumwe wa isi ino yaluzelele luhala luno. Wone na wawe wavizelele hino, nahawali kumuwamba mumsalaba Mkulu wa ukulu.

[9] Ila ndo kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga,
“Mbuli zohambe zoneche na iziho, ne makutu kuhulika,
mbuli wanhu zohambe wejese mnhumbula,
azo ndo Nguluwi yawawichile wala walingumgana.”

[10] Ila Nguluwi katugubulila hetwe kwa Muhe. Mina Muhe Yelile, kangusakula chila chinhu chiwele mgati ng'hatu mwa Nguluwi.

[11] Yalikohi yoweza kuvizela vinhu vya mgati mwa munhu wone haiwele muhe wa heye yuye? Vivyo, kuduhu yavizelele mbuli za Nguluwi, ila Muhe wa Nguluwi.

[12] Lelo hetwe hatubochele muhe wa wanhu wa isi, ila tubochela Muhe yalajizwe na Nguluwi leka yatudite tuvizele gala gotupeligwe hela na Nguluwi.

[13] Lelo hetwe twangulonga, haiwele kwa ulonzi wotulangusigwe kwa luhala lwa munhu, ila twangulonga kwa ulonzi wotulangusigwe na Muhe wa kukomya, twangulonga mbuli za Muhe kwa wala wawele na Muhe wa Nguluwi.

[14] Munhu yohawele na Muhe wa Nguluwi, hobochela mbuli za Muhe wa Nguluwi. Kwa heye munhu ayo, mbuli azo ndo upoka yeka, gangupuluta luhala lwake, mina ganguweza kuzeleka hela kwa utanzi wa Muhe.

[15] Ila munhu yawele na ayo Muhe wa Nguluwi, koweza kugazela geng'ha, na haduhu munhu yoweza kumtagusa.

[16] Gandichigwe gangulonga,
“Yalikohi yoweza kuvizela majesa ga Mkulu?
Yalikohi yoweza kumlangusa Mkulu?”
Ila hetwe twanago majesa ga Kilistu.

3

Chitumagwa wa Nguluwi

[1] Wang'holozangu, heni nasijezile kulonga na hemwe kota wanhu wawele na Muhe wa Nguluwi ila nandonga na hemwe kota wanhu wa chiisi, kota wana wadodo kuli kumkunda Kilistu.

[2] Nandiwapa itombo na haiwele kwa chilyo chikavu, kwa vila namwali hamkundile kuchibochela. Na mbaka sambi baha hamkunda hebu.

[3] Mina hemwe mng'hali wanhu wa chiisi, mwangikala kwa vihendo vya chiisi. Ndaze, silingukomya kota mng'hali na maya na kilewa hemwe kwa hemwe? Mbuli zino zangulajila ng'hatu hemwe mng'hali wanhu wa chiisi, na mwangikala kota wanhu wa chiisi.

[4] Yumwe wa hemwe hoyolonga, “Heni ndangumuwinza Paoli,” Na yunji kolonga, “Heni ndangumuwinza Apolo,” Ndaze, ayo hailingulajila kota mng'hali ngikala kota wanhu wa isi ino hela?

[5] Apolo ndo yalihi? Na Paoli ndo yalihi? Hetwe twa vitumagwa hela wa Nguluwi natuwegalilani hemwe makundo. Chila yumwe wa hetwe kangukola mijito kota vyoyapeligwe na Mkulu.

[6] Heni na nyala nyhadikwa, Apolo kaboholela mazi, ila yaiditile nyhadikwa yote ndo Nguluwi.

[7] Yatanganiche hawele yula yanyalile nyhadikwa, ama yula yaboholele mazi, wakitumbila ndo Nguluwi yaiditile nyhadikwa yote.

[8] Munhu yanyalile na yaboholele mazi weng'ha wewhana, na Nguluwi komonola chila yumwe kota vyoyekangaze kukola choyalajizwe.

[9] Mina hetwe twangukola mijito hamwe na Nguluwi, na hemwe mwa kota mgunda wa Nguluwi, hemwe mwa kota ng'handa ya Nguluwi.

[10] Kwa kitumbila kunoga kwa heye koyamhele Nguluwi, mbika msisi kota yalinguzenga yadahile yawele na luhala, na munhu yunji kanguzenga mchanya mwake, ila chila yumwe yawe msugu yolola vyoyozenga mchanya mwa msisi awu.

[11] Kuduhu munhu yoweza kuwika msisi unji yoleka ula uwichigwe katali, msisi awo ndo Yesu Kilistu.

[12] Mchanya mwa msisi awo munhu koweza kuzenga kwa zahabu, sendi ama kwa maganga ga sendi nyinji ng'hatu, koweza kuzenjela migodi, chimundi na midete.

[13] Kunoga kwa mijito ya chila yumwe kokoneka mhela wa zuwa lila lya utaguso. Hambi zuwa ayo, acho chiluli cholajila mijito ya chila munhu, chiluli chojeza kona kota mijito ya hewo nainoga.

[14] Wone choyazenjile munhu kuchanya mwa awo msisi hachilakazwa na acho chiluli, munhu ayo kobochela ndolendole.

[15] Ila wone choyazenjile cholakazwa, leka kokwajiliza choyaganigwe kubochela, ila heye koloholigwa kota yaponele nzagunzagu kulawa mchiluli.

[16] Ndaze, hamvizelele kota hemwe mwa ng'handa ya Nguluwi, na Muhe wa Nguluwi kangikala mgati mwa hemwe?

[17] Lelo wone munhu yawifye ng'handa ya Nguluwi, Nguluwi komuwifya heye, mina ng'handa ya Nguluwi yela, namwe mwa kota ng'handa ya Nguluwi.

[18] Mleche kibada! Munhu yoneche hali hemwe yochiwona kana luhala lwa chiisi, kabweda yawe mpoka leka yawe na luhala lwa kukomya.

[19] Hambi, luhala lwa wanhu wa isi ayi ndo upoka hali Nguluwi. Mina Maandiko Matakatifu gangulonga, “Nguluwi kawagwilizaga wawele na luhala kuli usugu wa hewo.”

[20] Na kahi, “Mkulu kavizela kota majesa ga wawele na luhala hagawele chinhu.”

[21] Lelo munhu yaleche kidayila chila chowalingudita wanhu. Mina chila chinhu ndo cha hemwe.

[22] Yawe Paoli ama Apolo ama Kefa, isi yeng'ha ama ukomu ama kubagama ama mbuli za sambi ama mbuli za hamba, vyeng'ha ndo vya hemwe.

[23] Hemwe mwa wa Kilistu, na Kilistu ndo wa Nguluwi.

4

Watumigwa wa Kilistu

[1] Munhu nayatone hetwe kota twa vitumagwa wa Kilistu, wotupeligwe udaho wa kudamla uviso wa Nguluwi.

[2] Na chilinguganigwa kwa yoneche yula yapeligwe chinhu cha kukola, lelo imgana yawe wa kitumbila.

[3] Kwa heni haiwele chinhu, wone nhagusigwe na hemwe, ama na utaguso wa chiwunhu, na sichitagusa ndiliyeng'ha.

[4] Mgati mwa nhumbula ya heni kuduhu chinhu chinhagusa kwa mbuli yoneche, ila ayo hailingulajila kota ndahela nongwa. Mkulu ndo yalingunhagusa heni.

[5] Lelo mleche kutagusa mhela loung'hali, mbeteze mbaka Mkulu hoyokuya. Heye kogavumbula gala gali kutitu gavisigwe, na kulajila hazelu gala gawele mnhumbula za wanhu. Nabaho chila yumwe kubochela lutogo lwake kulawila kwa Nguluwi.

[6] Wang'holozangu, ndimtumila Apolo na heni kwa chiwalo cha hemwe, leka kukolela hetwe milanguse ulonzi awu, “Mibatilile gandichigwe.” Mleche kidayila munhu yumwe na kumbeza yunji.

[7] Yalikohi yokubagula nakukona hegwe kota kunoga kusinda yunji? Kuna chinhu chachi hegwe chohupeligwe? Na wone uwe upegwe, iwa ndaze kwangidaya kota hupeligwe?

[8] Ena! Mgabochela geng'ha nagomganile! Muwa na lufufu! Muwa wandewa hetwe tulihaduhu! Ndangugana muwe wandewa, leka tuwe wandewa hamwe na hetwe.

[9] Ndangijesa Nguluwi katudita hetwe watumigwa tuwe wanhu wa mwiso ng'hatu, kota wanhu watagusigwe kubagama, mina tugaluka mnvina hali isi yeng'ha, hali wahilisi wa kilanga na hali wanhu.

[10] Hetwe twawapoka kwa mbuli ya Kilistu, ila hemwe mna luhala kwa kilumba hamwe na Kilistu! Hetwe twa ng'hochele, hemwe mna ludali. Hetwe twangubezigwa ila hemwe mwangutogoligwa.

[11] Mbaka sambi, hetwe tuna nzala na ng'halu, twahela chakuvala, twangutowigwa na viganza, twahela hakuwasa.

[12] Kahi twangugaya na kukola mijito kwa moko getu. Howotuliga, hetwe twanguwalandila utambichizo, howotugaza hetwe twangwimilila.

[13] Howotusinjizila, twangwidichila goya. Mbaka sambi hetwe twangoneka kota vinhu vikokomoche vya isi, lelo hetwe twangoneka kwa chila munhu, kota vinhu vyavu.

[14] Silingwandika aga geng'ha leka ndiwabase soni, ila ndanguwakanya kota wana wa heni ndiwaganile.

[15] Mina na wone muwe na wanhu elufu kumi wa kuwamila kuli kilumba na Yesu Kilistu, mwahela wahaza wenji, hambi kuli kilumba na Kilistu, heni ndo ndiwalelile kwa kudamla Mbuli Inojile.

[16] Ahyo, ndanguwadedeza, mdite kota vyondilingudita heni.

[17] Ahyo, ndangumlajiza Timoteyi kwa hemwe. Heye ndo mwanangu ndimganile na yatanganiche kuli kilumba na Mkulu. Ayo kowakumbusani nzila yondilinguwinza kuli kilumba na Yesu Kilistu, nzila yondilingulangusa chila honhu kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[18] Wamwe wa hemwe mina waluka kidaya wochijesa kota sikuya kahi kwa hemwe kuwajendela.

[19] Ila, Mkulu wone yagane, ndokuya kwa hemwe himahima, na baho ndokona nene baha, hachiwele chila hela chowolonga, ila na ludali lowalinalo awo walingidaya.

[20] Mina Undewa wa Nguluwi hauwele kwa ulonzi hela, ila wa mong'ho.

[21] Ndaze, mwangugana chilikohi? Mbuye kwa hemwe na ng'obwa, ama mbuye na muhe wa igano na uliholile?

5

Miyuse na ung'hondwa kuli ng'handa ya Nguluwi

[1] Zabaho mbuli zitanganiche kota kuna ung'hondwa hali hemwe, na awo ung'hondwa wihile ng'hatu mina haunalawila hali wanhu wo hawamzelele Nguluwi. Ndonjelwa kota, kuna yumwe wa hemwe kangikala na mdala wa mhaza wa heye!

[2] Iwa ndaze lelo mwangidaya? Nayali goya kwa hemwe kulombocheza, na ayo yaditile chinhu acho yawinjigwe hali hemwe.

[3] Nani, kwa ubanzi wa heni, ifanda kwa lukuli ndakutali na hemwe, leka ahyo, kwa muhe ndabaho hamwe na hemwe, hino, kota vila ndabaho, mina ndimtagusa munhu ayo yaditile chinhu acho cha soni kota heni nda aho hamwe na hemwe.

[4] Mhela homting'hana hamwe kwa itagwa lya Mkulu Yesu, nani nda hamwe na hemwe kwa chimuhe, na ludali lwa Mkulu wa hetwe Yesu lwa baho,

[5] mumuwiche munhu ayo mmoko mwa Limazoga, leka lukuli lwake luwifigwe na muhe wa heye iloholigwe zuwa lila Mkulu hoyowatagusa wanhu.

[6] Kidaya kwa hemwe hakunojile! Ndaze, hamzelele kota usaso udo wosasiza utimbo weng'ha?

[7] Mihovuje, mkataje kutali usaso wa katali wa gehile. Leka muwe utimbo unyale wohauwichigwe usaso kota vyomlinguganigwa kuwa, mina Kilistu mwanaing'holo lya Pasaka wa hetwe kalavigwa nhambiko.

[8] Lelo tudite mnvina ayo, ilihela usaso ula wa katali, usaso wa wihe na gehile, ila kwa ibumunda haliwichigwe usaso, ndo ibumunda linojile na kukomya.

[9] Nandiwandichila kuli lyandiko liyaje, kota mleche kihanza na wang'hondwa.

[10] Silingulonga kota mleche kihanza na wanhu weng'ha wohawamzelele Nguluwi, wawele wang'hondwa na wabuhu na wahizi na walingufugamila

jimalukolo. Mina kwa kileka na hewo weng'ha na iwagana hemwe muche ng'hatu kuli isi ino.

[11] Chonyandiche ndo chino, mleche kihanza na mng'holozo yawele Mkilistu yawele mng'hondwa na mbuhu na yalingufugamila jimalukolo na yawele na maligo na yalingugala na mhizi. Munhu yawele hino, na kulya mleche kulya na heye.

[12] Ndaze, mbuli ya heni kuwatagusa wanhu wawele kunze kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu? Awo Nguluwi kowatagusa. Ndaze, hemwe hamganigwe kuwatagusa wala wawele kuli wanhu wa hemwe baho?

[13] Heye Nguluwi kowatagusa awo wawele kunze. Kota Gandichigwe vyogolonga, “Mumuwinje kutali munhu yehile yawele hali hemwe!”

6

Wakilistu wetaguse wawo yeka

[1] Iwa ndaze yumwe wa hemwe kumlonjeleza mng'holoze hali utaguso wa wanhu hawamzelele Nguluwi yoleka kumlonjeleza hali wanhu wa Nguluwi?

[2] Ndaze, hamzelele kota wanhu wa Nguluwi wowatagusa wanhu wa isi ayi? Wone lelo, isi yotagusigwa na hemwe, lekachoni hamlingugana kutagusa kuli mbuli ndodo?

[3] Ndaze, hamzelele kota hetwe towatagusa wahilisi wa kilanga? Ahyo totagusa ng'hatu mbuli ndodo za ukomu awu ziwele muisi.

[4] Wone muwe mchilewa, ndaze, muwachema wawe watagusa hanji hawazeleche kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wawataguse hemwe?

[5] Ndangulonga aga kuwabasa soni hemwe! Hambi kuduhu ne yumwe hali hemwe yawele na luhala lwa kijesa nongwa za wang'holoze?

[6] Ila Mkilistu komuhilika Mkilistu miyage kuli mchitala, yomleka yataguswe na watagusa wohambe wakunde na hawamzelele Nguluwi.

[7] Ako kilonjeleza mwemwe kwa mwemwe kwangulajila ng'hatu kota mlemwela! Ndaze, yowa mbuli inojile ng'hatu kwa hemwe wanhu kuwaditila wihe? Yowa inojile ng'hatu kwa hemwe kusukulwa lufufu lomuwelenalo.

[8] Ila, lelo hemwe ndo mwanguwaditila wihe na kuwaboka kahi, ago mwanguwaditila Wakilistu wayenu!

[9] Ndaze, hamzelele kota wanhu wehile hawowa na honhu kuli Undewa wa Nguluwi? Mleche kibada! Hawawele wanhu wagoni na wang'hondwa na walingufugamila jimalukolo na wala walinguwasa na walume wayao.

[10] Hawawele wahizi na wabuhu na walingugala na walinguheha na wabokaji na walinguliga hewo weng'ha hawowa na honhu kuli Undewa wa Nguluwi.

[11] Wamwe wa hemwe mwali hiho, ila namusilwa gehile ga hemwe na mditwa welile na muwa mtanganiche kwa Nguluwi kwa itagwa lya Mkulu Yesu Kilistu na kwa Muhe wa Nguluwi wa hetwe.

Ng'huli za hemwe zimtogole Nguluwi

[12] Munhu koweza kulonga, “Kwa heni chila chinhu chikundigwa kwa malajizo.” Ila haviwele vyeng'ha vinoga kwa heni. Ndangukunda kota chila chinhu chinoga kwa heni ila ndema chinhu choneche chila chindongoze.

[13] Hamba munhu nyunji koweza kulonga, “Ndiya kwa chiwalo cha munda, na munda kwa chiwalo cha ndiya.” Goya, ila Nguluwi koviwifya

vyeng'ha vili. Lukuli lwa munhu haluwele kwa ung'hondwa, ila kwa chiwalo cha kumditila Mkulu, na heye Mkulu kanguulolela lukuli.

[14] Kwa ludali lwake Nguluwi nakamzilipula Mkulu kuli wabagame, vivila na heye kotuzilipula na hetwe.

[15] Ndaze, hamzelele kota ng'huli za hemwe ndo vitomo vya lukuli lwa Kilistu? Lelo nyhole vitomo vya Kilistu ndividite viwe vya uhonzolomo? Ne hado!

[16] Ahyo, hamvizelele, yalingilumba na mhonzolomo kawaga lukuli lumwe na heye? Kota vyoyandichigwe mli Maandiko Matakatifu, "Na hewo weli wowa lukuli lumwe."

[17] Ila yula yelumbile na Mkulu kawaga hamwe na heye chimuhe.

[18] Mikale kutali na ung'hondwa. Gehile geng'ha galinguditigwa kunze hagalingulumiza lukuli ila mng'hondwa huditaga gehile mli lukuli lwake heye.

[19] Ndaze, hamzelele kota ng'huli za hemwe ndo ng'handa ya Muhe Yelile yawele mgati mwa hemwe, yomumbochele kulawila kwa Nguluwi? Hemwe baho, mwa wa Nguluwi.

[20] Nakawagula kwa bei ng'hulu. Ahyo mumtogole Nguluwi kwa ng'huli za hemwe.

7

Mbuli ya kuhola

[1] Lelo kwa mbuli zila zomwandiche kota, inoga wanhu waleche kuhola,

[2] ila kwa vila kuna ung'hondwa ng'hatu, chila mlume yawe na mdala wake yuye na chila mdala yawe na mlume wake yuye.

[3] Mlume kanguganigwa yadite galinguganigwa kwa mdala wa heye, na heye mdala yadite galinguganigwa kwa mlume wa heye.

[4] Mdala kahela ludali hali lukuli lwa heye, ila mlume wa heye kanawo. Hamba, hiho du mlume kahela ludali hali lukulli lwa haye, ila mdala wa heye kanawo.

[5] Mleche kiyima chila yumwe, ila kwa kulagana kwa mhela udo hela, leka muwe na mhela wa kulanda. Hamba mihiluchile kahi leka Limazoga lileche kuwajeza kwa vila hamuweza kilemeza.

[6] Ndilinguwalonjelani sambi ndo majesa gangu hela, haliwele ilajizo.

[7] Nangana wanhu weng'ha wawe kota heni vyondili, ila chila munhu kanayo ndolendole ya heye yapeligwe na Nguluwi, yumwe kana ino na yunji kana yila.

[8] Kwa wala walume hawanahola na wala wadala hawanaholeka, ndanguwalonjela kota inoga wekale kota heni vyondili.

[9] Ila wone hamuweza kilongoza mwemwe, leka muhole, mina inoga kuhola kuleka kumema maya ga chilukuli.

[10] Kwa wala weholile ndanguwapa ilajizo ali, na haiwele ya heni, ila ya Mkulu. Mwanamche yaleche kileka na mlume wa heye,

[11] Ila wone yeleche na heye, na baho yekale ne kuholeka, ama hebu, wehanyise wawe hamwe kahi na mlume wa heye. Mlume na heye yaleche kumwandichila luleko mchewake.

[12] Kwa wala wanji ndangulonga, heni, haiwele Mkulu, ndangulonga hino, wone mlume Mkilistu kana mdala yawele hambe yamkunde Kilistu, na ayo mdala kakunda kulutilila kikala na heye, yaleche kumwandichila luleko.

[13] Na wone mdala Mkilistu kana mlume yalihela makundo kwa Kilistu, na ayo mlume kangukunda kulutilila kikala na heye, lelo mdala ayo yaleche kumwandichila luleko.

[14] Kwa vila ayo mng'holozo yohambe yamkunde Kilistu, kobocheligwa kwa Nguluwi kwa kukolela mdala wa heye, na ayo mdala yohambe yamkunde Kilistu kubocheligwa kwa Nguluwi kwa kukolela mlume wa heye. Leka vila, wana wawo na wahawele wehile kota vyoili, ila hambi sambi wabocheligwa na Nguluwi.

[15] Ahyo, wone yula yohambe yamkunde Kilistu kangugana kumleka miyage yawele Mkilistu, leka yamleche hela. Aho yula mlume Mkilistu ama mdala, kowa yelejehe. Mina Nguluwi kawachema hemwe mikale goya.

[16] Hegwe mwanamche Mkilistu, kovizela ndaze kota huweza kumlohola mlume wa hegwe? Ama hegwe mlume Mkilistu, kovizela ndaze kota huweza kumlohola mdala wa hegwe?

Wikale kota vyouchemigwe na Nguluwi

[17] Ahyo, chila yumwe na yekale kota vyouganigwe na Mkulu, na yekale kota vyoyachemigwe na Nguluwi. Ali ndo ilajizo lyondanguse kuli vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu.

[18] Wone munhu yenjile ikumbi kambochela Nguluwi, ayo yaleche kivisa kota kenjila ikumbi, na wone loyachemigwe nayali hanenjila ikumbi, leka yaleche kwinjila ikumbi.

[19] Mina kwinjila ikumbi ama hanenjila ikumbi haiwele chinhu, chitanganiche ng'hatu ndo kibata malajizo ga Nguluwi.

[20] Hino chila yumwe yapone vivila navyoyawele kota mhela ula vyoyachemigwe.

[21] Ndaze, hegwe wali mpogozi mhela wouchemigwe? Uleche kona vibi, ila wone uwe na mhela wa kilejeha, udite.

[22] Mina heye yachemigwe na Mkulu nayali mpogozi, ayo kawaga munhu yelejehe wa Mkulu. Na kahi hiho na yula yachemigwe yawele munhu yelejehe, kawaga mpogozi wa Kilistu.

[23] Hemwe mweng'ha mguligwa hela kwa bei ng'hulu, ahyo mleche kahi kuwa wapogozi wa wanhu.

[24] Wang'holozangu, chila yumwe wa hemwe, yekale kwa kilumba na Nguluwi kota vyoyachemigwe.

Mbuli za wang'hali hola na wadala walekwa

[25] Lelo kwa mbuli ya wahinza hawanaholeka na hawanahola, heni ndahela ilajizo kulawa kwa Mkulu, ila ndangulavya gondijesile heni kota kwa isungu lyomheligwe na mkulu ndanguganigwa kuwa wa kitumbila.

[26] Lelo vyondilingona heni, kwa nongwa iwele aha sambi, ndangijesa kota na igana munhu yapone kota vyoyali.

[27] Ndaze, mina kuhola? Uleche kugana kumleka mchewako. Ndaze, hegwe hunahola? Leka uleche kuhola.

[28] Ila wone uhole kowa huditile gehile, na mhinza wone yaholeche kowa haditile gehile. Ila wanhu kota awo wogaya ng'hatu kuli ukomu awu, ila heni nangana ago galeche kuwafika hemwe.

[29] Wang'holozangu, ndangugana kulonga hino, mhela uponile udo. Na kulawila sambi wala waholile wekale kota vila hawanahola,

[30] na wala walingulila wawe kota hawalingulila, na wala walingusechelela wawe kota hawalingusechelela, na wala walingugula wawe kota wahela chinhu chowagulile.

[31] Na hewo wawele na chakukola na vinhu vya isi ino, wawe kota wahela chakukola ng'hatu. Mina isi ayi kota vyotuzelele yangukola.

[32] Ndangugana hemwe mleche kuwa na lunhwinhwi. Munhu yalihela mdala kakolaga mijito ja Mkulu, leka yamnojeze Mkulu.

[33] Mlume yaholile kahangawaga na mbuli ya vinhu vya isi, kwa vila kangugana kumnojeza mchewake,

[34] na heye kangukwejigwa banzi mbili. Mdala hanaholeka ama hanating'hana na mlume kahangawaga na mbuli ya Mkulu leka yawe yelile lukuli na Muhe. Ila mdala yaholeche, kahangawaga na mbuli za vinhu vya isi leka yamnojeze mlume wa heye.

[35] Ndanguwalonjelani aga kwa vila ndangugana kuwatanza hemwe, na haiwele kuwalemezeni. Ndangugana hemwe mdite ganojile, na milavye mwemwe baho kuli mijito ja Mkulu, ne kukwejigwa na mbuli zinji.

[36] Wone munhu kangona kota halingumditila goya mhinza mkasano wa heye, wone yone mhinza ayo kalala kwa vila mihela ja heye ja kuholeka jipuluta, wone koweza kihola na heye, yadite ahyo, wone yamhole hodita gehile.

[37] Ila wone ayo mlume yagane yuye kwa nhumbula ya heye kuleka kuhola, na wone yoweza kulongoza maya ga chilukuli, ayo kangudita goya kwa kuleka kumhola mhinza ayo.

[38] Ahyo, yula yokwamula kuhola mhinza kangudita goya, na yula yalingulema kuhola kangudita goya ng'hatu.

[39] Mdala yaholeche kanguwohigwa na mlume wa heye mhela weng'ha mlume wa heye hoyowa mkomu. Ila mlume wa heye wone yabagame, mdala ayo kowa yelejehe, na wone yagane koweza kuholeka na munhu yoneche hela yawele Mkilistu.

[40] Ila, vyondilingona heni, kobweda ng'hatu kota yapone hihyo vyoyali. Ago ndo Majesa gangu, na ndangijesa heni kahi ndanaye Muhe wa Nguluwi.

8

Mbuli ya vilyo chitambichilwe jimalukolo

[1] Sambi yanguwala vilyo vitambichizwe jimalukolo. Tuvizela kota hetwe tweng'ha twa wawanzi, ila uwanzi awo wanguwadita wanhu wawe wochidaya, ila igano lyanguzenga.

[2] Munhu yochijesa kota kachizela chinhu, ndangukomya hachizelele ne chinhu kota vyoilingumgana kuchizela.

[3] Ila chila munhu yalingumgana Nguluwi, ayo kazeleka na Nguluwi.

[4] Lelo kuli mbuli ya vilyo vitambichizwe jimalukolo, tuvizela kota jimalukolo haiwele chinhu muisi, tuvizela kota Nguluwi ndo yumwe hela.

[5] Hanga kuwele na vinhu vilinguchemigwa mimlungu kuli isi ama kilanga, na hanga wanhu wangulonga kuna mimlungu na wakulu wenji,

[6] ila hetwe tuna Nguluwi yumwe, Mhaza, yalumbile vinhu vyeng'ha, na kwa heye hetwe twangikala. Kahi twanaye Mkulu yumwe hela, Yesu Kilistu, kwa kukolela heye vinhu vyeng'ha vilumbigwa na hetwe twangikala kwa kukolela heye.

[7] Ila haiwele chila munhu yawele na uwanzi uno. Mina wabaho wanhu wanji wazowele kutambichiza jimalukolo, wanhu wanji mbaka sambi howolya chilyo acho wangijesa kota vilyo vitambichizwe jimalukolo. Na kwa vila nhumbula za hewo ng'hochele, wangiwona mzilo.

[8] Ila chilyo hachiweza kutuhilika habehi ng'hatu na Nguluwi. Wone tuleche kulya hatwisilwa na chinhu, na wone tulye hatukonjezelwa chinhu.

[9] Ila, milolele, aku kilejeha kwa kukola mijito minji hemwe mleche kuwambuza wawele na makundo ng'hochele wagwe kuli gehile.

[10] Wone munhu yawele na nhumbula yohaisindamale, yakone hegwe uwele na uwanzi ulya vilyo avyo mng'handa ya jimalukolo, ahyo, hochikangaza hebu kulya vilyo vitambichizwe jimalukolo?

[11] Ahyo, ayo munhu yawele na makundo ng'hochele, mng'holoze Kilistu nayabagame kwa chiwalo cha heye, kokwajilila kwa chila hegwe kwanguchichema luhala.

[12] Wone mlinguwaditila gehile ahi Wakilistu wayenu, na kulumiza kukunda kwa hewo kudo, namwe mwangumditilla gehile Kilistu.

[13] Ahyo, wone chilyo chondilingulya changumwambuza Mkilistu muyangu yagwe kuli gehile, silya iwunde mazuwa gose, ndeche kumdita heye yagwe kuli gehile.

9

Mijito ja watumigwa

[1] Ndaze, heni siwele munhu ndilejehe? Ndaze, heni siwele mtumigwa? Ndaze, heni simuwene Yesu Mkulu wa hetwe? Ndaze, hemwe hamuwele mlawile kwa mijito ya heni kuli kilumba na Mkulu?

[2] Hanga wone kwa heni siwele mtumigwa kwa wanhu wanji, ila kwa hemwe heni nda mtumigwa. Hemwe mwa ulajilo wa utumigwa wa heni, kwa kula kilumba hamwe na Mkulu.

[3] Ahi ndo vyondichigombela kwa wanhu howondema heni,

[4] Ndaze, hambi hetwe hatuganigwe kulya na kunwa kwa chiwalo cha mijito ja hetwe?

[5] Ndaze, twahela ludali lwa kumhola mdala Mkilistu kuli majendo ga hetwe, kota vila vyowalingudita watumigwa wanji, wang'holoze na Mkulu, na Kefa?

[6] Ama heni na Banaba ndo tulinguganigwa kukola mijito leka tupegwe vinhu vitudita tikale?

[7] Ndaze, mwamizi wachi yoweza kigulila mgoha yuye? Mlimi wa mgunda wachi yawele hambe yalye mafuza kuli mgunda wa heye wa zabibu? Mdimi wachi yawele hambe yanwe itombo kuli misenga joyadimile?

[8] Ndaze, ndangulonga mbuli zino chiwunhu hela? Ndaze, Malajizo ga Musa nago hagalingulonga hiho?

[9] Yandichigwa kuli Malajizo ga Musa, "Uleche kulidinya mlomo isenga holipulula nyhule za mpunga na liso." Ndaze, ndo kulonga Nguluwi kangujihangawila misenga?

[10] Ndaze, vyoyalonjile ahyo, halonjile mbuli za hetwe? Ena, aga na gandichigwa kwa mbuli ya hetwe, mina yula yalingulima na yalingubeta, chila yumwe kana lutogo lwa kitumbila mbena.

[11] Wone hetwe tunyalile nyhadikwa ya chimuhe hali hemwe, ndaze, chowa chinhu chikulu ng'hatu wone tubete kwa hemwe vinhu vya hetwe vya chila zuwa?

[12] Wone wanhu wanji wana ludali lwa kitumbila ago kulawila kwa hemwe, ndaze, hetwe twahela ludali ng'hatu kusinda hewo?

Ila hetwe hatutumiye ludali alo, leka hetwe natwimililila mbuli zeng'ha tuleche kulemeza choneche cha Mbuli Inojile ya Kilistu

[13] Ndaze, hamvizelele kota wawele vitumagwa kuli ng'handa ya Nguluwi wopegwa chilyo cha hewo baho, na walingulavya nhambiko hali honhu ha kulavila nhambiko wopegwa vinhu vya nhambiko ayo?

[14] Mkulu nakalajiza hiho, wala walinguwadamlila wanhu Mbuli Inojile wapegwe ndiya ya hewo kulawila mumo.

[15] Ila, heni situmiye ago ne imwe. Na sandiche aga leka mnditile heni aga, yowa goya kwa heni kubagama kuli munhu kubeza kula kitogola kwa heni hela.

[16] Wone ndilingudamla Mbuli Inojile, ayo haiwele mbuli ya kivunila, ayo ndo mijito yomheligwe. Mane nene, wone silingudamla Mbuli Inojile.

[17] Wone nandite mijito ayi kwa kugana nene baha, ndahapegwe chonolo, ila wone ndilingukola mijito ayi ne kugana nene baha, ayo yangulajila kota Nguluwi kanipa mijito ayi ndiikole.

[18] Lelo ndangubochela chonolo chachi? Msahala wa heni wowa chinhu chachi, londiwadamlila wanhu Mbuli Inojile, silingugana kupegwa chinhu choneche, nasilanda sendi kuli mijito ya kudamla Mbuli Inojile.

[19] Heni nda munhu ndilejehe, siwele mpogozi wa munhu yoneche, ila ndangidita ahyo kuwa mpogozi wa chila munhu, leka ndimpalile Kilistu wanhu wenji ng'hatu.

[20] Kuli Wayahudi na ndikala kota Myahudi leka ndiwebate Wayahudi, kwa wala walingulongozwa na malajizo ga Musa, nandikala kota ndangulongozwa na malajizo ga Musa, leka ndiwebate hewo walingulongozwa na Malajizo ga Musa, hanga nene baha silingulongozwa na Malajizo ga Musa.

[21] Kwa wala hawawele na malajizo ga Musa, nandikala kota ndahela malajizo, leka ndiwebate wala walihela Malajizo ga Musa. Ahi haiwele ngulajila kota ndahela malajizo hali Nguluwi, ila ndina malajizo ga Kilistu.

[22] Kwa hewo wawele ng'hochele, ndidita ng'hochele leka ndiwebate awo wawele ng'hochele. Ndidita chila chinhu kwa weng'ha leka ndiwalohole kuli chila nzila.

[23] Ndangudita aga geng'ha kwa chiwalo cha Mbuli Inojile, leka ndihanze mli faida ya usenga.

[24] Ndaze, hamvizelele kota wanhu howobilima, weng'ha wangubilima, ila yumwe hela yalinguwalongola wayage, ndo kabochelaga chonolo? Ubilime ahyo, leka upegwe chonolo.

[25] Munhu yoneche yalingugana kuwalongoza wayage walingubilima, tandi kangiwika goya, huditaga ahyo leka wapegwe lutogo lulinguwifigwa. Ila hetwe twangudita ahyo tupegwe chonolo chohambe chihe kwa mazuwa gose.

[26] Ahyo ndangubilima kota munhu yalingugana kulongoza, silingitowa kota munhu yalingitowa na mbeho.

[27] Ndanguukangaza lukuli lwangu na kuudita uwe kota mpogozi wa heni, ndangudita ahyo leka ndeche kulemigwa hondisinda kuwadamlila usenga wanhu wanji.

10

Ikanyo kwa jimalukolo

[1] Wang'holozangu ndangugana mvizele kota wasekulu wa hetwe weng'ha na wali hasi ha ulolelo wa ila ng'hungugu, na kwa vila weng'ha na waloka goya yila bahali.

[2] Weng'ha nawabatizwa leka wawe wa Musa kuli yila ng'hungugu na kuli yila bahali.

[3] Weng'ha na walya chilyo chichila cha chimuhe.

[4] Nawanwa kahi chakunwa chichila cha chimuhe. Mina nawanwa kulawila kuli lila italawe lya chimuhe liwawinzile, italawe alyo lyali heye Kilistu.

[5] Leka ahyo, Nguluwi nahanojezwe na wenji wa hewo, na mitufi jawo najitagangwa kugunuche.

[6] Lelo aga nagalawila kota kutulangusa hetwe, gangutulonga hetwe tuleche kugana wihe kota hewo navyowauganile.

[7] Mleche kuwa kota wafugamila jimalukolo kota wamwe vyowaditile, kota vyogalingulonga gandichigwe, “Wanhu nawekala hasi, kulya na kunwa, nawema nakuvina vibi.”

[8] Natuleche kudita ugoni kota wamwe wa hewo vyowaditile ung'hondwa, wabagama zuwa imwe wanhu elufu makumi meli na zidatu (23,000).

[9] Tuleche kumjeza Kilistu Mkulu kota wamwe wa hewo vyowamjezile, wamwe nawabagama kwa kudondigwa na mizoka.

[10] Tuleche kung'hung'huta kota wamwe wa hewo vyowaliwong'hung'huta, nawakopoligwa na mhilisi wa kubagama yalajizwe na Nguluwi.

[11] Lelo mbuli azo zeng'ha naziwalawila hewo leka kutulangusa hetwe, na gandichigwa kutulemeza hetwe tuwele ngikala kuli mhela wa kuduma ulihabehi.

[12] Ahyo, yula yalingijesa kota kema goya yelolele yaleche kugwa.

[13] Majezo gompegwe, hagawele majenzi kwa munhu. Nguluwi ndo wa kitumbila, na heye howaleka mjezigwe kusinda ludali lwenu, ila homjezigwa, heye kowapa kahi ludali lwa kwimilila na nzila ya kulawa amo goya.

[14] Kwa ahyo, ndiwaganile heni, mleche nhambiko za jimalukolo.

[15] Ndangulonga na hemwe, kota wanhu wawele na luhala, mijese mwemwe aga gondilingulonga.

[16] Hotutambichiza chizombe cha chilyo cha Mkulu, ndaze, hambe tihanze na danda ya Kilistu? Na hotumogola ibumunda, hatulingihanza na lukuli lwa Kilistu?

[17] Kwa vila ibumunda alyo limwe, hetwe, hambi vyotuli wenji, twa lukuli lumwe, mina weng'ha twangimogolela ibumunda lilyo.

[18] Muwalole wanhu wa Isilaeli, wala walingulya nhambiko hali honhu ha kulavila nhambiko wangilumba na nhambiko azo zilavigwe kwa Nguluwi.

[19] Lelo ndonje choni? Ndaze, chilyo chilavigwe jimalukolo chitanganika kwa chilyo? Ndaze, jimalukolo, ndo chinhu chikulu?

[20] Ne hado! Chondilonga cha hino, nhambiko walingulavya wanhu wohawamzelele Nguluwi wangulavila milungu, haiwele Nguluwi. Na heni siviganile ng'oo hemwe muwe milumbile na milungu.

[21] Hamuweza kuchinwela chizombe cha Mkulu na aku mnwela chizombe cha milungu, hamuweza kulya hali chisaga cha Mkulu na hali chisaga cha milungu.

[22] Ndaze, twangugana kumdita Mkulu yawe na maya? Ndaze, twangijesa tuna ludali ng'hatu kusinda heye?

Mdite geng'ha kwa kumtogola Nguluwi

[23] “Vinhu vyeng'ha vikundigwa kuli malajizo,” Ila haviwele vyeng'ha vinojile. “Vinhu vyeng'ha vikundigwa kwa malajizo,” Ila vyeng'ha havilinguwakangaza.

[24] Munhu yoneche yaleche kipalila ganojile yuye, ila yepalile ganojile ga miyage.

[25] Mlye choneche chila chilinguguzigwa kuli soko, ne kuuzauza, kwa chiwalo cha majesa gawele mnhumbula za hemwe.

[26] Hino gandichigwe gangulonga, “Isi na vyeng'ha vilimumo vya heye Mkulu.”

[27] Wone munhu hawele hambe yamkunde Kilistu yawalalicheni namwe mwangugana kuluta, mlye choneche choyawawichileni ne kuuzauza kwa chiwalo cha nhumbula za hemwe kuwa na majesa.

[28] Wone munhu yoneche yawalonjelani, “Chilyo achi chitambichizigwa jimalukolo,” Uleche kulya kwa yula yakulonjele na kwa chiwalo cha kusa majesa kuli nhumbula ya hegwe.

[29] Ndangulonga, “Kwa chiwalo cha majesa ga nhumbula,” Haiwele nhumbula ya hemwe, ila kwa chiwalo cha nhumbula ya yula yawalonjeleni.

Mombuza, “Lekachoni kilejeha kwa heni kitumbile nhumbula ya munhu yunji?

[30] Wone ndanguta malumbo Nguluwi kwa chilyo chondilingulya, lekachoni munhu yunji yandeuze kwa chilyo chondilingulya?”

[31] Lelo choneche chomdita chiwe kulya ama kunwa, mdite vyeng'ha kwa nzila ikoneka kota ukulu wa Nguluwi wangulajilwa.

[32] Mleche kuwa ngwamo kwa Wayahudi ama kwa wanhu hawawele Wayahudi ama kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[33] Mfande kota heni, ndangugana kuwanojeza wanhu kwa geng'ha ndilingugadita. Kwa vila ndema kubweda ndiliyeka, ila ndangugana wanhu weng'ha wabwede leka waloholigwe.

11

[1] Mnyijize heni kota vyondilingumwijiza Kilistu.

Kugubika mutwi kwa chipembelo mhela wa kulanda

[2] Ndanguwatogolani kwa vila mwangung'humbuka na kwa vila lombatilile gala malanguso gondiwapele.

[3] Ila ndangugana kahi mvizele kota Kilistu ndo mutwi wa chila mlume, na mlume ndo mutwi wa mdala wa heye, na Nguluwi ndo mutwi wa Kilistu.

[4] Lelo chila mlume yolanda ama yalingulavya usenga ulawile kwa Nguluwi, aku yagubiche mutwi wa heye, ayo kangumbeza Kilistu.

[5] Na mdala hoyolanda ama kulavya uloli wa Nguluwi ne kugubika mutwi wa heye, kangumbeza mlume wa heye, yalingudita hino kewhana hela na mdala yabeyile mnvili ziwele mli mutwi wa heye.

[6] Mdala yolema kugubika mutwi wa heye, inoga yabeye mnvili za heye. Ila soni kwa mdala kukang'hana ama kubeya mnvili za heye, ahyo, inoga yagubiche mutwi wa heye.

[7] Hainojile kwa mlume kugubika mutwi, kwa vila heye ndo ulajilo wa Nguluwi na chilolelo cha ukulu wa Nguluwi, ila mdala ndo chilolelo cha ukulu kwa Mlume.

[8] Mlume halawile kwa mdala, ila mdala kalawa kwa Mlume.

[9] Mlume halumbigwe kwa mbuli ya mdala, ila mdala kalumbigwa kwa mbuli ya mlume.

[10] Ahyo kwa chiwalo cha wahilisi wa kilanga, mdala kanguganigwa yagubiche mutwi wa heye kwa ulajilo ka hasi ha ludali lwa mlume wa heye.

[11] Ila, kuli kilumba Mkulu, mdala hawele chinhu kulihela mlume, na heye mlume hawele chinhu kulihela mdala.

[12] Kota vila mdala vyoyalawile kwa mlume, hihyo mlume kalelagwa na mdala, ila chila chinhu kulawila kwa Nguluwi.

[13] Mwamulile mwemwe, ndaze, imgana mdala kumlanda Nguluwi ne kugubika chinhu kumutwi?

[14] Kwa nzila Nguluwi navyoyalumbile isi, yangulajila kota mlume kuwa na mnvili zizuzumche zangubasa soni kwa heye yuye.

[15] Ila kwa mdala kuwa na mnvili zisoloche ndo ukulu kwa heye, kapegwa mnvili zisoloche zimgubiche.

[16] Wone munhu yalingugana kitwanza kwa mbuli ayi, lelo na yavizele kota hetwe twahela chihendo chinji, na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi chahela vihendo viyage.

Mnvina ya Mkulu

(Matei 26:26-29; Malichi 14:22-25; Lukasi 22:14-20)

[17] Londing'hali ndiwapa malajizo aga, siweza ne hado kuwatogola hemwe kuli agano galinguya, nhing'hano za hemwe kuli kumkunda Nguluwi mwangudita gehile kusinda ganojile.

[18] Kwaluka kwa geng'ha, ndanguhulika kota homting'hana hamwe kulawilaga kilewa hali hemwe. Nani ndangukunda hachefu hela.

[19] Mina igana kulawile kibagula hali hemwe, kulajila yalihi hali hemwe yatanganiche hali Nguluwi.

[20] Homting'hana mwangijesa kota mwangulya chilyo cha Mkulu, ila haiwele ahyo!

[21] Mina homulya chila munhu kangukobanya kulya chilyo cha heye yuye ne kumbeteza miyage, hanga yangoneka kota wamwe wa hemwe wana nzala, na wanji wagala!

[22] Ndaze, hamuweza kulya na kunwa muwele hakaye henu? Ama ndaze, mwanguchibeza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi na kuchibasa soni awo walihela chinhu? Ndiwalonjele choni? Ndiwatogole? Hebu! Haiwele kwa mbuli ino.

[23] Mina heni nambochela kwa Mkulu gala malajizo gondiwalecheleni, kota matinazo yila Mkulu Yesu loyahinduchigwe, nakahola ibumunda,

[24] kamtogola Nguluwi, kaumogola mvihande, kalonga, "Awu ndo lukuli lwangu kwa mbuli ya hemwe, mdite hino kwa kung'humbuka."

[25] Nabaho, loyasindile kulya, kahola chizombe, kalonga, "Achi ndo chizombe cha ilagano lya sambi, lilaganwe kwa danda ya heni. Mdite hino, chila homunwa chizombe chino, kwa kung'humbuka heni."

[26] Mina chila homulya ibumunda lino na kunwa chizombe chino, mwangudamla kubagama kwa Mkulu mbaka hoyokuya kahi.

[27] Ahyo, chila munhu yolya alyo ibumunda ama kunwa chizombe cha Mkulu kwa nzila yihile, kowa na wihe wa kuuditila gehile lukuli na danda ya Mkulu.

[28] Lelo chila munhu tandi yelole yuye, hamba yalye ibumunda alyo na kunwa chizombe acho,

[29] mina munhu yalingulya na kunwa ne kijesa mbuli ya lukuli lwa Mkulu, kangulya na kunwa utaguso wa heye yuye.

[30] Ndo mina kwa mbuli ayi, wenji wang'hochele na watamwa na wanji wabagama.

[31] Ila wone tuwe twilolile twetwe goya hatwali taguswa na Nguluwi.

[32] Ila homtagusigwa na Mkulu, twangulangusigwa tuwe tudumba, leka tuleche kutagusigwa kwa wihe hamwe na wanhu wa isi.

[33] Ahyo, wang'holozangu, homting'hana kulya chilyo cha Mkulu, chila munhu yambeteze miyage.

[34] Na wone kuli na yoneche yawele na nzala, na yalye hakaye hake, leka kuting'hana kwa hemwe kuleche kwambuza kutaguswa na Nguluwi. Ila, kwa zila mbuli zinji, ndowalonjelani hondikuya.

12

Ndolendole Kulawa kwa Muhe Yelile

[1] 27Wang'holozangu, lelo ndangugana kulonga mbuli za ndolendole za chimuhe, silingungugana hemwe mleche kuzizela goya mbuli zino.

[2] Mvizela kota, lomwali mng'hali kumzela Nguluwi, namlongozwa na kwajilizwa na jimalukolo johambe jilonje.

[3] Lelo mvizele kota munhu yoneche yalingulongozwa na Muhe wa Nguluwi kolemwela kulonga, “Yesu yapanjilwe!” Na hiho, munhu yoneche kolemwela kulonga, “Yesu ndo Mkulu,” Wone hambe yalongozwe na Muhe Yelile.

[4] Kuna ndolendole za chimuhe zili vinji, ila Muhe yalingulavya ndo yumwe.

[5] Kuna mbuli zili vinji za uchitumagwa, ila Mkulu yoditichilwa uchitumagwa ndo yumwe.

[6] Kuna mbuli zili vinji za madito, ila Nguluwi ndo yumwe, yalingukola mijito jeng'ha hali wanhu weng'ha.

[7] Muhe Yelile kangilajila kwa nzila zili vinji kwa chila munhu, kwa unojenoje wa weng'ha.

[8] Muhe humpaga yumwe usenga wa luhala na yunji usenga wa udaho, vyoyogana Muhe yuyo.

[9] Muhe yuyo humpaga yumwe makundo na humpaga yunji ludali lwa kusa matamwa,

[10] humpaga yumwe ludali lwa kudita vinduzanduza na yunji ludali lwa kuwalonjela wanhu usenga ulawile kwa Nguluwi, yunji ludali lwa kuvizela vila vilingulawa kwa Muhe Yelile, na haviwele vya Muhe Yelile, humpaga yumwe ludali lwa kulonga luzi lohalulinguzeleka, na yunji ludali lwa kutang'hula.

[11] Azo zeng'ha ndo mbuli za Muhe Yelile yuyo yumwe, yalingumpa chila munhu ludali luli vinji, kota vyoyogana heye yuye.

Vitomo vinji ila lukuli lumwe

[12] Kota vila lukuli lumwe luwele na vitomo vinji, na vitomo avyo vyeng'ha hanga viwele vinji, vyanguudita lukuli lumwe, hino ndo vyoili kwa Kilistu.

[13] Mina hetwe, wone tuwele Wayahudi ama wanhu hawawele Wayahudi, vitumagwa ama wanhu welejehe, tweng'ha tubatizigwa kwa Muhe Yelile yumwe kuli lukuli alo lumwe, na tweng'ha tupegwa Muhe Yelile yuyo tunwe.

[14] Lukuli lwahela chitomo chimwe hela, ila lwanavyo vitomo vinji.

[15] Wone mgulu naulonje, “Kwa vila heni siwele moko, lelo heni siwele wa lukuli,” Ndaze, wahadumile kuwa chitomo cha lukuli? Hebu!

[16] Wone ikutu na lilonje, “Kwa vila heni siwele iziho, lelo heni siwele wa lukuli,” Ndaze, kwa mbuli ayo lyahadumile kuwa chitomo cha lukuli? Hebu!

[17] Wone lukuli lweng'ha na luwe iziho, munhu yahahuliche ndaze? Na wone lukuli lweng'ha na luwe ikutu, munhu yahanusile ndaze?

[18] Ila kota vyoili, Nguluwi nakaviwika goya vitomo avyo kuli lukuli kota vyoyaganile.

[19] Wone vitomo vyeng'ha vyahawele chitomo chimwe, lukuli lwahawele kohi!

[20] Kukomya kwa hino, vitomo vya lukuli vya vinji, ila lukuli lumwe.

[21] Lelo iziho haliweza kuulonjela moko, “Ndikulema hegwe.” Na mutwi hauweza kugalonjela magulu, “Ndiwalema hemwe.”

[22] Ila menji ga ago, yangoneka kota vitomo vila vya lukuli vilingoneka kota vyang'hochele, ndo vitanganiche ng'hatu.

[23] Kahi, vitomo vila vyotulingijesa kota vyangubasa soni, ndo tulinguviwika goya ng'hatu, vitomo vya lukuli havilingoneka vitanganiche ng'hatu, vyanguwichigwa goya,

[24] ila vitomo vilingoneka kota havilinguganigwa kuwichigwa goya. Nguluwi heye kaviwika hamwe vitomo vya lukuli goya, kachiwika goya chitomo chila chilihela ukulu.

[25] Leka kuwe kuduhu ulekano kuli lukuli, ila vitomo vyeng'ha vilolele kwa chila chimwe.

[26] Wone chitomo chimwe chilumila, vitomo vyeng'ha vyolumila hamwe na acho. Chitomo chimwe wone chitogoligwe, vitomo vyeng'ha husechelela hamwe na acho.

[27] Lelo hemwe mweng'ha mwa lukuli lwa Kilistu, chila yumwe mwa hemwe ka chitomo cha awo lukuli.

[28] Nguluwi kawika kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, kwaluka watumigwa, keli waloli, kadatu walangusa, hamba kawika wala wawele na ndolendole ya kudita vinduzanduza, konjenza mong'ho na kutanza, ludali lwa kulongoza na wawele ngulonga luzi lujenzi.

[29] Mweng'ha hamuwele watumigwa. Mweng'ha hamuwele waloli. Mweng'ha hamuwele walangusa. Mweng'ha mwanawo ludali lwa kudita vinduzanduza.

[30] Weng'ha wahela ndolendole ya kusa matamwa. Weng'ha wahela ndolendole ya kulonga luzi lujenzi. Weng'ha hawavizelele kutang'hula luzi lujenzi.

[31] Lelo muwe na maya ga kubochela ndolendole inojile ng'hatu.

Na heni sambi ndowalajilani nzila inojile kusinda azi zinji.

13

Igano

[1] Leka wone ndonje ndonga za wanhu na ziwe za wahilisi wa kilanga, ila wone siwele na igano, heni ndofanda kota lizi lya idebe lilihela chinhu ama nhogo.

[2] Kahi, wone ndiwe na ndolendole ya kudamla usenga ulawile kwa Nguluwi, ndizizele zivisigwe na kuvizela chila chinhu, na wone ndoweza kuwa na makundo geng'ha na kuweza kuhejeza vidunda, ila wone siwele na igano, heni siwele chinhu.

[3] Hondilavya lufufu lwangu lweng'ha na kuwegalila wazunwa, na kahi hondilavya lukuli lwangu wausome, wone siwele na igano ayo haindita ndiwe na choneche chila.

[4] Yawele na igano kokwimilila, kawaga na isungu, yawele na ligano kahela maya, halingivuna, na hali ngidadambala.

[5] Yawele na igano kangulajila kudumba, hapalaga konjezwa, na hazudilaga himahima, hawikaga vinhu vihile mnhumbula.

[6] Hasechelelaga wihe, ila kasechelelaga ga kukomya.

[7] Yawele na igano kemililaga vyeng'ha na kukunda vyeng'ha na ketumbilaga vyeng'ha.

[8] Igano lyahela kuduma ng'oo. Wone kuwele na usenga ulawile kwa Nguluwi. Vyeng'ha vyokwaga zuwa limwe, kota ludali lwa kulonga luzi lujenzi, vyomala, kota kuna udaho, nawo wokwaga.

[9] Mina uwanzi wa hetwe hauwele wimile nzinzili, na kudamla usenga kulawille kwa Nguluwi ndo ludo hela.

[10] Ila hala Nguluwi hovidita vyeng'ha, vila vyeng'ha vyohaviditikwe vyokwaga.

[11] Londali mwana mdodo nandali ndilonga chiwana, nandivizela chiwana, nandijesa chiwana. Ila sambi, hanga ndili munhu ng'hangale, mbuli za chiwana ndizileka.

[12] Vyotulingona sambi ndo kota chihanga chififize kuli chilolelo, ila baho hamba tozangona chihanga kwa chihanga. Sambi ndanguvizela kota hayenele hela, ila baho hamba ndogazela geng'ha goya, kota vila Nguluwi loyanzelele heni.

[13] Lelo gangupona aga gadatu, makundo na utumbilo na igano, ila liwele likulu kwa geng'ha ndo igano.

14

Ndolendole ilawile kwa Muhe Yelile

[1] Mikangaze kuwa na igano. Vivila mdite aku mng'ang'anila kubochela ndolendole ya Muhe Yelile, na kahi kula kudaha ng'hatu kudamla usenga ulawile kwa Nguluwi.

[2] Yawele ngulonga luzi halulinguzeleka, halingulonga na wanhu, ila kangulonga na Nguluwi. Kuduhu munhu yalinguvizela choyalingulonga, heye kangulonga kwa ludali lwa Muhe mbuli zivisigwe.

[3] Ila yadahile kudamla usenga ulawile kwa Nguluwi, kangulonga na wanhu kwa mbuli ya kuwazenga, kuwasangalaza na kuwakangaza nhumbula.

[4] Yalingulonga luzi halulinguzeleka kangizenga yuye. Ila yadahile kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, kanguwazenga chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[5] Lelo nangana hemwe mweng'ha mlonje kwa luzi halulinguzeleka, nangana ng'hatu mdahe kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, mina munhu yadahile kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi ndo yawele wa kitumbila ng'hatu kusinda yula yalingulonga luzi halulinguzeleka, hanga hela, yawe baho munhu yalinguvizela azo mbuli na kutang'hula leka chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wazenjigwe.

[6] Ahyo, wang'holozangu, wone mbuye kwa hemwe na kulonga na hemwe kwa luzi halulinguzeleka yowanojeza choni? Haiwanojeza ne chinhu, nhaga hela wone ndowalonjelani ugubulo wa Nguluwi ama kudaha kunji ama usenga ulawile kwa Nguluwi ama ulanguso unji.

[7] Ndo vyoili kwa vinhu vilihela ukomu vilingulavya luzi kota mluli ama igombogombo. Ndaze, munhu koweza ndaze kuuzela lwimbo lulinguvinigwa kota vinhu avyo havilingulavya luzi luli vinji ng'hatu hovitowigwa?

[8] Mhalamhanda hoitowigwa vibivibi, yalikohi kochiwika goya kwa kitowa?

[9] Hiho du na hemwe, wone umyango wa hemwe haulingulonga chinhu chilinguzeleka, yalikohi koweza kuvizela chinhu choulingulonga? Ulonzi wa hemwe wokwajilila kuli mbeho.

[10] Lwabaho luzi lwinji kuli isi, ila kuduhu ne umwe usowile ulanguso.

[11] Ila wone heni sivizelele luzi loyalingulonga munhu yumwe, heni nda mjenzi kwa munhu ayo na heye naye kowa mjenzi kwa heni.

[12] Hiho du kwa hemwe, kwa vila mwangugana kupegwa ndolendole ya Muhe, mikangaze ng'hatu kubochela vila vilinguwatanza kuwazenga chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[13] Leka ahyo, yalingulonga luzi halulinguzeleka, yalande yawe yoweza kutang'hula.

[14] Mina, hondilanda kwa luzi halulinguzeleka muhe wa heni ndo yalingulanda, ila luhala lwangu lwangupona hela.

[15] Ndite choni lelo? Ndolanda kwa muhe wa heni, ndolanda kwa luhala lwangu, ndokwimba kwa muhe wa heni, ndokwimba kahi kwa luhala lwangu.

[16] Houmtogola Nguluwi kwa muhe wa hegwe hela, kujeza ndaze munhu wa hihi hela yawele mnhing'hano kwidichila kulanda kwa hegwe kwa malumbo kwa kulonga, “Ena,” Wone havizelele choulonga?

[17] Kulanda kwa hegwe kwa malumbo kwa Nguluwi yowa ukomya ng'hatu, ila ayo yunji haimkangaza hebu.

[18] Ndanguta malumbo Nguluwi hambi heni ndangulonga luzi halulinguzeleka kusinda hemwe mweng'ha.

[19] Ila hali nhing'hano na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, ndangugana ng'hatu kulonga ulonzi luhano lohalulinguzeleka leka ndiwalanguse wanji, kuli kulonga ulonzi elufu kwa luzi halulinguzeleka.

[20] Wang'holozangu, mleche kuwa kota wana kuli nyhala za hemwe, kwa wihe, muwe kota mwana chali, ila kwa kijesa muwe kota wanhu wakangale.

[21] Yandichigwa kuli Maandiko Matakatifu, Mkulu kangulonga hino,
“Kwa nzila ya wali ngulonga luzi halulinguzeleka,
na milomo ja wajenzi,
ndolonga na wanhu wa heni,
ila hanga wanhu wa heni howonyhulichiza.”

[22] Ahyo lelo, kulonga luzi halulinguzeleka ndo ulajilo, haiwele kwa mbuli ya wanhu wawele na makundo, ila kwa wala hawalingukunda, ila kudaha kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi kwa mbuli ya wala walingukunda na haiwele kwa wala walihela makundo.

[23] Lelo wone kahi chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu howoting'hana hamwe, na weng'ha kwaluka kulonga luzi lujenzi, wone woye wanhu wa hihi hela ama walihela makundo, ndaze, hawolonga kota hemwe mnalukwale?

[24] Ila weng'ha howolonga usenga wa Nguluwi, yokuya munhu wa hihi hela ama halingukunda, geng'ha goyohulika gomkundiza wihe wa heye yuye, wotaguswa na gala gowahuliche.

[25] Uviso wa nhumbula ya heye gogubuligwa, na heye kofugama na kumtogola Nguluwi yolonga, “Ndangukomya Nguluwi ka hamwe na hemwe.”

Chihendo kuli wanhu wa Nguluwi

[26] Wang'holozangu, lelo tulonje choni? Homting'hana hamwe kumfugamila Nguluwi, yumwe yembe lwimbo, yunji yalavye ulanguso, yunji yawe na ugubulo ulawile kwa Nguluwi, yunji yalajile kudaha kulonga kwa luzi halulinguzeleka na yunji yatang'hule golonjigwa. Geng'ha gawe kwa mbuli ya kuwazenga chilundo cha wanhu wa Nguluwi.

[27] Wawe baho wanhu wadahile kulonga kwa luzi halulinguzeleka, walonje weli ama wadatu, waleche kuwa wenji, kahi yumweyumwe, na yawe baho munhu wa kugazela na kuwatang'hulila wayage.

[28] Ila wone kuduhu yadahile kugazela na kutang'hula, lelo yalingulonga luzi halulinguzeleka yanyamalile kuli nhing'hano, yalonje yaliyeka heye na Nguluwi.

[29] Kwa mbuli ya wala wadahile kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, walonje weli ama wadatu, na wanji walole ulonzi wa hewo.

[30] Wone yumwe hoyolonga na yunji yalinguhulichiza kapegwa ugubulo kulawila kwa Nguluwi, lelo yula yalingulonga yanyamalile.

[31] Mina mweng'ha mwanguweza kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, yumwe kwa yunji, leka mweng'ha milanguse na kukangazwa mnhumbula.

[32] Kudaha kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, iganigwa chilongozwe na ayo muhe yawele na udaho awo.

[33] Mina Nguluwi hawele Nguluwi wa kilewa, ila Nguluwi wa kikala goya.
Kota chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu welile,

34 wadala wanyamalile tulu kuli nhing'hano za vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu. Hawalingukundizwa kulonga, ila wawe waholile kota vyogalingulonga malajizo ga Wayahudi.

35 Wone na wawele na gakuuza, wawauze walume wa hewo kaye, mina yowa soni kwa wadala kulonga kowating'hane chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

36 Ndaze, mwangijesa ulonzi wa Nguluwi ulawa kwa hemwe mwemwe ama hambi ukuyilani mliyeng'ha?

37 Wone munhu yoneche kangijesa heye ndo mloli wa Nguluwi ama hambi kapegwa ndolendole ya chimuhe, na yavizele kota aga ndikwandichilani hemwe ndo malajizo ga Mkulu.

38 Ila munhu havizelele avyo, lelo munhu yaleche kumng'ula munhu ayo.

39 Ahyo, lelo wang'holozangu, mwanguganigwa kugana kulonga usenga ulawile kwa Nguluwi, ila mleche kumlemeza munhu kulonga luzi halulinguzeleka.

40 Ila geng'ha gakoleche kwa kunoza na kwa kiwika goya.

15

Usilipuko wa Kilistu

1 Lelo wang'holozangu, ndangugana kuwakumbusani yila Mbuli Inojile yondiwadamlile, na hemwe namuibochela iwele ndo msisi wa makundo ga hemwe gemile hagati hake.

2 Usenga wondiwadamlile ndo Mbuli Inojile. Na wone mlingigagamiza kwa ulonzi wondiwadamlileni moloholigwa, wone kukunda kwa hemwe hakuwele hihi hela!

3 Heni nandiwapa hemwe mbuli zitanganiche ng'hatu zombochele heni, kota Kilistu nakabagama kwa gehile ga hetwe, kota Maandiko Matakatifu vyogalonjile.

4 Hino nakatiligwa, nakazilipuka zuwa lya kadatu kulawila loyabagame kota Maandiko Matakatifu vyogalonjile.

5 Hino nakamlawila tandi Kefa, na hamba nakawalawila wala kumi na weli.

6 Hamba nakawalawila wang'holoze mzidi ya miya zihano kamwe, wenji wa hewo wang'hali wakomu na sambi, ila wamwe wabagama katali.

7 Hamba nakamlawila Yakubu kahi nakawalawila watumigwa weng'ha.

8 Kulawila awo weng'ha, nakandawila na heni, heni yondali munhu yavumbuche mhela wohautanganiche.

9 Mina heni nda mdodo ng'hatu hali watumigwa na baho silinguganigwa kuchemigwa mtumigwa, lekachoni nandichigaza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi.

10 Ila, kwa utambichizo wa heye Nguluwi, ndiwa kota vyondili, na utambichizo wa heye kwa heni hauwele hela. Heni ng'hola mijito kusinda weng'ha, sali heni, ila ndo Isungu lya Nguluwi ulingudita mijito hamwe na heni.

11 Ila, wone iwe hewo ndo walingudamla ama heni ndilingudamla Mbuli Inojile, achi ndo tulingudamla, na achi ndo mlingukunda.

Usilipuko wa wabagame

12 Lelo hanga usenga wotulingudamla kota Kilistu kazilipuka kulawila kowabagame, ndaze wamwe wa hemwe wangujeza kulonga kota kuduhu uzilipuko wa wabagame?

[13] Wone kuduhu uzilipuko wa wabagame, lelo na Kilistu na heye hazilipuche.

[14] Wone Kilistu hazilipuche, hambi kudamla kwa hetwe kwahela chinhu na makundo ga hetwe, gahela chinhu.

[15] Konjezeka kwa ago, hetwe twahawele walolezi wa udesi hali Nguluwi, mina natulonga kota Nguluwi nakamzilipula Kilistu kulawila kowabagame na hanji heye hamzilipule wone ndo kukomya kota Kilistu nahazilipuligwe.

[16] Mina, wone iwe kukomya kota wabagame hawazilipuligwa, lelo na heye Kilistu hazilipuche.

[17] Vivila, wone Kilistu hazilipuligwe, lelo makundo genu gaga hela, mng'hali na gehile genu.

[18] Konjezeka kwa ago, wala weng'ha wabagame lowali hamwe na Kilistu wajilila ng'hatu.

[19] Wone kitumbila kwa hetwe kuli Kilistu kwa ukomu awu hela wa sambi, lelo twa wanhu wakonelwa isungu ng'hatu hali wanhu wanji weng'ha wa isi.

[20] Ila kukomya kwa hino, Kilistu kazilipuligwa kulawila kowabagame. Nayali wa mwaluko kwa wala wanhu weng'ha kuzilipuligwa kuli wabagame.

[21] Mina kota vila kubagama vyokigalilwe muisi na munhu yumwe, hiho na kuzilipuka nako kulawila wabagame kwambuzwa na munhu yumwe.

[22] Kota vila wanhu weng'ha vyowalingubagama kwa kilumba na Adamu, hihyo weng'ha wozilipuligwa kwa kilumba na Kilistu.

[23] Ila chila yumwe kwa chihendo cha heye, kwaluka Kilistu, hamba wala wawele wa heye Kilistu mhela Kilistu hoyokuya.

[24] Kumala kwa ago, mwiso wokuya mhela Kilistu yomhilusila Nguluwi Mhaza undewa, kwa kuwifya chila chilongozi wa vijeni vihile, na ludali na mong'ho.

[25] Mina Kilistu imgana yalongoze mbaka Nguluwi howasumya weng'ha wamwihile heye na kuwawika hali magulu gake.

[26] Mwihe wa mwiso kukopoligwa ndo kubagama.

[27] Mina, gandichigwe gangulonga, “Nguluwi kawika vinhu vyeng'ha hasi hali magulu gake.” Ndo vyoiwa kota Nguluwi halingwinjila hali chilundo acho cha vinhu, mina heye ndo yalinguviwika vinhu avyo hasi ha Kilistu.

[28] Ila vinhu vyeng'ha hoviwichigwa hasi hali undewa wa Kilistu, ndo baho na heye Mwana, yochiwika hasi ha Undewa wa Nguluwi, yaviwichile vyeng'ha hali undewa wa heye, leka Nguluwi yalongoze kuchanya kwa vyeng'ha ng'hatu.

[29] Wone kuduhu uzilipuko, ndaze wanhu wala wabatizigwe kwa mbuli ya wabagame wangubeteza kupegwa choni? Wone wabagame hawalinguzilipuligwa, ya choni kubatizigwa kwa honhu ha wanhu wabagame?

[30] Na hetwe, ya choni kwinjilila vinhu vilingigala nongwa chila saa?

[31] Wang'holozangu, heni twangilola na kubagama chila zuwa! Lutogo londilinalo na mbuli ya hemwe kuli kilumba hamwe na Kilistu Yesu Mkulu wa hetwe.

[32] Wone igano lyangu lyahawele lya chiwunhu hela, kula kitowa kwa heni na migongolo jing'ang'ale kula Efeso kwahangalile chinhu chachi? Wone wanhu hawalinguzilipuka, lelo “Tulye na kunwa, mina mitondo twangubagama.”

[33] Waleche kuwabada! “Yomiganile yehile kawifyaga nhumbula inojile.”

[34] Mleche kuwa na majesa gehile! Mwaluche kikala goya, na mhiluchile ganojile ga hemwe. Wamwe wa hemwe hawamzelele Nguluwi ng'hatu. Ahi ndanguwalonjelani, yowa soni ng'hatu kwa hemwe!

Ng'huli za hetwe zozilipuligwa

[35] Ila munhu koweza kuuza, "Wabagame wozilipuka ndaze? Wowa na lukuli luli ndaze?"

[36] Ako ndo kuuza kwa chipoka! Hounyala nyhadikwa, wone haibagame, haikota hebu.

[37] Chounyala ndo nyhadikwa hela, hanji ya ngano, ama nyhadikwa inji, na haliwele lizuchila lyeng'ha lilingota hamba.

[38] Nguluwi huipaga ayo nyhadikwa yoneche vyoyaganile heye, chila nyhadikwa iwaga ikoneka uyeka.

[39] Ng'huli za vilumbigwe vyeng'ha haziwhanile. Ng'huli za wanhu ziwhana, na za migongolo za vinji, za videje za vinji na ng'huli za somba nazo za vinji.

[40] Zabaho ng'huli za kilanga na za muisi, kunoga kwa ng'huli za kilanga kwa vinji, na kunoga kwa ng'huli za muisi kwa vinji.

[41] Kwabaho kunoga kwa isanya, kunoga kwa nyelezi na kunoga kwa nhondwe, na nhondwe nazo haziwhanile kwa kunoga.

[42] Ndo vyoili kuli uzilipuko wa wabagame, kota vila nyhadikwa, lukuli lutilagwa hanyi lwangola, ila holuzilipuligwa lwangoneka kota halolile.

[43] Hutilagwa kuli soni, wozilipuligwa kuli ukulu, hutilagwa kuli ng'hochele, wozilipuligwa luwele na ludali.

[44] Houtiligwa luwaga lukuli lwa chiwunhu, houzilipuligwa luwaga lukuli lwa chimuhe. Wone kuna lukuli lwa chiwunhu na hamba kuna lukuli lwa chimuhe.

[45] Mina Gandichigwe galonga, "Munhu yaluche Adamu, nakalumbigwa na Nguluwi leka yawe na ukomu," Ila Adamu wa mwiso ndo Muhe yalinguwapa wanhu ukomu.

[46] Ila lulingulongola kwa hegwe, haluwaga lula lukuli lwa chimuhe, ila lula lukuli lwa chiwunhu, hamba lula lukuli lwa chimuhe.

[47] Munhu yaluche Adamu, na kalumbigwa kwa misanga, nakalawa mmisanga, Adamu wa keli nakalawa kilanga.

[48] Wala wawele wa muisi wafanda kota heye yalumbigwe kwa misanga, wala wawele wa kilanga wafanda kota yula yalawile kilanga.

[49] Wiwhana kota yula yalumbigwe kwa misanga, hiho du tochiwhana na yula yalawile kilanga.

[50] Lelo wang'holozangu, ndangulonga hino, chila chiditikwa kwa lukuli na danda hachiweza kuhalila Undewa wa Nguluwi, na chilinguweza kola, hachiweza kuhalila chila hachilinguweza kola.

[51] Mhulichize, ndanguwalonjelani zivisigwe, hetwe hatubagama tweng'ha, ila tweng'ha togalamligwa.

[52] Mhela wa mhalamhanda ya mwiso, kwa nukuta imwe hela, kudinya na kulola. Mina mhalamhanda ya mwiso hoilila, wabagame wozilipuligwa kuli koneka kota hawobagama kahi, na hetwe togaluswa.

[53] Mina chila chilingubagama, chigana chigaluswe kota chila chohambe chibagame.

[54] Lelo lukuli alu lulihambe lole, haluweza kugalusa lula lulingola, na chila chilingola hachigalusa chila chohambe chole kwa mhela ula, baho du houkomya ula ulonzi wandichigwe, "Kubagama kwezuligwa, ukulu wenela!"

[55] "Kubagama, ukulu wa hegwe wa kohi?

Kubagama, wakohi mong'ho wako wa kulumiza?”

[56] Kubagama kuwaga na mong'ho wa kulumiza kwa chiwalo cha gehile. Na ludali lwa gehile lwangulawa kuli malajizo ga Musa.

[57] Ila tumtogole Nguluwi yatugalile ukulu kukolela Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[58] Lelo wang'holozangu ndiwaganile, mwime goya na mikangaze. Mlutilile vivila kung'ang'anila kuli mijito ja Mkulu, mvizela kota gomkola kuli mijito ja Mkulu haikwaga hela.

16

Ndolendole ya kuwatanza wang'holozo walingukunda

[1] Lelo kwa mbuli ila ya ndolendole ya chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, mdite kota vyondichilajize chilundo cha wanhu welile walingumkunda Kilistu cha ako Galatiya.

[2] Chila zuwa lya jumapili, chila yumwe wa hemwe yawiche chasi cha sendi zoyopata, yawiche goya leka mleche kukungajiza sendi mhela hondikuya.

[3] Mhela hondikuya kwa hemwe, ndowalajiza wala womuwahagula wahiliche lyandiko na ndolendole za hemwe Yelusalemu.

[4] Wone ingana na heni ndute kahi, leka, woluta hamwe na heni.

Goyaganile kudita Paoli

[5] Ndokuya kwa hemwe mbaka honhu ha Makedoniya, kwa vila ndangukolela Makedoniya.

[6] Mane ndochikala kwa hemwe kwa chipindi chido, ama ndochikala hamwe na hemwe myezi jeng'ha ja mkungu, leka mnhanze kulutilila na majendo kweng'ha kondiluta.

[7] Silingugana kukola kwa hemwe himahima na kulutilila na majendo. Ndangugana kikala kwa hemwe kwa mhela udo, wone Mkulu yang'undize.

[8] Ila ndopona baha kuli muji wa Efeso mbaka zuwa lya Pendekosti.

[9] Lwizi lwamwanzi kwa mbuli ya mijito ya heni aha, hanga walingundema nawo wa wenji.

[10] Timoteyi hoyokuya, mlole yaleche kuwa yodumba chinhu cheng'ha chila mhela yowa hamwe na hemwe, mina kangukola mijito ya Mkulu kota heni.

[11] Leka ahyo munhu yoneche yaleche kumbeza, ila mumtanze yalutilile na majendo gake goya, leka kahi yahiluche kwa heni, mina heni ndangumbeteza hamwe na wang'holozetu.

[12] Kwa mbuli ya mng'holozetu Apolo, ndimdedeza ng'hatu yoye kwa hemwe hamwe na wang'holozetu wanji, Ila halingugana kuya ng'hatu sambi leka kokuya hala howa na mhumhu.

Ulonzi wa kuduma

[13] Miwiche goya, mwimilile kuli kukunda, muwe wasugu na muwele na ludali.

[14] Chila chomdita chiwe chididikwa kwa igano.

[15] Wang'holozangu, muizela nhanzi ya Stefanasi, hewo na wanhu waluche ng'hatu kukunda Ukilistu hala Akaya, na welavya kuwa vitumagwa kwa wanhu wa Nguluwi. Ndanguwadedeza hemwe wang'holozangu,

[16] muwakunde wanhu kota awo, na ulongozi wa chila munhu yalingudita mijito na kitanza hamwe na hewo.

[17] Ndangusangalala ng'hatu hambi Stefanasi na Fotunato na Akaiko woya, wadinya hala hali hagazi kwa kuka kwa hemwe.

[18] Wasindamiza muhe wa heni na wa hemwe kahi, leka hino inoga muwe muwazela wanhu kota awa.

[19] Chilundo cha wanhu weng'ha wa Nguluwi wa Asiya wanguwalamsani, Akula na Pilisika hamwe na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha wawele hakaye hawo wanguwalamseni ng'hatu kwa kilumba hamwe na Mkulu.

[20] Wang'holozenu weng'ha aha wanguwalamsani. Namwe milamse kwa kulajila igano lya Kilistu.

[21] Heni, Paoli, ndanguwalamseni hondikwandika kwa moko gangu heni.

[22] Yoneche halingumgana Mkulu, na yapanjilwe. Mkulu wa hetwe, uye!

[23] Kunoga kwa heye Mkulu Yesu uwe hamwe na hemwe.

[24] Igano lyangu liwe kwa hemwe kuli kilumba hamwe na Kilistu Yesu.

Baluwa ya Keli ya Paoli kwa wanhu wa Kolinto

Chilongole

Baluwa ya keli kwa Wakolinto nayandichigwa na Paoli kuli mhela wa makumi gahano na zihano kuza makumi gahano na sita loyavumbuche Yesu (1:1). Ayi ndo baluwa ya keli tuwele nayo Paoli nayandiche kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Kolinto. Wasomile wangukunda kota Paoli nakandika baluwa ya kuwang'hanuchila wanhu ng'hatu wa Wakolinto, twahela lyandiko linji lya baluwa ayi kota vyoyasimile mli sula ya 2:3-4. Baluwa ya keli kwa Wakolinto nayandichigwa na Paoli naloyawele Makedoniya (2:13).

Baluwa ya Wakolinto wa keli, yauyeng'ha kuli kusima mbuli zitanganiche kuli wanhu. Paoli kangulajila kusangalala kwa heye kwa mbuli yoyabochele kulawila kwa Tito kuli mbuli ya chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Kolinto. Mli baluwa ayi twangona mbuli ya ulanguso wa kuwala kulavya vinhu mli ilagano lya sambi, honhu hawele heye Paoli yolavya malajizo kwa mbuli ya kukongoza sendi na kuza kuwatanza wanhu walingumkunda Kilistu ako Yelusalemu (8-9). Nayoneka kota watumigwa wadesi kulawila kunze mwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kwa ubuhu wawo, wangumgaluka Paoli yawele yowahimiliza wawo. Achi ndo chiwalo cha kulajila ludali lwa Paoli illingulajila kukangala kwa heye yawele kota mtumigwa wa Yesu Kilistu kulutila mwiso wa Wakolinto wa keli.

Gali Mgati

Paoli kangwaluka baluwa ya heye kwa kuwalamsa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu (1:1-7).

Hamba Paoli kangulonga kwa chiwalo cha mbuli ya majendo na mbuli yoyabochele kwa mbuli ya hewo na mwidichilo wa hewo kuli baluwa ikwete (1:8-7:16).

Kumala kwa ago, Paoli kaungulavya malajizo kwa chiwalo cha kukongoza sendi kwa chiwalo cha kuwatanza wanhu walingumkunda Kilistu ako Yelusalemu (8:1-9:15).

Mwiso Paoli kangulavya ulonzi wa kigombela kwa mbuli ya utumigwa wa heye na kukanya kwa mbuli ya majendo gayage galinguya (10:1-13:10).

[1] Heni Paoli, mtumigwa wa Kilistu Yesu. Nguluwi ndo yanyhagule ndiwe mtumigwa. Twa hamwe na mng'holozangu Timoteyi twanguwalamsani.

Twanguwandichilani hemwe chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu muwele ako Kolinto, hamwe na wanhu weng'ha welile wa chila honhu kuli Akaya.

[2] Twanguwaganilani utambichizo na kikala goya kulawila kwa Nguluwi Mhaza wa hetwe na Mkulu Yesu Kilistu.

Paoli kanguta malumbo Nguluwi

[3] Yatambichizwe yawele Mhaza na Nguluwi wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, Mhaza wa isungu, Nguluwi wa usangalalo weng'ha.

[4] Heye katutanza hetwe kuli magazo ga hetwe, leka natwe tuwasangalaze wanji kuli chila magazo kwa usangalalo wuwo wotulingubochela kulawila kwa Nguluwi.

[5] Kota vila magazo ga Kilistu vyogalingonjezeka kwa hetwe, hihyo du ndo usangalalo wa hetwe wangonjezeka kukolela Kilistu.

[6] Wone tulingugaya ng'hatu, leka kwa mbuli ya kusangalala na ulohozi wa hemwe. Hotusangalala ndo kwa mbuli ya kuwadita hemwe msangalale na kiwika hamwe muwe na ludali lwa kwimilila kugaya kukula kotugaya hetwe.
[7] Kahi, kitumbila kotulinako kwa mbuli ya hemwe yima nzinzili, kwa vila tuvizela kota hommilumba kuli kugaya kwa hetwe, mochihanza kahi na kusangalala kwa hetwe.

[8] Wang'holozangu, twangugana mvizele vila vyotugayile kula mkowa wa Asiya, natugaya ng'hatu kupuluta mong'ho wetu wa kwimilila, mbaka natwajiliza utumbilo wa kuwa wakomu.

[9] Mgati mwa nhumbula za hetwe, natona kota tutagusigwa kubagama, avi navilawila leka tuleche kitumbila twetwe baha. Ila twitumbile Nguluwi yalinguwazilipula wabagame.

[10] Heye nayatulohole kuli nongwa ng'hulu ya kubagama, na kangulutilila kutulohola, hetwe tumuwichila utumbilo kota kotulohola kahi.
[11] Hemwe wone mwangutulumba moko kwa kutulandila. Ahyo, utambichizo wotupegwa kwa chiwalo cha kulanda kwa wanhu wenji ahyo, viwe vimbusambusa vya wanhu wenji ng'hatu kumtogola Nguluwi kwa chiwalo cha hetwe.

Kugaluka kwa majendo ga Paoli

[12] Hetwe twangidayila chinhu chimwe, luhala lwetu lwangutulajila kota kwa welo na uzelu wa nhumbula, ulingulawa kwa Nguluwi, hauwele kwa luhala lwa lukuli, ila kwa kunoga kwa heye Nguluwi, tikala hano muisi, hali hemwe mwemwe.
[13] Twanguwandichila hemwe mbuli zomlinguweza kuzisoma na kuzizela. Ndanguvijesa kota movizela goya ng'hatu,

[14] hanga mbaka sambi mnzela hado hela. Tuvizela kota kuli zuwa lila lya Mkulu Yesu moweza kutonela hetwe lutogo kota na hetwe vyotuliwangunela hemwe lutogo.

[15] Londiwa na utumbilo awo, nangana kuya kwa hemwe leka mpegwe utambichizo lwa keli.
[16] Nangana kukolela kwa hemwe ndilimmajendo kuluta mkowa wa Makedoniya na mhela wa kuhiluka kahi, leka mbochele kutanzwa kwa hemwe kwa majendo ga heni kuluta Yudeya.

[17] Ndaze, mwangijesa vyombichile hino ndiwa kota munhu yalihela lwimo? Ndaze, mwangijesa kota ndangukola vyombonile kwa majesa ga chiwunhu na kota ndangulonga “Ena, ena” Na “Hebu, hebu” Baho du?

[18] Nguluwi ndo wa kitumbila ng'hatu, lelo chila chotuwalonjele hemwe haiwele mbuli ya “Ena” Na “Hebu”.

[19] Mina Kilistu Yesu, mwana wa Nguluwi, yula, heni na Silivani na Timoteyi, tumdamlile kwa hemwe, nahawele munhu wa “Ena” Na “Hebu,” Ila heye nayali wa “Ena” Ya Nguluwi.

[20] Kwa vila malagano geng'ha ga Nguluwi gawa “Ena”. Lelo kwa mbuli ino, “Ena” Ya hetwe yangulonjigwa kukolela Kilistu kwa chiwalo cha ukulu wa Nguluwi.

[21] Nguluwi heye ndo yawele kutwimiza hetwe na hemwe kahi kuli Kilistu, na ndo heye yuye yatuhagule,

[22] Ndo haye yatuwichile ulajilo wa kuwa wanhu wa heye na kutugalila Muhe mnhumbula ya hetwe kota vyoyemilile kwa mbuli zeng'ha zoyatuwichile.

[23] Nguluwi ndo yawele mlolezi wa heni, heye kaizela nhumbula ya heni! Heni suyile kahi Kolinto kwa mbuli ya kuwaditani mone usungu.

[24] Hatulingugana kuwakola lupichi kwa kukunda kwa hemwe, hemwe mwa goya kuli kukunda kwa hemwe. Chomlinguganigwa ndo kukola mijito hamwe kwa chiwalo cha kusangalala kwa hemwe.

2

[1] Lelo ndita ndeche kuwajendela kahi kuwegalila masinzo.

[2] Mina wone hemwe muwe misinzile, lelo yalikohi yowahembuliza, leka wowa wawala muwegalile masinzo?

[3] Ndo mina ndiwandichile, nasiganile kuya kwa hemwe na kisinza na hemwe mlingitumbila ng'hatu kusangalala kwa heni. Ndangukomya ng'hatu kota wone heni sangalale, hemwe mweng'ha mwangusangalala.

[4] Londiwandichile aho katali kuli kisinza na kung'ung'uta mnhumbula na kwa mahozi menji, haiwele kwa chiwalo cha kuwegalila masinzo hemwe, ila kwa chiwalo cha kuwalajilani kota ndanguwagana ng'hatu.

Dedede kwa yawifile

[5] Wone kuna munhu yalingumdita yunji yawe na masinzo, hambe yandite heni ndisinze, leka kawadita hemwe mweng'ha muwe na masinzo, na siganile ndiwe ng'ang'ale lukami.

[6] Kugaya koyagayile kulawa kwa wenji wa hemwe imkwila.

[7] Iponile chiba kwa hemwe kumhoza nhumbula munhu ayo na kumwimiza nhumbula leka yaleche kisinza na kugozola ng'hatu.

[8] Ahyo, ndanguwadedeza, mumlajile kota kahi mwangumgana ng'hatu.

[9] Longanile heni kwandika lila lyandiko lyali kugana kuvizela kota mwima nzinzili kukunda kuli chila mbuli.

[10] Wone mumlechela munhu, na heni ndowalechela. Mina hondiwalechela, kota ndangukomya ndanacho cha kuwalechela, ndanguwalechela hali Kilistu kwa chiwalo cha hemwe,

[11] leka tuleche kumdita Limazoga yatubade, mina tuvizela usugu wa heye vyouli.

Lunhwinhwi lwa Paoli ako Toloa

[12] Lofichile Tiloa kudamla Mbuli Inojile ya Kilistu, ndifika lwizi lwa mwanzi kwa chiwalo cha mijito ya Mkulu.

[13] Ila nandisinza ng'hatu kwa vila simfichile mng'holozangu Tito. Ndo mina nandiwalaga weng'ha hala nakuluta Makedoniya.

Kusumya kwa kutanzwa na Kilistu

[14] Ila, malumbo kwa Nguluwi yalingutulongoza chila mhela kuli majendo ga kusumya kwa Kilistu. Heye katuditaga tweneze kukomya kwa Kilistu kota kunhunyhilila goya chila honhu.

[15] Mina hetwe ndo kota unhunyhililo wa Kilistu, yila Kilistu yamlavile Nguluwi, kuli wala walinguloholigwa na hewo walingwajilila.

[16] Kwa wala walingwajilila, kunhunyhilila ako ndo kubagama, ila kwa wala walinguloholigwa, kunhunyhilila ako ndo ukomu. Yalikohi lelo, yalinguweza kwimilila kuli mijito kota ayo?

[17] Hetwe hatuwele kota wanji wawele nguguza ulonzi wa Nguluwi, ila hetwe twangudamla kwa kugoloka hali Nguluwi, kota wanhu tulajizwe na Nguluwi, tuli hamwe na Kilistu.

3

Vitumagwa wa ilagano lya sambi

[1] Ndaze, twangwaluka kahi kitogola twetwe baha? Ndaze, twangugana lyandiko lya ulajilo kwa hemwe, ama kulawa kwa hemwe, kota wanhu wanji?

[2] Hemwe mwemwe ndo lyandiko lya hetwe, lyandiko lyandichigwe mnhumbula ya hetwe, lyanguzeleka na kusomigwa na wanhu weng'ha.

[3] Izeleka kota hemwe ndo lyandiko lya Kilistu yaihiliche kwa moko ga hetwe. Lyandiko alyo halyandikwe kwa wino, ila kwa Muhe wa Nguluwi yawele mkomu, na hayandikwe mchanya mwa chihande cha iganga, ila mchanya mwa nhumbula za wanhu.

[4] Twangulonga hino kwa vila twangitumbila Nguluwi kukolela Kilistu.

[5] Haiwele kota hetwe twanguweza kudita choneche kwa ludali lwetu, ila ludali lwa hetwe lweng'ha lwangulawa kwa Nguluwi.

[6] Mina heye ndo yatuditile titumbile tuwe vitumagwa wa ilagano lya sambi lohaliwele ilagano lya malajizo lyandichigwe, ila ilagano lya Muhe Yelile. Mina malajizo gandichigwe gegalaga kubagama, ila Muhe kangigala ukomu.

[7] Malajizo nagawichigwa kwa kwandichigwa kuchanya mwa vihande vya maganga. Hanga vyoiwele kuduma kwa heye kuwa kubagama, ukulu wa heye wali ukulu ng'hatu leka wana wa Isilaeli waleche kuulola chihanga cha Musa kwa mbuli ya kung'ala kwa heye. Kahi kung'ala ako kwali hado hela. Lelo wone kukoleka kwa chila chambuze kubagama na ikoleka kwa ukulu winji kota awo,

[8] lelo, mijito ja Muhe yina ukulu mng'hangala ng'hatu.

[9] Lelo wone mijito ilingigala utaguso kwa wihe kwa wanhu yina ukulu, yowa kota mijito ilingigala kutanganika yowa na ukulu mng'hangala ng'hatu.

[10] Ahyo, kwali na ukulu nawajilize ukulu kwa chiwalo cha ukulu mng'hangala ng'hatu.

[11] Mina wone iwe chila chilingubilabila chali na ukulu, na kulihela majesa chila chiwele cha mazuwa gose, chowa na ukulu mng'hangala ng'hatu.

[12] Kwa vila vyotuwele na utumbilo awu, twangulonga ne kudumba ng'hatu.

[13] Hetwe hatulingukola kota Musa nayagubiche chihanga kwa chibende leka wanhu wa Isilaeli waleche kuwona kula kuduma kwa kupulika kula kulingubilabila.

[14] Ila luhala lwao lububuwala. Mbaka lehano lilingusomigwa ilagano lya Katali, chigubiko acho ching'ali. Chigubiko acho cholavigwa hala du, munhu hochilumba na Kilistu.

[15] Ena, mbaka lehano baha chila hohalingusomigwa Malajizo ga Musa, nhumbula za hewo ziwaga zigubikwe kwa chila chibende.

[16] Ila, mhela munhu yomgalamchila Mkulu, chibende acho changulavigwa.

[17] Lelo “Mkulu” Ndo Muhe, na hala hoyali Muhe wa Mkulu, ndo hawele na kilejeha.

[18] Lelo hetwe weng'ha wotuwele na vihanga vyohavigubikwe, twangona kota kuli chilolelo, kulajila ukulu wa Mkulu, twangubadiliswa twiwhane ng'hatu kulawila ukulu mbaka ukulu. Ahyo ndo mijito ya Muhe wa Mkulu.

4

Ng'hano ya Muhe kuli viya

[1] Lelo Nguluwi kwa isungu lyake, katulechela mijito ayi na aho hatugozola hebu.

[2] Ila tugalema ng'hatu geng'ha ga soni na ga chinyele. Hatulingikala kahi kwa kubadwa ama kwa kwanzanya ulonzi wa Nguluwi, ila kwa kulajila kukomya twangilajila kota tutanganika, majesa ga wanhu gotulajila hetwe hali Nguluwi.

[3] Mina, wone Mbuli Inojile yotulingudamla ivisigwa, ivisigwa hela kwa wala walingwajilila.

[4] Awo hawalingukunda kwa vila lila Limazoga nguluwi wa isi ino, liziwika jiza nyhala za hewo waleche kuwona hazelu lumuli lwa Mbuli Inojile ya ukulu wa Kilistu, yewhanile ng'hatu na Nguluwi.

[5] Mina hatulingudamla twetwe baha, ila Yesu Kilistu yawele Mkulu, hetwe baha tuli vitumagwa wa hemwe kwa chiwalo cha Yesu.

[6] Nguluwi heye yalonjile, “Lumuli na lumwemwese kulawa kutitu,” Ndo yawele kulangaza nhumbula ya hetwe, na kutugalila lumuli lwa uwanzi wa ukulu wa Nguluwi ulingumwemwesa kuli chihanga cha Yesu Kilistu.

[7] Lelo hetwe tuwele na ng'hano ayi twa kota vinhu vya ilongo, leka yoneche hazelu kota ludali alo lukulu lwangulawa kwa Nguluwi hauwele kwa twetwe baha.

[8] Chila zuwa twangugaya, ila hatulingusindamizwa, twanguwa na majesa, ila hatulingugozola,

[9] Twangugazigwa, ila hatulingulechigwa ne kutanzwa, na hanga tugwisigwa hanyi, hatudumigwe.

[10] Mhela weng'ha twali tuhola mlukuli lwetu kubagama kwa Yesu, leka ukomu wa heye Yesu kahi woneche mlukuli lwetu.

[11] Ena, mhela weng'ha twangikala kuli nongwa ya kubagama, kwa chiwalo cha Yesu, leka ukomu wa heye Yesu woneche mlukuli mwetu lulingubagama.

[12] Ayi ndo ilingunamana kota mgati mwa hetwe kubagama kwangukola mijito, ila mgati mwa hemwe ukomu wangukola mijito.

[13] Yandichigwa, “Nang'hunda ndo mina nandonga.” Na hetwe kahi, wone tuwe na muhe yuyo wa makundo, twangukunda, na kwa chiwalo acho ndo twangulonga.

[14] Tuvizela kota Nguluwi yula yamzilipule Mkulu Yesu, kotuzilipula na hetwe kahi hamwe na Yesu na kutuwika kumwando kwa heye hamwe na hemwe.

[15] Geng'ha aga ndo kwa kuwanojeza hemwe, na utambichizo wa Nguluwi louwafichila wanhu wenji ng'hatu, na malumbo nago gonjezeche ng'hatu, kumpa ukulu Nguluwi.

Kikala kwa makundo

[16] Kwa chiwalo acho hatulingugozola. Hanga vyoulumbigwe kwa kunze twangulala, ila kwa mgati nhumbula za hetwe zanguditigwa ubewe zuwa kwa zuwa.

[17] Mina kugaya kwa hetwe ndo kudo, kahi kwa hado hela, ila yotugalila ukulu ulingupuluta ubetezo weng'ha, ukulu wa mazuwa gose.

[18] Ahyo tuleche kuvilola vilingoneka, leka tulole vyohambe vyoneche. Ndo mina vilingoneka vya mhela udo hela, ila havilingoneka ndo vya mazuwa gose.

5

[1] Mina tuvizela kota ihema ali lyotulingikala sambi aha muisi ndo alu lukuli lwetu, houwifigwa, Nguluwi kotupa honhu hanji ha kikala kilanga, ng'handa ya mazuwa gose yohaizenjigwe kwa moko ga wanhu.

[2] Mina kuli ihema ali twangugugumila, tulolela kwa kugana ng'hatu, kupegwa lukuli lwa hetwe luli ako kilanga.

[3] Kwa vila hotupegwa alo lukuli lwa kilanga, hatukoneka kota twa mwazi.

[4] Lotung'ali kuli ihema ali lya isi, twangulila na kupapizwa itunyo, haiwele kota twangugana kuuvula awu lukuli lwa chiisi, ila twangugana tuvalizwe ula wohambe ubagame, leka ula ulingubagama, wangugaluswa kuwa lukuli lwa ukomu wa mazuwa gose.

[5] Nguluwi heye na katuwichila kugaluka ako, na heye katupa Muhe wa heye yawe yochibatilila geng'ha goyatuwichile.

[6] Twima goya mazuwa gose. Tuvizela kota kikala kuli lukuli alu hela ndo kikala kutali na ng'handa ya hetwe na Mkulu.

[7] Mina twangikala kwa makundo, na haiwele kwa gala tulingugona.

[8] Ila twima nzinzili na twahaganile kuka hali lukuli awu lotulingikala na kuhamilila kwa Mkulu.

[9] Ahyo, mbuli itanganiche ng'hatu, ndo kumnojeza heye, tuwe tuchikala baha muisi ama kuko.

[10] Mina tweng'ha itugana twime kumwando hali chigoda cha utaguso cha Kilistu, leka chila yumwe yabochele gaganigwe kwa mbuli zoyaditile mhela loyali ngikala muisi kwa ganojile ama gehile.

Kuhanyiswa na Nguluwi kukolela Kilistu

[11] Lelo hetwe tuvizela kota choni mbuli ya kumdumba Mkulu, na baho twangujeza kuwakwega wanhu. Nguluwi katuzela goya ng'hatu, na heni ndangitumbila kota na hemwe kahi mtuzela goya ng'hatu.

[12] Haiwele kota kahi twangujeza kidedeza kwa hemwe, ila twangugana kuwapa hemwe mbuli za hetwe za kona lutogo kwa hemwe. Leka muwedichile wala walingitumbila vyowali kwa kunze kuleka vyowali mnhumbula.

[13] Wone twangoneka tuwele na luweje, ahyo ndo kwa mbuli ya Nguluwi, na wone tuwele na nyhala ng'hatu, ahyo ndo kwa mbuli ya hemwe.

[14] Igano lya Kilistu lyangutwimila hetwe tuli nguwazela kota munhu yumwe hela ndo yabagame kwa mbuli ya weng'ha, na ahyo weng'ha nawabagama.

[15] Nakabagama kwa chiwalo cha wanhu weng'ha, leka walingikala waleche kuwa wakomu kahi, kwa chiwalo cha hewo wawo, ila kwa mbuli ya heye yabagame, na kuzilipuligwa kwa chiwalo cha hewo.

[16] Lelo kulawila sambi, hetwe hatulingumlola munhu kota munhu hela. Na iwe kwa mhela umwe natumjeza Kilistu kwa majesa ga chiwunhu, sambi haiwele ahyo kahi.

[17] Munhu yoneche yowa hamwe na Kilistu kawaga chilumbigwe chinyale, mbuli za katali zikola, mbuli inyale yuya.

[18] Geng'ha ndo mijito ja Nguluwi yalingutuhanyisa hetwe na heye kukolela Kilistu, nakhama hetwe mijito ja kuwahanyisa wanhu na heye.

[19] Ndo kulonga, Nguluwi, nayali yoihanyisa isi na heye kukolela Kilistu, ne kuwika kumutwi gehile ga hewo wanhu. Heye katupa usenga kwa chiwalo cha kuwahanyisa wanhu na heye.

[20] Lelo hetwe twahano kwa chiwalo cha Kilistu, na heye Nguluwi kangutulajiza hetwe kuwadedeza hemwe. Twanguwalandeni kwa chiwalo cha Kilistu, mihanyise na Nguluwi.

[21] Kilistu nayali hela gehile, ila Nguluwi nakamdita yawe na gehile kwa mbuli za hetwe, leka hetwe kwa kuwa hamwe naheye, tuwe twihanzile kuli utanganiko wa heye Nguluwi.

6

[1] Lelo hotuwa wakola mijito hamwe na Nguluwi, twanguwadedeza mleche kukunda kula kunoga kwa heye mkubochele kulawila kwa Nguluwi waje hela!

[2] Nguluwi kangulonga hino,
“Mhela ukundigwe,
nandikuhulichiza,
muhela wa ulohozi,
nandikutanza.”
Lelo sambi ndo mhela ukundigwe, sambi ndo zuwa lya ulohozi!

[3] Hino tuleche kuwa na nongwa yoneche kuli uchitumagwa wa hetwe, hatulingugana kumuwichila munhu yoneche chinhu choneche chimlemeza.

[4] Hanji, twangilajila kota tukomya vitumagwa wa Nguluwi kwa chila chinhu, kwa kwimilila kwinji mhela wa kugazigwa, kuhangawa na kugaya.

[5] Tutowigwa, tuwichigwa mchinweng'ho na kuzonoligwa hazelu, tukola mijito na tutoka, twikala meho ne kulya chinhu.

[6] Twangilajila twa vitumagwa wa Nguluwi kwa kunoga nhumbula, luhala, kwimilila na isungu, kwa Muhe Yelile, na kwa igano lilihela udesi.

[7] Kwa usenga ulingukomya na kwa mong'ho wa Nguluwi. Kutanganika ndo chinhu chotulingitumbila kuli kumvaba munhu na kilolela twetwe baha.

[8] Twangutogoligwa na kubezigwa, twangulijigwa na kutogoligwa. Twangoneka kota twawadesi, hanga hetwe twangulonga tukomya,

[9] kota wanhu hawalinguzeleka, hanga twanguzeleka goya, kota walingubagama kota vyomlingona, hetwe twa twawakomu ng'hatu. Twangugazigwa ila hatulingudumigwa

[10] Twanguditigwa tisinze, ila twangusangalala mazuwa geng'ha. Twangoneka kota twa wazunwa ila twanguwadita wenji wawe na lufufu, twahela chinhu, ila twanguwa na vinhu vyeng'ha.

[11] Wang'holozangu Wakolinto, tulongasa menji na hemwe kwa ugazi ng'hatu, natuwagubulila nhumbula ya hetwe.

[12] Wone mwangona kota kuna chinhu choneche chila chilinguwalemeza, chinhu acho cha kuko kwa hemwe, na haiwele kwa banzi ya hetwe.

[13] Sambi ndangulonga na hemwe kota vila vyondilonga na wana wa heni, mgubule nhumbula za hemwe kota hetwe vyotuditile.

Lilemezwe kuli vihendo vya wanhu hawamzelele Nguluwi

[14] Mleche kibanda hamwe na wanhu hawalingukunda. Ndaze, kutanganika na wihe vyochihanza hamwe? Ndaze, lumuli na jiza vyochihanza hamwe?

[15] Ndaze, Kilistu kochihanyisa na Limazoga? Ndaze, yalingukunda kangihanza na hambe yakunde?

[16] Ng'handa ya Nguluwi yangiwhana ndaze na jimalukolo ja udesi? Mina hetwe ndo Ng'handa ya Nguluwi yawele mkomu. Kota heye Nguluwi vyoyalonjile,
“Ndochikala mgati mwa hewo,
na kikala hali hewo,
ndowa Nguluwi wa hewo,
na hewo wowa wanhu wa heni.”
[17] Ahyo, Mkulu kangulonga kahi,
“Mlawe howali hewo,
mkekale hafungo na hewo,
mleche kudoliza chinhu chikokomoche,

nani ndowabochela.
[18] Heni ndowa Mhaza wa hemwe,
na hemwe mowa wana wa heni, walume kwa wadala,
kalonga Mkulu yawele na ludali.”

7

[1] Lelo wotiganile, hotupegwa ilagano ali lyeng'ha, na twihovuje na choneche chilingutigula lukuli na muhe wa hetwe, tuwe twelile ng'hatu na kikala kwa kumfugamila Nguluwi.

Kusangalala kwa Paoli

[2] Mtulechele mhumhu hali nhumbula za hemwe! Hatumzudize ne munhu yoneche, hatumlumize na kumhada ne munhu yoneche.

[3] Silingulonga mbuli zino kwa chiwalo cha kumtagusa kwa wihe munhu, mina, kota vyondonjile, hemwe mwa mnhumbula za hetwe, tubagame hamwe, twikale hamwe.

[4] Ndivizela kota mwima nzinzili ng'hatu hondilonga na hemwe, ndangona lutogo lukami kwa hemwe! Kuli kugaya kwa hetwe, mhegwa chihembulizo chikulu na kusangalala ng'hatu.

[5] Na hotufichile Makedoniya hatwesele. Chila nzingo kwali na kugaya, kunze kilewa, mgati mwa nhumbula za hewo mwali na majesa.

[6] Ila Nguluwi, yalinguwasangalaza wazunwa, katukangaza nhumnbula hetwe kahi kwa kuya kwa heye Tito.

[7] Natwe hatusangalale kwa kuya kwa heye, ila vivila kwa mbuli yila yomtusangalaze. Tito nakatulonjela vila vyomuwele kugana kumbona. Vila vyomulingisinza na vyomulingilavya kwa chiwalo cha gala galawile. Ahyo, sambi ndangusangalala ng'hatu.

[8] Mina, leka kwa lila lyandiko lya heni ndiwapa majesa, silingona mbuli ya kung'ung'uta. Ena, ndangona kota lyandiko alyo na liwadita misinze, ila hado hela.

[9] Sambi ndangusangalala, haiwele vyondili na masinzo, ila kwa vila masinzo ga hemwe gawadita mgalula gomlapile na kumgalamchila Nguluwi ng'hatu. Mditwe misinze kota navyoyaganile Nguluwi, kwa chiwalo acho, hatuwalumize hemwe vyoneche hila.

[10] Kuwa na masinzo vyoyaganile Nguluwi kigalaga kugaluka kwa nhumbula, kugaluka kuli ngigala ulohozi, hino kuduhu mbuli ya kung'ung'uta. Ila masinzo ga chiisi, gangigala kubagama.

[11] Lelo moweza kugona galawile kwa kona masinzo vyoyaganile Nguluwi, hemwe mpegwa sambi kuwa wanhu walingikangaza na wawele na liwuzo. Mwangutinuka na kudumba, mwangikangaza na mwa goya kona vinhu vikoleka goya. Hemwe yoneka ng'hatu kwa chila nzila kota muwe mwelile kuli mbuli ino.

[12] Ahyo, hanga nanyandika lila lyandiko, haiwele kwa chiwalo cha yula yawifile, ama kwa chiwalo cha yula yaditilwe wihe. Nanyandika leka yoneche hazelu hali Nguluwi vyompajile kwa chiwalo cha hetwe.

[13] Na ndo mina hetwe na tusangalala ng'hatu.

Haiwele na tusangalala hela, ila kahi Tito nakatudita tusangalale kwa kula kusangalala koyalinako kuli muhe wa heye navyoisangalale.

[14] Heni ndiwatogola lukami hali heye, na kwa mbuli ayo nasibasigwe soni hebu. Tuwalonjelani tukomya ng'hatu, na kula kuwatogola hemwe hali Tito nayali mbuli ya kukomya ng'hatu.

[15] Ahyo igano lya heye lya nhumbula kwa hemwe lyangonjezeka ng'hatu yokumbuchila hemwe vyomlingukunda, na vyomubochele kwa kudumba na kukakama kulajila kuhulichiza.

[16] Ndangusangalala ng'hatu kota ndanguweza kitumbila hemwe lukami kwa chila mbuli.

8

Kulavya kwa moko meli

[1] Wang'holozangu, twangugana kuwegalilani mbuli za utambichizo wa Nguluwi, yawapele chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wa ako Makedoniya.

[2] Wala wanhu wa ako Makedoniya, nawajezigwa ng'hatu kwa kugaya, ila kusangalala kwa hewo kwali kukulu, leka wali wolavya kwa moko meli, hanga nawawele wazunwa ng'hatu.

[3] Ndoweza kulavya ulolezi kota nawalavya ne kukolwa lupichi, na isungu ng'hatu kota vyoluwele mong'ho wawo na kupuluta ng'hatu. Kota navyowaganile hewo wawo,

[4] nawatulanda kwa kutudedeza ng'hatu wapegwe mhumhu ya kihanza kuli mijito ayi ya kuwatanza wanhu wa Nguluwi ako Yudeya.

[5] Ayo nayali mbuli yotwalingitumbila ng'hatu! Mwaluko nawelavya hewo wawo kwa Mkulu, hamba welavya wawo kwa hetwe kahi, kwakuwinza vyoyalingugana Nguluwi.

[6] Kwa mbuli ayo, natumdededeza Tito yaluche mijito ajo yawatanze kahi walutilile kusinda mijito aji ja kulavya kwa isungu hali hemwe.

[7] Mwemwe muwa na vinji kwa chila chinhu, makundo na ludali lwa kulonga na uwanzi na kikangaza kweng'ha kwa kudita ganojile, na ligano lyenu kwa hetwe. Ahyo, twangulolela muwe mnojile kuli mijito aji ja kulavya.

[8] Siwapa hemwe ilajizo, ila ndangugana hela kulajila ndaze wanji vyowalingikanganza kuwatanza, leka mvizele igano lyenu vyolili lya kukomya.

[9] Mina, hemwe mkuzela kunoga kwa heye Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, heye, hanga nayali na lufufu, nakedita mzunwa kwa chiwalo cha hemwe, leka kwa uzunwa wa heye, yawadite muwe na lufufu.

[10] Kwa chiwalo chino, lelo ndanguwalonjelani hino, igana kwa hemwe kukola sambi gala gomwaluche mhela upulute. Hemwe mwali mwaluche kukola na mwamulile kukola ahyo.

[11] Lelo mgongomanye mijito ayo ya kulavya, na wone vila navyomganile aho mwaluko kutanza, lelo mikangaze hihyo kudita avyo vyomuwele navyo.

[12] Mina wone munhu yawele ngugana kutanza, Nguluwi kabochelaga chila choyoweza kulavya, halingulola vinhu vila vyomlihela.

[13] Chondilingugana haiwele kota mwanguganigwa kiyinjiza kuli magazo kwa chiwalo cha kuwatanza wanhu wanji, ila igana kuwe na kiwhana.

[14] Chila chomlinacho sambi chonjezeche chiwatanze wala walingugana, leka na hewo lowowa na chonjezeche, wawatanze hemwe kuli vila vyomlingugana, na ahyo, kuwe na kiwhana.

[15] Kota vyogandichigwe,
“Nayakungajize kwa winji na hawele na chonjezeche,
na yula yakungajize tudo nahesilwe.”

Tito na wayage

[16] Ndanguta malumbo Nguluwi, yawichile mgati mwa nhumbula ya Tito, ako kugana kondilinako heni kwa kuwatanza hemwe.

[17] Haiwele hela kota nakakunda lotulandile, ila kahi nayali yogana ng'hatu kuwatanza, leka nakagana heye yuye kuya komuli.

[18] Hamwe na heye, twangumlajiza mng'holozetu yumwe yawele na katogo kwa mbuli ya kudamla Mbuli Inojile yenela kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wang'ha.

[19] Menji ga ago, heye kahaguligwa na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu yawe muyetu kuli majendo mhela hotuhilika mijito ayi ya kudondola, mijito yotulingukola kwa chiwalo cha ukulu wa Mkulu na kuzeleka kwa igano lya hetwe linojile.

[20] Twangugana kilega na nongwa lozikuya kulawila, kwa mbuli ya ndolendole ayi ya sendi nyinji zotulinguziditila mijito.

[21] Vyotulingugana hetwe ndo kudita ganojile, haiwele hali Mkulu hela, ila kahi hali wanhu.

[22] Lelo hamwe na wang'holozetu awo, tumlajiza mng'holozetu yunji yawele mala nyinji tumpele majezo menji, natumona kota kangugana ng'hatu kututanza, na sambi kangikangaza ng'hatu kwa vila kana makundo ga heye lukami na hemwe.

[23] Tito ndo muyangu, twangukola mijito hamwe kwa chiwalo cha hemwe, ila kwa awa wang'holozetu wanji walinguya kilumba na hewo, awo ndo wasenga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, wangumtogola Kilistu.

[24] Ahyo, mulajile hali chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kota twangukomya ng'hatu. Kota mwanguwagana na kuwazelesa kota natuganigwa kidaya kwa chiwalo cha hemwe.

9

Kuwatanza Wakilistu

[1] Haiganile kwandika ng'hatu kuli mijito ayo ya hemwe kwa chiwalo cha wanhu wa Nguluwi.

[2] Ndivizela vyomuwele na nhumbula ya kutanza, na ndangitumbila hemwe kwa chiwalo acho, hali wanhu wa Makedoniya. Nandiwalonjela, “Wang'holozetu wa Akaya wema nzinzili kulawila mhela upulute.” Ahyo, kikangaza kwa hemwe kuwahimiliza wanhu wenji lukami.

[3] Lelo ndiwalajiza wang'holozetu awo, leka lutogo lwetu kuli hemwe yoneche kota hauwele ulonzi hela, na kota mwima nzinzili ng'hatu na kututanza kwa hemwe kota vyomlonjile.

[4] Ndo mina wone wanhu wa Makedoniya wanguya hamwe na heni na hatuwafichile mwimile nzinzili, hetwe tobaswa soni ng'hatu kwa vila navyotwitumbile hemwe, namwe vivila mokona soni.

[5] Kwa ahyo, mbona inoga kuwalanda awa wang'holozangu wamlongole heye kuya kwa hemwe, wawiche goya ndolendole ya hemwe ng'hulu yomilahile. Nayo ilajile kukomya kota ndo ndolendole ilavilwe hela kwa kugana na haiwele kwa kukola lupichi.

[6] Mkumbuchile, “Yalingunyala tudo kabetaga tudo, yalingunyala menji kabetaga menji.”

[7] Chila yumwe, lelo na yalavye kota vyoyalingugana, kwa nhumbula na haiwele kwa masinzo ama kwa kukolwa lupichi, mina Nguluwi kaganaga yula yawele kulavya kwa usangalalo.

[8] Nguluwi koweza kuwapa hemwe utambichizo weng'ha umemile, leka muwe chila zuwa na chila chinhu chomlingugana, na hihyo mlutilile kutanza kuli chila mijito inojile.

[9] Kota vyogandichigwe,
“Heye kalavyaga kutanganika kwa wazunwa,
isungu lyake liwaga lya mazuwa gose.”

[10] Na Nguluwi yalingumpa mlimi nyhadikwa na ibumunda kwa chilyo, kowapa hemwe kahi nyhadikwa zomlingugana, na kozidita zote, zikule na kuwapa mbena nyinji kwa kutanganika kwa hemwe.

[11] Heye kuwadita hemwe muwe na lufufu kulutilila kwa chila chinhu, leka wanhu wagane kumtogola Nguluwi kwa mbuli ya ndolendole za hemwe zowalingubochela kwa moko getu.

[12] Mina mijito ayi yelile yomlingukola haiwele kota yowatanza gala gowalingugana wanhu wa Nguluwi hela, ila kahi yowambuza wanhu wenji wamtogole Nguluwi ng'hatu.

[13] Kulawila kwa ulajilo ulingulajilwa kwa mijito ayi ya hetwe, wanhu womtogola Nguluwi kwa chiwalo cha kukunda kwa hemwe, kwa Mbuli Inojile ya Kilistu yomlingumfugamila na kahi kwa chiwalo cha isungu lomlinguwapa hewo na wanhu weng'ha.

[14] Kwa ahyo, wowalandileni hemwe kwa igano lya nhumbula kwa chiwalo cha utambichizo uwele wauyeka yawagalileni Nguluwi.

[15] Tumtogole Nguluwi kwa ila ndolendole ya heye ipulute ng'hatu.

10

Paoli kangugombela mijito ya heye

[1] Heni Paoli nene baha ndilingoneka kota ndina soni hondiwa hamwe na hemwe, ila ndangung'anuka londili kutali na hemwe, ndanguwadedeza kwa isungu lyake Kilistu.

[2] Ndanguwalandani mleche kunyambuza ndiwe ng'anuche lukami mhela hondikuya, mina ndangukomya ndoweza kuwa ng'anuche kwa weng'ha wala walingutujesa kota twangikala kota wanhu wa isi.

[3] Ndangukomya twangikala muisi, ila hatulingitowa vita kota wanhu wa chiisi vyowalingitowa.

[4] Mina vinhu vyotulingitumbila kuli ngondo za hetwe haviwele vinhu vya muisi, ila ndo ludali lwa Nguluwi luli nguwifya lugagala lweng'ha lwa watwihilwe. Twanguwifya ndonga zeng'ha za udesi,

[5] na kubomola chila chilemezi cha kidaya chiwichigwe kumlemela kudaha kwa Nguluwi. Twangugahola majesa geng'ha na kugadita gamfugamile Kilistu.

[6] Lomuwa mwimile nzinzili kuli kufugamila, hetwe tokwima nzinzili kugaza chila chihendo cha kuleka kufugamila chila chinhu.

[7] Hemwe mwangulola mbuli kwa kunze hela. Ndaze, kabaha munhu yoneche yalingijesa kota heye ndo wa Kilistu? Ena! Lelo yejese vivila kota hetwe kahi twangitumbila Kilistu kota heye vyoyawele wa Kilistu.

[8] Leka wone ndingonjezela kuli kidaya kwa heni kwa mbuli ya lula ludali loyatupele Mkulu, ludali lwa kuwazenga na hauwele wa kuwabomola, leka ahyo silingijesa ne hado.

[9] Silingugana mijese kota ndangugana kuwakabusa hemwe kwa lyandiko lya heni.

[10] Munhu koweza kulonga, “Baluwa za Paoli ndo zing'anuka lukami na ziwele na ulonzi ufandile kota itunyo, ila heye yuye hoyowa hamwe na

hetwe ndo munhu yalihela mong'ho, na hala hoyolonga ulonzi wa heye uwaga kota hauwele chinhu."

[11] Munhu yalingulonga ahyo chiba yakumbuche kota kuduhu vinji kwa gala tulingwandika kuli lyandiko mhela lotuwele kutali, na gala gotugadita mhela hotuwa hamwe na hemwe.

[12] Kwa vyeng'ha vila hatwalijeza kiwika ama kiwahana na wala wanhu walingitogola hewo. Wanhu walingidita hewo ndo chipimo cha kipimila, na wanhu walingiwhaniza hewo kwa hewo, ndo wapoka.

[13] Ila hetwe hambe tidaye ng'hatu, kidaya ako kupona kuli yila mijito yoyatupele Nguluwi, mijito yoitudita kuya kahi mbaka kwa hemwe.

[14] Hatulochile mbaka yotuwichilwe mhela lotuyile kwa hemwe. Hetwe twali wa mwaluko kuya kwa hemwe tuwagalilani Mbuli Inojile ya Kilistu.

[15] Lelo hatuchidayila mijito yowaditile wanji kupuluta chipimilo chotupegwe, leka twangitumbila kota makundo ga hemwe gokonjezeka hali hemwe kwa chipimilo choyatuwichile Nguluwi.

[16] Aho toweza kuidamla Mbuli Inojile kuli isi zinji, kutali na hemwe, na haiwa inojile kidayila mijito yowaditile wanhu wanji honhu hanji.

[17] Ila kota vyogandichigwe, "Yula yalingona lutogo na yone lutogo kwa choyaditile Mkulu."

[18] Yalingukundigwa hawaga yula yalingitogola yuye, ila yula yalingutogoligwa na Mkulu.

11

Paoli na watumigwa wa udesi

[1] Namnyimilile hado tandi, na wone heni ndampoka! Ena, mnyimilile hado.

[2] Ndangonelani maya ila ndo maya ga Nguluwi, mina hemwe ndo kota mhinza yohanating'hana na mlume ndimholile kulawa kwa mlume yumwe hela ndo yawele Kilistu.

[3] Ila ndangudumba kota vila lila izoka kwa uhadi wa heye wa udesi, nakamhada Hawa, majesa ga hemwe goweza kugaluswa muwe mwelile, mkaleche kukunda kwa hemwe kulingukomya kwa Kilistu.

[4] Mina munhu yoneche yokuya na kumdamla Yesu nayali vinji na yula tumdamle, hemwe mwangumbochela kwa moko meli, ama mwangumkunda muhe kuli yula Muhe Yelile yomumbochele ama Mbuli Inojile ilivinji ng'hatu na yila yomuibochele kulawila kwa hetwe.

[5] Silingijesa kota heni nda mdodo kuli awo walinguchemigwa "Watumigwa wakulu."

[6] Hanji sidahile kulonga, ila kudaha ndanako, mbuli ayi tuilajila hazelu kwa hemwe, chila honhu na chila mhela.

[7] Heni nandamla kwa hemwe Mbuli Inojile ya Nguluwi ne kulanda sendi, ndalindidedeza leka ndiwakwinize hemwe. Ndaze, nandita vibi?

[8] Londitile mijito hali hemwe, gondalindigana na gaguligwa na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wanji. Ndali kota vila nandiwaboka hewo zowalinazo leka ndiwatumichile hemwe.

[9] Londali na hemwe simgazile ne munhu yoneche longanile sendi, wang'holozangu walawile Makedoniya nawengalila chila chinhu chonganile. Ndali meho ng'hatu ndeche kuwagaza kwa kunhanza kwa vinhu vyeng'ha vila, na ndolutilila kudita hiho.

[10] Ndangilaha kwa kula kukomya kwa Kilistu kuli mgati mwa heni, kota kuduhu chindemeza kidayila mbuli ayo honeche kuli isi ya Akaya.

[11] Hambi ndangulonga ahyo kwa vila eti siwaganile hemwe? Nguluwi kavizela kota ndanguwagana!

[12] Ndolutilila kudita kota vyondilingudita sambi wala “Watumigwa wakulu”. Leka ndeche kuwapa honhu wala walingupala honhu, honhu ha kidaya kota eti wangudita mijito kota hetwe.

[13] Mina, hewo ndo watumigwa wa udesi, wakola mijito wa udesi walingidita kota watumigwa wa Kilistu.

[14] Hanji, haiwa chinhu chijenzi, mina Limazoga nalyo livilizilaga kota mhilisi wa lumuli.

[15] Kwa ahyo, haiwa mbuli njenzi, na hewo watumigwa wa Limazoga wangivilizila kota watumigwa watanganiche. Mwiso hewo wopegwa chila chowaganigwe kwa madito ga hewo.

Magazo ga Paoli kota mtumigwa

[16] Kahi ndangulonga, munhu yaleche kunjesa kota ndampoka. Ila wone mlingijesa ahyo, lelo mmbone kota ndampoka leka na heni ndiwe na cha kidayila hado hela.

[17] Chondilonga sambi hachiwele chila choyandajize Mkulu, kwa chiwalo achi cha kidaya, ndangulonga hela kota munhu mpoka.

[18] Kwa vila wenji wangidaya kota wanhu wa isi, naheni kahi ndochidaya.

[19] Hemwe ndo muwele na luhala, leka mina hemwe mwanguwemilila wapoka!

[20] Mwangumwimilila munhu yalinguwadita hemwe wapogozi, munhu yalinguwambuza na nayali nguwakadiliza na nayali nguwabeza na kuwatowa kumeho!

[21] Kwa soni ndangukunda kota hetwe twali ng'hochele.

Na iwe vyoiwele, ila wone hana munhu yoneche yalingujeza kidayila chinhu, ndangulonga kota munhu mpoka, heni nandangujeza kahi kidaya.

[22] Ndaze, hewo ndo Waebulaniya? Na heni nda Muebulaniya. Ndaze, hewo ndo Waisilaeli? Na heni nda Muisilaeli. Hewo ndo lulelo lwa Abulahamu? Na heni nda lulelo lwa Abulahamu.

[23] Ndaze, hewo ndo vitumagwa wa Kilistu? Na heni, ndangulonga ago chilukwale, nda chitumagwa wa Kilistu kusinda hewo. Heni nandita mijito iwele itunyo ng'hatu, nandikala kuchinweng'ho mala nyinji ng'hatu na nhowigwa kwa ng'obwa mala nyinji ng'hatu na nyejelela kubagama mala nyinji ng'hatu.

[24] Mala zihano na nzapigwa zila ng'hobwa makumi gadatu na tisa za Wayahudi.

[25] Na nzapigwa ng'hobwa mala zidatu, na nhowigwa na maganga mala imwe, nambenechelwa na meli mbahali mala zidatu, na mumo mbasa meho nechilo yeng'ha na kusinda nemisi yeng'ha ndikwelela mmazi.

[26] Chila mala kuli majendo ndali nditing'hana na kumema kwa mazi mlwanda na nongwa za migongolo na nongwa kulawa kwa Wayahudi wayangu na kulawa kwa wanhu hawawele Wayahudi na nongwa za kuli muji na nongwa za kisolo na nongwa za mbahali na nongwa kulawa kwa wang'holozangu wadesi.

[27] Ndita mijito na kugaya, mbasa meho ne kuwa hela usinjizi mala nyinji, ndiwa na nzala na ng'halu, mala nyinji ndiswa na nzala na kwesela kulya chinhu na kikala ndikakama kwa mbeho ndili mwazi.

[28] Kuleka ganji menji, chila zuwa ndaguganigwa kudita mijito ja chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha.

[29] Wone munhu yoneche ka ng'hochele. Na heni kahi mbaga ng'hochele na munhu wone yoneche yakwimize, naheni kahi mbaga na lunhwinhwi.

[30] Wone indape kidaya, lelo ndochidayila ung'hochele wa heni.

[31] Nguluwi yawele Mhaza wa Mkulu Yesu, itagwa lyake litambichizwe mazuwa gose, heye Kavizela kota silingulonga udesi.

[32] Londali Damasiko, mkulu wa mkowa, yawele hasi ha mndewa Aleta, nayali yokwamila muji wa Damasiko leka yembate.

[33] Ila, mgati mwa chiseje ching'hangala, nanduliswa kunze kukolela ugazi naluwele kulukanzi, namhulusuka mmoko mwa heye.

12

Kulota na ugubulo

[1] Ndangidaya lelo, hanga hainojile! Ila sambi ndolonga kuli mbuli ya uloli na ugubulo woyamhele Mkulu.

[2] Ndimzela munhu yumwe Mkilistu, mihela kumi na jine jilutile nakanyasuligwa mbaka ulanga wa kadatu. Nasivizelele kota nayali ako kwa lukuli ama kwa muhe, Nguluwi kavizela.

[3] Ndanguhiluchila, ndivizela kota munhu ayo nakanyasuligwa mbaka kulubehelo kilanga. Ila sivizelele kota nayali ako kwa lukuli ama kwa muhe, Nguluwi nakavizela.

[4] Ako Paladiso, nakahulika mbuli za uviso, munhu zohalingukundigwa kulonga.

[5] Lelo ndochidayila munhu wa kota ayo, na haiwele kwa heni ndiliyeka, ila kwa chiwalo cha ung'hochele wa heni.

[6] Wone nangane kidaya, nasalinguwa mpoka ne hado, mina nandahalonjile ga kukomya yeng'ha. Ila sichidaya, siviganile munhu yanjese ng'hatu kwa vila yalingona na kuhulika kwa heni.

[7] Ila, leka ndeche kidaya ng'hatu kwa chiwalo cha kubochela ugubulo wa kububuwaza, nambikwa kuli lukuli lwa heni chinhu chilingundumiza kota miwa. Chinhu chila ndo kota msenga wa Limazoga kwa kunhowa na kundemeza ndeche kidaya ng'hatu.

[8] Nandimdedeza Mkulu mala zidatu kwa mbuli ino indawe.

[9] Ila nakandonjela, “Kunoga kwa heni wangukukwila kwa chiwalo cha hegwe, mina ludali lwangu lwanguwa lukulu ng'hatu mhela hegwe houwa ng'hochele,” Lelo ng'hunda ng'hatu, kidayaila ung'hochele wa heni, leka ludali lwa Kilistu wikale mchanya mwa heni.

[10] Ahyo, ndangukunda ng'hatu ung'hochele na kubeza na nongwa na wihe na magazo, kwa chiwalo cha Kilistu. Mina hondiwa ng'hochele, ndo hondiwa na ludali.

Majesa ga Paoli kwa Wakolinto

[11] Ndiwa kota mpoka, ila hemwe mng'ola lupichi ndiwe ahyo. Hemwe ndo namganigwe kunhogola. Mina, hanga heni siwele chinhu, kwa vyoneche, heni siwele mdodo kusinda hewo wala walingichema, “watumigwa wakulu.”

[12] Vinduzanduza na kububuwaza kulingulajilwa hazelu kota heni nda mtumigwa, nagakoleka hali hemwe kwa kwimilila kweng'ha.

[13] Ndaze, nampunguchilwa na choni ng'hatu kusinda vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu vinji, hanga hela kota heni kwa ubanzi wa heni siwagazeni kutanzwa na hemwe? Ndiwalechela kwa chiwalo cha mbuli ayo!

[14] Sambi nda goya ng'hatu kuya kwa hemwe mala ya kadatu, na siwagazani. Mina chondilingupala hachiwele lufufu lwa hemwe, ila ndo

mwemwe baho. Nakatali iwaga goya wahaza kuwawichila wana ng'hano, na haiwele kwa wana kuwawichila wahaza wa hewo.

[15] Heni ndangukunda ng'hatu kulavya chondilinacho, na kilavya heni baha ng'hatu, kwa chiwalo cha kuwatanza hemwe. Ndaze, mongana hado kwa vila heni ndanguwagana hemwe ng'hatu?

[16] Lelo mokunda kota siwele itunyo kwa hemwe. Ila hanji munhu yunji kolonga, "Kwa vila Paoli ka msugu, kawahadeni."

[17] Ndaze, heni nandiwabunzani kukolela msenga yoneche yula nandimlajize kwa hemwe?

[18] Heni nandimlanda Tito, nandimlajiza kwa hemwe na mng'holozetu yunji. Ndaze, Tito nakawabunzani? Ndaze, hamvizelele kota hetwe tuwa tulongozwa na muhe yuyula, na chihendo cha hetwe chimwe?

[19] Hanji mwangijesa kota mbaka sambi tuwa tuchigombela twetwe hali hemwe! Ila, twangulonga mbuli zino hali Nguluwi, tuwele tilumbile na Kilistu. Mbuli azo zeng'ha, waganigwe na heni, ndo kwa chiwalo cha kuwakangaza hemwe.

[20] Ndangudumba, hanji hondikuya kwa hemwe ndowafika hila vyosiviganile, naheni yongana ndiwe vyohamviganile. Ndangudumba hanji howa na kitowa na maya na kilema na ibamba na uhesi na kupwepwa na kidaya na ivuche hali hemwe.

[21] Ndangudumba hanji aho hondikuya kahi hali Nguluwi wa heni kondita ndiwe liholile hali hemwe, na heni ndolombocheza kwa chiwalo cha wenji wa wala waditile gehile ila hawamgalamchile Nguluwi na maya ga hewo na ung'hondwa lowauditile.

13

Kukanyigwa kwa kuduma na ulamso

[1] Ayi ndo mala ya heni ya kadatu kuya kwa hemwe. "Chila nongwa yotagusigwa kwa ulolezi wa wanhu weli ama wadatu," Kota vyoyandichigwe.

[2] Naminandonga, nakota vyoyali majendo ga keli, sambi ndangulonga kahi mbele kutali, wala weng'ha waditile wihe ne kulema kudedeza, na kahi wala wanji, londikuya, ndowa hela isungu.

[3] Mokona mwemwe kota Kilistu kangulonga mgati mwa heni. Kwa hemwe Kilistu hawele ng'hochele, ila ludali lwake lwangukola mijito hali hemwe.

[4] Mina leka wone yagazigwe kwa kuwambigwa mumsalaba kwa chiwalo cha ung'hochele, ila sambi kangikala kwa ludali lwa Nguluwi. Hetwe kahi twa ng'hochele kwa kilumba na heye ila tochikala na heye kwa mong'ho wa Nguluwi kwa chiwalo cha hemwe.

[5] Milole hemwe mwemwe mvizele kota mwangukomya mwanago makundo. Milole mwemwe baho. Ndaze, hamvizelele kota Yesu Kilistu kamumo mgati mwa hemwe? Wone hebu, lelo hemwe mlemwela.

[6] Ila ndangitumbila kota hemwe baho, mvizela kota hetwe hatulemwele.

[7] Twangumlanda Nguluwi mleche kudita wihe woneche, ila tuleche koneka kota wanhu wamalile kuhola, ila muwe mdita ganojile, leka wone hetwe twangoneka tuwa tulemwele.

[8] Mina tolemwela kubela kukomya, ila ludali lotulinawo ndo lwa kweneza ako kukomya.

[9] Twangusangalala kota hetwe twa ng'hochele, ila hemwe mna ludali, ahyo twangulanda muwe wanhu wenele.

[10] Lelo ndangwandika lyandiko ali mbele kutali, leka londifika kwa hemwe ndeche kuwang'hanuchila hemwe kwa lula ludali loyamhele Mkulu, ena, ludali lwa kuzenga na hauwele lwa kuwawifya.

[11] Wang'holozangu, sambi ndaguwalagani! Mjeze kuwa mwenele na kusangalala, mibatilile geng'ha gondiwalonjele, muwe chinhu chimwe, mikale goya. Na heye Nguluwi wa igano na kikala goya kowa hamwe na hemwe.

[12] Milamse chila yumwe kwa kulajila igano lya Kilistu.

[13] Wanhu weng'ha wa Nguluwi wawele kuno wanguwalamsani.

[14] Utambichizo wa Mkulu Yesu Kilistu na igano lya Nguluwi na Muhe Yelile, viwe na hemwe mweng'ha.

Baluwa ya Paoli kwa wanhu wa Galatiya

Chilongole

Chitabu cha Wagalatiya nachandichigwa na mtumigwa Paoli. Nayali baluwa Paoli yandiche kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Galatiya, mhela uli hagati mwa makumi gane na nane na makumi gahano na saba kulawila Yesu loyavumbuche. Wagalatiya nawali wanhu wanji nawawele wochikala Loma kuli mkowa wa Galatiya. Wasomile nahawavizelele kota Paoli nayalikohi mhela naloyali yokwandika baluwa ayi, ila nayali kuli miji ja Efeso na Kolinto ndo hawele honhu hoyandichile.

Paoli nakawandichila wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha Wayahudi na hawawele Wayahudi, ako Galatiya. Nakandika yokangaza kuli kiyusa na malanguso ga udesi kota vila wanhu walingumkunda Kilistu wanguganigwa kuwinza malajizo kuli ilagano lya katali, kota vila kwinjila ikumbi. Kwali na chilundo cha wanhu mli wanhu walingumkunda Kilistu wechemigwe Wayuda wali wochijesa kota chila munhu yalingumkunda Kilistu kanguganigwa kwinjila ikumbi. Ahyo hewo naweuza ng'hatu kwa chiwalo cha ludali lwa Paoli. Paoli nakegombela kuli utumigwa wa heye kwa kuwasimila mbuli za utumigwa wa heye (1:11-12:14). Na kuigombela Mbuli Inojile kwa kulonga kota ulohozi wokuya kuli makundo kwa Yesu Kilistu (2:6). Chilingoneka kota isungu lya Nguluwi na haiwele choni chowalingudita wanhu.

Gali Mgati

Paoli kangwaluka baluwa ya heye kwa kuwalamsa wanhu wa walingumkunda Kilistu ako Galatiya (1:1-5).

Hamba Paoli nakasima mbuli zimwe za heye za kulapa kulangusa na kulajila kota kanguganigwa kikala kwa kuwinza malajizo ago, ila ahyo hailingukola chinhu (1:6-2:21).

Hamba kangusima vikulu kwa chiwalo cha kuwinza malajizo na utambichizo kuli ulohozi (3-4).

Hamba kangulonga vyoilinguwalapa hewo kuwa wanhu wanojile kikala kuli kumkunda Yesu Kilistu (5:1-6:10).

Paoli kangugomanyiza baluwa ya heye kwa ulamso na kuwakumbusa kota nakagaluswa na Nguluwi kuwa munhu yunji na kuwinza malajizo kota vila kwanjila ikumbi (6:11-18).

[1] Heni Paoli mbele mtumigwa haiwle kawa ludali lwa wanhu, ila kwa kusaha kwa Yesu Kilistu na Nguluwi Mhaza yamzilipule Yesu kuli wabagame,

[2] heni na wang'holozangu weng'ha wawele hamwe na heni twanguwandichila chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha wa ako Galatiya.

[3] Twangukuganilani utambichizo na kikala goya kulawile kwa Nguluwi Mhaza wa hetwe na kwa Mkulu Yesu Kilistu.

[4] Kilistu nakelavya yuye kwa chiwalo cha gehile ga hetwe galawile na igano lya Nguluwi wa hetwe na Mhaza, leka yatugombole kuli isi ayi ihile ya sambi.

[5] Nguluwi yatogoligwe, wa mazuwa gose! Ena.

Mbuli Inojile ndo imwe hela

[6] Mwangumbumbuwaza, lekachoni mwangumleka himahima Nguluwi yawachemile kuli utambichizo wa Kilistu, na mwanguwinza usenga unji ulingoneka kota Mbuli Inojile.

[7] Ndangukomya, kuduhu Mbuli Inojile yinji. Ila ndangulonga aga kwa vila, wakuko wanhu walinguwawifyanga, na walingugana kuyajiliza Mbuli Inojile ya Kilistu.

[8] Ila, wone iwe yumwe wa hetwe ama mhilisi wa kilanga, kowadamlilani usenga unji na ulivinji na ula wotuwadamlileni hetwe, leka ayo nayapanjilwe na Nguluwi!

[9] Kota navyondongole kulonga, na sambi ndangulonga kahi, wone munhu yoneche yowadamulilani usenga ulivinji na ula yomina mbochele, na ayo yapanjilwe na Nguluwi!

[10] Hambi ndangugana kumnojeza whaani, wanhu ama Nguluwi? Hebu! Nangane kuwanojeza wanhu, salinguwa chitumagwa wa Kilistu.

Paoli kanguchemigwa na Nguluwi

[11] Wang'holozangu ndangugana mvizele kota ila Mbuli Inojile yondiwadamlile hailawile kwa wanhu.

[12] Na heni sibochele kulawila kwa munhu yoneche, na silanguswe na munhu. Yesu Kilistu yuye ndo yangubulile.

[13] Kwa vila, namuhulika vyonandali ndichikala katali kwa kibatilila dini ya Chiyahudi, navyondichigazile ng'hatu chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi, na kugana kuwadumya ng'hatu.

[14] Ena, heni nandiwalongola Wayahudi wayangu wenji wotukulase kuli kibatilila dini ya Chiyahudi, nangaya ng'hatu kibatilila malanguso ga wasekulu wa hetwe.

[15] Ila Nguluwi, kwa kunoga kwa heye, nayali yanyhagule londing'hali vumbuka, nakanyhema ndiwe chitumagwa wa heye.

[16] Bahala navyoyawene yowa goya kungubulila Mwanage mgati mwangu leka ndikadamle Mbuli Inojile ya heye kwa wanhu hawawele Wayahudi, nasibilimile kuza kumuuza munhu yoneche,

[17] na silutile Yelusalemu kwa wala nawawele walongole kuwa watumigwa, nanduta tandi mkowa wa Alabiya, hamba nanyhiluka kuli muji wa Damasiko.

[18] Hamba, lojipulute mihela jidatu, nanduta Yelusalemu kiwona na Kefa. Kefa kwa Chigiliki Petili, nandikala kwa heye mazuwa kumi na gahano.

[19] Ila siwawene watumigwa wanji ila Yakubu, mng'holoze Mkulu Yesu.

[20] Nguluwi kavizela kota, aga gondilinguwandichilani, silingulonga udesi.

[21] Hamba nanduta kuli isi za Siliya na Kilikiya.

[22] Mhela awo, heni baha nasizeleche kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kula Yudeya.

[23] Chowali wachizelele ndo chila hela chowahuliche, "Munhu yula yonayali yotugaza aho katali, lelo kangudamla makundo gagala gonayali yojeza kugajiliza."

[24] Ahyo, nawamtogola Nguluwi kwa chiwalo cha heni.

2

Paoli na watumigwa wanji

[1] Hamba, lojipulute mihela kumi na jine, nanduta kahi Yelusalemu hamwe na Banaba, vivila nandimhola Tito.

[2] Nanduta ako kwa vila Nguluwi nakangubulila. Nanhing'hana na vilongozi chinyele, nandiwalonjela awo vilongozi usenga wa Mbuli Inojile

yondamle kwa wanhu hawawele Wayahudi. Nandita ahyo, leka mijito ja heni ileche kwajilila hela.

[3] Ila, naheye myangu Tito, nayawele Mgilichi, hakoligwe lupichi kwinjila ikumbi,

[4] hanga kwali na wang'holozetu wanji wa udesi nawaganile yenjile ikumbi. Wanhu awa naweyinjiza hewo kwa usugu na kupugajiza kilejeha kotulinako kuli kilumba na Yesu Kilistu, leka watudite tuwe wapogozi wa hewo.

[5] Hatikundize na hewo ne hado, leka kukomya kwa Mbuli Inojile, kupone na hemwe mazuwa gose.

[6] Ila wanhu wala walingulonjigwa ndo vilongozi, wone wokomya wali ahyo ama hebu, kwa heni haiwele chinhu, mina Nguluwi hambe yataguse kwa kulola mbuli ya kunze, wanhu awa hawawele na majesa ga kunyonjezela.

[7] Ila, hewo nawavizela kota Nguluwi nayali yanhumile kudamla Mbuli Inojile kwa wanhu hawawele Wayahudi, kota vila Petili navyoyatumigwe kuwadamlila Wayahudi Mbuli Inojile.

[8] Mina, yula yamditile Petili yawe chitumagwa kwa Wayahudi, ndo yanditile heni nani ndiwe chitumagwa kwa wanhu hawawele Wayahudi.

[9] Lelo Yakubu na Kefa na Yohani, wawele woneche kuwa vilongozi wang'hangala, nawavizela kuwa Nguluwi nakanipa heni utambichizo awo, nawatubata hetwe moko Banaba na heni, uwe ulajilo wa kuwa hamwe. Hetwe natuganigwa kugongomanya mijito kuli wanhu hawawele Wayahudi, na hewo nawo, wakakole mijito kwa Wayahudi.

[10] Weng'ha nawatulanda chinhu chimwe hela, tuwakumbuche na kuwatanza wazunwa wamkundile Kilistu, na heni nanguchidita chinhu acho.

Paoli kangumng'hanuchila Petili ako Antiokiya

[11] Ila Kefa loyafichile muji wa Antiokiya, nandimlemela hazelu hela, kwa vila nayali yawifile.

[12] Kwa vila, lokung'hali wanhu wamwe wonawali watumigwa na Yakubu kuya aho, Petili nayali yolya hamwe na wanhu hawawele Wayahudi. Ila, lowagomole, nakaluka kiyengula mholemhole na kibagula kulya hamwe na wanhu hawawele Wayahudi, kwa vila nayali yowadumba wala wali wowakolaniza lupichi wanhu kwinjila ikumbi.

[13] Wayahudi wanji nawelumba na Petili kuli chidito achi cha uhadi, na heye Banaba vivila nakafichigwa na uhadi wawo.

[14] Leka, lombone kota kwimizwa kwa hewo kuli kukomya kwa Mbuli Inojile hakugoloche, nandimlonjela Kefa hali wanhu weng'ha, “Hanga hegwe kwa Myahudi, kwangikala kota wanhu hawawele Wayahudi na haiwele kota Myahudi! Kwanguweza ndaze lelo, kujeza kuwakola lupichi wanhu hawawele Wayahudi kikala kota Wayahudi?”

Wayahudi na wanhu hawawele Wayahudi wanguloholigwa kwa makundo

[15] Ndangukomya, hetwe twa Wayahudi kwa kuvumbuka, na hatuwele wanhu hawawele Wayahudi wachemigwe wana gehile.

[16] Hetwe, tuvizela kwa kukomya kuta munhu howeza kuditikwa yawe yatanganiche hali Nguluwi kwa kuwinza malajizo, ila kwa kumkunda hela Yesu Kilistu. Ahyo na hetwe natwe tumtogola Kilistu leka natwe tuwe tutanganiche kukolela makundo ga hetwe kwa Kilistu, na haiwele kwa kuwinza malajizo, mina kuduhu munhu yoditigwa yatanganiche kwa kudita kota ilinguganigwa na malajizo.

[17] Wone twetwe baha tuditwa tuwe tutanganiche, kwa kilumba na Kilistu twangoneka kuta tuna gehile, ndaze, mbuli ayi yanguzeleka kota Kilistu ka chitumagwa kuli kudita gehile? Ne hado!

[18] Nambifya nzila ya kitumbila malajizo. Wone lelo ndiizenga kahi, ndangoneka kota heni nda mwihe.

[19] Mina, kwa chiwalo cha malajizo, heni mbagama, malajizo gago nagang'hopola, ndiwe ndikala kwa chiwalo cha Nguluwi. Heni mbagama hamwe na Kilistu mumsalaba,
[20] na sambi ndangikala, ila siwele heni kahi, Kilistu kangikala mgati mwa heni. Kikala aku kondilingikala sambi ndangikala kwa makundo, makundo kuli Mwana wa Nguluwi yanganile nakaulavya ukomu wa heye kwa chiwalo cha heni.
[21] Hambe ndeme Isungu lya Nguluwi. Wone munhu nakaditagwa yawe yatanganiche kukolela kibatilila malajizo, lelo Kilistu nakabagama hela!

3

Makundo ama Malajizo

[1] Hemwe Wagalatiya, muwa wapoka ng'hatu! Whaani yawahawileni? Mbuli ya kugazigwa kwa heye Yesu Kilistu naisimilwa hazelu hali meho ga hegwe.

[2] Ndangugana ndivizele hela chinhu chimwe kulawila kwa hemwe, ndaze, nambochela Muhe wa Nguluwi kwa vila namgana kweneza malajizo ama kwa chiwalo cha kuhulika na kukunda Mbuli Inojile?

[3] Ndaze, hemwe mwawapoka kota ahyo? Hemwe namwaluka geng'ha kwa kutanzigwa na Muhe wa Nguluwi, ndaze, mwangugana lelo kusumya kwa ludali lwenu mwemwe lwa chiwunhu?
[4] Ndaze, magazo geng'ha nagowapatileni hemwe hagawele chinhu? Hebu, hambe iwe ahyo!

[5] Ndaze, Nguluwi kawapaga Muhe wa heye na kudita vinduzanduza hali hemwe kwa vila mwangweneza galinguganigwa na malajizo, ama kwa vila mwanguihulika Mbuli Inojile na kuikunda?

[6] Kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga, “Abulahamu nakamkunda Nguluwi na kwa makundo ga heye, Nguluwi nakamuwazila kota katanganika.”
[7] Lelo mvizele kota wala weng'ha wawelengumkunda Nguluwi, awo ndo wawele wana ng'hatu wa Abulahamu.

[8] Maandiko Matakatifu nagalajila kung'hali kota Nguluwi kowadita wanhu hawawele Wayahudi kuta watanganiche kukolela makundo. Ahyo Maandiko Matakatifu nagalongola kumdamlila Abulahamu Mbuli Inojile, “Kuli hegwe nhanzi za isi zeng'ha zotambichizwa.”

[9] Lelo wala walingumkunda Nguluwi wangutambichizwa hamwe na Abulahamu yakundile.

[10] Ila wala weng'ha wangitumbila hela kweneza galingulapigwa na malajizo, awo wopanjilwa na Nguluwi. Mina Maandiko Matakatifu gangulonga, “Yoneche hambe yebate na kweneza geng'ha gandichigwe kuli chitabu cha malajizo, kopanjilwa na Nguluwi”

[11] Kangukomya kuta kuduhu munhu yalingoneka yatanganiche kwa Nguluwi kwa kibatilila malajizo, mina Gandichigwe gangulonga, “Yatanganiche kuli makundo kochikala.”
[12] Ila malajizo hagalingitumbila makundo, ila Gandichigwe gangulonga, “Yalingweneza vinhu vilingulapigwa na malajizo, kochikala kwa vinhu avyo.”

[13] Kilistu nakatulohola kuli kupanjilwa kwa chiwalo cha malajizo kwa kuhola kupanjilwa ako kwa chiwalo cha hetwe, mina Gandichigwe gangulonga, “Kapanjilwa munhu yoneche yawele lukuli lwake luninizwe migodi.”

[14] Mbuli ayi naikoleka leka aula utambichizo woyapegwe Abulahamu uwadulichile wanhu hawawele Wayahudi kukolela Kilistu Yesu. Ahyo nzila ya makundo, tumbochele yula Muhe Nguluwi yalagane na hetwe.

Malajizo na ilagano

[15] Wang'holozangu, tandi ndiwalonjele wanhu vyowalingudita chila zuwa, haduhuli munhu yoweza kupunguza ama konjeza chinhu kuli malagano hali hetwe wanhu weli. Malagano wone gamale kukoleka, na kuwichigwa ulajilo kuduhuli munhu yalinguwika hafungo ama konjezela chinhu chila nachowalagane.

[16] Lelo Abulahamu nakapegwa malagano, heye hamwe na mlelwa wa heye. Gandichigwe hambe galonje, “Na walelwa wa heye,” Kulajila wanhu wenji, ila gangulonga, “Na mlelwa wa heye,” Kulajila yumwe, na heye ndo Kilistu.

[17] Chondilingugana kulonga ndo achi, Nguluwi nakadita ilagano na Abulahamu, nakalitawiza, malajizo nagoyile mihela miya zine na makumi gadatu hamba, hagoweza kutang'ula, ama kusa ng'hatu chila nachoyalonjile.

[18] Mina, wone ndolendole ya Nguluwi yangitumbila malajizo, lelo hambe itumbile kahi ilagano lya Nguluwi. Hambi, kwa vila Nguluwi nakamnojeza Abulahamu kwa chila nachoyalonjile.

[19] Lelo malajizo gangukola mbuli yachi? Nagonjezwa aho leka kulajila uhonzolomo ndo chinhu chachi, mbaka hoyogomola yula mlelwa yaleligwe mlli lukolo lwa Abulahamu, yapeligwe alila ilagano. Malajizo nagagaligwa na wahilisi wa kilanga kwa moko ga mhanyisi.

[20] Ndangukomya ng'hatu, mhanyisi halinguganigwa wone mbuli ayo yangumlapa munhu yumwe, na Nguluwi ndo yumwe.

Galingulapigwa ga Malajizo

[21] Ndaze, Malajizo gangitwanza na malagano ga Nguluwi? Ne hado! Mina, wone nakulavigwe Malajizo nagalinguwagalila wanhu ukomu, lelo twahaditikwe watanganiche kukolela Malajizo.

[22] Ila hebu, Maandiko Matakatifu mina galonga kota isi yeng'ha ya hasi ha ulongozi wa wihe, na ahyo, wawelengukunda wapegwe lila ilagano yalavile Nguluwi, kwa makundo ga Yesu Kilistu, wopegwa wala walingukunda.

[23] Lotung'hali kupegwa makundo, malajizo nagatudita wanweng'hwa, tubeteza makundo ago gagubuligwe.

[24] Lelo ahyo malajizo nagatulongoza kuza kwa Kilistu, leka kukolela makundo tuditwe watanganiche hali Nguluwi.

[25] Ila kwa vila gala makundo mina gafika, lelo hatulingulongozwa kahi na malajizo.

[26] Kwa makundo, hemwe mweng'ha muwa wana wa Nguluwi kwa kilumba na Kilistu Yesu.

[27] Hemwe mweng'ha mbatizigwe milumba na Kilistu muwa kota heye Kilistu.

[28] Ahyo, kuduhuli kahi ubagulo kwa Myahudi na wanhu hawawele Wayahudi, mpogozi na munhu yelejehe, mlume na mdala. Mweng'ha mwa chinhu chimwe kwa kilumba na Yesu Kilistu.

[29] Hanga, hemwe mwa wanhu wa heye Kilistu, lelo mwa walelwa wa Abulahamu, na mobochela gala gotulaganwe na Nguluwi.

4

[1] Leka, ndangulonga ahi, yalinguhalila, wone yawe yang'hali mwana kangiwhana na mpogozi, hanga lufufu lweng'ha ndo lwa heye mhaza.

[2] Mhela awo weng'ha kowa mmoko ga wala wawelengumlela na wala walingumlolela lufufu lwake mbaka mhela ula uwichigwe na mhaza wa heye.

[3] Vyoili na hetwe vyonatwali tung'hali wana, natwali wapogozi wa ludali lulingulongoza isi yeng'ha.

[4] Ila mhela ula utanganiche vyowenele, Nguluwi nakamlajiza Mwanaje yavumbuche na mdala, naye nakekala kwa kulongozwa na malajizo,

[5] leka yawagombole wala walingulongozwa na malajizo leka hetwe tuwe wana wa Nguluwi.

[6] Kwa vila hemwe sambi mwa wanage, Nguluwi nakamlajiza Muhe wa Mwanage mnhumbula ya hemwe, Muhe yawelengulila “Aba,” Ilinguzeleka “Mhaza.”

[7] Leka, hegwe huwele mpogozi kahi, ila mwana. Na wone mwa wana, ahyo, hemwe mobochela geng'ha Nguluwi goyawawichile wana wa heye.

Majesa ga Paoli kwa wanhu wa Galatia

[8] Katali lomwali hamumzelele Nguluwi, namwali wapogozi wa jila milungu ja udesi.

[9] Ila sambi, kwa vila mumzela Nguluwi, ama tulonje mzeleka na Nguluwi, mwanguweza ndaze kahi kuhiluka kwa jila Mimazoga mizunwa na ng'hochele, ahyo mwangugana muwe wapogozi wa hewo kahi?

[10] Mng'hali muwinza zuwa na myezi na milimo na mihela!

[11] Ndangudumba kuta mijito jong'holile kwa chiwalo cha hemwe, jaga hela!

[12] Wang'holozangu, ndanguwadedeza mfande kota heni, kwa vila nani nda kota hemwe. Hamnditile wihe woneche.

[13] Kota vyomvizelele kula kuwadamlilani kwa mwaluko Mbuli Inojile, kwa vila nandali mtamwa,

[14] Ahyo, mhela ula hambezile ne kundema kwa chiwalo cha utamwa wa heni uwawichile kuli kujezigwa, ila nambochela kota mhilisi wa kilanga ama yuye Yesu Kilistu.

[15] Na msangalala, lelo kulawila choni? Ndangilaha kuta mhela ula namwahawezile kung'umbula meho ga hemwe na kumha heni.

[16] Ndaze lelo ndiwa mwihe wa hemwe kwa vila ndanguwalonjela ndikomya?

[17] Awo wanhu wanji wangukugayilani hemwe, ila nhumbula za hewo hazinojile. Wangugana kuwabagulani hemwe na heni, leka hemwe muwagayile hewo.

[18] Lelo inoga chila zuwa kudita mbuli inojile ng'hatu kuwagayilani wanji kuli mbuli zinojile, na haiwele mhela heni hondiwa hamwe na hemwe.

[19] Wanangu, kota hila mamo yawele na himila vyoyalingona usungu mhela wa kulela, na heni ndanguwonela usungu kahi mbaka aho Kilistu vyoyowa yalumbigwe mgati mwa hemwe.

[20] Ndangugana nandiwe na hemwe sambi, mina ndahalonjile mholemhole kwa chiwalo cha hemwe! Ndina majesa ng'hatu na hemwe!

Hagali na Sala

[21] Ndonjeleni, hemwe mlingugana kulongozwa na malajizo, ndaze, hambe muhuliche vyogalingulonga malajizo?

[22] Mina yandichigwa kuli chitabu cha malajizo ga Musa, kota Abulahamu nayali na wana weli, yumwe kwa mdala mpogozi na wakeli kwa mdala yelejehe.

[23] Yula mdala yawele mpogozi, nakalela mwana kota wanhu wanji vyowalingulela, ila yula mdala yelejehe nakalela kulawila kuli ilagano lya Nguluwi.

[24] Mbuli azi ziwa ziwhanile, kwa vila mamo awo weli ndo kiwhana na malagano meli, Hagali yula wanage waleleche mu upogozi yangulajila ilagano liwichigwe kuli chidunda cha Sinai.

[25] Hagali kangulajila chidunda cha Sinai chiwele Alabiya, na ndo kiwhana na Yelusalemu iwele sambi, iwele mupogozi hamwe na wanage heye.

[26] Ila Yelusalemu ili kuchanya kilanga ndo muji uwele wilejehe, na hewo ndo maiwetu,

[27] kwa vila Maandiko Matakatifu gangulonga,
“Usechelele, hegwe uwele mhende yohambe ulele,
utowe luchenze, hegwe ulelile mwana, yohulinguhulika usungu wa kulela mwana,
mina mdala yula yalechigwe kana wana wenji,
kusinda wa yula yawele na mlume.”

[28] Lelo wang'holozangu, hetwe twa wana, kwa chiwalo cha Nguluwi nachoyalagane na hetwe, kota vyoyawele Isaka.

[29] Ila wone vila zuwa lila yula mwana yaleleche kukolela lukuli, vyoyamgazile mwana yula yaleleche kwa ludali lwa Muhe wa Nguluwi, hiho ndo vyoili sambi.

[30] Ila Maandiko Matakatifu gangulonga ndaze? Gangulonga, “Muwinje mamo mpogozi hamwe na mwanage mina wana wa mpogozi hohalila hamwe na wana wa mamo yelejehe.”

[31] Ahyo, leka mng'holozangu, hetwe hatuwele wana wa yula mamo mpogozi ila twa wana wa mamo yelejehe.

5

Kilistu katugombola

[1] Kilistu nakatugombola, nakagana tupone tilejehe. Lelo mwime goya mleche kukunda muwe wapogozi kahi.

[2] Muhulichize! Nda heni Paoli ndilingulonga na hemwe! Wone mkunde kwinjila ikumbi, Kilistu howatanza ne chinhu.

[3] Ndangulonga kahi ne uviso, chila yalingukunda kwinjila ikumbi yangumlapa yebatilile malajizo ga Musa geng'ha.

[4] Hemwe mlingugana kuwa mtanganiche kukolela malajizo, mibagula na Kilistu. Muuleka Isungu lya Nguluwi.

[5] Ila hetwe, twanawo utumbilo kota Nguluwi kotudita tuwe watanganiche kukolela makundo. Acho ndo chotulingubeteza ng'hatu, kwa ludali lwa Muhe wa Nguluwi.

[6] Mina wone twilumbile na Kilistu Yesu, kwinjila ikumbi ama kuleka kwinjila ikumbi hakuwele chinhu, ila chinhu chikulu ndo makundo galingukola mijito kwa igano.

[7] Namwali mdita goya, lelo whaani yawalemeze kibatilila kukomya?

[8] Yaditile chinhu acho hawele Nguluwi yawachemile.

[9] Kota vyowalonjile, “Usaso udo hela wagadusa chidoto cheng'ha cha utimbo!”

[10] Kwa vila tilumba na Mkulu, ndangukomya nhumbula za hemwe hazigaluka. Ila ayo yowahanzanyani, yawe munhu yoneche yula kotagusigwa na Nguluwi.

[11] Wang'holozangu wone ndilutilila kudamla mbuli ya ikumbi lelo lekachoni ndangugazigwa? Wone na iwe ahyo, kudamla kwa heni kwa chiwalo cha msalaba wa Kilistu, hawalingigala chikwang'hwalo.

[12] Ndangugana wanhu awo wawele kuwahanzanyani walute kutali na hemwe, wakesaule wawo!

[13] Hemwe wang'holozangu, namchemigwa muwe wanhu welejehe. Ila kilejeha ako kuleche kuwa chivilizilo cha kulongozwa na maya genu ga wihe, ila mwanguganigwa mikolele mijito hemwe kwa hemwe kwa igano.

[14] Mina malajizo geng'ha ga Musa gagwenezwa kuli kibata ulonzi awu umwe, “Mgane muyago kota vyoulingigana gwegwe baho.”

[15] Ila wone mochiluma na kidakula kota migongolo, milolele mleche kilumiza mwemwe baho!

Ukomu ulingulongozwa na Muhe wa Nguluwi

[16] Lelo ndangulonga ahi, ukomu wa hemwe ulongozwe na Muhe wa Nguluwi, na hemwe homuwinza kahi maya ga wihe gawele mgati mwa hemwe.

[17] Kwa vila, maya ga wihe gawele mgati mwetu hambe vikundize na yalingugana Muhe wa Nguluwi na gala galinguganigwa na Muhe hambe vikundize na maya ga wihe. Vinhu avi vili vyangilewa, ahyo, Muhe wa Nguluwi yokulongoza hamdita hela choneche choulingugana kudita gwegwe baho.

[18] Wone mlongozwe na Muhe Yelile, lelo hamulongozwa kahi na malajizo.

[19] Lelo madito ga wanhu walinguwinza maya ga wihe gawele mgati mwao gazeleka, ung'hondwa na uhonzolomo na wavu,

[20] kufugamila jimalukolo na uhawi na ung'honyo na kilewa na maya na kuzudila na ubuhu na kiyowele na kilema na kibagula,

[21] kiwonela chiziho na kugala na kudongoka na vinhu vinji vilingiwhana na avyo. Ndanguwakanyani kahi kota vyondiwakanyile hamwande, wanhu walingudita mbuli kota azo hawokwinjila kuli undewa wa Nguluwi.

[22] Munhu yalingulongozwa na Muhe Yelile vinhu avi vyokoneka mgati mwa heye, igano na kusechelela na kikala goya na kwimilila na kunoga na yalingulavya vinhu ne kiwuza na yalingukundigwa,

[23] uliholile na kilongoza. Kuduhu malajizo galinguweza kulema mbuli azo.

[24] Wala wawele na Yesu Kilistu wagagaza majesa gehile na maya ga hewo gehile nagawele mgati mwa ng'huli za hewo.

[25] Muhe Yelile katupa ukomu, lelo vivila tumleche yalongoze ukomu wa hetwe.

[26] Lelo tuleche kidaya na tuleche kichokoza na kiwonela maya.

6

Twimilile na kitanza

[1] Wang'holozangu, wone mmone munhu yunji yawifile, lelo hemwe mlingulongozwa na Muhe Yelile, mumlonjele munhu ayo mholemhole yawe goya, ila milolele mleche namwe kujezigwa.

[2] Midwiche mhomholo za hemwe kwa hemwe, kwa kudita ahyo mokweneza malajizo ga Kilistu.

[3] Munhu wone yewone heye ndo chinhu, na aku hawele chinhu, munhu ayo kangihada yuye.

4 Ila chila yumwe na yelole goya vyoyalingudita heye yuye. Wone uwe unojile, lelo kanguweza kona lutogo kwa chiwalo cha gala goyaditile ne kuwa hela na chiwalo cha kiwhaniza na munhu yunji.

5 Mina chila munhu kochidwika mhomholo ya heye yuye.

6 Yalingulanguswa ulonzi wa Nguluwi na yamuhanze mlangusa wa heye kuli gala geng'ha ganojile.

7 Mleche kihada, Nguluwi hambe yaditilwe nhelo. Kwa vila chowanyalile wanhu ndo chowobeta.

8 Yalingunyala kwa kunojeza maya gehile mgati mwa heye, kobeta kubagama, ila yula yalingunyala kunojeza Muhe wa Nguluwi, kobeta kwa ayo Muhe ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

9 Lelo tuleche kutoka kudita ganojile, kwa vila tobeta mbena kuli mhela wuwula wone hatutuguniche.

10 Lelo chila hotupata mhumhu tuwaditile ganojile wanhu weng'ha ng'hatu wanhu wamkundile Yesu.

Kwinjila ikumbi haiwele chinhu

11 Mlole navyondiwandichile kwa nyandiko ng'hulu, kwa moko ga heni baha.

12 Wala walingugana koneka wanoga kwa mbuli ya lukuli ndo walingugana kuwakola lupichi hemwe mwinjile ikumbi. Leka waleche kugazigwa kwa chiwalo cha msalaba wa Kilistu.

13 Leka wala nawenjile ikumbi hawalingukunda malajizo ga Musa, ila wanguwagana hemwe mwinjile ikumbi leka wedayile chila chikoleche mlukuli lwenu.

14 Ila heni silingidayila chinhu choneche, ila msalaba wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu kukolela awo, vinhu vyeng'ha vigazigwa kwa chiwalo cha heni, nani nangazika kwa chiwalo cha isi.

15 Kwinjila ikumbi ama kuleka kwinjila ikumbi haiwele chinhu, chilinguganigwa ndo kuwa chilumbigwe chinyale.

16 Na weng'ha walinguwinza nzila ayi kwa kikala goya na isungu kwa hewo, makundo na utambichizo wikale na hewo na kwa Waisilaeli, wawele wanhu wa Nguluwi.

17 Lelo kulawila sambi munhu yoneche yaleche kungaza, kwa vila ng'hovu zondilinazo mlukuli mwangu zangulajila kuta heni nda mpogozi wa Yesu.

18 Wang'holozangu, kunoga kwa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu kuwe hamwe na hemwe. Ena.

Baluwa ya Paoli kwa wanhu wa Efeso

Chilongole

Baluwa kwa Waefeso nayandichigwa mhela wuwula vyoyandiche baluwa kwa Wakolosai kuli mhela wa makumi sita loyavumbuche Yesu. Yandiche baluwa ayi kangizelesa yuye kota ndo Paoli (1:1). Wasomile wangukunda kota Paoli nakandika baluwa kwa Waefeso hanga yahela ulamso wa chiwunhu kota vyoiwele mli baluwa kwa Wakolosai. Kwa mbuli ayi ndo mina ihilikwa honhu henji mli vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu kuli mkowa weng'ha. Paoli kahi kangulonga kota nayali mchinweng'ho nayandiche baluwa ayi (3:1, 4:1 na 6:20). Paoli kaihilika baluwa kukolela Tichikasi loyali mmajendo kuwajendela chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Efeso (6:2-22).

Efeso nawali muji mkulu ako Loma kuli mkowa wa Asiya ndodo. Efeso nawali muji utanganiche kwa vila nauhaguligwa kuzenjigwa ng'handa ya mlungu wa udesi Alitemi ya Ugilichi (Madito 19:23-31). Chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Efeso nachaluka goya, ila hamba nachaluka kutweguka (Ugubulo 2:1-7).

Paoli kangulonga kuli nusu ya baluwa ya heye kota ndaze Nguluwi vyoyawahagule wanhu wa heye na kuwalohola kulawila hali gehile ga hewo kukolela Yesu Kilistu. Kanguwhaniza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ndo lukuli na Kilistu ndo mutwi na kahi kota iganga lya nzingo ya ng'handa. Na nusu ya baluwa ya heye iponile, Paoli kangulavya malajizo kwa wanhu walingumkunda Kilistu kikala goya.

Gali Mgati

Kuli sula ya 1:1-2 Paoli kangizelesa yuye na kuwalamsa Waefeso.
Hamba kangulonga vila wanhu walingumkunda Kilistu vyowalingiganigwa kilumba na Kilistu (1:3-3:21).
Hamba Paoli kangwandika vila wanhu walingumkunda Kilistu vyowalingiganigwa kikala (4:1-6:20).
Mwiso Paoli kangulavya ulonzi wa kuduma.

[1] Heni Paoli ndili mtumigwa wa Yesu Kilistu kwa ligano lya Nguluwi.

Ndanguwandichilani hemwe wanhu wa Nguluwi ako Efeso, muwele mtanganiche kuli kilumba na Yesu Kilistu.

[2] Ndanguwaganilani utambichizo na kikala goya kulawila kwa Nguluwi Mhaza wa hetwe na kwa Mkulu Yesu Kilistu.

Utambichizo wa Chimuhe

[3] Yatogoligwe Nguluwi na Mhaza wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu! Kwa vila kuli kilumba na Kilistu katutambichiza kwa kuganila utambichizo wa Chimuhe kilanga.

[4] Ahyo, isi naloing'hali kulumbigwa, Nguluwi nakatuhagula tuwe wa heye kuli kilumba na Kilistu leka tuwe welile tulihela wihe hali heye. Kwa chiwalo cha igano lya heye,

[5] Nguluwi nayali yaganile kulawila mwaluko, kutigala kwa heye kota wanage kukolela Yesu Kilistu. Ndo vyoyaganile na chimnojeze.

[6] Lelo tumtogole Nguluwi kwa chiwalo cha utambichizo wa heye uwele na ukulu woyatupele hela, kwa kukolela mwanage yamganile!

[7] Mina kwa danda ya heye Kilistu hetwe twangilejeha, kuta twangusilwa gehile ga hetwe. Ndo vyouwele ukulu wa kunoga kwa Nguluwi,

[8] yatupele bwelele! Kwa luhala na nyhala za heye zeng'ha.

[9] Na Nguluwi katuzelesa gala ga heye gonayavisile, go yaganile na kudita. Nakanojezwa na kugana kudita kuli Kilistu.

[10] Ago gokoleka mazuwa gala Nguluwi yawichile, mhela wone ufiche ndokungajiza hamwe vilumbigwe vyeng'ha na chila chinhu kilanga na kuli isi, Kilistu kowa mkulu wa vinhu avyo vyeng'ha.

[11] Vinhu vyeng'ha navikoleka kota Nguluwi navyoyaganile, na Nguluwi yatuhagule hetwe tuwe wa heye, kukolela Yesu Kilistu kota navyoyaganile, nakagana ahi kulawila mwaluko.

[12] Lelo hetwe tulongole kitumbila Kilistu twangulapigwa kumtogola Nguluwi kwa mbuli ya ukulu wa heye!

[13] Na hemwe kahi wanhu hamuwele Wayahudi, namuuhulika usenga ukomya kwa Mbuli Inojile iwagalileni ulohozi. Namumkunda Kilistu, na Nguluwi nakawawika ulajilo hemwe kwa kilumba na Kilistu, muwe wanhu wa heye kwa kuwapani yula Muhe Yelile yoyalagane na hetwe kutugalila.

[14] Ayo Muhe ndo kotawiza kupegwa geng'ha gala ga Nguluwi yalonjile kuwegalila wanhu wa heye, na mbuli ayi yangutawiza kota Nguluwi kowadita welejehe ng'hatu weng'ha wawele wa heye. Lelo tumtogole Nguluwi kwa ukulu wa heye!

Paoli vyoyawalandile Waefeso

[15] Kwa chiwalo acho, kulawila hony'uliche mbuli ya makundo ga hemwe kwa Mkulu Yesu, na igano lya hemwe kwa wanhu weng'ha wa Nguluwi.

[16] Silechile ng'oo kuta malumbo Nguluwi kwa chiwalo cha hemwe. Ndanguwakumbuka kuli kulanda kwa heni,

[17] leka Nguluwi wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, Mhaza yawele na ukulu, yawape Muhe wa heye yowapa luhala na kuwagubulilani leka mumzele goya Nguluwi.

[18] Ndangumlanda Nguluwi yawadite mvizele goya, ula utumbilo woyachemeleni na ukulu wa heye ula woyawawichile wanhu wa heye.

[19] Muweze kuvizela vyoyawele na ludali luwele lukulu ng'hatu kwa chiwalo cha hetwe wotulingukunda. Ludali alo, lwangudita mijito mgati mwa hetwe ndo kiwhana na ludali lula lukulu ng'hatu.

[20] Imzilipule Kilistu kuli wabagame, nakamkalichiza nzingo ya kudilo kuwele honhu hake ha ulongozi kilanga.

[21] Ako kilanga, Kilistu kangulongoza hali chila undewa na ludali na ukulu na kolongoza hali chila ukulu ulinguhega na chila itagwa lilinguchemigwa kuli isi ayi na kuli isi ilinguya.

[22] Nguluwi kamuwika Yesu hali ludali lwa vinhu vyeng'ha, na kumuwika kuli chilundo cha wanhu wa Nguluwi yawe mutwi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[23] Chilundo cha wanhu wa Nguluwi ndo lukuli lwa Kilistu, na kwenela kwa heye, yalingweneza vinhu vyeng'ha chila honhu.

2

Kulawa kubagama kwinjila kuukomu

[1] Katali hemwe namwali kota mbagame kwa chiwalo cha wihe na gehile ga hemwe.

[2] Mhela wula na mikala mli wihe na gehile na kuwinza nzila zihile za isi ayi, kota vila Mkulu wa gehile yawele na ludali lwa muulanga. Mkulu wa gehile ndo Limazoga muhe yawele nguwalongoza sambi wanhu hambe wamuwinze Nguluwi.

[3] Na hetwe natwe tweng'ha na twali kota hewo wanji, kikala kwa maya gehile gali mgati mwa hetwe na kudita hela mbuli zila lukuli na luhala lwetu zilingugana. Hetwe natiwhana na hewo, na kota vila vyotuwele natuganigwa kubochela kuzudila kwa Nguluwi.

[4] Naye Nguluwi nayali na isungu ng'hatu. Nakatugana kwa igano lyohambe liwazigwe.

[5] Lelo hanga natwali tuwele tubagame kwa chiwalo cha gehile, nakatudita tuwe wakomu hamwe na Kilistu. Kwa kunoga kwa Nguluwi hemwe mloholigwa.

[6] Kwa kilumba na Kilistu Yesu, Nguluwi na katuzilipula hamwe na heye, tikale hamwe na heye kilanga.

[7] Nakadita aga kulajila mhela ula ukulu wa utambichizo wa heye yoyatupele kwa kunoga kuli kilumba kwa hetwe na Kilistu Yesu.

[8] Mina kwa kunoga kwa Nguluwi, mloholigwa kwa makundo. Makundo ago hagalawile na kigayila kwa hemwe, ila ndo ndolendole za Nguluwi.

[9] Na hambe lilawile na madito ga hemwe baho, yaleche munhu yoneche kidayila chinhu.

[10] Hetwe twa wana wa heye Nguluwi, na kilumba na Kilistu Yesu, nakatulumba kwa chiwalo cha kikala kwa madito ganojile goyawichile tugadite.

Kuwa hamwe kuli Kilistu

[11] Mleche kusemwa aho katali, hemwe mwali hamzelele Nguluwi, namchemigwa “Hawenjile ikumbi” Na Wayahudi wawele ngichema, “Wenjile ikumbi,” Kwa chiwalo cha chikoleche mlukuli lwao, kwa moko ga wanhu kulajila kota ndo ulajilo wa wamwe wa wanhu wa Nguluwi.

[12] Kahi mkumbuche mhela ula, hemwe namwali hamzelele Kilistu, hemwe nambaguligwa na wanhu wa Isilaeli, mwali wajenzi kwa vila mwali hela chinhu choneche cha kudita kuli malagano na Nguluwi. Namwikala kuli isi ayi aku mlihela utumbilo na kota wanhu hawamzelele Nguluwi.

[13] Aho katali, namwali kutali kwa kumzela Nguluwi, ila sambi kwa chiwalo cha kilumba na Kilistu Yesu, hemwe migaligwa habehi kwa danda ya Kilistu.

[14] Leka Kilistu yuye katigalila kikala goya kwa kuwadita Wayahudi na wanhu hawawele Wayahudi kuwa nhanzi imwe. Kwa kulavya nhambiko lukuli lwa heye nakosa ung'honyo hali hewo nauwele kota lukanzi uwabagule.

[15] Nakosa gala Malajizo hamwe na vihendo vyake, leka yawadite Wayahudi na wanhu hawawele Wayahudi wawe chinhu chimwe kwa kilumba na heye, kwa kudita ahyo nakachigala kikala goya.

[16] Kwa kaudumya lukuli lwa heye mumsalaba, Kilistu nakadumya ung'honyo wa hewo, nakazihanyisa nhanzi azo ziwe kota lukuli lumwe, na kuzihanyisa na Nguluwi.

[17] Leka, Kilistu nakoya nakaidamla Mbuli Inojile ya kikala goya kwa hemwe wanhu wohamuwele Wayahudi muwele kutali na Nguluwi, na kahi kwa Wayahudi wawele habehi na Nguluwi.

[18] Ahyo, kwa kukolela Kilistu, hetwe tweng'ha, Wayahudi na wanhu hawawele Wayahudi, twangukundigwa kumlutila Mhaza kwa Muhe Yelile yumwe.

[19] Lelo hemwe hamuwele wajezi kahi, na hamuwele wanhu wa kunze. Hemwe mwa wanhu wanji hamwe na wanhu wa Nguluwi, na mwa wanhu wa nhanzi ya Nguluwi.

[20] Na hemwe namwe vivila mzenjigwa mchanya mwa msisi uwichigwe na watumigwa na waloli, na heye Kilistu Yesu yuye ndo kota iganga ikulu lilingibatilila ng'handa.

[21] Kukolela heye ng'handa yeng'ha yangibatililwa hamwe na kukula na kuwa Ng'handa yelile ng'hulu ya Nguluwi kwa chiwalo cha Mkulu.

[22] Kwa kilumba na heye, vivila hemwe namwe mwanguzenjigwa hamwe na weng'ha wanji, muwe hakikala Nguluwi kukolela Muhe wa heye.

3

Paoli kanguwalandila wanhu hawawele Wayahudi

[1] Kwa mbuli ayi, heni Paoli nda mchinweng'ho kwa vila nda chitumagwa wa Yesu Kilistu kwa chiwalo cha hemwe hamuwele Wayahudi, ndangumlanda Nguluwi.

[2] Ndangukomya mina muhulika kota Nguluwi kwa kunoga kwa heye, nakanipa mijito ayi ndiwakolele hemwe.

[3] Nguluwi nakangubulila ndiizele mbuli ayi ivisigwe, kota navyondongole kwandika kwa uchefu mbuli ayi,

[4] homsoma goya gala gonyandiche, moweza kuvizela ndaze vyondiizelele mbuli ayo ivisigwe ya Kilistu.

[5] Katali wanhu nahawagubulilwe mbuli ayi ivisigwe, ila lelo Nguluwi kawagubulila watumigwa na waloli wa heye welile kwa kukolela Muhe Yelile.

[6] Mbuli ivisigwe ndo ayi, kukolela Mbuli Inojile wanhu hawawele Wayahudi na Wayahudi wangubochela hachefu kwa gala Nguluwi yawapele wanhu wa heye, weng'ha wanguwa lukuli lumwe na wangubochela hamwe ilagano lilila lya Nguluwi kukolela Kilistu Yesu.

[7] Heni nanditigwa chitumagwa wa Mbuli Inojile kwa utambichizo wa uyeng'ha woyamhele Nguluwi, kwa ludali lwa heye lukulu.

[8] Heni nda mdodo kwa wanhu weng'ha wa Nguluwi, ila kamha kunoga kwa heye, leka ndiwadamlile wanhu hawawele Wayahudi lufufu lwa Kilistu hambe uwazigwe,

[9] na kuwadita wanhu waizele mbuli ya Nguluwi ivisigwe vyoilingukola mijito. Nguluwi yawele mlumba wa vinhu vyeng'ha nakaivisa mbuli ayo kulawila katali,

[10] kwa chiwalo acho, kukolela chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, wakulu na wawele na ukulu wa kilanga wauzele luhala lwa Nguluwi luli vinji.

[11] Nguluwi nakadita ahyo kota vyoyaganile mazuwa gose kwa kukolela Yesu Kilistu Mkulu wa hetwe.

[12] Lelo kwa kilumba na Kilistu na kwa makundo kwa heye, hetwe twangujeza kumlutila Nguluwi ne kudumba.

[13] Ahyo, ndangukulandani mleche kugozola kwa chiwalo cha magazo gondilingugapata kwa chiwalo cha hemwe, mina ndangudita ahyo kwa chiwalo cha ukulu wa hemwe.

Igano lya Kilistu

[14] Kwa chiwalo acho, ndangumfugamila Mhaza,

[15] yawele chaluchizo cha nhanzi zeng'ha muisi na kilanga kangubochela itagwa lya heye litanganiche.

[16] Ndangumlanda Nguluwi, kota winji wa utambichizo wa heye ukulu, yawapeni kwa ludali lwa Muhe wa heye, ludali lwa kwima nzinzili mgati mwa hemwe,

[17] na heye Kilistu yekale mnhumbula ya hemwe kwa makundo. Ndangumlanda muwe na mizabi na msisi kuli igano.

[18] Leka mvizele hamwe na wanhu wa Nguluwi vila igano lya Kilistu vyolilingwenela kwa ugazi na ulefu, kwa pima na fudi.

[19] Ena, muwe mvizelele igano lya Kilistu liwele ngupuluta luhala lweng'ha, mmemezwe ng'hatu ukulu weng'ha wa Nguluwi.

[20] Tumtogole Nguluwi, kwa mong'ho wake ulingudita mijito mgati mwa hetwe koweza kudita mbuli ng'hulu kusinda gala tulinguweza kulanda ama kijesa,

[21] Nguluwi yatogoligwe kukolela chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu na kukolela Yesu na kuli lulelo lweng'ha, mazuwa gose! Ena.

4

Hamwe kuli lukuli lwa Kilistu

[1] Lelo heni nda mnweng'wa kwa vila ndangumfugamila Mkulu, ndanguwalanda mikale kota Nguluwi vyoyalinguwagana mikale.

[2] Mhela weng'ha msindamale, liholile na muwele na ubetezo, mwimilile hemwe kwa hemwe kwa igano.

[3] Mdite ibamba lya kuwika chigota chilingigaligwa na Muhe kwa kukolela kikala goya kulinguwadita muwe hamwe.

[4] Kuna lukuli lumwe lwa Kilistu na Muhe Yelile yumwe, kota vila utumbilo umwe womchemelwe na Nguluwi.

[5] Kuna Mkulu yumwe, makundo gamwe na ubatizo umwe.

[6] Kuna Nguluwi yumwe na Mhaza wa weng'ha, yawele Mkulu wa weng'ha, kangudita mijito yeng'ha na kuli geng'ha.

[7] Na chila yumwe wa hetwe kapegwa ndolendole kota vyoyapegwe na Kilistu.

[8] Kota vyogawele ngulonga Gandichigwe,
“Vyo yakwinile kwa Nguluwi kuchanya ng'hatu,
nakawahola wanweng'hwa wenji,
nakawapa wanhu ndolendole.”

[9] Lelo vyoiwele ngulojigwa, “Na kakwina mchanya,” Yangulonga ndaze? Yangulonga kuta tandi nakedulika mbaka hasi ng'hatu muisi.

[10] Ahyo, yula yaduliche hano muisi ndo yaheluche kilanga leka yaimemeze isi.

[11] Ndo yawapele wanhu ndolendole, nakawahagula wanhu wanji wawe watumigwa, wanji waloli, na wanji wadamla Mbuli Inojile na wanji wadimi na ulangusa.

[12] Nakadita ahyo leka yawawiche goya wanhu weng'ha wa Nguluwi kwa chiwalo cha mijito ya Kilistu kuli kuwimiza lukuli lwa Kilistu.

[13] Na ahyo hetwe tweng'ha twilumbe tuwe hamwe kuli makundo na kumzela Mwana wa Nguluwi, tuwe wanhu wawele na makundo gemile ng'hatu kota Kilistu vyoyawele.

[14] Lelo hatuwa kahi kota wana wadodo, kutigaswa na nhigu ya mazi na kutigaswa ako na ako kwa mbeho kwa malanguso walingwaluka wanhu wahadi.

[15] Ila, wone tibatilile mbuli zilingukomya kwa nhumbula ya igano, towa tukulile mgati mwa heye yawele mutwi, ayo ndo Kilistu.

[16] Hali ulongozi wa heye vitomo vyeng'ha vya lukuli vyangibatana hamwe, na lukuli lweng'ha lwangibatililwa hamwe kwa vitomo vyake. Ahyo wone chila chitomo wone chidite mijito ya heye goya, lukuli lweng'ha lwangukula na kizenga kuli igano.

Kikala kuli Kilistu

[17] Lelo kwa itagwa lya Mkulu, ndanguwalonjelani, mleche kulutilila kikala kahi kota wanhu wohawamzelele Nguluwi, wawele na Majesa ga upoka,

[18] na nyhala za hewo za kutitu. Wakutali na ukomu yalingulavya Nguluwi kwa chiwalo cha upoka wa hewo na kwa chiwalo cha luhala lwa hewolutiliwale.

[19] Wanhu wajilila na wahela soni, wenjila muli uhadi na mazuwa geng'ha wangudita wihe.

[20] Ila hemwe nahamumzelele Kilistu.

[21] Namuhulika goya mbuli za heye, namwe namlangusa goya kukomya uwele kuli Yesu.

[22] Namlangusa muuleche awu wunhu wa hemwe wa katali, ulingiwifya kwa maya ga udesi.

[23] Muhe wa hemwe na nyhala za hemwe zigaluche.

[24] Muuvale wunhu wa sambi uwele ulumbigwe kwa kukomya kiwhana na Nguluwi kuli kutanganika na kwela.

[25] Kwa ahyo, mleche kulonga udesi. Hemwe mweng'ha mlonje mkomya na wayenu, kwa vila hetwe tweng'ha twa wanhu wa lukuli lumwe lwa Kilistu.

[26] Wone mzudile, mleche kulongozwa na heye kudita gehile na kahi mleche kikala mzudile misi yeng'ha.

[27] Mleche kulipa Limazoga mhumu.

[28] Munhu yawele yohiza, yaleche kuhiza kahi, ila yakole mijito kwa moko ga heye ganojile yapate chinhu cha kuwapa wazunwa.

[29] Mbuli yihile ileche kulawa muli milomo ja hemwe, ila mlonje ulonzi unojile ulinguwazenga wanhu, leka goumlingulonga, yawatanze wanhu walinguwahulichizani.

[30] Mleche kumzudiza Muhe Yelile wa Nguluwi, kwa vila kukolela heye, hemwe muwichigwa ulajilo wa Nguluwi kwa chiwalo cha zuwa lya kugomboligwa.

[31] Lelo mleche kizudila, mleche kizudiza, iyowe na maligo. Mleche wihe weng'ha!

[32] Ila miwonele isungu na mitanze, miyuse gehile hemwe kwa hemwe, kota Nguluwi vyoyawosele gehile kukolela Kilistu.

5

Kikala kuli lumuli

[1] Kwa vila hemwe mwa wana waganigwe na Nguluwi, miwhane na heye.

[2] Mikale kwa kigana, kota Kilistu vyoyatuganile na kuulavya ukomu wa heye kota nhambiko, ilingununyilila goya na nhambiko ilingumnojeza Nguluwi.

[3] Kwa vila hemwe mwa wana wa Nguluwi, ung'hondwa ama wihe weng'ha ula ama ubuhu, havilinguganigwa kulonjigwa hali hemwe. Mina mbuli azi hazinojile kwa welile wa Nguluwi

[4] Mleche kulonga ulonzi ulingubasa soni, gaupoka, aga geng'ha haganojile kwa hemwe mwemwe. Inoga mlonje ulonzi wa kumtogola Nguluwi.

[5] Ahyo mvizele ng'hatu kota mng'hondwa ama munhu mdesi ama mhadi ama mwavu, mhadi kangiwhana na munhu yalingufugamila jimalukolo, ama munhu yoneche kota ayo, houhalila hebu undewa wa Kilistu na wa Nguluwi.

[6] Mleche kukunda kubadigwa na munhu kwa ulonzi wa upoka, kwa vila kuzudila kwa Nguluwi kowoyela wanhu wala hambe wamkunde.

[7] Lelo mleche kitanza na hewo.

[8] Katali hemwe namwali kutitu, ila sambi mwa kuli lumuli kwa kilumba na Mkulu ahyo mikale kota wana wa lumuli.

[9] Mina lumuli alu lwanguwegalila wanhu wawe wanojile na watanganiche na kukomya.

[10] Mjeze kuvizela gala gawele ngumganiza Mkulu.

[11] Mleche kudita gehile, galingulawa kuli giza, ila mgalavye hazelu.

[12] Mbuli iwele nguditigwa kwa kivisa yanguwa soni ne kuisimila.

[13] Na mbuli ila iwele nguditigwa kuli lumuli, kukomya kwa heyo kulajilwa,

[14] kwa vila lumuli lwangudita mbuli zeng'ha zoneche. Ndo mina Gandichigwe gangulonga,
“Ulilimche hegwe youwasile,
uzilipuche kuli wanhu wabagame,
na heye Kilistu kokumwesela.”

[15] Lelo milolele vyomlingikala. Mleche kikala kota wapoka, ila mikale kota wanhu wawele na luhala.

[16] Mtumiye goya mhela muwele nawo, kwa vila mazuwa aga geha.

[17] Mleche kuwa wapoka, ila mjeze kuvizela gala goyalingugana Mkulu.

[18] Mleche kugala ujimbi, mina awo wowalumiza, ila mmemezwe na Muhe Yelile.

[19] Milonjele ulonzi wa kidekuliza, nzimbo na nhelo za kunhumbula, mmwimbile na mumtogole Mkulu mnhumbula ya hemwe.

[20] Mazuwa geng'ha mumtogole Mhaza Nguluwi kwa itagwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

Wadala na walume

[21] Chila yumwe yamhulichize miyage kota vyayalingumhulika Kilistu.

[22] Hemwe wadala muwahulichize walume wa hemwe kota vyomulingumhulichiza Mkulu.

[23] Mina mlume ndo mutwi wa mchewake kota Kilistu vyoyawele mutwi wa Ng'handa ya Nguluwi, na heye Kilistu Mlohozi yuye kachigombola chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu nawo ndo lukuli lwake.

[24] Wadala wawahulichize walume wa hewo kota chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu vyochilingumhulichiza Kilistu.

[25] Namwe walume, muwagane wadala wa hemwe kota Kilistu vyoyachiganile chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, mbaka kuulavya ukomu wa heye kwa chiwalo cha chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[26] Nakadita ahyo leka kwa ulonzi wa heye, yaulavye kwa Nguluwi, hala yoyalihovuje kuli mazi,

[27] leka, yepatile heye chilundo cha walingukunda wawele welile na wanojile ng'hatu, chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wawele hela chinhu chihile, ama udesi ama wihe unji, ila chiwele chelile chilihela wihe.

[28] Vivila walume wawagane wadala wa hewo kota ng'huli za hewo. Mlume yalingumgana mchewake kangigana yuye.

[29] Kuduhuli munhu yawele nguulema lukuli lwa heye, ila kangulisa na kuulolela kota Kilistu vyoyalinguchiditila chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu,

[30] mina hetwe tweng'ha twa vitomo vya lukuli lwa heye.

[31] Kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga, “Ndo mina mlume kangumlekaga mhaza na mayake, na kilumba hamwe na mdala wa heye, nawo weli wowa lukuli lumwe.”

[32] Uviso awu ndo lukulu, ila heni ndangulonga mbuli ya chiwalo cha Kilistu Yesu na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[33] Ila chila mlume yamgane mchewake kota vyoyalingigana yuye, na chila mdala yamhulichize mlume wa heye.

6

Wana na wahaza

[1] Hemwe mowana, muwahulichize wahaza wa hemwe kota vyoyalingugana Mkulu, kwa vila kwa kudita ahyo, ndo chinhu chinojile.

[2] “Wahulichize mhaza na mayako,” Ama ndo mzilo wa mwaluko kuli ilagano,

[3] “Leka wikale mihela minji lukami muisi.”

[4] Hemwe namwe wahaza, mleche kuwazudiza wana wa hemwe, muwalele kwa kuwalangusa na kuwapa malanguso ga Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

Wapogozi na wakulu wa hewo

[5] Hemwe wapogozi muwahulichize wakulu wa hemwe wa hano muisi, kwa nhumbula ya hemwe yeng'ha, kota vyomlingumhulichiza Kilistu.

[6] Mleche kinojeza mhela mlingudita mijito hali hewo, ila mdite mijito kota vitumagwa wa Kilistu, mdite kwa nhumbula za hemwe zeng'ha kota Nguluwi vyoyalingugana.

[7] Homdita mijito, mdite kwa usangalalo kota mwangumditila Mkulu, na haiwele kota mwanguwakolela mijito wanhu.

[8] Mkumbuche mkulu kowapa ndolendole wanhu weng'ha, wapogozi ama welejehe kwa gala ganojile walingudita.

[9] Namwe wakulu mlinguditilwa mijito, muwaditile gagala wapogozi wa hemwe mleche kuwadumbiza, mina hemwe mvizela hemwe na wapogozi wa hemwe mna Mkulu yumwe yawele kilanga na heye kahela ubagulo.

Vita ya chinhumbula

[10] Hamba ndangukuganani mikale goya kwa kilumba na Mkulu na ludali lwake.

[11] Mvale silaha zoyawapele Nguluwi yaweze kulema nzila zihile za Limazoga.

[12] Mina hatulingitowa na wanhu, ila twangitowa na ludali lwihile luwele kilanga, vilongozi wakulu na ludali lwihile lwa jiza lwa mazuwa aga.

[13] Ahyo mvale silaha zompegwe na Nguluwi, leka zuwa ihile hoikuya muweze kitowa na mng'honyo na homsinda kitowa na heye, mowa mng'hali mkamale.

[14] Ahyo, mikale goya, mvale isali lya kukomya mchuno mwa hemwe, utanganicho uwe kota ivalo lya kidumbiza mmambaga za hemwe,

[15] na muwadamlile wanhu Mbuli Inojile ya kikala goya kota vyomlinguvala makwamba.

[16] Mhela weng'ha mibate ngao ya makundo, leka muweze kuputa milapi ja chiluli cha yula mwihe.

[17] Na mbochele ulohozi kota kofia ya hemwe ya chuma, na ulonzi wa Nguluwi kota ipanga wompegwe na Muhe Yelile.

[18] Mdite aga geng'ha kwa kulanda, mumlande Nguluwi yawatanze. Mhela weng'ha kota Muhe Yelile vyoyalinguwalongoza. Ahyo mlutilile kulanda ne kugozola, mazuwa geng'ha muwalandile wanhu wa Nguluwi.

[19] Vivila mndandile heni, leka Nguluwi yamhe chakulonga, leka ndoje ne kudumba wanhu wavizele uviso wa Mbuli Inojile.

[20] Mina heni nda msenga wa Mbuli Inojile mbele mchinweng'ho. Mndandile ndamle ne kudumba Mbuli Inojile kota vyondilinguganigwa.

Paoli kanguwalaga

[21] Tukiko, mng'holozetu mganwa na chitumagwa yatanganiche kuli mijito ya Mkulu, kowalonjelani mbuli za heni ahyo movizela chondilingudita.

[22] Ahyo ndangumlajiza kwa hemwe leka yawalonjele mbuli za hetwe na yawakangaze nhumbula.

[23] Ndanguwaganilani kikala goya na makundo hemwe wang'holozangu, hamwe na ligano lilingulawa kwa Nguluwi Muhaza na ulingulawa kwa Mkulu Yesu Kilistu

[24] Ndangumlanda Nguluwi yawape utambichizo wanhu weng'ha walingumgana Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu kwa ligano halilingumala.

Baluwa ya Paoli kwa wanhu wa Filipi

Chilongole

Paoli nakandika baluwa kwa wanhu walingumkunda Kilistu kwa Wafilipi kuli mhela wa miyaka makumi sita na imwe kulawa loyavumbuche Yesu, loyawele mchinweng'ho, hanji nayali ako Loma. Baluwa nayandichigwa kwa wanhu walingumkunda Kilistu ako kuli muji wa Filipi. Tochilangusa hado kwa chiwalo cha Filipi kulawila kuli chitabu cha Madito ga Watumigwa. Filipi nawali muji ukulu ako kuli honhu hachemigwe Makedoniya. Kahi nachali chilundo cha mwaluko cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Makedoniya. Paoli na Sila nawaluka chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, na kahi wawele hewo nawawichigwa mchinweng'ho kwa chilo imwe lowawele hala (Madito ga Watumigwa 16).

Paoli nayali na chiwalo chinji cha kwandika baluwa ayi. Nakawa na mumhu ya kuta mamlumbo kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kwa ndolendole yowalavile hala lowahuliche kota kamchinweng'ho (4:10-19). Kahi nakawalonjela hewo mbuli ya heye vyoyawele kula kuchinweng'ho. Nakawahagula Timoteyi na Epafulodito kuli chila chilundo cha wanhu walingumkumnda Kilistu (2:19-30), leka wowabochela hewo na kowahulichiza na kukunda kulongozwa na hewo.

Gali mgati

Paoli kangwaluka kwandika baluwa kwa kuwalamsa chilundo cha wanhu walingumkndа Kilistu kula Filipi (1:1-2).

Hamba nakehanza kuli mbuli ya heye vyoyali na Majesa goyawele nago (1:3-2:30).

Hamba nakawalonjela menji galinguwala hewo kikala kota wanhu walingumkunda Kilistu (3:1-4:9).

Paoli kangugwisa chilasi kwa kuta malumbo kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kulistu ako Filipi kwa ndolendole ya hewo na kuwalamsa.

[1] Heni Paoli na Timoteyi, vitumagwa wa Yesu Kilistu, twanguwandichilani hemwe wanhu wa Nguluwi ako Filipi muwele milumbile na Yesu Kilistu, na kahi, vilongozi na watanzi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[2] Twanguwaganilani mbochele kunoga na kikala goya kulawa kwa Nguluwi Mhaza na kwa Mkulu Yesu Kilistu.

Paoli kanguwalandila wanhu wa Filipi

[3] Ndanguta malumbo Nguluwi, chila mhela hondiwakumbukani,

[4] na chila mhela wombele nguwalandilani hemwe mweng'ha, ndangulanda kwa usangalalo,

[5] kwa vila vyomilumbile hamwe na heni kuli kudamla Mbuli Inojile kulawila mhela ula wa mwaluko mbaka lehano.

[6] Lelo ndanguvizela ng'hatu kota Nguluwi nayaluche mijito ayi inojile mgati mwenu, koilutiliza mbaka yasinde kuli zuwa lya kuhiluka kwa Yesu Kilistu.

[7] Vivila kota vyondilinguganigwa kuwajeselani hemwe mweng'ha, kwa vila hemwe mwa mnhumbula ya heni. Hemwe mwa hamwe na heni kuli mhumu yoyamhele Nguluwi ya kuigombela Mbuli Inojile, wone ndiwe mchinweng'ho ama ndiwe ndilejehe.

[8] Mina Nguluwi ndo mlolezi wa heni, ndangulonga ndikomya, vila vyombele na maya ga kugana kuwonani, kwa igano lilingulawa kwa Yesu Kilistu.

[9] Ndangumlanda Nguluwi, igano lyenu lyonjezeche ng'hatu, muwe na uwanzi wa kukomya na luhala lweng'ha,

[10] leka muweze kuhagula mbuli iwele inojile ng'hatu. Aho ndo homuwa mwelile na mlihela nongwa yoneche yila kuli zuwa lila lya kuhiluka kwa Kilistu.

[11] Hamba, ukomu wa hemwe wowa umemile mbuli zinojile zila zilingumnojeza Nguluwi, zilingulawa kwa Yesu Kilistu kwa mbuli ya ukulu na kumtogola Nguluwi.

Kikala kwa kumditila Kilistu

[12] Wang'holozangu, ndangugana mvizele kota mbuli zeng'ha zindawile zinhanza ng'hatu kulutilila kudamla Mbuli Inojile.

[13] Kwa ago geng'ha, wamizi weng'ha wa ng'handa ya mndewa hamwe na wanji wavizela kota nda mchinweng'ho kwa vila heni ndangumkolela mijito Kilistu.

[14] Nakuno heni kuwa mchinweng'ho, kuwadita wang'holozangu wenji wetumbile ng'hatu Mkulu, na kuweza ng'hatu kudamla usenga wa Nguluwi ne kudumba.

[15] Ndangukomya, wamwe wa hewo wangumdamla Kilistu kwa vila wana fihi na ndo wanhu wawele kilewa, ila wanji wangumdamla Kilistu kwa kugana kuwatanza wanhu.

[16] Awa wangudita ahyo kwa igano, kwa vila wavizela kota Nguluwi kanipa heni mbuli ayi ya kuigombela Mbuli Inojile.

[17] Wala wanji wangumdamla Kilistu kwa kudadambala na haiwele kwa nhumbula inojile, wochijesa kota wonyonjezela magazo ga heni mchinweng'ho.

[18] Haiwele chinhu! Heni ndangusangalala wone wanhu wangudamla usenga wa Kilistu kwa chila nzila, iwe kwa fihi ama kwa kukomya. Kahi ndolutilila kusangalala.

[19] Kwa vila ndivizela kota kwa kulanda kwa hemwe na kwa utanzi ulingulawa kwa Muhe wa Yesu Kilistu, ndoloholigwa.

[20] Chondilingugana ng'hatu na kitumbila ndo kota kuduhu chinhu chimbasa soni, leka ndokwima nzinzili mazuwa gose na sambi ng'hatu hondidamla leka kuli ukomu wa heni weng'ha, hondiwa mkomu ama mbagame, ndimdite Kilistu yatanganiche.

[21] Kwa heni kuwa mkomu ndo Kilistu, na kubagama ndo chonolo ng'hatu.

[22] Wone kwa kuwa mkomu ndoweza kudita mijito iwele na chonolo ng'hatu, lelo sivizelele nyhagule choni!

[23] Ndiyenu ndangukwejigwa kuno na kuno kwa azo mbuli mbili. Ndangugana kuleka ukomu awu nakuluta kikala hamwe na Kilistu, kwa vila mbuli ayo inoga ng'hatu.

[24] Ila ndo mbuli itanganiche ng'hatu kwa hemwe wone ndiwe ndilutilila kikala.

[25] Ndangukomya kuli mbuli ayi, ahyo ndivizela kota ndolutilila kikala hamwe na hemwe mweng'ha, leka ndiwatanze makundo na usangalalo konjezeka.

[26] Lelo vyondiwa hamwe na hemwe kahi, mowa na chiwalo cha kona lutogo kwa heni, kuli kilumba kwa hemwe na Yesu Kilistu.

[27] Lelo mbuli itanganiche ndo kota vihendo vya hemwe viwhane na vyoilingugana Mbuli Inojile ya Kilistu, leka wone njeze kuya kwa hemwe

ama ndemwele, igana nyhuliche hela kota mwangwima nzinzili muwa na nhumbula imwe, kahi kwa nhumbula ayo imwe, mwangitowa ngondo kwa chiwalo cha makundo galingulawa mli Mbuli Inojile.

[28] Mleche kuwadumba wawehilwe hemwe, ila muwe mwimile nzinzili na acho chowalajila kota wosumika, kwa vila Nguluwi ndo yalingudita ago.

[29] Mina hemwe mpegwa mhumu na Nguluwi ya kumditila Kilistu, haiwele hela kumkunda ila kahi kwa kugazigwa kwa chiwalo cha heye.

[30] Sambi milumba hamwe na heni kuli kitowa ngondo ya kulewela Mbuli Inojile. Ngondo ayi ndo yila muyonile ndichitowa aho mwaluko na ndo mlinguhulika nding'hali ndichitowa mbaka sambi.

2

Uliholile na ukulu wa Kilistu

[1] Ndaze, kikala kwa hemwe kuli kilumba na Yesu Kilistu kwanguwakangaza? Ndaze, igano lya heye lyanguwahembuliza? Ndaze, mwahamwe na Muhe Yelile na muwele na nhumbula inojile na kiwonela isungu?

[2] Lelo mndite heni sangalale ng'hatu kwa kuwa na majesa ga uhamwe, igano limwe, nhumbula imwe na mchijesa hamwe.

[3] Mleche kudita chinhu choneche kwa fihi ama kwa kidaya hela, ila kwa kuholondala na igano hemwe kwa hemwe, na chila yumwe yamone miyage kota katanganika kusinda heye yuye.

[4] Chila munhu yaleche kupala mbuli zoyalingugana heye yuye hela, ila yalole mbuli zowalingugana wayage.

[5] Muwe na majesa gagala kota yawelenago Yesu Kilistu.

[6] Heye vyoyali, nayali Nguluwi ng'hatu,
Ila hejesile kota kula kiwhana na Nguluwi, ndo chinhu cha kibatilila.

[7] Ila kwa kugana kwa heye yuye,
na kagaleka ago geng'ha, nakedita kota vyoyawele chitumagwa,
nakavumbuka kota munhu,
kota vila wanhu wanji vyowalinguvumbuka.

[8] Nayali liholile na kuhulichiza geng'ha mbaka kabagama,
ena, kabagama mumsalaba.

[9] Kwa mbuli ayo, Nguluwi nakamkwiniza kuchanya ng'hatu,
nakapegwa itagwa liwele likulu kusinda matagwa geng'ha.

[10] Leka, kwa kutanganika kwa itagwa lya Yesu,
vilumbigwe vyeng'ha kilanga na mu isi na kuli isi ya wabagame,
vyomfugamila heye,

[11] Na chila lumyango nalulonje, Yesu Kilistu ndo Mkulu,
kwa ukulu wa Nguluwi Mhaza.

Kuwa kota lumuli mu isi

[12] Lelo wang'holozangu, kota hila navyomnyhulichize mazuwa gesa vyonandali hamwe na hemwe, na sambi vyombele kutali na hemwe mlutilile kunyulichiza. Mkole mijito kwa kudumba na kukakama mlajile kwa madito ga hemwe kota mloholigwa,

[13] kwa vila Nguluwi ndoyalingudita mijito ng'hatu mgati mwa hemwe, na kuwapa nhumbula ya kugana na ludali lwa kudita mbuli yoyalingugana heye yuye.

[14] Mkole chila chinhu ne kung'ung'uta na kuwa hela ibamba,

[15] leka muwe wanhu welile, walihela nongwa, kota wana walingumhulichiza Nguluwi na walingikala kuli isi yihile na wanhu wajilile. Mobunguzuka hali hewo kota nhondwe zilingumwemwesa kuulanga,

[16] wone mibate ng'hatu usenga ulingigala ukomu. Na aho ndo heni hondiwa na mbuli ya kidayila kwa hemwe kuli zuwa hoyohiluka Kilistu, ileche kuya koneka ng'hatu kota kikangaza kwa heni na mijito ya heni nahavyajile hela.

[17] Na wone ukomu wa heni wojidigwa uwe kota nhambiko hamwe na mijito ya hemwe ilingukundigwa, iwele nhambiko hali Nguluwi. Heni ndosangalala ng'hatu na kuwahanza hemwe mweng'ha usangalalo awo.

[18] Hiho du namwe mwanguganigwa kusangalala na kihanza na heni usangalalo wa hemwe.

Timoteyi na Epaflodito

[19] Ila ndangitumbila kwa Mkulu Yesu yondilingitumbila kota ndoweza kumlajiza Timoteyi kwa hemwe behi yiyi, leka nhumbula ya heni ihembulizwe kwa kuvizela mbuli za hemwe.

[20] Ndahela munhu yunji kota heye yawele nguwaditila kwa nhumbula yeng'ha.

[21] Wanji wanguditika hela mbuli za hewo wawo woleka kuditika mbuli za Yesu Kilistu.

[22] Kwa vila hemwe mwemwe mvizela katogo ka Timoteyi navyoyakolile mijito hamwe na heni kota vila mwana na mhaza kuli kudamla Mbuli Inojile.

[23] Ahyo, ndangitumbila kumlajiza kwa hemwe behi yiyi hondivizela vila mbuli za heni vyozindutila.

[24] Ndangitumbila Mkulu kota heni nani ndabehi kuya kwa hemwe.

[25] Mbona ingana kumlajiza kwa hemwe mng'holozetu Epafulodito, yawele mkola mijito myangu kuli kuigombela Mbuli Inojile ya Kilistu hamwe na heni vivila heye mtumigwa wa hemwe mumlajize yanhanze.

[26] Kangugana ng'hatu kuya kuwonani hemwe mweng'ha, nakagaya lukami kota hemwe mhulika luzi kota nayali mtamwa.

[27] Ena, nayali mtamwa habehi nakubagama. Ila Nguluwi nakamonela isungu, na haiwele heye yaliyeka, leka na heni kahi ndeche kuwa na usungu ukulu.

[28] Lelo ndangugana ng'hatu kumlajiza kwa hemwe, leka hommona muwe msangalale kahi, na masinzo ga heni goche.

[29] Lelo mbocheleni kwa usangalalo weng'ha kota mng'holozo kuli Mkulu. Mwanguganigwa kuwahulichiza wanhu wawele kota heye,

[30] kwa vila heye nayali behi na kubagama kwa chiwalo cha mijito ya Kilistu, nakambuza ukomu wa heye leka yanhanze heni kwa gala hemwe nahamwali kuhega kunhanza.

3

Kukundigwa kota tunoga kwa Nguluwi

[1] Konjezela kwa ago, wang'holozangu, msangalale kuli kilumba na Mkulu. Hambe nhoche kuwila gala gomina nyandiche hala hamwande, mina gowatanza ng'hatu.

[2] Milolele na awo walingudita wihe, awo wafanda kota misochi, wanhu walinguwakola lupichi kwinjila ikumbi.

[3] Hetwe ndo wanhu wenjile ikumbi kwa kukomya, haiwele hewo, kwa vila hetwe twangumfugamila Nguluwi kwa kulongozwa na Muhe wa heye, na

kidayila kuli kilumba na Yesu Kilistu. Hatulingitumbila vinhu vilingukoleka mlukuli.

[4] Ila heni ndahawezile kitumbila mbuli azo, na wone kuna munhu yalingijesa kota koweza kitumbila mbuli azo za lukuli, heni nani ndimsumya,

[5] heni nanyinjila ikumbi zuwa lya nane kulawila vyovumbuche, kahi heni nda munhu wa isi ya Isilaeli wa nhanzi ya Benjamini, Muebulaniya ng'hatu. Kwa chiwalo cha kibatilila malajizo ga Musa goyapegwe na Nguluwi, heni nandali Mfalisayo,

[6] nandikangaza ng'hatu mbaka kuvigaza vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu. Na kwa chiwalo cha kudita mbuli zinojile, zilingigaligwa kwa kuwinza malajizo, heni ndali hela nongwa yoneche.

[7] Ila kwa chiwalo cha Kilistu, ago geng'ha vyonandali kijesa kota ndo gamha chonolo, sambi ndangugona kota hagawele na chinhu.

[8] Ena, hagawele ago hela, ila ndangona kota chila chinhu chaga hela, kwa chiwalo cha mbuli ng'hulu ng'hatu, ya kumzela Yesu Kilistu Mkulu wa heni. Kwa chiwalo cha heye ng'hunda kutaga kutali chila chinhu, ndigona ago geng'ha kota midohe, leka ndiwe hamwe na Kilistu,

[9] na kilumba na heye ng'hatu. Heni kahi ndema kula koneka ndinojile hali Nguluwi, kulinguya kwa kuwinza malajizo. Ila ndangoneka kota ndinojile hali Nguluwi kwa kumkunda Kilistu, ulingulawa kwa Nguluwi kukolela makundo.

[10] Chondilingugana hela ndo kumzela Kilistu na kuwona mong'ho wa kuzilipuka kwa heye, kilumba na heye mli magazo ga heye, na kiwhana na kuli kubagama kwa heye.

[11] Na heni nani, ndangitumbila kota ndozilipuligwa.

Ndangubilimila leka fiche mwiso

[12] Hambe ndonje kota mina fika ama ndiwa nhanganiche. Ndangulutilila kikangaza kupegwa yila ndolendole, kwa chiwalo cha heye, Yesu Kilistu kembata ndiwe wa heye.

[13] Ndangukomya wang'holozangu, silingulonga kota mina mhegwa ndolendole ayo, ila ndangudita mbuli imwe, ndangusemwa gala gapulute na kikangaza kugebatilila gala gawele kumwando kwa heni.

[14] Lelo ndangubilima fiche mwiso, leka mbochela yila ndolendole ya ukomu wa mazuwa gose, ndolendole ayo ndo nyhemo ya Nguluwi ya kuluta kilanga kukolela kilumba na Yesu Kilistu.

[15] Hetwe tweng'ha tukangale kuli ukomu wa hetwe wa kilumba na Yesu Kilistu, twanguganigwa kijesa mbuli azo. Ila wone wamwe wa hemwe wangijesa vinji, lelo Nguluwi kowagubulilani mbuli ayo.

[16] Hamwe na ago geng'ha, tulutilile kumwando kuli nzila yiyo yonatuiwinzile mbaka sambi baha.

[17] Wang'holozangu, muwinze vyondilingudita heni, milanguse kwa wala walingikala kota ahyo, kota vyotuwalonjelani hemwe.

[18] Nandikulonjelani mbuli ayi mala nyinji, na sambi ndanguwila kahi kwa mahozi, hana wanhu wenji wangikala kota wang'honyo wa usenga wa kubagama kwa Yesu Kilistu hala mumsalaba.

[19] Kuduma kwa hewo ndo kuwifyigwa, wangudita kunojeza ng'huli za hewo kota ndo mlungu wa hewo, wangidayila mbuli za hewo za soni na kijesa hela mbuli za isi ayi.

[20] Ila hetwe twa wenyeng'haye wa kilanga, na twangumlolela ng'hatu mlohozi wa hetwe Mkulu Yesu Kilistu yoye kulawa ako.

[21] Heye kogalamla ng'huli za hetwe ziwele ng'hochele, na kuidita iwhane na lukuli lwa heye luwele na ukulu ng'hatu, kwa ludali lulula lulingumdita yaviwiche vinhu vyeng'ha hali ulongozi wa heye.

4

Mbuli za kukangaza nhumbula

[1] Ahyo, wang'holozangu wondilingukuganani, wondilingugana ng'hatu kukonani, hemwe muwele usangalalo wa heni na chipembelo cha kusumya kwa heni, vyomlingulapigwa kwima nzinzili kuli kilumba na Mkulu.

[2] Ndanguwadedezani, hemwe Euwodia na Suntike, mikale kwa kihulichiza kota mwalukolo milumbile kwa Mkulu.

[3] Nagwe mkola mijito myangu yondilingitumbila, ndangukugana uwatanze wadala awo, kwa vila wangikangaza kuli kukola mijito ja kweneza Mbuli Inojile hamwe na heni, hamwe na Kelemensi na wakola mijito wayangu weng'ha, wawele matagwa ga hewo gandichigwa kuli chitabu cha ukomu.

[4] Lelo msangalale ng'hatu kuli kilumba kwa hemwe na Mkulu. Ndangulonga kahi, msangalale!

[5] Uliholile wa hemwe uzeleche kwa wanhu weng'ha. Mkulu ka habehi kuya.

[6] Mleche kuwa na lunhwinhwi kwa chinhu choneche chila, ila kwa chila mbuli, mumlande Nguluwi kwa chiwalo cha vinhu vyomlingugana, mumlande kwa kuta malumbo Nguluwi.

[7] Na ako kikala goya kulingulawila kwa Nguluwi iwele ng'hulu kusinda nyhala za wanhu, yokwamila goya nhumbula za hemwe na nyhala za hemwe kuli kilumba na Yesu Kilistu.

[8] Hamba wang'holozangu, mibatilile mbuli zeng'ha za kukomya, goneche galingutogoligwa, galingukundigwa na Nguluwi, goneche gawele gelile, ga kunojeza na gatanganiche.

[9] Mgadite gala gomilanguse na kubochela kulawila kwa heni, mbuli zomuhuliche na kugona kulawa kwa heni. Na heye Nguluwi yalingutudita tikale goya, kowa hamwe na hemwe.

Paoli kanguta malumbo kwa ndolendole

[10] Kuli kilumba kwa heni na Mkulu nasangalala ng'hatu, kwa kona mwangung'humbuka kahi kunhanza. Ndema kulonga kota hamsemwile kunjesa, ila namng'hali hamonile mhumu ya kudita ahyo.

[11] Hambe ndonje ahyo sambi kwa vila ndangugana chinhu, mina ndilangusa ndeme kugana vinhu mzidi kwa vila vyondilinavyo.

[12] Ndivizela kikala na vinhu vinji ama kuwa hela vinhu. Ndilangusa mbuli zeng'ha, ndiwe na nzala ama kiguta, kupegwa vinji ama kuwa na vido.

[13] Ndoweza kudita chila mbuli kwa vila Kilistu kangunipa ludali.

[14] Leka ahyo, hemwe namdita goya kwa kunhanza kuli magazo ga heni.

[15] Hemwe Wafilipi mvizela mwemwe baho kota mwaluko wa kudamla Mbuli Inojile, lonandali ndikuka Makedoniya, hemwe mliyeng'ha ndo muwele chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu mnhanzile, hemwe mliyeng'ha ndo muwele hamwe na heni kuli kubochela vinhu na kuwatanza wanji.

[16] Aho navyombele ndigana kutanzwa kula Tesalonike namingalila utanzi, kahi nahaiwele mala imwe hela.

[17] Haiwele hela kota ndangugana kubochela ndolendole, chondilingugana monjezelwe kuli gala geng'ha ganojile gomditile.

[18] Lelo mina mbochela vinhu vyeng'ha vyommhele, kahi ndo vinji ng'hatu kusinda vyonganile. Ndina chila chinhu kwa vila sambi Epafulodito mina kengalila ndolendole za hemwe. Ndolendole azo ndo kota nhambiko iwele ngununyhilila goya, nhambiko iwele ngukundigwa na kumnojeza Nguluwi.

[19] Lelo Nguluwi wa heni, kwa ukulu wa lufufu lwa heye kukolela Yesu Kilistu, kowapani vinhu vya hemwe vyeng'ha vyomlingugana.

[20] Ukulu uwe kwa Nguluwi wa hetwe na Mhaza wa hetwe, mazuwa gose. Ena.

Ulamso wa kugwisa chilasi

[21] Ndanguwalamsani wanhu wa Nguluwi weng'ha walingumkunda Kilistu Yesu. Wang'holozangu wawele hamwe na heni hano wangukulamsani.

[22] Wanhu wa Nguluwi wa hano, na ng'hatu wala wawele kuli ng'handa ya mndewa wa Loma, wangukulamsani.

[23] Ndanguwalandilani isungu lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

Baluwa ya Paoli kwa wanhu wa Kolosai

Chilongole

Baluwa ya Wakolosai nayandichigwa na mtumigwa Paoli (1:1). Nakandika baluwa ayi naloyawele mchinweng'ho, hanji nayali ako Loma mhela wa makumi sita Yesu loyavumbuche. Baluwa ya Wakolosai hamwe na Waefeso na Filemoni, zanguchemigwa baluwa za mchinweng'ho kwa vila Paoli nakazandika naloyawele mchinweng'ho. Nakandika baluwa ayi kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako kuli muji wa Kolosai. Paoli nahaluche chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Kolosai kota navyoyalonjile kuli sula ya 2:1, ila nakona yowa goya wone yomlapa yadite ahyo. Yangoneka kota Epafulasi ndo yaluche acho chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kwa vila nayali yalawile ako Kolosai.

Paoli nakona vibi kwa gala malanguso ga udesi kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Kolosai. Nakandika menji mli ayi baluwa galinguwala mbuli ayo. Nakwali na chilundo cha Wayahudi walingumuwinza Kilistu nawawelengujeza kuwakola lupichi Wakilistu wanji kuwinza malajizo ga Chiyahudi kulawa kuli Ilagano lya katali, ng'hatu kwa kwinjila ikumbi. Paoli nakandika kota munhu yalingumuwinza Kilistu, halingugana chinhu choneche, ila Kilistu leka yakundigwe na Nguluwi (1:15-20). Na malajizo galinguwala Ilagano lya munhu hela gahela chinhu (2:8).

Gali Mgati

Paoli kangwaluka baluwa kwa kuchilamsa chilundo cha wanhu walingumukunda Kilistu ako Kolosai (1:1-2).

Hamba nakandika ukulu wa Kilistu kuli chiwalo cha gala malanguso ga udesi ako Kolosai (1:3-3:4).

Kota kuli baluwa nyinji za Paoli, nusu ya baluwa nakandika mbuli zitanganiche kuli mbuli ya kikala goya kuli makundo kwa wang'ha walingumkunda Kilistu (3:5-4:6).

Paoli kangugomanyiza baluwa kwa kuwalamsa na malajizo gawele mli baluwa gasomigwe kwa lizi kulu kuli vilundo nyeng'ha vya wanhu walingumkunda Kilistu (4:7-18).

[1] Heni Paoli, mtumigwa wa Yesu Kilistu kota Nguluwi vyoyaganile, hamwe na mng'holozangu Timoteyi,

[2] twanguwandichilani hemwe wanhu wa Nguluwi wa ako Kolosai, wang'holozetu muwele ngukundigwa kuli kilumba na Yesu Kilistu. Twanguwaganilani isungu lya Nguluwi hamwe na kikala goya kulawila kwa Mhaza wa hetwe.

Paoli kangumlanda Nguluwi na kuta malumbo

[3] Mazuwa gose twanguta malumbo Nguluwi, Mhaza wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, mhela hotuwalandila,

[4] mina tuhulika mbuli ya makundo ga hemwe kuli Kilistu Yesu na kwa mbuli ya igano lyenu kwa wanhu wa Nguluwi.

[5] Makundo ga hemwe na igano lyenu vyejemela kuli kitumbila gomuwichilwe kilanga. Mina mhulika kwa ako kitumbila hala hamwande mhela lomdamlilwe usenga wa kukomya uwele ndo Mbuli Inojile.

[6] Ayi Mbuli Inojile vyoifichile kwa hemwe, naiwadita wanhu wadite ganojile na kwenela muisi yeng'ha kota vila navyoyaditile kwa hemwe

kulawila zuwa lila lomhuliche mbuli ya isungu lya Nguluwi na kuizela iwele ya kukomya.

[7] Namilangusa isungu lya Nguluwi kulawila kwa Epafula, mtanzi muyetu tulingumgana, yawele ndo mkolamijito wakukundigwa kwa Kilistu kwa chiwalo cha hetwe.

[8] Heye naye, nakatigalila mbuli za igano lyenu lyompegwe na Muhe wa Nguluwi.

[9] Kwa chiwalo acho, twali tuwalandileni mazuwa gose kulawila mhela lotuhuliche mbuli ya hemwe. Twangumlanda Nguluwi yawadite hemwe mvizele goya gala goyalingugana, hamwe na nyhala zeng'ha na uwanzi wotupegwa na Muhe wa Nguluwi.

[10] Aho moweza kikala kota vyoyalingugana Mkulu na kudita galingumnojeza mazuwa gose. Kwa nzila ayo, moweza kudita mbuli zinjizinji zinojile, namwe molutilila kukula kuli kumzela Nguluwi.

[11] Nguluwi yawapeni ludali kwa udaho wa ukulu wa heye leka muweze kubeteza na kwimilila chila chinhu kwa usangalalo,

[12] na kuta malumbo Mhaza, yawaditile hemwe mkundigwe kubochela mbuli zila yawawichile wanhu wa heye kuli undewa wa lumuli.

[13] Nguluwi nakatulohola kuli ludali lwa jiza, nakutwinjiza kuli undewa wa Mwanage yamganile.

[14] Kwa heye twangugomboligwa, mina twangusilwa gehile ga hetwe.

Ukulu wa Kilistu na mijito ya heye

[15] Kilistu kangoneka ng'hatu kota kewhana na Nguluwi, yohalingoneka, heye nayali baha vinhu vyeng'ha naving'hali lumbigwa.

[16] Mina kwa heye vinhu vyeng'ha navilumbigwa,
chila chinhu muisi na kilanga,
vinhu vilingoneka na havilingoneka,
wone iwe wandewa, vilongozi, wakulu na wawele na mong'ho.
Vyeng'ha navilumbigwa kukolela heye na kwa chiwalo cha heye.
[17] Heye nayalibaha kung'hali lumbigwa kwa vinhu vyeng'ha,
kwa kilumba na Kilistu, vinhu vyeng'ha vilutilila kuwa bahala honhu hake.
[18] Heye ndo mutwi wa lukuli lwake, lukuli ndo chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu weng'ha.
Heye ndo chaluchizo cha ukomu,
mlelwa wa mwaluko kuzilipuligwa,
Leka yawe wa mwaluko kuli vinhu vyeng'ha.
[19] Kwa vila Nguluwi nakagana Unguluwi wa heye woneche mgati mwa Kilistu.
[20] Kwa nzila ya Mwanage, Nguluwi nakahanyisa vinhu vyeng'ha vilumbigwe vimhiluchile heye,
na kwa danda ya mwanage ibohoche mumsalaba, nakadita kikala goya,
na vinhu vyeng'ha muisi na kilanga.

[21] Aho mhela umwe hemwe kahi namwali kutali na Nguluwi na mwali wang'honyo wa heye kwa majesa ga hemwe na madito ga hemwe gehile.

[22] Ila sambi, Nguluwi kawahanyisa hemwe kukolela Mwanage nayawele munhu na kubagama, leka yawawiche hemwe kumwando kwa heye, muwa wanhu wa Nguluwi, walihela nongwa na ne kulonjigwa vibi.

[23] Mwanguganigwa, ila kulutilila na kibatilila nzila yiyila kuli makundo, namleche kukunda kutigaswa kulawila kuli utumbilo ula wompegwe mhela womhuliche Mbuli Inojile. Heni Paoli ndiwa chitumagwa wa ayo Mbuli Inojile iwele idamligwe kwa chila munhu muisi.

Mijito ja Paoli kwa wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu

[24] Na sambi ndangusechelela kugazigwa kwa chiwalo cha hemwe, mina kwa kugazigwa aku aha muisi, ndangutanza kwenela kwa chila chipunguche kuli kugazigwa kwa Kilistu kwa chiwalo cha lukuli lwake, mina ndo chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[25] Nani nditigwa na Nguluwi ndiwe chitumagwa wa chilundo cha wanhu walingukunda Kilistu. Mijito yiyo ndo kudamla ulonzi wa Nguluwi uzeleche goya.

[26] Usenga awo wanhu nawavisigwa waleche kuuzela, kulawila lulelo lwa katali, ila sambi nakawalajila wanhu wa heye.

[27] Nguluwi nakagana kuwazelesa awo, vila uviso vyouwele mkulu na ukulu vyowenele kwa wanhu hawawele Wayahudi, nayo ndo ayi, Kilistu ka mgati mwa hemwe, na heye ndo yalingugalila utumbilo kota tochihanza kuli ukulu wa Nguluwi.

[28] Kwa mbuli ayo twangumdamla Kilistu kwa wanhu weng'ha, twanguwakanya na kuwalangusa weng'ha kwa nyhala yeng'ha, leka tuweze kumigala chila yumwe yawele yakangale kumwando kwa Nguluwi kuli kilumba na Kilistu.

[29] Kwa mbuli ayo heni ndangudita mijito na ndikangaza kwa ludali lukulu lwa Kilistu lulingukola mijito mgati mwa heni.

2

[1] Ndangugana mvizele vyondilingikangaza kwa chiwalo cha hemwe na kwa chiwalo cha wanhu wa Laudikeya na kwa chiwalo cha weng'ha hawanzelele.

[2] Ndangudita ahi leka ndiwakangaze nhumbula na kilumbiza mli igano, leka wawe wadahile kuwa na uwanzi ukulu ng'hatu, waweze kuvizela uviso wa Nguluwi, uwele ndo kumzela Kilistu yuye.

[3] Mgati mwake mvisigwa ng'hano zeng'ha za nyhala na luhala.

[4] Lelo ndanguwalonjelani, mleche kubadigwa na munhu yoneche kwa ulonzi wa udesi na hanji gawe gangoneka kota ndo ga kunojeza ng'hatu.

[5] Kwa vila wone ndiwe kutali na hemwe, ndanguwajesani lukami, ila mgati mwa muhe wa heni nda hamwe na hemwe, na ndangusangalala kona azo mbuli za hemwe vyozilinguluta goya na vyomlingwima nzinzili kuli makundo kwa Kilistu.

Ukomu wa kukomya kuli kilumba na Kilistu

[6] Kwa vila hemwe mumkunda Yesu Kilistu yawele Mkulu, lelo mikale kuli kilumba na heye.

[7] Muwe na mizabi mgati mwake, mizenjele mchanya mwake na kwima goya kuli makundo kota vyomlanguswe. Muwe mmemile malumbo.

[8] Mlole, lelo munhu yaleche kuwadita muwe wapogozi wa heye, kwa malanguso ga heye ga udesi hela, galingulawa mli malanguso ga wanhu na kota isi vyoilingugana, na haiwele yalingulangusa Kilistu yuye.

[9] Mina mgati mwa lukuli lwa Kilistu, amo mwangikala Unguluwi weng'ha.

[10] Namwe mpegwa ukomu ng'hatu kuli kilumba na heye. Heye ka mutwi wa vilongozi wa vijeni vyeng'ha vilingulongoza na viwele na ludali lweng'ha.

[11] Kuli kilumba na Kilistu hemwe namwinjila ikumbi, ila haiwele kwa ikumbi lilingukoleka na wanhu mlukuli, ila ikumbi lilinguditikwa na Kilistu yuye, leka kuwadita wanhu wagomboligwe kulawa kuli ludali lwa gehile.

[12] Mhela lombatizigwe na mtiligwa hamwe na Kilistu, na kuli kubatizigwa namzilipuligwa kahi hamwe na heye kwa kukunda kuli mong'ho wa Nguluwi yamzilipule Kilistu.

[13] Mhela umwe namwe mwali kota mbagame kwa mbuli ya gehile ga hemwe na kwa vila hemwe namwali wanhu hawawele Wayahudi. Ila Nguluwi nakawapa hemwe ukomu hamwe na Kilistu. Heye katusila gehile ga hetwe geng'ha,

[14] nakosela kutali gehile ga hetwe geng'ha, gandichigwe gawele kutulonjeleza, hamwe na malajizo gake nagawele na ung'honyo kwa hetwe, nakosa galeche kuwa hala kahi kwa kugatowelela mumsalaba.

[15] Aku kumsalaba Kilistu nakawaboka ludali lwao avyo vijeni vilongozi na wakulu wawo, nakuwabasa soni hali wanhu kwa kuwabuluna kota wanhu walingujenda lung'hongola kulajila majendo ga kusumya kwa heye.

[16] Ahyo, lelo mleche kukunda kupegwa mzilo na munhu yoneche kwa chiwalo cha vilyo ama vyakunwa, mazuwa ga mnvina na mnvina ya mwezi uyage ama Zuwa lya Kwesela.

[17] Mbuli za kota hino ndo isisila hela lya gala galinguya, kukomya kuko ndo Kilistu.

[18] Mleche kukunda munhu yoneche yawasukule chila chomuwele nacho, yalingidaya kota heye kaholondala na yalingufugamila wahilisi wa kilanga. Na kiwika kuli ululi wa heye yuye na kidaya hela, munhu kota ayo kabubuwanika kwa luhala lwake lwa chilukuli,

[19] nakebagula na Kilistu yawele mutwi wa awo lukuli. Kwa kulongozwa na Kilistu, lukuli lweng'ha lwanguliswa na kilumbizwa hamwe kwa vitomo vyake na midanha jake, nawo wokula kota vyoyalingugana Nguluwi.

Kubagama na kikala hamwe na Kilistu

[20] Hemwe mbagama hamwe na Kilistu na kugomboligwa kuli ludali lwa vijeni viwele na ludali lwa isi na kota isi vyoilingugana. Lekachoni, lelo kikala kahi kota vila namwali wa isi ino? Iwa ndaze kuwichilwa malajizo?

[21] "Mleche kibata achi, mleche kujeza chilyo chila, mleche kudoliza chila?"

[22] Mbuli azo zeng'ha zangulapa na vinhu vilinguwifigwa baho du hovitumiligwa, ago ndo malajizo na malanguso ga wanhu hela.

[23] Ndangukomya, malajizo ago gangoneka kota ga nyhala kwa mbuli ya kufugamila wewichile wawo na kuholondala kwa udesi na kuuditila lukuli kwa kung'ang'ala ila mbuli azo haziweza ng'oo kulemeza maya gehile ga lukuli.

3

[1] Lelo hemwe mzilipuche hamwe na Kilistu, mijese ng'hatu mbuli za kilanga, kula Kilistu koyali, kekala nzingo ya kudilo kwa Nguluwi.

[2] Muwe mchijesa ng'hatu mbuli za ako kilanga, na haiwele mbuli za aha muisi.

[3] Mina hemwe mbagama na ukomu wa hemwe uvisigwa hamwe na Kilistu kuli Nguluwi.

[4] Ukomu wa hemwe ndo Kilistu, na mhela hoyolawila ndo namwe kahi homlawila na kihanza hamwe na heye kuli ukulu.

Ukomu wa katali na wa sambi kuli kilumba na Kilistu

[5] Lelo mkopole choneche chiwele mgati mwenu chiwele cha muisi na ung'hondwa na wavu na maya ga kudita ung'hondwa na maya gehile na maya ga kuwa na lufufu lwinji ndo kufugamila jimalukolo.

[6] Kwa chiwalo cha mbuli azo kuzudila kwa Nguluwi kowoyela weng'ha wohambe wamhulichize.

[7] Mhela umwe hemwe kahi namikala kuli ago, ukomu wa hemwe houwinzile mbuli azo.
[8] Ila sambi mwanguganigwa kuleka mbuli azi zeng'ha, kuzudila na mnvimnvi na maligo na kwihilwa na kukovula na uhesi galeche kulawila kumlomo kwa hemwe.
[9] Mleche kilonjela udesi, kwa vila hemwe mina mvula ula wunhu wa katali hamwe na madito gake geng'ha gehile.
[10] Namvala wunhu unyale. Awu wangulutilila kugaluswa na Nguluwi, yawele mlumba wa heye, kwa kiwhana na heye leka mumzele Nguluwi ng'hatu.
[11] Kuli mbuli ino, kuduhu kahi cha Mgilichi ama cha Myahudi, yenjile ikumbi na yula henjile ikumbi, mjenzi ama mwenyeng'haye, mpogozi na munhu yelejehe. Kilistu ndo chila chinhu, na kamumo kuli geng'ha.

[12] Hemwe mwa wanhu wa Nguluwi, heye nakawagana na kuwahagula muwe wa heye. Ahyo, lelo mvale nhumbula ya isungu na nhumbula inojile na uliholile na kuholondala na kwimilila.
[13] Mwimilile mwemwe kwa mwemwe na kilechela, munhu yowa na mbuli yoneche kwa miyage, kanguganigwa kulechela gakoleche kota Mkulu vyoyawalecheleni hemwe.
[14] Kwa ago geng'ha, mibatilile igano, kwa vila igano liting'hanizaga chila chinhu kuli uhamwe wenele.
[15] Nako kikala goya kwa Kilistu kulongoze mnhumbula ya hemwe, kwa vila Nguluwi kawachemani muwe mikale goya kuli lukuli alo lumwe. Kahi mte malumbo.
[16] Ulonzi wa Kilistu umema ng'hatu mgati mwa hemwe. Milanguse na kikanya kwa nyhala zeng'ha. Mwimbe zabuli na nzimbo za kumtogola na kumfugamila Nguluwi. Aku mmwimbila Nguluwi mta malumbo mnhumbula za hemwe.
[17] Na chila chomdita kwa ulonzi ama madito, mdite mweng'ha kwa itagwa lya Mkulu Yesu na kuta malumbo Nguluwi Mhaza kukolela heye.

Malanguso kuli ng'handa za Wakilistu

[18] Hemwe wadala mholigwe, muwahulichize walume wa hemwe, kwa vila ndovyoyogana Mkulu.
[19] Na hemwe wakasano, waganeni wadala wa hemwe, na mleche kuwa mng'ang'ale kwa hewo.

[20] Hemwe wana, muwahulichize wahaza wa hemwe kwa chila chinhu, ahyo mina mwangumnojeza Mkulu.

[21] Namwe wahaza, mleche kuwahangawaila wana wa hemwe, wone haiwele ahyo, wowa na ngozolo.

[22] Hemwe wapogozi, muwahulichize wakulu wa hemwe wa muisi kuli mbuli zeng'ha, na haiwele mhela howalinguwalola kwa vila mwangugana kinojeza kwa hewo, leka mdite ahyo kwa nhumbula yeng'ha, kwa mbuli ya kumwinamila Mkulu.
[23] Chila chomdita, mdite kwa nhumbula yeng'ha, kota vila mwangumditila Mkulu Yesu na haiwele kwa kumditila munhu.
[24] Mvizele kota mobochela chonolo kulawa kwa Mkulu Yesu choyawawichile wanhu wa heye, kwa vila mwangumkolela mijito Mkulu Yesu Kilistu!
[25] Yawele ngudita wihe, kohilusilwa wihe wa heye vyouwele, Nguluwi halingutagusa kwa kulola kumeho.

4

[1] Namwe wakulu, muwaditile ganojile wapogozi wa hemwe na vyoyalingugana Nguluwi, mvizela kota namwe kahi mwanaye Mkulu kilanga.

Malanguso gakonjezela

[2] Mleche kuleka kumlanda Nguluwi, na homlanda muwe milolela, muwe mta malumbo Nguluwi.

[3] Vivila mtulandile natwe kahi leka Nguluwi yatupe mhumu ya kudamla usenga wa mbuli zivisigwe za Kilistu. Na kwa mbuli ayo heni sambi nda mchinweng'ho.

[4] Lelo mndandile, mbeze kudamla hazelu mbuli ayo kota vyoilinguganigwa.

[5] Muwe na nyhala kuli kikala kwa hemwe na wanhu wohambe wamkunde Kilistu, mdita goya kwa chila mhumu yomlinayo.

[6] Mazuwa gose, kulonga kwa hemwe kuwe kunojile na kwa kuwatanza wanhu, kahi mwanguganigwa kuvizela vila vyomwidichila chila munhu.

Ulamso wa kugwisa chilasi

[7] Mng'holozetu Tukiko tulingumgana ng'hatu, mkola mijito wa kukundigwa na chitumagwa muyetu, tulingukola na heye mijito ya Mkulu, kowalonjelani mbuli za heni zeng'ha.

[8] Ndo mina ndangumlajiza heye kwa hemwe, leka yawakangaze nhumbula za hemwe kwa kuwalonjela mbuli za hetwe.

[9] Kanguya hamwe na Onesimo, mng'holozetu tumganile na wakukundigwa, ayo ndo muyenu. Wowapani mbuli za vinhu vyeng'ha vilingukoleka hano.

[10] Alistako, yawele kuchinweng'ho hamwe na heni, kanguwalamsani, na hihyo Malichi, binamu wa heye Banaba kanguwalamsani, yawele namlonjelwe mbuli za heye, wone yoye, mumbochele.

[11] Na heye Yoshuwa yalinguchemigwa Yusto, kanguwalamsani. Mli wala Wayahudi mina wabochele makundo, awa hela waliyeng'ha ndo wakola mijito wayangu kwa mbuli ya Undewa wa Nguluwi, nawo wawa utanzi ukulu kwa heni.

[12] Epafula, yawele yumwe wa hemwe na chitumagwa wa Kilistu Yesu, kanguwalamsani. Mazuwa gose kanguwalandilani hemwe ne kutoka ng'hatu leka mwime goya mkangaze na kwima nzinzili kwa mbuli yeng'ha yalingugana Nguluwi.

[13] Ndoweza kuwa mlolezi kota kangudita mijito vinojile lukami kwa mbuli ya hemwe na kwa mbuli ya wanhu wa Laudikeya na Hielapoli.

[14] Lukasi munhu wa hetwe tumganile yaizelele mikwandi, na Dema, wanguwalamsani.

[15] Ulamso wa hetwe kwa wang'holozetu wa Laudikeya. Mlamseni lumbuliyangu Nimfa hamwe na chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu chilinguting'hana hakaye hake.

[16] Lomsinda kusoma lyandiko ali, mikangaze muwape wayenu wa Laudikeya kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, na lila lyandiko ndiwandichile wanhu wa Laudikeya, wawape hemwe msome.

[17] Mlonjeleni Alikipo yadite goya yila mijito yapeligwe na Mkulu.

[18] Ndangwandika aga kwa moko wa nene baha, ulamso kulawa kwa heni Paoli. Mkumbuchile kota nda mchinweng'ho, kunoga kwa Nguluwi kuwe na hemwe.

Baluwa ya Mwaluko ya Paoli kwa wanhu wa Tesalonike

Chilongole

Baluwa ya mwaluko kwa Watesalonike nayandichigwa na mtumigwa Paoli (1:1). Hanji yowa ndo baluwa ya mwaluko Paoli yandiche naiwele mli Bibiliya, nayandichigwa kuli mhela wa makumi gahano na umwe Yesu naloyavumbuche. Paoli nayali ako Kolinto loyandiche baluwa ayi kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Tesaloniya, chilundo nachoyaluche kuli majendo ga keli kuli mbuli ya kumkolela mijito Nguluwi (Madito 17:1-10). Yangulonga mli chitabu cha Madito kota chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, kwali na Wayahudi wamwe na Wagilichi.

Paoli nahawele na mhumhu ya kikala ako Tesaloniya, mhela loyaluche acho chilundo, ndo mina nakawandichila baluwa ya kuwakangaza nhumbula wanhu walingumkunda Kilistu ako. Baluwa yangusima mbuli nyinji na malanguso menji galinguganigwa kukoleka kwa wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu. Kahi kangulonga kwa ugazi mbuli ya kuhiluka kwa Yesu Kilistu. Hanji wanhu walingumkunda Kilistu ako Tesalonike nawahagana ng'hatu honhu halingusima mbuli ayi ya kuhiluka kwa Kilistu. Paoli nakalonga mbuli ya kuhiluka kwa Yesu Kilistu kota chinhu chiwadita wanhu kikala kwa kumnojeza Nguluwi (5:6-8).

Gali Mgati

Paoli kangwaluka baluwa kwa ulamso na kuta malumbo Nguluwi kwa hewo (1).

Hamba kangutang'hula madito ga heye na usenga woyegale. Timoteyi (2-3).

Kahi Paoli kangulavya malajizo kwa weng'ha ndaze vyoilinguganigwa kikala kuli lumuli kwa chiwalo cha kuhiluka kwa Yesu Kilistu (4:1-5:15).

Paoli kangugomanjiza kwa kuwalamsa wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu na kahi kuwauza kota chila munhu mli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kota chila yumwe yasomile baluwa.

[1] Heni Paoli hamwe na Silivani na Timoteyi, twanguwandichilani hemwe chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Tesalonike, muwele ndo wanhu wa heye Nguluwi Mhaza, na wa Mkulu Yesu Kilistu. Twangukuganilani kunoga kwa Nguluwi na kikala goya.

Kikala na Makundo ga Watesalonike

[2] Twanguta malumbo Nguluwi mazuwa gose kwa chiwalo cha hemwe mweng'ha na kuwakumbukani mazuwa gose kuli kulanda kwa hetwe.

[3] Wala hatulinguleka kukumbuka hali Nguluwi Mhaza wa hetwe, vila vyomlingulajila makundo ga hemwe kwa madito, navyomlinguyila mijito kwa chiwalo cha igano lya hemwe, na twangukumbuka utumbilo wa hemwe vyowimile nzinzili kuli Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[4] Wang'holozangu, tuvizela kota Nguluwi kanguwaganani na kuwahagula muwe wanhu wa heye,

[5] mina mhela wotudamle yila Mbuli Inojile na haiwele kwa mlomo hela, ila kahi kwa mong'ho na kwa Muhe Yelile, tuwele tuvizelele ng'hatu kota usenga awo nawali wa kukomya. Mvizela vila navyotikale hamwe na hemwe, natikala kwa kuwatanza hemwe.

[6] Hemwe mwangutuwinza kota vyotulingudita hetwe, kahi navyoyalingudita Mkulu. Hanga namgazigwa ng'hatu, namuubochela usenga awo kwa usangalalo ulingulawa kwa Muhe Yelile.

[7] Lelo hemwe mwangudita vinojile, na wanhu wamkundile Kilistu wa Makedoniya na Akaya wanguwawinza hemwe.

[8] Mina, kwa kikangaza kwa hemwe usenga wa Mkulu uhulikwa haiwele ako Makedoniya na Akaya hela, ila makundo ga hemwe kwa Nguluwi genela kweng'ha. Kahi hambe tugane konjeza choneche kwa alyo,

[9] kwa vila wanhu awo wangusima vila navyomtubochela hala hotuwajendelani, vila navyomlechile kufugamila jimalukolo na kumgalamchila na kumkolela mijito Nguluwi yawele ngikala na wa kukomya.

[10] Na kahi wangutulonjela, mwangumbeteza Mwanage kulawa kilanga, heye Yesu, yawele yazilipuligwe na Nguluwi na yawele yatulohole kuli kuzudila kwa Nguluwi kulinguya.

2

Mijito ya Paoli ako Tesalonike

[1] Wang'holozangu, mwemwe baho mvizela kota kuwajendela hemwe kwa hela chinhu.

[2] Mvizela kota vyotugazigwe na kulijigwa kula Filipi lotung'hali fika kwa hemwe Tesalonike. Hanga kwali na kitwanza kwinji, Nguluwi wa hetwe nakatudita tuleche kudumba kuwadamlilani Mbuli Inojile.

[3] Mbuli yotulingukangaza kwa hemwe haiwele mbuli ilingitumbila udesi ama majesa gehile na hatuviganile kumhada munhu yoneche.

[4] Ila, mazuwa gose hetwe twangulonga kota vila Nguluwi vyoyalingugana kwa vila nakatona kota toweza na katupa kudamla ayi Mbuli Inojile. Hatulingugana kuwanojeza wanhu ne hado, ila twangugana kumnojeza Nguluwi yawele yavizelele nhumbula za hetwe vyozili mbaka mgati.

[5] Nguluwi ndo mlolezi, kota vyomvizelele, hetwe hatulonjile kwa kuwadedeza leka kuvisa maya ga hetwe gehile ga kugana kupegwa lufufu kwa uviso,

[6] Hatupalile kutogoligwa na wanhu, hanji kulawa kwa hemwe ama kulawa kwa munhu yoneche.

[7] Hetwe tuwele watumigwa wa Kilistu, twahajezile kulanda vinhu vinji kwa hemwe, ila hetwe twali waliholile hali hemwe kota vyoyawele mamo vyoyalinguwalela wanage.

[8] Na tuwagana hemwe ng'hatu natona inoga kuwegalila Mbuli Inojile yotupegwe na Nguluwi, haiwele ahyo hela, ila kahi na ukomu wa hetwe. Kwa vila hemwe ndo wanhu tulinguwagana ng'hatu.

[9] Wang'holozetu, mwangukumbuka vila vyotukolile mijito na kitunya. Hala hotuwadamlile Mbuli Inojile ya Nguluwi, tukola mijito nemisi na nechilo leka tuleche kumha munhu yoneche mijito ya kutulela.

[10] Hemwe mwanguweza kuwa walolezi, na Nguluwi kahi ka mlolezi, kota madito ga hetwe hali hemwe mlingukunda Kilistu nagali ganojile, galingumnojeza Nguluwi na galihela nongwa.

[11] Mvizela kota hetwe natumditila chila yumwe wa hemwe kota hila mhaza vyoyawele nguwaditila wana wa heye yuye.

[12] Hetwe natuwakanya na tuwakangaza nhumbula na kuwadedeza ng'hatu, leka mikale kota vyoyalingugana Nguluwi yawele nguwachemani muwe hamwe kuli undewa na ukulu wa heye.

[13] Kahi twanayo mbuli inji ya kuta malumbo Nguluwi, vyotuwagalile usenga wa Nguluwi, hemwe namuuhulika na muubochela. Haiwele kota

vila usenga wa munhu, ila kota usenga wa Nguluwi, ndangukomya ndo vyouwele. Mina ulonzi wa Nguluwi ndo ulingukola mijito chila zuwa mgati mwa hemwe mlingukunda.

[14] Wang'holozangu, hemwe namting'hana na mbuli zizila zowating'hane nazo wanhu wa Nguluwi kula Yudeya na vilundo vya wanhu walingumkunda Yesu Kilistu. Hemwe na mgazigwa na wanhu wayenu kota vila hewo navyowagazigwe na wayawo Wayahudi,

[15] nawamkopole Mkulu Yesu na waloli, na watugaza na hetwe natwe. Wanhu awo wangumzudiza Nguluwi, kahi ndo wang'honyo wa chila munhu!

[16] Mbaka nawajeza kutulemeza kuwadamlila wanhu hawawele Wayahudi usenga uzanguwagalila ulohozi, ahyo ndo vyowamemezwe gehile gowaditile mazuwa gose. Ila sambi kuzudila kwa Nguluwi kuwagwila.

Kugana kuwajendela kahi wanhu wa Tesalonike

[17] Wang'holozangu, kileka kwa hemwe na hetwe, kwali kwa mhela udo hela, kahi kileka ako kwali kwa lukuli hela na haiwele chimuhe. Mhela udo hamba, natwali tugana kiwona na hemwe kahi.

[18] Ahyo, natugana kuwajendela kahi. Na heni Paoli, nanjeza kuya kwa hemwe mala nyinji ila Limazoga nalitudita tulemwele kuya.

[19] Ndaze, hotukwima hali Mkulu Yesu mhela hoyokuya, chipembelo cha kulajila kusumya kwa hetwe chowa choni? Yowa ndo hemwe mwemwe, muwele ndo utumbilo wa hetwe na usangalalo wa hetwe.

[20] Ena, hemwe ndo ukulu na usangalalo wa hetwe!

3

[1] Mwiso hatuwezile kwimilila ng'hatu. Lelo natwamula kupona tuliyeng'ha kukula Asene,

[2] na kumlajiza kwa hemwe mng'holozetu Timoteyi, yawele ndo mkola mijito muyetu kwa chiwalo cha Nguluwi kuli kudamla Mbuli Inojile ya Kilistu. Natumlajiza leka yawakangaze nhumbula na kuwakangaza kuli makundo ga hemwe,

[3] leka makundo ga munhu yoneche hali hemwe galeche kutigasika kwa chiwalo cha magazo ago. Hemwe mvizela kota twanguganigwa kupegwa magazo.

[4] Mina nalotuwele hamwe na hemwe, natuwalonjela kota togazigwa, na kota mvizelele, ndo navyoilawile.

[5] Ahyo, na ndemwa kwamilila kahi, ndo mina nandimlajiza Timoteyi kwa hemwe, ndivizele mbuli za makundo ga hemwe. Ileche kuwa hanji mwihe nakawajeza na mijito yeng'ha yotuditile hali hemwe yajilile hela!

[6] Sambi Timoteyi mina kahiluka, na heye katulonjela mbuli zinojile kwa chiwalo cha makundo na igano lye hemwe. Katulonjela kota mwangutujesela ganojile mazuwa gose, na kota mwangugana kutona hetwe kota hetwe vyotuwele kugana ng'hatu kuwonani.

[7] Lelo wang'holozangu, kwa mbuli ya makundo ga hemwe gatukangaza nhumbula heko, kuli nongwa na magazo ga hetwe geng'ha,

[8] mina sambi twangikala ng'hatu wone hemwe mwangwima nzinzili kuli kilumba na Mkulu.

[9] Sambi toweza kuta malumbo Nguluwi wa hetwe kwa chiwalo cha hemwe. Twanguta malumbo kwa kusangalala kotuwele nako hali heye kwa chiwalo cha hemwe.

[10] Twangulutilila kumlanda Nguluwi nechilo na nemisi kwa nhumbula ya hetwe yeng'ha leka tuwe na mhumu ya kuwonani hemwe meho kwa meho leka tujeze kuwika goya gapunguche kuli makundo ga hemwe.

[11] Twangumlanda Nguluwi, Mhaza wa hetwe, na Mkulu wa hetwe Yesu, yatuchumulile nzila ya kuya ako kwa hemwe.

[12] Mkulu yawadahize hemwe igano lyenu wonjezeche ng'hatu na kuwagana wanhu weng'ha lukami, kota vila hetwe vyotulinguwagana hemwe.

[13] Ahyo komha ludali mnhumbula za hemwe, namwe mowa mlihela nongwa na mwelile hali Nguluwi na Mhaza wa hetwe mhela wa Mkulu wa hetwe Yesu hoyokuya hamwe na wanhu wa heye weng'ha.

4

Kikala kwa kumnojeza Nguluwi

[1] Ahyo, wang'holozangu, milangusa kulawa kwa hetwe vila vyomlinguganigwa kikala leka kumnojeza Nguluwi. Na mkomya, namwali mchikala ahyo. Sambi twangukulandani na kuwalonjelani kwa itagwa lya Mkulu Yesu mdite vinojile kupuluta avyo.

[2] Mina mvizela gala malanguso gotuwapele natuwapa kwa ludali lwa Mkulu Yesu.

[3] Nguluwi kangugana hemwe muwe welile na miyuse ng'hatu na mbuli ya ung'hondwa.

[4] Chila yumwe wa hemwe, kanguganigwa kuvizela kikala goya na mdala wa heye kuli kwela na kutanganika,

[5] na haiwele kwa maya gehile kota wanhu wanji wohambe wamzele Nguluwi.

[6] Lelo wang'holozangu, munhu yoneche yaleche kumditila vibi ama kumhada miyage kwa mbuli ayi. Namina tuwalonjela ago na kuwafundani kota Mkulu kowagaza walingudita mbuli azo.

[7] Nguluwi hatuchemile tikale kuli uhonzolomo, ila tikale kota wanhu welile.

[8] Kwa ahyo lelo, yawele ngubeza malanguso ago hambe yambeze munhu, ila kangumbeza Nguluwi yuye yawele nguwapani Muhe Yelile.

[9] Kuduhu mbuli ya kuwandichilani chiwalo cha kuwagana wang'holozenu walingumkunda Kilistu. Mwemwe baho mlanguswa na Nguluwi vila vyomlinguganigwa kigana.

[10] Namwali muwaditila ahyo wang'holozenu weng'ha chila honhu kuli Makedoniya. Lelo wang'holozangu, twangukulandani mdite vinojile ng'hatu kupuluta ago.

[11] Mikangaze kikala goya ng'hatu ne kubilima aku na aku, chila yogaila mbuli za heye yuye na yakole mijito kwa moko ga heye yuye kota navyotuwalajize hala hamwande.

[12] Kwa mbuli ayo, mopegwa lutogo kulawila kwa wala hawawele ngumkunda Kilistu na hamuwa na mbuli ya kugana kitumbila wanji kwa gala gomlingugana.

Kuhiluka kahi kwa Mkulu

[13] Wang'holozangu, twangugana mvizele kukomya kwa chiwalo cha wala wabagame, leka mleche kisinza kota wanhu wanji walihela chinhu cha kitumbila.

[14] Hetwe twangukunda kota Yesu nakabagama na kazilipuka, ahyo hetwe twangukunda kota Nguluwi kowegala hamwe na Yesu hoyohiluka, wala weng'ha wabagame wawele womkunda.

[15] Ali lotulinguwalonjelani ndo ulonzi wa Mkulu, hetwe tulingikala sambi, lotowa tuponile wakomu mhela Mkulu hoyokuya, ndangukomya hatuwalongola wala mina wabagame.
[16] Mina holavigwa ilajizo, lizi lya mhilisi mkulu na lizi lya mhalamhanda ya Nguluwi, na heye Mkulu kodulika hasi kulawilla kilanga. Ndo wala wabagame wawele womkunda Kilistu wozilipuligwa tandi.
[17] Hamba hetwe tuwele wakomu, tuponile, mhela awo tokungajizwa hamwe na hewo kuli ng'hungugu kumting'aniza Mkulu kulanga. Ahyo towa hamwe ng'hatu na Mkulu.
[18] Lelo migane na mikangaze nhumbula kwa ulonzi awu.

5

Miwiche goya kwa kuhiluka kwa Mkulu

[1] Wang'holozangu, silinguganigwa kuwandichilani kwa hemwe, mhela na mihela mbuli azi hozilawila.
[2] Mina mwemwe baho mvizela kota zuwa lya Mkulu hoyohiluka baho du kota mhizi vyoyalinguya nechilo.
[3] Wanhu vyowoza ngulonga, "Hekala goya na chila chinhu cha goya." Ndo kuwifya vyokuwagwililani baho du! Mbuli azo zolawila baho du kota usungu ulingumuyila mdala yalingulela mwana, wala wanhu hawoweza kuibilima.
[4] Ila hemwe, wang'holozangu hamuwele kutitu, na zuwa alyo hailinguganigwa kukuyilani hemwe baho du kota vila muhizi vyoyalinguya.
[5] Hemwe mweng'ha mwa wanhu muwele ngikala kuli lumuli, wanhu wa nemisi. Hetwe hatuwele wanhu wa nechilo ne wala wa kutitu.
[6] Lelo tuleche kuwasa kota wanji, twanguganigwa kikala meho na kilongoza twetwe baha.
[7] Walinguwasa, wanguwasa nechilo, na walingugala, wangugala nechilo.
[8] Ila hetwe twa wanhu wa nemisi na twanguganigwa tuwe tuchilongoza twetwe baha hado. Twanguganigwa kuvala makundo na igano kota nguwo ya kigubika mmambaga, na kitumbila kwa hetwe kwa ulohozi kota kofiya ya lyuma.
[9] Mina Nguluwi hatuhagule leka tusumigwe na kuzudila kwa heye, ila tupegwe ulohozi kukolela Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu,
[10] yula nayabagame kwa chiwalo cha hetwe, leka tikale hamwe na heye, tuwele wakomu ama tubagame hala hoyohiluka.
[11] Ahyo mikangaze nhumbula hemwe kwa hemwe na kitanza kota vyomlingudita sambi.

Makanyo ga kuduma na ulamso

[12] Wang'holozangu, twangukulandani muwahulichize vilongozi wa hemwe, wala walinguwalongoza na kuwakanya kuli ukomu kwa kilumba na Mkulu.
[13] Muwe mtanganiche ng'hatu na kuwalajila igano kwa mbuli ya mijito yowalingukola. Muwe mikala goya hali hemwe.
[14] Wang'holozangu, twanguwalandani muwakanye wagata, muwakangaze nhumbula wanhu wawele wazunwa na muwatanze wanhu wawele ng'hochele na muwemilile wanhu weng'ha.
[15] Mloleleni munhu yoneche yaleche kumhilusila miyage wihe kwa wanhu wawaditile wihe, ila majesa ga hemwe gawe kiditila ganojile na kuwaditila wanhu weng'ha ganojile.
[16] Msangalale mazuwa gose,

[17] mumlande Nguluwi chila zuwa,

[18] na tute malumbo kuli chila mbuli. Ago ndo yalingugana Nguluwi kuli ukomu wa hemwe kuli kilumba na Kilistu Yesu.

[19] Mleche kulemeza mijito ya Muhe Yelile,

[20] mleche kubeza usenga ulingulawa kwa Nguluwi.

[21] Ila mjeze chila chinhu na mgakunde gala gawele ganojile,

[22] na mikale kutali na chila chinhu chihile.

[23] Heye Nguluwi yalingutudita tikale goya, yawahovuje ng'hatu kwa chila nzila na kwamila ukomu wa hemwe weng'ha, uwele ndo muhe na nhumbula na lukuli lwa hemwe, leka moneche mlihela nongwa yoneche mhela wa kuya kwa heye Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[24] Heye yalinguwachema hemwe kodita ahyo, kwa vila ndo wakukundigwa.

[25] Wang'holozangu, mtulandile kwa Nguluwi na hetwe kahi.

[26] Muwalamuse wang'holozenu weng'ha kwa igano na kwa kiyamba moko.

[27] Ndanguwalajizani kwa itagwa lya Mkulu, muwasomele lyandiko ali wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu.

[28] Isungu lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu liwe na hemwe.

Baluwa ya Keli ya Paoli kwa wanhu wa Tesalonike

Chilongole

Baluwa ya keli kwa Watesalonike nayandichigwa na mtumigwa Paoli (1:1). Nakandika baluwa ayi kulawila mhela udo hela, kulawa yila baluwa ya mwaluko kuli mhela wa makumi gahano na umwe kulawila Yesu loyavumbuche. Paoli nayang'hali Kolinto mhela naloyandiche baluwa ayi kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Tesalonike. Yuye ndo yaluchize chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kuli majendo ga keli ga mijito ja Nguluwi (Madito 17:1-10). Yangulonga mli chitabu cha Madito ga watumigwa kota nakwali na Wayahudi na Wagilichi wenji kuli chilundo acho.

Chilundo cha walingumkunda Kilistu ako Tesalonike nachali chijiwika goya kwa mhela wa kuhiluka kwa Yesu Kilistu, kwa vila Paoli nakandika menji kuli baluwa zeng'ha mbili zoyandiche kwa Watesaloniche. Behi ya nusu ya baluwa ya Watesalonike wa keli yanguwala mhela wa kuduma. Paoli kahi nakawakanya kwa mbuli ya ugata. Chila munhu kanguganigwa yakole mijito kwa kipalila chilyo cha heye (Sula 3:6-10).

Gali Mgati

Paoli kangwaluka baluwa kwa kizelesa yuye na wayage welongoze kuli sula ya 1:1-2.

Kahi kanguta malumbo Nguluwi kwa chiwalo cha chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Tesalonike na kuwalandila hewo (1:3-12).

Kuli sula ya keli Paoli kangulonga chiwalo cha mhela wa kuduma.

Hamba kangulonga kwa chiwalo cha mbuli ya ugata na mbuli ya kukola mijito (3:1-15).

Paoli kangugomanyiza kwa kuwalamsa wanhu walingumkunda Kilistu kahi (3:16-18).

[1] Heni Paoli hamwe na Silivani na Timoteyi, twanguwandichilani hemwe chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Tesalonike, wawele wanhu wa Nguluwi Mhaza wa hetwe na wa Mkulu Yesu Kilistu.

[2] Twanguwalandilani kwa Nguluwi mhaza wa hetwe na kwa Mkulu Yesu Kilistu, yawape isungu lya heye na kikala goya.

Utaguso mhela wa kuya kwa heye Kilistu

[3] Wang'holozetu, twanguganigwa kuta malumbo Nguluwi mazuwa gose kwa chiwalo cha hemwe. Igana kwa hetwe kudita ahyo kwa vila makundo ga hemwe gangukula lukami na kigana hemwe kwa hemwe kwangonjezeka lukami.

[4] Ndo mina hetwe twangidayila hemwe hali vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu, vya Nguluwi. Twangidaya kwa vila mwangulutilila kuli makundo na kwimilila kuli nongwa na magazo geng'ha gomuwele ngupegwa.

[5] Ago geng'ha gangulajila kota utaguso wa Nguluwi unoga mazuwa gose, nayo yangigala mkundigwe kuli undewa wa heye Nguluwi uwele hemwe mwangigayila.

[6] Nguluwi kodita mbuli inojile, kowahilulila magazo wala walinguwagaza hemwe,

[7] na koweseleza hemwe womlingugazigwa, na hetwe natwe. Kodita mbuli alyo mhela Mkulu Yesu hoyolawila kulawa kilanga hamwe na wahilisi wa kilanga wa heye wawele na ludali.

[8] Na kuwagaza wala wawele ngumlema Nguluwi kwa ilapi lya chiluli na kahi wala hambe waikunde Mbuli Inojile ya Mkulu wa hetwe Yesu.

[9] Utaguso wa hewo wowa kubagamizwa mazuwa gose ne kuduma na kubaguligwa kutali na meho ga Mkulu na ukulu wa ludali lwa heye.

[10] Zuwa hoyokuya leka yapegwe lutogo kulawa kwa wanhu wa heye na kutanganika kulawa kwa welile weng'ha walingukunda. Namwe kahi mowa hali hewo, kwa vila namuukunda ula usenga loyawagalile.

[11] Ndo mina twanguwalandilani mazuwa gose. Twangumlanda Nguluwi wa hetwe yawadahize kukundigwa kikala vila vyoyawachemile mikale. Twangumlanda, kwa mong'ho wake, yeneze geng'ha ganojile mlingugana kudita na kahi yeneze mijito ja hemwe ja makundo.

[12] Twangulanda ahyo, leka itagwa lya Mkulu wa hetwe Yesu lipegwe ukulu kulawila kwa hemwe, namwe mopegwa ukulu kulawila kwa heye kwa isungu lya Nguluwi wa hetwe na ya Mkulu Yesu Kilistu.

2

Yula mwihe

[1] Lelo wang'holozetu, kwa chiwalo cha kuya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, na kukungajizwa kwa hetwe hali heye,

[2] twanguwalandani, mleche kisinza mli muhe za hemwe himahima, na kahi mleche kutinuka kwa mbuli ilingulonga kota zuwa lya Mkulu mina yuya. Hanji, yangujesigwa mbuli ayo lilawila kwa ulaguzi woneche, kudamla ama lyandiko ilingulonjigwa kota ilawa kwa hetwe.

[3] Mleche kukunda kubadigwa na munhu yoneche kwa mbuli yoneche yila. Mina zuwa ayo haikuya mbaka tandi zuwa lya wanhu Kumlema Nguluwi kukulu kulawile na munhu yula yalinguchemigwa mwihe yoneche, yawele mwiso wa heye ndo kubagamizwa ng'hatu.

[4] Heye kovilema vinhu vyeng'ha vila wanhu walinguvichema mlungu, ama chinhu walinguchifugamila, na kochikwiniza mchanya mwa chila chinhu, hanji kokwinjila na kikalisa mli Ng'handa ya Nguluwi yochidita kota heye yuye ndo Nguluwi.

[5] Ndaze, hambe mkumbuche kota nandiwalonjelani aga geng'ha mhela vyonandali hamwe na hemwe?

[6] Ila kuna chinhu chiwele ngumlemeza sambi, namwe mchizela chinhu acho. Lelo munhu ayo mwihe kokoneka mhela wa heye uwichigwe.

[7] Lelo munhu yula yalinguchemigwa mwihe, na ahyo, ludali lwihile lwa yula mwihe mina zaluka kukola mijito sambi kwa uviso, ila hokoneka mbaka yula yawele ngumlemeza yosigwe.

[8] Aho ndo munhu yula yalinguchemigwa mwihe hoyolawila, ila Mkulu Yesu hoyolawila komkopola kwa muhe wa mlomo wa heye na kumdumya kwa lumweka lwa kuya kwa heye.

[9] Ayo munhu yalinguchemigwa mwihe kokuya yawele na ludali lwa Limazoga na kudita vinduzanduza vya chila mbuli na ulajilo na kububuwaza kwa udesi,

[10] na kudita uhadi kwa chila nzila kwa wala walingwajilila. Awo wokwajilila kwa vila hawaubochele na kugana kula kukomya leka waloholigwe.

[11] Kwa chiwalo acho, Nguluwi kawawika walongozwe na ludali lwa kuhadigwa na wakunde mbuli za udesi.

[12] Ahyo wanhu weng'ha hambe wakunde kukomya, ila wangusechelela gehile, wotagusigwa.

Mhaguligwa leka mloholigwe

[13] Twanguganigwa kumtogola Nguluwi mazuwa gose kwa chiwalo cha hemwe wang'holozetu, hemwe mlinguganigwa na Mkulu, mina Nguluwi kawahagula kulawila mwaluko leka mloholigwe, kwa ludali lwa Muhe Yelile muwe wanhu wa heye welile kwa chiwalo cha hemwe kukunda ulonzi wa kukomya.

[14] Nguluwi nakawachemelani mbuli ayi kukolela Mbuli Inojile yotuwadamlileni, nakawachema leka namwe muwe na honhu kuli ukulu wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[15] Lelo wang'holozangu, mleche kutigasika na kibatilila gala malanguso gotuwalanguseni kwa kudamla kwa hetwe na gala gotuwandichile.

[16] Twangumlanda Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu yuye na Nguluwi Mhaza wa hetwe nayawele yatuganile na yatupele isungu lya heye, nakatudita tukole mbuli zinojile na kutukangaza mazuwa gose ne kuduma na kutupa utumbilo wa kukomya,

[17] kanguzikangaza nhumbula za hemwe na kuwadita muwe na ludali kuli kudita na kulonga gawele ganojile.

3

Mtulandile kwa Nguluwi

[1] Hamba, wang'holozetu, mtulandile leka usenga wa Mkulu ulutilile kwenela himahima na kubocheligwa goya kota vila vyouwele hali hemwe.

[2] Mlande kahi leka Nguluwi yatulohole na wanhu wasowile isungu na wehile, mina haiwele weng'ha walingukunda usenga awu.

[3] Ila Mkulu ndo wakitumbila, heye kowadita mwime nzinzili na kuwamila goya na yula Mwihe.

[4] Mkulu katugalila utumbilo kota mwangudita na molutilila kudita gala gotuwalonjelani.

[5] Mkulu yalongoze nhumbula za hemwe kuli kulizela igano lya Nguluwi na kuli kwimilila tulingupegwa na Kilistu.

Mwanguganigwa kukola mijito

[6] Wang'holozangu, twanguwalajiza kwa itagwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, mibagule na wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu wawele wagata na wawele hambe wawinze malanguso gotuwalanguse.

[7] Hemwe baho mvizela kota mwanguganigwa kiwhana na hetwe. Hetwe nalotwali na hemwe nahatwali wagata,

[8] hatudile chilyo kwa munhu yoneche ne kumha chinhu. Na tukola mijito kwa kikangaza na magazo misi na mihe leka tuleche kumha munhu yoneche hali hemwe, mijito ya kutulela.

[9] Natwahalandile kutanzwa na hemwe, ila natudita ahyo kwa vila natugana mtwijize hetwe.

[10] Vyonatwali hamwe na hemwe twali tuwalonjelani, “Munhu yoneche yohaganile kukola mijito, yaleche kulya chilyo.”

[11] Twangulonga mbuli ayo kwa vila tuhulika kota wabaho wamwe wa hemwe wagata na hawalingudita choneche, ila wanguwa videlenya kwa mbuli za wanhu wanji.

[12] Kwa litagwa lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu twanguwalajiza na kuwakanya wanhu awo wekale vyoilinguganigwa na wakole mijito leka wawe na vinhu vya kuwatanza hewo.

[13] Ila hemwe wang'holozetu, mleche kutoka kudita ganojile.

[14] Wone munhu yoneche hambe yahulichize usenga awu wotuwegalileni, lelo mumzele munhu ayo, na mumuwiche hazelu munhu ayo leka yone soni.

[15] Ila mleche kumona munhu ayo kota mng'honyo wa hemwe, ila mumlonje kota vila mng'holozenu.

Ulamso wa kugwisa chilasi

[16] Mkulu yuye yalingigala kikala goya, kowapani hemwe kikala goya mazuwa gose na kwa chila nzila. Mkulu yawe na hemwe mweng'ha.

[17] Heni Paoli, ndanguwalamsani kwa kuwandichila lyandiko ali kwa moko wa nene baha na ahi ndo vyondilinguwika ulajilo kuli chila lyandiko lyondiwandichile.

[18] Isungu lya mkulu wa hetwe Yesu Kilistu liwe hamwe na hemwe mweng'ha.

Baluwa ya Mwaluko ya Paoli kwa Timoteyi

Chilongole

Chitabu cha Timoteyi ndo baluwa yandichigwe kulawa kwa mtumigwa Paoli yamwandichile mlanguswa wa heye Timoteyi. Baluwa ya mwaluko kwa Timoteyi hanji nayandichigwa kuli mhela wa makumi sita na meli mbaka makumi sita na gane Yesu loyavumbuche. Ayi iwe habehi na kuduma kwa ukomu wa mtumigwa Paoli. Paoli na Timoteyi nawali wochigana ng'hatu, Paoli nakamchema Timoteyi kota vila kamwanage mala nyinji (Wafilipi 2:22, 1 Timoteyi 1:2, 1:18).

Ayi ndo imwe ya baluwa zine kulawila kwa mtumigwa Paoli nayandiche kwa munhu yumweyumwe honhu ha chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. Baluwa zinji zidatu, Timoteyi ya keli na baluwa kwa Tito na baluwa kwa Filimeni. Baluwa ya mwaluko ya Timoteyi imema malajizo menji ga ndaze kwa mhela wa chila juma kufumgamila Nguluwi (2:1-15), vyowalinguganigwa kuwa vilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu (3:1-13), na makanyo kwa kilola na walangusa wa udesi (1:3-11, 4:1-5, 6:2-5). Ayi yangulajila ndaze mtumigwa Paoli navyoyalingumlangusa Timoteyi leka yawe chilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. Timoteyi ya mwaluko naimema mbuli nyinji zotawatanza vilongozi wa sambi wa wanhu walingumkunda Kilistu kuli kulongoza goya vilundo vidodo vya walingumkunda Kilistu.

Gali Mgati

Paoli kangwaluka kwa kumlamsa Timoteyi sula ya 1:1-2.
Hamba kangumkanya Timoteyi yeyuse kuli walanguswa wa udesi.
Paoli kangulutilila kwa kulonga malumbo kwa Yesu Kilistu (1:3-11).
Hamba kangumlajiza Timoteyi kwa chiwalo cha kumfugamila Nguluwi na vilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu (2-3).
Paoli kangugomanjiza baluwa kwa kumlonjela Timoteyi malajizo ga kuduma (4-6).

[1] Heni nda Paoli, chitumagwa wa Kilistu Yesu kwa ilajizo lya Nguluwi mlohozi wa hetwe na Kilistu Yesu tuwele ngitumbila,

[2] ndangukwandichila hegwe Timoteyi mwanangu ng'hatu kuli makundo. Ndangukulandila kwa Nguluwi Mhaza na Kilistu Yesu Mkulu wa hetwe yakupe utambichizo na isungu na kikala goya.

Makanyo kuli malanguso ga udesi

[3] Ndangugana wikale ako Efeso, walonjele kota vyondikulandile vyonandali ndiluta Makedoniya. Wakuko wanhu wamwe ako wawele ngulangusa malanguso ga udesi. Muwalemeze wanhu awo.

[4] Walonjele weleche na zila ndano zowawele ngulonga na mbuli zilikuduhu za lung'hongola lwa wasekulu, luwele ngigala hela ibamba, hazilinguwazenga wanhu kuli mijito ya Nguluwi izeleche kwa makundo.

[5] Chiwalo cha mzilo awu ndo kigala igano liwele ngulawila kuli nhumbula ilihela nongwa na kugana kudita ganojile na makundo ga kukomya.

[6] Wanhu wanji wahadigwa na kuhinduchila ndonga zohaziwele zitanganiche.

[7] Wangugana wawe walangusa wa Malajizo ga Musa, ila hambe wavizele ulonzi wa hewo wawo wowalingulonga ama mbuli yowawele ngukunda.

[8] Tuvizela kota malajizo ndo ganoga, vyoilingukundigwa kota vyoilinguganigwa.

[9] Ila twanguvizela kota malajizo ga Musa hambe gawichigwe kwa chiwalo cha wanhu wanojile, ila kwa chiwalo cha wanhu wehile na wanhu hambe wamkunde Nguluwi na wanhu hambe wamfugamile Nguluwi na wanhu wawele na gehile na wala hawelile na wanhu hawamzelele Nguluwi na wanhu wawele nguwakopola wahaza wa hewo na wamai zao, ama wawele ngukopola woneche wala.

[10] Malajizo gawichigwa kwa chiwalo cha wahozolomo na walinguwasa na walume wayao na wawele nguwaguza wanhu na wadesi na wawele ngulavya ulolezi wa udesi ama wawele ngudita choneche chiwele vinji na malanguso ga kukomya.

[11] Kwa wanhu malanguso ago gangoneka kuli Mbuli Inojile ya ukulu wa Nguluwi yalingutambichiza na iwele heni mhegwa ndiidamle.

Lutogo lwa isungu lya Nguluwi

[12] Ndanguta malumbo Mkulu wa hetwe Kilistu Yesu mlohozi yamhele ludali kwa chiwalo cha mijito ja heni. Ndanguta malumbo kwa kumbona heni kota nhanganiche, nakanyhagula ndiwe chitumagwa wa heye.

[13] Aho katali heni nandimliga na kumgaza na kumditila mbuli zihile ne kona isungu. Ila Nguluwi nakambonela isungu, kwa vila nandali hela makundo, ahyo, nandita ago nekuvizela chondali ndikola.

[14] Ila Mkulu wa hetwe nakamha isungu lya heye kwa winji, nakhama makundo na igano kuli kilumba na Kilistu Yesu.

[15] Ulonzi awu ndo wa kukomya na kukundigwa, na kahi wanguganigwa kukundigwa ng'hatu, Kilistu Yesu nakoya muisi kuwalohola wawele na gehile. Na heni nani ndina gehile ng'hatu kusinda hewo weng'ha,

[16] ila Nguluwi na kambonela isungu, leka, Kilistu Yesu yalajile kwimilila kwa heye kweng'ha kwa heni mbele na gehile kusinda weng'ha, kota kiwhana kwa wala weng'ha wowa hamba womkunda na kubochela ukomu wa mazuwa gose.

[17] Kwa heye yawele Mndewa wa mazuwa gose, yawele hambe yabagame na hambe yoneche na yawele Nguluwi yaliyeng'ha, kwa heye viwe lutogo na ukulu mazuwa gose na mazuwa gose! Ena.

[18] Mwanangu Timoteyi, ndangukupa ilajizo alino kwa mbuli ya ululi woulonjigwe katali kwa chiwalo cha hegwe. Uhole ulonzi awo viwe vinhu vya hegwe vya kitowela vita goya,

[19] na ibate makundo ga hegwe na kudita ganojile. Wanhu wanji hawahulichize kutanganika kwa hewo na ahyo nawagawifya makundo ga hewo.

[20] Hali hewo ndo Humenayo na Alekizanda wondiwagazila kwa kuwalechela weting'hane na ludali lwa Limazoga, mbuli ayi yowalangusa waleche kumliga Nguluwi.

2

Malanguso kulinguwala kufugamila.

[1] Ung'hali kudita chinhu choneche chila, mumlande Nguluwi kwa gala gomlingugana na kumfugamila Nguluwi na kuwalandila wanji na kuta malumbo, zilavigwe kwa Nguluwi kwa chiwalo cha wanhu weng'ha,

[2] na muwalandile Wandewa kwa Nguluwi na weng'ha wawele mli ulongozi, leka tuwe twikale mli ukomu uholile na kikala goya hamwe na kumdumba Nguluwi na vyoulingikala goya.

[3] Mbuli ayi inoga na lyangukundigwa na Nguluwi yawele Mlohozi wa hetwe,

[4] yawele ngugana wanhu weng'ha waloholigwe na kuvizela kukomya.

[5] Mina kakuko Nguluwi yumwe, na kahi kakuko yumwe yawele nguwahanyisa wanhu na Nguluwi, munhu ayo ndo Yesu Kilistu,

[6] yangoneka kota ulolezi kwa mhela utanganiche, Nguluwi kangugana kuwagombola wanhu wa heye.

[7] Kwa chiwalo acho, heni nandajizigwa ndiwe chitumagwa na mdamla wa wanhu hawawele Wayahudi, ndiudamle usenga wa makundo na kukomya. Ndangulonga ndikomya, hambe ndonje udesi!

[8] Lelo ndangugana homting'hana walume wawele na nhumbula zelile, ndo wenule moko howolanda kwa Nguluwi, ne kuzudila na walihela ibamba.

[9] Vivyo du, wadala wavale mivalo jilingukundigwa hali wanhu, hamwe na madito ganojile na haiwele kwa kinoliga kwa kudalanga mnvili na kinoliga kwa zahabu na lulu na nguwo zilinguguligwa kwa sendi nyinji,

[10] ila kwa madito ganojile kota vyoiwele nguganigwa kwa wadala wawele ngumfugamila Nguluwi.

[11] Wadala wanguganigwa wekale wanyamalile tulu na wawe wohulichiza mhela wa kilangusa.

[12] Heni hambe ndimkundize mdala yamlanguse ama yamkalile kumutwi mlume, kanguganigwa yekale yenyamalile tulu.

[13] Mina Adamu na kalumbigwa mwaluko, hamba Hawa.

[14] Na haiwele Adamu yahadigwe, ila mdala ndo yahadigwe, nakenjila kuli kudita gehile.

[15] Ila mdala koloholigwa kwa kuponda wana, wone yekale kuli makundo na igano na kwela na madito ganojile.

3

Vilongozi wa wanhu walingumkunda Nguluwi

[1] Ulonzi awu wa kukomya, munhu yawele ngugana kuwa vilongozi wa chilundo cha walingukunda wakilistu.

[2] Ila, chilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, kanguganigwa yawe munhu yalihela nongwa yoneche na kanguganigwa yawe na mdala yumwe hela na yalingidima yuye na yalingikala goya na wanhu na luhala na yaleche kuwa mbuhu na yoweza kulangusa.

[3] Yaleche kuwa yogala na yotowa wanhu, ila yawe yaholondale, yawele ngugana kikala goya na yaleche kuwa munhu wa kugana sendi.

[4] Yanguganigwa yawe munhu yawele nguweza kulongoza goya ivyazi lya heye, na yawadite wanage wekale kwa kusindamala na wawele na madito ganojile kwa wanhu weng'ha.

[5] Mina wone munhu hambe yaweze kulongoza goya ng'handa ya heye, koweza ndaze kuchilongoza chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Nguluwi?

[6] Heye halinguganigwa yawe munhu yamkundile Kilistu mhela wuwu, yaleche kidaya na kutagusigwa kota vila Limazoga navyolitagusigwe.

[7] Kanguganigwa kahi yawe munhu yalinguhulichizwa na wanhu weng'ha wa Nguluwi, yaleche kugwa kuli kubaswa soni na kugwila kuli idiwa lya Limazoga.

Watanzi kuli wanhu walingumkunda Kilistu

[8] Watanzi, vivila wanguganigwa wawe wanhu walinguhulichiza ng'hatu, waleche kuwa wadesi, wawe wanhu wawele hambe wagale ama wabuhu wa sendi zipaligwe kwa nzila yihile.

[9] Wanguganigwa wawe webatilile ng'hatu kukomya kuli mgati mwa makundo.

[10] Leka tandi wajezigwe na hamba wone woneche walihela wihe kwa hewo, lelo hewo wadite mijito ayo.

[11] Hiho, wadala nawo yanguganigwa wawe na madito ganojile ng'hatu na walingutogoligwa na wanhu na waleche kuwa wahesi na walingidima ila wawele kukundigwa kuli chila chinhu.

[12] Mtanzi kanguganigwa yawe mlume wa mdala yumwe na yalingulola goya lukolo lwa heye na kulola goya wanage.

[13] Mina walingudita utanzi wa hewo goya, wanguwadita wanhu wanji wawahulichize na woweza kwima nzinzili ne kudumba kuli makundo ga hewo kwa kilumba na Kilistu Yesu.

Kukomya kugubuligwe kwa makundo ga hetwe

[14] Londikwandichila lyandiko ali ndangitumbila kota ndokuya kukona hegwe mhela wuwu wa sambi.

[15] Ila wone wang'hawize, lyandiko ali lyokuzelesa ndaze vyotuting'hana twetwe baha hali wanhu walingumkunda Kilistu, wawele ndo wanhu wa Nguluwi yawele mkomu na yawele ndo izengo na msisi wa kukomya.

[16] Kuduhuli kuuzauza kuli uviso wa kukunda kwa hetwe.
Heye nakalawila yewhanile na munhu,
nakoneka na Muhe Yelile nakamlajila kota kakundigwa hali nguluwi.
Nakoneka na wahilisi wa kilanga.
Nakadamligwa hagati ha isi yeng'ha.
Nakakundigwa honeche hali isi,
nakaholigwa kilanga kwa Nguluwi.

4

Walangusa wa udesi

[1] Muhe Yelile kangulonga ne kuvisa kota, mhela wa kuduma wanji wochibagula na makundo, wohulichiza muhe yalinguhada na malanguso ga Limazoga.

[2] Malanguso ago gangwenezwa na wanhu wawele wahadi na wadesi, ludali lwa hewo lwa kuhagula ganojile na gehile ubagama kota vila usomigwa kwa chiluli cha lyuma.

[3] Wanhu awo wangulangusa kota vibi kihola na wanguwalemeza wanhu kulya vilyo vinji. Ila Nguluwi nakalumba vilyo vila leka wanhu wawele wamkundile na kuvizela kota wangukomya walye chila chinhu choyachilumbile kwa kuta malumbo Nguluwi.

[4] Chila chinhu choyachiumbile Nguluwi chinoga, kuduhuli chiwele kulemigwa, wone vibocheligwe kwa kuta malumbo Nguluwi,

[5] kwa vila ulonzi wa Nguluwi na kulanda kwanguchidita chinhu achi chikundigwe hali Nguluwi na makundo ga kukomya goulingugawinza.

Chitumagwa yanojile wa Yesu Kilistu

[6] Wone uwapa malajizo ago wang'holozo, kowa chitumagwa yanojile wa Kilistu Yesu, ulutilila kukula chimuhe kwa ulonzi wa makundo na malanguso gakukomya, gala hegwe goulanguswe.

[7] Ila hegwe Timoteyi, uleme ndano zila zohaziwele za Nguluwi na za chipoka. Wizoweze kikala kuli ukomu ulingumnojeza Nguluwi.

[8] Kigololagolola vitomo vya lukuli vyangututanza lukami, ila kizoweza kikala kwa kumnojeza Nguluwi kwa chila chinhu kunoga lukami, mina kwangilagana ukomu wa sambi na ukomu ulinguya hamba.

[9] Ulonzi awo ndo wa kuvumilwa ng'hatu na wanguganigwa kukundigwa.

[10] Hetwe twangikangaza na kukola mijito kwa kupajila, kwa vila tumuwichila utumbilo wa hetwe Nguluwi yawele mkomu na yawele ndo mlohozi wa wanhu weng'ha, na ng'hatu wala walingumkunda Kilistu.

[11] Ulanguse mbuli azo na uwahimilize wanhu wadite mbuli azo.

[12] Uleche munhu yoneche yakubeze kwa vila hegwe kwa msongolo, ila wikangaze uwe wakwijizwa kwa walingukunda, kuli ulonzi wa hegwe na madito ga hegwe na igano na makundo na ukomu ulingumnojeza Nguluwi.

[13] Mazuwa gose ulutilile kuwasomela wanhu Maandiko Matakatifu, kudamla na kulangusa mbaka hondikuya.

[14] Uleche kubeza yila ndolendole ya chimuhe iwele mgati mwa hegwe, kwa kukolela usenga wa waloli hala nhing'hano ya wasekulu ya wanhu walingumkunda Kilistu lowakutambichize.

[15] Wijese ng'hatu kwa mbuli azo zeng'ha, na wikangaze kuli kugadita leka kwinuka kwa hegwe koneche na wanhu weng'ha.

[16] Wilolele ng'hatu mbuli za hegwe na malanguso ga hegwe. Ulutilile kudita ago, mina houdita ahyo, kochilohola gwegwe baho na kuwalohola wala walingukuhulichiza.

5

Chowalinguganigwa kudita wanhu walingukunda

[1] Uleche kumng'hanuchila sekulu, ila ulonje na heye kota mhaza wa hegwe. Uwaditile wasongolo kota wang'holozo,

[2] na hewo wadala wawele wakulu kota maiwako na wahinza kota walumbuzo, wiyamile kuli kwela kweng'ha.

[3] Muwahulichize wadala wafililwe na walume wa hewo, wawele hela utanzi woneche.

[4] Ila mdala yafililwe na mlume na yawele na wana ama wazukulu, awo yanguwalapa kilangusa na kukola gala galinguwalapa hewo welanguse kudita gala galingumnojeza Nguluwi kwa lukolo lwa hewo na kuwahilulila ganojile wahaza wa hewo na wasekulu wa hewo gowawaditile aho mwaluko, ahyo ndo mbuli ilingumnojeza Nguluwi.

[5] Mdala yafililwe na mlume ng'hatu, yalihela munhu wa kumtanza, kamwichila Nguluwi utumbilo wa heye na kulutilila kulanda Nguluwi yamtanze nechilo na nemisi.

[6] Ila mdala yafililwe na mlume wa heye, yalingugana kikala kuli ukomu wa unojenoje, ayo ndo kota kabagama, hanga yang'hali mkomu.

[7] Uwalonjele wanhu awa wadite ago, leka waleche koneka wana nongwa.

[8] Wone munhu hambe yawalole goya wanhu wa nhanzi ya heye, ng'hatu wala wanhu wa haluga hake, lelo munhu ayo kabela makundo, na ndo keha ng'hatu kusinda munhu yohambe yamkunde Kilistu.

[9] Uleche kumwandika mchitabu mdala yafililwe na mlume, yoneche yawele na ukulu wa mihela makumi sita. Kahi yawe yaholeche kamwe hela,

[10] na yawe munhu yawele ngulonjigwa goya na wanhu kwa madito ganojile, yawalelile wana wa heye goya, yawabochele wajenzi haluga hake na yawahovuje magulu wanhu wa Nguluwi na yawatanze wanhu nawawele na magazo na yekangaze kudita mbuli zinojile.

[11] Uleche kuwandichiza wadala wahinza wafililwe na walume, hanji wone maya ga hewo ga lukuli gowa wogana waholeche kahi, wogaluka na womleka Kilistu,

[12] na hewo wokoneka wahela makundo kwa chiwalo cha ilagano lya hewo lya aho mwaluko.

[13] Wadala wafililwe na walume wangilangusa kufanda kota wagata, hewo wangwaluka kwajiliza mhela wa hewo kwa kubemela ng'handa mbaka ng'handa, kahi chihile ng'hatu wangwaluka kuwaheha wanhu, na kiyinjiza kuli mbuli za wanhu wanji, kuno wolonga mbuli zila zohawalapigwe kulonga.

[14] Ahyo nangana wadala wahinza wafililwe na walume waholeche, wawe na wana na kulolela ng'handa za hewo leka yehile yaleche kuwa na mhumhu ya kulonga mbuli yihile ya kutulapa hetwe.

[15] Mina wadala wahinza wafililwe na walume wawo, wanji wagaluka na kuliwinza Limazoga.

[16] Ila wone mamo yalingukunda yalinawo wang'holoze wafililwe na walume, kangulapigwa kuwatanza, leka yaleche kuchilechela chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, kudita mijito ayo, leka chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu chidite mijito ya kuwatanza wala wadala wanji wafililwe na walume walihela utanzi woneche ula.

[17] Vilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, wanguganigwa wapegwe vinhu keli ng'hatu, nawo ndo wala wawele ngikangaza ng'hatu kuli kudamla na kulangusa.

[18] Na kahi Maandiko Matakatifu gangulonga, “Uleche kudinya mlomo wa isenga houdita mijito ya kupulula nyhule za uhemba.” Na kahi mkola mijito kangulapigwa kulipigwa.

[19] Uleche kukunda kubochela nongwa ya sekulu yalingulongoza chilundo cha walingukunda, wone hayalavigwe ulolezi wa wanhu weli ama wadatu.

[20] Wala wawele ngudita gehile wang'hanuchilwe hazelu, leka wanji wadumbe.

[21] Ndangukulajiza hali Nguluwi, hali Kilistu Yesu na hali wahilisi wa kilanga welile, mibatilile malajizo aga ne kuleka ne limwe, kahi uleche kumzudila munhu na uleche kumganilila munhu yoneche kwa chila chinhu choulingudita.

[22] Uleche kumdita munhu yawe chilongozi himahima kwa chiwalo cha kuwa chitumagwa wa mkulu. Uleche kihanza kuli gehile ga wanhu wanji, ila wikale welile kwa kumnojeza Nguluwi.

[23] Kulawila sambi, uleche kunwa mazi hela, ila unwe divai nyindo kwa chiwalo cha munda wa hegwe, kwa vila kwangugula baho na baho.

[24] Gehile ga wanhu wanji gangoneka hazelu lowang'hali hilikwa kuli utaguso. Ila gehile ga wanji gokoneka hala howohilikwa kuli utaguso.

[25] Hihyo na madito ganojile gangoneka hazelu, na gala hagali ngoneka hazelu hogoweza kuvisigwa.

6

[1] Wapogozi weng'ha wangulapigwa kuwahulichiza wakulu wa hewo kuli chila mbuli, leka kuleche kuwa na chiwalo cha wanhu kuliliga itagwa lya Nguluwi na malanguso ga hetwe.

[2] Wapogozi ama wakulu wa hewo walingumkunda Kilistu, waleche kuwabeza kwa vila wanguwalola kota wa Wakilistu wayao hela. Ila hewo wangulapigwa kuwafugamila goya ng'hatu, mina wala wakulu awo, walingubweda ng'hatu kwa madito ga wapogozi, kahi ndo wanhu walingumkunda Nguluwi walinguwagana.

Malanguso ga udesi

Kwangulapigwa kulangusa na kudamla mbuli azi.

[3] Munhu yoneche yalingulangusa malanguso ga udesi, na yalingulema ulonzi wa kukomya wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu na kikala kota vyoyalingugana Nguluwi,

[4] ayo kamema kidaya na havizelele choneche. Ndo munhu wa kugana ibamba na ivuche muli ulonzi yeka, na ayo yangwambuza maya na kilewa na maligo na Majesa gehile,

[5] na ibamba lilihela kuduma kulawila kwa wanhu wawele na nyhala ziwifigwe, kahi wahela cha kukomya ng'hatu. Walingijesa kota kumditila Nguluwi ndo nzila ya kumigalila lufufu.

[6] Ndangukomya, kumditila Nguluwi, koweza kumdita munhu yawe na lufufu ng'hatu, wone kanguganigwa kukundizwa kwa vinhu vyoyawele navyo.

[7] Mina hatigale chinhu choneche aha muisi na hatuhola chinhu choneche hotukuka amu muisi.

[8] Kwa ahyo lelo, wone tuwele na chilyo na nguwo kwanguganigwa kukundizwa navyo.

[9] Ila wala walingugana kuwa na lufufu wangugwa kuli kujezigwa na kugwila kuli idiwa lya maya menji gehile ga chipoka na zakigala magazo, gawele kuwakwega mbaka kuli kuwifyigwa na kubagama.

[10] Mina kugana lukami sendi ndo kwaluka kwa wihe weng'ha. Wanhu wangugana ng'hatu kiyipa sendi mbaka wangulubaluba kutali na makundo, na nhumbula za hewo zimema masinzo menji.

Malajizo kwa Timoteyi

[11] Ila hegwe, munhu wa Nguluwi, wiyuse na mbuli azo. Wibatilile koneka yawele na isungu hali Nguluwi na kudita gala ganojile na makundo na igano na kubeteza na kubudala.

[12] Ubilime kota vyouweza kwa kikangaza kugasumya majezo kuli makundo, ukapegwe chonolo cha ukomu wa mazuwa gose louchemigwe na Nguluwi, mhela loukundile gwegwe baho, ago makundo ga hegwe hali walolezi wenji.

[13] Ndangukulajiza hali Nguluwi yalinguvipa vinhu vyeng'ha ukomu na hali Yesu Kilistu yalavile ulolezi na kuulonga heye kukomya hali Pontio Pilato,

[14] uhulichize ilajizo alyo na kudita kwa makundo mbaka zuwa lya kuhiluka kahi, Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[15] Kuya kwa heye kahi, koditikwa mhela utanganiche uwichigwe na Nguluwi yatogoligwe na Chilongozi yaliyeng'ha, Mndewa wa wandewa na Mkulu wa wakulu.

[16] Heye yaliyeka kangikala mazuwa gose kuli lumuli luwele hambe luhejelelwe na munhu. Kuduhu munhu mina yamonile ama yogana kumona. Kwa heye iwe lutogo na kulongoza kwa mazuwa gose! Ena.

[17] Uwalajize wanhu wawele na lufufu kuli mbuli za isi ya sambi, waleche kidaya na waleche kuwika utumbilo wa hewo kuli lufufu lohaluwele lwa kitumbila, ila wetumbile Nguluwi, yawele wa kunyenyetela kangutigalila vinhu vyeng'ha vitusangalaze.

[18] Uwalajize wadite madito ganojile, wadite mijito nyinji zinojile na wawe wonyenyetela na wawe wemile nzinzili kuwapa kwa kunyenyetela wanhu wanji vinhu vya hewo.

[19] Kwa mbuli ayo, wawo wochiwichila ng'hano iwele ndo msisi wimile kwa mhela ulinguya. Aho woweza kiholela ukomu uwele ndo ukomu wa kukomya.

[20] Gwaa Timoteyi, uwiche goya geng'ha gala goupegwe. Wiyuse na ulonzi haulingumnojeza Nguluwi na ibamba lya chipoka kwa chila chowalingichema wanhu wanji, wanguchema uwanzi.

[21] Mina wanhu wanji wedaya kota wana awo uwanzi na chilawile aho, wajiliza makundo. Ndanguwaganilani weng'ha Isungu lya Nguluwi!

Baluwa ya Keli ya Paoli kwa Timoteyi

Chilongole

Chitabu cha Timoteyi wa keli ndo baluwa ya keli kulawila kwa mtumigwa Paoli kwa mlanguswa wa heye Timoteyi. Baluwa ya keli ya Timoteyi nayandichigwa behi na kuduma kwa ukomu wa Paoli. Nayali mchinweng'ho ako Loma kuli mhela awo (2 Timoteyi 1:16). Paoli nayali yeganile lukami na Timoteyi na mhela weng'ha nayali yomchema kota mwanage (Ulole Wafilipi 2:22 na 1 Timoteyi 1:2 na 1:18). Ayi ndo imwe kuli zila baluwa zine zoyandiche mtumigwa Paoli kwa munhu nahaiwele kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. Baluwa zinji zidatu kota vila Timoteyi wa mwaluko na baluwa kwa Tito na baluwa kwa Filimeni.

Mhela baluwa ya keli ya Timoteyi vyoyandikwe, chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako kuli ulongozi wa Loma nawali wogazigwa heko. Acho ndo chiwalo mhela Paoli loyawele mchinweng'ho nayali yomkangaza nhumbula Timoteyi kota yemilile magazo. Kota kuli baluwa ya mwaluko, Paoli kangumlajiza Timoteyi kwa mbuli ya walangusa wa udesi (1 Timoteyi 1:16-18). Kahi nakamlonjela Timoteyi kota koza kuwa na magazo menji aho hamba (3:1).

Gali Mgati

Paoli kangwaluka kwa kumlamsa Timoteyi (1:1-2) na hamba kangumkangaza nhumbula (1:3-18).
Hamba kangumhimiliza Timoteyi kwimilila mbuli zeng'ha zila (2:1-13).
Hamba kangumpa heye malajizo kwa chiwalo cha kumkunda Yesu Kilistu (2:14-26).
Hamba kangumkanya kwa malajizo kwa chiwalo cha mbuli zimlawila aho hamba na nzila ya kwidichila goya (3:1-4).
Paoli kangugomanyiza baluwa kwa malajizo ga heye kwa Timoteyi (4:9-24).

[1] Heni Paoli, mbele mtumigwa wa Yesu Kilistu kota vyoyaganile Nguluwi, Nguluwi nakandajiza ndiidamle mbuli yila ya ukomu yoyalagane kuli kilumba na Kilistu Yesu.

[2] Ndangukwandichila hegwe mwanangu yondikuganile Timoteyi.

Ndangukuganila kunoga kwa Nguluwi na isungu na kikala goya kulawila kwa Nguluwi Mhaza na Kilistu Yesu Mkulu wa hetwe.

Malumbo na ulonzi wa kukangaza nhumbula

[3] Ndanguta malumbo Nguluwi yula yombele kumkolela mijito kwa nhumbula ilihela nongwa kota vyowaditile wasekulu wa heni. Ndanguta malumbo Nguluwi chila hondikumbuchila kuli kulanda kwa heni, nechilo na nemisi.

[4] Ndangukumbuchila mahozi ga hegwe na ndangugana ng'hatu kukona, leka memezwe na kusangalala.

[5] Ndangukumbuchila makundo ga hegwe ga kukomya, makundo nayawele nago papa wa hegwe Loisi na kahi mayako Eunike. Ndangukunda kahi kota hegwe nagwe kwanago.

[6] Ndo mina ndangukukumbusa uidite iwe ipwituche yila ndolendole iwele mgati mwa hegwe, youpegwe na Nguluwi hala hondikuwichile moko wa heni.

[7] Mina Muhe wotupegwe na Nguluwi hauwele wa kutudita tuwe tudumba, ila ndo yalingutugalila mong'ho na igano na kilongoza twetwe.

[8] Lelo uleche kona soni kulavya ulolezi kwa chiwalo cha Mkulu wa hetwe, na kahi uleche kona soni kwa chiwalo cha heni mbele mnweng'hwa kwa chiwalo cha heye. Ila wimilile kilumba kuli magazo kwa chiwalo cha Mbuli Inojile, kota hila ludali loupegwe na Nguluwi.

[9] Heye nakatulohola, nakatuchema tuwe wanhu welile wa heye yuye, haiwele kwa chiwalo cha madito ga hetwe ganojile gotugaditile, ila kwa chiwalo cha majesa ga heye na isungu lya heye. Nakatugalila isungu alyo kukolela Kilistu Yesu kulawa katali isi loing'hali lumbigwa.

[10] Ila isungu lya Nguluwi, ligubuligwa kwa hetwe sambi kwa kuya kwa heye mlohozi wa hetwe, Kilistu Yesu. Heye kadumya ludali lwa kubagama na kukolela Mbuli Inojile nakaugubula ukomu ulihela kubagama.

[11] Heni nyhaguligwa na Nguluwi ndiwe mtumigwa na mlangusa kwa chiwalo cha kudamla Mbuli Inojile,

[12] kwa chiwalo acho, ndo mina ndangugazika kota ahi. Silingona soni kwa chiwalo acho, kwa vila ndimzela yula yondimkundile. Ndangukomya kota koweza kwamila chila choyamhele mbaka zuwa lila hoyohiluka kahi.

[13] Wibatilile goya ula ulanguso wa kukomya wondikulanguse gawe ulajilo kwa hegwe na kupona kuli makundo na igano lyako liwele kuli kilumba na Kilistu Yesu.

[14] Vinhu vila vinojile vyoupegwe uvyamile kwa ludali lwa Muhe Yelile yalingikala mgati mwa hetwe.

[15] Kota vyouvizelele, wanhu weng'ha walingikala kuli mkowa wa Asiya wandeka, hamwe na hewo wamumo Fugelo na Helimogene.

[16] Mkulu yayonele isungu lukolo lwa Onesifolo, kwa vila nakang'hangaza nhumbula chila mhela, kahi nahambonele soni kwa vila nandali mchinweng'ho,

[17] ila hala du loyafichile muji wa Loma, nakaluka kumhala lukami mbaka kambona.

[18] Mkulu yamonele isungu kwa zuwa lila lya utaguso! Nagwe kuvizela goya ng'hatu mbuli zila zeng'ha, Onesifolo loyanditile kula Efeso.

2

Mwamizi yanojile wa Kilistu Yesu

[1] Lelo hegwe mwanangu, uwe na ludali kuli kunoga kwa Nguluwi kotupegwe kuli kilumba na Kilistu Yesu.

[2] Uhole gala malanguso gouhuliche ndidamla hali walolezi wenji, ukawalanguse gago wanhu walingukundigwa, wala wawele woweza kuwalangusa wanji kahi.

[3] Nagwe wimilile kuli magazo hamwe na hetwe kota mkola mijito yanojile kwa Kilistu Yesu.

[4] Mwamizi yawele kuli ngondo, kangiwika kutali na mijito ya kikala kwa chila zuwa, ila kangudita mijito ya kuli ngondo leka yaweze kumnojeza chilongozi wa wamizi.

[5] Vivila munhu yalingitwanza na wayage kuli kubilima, howeza kusumya na kupegwa chonolo cha kusumya, mbaka yagomanjize malajizo gawichigwe.

[6] Mlimi yalimile ng'hatu, kangulapigwa yawe wa mwaluko kupegwa mbena.

[7] Wijese aga gondilingukulonjela, mina Mkulu kokutanza uvizele chila chinhu.

[8] Mkumbuchile Yesu Kilistu yazilipuligwe, nayali wa lukolo lwa Daudi, kota vyoilingulonga Mbuli Inojile yondilingudamla.

[9] Na yila kwa chiwalo cha heye, heni ndangugazika na mbopigwa minyololo kota munhu yawele ngudita wihe, ila ulonzi wa Nguluwi hauweza kuwopigwa na minyololo.

[10] Ahyo, ndangwimilila chila chinhu kwa chiwalo cha wala wahaguligwe na Nguluwi, leka hewo kahi wapegwe na ulohozi ulinguya kwa kukolela Yesu Kilistu, ula ulingigala ukulu wa mazuwa gose.

[11] Ulonzi awu ndo wa kukomya,
“Wone natubagama hamwe na Kilistu,
kahi tochikala hamwe na heye.
[12] Lotulutilila kwimilila,
kahi tolongoza hamwe na heye.
Hotumbela, kahi na heye kotubela hetwe.
[13] Lotuwa wanhu hatuwele wa kukundigwa,
heye kangupona wakukundigwa mazuwa gose,
mina heye howeza kibela yuye.”

Chitumagwa yalingukundigwa hali Nguluwi

[14] Lelo uwalonjele wanhu wa hegwe waleche kusemwa mbuli azi na kuwafunda hali Nguluwi waleche kitwanza kwa mbuli ya ulonzi. Kitwanza ako hakunojile, mina kwangigala hela kuwifya kukulu kwa wala walinguhulika.

[15] Wikangaze kudita galingumnojeza Nguluwi uwe chitumagwa hambe yone soni kuli mijito ya heye na yawele kulangusa ulonzi wa kukomya wa Nguluwi kota vyoilinguganigwa.

[16] Wiyuse na nhelo za chipoka na hazilingumnojeza Nguluwi, kwa vila azo zangonjeza kuwadita wanhu wekale kutali na Nguluwi.

[17] Ulanguso awo ufanda kota chilonda chilingukula himahima na chilingudakula lukuli. Wanhu wamwe walanguse chinhu acho ndo Humenayo na Fileto.

[18] Awa wajilila ng'hatu kutali na mbuli ya kukomya na wangukopola makundo ga wanhu kwa kulonga uzilipuko tulingubeteza mina ukoleka.

[19] Ila kukomya kwa Nguluwi kwima nzinzili kota iganga lya msisi na mchanya mwake wandichigwa ulonzi awu, “Mkulu kanguwazela wala wawele wa heye,” Na chila yalingulonga hewo ndo wa Mkulu, waleche wihe.

[20] Kuli ng'handa ng'hulu kuna visaye na vinhu vya chila mbuli, vinji viditikwa kwa sendi na zahabu, zangutumiligwa chiuyeng'ha na vinji viditikwa kwa migodi na ilongo zangutumiligwa kwa mbuli za chila zuwa.

[21] Lelo wone munhu yewiche yawe yelile kwa kibagula kutali na mbuli zihile, kowa chinhu cha mijito ya uyeng'ha, kwa vila kahaguligwa na kangumnojeza Mkulu wa heye na kewika goya kwa chila mijito inojile.

[22] Wiyuse na maya ga chisongolo, udite gatanganiche na makundo na igano na kikala goya hamwe na wanhu weng'ha wawele womlanda Mkulu kwa nhumbula ilihela nongwa.

[23] Wiyuse kitwanza kwa chipoka, uvizela kota ago gegalaga kilewa.

[24] Chitumagwa wa Mkulu halinguganigwa kilewa. Imgana yawe liholile kwa wanhu weng'ha, yavizelele kulangusa na yalingwimilila.

[25] Kanguganigwa yawakanye mholemhole wala walingumbela heye, kwa vila hanji Nguluwi kowapa mhumu ya kumgalamchila heye, leka wakuzele kukomya.

[26] Ahyo, nyhala za hewo zowahiluchila kahi, nakuwadita wasulupuche kuli idiwa lya Limazoga yawagwilize na kuwadita wawinze goyalingugana.

3

Mazuwa ga kuduma

[1] Ukumbuchile kota, kuli mazuwa ga kuduma kowa na mhela wa magazo.

[2] Wanhu wowa wochigana yeng'ha, wawele ngugana ng'hatu sendi na wawele ngidaya na wawele ngilola na walingumliga Nguluwi na wawele hambe wawahulichize wahaza wa hewo na wohambe walonje malumbo na wohambe walingumfugamile Nguluwi.

[3] Wanhu wohambe wagane kuhanyiswa na walihela isungu na wasonjelezi na walingulemwa kilongoza na wang'hanuche na walingugana kilewa choneche chiwele chinojile.

[4] Wowa wowahinduka wayao na wawele na walingudita chinhu ne kijesa na wamemile ibamba na wogana kiheweza ng'hatu ne kumgana Nguluwi.

[5] Kwa kuwalola, wokoneka kota wanhu walingumfugamila Nguluwi, ila wolema mong'ho wake. Wiyuse ng'hatu na wanhu awo.

[6] Wanhu awo walutaga kuli ng'handa za wanhu na kuwahada wadala wafililwe na walume wa hewo leka wawahulichize hewo. Wadala awo ndo wala wapoka wamemile mitunyo ja gehile na walingulongozwa kwa maya ga chila mbuli,

[7] wadala awo wawele ngujeza kilangusa mazuwa gose, ila hawoweza ng'oo kuvizela kukomya.

[8] Wanhu awo wangulema kukomya kota vila Yane na Yambule navyowambelile Musa. Wanhu awo luhala lwawo lwajilila na makundo ga hewo gajilila hela.

[9] Wanhu awo, hawoweza kulutilila ng'hatu, mina upoka wa hewo wokoneka hazelu kwa weng'ha. Ndo vyoili kwa hewo Yane na Yambule.

Malajizo ga kugwisa chilasi

[10] Hegwe, kuwinza ulanguso wa heni na vyondikale heni na mbuli ya heni kuli ukomu na Majesa ga heni na makundo na wimililo wa heni na igano lya heni na kubetezo kwa heni,

[11] kugaya kwa heni na magazo gangu. Kugazela geng'ha gandawile ako Antiokiya na Ikonio na Lustila. Nanyimililа magazo vikulu ng'hatu! Ila Mkulu nakandohola kuli mbuli azo zeng'ha.

[12] Chila munhu yalingugana kikala kuli ukomu wa kumnojeza Nguluwi kuli kilumba na Kilistu Yesu, kogazigwa.

[13] Wanhu wehile na wahadi wowa wehile ng'hatu, wowahada wanji, nawo wawo wohadigwa.

[14] Ila hegwe ulutilile kikala kuli kukomya kula ulanguswe naukundile ng'hatu. Kwa vila kuwazela goya wala nawakulanguse,

[15] kwangukumbuka kota kulawila vyouwele mwana, kugazela Maandiko Matakatifu gawele goweza ngukupa luhala lulingigala ulohozi kwa kukolela makundo gawele kwa Kilistu Yesu.

[16] Maandiko Matakatifu gandichigwa kwa kuwichigwa Muhe wa Nguluwi na ganoga kwa kulangusa kukomya na kukanya wanhu kuli wihe wa hewo na kuwika goya wihe wowaditile na kuwalongoza wanhu wekale kuli ukomu wa kumnojeza Nguluwi,

[17] leka munhu yalingumditila Nguluwi, yawe na chila chinhu choyalingugana kuli mijito ayo na ahyo yaweze goya kudita chila mijito inojile.

4

[1] Ndangukulajiza hali meho ga Nguluwi na hali meho ga Kilistu Yesu yowatagusa wanhu wawele wakomu na wabagame, na kwa vila kanguya kulongoza na heye ndo Mndewa,

[2] ndangukulajiza udamle awo usenga wa Nguluwi, ung'ang'anile kudamla kuli mhela unojile ama mhela haunojile na ung'anuche na kukanya na kuwakangaza nhumbula wanhu houwalangusa kwa wimililo weng'ha.

[3] Mina, wokuya mhela uwele wanhu hawohulichiza ulanguso wa kukomya, ila wosangalaza maya gawo wawo na kikungajizila walangusa bwelele wowalonjela mbuli zila hela walingugana kuhulichiza.

[4] Wolema kuuhulichiza kukomya, wogalamchila ndano za udesi.

[5] Ila, hegwe uwe wilolela kuli chila mbuli na wimilile magazo na ukole mijito ya munhu yalingudamla Mbuli Inojile na wime nzinzili kuli mijito ya hegwe kwa Nguluwi.

[6] Mina mhela wa heni wa kubagama wabehi, na danda ya heni yojidigwa kota vila watambika walingujida nhambiko ya divai hali meho ga Nguluwi.

[7] Ndikangaza kuli kubilima, ndita goya kota munhu yalingitwanza kuli kubilima na makundo ndigawika goya.

[8] Na sambi ipona hela kupegwa chonolo chila cha kudita ganojile hali meho ga Nguluwi na chonolo acho ndopegwa zuwa lila na Mkulu yawele mtagusa yalingutagusa goya na haiwele heni hela, ila hamwe na wala weng'ha walingubeteza kwa igano koneka kwa heye.

Paoli kangumlajiza Timoteyi

[9] Wikangaze kuya kwa heni behi yiyi.

[10] Mina Dema nakagana ng'hatu mbuli za isi ayi nakandeka kaza Tesalonike. Kilesike nakaluta Galatiya na Tito nakaluta Dalimatiya.

[11] Lukasi yaliyeka ndo yawele aha hamwe na heni. Umuhole Malichi uye na heye, kwa vila koweza kunhanza kuli mijito ja heni.

[12] Nandimlajiza Tukiko yalute kula Efeso.

[13] Houkuya ndingalile ikoti lyangu nandililechile kwa Kalipo kula Tiloa, ndingalile kahi na vila vitabu, ng'hatu vila viditikwe kwa ngozi.

[14] Yula mponzi yalinguchemigwa Alekizanda kanditila mbuli ya wihe winji, Mkulu komlipizila kwa ago madito ga heye.

[15] Hegwe nagwe vivila wilolele na heye kwa vila nakaulema ng'hatu usenga wa hetwe.

[16] Mhela londali ndichigombela hala mwaluko, kuduhu munhu nayemile ubanzi wa heni, weng'ha nawandeka. Ndangumlanda Nguluwi yawosele nongwa kwa mbuli ayo.

[17] Ila Mkulu nakekala hamwe na heni, nakamha ludali, mbaka nambeza kuudamla usenga weng'ha, leka wanhu hawawele Wayahudi wauhuliche, na ahyo nandoholigwa kuli utaguso wa kubagama kota vila kuloholigwa kuli mlomo wa isimba.

[18] Mkulu kondohola na mbuli zeng'ha zihile na kunyhola aku yonyamila goya mbaka kuli undewa wa heye wa kilanga. Ukulu uwe wa heye mazuwa gose! Ena.

Ulamso wa kuduma

[19] Uwalamse Pilisika na Akula, hamwe na lukolo lwa Onesifolo.

[20] Elasito nakapona ako kuli isi ya Kolinto, na heye Tilofimo nandimleka ako kuli isi ya Mileto kwa vila nayali mtamwa.

[21] Udite himahima kuya mhela wa mbeho loung'hali kuya. Ebulo na Pude na Lino na Klaudia, vivila na wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu wangukulamsani.

[22] Mkulu yawe na hegwe kuli muhe wa hegwe. Kunoga kwa Nguluwi kuwe na hemwe mweng'ha.

Baluwa ya Paoli kwa Tito

Chilongole

Chitabu cha Tito ndo imwe ya baluwa zila zine kulawila kwa Paoli zandichigwe kwa munhu nahaiwele kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. Baluwa zinji zidatu ndo Timoteyi ya mwaluko na Timoteyi ya keli na baluwa kwa Filimeni. Paoli nayali yomwandichila Tito, ila kahi nakandika kota baluwa isomigwe kwa lizi likulu hali wanhu weng'ha. Tovizela ahi kwa vila nakasima heye yuye nakakundigwa kota nayali mtumigwa, chinhu Tito nayachizelele katali. Paoli hanji nakandika baluwa ayi hanji hagati mwa mhela wa makumi sita na gadatu mbaka makumi sita na gahano loyavumbuche Yesu.

Paoli nakamlajiza Tito yalongoze chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu nachiwele kuli chihilwa cha Kilete. Paoli nakandika baluwa ayo leka yamlajize kuli kuhagula na kulangusa vilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. Nakandika hiho kuli baluwa yamwandichile Timoteyi. Baluwa ya heye naitang'ula vila vilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu vyowalinguganigwa kikangaza kulongoza goya ng'hatu. Vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu na vilongozi wa hewo wa lelo wekangaze kuwinza nzila iwele goya kuli mijito ya kulongoza kota vyoyandichigwe kuli chitabu achi.

Gali Mgati

Paoli kangumlajiza Tito yahagule vilongozi walingumnojeza Nguluwi (1:1-16).

Hamba kangumlajiza Tito yawalanguse wanhu kikala kwa kumnojeza Nguluwi (2:1-3:11).

Mwiso Paoli kangugongomanya kwa kihanza mipango ja heye na kuwalamsa (3:12-15).

[1] Heni Paoli, mtumigwa wa Nguluwi na msenga wa Yesu Kilistu ndangwandika. Heni nyhaguligwa kutanza kuzenga makundo ga wahaguligwe na Nguluwi, leka kuwalongoza wavizele kukomya na kikala kwa kumnojeza Nguluwi,

[2] kukomya ako kwangutigalila utumbilo wa ukomu wa mazuwa gose. Nguluwi yawele hambe yalonje udesi, nayalagane hala isi hainalumbigwa, kotigalila ukomu awo,

[3] na mhela utanganiche loufichile. Nakaugubula usenga wa heye kwa kudamla, na heni namhegwa kwa kukundigwa usenga awo ndiudamle kota navyoyalajize Nguluwi, mlohozi wa hetwe.

[4] Ndangukwandichila hegwe Tito, mwanangu wa kukomya kuli makundo ga hetwe. Nguluwi Mhaza, na Kilistu Yesu mlohozi wa hetwe, wakupe isungu lyawo na kikala goya.

Mijito ya Tito akula Kilete

[5] Nandikuleka Kilete leka uwiche goya zila mbuli nalozing'hali kugongomanywa goya, na kuwahagula wasekulu vilongozi wa chilundo cha wanhu walingukunda Kilistu kuli chila muji kota vyondikulajize.

[6] Sekulu chilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, imlapa yawe munhu yawele hela nongwa, yawele na mdala yumwe hela, na wana wa heye wanguganigwa wawe walingumkunda Kilistu hawalinguzeleka kota wajuvi ama wawele wohambe wahulichize.

[7] Mina kwa vila chilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, ndo yalingulola mijito ya Nguluwi, imlapa yawe munhu yawele hela nongwa. Yawe yohambe yedaye na yohambe yazudile himahima na yohambe yagale ujimbi na kitowanga ama maya gehile ga kugana lufufu.

[8] Imgana yawe na nhumbula ya kuwabochela wajenzi na yalingugana mbuli zinojile. Yangumlapa yawe na luhala na yalingudita mbuli kota vyoilinguganigwa na yalingudita galingumnojeza Nguluwi, yelile na yawele na madito ganojile na yalingilongoza yuye.

[9] Imgana yebatilile goya usenga ula wa kukomya kota vyoulingulanguswa. Ndo vyoyoweza kuwakangaza nhumbula wanhu wanji kwa ulanguso ulingukomya ng'hatu na kuziwika hazelu nongwa za wala wohambe wakunde ulanguso awo.

[10] Mina wabaho wanhu wenji wala walawile kuli chilundo cha Chiyahudi wawele ngumkunda Kilistu, wawele ndo wajuvi, na walinguwajiliza wanji kwa upoka wawo.

[11] Igana kuwang'hanuchila waleche ulonzi wa hewo, kwa vila wanguwifya lukolo lweng'ha kwa kulangusa mbuli zohaziganigwe kulanguswa, wangudita ahyo leka wapegwe sendi.

[12] Na yumwe wa waloli wa hewo, yawele Mkilete, nakalonga, “Wakilete wangulonga udesi mazuwa gose, wafanda kota migongolo jihile, migata na jilingugana kulya lukami!”

[13] Mbuli ayo ndo ya kukomya, na kwa chiwalo acho, uwang'hanuchile ng'hatu leka wawe wemile nzinzili kuli makundo.

[14] Waleche kulutilila kuhulichiza ndano za udesi hela za chiyahudi na malajizo ga chiwunhu galingulawila kwa wanhu walemile kukomya.

[15] Chila chinhu chelile, kwa wanhu welile hali meho ga Nguluwi, ila kuduhu chinhu chelile kwa wanhu wehile na wohambe wamkunde Nguluwi, kwa vila ludali lwa hewo lwa kuhagula ganojile ama gehile gawifigwa.

[16] Wanhu kota awo wangidaya kota wamzela Nguluwi, ila kwa madito gawo wangumbeza. Ndo wanhu wa kuzudiza ng'hatu na wajuvi, hawawele wanojile kuli kudita mbuli yoneche inojile.

2

Ulanguse ulonzi wa kukomya

[1] Ila hegwe ikugana kudamla ulanguso wa wakukomya.

[2] Uwalonjele wasekulu kota wanguganigwa wawe woweza kilongoza, wawe na luhala na walinguhulichizwa na wanhu weng'ha na wawe wemile nzinzili kuli makundo gawo na igano na kwimilila.

[3] Hihila kahi walonjele wadala walalile wawe na madito galingumnojeza Nguluwi na waleche kuwa wasonjelezi ama wopogozi wa ujimbi, ila wanguganigwa kulangusa mbuli zinojile,

[4] leka kuwakanya wahinza waholigwe kuwagana walume wa hewo na wana wawo,

[5] waweze kilongoza na wawe welile mnhumbula, walole goya ng'handa za hewo, na wawele na madito ganojile na wawahulichize walume wa hewo, leka usenga wa Nguluwi uleche kukovuligwa.

[6] Hihila, wawahimilize wasongolo waweze kilongoza.

[7] Kuli mbuli zeng'ha gwegwe baho kwanguganigwa kuwa na lwila lwa madito ganojile. Na kuli malanguso ga hegwe gawe ga kukomya na galeche kuwa ga mdawalo.

[8] Ulonzi wa hegwe uleche kuwa na wihe woneche leka wang'honyo wa hegwe wone soni, lowowa wahela choneche chihile cha kulonga kwa mbuli ya hetwe.

[9] Wapogozi wanguganigwa kuwahulichiza wakulu wawo na kuwanojeza kuli mbuli zeng'ha. Waleche kitwanza na hewo,

[10] ama kuhiza vinhu vyawo. Ila wanguganigwa kulajila kota wanoga na wa kukundigwa ng'hatu, leka kwa madito gawo geng'ha, wagadite malanguso ga Nguluwi mlohozi wa hetwe kota gela na ga kunojeza kwa chila nzila.

[11] Mina isungu lya Nguluwi lilingigala ulohozi kwa wanhu weng'ha, ligubuligwa.

[12] Isungu lya Nguluwi lyangutudita tuleme wihe weng'ha na maya ga isi, tuweze kilongoza, tikale kwa kutanganika na kikala kwa kumhulichiza Nguluwi kuli isi ayi ya sambi,

[13] tuwele tubeteza zuwa lila lya kusangalala ng'hatu lyotulingitumbila, mhela houlawila ukulu wa Nguluwi mkulu na mlohozi wa hetwe Yesu Kilistu.

[14] Heye nakelavya kwa mbuli ya hetwe leka yatugombole kulawa kuli wihe weng'ha na kutudita tuwe wanhu welile wa heye, wanhu wawelengugana kudita ganojile.

[15] Lelo ulanguse mbuli azo zeng'ha na utumiye ludali lwako lweng'ha na kuwahimiliza na kuwalonjela welolele walingukuhulichiza hegwe. Munhu yoneche yaleche kukubeza hegwe.

3

Kudita ganojile

[1] Muwakumbuse wanhu kuwahulichiza vilongozi wawele na ludali, kuwahulichiza na wadahe kudita mbuli zeng'ha zinojile.

[2] Walonjele waleche kumliga munhu yoneche, ila wekale goya na kihulichiza mazuwa gose, wawe chila mhela waholile kwa chila munhu.

[3] Mina, aho katali hetwe natwali wapoka na wajuvi na twajilile. Natwali wapogozi wa maya na chila mbuli za kugana kinojeza. Natikala mli ukomu wa wihe na fihi, wanhu nawatuzudila natwe natuwazudila.

[4] Ila mhela isungu na igano lyake Nguluwi Mlohozi wa hetwe lougubuligwe,

[5] nakatulohola hetwe. Haiwele kwa mbuli yoneche inojile yotuditile, ila kwa isungu lyake nakatulohola hetwe, kukolela Muhe Yelile yatuditile tuwe wanage wa kupondigwa lwa keli na kumha ukomu unyale kwa kutuhovuga kwa mazi.

[6] Nguluwi nakatugalila Muhe Yelile kwa winji ng'hatu kwa kukolela Yesu Kilistu, Mlohozi wa hetwe,

[7] leka kwa kunoga kwa Nguluwi, tukundigwe kuwa tunojile hali meho gake na kuubochela ukomu wa mazuwa gose wotulingitumbila.

[8] Mbuli ayi ndo ya kukomya.

Ndangukugana uzibatilile mbuli azi, leka wala wawele ngumkunda Nguluwi welavye wawo kudita ganojile, mbuli azi zinoga na zina utanzi kwa wanhu weng'ha.

[9] Ila wiyuse na kitwanza kwa chipoka na kilewa kwa mbuli ya kuvizela matagwa menji ga lulelo lwa wasekulu. Mbuli azi zahela utanzi woneche ndo ga hihi hela.

[10] Munhu yalingwambuza kibagula umng'hanuchile kwa mwaluko na lwa keli, hamba umleme.

[11] Kuvizela kota munhu yafandile kota ayo kajililа ng'hatu na gehile ga heye gangutawiza kota kawifya.

Ulonzi wa kugwisa chilasi

[12] Londimlajiza kwa hegwe Alitema ama Tukiko, wikangaze kuya aku Nikopoli undole, mina nangana kikala ako mhela wa mbeho.
[13] Wikangaze kumtanza Senasi yawele mlangusa wa malajizo na Apolo leka waweze kwaluka majendo ga hewo, na uwalole kota wana chila chinhu chowalingugana.
[14] Yanguwalapa wanhu wa hetwe welanguse kudita ganojile mhela weng'ha leka wawe na vinhu vyowalingugana kuli ukomu wa hewo, waleche kikala hihi hela.
[15] Wanhu weng'ha wawele hamwe na heni wanguwalamsani. Uwalamse wang'holozetu kuli makundo.

Kunoga kwa heye Nguluwi kuwe na hemwe mweng'ha.

Baluwa ya Paoli kwa Filimeni

Chilongole

Chitabu chidodo cha Filimeni nachandichigwa na mtumigwa Paoli (1:1). Paoli nayali mchinweng'ho mhela loyandiche chitabu achi, mina hanji nakandika chitabu achi kulawila ako Loma. Wone nayali ako Loma, lelo nachandichigwe kuli mhela wa miyaka makumi sita na imwe kulawila loyavumbuche Yesu. Na ndo mhela wuwo loyandiche chitabu cha Wakolosai.

Nakandika baluwa ayi kwa munhu nayachemigwe Filimeni. Filimeni nayali yumwe wa hewo kuli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu na kahi nayali na wapogozi wenji. Paoli nakamwandichila Filimeni kota yaleche kumgaza mpogozi wa heye Onesimo nayabilime kulawa kwa Filimeni. Kuli malajizo ga Loma, Filimeni nayali yoweza kumkopola Onesimo. Paoli nayali yolonga kwa kudedeza kumkangaza nhumbula Filimeni yambochele Onesimo kota mng'holoze kuli Kilistu na kumlajila kota Onesimo yakundigwe kumtanza Paoli (1:1-3).

Gali mgati

Paoli kangumlamsa Filimeni (1:1-3).

Hamba Paoli kanguuza honhu ha Onesimo kota Filimeni kambochela heye kota mng'holoze kuli Kilistu (1:4-21).

Paoli kangugwisa chilasi kwa kuwalonjela kugana kuwajendela na kuwalamsa (1:22-25).

[1] Heni Paoli nda mchinweng'ho kwa chiwalo cha kumkolela mijito Kilistu Yesu. Heni hamilwe na Timoteyi mng'holozetu kuli Kilistu, ndangukwandichila hegwe Filimeni tukuganile, mkolamijito myetu,

[2] na lumbulyetu Afiya na mtowa ngondo muyetu Alikipo na wanhu walingumkunda Kilistu, walingiting'hana hakaye hako.

[3] Ndanguwaganilani Nguluwi Mhaza yawapeni isungu na kikala goya kulawila kwa Nguluwi Mhaza wa hetwe na kwa Mkulu Yesu Kilistu.

Igano na Makundo ga Filimeni

[4] Mhela weng'ha heni hondilanda, ndangukukumbuka hegwe Filimeni na kuta malumbo Nguluwi,

[5] kwa vila ndanguhulika mbuli ya makundo ga hegwe kwa Mkulu Yesu na igano lya hegwe kwa wanhu wa Nguluwi.

[6] Ndangulanda makundo ago gouwele nguwalonjela wanhu wanji, gawadahize muwe na uwanzi wenele ng'hatu na vinhu vyeng'ha vinojile vyotulingupegwa kuli kilumba kwa hetwe na Kilistu.

[7] Mng'holozangu, igano lya hegwe lingalila kusangalala kukulu na kung'hangaza nhumbula ng'hatu! Nagwe kukangaza nhumbula za wanhu wa Nguluwi.

Paoli kangumlanda Filimeni yambochele Onesimo

[8] Lelo kwa ahyo, ndahawezile, ne kudumba ng'hatu, londiwa mng'holozo kuli kilumba na Yesu Kilistu, kukulajiza udite choulingulapigwa kudita

[9] ila kwa chiwalo cha igano, ndangona yagoya ng'hatu ndikulande. Ndangudita hino hanga heni nda Paoli, ndalile na sambi kahi nda mchinweng'ho kwa chiwalo cha kumkolela mijito Yesu Kilistu.

[10] Lelo ndangulanda, umtanze mwana wa heni Onesimo, yawele mwana wa heni kuli kilumba na Kilistu, kwa vila nandiwa kota mhaza wa heye londali mchinweng'ho.

[11] Ndo Onesimo yuyula nayali hambe yawe na utanzi, ila sambi kana utanzi kwa hetwe weng'ha, heni na hegwe kahi.

[12] Lelo ndangumhilusa kwa hegwe, na heye ndo ndimganile ng'hatu.

[13] Nangana yekale na heni yanhanze honhu ha hegwe mhela awu mbele mchinweng'ho kwa chiwalo cha kudamla Mbuli Inojile.

[14] Ila siganile kudita chinhu choneche ne kukulonjela hegwe. Kahi nasiganile ne kukukola lupichi unditile mbuli zinojile, ila nangana udite kota nhumbula ya hegwe vyoilingugana.

[15] Hanji, Onesimo nakoka kwa hegwe kwa mhela udo hela, leka uwe na heye kahi mazuwa gose.

[16] Na heye sambi hawele mpogozi wa hihi hela, ila lelo, ayu kapuluta ng'hatu kuupogozi, heye ka mng'holozetu tumganile. Ndo wa kitumbila ng'hatu kwa heni, na kwa hegwe, kota munhu muyetu na mng'holozetu kuli kilumba na Mkulu.

[17] Ila wone ulingunzela heni kota nda mng'holozo kuli kilumba na Mkulu, mbochele heye kota hila wali umbochela nene baha.

[18] Wone nayali yakuditile wihe, ama nayali yodaigwa na hegwe, lelo heni ndokuhilusila.

[19] Ndangwandika mbuli ayi kwa moko gangu nene, heni Paoli ndohilusa! Kahi silingugana kukulonjela kota na hegwe nagwe ndangukudai mbaka ukomu wa hegwe.

[20] Ena, mng'holozangu, unditile mbuli ayo kwa chiwalo cha itagwa lya Mkulu, usangalaze nhumbula ya heni kuli kilumba na Yesu Kilistu.

[21] Ndangwandika nditumbila kota kodita achi chondilingukulajiza, kahi ndivizela kota kodita mzidi wa aga gondilikukulanda.

[22] Hamwe na ago mngongomanyile honhu ha kuwasa, mina ndangitumbila kota kwa kulanda kwa hegwe, Nguluwi konhanza ndikujendele.

Ulamso wa kugwisa chilasi

[23] Epafula, mnweng'hwa muyangu, yawele mchinweng'ho hamwe na heni kwa chiwalo cha kumkolela mijito Yesu Kilistu, kangukulamsa.

[24] Nawo achina Malichi na Alistako na Dema na Lukasi, wakolamijito wayetu, wangukulamsani.

[25] Ndanguwalandila hemwe isungu lya Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu liwe na hemwe mweng'ha.

Baluwa kwa Waebulaniya

Chilongole

Chitabu cha Waebulaniya ndo baluwa ilinguwakangaza nhumbula kwa vila yangulajila vila Yesu vyoyatawize uloli wa Igano lya katali. Baluwa ayi nayandichigwa kota usenga wa mdamla. Hana mzidi wa vinhu vya kukumbuka vifichile makumi sita kuli Ilagano lya katali vyandichigwe Chiebulaniya vilingulajila vila Yesu Kilistu vyoyatawize uloli na mijito ja utambika ukulu wa Chiyahudi. Kwa chiwalo achi chitabu achi chiwa cha kuwakangaza nhumbula Wayahudi walingumkunda Kilistu. Baluwa kwa Waebulaniya yangulajila ndaze Yesu vyoyatawize malajizo Nguluwi yampele Musa leka kuwadita watambika waleche kulavya nhambiko kahi. Yesu ndo nhambiko kwa gehile geng'ha, kamwe na mhela weng'ha. Wanhu walingumkunda Kilistu kuli mhela awu wa sambi, wochifika wochikangaza nhumbula kuli baluwa kwa Waebulaniya kwa kulutilila kumuwinza Yesu Kilistu kwa vila ndo yumwe yotuditile hetwe tweng'ha kukunda kuli Nguluwi na kahi kulutilila kumkunda heye (12:2).

Kuduhu ne yumwe yamzelele yalihi yandiche baluwa kwa Waebulaniya, ila wasomile wangijesa hanji nayandichigwa na mtumigwa Paoli ama na Lukasi ama na Banaba. Mhela woyandichigwe hauzeleche, ila yangujesigwa kota nayandichigwa kuli mihela makumi saba haganafika hala Yesu naloyavumbuche, ila yandiche baluwa ayi kangulonga mbuli ya Yelusalemu kota vila nahaibomoligwe. Baluwa ya Waebulaniya nayandichigwa kuli muji wa Loma (13:24). Na ihilikwa kuli vilundo vinji vya wanhu walingumkunda Kilistu.

Gali Mgati

Yandiche kangulajila kota Yesu ndo yawele mkulu kwa waloli na wahilisi wa kilanga (1:1-4:13).

Kahi kangulutilila kulajila kota Yesu ndo mkulu kwa watambika walingukola mijito kuli Ng'handa ya Nguluwi ako Yelusalemu (4:14-7:28).

Kahi mijito ya Yesu ndo ng'hulu kusinda Igano lya katali Nguluwi lyoyawichile kwa wanhu wa heye kukolela Malajizo yampele Musa (8:1-10:31).

Loyalonjile kota Yesu ndo Mkulu kwa chila nzila, yandiche kangulavya malajizo menji kwa madito (10:32-13:17).

Mwiso yandiche kangugomanyiza baluwa kwa kuwakangaza nhumbula na kuwalamsa (13:18-25).

Nguluwi kangulonga na wanhu kukolela Mwanage

[1] Aho katali, Nguluwi nakalonga na wasekulu wa hetwe mala nyinji kwa nzila zinjizinji na kwa kukolela waloli,

[2] ila mazuwa gano ga kuduma nakalonga na hetwe kukolela Mwanage. Heye ndo yawele kukolela Nguluwi nakalumba ulanga na isi na vinhu vyeng'ha vilimumo, nakamhagula na kuvidita vinhu vyeng'ha viwe vya heye.

[3] Heye ndo lung'halo lwa ukulu wa Nguluwi, na kiwhana ng'hatu na vyoyali heye Nguluwi, yoiyegamiza isi kwa ulonzi wake luwele na ludali. Hanga loyasindile kuwahovuga wanhu na wihe wa hewo, nakekala ako kuchanya kilanga, nzingo ya kudilo kwa Nguluwi mkulu.

Ukulu wa Mwana wa Nguluwi

[4] Mwana ndo mkulu kuleka mhilisi wa kilanga, kota vila itagwa loyapegwe na Nguluwi lyangulajila kota ndo likulu kusinda itagwa lyao.

[5] Mina Nguluwi hamlonjele hebu ne yumwe wa wala wahilisi wa kilanga,
“Hegwe ndo mwana wa heni,
lehano ndangulonga, weng'ha wavizele kota heni nda mhaza wa hegwe.”
Na wala hamlonjele mhilisi yoneche,
“Heni ndowa Mhaza wa heye,
na heye kowa mwana wa heni.”
[6] Ila Nguluwi loyali yomlajiza Mwanage wa udewele kuli isi nakalonga,
“Wahilisi wa kilanga weng'ha wamfugamile.”
[7] Ila kwa mbuli ya wahilisi wa kilanga nakalonga,
“Nakawadita wahilisi wa kilanga wa heye wawe mbeho,
na vitumagwa wa heye wawe ilapi lya chiluli.”
[8] Ila kwa Mwanage, Nguluwi nakalonga,
“Undewa wa hegwe, gwaa Nguluwi, wangikala mazuwa gose!
Hegwe kwanguwalongoza goya wanhu wa hegwe.
[9] Hegwe nakugana gatanganiche na kuzudila wihe,
kwa chiwalo acho, Nguluwi, yawele Nguluwi wa hegwe,
nakakuhagula hegwe,
kawaleka wayago, ahyo, nakakumemeza usangalalo.”
[10] Na kahi, nakalonga,
“Mkulu, aho mwaluko, nakuwika msisi wa isi,
na kilanga ndo mijito ya moko ga hegwe.
[11] Azo zokwaga, ila hegwe kopona ng'hatu,
zeng'ha zolala kota nguwo.
[12] Kozibinabina kota lutemvu,
nazo zogaluswa kota igolole lilalile,
Ila hegwe ndo yuyula du,
na ukomu wa hegwe hauduma hebu.”
[13] Nguluwi nahamlonjele ne yumwe wa wahilisi wa kilanga wa heye,
“Wikale nzingo ya heni ya kudilo,
mbaka ndiwadite wang'honyo wa hegwe wawe chigoda cha kuwichila magulu ga hegwe.”

[14] Lelo wahilisi wa kilanga ndo choni? Ila ndo muhe hela wawele vitumagwa wa Nguluwi na wala wawele ngulajizwa kuwatanza wala woubochela ulohozi.

2

Ulohozi ukulu

[1] Ahyo tulole goya ng'hatu geng'ha tugahuliche, leka tuleche kuholigwa mholemhole na mbeho na kwajilila.

[2] Mbuli zila zowapegwe wasekulu wa hetwe kukolela wahilisi wa kilanga na ulajilwa kota ukomya, leka munhu yoneche nayali hambe yauwinze na kugalamka nakatagusigwa kota vyoiganigwe.

[3] Lelo hetwe tosulupuka ndaze utaguso wone tubeza ulohozi ukulu kota uno? Mwaluko, Mkulu yuye nakaudamla ulohozi awu, na wala wamhuliche nawatulonjela ng'hatu, kota wangukomya.

[4] Nguluwi kahi nakonjeza kulajila kukomya ako kwa kudita chila mbuli ya vinduzanduza na chinhu cha kububuwaza, na kwa kuwagawaniza wanhu ndolendole za Muhe Yelile kota vyoyogana yuye baho.

Yesu ndo yalingutulohola hetwe

[5] Nguluwi hawawichile wahilisi wa kilanga wailongoze isi inyale ilinguya, ila isi yila tulingusima mbuli zake.

[6] Kahi kuli Maandiko Matakatifu honhu hanji hangulonga,
“Munhu ndo choni, leka umjese,
munhu ndo choni leka umlolele?
[7] Kumdita hado hela yawe hasi kusinda wahilisi wa kilanga,
kumvika chipembelo cha ukulu na kinamizilwa,
[8] Nakuwika chila chinhu hasi ha heye.”
Na kuli kuviwika vinhu vyeng'ha hali heye, Nguluwi nahalechile chinhu choneche chileche kulongozwa na heye, ila kwa sambi, hatulingona munhu yovilongoza vinhu vyeng'ha.
[9] Ila twangumona Yesu, Nguluwi yamditile kwa mhela udo hela, yawe hasi kusinda wahilisi wa kilanga, leka kwa kunoga kwa Nguluwi koyatulajile hetwe, Yesu nakabagama kwa mbuli ya wanhu weng'ha. Kwa chiwalo cha magazo mbaka kubagama kwa heye, lelo twangumona kavichigwa chipembelo cha ukulu na kinamizilwa.
[10] Yali inojile ng'hatu kwa Nguluwi, yalingulumba na kwimiza vinhu vyeng'ha, nakamdita Yesu yawe yogongomanya kukolela kugazigwa, leka yawegale wana wenji wehanze ukulu wa heye. Mina Yesu yuye du, ndo yalinguwalohola wanhu.
[11] Heye yalinguwahovuga wanhu wihe wa hewo, hamwe na wala wahovujigwe, weng'ha wanaye Mhaza yumwe. Ndo mina Yesu halingona soni kuwachema hewo, wang'holoze.
[12] Kota vyoyalingulonga kwa Nguluwi,
“Ndowasimila wang'holozangu madito ga hegwe,
kuli nhing'hano ya hewo ndokwimba lutogo lwa hegwe.”
[13] Kahi kangulonga, “Ndomuwichila Nguluwi lyondilingitumbila.” Nakalutilila kulonga, “Heni nda hano hamwe na wanhu yamhele Nguluwi wawe wanangu.”

[14] Kota vila wana vyowawele na lukuli na danda kota wahaza wa hewo, hiho du, kahi na heye Yesu nakoya yafandile kota hewo, leka kwa kubagama kwa heye, yalisumye Limazoga liwele na ludali lwa kubagama.

[15] Yesu nakadita ago, leka yawachumulile welejehe wala wawele kwa kudumba kubagama, wawa wapogozi kuli ukomu wa hewo weng'ha.

[16] Mina yanguzeleka kota, heye hoyile kwa kuwatanza wahilisi wa kilanga, ila nakoya kuwatanza lulelo lwa Abulahamu.

[17] Ndo mina naimgana yawe kota wang'holoze heye kwa chila chinhu, leka yawe mtambika mkulu wa hewo yawele wa kitumbila na yawele na isungu kuli kumkolela mijito Nguluwi, leka gehile ga wanhu gosigwe.

[18] Kwa vila Yesu nakemilila kugazigwa hoyajezigwe, ahyo koweza kuwatanza kahi wala walingujezigwa.

3

Yesu mkulu kusinda Musa

[1] Wang'holozangu, mchemigwe na Nguluwi kilanga muwe wa heye, mijese ng'hatu Yesu yalajizwe na Nguluwi na yawele mtambika mkulu wa makundo ga kulonga kwa mlomo wa hegwe.

[2] Heye nayali wa kukundigwa kwa Nguluwi, nakamhagula kukola mijito ya heye kota vila Musa loyali wa kukundigwa kuwakolela mijito kuli ng'handa ya Nguluwi nawawele wanhu wa Waisilaeli.

[3] Ila Yesu kanguganigwa kutogoligwa ng'hatu kusinda Musa kota vila mzenga ng'handa kopegwa ukulu kusinda ayo ng'handa.

[4] Chila ng'handa huzengagwa na munhu yumwe, ila Nguluwi ndo yalinguzenga vinhu vyeng'ha.

[5] Musa heye nayali chitumagwa wa kukundigwa kuli mijito ayo ya heye yeng'ha hali ng'handa ya Nguluwi, na mijito ayo ya heye, nayali ulolezi wa geng'ha Nguluwi goyolonga aho hamba.

[6] Ila Kilistu ndo wa kukundigwa kota mwana yawele na ludali kuli ng'handa ya Nguluwi. Hetwe twetwe ndo ng'handa ya heye wone tulutilile kwima nzinzili kuli kikangaza nhumbula na tulutilile kidayila kuli kitumbila kotuwele nako.

Makanyo kwa wanhu wohambe wakunde

[7] Kwa ahyo lelo, kota vyoyolonga Muhe Yelile kuli Maandiko Matakatifu,
“Wone muhuliche lizi lya Nguluwi lehano,
[8] mleche kuwa na nhumbula zigagadale,
kota mhela ula wasekulu wa hemwe lowamhinduche Nguluwi,
zuwa lila lowamjezile kula kugunuche.
[9] Ako wasekulu wa hemwe nawanjeza,
hanga nawagona geng'ha gonditile kwa mihela makumi gane!
[10] Kwa mbuli ahyo nandiwazudilila wanhu awo nakulonga,
mazuwa geng'ha wanguwinza nzila za hewo,
hawavizelele ng'oo nzila za heni.
[11] Lelo nanzudila nandilaha,
‘Hawokwinjila ng'oo honhu hangu ha kwesela!’ ”.

[12] Lelo wang'holozangu, milolele yaleche kuwabaho yoneche hali hemwe yawele na nhumbula yihile hila na yohambe yakunde mbaka kibagula na Nguluwi yawele mkomu.

[13] Ila vyomlutilila kuhulika ulonzi awo “Lehano” wangusomigwa kuli Maandiko Matakatifu, mwanguganigwa kikangaza nhumbula, chila zuwa, leka munhu yoneche hali hemwe yaleche kuwa mjuvi kwa chiwalo cha kuhadigwa na kudita gehile.

[14] Kwa vila hetwe tweng'ha hamwe twa wawinza wa Kilistu mlohozi, wone tochibatilila goya mbaka kuduma, kwima nzinzili kotwalinako aho mwaluko.

[15] Mleche kusemwa, Maandiko Matakatifu gangulonga hino,
“Wone muhuliche lizi lya Nguluwi lehano,
mleche kudita nhumbula za hemwe ziwe zigagadale,
kota mhela ula wamhinduche Nguluwi.”

[16] Na walikohi wahuliche lizi ya heye nawamhinduche Nguluwi? Ndo wala weng'ha walongozigwe na Musa kulawila Misili.

[17] Nguluwi nakawazudilila wanhu wachi kwa mihela makumi gane? Nakawazudila wala waditile gehile, nawabagama kula kugunuche.

[18] Nguluwi loyelahile, “Howokwinjila ng'oo honhu hangu ha kwesela,” nayali yowalonga walikohi? Yali yolonga kwa wala wamhinduche.

[19] Lelo twangona kota hawenjile ako kulubehelo kwa vila nahawakundile.

4

[1] Lelo kwa vila ing'hali baho yila mbuli ya kulagana yoyalonjile Nguluwi ya kwinjila hali honhu ha kwesela ha heye, tilolele leka yumwe hali hetwe yaleche kulemwela kwinjila mli lubehelo alo.

[2] Mina Mbuli Inojile idamligwa kwa hetwe kota vila vyoidamligwe kwa hewo wanhu wa katali. Ila usenga awo hauwatanzile ne chinhu choneche, mina nawauhulika ila hawelumbile kwa kukunda na wala wauhuliche usenga ula.

[3] Lelo hetwe tulingukunda twangupegwa kwesela ako koyatulonjele Nguluwi. Kota vyoyalonjile,

“Nanzudila ndilaha,
‘Hawokwinjla ng'oo honhu hangu hakwesela!’ ”

Nguluwi nakalonga ago hanga mijito ya heye nayali imalile kulawila loyalumbile isi.
[4] Mina Maandiko gangulonga honhu hanji, mbuli za zuwa lya saba, “Nguluwi nakesela zuwa lya saba, nakaleka mijito ja heye zeng'ha.”
[5] Kahi Maandiko gangulonga, “Hawokwinjila ng'oo honhu hangu ha kwesela.”
[6] Ahyo, ipona kwa wanhu wanji kwinjila honhu ha kwesela, ila wala wa mwaluko kuhulika Mbuli Inojile hawenjile ng'oo kwa vila nawalema kuhulichiza.
[7] Nguluwi nakawika zuwa linji ilinguchemigwa “Lehano.” Nakalonga hamba kwa nzila ya Daudi ulonzi woumalile kulonjigwa,

“Wone muhuliche lizi ya Nguluwi lehano,
mleche kugagadala nhumbula.”

[8] Wone Yoshuwa nayawe yawafichize wanhu awo honhu hala ha kwesela, Nguluwi hayalilonga hamba mbuli ya zuwa iyage.

[9] Kwa ahyo, lelo kung'hali baho kwesela kwa wanhu wa Nguluwi, kota vila Nguluwi vyoyesele kuli zuwa lya saba.

[10] Wone, chila yokwinjila honhu ha kwesela ha Nguluwi, kokwesela kuli mijito ya heye kota vila Nguluwi vyoyalechile mijito ya heye na kwesela.

[11] Lelo twikangaze kwinjila kuli honhu aho ha kwesela, leka kuwe kuduhu ne yumwe hali hetwe yolema kuhulichiza kota hewo vyowaditile.

[12] Usenga wa Nguluwi ukomu na una ludali, ndo unoleka kusinda ipanga liwele na kunoleche kwili. Lyangwinjila kota ipanga mbaka mgati hawele wunhu na muhe, lilingudumula mbaka mgati mwa vitomo vya lukuli na mafuta gawele mgati mwa izeje. Ulonzi awo wangupembula kugana majesa ga nhumbula za wanhu.

[13] Kuduhu chilumbigwe choneche chivisigwe kumwando ha Nguluwi, chila chinhu chigubuligwa hali meho gake heye hanga kwa heye toganigwa kulonga gala geng'ha gotuditile.

Yesu ndo mtambika mkulu

[14] Twanaye mtambika mkulu kusinda weng'ha yenjile mbaka kilanga, Yesu, yawele mwana wa Nguluwi. Lelo tibatilile ng'hatu kukunda kotudamle kwa milomo ja hetwe.

[15] Ayu mtambika mkulu wa hetwe yoweza kutonela isungu kwa ung'hochele wa hetwe, heye yuye nakajezigwa kwa chila mbuli kota hetwe ila haditile gehile.

[16] Lelo natuchihejelele ne kudumba chigoda cha undewa cha Nguluwi yawele yanojile, tubochele isungu lya heye na kunoga kwa Nguluwi, leka vitutanze kuli mhela hotugana.

5

[1] Chila mtambika mkulu kanguhaguligwa na kuwichigwa na Nguluwi kulawa hali wanhu. Heye kangukola mijito ja Nguluwi kwa chiwalo cha wanhu, kulavya ndolendole na nhambiko kwa chiwalo cha gehile.

[2] Hanga heye yuye kang'hochele kwa kujezigwa kota wanhu wanji kuli nzila nyinji za kudita wihe, koweza kuwaditila kwa isungu wala wanhu wajilile na walingudita nongwa, kwa vila hawavizelele.

[3] Kwa mbuli ayo kanguganigwa kulavila nhambiko haiwele kwa mbuli ya wanhu hela, ila kahi kwa chiwalo cha gehile ga heye yuye.

[4] Kuduhu munhu yoweza kiyinula yawe mtambika mkulu. Chila mtambika mkulu kahagulagwa na Nguluwi kota na vyoiwele kwa Aluni.

[5] Hihyo du na heye Kilistu, heye heyenule yuye yawe mtambika mkulu, ila nakahaguligwa na Nguluwi na kumlonjela,
“Hegwe ndo mwana wa heni,
heni lehano ndangulonga, heni nda mhaza wa hegwe.”
[6] Nakamlonela heye kahi honhu hanji, kuli Maandiko Matakatifu,
“Hegwe ndo mtambika mkulu mazuwa gose,
kota vyoiwele kwa utambika wa Melikisedeki.”

[7] Yesu loyali yochikala hano muisi, nakamlanda Nguluwi kwa chililo na kulavya mahozi, yawele na ludali lwa kumlohola kuli kubagama, na heye nakahulichizwa kwa vila nakamnojeza Nguluwi.

[8] Ila, hanga nayali Mwana wa Nguluwi, nakelangusa kumhulichiza Nguluwi kukolela kugazigwa.

[9] Naloyasindile kukola mijito yoyapegwe na Nguluwi, ahyo ndo vyoyawalongoze wanhu weng'ha wamhulichize kuli ulohozi wa mazuwa gose,

[10] na heye Nguluwi nakalonga, weng'ha wavizele kota, heye ndo mtambika mkulu, kota vyouwele utambika wa Melikisedeki.

Makanyo kwa chiwalo cha kugalamka

[11] Twanago menji ga kulonga kwa mbuli ino, ila haiwele mbuli ya ubewe kuwalonjela kwa vila hemwe hamlinguvizela himahima.

[12] Kwa mhela awu hemwe mwahaganigwe kuwa walangusa, ila mng'hali mwangugana munhu wa kuwalangusani ulanguso wa mwaluko kuli mbuli ya usenga wa Nguluwi. Mhiluka kuli kong'ha itombo honhu ha kulya chilyo chibabale.

[13] Chila munhu yoganigwa kong'ha itombo yang'hali mwana, havizelele kudita gala malanguso ga mbuli za kutanganika.

[14] Ila chilyo chibabale ndo kwa chiwalo cha wanhu wakangale, wala wavizelele kubagula ganojile na gehile, kwa chiwalo cha kugazela malanguso na madito ga kumnojeza Nguluwi.

6

[1] Lelo tugaleche kulangusa kahi gala malanguso ga mwaluko kwa chiwalo cha Kilistu, tuhejele kumwando kwa gala malanguso gakangale, na haiwele kulutilila kibatilila kuli ulanguso wa kileka na madito hagalingutanza chinhu na ga mwaluko kumkunda Nguluwi,

[2] na ulanguso kwa nzila nyinji za ubatizo na kuwichilwa moko na kuzilipuka kwa wabagame na utaguso wa mazuwa gose.

[3] Alyo tolidita, wone Nguluwi hoyokundiza.

[4] Yowa nongwa kuwahilusa wanhu waleche gehile kahi, wanhu wawele wavizelele kukomya kwa Nguluwi na wajezile ndolendole za kilanga na welumbile hamwe kubochela Muhe Yelile,

[5] na kujeza usenga unojile wa Nguluwi na mong'ho wa isi ilinguya,

[6] hamba wamgalamchile Nguluwi kahi, yowa nongwa kwa vila hewo kota wangumuwamba kahi mumsalaba Mwana wa Nguluwi lwa keli na kumbasa soni hazelu.

[7] Misanga jiwele kutowelwa nhonya baho na koteza mizuchila ilingigala mbena kwa mlimi itambichizwa na Nguluwi.

[8] Ila wone misanga ajo jote migodi ja miwa na misoli, jahela utanzi, behi jopanjilwa na Nguluwi na ako mwiso ndo kusomigwa na chiluli.

[9] Wang'holozangu hanga tulonjile ahyo, twima nzinzili kota mwa mnzila inojile iwele ndo nzila ilinguwalongoza kuli ulohozi.

[10] Nguluwi halingudita ng'oo mbuli zohaziganigwe, heye hoisemwa hebu mijito yomkolile na igano lyomlajile kwa chiwalo cha heye kuli utanzi womuwapele wanhu wa heye walimgumkunda Kilistu na womlingulutilila kuwapa sambi baha.

[11] Natwe twangugana ng'hatu chila yumwe wa hemwe yalajile kikangaza kukula mbaka kuduma, leka gala mlingitumbila genele.

[12] Ahyo mleche kuwa wagata, ila muwe kota wala walingukunda na wali ngwimililila, wabochele gala gawele Nguluwi yalagane na hewo kowapa.

Goyalagane Nguluwi gakomya

[13] Nguluwi loyamlonjele Abulahamu komha chila yalagane kumha, nakelaha kwa itagwa lyake heye, mina kuduhu yawele mkulu kusinda Nguluwi yawele kwa yuyo yahawezile kilaha.

[14] Nguluwi nakalonga, “Ndangukomya ng'hatu, ndokutambichiza na ndokupa lulelo lwinji.”

[15] Abulahamu nakabeteza kwa kwimilila ng'hatu na hino nakabochela chila choyalagane Nguluwi komha.

[16] Wanhu howochilaha, welahaga kwa yumwe yawele mkulu kusinda hewo, na kilaha kwangulajila kukomya kwa chila chilonjigwe na kuusaga ibamba lyesa.

[17] Na heye Nguluwi nakawika nzinzili chila choyalonjile kwa kilaha, ahyo nakawalajila hazelu kota wala wobochela chila choyalagane, hogaluka ng'oo.

[18] Lelo kuna vinhu vino vili, chila choyalonjile Nguluwi na kilaha, vyohaviwele galuka na kwa mbuli ya avyo Nguluwi howeza kulonga udesi. Kwa ahyo hetwe totubilimile wamizi wa heye, twangupegwa nhumbula ya kibatilila ng'ang'ani kitumbila kuwichigwe kumwando kwa hetwe.

[19] Twanako kitumbila kuwele kota ngwamo yoibatilile ukomu wa hetwe. Na kitumbila ako lyangupuluta muli paziya mbaka honhu helile ng'hatu.

[20] Yesu yuye kalongola kwinjila mumo kwa mbuli ya hetwe na kawa mtambika mkulu mazuwa gose, kota vyouwele utambika wa Melikisedeki.

7

Utambika wa Melikisedeki

[1] Ayo Melikisedeki nayali mndewa wa Salemu, na mtambika wa mkulu Nguluwi. Abulahamu loyali yohiluka kulawa kuli ngondo koyawakopole wandewa, na heye Melikisedeki nakaluta kiting'hana na heye, na Melikisedeki nakamtambichiza Abulahamu.

[2] Na heye Abulahamu nakampa chilundo chimwe cha kumi cha vinhu vyeng'ha vyoyabochile. Mana ya itagwa Melikisedeki ndo “Mndewa yataganiche,” Kahi kwa vila heye nayali mndewa wa Salemu, itagwa lyake lyanguzeleka kota, “Mndewa wa kikala goya.”

[3] Mhaza wa heye na mayake hawalinguzeleka, na lukolo lwake halulinguzeleka, hailinguzeleka nakavumbuka hanili ama nakabagama hanili. Kangiwhana kota Mwana wa Nguluwi, na kangulutilila kuwa mtambika mazuwa gose.

[4] Lelo mwangona munhu ayu vyoyali mkulu. Mbaka Sekulu wa hetwe Abulahamu nakampa chilundo chimwe cha kumi ya vinhu vyeng'ha vyoyaholile kulawa kuli ngondo.

[5] Tuvizela kahi kota mgati mwa malajizo yandichigwa, ulelo lwa Lawi wawele watambika, ndo wanguganigwa kuhola chilundo cha kumi kulawa

kwa wanhu, wala wawele wang'holozawo, hanga na hewo ndo ulelo lwa Abulahamu.

[6] Ila ayo Melikisedeki hawele wa lukolo lwa Lawi, ila heye nakabochela chilundo cha kumi kulawila kwa Abulahamu, kahi nakamtambichiza heye nayalagane na Nguluwi.

[7] Kuduhu mbuli ne hado kota yalingumumtambichiza ndo mkulu kusinda yula yalingutambichilwa.

[8] Kahi, awo watambika walingubochela chilundo chimwe cha kumi, ndo wanhu wahihi hela wawele mwiso wa hewo walingubagama, ila ahano yangutawiza kota yalingubochela chilundo chimwe cha kumi, yani Melikisedeki, hambe yabagame.

[9] Lawi ndo sekulu wa wala weng'ha wawele ngubochela chilundo chimwe cha kumi. Ahyo, ndo tolonga kota, Lawi naye nakalavya chilundo chimwe cha kumi kukolela Abulahamu,

[10] kwa vila Lawi nayali mgati mwa lukuli lwa sekulu wa heye Abulahamu, mhela Melikisedeki loyating'hane na heye.

[11] Kulawa kuli watambika wa Walawi, wanhu wa Isilaeli, kwa chiwalo cha utambika nawabochela malajizo. Lelo wone wanhu nawahawele watanganiche kwa mijito ya Walawi, nakwahawele kahi na chiwalo cha kulawila utambika unji, vyoulingiwhana na utambika wa Melikisedeki, na hauwele ula wa Aluni.

[12] Mina utambika ula hougaluka, ndo na malajizo nago ganguganigwa gagaluche.

[13] Na heye mkulu wa hetwe yawele mbuli azo zeng'ha zangulonjigwa kwa heye, nayali wa nhanzi yinji, na kuduhu ne yumwe wa nhanzi ayo ya heye yawahiche kudita mijito kuli honhu ha kulavila nhambiko mhela loyawele mtambika.

[14] Mina naizeleka kota heye Mkulu, nakalawila kuli nhanzi ya Yudasi, nauwele Musa nahalonjile ulonzi woneche wula kwa chiwalo cha utambika kwa nhanzi ayo.

Utambika wunji uwhanile na utambika wa Melikisedeki

[15] Kahi mbuli ayi yahazelu ng'hatu, kwa vila kalawila mtambika yunji yalingiwhana na Melikisedeki.

[16] Heye haditilwe mtambika kwa malajizo ga chiwunhu kwa kulola kangulawila lukolo lwachi, ila kwa mong'ho wa ukomu wa mazuwa gose.

[17] Mina Maandiko gangulonga, “Hegwe ndo mtambika mazuwa gose, kota vyozilingutawiza mbuli za utambika wa Melikisedeki.”

[18] Lelo ula mzilo wa mwaluko kwa chiwalo cha utambika nawali usigwe kwa vila nawali ng'hochele, na hauwele wa kuhega chinhu.

[19] Mina malajizo ago hagaditile chinhu choneche chila chiwe goya. Ila sambi, honhu ha heye hawichigwa kitumbila ng'hatu, kwa chiwalo acho toweza kumhejelela Nguluwi.

[20] Kwa konjezela kwa ago geng'ha, ahano Nguluwi nakelaha. Ila mhela wala wanji lowaditikwe watambika nakwalihela kilaha.

[21] Ila Yesu nakaditikwa mtambika kwa kilaha mhela Nguluwi loyamlonjele,

“Mkulu kelaha,
na hogalusa kugana kwa heye,
‘Hegwe ndo mtambika mazuwa gose.’ ”

[22] Lelo kwa chiwalo cha kilaha aku, Yesu kawa yumwe yadtile ilagano linojile ng'hatu lilawile.

[23] Kahi, awo watambika wanji nawali wenji kwa vila chila mhela wa heye kubagama loufichile nakabagama, ahyo nawalemwela kulutilila na mijito ya utambika.

[24] Ila kwa vila Yesu kamkomu mazuwa gose, utambika wa heye hauduma hebu.

[25] Ahyo, heye koweza ng'hatu kuwalohola weng'ha walingumlutila Nguluwi kukolela heye, mina heye kamkomu mazuwa gose kuwalandila kwa Nguluwi.

[26] Lelo Yesu ndo kota mtambika mkulu yatanganiche kwa chiwalo cha hetwe na yawele yelile na nayawele hela nongwa na yalihela gehile mgati mwa heye na yeyusile kutali na wanhu wawele na gehile na yenuligwe kuchanya kilanga koyawele Nguluwi.

[27] Heye nayali vinji na watambika wakulu wanji, heye nahaganile kulavya nhambiko chila zuwa, mwaluko kwa chiwalo cha gehile ga heye yuye, hamba kwa chiwalo cha gehile ga wanhu. Heye nakadita ahyo kamwe hela kwa chiwalo cha wanhu weng'ha, loyelavile nhambiko heye yuye.

[28] Malajizo ganguwawika wanhu wawele ng'hochele kuli utambika ukulu, ila ilagano lya Nguluwi yaditile kwa kilaha liwele lyuyile honhu ha malajizo imhagula Mwana, yawele yatanganiche mazuwa gose.

8

Ilagano lya katali na ilagano lya sambi

[1] Lelo mbuli itanganiche kuli aga tulingulonga ndo ali, hetwe twanaye mtambika mkulu wa kota hino, yawele ngikala honhu ha ludali lkuli chigoda cha Undewa cha Nguluwi wa kilanga.

[2] Heye nakakola mijito ya mtambika mkulu na Honhu Helile Ng'hatu, hawele hala mgati mwa lila ihema lya kukomya lizenjigwe na Mkulu, halizenjigwe na munhu.

[3] Chila mtambika mkulu kahaguligwa kumlavila Nguluwi ndolendole na nhambiko, na hino mtambika mkulu wa hetwe imgana heye yawe na chinhu cha kulavya nhambiko.

[4] Kota heye Kilistu na yawe wa hano muisi, yahawele ng'oo mtambika, kwa vila wabaho watambika wanji wangulavya nhambiko kota malajizo vyogalingugana.

[5] Mijito ja hewo ja chiutambika ndo kiwhana hela kwa gala gali kilanga. Mina Musa loyali behi kuigomanjiza lila ihema, Nguluwi nakamlonjela, “Udite chila chinhu kwa kuwinza kula kiwhana ya lila ihema lyoulajilwe kula kuchidunda.”

[6] Ila sambi Yesu kabochela mijito ya utambika iwele inojile kusinda ya hewo, kota vila uhanyisi woyawichile hagati ha wanhu na Nguluwi ndo kanoga ng'hatu, kwa vila lina kunoga kwake kuli ilagano lya mbuli zitanganiche ng'hatu.

[7] Mina kota lila ilagano lya sambi naliwehela nongwa, kwahawele na mbuli ya ilagano lya keli.

[8] Ila Nguluwi nakona wanhu wa heye wana nongwa nakalonga,
“Mazuwa ganguya, kalonga Mkulu,
aho hondidita ilagano linyale, na wanhu wa Isilaeli na wanhu wa Yudasi.
[9] Ilagano ali haliwa kota lila londitile na wasekulu wawo
mazuwa gondiwalongoze kwa moko kulawa isi ya Misili.
Hawawele wakitumbila kwa ilagano lya heni,
na hiho heni siwang'ulile.
[10] Mkulu kangulonga, ali ndo ilagano lyondidita na wanhu wa Isilaeli,

hogakwete mazuwa ago.
Ndowika malajizo gangu mluhala lwao,
nakwandika mnhumbula za hewo,
heni ndowa Nguluwi wa hewo,
na hewo wowa wanhu wa heni.
[11] Kuduhu nehado yalingumlangusa mkala miyage,
wala yalingumlonjela mng'holeze,
‘Umzele Mkulu.’
Kwa vila weng'ha wonzela heni,
wadodo na wang'hangala.
[12] Ndowalechela kwa gala waditile,
na sikumbuchila kahi wihe wa hewo.”
[13] Kwa kulonga mbuli ya ilagano lya sambi, Nguluwi nakalilaliza lila litomile, na cheng'ha chilingulala na kuwa chilalile ng'hatu chahahabehi kuka.

9

Kumfugamila Nguluwi mu isi na kilanga

[1] Ilagano lya mwaluko nalyali na vihendo vyake vya kumkolela mijito Nguluwi, nahali na ihema lyelile lyakufugamila hano mu isi.

[2] Nahazenjigwa ihema hali chihengo cha mwaluko, nahachemigwa Honhu Helile. Amo mwali na honhu ha kuwichila chenje, chisaga na mibumunda jilavigwe kwa Nguluwi.

[3] Mgati mwa ihema, kwali na vihengo vili vigawanuche kwa igubiko, chihengo cha keli nachichemigwa Honhu Helile ng'hatu.

[4] Amo mwali na alitale ya zahabu kwa mbuli ya kufunyizila ubani, na isanduku lya Ilagano, lyali liwichigwe zahabu nzingo zeng'ha, na mgati mwake mwali na chiya cha zahabu chiwele na chilyo chizeleche kota mana, ng'hweku ya Aluni iwele ibahule misolo na uluwa, na vila vibao vyandichigwe ilagano.

[5] Mchanya mwa alyo isanduku kwali na vilumbigwe vifandile kota wahilisi, vilingulajila kota hala honhu hana ukulu wa Nguluwi na mbawa zawo nazigonzoligwa kugubika chigubiko cha isanduku mchanya mwa honhu halingusigwa gehile. Ila sambi hatuweza kulonga kwa mgati ng'hatu kuli mbuli azo.

[6] Vinhu avyo naviwichigwa goya na hamba iwa chihendo kwa watambika kwinjila chila zuwa kuli ihema lya kunze kudita mbuli za utambika.

[7] Ila mtambika mkulu yaliyeka ndo yalingwinjila kuli chila chihengo cha keli, naye huditaga hiho mala imwe hela kwa mhela, nakaganigwa kigala danda ya kumlavila Nguluwi kwa mbuli ya heye yuye na kwa mbuli ya gehile ga wanhu waditile ne kuvizela.

[8] Kwa nzila ayi, Muhe Yelile kangulajila kota kwa vila lila ihema lya mwaluko nalyali ling'hali limile, nzila ya kwinjila Honhu Helile ng'hatu hainachumuligwa.

[9] Nhelo ayi yangulajila mbuli vyoiwele mhela wa sambi, iwele ndolendole na nhambiko zangulavigwa kwa Nguluwi, ila haziweza kusa itunyo lya gehile kulawa kuli nhumbula za wanhu walingumfugamila Nguluwi.

[10] Mbuli azi zeng'ha zangukoleka kwa chiwalo cha ndiya na vyakunwa na vihendo vinji vya mvina ya kihovuga. Mbuli azo zeng'ha haziwele za chimuhe, na ludali lwake ludumaga mhela Nguluwi hodita goya vinhu vyeng'ha.

[11] Ila Kilistu mina koya, yawele ndo mtambika mkulu wa mbuli zinojile, gawele gafichile sambi. Heye kenjila kuli ihema likulu ng'hatu liwele

ligongomanyilwe ng'hatu, yohaiditikwe na wanhu, nahaiwele honhu ha isi ino ilumbigwe.

[12] Heye nakenjila Honhu Helile ng'hatu mala imwe hela, haholile danda ya mhene na isenga ilogota, ila danda ya heye yuye, kukolela ayi, katugalila ugombozi wa mazuwa gose.

[13] Wanhu nawawele wavu kuli mbuli za kumfugamila Nguluwi nawaweza kuhovujigwa na kwela mlukuli mwao howamizilwe danda ya mhene na ya ibuguma hamwe na mivu ja isenga ilogota.

[14] Ila, kwa danda ya Kilistu, mbuli ng'hulu ng'hatu ziditagwa! Kwa ludali lwa Muhe wa Nguluwi wa mazuwa gose, Kilistu nakelavya yuye nhambiko igongomanyilwe ng'hatu kwa Nguluwi. Danda ya heye yotudita tuwe twelile kwa gala tulingudita galingigala kubagama, leka tumditile mijito Nguluwi yawele mkomu.

[15] Ahyo heye ndo mhanyisi wa ilagano lya sambi amla wala wachemigwe na Nguluwi woweza kutambichilwa mazuwa gose vyowalaganwe na Nguluwi. Kubagama kwa heye kwanguwagombola wanhu kulawila kwa ula wihe wowaditile mhela wa lila ilagano lya mwaluko.

[16] Ulonzi wa ilagano lyangudita mijito hela wone kubagama kwa awo yaulonjile awo uhalizi woneka ndo kukomya.

[17] Uhalizi hauweza kuditikwa mbaka kulawile kubagama, kwa vila uhalizi wahela ludali wone yauwandiche yang'hali mkomu.

[18] Ndo mina nalila ilagano lya mwaluko halyaluche kukola mijito kulihela danda.

[19] Chinhu cha mwaluko, Musa kuwadamlila wanhu weng'ha mizilo jeng'ha kota vyoiwele kuli malajizo, hamba nakahola danda ya isenga ilogota hamwe na mazi, na kwa nhagala za isopolo na mhamba ndung'hu na kumizila chila chitabu cha malajizo na wanhu weng'ha.

[20] Musa nakalonga, “Ayi ndo danda ilingutawiza ilagano lilajizwe na Nguluwi mlihulichize.”

[21] Vivila Musa nakamizila danda lila ihema na vinhu vya mijito ja utambika kwa kumfugamila Nguluwi.

[22] Ena, na kuli malajizo behi chila chinhu chohovugwa kwa kuboholigwa danda, na ne kuwa hela danda, haukusigwa gehile.

Nhambiko ya Kilistu yangusa wihe wa wanhu

[23] Vinhu vino vya aha vyanguganigwa kuhovujigwa kwa danda, navyo ndo kiwhana hela na mbuli za kukomya za kilanga. Ila vinhu vya kilanga yangugana nhambiko iwele inojile ng'hatu.

[24] Mina Kilistu nahenjile Honhu Helile hazenjigwe na wanhu, ilinguwhanizwa hela na chila chinhu chiwele kilanga. Heye nakenjila kilanga kuko du koyawele sambi, kangwima kumwando kwa Nguluwi kwa mbuli ya hetwe.

[25] Mtambika mkulu wa Wayahudi kenjilaga Honhu Helile ng'hatu chila mhela yawele na danda ya igongolo, ila Kilistu henjile amo leka yelavye yaliyeng'ha mala nyinji.

[26] Mina naiwe ahyo, Kilistu nayahaganigwe kugazigwa mala nyinji kulawila kulumbigwa kwa isi. Ila kwa kukomya, mhela awu hozihejela mwiso, heye nakalawila mala imwe hela kulavya wihe kwa kilavya heye yuye nhambiko.

[27] Lelo wone vila chila munhu kobagama mala imwe hela, hamba kokwima kumwando hali utaguso wa Nguluwi,

[28] hihyo du Kilistu na heye nakelavya nhambiko mala imwe hela kwa mbuli ya kusa gehile ga wenji. Hoyohiluka lwa keli, haiwele kwa chiwalo cha kusa gehile, ila ndo kwa chiwalo cha kuwalohola wala walingumbeteza.

10

[1] Kwa vila malajizo ga Musa ndo isisila hela lya mbuli zinojile hozikuya na haiwele kota vyogalingoneka ikomya kwa zila mbuli zinji, nhambiko zizila za malajizo zilingulavilwa mhela na mhela, hazihega ng'oo kuwadita wala walingumfugamila wawe wagongomanyizwe.

[2] Kota awo wanhu walingumfugamila Nguluwi nawahovujigwe ng'hatu gehile ga hewo, nahawalingiwona kahi kota wana gehile, na nhambiko azo zeng'ha zahadumile.

[3] Ila nhambiko azo zangukoleka chila mhela kuwakumbusa wanhu wavizele kota wana wihe.

[4] Mina danda ya isenga ibuguma na mhene haiweza ng'oo kulavya gehile.

[5] Ndo mina Kilistu loyali yokuya kuli isi, nakamlonjela Nguluwi,
“Huganile nhambiko ne vinhu vya kumlavila Nguluwi,
Ila kumbichila lukuli.
[6] Nhambiko za kulakaza nimwa ama za kusa gehile hambe zikunojeze.
[7] Aho nandonga,
‘Nda hano Hegwe Nguluwi, kudita kota vyouganile
kota vyoyandichigwe mbuli ya heni kuli chitabu cha Maandiko Matakatifu.’
”

[8] Mwaluko nakalonga, “Hambe ugane ne kunojezwa na nhambiko na ndolendole na nhambiko za kulakaza na nhambiko za kusa gehile.” Nakalonga ahyo hanga nhambiko azi zeng'ha zilavyagwa kota vyogalingugana malajizo.

[9] Hamba nakalonga, “Nda hano, Hegwe Nguluwi, nda goya kudita kota vyoulingugana.” Ahino Nguluwi nakosa nhambiko zali zikoleka aho mwaluko, na honhu hake nakawika nhambiko inji imwe, nhambiko iwele ndo Kilistu yuye.

[10] Kwa vila Yesu Kilistu nakadita kota navyoyaganile Nguluwi, hetwe twanguhovujigwa tuwe welile kwa kulawa mli gehile ga hetwe, kwa yila nhambiko ya lukuli lwa heye loyalavile mala imwe hela.

[11] Chila mtambika Myahudi nakaditaga mijito ya kumfugamila Nguluwi na kulavya nhambiko zizila mala nyinji, nhambiko haziweza ng'oo kusa gehile.

[12] Ila Kilistu nakalavya nhambiko imwe kwa mbuli ya gehile, nhambiko iwele na ludali mazuwa gose, hamba nakekala honhu ha ludali nzingo ya kudilo kwa Nguluwi,

[13] kulawila mhela awo, kangubeteza wamwihile wawichigwe hasi ha magulu gake.

[14] Lelo kwa nhambiko ya heye imwe, kawadita wawe wagongomanywe mazuwa gose wala walingusigwa gehile ga hewo.

[15] Na heye Muhe Yelile kangutawiza ulolezi wa heye. Kangwaluka nakulonga,
[16] Kangulonga Mkulu, “Ali ndo ilagano londidita na hewo,
mazuwa galinguya kalonga Mkulu.
Ndowika malajizo ga heni mnhumbula mwao,
na kuzandika mnyala zawo.”
[17] Hamba nakonjezela kalonga, “Sivijesa ng'oo kahi gehile ga hewo na wala wihe wowalingudita.”
[18] Lelo hogokusigwa gehile, hakuwa na chiwalo kahi cha kulavya nhambiko ya kusa gehile.

Tumhejelele Nguluwi

[19] Lelo mng'holozangu, kwa danda ya Yesu twangupegwa nhumbula yohambe idumbe ya kwinjila Honhu Helile Ng'hatu.

[20] Heye katuchumulila nzila inyale, nzila ilikutulongoza kuli ukomu, kukolela lila igubiko, luwele ndo lukuli lwake yuye.

[21] Lelo twanaye mtambika mkulu yatanganiche yawele na ludali kwa mbuli ya ng'handa ya Nguluwi.

[22] Kwa ahyo, tumhejelele Nguluwi kwa nhumbula zelile na makundo ga kukomya, kwa nhumbula zelile kulawa kuli majesa gehile, na kwa ng'huli zihovujigwe kwa mazi ganojile.

[23] Tibatilile ng'hatu ne kutigasika kitumbila kwa hetwe kotulonjile kwa mlomo, mina Nguluwi yaditile malagano ga heye ndo yawele wakitumbila.

[24] Twitanze kiditila kwa mbuli ya kiyonjezela kikangaza kwa kigana na kudita ganojile.

[25] Tuleche kuleka yila mbuli ya kiting'hana hamwe, kota vila vihendo vya wanhu wanji vyowawele hambe wating'hane, kota vyomlingona, zuwa lila lya Mkulu yahabehi.

[26] Mina, lotulutilila kudita gehile kwa kugana twetwe baha, hala hotuvizelele kukomya, kuduhu nhambiko ilinguweza kulavigwa kahi kwa chiwalo cha kusa gehile.

[27] Lilingupona ndo kubeteza hela kwa kukakama utaguso wa Nguluwi na chiluli ching'hang'hale lochiwabagamiza weng'ha walingumlema Nguluwi.

[28] Munhu yoneche hambe yahulichize malajizo ga Musa, kobagama ne kumonela isungu kuwele na ulolezi wa wanhu weli ama wadatu.

[29] Ndaze, munhu yula yalingumbeza Mwana wa Nguluwi na kuibeza danda ya ilagano lya Nguluwi imditile yawe yahovujigwe, munhu yalingumliga Muhe wa Nguluwi yalingutigalila isungu lya heye, kopegwa utaguso ukulu ulindaze?

[30] Mina natumzela yula yalonjile, “Heni ndohilusila chibida, heni ndohilusila,” Na heye nayalonjile kahi, “Mkulu kowatagusa wanhu wa heye.”

[31] Ndo mbuli ya kudumba ng'hatu wone Nguluwi yakibate na kutagusigwa.

[32] Mkumbuchile logalawile mazuwa gala ga mwaluko lommwemweselwe lumuli lwa Nguluwi. Hanga zuwa zila namfikwa na kugazigwa kwinji, hemwe namwimililа.

[33] Mala inji namligwa na kubasigwa soni hazelu, mala inji namwima hamwe na wala wagazigwe kota mwemwe.

[34] Namilumba kuli kugazigwa kwa wawele mchinweng'ho na lombochigwe lufufu lwenu namwimilila kwa kusangalala, mina namvizela kota mwanawo lufufu lunojile ng'hatu na lwakikala mazuwa gose.

[35] Lelo mleche kwajiliza kitumbila kwa hemwe, mina wowagalilani ndolendole ng'hulu.

[36] Mwanguganigwa kuwa na wimililo leka mweneze ligano lya Nguluwi na kubochela chila choyalagane kudita.

[37] Mina kota vyogalingulonga Maandiko Matakatifu,
“Ing'hali hado hela,
na yula yalinguya, kokuya,
na hokawa hebu.
[38] Ila munhu yalingudita ganojile kochikala kwa makundo,
ila loyohiluka kumbele,
heni sinojezwa na heye.”
[39] Lelo hetwe twamduhu hali wala walinguhiluka kumbele na kwajilila, ila hetwe twamumo na wala walingukunda na kuloholigwa.

11

Makundo

[1] Kuwa na makundo ndo kuwa na kukomya kwa mbuli zotungitumbila, kutawiza ng'hatu mbuli zila zohatuziwene.

[2] Mina wasekulu wa katali nawatogoligwa na Nguluwi kwa makundo ga hewo.

[3] Kwa makundo hetwe tuvizela kota isi yeng'ha nailumbigwa kwa ulonzi wa Nguluwi, vinhu vilingoneka kulawila kuli vinhu havilingoneka.

[4] Kwa makundo Abeli nakamlavila Nguluwi nhambiko inojile ng'hatu kusinda ila ya Kaini. Kwa makundo ga heye nakatawizwa na Nguluwi yawe yodita galingumnojeza Nguluwi. Nguluwi yuye nakanojezwa na nhambiko za heye. Kwa makundo ga heye hanga nakabagama, yang'hali yotulonjela.

[5] Kwa makundo Henoki nakaholigwa na Nguluwi, yaleche kubagama. Honeche kahi kwa vila Nguluwi nakamhola. Loyali hanaholigwa, kota Maandiko Matakatifu gangulonga, heye nakamnojeza Nguluwi.

[6] Lelo wone kwahela makundo yowa nongwa kwa munhu kumnojeza Nguluwi. Kwa vila chila munhu yalingumlutila Nguluwi imgana yakunde kota Nguluwi kabaho, na kuwapa chonolo wala walingumpala.

[7] Kwa makundo Nuhu nakamhulichiza makanyo ga Nguluwi kwa mbuli za hamba zohambe zoneche. Nakazenga ila safina moyaloholigwe heye hamwe na lukolo lwake. Kulawila kwa ago, isi yeng'ha itagusigwe kwa wihe, na heye Nuhu nakoneka nakamnojeza katanganika kwa makundo.

[8] Kwa makundo Abulahamu nakamhulichiza Nguluwi loyachemigwe yalute kuli isi iwele Nguluwi yalonjile khoma iwe ya heye. Abulahamu nakoka, hanga nahavizelele koyali yoluta.

[9] Kwa makundo nakekala kota mjenzi kuli isi yalaganwe na Nguluwi. Nakekala ako kuli ihema kota vyowekale Isaka na Yakubu. Na hewo kahi nawelumba kuli kilagana kukula.

[10] Mina Abulahamu nayali yobeteza mji uwele na msisi wouwa baho mazuwa gose, mji uwele Nguluwi yuye nayawele muwanzi na kuuzenga.

[11] Kwa makundo na Sala nayawele mhende nakakunda kota Nguluwi kana mong'ho wa kudita gala yalagane, ahyo, nakaweza kuhola himila hanga nayali yalalile.

[12] Ahyo, kulawila kuli munhu ayo yumwe, Abulahamu, yawele kota vila munhu yabagame, nawalawila wanhu wenji hawawazigwe kota vila nhondwe za kilanga na kota vila sangalaza za mwhani.

[13] Wanhu weng'ha awa nawabagama wawele na makundo. Nawabagama lohawanabochela mbuli ziwele Nguluwi zoyali yalagane nawo, ila kwa kutali kota nawagona, wasechelela, na kulonga hazelu kota hewo wali wajenzi na wali mmajendo mu isi.

[14] Wanhu walingulonga mbuli kota azo, wangulajila ng'hatu kota wanguipala isi ya kukomya.

[15] Kwa kukomya wone na wawe wanguijesa isi yowalawile katali, wahawezile kuhiluka kuko.

[16] Ila sambi wangugana isi inojile ng'hatu, ndo iwele isi ya kilanga. Ndo mina Nguluwi halingulola aga howomchema heye Nguluwi wa hewo, kwa vila heye yuye mina kasinda kuwagomanyila muji.

[17] Kwa makundo Abulahamu nakamlavya nhambiko mwanage Isaka mhela Nguluwi hoyamjezile. Ayo Abulahamu yuye du, hanga nakabochela chila chowelagane na Nguluwi, ila nakakunda kumlavya mwanage wa udewele yawe nhambiko,

[18] hanga Nguluwi nayali yamlonjele, “Lulelo lwako lolawila kwa Isaka.”

[19] Abulahamu nakakunda kuta Nguluwi koweza kuwazilipula wabagame, na kwa nzila yinji, Abulahamu ndo kota vila nakampata kahi Isaka yalawile kowabagame.

[20] Kwa makundo Isaka nakawatambichiza Yakubu na Esau, kuli za ukomu wa hewo wa hamba.

[21] Kwa makundo Yakubu loyali habehi kubagama nakawatambichiza chila yumwe wa wana wa Yusufu, aku yomfugamila Nguluwi yawele yegamile yila ng'hweku ya heye.

[22] Kwa makundo Yusufu loyali habehi kubagama nakalonga mbuli ya kulawa kwa Waisilaeli kuli isi ya Misili, na kahi nakawalechela ilajizo lya mbuli ya chowalinguganigwa kudita kwa chiwalo cha mizeje ja heye.

[23] Kwa makundo wahaza wa Musa nawamvisa ayo mwana kwa myezi jidatu loyaleleche. Kwa vila nawamona kota ka mwana yanojile ng'hatu, nahawalidumbile lila ilajizo lya mndewa wa Misili.

[24] Kwa makundo Musa loyawele munhu mkulu, nakalema kuchemigwa mwana wa mhinza wa Falao mndewa wa Misili.

[25] Nakona inoga kugazika hamwe na wanhu wa Nguluwi kuleka kusechelela udevelo wa gehile kwa mhela udo hela.

[26] Nakavizela kota kugazika kwa mbuli ya Kilistu Mlohozi kunoga ng'hatu kusinda lufufu lweng'ha lwa isi ya Misili, mina nayali yololela chonolo cha hamba.

[27] Kwa makundo Musa nakoka kulawa isi ya Misili ne kudumba ng'halazi ya Mndewa, na hahiluche kumbele, kota vila munhu yamuwene yula Nguluwi halingoneka.

[28] Kwa makundo, na ndoyaluche Pasaka nakulajiza danda imizigwe mchanya mwa lwizi, leka yula mhilisi yalingukopola yaleche kuwakopola walelwa wa mwaluko wa Isilaeli.

[29] Kwa makundo wanhu wa Isilaeli nawaloka bahali ya Shamu kota vila kwali kigongo, ila Wamisili lowajezile kuloka kota wawo nawazibila mmazi.

[30] Kwa makundo, Waisilaeli nawazunguluta ngome ya muji wa Yeliko kwa mazuwa saba na ngome ayo naigwa.

[31] Kwa makundo, Lahabu yawele mng'hondwa habagame hamwe na wala wamlemile Nguluwi, kwa vila nakawabochela goya hakaye hake wala wasakuzi Waisilaeli.

[32] Lelo ndonje choni ng'hatu? Mhela haulinguhega hebu, kulonga mbuli ya Gidioni na Balaki na Samsoni na Yefuta na Daudi na Samweli na waloli wa Nguluwi.

[33] Kwa makundo awa weng'ha nawetowa ngondo na isi yinji nawawasumya wandewa. Nawalongoza kwa nzila iwaditile wanhu wadite ganojile, nawabochela gala Nguluwi yalagane na hewo. Nawajidinya milomo ja misimba,

[34] nawazimya viluli vilupila, nawalohoka kubagama kwa ipanga, wali watuguniche ila nawapegwa mong'ho. Nahawawele wodumba kuli ngondo, nawawabilimisa wamizi wachijenzi.

[35] Na wadala wakundile nawahilulilwa wanhu wa hewo wabagame wawele wazilipuligwe.

Ila wamwe wa hewo nawalema kuchumulilwa, nawagazigwa mbaka kubagama leka wazilipuligwe nakwinjila kuli ukomu unojile ng'hatu.

[36] Wanji nawazomeligwa na kutowigwa ng'hobwa, na wanji nawawohigwa minyololo na kutozigwa mchinweng'ho.

[37] Nawatowigwa na maganga mbaka kubagama, nawadaduligwa kwa misumeno viunde, nawakopoligwa kwa ipanga. Nawazunguluta zunguluka

wavalile igozi lya ming'holo na igozi lya mhene, wali wanhu wazunwa, wagazigwe na kuditilwa mbuli zihile.

[38] Isi nahaiganigwe kuwa na wanhu awo. Nawali wojendajenda kugunuche na kuvidunda, wochikala kuli mipalika na minila ja isi.

[39] Wanhu awa weng'ha nawatogoligwa na Nguluwi kwa chiwalo cha makundo ga hewo. Ila, hawabochele gala nawalaganwe na Nguluwi.

[40] Mina Nguluwi nayali yalongole kutuwichila goya vinhu vinojile ng'hatu kwa hetwe, leka hewo wafichile kuli kugongomanya hamwe na hetwe.

12

Nguluwi Mhaza wa hetwe

[1] Ahyo, hetwe twanacho chilundo chikulu cha walolezi kumwando kwa hete. Lelo tuse chila chingwamo chilingutulemeza, na kahi gehile gala gatunanahile. Tubilime kwa kwimilila kuli kubilima kuwichigwe kumwando kwa hetwe.

[2] Tumlole Yesu yawele ndo yaluchize makundo ga hetwe na ndo heye yogomanjiza. Kwa chiwalo cha kusangalala iwele iwichigwe kumwando kwa heye, nakemilila kubagama mumsalaba, ne kudumba soni ya heye, na sambi kangikala honhu ha ukulu kuli nzingo ya kudilo kwa chigoda cha Undewa wa Nguluwi.

[3] Mijese zila mbuli zimfichile Yesu, vyoyemilile kulemigwa kukulu na wanhu wawele na gehile. Lelo mleche kutweguka na kugozola.

[4] Mina kuli kitowa na gehile, hemwe hamitowile mbaka mbohole danda.

[5] Ndaze, msemwa wula ulonzi wa kuwakangaza Nguluwi yawachemile hemwe kota wana wa heye?

“Mwanangu, uleche kubeza makanyo ga Mkulu,
nauleche kugozola houng'hanuchilwa.

[6] Mina Mkulu komkanya yoneche yalingumgana,
komzapa ng'hobwa chila yalingukunda kota kamwanage.”

[7] Mwimilile kuzapigwa ng'hobwa kwa vila ndo ulanguso, Nguluwi huwaditilaga hemwe kota wanage. Mina ndo mwana wachi hambe yang'hanuchilwe na kuzapigwa na mhaza wa heye?

[8] Ila wone homzapigwa kota wana wanji, lelo hemwe hamuwele wana wa heye, ila mwana chilokote.

[9] Menji kwa ago, hetwe twanguwahulichiza wahaza wa hetwe wa hano muisi watulelile na hala howotuzapa. Lelo twanguganigwa kumhulichiza ng'hatu Mhaza wa hetwe wa chimuhe leka tulutilile kuwa wakomu.

[10] Wahazwa wa hetwe hano mu isi nawatuzapa hado, kota hewo vyowawene inoga, ila Nguluwi kangutukanya kwa chiwalo cha kututanza twetwe baha, leka tuwe welile kota heye.

[11] Mhela hotuzapigwa haiwele mbuli inojile ila ya kigala masinzo. Ila wala walanguswe kuwahulichiza, hamba wobeta chonolo cha kikala goya kuli ukomu ulingumnojeza Nguluwi.

Malanguso na makanyo

[12] Lelo mikanagaze moko ga hewe katochile na kukangaza mifugamilo ga hemwe gawele ng'hochele.

[13] Mlutilile kudita nzila igoloche kuli magulu ga hemwe, leka chila yawele na magulu gaziliche yaleche kulumizwa, ila yawe mkomu.

[14] Mikangaze kikala goya na wanhu weng'ha. Mikale mwelile, kwa vila kuduhu munhu yomona Mkulu ne kuwa na ukomu kota awo.

[15] Mikangaze ng'hatu munhu yoneche yaleche kwajiliza isungu lya Nguluwi. Muwe meho leka izabi liliusungu lileche kuzuka hali hemwe na kuwegalila wanhu wenji magazo kwa dunga ya heye.

[16] Milolele leka homuli haleche kuwa na munhu mhonzolomo ama munhu yohamzelele Nguluwi kota Esau, yaguzile uhalizi wa heye wa mlelwa wa mwaluko kwa chilyo chido hela.

[17] Hemwe mvizela kota nahala hoyaganile kuhola kahi ula utambichizo uwele wa heye, nakalemelwa, kwa vila hapegwe kahi mhumhu ya kumgalamchila Nguluwi hanga nayaliyopala kwa kulila mahozi.

[18] Hemwe hamfichile kuli chidunda cha Sinai, uwele kibatika, hamfichile kuli chiluli chilingwaka, hawele na jiza na chimbunga,

[19] kuhulikwa kubuma kwa lizi lya mhalamhanda na lizi lya ulonzi. Wala wanhu wa Isilaeli nawahulika lizi alo nawalanda waleche kuhulika kahi lizi linji,

[20] ahyo hawawezile kwimilila ilajizo lilavigwe, “Yoneche yodoliza mchidunda achi na yawe munhu ama igongolo, kotowigwa maganga mbaka kubagama.”

[21] Ago geng'ha gangoneka kota gakudumbiza ng'hatu, mbaka Musa nakalonga, “Ndangudumba na kukakama.”

[22] Ila hemwe mfika kuli chidunda cha Siyoni, kuli muji wa Nguluwi yawele mkomu. Mfika Yelusalemu, muji wa kilanga, kuwele wating'hane wahilisi wa kilanga wenji kwa maelufu menji wasangalale.

[23] Mfika kuli nhing'hano ng'hulu ya walelwa wa mwaluko wa Nguluwi, wawele na matagwa gawo gandichigwe kilanga. Mwangwima kumwando kwa Nguluwi yawele mtagusa wa weng'ha, na hawele na muhe za wanhu walingudita ganojile, waditikwe wa kugongomanya.

[24] Mfika kwa Yesu yawele mhanyisi kuli ilagano lya sambi, na danda ya heye imizigwe yangulonga mbuli zinojile kusinda yila ya Abeli.

[25] Lelo milolele, mleche kulema kumuhulichiza ayo yalingulonga na hemwe. Kota wala walemile kumhulichiza yula yawakanyile hano mu isi hawowa wakomu, hetwe tohega ndaze kuwa wakomu wone tulingulema kumhulichiza yula yalingutukanya kulawila kilanga?

[26] Mhela wula lizi lyake nalitigasa isi, ila sambi nakalagana kahi, “Ndoitigasa haiwele isi hela, ila na ulanga kahi.”

[27] Ulonzi awu, “kwa mala inji kahi” Wangulajila kota vinhu vyeng'ha vya katali vilingutigasigwa vyokusigwa, ila vila vinhu vinyale vyopona hovitigasika hebu.

[28] Hetwe lelo, tute malumbo, kwa vila twangubochela undewa wohautigasika. Tute malumbo na kumnojeza Nguluwi kuli kumfugamila Nguluwi kuli kuhondigwa nhumbula na kumhulichiza ng'hatu,

[29] kwa kukomya Nguluwi wa hetwe ndo chiluli chilingulupila ng'hatu na chilingulakaza nimwa.

13

Mbuli ya kumnojeza Nguluwi

[1] Mlutilile kigana chilukolo.

[2] Mleche kusemwa kuwabochela wajenzi, mina kwa kudita ahyo wanhu wanji nawawabochela wahilisi wa kilanga ne kuvizela.

[3] Muwakumbuche wala wawele mchinweng'ho ifande kota hemwe namwe mwamchinweng'ho hamwe na hewo. Muwakumbuche wala wali kugazigwa ifande kota vila hemwe ndo mwangugazigwa kota hewo.

[4] Kihola nakudumbigwe ng'hatu na wanhu weng'ha, mlume na mdala waleche kujenda na wanhu wanji. Nguluwi kowatagusa wahonzolomo na wang'hondwa.

[5] Mleche kuwa wanhu wakugana sendi ng'hatu, mkunde na vila vinhu vyomlinavyo. Heye Nguluwi nakalonga, “Sikuleka ng'oo, ne sikutaga ng'oo.”

[6] Ndo mina twanguweza kulonga,
“Mkulu ndo yalingunhanza heni,
sidumba ng'oo.
Munhu kondita choni?”

[7] Muwakumbuche vilongozi wa hemwe wawadamlileni usenga wa Nguluwi. Mlole goya vila navyowekale mbaka kubagama. Muwinze makundo ga hewo.

[8] Yesu Kilistu ndo yuyula hamitondo, lehano na mazuwa gose.

[9] Mleche kuzukwanzwa zukwanzwa aku na kula kwa malanguso ganji gali vinji ga chijenzi. Kunoga kwa Nguluwi ndo unoga kwa kwimiza nhumbula za hetwe na haiwele mizilo kwa mbuli ya chilyo, mizilo ajo hajimtanzile ne munhu yoneche.

[10] Hetwe twanaho honhu ha kulavila nhambiko hawele wala wang'hali wodita mijito mgati mwa ihema lya Wayahudi wahela ludali lwa kulya vinhu vilavigwe nhambiko.

[11] Mtambika mkulu wa Chiyahudi kegalaga danda ya migongolo kuli Honhu Helile ng'hatu na kuilavya nhambiko kwa mbuli ya gehile, ila miwunde ja ajo migongolo hulakazagwa nimwa kunze kwa chiluli chilupila kunze mwa kambi.

[12] Ndo mina Yesu kahi, leka yawelize wanhu kwa danda ya heye, nakagazigwa na kubagama kunze kwa muji.

[13] Lelo natuleche kudumba, tumlutile ako kunze mwa kambi, tukalemigwe kota vyoyalemigwe heye.

[14] Mina hano mu isi twahela muji wa kikala mazuwa gose, ila twanguulolela muji ula ulinguya.

[15] Lelo kukolela Yesu, mazuwa gose tumlavile Nguluwi nhambiko ya kitogola, mina ayo nhambiko ndo ulonzi wa hetwe hotulonga Yesu ndo Mkulu.

[16] Mleche kusemwa kudita ganojile na kitanza, mina azi ndo nhambiko zilingumnojeza Nguluwi.

[17] Minamize kwa walinguwalongoza na kibatilila malajizo ga hewo, hewo wanguzilolela nhumbula za hemwe nemisi na nechilo, na woganigwa kumlonjela Nguluwi mbuli ya mijito ya hewo yowaditile. Wone minamize kwa hewo wodita mijito ja hewo kwa kusechelela, waleche kona kota itunyo, leka wozidita kwa masinzo, mina ayo haiwatanza hemwe.

[18] Mtulandile na hetwe. Tuvizela ng'hatu kota nhumbula za hetwe hazilingutulonjela kota twanawo wihe, kwa vila twangugana kuwa na madito ganojile kuli mbuli zeng'ha.

[19] Ndanguwadedeza ng'hatu mndandile kwa Nguluwi leka yanyiluse kwa hemwe himahima vyoilinguganigwa.

Kulanda kwa kuduma

[20] Nguluwi yalingutupa kikala goya, yamzilipule Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu kwa chiwalo cha danda ya heye, ilajile kukomya kwa ilagano lya mazuwa gose, yawele ndo mdimi mkulu wa ming'holo.

[21] Ndangulanda Heye yawegalile hemwe na chila madito ganojile leka mdite kota vyoyalingugana. Kahi kwa kukolela Yesu Kilistu, Heye yadite

mgati mwa hemwe gala galingumnojeza Heye. Kwa Yesu Kilistu Ukulu uwe kwa heye, mazuwa gose. Ena.

Ulonzi wa kugwisa chilasi

[22] Lelo wang'holozangu, ndanguwadedeza mbochele usenga awu kwa kwimilila. Ali ndo lyandiko lido hela lyondiwandichileni.

[23] Ndangugana kuwalonjelani kota mng'holozetu Timoteyi mina kachumulilwa mchinweng'ho. Wone nayafiche hano yawahiche, ndokuya na heye hondikuya kwa hemwe.

[24] Muwalamse vilongozi wa hemwe weng'ha welile hamwe na wanhu wa Nguluwi! Wang'holozetu wawele Italiya wanguwalamsani.

[25] Twanguwalandilani mweng'ha isungu lya Nguluwi.

Baluwa ya
Yakubu

Chilongole

Chitabu cha Yakubu nachandichigwa na munhu yumwe nayachemigwe Yakubu. Yakubu hanji nayali mng'holoze Yesu, nayali chilongozi wa chilundo cha mwaluko cha wanhu walingumkunda Kilistu na nayawele yumwe wa chitala cha Yelusalemu (Madito 15:13). Mtumigwa Paoli nakamchema ayu kota izengo lya chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu kuli Galatiya (Wagalatiya 2:9). Wasomile wangukunda kota chitabu cha Yakubu nachandichigwa kung'hali kufika mhela wa makumi gahano, Yesu loyavumbuche. Kwa vila Yakubu nayali chilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Yelusalemu, hanji nakandika chitabu achi loyawele yochikala ako Yelusalemu.

Yakubu nakandika chitabu achi kwa “Nhanzi kumi na mbili,” zisambaluche muisi yeng'ha (1:1). Ulanguso kuli chitabu cha Yakubu ndo cha walingumkunda Kilistu weng'ha hanga heye nakalonga, “Nhanzi kumi na mbili,” hanji yangoneka kota Yakubu nakandika ng'hatu kwa Wayahudi walingumuwinza Kilistu. Kwa vila chitabu achi changuganigwa chiwafichile wanhu wenji walingusoma, mina yangulonga kuli mbuli nyinji, Yakubu heye kangulola kiwhana kwa makundo na madito. Makundo ga kukomya galajilwa kwa madito (2:17). Kahi kanguwakanya kwa chinhu cha kuleka kuwaganilila wanhu wawele na lufufu (2:1-4), na kahi kanguwalonjela kota nawelolele kwa chila chinhu chowalingulonga (3:1-12).

Gali mgati

Yakubu kanguwalamsa walingusoma (1:1).
Hamba kanguwakangaza nhumbula wanhu walingumkunda Kilistu, kwimililila howafichigwa na magazo (1:2-27).
Hamba kangulonga vila makundo vyogalingulajilwa kwa madito (2:1-26).
Yolawa baho kangulonga ndaze ulonzi vyouwa na ludali (3:1-12).
Kahi Yakubu kangusima luhala lwa Nguluwi vyoluwele lutanganiche kusinda luhala lwa isi yeng'ha (3:13-4:10).
Kahi kanguwakanya walingusoma weyuse kuli mbuli ya kidaya (4:11-5:6).
Yakubu kangugwisa chilasi kuli chitabu achi kwa malajizo gali vinji kuli sula ya 5:7-20.

[1] Heni Yakubu, chitumagwa wa Nguluwi na wa Mkulu Yesu Kilistu, ndanguwalamsani hemwe nhanzi kumi na mbili, zisambaluche kuli isi yeng'ha!.

Makundo na luhala

[2] Wang'holozangu, msangalale mhela homfichigwa na nongwa zinjizinji,
[3] kwa vila mvizela kota kujezigwa kwa makundo ga hemwe kwangigala kwimililila.
[4] Mlole kota kwimililila kwa hemwe kowafichiza mbaka kuduma, kowadita mkangale leka muwe mwenele kwa chila chinhu ne kwisilwa na chinhu choneche.
[5] Ila wone yumwe wa hemwe kahela luhala, lelo kanguganigwa yamlande Nguluwi, yalinguwapa wanhu weng'ha kwa winji na kwa isungu, na heye kopegwa.
[6] Ila kanguganigwa kulanda kwa makundo ne kuwa na lunhwinhwi wa chinhu choneche. Munhu yawele na lunhwinhwi ndo kota nhigu ya bahali iwele kukundujizwa na kutagangwa na mbeho.

[7] Munhu kota ayo yaleche kijesa kota kobochela chinhu choneche kulawa kwa Mkulu.
[8] Munhu yawele na majesa meli, kanguyegayega mnzila ya heye kuli vinhu vyeng'ha yalinguvikola.

Uzunwa na lufufu

[9] Mng'holozo yawelengukunda na yawele mzunwa, kangulapigwa yasangalale mhela Nguluwi hoyomwinula,
[10] na heye yawele na lufufu kangulapigwa yasangalale mhela Nguluwi hoyomdulisa. Mina yawele na lufufu kokwaga kota uluwa wa kisolo.
[11] Isanya isomozaga na ivuche lyake ling'hang'hale na mizuchila jangukala bee! Na uluwa wangugwa hasi na kunoga kwesa kwangwiha. Hiho, yawele na lufufu kobagamizwa hoyowa mli mijito ya heye.

Majezo

[12] Kabweda munhu yalingupona yokundigwa kuli majezo, hoyoleka kwa kusumya, kopegwa chonolo cha ukomu Nguluwi yalagane na hewo walingumgana.
[13] Wone munhu yajezigwe yaleche kulonga, "Ndangujezigwa na Nguluwi." Mina Nguluwi halingujezigwa kwa wihe, na heye halingumjeza munhu yoneche kwa wihe.
[14] Chila munhu kangujezigwa hoyokwejigwa na kugwila kuli maya ga heye gehile.
[15] Maya gehile hogokangala, gangigala wihe, nawo wihe houkangala, hamba wangigala kubagama.
[16] Wang'holozangu ndiwaganile, mleche kuhadigwa!
[17] Chila ndolendole inojile na yenele na haipunguche yangudulika kulawa kilanga kwa Mhaza, mlumba vimulimuli vyeng'ha viwele kuulanga na jiza hambe yagaluche na kahela ulajilo woneche wa kulajila kota kogaluka.
[18] Kwa igano lyake yuye, nakatugalila ukomu unyale kukolela ulonzi wa heye wa kukomya, na katudita tuwe honhu ha mwaluko hali vilumbigwe vya heye vyeng'ha.

Kuhulika na kuuditila mijito usenga wa Nguluwi

[19] Wang'holozangu ndiwaganile, mvizele mbuli ayi! Chila munhu yaleche kukawila kuhulika ila yakawile kulonga na kuzudila.
[20] Kwa vila wanhu wawelenguzudila howeza kudita ganojile hali Nguluwi.
[21] Lelo mgaleche gehile na wihe womlinawo, mbochele kwa nhumbula iholile ula ulonzi unyalilwe mnhumbula za hemwe, ali lyoweza kuwalohola hemwe.
[22] Mleche kihada mwemwe yeka kwa kuhulichiza ulonzi hela, ila mgaditile mijito.
[23] Yoneche yalinguhulichiza ulonzi awo ila halingudita choyalingulonga, kewhana na munhu yalingilola kumeho hali chilolelo,
[24] kochilola yuye, hamba kanguluta na baho kangisemwa vyoyali.
[25] Ila munhu yalingulola goya malajizo ga kugongomanya, galinguwapa wanhu kilejeha, munhu yalingulutilila kudita ago, na haiwele kuhulika hela, ila kangibatilila, munhu ayo Nguluwi komwinula kuli chila chinhu choyalingudita.
[26] Wone munhu yochijesa mnhumbula kota kangumfugamila Nguluwi, ila kangulemwela kuulemeza umyango wa heye, kangihada yuye na kumfugamila kwa heye hakulingumtanza chinhu.

[27] Kumfugamila Nguluwi Mhaza wa hetwe kunojile na kulihela nongwa hali heye ndo aku, kuwatanza wana walekwa na wadala wafililwe na walume wawo kuli magazo gawo na kilolela gwegwe baho uleche kujeligwa wavu na mbuli zihile za isi ayi.

2

Makanyo kwa chiwalo cha kiganilila

[1] Wang'holozangu, kota vyotulingumkunda Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu Mkulu wa ukulu, mleche kuwaganilila wanhu.

[2] Wone munhu yumwe yawele na lufufu yavalile pete ya zahabu na nguwo zinojile kangwinjila hali nhing'hano ya hemwe na baho du nakenjila munhu yawele mzunwa yavalile nguwo zidejeche,

[3] wone umbochele goya yula yavalile goya na kumlonjela, “Wikale hano honhu hawele hanojile.” Ila kwangumlonjela yula mzunwa, “Gwa! Wime ahala,” ama “Wikale aha hasi.”

[4] Hambi ako hakuwele kuwabagula wanji? Ndaze, na mwemwe baho vyomlingutagusa hamlingulongozwa na majesa gehile?

[5] Wang'holozangu mnyhulichize, Nguluwi kawahagula wanhu wazunwa walihela lufufu wa isi ayi leka wawe na makundo kwa winji, na kubochela undewa yoyalagane nawo walingumgana.

[6] Ila hemwe mwanguwabeza wanhu wazunwa. Ndaze, wawele na lufufu hawawele ndo wawo walinguwadidimiza hemwe na kuwakwega kuli vigoda vya utaguso?

[7] Ndaze, hawawele ndo wawo walinguliga itagwa lila linojile lya Kilistu muwele hemwe ndo wanhu wa heye?

[8] Mowa mdita goya wone mlinguwinza lila ilajizo lya Undewa wa Nguluwi lyandichigwe mli Maandiko Matakatifu, “Umgane muyago mli habehi kota vyoulingigana gwegwe baho.” Mowa mdita mbuli zinojile

[9] Ila wone muwe mganilila wanhu, mwangudita gehile, na malajizo ago ga Nguluwi, gangulajila kota wanhu awo hawalinguwinza malajizo.

[10] Mina munhu yoneche wone yobeza ilajizo limwe hela kuli Malajizo ga Nguluwi, kowa na nongwa ya kaleka kuwinza malajizo geng'ha.

[11] Mina yuyula yalonjile “Uleche kudita ung'hondwa,” Ndo yalonjile “Uleche kukopola”. Ahyo, wone hegwe hulingudita ung'hondwa ila kwangukopola, hegwe hambe uwinze malajizo gose ga Nguluwi.

[12] Lelo mlonje na kudita kota wanhu wokuya kutagusigwa kwa Malajizo galingigala kilejeha.

[13] Mina Nguluwi homonela isungu hoyomtagusa munhu yalingidaya yasowile isungu. Ila isungu lya Nguluwi lyangusumya utaguso.

Makundo na madito

[14] Wang'holozangu, yotanza choni wone munhu yoneche yalonje kota kana makundo, ila halingulajila kwa madito? Ndaze, ago makundo goweza kumlohola?

[15] Hambi chila zuwa tulonje, kuna mng'holozo yasauche ama yalihela chilyo.

[16] Yotanza choni homumlonjela, “Ulute goya, ukote chiluli upwituche na kiguta,” Ne kumha vinhu vyalingugana kuli ukomu wa heye?

[17] Ahyo, makundo ga wawo hela ne madito, ibagama.

[18] Ila munhu yumwe koweza kulonga, “Hegwe kwanago makundo na heni ndina madito.” Heni ndokwidichila, “Undajile munhu yoweza kuwa na

makundo ga kulihela madito!” Goya!. Na heni ndokulajila makundo ga heni kwa madito.

[19] Ndaze, hegwe ulingukunda kota kabaho Nguluwi yumwe hela? Goya! Ila na jimazoga jangukunda ago, najo jangukakama kwa kudumba.

[20] Kwa mpoka hegwe! Ndaze, ahyo kwangugana kulajilwa kota makundo kuli hela madito kwa hela chinhu?

[21] Ahi, sekulu wa hetwe Abulahamu nakakundigwa ndaze kota kanginojeza hali meho ga Nguluwi? Ndo kwa madito ga heye, hala nayamlavile nhambiko mwana wa heye Isaka kuli honhu ha kulavila nhambiko.

[22] Lelo kwangona makundo ga heye nagaluta hamwe na madito gake na kahi makundo ga heye nagagongomanyizwa kwa madito ga heye.

[23] Na Maandiko Matakatifu aga genela, “Abulahamu nakamkunda Nguluwi na ahyo nakawazigwa kota katanganika.” Na ahyo, Abulahamu nakachemigwa mganwa wa Nguluwi.

[24] Lelo mwangona kota munhu kanguwazigwa kota kangumnojeza Nguluwi kwa kukolela madito, na haiwele kwa kukolela makundo galiyeka.

[25] Nayali hihi vivila kwa yula mng'hondwa Lahabu. Heye nayali yawazigwe kamnojeza Nguluwi, kwa gala goyaditile hala loyawabochele goya wala wapugajizi Waisilaeli na kuwatanza walawe kwa kukolela nzila yinji.

[26] Mina kota vila lukuli luwele hela muhe ubagama, ahi vivila makundo kuli hela madito ibagama.

3

Kuudima umyango

[1] Wang'holozangu, wenji wa hemwe waleche kuwa na maya ga kujeza kuwa walangusa. Kota vyomvizelele, hetwe walangusa, topegwa utaguso ukulu ng'hatu kusinda wanji.

[2] Mina hetwe tweng'ha twanguwifya kuli mbuli nyinji. Munhu yohambe yekwang'wale kuli ulonzi, ayo ka munhu yatanganiche, koweza kulongoza wunhu wa heye.

[3] Mlole, hetwe tweng'ha twanguwoha chipande chido cha chuma kwa ng'weso mmilomo ja falasi leka watuhulichize, na kwa kukolela ayo, toweza kuwalongoza koneche kotugana.

[4] Kahi mlole mitumbwi mikulu, hanga ndo ng'hulu ng'hatu, jangukundujizwa na mbeho ng'hulu, ila jangulongozwa na itela idodo ng'hatu, kweng'ha koyogana kuluta mlongoza itumbwi.

[5] Ahi vivila umyango ndo chitomo chidodo ng'hatu cha lukuli, ila wanguweza kidayila mbuli ng'hulu ng'hatu. Mlole chiluli chido choweza kusoma chisosolo chikulu.

[6] Nawo umyango ufanda kota chiluli. Umyango umema wihe wa chila mbuli. Umyango ndo honhu hado ha lukuli lwa hetwe, ila naugalaga wihe kuli lukuli lweng'ha. Umiyango usomaga ukomu wa hetwe kulawa kuvumbuka mbaka kubagama. Kwa vila nawo wangusomigwa na chiluli cha Jehanamu.

[7] Mina chila nhanzi ya migongolo na videje na vilingutambala na vinhu viwele mbahali, vyangudimigwa navyo mina navifujigwa na wanhu.

[8] Ila kuduhu munhu yawezile kudima umyango, mina umyango ndo chinhu chihile, chilinguyegayega na chimema dunga ilingukopola wanhu,

[9] kwa umyango twanguta malumbo Mkulu na Mhaza wa hetwe, na kwa umyango wuwo, twanguwapanjila wanhu, wanhu wawele walumbigwe kwa kiwhana na Nguluwi.

[10] Mgati mwa mlomo umwe mwangulawa ulonzi wa kutogola na wa kupanjila. Wang'holozangu, mbuli azi hazilinguganigwa kuwa vila.

[11] Ndaze, nzasa imwe yoweza kulavya mazi ganojile na mazi gawele usungu kuli ideho limwe?

[12] Wang'holozangu, ikuyu lyoweza kulela mafuza ga masada? Ama igodi lya ing'hongo lyoweza kulela mafuza ga mtini? Vivila nzasa ilingulavya mazi gawele na mwino haiweza kulavya mazi ganojile.

Luhala lulingulawa kwa Nguluwi

[13] Yalihi yawele na luhala na nyhala hali hemwe? Lelo yalajile mbuli yila kwa madito ga heye ganojile kuli majendo ga heye ganojile na kwa madito ga heye ga uliholile galingukoleka kuli uliholile na luhala.

[14] Ila wone nhumbula za hemwe zimema fihi na usungu, na kigana mwemwe baho, lelo mleche kujeza kugubika kukomya kwa kidaya kwa luhala lwa hemwe.

[15] Luhala kota alo halulingudulika kulawa kilanga, ila ndo lwa chiisi, na lwa chiwunhu, kahi ndo lwa Chimazoga.

[16] Mina honhu hawele na fihi na kigana mwemwe baho, ndo hawele na nongwa na chila mbuli yihile.

[17] Ila luhala lulingulawa kuchanya kilanga, mwaluko yela, na kahi yangugana kikala goya, yangugana uliholile na kuwahulichiza wanhu wanji. Imema isungu na madito ganojile, yangulela mafuza ga madito ganojile na yahela ubagulo na wala walingidaya wanoga aku wawele wahadi.

[18] Wanhu walingugana kikala goya, wonyala nyhadikwa zinojile, na wobeta mbena za kumnojeza Nguluwi.

4

Kumhejelela Nguluwi

[1] Ngondo na kilewa hali hemwe vyangulawila kohi? Vyangulawa kuli maya ga hemwe gawelengilewa mgati mli hemwe.

[2] Mwangugana kuwa na vinhu ila kwa vila hampegwa hebu, mwangugana kukopola, mwangugana ng'hatu kupegwa vinhu, ila hampegwa hebu, ahyo mwangilewa na kitowa. Hamuweza kupegwa chila chinhu chomlingugana kwa vila hamlinguchilanda kulawila kwa Nguluwi.

[3] Nahomlanda hampegwa hebu kwa vila mwangulanda kwa luso lwihile, mwangumlanda Nguluwi leka mugutize maya ga hemwe.

[4] Hemwe mwa wanhu wohamlingukunda kota wang'hondwa. Ndaze, hamvizelele kuwa mganwa wa isi, kangidita mng'honyo wa Nguluwi? Lelo heye yogana mbuli za chiisi kangidita yuye kihilwa na Nguluwi.

[5] Mleche kijesa kota Maandiko Matakatifu, gangulonga ulonzi wa hihi hela, vyogalingulonga, “Muhe yawele Nguluwi kamuwika mgati mwa hetwe, kana fihi ng'hatu.”

[6] Ila kunoga kwa Nguluwi kotulingupegwa na heye, kuna ludali ng'hatu, kota vyogalingulonga Maandiko, “Nguluwi kangitwanza na wawele na kidaya, ila kanguwapa kunoga kwa heye wanhu wawele liholile.”

[7] Lelo mumhulichize Nguluwi. Mulileme Limazoga na heye kowabilimeni.

[8] Mhejeleleni Nguluwi, na heye kowahejelela hemwe. Kuhovuga moko ga hemwe mwihile na kuhovuga nhumbula za hemwe, hemwe muwele na majesa meli

[9] Misinze na kulila na kulombocheza. Kuseka kwa hemwe kugaluche kuwa chililo, na kusangalala kwa hemwe kugaluche kuwa masinzo makulu.

[10] Muwe liholile kumwando kwa Mkulu na heye kowakwiniza.

Makanyo kwa chiwalo cha kuwatagusa wanji

[11] Wang'holozangu, chila yumwe yaleche kumlonjela miyage. Yula yalingumlonga vibi mng'holoze na kumtagusa, ayo kanguilonga vibi malajizo na kugatagusa malajizo. Wone utagusa malajizo, ila hegwe hulinguidita malajizo, ila kwanguitagusa.

[12] Nguluwi yaliyeng'ha ndo yalinguyimiza malajizo na kutagusa. Ndo yuye yaliyeng'ha yalinguweza kulohola na kubagamiza. Lelo hegwe ulingumtagusa muyago kwa whaani?

Kidayila kwa chiwalo cha mitondo

[13] Munyhulichize lelo, hemwe mlingulonga, “Lehano ama mitondo, toluta kuli muji wunji, tochikala kula kwa mhela umwe, toguza vinhu na kupegwa lufufu.”

[14] Hemwe hamlinguvizela ukomu wa hemwe woneche vyouwa mitondo. Ukomu wa hemwe ndo choni?. Kwa vila hemwe mwa kota ng'hungugu lilingoneka mhela udo hela, hamba lyangwaga.

[15] Hemwe namwahaganigwe kulonga, “Wone Mkulu yagane, tochikala na kudita hino na hino.”

[16] Ila sambi mwangidaya na kitogola. Kidaya kwa hemwe kweng'ha kwa hino ndo geha.

[17] Lelo munhu yalinguvizela kudita ganojile, nahalingudita, kwa heye ayo ndo gehile.

5

Makanyo kwa wawele na lufufu wehile

[1] Lelo muhulichize hemwe wanhu muwele na lufufu na mlingulongoza, mlile na kutowa iyowe kwa kukolela nongwa zilinguwoyela hemwe.

[2] Lufufu lwenu lola na nguwo za hemwe nazidakulwa na nyejesi.

[3] Zahabu na sendi za hemwe zigwa lungwi na lungwi lwake lowa ulolezi hali hemwe, nalo lodakula ng'huli za hemwe kota dunga. Hemwe mikungajizila lufufu mli mazuwa aga ga kuduma.

[4] Hamuwapele sendi wanhu walimile mli migunda ja hemwe, mhulichize iyowe lya hewo, chililo cha wakolamijito walingubeta migunda ja hemwe, chikwinjila hali makutu ga Mkulu wa wamizi yawele na ludali.

[5] Mikala muisi kwa kisangalaza nhumbula na udevelo. Mineneheza mwagoya zuwa lya kudumuligwa singo.

[6] Muwatagusa kwa wihe na kuwakopola wanhu wawele hela nongwa, na hewo hambe wetwanze na hemwe.

Kwimililila na kulanda

[7] Lelo wang'holozangu, mwimililile mbaka Mkulu hoyokuya. Mlole mlimi vyoyalingubeteza kwa wimililo mizuchila ja heye jilavye mbena inojile. Heye kangubeteza kwa kwimililila kulawila nhonya ya ng'humbusa walimi na luhela mbaka hala hoyobeta.

[8] Hemwe namwe mkangaze nhumbula za hemwe, na kwimililila nzinzili, mina zuwa lya kuya heye Mkulu lyahabehi.

[9] Wang'holozangu, mleche king'ung'utila chila yumwe, leka Nguluwi yaleche kuwatagusa. Milolele, mtagusa kahabehi, kema hali lwizi.

[10] Wang'holozangu, muwakumbuche waloli wa Nguluwi, nawegale usenga woyalonjile Mkulu, mlole navyowemilile magazo, namwe mfande kota hewo.

[11] Twanguwachema wanhu awo wabweda kwa vila nawemilila. Namuhulika mbuli ya kwimilila kwa Ayubu, na mvizela vila Mkulu navyoyamditile mwiso. Kwa vila Mkulu ka liholile na kamema isungu.

[12] Kwa konjezela wang'holozangu, lomuwele ngilaha, mleche kilaha kwa kilanga, na kwa isi na kwa chinhu choneche. Mlonje, “Ena” Wone mlingugana kulonga ena. Namwe mlonje, “Hebu” Wone mlingugana kulonga hebu, leka mleche kutaguswa na Nguluwi.

[13] Hali hemwe hana munhu yafichilwe na nongwa? Yalande kwa Nguluwi. Ama hana munhu yawele yasangalale? Kanguganigwa kwimba nzimbo za kutogola Nguluwi.

[14] Ndaze, kabaho mtamwa hali hemwe? Kanguganigwa kuwachema wasekulu wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, nawo womlandila kwa itagwa lya Mkulu na kumbakaliza mafuta.

[15] Ahyo, nawo howolanda kwa makundo, mtamwa kowa mkomu, na Mkulu komwinula, na gehile goyaditile gokusigwa.

[16] Lelo milonjele chila yumwe wihe wa hemwe, na milandile leka musilwe matamwa. Kulanda kwa munhu yalitanganiche kuna mong'ho wa kudita menji.

[17] Eliya nayali munhu kota hetwe. Heye nakalanda kwa kukangaza ng'hatu nhonya ileche kutowa, na nhonya nahaitowile hali isi kwa mihela jidatu na myezi sita.

[18] Hamba nakalanda kahi, na kilanga kigala nhonya, na isi ilavya vilyo.

[19] Wang'holozangu, wone munhu yumwe yehadigwe na yajilile kutali na kukomya, na munhu yunji yakamhiluse,

[20] muvizele kota, yula yomhilusa yawele na gehile kulawa kuli nzila ya heye ya kwajilila, komlohola munhu ayo kuli kubagama, na gehile menji gokusigwa.

Baluwa ya Mwaluko ya
Petili

Chilongole

Baluwa ya Petili ya mwaluko nayandichigwa na mtumigwa Petili. Petili nakaluka kwandika baluwa ya heye kwa kulonga, heye ka whaani na munhu wachi kangumwandichila. Nakandika baluwa kwa weng'ha wanhu walingumkunda Kilistu wasambaluche kuli isi yeng'ha na mala nyinji kuli baluwa ayi nakawachema, hewo wajenzi (1 Petili 1:1, 17; 2:11). Kwa vila baluwa ayi iwhana na yila baluwa ya mtumigwa Paoli nayawandichile Waefeso, na kwa mbuli ayi wenji wangukunda kota baluwa ya mwaluko ya Pitili nayandichigwa mhela loimalile kwandikwa yila baluwa ya Waefeso hali mhela wa makumi sita na gahano loyavumbuche Yesu. Petili nakandika baluwa ayi kulawila muji wa Loma, koyaichemile Babiloni (5:13).

Petili nakalonga kota, nakandika baluwa ayi kwa chiwalo cha "Kuwakangaza hemwe na kutawiza kota awu ndo utambichizo wa kukomya wa Nguluwi" (5:12). Kuna kiwhana kwinji kuli baluwa ya mwaluko ya Petili sula ya 2:11-3:7 na Waefeso sula ya 5:18-6:9 na Wakolosai sula ya 3:18-4:6. Zeng'ha azi zidatu zangulonga mbuli ya vila wanhu vyowalinguganigwa kikali kuli ivyazi na kuwahulichiza goya vilongozi. Kahi kanguwakangaza nhumbula wanhu walingumkunda Kilistu kwimilila magazo kwa vila Kilistu kahabehi kuhiluka (4:1).

Gali Mgati

- Petili kanguwalamsa walanguswa (1 Petili 1:1-2).
- Hamba kanguta malumbo Nguluwi kwa ulohozi woyalingihanza hamwe na ulohozi ndo uwele na mana ng'hulu ng'hatu kwa ukomu wa hewo (1 Petili 1:3-2:10).
- Kahi kanguwalajiza weng'ha walingumkunda Kilistu kikala goya mli isi ayi na kulonga vinhu vinji viwalapa wanhu kikala goya kota vila mlume na mche wake na mpogozi na mkulu wa heye (1 Petili 2:11-4:11).
- Kulawa baho Petili kanguwakangaza nhumbula hewo kwimilila howofikwa na magazo (1 Petili 4:12-5:11).
- Hamba kangugomanyiza baluwa ya heye (1 Petili 5:12-14).

[1] Heni Petili mbele mtumigwa wa Yesu Kilistu, ndanguwandichila hemwe mhaguligwe na Nguluwi, muwele ngikala kota wajenzi msambaluche ako Ponto na Galatiya na Kapadokia na Asiya na Bisuniya.

[2] Kulawila katali Nguluwi Mhaza nakawazela na nakawahagula hemwe kota navyoyaganile heye yuye na mditwa wanhu mwelile kukolela mijito ya Muhe Yelile, muwe mumhulichiza Yesu Kilistu na kwelizwa na danda ya heye. Ndanguwalandilani kunoga kwa Nguluwi na kikala goya kwinji.

Kitumbila kwimile nzinzili

[3] Yatogoligwe Nguluwi na Mhaza wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu! Kwa isungu lya heye likulu natupegwa ukomu unyale, leka tupegwe utumbilo uwele na ukomu, kwa kukolela kuzilipuka kwa heye Yesu Kilistu,

[4] na ahyo, twangubeteza kupegwa mbuli zila zinojile ziwele Nguluwi nakawawichila wanhu wa heye. Ako kilanga, kuwele mbuli azo hazikola hebu, ne kuwifigwa ama kubilabila.

[5] Hemwe muwele kwa makundo mwangwamilwa goya kwa mong'ho wa Nguluwi kwa chiwalo cha kubochela ulohozi ulinguya mbaka kuduma kwa mhela.

[6] Msangalale kwa chiwalo cha mbuli ayo, hanga sambi, kwa hado hela, yowagana kisinza kwa chiwalo cha majezo gali vinji.

[7] Majezo gawele chiwalo cha heye kukundiza makundo ga hemwe. Na zahabu yiyo ilingujezigwa kwa chiluli, nayo yanguwifigwa, kahi na makundo ga hemwe, gawele ganojile kusinda zahabu, igana gajezigwe, leka iwe yimile nzinzili. Aho mwiso kuwe na lutogo na ukulu na kudumbigwa zuwa lila Yesu Kilistu hoyogubuligwa.

[8] Hemwe mwangumgana, hanga hamnamona na mwangumkunda hanga hamlingumona sambi. Ahyo, mwangusangalala ng'hatu kwa usangalalo ukulu haulingusimilwa.

[9] Kwa vila mwangubochela chonolo cha makundo ga hemwe, uwele ndo ulohozi wa ukomu wa hemwe.

[10] Waloli wa Nguluwi nawasakula sakula na kulolalola ng'hatu, na hewo nawalavya uloli wa isungu lya Nguluwi nauwele wompegwa hemwe.

[11] Nawajeza kuvizela mhela wachi na hanili, mhela woyaulajile muhe wa Kilistu loyawele mgati mwa hewo, yalonjile mbuli ya magazo gomfika Kilistu na ukulu ukuya.

[12] Nguluwi nakawagubulila kota mbuli azo nahaziwele za hewo wawo, ila nawagaditila mijito mbuli zao kwa chiwalo cha hetwe, gawele sambi gadamligwa kwa hemwe kulawa kwa wala wasenga wowadamlilani Mbuli Inojile kwa ludali lwa Muhe Yelile yalajizwe kulawila kilanga. Mbuli azo na wahilisi wa kilanga wangugana kuzizela.

Kikala welile

[13] Ahyo, lelo mwime goya ng'hatu na kikala meho kudita chinhu choneche. Muwiche majesa na kitumbila kwa hemwe kwesa kuli isungu lya Nguluwi lila wompegwa mhela Yesu Kilistu hoyokoneka.

[14] Hemwe wana wa Nguluwi wawele nakinamiza, mleche kukunda ng'oo kuwinza kahi maya gehile gomuwele nago mhela lomuwele hamvizelele kukomya kumlapa Nguluwi.

[15] Ila mwanguganigwa kuwa mwelile kuli madito ga hemwe geng'ha, kota vila Nguluwi yawachemeni vyoyawele Yelile.

[16] Maandiko gangulonga, “Muwe mwelile kwa vila heni nda yelile.”

[17] Homumlanda Nguluwi mwangumchema Mhaza, lelo mvizele kota heye komtagusa chila yumwe kwa kuwinza madito ga heye, ne kubagula. Ahyo mtumiye mhela wa hemwe uponile aha hali ujenzi kuli kwa kumdumba heye Nguluwi.

[18] Mina mwanguvizela kota hemwe namgomboligwa kuli madito ga hemwe gehile kulawila kwa wasekulu wa hemwe. Ila nahamgomboligwe kulawila kwa vinhu vilinguwifigwa, kwa sendi ama zahabu,

[19] ila kwa danda ya Kilistu iwele inojile ng'hatu, yawele kota mwanaing'holo nayawele hela wihe na idowa.

[20] Heye nayali yahaguligwe na Nguluwi mhela isi naing'hali lumbigwa, nakagubuligwa mazuwa aga ga kuduma kwa chiwalo cha hemwe.

[21] Kwa kukolela heye, mwangumkunda Nguluwi yamzilipule na kumha ukulu, ahyo kwa makundo na utumbilo wa hemwe wa ga kwa Nguluwi.

[22] Lelo kwa kuhulichiza kukomya, hemwe mweliza muhe wa hemwe na kuwagana wayenu ne kuwa hela udesi, ila migane kwa nhumbula yeng'ha yelile.

[23] Mina mpondigwa lwa keli kwa kukolela ulonzi wa Nguluwi uwele ukomu mazuwa gose, nahaiwele kulawila kuli nyhadikwa ilingubagama, ila kulawila kuli nyhadikwa yohambe ibagame.

[24] Kota Maandiko Matakatifu vyogalingulonga,
“Chila munhu ndo kota misolo,
na ukulu wa heye weng'ha ndo kota uluwa.
Misolo jikalaga na uluwa wake wangugwa.
[25] Ila ulonzi wa Mkulu wangikala mazuwa gose.”
Ulonzi awo ndo Mbuli Inojile yila idamligwe kwa hemwe.

2

Yesu ndo iganga liwele na ukomu

[1] Lelo mleche wihe weng'ha na udesi na kidita kunoga na fihi na maligo,

[2] kota vila vyali viwele na ng'halu ya itombo, namwe kahi mwanguganigwa muwe na ng'halu ya itombo liwele ndo ulonzi wa Nguluwi, leka kwa ludali lwake muweze kikala kuli kugomboligwa.

[3] Maandiko Matakatifu vyogalingulonga, “Lelo mvizela kota Mkulu kana isungu.”

[4] Lelo mumlutile Mkulu! Heye ndo iganga likomu nalilemigwe na wanhu, ila alyo lihaguligwa na Nguluwi na katogo ng'hatu.

[5] Namwe kota maganga gawele makomu, mzengwa muwe ng'handa ya chimuhe, amo mowa mdita mijito kota watambika welile, kulavya nhambiko za chimuhe zilingumnojeza Nguluwi kwa kukolela Yesu Kilistu.

[6] Ila wala wohambe wakunde, Maandiko Matakatifu gangulonga,
“Mwela yoo! Ndanguwika iganga ako Siyoni,
iganga lya msisi lya kuli nzingo, lihaguligwe na liwele na katogo ng'hatu.
Munhu yomkunda ayo hobasigwa soni hebu.”
[7] Kwa hemwe womlingukunda,
iganga alyo lina katogo ng'hatu, ila kwa wala wawele hambe wakunde,
“Iganga lyowalilemile walinguzenga, sambi liwa iganga likulu lya msisi.”
[8] Kahi Maandiko gangulonga,
“Iganga alyo ndo iganga lya kikwang'wala,
na italawe lya kuwagwisa wanhu.”
Wanhu wangikwang'wala kwa vila hawalingukunda ula usenga na ahyo nawawichilwa ahyo kulawila katali.

[9] Ila hemwe ndo lukolo luhaguligwe, Watambika wa Mndewa, nhanzi yelile na wanhu wa heye Nguluwi, womhaguligwe kudamla madito makulu ga Nguluwi goyawachemelani kulawila kuli jiza, na kuwenjizani kuli lumuli lwake lwa kububuwaza.

[10] Katali hemwe nahamuwele wanhu wa Nguluwi, ila sambi hemwe ndo wanhu wa heye, katali nahampegwe isungu lya Nguluwi, ila sambi mbochela isungu.

Watumigwa wa Nguluwi

[11] Moloko, ndanguwadedeza hemwe kota wajenzi na mlingupwiyanga aha muisi, mleche maya ga chilukuli zilingitwanza na muhe.

[12] Vyomlingikala hali wanhu wohambe wamzele Nguluwi, mwanguganigwa muwe mnojile ng'hatu, leka howokuvilizilani kota mwangudita gehile, waweze kugona madito ga hemwe ganojile na ahyo wamtogole Nguluwi zuwa lya kuya kwa heye.

[13] Lelo muwahulichize vilongozi wa wanhu hano muisi kwa chiwalo cha Mkulu, kahi mumhulichize mndewa yawele chilongozi mkulu.

[14] Muwahulichize wasenga wawele wahaguligwe na heye kuwagaza wawifile na kuwatogola waditile ganojile.

[15] Mina Nguluwi kangugana muwadite wanyamalile ulonzi wa chipoka wa wanhu wawele hela luhala kwa madito ganojile gomlingudita.

[16] Mikale kota wanhu welejehe, ila mleche kuwa kilejeha kwa hemwe kuwe kuvisila wihe. Mikale kota vitumagwa wa Nguluwi.

[17] Muwahulichize wanhu weng'ha, muwagane wang'holozenu walingumkunda Kilistu na mumhulichize Nguluwi na kahi mumhulichize mndewa.

Kiwhana na magazo ga Kilistu

[18] Hemwe vitumagwa, muwahulichize ng'hatu wakulu wa hemwe, haiwele hela kwa wawele na isungu na ganojile, ila na wala wang'ang'ale.

[19] Mina wone mwangwimilila magazo gohamganigwe, ila kwa vila mvizela kota Nguluwi kangugana ahyo, lelo Nguluwi kowatambichiza.

[20] Mina mopegwa chonolo chachi, homkwimilila kutowigwa kwa chiwalo cha nongwa ya hemwe? Ila wone mlingwimilila magazo hanga mditile ganojile, Nguluwi kowatambichiza kwa chiwalo acho.

[21] Ago ndo gomchemelwe, mina Kilistu yuye nakagazigwa kwa chiwalo cha hemwe, kawalechelani ulajilo leka muwinze nzila ya heye.

[22] Heye nahaditile gehile, na wala halonjile ulonzi woneche wa uhadi.

[23] Naloyalijigwe, heye hedichile kwa maligo na loyagazigwe heye nahadumbize, leka nakawika utumbilo wa heye kwa Nguluwi, mtagusa yalingutagusa kwa kutanganika.

[24] Heye yuye nakapika gehile ga hetwe kuli lukuli lwake mchanya mwa msalaba, leka tubagame kwa chiwalo cha gehile na kikala kwa chiwalo cha kutanganika. Kwa kulumizwa kwa heye, hemwe musilwa matamwa.

[25] Hemwe namwali kota ming'holo jajijlile, ila sambi mumhiluchila Mdimi na Mwamizi wa kikala kwa hemwe.

3

Walume na wadala wa hemwe

[1] Hemwe wadala, muwahulichize walume wa hemwe, leka wone wawe baho walume wawele hambe wakunde ulonzi wa Nguluwi, wakunde kwa kulola madito ga hemwe. Haiwa lupichi kwa hemwe kulonga ulonzi,

[2] kwa vila wokona madito ga hemwe logawele gelile na gamkuhulichiza Nguluwi.

[3] Kuli kinoliga kwa hemwe, kuleche kuwa kinoliga kwa kunze, kota vila mbuli ya kudalanga mnvili kwa vinji na kuvala vinhu vya zahabu na nguwo zinojile.

[4] Ila kinoliga kwa hemwe, kwanguganigwa kuwe mgati mwa nhumbula za hemwe, ila kinoliga kuli vinhu vyohambe viwifigwe, kota vila, muhe wa uliholile na kusindamala, uwele na katogo ng'hulu ng'hatu hali Nguluwi.

[5] Ndo vyowenolije aho katali wadala nawawele welile womtumbila Nguluwi, nawawahulichiza ng'hatu walume wa hewo.

[6] Kwa ulajilo Sala nakamhulichiza Abulahamu na kumchema Mkulu. Hemwe sambi muwa wahinza wa heye wone mdite ganojile ne kudumba chinhu choneche chila.

[7] Hihyo du namwe walume, kuli kikala na wadala wa hemwe mwanguganigwa kuvizela kota hewo wahela mong'ho kota hemwe, ahyo mikale goya na hemwe, mina na hewo kahi wobochela hamwe na hemwe ndolendole ya ukomu yalinguwapa Nguluwi. Aho kulanda kwa hemwe hakuwichilwa chilemezi.

Kugazika kwa chiwalo cha kudita ganojile

[8] Kuduma, ndangulonga ahi, mwanguganigwa muwe na nhumbula imwe na majesa gamwe na mwanguganigwa kigana chilukolo kuwa liholile na kinamizila hemwe kwa hemwe.

[9] Mleche kuwahilusila wanhu lihile kwa lihile, ama iligo kwa iligo, ila muwapetele mazi, mina hemwe namchemigwa na Nguluwi leka mpegwe utambichizo.

[10] Kota vyogalingulonga Maaandiko Matakatifu,

“Yalingugana kubweda,
na kona mazuwa ganojile,
yelemeze umyango wa heye,
uleche kulonga ulonzi wihile na yeyuse kulonga udesi.
[11] Yeyuse na wihe, yadite ganojile,
yapale na kibatilila kikala goya.
[12] Mina Mkulu kawalolaga goya, wanhu watanganiche,
na kuhulichiza kulanda kwa hewo,
ila nakadinyaga makutu kwa walingudita wihe.”

[13] Yalihi yoweza kuwalumiza hemwe wone mibatilila kudita ganojile?

[14] Ila hanga wone yanguwagana kugazika kwa chiwalo cha kudita ganojile, lelo mbweda. Mleche kuwadumba wanhu wala, na mleche kuwa na lunhwinhwi.

[15] Ila mumtogole Kilistu mlinhumbula za hemwe kota Mkulu. Muwe mwelile nzinzili chila zuwa kumwidichila yoneche yowauzani kwa utumbilo uwele mgati mwa hemwe,

[16] ila mdite ahyo kwa uliholile na kuhulichiza. Muwe mgazelele ganojile na gehile, leka homlijigwa wala walingulonga wihe kwa chiwalo cha madito ga hemwe ganojile kota walingumkunda Kilistu, wone soni.

[17] Mina inoga kugazika kwa chiwalo cha kudita ganojile, wone Nguluwi yagane, kuleka kugazika kwa chiwalo cha kudita gehile.

[18] Mina Kilistu yuye nakagazika na nakabagama kwa chiwalo cha gehile ga hemwe, nakabagama kamwe hela naihega, munhu yanojile kwa chiwalo cha wihe, leka yawahiliche hemwe kwa Nguluwi. Nakakopoligwa chilukuli ila nakaditigwa yawe mkomu kwa ludali lwa Muhe Yelile,

[19] na nakaluta kuwadamlila wala muhe nawawele mchinweng'ho.

[20] Hewo ndo wala nawalemile kumhulichiza Nguluwi loyawabeteze kwa kwimilila, mhela Nuhu loyali yogongomanya itumbwi ing'hangala ilinguchemigwa safina. Mgati mwa itumbwi alyo ing'hangala ilinguchemigwa safina, ndo wanhu wachefu hela, mina wanhu nane ndo waloholigwe kuli mazi,

[21] uwele ulajilo wa kubatizigwa kuli kuwalohola hemwe sambi. Kubatizigwa hakuwele ndo mbuli ya kusa chikwe mlukuli, ila ndo ilagano lya wanhu kwa Nguluwi, chilinguditikwa kuli nhumbula inojile. Ako kubatizigwa ndo kulinguwalohola kukolela uzilipuko wa Yesu Kilistu.

[22] Yawele yalutile kilanga na sambi kekala nzingo ya kudilo kwa Nguluwi, kangulongoza wahilisi wa kilanga, wakulu na wawele ludali na mong'ho.

4

Kikala kwa kumditila Nguluwi

[1] Lelo kwa vila Kilistu nakagazika chilukuli, namwe kahi mwanguganigwa kwima nzinzili mli Majesa ago ga heye, mina munhu yagaziche chilukuli, kangileka ng'hatu kuli gehile.

[2] Kulawila sambi, lelo ukomu uponile kikala aha hali isi wanguganigwa kulongozwa kota vyoyaganile Nguluwi, haiwele kwa maya gehile ga chilukuli.

[3] Mhela upulute mwali na mhela uhejile wa kudita mbuli zihile zowalingudita wanhu hawamzelele Nguluwi. Namikala kwa kubweda, kiganilila na kilewa na mvina ziwele na kugala lukami zilingihanza na ung'hondwa na kufugamila jimalukolo kwihile.

[4] Sambi, wanhu awo wohambe wamzele Nguluwi wangububuwala vyowokona kota hamlingihanza na hewo kuli mbuli ya kumema wihe ng'hatu, ahyo wanguwaligani.

[5] Ila woganigwa kulonga wawo kwa chiwalo cha mbuli ayo hali Nguluwi yawele yewichile goya kuwatagusa wawele wakomu na wabagame.

[6] Ndo mina Mbuli Inojile naidamligwa mbaka kwa hewo wabagame, hanga howosinda kutagusigwa kuli ukomu wa hewo wa chilukuli kota wanji, leka wekale chimuhe kota vila Nguluwi vyoyalingikala.

Mtagusa yanojile wa ndolendole za Nguluwi

[7] Kuduma kwa vinhu vyeng'ha kwa habehi. Ahyo, mwanguganigwa muwe na luhala, na kilongoza leka muweze kulanda.

[8] Na konjezela ago, migane kwa nhumbula ya hemwe yeng'ha, mina igano lyangugubika gehile menji.

[9] Mibochele mwemwe kwa mwemwe haluga henu ne kung'ung'uta.

[10] Chila yumwe kanguganigwa yaditile mijito ndolendole yoyapegwe na Nguluwi. Kwa chiwalo cha wanhu wanji kota chilongozi yalingulola goya ndolendole nyinji za Nguluwi.

[11] Munhu yalingudamla, nayadamle ulonzi wa Nguluwi, yalingukola mijito ja Nguluwi, kanguganigwa kukola mijito kwa ludali loyapegwe na Nguluwi, leka kuli mbuli zeng'ha, Nguluwi yenuligwe kwa kukolela Yesu Kilistu, ahyo, ukulu na ludali ndo vya heye mazuwa gose! Ena.

Kugazika kota Mkilistu

[12] Wang'holozangu, mleche kububuwala kwa chiwalo cha majezo gang'ang'ale galinguwagaza, kota chinhu chijenzi chillinguwalawilani.

[13] Leka msangalale kota mwangilumba kuli magazo ga Kilistu, muwe na usangalalo winji mhela hoyohiluka kahi na ukulu wa heye.

[14] Mbweda hemwe wone mwangulijigwa kwa chiwalo cha kumkunda Kilistu, msangalale kwa vila mbuli ayo yangulajila kota Muhe wa Nguluwi yawele na ukulu, kangikala na hemwe.

[15] Haleche kuwa na munhu hali hemwe yawele nguganigwa kugazigwa kwa vila heye ndo mkopolaji ama mhizi ama mwihe ama mhesi.

[16] Ila wone munhu yagaziche kwa vila ndo munhu yalingumkunda Kilistu, lelo yaleche kona soni ila yamtogole Nguluwi kwa vila munhu ayo kanguchemigwa kwa itagwa lya Kilistu.

[17] Mhela wa utaguso uya na utaguso awo wangwaluka na wanhu wa heye Nguluwi yuye. Wone utaguso awo wangwaluchila kwa hetwe twetwe, lelo kuduma kwake kowa ndaze kwa wala wohambe wakunde Mbuli Inojile ya Nguluwi?

[18] Kota Maandiko Matakatifu Vyogalingulonga,
“Yowa nongwa kwa wanhu walingumdumba Nguluwi kuloholigwa,
yowa ndaze lelo kwa wala wanhu watanganiche na wawele na gehile?”

[19] Ahyo, wala walingugazigwa kwa kuwinza vyoyaganile Nguluwi, wanguganigwa, kwa madito ga hewo ganojile, kiwika hasi ha Yawalumbile hewo nayawele ndo wa kukundigwa ng'hatu.

5

Chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu

[1] Heni nda sekulu chilongozi wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, mbele ndigawene magazo ga Kilistu na ndochilumba kuli ukulu wougubuligwa, ndanguwadedezani hemwe wasekulu vilongozi wayangu.

[2] Mdime alila ilundo lyompegwe na Nguluwi, mlilolele haiwele kwa lupichi ila kwa kugana mwemwe baho, kota vyoyalingugana Nguluwi. Mkole mijito ayo haiwele kwa maya ga sendi, ila mdite kwa nhumbula ya hemwe yeng'ha.

[3] Mleche kuwalongoza kwa lupichi wanhu awo wawichigwe hali wamizi wa hemwe, ila muwe ulajilo kwa alyo ilundo.

[4] Na mhela Mdimi Mkulu hoyokuya kahi, hemwe mobochela chipembelo cha ukulu hachilingubilabila!

[5] Hiho du namwe wasongolo mleche kitwanza kuli ulongozi wa wasekulu. Hemwe mweng'ha mwanguganigwa kinamiza leka muwe miditila mijito kwa chila yumwe, mina Maandiko Matakatifu, galonga, "Nguluwi kanguwalema wawele kidaya, ila kanguwapa isungu lya heye walinginamiza."

[6] Lelo muwe liholile hasi ha moko wa Nguluwi uwele na mong'ho, leka yawakwinize mhela wa heye.

[7] Mumuwichile nongwa za hemwe zeng'ha, mina heye kanguwamila.

[8] Milolele, mikale meho! Mng'honyo wa hemwe Limazoga lyangusanzalima kota isimba lilingubuma lipala munhu wa kumulya nengaga.

[9] Mwime nzinzili kuli makundo na kumlema, mvizela kota wang'holozenu kuli isi yeng'ha wangufichigwa na magazo gago.

[10] Ila homsinda kugazika mhela udo hela, Nguluwi yawele chaluchizo cha isungu lyeng'ha, na yawele yowachemani muwe hamwe kuli ukulu wa heye wa mazuwa gose kuli kilumba na Kilistu, heye yuye kowagomanjizilani na kuwadita mwime nzinzili na ludali na msisi wimile nzinzili.

[11] Ludali luwe kwa heye mazuwa gose! Ena.

Ulamso wa kugwisa chilasi

[12] Ndiwandichilani baluwa ayi iwele na ulonzi uchefu, kwa utanzi wa Silivani, mng'holozetu yondimzelele na kumkunda. Ndangugana kuwakangazani nhumbula na kulavya ulolezi kota mbuli ayi ndo isungu lya Nguluwi kwa kukomya. Mwime nzinzili kuli isungu alyo.

[13] Chilundo cha wayenu, wahaguligwe na Nguluwi ahano hondilinguhachema Babiloni wanguwalamsani. Vivila mwanangu Malichi kanguwalamsani.

[14] Milamse kwa ulajilo wa igano lya Kilistu. Ndanguwaganilani kikala goya hemwe muwele wa heye Kilistu.

Baluwa ya Keli ya Petili

Chilongole

Baluwa ya keli ya Petili yangulonga kota nayandichigwa na mtumigwa Petili ila wasomile wamwe wa lehano, hawalingijesa kota yangukomya. Yangoneka kota kwali na munhu yunji yandiche baluwa ayi honhu ha Petili, yandiche yuye nakamona Yesu nayawelengikala hano muisi na ng'hatu hala loyagaluche kumeho (1:17-18). Wone ndo iwe Petili ndo yandiche baluwa ayi, lelo kowa nakandichila Loma loyang'hali kubagama kuli mhela wa makumi sita na gahano na makumi sita na saba Yesu loyavumbuche. Petili kahi nakaichema ayi baluwa ya keli kwa kuwika mhela loyandiche kulawa yila ya mwaluko. Nakandika baluwa kwa wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu (3:1).

Petili nakandika baluwa ayi kwa chiwalo cha kuwakangaza nhumbula wanhu walingumkunda Kilistu kwa kikala goya na kuwakanya hewo waleche kuwawinza walangusa wa udesi (2). Nakawakangaza nhumbula hewo kwa kuwazela na kwimilila kwa wala wanhu walingulonga kota Yesu kangukawila kuhiluka. Ila heye nakawalonjela kota Nguluwi halingukawila, ila kangugana chila yumwe yaloholigwe (3:8-9). Achi ndo chiwalo cha kikala kuli ukomu ulingumnojeza Nguluwi (3:14).

Gali Mgati

Petili kangizelesa yuye na kuwalamsa walingusoma (1:1-2).

Hamba kanguwakumbusa hewo kikala kwa kumnojeza Nguluwi, kwa vila Nguluwi kangutudita hetwe tuwe ahyo (1:3-21).

Hamba kangulajiza waleche kuwahulichiza walangusa wa udesi na kulonjela choni chowalawila walangusa wa udesi mhela wa kuduma kwa isi (2:1-22).

Kulawila ahyo, Petili kangugongomanya kwa kuwakangaza mnhumbula weng'ha walingumkunda Kilistu kikala kwa kumnojeza Nguluwi kwa kiwika goya kwa kumbochela Yesu hoyokuya lwa keli (3:1-17).

[1] Heni Simoni Petili mbele chitumagwa na mtumigwa wa Yesu Kilistu, ndanguwandichila hemwe mpegwe makundo ganojile ng'hatu kota gotupegwe hetwe kwa kukolela kwa kunoga kwa heye Nguluwi na Mlohozi wa hetwe Yesu Kilistu.

[2] Ndanguwaganilani mpegwe kunoga kwa Nguluwi na kikala goya metemete kuli kumzela Nguluwi na Yesu Mkulu wa hetwe.

Mchemigwa na kuhaguligwa na Nguluwi

[3] Kwa ludali lwa Nguluwi, katigalila mbuli yeng'ha tulingugana leka tikale kuli ukomu wa kumnojeza heye na kwa kumzela heye yatuchemile tuwe hamwe kuli ukulu na kunoga kwa heye yuye.

[4] Kwa mbuli ayo, katugalila ndolendole ng'hulu na za katogo nazoyalagane, leka kwa ndolendole azo, miyuse ng'hatu na maya gawelenguwifya amu muisi na kuwa na honhu kuli uchinguluwi wa heye.

[5] Kwa chiwalo acho, mikangaze kwa konjeza makundo ga hemwe kwa kunoga ng'hatu na kunoga kwa hemwe kwa uwanzi,

[6] uwanzi wa hemwe kwa kilongoza gwegwe na kwa kilongoza wonjeze kwimilila na kwimilila kwa hemwe kwa kudita galingumnojeza Nguluwi,

[7] kuli mbuli za kudita galingumnojeza Nguluwi, wonjeze igano kwa wayago walingumkunda Kilistu, na menji ga ago, wonjeze igano kwa wanhu weng'ha.

[8] Homuwa na mbuli azo kwa winji, hamuwa wagata ila mowa mnojile ng'hatu kuli kumzela Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[9] Ila munhu yasowile mbuli azo kawa hambe yalole na howeza kona goya na kasemwa kota nakahovugwa gehile ga heye ga katali.

[10] Ahyo, wang'holozangu, mtatamale ng'hatu kuidita ayo nyhemo ya hemwe yomchemigwe na Nguluwi iwe mbuli ya kukomya kuli ukomu wa hemwe na wone mikale ahyo, hamgwa ng'oo mli gehile.

[11] Mina kwa kudita ahyo, mokundizwa ng'hatu kwinjila kuli undewa wa mazuwa gose wa Mkulu na Mlohozi wa hetwe Yesu Kilistu.

[12] Ahyo, ndolutilila kuwakumbusani mazuwa geng'ha mbuli azi, hanga mina mgazela na mwima nzinzili kuli kukomya kumbochela.

[13] Ndangijesa ndo mbuli inojile kwa heni, mhela weng'ha hondikala aha muisi, kuwakangazani nhumbula na kuwakumbusani mbuli azi.

[14] Ndivizela kota ndahabehi kubagama na kuleka lukuli alu lulingubagama kota Mkulu Yesu Kilistu navyoyandonjele hazelu.

[15] Lelo ndochikangaza leka hala hondibagama heni muweze kugakumbuka aga chila mhela.

Natuwona unoje wa Kilistu

[16] Mhela lotuwalanguseni mbuli ya ukulu wa kuya kwa heye Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu, nahatutumbile ndano zisimilwe hela na wanhu. Hetwe natona ukulu wa heye kwa meho ga twetwe baha.

[17] Hetwe natwali baho mhela loyapegwe lutogo na ukulu kulawila kwa Nguluwi Mhaza, mhela lizi naloimuyile kulawila kwa heye yawele ukulu mkulu, ilonga, “Ayu ndo Mwana wa heni ndimganile na yanojezwe na heye.”

[18] Kahi hetwe baha natuhulika lizi ayo kulawila kilanga mhela lotuwele hamwe na heye kuchanya mwa chila chidunda Chelile.

[19] Kahi, usenga wa waloli wangweneza mbuli ayo, namwe mwangudita goya homibatilila, mina ndo kota lumuli lulingulangaza honhu heng'ha hawele na jiza mbaka zuwa lila hoibwemwenzuka na lumuli lwa nhondwe ya lufuku holangaza mnhumbula za hemwe.

[20] Menji ga ago, ila, mvizele kota kuduhu munhu yoneche yoweza kutang'hula kota vyoyalingugana yuye uloli uwele kuli Maandiko Matakatifu.

[21] Mina kuduhu usenga wa chiuloli ulingulawa kwa kugana munhu, ila hamba wanhu nawalavya uloli navyowalongozwe na Muhe Yelile.

2

Walangusa wa udesi

[1] Nahalawila waloli wa udesi hali wanhu, na hihyo du walangusa wa udesi wolawila hali hemwe. Wanhu awo wokwinjiza kwa uviso malanguso ga kwajiliza na hambi kumbela Mkulu yawagombole na kwa nzila ayo wokwambuza baho du kudumigwa kwa hewo.

[2] Kahi wanhu wenji woziwinza azo nzila za hewo za kubasa soni na kwa chiwalo cha hewo wanji woibeza nzila ya kukomya.

[3] Kwa maya ga hewo gehile wowaholela sendi za hemwe kwa kuwalonjelani usenga wa udesi. Ila kwa mhela ulutilile sambi utaguso wa hewo na mina ulavigwa katali, na munhu yalinguwadumya hewo kameho!

[4] Wone wahilisi wa kilanga nalowaditile gehile, Nguluwi nahawonele isungu, nakawawika kuli magazo kuwele na jiza totolo, wawohigwe wobeteza zuwa yila ya utaguso.

[5] Nguluwi nahaiyonele isungu isi ya aho katali, ila nakegala nhonya ng'hulu ng'hatu, naimemeze mazi tendema mchanya mwa isi yila ya wanhu nawawele wohambe wamhulichize Nguluwi, ila Nuhu nayawadamlile wanhu mbuli za kudita ganojile, heye nakamlohola hamwe na wanhu wanji saba.

[6] Nguluwi nakajitagusa kwa wihe miji ja Sodoma na Gomola, nakajilakaza kwa chiluli mbaka nhimwa, nakajidita jiwe ulajilo wa mbuli ziwafika wanhu wohambe wamhulichize Nguluwi.

[7] Nakamlohola Loti, munhu yatanganiche, yawele yang'ung'ute ng'hatu kwa madito gehile ga wanhu awo waditile gehile.

[8] Lutu nakekala hali wanhu awo na kwa mazuwa menji nhumbula ya heye inojile, nayali igazika ng'hatu naloyahuliche na kugona madito ga hewo gehile.

[9] Ahyo, lelo Mkulu kavizela vila vyoyowalohola kuli majezo wanhu walingumnojeza Nguluwi na vyoyowawika wanhu wohambe wamhulichize Nguluwi kuli magazo mbaka zuwa yila ya utaguso,

[10] ndo wala walinguwinza maya gehile ga lukuli na kubeza ulongozi.

Walangusa awo wa udesi ndo wajuvi na wawele kidaya, wanguviliga na hawalinguvidumba vilumbigwe vya kuchanya viwele na ukulu.

[11] Ila na awo wahilisi wa kilanga wawele na ludali na mong'ho kusinda walangusa wa udesi, hawowatagusa ne kuwaliga awo hali Mkulu.

[12] Wanhu awo walinguliga choneche chila chohambe wachizele, iwhana na migongolo jisowile nyhala jilinguleligwa na hamba jangibatigwa na kuchinjigwa. Wodumigwa kwa kuwifya kwa hewo wawo,

[13] na wohilusilwa magazo kwa magazo gowambuze. Wangusangalala kugutiza maya ga hewo ga chilukuli na kugala, kahi iwele misi ng'hatu. Awo wanguwadita hemwe mbezigwe na mbaswe soni kuli chilundo cha hemwe mhela howochihanza na hemwe kuli mnvina za hemwe, aku wosangalala kwa nzila za hewo za wihe.

[14] Meho ga hewo gamema maya ga ung'hondwa na ludali lwao lwa kudita gehile halulinguduma. Wanguwalongoza wanhu wawele ng'hochele mbaka kuli midiwa ja gehile. Nhumbula za hewo zizowela kuwa na maya ga lufufu. Wanhu awo wapanjilwa na Nguluwi.

[15] Waileka nzila igoloche, wajilila na kuwinza nzila yoyawinzile Balaamu, mwana wa Baoli yawele yaganile kupegwa lufufu kwa kudita uhadi,

[16] nakang'hanuchilwa kwa chiwalo cha wihe wa heye. Idogowi halilingulonga, nalilonga kwa lizi ya munhu, nalidumya lukwale kwa ayo mloli.

[17] Walangusa awo wa udesi ndo kota nzasa zikalile, na kota ng'hungugu ilingukundujizwa na chimbunga, honhu howawichilwe kikala ndo honhu hawele na jiza totolo!

[18] Wangulonga ulonzi wa kidaya na hauwele utanganiche na kwa maya ga hewo gehile ga chilukuli kuwahada wala wawele ngwaluka kukunda hihi behi kulawa kwa wanhu walingikala kuli uhadi.

[19] Wangulagana na wanhu wanji kota wowa welejehe, aku wawo baho ndo wapogozi wa wajililo, mina munhu ndo mpogozi wa choneche chila chilingumlongoza.

[20] Wanhu wasulupuche kuli kwajilila kwa isi kwa kumzela Mkulu na Mlohozi wa hetwe Yesu Kilistu, hamba nawakunda kugwilizwa na kulongozwa kahi na kwajilila ako, wowa vibi ng'hatu kusinda aho mwaluko.

[21] Nayahawele kuba kwa hewo wone nahawavizelele ng'oo nzila ayo ya kutanganika, kusinda kuizela na hamba kuileka na kwajiliza mzilo welile nawowabochele.
[22] Yabaho nhelo ilingulonga, Libwa lihiluchilaga goyadechile yuye, na yinji ilingulonga, igubi mina lihovujigwe ligalawataga kahi mli nhope! Ndo vyoili sambi kwa hewo.

3

Zuwa lya kuhiluka kwa Mkulu

[1] Wang'holozangu, ayi sambi ndo baluwa ya keli yondiwandichile. Kuli baluwa azo mbili njeza kulilimla majesa ganojile mluhala lwenu kwa kuwakumbusani mbuli azi.
[2] Ndangugana mkumbuche ulonzi ulonjigwe na waloli welile na wula mzilo wa Mkulu na Mlohozi wompegwe na watumigwa wa hemwe.
[3] Tandi ndangugana mvizele kota mazuwa ga kuduma gokuya, wanhu wawele madito ga hewo gangulongozwa na maya ga hewo gehile. Wowaseka kota wanhu wapoka,
[4] na kulonga, "Nakalagana na hetwe kota kokuya! Ndaze, sambi kakohi? Mbuli ndo zizila kulawila wasekulu wa hetwe nalowabagame, vinhu ndo vivila kota naviwele mwaluko wa isi vyoilumbigwe!"
[5] Wanhu awo, kwa kugana kwa hewo hela wangusemwa kota katali Nguluwi nakalonga, nako kilanga na isi nazilumbigwa. Isi nailumbigwa kulawila kuli mazi, naiditikwa kwa mazi.
[6] Na kwa mazi ago, gala mazi nagamemile tendema gaiditile isi ya mhela ula idumigwe.
[7] Ila kilanga na isi za sambi zanguwichigwa kwa ulonzi wuwula wa Nguluwi kwa chiwalo cha kuwifigwa kwa chiluli. Ziwichigwa kwa chiwalo cha zuwa lila iwele wanhu wohambe wamhulichize Nguluwi wotagusigwa na kudumigwa.
[8] Ila, wang'holozangu, mleche kusemwa chinhu chimwe! Kwa Mkulu zuwa imwe ya kota mihela elufu, na mihela elufu ya kota zuwa imwe.
[9] Mkulu halingukawa kuditila gala goyalagane kota wanhu wanji vyowalingijesa kota kokawila. Ila heye kangwimilila kwa chiwalo cha hemwe, mina, halingugana ne yumwe wa hemwe yajilile, ila kanguwakwega weng'ha wamgalamchile Nguluwi.
[10] Zuwa lya mkulu yokuya kota mhizi. Zuwa alyo, ulanga wokuka kwa lizi ng'hulu luu! Vinhu vyake vya kilanga vyokwaga havikoneka kahi, nayo isi yokuka hamwe na chila chinhu chiwele mgati mwake.
[11] Lelo kwa vila chila chinhu chowifigwa kota ahyo, ndaze, hemwe mwanguganigwa kuwa wanhu wa nhanzi yachi? Mwanguganigwa kikala mwelile na kumnojeza Nguluwi,
[12] homuibeteza zuwa lila lya Nguluwi na kuidita yuye himahima zuwa iwele kilanga kulakazwa nimwa na kuwifigwa na vinhu vyake vya kilanga vyosungumuligwa kwa ivuche.
[13] Ila hetwe twangikala, kwa kulola kula kulagana kwa heye, twangubeteza kilanga kunyale na isi inyale, iwele imemile kutanganika.
[14] Ahyo wang'holozangu, homuwa muibeteza zuwa lila, mikangaze kuwa mnojile ng'hatu ne wihe hali Nguluwi, na muwe mchikala goya na heye.
[15] Mwanguganigwa kona kwimilila kwa Mkulu kuwa ndo mhumhu walingupegwa wanhu leka waloholigwe, kota Paoli mng'holozetu yotumganile navyoyawandichile kwa luhala kota navyoyapegwe na Nguluwi.

[16] Ago ndo yalingulonga kuli baluwa za heye zeng'ha hoyosimila mbuli ayo. Zabaho mbuli zinji kuli baluwa za heye zohaziwele ubewe kuzizela, mbuli iwele wanhu wapoka, wohawemile nzinzili, wagagalulaga kota vyowalingugagalusa honhu hanji ha Maandiko Matakatifu. Ahyo wangigalila kudumigwa kwa hewo wawo.

[17] Ila hemwe, wang'holozangu, mvizela mbuli ayi. Lelo muwe milolela mleche kugaluswa na nongwa za wanhu wehile na kugwa kulawila kuli kwima nzinzili kwa hemwe.

[18] Ila mlutilile kukula kuli kunoga kwa Nguluwi na kuli kumzela Mkulu wa hetwe na mlohozi Yesu Kilistu. Ukulu uwe kwa heye, sambi na mbaka mazuwa gose! Ena.

Baluwa ya Mwaluko ya Yohana

Chilongole

Baluwa ya mwaluko ya Yohana yandichigwa kuli mhela wa makumi nane na gahano mbaka mhela wa makumi tisa kulawila Yesu loyavumbuche. Yohana halingilajila kota heye ndo yandiche baluwa ayi ila sula ya mwaluko yangulajila kota heye ndo mlolezi wa ukomu na kuzilipuka kwa Yesu (1 Yoh 1:1-3). Vila vyoyandiche kuli baluwa ya mwaluko ndo vivila na yangiwhana na vila vyoyandiche Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana. Yangukundigwa kota Yohana ndo yandiche Mbuli Inojile na baluwa zeng'ha zidatu, mhela loyali yochikala ako Efeso.

Yohana nakandika baluwa ayi kwa wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu na wawele na nongwa kulawila kwa chilundo cha wanhu nawachemigwe Ginositichi. Nawali wokunda kota Yesu ndoyawele Nguluwi wa kukomya ila nahawele munhu hela loyawele muisi. Kwa chiwalo acho nakandika yawele kota mlolezi kuli ukomu wa Yesu na moko ga heye yuye gamibata Yesu (1 Yoh 1:1-3). Chiwalo cha Yohana kwandika baluwa ayi chiwa kulajila kusangalala ng'hatu (1 Yoh 1:4) na kuwalemeza wanhu walingumkunda Kilistu kudita gehile (1 Yoh 2:1) na kuwalemeza kuli malanguso ga udesi (1 Yoh 2:26). Na kahi kuwadita wakunde kota waloholigwa (1 Yoh 5:13).

Gali Mgati

Yohana kanguitang'ula baluwa ya heye na chiwalo cha kwandika (1:1-4).
Hamba kahi kangulonga Nguluwi ndo lumuli na twanguganigwa kikala kota Yesu navyoyekale (1:5-3:10).
Kahi kaungutukumbusa hetwe kwa malajizo ga kigana (3:11-5:12).
Kangugomanyiza baluwa ya heye kuli sula ya 5:13-21.

Ulonzi ulingigala ukomu

[1] Twanguwandichilani hemwe, mbuli ya ulonzi ulingigala ukomu, nayawele kulawila mwaluko. Hetwe tumhulika na kumona kwa meho ga hetwe baha, natumlola na kumibata kwa moko ga hetwe baha.

[2] Ukomu awo loulawile, hetwe natuwona na sambi twangulonga mbuli zake na kuwalonjelani mbuli ya ukomu awo wa mazuwa gose ne kuduma uwele kwa Mhaza na lowilajile kwa hemwe.

[3] Lotuchiwene na kuhulika ndo tuliwanguwadamlila hemwe kahi, leka namwe muwe hamwe na hetwe kuli kikala hamwe tuwele nako na Mhaza na Mwanage Yesu Kilistu.

[4] Twanguwandichila hemwe mbuli azi leka tumemezwe na kusangalala ng'hatu.

Nguluwi ndo lumuli

[5] Lelo mbuli yotuihuliche kulawila kwa heye Yesu na yotulinguwadamlilani ndo ayi, Nguluwi ndo lumuli na kuduhu jiza lyoneche mgati mwake.

[6] Hotulonga kota twahamwe na heye na baho twangikala mjiza, hatuwa tulonga tukomya kwa ulonzi na madito.

[7] Ila hotuchikala kuli lumuli, kota na heye vyoyali kuli lumuli, lelo towa hamwe twetwe baha na danda ya heye Yesu Kilistu, Mwanage yangutuhovuga wihe wa hetwe.

[8] Hotukunda kota hatulingudita wihe, twangibada twetwe baha, na kukomya hakuwele mgati mwetu.

[9] Ila hotukunda kota tudita wihe, lelo Nguluwi ndo wa kitumbila yalingudita ganojile, heye kotusila gehile ga hetwe na kutuhovuga wihe weng'ha wotuditile.

[10] Hotulonga kota hatuditile gehile, towa tumditile Nguluwi mdesi, na ulonzi wa heye hauwele mgati mwetu.

2

Kilistu mtanzi wa hetwe

[1] Wanangu, ndanguwandichilani mbuli azi, leka mleche kudita gehile. Ila wone ilawile munhu yadite wihe, twanaye yumwe yalingutulandila kwa Mhaza, ndo heye Yesu Kilistu yatanganiche.

[2] Kilistu ndo nhambiko ilingulavya gehile ga hetwe, hagawele gehile ga hetwe hela, ila kahi gehile ga isi yeng'ha.

[3] Hotuhulichiza malajizo ga Nguluwi, towa tukomya kota tumzela.

[4] Munhu hoyolonga kota kangumzela, ila halinguhulichiza malajizo ga heye, munhu ayo ndo mdesi, na kahela cha kukomya mgati mwake.

[5] Ila munhu yoneche yalingibatilila ulonzi wa Nguluwi, ayo ndo yawele na ligano ng'hatu lya Nguluwi mgati mwake. Hino ndo vyotuweza kuwa tukomya kota twangilumba na heye,

[6] munhu yoneche yolonga kota kelumba na Nguluwi, heye kanguganigwa kikala kota navyoyekale Yesu Kilistu.

Mnzilo unyale

[7] Wang'holozangu, mzilo awu wondilinguwandichilani hauwele unyale ndo wuwula wa katali nawomwali nawo kulawila mwaluko. Mnzilo awo wa katali ndo ula usenga nawomuhuliche.

[8] Lelo ahyo, mzilo awu, wondinguwandichilani ndo unyale, na wangukomya vyoulingoneka mgati mwa Kilistu na mgati mwenu kahi. Mina jiza lyanguka, na lumuli lwa kukomya lwaluka kubunguzuka.

[9] Munhu yoneche yolonga kota kamumo mlumuli, ila kangumzudila mng'holoze, munhu ayo yang'hali mjiza.

[10] Munhu yoneche yalingumgana mng'holoze kamlumuli, na kuduhu choneche mgati mwa heye chimdita munhu yunji kudita gehile.

[11] Ila yalingumzudila mng'holoze kamjiza, kangujenda mjiza, na havizelele kohi koyoluta, mina jiza limdita yawe hambe yalole.

[12] Ndanguwandichila hemwe wana kwa vila gehile ga hemwe gosigwa kwa gala gaditigwe na Yesu Kilistu.

[13] Ndanguwandichilani hemwe wahaza kwa vila mumzela heye nayawele baha kulawila mwaluko. Ndanguwandichilani hemwe wasongolo na wahinza kwa vila mumsumya yula mwihe.

[14] Ndanguwandichilani hemwe wana kwa vila mumzela Mhaza. Ndanguwandichilani hemwe wahaza kwa vila mumzele heye nayawele baha kulawila mwaluko. Ndanguwandichilani hemwe wasongolo na wahinza kwa vila mna mong'ho, ulonzi wa Nguluwi wa mgati mwenu na mumsumya yula mwihe.

[15] Mleche kuigana isi na vinhu vyoneche vya isi ino. Munhu yalinguigana isi, howeza kumgana Nguluwi Mhaza.

[16] Vinhu vyeng'ha vya isi, maya gehile ga lukuli na vinhu vyeng'ha walinguvyona wanhu nakuvigana na kidaya kulinguya kwa kuwa na lufufu, vyeng'ha avyo havilingulawa kwa Mhaza, ila vyangulawa kwa isi.

[17] Isi hamwe na vinhu vyeng'ha vilinguganigwa vyangukola, ila munhu yalingudita vyoyogana Nguluwi, kangikala mazuwa gose.

Mng'honyo wa Kilistu

[18] Mowana, kuduma kwa habehi! Mina mhulika kota mng'honyo wa Kilistu kanguya, na sambi wang'honyo wenji wa Kilistu mina woya, na ahyo tuvizela kota kuduma kwa habehi.

[19] Wanhu awo woka kulawila kwa hetwe, kwa vila kwa kukomya nahawawele wa hetwe na ndo mina nawatuleka. Wone nawawe wa hetwe, wahaponile hamwe na hetwe, ila kuka kwa hewo, kwangulajila kota nahawawele wa hetwe ng'oo.

[20] Ila hemwe, namjidilwa Muhe Yelile na Kilistu, na ahyo muizela kukomya ng'hatu.

[21] Lelo ndanguwandichila, haiwele kwa vila hamuuzelele kukomya, ila kwa vila mvizela, na kahi mvizela kota udesi woneche haulingulawa mli kukomya.

[22] Mdesi ndo yalikohi? Ndo yula yalingulema kota Yesu hawele Kilistu Mlohozi yahaguligwe na Nguluwi. Munhu wa hino ndo mng'honyo wa Kilistu, kangumbeza Mhaza na Mwana.

[23] Mina munhu yoneche yalingumbeza Mwana kangumbela kahi Mhaza, na munhu yoneche yalingumkunda Mwana, kangumkunda Mhaza kahi.

[24] Lelo usenga ula womuhuliche kulawila mwaluko na wikale mnhumbula mwenu. Wone usenga awo womuhuliche kulawila mwaluko uchikala mgati mwenu, lelo mochikala mazuwa gose kuli kilumba kwa Mwana na Mhaza.

[25] Achi ndo Kilistu choyalagane na hetwe, ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[26] Ndiwandichila aga kwa chiwalo cha wala wanhu walingugana kuwajiliza hemwe.

[27] Ila, kwa ubanzi wa hemwe, Kilistu nakawajidila mafuta kwa Muhe wa heye. Na wone Muhe Yelile yalutilile kikala mgati mwenu, hamlingugana kulanguswa na munhu yoneche. Mina heye kanguwalangusani chila chinhu, na malanguso ga heye ndo ga kukomya hagawele ga udesi. Lelo mibatilile malanguso ga ayo Muhe Yelile na kupona kuli kilumba na Kilistu.

[28] Ena, mowana, lelo mikale mgati mwake leka mhela hoyolawila tuwe tikale ne kudumba ne kuwa na chinhu cha kivisa kwa soni zuwa lya kuya kwa heye kahi.

[29] Mvizela kota Kilistu kangumnojeza Nguluwi ng'hatu, lelo mwanguganigwa kuvizela kahi kota chila munhu yalingudita ganojile ndo mwana wa Nguluwi.

3

Wana wa Nguluwi

[1] Mlole lelo, Mhaza navyoyatuganile lukami mbaka twanguchemigwa wana wa Nguluwi! Twangukomya ndo vyotuli. Ndo mina wanhu wa isi hawatuzelele hetwe, kwa vila haumzelele Nguluwi.

[2] Wang'holozangu wondiwaganile, hetwe twa wana wa Nguluwi sambi, ila ing'hali hainakoneka goya ndaze vyotuwa. Ila tuvizela kota mhela Kilistu hoyokuya kahi, tochiwhana na heye kwa vila tomona vila vyoyali.

[3] Chila munhu yawele na utumbilo awu kuli Kilistu, kochihovuga yawe yelile kota heye Kilistu vyoyawele yelile ng'hatu.

[4] Chila munhu yalingudita gehile, kangubena ilajizo lya Nguluwi, mina kudita gehile ndo kubena malajizo ga Nguluwi.

[5] Mwanguvizela kota Kilistu nakoya kusa gehile ga hetwe, na mgati mwa heye kuduhu gehile goneche.

[6] Lelo chila yalingikala kuli kilumba na Kilistu halingudita gehile, ila chila munhu yalingudita gehile na hamuwene ne hado na kumzela Kilistu.

[7] Lelo wanangu, mleche kukunda kuhadigwa na munhu yoneche. Munhu yalingudita ganojile, kangoneka kangudita galingumnojeza Nguluwi kota heye Kilistu vyoyawele ngumnojeza heye.

[8] Kwa vila yalingudita gehile ndo wa Limazoga, mina Limazoga lidita gehile kulawila mwaluko. Ila Mwana wa Nguluwi nakoya muisi kuwifya mijito ja Limazoga.

[9] Chila yawele mwana wa Nguluwi holutilila kudita gehile, mina ukomu unyale wa Nguluwi wa mgati mwa heye, hodita gehile kwa vila heye ka mwana wa Nguluwi.

[10] Ila munhu yoneche halingudita mbuli zitanganiche, ama halingumgana mng'holoze, ayo hawele mwana wa Nguluwi. Ahi ndo vyotuweza kuvizela wana wa Nguluwi na wana wa Limazoga.

Migane

[11] Na awu ndo usenga womuhuliche kulawila mwaluko, twanguganigwa kigana!

[12] Tuleche kuwa kota Kaini nayawele kwa kulongozwa na yula Mwihe, nakamkopola mng'holoze Abeli. Na lekachoni nakamkopola? Kwa vila madito ga heye nagali gehile, ila gala ga mng'holoze nagali gatanganiche!

[13] Lelo wang'holozangu, mleche kububuwala aho isi hoiwalema hemwe.

[14] Hetwe tuvizela kota mina tukola kulawila kuli kubagama na kwinjila kuli ukomu kwa vila twanguwagana wang'holozetu. Munhu yalihela igano kangupona yebatililwe kulii ludali lwa kubagama.

[15] Chila munhu yalingumzudila mng'holoze ndo mkopolaji, namwe mwanguvizela kota mkopolaji yoneche yula kahela ukomu wa mazuwa gose ne kuduma mgati mwake.

[16] Hetwe tuya kuvizela igano ndo choni, kwa vila Kilistu nakaulavya ukomu wa heye kwa chiwalo cha hetwe. Natwe vivila twanguganigwa kulavya ukomu wa hetwe kwa chiwalo cha wang'holozetu.

[17] Lelo munhu wone yawe na lufufu lwa aha muisi, hamba yamone mng'holoze yawele na nongwa, ila heye yawe na nhumbula igagadale, koweza ndaze kulonga kota kangumgana Nguluwi?

[18] Wanangu, igano lya hetwe lileche kuwa ulonzi hela, ila liwe lya kukomya na kulajilwa kwa madito.

Kutanganika kwa hetwe hali Nguluwi

[19] Ahyo ndo vyotuweza kukomya kota hetwe twamumo kuli kukomya na hatuwa tudumba hali Nguluwi.

[20] Ila hanga wone nhumbula za hetwe zangututagusa kwa wihe, tuvizela kota Nguluwi ndo mng'hangala kusinda nhumbula za hetwe na kahi heye kanguchizela chila chinhu.

[21] Wang'holozangu, wone nhumbula za hetwe zahela nongwa kwa hetwe, twahela cha kudumba hali Nguluwi,

[22] na kubochela kwa heye choneche chotulingulanda, mina twanguhulichiza mzilo wa heye na kudita gala galingumnojeza heye.

[23] Mnzilo wa heye ndo awu, kumkunda Mwanage Yesu Kilistu na kigana kota vyoyatulajize hetwe.

[24] Yalinguhulichiza mzilo wa Nguluwi kangikala kuli kilumba na Nguluwi na Nguluwi kangikala kuli kilumba na heye. Kwa kukolela Muhe Yelile Nguluwi yatigalile, hetwe twanguvizela kota Nguluwi kangikala kuli kilumba na hetwe.

4

Muhe wa kukomya na muhe wa udesi

[1] Wang'holozangu, mleche kukunda chila munhu yalingulonga kana Muhe wa Nguluwi, ila mumjeze kota munhu ayo kangulongozwa na Muhe wa Nguluwi ama hebu, mina waloli wenji wa udesi walawila muisi.

[2] Ayi ndo nzila ya kuvizela kota munhu yawele na Muhe wa Nguluwi. Chila yalingukunda kota Yesu Kilistu nakoya kawa munhu, munhu ayo kanaye Muhe wa Nguluwi.

[3] Ila munhu yoneche yohambe yamkunde Yesu ahyo, kahela ayo Muhe wa Nguluwi. Munhu ayo kana muhe yawele ndo mng'honyo wa Kilistu, namwe namina muhulika kota kanguya na sambi mina koya muisi.

[4] Ila hemwe wana wa heni, hemwe ndo wana wa Nguluwi na muwasumya awo waloli wa udesi, mina Muhe Yelile yawele mgati mwa hemwe kana ludali kusinda Limazoga liwele lya isi.

[5] Hewo waloli wa udesi wangulonga mbuli za isi, nayo isi yanguwahulichiza kwa vila hewo ndo wanhu wa isi.

[6] Ila hetwe twa wanhu wa Nguluwi. Munhu yalingumzela Nguluwi kangutuhulichiza, munhu hawele wa Nguluwi hotuhulichiza ng'oo. Lelo kwa nzila ayo toweza kuvizela vili vinji hali Muhe wa kukomya na muhe wa udesi.

Nguluwi ndo igano

[7] Wang'holozangu, tigane, mina igano lyangulawa kwa Nguluwi. Chila munhu yawele na igano ndo mwana wa Nguluwi na kangumzela Nguluwi.

[8] Munhu yalihela igano halingumzela Nguluwi, mina Nguluwi ndo igano.

[9] Nguluwi nakalajila igano lya heye kwa kumlajiza Mwanage wa udewele muisi, leka tuwe na ukomu kwa kukolela heye.

[10] Igano lya kukomya ndo ali, haiwele kota hetwe natwali tumganile Nguluwi, ila heye nakatugana na nakamlajiza Mwanage yawe nhambiko ya uhanyisi kwa kutulavila gehile ga hetwe.

[11] Wang'holozangu, wone Nguluwi nakatugana ahyo, lelo natwe twangugganigwa kigana.

[12] Kuduhu munhu mina yawele yamonile Nguluwi ng'oo, ila wone tigane, Nguluwi kangikala mgati mwa hetwe na igano lya heye lyenela mgati mwa hetwe.

[13] Twanguvizela kota twangikala kuli kilumba na heye, na Nguluwi kangikala mwa hetwe, kwa vila heye nakatupa Muhe yalingikala mgati mwa hetwe.

[14] Hetwe tona na kuwalonjela wanji kota Mhaza nakamlajiza Mwanage yawe Mlohozi wa wanhu wa isi.

[15] Chila munhu yalingulonga kwa mlomo wa heye kota Yesu ndo mwana wa Nguluwi, Nguluwi kangikala mgati mwa munhu ayo, na heye kangikala mgati mwa Nguluwi.

[16] Lelo hetwe tuvizela na twangukunda igano lyoyawele nalyo Nguluwi kwa hetwe.

Nguluwi ndo igano na chila munhu yalingugana wayage, kangikala kuli kilumba na Nguluwi na Nguluwi kangikala mgati mwa heye.

[17] Leka tikale kota Kilistu, na kikala kuli isi ayi, hamba towa na igano lyenele na towa na utumbilo kuli zuwa lila lya utaguso.

[18] Hawele na igano hahela kudumba, ena, igano lya kukomya lyanguwinga kudumba kweng'ha. Lelo munhu yalingudumba kahela igano lya kukomya, wanhu wangudumba kwa vila kuna utaguso.

[19] Hetwe twanalo igano kwa vila Nguluwi nakatugana tandi.

[20] Munhu wone yalonje kangumgana Nguluwi aku yomzudila mng'holoze, ayo munhu ka mdesi. Mina wone munhu yohambe yamgane mng'holoze yalingumona, koweza ndaze kumgana Nguluwi yohalingumona.

[21] Lelo awu ndo mzilo woyatupele Kilistu, yalingumgana Nguluwi kanguganigwa kahi kumgana mng'holoze.

5

Tuisumya isi kwa makundo

[1] Chila munhu yokunda kota Yesu ndo Kilistu Mlohozi, ayo ndo mwana wa Nguluwi. Chila yomgana mhaza kangumgana na mwanage kahi.

[2] Ahi ndo vyotulinguvizela kota twanguwagana wana wa Nguluwi, ndo kwa kumgana Nguluwi na kuhulichiza mzilo wa heye,

[3] mina kumgana Nguluwi ndo kuwinza mzilo wa heye, mzilo wa heye hauwele itunyo,

[4] mina chila yawele mwana wa Nguluwi koweza kusumya isi. Natwe twanguisumya isi kwa makundo ga hetwe.

[5] Yalikohi lelo yoweza kuisumya isi? Ndo yula yalingukunda kota Yesu ndo Mwana wa Nguluwi.

Ulolezi kwa chiwalo cha Kilistu

[6] Yesu Kilistu ndo yezile kwa mazi ga ubatizo wa heye na kwa danda ya kubagama kwa heye. Hezile kwa mazi hela, ila kwa mazi na kwa danda. Na heye Muhe kangutawiza kota ndo kukomya kwa vila Muhe ndo kukomya.

[7] Lelo wabaho walolezi wadatu,

[8] Muhe wa Nguluwi na mazi na danda. Awa wadatu wangikundiza.

[9] Twangukunda ulolezi wa wanhu, ila ulolezi wa Nguluwi una mong'ho ng'hatu na awu ndo ulolezi yaulavile Nguluwi kwa chiwalo cha mwanage.

[10] Yalingumkunda mwana wa Nguluwi kanawo ulolezi awo mgati mwa heye ila yawele yohambe yamkunde Nguluwi kangumdita heye yawe mdesi, mina haukundile ulolezi yaulavile Nguluwi kwa chiwalo cha mwanage.

[11] Na ulolezi wuwo ndo awu, Nguluwi nakatupa Ukomu wa mazuwa gose ne kuduma na ukomu awo ndo wa mli mwanage.

[12] Yoneche yawelengumkunda Mwana wa Nguluwi kanawo ukomu awo, na yohambe yamkunde Mwana wa Nguluwi, kahela ukomu.

Ukomu wa mazuwa gose

[13] Ndanguwandichila leka muwe mvizela kota mwanawo ukomu wa mazuwa gose ne kuduma hemwe mlingukunda mli itagwa lya Mwana wa Nguluwi.

[14] Natwe hatulingudumba hali Nguluwi, kwa vila twangukunda kota hotumlanda choneche kota vyoyogana heye, kotuhulichiza.

[15] Heye katuhulichizaga chila hotumlanda na kwa vila tuvizela ng'hatu kota katuhulichizaga chila hotumlanda kahi tuvizela kota kotupa chila chotulingumlanda.

[16] Munhu hoyomona mng'holoze kadita wihe wohambe wumhiliche kuli kubagama, kanguganigwa kumlandila kwa Nguluwi, na heye Nguluwi komha ukomu. Ndangulonga mbuli ayi kwa chiwalo cha wala waditile gehile, hagawele ga kubagama. Ila wabaho wihe ulingumhilika munhu kuli kubagama. Nani silonga kota mwanguganigwa kumlanda Nguluwi kwa chiwalo cha mbuli ayo.

[17] Chila munhu yalingudita gohambe gamnojeze Nguluwi ndo gehile, ila hana gehile hambe gamhiliche munhu kuli kubagama.

[18] Tuvizela kota chila yawele mwana wa Nguluwi halingudita gehile, kwa vila Mwana wa Nguluwi, kangwamilwa na heye na yula Mwihe howeza kumdoliza.

[19] Tuvizela kota hetwe twa wana wa heye Nguluwi hanga isi yeng'ha yangulongozwa na yula Mwihe.

[20] Tuvizela kahi kota Mwana wa Nguluwi koya, nakatugalila uwanzi leka tumzele Nguluwi wa kukomya, tikale mgati mwa Nguluwi wa kukomya kuli kilumba na Mwanage, Yesu Kilistu. Ayu ndo Nguluwi wa kukomya, na ayu ndo ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[21] Hemwe wanangu, miyuse kuli kufugamila jimalukolo!

Baluwa ya Keli ya
Yohana
Chilongole

Baluwa ya keli ya Yohana yandichigwa na mtumigwa Yohana kuli mhela wa makumi tisa kulawila loyavumbuche Yesu. Yohana halingilajila kota heye ndo yandiche ila kangichema kota heye ka sekulu. Mbuli zoyandiche kuli baluwa ayi ya keli ziwhana ng'hatu na vyoyandiche Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana. Kangulonga yohimiliza goyalonjile Yesu kwa mbuli ya kigana na kumgana Yesu Kilistu kwa kuwinza mzilo wa heye (2 Yoh 1:5-6, 2 Yoh 15:9-10). Wanhu wangukunda kota Yohana ndo yuye yandiche Mbuli Inojile na baluwa zeng'ha zidatu mhela loyali yochikala Efeso.

Hanga Yohana nakaandika baluwa ayi kwa mdala yahaguligwe na wanage. Ila ifanda kota kangwandika kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu (2 Yoh 1:1). Chiwalo cha Yohana kwandika baluwa ayi chali kuwakangaza nhumbula wanhu walingumkunda Kulistu na kuwakanya weyuse na walangusa wa udesi.

Gali Mgati

Yohana kangutang'hula baluwa ya heye kwa kulonga kanguwandichila wanhu wachi na kuwalamsa (1:1-3).
Hamba kanguwakangaza nhumbula wanhu walingumkunda Kilistu kwa kuwakumbusa mzilo uwele mkulu (1:4-6).
Hamba kanguwakanya hewo weyuse na walangusa wa udesi (1:7-11).
Yohana kangugomanyiza baluwa ya heye kwa kuwaganila isungu lya Nguluwi chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu nakoyali yochikala, yachichemile, “Lumbu yahaguligwe” (1:12-13).

[1] Heni sekulu, ndangukwandichila hegwe mamo, uhaguligwe na Nguluwi hamwe na wana wa hegwe ndilinguwagana kuli kukomya. Haiwele heni ndiliyeng'ha ndilinguwagana, ila wala weng'ha walinguuzela kula kukomya, wanguwagana,

[2] kwa vila kukomya kwangikala mgati mwa hetwe na wolutilila kuwa baho mazuwa gose.

[3] Ndanguwalandila kunoga kwa Nguluwi na isungu na kikala goya zilingulawa kwa Nguluwi Mhaza na kwa Yesu Kilistu, Mwana wa Mhaza, ziwe hamwe na hetwe kuli kukomya na igano.

Kukomya na igano

[4] Nasangalala ng'hatu kona kota wamwe wa wana wa hegwe, wangikala kuli kukomya kota Nguluwi Mhaza vyoyatulajize.

[5] Lelo ndangukwandichila hegwe Mamo, tweng'ha tulingumkunda Kilistu tigane. Kulanda aku hakuwele mzilo unyale, ila ndo mzilo wuwula wotuwele nawo kulawila mwaluko.

[6] Na ali ndo igano, kikala kwa kuhulichiza mzilo wa Nguluwi. Mnzilo womuhuliche kulawila katali ndo awu, mwanguganigwa mweng'ha kikala kuli igano.

[7] Wahadi wenji wenela kuli isi yeng'ha, wanhu wawele hambe wakunde kota Yesu Kilistu koya kwa hetwe, yawele na lukuli lwa munhu. Munhu yalingulonga ago ka mng'honyo wa Kilistu.

[8] Lelo milolele hemwe leka mleche kwajiliza chila chomchiditile mijito, ila mpegwe chonolo cha hemwe chenele.

[9] Munhu yoneche yawele hambe yebatilile kuli malanguso ga Kilistu, ila yalingubelenuka, kahela Nguluwi. Ila yalingikala kuli malanguso ago kanaye Mhaza na Mwana.

[10] Lelo wone munhu yoye kwa hemwe ne kuwegalileni malanguso ago, mleche kumbochela hakaye henu, ne kumlamsa.

[11] Mina yalingumlamsa na munhu ayo, kangihanza na heye kuli madito ga heye gehile.

Kuduma

[12] Kwa vila ndanazo mbuli nyinji za kuwalonjelani, na sambi siviganile kudita ahyo kwa kwandika, ila ndangitumbila kuwajendelani na kulonga na hemwe tuchilola leka kusangalala kwa hetwe kwenele.

[13] Wanhu walingumkunda Kilistu wa ahano wangukulamsa. *

---

* **1:13** Wana wa lumbulyo yanguzeleka kota Chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

Baluwa ya Kadatu ya Yohana

Chilongole

Baluwa ya kadatu ya Yohana yandichigwa na Yohana kuli mhela wa makumi tisa kulawila Yesu loyavumbuche. Yohana halingulonga kota yuye ndo yandiche ila kangichema kota heye ka sekulu (3 Yoh 1:1). Nakadita hihyo kuli baluwa ya keli ya Yohana (1:1). Yangukundigwa kota Yohana ndo kandika Mbuli Inojile Yandichigwe na Yohana na baluwa zidatu, ya mwaluko na ya keli na ya kadatu, mhela loyali yochikala Efeso.

Yohana nakandika baluwa ayi kwa munhu yalingumkunda Kilistu yachemigwe Gayo. Kangumchema Gayo mng'holoze na kangumlonjela yawe yawabochele hakaye hake wang'holoze walingumkunda Kilistu wawele woheluka mmajendo kukolela honhu hala.

Gali Mgati

Yohana kangumlamsa Gayo (1:1).

Kahi kangumlonjela Gayo kuwabochela wang'holoze walingumkunda Kilistu (1:2-8).

Hamba kangulonga kwa mbuli ya wanhu wanji weli Diyotilefo na Demetiliyo (1:9-12).

Mwiso kangugomanjiza baluwa ya heye (1:13-14).

[1] Heni nda sekulu, ndangukwandichila hegwe mng'holozangu Gayo, yondikuganile ng'hatu kuli kukomya.

[2] Mng'holozangu, ndangukuganila chila mbuli inojile na ndangukuganila uwe mkomu mlukuli kota vyouwele ukomu wa hegwe wa chimuhe.

[3] Nasangalala lukami, wang'holozangu wamwe lowafichile ahano, nakundonjela heni vila hegwe vyoulinguhulichiza kukomya na vyoulingulutilila kikala kuli kukomya.

[4] Kuduhu chinhu chilingusangalaza ng'hatu kota kuhulika wana wa heni wangikala mli kukomya.

Kuwatanza wanji

[5] Mng'holozangu ndikuganile, hegwe ndo wakukundigwa kuli chila mijito youkola kwa wang'holozo, hanga wawe wajenzi.

[6] Wang'holozetu awo wachilonjela chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu aha kwa mbuli ya igano lya hegwe. Dedede, uwatanze vila ilingumnojeza Nguluwi leka walutilile na majendo gawo.

[7] Mina wangwaluka majendo ga hewo kuli uchitumagwa wa Kilistu ne kubochela utanzi woneche kulawila kwa wanhu wohambe wamkunde Kilistu.

[8] Lelo hetwe twanguganigwa kuwatanza wanhu awa, leka natwe tudahe kilumba kuli mijito ja hewo yakudita kukomya kuzeleche.

Deotelefe na Demetiliyo

[9] Nanyandika baluwa nyindo kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu, ila Diotelefe yawele yogana kuwa chilongozi wa hewo, halingugana ng'hatu kunyhulichiza.

[10] Lelo hondikuya ndoziwika hazelu mbuli zeng'ha zoyalingudita, na ulonzi wihile woyalingutulavila na udesi woyalingulonga kwa hetwe. Na heye kangulema kuwabochela awo wang'holoze wawele mmajendo na kahi

kanguwalemeza wanhu wanji walingugana kuwabochela na kangujeza kuwawinga mli chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu.

[11] Mng'holozangu, uleche kuwinza ulajilo wihile, ila unojile. Chila yalingudita ganojile ka wa Nguluwi, ila yalingudita mbuli zihile, hanamzela Nguluwi.

[12] Chila munhu kangumtogola Demetiliyo, ena, kukomya kuko kwangutawiza mbuli ya heye. Natwe kahi twangulavya ulolezi wa hetwe kwa heye nagwe kwanguvizela kota chotulonga twangukomya.

Ulamso wa kugwisa chilasi

[13] Ndanazo mbuli nyinji za kukulonjela, ila silinguvigana kwandika kuli baluwa ayi.

[14] Ndangutumbila kukona mazuwa mado hela, na baho todogola goloko.

[15] Ndangukuganila wikale goya. Wang'holozo wangukulamsa. Walamse wang'holozetu chila yumwe.

Baluwa ya
Yuda
Chilongole

Baluwa ya Yuda iwhana na itagwa lya yandiche. Yuda kangizelesa yuye kota ka mng'holoze Yakubu, mdodowe Yesu. Ahyo, kahi kangukundigwa kota mng'holoze Yesu (Yuda 1). Hatuvizelele kota baluwa ayi nayandichigwa kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ama kota vyoilingulonjigwa mli ilagano lya katali, na wasomile baluwa ya Yuda wenji nawali Wayahudi. Heye nakandika baluwa ayi kwa, “Weng'ha wachemigwe na Nguluwi na waganigwe na Nguluwi Mhaza, na kuwichigwa goya kwa chiwalo cha Yesu Kilistu.”

Baluwa ayi nayandichigwa kuli mhela wa makumi sita Yesu loyavumbuche. Chiwalo cha kwandika baluwa kwa weng'ha walingumkunda Kilistu ndo kuwakanya hewo kuli kulongozwa vibi na walangusa wa udesi (Yuda 4). Nakalavya honhu hailingiwhana kuli usenga na madito nagalawile mli Ilagano lya katali, na kikangaza kuli kitwanza. Baluwa yangiwhana na kumema ulonzi uwele mli baluwa ya Petili wa keli, imemile makanyo galinguwala walangusa wa udesi (Yuda 4 na 2 Petili 2:1). Vivila na ukumbuso wa wahilisi wa kilanga wa Sodoma na Gomola.

Gali Mgati

Yuda tandi kanguwalamsa walingusoma (Msitali wa 1-2).

Hamba kangulonga chiwalo cha kwandika na kuwakanya kiyusa na walangusa wa udesi (Msitali wa 3-4).

Hamba kanguwakanya wala walingusoma kukolela mbuli ziwalawile wanhu kuli Ilagano lya katali (Msitali wa 5-16).

Hamba kanguwalonjela hewo choni chowedichila kuli gala yawakanyile (msitali wa 17-23).

Hamba kangugongomanya baluwa ya heye kwa kumtogola Nguluwi (Msitali wa 24-25).

[1] Heni nda Yuda, chitumagwa wa Yesu Kilistu, kahi heni nda mdodowe Yakubu, ndanguwandichilani hemwe mchemigwe na Nguluwi na muwelengikala kuli igano lya Nguluwi Mhaza, na kwamilwa na Yesu Kilistu.

[2] Ndangukuganilani isungu na kikala goya na igano kwa winji kulawa kwa Nguluwi viwe na hemwe.

Walangusa wa udesi

[3] Wang'holozangu, nandali na majesa ga kuwandichilani kwa chiwalo cha wula ulohozi wotuwele hamwe, ila mbona ingana ndiwandichilani ndiwahimilizani mlutilile na ibamba kwa chiwalo cha makundo gala Nguluwi yawapele wanhu wa heye kamwe hela kwa mhela weng'ha.

[4] Mina wanhu wohawamzelele Nguluwi wapegwa kiyinjiza kwa uviso hali hetwe, wanhu wawele, kwa chiwalo cha kupegwa lufufu kulawila kuli ukomu wa hewo wihile, wagalusa usenga wa isungu lya Nguluwi wa hetwe na kumbeza Yesu Kilistu yawele yaliyeng'ha Chilongozi na Mkulu wa hetwe leka wadite ung'hondwa. Ila, Maandiko Matakatifu nagalonga kulawila katali, utaguso ulinguwabeta wanhu awo.

[5] Lelo ndangugana kuwakumbusani zimwe, hanga aga namina mlonjelwa ng'hatu kamwe, mkumbuche vila Mkulu navyoyawalohole wanhu wa Isilaeli na kuwalavya kuli isi ya Misili, ila hamba nakawadumya wala nawowali hambe wakunde.

[6] Mkumbuchile wala wahilisi wa kilanga nawaganile wawe na ukulu kusinda nawowawele nawo, ahyo, nawaleka honhu hawo howaganigwe kikala. Nguluwi nakawawika honhu hawele na jiza na kuwawoha kwa minyololo mazuwa gose leka watagusigwe zuwa yila ng'hulu.

[7] Mkumbuche kahi Sodoma na Gomola, na miji ja hafungo hake, wenyeng'haye wa aho nawadita kota wala wahilisi wa kilanga, nawadita ung'hondwa na kiditila mbuli mlukuli zilingulemezwa, nawapegwa utaguso wa chiluli mazuwa gose ne kuduma, leka iwe ikanyo kwa wanhu weng'ha.

[8] Ahyo ndo vyowawele wanhu awa. Kululuta kwa hewo kwanguwalongoza kuli kujela wavu ng'huli za hewo wawo, nakubeza ludali lwa Nguluwi na kuliga vilumbigwe vikulu vya kilanga.

[9] Na heye Mikaeli, yumwe wa wahilisi wakulu wa kilanga, nahaditile ahyo. Kwa kula kitwanza hali heye na Limazoga kwa chiwalo cha kijesa lukuli lwa Musa, Mikaeli nahajezile kumtagusa Limazoga kwa maligo, ila nakalonga, “Mkulu yuye nayakudeuze!”

[10] Ila wanhu awa wanguliga choneche chohawachizelele, wosumigwa kwa mbuli zizila zowazizelele kwa vihendo vyao, kota vyojivizelele migongolo jiwele hela luhala.

[11] Mane wawo! Wanhu awo wawinza vihendo vivila vya Kaini. Kwa chiwalo cha sendi, weyinjiza kuli nongwa yiyila ya Balaamu. Wabelenuka kota Kola vyoyabelenuche na wasumigwa kota heye vyoyasumigwe.

[12] Kwa iyowe lyawo lilihela nyhala na kwa kiganilila wawo, wanhu awo ndo walinguwaditila vibi mnvina ya hemwe yomlingudita kwa igano. Wafanda kota ng'hungugu iwele hela nhonya ilingwezuligwa na mbeho. Hewo wafanda kota migodi jilagaze mahamba johambe jilele mafuza, jibagame ng'hatu, jing'humbuligwe.

[13] Wanhu awo wafanda kota nhigu ng'hulu ya bahali, na madito ga hewo ga soni gangoneka kota ifulo. Hewo wafanda kota nhondwe ziwele ngulubaluba ziwele ziwichilwa mazuwa gose honhu ha jiza ng'hulu.

[14] Na heye Henoki, yawele lulelo lwa saba kulawila Adamu, nakalagula ahi kwa wanhu awo, “Mwela yoo! Mkulu kokuya hamwe na wahilisi wa kilanga wa heye welile wenji wohambe wawazigwe,

[15] kuwatagusa wanhu weng'ha, na kuwagaza weng'ha wohambe wamnojeze Nguluwi kwa chiwalo cha madito ga hewo geng'ha gehile gowaditile ne kumdumba Nguluwi na kwa chiwalo cha ulonzi weng'ha wihile ula wanhu wehile nawamlijile nawo!”

[16] Wanhu awa ndo wawele ngung'ung'uta mazuwa gose na kupala nongwa za wanji, na kuwatogola wanhu wanji ng'hatu kwa chiwalo cha kupegwa vinhu.

Kukanyigwa na malanguso

[17] Ila hemwe moloko, mkumbuchile gala gomlonjelwe aho katali na watumigwa wa Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu.

[18] Nawawalonjelani, “Mazuwa ga kuduma, wolawila wanhu walinguwinza maya ga wanhu wohambe wamdumbe Nguluwi, na hewo, wowaseka hemwe kota wapoka.”

[19] Awo wanhu wehile ndo wawele nguwambuza hemwe mibagule, wanhu wa maya ga isi, wawele hela Muhe wa Nguluwi.

[20] Ila hemwe, ndilinguwaganani heni, mizenje mwemwe kuli makundo ga hemwe gelile ng'hatu. Mlande kwa ludali lwa Muhe Yelile.

[21] Na kupona kuli igano lya Nguluwi, mumbeteza Mkulu wa hetwe Yesu Kilistu yawele na isungu lya heye, kowagalalilani ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.

[22] Muwe na isungu kwa wanhu wawele na lunhwinhwi.

[23] Muwalohole kwa kuwanyasula kulawa mchiluli. Kwa wanji muwe na isungu hamwe na kilolela, ila mzudila mbaka na nguwo za hewo za maya gehile.

Yuda kangumtogola Nguluwi

[24] Kwa heye yadahile kuwemilila hemwe mleche kugwa kuli gehile na kuwegala hemwe kwa usangalalo mbaka kumwando kwa ukulu wa heye.

[25] Kwa heye yawele yaliyeng'ha Nguluwi, Mlohozi wa hetwe, uwe ukulu na kuzeleka ng'hatu na ludali na mong'ho kukolela Yesu Kilistu Mkulu wa hetwe, kulawila mazuwa gose na sambi na mbaka mazuwa gose galinguya! Ena.

Ugubulo
woyapeligwe Yohana

Chilongole

Chitabu cha Ugubulo ndo chitabu cha mwiso kuli Ilagano lya Sambi. Nachandichigwa na mtumigwa Yohana kuli mhela wa makumi tisa na gahano kulawa Yesu loyavumbuche (Ugubulo 1:1). Kahi nakandika Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana na baluwa zidatu kota baluwa ya mwaluko ya Yohana na ya keli na ya kadatu. Yohana nakazeleka kota yumwe nayaganigwe na Yesu (Ugubulo 13:23). Nakandika chitabu cha Ugubulo mhela naloyali yahindigwe kuli chihilwa cha Patimo, chiwalo cha kuhindigwa nachali kudamla Mbuli Inojile ya Yesu Kilistu (Ugubulo 1:9).

Chiwalo cha Yohana kwandika chitabu cha Ugubulo chali kuwakangaza nhumbula walingusoma weme nzinzili kuli makundo kwa Yesu na kuwegalila utumbilo kwa vila mhela wa kuhiluka kwa Yesu Kilistu wa habehi (1:3 na 22:7). Nakandika kwa wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu ila kavichema ng'hatu vilundo saba vya wanhu walingumkunda Kilistu kuli sula ya keli mbaka ya kadatu (2-3). Yohana yuye kangulonga kota choyandiche ndo uloli (Ugubulo 1:3), na kulajila misisila minji kuli chitabu cheng'ha, kota kanguvyona kwa meho. Chitabu achi chifanda honhu henji kuli Ilagano lya Katali kota vila chitabu cha Sakaliya (6:1-8). Mhalamhanda saba na visaye saba kahi vifanda kota nongwa zoyegale Nguluwi kuwagaza Wamisili (Kulawa 7-9). Ugubulo wangulonga mbuli ya mhela wa kuduma, vila Yesu vyoyowa yasumile na weng'ha womkunda heye, wowa na ukomu wa mazuwa gose hamwe na heye. Chitabu achi chikukanye hegwe na chikugalile utumbilo kwa vila kuhiluka kahi kwa Yesu Kilistu kwa habehi.

Gali Mgati

Yohana kangwaluka kwa kilonjela yuye ka whaani na ndaze vyoyaubochele ugubulo wa uloli awu kulawa kwa Yesu (1:1-1:20).
Kanguhilika usenga kwa vilundo saba vya wanhu walingumkunda Kilistu (1:1-3:22).
Kangutang'hula mihuli saba (4:1-8:5) Na mhalamhanda saba (5:6-11:19).
Kulawila aga, Yohana kangusima ngondo ya mwana msongolo na izoka likulu liwele na mitwi saba (2:1-14:20).
Kahi kangwandika mbuli ya visaye saba vimemile kuzudila kwa Nguluwi (15:1-16:18).
Kahi Yohana kangusima vila Nguluwi vyoyawasumile wang'honyo wa heye kilanga (17:1-20:15).
Kahi kangusima mbuli ya kilanga kunyale kwa isi inyale ikuya mhela wa kuduma (21:1-22:21).

[1] Awu ndo ugubulo yaulavile Yesu Kilistu, yapegwe na Nguluwi leka yawalajile vitumagwa wa heye mbuli ilingulapa kulawila habehi. Kilistu nakamlajiza mhilisi wa kilanga yamlonjele chitumagwa wa heye Yohana mbuli ayo.

[2] Yohani nakasimila geng'ha goyawene, gawele ndo ulonzi wa Nguluwi na vinhu vyeng'ha Yesu Kilistu vyoyalonjile na kudita.

[3] Kabweda heye munhu yawele ngusoma chitabu achi chiwele na usenga wa chiuloli na wabweda hewo wawelenguhulika na kuhulichiza gandichigwe mchitabu achi, mina mhela wa mbuli ayi wahabehi.

Ulamso kwa vilundo saba vya wanhu walingumkunda Yesu Kilistu

[4] Heni Yohana ndanguwandichila vilundo saba vya wanhu walingumkunda Kilistu viwele mkowa wa Asiya. Ndanguwaganilani isungu lya Nguluwi na kikala goya kulawila kwa heye yawele na nayawele baho na yalinguya. Na kulawawila kwa muhe saba wawele hali chigoda cha heye cha undewa,

[5] na kulawila kwa Yesu Kilistu, mlolezi wa kukundigwa, wa mwaluko kuzilipuligwa kulawila kuli kubagama, na yawele chilongozi wa wandewa wa isi.

Heye kangutugana, na kwa danda ya heye ibohoche mumsalaba, katudita twilejehe kulawila kuli gehile ga hetwe,

[6] na katudita hetwe tuwe undewa wa watambika, tumditile mijito Nguluwi, Mhaza wa heye. Kwa heye Yesu Kilistu gawe ukulu na ludali, mazuwa gose! Ena.

[7] Mwela yoo! Kanguya na ng'hungugu! Chila munhu komona, na wala wamhomile. Nhanzi zeng'ha muisi zolombocheza kwa chiwalo cha heye. Ahi ndo vyoiwa, Ena.

[8] “Heni nda mwaluko na kuduma kwa chila chinhu,” Kangulonga Mkulu Nguluwi Yawele na Ludali, nayawele baho yawele aha na yalinguya.

Yumwe yawele kota Mwana wa Munhu

[9] Heni nda Yohana, mng'holozenu, kwa nzila ya kilumba na Yesu, nda hamwe na hemwe kuli kugazigwa kuli undewa wa heye na kwimilila ng'hatu. Heni nanyilikwa kuli chihilwa chiwelenguchemigwa Patimo kwa vila ndali ndidamla ulonzi wa Nguluwi na kula kukomya koyagubule Yesu.

[10] Lelo kuli zuwa lya Mkulu, namemezwa na Muhe nanyulika kumbele kwa heni lizi ling'angala kota lizi lya mhalamhanda.

[11] Ayo lizi nailonga, “Wandiche kuli chitabu gala gouwele ngugona, uchihiliche kuli vilundo saba vya wanhu walingumkunda Kilistu, Efeso na Simulina na Peligamoni na Suatila na Salide na Filadelifiya na Laudikeya.”

[12] Lelo nanyinduka ndimone ayo yalonjile na heni, na mbona vinhu saba vya zahabu vya kuwichila chenje,

[13] na hagati ha vinhu saba vya zahabu vya kuwichila chenje nakwali na yumwe yafandile kota Mwana wa munhu, na heye nayali yavalile ikanzu lilefu na isali lya zahabu mmhambaga.

[14] Mutwi wa heye na mnvili za heye zali nzelu chweya kota mhamba, na meho ga heye nagali kota ilapi lya chenje,

[15] magulu ga heye nagali ng'halang'hala kota shaba ihovujigwe kuli mfuo wa chiluli, na lizi lya heye lyali kota lizi lya kubogoma kwa mazi.

[16] Kuli moko wa heye wa kudilo nayali yebate nhondwe saba, na kumlomo kwa heye na kulawa ipanga liwele na ukali unoligwe kweng'ha kwili. Chihanga cha heye naching'hala ng'hatu kota isanya lya nemisi.

[17] Lelo vyondimuwene hela, nanyigwa hali magulu ga heye kota mtufi. Ila heye kawika moko wa heye wa kudilo mchanya mwa heni, nakalonga, “Uleche kudumba! Heni ndo wa mwaluko na wa kuduma.

[18] Heni ndo yuye yawele mkomu! Nandali mbagame, ila, mwela yoo, sambi ndamkomu mazuwa gose. Ndanalo ludali lwa kubagama na kuli isi ya wabagame.

[19] Lelo sambi wandiche mbuli ayi youiwene, mbuli iwelengulawila sambi na gala golawila hamba.

[20] Uviso wa nhondwe zila saba zouziwene kuli moko wa heni wa kudilo na uviso wa vila vinhu saba vya zahabu vya kuwichila chenje ndo awu, zila nhondwe saba ndo wahilisi wa kilanga wa vilundo vya wanhu

walingumkunda Kilistu, na vila vinhu saba vya zahabu vya kuwichila chenje, ndo vilundo saba vya wanhu walingumkunda Kilistu.

2

Usenga kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Efeso

[1] “Kwa mhilisi wa kilanga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu wa ako Efeso wandiche ahi.

“Awu ndo usenga ulawile kwa heye yalingibata zila nhondwe saba kuli moko wa heye wa kudilo na yalingujenda hagati ha vinhu saba vya zahabu vya kuwichila chenje.

[2] Ndigazela madito ga hegwe geng'ha, na kikangaza kwa hegwe na kwimililila kwa hegwe. Ndivizela kota hambe uwemilile wanhu wehile, kahi kuwajeza wala walingichema watumigwa, nawo hebu, nakuvizela kota wadesi,

[3] kahi hegwe nawali ubeteza na kwimililila magazo kwa chiwalo cha kung'olela mijito heni, na hutochile hebu.

[4] Ila ndanayo mbuli imwe hela kwa hegwe, sambi baha hegwe hulingungana kahi kota aho mwaluko.

[5] Lelo ukumbuche hala nakougwile! Umgalamchile Nguluwi na kudita kota vyouditile hala mwaluko. Ila wone huditile ahyo, ndanguya kwa hegwe na kuchusa chinhu cha hegwe cha zahabu cha kuwichila chenje.

[6] Ila ndangukutogola kwa chinhu chimwe, kota kwangugazudila madito ga Wanikolai, kota nani vyondilingugazudula.

[7] “Yawele na makutu, yahuliche gala Muhe wa Nguluwi yalinguwalonjela vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu!

“Yasindile ndomkundiza kulya mafuza ga igodi lya ukomu uwele kuli kagunda ka Nguluwi.

Usenga kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Simulina

[8] “Kwa mhilisi wa kilanga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Simulina wandiche ahi.

“Awu ndo usenga ulingulawa kwa heye yawele ndo wa mwaluko na wa kuduma, nayawele yabagame na sambi kamkomu.

[9] Ndivizela kugazigwa kwa hegwe, ndivizela kahi uzunwa wa hegwe, hanga kwa kukomya, hegwe ndo uwele na lufufu! Ndivizela kuliga kowakulijile wala wawelengichema wawo ndo Wayahudi ila hawawele Wayahudi wakukomya, ila ndo chilundo cha Limazoga.

[10] Uleche kudumba ne hado, gala gawele kukulapa kugazigwa. Uhulichize! Mwihe kangugana kuwajeza kwa kuwachema wamwe wa hemwe mchinweng'ho, namwe mowa na magazo kwa mhela wa mazuwa kumi. Muwe wanhu wakukundigwa mbaka kubagama, nani ndowapani chipembelo cha ukomu.

[11] “Yawele na makutu, yahuliche gala Muhe wa Nguluwi yalinguvilonjela vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu!

“Heye yasindile holumizwa na kubagama lwa keli.

Usenga kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Peligamoni

[12] “Kwa mhilisi wa kilanga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Peligamoni wandiche ahi.

“Awu ndo usenga ulingulawa kwa heye yawele na alyo ipanga likali mmoko linoleche kweng'ha kwili.

[13] Ndivizela koulingikala, hegwe kwangikala honhu hala hawele na chigoda cha undewa cha Limazoga! Nagwe ung'hali ubatilila itagwa lya

heni, na hulemile makundo ga hegwe kwa heni, hanga mhela ula wa Antipasi mlolezi wa heni, mbele ngitumbila, loyakopoligwe hala halingikala Limazoga.

[14] Ila ndanawo ulonzi udo kwa chiwalo cha hegwe. Kwa vila kwanawo ako wanhu wamwe walingibata malanguso ga Balaamu, heye yamlanguse Balaki yawawichile ngwamo Waisilaeli, leka walye vinhu vilavigwe nhambiko kwa jimalukolo na kudita ung'hondwa.

[15] Hihyo du, hegwe nagwe kwanawo wanhu wamwe walingibata malanguso ga Wanikolai.

[16] Lelo umgalamchile Nguluwi, na wone humgalamchile Nguluwi, ndanguya kwa hegwe ne kukawila. Na heni ndodita ngondo kwa hewo kwa alyo ipanga lilingulawa kuli mlomo wa heni.

[17] Heye yawele na makutu, yahuliche ulonzi awu uwele Muhe yalinguwalonjela vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu!

“Yasindile ndompa chila chilyo chivisigwe chilinguchemigwa mana. Ndomha kahi iganga izelu lyandichigwe itagwa lya sambi loliwele, kuduhuli munhu yalizelele itagwa alyo ila wala wawele ngulibochela.

Usenga kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Tuatila

[18] “Kwa mhilisi wa kilanga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Suatila wandiche ahi.

“Awu ndo Usenga wa Mwana wa Nguluwi, yawele na meho galingumwemwesa kota ilapi lya chiluli, na magulu ga heye gangung'hala kota shaba ihovujigwe.

[19] Ndigazela madito ga hegwe na igano na makundo na vyoulinguwatanza wayago na kwimilila kwa hegwe. Mhela awu hegwe kwangudita goya ng'hatu kusinda hala mwaluko.

[20] Ila ndina mbuli imwe kwa hegwe ya kukukanya, kwangumwimililla yula mdala Yesebeli yawelengichema mloli. Yawelenguwajiliza na kuwahada vitumagwa wa heni wadite ung'hondwa na kulya vinhu vitambichilwe jimalukolo.

[21] Nani ndimha mhumhu yamgalamchile Nguluwi, ila kangulema kuleka ung'hondwa wa heye.

[22] Mwela yoo! Sambi ndomgaza kwa kumigalila matamwa, na awo walingudita ung'hondwa hamwe na heye, wofichigwa na magazo makulu wone hawamgalamchile Nguluwi kwa madito ga hewo gehile gowaditile hamwe na heye,

[23] nani ndowakopola walingumuwinza. Na vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu vyeng'ha, izeleche kota heni ndo ndilinguvizela majesa gawo na nhumbula za hewo. Nani ndompa chila yumwe wa hemwe kota vyogawele madito ga heye.

[24] “Ila ndanguwalonjela hemwe wanji muwele ako Suatila, woneche weng'ha hawawele na malanguso ago, wohamvizelele chila chilinguchemigwa uviso wa Limazoga, kota vila vyowalingulonga, siwapani itunyo linji.

[25] Mibatilile ng'hatu chomlangusigwe, mbaka hondikuya.

[26] “Na heye yasindile na yawelenguhulichiza na kulutilila kudita mbuli yombele ngugana mpaka kuduma, ndompa ludali lwa kulongoza wanhu wa nhanzi zeng'ha,

[27] na heye kowadima kwa ng'hweku ya chuma, na kuwabenanga kota vinhu vya mponzi vibenanjike, nakuwawifya wawe kota vigaye vya chiya.

[28] Kopegwa ludali lulula lombochele kulawila kwa Mhaza wa heni. Nani ndompa ludali alo, kahi ndompa nhondwe ya lufuku.

[29] “Yawele na makutu, yahuliche ulonzi awu, Muhe wa Nguluwi yalinguvilonjela vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu!

3

Usenga kwa vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu ako Salide

[1] “Kwa mhilisi wa kilanga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Salide wandiche ahi.

“Awu ndo usenga ulingulawa kwa yula yawele na muhe saba wa Nguluwi na nhondwe saba, ndangulonga ahi, ndizizela mbuli za hegwe zeng'ha, kwanguvizela kota kwa mkomu, aku ubagame!

[2] Uwe munhu wa kikala meho, ukakangaze mbuli ziponile, zilingugana kubagama. Mina, sonile madito ga hegwe kota genela hali Nguluwi wa heni,

[3] lelo, ukumbuche vila navyoubochele na vila navyouhuliche, uhulichize ago na umgalamchile Nguluwi. Wone hauwasile meho, ndokuya kota mhizi hegwe ne kuvizela saa hondikuya.

[4] Ila wakuko wanhu wachefu ako Salide, wanhu wohawawichile nguwo za hewo wavu. Na hewo woluta hamwe na heni aku wavalile nguwo nzelu, kwa vila woneka wanguganigwa kuvala ahyo.

[5] Heye yasindile kovalizwa ahyo, kwa nguwo nzelu. Nani sikusa itagwa lyake kulawila kuli chitabu cha ukomu, kahi ndolonga kwa mlomo wa heni, kota ndo wa heni hali Mhaza wa heni na hali mhilisi wa kilanga.

[6] “Yawele na makutu, yagahuliche gala Muhe wa Nguluwi vyoyalinguvilonjela vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu.

Usenga kwa vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu ako Filadelifiya

[7] “Kwa mhilisi wa kilanga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Filadelifiya wandiche ahi!

“Awu ndo usenga kulawa kwa heye yawele yelile na yawele wa kukomya na yawele na chichumulilo cha Daudi. Heye yalinguchumula kuduhu yoweza kuhinda, na heye yalinguhinda kuduhu munhu yoweza kuchumula.

[8] Ndizizela mbuli za hegwe zeng'ha! Gwela yoo, ndikupa chihindilo chichumuligwe kumwando kwa hegwe, uwele kuduhu munhu yoweza kuuhinda, ndivizela kota hegwe kuna mong'ho udo, ila kuhulichiza ulonzi wa heni, nahulibelile itagwa lya heni.

[9] Gwela yoo, ndangukupa wanhu wawele wa chilundo cha Limazoga, walingilonga kota ndo Wayahudi, nawo hebu, ila wangulonga udesi. Ulole, ndowadita woye kufugama hali magulu ga hegwe na kuvizela kota ndikugana.

[10] Kwa vila hegwe kuhulichiza ilajizo lya heni lya kwimilila, heni nani ndokwamila ulawe goya, kuli mhela wa kuwifigwa uwele kuyila isi yeng'ha, kuwajeza walingikala kuli isi.

[11] Ndanguya kwa hegwe himahima! Wibatilile goya chouwele nacho, yaleche kuya munhu kukuboka chonolo cha kulajila kusumya.

[12] “Heye yasindile ndomdita yawe mgamba kuli ng'handa ya Nguluwi wa heni, na holawa amo ng'oo. Kahi nani ndomwandika heye itagwa lya Nguluwi wa heni na itagwa lya muji wa Nguluwi wa heni, ayo Yelusalemu inyale, ulingudulika kulawila kilanga kwa Nguluwi wa heni. Ndomwandika itagwa lya heni linyale.

[13] “Yawele na makutu, yagahuliche gala Muhe wa Nguluwi yalinguvilonjela vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu!

Usenga kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako Laodikea

[14] “Kwa mhilisi wa kilanga wa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu cha Laudikeya wandiche ahi.

“Awu ndo usenga ulingulawa kwa heye yalinguchemigwa Ena, mlolezi yakundigwe na wakukomya, mbele chilongozi wa vilumbigwe vyeng'ha navyoyalumbile Nguluwi, kangulonga ahi.

[15] Ndizizela mbuli za hegwe zeng'ha! Ndivizela kota hegwe hauwele upwituche ama hauwele uzizime. Na inoga nauwe uzizime ama upwituche.

[16] Ila kwa vila hegwe kwa ufufunongo, hupwituche na huwele uzizime, behi ndokudeka.

[17] Kwa vila kwangulonga, ‘Heni ndina lufufu, ndina chila chinhu.’ Silingugana chinhu choneche, aku, hulinguvizela kota hegwe ndo ng'hochele, kwanguganigwa konelwa isungu, mzunwa hegwe na hulingulola na kahi kusauka!

[18] Ndangukulanda ugule zahabu kwa heni ihovujigwe kwa chiluli leka uwe na lufufu ng'hatu. Kahi inoga ugule kahi nguwo nzelu, uvale na kugubika soni ya kusauka kwa hegwe. Kahi ugule mikwandi ukajele mmeho ga hegwe, leka ulole.

[19] Heni ndo mbele kumng'hanuchila na kumgaza yoneche yondilingumgana. Ayo wikangaze kwa kumgalamchila Nguluwi.

[20] Gwela yoo! Heni ndangwima hali lwizi na kugong'honda na kuchemeleza. Munhu wone yahuliche lizi lya heni na kuchumula lwizi, ndokwinjila hakaye hake na kulya hamwe na heye, na heye kolya hamwe na heni.

[21] Heye yasumile ndomdita yekalise hamwe na heni hali chigoda cha undewa, kota vila heni baha vyongongomanye, nandiza kikalisa hamwe na Mhaza wa heni hali chigoda cha undewa.

[22] “Yawele na makutu, yahuliche ulonzi awu, Muhe wa Nguluwi vyoyalingulonga na vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu!”

4

Nhambiko ya kilanga

[1] Kulawila ago, nandali na ululi, nambona lwizi lugubuka kilanga. Na yila lizi ya mwaluko yondiihuliche kota lizi ya mhalamhanda nailonga na heni, “Ukwine mbaka aku, nani ndokulajila mbuli zozilawila aho hogolawila aga.”

[2] Baho du namemezwa na Muhe wa Nguluwi, nambona chigoda cha undewa chiwichigwa kula kilanga, na yumwe yekalise mchigoda chila.

[3] Na yekalise mchigoda chila nayali yong'hala kota alimasi na kota iganga idung'hu linojile, na ipinde lya nhonya liwele ling'halile kota mabwe, nauchizunguluta chila chigoda cha undewa.

[4] Nakwali na vigoda makumi meli na gane, navizunguluta chila chigoda cha undewa na mchanya mwa vila vigoda nambona wasekulu makumi meli na gane, wekale, wavalile nguwo nzelu na vipembelo mmitwi nawali na vipembelo vya zahabu.

[5] Kuli chila chigoda cha undewa, nakwali kulawa lumwemwesa na lizi lya limlungu. Na vimuli saba vya chiluli vyali vikwaka kumwando kwa chila chigoda cha undewa, vimuli avyo saba ndo muhe saba wa Nguluwi.

[6] Kumwando kwa chila chigoda cha undewa, nakwali na chinhu chiwhanile na bahali ya chilolelo, nachali chwee kota iganga lilingung'hala lukami.

Na kuli banzi zeng'ha za chila chigoda, nakuzunguluta, nakwali na vilumbigwe vikomu vine, vilumbigwe avyo navyali vimemile meho kumwando na kumbele.

[7] Chilumbigwe acho cha mwaluko nachali kota isimba, na chilumbigwe cha keli nachali kota isenga ibuguma na chilumbigwe acho cha kadatu, nachali nakumeho kota kumeho kwa munhu na chilumbigwe cha kane nachali kota ikungule lilinguguluka.

[8] Vilumbigwe avyo vine, chila chimwe nachali na mbawa sita, navyali vimemile meho mgati na kunze. Navyali hambe vyesele misi na nechilo, vilonga,
“Yelile, yelile, yelile, Mkulu Nguluwi Yawele na Ludali lweng'ha,
yalibaha na nayawele na yalinguya.”

[9] Chila mhela vilumbigwe avyo vine hovimtogola na kulonga heye ndo mkulu na kuta malumbo ayo yekalise mchanya mwa chigoda cha undewa, na yalingikala mazuwa gose.

[10] Na wala wasekulu makumi meli na gane, wangigwisa hali yula yalingikala mwa chila chigoda cha undewa na kumfugamila heye yawele mkomu mazuwa gose. Nawo wanguwika vipembelo vya hewo hamwando ha chila chigoda cha undewa, wolonga,

[11] “Mkulu na Nguluwi wa hetwe, ndo gwegwe baho wa kubochela,
ukulu na lutogo na mong'ho,
kwa vila hegwe ndo ulumbile vinhu vyeng'ha,
na kota vyouganile hegwe navyalibaha, navyo navilumbigwa.”

5

Chitabu na Mwanaing'holo

[1] Hamba nandiyona kalatasi ibinigwe kuli moko wa kudilo wa yula yekalise mchanya mwa chigoda cha undewa, na kalatasi ayo ibinigwe nayali yandichigwe mgati na kunze na kuwohigwa kwa ihota mala saba. [2] Nandimona mhilisi wa kilanga yawele na mong'ho yodamla kwa lizi ng'hulu, “Yalikohi yawele na katogo na yalinguganigwa kubena mihota jiwichigwe mihuli na kuchigubula chitabu chibinigwe?”

[3] Nahakuwele ne yumwe kilanga na muisi na hasi ha isi, yoweza kuchigubula acho chitabu chibinigwe, ama kuilola mgati mwake.

[4] Nani nandila ng'hatu kwa vila nahoneche ne yumwe wa kugubula chitabu acho chibinigwe, ama kuilola mgati mwake.

[5] Na yumwe wa wala wasekulu nakandonjela, “Uleche kulila, ulole, Isimba lya nhanzi ya Yudasi na lulelo lwa Daudi, heye kasumya. Heye koweza kubena jila mihota saba jiwele na mihuli na kuchigubula chila chitabu chibinigwe.”

[6] Hamba, nambona hala hagati ha chila chigoda cha undewa Mwanaing'holo nakema, yazungulutwe na wala wawele na ukomu wane, na wala wasekulu. Ayo Mwanaing'holo nakoneka kota yakopoligwe, yawele na mbalati saba na meho saba, ziwele ndo Muhe saba wa Nguluwi zilajizwe kuli isi yeng'ha.

[7] Yula Mwanaing'holo, nakaluta nakuchihola chila chitabu kuli moko wa heye wa kudilo wa yula yekale mchanya mwa chila chigoda cha undewa.

[8] Naloyachiholile chila chitabu, awo wawele na ukomu wane na wala wasekulu makumi meli na gane nawafunama hali Mwanaing'holo. Chila yumwe wa hewo yawele na igombogombo na chifunyizi cha zahabu chimemile ubani, jiwele ndo kulanda kwa wanhu wa Nguluwi.

[9] Nawo nawemba lwimbo lunyale wolonga,
“Hegwe uliyeng'ha kuna katogo ka kuhola chitabu acho,
na kubena mihota ja mihuli jake,
kwa vila hegwe nakukopoligwa,

na kwa danda ya hegwe kumgulila Nguluwi wa hetwe,
wanhu kulawa chila nhanzi na ndonga na ivyazi na isi yeng'ha.
[10] Kuwadita wawe undewa na watambika wamditile mijito Nguluwi wa hetwe,
na hewo wolongoza isi yeng'ha."

[11] Kahi nandola, nanyulika lizi ya wahilisi wa kilanga wenji ng'hatu, huweza kuwawaza. Kulawila nzingo zeng'ha za wala wawele na ukomu na za wala wasekulu wekale kuzunguluta chigoda cha undewa,

[12] walonga kwa lizi ng'hulu,
"Mwanaing'holo yakopoligwe, ndo heye yaliyeng'ha wa kubochela
ludali na lufufu na luhala na mong'ho,
na ukulu na lutogo na kuhulichizwa."
[13] Hamba nanyulika vilumbigwe vyeng'ha kilanga na muisi na hasi ha isi na mbahali vilonga,
"Kwa heye yekalise kuli chigoda cha undewa, na kwa heye Mwanaing'holo,
kuwe na lutogo na kuhulichizwa na ukulu na ludali,
mazuwa gose na mazuwa gose."
[14] Na wala wawele na ukomu wane nawalonga, "Ena!" Na wala wasekulu wagwa chifunama, nawatambichiza.

6

Mwanaing'holo yalingubena mihota

[1] Hamba nambona baho Mwanaing'holo loyabenile imwe ya jila mihota saba, nanyhulika yumwe wa wala vilumbigwe wawele na ukomu wane wolonga, kwa lizi ng'hulu kota ya limlungu, "Uyee!"

[2] Heni nandola, nambona kwali na falasi mzelu na heye yamkwinile nayali na ipinde, nakapegwa chipembelo, na heye nakalawa yawele yasumile, yawele na ludali lwa kulutilila kusumya.

[3] Hamba Mwanaing'holo nakabena ihota lya keli, nandimhulika yula chilumbigwe wa keli yawele na ukomu yolonga, "Uyee!"

[4] Nakalawa falasi yumwe yunji, mdung'hu ng'hatu, na heye yamkwinile nakapegwa ludali lwa kusa kikala goya muisi, leka wanhu wekopole, na heye nakapegwa ipanga ikulu.

[5] Hamba Mwanaing'holo nakabena ihota lya kadatu, nandimhulika chilumbigwe yula wa kadatu yawele na ukomu yolonga, "Uyee!" Nandola na ulole, nakwali na falasi yumwe mtitu na heye yamkwinile nayali na mzani mmoko mwake.

[6] Nanyulika kota lizi hali awo wawele na ukomu wane, ilonga, "Chibaba chimwe cha utimbo wa ngano kwa migwala ja mijito ya zuwa limwe na vibaba vidatu vya uhemba kwa igwala limwe, ila uleche kuwifya mafuta na divai."

[7] Hamba, Mwanaing'holo nakabena ihota lya kane. Na ndimuhulika yula chilumbigwe wa kane yawele na ukomu, yolonga, "Uyee!"

[8] Nani nandola, nambona falasi yumwe yawele na lanji ya chivu, na heye yamkwinile itagwa lyake ndo Kubagama na Isi ya Wabagame, nawamuwinza kumbele. Nawo nawapegwa ludali kwa lobo imwe ya isi, wawakopole wanhu kwa ipanga na nzala na utamwa na migongolo jing'ang'ale ja kisolo.

[9] Naloyabenile ihota lya kahano, nambona hala mlukweme lwa honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila mifunyizi hana muhe wa hewo wakopoligwe kwa chiwalo cha kudamla usenga wa Nguluwi na kulutilila kulonga kukomya kowaukundile.

[10] Nawalila kwa lizi likulu, wolonga, “Hegwe Mkulu uwele ngulongoza, uwele welile na wa kukomya, mbaka nili kowa ubeteza kuwatagusa wala weng'ha walingikala hali isi kwa chiwalo cha kukopoligwa kwa hetwe?”

[11] Nawapegwa chila yumwe ikanzu lilefu izelu, nawalonjelwa walutilile kubeteza mhela udo, mbaka vitumagwa wayawo na wayawo walingumkunda Kilistu, walinguganigwa kukopoligwa kota hewo, howokopoligwa.

[12] Hamba nambona, mhela Mwanaing'holo vyoyabenile ihota lya sita, nakwali na limachinyina, isanya nalyali ititu kota igunila ititu na nyelezi yeng'ha nayali ndung'hu kota danda,

[13] na nhondwe za ulanga nazigwa mchanya mwa isi kota mafuza mabowa ga ikuyu gawele ngugwa galingutigaswa na mbeho ng'hali.

[14] Ulanga nausigwa kota mcheka ubinigwe, na chila chidunda na chihilwa nachusigwa kulawila honhu nachiwele hamwande.

[15] Na hamba, wandewa wa isi na wakulu walingulongoza na vilongozi wa wamizi na wawele na lufufu na wawele na mong'ho na chila mpogozi na munhu yelejehe, wevisile mhalika na mmitalawe ja vidunda,

[16] wavilonjela avyo vidunda na ajo mitalawe, “Mtugwile, mkatuvise kutali na heye yekalise mchigoda cha undewa na kutali na kuzudila kwa Mwanaing'holo!

[17] Mina, zuwa iwele ng'hulu, ya kutagusigwa kwa hewo. Yalikohi yoweza kwima nzinzili?”

7

Wanhu wamwe wa Isilaeli wawichigwe muhuli

[1] Logakwete ago nandiwona wahilisi wa kilanga wane wemile kuli nzingo zine za isi, wolemeza mbeho zine za isi leka mbeho zileche kuputa mchanya mwa isi na wala mchanya mwa bahali na wala mchanya mwa mgodi woneche.

[2] Hamba nandimona mhilisi yunji yokwina kulawila kolilawilaga isanya, yawele na muhuli wa Nguluwi yawele mkomu, yowakwinizila lizi ng'hulu wala wahilisi wa kilanga wane, wapeligwe ludali lwa kuwifya isi na bahali.

[3] Yula mhilisi nakalonga, “Mleche kuwifya isi wala bahali na wala migodi, mbaka hotusinda kuwajela muhuli vitumagwa wa Nguluwi wa hetwe mli vihanga vya hewo.”

[4] Nanyulika hisabu ya hewo wajeligwe muhuli kuli nhanzi ya Waisilaeli, wanhu lachi imwe na makumi gane na zine elufu.

[5] Wa nhanzi ya Yudasi wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Lubeni wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Gadi, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli.

[6] Wa nhanzi ya Asheli, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Nafutali, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Manase, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli.

[7] Wa nhanzi ya Simoni, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Lawi, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Isakali, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli.

[8] Wa nhanzi ya Sebuluni, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Yusufu, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli na wa nhanzi ya Benjamini, wanhu kumi na mbili elufu wawichigwe muhuli.

Likugusi lya Wanhu wa chila nhanzi

[9] Hogakwete ago ulole nambona likugusi lya wanhu uwele kuduhu munhu yoweza kuwaza, wanhu wa chila isi na chila nhanzi na lukolo na ndonga, wemile kumwando mwa chigoda cha undewa na kumwando kwa Mwanaing'holo, wavalile nguwo nzelu na miputi ja uchindu mmoko mwao.

[10] Nawakwiniza lizi wolonga, “Ulohozi wangulawa kwa Nguluwi wa hetwe yekale kuli chigoda cha undewa na vivila wangulawa kwa Mwanaing'holo.”

[11] Na Wahilisi wa kilanga weng'ha wokwima nzingo zeng'ha za chila chigoda cha undewa na za awo wasekulu na wala wawele na ukomu wane, nawo nawagwa wafuname kumwando kwa chila chigoda cha undewa, wamtambichila Nguluwi,

[12] wolonga, “Ena! Kutogola na ukulu na luhala na malumbo na mong'ho na kuhulichiza kwa Nguluwi wa hetwe, mazuwa gose, Ena!”

[13] Nakedichila yumwe wa wala wasekulu, yondonjela, ndaze! “Wanhu awa wavalizwe nguwo nzelu ndo whaani? Na walawa kohi?”

[14] Nandimwidichila, “Mkulu, kuvizela hegwe!” Nakandonjela, “Awa ndo walingulawa kuli gala magazo makulu, nawo wahovuga nguwo za hewo na kuzidita ziwe nzelu chwee! Kuli danda ya Mwanaing'holo.

[15] Ahyo, wa kumwando kwa chigoda cha undewa cha Nguluwi, nawo wangumkolela Nguluwi mijito, nemisi na nechilo kuli ng'handa ya heye. Heye yalingikala kuli chigoda cha undewa kowamila.

[16] Howokona nzala kahi wala howokona ng'halu. Wala isanya na wala ivuche ling'hang'ale haliwalakaza.

[17] Mina, ayo Mwanaing'holo yawele hagati ya chigoda cha undewa, kowadima. Na kowalongoza kuli nzasa ya mazi gawele na ukomu. Na Nguluwi kogabagusa mahozi geng'ha kuli meho ga hewo.”

8

Ihota lya saba

[1] Mwanaing'holo loyabenile ihota lya saba, nakwali tulu kilanga kwa mhela wa nusu saa.

[2] Nani nandiwona wahilisi wa kilanga saba walingwima kumwando kwa Nguluwi, nawo nawapegwa mhalamhanda saba.

[3] Na mhilisi wa kilanga yunji nakeza, nakema kumwando mwa honhu ha kulavila nhambiko yawele na chifunyizi cha zahabu, nakapegwa ubani mwinji, leka yaujele hamwe na kulanda kwa wanhu wa Nguluwi weng'ha mchanya mwa alitale ya zahabu, iwele kumwando kwa chigoda cha undewa.

[4] Na iyosi lya ula ubani naukwina kumwando kwa Nguluwi hamwe na kulanda kwa wanhu wa Nguluwi kulawila mmoko mwa wahilisi wa kilanga walingwima kumwando kwa Nguluwi.

[5] Na ayo mhilisi wa kilanga nakahola chifunyizi chichila, nakachimemeza makala ga chiluli kulawa kuli honhu ha kulavila nhambiko, nakachitoza kuli isi, nakulawila na limlungu na lizi na kumwemwesa na limachinyina.

Mhalamanda ya mwaluko mbaka ya kane

[6] Na wala wahilisi wa kilanga saba wawele na mhalamhanda saba, nawedita wa goya leka wapembe.

[7] Mhilisi wa mwaluko nakapemba mhalamhanda. Nakulawila na nhonya ya maganga na chiluli vibatane na danda, navitozwa mchanya mwa isi. Imwe ya kadatu mwa isi najisomigwa na imwe ya kadatu ya migodi naisomigwa na mahamba madeche geng'ha nagalakala.

[8] Mhilisi wa kilanga wa keli nakapemba mhalamhanda. Chinhu chifandile kota chidunda chikulu chilingwaka chiluli, nachitozwa kuli bahali. Imwe ya kadatu hawa na danda.

[9] Imwe ya kadatu ya vilumbigwe vinji naviwele mbahali na viwele na ukomu navibagama, na imwe ya kadatu ya mitumbwi mikulu nachiwifigwa.

[10] Mhilisi wa kilanga wa kadatu, nakapemba mhalamhanda. Nhondwe ng'hulu nailagala kulawila kilanga, ikwaka kota chenje, nakugwila kuli imwe ya kadatu ya nzanda na mli nzasa za mazi.

[11] Na itagwa lyake yila nhondwe naichemigwa usungu. Imwe ya kadatu ya gala mazi gawa ga usungu, na wanhu wenji nawabagama kwa mazi ago, kwa vila nagajelwa usungu.

[12] Hamba, mhilisi wa kilanga wa kane nakapemba mhalamhanda. Isanya na nyelezi na nhondwe navitowigwa na kwajiliza imwe ya kadatu ya kulavya lumuli. Imwe ya kadatu ya nemisi nahaiwele na lumuli lwa isanya. Imwe ya kadatu ya nechilo nahaiwele na lumuli lwa nyelezi na nhondwe.

[13] Hamba nambona na kuhulika ikungule limwe liguluka mchanya ng'hatu kilanga, lilonga kwa lizi ng'hulu, "Wogaya, wogaya, wogaya wawo, walingikala mchanya mwa isi! Mhela wahilisi wa kilanga wadatu waponile howopemba mhalamhanda za hewo!"

9

[1] Mhilisi wa kilanga wa kahano nakapemba mhalamhanda. Nambona nhondwe ilawile kilanga, ilagala mchanya mwa isi, na heye nakapegwa chichumulilo cha kwinjilila kuli ikulubila.

[2] Nakalichumula ikulubila lyohambe lidume, nakulawa kota iyosi lya itanulu ikulu. Isanya na ulanga naviwichigwa jiza kwa iyosi lya ikulubila alyo.

[3] Nzije nazilawa kuli iyosi alyo, nawenjila muisi, nawapegwa ludali kota wa nyinje.

[4] Nazilonjelwa waleche kuwifya misolo na mahamba ga isi, ne chinhu choneche chiwele chideche, ne igoda lyoneche, ila wawawifye hela wala wanhu wasowile muhuli wa Nguluwi kuli vihanga vya hewo.

[5] Nawapegwa malajizo kota waleche kuwakopola, ila wagazigwe myezi jihano. Na usungu wa magazo nawali kota munhu yalumigwe na nyinje.

[6] Na mazuwa gala, wanhu wopala kubagama, wala howokona ng'oo. Nawo wopala nzila ya kubagama ila hawoyona ng'oo.

[7] Nakoneka kwa azo nzije, nakwali kota falasi wawichigwe goya kwa ngondo. Mchanya mwa vitwi vya hewo nawali na vinhu vifandile kota chipembelo cha zahabu na kumeho kwa hewo nakwali kota wanhu.

[8] Na hewo nawali na mnvili kota mnvili za wadala wawele na mnvili ndefu na mizino jawo najali kota mizino ja isimba.

[9] Mhambaga za hewo nazali zigubikwe na chinhu kota ngwamo ya chuma. Lizi lya mbawa za hewo nazali kota lizi ya mutuka ilingukwejigwa na falasi wenji walingubilima himahima kuza ku ngondo.

[10] Nawo nawali na michila kota ja nyinje na michila ja hewo jali na ludali lwa kuwagaza wanhu myezi jihano.

[11] Wanaye mndewa, na heye ndo chitumagwa wa Limazoga lya isi ya wabagame na itagwa lyake kwa Chiebulaniya ndo Abadoni na kwa Kiyunani kanalo itagwa lyake Apoliyoni ilinguzelaka kota, "Yalingugaza."

[12] Kugaya kwa mwaluko mina kupuluta, ila ulole, kung'hali kugaya kwili kulinguya hamba.

[13] Hamba, mhilisi wa kilanga wa sita nakapemba mhalamhanda ya heye. Nanyulika lizi ilawile kuli zila mbalati zine za honhu ha kulavila nhambiko ha zahabu hawele kumwando kwa Nguluwi,

[14] lizi ayo naimlonjela yula mhilisi wa sita nayawele na mhalamhanda, “Uwachumule awo wahilisi wa kilanga wawohigwe habehi na lwanda lukulu lwa Eyufulate!”

[15] Wala vitumagwa wane wa Limazoga nawachumulilwa, nawawele wawichigwe goya kwa yila saa na zuwa na mwezi na mhela, leka wakopole imwe ya kadatu ya wanhu muisi.

[16] Nanyulika awo wamizi walingukwina falasi nawali miliyoni miya mbili.

[17] Ahyo navyombonile awo falasi na wakwinile falasi kuli ulotezi wa heni, wawele na ngwamo za chuma mhambaga, ziwele kota chiluli, ziwele na lanji ya ndung'hu na buluu na njano na vitwi vya falasi awo ndo kota vitwi vya isimba na kuli milomo jawo mwangulawa milapi ja chiluli na iyosi na baluti ilingwaka,

[18] Kwa mbuli azo za kugaya kwa kadatu, nagakopola imwe ya kadatu ya wanhu muisi, iwele ndo iyosi na baluti ilingwaka naiwele ilawa kuli milomo ja awo falasi,

[19] ludali lwa awo falasi nalwali mmilomo jawo na kuli michila jawo. Michila jawo najali kota mizoka najali na mitwi, nawawalumiza wanhu.

[20] Wanhu wanji waponile, wohawakopoligwe kwa kugazigwa ako, hawamgalamchile Nguluwi na hawalechile kufugamila vinhu wagongomanye kwa moko ga hewo, wala hawalechile kutambichila jimazoga na jimalukolo ja zahabu na ja sendi na shaba na ja maganga na ja migodi, johajidahile kulola na kuhulika na kujenda.

[21] Wala wohambe wamgalamchile Nguluwi na kuleka kukopola na uhawi na ung'hondwa na uhizi.

10

Wahilisi na chitabu chidodo

[1] Hamba nambona mhilisi wa kilanga yunji yawele na ludali yodulika kulawa kilanga, yavalizwe ng'hungugu na ipinde lya nhonya mchanya mwa mutwi wa heye, na chihanga cha heye nachali kota isanya, na magulu ga heye kota mizengo ja chiluli.

[2] Mmoko wa heye nekebata chitabu chidodo chigubuligwe. Nakawika mgulu wa heye wa kudilo mchanya mwa bahali, nawo mgulu wa kumoso mchanya mwa isi.

[3] Nakuchema kwa lizi ng'hulu kota isimba lilingubuma. Naloyakwinize lizi, mibumo saba naidichila kota limlungu.

[4] Ajo mibumo saba lojilavile lizi, nandali ndikale goya kwandika, ila nanyhulika lizi kulawila kilanga ilonga, “Ulonzi wa ajo mibumo saba uwiche uviso, uleche kwandika!”

[5] Hamba yula mhilisi wa kilanga yondimuwene, yokwima mchanya mwa bahali na mchanya mwa isi, nakenula moko wa heye wa kudilo kulajila kilanga,

[6] nakelaha kwa itagwa lya Nguluwi yalingikala mazuwa gose, heye yazilumbile kilanga na isi na bahali na vinhu vyeng'ha viwele mumo, nakalonga, “Mhela wa kubeteza umala.

[7] Ila mhela yula mhilisi wa kilanga wa saba hoyopemba mhalamhanda. Majesa ga uviso ga Nguluwi kwa mbuli zoyaganile zokwenela, kota navyoyawadamlile waloli nawawele vitumagwa wa heye.”

[8] Hamba lizi yila yonyuliche kulawila kilanga aho mwaluko, nailonga na heni kahi, ilonga, “Ulute, ukachihole chila chitabu chigubuligwe kuli moko wa yula mhilisi wa kilanga yemile mchanya mwa bahali na mchanya mwa isi.”

[9] Nandimlutila yula mhilisi wa kilanga nakumlonjela kota umhe chila chitabu chidodo. Nakandonjela, “Chihole, ulye, kuli mlomo wa hegwe chowa nomwenomwe kota hanombwa, ila mmumda wa hegwe chowa chausungu!”

[10] Nandichihola chila chitabu chidodo kuli moko wa yula mhilisi wa kilanga, nandichilya, nacho nachiwa nomwenomwe kota hanombwa mumlomo mwangu, ila lomelile nachali chausungu mmunda mwa heni.

[11] Hamba, nawandonjela, “Kwanguganigwa kulavya ululi kwa chiwalo cha wanhu wenji wa isi na nhanzi na ndonga na wandewa!”

11

Walolezi weli

[1] Hamba, nawapegwa idenje liwele kota ng'hweku ya kupimila, ndonjelwa, “Winuche ukapime ng'handa ya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila ubani na kuwawaliza wanhu wawele kutambichiza mng'handa ya Nguluwi.

[2] Ila uleche luga luwele kunze kwa ng'handa ya Nguluwi uleche kupima vihengo vya kunze, mina awo wapegwa wanhu hawawele Wayahudi, wawele nguubiga mji welile kwa mhela wa myezi makumi gane na meli.

[3] Nani ndowalajiza walolezi wa heni weli leka walavye usenga kulawa kwa Nguluwi kwa mhela wa mazuwa elufu moja miya mbili na makumi sita, wawele wavalile migunila.”

[4] Awo walolezi weli ndo kiwhana na migodi mili ja mizeituni na vinhu vili vya kuwichila chenje viwele ngwima hali Mkulu wa isi.

[5] Ila munhu wone yajeze kuwadumya, chiluli cholawa kumlomo kwa hewo wawo na kuwadumya wehile wa hewo, chila munhu yojeza kudumya, kobagama kota ahyo.

[6] Vitumagwa wa Nguluwi wana ludali lwa kudinya kilanga, nhonya ileche kutowa mhela wowolavya uloli. Kahi wana ludali lwa kugagalamla mazi gawe danda, na kuitowa isi na chila mbuli za kudumya kwa chila mhela howogana wawo.

[7] Ila howosinda kulavya ulolezi awo, igongolo ling'ang'ale lilingulawa mlikulubila, lyochitowa na hewo, na kuwakopola.

[8] Mitufi ja hewo jopona kuli nzila za muji ukulu nawoyagazigwe Mkulu wa hewo. Itagwa lya kupagazwa lya muji awo lyanguchemigwa Sodoma ama Misili.

[9] Wanhu weng'ha na chila isi na nhanzi na donga na lukolo na lanji wolola mitufi ajo kwa mhela wa zuwa zidatu na nusu, na howokundiza ziwichigwe mchilaga.

[10] Wanhu wawele ngikala muisi wosechelela kubagama kwa hewo weli. Wodita mvina na kihilichila ndolendole, mina waloli awa weli na wali wawagazile lukami wanhu wa isi.

[11] Logamalile mazuwa gala gadatu na nusu, muhe wa ukomu kulawa kwa Nguluwi naiwenjila, nawo nawema, wanhu weng'ha wawawene nawadumba lukami.

[12] Hamba, awo waloli weli nawahulika lizi ling'angala kulawa kilanga iwalonjela, “Mkwine mbaka kuno.” Nawo nawakwina kuchanya kilanga kuli ng'hungugu, aku wang'honyo wa hewo wowalola.

[13] Mhela wuwo, nakulawila limachinyina likulu lya isi na imwe ya kumi ya muji naigwa. Wanhu elufu saba nawabagama kwa limachinyina lila. Wanhu waponile nawadumba ng'hatu na kumtogola Nguluwi wa kilanga.

[14] Aku kugaya kwa keli kupuluta, ila kugaya kwa kadatu kwanguya himahima.

Mhalamhanda ya saba

[15] Muhilisi wa kilanga wa saba na kapemba mhalamhanda ya heye. Lizi ling'angala naihulikwa kilanga ilonga, “Undewa wa isi sambi uwa undewa wa Mkulu Nguluwi wa hetwe na Kilistu Mlohozi, na heye kolongoza mazuwa gose!”

[16] Hamba wala wasekulu makumi meli na gane, wawele ngikalisa kuli vigoda vya undewa, hala hoyawele Nguluwi na nawagwa chifunama, nawamtambichila Nguluwi.

[17] Wone walonje,
“Twanguta malumbo hegwe Mkulu Nguluwi wa hetwe,
uwele na ludali, wouwele na uwele na ulinguya, mina kwa ludali lwa hegwe lukulu,
kwangwaluka kulongoza.
[18] Wanhu wa isi zeng'ha nawali wazudile,
ila kuzudila kwa hegwe kuya,
ena mhela wa kuwatagusa wabagame.
Wuwo ndo mhela wa kuwonola vitumagwa wa hegwe wawele ndo waloli,
na wanhu wa hegwe weng'ha welile walingulitogola itagwa lya hegwe,
wakulu kwa wadodo wewhana.
Kahi ndo mhela wa kuwadumya weng'ha walinguidumya isi.”

[19] Hamba, ng'handa ya Nguluwi iwele kilanga naigubuligwa, na Isanduku lya heye lya Ilagano nalyoneka mli ng'handa ya Nguluwi, nakulawila kumwemwesa na lizi na limlungu na limachinyina na nhonya ya maganga ng'hulu lukami.

12

Mdala na Izoka ikulu

[1] Hamba ulajilo ukulu nawoneka kilanga, nakwali na mdala yavalizwe isanya na isaye nalyali hasi hali magulu ga heye na mmutwi wa heye, nakavalizwa chipembelo cha nhondwe kumi na mbili.

[2] Nayali na himila, na heye nakalila kwa usungu uwele kota wula usungu wa kulela mwana.

[3] Hamba nawoneka ulajilo unji kilanga, na ulole, izoka likulu lidung'hu, lyali na vitwi saba na mbalati kumi na chila mutwi nachali na chipembelo.

[4] Mchila wa alyo izoka likulu naubuluna imwe ya kadatu ya nhondwe za kuulanga, nakuzilagaza muisi. Hamba lila izoka likulu nalima kumwando kwa yula mdala yawele behi na kulela leka hoyolela, limmele yula mwana.

[5] Hamba yula mdala nakalela mwana mlume, heye yowadima wanhu wa isi zeng'ha kwa ng'hweku yiyo ya chuma. Mwana wa heye nakanyasuligwa mbaka kwa Nguluwi kuli chigoda cha heye cha undewa.

[6] Yula mdala nakabilimila kuchiwala, koyawele na honhu hoyawichigwe na Nguluwi, leka wamhe chilyo ako, kwa mhela wa mazuwa elufu imwe na miya mbili na makumi sita.

[7] Nakwali na ngondo kilanga, Mikaeli hamwe na wahilisi wa kilanga wayage wa kilanga nawetowa na lila izoka likulu, na lila izoka nalyo nalitowa na hewo hamwe na vitumagwa wa heye,

[8] ila izoka na vitumagwa wa heye nahawasumile wala honhu hawo honeche kahi kilanga.

[9] Lelo izoka alyo nalitozwa hanyi muisi, izoka alyo ndo lila lya katali, liwele nguchemigwa Chijeni ama Limazoga, lliwele nguihada wanhu weng'ha wa isi, ena nalitozigwa muisi hamwe na vitumagwa weng'ha wa heye.

[10] Nanyulika lizi likulu kilanga, ilonga, “Sambi Nguluwi kanguwalohola wanhu wa heye na Nguluwi mndewa wa hetwe kangulajila ludali lwake, na Kilistu Mlohozi wa heye kangulajila ludali lwa heye. Mina yula yalinguwasonjeleza wanhu wa hetwe nemisi na nechilo katozigwa hasi

[11] Wang'holozetu nawamsumya kwa danda ya Mwanaing'holo na kulutilila kuwalonjela wanhu wanji ulonzi wa Nguluwi, mina hawadumbile kulavya ukomu wa hewo, nawali goya kubagama.

[12] Ahyo, msechelele, hemwe kilanga, namwe mlingikala amo. Ila wochona kwa isi na bahali! Kwa vila lila Limazoga lidulika kwa hemwe liwele lizudile ng'hatu, livizelele kota lina mhela udo hela.”

[13] Izoka alyo likulu vyoliwene kota nalitozigwa muisi, nalyaluka kumpugajiza mdala yula yapondile mwana mlume ligana kumkopola.

[14] Mdala yula nakapegwa mbawa mbili za ikungule, leka yaguluche, yalute kuchiwala mbaka kuli honhu hake, aho hoyololigwa goya kwa mihela jidatu na nusu.

[15] Lila izoka nalideka mazi kota lwanda luwele na mazi menji kumbele kwa ayo mdala, leka yaholigwe na lwanda lula.

[16] Ila isi naimtanza mdala ayo, naigubuka kota mlomo, nakuumela lwanda lula, ulawile kuli mlomo wa alyo izoka.

[17] Izoka nalizudizwa na yula mdala, naliluta kudita ngondo kwa lulelo lwa heye luponile lwa ayo mdala, weng'ha walinguhulichiza mzilo woyawichile Nguluwi, kuli kukomya kugubuligwe na Yesu.

[18] Hamba izoka nalima hafungo mwa bahali.

13

Migongolo mili jing'ang'ale

[1] Hamba nambona igongolo limwe lilawa kuli bahali, liwele na vitwi saba na mbalati kumi, na chila mbalati nayali na chipembelo, na itagwa lya kumliga Nguluwi nalyandichigwa kuli chila mutwi.

[2] Lila igongolo, ndiliwene, nalyali lifandile kota iduma vila, na magulu gake nagali kota magulu ga likatoka na mlomo wa heye nawali kota mlomo wa isimba. Lila izoka, nalimha lila igongolo mong'ho wake na chigoda cha heye cha undewa na ludali lwinji.

[3] Mutwi umwe wa alyo igongolo, nawoneka kota nawali ulumizwe vibi lukami behi kubagama, ila chilonda acho nachali chiponile. Wanhu wa isi yeng'ha nawabubuwazwa na igongolo lila na kumuwinza.

[4] Wanhu weng'ha nawalifunamila alila izoka kwa vila nalimpa alila igongolo ludali lwake. Hewo nawalifunamila alila igongolo, wolonga, “Yalikohi yewhanile na igongolo alino? Kahi yalikohi yoweza kitowa na heye?”

[5] Alila igongolo nalikundigwa kulonga ulonzi wa kidaya na wa kumliga Nguluwi. Nakapegwa ludali lwa kudita mijito ja heye, myezi makumi gane na meli.

[6] Lelo nakaluka kumliga Nguluwi na kuliliga itagwa lya heye, na kuliga honhu halingikala Nguluwi, na wala weng'ha walingikala kilanga.

[7] Igongolo ling'ang'gale nalikundizwa kitowa ngondo na kuwasumya wanhu wa Nguluwi, nakapegwa na ludali kwa wanhu wa chila isi na chila nhanzi na lukolo na ndonga.

[8] Wanhu weng'ha wawele ngikala muisi womfugamila, ila wala hela wawele matagwa ga hewo gandichigwa kuli chitabu cha ukomu cha Mwanaing'holo yakopoligwe kulawila mwaluko wa isi.

[9] “Yawele na makutu ga kuhulika, nayahuliche!
[10] Yaganigwe kubatigwa kuli ngondo, kobatigwa kuli ngondo.
Wa kukopoligwa kwa ipanga, na heye kokopoligwa kwa ipanga.
Ayi ndo nyhemo kwa wanhu wa Nguluwi wawe na kwimilila na makundo.”

[11] Hamba nambona igongolo linji, likwina kulawila kuli isi, nalyo nalyali na mbalati mbili kota za mwanaing'holo, nalilonga kota izoka.

[12] Nalyo nalyali na ludali lweng'ha lwa lila igongolo lya mwaluko. Naliditila mijito ludali alo kumwando kwa alyo igongolo, naliikola lupichi isi yeng'ha na weng'ha wawele mumo, walifugamile lila igongolo lya mwaluko, yawele na ng'hovu ya chila chilonda cha kubagama chiponile.

[13] Lelo ali igongolo lya keli nalilajila vinduzanduza vikulu, mbaka kudita chiluli kudulika kulawila kilanga uye mchanya mwa isi kumwando kwa wanhu weng'ha.

[14] Nalyo naliwahada wala walingikala muisi kwa vinduzanduza avyo vyoyapegwe kudita hali alyo igongolo lya mwaluko. Igongolo alyo, naliwalonjela walingikala muisi, wagomanjize limalukolo kwa kulitogola lila igongolo naliwele lilumizwe vibi, ila naliwa likomu kahi.

[15] Nalipegwa kujela ukomu kuli lila limalukolo lya igongolo lya mwaluko, na lila limalukolo lya igongolo lilonje, na kuwakopola wanhu weng'ha wohambe wafugamile limalukolo lya igongolo.

[16] Naliwadita weng'ha, wadodo na wakulu, na wawele na lufufu kwa wazunwa, na welejehe kwa wapogozi, wawichigwe ndonya kuli moko wa hewo wa kudilo, ama kuli vihanga vya hewo,

[17] Kahi nalilemeza munhu yoneche yaleche kugula wala kuguza chinhu, ila yawele na ndonya yila, iwele ndo itagwa lya igongolo lila ama namba ya itagwa lya heye.

[18] Aha ndo luhala lulinguganigwa. Heye yawele na nyhala kangutang'ula winji wa igongolo alyo, mina ndo winji wa chiwunhu, na namba yake ndo miya sita makumi sita na sita.

14

Mwanaing'holo na wanhu wa heye

[1] Hamba, nambona Mwanaing'holo yemile mchanya mwa chidunda cha Siyoni, hamwe na wanhu wa heye, lachi imwe na elufu makumi gane na zine, wawele na itagwa lya heye na itagwa lya mhaza wa heye, lyandichigwe kuli vihanga vya hewo.

[2] Kahi nanyulika lizi kulawila kilanga, kota lizi ya kubogoma kwa mazi menji, na kota lizi lya limlungu lilingubalanuka. Ayo lizi yonyuliche, nayali kota lizi ya watowa ching'hweleng'hwele, walingutowa ving'hweleng'hwe vya hewo,

[3] na wali wokwimba lwimbo lunyale kumwando kwa chigoda cha undewa, na kumwando kwa wala vilumbigwe wawele na ukomu wane, na wala wasekulu, na kuduhuli munhu yajezile kilangusa lwimbo ula, ila wala wanhu nawagomboligwe kuli isi.

[4] Awa ndo nahawawele wakokomoche kwa kuwasa na wadala, kwa vila nahawana wasa na wadala ng'oo. Awa ndo walingumuwinza

Mwanaing'holo chila hoyoluta. Awa wagomboligwa kuli wanhu, nawali wa mwaluko kulavigwa kwa Nguluwi na kwa Mwanaing'holo kota mafuza ga kulimbula.

[5] Mli milomo ja hewo, hawoneche udesi. Mina nawalihela wihe.

Wahilisi wadatu

[6] Hamba nambona mhilisi wa kilanga yunji, yoguluka hagati ya kilanga, yawele na Mbuli Inojile ya mazuwa gose ne kuduma, yowadamlila awo walingikala mchanya mwa isi na chila isi na nhanzi na lukolo na ndonga,

[7] yolonga kwa lizi ng'hulu, "Mumdumbe Nguluwi na kuutogola ukulu wa heye, mina mhela wa kuwatagusa wanhu wuya. Mumtambichile heye yaditile kilanga na isi na bahali na nzasa za mazi."

[8] Hamba mhilisi wa kilanga yunji wa keli na kawinza, yolonga, "Ugwa, muji ukulu wa Babiloni ugwa, mina hegwe ndo yawanwezile isi zeng'ha divai ya heye ing'hang'hale ilinguwambuza wanhu wawe na maya ga kudita ung'hondwa!"

[9] Mhilisi wa kilanga wa kadatu, nakawinza, yolonga kwa lizi likulu, "Munhu yoneche yolifugamila alyo igongolo, na limalukolo lyake, na kuibochela ndonya kuli chihanga cha heye, ama kuli moko wa heye,

[10] heye yuye konwa divai ya kuzudila kwa Nguluwi ijidigwe mli chizombe cha kuzudila kwa heye, ne kuhanzanywa na mazi. Munhu ayo kogazigwa kuli chiluli na kwa baluti kumwando mwa wahilisi wa kilanga welile na kumwando kwa Mwanaing'holo.

[11] Iyosi lya chiluli liwele nguwagaza wangukwina mchanya mazuwa gose. Wanhu awo walingulifugamila alyo igongolo ling'ang'ale na limalukolo lya heye na kuwichigwa ulajilo wa itagwa lya heye, hawowa na mhumu nemisi na nechilo."

[12] Ahyo ndo wanhu wa Nguluwi vyowalinguganigwa, mina wala wanhu wawele nguwinza mzilo wa Nguluwi na wawele na makundo kwa Yesu, wawe wemilile.

[13] Hamba, nyhulika lizi lilawa kilanga lilonga, "Wandiche! Kulawila sambi, wabweda wanhu wawele ngubagama welumbile na Mkulu." Heye Muhe kangulonga, "Ena! Wokwesela kulawa kuli magazo ga hewo, mina wosangalala kwa chiwalo cha mijito ya kitunya kwa hewo."

Wanhu wa isi wangukungajizwa kota zabibu

[14] Hamba nandola aku, nakwali na ng'hungugu nzelu aho. Mchanya mwa ng'hungugu ayo nakwali na yumwe yawele kota Mwana wa Munhu. Heye nayali yavalile chipembelo cha zahabu kumutwi, na kibata sengo mmoko mwa heye.

[15] Hamba, mhilisi wa kilanga yunji nakalawa mli ng'handa ya Nguluwi ya ako kilanga, na kwa lizi ng'hulu, naimlonjela yula yekalise mchanya mwa ng'hungugu, "Dedede, ukolele mijito sengo ya hegwe, ukabete mbena, mina mhela wa mbena wuya, mbena ya isi ya goya."

[16] Lelo yula na yawele yekalise mchanya mwa ng'hungugu na kupujila sengo ya heye muisi, na mbena ya isi ibetigwa.

[17] Hamba, na heye mhilisi wa kilanga miyage kalawa kuli ng'handa ya Nguluwi iwele kilanga yebate sengo iwele ng'hali.

[18] Hamba, mhilisi wa kilanga miyage yawele na ludali lwa chiluli, nakalawa kuli honhu ha kulavila nhambiko, nakamlonjela kwa lizi ling'angala yula mhilisi yawele na sengo ng'ali, "Nagwe ukanole ayo sengo ya hegwe, ukapuje sanha za mizabibu ja isi, mina zabibu za heye zipya!"

[19] Hamba, mhilisi wa kilanga ayu nakataga sengo ya heye muisi, nakakana sanha za izabibu lya isi, nakazinjiza honhu ha kukamila zabibu, honhu hawele na kuzudila kwa Nguluwi.

[20] Zabibu zikamigwe mgati mwa alyo ikamilo liwele kunze kwa muji, na danda ilawa kuli ikamilo alyo yanguchililika kota lwanda na kumema mbaka wimo wa mita imwe na nusu na ulefu uwele ngufika kilomita miya zidatu.

15

Wahilisi saba wawele na nongwa saba

[1] Hamba nambona ulajilo wunji ukulu na wa kububuwaza kilanga, nakwali aho wahilisi wa kilanga saba wawele na nongwa saba za kuduma, kwa nongwa azo saba, kuzudila kwa Nguluwi nakwenela.

[2] Hamba, nambona chinhu kota ulajilo wa bahali ya chilolelo ihanzigwe hamwe na chiluli. Nambona wala wanhu walisumile lila igongolo na limalukolo na namba ya itagwa lya heye, nawali wemile hafungo ha bahali ya chilolelo, wawele na ving'hweleng'hwele vyowapegwe na Nguluwi.

[3] Nawali wokwimba lwimbo lwa Musa chitumagwa wa Nguluwi, na lwimbo lwa Mwanaing'holo, wolonga,
“Mkulu Nguluwi Yawele na Ludali,
madito ga hegwe ndo makulu na ga kububuwaza ng'hatu!
Hegwe mndewa wa isi zeng'ha,
nzila za hegwe zitanganika na za kukomya.
[4] Mkulu yalikohi yohambe yakudumbe hegwe?
Yalikohi yohambe yalitogole itagwa lya hegwe?
Hegwe uliyeng'ha ndo welile.
Wanhu wa isi zeng'ha wokuyila,
na kukutambichila hegwe.
Mina madito ga hegwe ganojile goneka.”

[5] Logakwete ago, nambona, ng'handa ya Nguluwi igubuligwe kilanga, namgati mwake nambona ihema lya ulolezi wa kuwa baho Nguluwi,

[6] na wala wahilisi wa kilanga saba, wawele na nongwa saba, nawalawa amo mng'handa ya Nguluwi, wavalizwe nguo za kitani zinojile, na zing'alile, wawopigwe mhambaga mwa hewo misali ja zahabu.

[7] Yumwe wa vila vilumbigwe wane wawele na ukomu nakawapa wala wahilisi wa kilanga saba, visaye saba vya zahabu, vimemile kuzudila kwa Nguluwi, yalingikala mazuwa gose.

[8] Ng'handa ya Ngulwi naimemezwa iyosi lilingulawila kuli ukulu na ludali lwa Nguluwi. Na hapawele na munhu yadahile kwinjila mng'handa ya Nguluwi, mbaka kuduma kwa nongwa saba za wala wahilisi wa kilanga saba.

16

Visaye saba vya kuzudila kwa Nguluwi

[1] Hamba, nanyulika lizi ling'angala kulawa kuli ng'handa ya Nguluwi iwalonjela wala wahilisi wa kilanga saba, “Mlute mkabohole vila visaye saba vya kuzudila kwa Nguluwi kuli isi.”

[2] Lelo mhilisi wa mwaluko nakaluta nakubohola chisaye cha heye mchanya mwa isi. Baho du, mipu jihile na ja kulumiza ng'hatu na jiwafika weng'ha wawele na ndonya ya lila igongolo na wala walifugamile limalukolo lya heye.

[3] Mhilisi wa keli nakabohola chisaye cha heye mbahali. Na ago mazi ga bahali nagagaluka danda kota danda ya munhu yabagame, na vilumbigwe vyeng'ha naviwele na ukomu mbahali navibagama.

[4] Mhilisi wa kadatu na kabohola chisaye cha heye kuli nzanda na nzasa za mazi, navyo navigaluka danda.

[5] Heni nandimuhulika mhilisi wa kilanga mwamizi wa mazi yolonga, "Hegwe kudita kota navyoiganigwe, kutagusa goya mbuli ayo. Hegwe welile, uwele baha na uwele bahano!

[6] Kwa vila nawabohola danda ya wanhu wa Nguluwi, na ya waloli, na hegwe kuwapa danda wanwe, kwa vila nawaganigwa ahyo!"

[7] Nanyulika ayo lizi ilawile kuli honhu ha kulavila nhambiko ilonga, "Ena, Mkulu Nguluwi Yawele na Ludali, hegwe kwangulavya utaguso utanganiche na wa kukomya!"

[8] Hamba, mhilisi wa kane nakabohola chisaye cha heye mchanya mwa isanya. Isanya nalipegwa ludali lwa kuwalakaza wanhu kwa chiluli cha heye.

[9] Wanhu nawalakazwa vibi ng'hatu, nawo nawaliliga itagwa lya Nguluwi yawele na ludali hali nongwa azo. Ila nahawamgalamchile Nguluwi na kumtogola.

[10] Hamba, mhilisi wa kahano nakabohola chisaye cha heye mchanya mwa chigoda cha undewa cha lila igongolo. Undewa wa igongolo alyo nauwichigwa jiza, wanhu nawadakula umyango wa hewo kwa chiwalo cha usungu,

[11] nawamliga Nguluwi wa kilanga kwa chiwalo cha usungu wa hewo na kwa chiwalo cha mipu ja hewo. Ila hawamgalamchile Nguluwi kwa madito ga hewo gehile.

[12] Hamba, mhilisi wa sita nakabohola chisaye cha heye mchanya mwa lwanda lukulu uwele nguchemigwa Eyufulate. Mazi gake nagakala, ahyo naiwichigwa nzila igongomanywe kwa wandewa walingulawa kolilawilaga isanya.

[13] Hamba, nambona vijeni vihile vidatu viwhanile na mibula, vilawa kuli mlomo wa lila izoka likulu na chimwe nachilawa kuli mlomo wa lila igongolo na chimwe nachilawa kuli mlomo wa yula mloli wa udesi.

[14] Awa muhe wadatu wa vijeni viwele ngulajila vinduzanduza. Ndo wanguluta kwa wandewa wa isi yeng'ha na kuwakungajiza hamwe kwa chiwalo cha ngondo ng'hulu kuli zuwa lila lya Nguluwi yawele na ludali.

[15] "Mkulu kangulonga! Heni ndanguya kota mhizi! Kabweda yula yalingikala meho na kuvala nguwo za heye leka yaleche kuluta mwanzi aku na kula na kudeula hali wanhu."

[16] Lelo vijeni avyo nawawakungajiza awo wandewa honhu hawele nguchemigwa kwa Chiebulaniya ndo Amagedoni.

[17] Hamba, mhilisi wa saba nakabohola chisaye cha heye kulanga. Lizi ling'angala ihulikwa kulawa kuli chigoda cha undewa, kuli ng'handa ya Nguluwi, ilonga, "Yenela!"

[18] Nakulawila kumwemwesa, iyowe na limlungu na limachinyina liwele halinalawila Nguluwi yawalumbile wanhu muisi.

[19] Muji ula ukulu na utuligwa honhu hadatu, najo miji ja isi yeng'ha najigwa. Babiloni, muji ula ukulu Nguluwi hausemwile, nakaunweza chizombe cha divai ya kuzudila kwa heye kukulu.

[20] Vihilwa vyeng'ha navyuka, navyo vidunda nahavyoneche kahi.

[21] Nhonya ya maganga makulu gawele na itunyo wa kota kilo makumi gahano chila limwe, naiwatowela wanhu. Hewo nawamliga Nguluwi kwa

chiwalo cha kutowa kwa nhonya ayo ya maganga. Ena, kutowa kwa nhonya ayo ya maganga nalyali ling'angala ng'hatu.

17

Mdala mng'hondwa na igongolo

[1] Yumwe wa wala wahilisi wa kilanga saba wawele na chisaye nakoya, kandonjela, “Uye, na heni ndokulajila utaguso woyapegwe yula mdala mng'hondwa, ndo muji ula uzenjigwe hafungo ha mazi menji.

[2] Wandewa wa isi wadita ung'hondwa hamwe na heye, na wawele ngikala muisi wagala divai ya ung'hondwa wa heye.”

[3] Hamba, londali nding'hali ndilongozwa na muhe wa Nguluwi, nandiwona ndiholigwa na mhilisi wa Nguluwi mbaka kuchiwala. Ako ndimona mdala yekalise mchanya mwa igongolo idung'hu ng'hatu. Igongolo alyo nalyali lyandichigwe chila honhu matagwa ga kumliga Nguluwi, yawele na mitwi saba na mbalati kumi.

[4] Mdala ayo nayali yavalile nguwo za lanji ya zambalawe na ndunghu, na nayali yenolije kwa zahabu, maganga ga sendi nyinji na lulu. Mmoko wa heye nekebata chizombe cha zahabu chonachali chimemile wihe na mbuli zihile zilingulajila ung'hondwa wa heye.

[5] Nayali yandichigwe mchihanga cha heye itagwa lya nhelo “Babiloni mng'hangala, mamo wa wang'hondwa na wa mbuli zeng'ha zihile ng'hatu muisi.”

[6] Ndimona ayo mdala yagalile danda ya wanhu wa Nguluwi, na danda ya wanhu wabagame kwa chiwalo cha kumdamla Yesu.

Vyondimuwene nambubuwala ng'hatu.

[7] Ila mhilisi wa kilanga nakandonjela, “Lekachoni kububuwala? Heni ndokulonjela mana ivisigwe ya mdala ayo na igongolo alyo yawelengulihola liwele na mitwi saba na mbalati kumi.

[8] Alyo igongolo lyouliwene, nalyali likomu aho mwaluko ila sambi libagama. Na ahyo, lyahabehi lyokwina kulawa kuli lila ikulubila, ila lyosumigwa. Walingikala muisi wobubuwala, ena wanhu weng'ha wawele matagwa gawo hagandichigwe kuli chitabu cha ukomu kwaluchila mwaluko wa isi, wobubuwala kulyona alyo igongolo liwele aho mwaluko lichikala, hamba nalibagama na sambi lyangulawila kahi!

[9] “Aha ndo luhala na nyhala vyanguganigwa kwa kuvizela vinhu avi! Avyo vitwi saba ndo vidunda saba viwele ayo mdala kangikalisa mchanya mwake. Vitwi avyo kahi ndo wandewa saba.

[10] Hali awo wandewa saba, wahano kota ingamiya, yumwe yang'hali yolongoza na yula yunji hanafika, na heye kolongoza kwa mhela udo.

[11] Alyo igongolo liwele lyali lichikala aho mwaluko ila sambi hambe lichikale ndo mndewa wa nane. Heye naye kahamwe na awo saba, na kanguluta kuli kudumigwa.

[12] “Zila mbalati kumi zouziwene ndo wandewa wawele wang'hali kwaluka kulongoza. Ila wopegwa ludali lwa kulongoza kwa mhela wa saa imwe hamwe na alyo igongolo.

[13] Chowogana awa kumi ndo chimwe, nawolipa alyo ligongolo mong'ho na ludali lwa hewo weng'ha.

[14] Wochitowa ngondo na Mwanaing'holo, ila Mwanaing'holo hamwe na wala yawachemile na kuwahagula wawele wakitumbila, kowasumya kwa chiwalo cha heye yawele ndo Mkulu wa wakulu na mndewa wa wandewa.”

[15] Muhilisi nakandonjela, “Gala mazi ugawene hala hoyekale yula mng'hondwa, ndo ikugusi lya wanhu wa chila isi na nhanzi na lukolo na ndonga.

[16] Mbalati zila kumi zouziwene na lila igongolo womwihilwa ayo mng'hondwa. Wohola chila chinhu choyawele nacho na kumleka mwanzi, wolya miwunde ja heye na kolakazwa kwa chiluli.

[17] Mina Nguluwi kawika mnhumbula za hewo leka wadite vyoyogana heye, wekundize hewo wawo na kumha alyo igongolo ludali lwao lwa kulongoza mbaka aho gala goyalonjile Nguluwi hogokwenela.

[18] “Yula mdala yoyamuwene ndo ula muji ukulu uwele ulonjigwe kwa chiwalo cha wandewa wa isi.”

18

Kugwa kwa muji wa Babiloni

[1] Hamba, nandimona mhilisi wa kilanga yunji yodulika kulawila kilanga. Nayali na ludali lukulu, na isi naimulikwa kwa kung'ala kwake.

[2] Nakakwiniza lizi kwa iyowe, yolonga, “Kugwa, muji ukulu wa Babiloni kugwa! Lelo kuwa hakaye ha vijeni na jimazoga, kuwa hakaye ha mideje jihile na migongolo ja kuzudiza ng'hatu.

[3] Kwa vila nhanzi zeng'ha nazigala divai ng'hali ya hegwe iwele na mong'ho ulinguwambuza kudita ung'hondwa, hewo wandewa wa isi wadita ung'hondwa hamwe na hegwe. Hewo nawaguza vinhu vya isi wana lufufu lwinji kulawila kubweda kwinji lukami kwa hegwe ne kuduma.”

[4] Hamba, nanyhulika lizi liyage kulawa kilanga ilonga,
“Wanhu wa heni, muche kuli muji awo wa Babiloni.
Leka mleche kihanza kuli ung'hondwa wa heye,
mleche kihanza kuli gehile ga heye.
[5] Mina wihe wa heye uwa winji ng'hatu, uchilunda mbaka kilanga,
na Nguluwi hagasemwile gehile ga heye.
[6] Mditileni Babiloni kota vyoyawaditileni hemwe,
mumhilusile mala ya keli kwa gala goyawaditileni,
muhanzileni mchizombe cha heye divai ng'hali mala keli.
Kota chakunwa choyakuwichile hegwe.
[7] Mumhe magazo na usungu vyoilingumlapa kwa kidaya kwa heye,
kota ukulu na kulawila kikala kwa heye kwa kubweda.
Kangilonjela mnhumbula ahi,
‘Aha ndangikala heni mndewa wa chidala.
Heni siwele munhu yafiligwe na mlume,
siwa kahi na usungu ng'oo!’
[8] Kwa chiwalo acho nongwa za heye zomfika heye kwa zuwa imwe,
utamwa na masinzo na nzala.
Kolakazwa na chiluli,
mina Mkulu Nguluwi yawele kumtagusa heye kana mong'ho.”

[9] Wandewa wa isi waditile ung'hondwa na heye na kikala na heye kwa kubweda wolombocheza na kulila mhela wowokona iyosi lya kulakazwa kwa heye.

[10] Wangwima kutali kwa chiwalo cha kudumba magazo ga heye na kulonga, “Kochona, kochona! Hegwe Babiloni, muji ukulu uwele na mong'ho! Kwa mhela wa saa imwe hela utaguso wa hegwe uya.”

[11] Waguza vinhu wa muisi wolila na kulombocheza kwa wula muji, kwa vila kuduhuli munhu yogula kahi vinhu vya heye,

[12] kuduhu kahi wakugula zahabu za heye na maganga ga sendi na vinhu vilingupulika na lulu na kitani na nguwo za lanji ya zambalau na halili na ivalo idung'hu na vinhu vya chila mbuli kuli migodi ja chiuyeng'ha na vinhu vya mbalati za nhembo na vya migodi jiwele na sendi nyinji na shaba na chuma na mabwe

[13] na mdalasini na ndugwa na ubani na manemane na udi na divai na mafuta na utimbo ulinimwanimwa wa ngano na ngano na isenga na ing'holo na falasi na mutuka lilingukwejigwa na falasi na wapogozi wa hewo na kikala kwa wanhu.

[14] Waguza vinhu wamlonjela Babiloni, “Mafufugo geng'ha goulolelile gajilila, na lufufu na lutogo vimala, huvipata kahi!”

[15] Waguza vinhu wawele na lufufu lwinji kulawila na muji awo, wokwima kutali kwa chiwalo cha kudumba kwa magazo ga heye, wolila na kulombocheza,

[16] wolonga, “Kochona, kochona! Muji awu ukulu. Kuzowela kuvala mivalo ja kitani na nguwo za lanji ya zambalau na ndung'hu na kinoliga kwa zahabu na maganga ga sendi nyinji na lulu!

[17] Kwa saa imwe hela lufufu lwa hegwe lumala!”

Hamba waligwendesa meli weng'ha na walimmajendo wawo na wana mazi weng'ha walingukola mijito mbahali, nawema kwa kutali,

[18] na vyowaliwene iyosi lya chiluli chila chilakaze, nawalila kwa lizi, “Hainalawila hetwe kuwona muji ukulu kota awu!”

[19] Weboholela nimbwisi mchanya mmutwi mwa hewo wolila kwa lizi na kulombocheza, “Kochona, kochona! Hegwe muji ukulu! Wanhu weng'ha wawele na meli zilinguheluka mbahali nawapata lufufu lwinji kulawila kuli lufufu lwako. Kwa mhela wa saa imwe hela kwajiliza chila chinhu!”

[20] “Usechelele hegwe kilanga, kwa chiwalo cha kuwifya kwa heye. Msechelele wanhu wa Nguluwi, vitumagwa na waloli! Mina Nguluwi kautagusa muji awo, kwa chiwalo cha mbuli yomuwaditile hemwe!”

[21] Hamba, mhilisi wa kilanga yumwe yawele na mong'ho nakenula iganga liwele likulu lya lwala, kalitaga mbahali yolonga, “Kwa mong'ho awo, ahi ndo Babiloni vyoyotajigwa na kwajilila ng'hatu.

[22] Lizi lya ching'hweleng'hwele na lizi lya wapemba miluli na mhalamhanda hozihulikwa kahi mgati mwa hegwe muji awo. Kuduhuli muwanzi wa mijito yoneche yila, ila yokoneka mwa hegwe kahi, na lizi lya iganga lya lwala holihulikwa kahi mgati mwa hegwe.

[23] Lumuli lwa chenje haukoneka kahi mgati mwa hegwe, lizi lya munhu yalinguhesa na yalinguhesigwa hazihulikwa kahi mgati mwa hegwe. Waguza vinhu wa hegwe nawali wanhu wazeleche muisi, na kwa uhawi wa hegwe isi zeng'ha nazajilizwa!”

[24] Muji awo wa Babiloni nautagusigwa, kwa chiwalo cha amo koneka danda ya waloli wa Nguluwi na danda za wanhu wa Nguluwi na za wanhu weng'ha wakopoligwe muisi.

19

Nzimbo za kumtogola Nguluwi ako kilanga

[1] Logakwete ago, nanyhulika lizi kota lizi ng'hulu ya ikugusi lya wanhu wenji kilanga wolonga, “Yatogoligwe Nguluwi! Ugombozi na ukulu na mong'ho vyeng'ha ndo vya heye Nguluwi wa hetwe!

[2] Mina utaguso wa heye ndo utanganika na wa kukomya. Kamtagusa yula mng'hondwa, mkulu nayawele yayajilize isi kwa ung'hondwa wa heye. Nakamgaza kwa chiwalo cha kuwakopola vitumagwa wa heye!”

[3] Nawalonga lwa keli, “Yatogoligwe Nguluwi! Iyosi lya chiluli chilingulakaza muji awo wokwina kilanga mazuwa gose!”

[4] Na wala wasekulu makumi meli na wane, na vila vilumbigwe vikomu vine, navifunama, navimtambichila Nguluwi yekalise mchanya mwa chigoda cha undewa, wolonga, “Ena! Yatogoligwe Nguluwi!”

Mnvina ya kuhesa ya Mwanaing'holo

[5] Lizi ilawa kuli chila chigoda cha undewa, ilonga, “Mtogoleni Nguluwi hemwe vitumagwa wa heye weng'ha, hemwe mlingumdumba, wadodo kwa wakulu.”

[6] Nanyhulika lizi kota lizi ya ikugusi likulu lya wanhu na lizi lya mazi menji galingubogoma ng'hatu, ilonga, “Yatogoligwe Nguluwi! Mina Mkulu Nguluwi wa hetwe yawele na ludali kangulongoza!

[7] Tusangalale na kutowa luchenze, tumtogole! Kwa vila mhela wa mnvina ya kuhesa kwa Mwanaing'holo uya, na mdala mkasano kewika goya.

[8] Na heye nakakundizwa, kuvalizwa nguwo ya kitani inojile, ilingung'hala!” Nguwo ayo ya kitani linojile ndo madito ganojile ga wanhu wa Nguluwi.

[9] Na heye nakandonjela, “Wandiche aga, ‘Wabweda wala walalichigwe kuli mnvina ya kuhesa ya Mwanaing'holo!’ ” Kahi kandonjela, “Awu ndo ulonzi wa kukomya wa Nguluwi.”

[10] Lelo heni nanyigwa hali magulu ga heye, nangana ndimfugamile. Ila heye kandonjela, “Leka! Heni nda chitumagwa hela kota hegwe na wang'holozo, tweng'ha twangumdamla Yesu. Ila mtambichile Nguluwi! Mina kukomya kugubuligwe na Yesu ndo ulinguwalangazila waloli.”

Falasi mzelu na mkwina Falasi

[11] Hamba, nambona kilanga kugubuligwe, na ako nakwali Falasi yumwe mzelu, na heye yamkwinile, nayali yochemigwa Wakitumbila na Yataganiche. Na heye ndo kangutagusa na kitowa kwa chiwalo cha mbuli zigoloche.

[12] Na meho ga heye nagali kota ilapi lya chiluli na mchanya mwa mutwi wa heye mwali na vipembelo vinji. Na heye kana itagwa lyandichigwe, kuduhu munhu yoneche yavizelele ila heye yuye.

[13] Nayali yavalizwe nguwo nazilwechigwe mli danda, itagwa lya heye lyanguchemigwa “Ulonzi wa Nguluwi”.

[14] Wamizi wa kilanga nawamuwinza wawele wakwinile falasi wazelu na wavalile nguwo za kitani nzelu chweya.

[15] Ipanga linoleche lyangulawa mumlomo mwake leka yawatowe wanhu wa isi zeng'ha. Na heye kowadima kwa ng'hweku ya chuma, na kuikama divai kuli honhu ha kukamila ha kuzudila kwa Nguluwi yawele na ludali.

[16] Na heye kana itagwa lyandikwa kuli nguwo ya heye na mihaza lyake, “Mndewa wa wandewa, na Mkulu wa wakulu.”

[17] Hamba, nandimona mhilisi wa kilanga yumwe yemile hali isanya. Nakalila kwa lizi ng'hulu, yavilonjela videje vyeng'ha vidodo vilinguguluka kilanga, “Muye mting'hane kwa mnvina ya Nguluwi iwele ng'hulu,

[18] leka mulye miwunde ja wandewa na wakulu wa wamizi na miwunde ja wanhu wawele na mong'ho na miwunde ja falasi na ja wanhu walingukwina falasi na miwunde ja wanhu weng'ha, welejehe na wapogozi, wadodo kwa wakulu.”

[19] Hamba, nandilyona alila igongolo hamwe na mndewa wa isi na mwamizi wa hewo wekungazije hamwe leka wetowe ngondo na yula yonayali yekalise mchanya mwa falasi yula kahi na wamizi wa heye.

[20] Ila alyo igongolo nalibatigwa, hamwe na yula mloli wa udesi, heye yaditile vinduzanduza honhu ha heye, na kwa avyo vinduzanduza, nakawahada wanhu wala waibochele yila ndonya ya alyo igongolo, nawo hewo walifugamile limalukolo lya heye. Alyo igongolo na ayo mloli wa udesi, nawatozwa wawele wakomu kuli lila ilamba lya chiluli lilingwaka kwa maganga galingwaka,

[21] na wamizi wa hewo nawabagama kwa ipanga lilawile kumlomo kwa yula yakwinile falasi. Na mideje jeng'ha jochiguta kwa mitufi ja ng'huli za hewo.

20

Mihela elufu imwe

[1] Hamba, nandimona mhilisi wa kilanga yumwe yodulika kulawa kilanga yawele na chichumulilo cha ikulubila na minyololo mikulu mmoko mwa heye.

[2] Nakalibata lila izoka lya katali, ndo Vijeni ama Limazoga nakaliwoha na wula mnyololo kwa mihela elufu imwe.

[3] Mhilisi nakalitoza kuli ikulubila na kuhinda lwizi lwa kwinjilila ako na kuwika ihota na muhuli, leka lileche kuweza kahi kwajiliza wanhu wa isi zeng'ha mbaka aho mihela elufu imwe hojimala. Ila hojimala mihela ajo, yomgana kudoholigwa kahi, ila kwa mhela udo hela.

[4] Hamba, nambona vigoda vya undewa na wanhu wekalise mchanya, wanhu awo nawapegwa ludali lwa kutagusa. Nambona kahi muhe wa wala wakopoligwe kwa chiwalo cha kukunda kukomya wa Yesu na kweneza ulonzi wa Nguluwi. Awo nahawalifugamile alyo igongolo, ama limalukolo lyake, ne kuwichigwa ndonya mvihanga vya hewo ama mmoko mwa hewo. Nawapegwa kahi ukomu nawalongoza kahi hamwe na Kilistu kwa mihela elufu imwe.

[5] Wala wayage wabagame hawapatile ukomu mbaka mazuwa elufu imwe genele. Awu ndo uzilipulo wa mwaluko.

[6] Wabweda na kahi ndo welile hewo weng'ha wawele mli uzilipulo awu wa mwaluko. Kubagama kwa keli hakuwa na ludali hali hewo, wowa watambika wa Nguluwi na wa Kilistu, na wolongoza hamwe na heye kwa mazuwa elufu imwe.

Kusumigwa kwa Limazoga

[7] Mihela ajo elufu imwe hojimala, Limazoga lyodoholelwa kulawa kuchinweng'ho.

[8] Lelo kolawa kunze, kokwaluka kwajiliza wanhu wa isi zeng'ha wasambaluche chila honhu muisi, wanhu awa wanguchemigwa Gogu na Magogu. Limazoga lyowakungajiza hamwe kwa chiwalo cha ngondo, na hewo wowa wenji kota misanga ja kumwani.

[9] Nawasambaluka kuli isi yeng'ha, waizunguluta kambi ya wanhu wa Nguluwi na muji wa Nguluwi yalinguugana. Ila chiluli nachidulika kulawa kilanga, nakuwalakaza.

[10] Na lila Limazoga nalyali liwajiliza wanhu, lyotajigwa mgati mwa ilamba lilingwaka chiluli cha baluti, amo lyamumo lila igongolo na yula mloli wa udesi, na hewo wogazigwa nemisi na nechilo, mazuwa gose.

Utaguso wa kuduma

[11] Hamba, nambona chigoda cha undewa chikulu chizelu, na yula yawele ngikalisa hali chigoda acho. Isi na kilanga vyajilila hali meho ga heye, na havyoneche kahi.

[12] Hamba, nandiwona wanhu wakulu kwa wadodo, nawema hali chigoda cha undewa, na vitabu vigubuligwa. Hamba chitabu chiyage, ndo chiwele chitabu cha ukomu, nacho chogubuligwa kahi. Wabagame wogazigwa kota vyogawele madito ga hewo, kota vyoyandichigwe mgati mwa vitabu avyo.

[13] Bahali yowalavya kunze wabagame wawele mgati mwa heye, kubagama na isi ya wabagame vyowalavya kunze wabagame wawele mgati mwake. Chila yumwe nakatagusigwa kwa gala goyaditile.

[14] Hamba, kubagama na isi ya wabagame navitajigwa mli ilamba lya chiluli. Ilamba alyo lya chiluli ndo kubagama kwa keli.

[15] Munhu yoneche itagwa lya heye halyandichigwe kuli chitabu cha ukomu, nakatajigwa kuli ilamba lya chiluli.

21

Ulanga unyale na isi inyale

[1] Hamba, nambona ulanga unyale na isi inyale. Ulanga ula wa mwaluko na isi ila ya mwaluko navyali vipulute, nayo bahali nayali haduhuli kahi.

[2] Ndiwona muji welile, Yelusalemu inyale, udulika kulawa kwa Nguluwi kilanga. Nawali uwichigwe goya kota mdala yahesigwe yenolije kiting'hana na mlume wa heye.

[3] Kulawa baho nanyulika lizi likulu kulawa kuli chigoda cha undewa ilonga, “Gwela yoo! Hakaye ha Nguluwi ndo hamwe na wanhu. Kochikala hamwe na hewo, na hewo wowa wanhu wa heye, na heye kowa Nguluwi wa hewo.

[4] Heye kobagusa mahozi ga hewo geng'ha, mina kubagama kowa kuduhuli ng'hatu na wala usungu na wala chililo na wala kutama, kwa vila vinhu vya mwaluko vipuluta!”

[5] Hamba, yula yekalise mchigoda cha undewa nakalonga, “Gwela yoo, ndangudita vyeng'ha viwe vinyale.” Kahi nakandonjela, “Wandiche mbuli ayi, mina ulonzi awu ndo wa kitumbila na wa kukomya!”

[6] Hamba, nakandonjela, “Genela! Heni ndo Alufa na Omega, mwaluko na kuduma. Yawele na ng'halu ndompa chinhu chakunwa kulawa kuli nzasa ya mazi ga ukomu ne kulavya sendi.

[7] Heye yoneche yalingusumya aga, kobochela acho, nani ndowa Nguluwi wa heye na heye kowa mwanangu.

[8] Ila wanhu walingudumba na wohambe wakunde na walihela luhala na wakopolaji na wang'hondwa na wahawi na walingufugamila jimalukolo na wadesi weng'ha honhu ha hewo howa mgati mwa lila ilamba lilingwaka chiluli na baluti, ako ndo kubagama kwa keli.”

Yelusalemu inyale

[9] Hamba, yumwe wa wala wahilisi wa kilanga saba wawele na vila visaye saba navimemile nongwa saba za kuduma, nakoya na kundonjela, “Uye! Na heni ndokulajila mdala yahesigwe mche wa Mwanaing'holo!”

[10] Lelo Muhe umema kwa heni, na heye mhilisi kanyilika mchanya mwa chidunda chikulu ng'hatu chiling'wemang'wema. Kandajila muji welile wa Yelusalemu, udulika kulawa kwa Nguluwi kilanga,

[11] Naupulika kwa ukulu wa Nguluwi. Kupulika kwake nakwali kota iganga lya sendi nyinji kota vila yasipi ilingupulika kota chilolelo.

[12] Nawali na lukanzi lulefu na lukulu luzungulute muji awo, luwele na lwizi migazi kumi na mbili, na chila lumwe na lwimililwa na mhilisi wa kilanga. Mchanya mwa chila lwizi nahandichigwa limwe lya matagwa ga nhanzi kumi na mbili za Isilaeli.

[13] Kwali na lwizi migazi midatu, ubanzi wolilawila isanya lwizi migazi midatu, kaskazini lwizi migazi midatu na kusini lwizi migazi midatu na kolizinjila isanya lwizi migazi midatu.

[14] Lukanzi lwa muji awo lwali luzenjigwe mchanya mwa maganga ga msisi kumi na meli, na mchanya mwa chila iganga hali handichigwe itagwa limwe lya wala vitumagwa kumi na weli wa Mwanaing'holo.

[15] Ila, yula mhilisi yonayali yolonga na heni nayali na ng'hweku ya zahabu leka yaupime muji awo na lwizi lugazi lwa heye na lukanzi lwa heye.

[16] Muji awo nawali na banzi zine zilingiwhana, ung'wemang'wema na ugazi nawiwhana. Lelo mhilisi nakaupima muji awo kwa ng'hweku ya heye, nawali na ung'wemang'wema wiwhanile na ugazi na wiwhanile kuza kuchanya, kota kilomita elufu mbili na miya zine.

[17] Hamba, nakapima lukanzi lwake nalo, lwali na ugazi wa mita makumi sita na sita kwa chipimilo cha meho ga chiwunhu, ndo chiwele mhilisi wa kilanga chonayapimile.

[18] Lukanzi alo nalwali luzenjigwe kwa maganga madung'hu ga sendi nyinji, na muji wuwo nawali uzenjigwe kwa zahabu inojile, ilingung'hala kota chilolelo.

[19] Maganga ga msisi wa lukanzi awo nagali ganolijigwe kwa chila iganga lya sendi nyinji. Iganga lya mwaluko lya msisi lyali iganga lya sendi nyinji lidung'hu, lya keli lya yakuti samawati, lya kadatu kalikedoni, lya kane zumalidi,

[20] lya kahano salidoniki, lya sita akiki, lya saba kilisolito, lya nane zubalajadi, lya tisa topazi, lya kumi kilisopilaso, lya kumi, imwe yasintho na lya kumi na mbili ametisto.

[21] Na jila lwizi migazi kumi na mbili, najali na lulu kumi na mbili na chila lwizi lugongomanywa kwa lulu imwe. Na chila nzila ng'hulu ya muji naigongomanywa kwa zahabu inojile, ilingupulika kota chilolelo.

[22] Siwene Ng'handa ya Nguluwi kuli muji awo, mina Mkulu Nguluwi Yawele na Ludali na yula Mwanaing'holo ndo ng'handa ya Nguluwi ya muji awo.

[23] Muji awo hambe ulape isanya ne nyelezi kuung'alichila, mina ukulu wa Nguluwi wanguung'alachila na Mwanaing'holo ndo lumuli lwa muji awo.

[24] Wanhu wa isi wochikala kuli lumuli lwake na wandewa wa isi wougalila lufufu lwa hewo.

[25] Lwizi migazi ja muji awo jowa jichumuligwe nemisi yeng'ha, kwa vila hakuwa na nechilo amo.

[26] Wanhu wa isi zeng'ha wougalila muji awo, ukulu na lufufu lwa isi.

[27] Ila kuduhuli chinhu choneche chiwele chihile chikwinjila amo, ne munhu yoneche yodita mbuli ya kuzudiza ama ya udesi hokwinjila amo. Ndo wala hela wandichigwe kuli chitabu cha ukomu cha Mwanaing'holo ndo wokwinjila kuli muji awo.

22

Lwanda lwa mazi galingigala ukomu

[1] Hamba, mhilisi nakandajila lwanda lwa mazi galingigala ukomu galingupulika kota chilolelo, gangulawila mchigoda cha undewa cha Nguluwi na cha Mwanaing'holo.

[2] Lwanda alo naluloka hagati ha muji. Hafungo ha lwanda alo kwali na igodi lya ukomu lilingulela mafuza mala kumi na mbili kwa mhela, iwele ndo mala imwe chila mwezi, na mahamba ga alyo igodi ndo mikwandi ja kuwegalila mong'ho wanhu wa isi zeng'ha.

[3] Haduhuli munhu ne chinhu choneche chipanjilwe na Nguluwi chiwa kuli muji awo.

Chigoda cha undewa cha Nguluwi na cha Mwanaing'holo chowa kuli muji awo, na vitumagwa wa heye womfugamila.

[4] Wochiwona meho kwa meho na heye, na itagwa lya heye lyokwandikwa mli vihanga vya hewo.

[5] Nechilo kowa kuduhuli kahi, na howolapa lumuli lwa chenje ama lwa isanya kahi hebu, mina Mkulu Nguluwi kowamwemwesela, na hewo wolongoza kota wandewa mazuwa gose.

Kuya kahi kwa Yesu

[6] Hamba, mhilisi wa kilanga nakandonjela, “Ulonzi awo ndo wa kukomya na wa kitumbila. Mkulu Nguluwi yawelenguwapa waloli walonje usenga wa heye kwa Muhe wa heye, nakamlajiza mhilisi wa heye yawalajile watumigwa wa heye mbuli zozilingulawila sambi baha.”

[7] “Mwela yoo!” “Ndanguya himahima. Wabweda wala webatilile mbuli ya uloli uwele mli chitabu achi.”

[8] Heni Yohana, nandigona na kuhulika mbuli ayi. Vyonanyuliche na kona, nanyigwa hali magulu ga ayo mhilisi wa kilanga yandajile mbuli azi, nangana kumfugamila.

[9] Ila heye nakandonjela, “Leka kudita ahyo! Heni nda chitumagwa hela kota hegwe na wang'holozo waloli na weng'ha wawele nguhulichiza malajizo gawele muli chitabu achi. Mumfugamile Nguluwi!”

[10] Kahi kandonjela, “Uleche kudita kota uviso mbuli ya uloli iwele muli chitabu achi, mina mhela wa kulawila kwa ago wahabehi.

[11] Wanhu walingudita wihe na walutilile kudita wihe, na yawele yakokomoche yalutilile kuwa yakokomoche. Yawele ngudita ganojile nayalutilile kudita ganojile, na yawele yelile nayalutilile kuwa yelile.”

[12] Yesu kangulonga, “Muhulichize! Ndanguya himahima hamwe na igano lyondimpa chila yumwe kulawila kuli madito ga heye.

[13] Heni ndo Alufa na Omega, wa mwaluko na wa kuduma. Wa kwaluchila na wa kuduma kwa chila chinhu.”

[14] Wabweda, wala walinguhovuga nguwo za hewo, wadahe kuwa wakundizwe kwa kulya ifuza lya igodi lilingigala ukomu, na ludali lwa kwinjila kuli lwizi migazi ja muji.

[15] Ila wala walingudita vibi kota migongolo, wahawi, wang'hondwa, walingukopola, walingufunamila jimalukolo na weng'ha walingugana kulonga udesi, wochikala kunze kwa muji.

[16] “Heni Yesu, ndimlajiza mhilisi wa kilanga yawalonjele mbuli ayi kuli vilundo vya wanhu walingumkunda Kilistu. Heni nda lulelo lwa lukolo lwa Daudi. Heni ndo nhondwe ilingupulika lufuku!”

[17] Muhe wa Nguluwi na Mdala yalinguhesigwa, wangulonga, “Uye!” Chila munhu yalinguhulika ali, na yalonje, “Uye!” Yawele na ng'halu yoye na yalingugana mazi ga ukomu nayahole ne kulavya sendi.

Ulonzi wa kugwisa chilasi

[18] Heni ndanguwakanya weng'ha walinguhulika mbuli za uloli uwele kuli chitabu achi, munhu yoneche yokonjeza choneche kuli mbuli ayo, Nguluwi komonjezela nongwa zandichigwe kuli chitabu achi.

[19] Munhu yoneche yopungula choneche kuli ulonzi wa uloli uwele kuli chitabu achi, Nguluwi komsukula honhu ha heye kuli lila igodi lya ukomu na honhu ha heye kuli muji welile, uwele ulonjeligwe kuli chitabu achi.

[20] Yesu yalingulavya kukomya kwa heye kuli mbuli ayi kangulonga, “Ndangukomya ndanguya himahima.”

Heni Yohana ndangulonga, ena uye Mkulu Yesu!

[21] Ndanguwaganilani wanhu weng'ha wa Nguluwi isungu lya Mkulu Yesu. Ena.